

ANA TODEA

PORTRETE MUREȘENE

DICȚIONAR BIOBIBLIOGRAFIC

CONSILIUL JUDEȚEAN MUREȘ
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ MUREȘ

ANA TODEA

PORTRETE MUREȘENE

DICȚIONAR BIOBIBLIOGRAFIC

**CULTURĂ * ISTORIE * FILOSOFIE * PSIHOLOGIE * TEOLOGIE * SOCIOLOGIE *
POLITICĂ * ARMATĂ * DREPT * PEDAGOGIE * ETNOLOGIE * ARTE PLASTICE *
MUZICĂ * FOTOGRAFIE * TEATRU * FILM * SPORT**

Cuvânt înainte

Dr. CORINA TEODOR

Tîrgu-Mureș, 2013

Colecția: BIOBIBLIOGRAFII MUREȘENE, 3

Lucrare întocmită în cadrul Compartimentului de Informare Bibliografică. Depozit legal al
Bibliotecii Județene Mureș

Tehnoredactarea lucrării	Ana Todea, Monica Avram
Consilier editorial	Monica Avram
Lectură și corectură	Monica Avram Gabriela Pop Weiss Szidonia
Coperta	Alexandru Tcaciuc
Traduceri texte	Annamaria Vintilă, Agyagasi Hajnal
Consultanți	Annamaria Vintilă, Emilia Cătană, Fülöp Mária, Ferencz Klara
Scanări fotografii	Alexandru Tcaciuc, Mihai Ciupină
Prelucrarea bazei de date	Mihai Ciupină

ISBN 978-973-0-14068-2

Dicționarul biobibliografic **PORTRETE MUREȘENE** este editat de Biblioteca Județeană Mureș
540052 Tîrgu-Mureș, str. George Enescu, nr. 2
Telefon 0265 - 262631; fax 0265 - 264384
Adresa web: www.bjmures.ro

Acest volum a fost editat din bugetul alocat de
Consiliul Județean Mureș

Tipărit la Digital Color Company
www.digitalcolorcompany.ro

Pariul cu memoria sau despre cei de ieri și cei de azi

Prin anul 1980, în studiile unui sociolog american apăruse o formulă care a stârnit uimire, dar și acord senin deopotrivă. Astfel, Ray Oldenburg a încercat o ordonare a spațiilor prin care ființa umană trece de-a lungul unui destin: dacă mediul familial forma „primul loc,” iar universul profesional „al doilea loc,” interpretarea sa, ca a unuia ce se dedicase studiului relațiilor interumane făcuse loc și celui de „al treilea loc.” În acest ultim caz era vorba de spații de întâlnire, de socializare, din trecut și din prezent, cu atât mai necesare cu cât lumea părea a evolua după mecanisme tot mai individualiste. Sociologul a fost destul de generos cu acest spațiu și a inclus în această categorie vechile *piazza* italiene, cafenele, puburi, parcuri etc.

Nu atât tipologia propusă a părut neașteptată, cât mai ales felul în care ulterior alții au încercat să deschidă tot mai larg porțile celui de-*al treilea loc*. Căci dacă primele două spații nu păreau a necesita prea multe clarificări semantice, în schimb „*the Third Place*” era încă un soi de *no man's land* în care se găsea suficient loc și pentru alte adăugiri.

Așa se face că la câțiva ani după, sociologi și bibliotecari în special din mediul anglo-saxon, adică reprezentând un teritoriu care a fost mereu inovator pentru biblioteconomie, au vorbit deschis despre biblioteci ca despre... un al treilea loc. Dincolo de un atașament indestructibil față de propria meserie putem vedea în această indicație și expresia felului în care bibliotecile ultimelor decenii s-au îndepărtat, mai lent sau mai precipitat, de vechiul model, în care erau subjugate unui unic arhetip de servicii.

Dintr-un asemenea al treilea loc doamna Ana Todea a reușit să asambleze într-un tipar bio-bibliografic o nouă lucrare, *Portrete mureșene*, care poartă pecetea specializării urmate de Domnia Sa în ultimele decenii la Biblioteca Județeană Mureș, în cadrul Compartimentului de informare bibliografică, pe care l-a condus cu multă dăruire. Într-o succesiune cronologică și tematică, urmând dicționarului *Scriitori români mureșeni* (2000) al doamnei Ana Cosma și volumului semnat împreună cu Fülöp Maria și Monica Avram, *Oameni de știință mureșeni* (2004), prezenta lucrare reunește personalități din domeniul istoriei, științelor juridice, teologiei, artelor spectacolului și artelor vizuale. Fiecare fișă biografică rezumă un destin, făcând astfel posibilă reevaluarea istoriei locale, din această geografie mureșeană, din punctul de vedere al coordonatelor ei politice, culturale și artistice, al dialogului trecutului cu prezentul. Fișele respectă un tipar normativ, care facilitează găsirea rapidă a informațiilor biografice, a celor legate de formația intelectuală, profesia urmată, creația scrisă și artistică, oferind așadar o imagine panoramică asupra unor informații bogate, dar până atunci dispersate în varii surse de informare.

Faptul că doamna Ana Todea s-a supus unei munci migăloase, acaparante, ce pare chiar fără sfârșit, în condițiile în care noi detalii legate de activitatea celor din prezent au presupus implicite reveniri și adăugiri la ce părea a fi o fișă în drum spre tipar, ne explică de ce această lucrare s-a materializat treptat, în timp, în ultimii șapte ani autoarea dedicându-se constant acesteia. Reunind informații din chestionarele completate de cei contemporani cu noi, cu cele risipite prin presa locală și națională, prin alte dicționare și enciclopedii, doamna Ana Todea a ajuns treptat la întregirea acestor profiluri bio-bibliografice, nu înainte de a valida însemnătatea complementarității între surse variate.

Mondializarea informației într-un ritm copleșitor în ultimii ani, când internetul a devenit pentru mulți modul cel mai rapid de a culege răspunsuri la orice întrebări, a făcut și mai evident modul în care, într-o acțiune recuperatorie, un singur bibliotecar trebuie să stăpânească o complexitate documentară. Munca înfăptuită de doamna Ana Todea este îndeobște în astfel de cazuri împlinită de o echipă, dar faptul că Domnia Sa și-a asumat-o individual, fiind și cea care a trimis chestionarele, și cea care a selectat personalitățile, și cea care a tehnoredactat fișele etc., mărturisește efortul copleșitor căruia i s-a supus, dar și devotamentul pentru profesia de bibliotecar căreia i s-a dedicat timp de patru decenii.

Volumul poartă dovada implicită a interferențelor etnice și profesionale din spațiul mureșean, de ieri și de azi, căci nu este doar o lume românească cea pe care o restituie doamna Todea, ci și una maghiară, evreiască ori germană, cu concursul colegilor de la biblioteca județeană. Totodată autoarea a definit apartenența la acest spațiu cu foarte multă generozitate, nu doar prin locul de naștere, ci mai ales prin modul în care, în durata lungă sau în cea scurtă, activitatea celor înseriați în aceste pagini a avut ca scenă de desfășurare mediul mureșean.

Răsfoind aceste *Portrete mureșene* gândul meu s-a îndreptat instantaneu spre un subiect profesat cu mult profesionalism în cercurile științelor socio-umane în ultimele decenii, spre relația istoriei cu memoria. Pe drumul deschis de Maurice Halbwachs, memoria este privită în acest caz, din punctul de vedere a ceea ce colectivitatea reține pe parcursul mai multor generații, ca memorie colectivă. O memorie colectivă care funcționează în parte după reguli comparabile cu memoria individuală; în sensul că a păstra fără a selecta nu reprezintă deloc un apanaj al memoriei. Dar cum memoria înseamnă selecție, cu atât mai prețios este un astfel de dicționar, un instrument cu care autoarea se distanțează, prin puterea cuvântului scris, de vulnerabilitatea inerentă a memoriei colective, urbane sau rurale.

Esențial rămâne așadar gestul doamnei Ana Todea de a recupera fragmente din *memoria* lumii mureșene, mai ales atunci când actorii acesteia au fost personalități care au trăit evenimente excepționale sau dramatice. Volumul de față restituie atât o memorie autobiografică, în cazul celor de azi, cât și o memorie istorică, în cazul celor de ieri. O generoasă panoramă de nume și fapte, de date și de destine, constituie substanța acestui volum, în care memoria individuală se interferează cu memoria socială. Iar ceea ce a rezultat, sub semnătura distinsei bibliotecare, Ana Todea, este un pariu cu memoria câștigat!

Corina Teodor

Lămuriri

În decursul ultimelor decenii, Biblioteca Județeană Mureș, prin Compartimentul de Informare Bibliografică. Depozit Legal, a realizat lucrări prin care să evidențieze ce este mai semnificativ, pentru timpurile noastre, cu privire la nume mureșene, mai mult sau mai puțin cunoscute, care, prin strădania și talentul lor, au contribuit la îmbogățirea patrimoniului cultural și spiritual al acestor meleaguri. Acestui program vast de a pune în lumină contribuțiile creatoare ale personalităților mureșene i se subscriu dicționarele: *Scritori români mureșeni*, elaborat de Ana Cosma, și *Oameni de știință mureșeni*, realizat de Ana Todea, Fülöp Mária și Monica Avram. Ca o întregire a acestor preocupări, a fost conceput acest dicționar, prin cuprinderea a cât mai multor personalități locale, a unor nume reprezentative din **domeniile socio-umane (oameni de cultură, istorici, filosofi, psihologi, preoți, sociologi, politicieni, militari, juriști, pedagogi, etnologi) și artă (artiști plastici, muzicieni, fotografi, actori și sportivi)**, legate de județul Mureș prin obârșie sau prin adopție, ale căror activități creatoare și spirituale onorează această zonă. Aria domeniilor în care au activat sau activează cei cuprinși în acest dicționar fiind foarte diferită, nu mai este valabilă pentru toți condiția de a avea o carte publicată. Sunt preluate, și aduse la zi, din cele două dicționare, doar câteva nume, care definesc prin activitatea lor, domeniile care fac obiectul acestui dicționar.

Câteva principii care au stat la baza selectării persoanelor cuprinse: s-au născut pe teritoriul județului și s-au afirmat pe plan local, în țară și peste hotare; născuți în alte părți, dar care s-au afirmat în mod deosebit aici; titlul de doctor; lucrări publicate; orientare și afirmare politică și diplomatică, acțiuni de importanță națională și internațională (pentru politicieni); prezențe pe scene naționale și internaționale, premii și medalii, expoziții personale sau de grup în țară sau străinătate (valabil pentru compozitori, artiști plastici, actori, cântăreți, sportivi); persecuție politică (oameni politici, preoți), menționarea lor în diferite surse de referință din domeniile enumerate mai sus. Fără intenția unei cuprinderi exhaustive, dorința a fost să cuprindem cât mai multe persoane consacrate în domeniile menționate și din toate timpurile. Lista celor cuprinși nu este completă, ea poate continua prin investigații ulterioare. Neîndoind, orice selecție are o notă de subiectivism și poate fi perfectibilă. Cu toate acestea, sperăm ca acest volum să cuprindă cea mai mare parte a elitei mureșene din domeniile vizate, fără deosebire de naționalitate. Nu în toate cazurile am avut posibilitatea să obținem informațiile cele mai potrivite și la zi. Vor exista și anumite lacune, cauzate de varii motive și, uneori, de informația sumară a răspunsurilor la chestionarele lansate sau de refuzul direct sau implicit exprimat de anumite persoane îndreptățite a figura în dicționar.

Am prezentat date pe care le considerăm esențiale, fără a emite judecăți de valoare; am optat pentru tonul concis, informativ, lăsând datele să vorbească prin simpla înșiruire.

Materialul informativ a fost acumulat din baza de date, precum și din fișierul *Personalita* al Bibliotecii Județene Mureș, din consultarea unui bogat material de referință: dicționare, enciclopedii, monografii, reviste, ziare și alte surse (internet), dar și din corespondența personală.

În prelucrarea materialului colectat, s-a fixat schema unei fișe de dicționar, schemă pe care, în general, am încercat să o respectăm. Fișa de nume are mărimea datelor la care am avut acces; am optat pentru o cât mai bogată informație atunci când ea există din abundență, renunțând uneori la principiul unității de redactare.

Fișa de nume are două părți: una biografică și a doua bibliografică. Pseudonimele, acolo unde există, sunt enumerate imediat după nume. Partea bibliografică cuprinde (selectiv): lucrări publicate: a) singur autor; b) în colaborare (unde intră: coautor, redactor, editor, îngrijitor de ediție, colaborator, prefațator, postfațator, copertator, ilustrator etc.); c) studii și articole; d) referințe (despre) din cărți și apoi din periodice, marcate cu caractere mai mici. Toate datele bibliografice sunt aranjate cronologic. În fața dicționarului sunt anexate abrevierile, iar la sfârșit lucrarea cuprinde o bibliografie selectivă a materialului consultat.

Fiind o lucrare extrem de complexă, este posibil să se fi strecurat anumite greșeli, lacune, omisiuni, pe care le regretăm.

Elaborarea acestui dicționar a necesitat o muncă de câțiva ani. Pe tot parcursul elaborării lucrării, am beneficiat de înțelegerea, susținerea și îndrumarea conducerii instituției noastre, dar și a multor colegi. Exprim mulțumirile mele d-nei dir. dr. Corina Teodor, care a acceptat să continue acest proiect, m-a îndrumat, a vizat acțiunile mele, s-a interesat permanent de stadiul lucrării și a prefațat acest volum. Mulțumesc, de asemenea, d-nei dir. Liliana Moldovan, care mi-a susținut tonusul moral, și, nu în ultimul rând, exprim gratitudinea mea d-nei dir. dr. Monica Avram, pentru toată înțelegerea, sprijinul atent, pentru îndemnul finalizării acestui dicționar, pentru ajutorul acordat în pregătirea, lecturarea, corectura și completarea lui, precum și tehnoredactarea pentru tipar. Inițial, toate datele au fost prelucrate în baza de date a bibliotecii prin programul Tinlib, apoi Alephino (aprox. 750 de nume); apoi, printr-o muncă susținută, colegul nostru, inginerul de sistem Mihai Ciupină, a elaborat un program prin care a realizat selecția electronică prin trierea bazei de date a bibliotecii și prelucrarea informației; a scanat materialul fotografic; a răspuns cu multă amabilitate la toate solicitările de ajutor, și nu au fost puține, în redactarea și tehnoredactarea acestui dicționar. Pentru toate acestea, îi mulțumesc foarte mult. Le mulțumesc colegilor: Anna Vintilă, cu care m-am consultat foarte mult și cu multă bunăvoință m-a ajutat în traducerea textelor; Emilia Cătană, Agyagási Hajnal, Fülöp Mária, Ferencz Klara, Alexandru Tcaciuc (scanare foto, diferite probleme tehnice, copertă), colegilor de la sălile de lectură și de la relații cu publicul. Alese mulțumiri colegelor mele Gabriela Pop și Weiss Szidónia, care au depus un efort susținut în lecturarea și corectarea întregului material.

În contextul actual al globalizării și multiculturalității, socotesc Dicționarul o „*memorie necesară*” atât generațiilor prezente, cât și celor care ne vor urma și vor trăi în acest spațiu încărcat de istorie și sper să fie primit ca o bună sursă de informare.

Târgu-Mureș, ianuarie, 2013

Ana Todea

A

ABONYI Mária, artist plastic; n. 9 sept. 1948.

Studii: Șc. de Artă TgM, secția pictură-grafică. A participat la expoziții colective: Sala „Unirea,” Cetatea medievală TgM. Expoziții personale: magazinul „Surtec” TgM, Parohia Rom.-Cat., Biblioteca Com. și Șc. Gen. Sângeorgiu de MS, Parohia Unitariană TgM, Fundația „Oasis.” Lucrează în ulei, tempera și grafică. Membră AAPM din 1988. Referințe în presa locală: *Cuvântul liber*, *Népújság*, 24 ore mureșene, *Zi de zi*, posturile de radio locale și televiziune.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Marea mea minune, mama = Az én nagy csodám, Édesanyám* / Romeo Soare; il. și coperta Abonyi Mária. - TgM: Ambasador, 2006. - 48 p.

• *Tündértánc: Versek* / Baricz Lajos; a köt. Abonyi Mária illusztrálta. - Mv.: Lyra Kiadó, 2007. - 83 p.

• *Nostalgie-n „si”-bemol = „Si”-bemol nosztalgia* / Daniela Moldovan; versiunea în lb. maghiară de Abonyi Mária; il. de Abonyi Mária. - TgM: Nico, 2008. - 70 p.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 15.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 17.

ÁBRÁM Zsuzsanna, violonistă, n. 1979, TgM.

Studii: Lic. de Artă TgM, având prof. pe Csiky László, Oláh Mária, Muste Virgil, László Sándor, Fodor Sándor; Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN, prof. Ruha István și Béres Melinda. În activitatea artistică arată o predilecție pentru cultivarea genului cvartetului de coarde. Din 2003 este membră în orchestra Filarmonicii de Stat TgM.

Referințe:

• *Concert simfonic: Pliant*, Filarmonica de Stat din TgM, 12 febr. 2004.

ACHIM, Daniela, artist plastic; n. 10 nov. 1966,

TgM. Studii: Șc. de Artă TgM, prof. Lucia Călinescu (2006); Univ. de Științe Economice, licențiată în management-marketing. Membru AAPM (2003). Expoziții personale: Sala „Unirea” TgM (2005-2006); expoziții de grup și colective: Sala „Unirea,” Cetatea medievală TgM

(2003). A participat la taberele de creație: Șincai (2004), Sovata (2005), Lunca Bradului (2005-2006), Câmpulung Moldovenesc (2006). Premiul II la Concursul Internațional de Pictură „Vespasian Lungu” Brăila (2006).

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 18.

ÁDÁM Erzsébet, actriță; n. 1947, TgM. Roluri și

filme: Ana, în *Doi bărbați pentru o moarte*, regia Gheorghe Naghi (1969); Erji Marton, în *Am fost șaisprezece*, regia George Cornea (1980); Julie Orban, în *Pruncul, petrolul și ardelenii*, regia Dan Pița (1980); Ivonne State, în *Calculatorul mărturisește*, regia Dan Pița (1980); *Harababura*, regia Geo Saizescu (1990).

A înregistrat discul *Floare de măceș* (versuri populare secuiești din colecția Kriza János).

Referințe:

• *Rejtelmek ha zengenek*, 1978.

• *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Muzica în zgomotul lumii 8 martie - 4 septembrie 1991* / Iosif Sava. - București: Du Style, 1995. - 240 p.

• *1989-1998: istorie „maghiaro-maghiară” în citate* / Zeno Millea. - București: ARED, 1999. - 136 p.

• *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004.

• *Dor de Eminescu, pace și iubire! Interviu cu Ádám Erzsébet, doamnă a scenei românești* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 14 ian. 2009, p. 7, 4 foto.

ADORJÁN Sándor, actor; n. 17 iul. 1934,

Ardusat, MM. Studii: Lic. din SM. A debutat la Teatrul de Păpuși TgM (1956). Roluri mai importante în: *Aladin*, *Mați Gíscarul*, *Regele ABC*, *Viteazul János*, *Punguța cu doi bani*, *Hainele noi ale împăratului*, *Aventurile lui Buratino*, *Parodii*, *Fram ursul polar*, *Albă ca Zăpada*, *Umbrele miraculoase*, *Prințesa adormită*. A fost în turnee în R. P. Polonia, Ungaria, URSS, Iugoslavia. Distins cu „Ordinul Muncii” cls. a III-a.

Referințe:

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 46.

ALBERT László, pictor; n. 3 dec. 1926, Petrila, HD

- m. 7 sept. 2006, TgM. Absolvent al IAP „Ion Andreescu,” CJN (1955), având prof. pe Aurel Ciupe, Kádár Tibor și Miklós Gábor. Primele lucrări au fost expuse la CJN în anul 1953. Documentări și studii: Cehoslovacia (1973), Bulgaria (1969), Moscova, Leningrad, Taskent, Samarkand,

Buhara, Hiva (1978). Expoziții individuale: TgM, (1976); Odorheiu Secuiesc, (1979); Miercurea-Ciuc (1980); Tg. Secuiesc. Expoziții colective: expoziția pictorilor maghiari la Budapesta (1990); „*De 100-ori Artă*,” expoziția pictorilor maghiari la TgM (1994); expoziția contemporanilor ardeleni maghiari, TgM (1995); expoziția artiștilor plastici din TgM la Budapesta (1995); expoziția artiștilor plastici ardeleni la Budapesta (1996); Covasna (1994-1996). Tabere artistice de creație: Hajdúböszörmény (1969), Marcali (1992), „Armonia,” Szekelykal (1993-1996). Lucrări în colecții particulare: România, Ungaria, Germania.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Ismerjük fel a gombákat!* / Albert-Locsmándi-Vasas. - Budapest: Gabo, 1995. - 192 p.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. -

București: Meridiane, 1976. - 536 p.

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti, 1990. - 201 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29.* - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996: Erdélyi Művészek.* - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 23.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 24.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
- *Albert László: [album]* / Előszó: Banner Zoltán; Sebestyén Mihály; Jánosházy György. - Mv.: s.n., 2000. - 34 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 46.
- *Albert László: [album] [2006]* / Banner Zoltán. - Mv.: Mentor, 2006. - 22 p.
- *Albert László tárlata* / Hirszerkesztő: Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. május 23, p. 2.
- *Albert László is elment* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság* (Múzsá), 2006. szept. 9, p. 4.

ALBERT-LŐRINCZ Márton, istoric, filosof; n.

10 dec. 1951, Cârța, HR. Studii: Fac. de Istorie-Filosofie, UBB CjN (1976-1981). Dr. în istorie cu teza: *Conceptul de Dumnezeu în teorie și practică. Credința în Dumnezeu și educarea ei în perspectiva sociologiei educației în Dieceza de Alba Iulia*, Fac. de Teologie Rom.-

Cat., UBB CjN (2007). Muncitor la Prodcomplex TgM (1982-1990); prof. de istorie, Șc. Gen. nr. 17 TgM (1990-1992), Grupul Șc. „Traian Vuia” TgM; Grupul Șc. „Gh. Șincai” TgM (1992-2004); lector univ., Fac. de Șt. Umaniste, Univ. Sapientia TgM (2002-). Membru al Colegiului Extern al Academiei de Șt. din Ungaria; Asoc. „Social sans Frontière”, Strasbourg, Franța.

Lucrări publicate:

- *Mondom magammak versek.* - Csíkszereda: Pro Print, 1997.
- *Bazele psihologice și dogmatice ale credinței.* - CjN: Editura Presa Univ. Clujană, 2007.
- *Sociologia educației.* - CjN: Editura Atelier, 2009.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 33.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - s.l, A Magyar Demokrata Szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 40.

ALBU, Emilia Aurica Maria, psiholog, prof.

univ.; n. 29 mart. 1947, Șăușa, com. Ungheni, MS. Studii: Șc. Prim. Șăușa (1953-1957); Șc. Medie Luduș (1958-1964); UBB CjN, Fac. de Istorie-Filosofie, Secția Psihopedagogie specială (1964-1969). Dr. în psihologie cu teza: *Manifestări tipice ale devierilor de comportament la*

elevii preadolescenței. Prevenire și terapie, UBB CjN, 2002. Activează în TgM ca prof., psiholog șc. la Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1969-1978); dir. la Șc. Ajutătoare nr. 2 (1978-1979); dir., CCD (1979-1984); psiholog șc., Laboratorul Jud. OSP (1984-1990); inspector șc. de

specialitate IȘJM (1990-1996); prof. psiholog, Col. N „Al. Papiu Ilarian” (1996-1999); lector univ. (1996-2004), conf. univ. (2004-2009), prof. univ. (2009-) în cadrul UPM. Începând din 2004, dir. al DPPD, UPM. Participă la peste 100 de conferințe și simpozioane, congrese din domeniile: psihologie educațională, psihologie gen. și psihologia dezvoltării, psihologie socială, teoria și metodologia instruirii, psihopedagogia adulților, studii de gen din perspectivă psihologică, management univ. Specializări: Olanda, Trias College Leeuwarden (1994); Univ. Windesheim-Zwolle, Olanda (2003); Univ. Haute École Charlemagne Liège, Belgia (2006). Membră APR (2005); SISH (1975). Prof. evidențiat, 1981.

Lucrări publicate:

• *Manifestări tipice ale devierilor de comportament la elevii preadolescenței. Prevenire și terapie.* - București: Aramis, 2002. - 128 p.

• *Psihologie educațională. Repere teoretice și aplicative.* - TgM: UPM, 2003. - 146 p.

• *Psihologia dezvoltării - o perspectivă educațională.* - CjN: Napoca Star, 2008. - 124 p.

• *Psihologia educației - teme și abordări actuale.* - CjN: Napoca Star, 2009. - 160 p.

- în colaborare:

• *Cauzele insucceselor școlare și posibilități de realizare a influențelor formative asupra elevilor rămași în urmă la învățătură* / Emilia Albu, Dósa Eugen. În: *Progresul școlar*: București: EDP, 1978, p. 41-42.

• *Micromonografii profesionale* / Emilia Albu, Dósa Eugen, Bórdi Iulia. - TgM, 1979. - 86 p.

• *Program experimental pentru prevenirea și terapia devierilor de comportament la elevi.* În: *Annales Universitatis Apulensis, Series Paedagogica-Psihologica*, Univ. „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, nr. 1/2001, p. 77-84.

• *Terapia devierilor de comportament la copii.* În: *Annales Universitatis Apulensis, Series Paedagogica-Psihologica*, Univ. „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia, nr. 2/2002, p. 9-12.

• *Demersul educativ - necesitatea stringentă a zilelor noastre.* În: *Viitorul ne preocupă.* - TgM: EFI-ROM, 2002, p. 9-12.

• *Inteligența emoțională și direcții de educare a acesteia.* În: *Performanță prin formare continuă.* - TgM: UPM, 2003, p. 77-92.

• *Teoria și metodologia instruirii* / Emilia Albu, Alexandra Silvaș, Monica Filpișan. - TgM: UPM, 2004. - 174 p.

• *Creativitatea, dimensiune psihologică a personalității umane.* În: *Conferința internațională ICELM*, 2-3 iunie 2006. - TgM, 2006.

• *The creativity psychological size of the flexible personality* / Emilia Albu, Alexandra Silvaș. În: *International Conference Economics, Law and Management.* - Vol. 4: *Socio-economics.* - Miskolc: University Press, 2007, p. 218-222.

• *Studii de gen - perspectiva psihologică.* În: *Studii de gen. Eseuri și articole.* - TgM: UPM, 2007, p. 118-125.

• *Dimensiuni psihologice ale relației profesor - studenți.* În: *Educație și comunicare: Lucrări științifice: Conferința cu participare internațională „Educație și*

comunicare.” - TgM: UPM, 2008, p. 132-140.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 5: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Nico, 2009, p. 7-8.

• *Inteligența emoțională, abilitate psihică importantă într-o comunicare eficientă*. În: *Educație și comunicare*, TgM: UPM, 2009, p. 105-111.

• *Educație și comunicare: Lucrări științifice: Conferința cu participare internațională, Noiembrie 2007, Universitatea „Petru Maior” din TgM* / Coord. Emilia Albu. - TgM: UPM, 2008. - 267 p.

• *Educație și comunicare: Lucrări științifice: Conferința cu participare internațională, Noiembrie 2008, Universitatea „Petru Maior” din TgM* / Coord. Emilia Albu. - TgM: UPM, 2009. - 285 p.

Cursuri:

• *Caietul dirigintelui* / Albu Emilia, Pahonțiu Voichița. - TgM, 1994. - 196 p.

• *Psihologie socială*. - TgM: s.n., 2001. - 88 p.

• *Psihologie educațională. Repere teoretice și aplicative*. - TgM: UPM, 2003. - 146 p.

• *Psihologia dezvoltării*. - TgM: UPM, 2005. - 81 p.

Studii și articole:

• *Consilierul conducerii școlii și al cadrelor didactice și psihologul elevilor - un valoros factor al școlii moderne*. În: *Steaua roșie*, 10 dec. 1970, p. 3.

• *Adolescenții și idealul lor de viață*. În: *Steaua roșie*, 12 oct. 1971, p. 3.

• *Un dialog permanent dirigențe - părinții elevilor*. În: *Steaua roșie*, 6 nov. 1975, p. 3.

• *Cabinetul de orientare profesională*. În: *Vörös Zászló*, 20 nov. 1975, p. 3.

• *Încercarea de a controla tendințele de complezență implicate în reacția la testele de sugestibilitate*. În: *Revista de Psihologie*, București, 2, 1977, p. 173-181.

• *Ora de dirigențe - mijloc de formare a profilului moral - civic al elevilor*. În: *Buletinul de informare și Documentare a Cadrelor Didactice*, TgM: CCD, nr. 2/1978.

• *În concordanță cu cerințele actuale și de perspectivă*. În: *Școala Mureșeană*, iun., 1978, p. 3.

• *În consens cu cerințele prezentului și viitorului* / Albu Emilia, Dósa Eugen. În: *Maros Megyei Iskola*, TgM, iun., 1978, p. 3.

• *Perfecționarea personalului didactic în pas cu cerințele societății*. În: *Școala Mureșeană*, iun., 1980, p. 1.

• *Perfecționarea personalului didactic în contextul exigențelor sociale actuale*. În: *Maros Megyei Iskola*, TgM, iun., 1980, p. 1.

• *Activitatea de pregătire a cadrelor didactice - condiție a succesului școlar*. În: *Steaua roșie*, 13 nov. 1980, p. 2.

• *Orientarea școlară și profesională în pas cu cerințele societății*. În: *Steaua roșie*, 23 iun. 1988, p. 2.

• *Research on typical manifestations of deviant behaviour in teenagers*. În: *Buletinul Științific al Universității „Petru Maior.”* - TgM: UPM, 1988, p. 251-254.

• *Projet de partenariat*. În: *L'Association Mayenne Orphelinats Mureș*, 22 nov. 1991, p. 56-68.

• *Educația azi*. În: *Târnava*, TgM, nr. 7 / 1993, p. 7.

• *Nevoia de educație*. În: *Educație și Cultură*, TgM: CCD, nr. 1-2, 1995, p. 15-19.

• *Factori de risc în apariția și structurarea devierilor de comportament la elevi*. În: *Lucrările Sesiunii de comunicare științifică a Universității „Petru Maior”* TgM, 27-28 oct. 2000, vol. 14. - TgM: UPM, p. 165-172.

• *Valori spirituale, tradiții și obiceiuri în vatra strămoșească a satului Șăușa*. În: *Cuvântul liber*, 26 aug. 2000, p. 3.

• *Psihologia relațiilor dintre sexe*. În: *International Conference „European Integration: between tradition and modernity”*. The second Edition. - TgM: UPM, 2007.

• *Activitatea simultană în învățământul primar*. În: *Cuvântul liber*, 3 oct. 2008, p. 1, 3.

• *Respectul de sine, componentă esențială în dezvoltarea personalității umane*. În: *Educația azi*, București, 2008, p. 17-23.

• *The psycho pedagogy of endowment*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Psychologia-Paedagogia*, nr. 2, 2009, p. 55-63.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 3. TgM: Nico, 2008, p. 29-30.

• *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p.123-124.

• *Lansare de carte - la UPM* / Conf. univ. dr. Emilia Albu. În: *24 ore mureșene*, 13 oct. 2007, p. 3.

• *Emilia Aurica Maria Albu* / Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 2, 1 foto.

ALBU, Ioan, jurist; n. 7 apr. 1918, Hodac, MS - m. 6 ian. 1997, CjN. Studii: Univ. CjN, Fac. de Drept (1964). Dr. în drept., asist. univ. (1949-1952), lector (1952-1964), conf. univ. (1964-1970), prof. univ. (1970-1983) în cadrul Fac. de Drept, Univ. din CjN. A participat la conferințe internaționale pe teme de dreptul familiei, cu prezentări de lucrări la Bratislava, Slovacia (1974) și Uppsala, Suedia (1979). A participat la al doilea război mondial, fiind trecut în rezervă ca locotenent de transmisiuni; veteran de război. A publicat lucrări didactice și a colaborat cu articole, studii și recenzii la reviste din țară și străinătate. Premiul „Simion Bărnuțiu” al Academiei Române (1976).

Lucrări publicate:

• *Curs de drept funciar. Cărțile funciare*. - CjN: s.n., 1957.

• *Dreptul familiei*. - CjN: s.n., 1975.

• *Rolul și funcțiile dreptului*. - S.l.: s.n., 1976.

• *Înfierea*. - S.l.: s.n., 1977.

• *Răspunderea civilă pentru daune morale*. - S.l.: s.n., 1979.

• *Drept civil. Introducere în studiul obligațiilor*. - S.l.: s.n., 1984.

• *Căsătoria în dreptul român*. - S.l.: s.n., 1988.

• *Drept civil. Contractul și răspunderea contractuală*. - CjN: Dacia, 1994. - 276 p.

• *Noile cărți funciare*. - S.l.: s.n., 1997.

Referințe:

• *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 13-14.

• *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 20.

ALBU, Lelia-Mariana, conf. univ.; n. 10 aug.

1950, TgM. Studii: Lic. „Unirea,” Lic. de Artă TgM, specialitatea vioară (1957); Șc. Populară de Artă TgM, secțiile vioară și canto clasic (1969); Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu,” București (1975). Dr. în muzică, cu teza: *Relația cuvânt -muzică, expresie a mesajului religios al poporului român*, Academia de Muzică „Gh. Dima,” CjN, 2004. Artist liric la Filarmonica de Stat din TgM, cu participări la concerte și festivaluri în țară și străinătate; spectacole de operetă, romanețe și cântece de petrecere (solist vocal) (1976-1990); prof. (cadru didactic asociat) în învățământul preuniv. (1976-1990). Inițiativa și dirijarea formației camerale vocal-instrumentale de muzică veche și contemporană „Canto Armonico” a Filarmonicii de Stat TgM; susține concerte la sediu și în deplasare, participă la festivaluri (1981-1989); fondator și dirijor al Coralei „TROPAR” a Catedralei Marii Ortodoxe TgM, cu activitate permanentă, participări la reuniuni corale și festivaluri (1990-); dir. al Șc. de Arte TgM (1990-2010); lector, conf. univ. la UAT TgM (1992-). Inițiator al Festivalului Internațional „Zilele Șc. de Arte” și a „Reuniunii corurilor bisericești ortodoxe.” Membru UCIMR. Distincții: Diplomă din partea Comisiei Centrale a Festivalului Național „Cântarea României” pentru succese deosebite obținute (1985-1987); Premiul Revistei Ambasador (2003); Ordinul „Meritul cultural” în gr. de Cavaler (2004). Colaborări: Teatrul Național TgM, *Opera de trei parale*, după Bertolt Brecht și Kurt Weill, canto (2008); Teatrul Național TgM, *Mirandolina*, adaptare liberă de Cristian Ioan după *Hangița* de Carlo Goldoni, consultant muzical (2008).

Lucrări publicate:

• *De la cântecul orfic la imnele religioase.* - TgM: UPM, 2005.

• *Cântarea - rugăciune (Relația rugăciune-cântec în imnele liturghiei românești.* - CjN: Media Muzica, 2007.

Studii și articole:

• *Întâlnirile lui Orfeu.* În: *Symbolon*, TgM, nr. 6, 2003.

• *Relația cuvânt - muzică, element de spiritualitate în imnele Sfintei Liturghii Ortodoxe.* În: *Symbolon*, TgM, nr. 8, 2004.

• *Muzica traco-geto-dacă în ritualuri și spectacole.* În: *Symbolon*, TgM, nr. 10, 2005.

Referințe:

• *Cuvântul liber*, 26 sept. 2002, p. 6.

ALECSANDRESCU, Dan, regizor, actor; n. 24

ian. 1935, Iași. Studii: Lic. „Gojdu” Oradea; IATC București. Dir., Teatrul de Stat din Arad (timp de 18 ani); vine la TgM (1977), unde a condus Teatrul Național TgM (-1979). A fost actor, dar vocația sa este cea de regizor, punând în scenă 220 de spectacole, dintre care: *Procesul*

Horea de Al Voitin (1977); *Noaptea Cabotinelor* de Romulus Guga (1977); *Nastasia Kisassony* (1978); *Florile unui geambaș* de Sütő András (1978); *Cum vă place?* de Shakespeare (1979); *Opinia publică* de Aurel Baranga (1979); *Scene din viața unui bădăran* de Dumitru Solomon (1979); *A tenger asszonya* de Ibsen (1980); *Cartea lui Ioviță* de Paul Everac (1980); *Vara celei de-a 17-a păpuși* de Ray Lawler (1980); *Moartea accidentală a unui rebel* (1981); *Portretele* de Lulio Mauricio (1981); *Az elveszett levél (O scrisoare pierdută)* de I. L. Caragiale (1981); *Căsătoria* de Gogol (1982); *Interesul general* de Aurel Baranga (1982); *Egy Öngyilkos világa* de Romulus Guga (1983); *E scris pe tricolor unire* (1983); *Mi lesz velünk reggelig?* de Horia Lovinescu (1984); *Paraziții* de Csiky Gergely (1984); *Puricele în ureche* de Georges Feydeau (1985); *Szemfényvesztők (Praful în ochi)* de Eugene Labiche (1985); *Ion* de Liviu Rebreanu (1985); *A șaptea necunoscută* de Tudor Negoiță (1986); *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian (1986); *De patima doinei*, recital Doina Preda (1987); *Burghezul gentilom* de Molière (1987); *Warrenné mestersége (Profesiunea doamnei Warren)* de G. B. Shaw (1987); *Havuzul* de Paul Everac (1987); *Ne naștem o singura dată* de Ion Ciurdu (1987); *Năpasta* de Caragiale (1988); *Rața sălbatică* de Ibsen (1988); *Dona Juana* (secția maghiară) de Radu Stanca (1989); *Smerita* de Dostoievski (1990); *O dragoste de milioane* de Claude Magnier (1991); *Regina Iocasta* de Constantin Zărnescu (1991); *Pelicanul* de August Strindberg (1992); *Arthur osânditul* de Vișniec (1992); *Arca lui Noe* de Lucian Blaga (1992); *Curve de lux* de Radu Ifrimovici (1994). Piese montate la Baia Mare: *Răzvan și Vidra* de B. P. Hașdeu; *Nora* de Ibsen; *Un pahar cu sifon* de Paul Everac; *Pete în soare* de Ed. Lajola; *Concurs de împerejurări* de Adrian Dohotaru; *Dona Juana* de Radu Stanca.

Referințe:

• *Teatrul, la timpul prezent: Marile Spectacole* / Dinu Kivu. - București: Eminescu, 1993.

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM, 2002.

• *24 ore mureșene*, 22 febr. 1994.

• *La mulți ani, Maestre Dan Alecsandrescu!* / Mariana Cristescu, Nicu Mihoc în colab. cu secretariatul artistic al Teatrului Național TgM. În: *Cuvântul liber*, 26 ian. 2006, p. 6, 3 foto.

ALECU, Erica, prof., artist plastic; n. 11 oct. 1941,

Budapesta, Ungaria - m. 22 sept. 2008, TgM. Studii: Șc. Medie nr. 10, CjN (1948-1955); Col. N. „George Coșbuc” CjN (1955-1959); Fac. de Istorie-Filosofie, UBB CjN (1964). Activează ca prof. de științe socio-umane la TgM peste 40 de ani. A îndeplinit funcții de dir. adj. (1990-1993) și dir. (1993-

1998) la Grupul Șc. „Ion Vlasiu” TgM; metodist al IȘJM; metodist CCD; coord. program PHARE-VET; formator în management educațional pentru dir. de școli, prof., diriginți, responsabili de catedre; colab. UPM TgM, lector univ. asociat, Col. de Instructori, zi și IFR (1999-2002); colab. la UBB CjN, lector la Fac. de psihologie, extensia TgM (2001-2007). Participă la conferințe, congrese, simpozioane. Membră AAPM din

1991, membră în cons. de conducere al AAPM, ca secretar din anul 1995. Ca artist plastic este un autodidact; tehnica de lucru este pictura în ulei, pastelul, acuarela și tempera la icoane pe lemn. Expoziții: peste 20 personale (1992-2007), dintre care în Sala „Unirea” a AAPM, Sala Teleki (Sovata), BJM, Galeriile BCR, filiala MS, Turnul cu Ceas Sighișoara, Fundația „Oasis;” peste 50 expoziții de grup și colective în TgM, Sovata, Satu-Mare, Cund, Seleușul Mic, Deda și Lunca Bradului; tabere de creație: Sovata (1995-2007), Cund, Deda, Seleușul Mic, Salonul Jud. de Artă Plastică (Hotel Sovata); expoziții în Cetatea medievală TgM. Specializări: cursuri de formare pentru formatori: Brașov (1996); București (1996); TgM (1996); Irlanda (1996); Danemarca (1996); SB (2000). Membră ANFMER (1999). Titlul de „Prof. evidențiat” (1980); Diplomă „Adresă de mulțumiri publice” (2000) din partea IȘJM; Diplomă de excelență pentru merite deosebite în promovarea valorilor culturale românești, acordată de DJCPCNM; Diplomă de excelență din partea IȘJM (2005) și din partea MEC (2006); Diplome din partea CJCPCM și AAPM pentru participările la expoziții de icoane, expoziții ale Taberei de pictură de la Sovata (2003-2004), Cund (2004), Sângeorgiu de Mș.

Lucrări publicate:

- *Management școlar*. - TgM, UPM, 1999.
- *Management educațional: pentru uzul studenților*. - TgM: s.n., 2000, 2002, 2003, 2004.
- *Teoria evaluării*. - TgM, UPM, 2005.
- *Elemente de cercetare educațională*. - TgM: UPM, 2005.

- în colaborare:

• *Manual de psihologie și etică comercială, pentru liceele economice și școlile profesionale comerciale*. - București: EDP, 1971, 1978 (coaut. L. Plugaru).

• *Economie: teste grilă pentru admitere* / Coord.: Maria-Ana Georgescu. - TgM: UPM, 2004. - 168 p.

• *Economie: teste grilă pentru admitere* / Coord.: Maria-Ana Georgescu. - TgM: UPM, 2003, 2004, 2005. - 168 p.

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan; prefața: Erica Alecu și Jăray Fekete Katalin. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 16.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006, p. 17-19.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 2007, p. 15-18.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 19.

• *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p. 124-125.

• „*Sunt într-o etapă de regândire a viziunii artistice, a limbajului plastic.*” *Interviu cu pictorița Erica Alecu* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 26 aug. 2006, p. 4, 1 foto.

• *Erica Alecu. Talente mureșene* / Romeo Soare, Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 5 mai 2006, p. 2, 1 foto.

• *Erica Alecu, „Memoria privirii”* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 12 mai 2007, p. 3, 1 foto.

• *Artiști plastici mureșeni* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 26 iun. 2007, p. 4, 2 foto.

ALECU, Gabriela, artist plastic, ing. proiectant; n.

15 oct. 1965, Reghin, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1984); Fac. de Petrol și Gaze Ploiești (1989); Șc. Populară de Artă TgM (2002). Membră a AAPM, participă cu lucrări la expoziții de grup la sala „Unirea,” saloane de primăvară și iarnă, la expozițiile taberelor de creație de la Sovata, la expoziții de icoane, expoziții în Cetatea Medievală cu ocazia „Zilelor târgumureșene,” la SURTEC, la Târnăveni și Satu-Mare. A organizat 3 expoziții personale în anii 2003-2005 la Sala „Unirea” TgM, la BCR (2004) și la Muzeul din Sighișoara, Centrul Cultural „Emil Dandea.” Tehnica de lucru preferată este pictura în ulei, pastelul și acuarela.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan; fotografii: Gabriela Alecu. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 16.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 18-19.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 20.

• *Gabriela Alecu. Talente mureșene* / Romeo Soare, Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 19 mai 2006, p. 6, 1 foto.

ALMĂȘAN, Maria, artist plastic, prof. de desen; n.

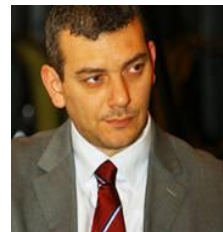

23 mai 1944, Dâmbău, MS. Studii: Fac. de Arte Plastice „Ion Andreescu,” CjN (1965-1968); Academia de Arte Frumoase „Nicolae Grigorescu” București, secția Muzeologie (1976-1980). Expoziții: *Lucrare linogravură „Istoria neamului românesc,”* București (1986); *Expoziții de artă plastică, Casa de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (1983-1984); Expoziție interșcolară jud., TgM (1985). Expoziții jud. și republicane (1986-2001); expoziții de icoane și ouă încondeiate (1990-2001); expoziție de pictură, linogravură, colaje, Ronchin, Franța. Participă la simpozeane, vernisaje, acțiuni cultural-educative locale.*

Referințe:

• *Artă plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 12, 258.

ALTAROZZI, Giordano, istoric, prof. univ.; n. 2

iul. 1977, Roma, Italia. Studii: Lic. clasic „Anco Marzio” din Ostia Roma (1966); Fac. de Șt. Politice a Univ. „Roma Tre” (2001); dr. în istorie cu teza: *La Spagna negli anni Trenta: Guerra civile e le relazioni diplomatiche romeno-spagnole*, Univ. Sapienza din Roma (2007). Este visiting professor, UBB, CjN, Fac. de Șt. Economice și Gestiunea Afacerilor (2007-

2008); curs de Istoria economică a Italiei, Fac de Istorie și Filosofie, unde a predat istoria civilizației italiene (2008-2009). Colaborează cu Institutul Italo-Român de Studii Istorice, pentru răspândirea culturii românești în Italia și a celei italiene în România. Prof. asociat la Catedra de Istorie și Relații Internaționale, UPM, TgM (2008-). Domenii de cercetare: istoria socială, istoria relațiilor internaționale din evul mediu și epoca contemporană.

Lucrări publicate:

- *La Romania e la Guerra di Spagna*. - Cosenza, Editura Periferia, 2007.

Referințe

- *Dascăli mureșeni: Giordano Altarozzi / Dorin Dorda*, Constantin Bogosel. În: *Cuvântul liber*, 14 dec. 2012.
- upm.ro

AMBRUS Hedvig Mária, bibliotecar, n. 21 iun.

1942, TgM. Studii: Institutul de 3 ani TgM (1967); UBB CjN, Fac. de Filologie (1977). Arhivist la CCD TgM (1961-1964); bibliotecar la BTB TgM (1968-2000). Domenii de cercetare: tipărituri maghiare și străine din secolele XVI-XVII.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Catalogus Librorum Sedecimo Saeculo Impressorum Bibliothecae Teleki-Bolyai. Novum Forum Sicularum /* Composed: Sebastyén-Spielmann Mihály, Dr. Balázs Lajos, Ambrus Hedvig, Mesaroş Ovidia. - TgM: Lyra, BJM, 2001. - Tom. 1: A-M. - 492 p.; Tom. 2: N-Z. - 436 p.

- *Bolyai János (1802-1860). Fogalmazványok a Tanhoz, illetőleg az Údvtanhoz /* Ambrus Hedvig Mária, Dée Anikó, Vakarcs Szilárd közreműködésével szerkesztette és bevezetéssel ellátta Benkő Samu. - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 2003. - XLIV, 307 p.

Studii și articole:

- *Tipărituri plantiniene din colecția Teleki Sámuel*. În: *Marisia*, TgM, vol. 13-14, 1984.

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 25.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.; A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 41.

ANATOL, Constantin, actor, regizor; n. 1921,

SB. Studii: la SB; Lic. Israelit din Tm; Institutul pentru studenți evrei din București. Începe cariera la Teatrul Popular din SB; Teatrul Nostru București; Teatrul Modern București; Teatrul Secuiesc TgM (1947-1952); Teatrul Național și Teatrul Maghiar CjN (1952-1964), unde este invitat să

predea și la Institutul de Teatru (1952-1954); Teatrul de Stat din Tm; a regizat și la Teatrul Maghiar și Teatrul Săsesc din Tm (1965-1968); Teatrul de Stat din TgM (1969-1980); Teatrul Mun. Haifa, Israel (1980-1998). Roluri jucate: Contele, în *Akim*, de V. Eftimiu (Teatrul Popular, SB, 1945); Traian, în *Titanic Vals* de T.

Mușatescu; Tranio, în *Femeia îndărătnică* (Teatrul Național IS); Maiorul Swindon, în *Discipolul diavolului* de G. B. Shaw (Teatrul Nostru București, 1945-1946); Bosc, în *Nana* de P. Maximilian (Teatru Modern); Eszterág, în *Fiul meu*; Hlestakov, în *Revizorul* de Gogol; Actorul, în *Azilul de noapte* de Gorki; Barend în *Speranța* de Heyermans (Teatrul Secuiesc, 1946-1952); Higgins, în *Pygmalion* de G. B. Shaw; Miroiu, în *Steaua fără nume* de M. Sebastian; Ștefăniță, în *Viforul* de Delavrancea; Esop, în *Vulpea și strugurii* de Figueredo (Teatrul Național din CjN, 1952-1964); Manuel B. Manuel, în *Insula* de M. Sebastian; Malvolio, în *Cum vă place* de Shakespeare (Teatrul Național din Tm, 1964-1969); Omul în robă, în *O asemenea dragoste* de P. Kohout; Contele Iancovici, în *Procesul Horia* de Voitin; Edgar, în *Play Strindberg* de Dürrenmatt; Profesorul, în *Unchiul Vania* de Cehov; Sándor, în *Înainte de potop* de Szabó Lajos; Șeful, din *A cincea lebedă* de P. Everac (Teatrul Național TgM, 1969-1980); Don Antonio, în *Sâmbătă-duminică-luni* de Filippo; Comandantul, în *Cercul de cretă caucazian* de Brecht; Dr. Dorn, în *Pescărușul* de Cehov; Tatăl, în *Rața sălbatică* de Ibsen. A regizat numeroase piese de teatru la: CjN - *Viață nouă* de M. Stehlil; *Pygmalion* de G.B. Shaw; *Hamlet* (împreună cu Miron Niculescu) de Shakespeare; *Domnul Puntilla* de Brecht; *Nota zero la purtare*; *Surorile Boga, Febre*; *Citadela sfărâmată* de Lovinescu; *Adam și Eva* de Baranga, *Discipolul diavolului* de Shaw, *Othello* de Shakespeare, *Inspectorul de poliție* de Priestley, *Monserrat* de Roblès; Teatrul Național Tm (1965-1969): *Fizicienii*, *Romulus cel Mare* de Dürrenmatt, *Secunda 58* de Dorel Dorian, *Maior Barbara* de Shaw; Teatrul German Tm: *Romeo și Julieta* de Shakespeare, *Suflete tari* de Camil Petrescu; Teatrul Maghiar Tm: *Volpone* de Ben Jonson, *Pălăria florentină* de Labiche; TgM (1969-1980): *O asemenea dragoste* de Pavel Kohout, *Mariaj sentimental* de Jan Hartog, *Transplantarea inimii necunoscute* de Al. Mirodan, *Domnul Puntilla* de Brecht, *Insula* de M. Sebastian, *Pogoară iarna* de M. Anderson, *Mincinosul* de Goldoni, *Convertirea căpitanului Brassbound* de Shaw, *Evantaiul doamnei Windermere* de O. Wilde, *A cincea lebedă* de Everac, *Febre* de Lovinescu, *Trei surori* de Cehov, *Totul în grădină* de Albee. Filme: *Baltagul*, regia M. Mureșan; *Avaria*; *Baradla din O zi în plus sau în minus*, regia Zoltán Fábry, produs pentru premiul I, la interpretare masculină, Festivalul Filmului de la San Sebastian (1973); Israel: *Zborul 016*, *Ziua norocoasă a lui David*. Premiul I de interpretare masculină: Contele Iancovici în *Procesul lui Horia* de Al. Voitin, regia Dan Alecsandrescu, 1978.

Lucrări publicate:

- *Vânător de fluturi: Cronică romanțată despre teatru, oameni...și nu numai*. - TgM: Mentor, 2003. - 216 p.

- în colaborare:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș /* Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 192-195.

Referințe:

- *Színháztörténeti morzsák: (Teatru și munca teatrală) /* Chereji Peris Teréz. - TgM: Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria*

primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 37-38, 44, 62, 64, 69, 80, 130, 172, 182, 186, 204, 206, 211.

• *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Redactor Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004.

• *Biberachot ma is szó szerint idézem: Interjú Anatol Constantin színművészszel* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújás (Múza)*, 2006. apr. 22, p. 6-7.

ANCA, Gheorghe, artist plastic; n. 13 ian. 1939,

Pucioasa, DB. Studii: Lic. și Șc. de vitrinieri. Arta sa este de factură impresionistă, cu peisaje și vegetație luxuriantă, cu naturi statice exuberante, portrete, toate realizate cu tehnici diferite.

Referințe:

• *Artă plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, 2008, p. 13, 249, portr.

ANCA, Iuliu, om politic, comerciant; n. 1880, Subpădure, MS - m. 17 oct. 1938, TgM. Se stabilește la Târnăveni (1909); organizează și participă la adunările populare și serbările de vară din ținut, unde se dezbate problema votului universal, situația politică internă din Austro-Ungaria, înaintând rezoluții Parlamentului de la Budapesta; devine membru ordinar al Despărțământului Târnăveni al Astei (1911); donează bani pentru fondul arhidiecezan, pentru ajutorarea văduvelor, orfanilor săraci din comitat. Este ales delegat ordinar al cercului Bălăușeri pentru a participa la MAN de la Alba Iulia. Este fondatorul soc. pe acțiuni „Banca comercială și industrială din Valea Târnavelor,” cu sediul în Târnăveni (1920), cenzorul acestei bănci (1922). La constituirea Băncii Populare „Târnăveana” (1925) este ales în cons. de adm. A fost ales membru în comitetul de adm. al Fondului șc. din jud. Târnava Mică (1923); membru în Comisia adm. a jud. Târnava Mică (1922-1925). Membru al PNL; membru în Comitetul jud. Târnava Mică; cons. al orașului Târnava Mică și al Cons. Jud. Târnava Mică (1926-1930). Se stabilește la TgM, unde participă de două ori pe liste la alegerile parlamentare pentru un loc în Camera Deputaților. Pentru merite pe tărâm economic este distins cu ordinul „Coroana României în grad de Cavaler.”

Referințe:

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9, 1989, p. 338.

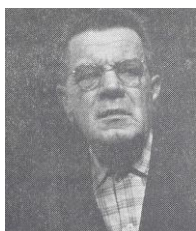
• *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918.* - București: s.n., 1943, p. 73.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 15-16.

• *Gazeta Transilvaniei* / Brașov, nr. 230, 18 / 31 oct. 1908; nr. 242, 8 / 21 nov. 1909; nr. 278, 10 / 23 dec. 1909.

• *Unirea* / Blaj, nr. 83, 21 aug. 1913; nr. 75, 25 iul. 1914.

ANDRÁSI Márton, actor; n. 4 iun. 1912, Malin,

CJ - m. 23 ian. 1975, CjN. Studii: Șc. de actorie „Rákosi Szidi” Budapesta. Debutază pe scena Teatrului Regal în 1933 și joacă roluri comice la diferite trupe teatrale din provincie. Din 1941 este actor de operetă la Teatrul Național CjN. În anul 1946 este transferat la

Teatrul Secuiesc TgM, ca membru fondator. Joacă din nou la Teatrul de Stat Maghiar CjN, din 1957 devenind actor emerit, dar joacă și pe scena teatrului de operetă. Roluri mai importante: *Fekete Páter* (Eisemann M.), *Balga* (Csongor és Tünde, Vörösmarty M.), *Józsa* (Fáklyaláng, Illyés Gyula), *Topaze* (*Topaze tanár úr*, Pagnol), *Willy Loman* (*Az ügynök halála*, Miller), *Svejk* (Hašek-Burian), *Peacock* (*Koldusopera*, Brecht-Weil), *Firsz* (*Cseresznyés kert*, Csehov)

Referințe:

• *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál. - Kolozsvár: Szabadság Kiadó, 1991. - 207 p.

• *Magyar színház Erdélyben* / Kántor Lajos, Kötő József. - București: Kriterion, 1994.

• *Magyar színházművészeti lexikon* / Főszerkesztő Székely György, szerkesztette Alpár Ágnes, Török Margit. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 172-176.

ANDREICA, Gheorghe, prof.; n. 4 ian. 1949,

Sălcud, MS. Șc. elementară Sălcud (1956-1963); Lic. Teoretic Iernut (1963-1967); Univ. Tm, Institutul de 3 ani, Fac. de Istorie-Geografie (1967-1971); UBB CjN, Fac. de Istorie-Filosofie, secția istorie (1974-1978). Prof. în curs de calificare, Șc. Gen. Cipăieni (1967-1969); Șc. Gen. Sălcud (1969-1970); Șc. Gen. Fărăgău (1970-1971); Șc. Gen. Deag (1971-1976); Șc. Gen. Sălcud (1976-1985); prof. Lic. Agricol Iernut (1985-1992); dir., Lic. Agricol Iernut (1990-1992); primar al orașului Iernut (1992-1996); prof. la Grupul Șc. Iernut (1996-). Membru în Cercul ASTRA Iernut (2006).

Lucrări publicate:

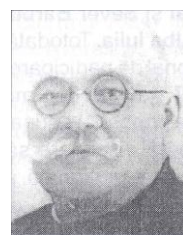
• *Monografia orașului Iernut până în 1947.* - TgM: Nico, 2007. - 262 p.

• *Iernut. Însemnări monografice (1948-2007).* - TgM: Nico, 2007.

Referințe:

• Baza de date BJM

ANDREȘAN, Emil, preot gr.-cat., protopop

onorific, om politic; n. 21 febr. 1877, Urca, CJ - m. 8 oct. 1945, Gheja (Luduș), MS. Studii: cls. prim. în satul natal; Lic. rom.-cat. din TgM; teologia la Blaj (1892-1896); dreptul canonic la Budapesta. Hirotonit la Blaj (1900); numit pr. în Grebenișu de Câmpie (1900-1903), unde a fost învățător la Șc. confesională gr.-cat. din localitate; administrator parohial la Sântana de Mș (1903-1909); paroh în Băla (1909-1941). Membru pe viață al Despărțământului TgM al Astei (1911), susține conferințe în diferite localități, este ales delegat la MAN

de la Alba Iulia. Numit membru în Comisia adm. a jud. (1920-1925), membru în Comisia agronomică a Plășii Mureșul de Sus. Membru al PNR, apoi PP, este ales senator în Parlamentul României (1920-1922); vicepreș. al partidului până în 1926, când trece în PNL, fiind preș. și cons. al Cons. Jud. (1934-1937); preș. al Comitetului șc. al jud. MS (1938); membru în Comitetul pentru ridicarea statuii lui Avram Iancu în TgM; membru al FRN (1938). Se refugiază în perioada Dictatului (1941-1943); pr. în localitatea Gheja, MS (1943). Distins cu „Coroana României în grad de Cavalier.”

Referințe:

- 1918 la români: *Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7 - 1989, p. 475; Vol. 9 - 1989, p. 16, 20-21.
- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: s.n., 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN: s.n., 1981, p. 41, 68, 115, 128, 166, 181, 187, 223-224.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 17-21.
- *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 209.
- *Șematism*. - Blaj, 1906, p. 198; 1911, p. 182; 1923, p. 54; 1929, p. 49; 1932, p. 140; 1937, p. 45; 1938, p. 134.
- *Glasul Mureșului*, TgM, nr. 3, 9 dec. 1934; nr. 5, 25 dec. 1934; nr. 11, 10 febr. 1935; nr. 21, 25 apr. 1935; nr. 41, 19 iun. 1935; nr. 87, 20 dec. 1936; nr. 108, 18 iul. 1937; nr. 165-166, 22 ian. 1939; nr. 182, 24 mai 1939; nr. 221, 8 ian. 1940.

ANTAL, Emilian (din botez Dumitru), pr. ortodox,

arhieru-vicar; n. 20 oct. 1894, Toplița, HR - m. 15 iun. 1971, Toplița. Studii: Șc. primară la Toplița și Bv; lic. la Bv și Năsăud (1905-1913); Institutul Teologic SB și doi ani la Fac. de Filosofie a Univ. Budapesta (1916-1918). Participă la Unire redactând *Apelul adresat*

poporului român din 22 oct. 1918. Activează ca diacon la catedra metropolitană, ca funcționar (asesor consistorial) la Centrul arhiepiscopesc SB (1921-1924). A fost pr. și protopop al Reghinului (1924-1927); numit inspector șc. și revizor eparhial, în cadrul Eparhiei Cj, Vadului și Feleacului (1927-1933), timp în care conduce gazeta *Renașterea*. Pr. la biserica „Bradu Boteanu” din București (1933-1938), apoi tuns în monahism (călugărit) la mănăstirea Dragomirna, sub numele *Emilian* și hirotonit arhimandrit (1938). Este ales arhieru - vicar de Sf. Sinod la Patriarhie, cu titlul „Târgovișteanul” (1938-1941). Avansează ierarhic, fiind delegat cu conducerea provizorie, „loctiitor” al Episcopiei Argeșului (14 iul. 1941-27 febr. 1944), apoi „loctiitor” în scaunul metropolitan al Bucovinei (1945-1948), devenită din 1947 Arhiepiscopia Sucevei. Prof. la Seminarul Teologic Neamț (1948-1950), apoi stareț la Mănăstirea Cozia și Mănăstirea „Sf. Ilie Proorocul” Toplița până la sfârșitul vieții. Paralel cu activitatea bisericească, desfășoară activitate cărturărească, publicistică și politică: membru al ASTREI, deputat sinodal în Protopopiatul ortodox Reghin, membru al PNR și al PNT, cons. jud., membru în Comitetul jud. Face parte din Cons. de adm. ale unor instituții bancare: „Mureșana,” Institutul de credit și economii, Soc. anonimă din Reghin, Institutul de credit și economii Vatra, Soc. pe acțiuni din CjN și „Toplițana”, Soc.

Anonimă Toplița. Publică în: *Telegraful Român, Revista Teologică, Buletinul Eparhiei Argeș și Renașterea*.

Lucrări publicate:

Studii și articole:

- *Societatea „Petru Maior” în ultimul ei an de funcționare la Budapesta*. În: *Almanahul Societății Academice „Petru Maior”*, CjN, 1929, p. 81.

Referințe:

- *Almanahul Societății Academice „Petru Maior” al Societăților pe Facultăți și al Cercurilor Studențești Regionale din Cluj*. - Cluj: s.n., 1929. - XVI, 333 p.
- *Episcopii Argeșului* / Preotul Nicolae Șerbănescu. În: *Mitropolia Olteniei, Craiova*, nr. 7-8, 1965, p. 629.
- *Necrolog*. În: *Mitropolia Ardealului, Sibiu*, nr. 5-6, 1971, p. 376-385.
- *Dicționarul teologilor români* / Preot prof. dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
- *Personalități din Covasna și Harghita* / Ioan Lăcătușu. - CjN, 1998, p. 11-14.
- *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. - București: APP, 2001. - 164 p.
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 19.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Amintiri ale lui Dumitru Antal despre Marea Unire* / Ioana Burlacu. În: *Angustia*, 4, Sfântu Gheorghe, 1999, p. 326.
- *Din viața și activitatea lui Dumitru Antal* / Traian Bosoancă. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002, p. 186-199.
- *Memorii (IX)* / Vasile Netea. În: *Vatra*, 20 oct. 1980, p. 7.
- *Memorandistul Ioan Duma din Săcalul de Pădure* / Traian Bosoancă. În: *Steaua roșie*, 24 sept. 1983, p. 3.

ANTAL János, episcop ref., sfetnic; n. 22 febr.

1767, Dileu Vechi, com. Ogra, MS - m. 12 aug. 1854, TgM. Studii: la TgM (1775-1785); alumnusul lui Bethlen Sámuel și Teleki Sámuel în Viena (1794); Univ. din Jena (1795) și Göttingen (1796-1797). Hirotonit pr. de sinodul din Tg. Secuiesc (1798); pr. în Dumbrăvioara (1797);

în TgM (1798-). Prof. de teologie la Col. Ref. din TgM, (1798-), de istoria universală și istoria ungarilor, de filologie, incluzând limbile idiș, greaca și latina (1801-1836); rector (1806-1808). Este prim notar bisericesc (1830) al Bisericii Ref. din Ardeal. A ajutat la înființarea Bibliotecii Teleki; împreună cu Geci Daniel a elaborat un proiect numit *Institutul filantropic din Ardeal*; a primit rang nobiliar (1838) din partea principelui; este primul episcop ref. (1845) din Ardeal care a fost onorat cu titlul de sfetnic. Din averea sa, a lăsat o parte considerabilă Col. Ref. A scris predici, unele rămase în manuscris; a rostit un discurs la 100 de ani de la înființarea Col. Ref. (1818).

Lucrări publicate:

- *Az életet böltsen használó aszszony, le-rajzolva egy halotti beszédben, melyet néhai Magyar Gyerő Monostori Kabos Klára aszszonynak, E. csinádi néhai Szutsáki Ferentz ur kegyes özvegyének utolsó tiszteletére irt és E. Csinádon, a' Reformatusoknak, az áldott emlékezetü aszszony által építettett templomában 1811-ik esztendőben november 24-napján el-mondott Antal János a M. Vásárhelyi Reformatum Collegiumban régi nyelveket, közönséges, és hazai historiát tanító rendes*

professor. - Kv.: s.n., 1812. - 61 p.

• *Halotti beszéd méltóságos Nagy Vajai Vay Kata asszonynak, Nagy Ertsei méltóságos gróf Toldalagi 'Sigmund úr', a Maros Széki Ev. Református Venerabilis Tractus, és a' M. Vásárhelyi Ev. Reformatum Nemes Collegium Inspector Fő-Curatora' virtuos házastársának koporsoja mellett M. Vásárhelyenn 1831-ben Julius 29-kén háznál mondott Antal János A' M. Vásárhelyi, Ev. Reformatum Collegium egyik Professora, és az Erdélyi Nagy Fejedelemségbeli Ev. Reformata Ekklé'siák Generalis Notariusza.* - Mv. betűivel: s.n., 1831. - 26 p.

- în colaborare:

• *Néhai R. Sz. Birodalombéli gróf méltóságos Széki Teleki József úr sírhalma.* - Pesten: s.n. - 261 p.

• *Halotti beszédek gróf Teleki Sámuel felett / elmondották Csiszár Sámuel, Méhes Sámuel, Szász Lajos, Hegedűs Sámuel, Antal János, Bodor Pál, Bodola Sámuel Salamon József.* - Kv.: s.n., 1825 - [8]. - 295 p.

Referințe:

• *Nagy papok életrajza / írták Liskay József, Dr. Szeberényi Gusztáv, Györy Vilmos, Makkai Domokos, Dr. Bartók György.* - Budapest: s.n., s.a. - 300 p.

• *Maros-Vásárhelyi Országos Pólgári Gyógyintézet eredetének 's felállításának rövid és igaz történetírása eredetének 's felállításának rövid és igaz történetírása / Sz. Szotyori József.* - Mv. Kali Jó'sef és Símeon által, 1833.

• *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat.* - 1. Köt.: Aachs-Bálint Rezső. - 1939. - XVI, 432 p.

ANTAL PÁL, Herskovits; actor, regizor; n. 12 nov.

1925, Lunca de Jos, HR - m. 14 mai 1999, TgM. Studii: IPed., secția Lb. și Literatura Maghiară, TgM. Participă la înființarea Teatrului de Păpuși TgM, inaugurat în 1949 și debutează ca actor pe scena acestuia (1949) cu rolul titular din *János Vitéz*, adaptare după poemul poetului Petőfi Sándor.

Ca regizor, debutează în 1950 cu spectacolul *Piroska és a farkas*, adaptare de Ciornii după Frații Grimm. Devine regizorul permanent al teatrului la începutul anului 1952, dar nu renunță total la activitatea de actor. A pus în scenă peste 130 de spectacole. Regizează spectacole la alte teatre din țară și străinătate (Polonia, Ungaria). Participă la numeroase festivaluri naționale și internaționale, bucurându-se de recunoaștere și consacrare la toate nivelurile. Cele mai cunoscute piese regizate: *Botcsinálta doktor* de Molière, 1952; *János vitéz* de Petőfi Sándor, 1954; *Háry János* de Kodály Zoltán, 1955; *A szarvaskirály* de Carlo Gozzi, 1957; *Úrhatnám polgár* de Molière, 1961; *A kiskakas két krajzárja* de Ion Creangă (prima premieră a secției române a Teatrului de Păpuși), 1963; *Paródiák* de Bajor Andor, 1966; *Ördögűző tarisznya* de Ion Creangă - Sütő András, 1968; *Zsványkaland* de Thorbjörn Egner, 1968; *Csongor és Tünde* de Vörösmarty Mihály, 1972; *Hat kis pingvin* de Borisz Aprilov, 1972; *Tündérszép Ilona és Árva Pepelea* de Vasile Alecsandri, 1974; *A rút kiskacsa* de Hans Christian Andersen, 1974; *A szarvasfiúk baladája* de Nela Stroescu, 1975; *A kék madár* de Maurice Maeterlinck, 1982; *A kis herceg* de Antoine de Saint-Exupéry, 1986; *Don Cristobal és Dona Rosita tragikomédiája* de Federico Garcia Lorca, 1988; *Oh,*

Romeó... Oh Júlia. de Antal Pál (Shakespeare nyomán), 1995. Membru UNIMA și UNITER. Distins cu „Ordinul Muncii” gradul III, Ordinul Republicii Ungare.

Referințe:

• *A hét évkönyve 1982: Színjászó személyek*, p. 191.

• *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda:* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 32.

• *Animafie la Ariel: monografie dialogată în cinci decenii, cu prolog și un epilog deschis / Eugenia Anca Rotescu.* - TgM: Teatrul pentru Copii și Tineret Ariel, 1999. - 85 p.

• *Színháztörténeti morzsák: (Teatru și munca teatrală) / Chereji Peris Teréz.* - TgM: Ardealul, 2002. - 137 p.

• *Erdélyi figyelő*, nr. 5, 1995, p. 13.

ANTALFFY Endre, orientalist, istoric, traducător;

n. 3 febr. 1877, Răstolița, MS - m. 6 febr. 1958, TgM. Studii: Șc. primară la Reghin, Meștera, Glăjărie; lic. la TgM și Alba Iulia (1888-1896); univ. la Fac. de Filosofie CjN, unde se consacră studiilor de orientalistă. Specializare la Univ. Mahomedană „AZHAR” Cairo, unde studiază civilizația mahomedană; studii în Orientul Apropiat, la Ierusalim și Constantinopol, Londra (1921) și Leipzig (1922). Dr. în literatură cu teza: *Petrőczy Kata Szidónia élete és munkái (Viața și opera Sidoniei Petrőczy Kata)*,

Budapesta, 1903. Prof. de latină și franceză la lic. În Budapesta (1908-1911) și TgM (1911-1938); cunoștea câteva limbi orientale: ebraica, araba, turca și persana; redactează partea arabă, persană și turcă din *Enciclopedia literaturii universale*, publicată la Budapesta (1930); publică studii și articole referitoare la istoria medievală a României, încurajat în preocupările sale de N. Iorga, care-l ajută. Membru de onoare al Secției de Studii Orientale, Soc. de Studii Istorice și Filologice București.

Lucrări publicate:

• *Karácsonyi legenda: Drámai költemény egy felvonásban.* - Mv.: Kiadta a Marosvásárhelyi Vöröskereszt Egylet, 1915. - 42 p.

• *Beszéd a Marosvásárhelyi Fiú- és Női Kereskedelmi Iskola 1915. márc. 15-iki ünnepén.*-Mv.: s.n., 1915. - 8 p.

- în colaborare:

• *Maros-Vásárhely és a háború 1914-1915.* - 1. könyv: 1914 - 1915. - 80 p.

• *Világirodalmi lexikon (Külföldi irodalom) / szerkesztette Dr. Dézsi Lajos* - 1. köt: *A-Ecrevisse.* - Budapest: A „Studium” kiadása, 1930. - VIII, 568 p.

• *Világirodalmi lexikon (Külföldi irodalom) / szerkesztette Dr. Dézsi Lajos* - 2. köt: *Edda-Lili.* - Budapest: A „Studium” kiadása, 1930. - p. 569-1120: repr., portr, facs.

• *Világirodalmi lexikon (Külföldi irodalom) / szerkesztette Dr. Dézsi Lajos* - 3. köt: *Lilencron-Zs.* - Budapest: A „Studium” kiadása, 1930. - p. 1201-1760.

• *Buletinul Comisiei Istorice a României.* - Vol. 13, 1934. - 200 p.

• *Marosvásárhely színi élete: A marosvásárhelyi színészet történetére vonatkozó dokumentumok gyűjteménye / Írta és egybehordta Fodor István.* - Mv.: A Marosmenti Élet kiadása, 1933.

• *Cot la cot: culegeri literare române și maghiare = Vállvetve: román és magyar írások* / Kertész Ákos, Gherasim Emil. - TgM: Pax, 1936. - 95 p.

• *Zord idő, 1919-1921: antológia* / Válogatta, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta, a repertóriumot készítette Kuti Márta. - Mv.: Mentor, 1998. - 339 p.

Studii și articole:

• *Cronici turcești ca izvor pentru istoria românilor.* În: *Analele Academiei Române. Memoriile Secției Istorice*, s. III, t. IX (1928-1929), p. 1-22.

• *Călătoria lui Evlia Celebi prin Moldova în anul 1659.* În: *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice*, t. XII (1932), p. 5-56.

• *Mün a' at al-Selatin al lui Ruxanzade Ahmed Feridun (Bei Nişangi) ca izvor pentru istoria românilor.* În: *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice*, t. XIII (1933), p. 3-25.

• *Două documente din Biblioteca Egipteană de la Cairo despre cucerirea Chilei și Cetății Albe în 1484.* În: *Revista istorică*, XX (1934), 1-3, p. 33-42.

Referințe:

• *Erdélyi monográfia* / szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza. - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.

• *A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárának címjegyzéke* / leirta Dr. Váczy János és Rédeyné dr. Hoffmann Mária. Irodalmi leveléstár. 1. köt: *Abaffy-Azeglio*, 1923.

• *Aspecte din literatura maghiară ardeleană: (1919-1929)* / Ion Chinezu. - CjN: Editura Revistei „Societatea de mâine”, 1930.

• *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat* / megindította: id. Szinyeyi József. - 1. köt: Aachs-Bálint Rezső, 1939.

• *Catalog de cărți românești vechi și noi privitoare la: istorie, numismatică, filologie, folclor, istorie și critică literară, geografie, arheologie, etc.* - București: s.n., 1939.

• *Profiluri mureșene* / Vol. I Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploieșteanu. - TgM, 1971, p. 269-277.

• *Enciclopedia istoriografiei românești* / Coordonator științific: prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 36.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 1: A-F, 1981, p. 67-68.

• *A magyar irodalomtörténet bibliográfiája* / Szerkesztette Vargha Kálmán, V. Windisch Éva. - 6. köt.: 1905-1945. Személyi rész: I. A-K. - 1982. - 959 p.

• *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani* / Autorii: prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan. - TgM: s.n., 1994, p. 69-70.

• *Transilvania: himera ungarismului iredentist* / Ion Șuța. - București: Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1995. - 362 p.

• *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.

• *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 216 p.

• *Marosvásárhely történetéből* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002, p. 38-40.

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 87.

• *Târgu-Mureșul și presa culturală* / Melinte Șerban. În: *Vatra*, nr. 9/10, 2005, p. 81-89.

• *Orientalistul Antalffy a împlinit 80 de ani* / Ștefan Izsak. În: *Steaua roșie*, 20 febr. 1957, p. 2.

APOR Vilmos, baron, episcop rom.-cat.; n. 29 febr. 1892, Sighișoara, MS - m. 2 apr. 1945, Győr, Ungaria. Hirotonit pr. rom.-cat., Oradea (24 aug. 1915); a înființat Episcopia la Gyula (1918); numit episcop în Győr (1941). I-a fost decernat titlul de „Fericit” de către Papa

Ioan Paul al II-lea, în Piața Sf. Petru din Roma (1997); în Sighișoara i s-a pus o placă comemorativă (4 nov. 2007) în „memoria Fericitului Episcop Martir,” împușcat de armata sovietică.

Referințe:

• *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat* / megindította: id. Szinyeyi József; írja és szerkeszti Dr. Gulyás Pál. - 1. köt: Aachs-Bálint Rezső. - 1939. - XVI, 432 p.

• *Erdélyi magyar breviárium* / Czizják Árpád. - 1. köt.: Január-április. - Kv.: Gloria Nyomda és Kiadóvállalat, 1996.

• *Ki kicsoda a magyar történelemben ?* / Összeállította Markó László. - Budapest: Holnap Kiadó, 1997. - 250 p.

• *A jó pásztor életét adta juhaiért: Apur Vilmos püspök vértanúságáról - Életét kioltották: 1945. április 2-án* / Frigyesi Ágnes. În: *Erdélyi Napló*, 2006. ápr. 11., p. 8.

• *Placa comemorativă Apur Vilmos* / Anca Maria Radu. În: *24 ore mureșene*, 27 oct. 2007, p. 5.

• *In memoriam Apur Vilmos [2007]*. În: *Punctul*, 12-18 nov. 2007, p. B2, 1 foto.

ARANKA György, jurist, filosof; n. 15 sept. 1737,

Sic, CJ - m. 11 mart. 1817, TgM.

Studii: Col. TgM și Aiud. După terminarea studiilor se angajează la Tabla Regească TgM, unde din anul

1782 ocupă postul de asesor (jude). Promotor al ideilor democratice, preia din ideologia iluministă orientarea

reformistă, mai ales în domeniul culturii și cultivării limbii. Este fondatorul asoc. ligvistice, de istorie și știință „Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság” și „Kéziratkiadó Társaság,” al cărei secretar general devine în 1793. Între 1773-1796, asoc. se concentrează pe elaborarea unei gramatici și a unui dicționar al lb. maghiare, se ocupă de adunarea manuscriselor privind istoria Transilvaniei, înființarea unui muzeu și a unei biblioteci. Prima publicație a lucrărilor asoc. pentru cultivarea lb. maghiare apare la SB (1796). Frământările politice din 1795 influențează activitatea asoc., doar perseverența lui Aranka împiedică destrămarea acesteia. Între 1798 și 1801 renunță la funcția de secretar gen., însă în 1801 revine la conducerea asoc., încercând reactivarea ei. Asoc. este dizolvată de habsburgi în 1806, determinându-l pe Aranka să se dedice filosofiei. A promovat ideea colaborării între cărturarii români, maghiari și sași din Transilvania. A realizat prima traducere a dramei *Richard al III-lea* de Shakespeare (1785); un volum de studii despre filosofia lui Kant (1805); un volum de poezii cu conținut filozofic *Elme játékjai* (1806).

Lucrări publicate:

• *Egy erdélyi magyar nyelvmívelő társaság felállításáról való rajzolat.* - Claudiopoli: s.n., 1791. - 39 p.

• *Az erdélyi kézírásban levő történetíróknak eszetendőszám szerint való lajstroma.* - Kolosvaratt: s.n., 1791. - 16 p.

• *Horváth országai bán nagy méltóságú Maros Némethi gróf Gyulay Ignácz úr excellentiája tiszteletére Aranka György.* - Mv.: s.n., 1806.

• *Aranka György elme játékjai* / írta Aranka György. - Nagy-Váradon: s.n., 1806. - 125 p.

• *Két elmélkedés: I. A Böltselkedésnek igen közönséges*

történetei. *Hol áll az ma?; 2. A Természet esmérere' rajzolatjának kicsiny táblája.* - Kv., 1810. - 19 p.

- în colaborare:

• Szabó Károly kisebb történelmi munkái / Szabó Károly. - 2. köt. - 2. kiadás. Kiadja Ráth Mór, s.a. - 410 p.

• Régi újságok, röpiratok, jelentések és másféle nyomtatványok a XV-XIX. századból Török János történetíró később Schlauch Lőrinc bíboros nagyhirű könyvtárából = *Flugschriften, neue Zeitungen, Relationen und Sonstige Drucke des XV-XIX. Jahrhunderts.* - Budapest: Ranschburg Gusztáv Könyvkereskedése, s.a. - 64 p.

• *Antológia a felvilágosodás magyar irodalmából.* - Vol. 1: Értekező és szépprózai művek. - 264 p.

• *Halála után is élő Josef: az az, e' munkátskában befoglaltatott idvesség, hathatós, buzgó, és fontos beszélgetések által az ő atyjafiaitól már szinte el-is felejtett, sőt a közönséges hír szerént meg-is holt Jo'zefnek néhai tiszteletes tudos Deáki F. Josef uramnak áldott emlékezetbe hozattatása, és hogy szép hireben 's nevében a' Jákob fiai között még ma-is él / Világos megmútoztatása Soos Ferentz, Gregorius Verestói, Zágoni Aranka György, Huszti György által. - Kolo'sváratt: s.n., 1752. - 120 p.*

• *A Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' munkáinak első darabja A Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' munkáinak első darabja.* - Szebenben: s.n., 1796. - VIII, 288 p.

• *Magyar családtörténeti könyvészet: 1472-1905 /* összeállította Köblös Zoltán. - Kv.: s.n., 1909. - 74 p.

• *Smirnai Szent Polikárpus: Avagy sok keserves háboruságok között magok hivataljokat keresztényi szorgalmatossággal kegyesen viselő erdélyi református püspököknek historiájok / Mellyet egybeszedetett F. Tsernátóni Bod Péter; előszó Aranka György. - Nagyenyed: s.n., 1766. - [20] p., 220 p.*

Referințe:

• *A könyv története.* - 1. rész: *A magyar könyvnyomtatás és könyvkereskedelem rövid története a legrégebb időktől napjainkig,* p. 87, 95.

• *A magyar literatúra esmérere.* - 1. köt. 1: -2. rész, p. 419, 436.

• *A magyar államiság fejlődése, küzdelmei: Politikai tanulmány.* - 1. rész: *A régi Magyarország. A honfoglalástól az 1825-iki országgyűlésig,* p. 805.

• *Kazinczy Ferenc levelei: Szemelvények /* közléteszi Dr. Váczy János. - Budapest: Lampel Róbert kiadása, s.a., p. 20.

• *Rajzok és tanulmányok.* - 2. köt. - V. - Budapest, 1875.

• *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 kötetben].* - 4. köt.: *A magyar irodalom a XVIII. században.* - [Budapest]: s.n., s.a., p. 696.

• *A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig: 1772-1831.* - 1. köt. - VIII, 274 p.

• *Nova Memoria Hungarorum et provincialium /* Scriptis editis notorum quam excitat Alexius Horányi. - Pestini: s.n., 1792.

• *A Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' munkáinak első darabja A Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' munkáinak első darabja.* - Szebenben: s.n., 1796.

• *Martini Georgii Kovachich senquiciensis Scriptoris Rerum Hungaricum minores inediti /* Martinus Georgius Kovachich. - Tomus II. - Budae: s.n., 1798.

• *Ifjúságot képző ismeretek-tára /* szerkesztették Nagy Márton és Zimmermann Jakob. - 1. köt., 1840.

• *Magyar írók: Életrajz-gyűjtemény /* Gyűjté Ferenczy Jakob és Danielik József. - 1. köt. - 1856; 2. köt. - 1858.

• *A szépprózai elbeszélés a régi magyar irodalomban.* - 1. köt.: 1526-1774, 1886.

• *A szépprózai elbeszélés a régi magyar irodalomban /* Beöthy Zsolt. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1887. - 2 vol.

• *A régi Magyarország: 1711-1825 /* Grünwald Béla. - Budapest: Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1888.

• *Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képen.* - 9. köt.: Magyarország. 3. köt. 19 füzet, 1893.

• *Nyelvörkalauz: A Magyar Nyelvőr I-XXV. kötetéhez.* - Budapest: Magyar Nyelvőr Kiadó-Hivatala, 1898.

• *Felsőcsernátoni Bod Péter élete és művei /* Sámuel Aladár. - Budapest: s.n., 1899.

• *Adatok a könyvnyomtatás történetéhez Magyarországon /* Gyulai Farkastól. - Budapest: Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T., 1902.

• *A régi magyar költészet remekei: Versgyűjtemény a legrégebb időktől Kisfaludy Károlyig /* Az általános és iskolai irodalmi műveltség előmozdítása céljából szerkesztette, a régi magyar irodalom történetével ellátta Endrei Zalán. - Budapest: s.n., 1903.

• *A csiki széky krónika /* Dr. Szádeczky Lajos. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1905.

• *A magyar irodalom története: Képes díszmunka két kötetben [1906].* - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1906-1907.

• *Magyar történelmi évkönyvek és naplók a XVI-XVIII. századokból.* 4. köt.: *Halmágyi István naplói: 1752-53, 1762-69 és iratai 1769-1785 /* közli Dr. Szádeczky Lajos. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1906.

• *Apáczai Cseri János művelődéstörténeti jelentősége: Bölcsészettudományi értekezés /* Király István. - Mv.: s.n., 1911.

• *Maros-Vásárhelyi lexikon /* szerkesztette: Szentgyörgyi Dénes. - Mv.: s.n., 1912.

• *A könyv története /* Steinhöfer Károly. - Budapest: Könyvkiadóvállalata: Lampel Róbert Kk.(Wodianer F. és Fiai), 1915.

• *A magyar rovásírás hiteles emlékei /* Dr. Sebestyén Gyula. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1915.

• *A Magyar Nemzeti Múzeum Könyvtárának címjegyzéke /* Dr. Váczy János és Rédeyné dr. Hoffmann Mária. - 9. Irodalmi levelestár. 1. köt: *Abaffy-Azeglio.* - 1923.

• *Az erdélyi magyar irodalom múltja és jövője: Tanulmányok, cikkek /* Dr. Kristóf György. - Cluj-Kv: Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, 1924.

• *Íratok a magyar államnyelv kérdésének történetéhez: 1790-1848 /* szerkesztette és a történeti bevezető tanulmányt írta Szekfű Gyula. - Budapest: Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, 1926.

• *Vechi istorici unguri și sași despre istoria românilor (Scrisori inedite dintre 1760-1787) /* Andrei Veress. - București: Atelierul Grafice „Cultura Națională,” 1929.

• *A nyelvújítás: A nyelvújítás elmélete és története /* Tolnai Vilmos. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1929.

• *A magyar romantika: (Fejezet a magyar irodalmi fejlődés történetéből) /* Farkas Gyula. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, 1930.

• *Bibliografia româno-ungară /* Andrei Veress. - Vol. 2: *Români în literatură ungară și ungarii în literatură română(1781-1838),* 1931.

• *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés.* - 4. kötet: *A magyar irodalom a XVIII. században.* - 1931.

• *Magyar irodalomtörténet [Szerb Antal] /* Szerb Antal. - 3-ik kiadás - Budapest: Révai, 1935.

• *Erdély három nemzete és négy vallása autonómiájának története /* csikszentsimoni Dr. Endes Miklós. - Budapest: Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet, 1935.

• *Új idők lexikona.* - 2. köt.: *Almafa-Assisi.* - 1936, p. 289-544.

• *Az erdélyi magyar színészet hőskora 1792-1821: Az Erdélyi Nemzeti Játékszínek, Magyar Játékszínház eredete, fennállásának, viszonyosságainak a mai időkig leírása 1821 /* Káli Nagy Lázár visszaemlékezései; bevezetéssel ellátta Jancsó Elemér. - Kv.: Minerva R. T. kiadása, 1939. - 109 p.

• *Az Erdélyi Múzeum Egyesület története és feladatai /* Szabó T. Attila. - Kv.: *Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása,* 1942. - 64 p.

• *Író és nemzet /* Bisztray Gyula. - Budapest: Révai, 1943.

• *Bibliografia răscoalei lui Horia /* Dr. Octavian Beu. - SB Transilvania: Centrul de Studii și Cercetări, 1944. - 35 p.

• *Erdélyi levelek /* Kazinczy Ferenc. - 2. köt. - Kv.: Minerva R. T. kiadása, 1944. - 195 p.

• *Studii istorice. vol. 5. /* I. Lupaș. - Sibiu: s.n., 1945-1946.

• *Profiluri mureşene.* Vol. 1. - TgM, 1971, p. 41-46.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 1: A-F, 1981, p. 88-90.

• *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achzenten Jahrhundert /* Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.

• *Marosvásárhely és vártemploma /* Szerkesztette Medvigy Endre; Képszerkesztő K. Fogarasi Zsuzsa. - Budapest: [s. n.], 1990 - 456 p.

- *A magyarországi protestáns iskolai színjátszás a kezdetektől 1800-ig* / Varga Imre. - Budapest: Argumentum Kiadó, 1995. - 215 p.
- *Az erdélyi panteon* / Szigyártó Sándor. - Budapest: Országos Idegennyelvű Könyvtár, 1996. - 359 p.
- *A magyarok krónikája*. - Budapest: Magyar Könyvklub, 1996. - 816 p.
- *Istoria modernă și contemporană a României, reflectată în periodicele maghiare de specialitate (1945-1995): Bibliografie selectivă = Die Neuzeitliche und Gegenwaertige Geschichte Rumaeniens, widerspiegelt in die Ungarischen Fachzeitschriften* / Stelian Mândruț. - CJN: Presa Universitară Clujeană, 1996. - 89 p.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970* / Szerkesztette Pajkossy György. - 2. köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató. - Budapest: Argumentum Kiadó, 1996. - Országos Széchényi Könyvtár, p. 515-970.
- *Marosvásárhelyi útikalauz* / Fodor Sándor (S.), Balás Árpád. - Mv.: Impress, 1996. - 139 p.
- *Az erdélyi román nacionalizmus első százada, 1697-1792* / Tóth Zoltán. - Csikszereada: Pro-Print, 1998. - 504 p.
- *Kard és penna. Tanulmányok a felvilágosodás magyar irodalmáról* / Egyed Emese. - Budapest: [Osiris], 1998.
- *Supplex Libellus Valachorum: din istoria formării națiunii române* / David Prodan. - București: Editura Enciclopedică, 1998. - 622 p.
- *Istoria României*. - București: Editura Enciclopedică, 1998. - 620 p.
- *Kötődések Erdélyhez: tanulmányok* / Szekesztette L. Balogh Béni. - Tatabánya: Alfadat-Press Kiadó, 1999.
- *Nemzet és anyanyelve* / Benkő Loránd. - Budapest: Osiris Kiadó, 1999. - 315 p.
- *Istoria României*. - București: Editura Enciclopedică, 1999 - 618 p.
- *Marosvásárhelyi útikalauz [2000]* / Az adatokat gyűjtötte és a szöveget írta Fodor Sándor (S.). - 2., bővített kiadás - Mv.: Impress, 2000.
- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - Vol. 1: A - Cs. - Budapest: Magyar Könyvklub, 2001. - 1200 p.; Vol. 2: D - Gy. - Budapest: Magyar Könyvklub, 2001. - 1208 p.
- *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - vol. 2. - 2001. - 399 p.
- *Forgatagos időkben: Pályák, művek, arcok, emlékek* / Nagy Pál. - Mv.: Mentor, 2004. - 335 p.
- *Poveștile orașului* / Sorina Bota. - TgM: Editura Ardealul, 2010.

AVRAM, Iftinia, educatoare, prof.; n. 6 ian. 1949,

Maieru, BN. Studii gimnaziale, Șc. Gen. Maieru, BN (1956-1963); Col. „Liviu Rebreanu,” Bistrița (1963-1967); studii postlic., IPed. de Educatoare, Bistrița (1972-1974); Fac. de Psihologie, UEDC TgM (1997-2001). Dr. în ped., cu teza: *Formarea orientărilor axiologice la preșcolarii de*

6-7 ani din perspectiva etnopedagogică, Univ. de Stat din Moldova, Fac. de Științe ale Educației, Chișinău, 2006. Educatoare, Grădinița cu Program Prelungit nr. 6, Bistrița (1968-1975); educatoare manager (1975-1977); educatoare, Grădinița cu Program Prelungit nr. 14, TgM (1977-1985); educatoare manager, Grădinița cu Program Prelungit nr. 13, TgM (1985-1991); inspector șc. pentru învățământul preșcolar, IȘJM (1991-2007); prof. titular de psihologie-psihopedagogie specială, Șc. Gen. nr. 3, azi Gimnaziul de Stat „George Coșbuc” TgM (2001-2007); cadru asociat, lector univ., UBB, Fac. de Psihologie și Științe ale Educației, Filiala TgM (2007-). Stagii de perfecționare în țară și străinătate: Belgia (1988); Kecskemet, Ungaria (2000, 2003); Viena (2004); Sofia, Bulgaria (2006). Elaborează și coordonează proiecte de activități locale și naționale (1997, 2000, 2003-2005); reprezentanta UNICEF în România (2005). Membru RENINCO (2000); APR (2006). Referințe: *Cuvântul liber, Ambasador, 24 ore mureșene*. Distincții:

Gradație de merit pentru activitatea desfășurată în învățământ, IȘJM (2000-2007); Premiul de Excelență pentru elaborarea revistei pentru preșcolari *Arlechino* acordată de Asoc. Editorilor cu Profil Pedagogic, Revista *Universul școlii* (2003); Trustul de presă *Ambasador* (2004); Ordinul „Meritul pentru Învățământ,” în gr. de ofițer, MEC (2004); Diploma „Exemplarium,” Fundația „Cezara Codruța Marica.”

Lucrări publicate:

- *Etnopedagogie aplicată. Formarea orientărilor axiologice la preșcolarii mari*. - CJN: Eurodidact, 2006. - 183 p.

- în colaborare:

- *Consultații pentru activitatea educativă în grădiniță* / Iftinia Avram, Gica Hagi, Elvira Bardoși, Georgeta Rusu. - TgM: Tipomur, 1996.

- *Opționalele în grădiniță* / Iftinia Avram, Julia Kovács. - TgM: Tipomur, 1998.

- *Cartea educatoarei de grădiniță. Ghid practic aplicativ* / Iftinia Avram, Julia Kovács. - Tm: Eurbat, 2000.

- *Mapa directoarei de grădiniță*. - TgM: Fumus Impex, 2002.

- *Violența în familie* / Iftinia Avram, Florina Dunăreanu, Viorica Odobleja. - TgM: UPM, 2003.

- *Educația ecologică în grădiniță*. - TgM: Grădinița nr. 14, TgM, 2005. - 87 p.

Studii și articole:

- *Despre formarea copilului ca subiect valorizator*. În: *Conferința Științifică Internațională Tradiționalism și modernism în educație: realizare și deziderate*. - Chișinău, 28-30 martie 2003, p. 97-102.

- *Privire etnologică asupra educației copiilor preșcolari*. În: *Revista Învățământ Primar*, nr. 2-3, 2003, p. 37-39.

- *Folclorul, tradițiile de familie și contribuția lor la formarea orientărilor axiologice la copii de 6-7 ani*. În: *Analele Universității de Stat din Moldova, seria „Științe Socioumanistice”*, vol. 3, oct. 2003, p. 430-434.

- *Privire etnologică asupra copiilor preșcolari*. În: *Revista Învățământ primar*, nr. 4, 2003, p. 34-36.

- *Valorile etnopedagogice. Model al dezvoltării personalității preșcolarului de 6-7 ani*. În: *Revista de Filozofie și Literatură Târnava*, nr. 75, 2003, p. 47-48.

- *Valorificarea tradițiilor în educația axiologică a preșcolarului de 6-7 ani Conferința EDU-WORLD 2004*. Vol. 1, Univ. Pitești, p. 147-155.

- *Proverbele, zicătorile, numărătorile, jocurile, frământările de limbă - mijloc de formare a orientărilor valorice la preșcolarii de 6-7 ani*. În: *Revista de Filozofie și Literatură Târnava*, nr. 7-8-9, 2004, p. 43-47.

- *Școala românească față-n față cu dezideratul multilingvismului. Resurse și perspective, lucrare susținută la Conferința Tradiții și perspective în științele educației, 18-19 mai 2007*, CJN, s.a.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 3: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Nico, 2008.

- *Truda pedagogului, spre înmulțirea binelui* / I. L. În: *Cuvântul liber*, 23 mai 2006, p. 6.

- *Eveniment editorial [Iftinia Avram. Etnopedagogie aplicată.]* / I. L. În: *Cuvântul liber*, 20 mai 2006, p. 1-2.

- *„Etnopedagogie aplicată. Formarea orientărilor axiologice la*

preșcolarii mari” de prof. dr. Iftinia Avram / Marin Căldăraru. În: *Cuvântul liber*, 25 mai 2006, p. 2.

• *Recenzie la cartea „Etnopedagogie aplicată. Formarea orientărilor axiologice la preșcolarii mari”* / Emilia Albu. În: *Cuvântul liber*, 25 mai 2006, p. 2.

• „Cel mai bun povestitor,” *faza pe municipiu* / S. C. În: *24 ore mureșene*, 24 mai 2007, p. 4, 1 foto.

AVRAM, Olivia Monica, bibliotecar, dir. al BJM

(2009-); n. 10 febr. 1977, Târnăveni, MS. Studii: Lic. Teoretic Târnăveni (1995); UPM, Fac. de Științe și Litere, profil Istorie - Lb. și Literatura Engleză (2001); diplomă în *Bazele biblioteconomiei și științei informării* (2002-2003); diplomă în *Evidența și valorificarea patrimoniului cultural național mobil tip-carte* (2004-2006), curs organizat de CFEPMD, București; masterat în istorie: *Elitele și proiectele de formare europeană*, UPM. Dr. în istorie, cu teza: *Pagini din viața culturală românească din județul Mureș (secolele XVIII-XIX). Societăți, asociații, colecționari, biblioteci*, Univ. „1 Decembrie 1918,” Alba Iulia (2012). Prof. suplitor, Catedra de Lb. și Literatura Engleză, Grup Șc. de Chimie Industrială Târnăveni (1 sept. - 31 dec. 2001); bibliotecar, BJM (2002-2009); dir., BJM (1 nov. 2009-); colab. la Catedra de Istorie și Relații Internaționale, UPM (2005-2010), cu funcția didactică de asist. univ. Publică la rubrica săptămânală *Repere culturale* din *Cuvântul liber*; este membru în cons. de red. al anuarului BJM - *Libraria. Studii și cercetări de biblioteconomie* (secretar de red. pentru vol. I-VII și redactor șef pentru vol. VIII / 2009, IX / 2010, X / 2011, 11 / 2012); membru în colectivul de red. al *BiblioMagazin. Buletinul informativ al ANBPR*; membru în col. de red. al anuarului *Symposia Investigatio Bibliotheca*, elaborat de Departamentul Informațional Biblioteconomic ULIM, Chișinău, Republica Moldova. A implementat programul *Biblionet* în jud. Mureș, finanțat de Fundația „Bill&Melinda Gates;” în primele 3 runde, au fost incluse în proiect 43 de biblioteci, inclusiv BJM, dotate cu echipamente și softuri. A deschis *Centrul de Resurse American Corner*, cu participarea ambasadorului SUA. Participă la simpozioane, conferințe locale, naționale și internaționale (Haga, 2009-2011; San Juan, 2011, Chicago, 2012, Sain Paul, Minnesota, 2012). Recenzii și note de lectură în *Libraria, Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai” Târgu-Mureș, Revista Biblioteca*. Membru al ANBPR, Filiala MS (2003-); preș. ANBPR, Filiala MS (2005-); membru în Consiliul de Conducere al ANBPR (2008-2012); membru în Biroul Executiv al ANBPR (2008-2012); vicepreș. al ANBPR (2012-); membru în comisia de lucru pentru îmbunătățirea comunicării cu membrii ANBPR.

Lucrări publicate:

• *Biblioteca Județeană Mureș: Caiet documentar elaborat cu prilejul împlinirii a 200 de ani de lectură publică la Târgu-Mureș 1802-2002* / Redactor Monica Avram. - TgM: BJM, 2002. - 38 p.

- în colaborare:

• *Oameni de știință mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram. - TgM: BJM,

2004. - 477 p.

Studii și articole:

• *Cartea de aur - act de identitate culturală a Bibliotecii Județene Mureș*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 1, 2002, p. 230-236.

• *Ion Chinezu și Gândul său românesc în lumina dedicațiilor păstrate la Biblioteca Județeană Mureș*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 2, 2003, p. 122-129.

• *Gheorghe Șincai în conștiința mureșenilor*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 3, 2004, p. 282-290.

• *Tipografia românească de la Buda în timpul cenzoratului lui Petru Maior. 1809 - 1821*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 4, 2005, p. 231-246.

• *Activitatea tipografiei de la Buda de la începuturi și până la cenzoratul lui Petru Maior*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 5, 2006, p. 147-172.

• *Interferențe iluministe europene, la final*. În: *Cuvântul liber*, 4 oct. 2006, p. 14.

• *Philobiblon mureșean - Zilele Bibliotecii Județene Mureș*. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2006, p. 2.

• *Triada ardeleană - Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior - în colecțiile Bibliotecii Județene Mureș / Monica Avram*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 6, 2007, p. 152-174.

• *Un altfel de Supplex... Unele aspecte privind relațiile interetnice din Transilvania din a doua jumătate a secolului al XIX-lea*. În: *Libraria: Anuar*, vol. 8, 2009, p. 150-165.

• *Nevoia de... România*. În: *Millenium. Ziarul diasporei românești din Italia*, 1, nr. 2, dec. 2009, p. 5.

• *Un nou concept: Biblioteca Digitală Mureș / Monica Avram, Alexandru Tcaciuc*. În: *Cercetarea și perspectivele digitizării* / Editori: Ana Maria Roman-Negoi, Eva Mârza. - CjN: Argonaut, 2009, p. 60-69.

• *Aspecte privind obiectivele asociațiilor culturale românești din județul Mureș în secolele XVIII-XIX*. În *Sangidava*, vol. 4. - TgM: Nico, 2010, p. 445-462.

• *Câteva aspecte privind activitatea bibliotecilor românești din județul Mureș în secolele XVIII-XIX*. În: *Libraria. Anuar*, vol. 9, 2010, p.189-201.

• *Biblioteca „Târgu-Mureș” din Chișinău la ceas aniversar*, în vol. *Verticalitate spre cunoaștere și comunicare: Biblioteca „Târgu-Mureș” - 15 ani de activitate*. - Chișinău: Grafema Libris SRL, 2011, p. 26-28.

• *Câteva aspecte privind regulamentele de organizare și funcționare a bibliotecilor românești din Transilvania în secolele XVIII-XIX. Cu privire specială la județul Mureș*, în vol. *Profesioniștii noștri. Liviu Boar la 60 de ani*. - Vol. II. - Sf. Gheorghe: Eurocarpatia, 2011, p. 261-274.

• *Tinerii bibliotecari încotro?*, în *Bibliomagazin. Buletinul informativ al ANBPR*, an 3, nr. 3, septembrie 2011 (editorial).

• *Forme de manifestare culturală a românilor din zona Văii Mureșului Superior și a Văii Gurghiului în secolul al XIX-lea*, în vol. *Mărturiile de credință și spiritualitate românească pe Valea Mureșului Superior și a Văii Gurghiului*. - TgM: Veritas, 2012, p. 27-53.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 83.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu,

Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 29.

• *Oameni de știință mureșeni. Prezentare la Reghin* / Marin Șara. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 2-3 (febr.- mart. 2005), p. 6.

• *Oameni de știință mureșeni* / M. Șara. În: *Cuvântul Liber*, 30 mart. 2005, p. 1.

• *Maros megyei tudóslexikon (Könyvtári figyelő)* / Fülöp Géza. În: *Könyvtári figyelő*, Budapesta, 15. évf., 3. sz. (2005), p. 604-605.

• *Maros megyei „tudóslexikon”* / Fülöp Géza. În: *Népújság (Múzsza)*, 2005. március 5, p. 2.

• *Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram, Oameni de știință mureșeni, Târgu-Mureș, 2004, 477 p.* / Corina Teodor. În: *Libraria: Anuar*, vol. 4, 2005, p. 289-290.

• *Cartea în forul public* / Monica Avram. În: *Biblioteca*, București, nr. 8, 2005, p. 227-228.

• *Cu recunoștință, despre oameni și cărți* / Mihail Art. Mircea. În: *Monitorul Primăriei TgM*, nr. 16, mai 2006, p. 6.

• *Zilele Bibliotecii Județene Mureș (2008)* / Letiția Bota. În: *Cuvântul Liber*, 11 nov. 2008, p. 2.

• *Săptămâna Națională a Bibliotecilor 23-29 aprilie 2009* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 14 apr. 2009, p. 6.

• *Istoria în format digital, pe site-ul bibliotecii* / Valeriu Russu. În: *Adevărul de seară*, 13 mai 2009, p. 3.

• *Director nou la Biblioteca Județeană Mureș* / Claudia Sas. În: *Adevărul de seară*, 28 oct. 2009, p. 3, 1 foto.

• *„Philobiblon mureșean” la Biblioteca Județeană Mureș* / Alin Zaharie. În: *Zi de zi*, 10 nov. 2009, p. 8, 1 foto.

• *Poetul național omagiat la Biblioteca Județeană Mureș* / Alin Zaharie. În: *Zi de zi*, 13 ian. 2010, p. 16.

• *Dublă aniversare Eminescu* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 13 ian. 2010, p. 2, 1 foto.

• *Serată literară „Porni Luceafărul” - ediția a XXIV-a* / Marin Căldăraru. În: *Cuvântul liber*, 16 ian. 2010, p. 6.

• *Podul de cărți „Alb de duminică” a ajuns la Chișinău* / Claudia Șatravca. În: *Cuvântul liber*, 17 mart. 2010, p. 6.

• *O sărbătoare de duminică la Filiala „Târgu-Mureș”* / Claudia Șatravca. În: *Cuvântul liber*, 17 mart. 2010, p. 6.

• *Conferința „Basarabia română”* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 23 mart. 2010, p. 15.

• *Săptămâna Națională a Bibliotecilor* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 23 apr. 2010, p. 4.

• *Întâlnire cu romanul polițist românesc* / Marin Căldăraru. În: *Cuvântul liber*, 5 mai 2010, p. 6, 1 foto.

• *Conferința Națională a ANBPR, ediția a XXI-a, Brașov, 21-23 octombrie 2010. Bibliotecile publice și dezvoltarea comunitară. Comsemnări* / Ruxandra Nazare. În: *Biblioteca*, București, 11, 2010, p. 344-347, foto.

• *Lecția americană* / Corina Ciuraru. În: *Biblioteca*, București, 11, 2010, p. 341-343, 4 foto.

• *Acces gratuit la Internet, de la Biblioteca Județeană. Mureșenii vor avea acces la Internet wireless gratuit, chiar în centrul orașului* / Claudia Sas. În: *Adevărul de seară*, 7 apr. 2011, p. 3.

B

BACIU, Aurel, avocat, dir. de ziar, om politic; n. 2

febr. 1886, Nadeș, MS - m. dec. 1954-1955, Sighet, MM. Studii: Șc. Prim. germană în Nadeș; Gimnaziul Superior de Stat din Dumbrăveni; Univ. Regală Budapesta, Fac. de Drept și Științe Juridice (1905-1908). Dr. în științe juridice, CjN (20 ian. 1912). Avocat stagiar în birourile

unor renumiți avocați din zonă și TgM (1912-1918); avocat definitiv (1918-1940, 1945-1948); avocat în Tm (1940-1945); prodecan (1919-1920); decan al Baroului avocaților din MS și mun. TgM (1920-1940). În toamna anului 1918 se încadrează în mișcarea națională din MS, participă la MAN de la Alba Iulia. Este ales membru în CNR al jud. MS -Turda, comisar militar al jud. și membru în CNRC TgM, membru în Marele Stat Național Român. Jurist consult al jud. MS-Turda (1919); deputat în Parlamentul României (1919-1920), ca membru al PNR; se înscrie în PP, unde este membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1923-1925), preș. de drept public, membru în Comisia instrucțiunii populare, Comisia adm., în subcomisia disciplinară, în Comisia de recurs pentru cauze orfanale; cons. mun. (1926-1930); deputat în Parlamentul României (1926-1927). Îl urmează pe O. Goga în PNA; este ales deputat parlamentar pentru perioada 1934-1937; a prezidat congresele organizațiilor jud. din Târnava Mică, Odorhei, Târnava Mare, Trei Scaune, SB; devine membru al PNC (1935), preș. organizației jud. a noului partid. A fost dir. ziarului *Drum drept* (1936-1938). Pentru scurt timp a fost subsecretar de stat la Departamentul Justiției (1938). Ales deputat (1939-1940), ca membru al FRN. Membru în Comitetul jud. al Ligii Antirevizioniste Române MS; preș. Eforiei Căminului de Ucenici Români „Avram Iancu” TgM (1920-1938); membru în Soc. de Istorie, Arheologie și Etnografie din TgM; membru al Despărțământului TgM al Astei; preș. Cons. de adm. la Casa de Economii, TgM; membru în Cons. de adm. al Băncii Meseriașilor Români (1934-1940). A participat la punerea pietrei de temelie a Catedralei Ort. (1925), la sfințirea zidirii Căminului de ucenici din TgM. Se refugiază la București (1940-1941), apoi la Tm, fiind decan al Baroului avocaților (1942-1945); se reîntoarce la TgM, avocat și decan al Baroului avocaților din MS până la pensionare (1948). Este arestat (1952) de comuniști și închis la Sighet, fără a fi judecat, alături de Silviu Dragomir, Ioan Lupaș, Valer Pop, unde a decedat și a fost aruncat la groapa comună (dec. 1954).

Referințe:

• *Erdélyi Lexikon* / szerkesztette dr. Osvát Kálmán. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.

• *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM: s.n., 1932, p. 198.

• *Săvârșirea din viață și punerea în mormânt a Prea Sfințitului Episcop Nicolae Ivan.* - CjN: s.n., 1936, p. 61.

• *De ce l'au achitat jurații cu majoritate pe dl. A. Baciu? Adevărul*

după documente originale / Dr. Emil Dandea. - TgM. s.n. - 16 p.

- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: s.n., 1943, p. 70.
- *5 ani și 2 luni în Penitenciarul de la Sighet* / Constantin Giurescu. - București: s.n., 1944, p. 63.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9, 1989, p. 17-20.
- *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului* / Cicerone Ionițoiu. Vol. 1. - București, Hrisovul, 1996, p. 23.
- *Închisoarea elitei românești: compendiu* / Prof. dr. Nuțu Roșca. - Baia-Mare: Gutinul, 1998, p. 45.
- *Memoria închisorii Sighet* / Alex Rațiu, Gh. Pătrașcu și alții. - S.I., s.n., 1999, p. 252.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 21-29.
- *Formarea intelectualității din Transilvania 1867-1919. Studenți români în institutele de învățământ superior din Transilvania, Ungaria și Slovacia* / Cornel Sigmirean. - CJN: UBB, 1999, p. 472, 590.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 236.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 186-199.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Drum drept*, TgM, 15 apr. 1936; 1 mai 1936; 15 mai 1936; 15 iun. 1936; 1 iul. 1936; 8 aug. 1936; 10 sept. 1936; 10 oct. 1936; 5 nov. 1936; 1 dec. 1936; 21 dec. 1936; 1 febr. 1937; 1 apr. 1937; 1 mai 1937; 15 mai 1937; 8 aug. 1937; 27 sept. 1937; 28 nov. 1937; 13 ian. 1938.
- *Gazeta Mureșului*, TgM, 24 ian. 1932; 22 ian. 1933; 28 mai 1933; 20 aug. 1933; 17 sept. 1933; 5 nov. 1933; 14 ian. 1934; 25 febr. 1934; 3 iun. 1934; 17 iun. 1934; 12 aug. 1934; 16 sept. 1934; 22 apr. 1934; 30 aug. 1935; 15 sept. 1935; 15 iun. 1936; 15 sept. 1936; 15 mai 1937; 15 ian. 1938.
- *Glasul Mureșului*, TgM, 29 nov. 1934; 10 mart. 1935; 31 mart. 1935; 31 mai 1935; 8 iun. 1935; 14 sept. 1935; 24 nov. 1935; 1 sept. 1936; 1 dec. 1936; 7 mart. 1937; 11 iul. 1937; 13 mart. 1938; 19 mart. 1938; 15 iul. 1938; 1 dec. 1938; 4 iun. 1939; 14 iun. 1939; 14 dec. 1939; 23 febr. 1940; 11 apr. 1940.
- *Personalități politice românești în închisorile comuniste* / Traian Bosoancă. În: *Jurnalul de Mureș*, 10-16 iul. 1995.
- *Din activitatea ecleziastică, culturală și politică a protopopului de Reghin, Ioan Maloș* / Traian Bosoancă. În: *AAM*, vol. 1, 2002, p. 278-286.

BACIU, Teofil, avocat, n. 10 aug. 1890, Nadeș, MS - m. 21 iul. 1978, TgM. Studii: A terminat dreptul la Univ. din Budapesta (1909-1913). Dr. în drept (1913). A fost decanul Baroului Mureș.

Referințe:

- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CJN: Presa Universitară Clujeană, 2000. - 808 p.
- *Vörös Zászló*, 22 iul. 1978.

BADEA, Anton, muzeograf, cercetător; n. 23 iun.

1931, București - m. 1993, Reghin, MS. A absolvit Șc. Medie Tehnică Agricolă; UBB CJN, Fac. de Istorie (1973). A înființat Muzeul Etnografic din Reghin (1960), dedicându-se căutării și descoperirii creațiilor locuitorilor din Valea Mureșului, Valea Beicii, Gurghiului și a Luțului,

din Munții Călimani și Câmpia Transilvaniei. A adunat numeroase obiecte din diferite domenii: ocupații de bază (agricultură, creșterea animalelor, plugărit, lucrul la pădure), ocupații secundare (culesul din natură, albinărit, pescuit, vânatoare), meșteșuguri populare (dulgherit, fierărie, olărit, jocărit, sumănărit, țesut, brodat), unelte și instalații tehnice, costume populare, țesături, icoane pe

sticlă. A constituit o colecție formată din 4.300 piese muzeale, 11 filme pe 16 mm, aprox. 5.000 diapozitive, peste 15.000 filme fotografice. A realizat numeroase expoziții temporare: *Arta populară din zona Văii Gurghiului* (1966), *Unelte și tehnică populară de pe Valea Mureșului și Câmpia Transilvaniei* (1972), *Arta lemnului* (1975), *Obiceiuri tradiționale de pe Mureș și Câmpie* (1977), *Arhitectura populară de pe Mureșul Superior și Câmpia Transilvaniei* (1980), *Arta jocăritului* (1981), *Imagini din istoricul agriculturii, păstoritului și albinăritului* (1984), *Ornamentica populară, mărturia permanenței românești pe aceste meleaguri* (1989). A lăsat o arhivă etnografică bogată; fișele cu descrierea obiectelor erau însoțite de imagini fotografice, desene și schițe. A realizat 66 filme etnografice, cuprinzând 23 de teme: Plugarul, Cununa de la secerat, Treieratul cu îmblăciul, Pescuitul cu ostia, Vânatoare de albine, Jocuri de priveghi. Cetățean de onoare post-mortem al mun. Reghin (1998).

Studii și articole:

- *Tipuri de pluguri cu cormană de lemn în zona Mureșului Superior și Câmpia Transilvaniei*. În: *Terra Nostra*, București, vol. 3, 1973.
- *Unelte și instalații de oloait în colecția Muzeului Etnografic din Reghin*. În: *Cibinum*, SB, 1969-1973.
- *Contribuții la cunoașterea uneltelor și metodelor de pescuit pe Mureșul Superior*. În: *Marisia*, TgM, vol. 5, 1975.
- *Trei obiceiuri din Câmpia Transilvaniei*. În: *Marisia*, TgM, vol. 5, 1975.
- *Muzeul Etnografic din Reghin - bilanț și perspective*. În: *Steaua roșie*, 4 ian. 1985.

Referințe:

- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 19-21.
- *Muzeul Etnografic Reghin 1960-2010* / Maria Borzan (coord.). - TgM: Nico, 2010, p. 183-195. BAT
- *Muzeul Etnografic din Reghin* / Ioan Chiorean. În: *Steaua roșie*, 7 aug. 1963.
- *Prin sălile Muzeului din Reghin* / Popșor P. În: *Steaua roșie*, 13 dec. 1964.
- *La Muzeul Etnografic din Reghin* / Nițu V. În: *Steaua roșie*, 5 nov. 1966.
- *Expoziție etnografică* / Mircea Mihai. În: *Steaua roșie*, 19 aug. 1972.
- *Cetățean de onoare post-mortem al Municipiului Reghin. Anton Badea (1931-1993)* / Valer Pop. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 10, 1998, p. 5.
- *In memoriam: Anton Badea (1931-1993)* / Mihail Artimon Mircea. În: *Cuvântul liber*, 6 oct. 1998, p. 4.
- *Anton Badea* / Valer Pop. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 4. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1999. - 288 p.

BAGHIU, Rodica, actriță; n. 9 dec. 1963. Studii:

IAT TgM (1988). Actriță la Teatrul Național TgM. Roluri: Mama, în *Crimă și pedeapsă* de F. M. Dostoievski, regia Marius Oltean; Vecina, în *Domnișoara Nastasia* de George Mihail Zamfirescu, regia Sorin Misirianțu; Iulia, în *Scandal la Operă* de Ken Ludwig, regia Petre Bokor; Mary Smith, în *Prins în plasă* de Ray Cooney, regia Cristian Ioan; Beatrix, în *Madridul în carnaval* de Calderon de la Barca, regia Cornel Popescu; Ana, în *Manole sau darul de a iubi* (spectacol

în lb. română, franceză și spaniolă), regia Cristian Ioan; Doamna Baker, în *Și fluturii sunt liberi* de Leonard Gershe, regia Liviu Pancu; Harriet, în *Clinica amanților* de John Chapman și Dave Freeman, regia Claudiu Goga; Crăiasa, în *Crăiasa zăpezii* (spectacol în limba română și franceză) de Hans Christian Andersen, regia Aurel Ștefănescu; Zoe, în *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale, regia Răzvan Ioan Dincă; Bertha, în *Ondine* de Jean Giraudoux, regia Irina Popescu-Boieru; Ortansa, în *Proștii sub clar de lună* de Tudor Mazilu, regia Ioan Ieremia; Berta d'Ottenburg, în *Amorphe d'Ottenburg* de Jean-Claude Grumberg, regia Cristian Ioan; Mary Smith, în *Bigamul* de Ray Cooney, regia Cristian Ioan; Mama lui Eric, în *Job*, regia Radu Afrim; Madeleine, în *Albertine, în cinci timpi* de Michel Tremblay, regia Petre Bokor; Zoe Popescu, în *Cazul Popescu* de Mircea Ștefănescu, regia Călin Florian; Galatée, în *Chere amour* de Victor Haïm, regia Dan Glasu; Nicolette, în *Ofer cameră, student...* (spectacol în lb. română și franceză) de Louis Velle, regia Raluca Iorga Mândrilă; Vittoria, în *Trilogia vilegiaturii* de Carlo Goldoni, regia Cristian Ioan; Albă ca Zăpada, în *Minunea* de Sânziana Popescu, regia Kincses Elemér; Vicki, Brook, Ashoton, în *Scandal în culise* de Michael Frayn, regia Cristian Ioan; Antoine, în *Don Quijote și Sancho Panza* de Mihail Bulgakov, regia Marius Oltean; Rossignol, în *Marat / Sade* de Peter Weiss, regia Tino Geirun; Ivanca, în *Ivanca* de Lucian Blaga, regia Traian Penciu; Veta, în *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale, regia Călin Florian; Pantera cu dungi, în *Țara fericirii* de Tudor Mușatescu, regia Cornel Popescu; Scyntilla, Circe, Curtezana, în *Satyricon*, după Gaius Petronius, regia Victor Ioan Frunză; Catarina, Bianca, în *Îmblânzirea scorpiei* de William Shakespeare, regia Mircea Cornișteanu; Tolte, în *Nemaipomentele aventuri ale unui soldățel de plumb* de Sacha Lychy, regia Cristian Mihăilescu; Cate, Franky, în *Piesă cu repetiții* de Martin Crimp, regia Th. Cristian Popescu; Colombine, Pețitoarea, Nevasta, Fiica mare, în *Trupa pe butoaie* de Jean Variot, regia Victor Ioan Frunză; Colette, în *O dragoste de milioane* de Claude Magnier, regia Dan Alecsandrescu; Ana, în *Tache, Ianke și Cadâr* de Victor Ion Popa, regia Adriana Piteșteanu; Ernestine Muche, în *Topaze* de Marcel Pagnol, regia Eugen Mercus; Nina, în *...Escu* de Tudor Mușatescu, regia Nicoleta Toia; Pierrette, în *Opt femei* de Robert Thomas, regia Raluca Iorga Mândrilă; Apolonia, în *O sărbătoare princiară* de Tudor Mazilu, regia Cristian Ioan; Florica, în *Nu ucideți caii verzi* de Radu Iftimovici, regia Raluca Iorga Mândrilă; Ioana d'Arc, în *Lucarna* (spectacol lectură), regia Aurel Ștefănescu; Curtezana, în *Amurgul burghez* de Romulus Guga, regia Dan Alecsandrescu. Alte teatre: roluri: Iocasta în *Oedip rege* de Sofocle, regia Liviu Pancu, Teatrul Scena; Zemora în *Zamolxe* de Lucian Blaga, regia Liviu Pancu, Teatrul Scena; Femeia Budistă în *Eu* (scenariu după *Istoria Religiiilor* de Mircea Eliade), regia Liviu Pancu, Teatrul Scena; Regina Iocasta în *Regina Iocasta* (spectacol radiofonic) de Constantin Zărnescu, regia Mihai Lungeanu, Radio TgM; Mildred în *Fahrenheit 451* de Ray Bradbury, regia Liviu Pancu, Teatrul Scena; Regina Gertrude în *Hamlet* de William Shakespeare, regia Liviu Pancu, Teatrul Scena; Lady Montague în *Romeo și*

Julietta de William Shakespeare, regia Liviu Pancu, Teatrul Scena; Claudia Roxan în *Moartea unui artist* de Horia Lovinescu, regia Mihai Lungeanu, Radio TgM; Dona Ines în *Don Gil de Ciorap verde* de Tirso de Molina, regia Cornel Popescu, UAT TgM; Adelmuze, Gertrude în *Europa aport viu sau mort* de Paul Cornel Chitic, regia Cristian Ioan, Teatrul de Nord, SM; Ionescu G. Maria în *Vârstele iubirii* de Tudor Mușatescu, regia Kovacs Adam, Teatrul de Nord, SM; Hedda Gabler în *Hedda Gabler* de Henrik Ibsen, regia Călin Florian, UAT TgM; Sharon în *Cum se cuceresc femeile* de Woody Allen, regia Cristian Ioan, Teatrul de Nord, SM; Ana în *Omul cu mărtoaga* de George Ciprian, regia Kovacs Ferencz, Teatrul de Nord, Satu Mare; Lucy în *Opera de trei parale* de Bertolt Brecht, regia Adriana Piteșteanu, UAT TgM; Iris David în *Scoica de lemn* de Fănuș Neagu, regia Adriana Piteșteanu, UAT TgM; Patricia Forsyth în *Un week-end de adio* de Gilbert Sanvajon, regia Călin Florian, UAT TgM. Alte activități: prezentatoare a emisiunii de divertisment „ZigZag sonor” (1990-1999); realizatoarea rubricii „QUO VADIS”, Radio TgM (2001-2005); prezentatoare mai multor evenimente culturale, între care: *45 de ani de radio la Târgu-Mureș* și *Gala Omului Anului 2002* TgM. Premii și nominalizări: Marele Premiu de Interpretare la „Gala Tânărului Actor,” Costinești (1989), Marele Premiu de Interpretare la Festivalul Internațional „Lucian Blaga” (1992).

Referințe:

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2000: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 80, 109, 111, 114, 132, 137, 154, 242.

• *Rodica Baghiu / Cornel Popescu. În: Cuvântul liber*, 7 mart. 2000, p. 4.

BAIER, Hermann Andrei, prof. de matematică,

muzician; n. 7 mai 1930, Daneș, MS. Studii primare în satul natal; Lic. Episcopal „Teutsch” Sighișoara (1948) și Șc. Ped. (1949); Fac. de Matematică Tm (1950-1953). Învățător institutor la Șc. de Aplicație de pe lângă Șc. Ped. Sighișoara (1949-1950); prof. la Șc. Ped. (1953-1955); dir. la Șc. Gen. nr. 3, germană (1955); inspector șc., apoi șef la secția de învățământ a Sfatului Popular Raional Sighișoara (1956-1959); prof. la Lic. nr. 3, apoi la Lic. nr. 1 (1966-1974), fiind și dir. adj. (1970-1974); dir. la Șc. Gen. nr. 3 și dir. coord. al mun. Sighișoara (1974-1978); dir. al Lic. „Joseph Haltrich” (1978-1987, 1990-1997); prof. de matematică la același lic. (1987-1990, 1997-2004). Este membru al Orchestrei Simfonice a Casei de Cultură Sighișoara (1949-1964), membru și conducătorul Corului de cameră al aceleiași instituții (1965-1982), cu care efectuează turnee în Germania, Austria, Ungaria, Elveția și Italia. Preș. al Asoc. de Prietenie Sighișoara - Dinkelsbühl. I s-a acordat titlul de „Cetățean de onoare” al mun. Sighișoara (1997).

Referințe:

• *Descăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Oприș. - Vol. 2: Descăli mureșeni: 200 de biografii. - TgM: Nico, 2007, p. 25-27.*

• *Descăli mureșeni: Hermann Andrei Baier / Dorin Borda, Ilarie Gh. Oприș. În: Cuvântul liber*, 11 ian. 2006, p. 2.

BALÁSI András, teatrolog, poet; n. 13 mart. 1967,

TgM. Studii de teatrologie la UAT TgM (2001); postuniv. la AATC (2006). Dr. în teatrologie (2003-2006). Ghid turistic, Hamol KFT (1992-1993), red. al revistei *Európai Idő* (1993-1994); asist. univ. (2003-2006); lector la UAT TgM. Publică cu regularitate poezii și studii de teatrologie. Membru al Fundației Prospero și Studium.

Lucrări publicate:

- *Válasz a győztesnek: versek* / Balási András. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - 192 p.
- *Végül: versek* / Balási András. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2002. - 110 p.
- *Mintha égi hinta* / Balási András. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 84 p.
- *Don Juan imája: Drámaelemzések* / Balási András. - Mv. Színházművészeti Egyetem Kiadója, 2008. - 104 p.
- *Drama istorică: Shakespeare în creația scenică a ultimelor decenii, secolul XX.* - TgM: UAT, 2009.

- în colaborare:

- *Volt jövőkre nézve: Válogatás a Múza irodalmi anyagából (1991-2001)* / Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2001. - 260 p.

Referințe:

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 57.

BALÁZS Imre, artist plastic; n. 26 oct. 1931, SM,

SM. Studii: IAP „Ion Andreescu,” CjN (1956). A activat ca vitrinier în TgM (1961-1963); grafician în publicitate (1963-1986); red., rubrica de artă plastică a revistei *Új Élet*, TgM (1970-1986). Din anul 1987, trăiește în Ungaria. Expoziții: Ierusalim (1980); Püski Galéria, New York; Iserlohn, Germania (1984); Centrul Martin Luther King, Washington (1989); Casa Maghiară, Stockholm (1993); Italia (1993); Lippinghausen, Germania (1996); TgM (1996). Premiul *Portret* la Bienala de pictură, București și Bienala de peisaj din Hatvani, Ungaria (1988); Premiul III pentru pictură la Vác, Ungaria (1992); premii la expoziții din Israel, Germania, Italia, Suedia, Norvegia, Olanda, Ungaria, Polonia.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Szó, eszme, látvány (1920-2000): Erdélyi magyar művészek írásaiból* / Banner Zoltán. - Mv.: Mentor, 2002. - 323 p.
- *Múterem: beszélgetés huszonkét elszármazott erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2003. - 280 p.
- *Vida Árpád* / Catalog. - Mv.: Muzeul de Artă, 1970. - 84 p.
- *Biblioteca Teleki-Bolyai Türgu-Mureș* / Biblioteca Teleki-Bolyai. - TgM: s.n., 1970. - 36 p.
- *Nagy Pál: [kiállítás]: [katalógus]* / Szöcs Géza, Balázs Imre, Szücs. - Budapest: s.n., 1994. - [34] p.
- *A Marosvásárhelyi Református Kollégium - Bolyai Farkas Líceum 440 éves története (1557-1997)* / Dr.

Kozma Béla. - Mv.: s.n., 1997. - 534 p.

Referințe:

- *Balázs Imre: [Album]* / Borghida István. - Bukarest: Kriterion, 1982. - 16 p. + 13 f. pl.
- *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania.* - S.I.: s.n., [1990]. - [20] p.
- *Romániai magyar verseskönyvek: 1944-1988 (1988-1989) = Volume de versuri maghiare din România: Repertórium = Repertoriu bibliografic* / Mózes Huba. - CjN: Academia Română. Filiala Cj. Institutul de Lingvistică, 1991.
- *Documentar. Cinci ani de existență a taberei „Armonia.” Colecția de artă plastică Elisabeta și Gheorghe David.* Nr. 4-5 (1995-1996): Catalog. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al Jud. MS, [1996]. - 104 p.
- *Korunk galéria: találkozások: 1973-1982-1997* / Szerkesztő Kántor Lajos. [Kolozsvar]: Komp-Press, 1997.
- *Szejke-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., [1997]. - [24] p.
- *Documentar la ediția a VI-a 1997 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri.* Nr. 6, 1997. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al Jud. MS, [1997]. - 51 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7.* - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 42.
- *Documentar la ediția VII-a 1998 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri.* Nr. 7, 1998. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al Jud. MS, 1998.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A - G. - 1999.
- *Székegyföld*, 10. sz. 2001, p. 119-138.
- *Vásárhelyről-Vásárhelyre: Balázs Imre jubileumi tárlata* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. júl. 6, p. 2.
- *A szülőföld absztrakt vonzása: Balázs Imre-képtárat avattak tegnap Méréfalván.* În: *Krónika*, 2004. nov. 8, p. 9.
- *Nosztagliák: A látványfestészet és az absztrakció határán - Ajánló sorok Balázs Imre marosvásárhelyi kiállításához-* / Vécsi Nagy Zoltán. În: *Népújság (Múza)*, 2006. júl. 8, p. 4.
- *Balázs Imre kiállítása Marosvásárhelyen.* În: *Népújság*, 2006. júl. 3, p. 2.
- *Az angyal értünk van: Balázs Imre 70 éves* / Banner Zoltán. În: *Átalveitő*, 2002. már., p. 30-31.

BALÁZS Klára, artist plastic; n. 17 apr. 1970,

TgM. Studii: Fac. de Științe Economice, UDC, TgM (1995); masterat în management financiar-contabil. Membru AAP MS (2006). Pictează icoane sub îndrumarea pictoriței Floarea Vultur. Expoziții de grup și colective la Sala „Unirea,” BCR; expoziții personale: Sala festivă a Bisericii Rom.-Cat. din Sângeorgiu de MS, Sighișoara. Tehnica folosită: pictură în tempera pe sticlă și ulei pe pânză. Are lucrări în colecții particulare din România, Germania și Ungaria.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 22.
- *Expoziție de pictură [Sighișoara, 2008]* / N. B. În: *Cuvântul liber*, 14 aug. 2008, p. 5.
- *La Sighișoara, expoziție de pictură Klara Balazs* / Nicolae Băciuf. În: *Cuvântul liber*, 11 mart. 2008, p. 6.
- *La Sighișoara, Expoziție de pictură - Klara Balazs* / N. B. În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2008, p. 2.

BALÁZS Lajos, bibliotecar, bibliograf, documentarist; n. 10 febr. 1918 - m. 5 mart. 1997. Dr. în teologie; prof. documentarist, bibliotecar la BTB (1951-1955, 1960-1984). Continuând strădaniile lui Fikk László și în colaborare cu anatomistul prof. Mihai

Ionescu, a întocmit inventarul tezaurului de carte anatomică veche de la BTB, din care face parte și singurul incunabul cu referințe de anatomie existent în România, cel din 1475, al lui Galeoteus Martius Narniensis. A finalizat *Catalogus incunabulorum Bibliothecae Teleki - Bolyai*, TgM, 1971. Red. șef al Editurii de Stat de Literatură și Artă, lb. maghiară, TgM (1955-1960).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Catalogus incunabulorum Bibliothecae Teleki - Bolyai*. - TgM, 1971. - 85 p., 10 il.

• *Catalogus Librorum Sedecimo Saeculo Impressorum Bibliothecae Teleki-Bolyai. Novum Forum Sicularum / Composederunt: Sebestyén-Spielmann Mihály, Dr. Balázs Lajos, Ambrus Hedvig, Mesaroș Ovidia*. - TgM: Lyra, BJM, 2001. - Tom. 1: A-M. - 492 p.; Tom. 2: N-Z. - 436 p.

Referințe:

• *Dicționar de anatomiști / Mihai Ionescu*. - București: Litera, 1991, p. 36.

• *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu*. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 32.

BÁLINT Károly, sculptor, prof.; n. 29 apr. 1935,

Leordeni, MS. Studii: Lic. de Artă din TgM (1949-1953); IAP „Ion Andreescu,” CjN, secția sculptură, prof.: Ion Irimescu, Kós András, Vetró Artúr, Szervácus János, Lövith Márk Egon. Membru al UAPR (1964); membru în Association Artistique et Culturelle Internationale „Azuria”

France (1991), AAPMU. Prof. la Col. N. „Al. Papiu Ilarian” (1960-1987); Șc. Ajutoare TgM (1987-1997); Lic. „Bolyai Farkas” (1990-1995). Participă la toate expozițiile și saloanele de artă jud. (1960-2004), bienale și expoziții pe țară (1961, 1963, 1967); Tabăra de creație „Prietenia” din Lăzarea, HR (1977-1979, 1983, 1999-2000, 2004); Tabăra de creație Joseni, HR (2006). Expoziții personale: Miercurea-Ciuc (1980), TgM (1981), Debrecen, Ungaria; Gheorgheni, HR (1992); Târnăveni, MS; Budapesta, Ungaria. Expoziții de grup: Expoziția artiștilor plastici români, Moscova (1968); Expoziția artiștilor plastici din Bazinul Carpat, Budapesta (1993); Salonul artiștilor plastici târgumureșeni, Budapesta (1995); Expoziția pe țară a artiștilor, Soc. „Barabás Miklós Céh,” CjN (2002). Lucrări monumentale: *Primăvara*, 220x80x50, tablă zincată, Mamaia; *Nud șezând*, 100x80x40, piatră artificială, TgM; *Iubire*, 60x60x50, marmură, TgM; *Pe plajă*, 150x150x30, tablă sudată, TgM; *Maternitate*, 250x50x50, marmură, Târnăveni; *Aurora*, 250x80x50, marmură, Lăzarea; bustul poetului Sipos Domokos, 90x50x40, bronz, Târnăveni; bustul ziaristului și scriitorului Oltyán László, 80x50x50, marmură, Cimitirul Reformar, TgM; Monumental ridicat în cinstea Revoluției din 1848, bustul poetului Petőfi Sándor, 150x80x45, bronz, Gheorgheni; Monument funerar de familie, piatră artificială, Leordeni (1979); *Viață și maternitate*, marmură, Casa Casătoriilor TgM; *Sfânta Maria*, marmură, Biserica Cat. Ungheni; Bustul Al. Papiu Ilarian, Lic. „Al. Papiu Ilarian,” Bustul Bernády

György, Casa Bernády; 9 lucrări la MJM; Bustul Borsos Tamás, Biserica Ref., Sala Gotică. Regele Sfântul Ștefan, basorelief, 150x80, bronz, fruntarul Bisericii Cat. Ungheni, MS, respectiv Miercurea-Ciuc; bustul folcloristului Vasile Conțiu, 95x35x40, bronz, Râciu, MS; bustul lui Avram Iancu, 105x95x65, bronz, Târnăveni și multe alte lucrări aflate în colecții particulare în țară și străinătate; expoziții personale: Miercurea-Ciuc (1980); TgM (1981, 2006); Debrecen, Ungaria (1992); Gheorgheni (1992); Târnăveni (1995); Budapesta (1995). Expoziții de grup: TgM (2005); expoziția artiștilor plastici români la Moscova. Distincții: Medalia, Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea (1992, 1983, 1999); Ordinul „Potcoava Norocoasă” (2004); Ordinul „Meritul Cultural cu grad de cavaler” (2004); „Titre de membre d'honneur Association Artistique Culturelle Internationale „Azuria,” Franța; Pro-Urbe Târnăveni.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa*. - București: Meridiane, 1976. - 536 p.

• *Arta românească modernă și contemporană*. -București: s.n., 1982.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán*. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 129.

• *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29*. - Budapest: s.n., 1995. - 40 p.

• *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt*. - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.

• *Romániai magyar ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 47.

• *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7*. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.

• *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel / Nagy Miklós Kund*. - Mv.: Impress, 1998.

• *Kortárs magyar művészeti lexikon / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit*. - 1. köt.: A - G. - 1999.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.

• *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. Gheorghe Mureșan*. - TgM: Ansid, 2006, p. 47.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*.- s.l, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 65.

• *Borsos Tamás hazaérkezett / Ötvös József*. În: *Népújság* (Múza), 2006. jan. 7, p. 7.

BALINT, Nicolae, publicist, prof.; n. 25 dec. 1959,

Amărăști, VL. Studii: Lic. Militar „Ștefan cel Mare” Câmpulung Moldovenesc, SV (1978); Șc. Militară de Ofițeri Activi „Nicolae Bălcescu” SB (1981); Univ. „Lucian Blaga” SB, Fac. de Drept (1997) și Fac. de Istorie (1998); masterat UPM

TgM în *Consultanță juridică și managementul afacerilor*, (2007). Ofițer activ în MAPN (în acest interval, timp de 7 ani a fost instructor și cadru didactic militar la Șc. Militară de Ofițeri Activi „Nicolae Bălcescu” SB (1981-1998); a trecut în rezervă la cerere și s-a titularizat în învățământul preuniv. (1998). Activitate publicistică: a debutat în anul 2004, în cotidianul *Zi de zi* din TgM, la rubrica de istorie-cultură, iar din anul 2005 până în prezent publică articole, studii și comunicări științifice în publicații de specialitate, ziare

și reviste din țară și străinătate, precum: *Marisia*, *AAM*, *Magazin istoric*, *Dosarele istoriei*, *Historia*, *Asymetria* (Franța), *Tribuna noastră* (Canada), *Clipa* (SUA), *Curentul internațional* (SUA), *Agero* (Germania).

Lucrări publicate:

• *Zece ani de teroare. Procuratura Militară Principală Mureș, 1954-1964.* - TgM: Nico, 2008. - 137 p.

• *Oameni, fapte, atitudini: Interviu și reportaje.* - Vol. 1. - TgM: Nico, 2008. - 212 p.

- în colaborare:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.

• *Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940* / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005. - 123 p.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.

• *Istoria altuia în apărarea eului.* - TgM: University Impress, 2009.

Studii și articole:

• *Căința poetică.* În: *Zi de zi*, 22 apr. 2005, p. 2.

• *Ecouri mureșene ale revoluției din Ungaria - octombrie 1956.* În: *AAM*, nr. 4, 2005, p. 194-202.

• *Eminescu omagiat la Târgu-Mureș.* În: *Zi de zi*, 14 ian. 2006, p. 8, 1 foto.

• *Redescoperirea lui Columb.* În: *Zi de zi*, 30 mai 2006, p. 8, 2 foto.

• *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund.* În: *Zi de zi*, aug. 2006, p. 2, 1 foto.

• *Cetățenie schimbată, primar nevinovat - Cazul Bernády György.* În *Magazin istoric*, 40, nr. 7, 2006, p. 24-25.

• *Drama unui intelectual ardelean.* În: *Dosarele istoriei*, 11, nr. 8, 2006, p. 40-43.

• *Octombrie 1956, la Târgu-Mureș. Experiențe amare în vremuri de cumpănă.* În: *Dosarele istoriei*, 11, nr. 10, 2006, p. 55-59.

• *Keith Hitchins despre David Prodan (partea I).* În: *Magazin istoric*, 40, nr. 11, 2006, p. 33-37; partea a II-a, 40, nr. 12, 2006, p. 26-29.

• *Vasile Horga, un român cu un destin de excepție.* În: *Marisia XXVIII - Arheologie. Istorie.* 2006, p. 297-301.

• *George Fotino sau o necesară restitutio in integrum.* În: *Curentul juridic*, 9, nr. 1-2, 2006, p. 5-6.

• *1956. Revoltă la Budapesta, arestări la Târgu-Mureș.* În: *Magazin istoric*, 41, nr. 11, 2007, p. 29-32.

• *Acțiunile Ministerului Informațiilor în județul Mureș pentru sprijinirea PCR, în preajma alegerilor din noiembrie 1946.* În: *Revista Bistriței*, 21, nr. 2, 2007, p. 193-197.

• *Ilarie Mitrea, călător pe trei continente.* În: *Historia*, 7, nr. 72, 2007, p. 12-14.

• *Augustin Petre un mureșean la NASA.* În: *Zi de zi*, 10 ian. 2008, p. 2, 1 foto.

• *Anii 50, o stare de fapt la ordinea zilei. Abuzurile MAI în județul Mureș.* În: *Historia*, 8, nr. 73, 2008, p. 22-29.

• *În spatele dispozitivului inamic. 1916. Incursiunea locotenentului Florian Bogdan.* În: *Magazin istoric*, 42, nr. 4, 2008, p. 76-79.

• *Acțiunile Detașamentului „Borsec”.* În: *Sangidava*, 2, 2008, p. 147-150.

• *Acțiunile Ministerului Informațiilor.* În *Sangidava*, 2, 2008, p. 151-153.

• *Cu aproape 50 de ani în urmă, Alexandru (Lengyel) Culcer îl semnala publicului român pe Hilarie Bucur Mitrea.* În: *Proiectul „Personalități române afirmate în plan mondial în secolul al XIX-lea: Hilarie (Bucur) Mitrea din Rășinari Sibiu - medic, naturalist și etnograf*, SB, 2009, p. 50-52.

• *Acțiunile Detașamentului Borsec în Primul Război Mondial.* În: *Marisia. Studii și materiale*, 29, 2009, p. 75-82.

• *Aspecte privitoare la activitatea unor instanțe judecătorești mureșene în primii ani după Marea Unire de la 1918.* În: *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918, între idei și acțiune politică. Sesiune de comunicări, ediția a III-a*, 2010, p. 9-14.

• *Multiplele valențe ale activităților extracurriculare.* În: *Tradiții, valori și perspective în științele educației*, 2010, p. 13-20.

• *Abuzuri ale organelor MAI - Securitate și Miliție - reflectate în documentele Procuraturii Militare Principale Târgu-Mureș.* În: *Sangidava* 4, 2010, p. 275-284.

• *Un document inedit - Jean Bart în arhivele mureșene.* În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din Târgu-Mureș*, 13, 2010, p. 273-278.

• *Anii 50. Cazul Zaharia Husarescu, fost inspector general al Siguranței din Basarabia, în Libraria. Anuar*, nr. 10, 2011, p. 284-292.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș.* - Vol. 5: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico, 2009.

• *Nicolae Balint: „Zece ani de teroare. Procuratura Militară Principală Mureș (1954-1964)” / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 16 apr. 2008, p. 2, 1 foto.

• *Profesorul Nicolae Balint / D. B.* În: *Cuvântul liber*, 12 apr. 2008, p. 2.

• *Lansare de carte într-o bibliotecă școlară! / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2006, p. 7.

• *Zilele „Miron Cristea” - ediția a XI-a, 18-20 iulie 2008 - Toplița/Valer V. Vodă.* În: *Cuvântul liber*, 22 iul., 2008.

BÁLINT Zsigmond, artist fotograf, ing.; n. 21 oct.

1937, TgM. Studii: Lic. Industrial TgM (1951-1955); IP CjN (1960-1965). Ing. la Fabrica de Mobilă „MOBEX” TgM, ocupă diferite funcții între anii 1969-1997. Membru fondator, Fotoclubul TgM (1953-), ocupând funcțiile: secretar (1969-1992); preș. (1992-2002). Artist al AFIAP (1978); AAFR; membru de onoare al fotocluburilor din: Miercurea Ciuc (1988), Slatina (1996), SB (1998), Craiova (2001); Soc. Fotocluburilor Unite din Ungaria, vicepreș. (2003). Din 1974 până în prezent a organizat peste 70 expoziții personale în țară și străinătate: Budapesta (1992, 1994, 1999, 2001-2002); Chicago, Calgary, Boston, Arlington, San Francisco,

Dallas (1992); Nyíregyháza (1993); Debrecen (1995, 2000); Brno (1997); Veszprém (1999); Zalaegerszeg (2001); Komló (2003); Győr (2004); Salgótarján (2004); Kaposvár (2005); Paks (2006). Peste 250 expoziții de grup în străinătate și peste 200 în țară. Tabere de creație: Hortobágy (1994-2000); Martiniș (1996-1999); Ghindari (2000-2004); Lăzarea (2000); diferite zone ale HR (2002-2006).

Lucrări publicate:

- *Lásátok feleim...: katalógus.* - Mv.: s.n., 1998. - 8 p.
 - *Az erdélyi falvak életéből: Családfesztivál: Zalaegerszeg, 2001. szeptember 28.* - Zalaegerszeg: s.n., 2001. - 4 p.
 - *Karácsonytól Pünkösdig.* - Mv.: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2004. - 120 p.
 - *50 éves a marosvásárhelyi fotóklub: 1953 - 2003 / Szerkesztette és összeállította Bálint Zsigmond.* - Mv.: Lyra, 2003. - 49 p.
 - **în colaborare:**
 - *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
 - *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely. Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt.* - S.l.: s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.].
 - *A sóvidéki népi fazekasság / Tófalvi Zoltán.* - Mv.: Mentor, 1996. - 119 p.
 - *Forog az esztendő kereke: sóvidéki népszokások / Barabás László.* - Mv.: Mentor, 1998. - 304 p.
 - *Karácsonytól Pünkösdig: Maroszekei népszokások / Barabás László.* - S.l.: s.n., 1998. - 20 p.
 - *Bolyaik tere: tollvonások egy város arcképéhez / Nagy Pál.* - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.
 - *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz / Fülöp Mária, Angela Kovacs, Valentina Lucian, Aurel Trif.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.
 - *Aranycsitkók, maszkurák, királynék: Erdélyi magyar dramatikuss népszokások / Barabás László.* - Mv.: Mentor, 2000. - 284 p.
 - *Múzsák felleghára: Marosvásárhely / Nagy Miklós Kund.* - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - 140 p.
 - *Kapun belül, kapun kívül: népismereti írások / Barabás László.* - Mv.: Impress, 2000. - 166 p.
 - *Székykapuk Máréfalván / Kovács Piroska.* - Mv.: Mentor, 2000. - 84 p.
 - *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001. - 72 p.
 - *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Marosvásárhely (23 Iunie - 21 iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 iulie - 30 august 2001): Târgu-Mureș: Catalog / Redactat de Zepezáner Jenő, Bálint Zsigmond.* - TgM = Mv.: s.n., 2001 - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.
 - *Megy a gyűri: Daloskönyv: népi gyermekjáték- és táncdallamok, népdalok / Szabó Éva.* - Mv.: EMKE Maros Megyei Szervezete, 2002. - 41 p.
 - *Megtartó másság / Nagy Miklós Kund.* - TgM: Lira, 2002. - 120 p.
- Referințe:**
- *Sibiu '92: 5th International Photographic Salon: [album].* - SB: s.n., 1992. - 52 p.

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Hortobágyi művésztalálkozó, 1975-1976; Hortobágyi alkotótábor, 1982-1994. 15 éve.* / Égerházi Imre. - Debrecen: [Piremon], 1994. - 117 p.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csikszeredáig ? Vol. 1-2.* - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - Vol. 1: A-K, 1996, p. 50.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997. - 750 p.
- *Bienală de artă fotografică (1997 ; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografică în arta fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997. - 48 p.
- *Hortobágyi Alkotótábor. 1995 / [Égerházi Imre].* - [Debrecen]: [Piremon], [1997]. - 119 p.; 1996, [1997]. - 133 p.; 1997, [1998]. - 164 p.; 1998, [1999]. - 164 p.
- *Szejké-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., [1997]. - [24] p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *Székykapuk Máréfalván / Kovács Piroska.* - Mv.: Mentor, 2000. - 84 p.
- *Aranycsitkók, maszkurák, királynék: Erdélyi magyar dramatikuss népszokások / Barabás László.* - Mv.: Mentor, 2000. - 284 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001 - p. 8-11.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - s.l., A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 66.
- *Din activitatea artiștilor fotografi tîrgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.
- *Bálint Zsigmond - premiul II / Olga Apostol.* În: *Steaua roșie*, 31 iul. 1977, p. 3.

BALLA Sándor, corist, solist, bariton; n. 1976, TgM. Studii: Lic. de Artă; Univ. Transilvania BV, Fac. de Muzică, secția clarinet. În calitate de solist al Corului de Cameră „Gh. Dima” al univ. brașovene a susținut concerte în Germania, Franța și Spania, iar cu corul Bisericii Negre BV a concertat în diferite orașe din Germania și Austria. Timp de doi ani a fost angajat artist liric la Teatrul Liric BV. În prezent este membru al Corului Filarmonicii de Stat din TgM. În cadrul unor creații vocal-simfonice a interpretat roluri solistice, precum: *Magnificat* de J.S. Bach, *Requiem* de Mozart, dar și în diferite concerte camerale interpretând pagini celebre ale literaturii de operă și operetă.

Referințe:

- *Concert vocal-simfonic*, Filarmonica de Stat din TgM, 20 apr. 2006.

BALTARU, Aurelia-Victoria, prof.; n. 31 aug. 1951, Ibănești, MS. Studii primare, gimnaziale și lic. la Reghin; Fac. de Filologie-Istorie (1973). Prof. în com. Pomârla, BT; prof. și dir. la catedra de istorie, Șc. Gen. Ibănești-Pădure (1990-). A obținut toate gradele didactice: definitivativ (1976), gr. didactic II (1996), gr. didactic I (1996).

Lucrări publicate:

- *Valea Gurghiului în perioada interbelică.* - TgM:

Nico, 2008. - 208 p.

Referințe:

- *Cartea „Valea Gurghiului în perioada interbelică”* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 11 iul. 2008, p. 2.
- *1453-2008 Ibănești - 555 de ani de la prima atestare documentară* / Dumitru Husar. În: *Cuvântul liber*, 10 sept. 2008, p. 5.
- *Universul copiilor* / Dumitru Husar. În: *Cuvântul liber*, 13 dec. 2008.

BANDI Dezső, artist decorator, specializat în

ceramică, organizator de cultură populară; n. 7 oct. 1919, Deleni, MS - m. 23 iun. 2005, Békéscsaba, Ungaria, înmormântat la TgM. Studii: Șc. primară la Tg. Secuiesc și col. la CjN; Academia de Artă, Budapesta, secția sculptură. Prof. de desen la TgM (1945-1957);

îndrumător de artă populară și naivă la Casa Creației Populare, TgM (1957-1970); conduce 170 de cercuri de creație populară în jud. MS, HR și CV (1963). S-a pensionat de la Cooperativa Meșteșugărească MS ca îndrumător artistic (1993-2003); organizează și conduce 10 tabere de sculptură pentru tineret la Centrul de Educație „Teleki” Sovata; Monumente de război la Aldea și Roua (1943-1944); participă la expoziții jud. cu ceramică artistică; proiectează țesături, împletituri, ceramică, broderie, sculptură pentru meșteri populari; desfășoară o bogată activitate publicistică de specialitate în: *A hét, Utunk, Előre, Művelődés, Vörös Zászló, Népiújság*. Ca recunoaștere a întregii activități, primește de la Preș. Ungariei, „Medalia de Aur a Republicii” (1999).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Szó, eszme, látvány (1920-2000): Erdélyi magyar művészek írásaiból* / Banner Zoltán. - Mv.: Mentor, 2002. - 323 p.

• *Akinek kívül is vert a szíve: Csósz Ferenc emlékezete / Bölöni Domokos*. - Mv. [TgM]: Impress, 2003. - 106 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Hazatérő szavak: szociográfiai riportok* / Cseke Péter. - Budapest: Püski Kiadó, 1993. - 421 p.
- *Vigvázó torony: Beszélgetések Debreczeni Lászlóval* / Cseke Péter. - Bukarest: Kriterion, 1995. - 192 p.
- *Teremtő önéletem: Az erdélyi magyar naivok és ábrázoló népi mesterek művészete* / Banner Zoltán. - Budapest: Héttorony Könyvkiadó, 1996. - 132 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2.- Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - Vol. 1: A-K, 1996, p. 58-59.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 54.
- *Szövegbe zárt álmok: Két erdélyi szöveghosszony művészi pályája [Kasza Anna és Kozma Erzsébet]* / Nagy Olga. - Csíkszereda: Pro-Print, 1997. - 232 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - I. köt.: A - G. - 1999.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950). Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și stalinisti* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006. - p. 48.
- *Studiu monografic - Băgaciul* / Romeo Soare, Ioan Aldea. - TgM: Ambasador, 2007, p. 215-216.

BANDI Kati, textilist; n. 4 iul. 1952, TgM. Studii:

IAPD „Ion Andreescu” CjN, secția textile (1976). Expoziții personale: Design vestimentar în Sala „Apollo,” TgM (1979); wxpoziție itinerantă cu Mihalcsa József, Odorheiu Secuiesc, Tg. Secuiesc, BV, Miercurea-Ciuc (1979); expoziție itinerantă cu tapiserii:

Arad, Satu Mare, Békéscsaba, Munkács (1991); design vestimentar, Stockholm (1997); tapiserie, Miercurea Ciuc (2002); Palatul Culturii TgM, tapiserie și design vestimentar (2002, 2004); tapiserie și design vestimentar, Casa Bernády și CCR, Viena (2005). Expoziții de grup: participare la majoritatea expozițiilor de grup studențești (1972-1976), participări la saloanele jud. MS (1976-1989); „Textil '97” - Expoziția textiliștilor ardeleni, TgM (1997); „Neon,” Galeria din pivniță, TgM (1998); Saloanele „Ariadne” TgM (2002-2004, 2007); Salonul de iarnă, TgM (2002); Vármegye Galéria, Budapesta (2004), Tabăra de creație „Bolyai János,” TgM (2004). Prezentări individuale de design vestimentar: Odorheiu Secuiesc (1992-1994); București, CCM (1994-1996). Prezentări de design vestimentar de grup: Festivalul de modă „Rocris,” Bistrița (1995); „Transilvania Fashion,” CjN (1995-1996); „Balul Operei,” CjN, (1996, 1997); „Zilele Modei,” București (1998); „Spring Fashion,” TgM. Premiul I, Festivalul „Rocris” (1995); Premiul III, Festivalul „Transilvania Fashion” (1995); Premiul de Excelență „Transilvania Fashion” (1997).

Referințe:

- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 59.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 54-55.
- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog]* / - TgM: s.n., 1997.
- *Mic dicționar subiectiv de modă contemporană* / Doina Berchină. - București: Nemira, 1998. - 200 p.
- *Bandi Kati* / [Szöveg]: Nagy Miklós Kund, Garda Aladár László, Borghida István, Romulus Feneș, Csutak Levente, Cristian Crisbășan. - Mv.: Impress, 2005. - 54 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006. - 139 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - s.l, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 72.
- *Bandi Kati*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2010 (Múterem).

BANFI, Octavian Bonfiniu, prof.; n. 1856,

Somoștelnic, jud. Târnava-Mică - m. 1911. A urmat studiile gimnaziale și lic. la TgM, iar cele superioare la Blaj, absolvind în 1875. Studiază teologia la Seminarul Central din Budapesta, în calitate de trimis al consistoriului mitropolitan, apoi la Viena, unde a primit „absolutorul” în filologia clasică. Din 1882 activează ca prof. de filologie clasică la lic. din Blaj. În anumite intervale de timp, pe lângă predarea lb. latină și greacă, mai ajută și catedra de matematică. A îndeplinit mai multe atribuții și funcții extrașcolare.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 113.
- *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007.

BANYAI Daniel, sculptor, pictor, creator de instrumente muzicale cu coarde. Sculptează portrete istorice transilvănene, confecționează instrumente muzicale cu coarde: țitera, vioara.

Referințe:

• *Țitera de Band* / Narcis Martiniuc. În: *Ziarul de Mureș*, 30 sept. - 6 oct. 2006, p. 28, 2 foto.

BARABÁS Éva, pictor; n. 15 sept. 1943, TgM. Absolventă a IAP „Ion Andreescu,” CjN (1968), prof.: Aurel Ciupe, Szervátius Jenő. Activează ca prof. al Lic. de Artă din TgM. Devine membră a UAP din România (1973); membră fondatoare a Soc. Artiștilor Plastici și Decoratori din Ungaria (1990); membră a Soc. „Barabás Miklós” din CjN (1997). Expoziții în

București (1970-1973, 1976-1978, 1982). Expoziții de grup: CjN (1966-1968, 1979, 1981, 1986, 1996, 1999, 2002); CV (1974, 1976-1978); Oradea (1992); New York (1974); Böblingen (1981); Vaassa (1982); Lugano (1983); Pittsburg, Washington, Philadelphia (1989); Budapesta (1990, 1995, 1996, 2001); Debrecen (1991, 1999, 2000); Toulon (1992); Oradea „Varadinum” (1992); Hortobágy (1995); Kecskemét (2000). Simpozioane de creație: Lázarea (1975-1980, 1983, 1984, 1986, 1999-2004); Marcali (1991); Hortobágy (1995). Ordinul „Meritul Cultural” cu grad de ofițer (2004). Medalia „Prietenia,” tabăra de creație Lázarea (1999, 2004).

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Meridiane, 1976. - 536 p.
 • *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania*. - S.I.: s.n., [1990]. - [20] p.
 • *Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy* / Égerházi Imre. - Debrecen: [s. n.], 1991.
 • *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996- Vol. 1: A-K, 1996.
 • *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.
 • *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7.* - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997.
 • *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
 • *Barabás Éva* / Jánosházy György. - Mv.: Mentor, 2001.
 • *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 50.
 • *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.*- s.l, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 75.
 • *Salonul județean de arta plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
 • *Barabás Éva* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 19 mart. 1983, p. 3.

BARABÁS István, pictor; n. 19 ian. 1914, Lăpușnic, HD - m. 12. febr. 2007, TgM. Frecventează Șc. liberă de pictură TgM (1932-1936), avându-l prof. pe Aurel Ciupe; frecventează Galeria de pictură BM sub îndrumarea pictorului Krizsán János (1933-1936). Este prof. de pictură la Lic. de Artă TgM (1949-1978); îndeplinește funcția de preș. al UAPR (1950-1968); membru al UAPR, filiala MS (1950); devine membru al

UAPU (1992). Expoziții personale: TgM (1936, 1938, 1976, 1978, 1984, 2004); Ungvár (1941); Győr (1942); Debrecen (1943). Expoziții republicane: București (1950, 1953-1954, 1956-1957, 1960-1962, 1966, 1972, 1977). Expoziții de grup în țară: din 1949 participă la toate expozițiile jud. și la majoritatea expozițiilor de grup locale și zonale. Expoziții de grup în străinătate: Moscova (1950); Varșovia (1952); Veneția (1954); Viena (1956); Minsk (1959); Berlin (1963); New York (1974); Pittsburg, Philadelphia, Washington (1999, 2001); Kecskemét (2000). Simpozioane: Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea (1977, 1985-1986). Lucrări monumentale: compoziția „Actorii,” Teatrul Național de Stat Sf. Gheorghe (1956); fresca „Serbarea recoltei,” Hotelul Transilvania din TgM (1961). Figurează cu lucrări în colecții de stat și particulare din țară și din Ungaria, Germania, Franța, SUA, Elveția. Distins cu „Ordinul Muncii” clasa a III-a (1954); „Steaua Republicii” cls. a V-a (1964); Ordinul „Meritul Cultural” în grad de comandor; „Diploma de Excelență” a Filialei MS a UAPR (2004). Laureat al „Premiului de Stat” cls. a II-a (1951).

Lucrări publicate:

• *A Szépligetű tűzoltóság: A Magyar Orsz. Tűzoltószövetségnek a tűzoltás és tűzrendészet népszerű ismertetésére kitűzött pályázatán első díjjal jutalmazott pályamunka* / Írta Barabás István. - Budapesta: Kiadja a Magyar Országos Tűzoltószövetség, s.a. - 339 p.
 • *A kolozsvári Unitárius Papnevelő Intézet önképzőkörének története a 19. században* / Barabás István. - Kv: s.n., 1901. - 22 p.

- în colaborare:

• *Egyházi beszédek: A Csehétfalván tartott közgyűlés alkalmával* / Barabás István és Raffaj Domokos. - Székelyudvarhely, 1905. - 20 p.
 • *Székely Útkereső - szellemi műhely a XX. század végén Erdélyben: Főszerkesztői vallomás a folyóirat megszületéséről és életéről* / Beke Sándor. - Székelyudvarhely: Erdélyi Gondolat, 2007. - 159 p., [64] p. facsim.

Referințe:

• *Művészeti Lexikon*. - Budapesta: Akadémiai Könyvkiadó, 1965.
 • *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Meridiane, 1976. - Vol. 3. - 536 p.
 • *Képzőművészeti Lexikon: Magyar Festők és Grafikusok Adattára 1800-1988 / Szeregélyi György*. - Szeged: s.n., 1989.
 • *Spații, forme, culori* / Horia Horsia. - București: Meridiane, 1989.
 • *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapesta: Képzőművészeti Kiadó, 1990.
 • *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania*. - S.I.: s.n., 1990.
 • *Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy* / Égerházi Imre. - Debrecen: [s. n.], 1991.
 • *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 1. - București: ARC 2000, 1996.
 • *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - Vol. 1: A-K, 1996, p. 62-63.
 • *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 58.
 • *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A - G. - 1999.
 • *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3 - 2003.
 • *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
 • *A Gyegyszárhegyi Barátság Művésztelep Enciklopédiája 1974-*

1995. - Miercurea Ciuc: Altus Könyv Kiadó, 2004.

• *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și stalinisti* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 51.

• *Járay Ernő: Beszélgetés-törredékek, vallomások* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2007.

• *Vernisajul expoziției Barabás István*. În: *Steaua roșie*, mart. 1984, p. 1, 3.

• *Barabás István - artist și animator al artei plastice mureșene* / Gheorghe Giurgiu. În: *Steaua roșie*, 20 mart. 1976, p. 3.

• *Nemzedékek kézfogása* / Nagy Miklós Kund. În: *Népijság*, 2006. jan. 21, p. 7.

• *Búcsú Barabás István festőművész tanár úrtól* / Márton Árpád. În: *Népijság*, 2007. febr. 24, p. 5.

BARABÁS László, prof., jurnalist, etnograf; n. 13

nov. 1947, Praid, HR. Studii: Fac. de Litere, specializarea Lb. și Literatura Maghiară (1970). Dr. în antropologie culturală și etnografie, cu teza: *Obiceiuri populare dramatice maghiare din județul Mureș*, Debrecen (2008). Prof. la Brâncovenești (1972), Vălenii de

MS (1973-1975), Reghin (1975-1976); ziarist la revista *Munkásélet* (1976-1988); colaborator al revistei *Erdélyi Figyelő* (după 1989); prof. univ. la Institutul Ref. de Cantori, patronat de Parohia Ref. și Biserica Ref. din cetate, TgM (1992-), dir. al acestei instituții (1993-). Efectuează cercetări etnografice și de folclor, în special de etnografie religioasă și obiceiuri populare dramatice din Transilvania. Este preș. Cenaclului literar „Kemény János” Reghin, organizând numeroase întâlniri cu scriitori sau lansări de carte (1972-1981). A realizat 10 pelicule de scurt-metraj, cu ajutorul Studioului Videoclip, care au fost difuzate la Duna-Tv și la emisiunea în limba maghiară a TVR. Bursier „Kőrösi Csoma Sándor.” Este membru EMKE, al Soc. „Kriza János Néprajzi Társaság” CjN, al „Magyar Néprajzi Társaság” Budapesta, al „Kemény Zsigmond Társaság” TgM. A obținut o medalie la Festivalul internațional al filmelor etnografice de la Göttingen (1996).

Lucrări publicate:

• *Karácsonytól Pünkösdig: Marosszéki népszokások*. - Székelyudvarhely Székely Útkereső irodalmi és művészeti folyóirat kiadása, 1998. - 20 p.

• *Forog az esztendő kereke: sóvidéki népszokások*. - Mv.: Mentor, 1998. - 304 p.

• *Aranycsitkók, maszkurák, királynék: Erdélyi magyar dramatikus népszokások*. - Mv.: Mentor, 2000 - 284 p.

• *Kapun belül, kapun kívül: népismereti írások*. - Mv.: Impress, 2000. - 166 p.

• *Húsvét szép reggelén: Marosszéki öntözőversek* / Gyűjtötte és a kötetet összeállította Barabás László. - Mv.: Impress, 2002. - 92 p.

• *Akiket fog a figura. Farsangi dramatikus szokások, népi színházjatek Marosszéken*. - Mv.: Mentor, 2009. - 799 p.

- în colaborare:

• *Kultúra és tradició: tanulmányok Ujváry Zoltán tiszteletére* / Szerkesztette Viga Gyula. - 1. köt. -1992, 456 p. - 2. köt. - 1992, 457-901 p.

• *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve*. - 1. köt. -

1992 - p. 91-105.- 2. köt. - 1994 - p. 180-197. - 3. köt. - 1995 - p. 207-234. - 4. köt. - 1996 - p. 168-189.

• *Magyar karácsonyok* / Összeállította, szerkesztette Nagy Pál. - Mv.: Impress, 2001. - 174 p.

• *Megy a gyűrű: Daloskönyv: népi gyermekjáték- és táncdallamok, népdalok* / Szabó Éva gyűjtése. - Mv.: EMKE Maros Megyei Szervezete, 2002. - 41 p.

• *Karácsonytól Pünkösdig* / Bálint Zsigmond. - Mv.: Impress, 2004. - 120 p.

• *Iskola a magasban, iskola a mélyben. 20 éves a Marosvásárhelyi Kántor - Tanítóképző Főiskola* / Összeállította Barabás László. - Mv.: Mentor, 2010.

Studii și articole:

• *Tavaszi határkerülés a Nyárádszentmihály és a Kis-Küküllő felső völgyében*. În: *Népismereti Dolgozatok. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1980, p. 203-216.*

• *Hesspávázás és királynézás a Sóvidéken*. În: *Népismereti Dolgozatok. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest, 1981, p. 160-166.*

• *Farsangtemetés - alsósófalvi népi színjáték*. În: *Bölcsőringató. Az Igaz Szó Évkönyve, 1984, p. 97-102.*

• *Tavaszi zöld ág avagy májusfa*. În: *Művelődés, 1985. 38. évf., 5.sz., 34-37.*

• *A gyermekkor akusztikája*. În: *TETT 3.sz. 1986, p. 35-39.*

• *Legénypróba - egy farsangi játék mai funkciója*. În: *Látó, 1. sz., 1990, p. 79-85.*

• *Farsangtemetés a Sóvidéken. Egy székely népi dramatikus játék a XX. században*. În: *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 1. 1992, p. 91-106.*

• *Kalendáris szokások Siklódon*. În: *Néprajzi Látóhatár 1-2 sz. 1993, p. 28-47.*

• *Ekleziakövetés a székely „protestáns Szentföldön”*. În: *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 2. Kv., 1994, p. 180-198.*

• *Farsangi lakodalmas szokásjátékok Marosszéken*. În: *Művelődés 45. évf., 2. sz., 1994, p. 30-34.*

• *A kibédi farsang 1988-ban*. În: *Művelődés 47. évf., 2.sz. 1995, p. 30-34.*

• *A güzsszeker (Sóvidéki leányok cselédsorsa 1922-1945)*. În: *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 3, 1995, p. 207-234.*

• *A farsangi dramatikus játékok és szokások marosszéki változatai*. În: *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve 4. Kv., 1996, p. 43-95.*

• *Farsangi szokásköltészet*. În: *Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény. Kv., 2001, p. 80-82, 85-86.*

• *Írások a sóvidéki székely harisnyáról*. În: *Tanulmányok Gazda Klára 60. születésnapjára. Szerkesztette Keszeg Vilmos, Tötszegi Tekla. Kriza János Néprajzi Társaság évkönyve 13. 2005, p. 114-136.*

• *Marosszék mint történeti és néprajzi táj, kulturális régió. Székelyföld. Kulturális folyóirat. XIII. évf. 2 sz. Kv., 2009, p. 104-156.*

• *Állandó és változó a marosszéki húsvéti szokásokban*. În: *A hagyomány burkai. Tanulmányok Balázs Lajos 70. születésnapjára. Kriza János Néprajzi Társaság. Kv., 2009, p. 159-183.*

• *A költészet szentegyházában. (Petőfi a néphagyományban)*. În: *Múzsza. Népijság melléklet 920 sz. 1-2; 921 sz. 2010, p. 1-2.*

Referințe:

- *Eredmények és feladatok a romániai magyar néprajzkutatásban*. / Kós Károly. În: *Népismereti Dolgozatok*. - Bukarest, 1980, p. 7.
- *A romániai magyar folklórkutatók újabb éveit 1978-1984*. / Faragó József. În: *Népismereti Dolgozatok*. - Bukarest 1994, p. 338-339.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. Vol. 1: A-K, 1996, p. 62-63.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 58.
- *Vázlat Erdély népi kultúrájáról* / Pozsony Ferenc. În: *Magyarok a világban. Kárpát-medence*. Ceba Kiadó. - Budapest 2000, p. 435.
- *Nemzedékváltás és intézményépítés*. / Péntek János. În: *Kriza János Néprajzi Társaság Évkönyve* 9. Kv., 2001, p. 14-17.
- *Kodáros kincsei. Fejezetek Felsőősfalva és a Székely-Sóvidék történelméről*. / Szekeres Lukács Sándor. - Székelyudvarhely, 2002, p. 49-57.
- *Adatok és szempontok a romániai magyar néprajzi kutatás tizenkét évéhez*. În: *Tizenkét év. Összefoglaló tanulmányok az erdélyi magyar tudományos kutatások 1990-2001 közötti eredményeiről*. / Mohay Tamás. 3. köt. - Kv., Scientia Kiadó, 2002, p. 49.
- *A romániai magyar néprajzkutatás egy évtizede. 1990-2001*. / Keszeg Vilmos. În: *Tizenkét év. Összefoglaló tanulmányok az erdélyi magyar tudományos kutatások 1990-2001 közötti eredményeiről. Első kötet*. - Kv., Scientia Kiadó, 2002, p. 143.
- *Előszó*. / Nagy Pál. În: *Hargitán innen - Hargitán túl. Székely népi humor*. - Budapest, Palatinus, 2003, p. 10.
- *Székelyföld falvai a huszadik század végén*. / Sepsiszeki Nagy Balázs. 3. köt. *Udvarhelyszék - Hargita megye*. - Budapest, Nap Kiadó, 2003, p. 7, 343.
- *A szomszédos országok magyarjainak néprajza. Jelenlevő Múlt* / Balassa Iván. - Budapest, Planétás Kiadó, 2003, p. 328-329.
- *A só fehér, a gyász fekete*. / Beke György. În: *Székelyföld II. Barangolások Erdélyben* 7. - Miskolc, Felső-magyarországi Kiadó, 2005, p. 236.
- *Folklór szimbólumok*. / Tánzos Vilmos. În: *Egyetemi jegyzet. KJNT-BBTE, Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék*. - Kv., 2006, p. 45, 93.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 26-27.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - s.1, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 76.
- *Alsóősfalva monográfiája* / András Benedek. În: *Kiadja az alsóősfalvi Közbirtokosság*. 2003, p. 107-108, 109-113, 117-121, 126-128.
- *A romániai magyar folklórkutatás öt évtizede (1944-1994)*. / Keszeg Vilmos. În: *Erdélyi Múzeum* 57. 3-4 sz. 1995, p. 99-111.
- *Számos esztendőik számos szokásai* / Szabó Á. Töhötöm. În: *Látó* 10. évf. 2 sz., p. 111-112.
- *Sóvidéki mentalitás vizsgálatok. (Barabás László Forog az esztendő kereké. Sóvidéki népszokások című könyvéről)* / Nagy Olga. În: *Korunk* 2003 sz., p. 122-124.
- *Farsangi dramatikus szokások, népi színhátékok Marosszéken* / Olosz Katalin. În: *Művelődés*, 62. évf. (2009), p. 23-24.

BARABULĂ, Ovidiu, artist plastic; n. 27 dec.

1987, Târnăveni, MS. Studii: Fac. de Istorie și Patrimoniu „Nicolae Lupu,” SB, specializarea conservare - restaurare. Membru al Atelierului de Artă Plastică „A 96” al Casei Mun. de Cultură „Mihai Eminescu,” Târnăveni. Expoziții de grup: Casa Mun. „Mihai Eminescu,” Târnăveni,

pictură, grafică (2007); SB, pictură, grafică (2007); Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu,” Târnăveni, Salonul de Artă „Grafică - Pictură - Sculptură.”

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, p. 14, 250.

BARANYAI Decsi Czimor János, Baranyai Decsi János, Decsi János, Baranyai; istoric, filosof; n. cca 1560, Décs, Ungaria - m. 15 mai 1601, TgM. Studii

la o șc. calvină din orașul Tolna, apoi la Debrecen, la CjN; continuă la univ. din Wittenberg și Padua. A fost rectorul prof. al unei mici școli din TgM, numită „Schola particula” (1593-1601), devenind apoi istoric la Curtea princiară a lui Sigismund Báthori. Istoric și filosof cu o vastă cultură umanistă, editează în limba maghiară opera lui Sallustius; autor al unei cronici despre evenimintele din timpul lui Sigismund Báthori, cu multe știri despre Mihai Viteazul, despre relațiile dintre Moldova, Țara Românească și Transilvania. Descrie pe larg răscoala secuilor din 1595-1596.

Lucrări publicate:

- „*Commentariorum de rebus Ungaricis.*” În: *Monumenta Hungariae Historica. Scriptores*, vol. 17, Pesta, 1866.

• *Baranyai Decsi János Magyar históriája 1592-1598* / a szerző életével közli Toldy Ferencz. - Pest: Eggenberger Ferdinánd Magyar Akad. Könyvtárusnál, 1866. - LXXX, 328 p.

- în colaborare:

• *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről* / Kovacsóczi Farkas, Bethlen Farkas, Gyulai Pál, Somogyi Ambrus, Egy ismeretlen jezsuita, Baranyai Decsi János, Szamosközy István és Enyedi Pál írásaiból; bevezette Cs. Szabó László. - 2. köt.: *Sárkányfogak 1572-1602*. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942]. - XLVI, 222 p.

• *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről: reprint* / Cs. Szabó László közreműködésével szerkesztette Makkai László. - 2. köt.: *Sárkányfogak, 1572-1602*. - Reprint - 1993, p. 87-136.

Referințe:

- *Adatok Decsi János életéhez* / Szabó Károly, Budapest, 1898.
- *Erdély története* / Marczali Henrik - Budapest: Káldor Könyvkiadóvállalat, 1935.
- *Profiluri mureșene. Vol. 2* / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: s.n., 1973. - 288 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești* / Coord. șt. dr. Ștefan Ștefănescu -București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 45.
- *Magyar utazók lexikona*. - Budapest: Panoráma, 1993.
- *Magyar utazási irodalom, 15-18. század*. - Budapest: Teleki László, 1995. - 296 p.
- *Magyar irodalmi lexikon*. - Budapest: Kassák Kiadó, 1993.
- *Ki kicsoda a magyar irodalomban?* - Budapest: Könyvkuckó, 1996.
- *Phoebus forrása* / Tóth István. - Nagyvárad: Literator Könyvkiadó, 1996. - 450 p.
- *Értékek és mértékek: Tanulmányok, esszék az irodalom területéről* / Tóth István. - Nagyvárad: Literator Könyvkiadó, 1998. - 176 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 19.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918* / Dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

BARBU, Aca de, cântăreață de operă, soprană; n. 31

iul. 1893, Sighișoara - m. 21 mart. 1958, București. A copilărit la Reghin. Studii: Conservatorul din TgM, apoi la Kaiserlich-Königliche Akademie für Musik und Darstellende Kunst din Viena, îndrumată de reputatul prof. Filip Forsten. Este remarcată de Aurel P. Bănuț, cu care a jucat în comedia lui

Fr. Abt, *Bucătăreasa*, prilejuită de adunarea gen. a Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Român (1910). În 1912 întreprinde un turneu în Transilvania și Ungaria unde interpretează arii din operele: *Hamlet* de A. Thomas, *Don Carlos* și *Aida* de Verdi, cântecele *Biată inimă-nșelată* de G. Dima, *Pe sub flori mă legănai* și *S-a dus cucu de pe aici*. Angajată scurt timp la Teatru de operetă din Teplitz-Schönau, cântă operetă la Stadttheater din Brno, în *Văduva veselă*, *Boccaccio*, *O floare din Stambul*, *Prințesa Ceardașului*, *Voievodul Țiganilor*, *Liliacul*, *Studentul cerșetor*, *Contele de Luxemburg* etc. Succesele continuă la Viena, Praga, Karlsbad, Marienbad, Graz, Cernăuți, apărând în *Dragoste în zăpadă*, *Tosca*, *Cavaleria rusticana*, *Carmen*. Revine în orașul ei natal (Reghin) cu prilejul unor concerte de binefacere (1914-1918), fiind admirată și de publicul mureșean. Vocația sopranei este opera, în: *Fidelio*, *Bal mascat*, *Madame Butterfly*, *Carmen*, *Regina din Saba*, *Trubadurul*, *Liliacul*, *Nevețele vesele din Windsor*, *Năpasta*, avându-l ca partener pe Traian Grozăvescu. În 1931 s-a transferat la Opera Română din București, aici apare ca interpretă în concerte vocal simfonice pe scena Ateneului. În 1946 este dir. Operei din Tm, dedicându-se și regiei. Din 1954 revine la București, unde este prof. de regie la cls. de operă a Conservatorului „Ciprian Porumbescu” și la Operă. În 1958 a tradus drama lui Fr. Wolf, *Ca fiarele pădurii*.

Referințe:

- *Dicționar muzical ilustrat* / A. I. Ivela. - București: Editura Librăriei Universale Leon Alcalay & Co., 1927.
- *Erdélyi Lexikon* / Szerkesztette: dr. Osvát Kálmán. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.
- *Thalia română: contribuții la istoricul teatrului românesc din Ardeal Banat și părțile unghurene*. Vol. 1 / Ștefan Mărcuș. - Tm: s.n., 1945. - 496 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2 / Coord. dr. Grigore Ploșteanu, Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990.
- *Aca de Barbu* / Corneliu Buescu. - S.I.: Editura Muzicală, 1991. - 148 p.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Dicționar mondogemina* / Mioara Mincu, Elena Mironescu. - Vol. 1: *Femei române*. - București: Alcor Edimpex, 1994. - 108 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p.88.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 18-19.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 649-652.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csiky Boldizsár. În: *Vatra*, nr. 9/10, 2005, p. 75-80.

BARBU, Patriciu, avocat, om politic; n. 27 aug.

1842, Galtiu, AB - m. 5 iun. 1902, Reghin, MS. Studiază pentru început la AB, continuă la Blaj, apoi la Academia de Drept SB (1863-1867) Din 1868, activează ca actuar la Tribunalul Odorheiul-Secuiesc, apoi ca „oficiant de cancelarie” la Judecătoria Bistrița (1871). Prin căsătorie se stabilește la Reghin, unde devine principalul organizator

și animator al vieții politice, economice și culturale a românilor reghineni. Preș. al clubului electoral al PNR și al Despărțământului Astei din Reghin; dir. al Băncii „Mureșana;” participant activ la mișcarea memorandistă, fiind condamnat în procesul Memorandului (1894, 1896). În memoria soției sale, a donat 2.000 de coroane Casei Naționale; a dăruit Muzeului Istoric și Arheologic al Astei „o cămașă de zale” (găsită la Cueșd); a organizat colecte, a oferit sume de bani instituțiilor de învățământ românesc din Transilvania; Șc. primară românească din Reghin a fost reconstruită (1885). Membru al Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Românesc, a stimulat activitatea teatral-muzicală a românilor reghineni; a întemeiat Cercul Intelectualilor Români din Reghin și împrejur (1899). Publică în: *Observatorul* (SB), *Gazeta Transilvaniei*.

Referințe:

- *Dr. Ioan Rațiu (1828-1902): 50 de ani din luptele naționale ale românilor ardeleni* / Ioan Georgescu. - SB: s.n., 1928. - 221 p.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928*. - București: Cultura Națională, 1929 Vol. 1-3.
- *Procesul memorandului românilor din Transilvania: Acte și date*. - Cj. - Vol. 1. - 1933; Vol. 2. - 1934.
- *Oameni din Bihor 1848-1918* / Teodor Neș. - Oradea: s.n., 1937. - 653 p.
- *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Fundația Regele Mihai I, 1947. - 483 p.
- *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: s.n., 1971, p. 205-216.
- *Documente referitoare la viața și activitatea memorandistului Patriciu Barbu* / Grigore Ploșteanu. În: *Studii și materiale*, TgM, nr. 3-4, 1972, p. 339-348.
- *Patriciu Barbu* / Grigore Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, Vol. 2, Reghin, 1990, p. 112-116.
- *Memorialistul Patriciu Barbu în documentele vremii* / Liviu Boar. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 4, iun. 1992, p. 1-3.
- *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Europa Nova, 1993. - 304 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 3 / Coord. dr. Grigore Ploșteanu, Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1994. - 260 p.
- *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: Editura UPM, 1996, p. 201, 206.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999. - 180 p.
- *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: UPM, 1999, p. 37, 42, 72.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 28-30.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 10-12.
- *Reghin - destin și istorie* / Liviu Boar. În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2007, p. 3, 1 foto.
- *Patriciu Barbu (1842-1902). Un om, o epocă, o idee* / Simion Bui. - TgM: EDU, 2012.

BARICZ Lajos, pr. rom.-cat.; n. 15 febr. 1958,

Borzont, HR. Studii: Șc. Gen. Borzont, cls. I-VIII (1965-1973); Seminarul Rom.-Cat. AB (1973-1977); Institutul Teologic AB (1978-1984); studii postuniv. Mentholhogiene din Budapesta, secția Protejarea sănătății psiho-spirituale (1991-1993). Hirotonit în 1984 capelan la Parohia Sfântului Mihail din CjN (1984-

1990); pr. la biserica rom.-cat. din com. Sângeorgiu de MS (1990-). Realizări: construirea bisericilor de la Livezeni (1992) și Tofalău (1996-1997); modificarea unei încăperi într-o sală cu scenă pentru teatru; construirea și amenajarea unor spații pentru activitatea cercetașilor; amenajarea și repararea exterioară a bisericii din localitate; iluminatul noaptea în jurul ei; modificarea turlei bisericii în vederea amenajării unui muzeu cu obiecte de cult; ridicarea unui monument în fața bisericii cu hramul „Sf. Gheorghe;” s-a amenajat un nou cimitir; construirea unei capele mortuare; contribuții la construirea mănăstirii din comună; un lăcaș pentru activitățile „Familiei Kolping;” construirea unei clădiri pentru oaspeți; înființarea și redactarea ziarului *Harangszó* (trimestrial în 500 de exemplare). Funcții deținute: conducător spiritual al Comunității „Credință și lumină” din Transilvania; preș. Federației Familiei Kolping din Dioceza AB; preș. Uniunilor Familiilor Camilienne din Dioceza AB; membru al comisiei de organizatori a „Zilelor sîngeorzene” din comună. Participă la conf. în Slovenia (1995), Canada (1998), Mexic (2002), Austria (2005), Germania (2007). Publică articole cu ocazia sărbătorilor religioase în *Népújság*, articole, poezii, eseuri în ziare religioase: *Harangszó*, *Vasárnap*, *Krisztus Világossága*, *Kolping Lap*. Sub îndrumarea lui, parohia rom.-cat. a devenit un puternic centru cultural, păstrător de datini și obiceiuri; organizează întâlniri cu oameni de seamă: istorici, pictori, fotografi, actori, scriitori, critici literari și de artă, red., prelați, personalități din țară și din afară. Distins cu „Diploma orașului Kecskemét” pentru corul Jubilate (2003); diploma Asoc. Viitorul Europei pentru corul Jubilate (2005); Diploma de participare a formației de teatru „Mozaik,” din partea CJM (2002-2004); diplomă pentru „Familia Kolping,” Bátaszék, Ungaria (1999); diploma Asoc. Secuilor din Bucovina, 2002.

Lucrări publicate:

- *Köt a gyökér: versek.* - Székelyudvarhely: Erdélyi Pegazus Könyvkiadó, 2002. - 140 p.
- *Ki ébreszti a Napot?: Gyermekversek.* - Mv.: Impress, 2002. - 72 p.
- *Isten tenyerén: versek.* - Székelyudvarhely: Székelykapu Könyvkiadó, 2002. - 165 p.
- *Megérintett / Baricz Lajos.* - Mv.: Lyra, 2003. - 123 p.
- *Kakukk és Habakuk: Gyermekversek.* - Székelyudvarhely: Erdélyi Gondolat, 2003. - 67 p.
- *Április elseje: tréfás-vidám versek.* - Mv.: Lyra, 2003. - 132 p.
- *Reflexiók: rövid versek.* - Mv.: Lyra, 2004. - 102 p.
- *Jelek: Versek / Baricz Lajos.* - Mv.: Lyra, 2004. - 126 p.
- *Köt a gyökér: versek [Erdélyi Gondolat Kiadó]/ Baricz Lajos.* - 2. kiadás - Székelyudvarhely: Erdélyi Gondolat, 2004. - 140 p.
- *Csókagyűlés.* - Mv.: Lyra, 2005. - 72 p.
- *Békesség szigete.* - Mv.: Lyra, 2006. - 135 p.
- *A gyermekkor házatáján / Irina Bara Moldovan.* - TgM: Ansid, 2007.
- *Soborul ciorilor: poezii.* - TgM: Ansid, 2006. - 72 p.
- *A marosszentgyörgyi egyházközség története: Adatok a múltból és a jelenből. 70 éves az önálló plébánia.* - Mv.: Ansid, 2007. - 287 p.

- *Tündértánc: Versek.* - Mv.: Lyra Kiadó, 2007. - 83 p.
- *Békesség nektek!: Versek.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2008. - 80 p.
- *A templom egere: Verses mese.* - Székelyudvarhely: Erdélyi Gondolat Könyvkiadó, 2009. - 71 p.
- *Jó a közeledben.* - Mv.: [Mentor Kiadó], 2009. - 76 p.
- *Betlehemi éjszakában.* - Székelyudvarhely: Erdélyi Gondolat, 2010.
- *Különös karácsony: karácsonyi története.* - Székelyudvarhely: Erdélyi: Gondolat, 2010.
- *Merengések: Versek.* - Mv.: Mentor, 2010.
- **în colaborare:**
- *Tessék nevetni! / Andreas Martin, Robert Rothmann.* - Mv.: Ansid, 2006. - 95 p.

Referințe:

- *Sângeorgiu de Mureș / Ilarie Gh. Opriș.* - Vol. 5: *Activitatea culturală 1911-2001.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996.
- *Sângeorgiu de Mureș. Însemnări monografice/ Ilarie Gh. Opriș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996.
- *Sângeorgiu de Mureș. 150 de ani de la revoluția din 1848-1849 / Ilarie Gh. Opriș.* - TgM: Pax-Historica, 1999.
- *Sângeorgiu de Mureș.* - Vol. 8: *Demografie, consemnări de la 1614-2005.* - TgM: s.n., 2006.
- *Székegyföld falvai a XX. század végén / Sepsiszéki Nagy Balázs.* - Vol. 4. - Budapest: Nap, 2006.
- *Csókázás / Damján B. Sándor.* În: *Népújság*, 2006. nov. 28. p. 5.
- *Bemutató a plébánián.* În: *Népújság* (Kalauz), 2006. dec. 8. p. 1.

BARÓTHI ÁDÁM, sculptor; n. 21 nov. 1945, TgM.

Studii: Șc. Gen. nr. 2, Reghin (1952-1959); Lic. de Artă TgM (1964) IAPD „Ion Andreescu” CjN (1970); prof.: Izsák Márton, Hunyadi László, Löwith Egon, Romulus Ladea, Korondi Jenő. Activează ca prof. de desen la Lic. nr. 2 Reghin (1970-1976); Șc. de Muzică și Arte Plastice din cadrul Gimnaziului de Stat „Augustin Maior” Reghin (1976-1987); Șc. Gen. nr. 5, Reghin (1987-1994); dir. adj. Șc. Gen. nr. 5 Reghin (1990-1991); prof. de arte plastice la Șc. de Muzică și Arte Plastice Reghin, azi Gimnaziul „Augustin Maior” (1991-). Conducătorul Cercului de Artă Plastică de la Casa de Cultură Reghin (1970-1988); cons. mun., secția urbanism, Primăria Reghin (1996-2004). Expoziții personale: Reghin (1975, 1983, 1987, 1995); București, (1979, 1983); Mainz (1990). Expoziții de grup: din 1970 participă la toate expozițiile jud. organizate de Filiala TgM a UAPR; TgM (1979-1982); CjN (1981, 1997); Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe (1981); București (1977); Bacău (1990); Odorheiu Secuiesc (1995). Expoziții de grup peste hotare: Gabrano, Bulgaria (1984); Budapesta (1990, 1995, 2002); Marcali (1990-1991); Keszthely (1991); Bourg de la Reine, Paris (2000). Tabere de creație: Marcali (1990-1991); Harkány (1992-1994); Nagykőrös (1995). Lucrări de for public: sculptură decorativă, bronz, Teatrul Național TgM, cu Kulcsár Béla (1973); poarta decorativă, lemn, Reghin, 11x7,5 m (1988); frescele Grădiniței IPMS Reghin (1988); Placă comemorativă Biserica Ref. Iernuțeni, bronz (1994); Solul credinței Harkány, cu Kiss Levente, lemn, 6,5 m (1994-1995); Răstignire, aluminiu, 3 m, Cernatul de Jos, CV (1996); Monumentul comemorativ din Hodoșa, bronz/lemn, cu Petres István (1998); „Monumentul viorilor,” Reghin, bronz, 7,2 m (2001); „Monumentul

comemorativ 1944,” piatră/bronz, 3,20 m (2004), Reghin. Basoreliefurile de bronz: Dsida Jenő, poet transilvănean și Gyulay Pál - diplomat, umanist, la Castelul din Apalina (1999); Rudolf Wagner Regeny, basoreliev de bronz la Șc. de muzică din Reghin și Kemény János pe peretele Casei Tineretului „George Enescu” Reghin (2000); Monumentul Victimelor bombardamentului de la Mociar, relief bronz combinat cu piatră, Iernuțeni (2003); Bustul prof. univ. ing. silvic Emil G. Negulescu, Gurghiu (2007); Monumentul scriitorului Wass Albert, din stejar, 3 m, Harkány, Ungaria (2005). Membru stagiar al UAPR din 1980; membru plin (2000). Premii de participare: „Bernády György,” TgM (1993); „Orbán Balázs,” Odorheiu Secuiesc (1994); „Izvorul Crișului,” CjN (1994), Premiul I „Monumental Viorilor,” Reghin (2001).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *O Nenek a rromengos vajdas = Nenek, voievodul țiganilor / Zrinyi Gábor Irén; coperta și ilustrațiile Baróthi Ádám.* - TgM: Impress, 2000. - 192 p.

• *O Nenek a rromengos vajdas = Nenek, a cigány vajda / Zrinyi Gábor Irén; fedőlapot tervezte és a rajzokat készítette Baróthi Ádám.* - Mv.: Impress, 2000. - 189 p.

• *Suflete în uniformă: Proze / Sandu Costin; coperta și desene Baróthi Ádám.* - Reghin: Noris, 2003. - 175 p.

Studii și articole:

• *Arta plastică reghineană.* În: *Reghinul cultural: Studii și articole.* Vol. 4. - Reghin, 1999, p. 249-256.

• *A szépég búvkörében: Kákonyi Csilla.* În: *Szászrégen és vidéke,* 8, jan. 2006, p. 19.

Referințe:

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 68.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 63-64.

• *Kortárs magyar művészeti lexikon / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit.* - 1. köt.: A - G. -1999.

• *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel / Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.

• *Erdélyi magyar Ki Kicsoda.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 2000.

• *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan.* - TgM: Ansid, 2006. - 139 p.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit.* - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 30-33.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - s.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 83.

• *Az alkotó műhelyében, az önzetlenség, útvésztoje? Interjú Bóthi Ádámmal / Oltyán László.* În: *Vörös Zászló,* 1983 júl. 9, p. 3.

• *A legfőbb tervem: Beszélgetés Baróthi Ádám szászrégeni képzőművésszel / Tompa Mihály.* În: *Vörös Zászló,* 1984. nov. 3, p. 1.

• *Mintha nem léteznének: Beszélgetés Baróthi Ádám szászrégeni képzőművésszel, a városban leleplezendő szábrokról / Máthé Éva.* În: *Népújtság,* 14 dec. 1994, p. 4.

BARTHA Béla

artist plastic, actor, scenograf; n. 24 sept. 1932, Târnăveni, MS. Studii: Lic. de Chimie (1953); curs de specializare, pictor decorator, București (1967); examen de admitere la Academia de Teatru Cj, fiind respins pe criteriul politice (1954). Este privat de libertate timp de 9 luni, fiind închis în închisorile comuniste (1957); pus în libertate (1958). Joacă teatru în trupele

locale maghiare și românești, fiind și scenograf. Expoziții personale și de grup: expoziție personală, Casa de Cultură Târnăveni (1962); Bienala de pictură și sculptură, Sala Dalles, București (1964); Prima expoziție a UAP filiala MS (1964); Salonul de iarnă, grafică și pictură, TgM (1965, 1969, 1970, 1971); Expoziție de grafică și pictură, Galeria UAP, Palatul Culturii, TgM (1967, 1968); Expoziție personală organizată sub auspiciile UAP filiala MS, la Muzeul de Istorie al Mun. Târnăveni (1979); participă la toate expozițiile organizate de UAP, filiala MS (1979-1994); expoziție personală de pictură, cu ocazia Centrului Maghiar din TgM (2003); expoziții personale și de grup cu plasticieni din Târnăveni, TgM, CjN, Miercurea Ciuc, SM. Membru al UAP, filiala MS (1972); înființează și conduce prima secție de ART-TERAPIE, la spitalul de psihiatrie Târnăveni (1975) și la Sanatoriul din Tulgheș (1980-2004); vicepreș. al Asociației Culturale Târnăvene. Lansează volumul de poezii *Un vis cioplit în nori*, conținând 96 poezii și 40 reproduceri după lucrări personale de pictură. A publicat în revistele: *Helikon, Arta, Viața Românească, Vatra, Steaua Roșie, Reclama, Magyar szó, Újélet.* Medalia „Caragiale,” la Festivalul I. L. Caragiale,” București (1962).

Lucrări publicate:

• *Felhőből faragott álom: versek.* - Mv.: Impress, 2002. - 98 p.; 39 p.

• *A vándor éneke: Versek és grafikák.* - Mv.: Impress, 2008. - 140 p., [76] p.

- în colaborare:

• *Szürkéntüli fények: versek / Hadnagy József.* - Mv.: Custos Kiadó, 1996. - 64 p.

Referințe:

• *Szejke-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., [1997]. - [24] p.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 65.

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale / Iuliu Moldovan.* - TgM: Ardealul, p. 15-18, 250.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - s.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 84-85.

BARTOS Zoltán, cercet. independent; n. 17 mai 1976, Reghin, TgM. Studii: Șc. Gen. la Reghin și Sângeorgiu de Mureș (1982-1990); Grup Șc. „Gh. Șincai” TgM (1990-1994); UDC TgM, Fac. de Geografie și Istorie (2000-2004); masterat: UPM, *Elitele și proiectele de construcție europeană* (2004-2005). Cercet. în domeniile: naționalizarea, industria și industrializarea în perioada comunistă.

Lucrări publicate:

• *Naționalizarea în fostul județ Mureș - 11 iunie 1948.* - CjN: Risoprint, 2009. - 363 p.

- în colaborare:

• *IPEIL / IFIL / CIL Reghin. Secția construcții aeronave 1950-1960 / Bartos Zoltán, Bitto Ștefan, Magyary Levente.* - CjN: Risoprint, 2010. - 194 p.

• *Direcția Regională Mureș (1951-1952). Direcția Regională Autonomă Maghiară (1952-1960). Direcția Regională Mureș-Autonomă Maghiară (1960-1968). Inspectoratul de Securitate al Județului Mureș (1968): Documente / Ed. Bartos Zoltán.* - CjN: Risoprint, 2012. - 876 p.

Studii și articole:

• *Comisariatul de poliție Reghin (1945-1948)*. În: *Reghinul cultural*, 10, 2010, p. 314-369.

Referințe:

• *Chestionar*

BĂLȚATU, Livia, Olivia, artist plastic; n. 1914,

Târnăveni, MS - m. 1996, Târnăveni, MS. Desenator tehnic la Ocolul Silvic TgM. Participă la expoziții locale, jud. și republicane, vernisate de către Centrul de Cultură Jud. MS. Expune grafică și pictură la Casa de Cultură Târnăveni, Palatul Culturii TgM și Sala Dalles București.

Referințe:

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* /Iuliu Moldovan.-TgM: Ardealul, p. 19, 252.

BĂTRÂNEANU, Alexandru, vezi CHIOREAN Alexandru.

BELCIUG, Alexandra Maria, psihopedagog; n.

14 iun. 1947, Beclean, BN. Studii: Șc. Gen. Sînmihaiu de Câmpie, CJ; Lic. „M. Eminescu,” CjN (1959-1965); UBB CjN, Fac. de Istorie Filosofie, secția psihoped. specială (1965-1970); în paralel frecventează Atelierele Secției Arte Plastice ale IP de 3 ani CjN (1966-1967); Șc.

Populară de Artă, Secția Pictură (1966-1969). Dr. în științele educației, cu teza: *Prevenirea structurării comportamentului deviant la copiii abandonți în instituții*, UBB, CjN (2002). Expoziții de pictură personale în TgM: Galeria AAPA (1980); Galeria „Unirea” (2006, 2008); peste 50 expoziții colective și de grup, participă în numeroase tabere de creație: Leptokaria, Grecia (2008). Prof. logoped, Șc. Gen. nr. 12 TgM (1970-1976); dir, Grădinița Specială (1976); participă la elaborarea de planuri și programe de învățământ în acest domeniu; colaborează cu institutele de cercetare psihopedagogice din CjN, București; metodist al IȘJM și CCD; membră în Comisia jud. de psihodiagnostic; obține toate gradele didactice; cadru didactic asociat la UMF TgM (1997-2003); lector titular la UMF TgM (2003-2005); cadru didactic asociat la UPM TgM (1994-2008). Specializări: Norvegia (1990); Austria (1991), Olanda (1994); Belgia (1998). Participă la conf. în domeniile: ped., psihologie, psihoped. specială, în țară: CjN, Bacău, Constanța, TgM; în străinătate: Győr (1990), Linz (1991), Nocera Umbra (Italia, 1996), Poissy (Franța, 1998), Conf. Națională de Neurologie și Psihiatrie Infanto-Juvenilă (1987, 1998). Membră în Asoc. Internațională a Educatorilor Cat., 1996; Foi et Lumiere (Asoc. pentru Integrarea persoanelor cu Handicap Mental (1993); AAP M.

Lucrări publicate:

• *Copilul deprivat socio-afectiv*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2004. - 98 p.

• *Tulburările limbajului la copil: Îndrumător logopedic*

pentru părinți, educatoare și învățători. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2004. - 100 p.

Cursuri:

• *Teoria formării comportamentului psiho-moral*. - TgM: UPM, 2004.

- în colaborare:

• *Aspecte educative desfășurate cu copii amânați de la școlarizare*. În: *Copilul, grădinița și școala. Culegere metodică editată de Revista de Pedagogie*. - București, 1979, p. 25-29.

• *Aspecte ale muncii de recuperare în grădinița specială pentru copii cu întârziere în dezvoltarea psihică*. În: *Simpozionul Național „Adaptarea la procesul instructiv educativ a copilului mic în raport cu starea psiho-somatică.”* - CjN, 4-5 ian. 1979.

• *Probleme ale stabilirii nivelului mintal la copii în condițiile lipsei limbajului verbal*. În: *Panencefalita sclerozantă subacută, referatele generale și rezumatele lucrărilor științifice. A X-a Consfătuire Națională de Neuropsihiatrie infantilă*. - TgM, 19-20 iun. 1987, p. 65.

• *Anxietatea și agresivitatea în comportamentul copiilor frustrați socio-afectiv*. În: *A 21-a Consfătuire Națională de Neurologie și Psihiatrie Infanto-juvenilă*. - TgM, 1998, p. 289.

• *Actualitatea ideilor pedagogice ale lui Ioan Miclea*. În: *Școlile greco-catolice ale Blajului - 250 de ani de credință și cultură. Sesiune de Comunicări Științifice, Blaj, 8-9 octombrie 2004*. - Blaj: Buna Vestire, 2004, p. 473-476.

Studii și articole:

• *Psykiske kjennetegn hos psykisk utviklingshemmede barn uten familierelasjoner. En studie fra en spesialbarnehage for psykisk utviklingshemmede I Romania, Tidsskrift for Norsk Psykologforening*. În *Journal of the Norwegian Psychological Association*, nr. 10, 1992, Oslo, Norvegia, p. 943-947.

• *Educația pentru democrație într-o Europă unită*. În: *Buletin informativ AGRU, Secretariatul pentru învățământ*. - CjN, nr. 18, 1998, p. 2.

• *Manifestul pedagogic al lui Don Bosco*. În: *Mâini care vorbesc*. - TgM, nr. 1, 2001, p. 2.

• *Aspecte privind riscul unor structuri dizarmonice ale personalității la copilul deviant socio-afectiv*. În: *Sibiul Medical*, nr. 4, 2004, p. 463-465.

• *Aspecte privind agresivitatea la copiii instituționalizați*. În: *Revista Medicală Orădeană*, nr. 2, 2004, p. 426-431.

• *Don Bosco și principiile sistemului său educativ*. În: *Cultura Creștină, Blaj*, nr. 1-2, 2004, p. 188-205.

• *Aspecte psihologice ale fundamentelor educației religioase în familie*. În: *Unirea*, nr. 10, 2004, Blaj, p. 8.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 23.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 3. - TgM: Nico, 2008, p. 58.

• *Studia Universitatis „Petru Maior”. Historia*. Vol. 2. - TgM, 2002, p. 194.

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 136.

• *Expoziție de pictură la Sala Unirea / ISM*. În: *24 ore mureșene*, 11-13 nov. 2006, p. 4, 1 foto.

BELDEAN, Teodor, protopop ortodox; n. 10 iul.

1952, Budurleni, BN. Studii: cursurile primare și gimnaziale în Archiud și Teaca; Col. N. „Liviu Rebreanu” Bistrița; Institutul Teologic Univ. Ortodox Român SB, Catedra de Dogmatică. Hirotonit diacon pentru Episcopia AB de către Mitropolitul Ardealului Nicolae Mladin și episcopul Emilian Birdaș (1 ian. 1976), apoi pr. (1 nov. 1976), în parohia Chiheru de Jos, unde va sluji până în 1987, când este transferat la parohia „Înălțarea Domnului” din Reghin (1987-1989); protopop al Reghinului (1989-). Pe lângă activitatea de pr., misionar și conducător, se dedică scrisului; contribuie la apariția cărții *Icoane pe sticlă de Ierņufeni* de V. Pop și C. O. Pop. A scris sute de articole în ziarle locale și în *Îndrumătorul bisericesc al Arhiscopiei Alba-Iulia*; a participat la diverse emisiuni radio și TV locale.

Lucrări publicate:

• *Protopopiatul Reghin. Monografie. Album.* - Reghin: Gloria, 2006. - 237 p.

- în colaborare:

• *The Wooden Church Reghin 1725 a.d.* / Writings Ilie Damian, Teodor Beldean, Aurel Alexe. - Stockholm: World of Art, 2003. - 66 p.

Studii și articole:

• *Credință și tradiție.* În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2008, p. 6.

• *Protopopul ortodox Ioan Maloș (1892-1946).* În: *Gazeta Reghinului*, mai-iun. 2006, p. 3.

Referințe:

• *Chiheru ieri - Chiheru azi* / Emanoil Hurdugaci. - TgM: Casa de Editură Mureș, 2007, p. 128.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 34-35.

• *Dialog al vremii cu memoria. Slujind Domnului și poporului Său, la începutul mileniului al III-lea* / † Andrei Andreicuț. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2009, p. 539, 540.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Întâlnire culturală* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 26 sept. 2008, p. 5.

• „Zilele Chiherului” / Dorin Borda, Ilarie Opreș. În: *Cuvântul liber*, 9 oct. 2007, p. 8, 1 foto.

BELDEANU, Ilie, ceramist; n. 20 ian. 1944, Sighișoara, MS. Creator de forme industriale și decorative la Complexul industrial de sticlă și faianță Sighișoara. Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” București. Participă activ la expozițiile creatorilor de artă de la Medgidia, Sighișoara, la saloanele decorative republicane în cadrul Festivalului „Cântarea României” și la concursuri internaționale: Franța, RFG (1981).

Referințe:

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 53.

• *Vatra*, 4, apr. 1973, p. 21.

BELEA, Nicodim, pr. ortodox; n. 27 febr. 1907, Cornești, MS - m. 27 sept. 1986, Fischerhude / Bremen (Germania). Studii medii la Lic. german Mediaș și la Lic. de Stat din Dumbrăveni (1917-1926); Academia

Teologică „Andreiană” SB (1927-1931), cu licența la Chișinău; a urmat și cursurile de drd. la Institutul Teologic București (1953). Secretar la Academia Teologică din SB (1931-1933), pr. în Belini, CV (1933-1936). Dir. al Șc. de cântăreți din Nușeni, BN (1936-1937) și duhovnic la Academia Teologică Cj (1937-1940), secretar al Vicariatului Ortodox AB (1940-1941). Duhovnic la Academia Teologică, apoi Institutul Teologic SB (1941-1956), protopop la Sf. Gheorghe (1956-1968), pr. în Blumăna, BV (1968-1979). Numeroase articole, studii, recenzii și predici publicate în: *Revista Teologică*, SB (1936, 1946, 1947), *Biserica Ortodoxă Română*, București (1982, 1984); *Studii Teologice*, București (1951); *Mitropolia Banatului*, Tm (1983); *Mitropolia Ardealului* (1985); *Ortodoxia*; *Renașterea*, CjN; *Telegraful Român*; *Glasul Bisericii*; *Îndrumătorul bisericesc*, SB.

Lucrări publicate:

• *Contribuții la problema conducerii pastorale a credincioșilor de la sate.* - SB: s.n., 1955. - XVI, 251 p.

Studii și articole:

• *Personalitatea Sfântului Apostol Pavel și sufletul modern.* În: *Revista Teologică*, SB, 26, nr. 3-4, 1936, p. 99-106.

• *Calea către preoție. Studiu de psihologie religioasă.* În: *Revista Teologică*, SB, 36, nr. 5-6, 1946, p. 294-327.

• *Psihologia spovedaniei.* În: *Revista Teologică*, SB, 37, nr. 5-6, 1947, p. 200-218 (și extras, 21 p.).

• *Îndatoririle duhovnicului după sfințele canoane.* În: *Studii Teologice*, București, 3, nr. 9-10, 1951, p. 481-498.

• *Funcțiunea soteriologică și educativă a Tainei Spovedaniei.* În: *BOR*, București, C, nr. 5-6, 1982, p. 479-493.

• *Cultul ortodox factor de ascensiune spirituală și morală.* În: *Mitropolia Banatului*, Tm, 33, nr. 5-6, 1983, p. 318-325.

• *Creștinismul în lumea contemporană.* În: *Ortodoxia*, 34, nr. 4, 1984, p. 560-569.

• *Importanța Vechiului Testament pentru activitatea omiletică și pastorală a prului.* În: *BOR*, 102, nr. 11-12, 1984, p. 776-790.

• *Chemarea către preoție.* În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 30, nr. 3-4, p. 195-208.

Referințe:

• *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

• *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Mircea Păcurariu. - București: Enciclopedică, 2002. - 552 p.

• *Necrolog.* În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 31, nr. 6, 1986, p. 163-164.

BENGEAN, Florin, pr., prof., cercet.; n. 10 apr.

1978, Reghin, MS. Studii gimnaziale (1988-1992) și lic. (1992-1996) la Grupul Șc. „Vasile Netea” din Deda; univ.: Fac. de Teologie „Andrei Șaguna,” SB (1996-2000); postuniv.: Ciclul de Studii Aprofundate la Fac. de Teologie „Andrei Șaguna,” SB, cu disertația *Viața și activitatea lui Vasile Netea* (2000-2001). Dr. în istorie cu teza: *Filantropie și asistență socială în activitatea Bisericii Ortodoxe*

Române din Transilvania în perioada 1868-1918, UBB CjN, 2009. Pr. în parohia Toaca (2001-2004), protopopiatul Reghin; aici a înființat și condus publicația *Lumină lină*; preș. fondator al Despărțământului Valea Gurghiului al Astrei (2003-2004); pr. și prof. în TgM (2004-2005); prof. la Grupul Șc. „Aurel Persu” și la Grupul Șc. „Avram Iancu” TgM (2004-2005); pr. în parohia ortodoxă română din Bălăușeri (2005-2009), Protopopiatul Sighișoara; prof. la Gimnaziul „Mihai Viteazul” din TgM și la Grupul Șc. „Aurel Persu” TgM (2007-2008); cercet. la Institutul de Istorie Ecleziastică din cadrul UBB CjN; a participat la peste 100 de conf., congrese, simpozioane; autor a peste 100 de studii și articole publicate în vol., anuare, periodice bisericești: *Telegraful Român* (SB), *Revista Teologică* (SB), *Credința Străbună* (AB) și laice: *Cuvântul liber*, *Gazeta Reghinului*, *Astra Blăjeană*, *Astra Română* (IS). Membru în organizațiile: Fundația Culturală „Vasile Netea” TgM (2002); Despărțământul TgM al Astrei (2005); Asoc. Cultural-Patriotică „Avram Iancu” TgM (2005); Fundația Culturală „Andrei Șaguna” SB (2006); Fundația Culturală „Emanoil Gojdu” (2006).

Lucrări publicate:

- *Vasile Netea: cărturarul din Deda Mureșului*. - TgM: Lyra, 2003. - 171 p.; ed. a 2-a: 2004. - 160 p.
- *Patriarhul Miron Cristea, dincolo și dincoace de timp: file monografice*. - TgM: Lyra, 2003. - 124 p.
- *Vasile Netea: cărturarul din Deda Mureșului*. - TgM: Lyra, 2003. - 172 p.
- *Cuvinte alese*. 2 vol. - TgM: Lyra, 2004. - Vol. 1: 29 p.; Vol. 2: 124 p.
- *80 de ani de la înființarea Patriarhiei Române 1925-2005*. - TgM: Lira, 2005. - 32 p.
- *Filantropie și asistență socială în activitatea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania în perioada 1868-1918*.-TgM: Ardealul, 2009. - 406 p.
- *Oameni ai slujirii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2009. - 179 p.
- *Slujire prin fapte*. - TgM: Mentor, 2009. - 148 p.
- *Fapte de răsunet*. - TgM: Mentor, 2009. - 261 p.
- *Portrete de ierarhi filantropi ai bisericii ortodoxe române în secolul al XIX-lea*. - TgM: Mentor, 2009. - 288 p.
- *Preocupări filantropice și de asistență socială în activitatea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania în secolul al XIX-lea*. - TgM: Ardealul, 2010. - 567 p.
- *Astra - Cuvânt, Faptă, Împlinire*. - TgM: Editura Ardealul, 2011. - 133 p.
- *Bolnițe și spitale mănăstirești ortodoxe românești din vechime*. - TgM: Editura Ardealul, 2011. - 329 p.
- *Elemente sociale în Europa secolului al XIX-lea*. - TgM: Editura Ardealul, 2011. - 180 p.
- *Omagieri. Elogii. Evocări. Studii publicistice*. - TgM: Editura Ardealul, 2011. - 236 p.
- *Preocupări filantropice în activitatea Protopopiatului ortodox Reghin în contextul social-istoric al Bisericii ortodoxe transilvănene în perioada 1850-1918*. - TgM: Editura Ardealul, 2011. - 209 p.
- **în colaborare:**
- *Protopopiatul ortodox român Reghin: Monografie - Album*. - Reghin: Gloria, 2006. - 237 p. (coautor).
- *Memorii / Vasile Netea*. Cuvânt înainte Dr. Florin

Bengean. - TgM: Nico, 2010. - 344 p.

Studii și articole:

- *Nașterea Domnului: De ce? Când? Cum?* În: *24 ore mureșene*, 8 nov. 1997.
- *Mănăstirea „Sfântul Ilie” Toplița*. În: *Credința străbună*, AB, iul., 2000, p. 5.
- *Resfințirea bisericii din Toaca, Protopopiatul Reghin*. - În: *Credința străbună*, AB, iul. 2003, p. 9.
- *In memoriam, Vasile Netea, 6 martie - 15 ani de la moartea sa, Cărturarul din Deda Mureșului*. În: *Cuvântul liber*, 6 mart. 2004, p. 6.
- *Miron Cristea - exeget eminescian*. În: *Cuvântul liber*, 15 ian. 2005, p. 6.
- *80 de ani de la înființarea Patriarhiei Române*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 1, 2005.
- *120 de ani de la recunoașterea autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*. În: *Cuvântul liber*, 2 mart. 2005, p. 5.
- *Miron Cristea - director de ziar*. În: *Cuvântul liber*, 11 mart. 2005, p. 14.
- *Tradiție și continuitate cultural-istorică pe Valea Superioară a Mureșului*. În: *Cuvântul liber*, 8 mart. 2005, p. 1, 3, 2 foto.
- *Clerici ortodocși - ctitori de limbă și cultură românească*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 3, 2005, p. 3.
- *Reputat dascăl și cărturar, pr. profesor Isidor Todoran*. În: *Cuvântul liber*, 8 apr. 2005, p. 2.
- *Vasile Netea - cărturarul din Deda Mureșului*. În: *Credința străbună*, AB, apr. 2005, p. 3, 5.
- *In memoriam, Mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului - 50 de ani de la moartea sa*. În: *Cuvântul liber*, 5 iul. 2005, p. 8.
- *Parohia Filea - vatră de spiritualitate a Mureșului Superior*. În: *Cuvântul liber*, 3 aug. 2005, p. 4.
- *Ierarhul-Poet - Mitropolitul Dosoftei al Moldovei*. În: *Cuvântul liber*, 12 aug. 2005, p. 6.
- *Deda și cărturarii săi*. În: *Cuvântul liber*, 15 aug. 2005, p. 5.
- *Prof. Ioan Lupaș - 125 de ani de la naștere (note biografice)*. În: *Cuvântul liber*, 19 aug. 2005, p. 8.
- *Preoții ortodocși sub teroarea regimului comunist*. În: *Cuvântul liber*, 10 febr. 2006, p. 7.
- *Mitropolitul Simion Ștefan al Transilvaniei - 350 de ani de la moartea sa*. În: *Cuvântul liber*, 14 apr. 2006, p. 2.
- *Pr. profesor Isidor Todoran - 100 de ani de la naștere*. În: *Cuvântul liber*, 23 mai 2006, p. 8.
- *Protopopiatul Ortodox Reghin. Scurt istoric*. În: *Protopopiatul Reghin. Monografie. Album / Pr. Teodor Beldean*. - Reghin: s.n., 2006, p. 21-25.
- *Filantropie și asistență socială în activitatea Protopopiatului Român Târgu-Mureș în perioada dualistă*. În: *Anuarul Școlii Doctorale Istorie. Civilizație. Cultură*. - S.I.: Presa Universitară Clujeană, 2, 2006, p. 397-405.
- *Asesorul consistorial Elie Miron Cristea*. În: *Telegraful Român*, SB, oct. 2006, p. 14.
- *Vasile Netea, cărturarul astrict din Deda Mureșului*. În: *Telegraful Român*, SB, iul. 2007, p. 4, 5.
- *Filantropie și asistență socială în activitatea Protopopiatului Ortodox Român Reghin în perioada dualistă*. În: *Anuarul Școlii Doctorale Istorie. Civilizație. Cultură*. - S.I.: Presa Universitară Clujeană, 3, 2007, p.

297-308.

• *Miron Cristea - Un patriarh ecumenist*. În: *Sangidava* (1). - TgM: Ardealul, 2007, p. 132-136.

• *Elemente de filantropie și asistență socială în Europa secolului al XIX-lea*. În: *Revista teologică*, SB, nr. 3, 2007, p. 500-525.

• *Vasile Netea și credința strămoșească*. În: *Vasile Netea - Evocări și bibliografie*. - TgM, 2008, p. 70-76.

• *Filantropie și asistență socială în activitatea Protopopiatului Ortodox Român Reghin în perioada dualistă*. În: *Reghinul cultural*, 9, 2008.

• *Protopopiatul Ortodox Român Sighișoara și Marea Unire de la 1 Decembrie 1918* / Pr. Prof. Dr. Florin Bengean, Protopop Ovidiu Dan, pr. Drd Vasile S. Muntean, drd. Nicolae Teșculă. În: *Reîntregirea*, AB, 2008, p. 219-240.

• *Părintele Doctor Academician Dumitru Stăniloae, 15 ani de la moartea sa*. În: *Cuvântul liber*, 14 oct. 2008, p. 5.

• *Preoțimea românească din Transilvania în timpul războiului din 1916-1918*. În: *Cuvântul liber*, 15 nov. 2008, p. 9.

• *Preoțimea din Transilvania și Unirea din 1918*. În: *Cuvântul liber*, 19 nov. 2008, p. 11.

• *Vasile Netea despre Andrei Șaguna*. În: *Cuvântul liber*, 29 dec. 2008, p. 4.

• *Asistență socială a Bisericii Ortodoxe din Transilvania în timpul războiului de independență*. În: *Sangidava*, 3, TgM: Ardealul, 2009, p. 47-50.

• *Predica socială a Sfântului Ioan Gură de Aur*. În: *Sangidava*, 3, TgM: Ardealul, 2009, p. 75-82.

• *Acte caritabile ale preoțimii ortodoxe transilvănene în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primii ani ai secolului XX - Referiri speciale la Protopopiatele Târgu-Mureș, Reghin*. În: *TABOR, Revistă de cultură și spiritualitate românească*, 3, nr. 6, sept. 2009, p. 32-39.

• *650 de ani de la recunoașterea Mitropoliei Țării Românești*. În: *Cuvântul liber*, 5 aug. 2009, p. 2.

• *Sfântul Vasile cel Mare - Modelul Ierarhului Filantrop*. În: *Cuvântul liber*, 18 sept. 2009, p. 2.

• *De la Autocefalie la Patriarhat*. În: *Cuvântul liber*, I - 19 febr., p. 4; II - 20 febr., p. 7; III - 23 febr., p. 7; IV - 24 febr., p. 7; V - 25 febr., p. 2; VI - 26 febr., p. 6; VII - 27 febr., p. 5; VIII - 2 mart., p. 3; IX - 3 mart., p. 5; X - 4 mart., p. 4; XI - 5 mart., p. 4; XII - 6 mart., p. 11; XIII - 9 mart., p. 5; XIV - 11 mart. 2010, p. 6.

• *Reputat dascăl și cărturar - pr. profesor Isidor Todoran: 25 de ani de la moartea sa*. În: *Cuvântul liber*, 31 mai 2010, p. 7.

Referințe:

• *Bengean Florin*. În: *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda. - Vol. 5 - TgM: Nico, 2009, p. 86-88.

• *Biserica - Mireasa și Trupul lui Hristos!* - Interlocutor: Florin Bengean, pr. paroh în satul Toaca din comuna Hodac - Repere ale istoriei locale / Interviu realizat de Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 21 aug. 2002, p. 7.

• *Memoria Timpului, Toaca - Capăt de linie. Interviu cu Florin Bengean* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 18 iul. 2002, p. 5.

• *Restituiri necesare - Vasile Netea* / Prof. Maria Piștănilă. În: *Gazeta Reghinului*, mai-iun. 2003, p. 5, 1 foto.

• *Cărțile mureșenilor - Florin Bengean* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 11 sept. 2009, p. 8.

• *Florin Bengean - Istoric al filantropiei bisericesti* / Prof. Nicolae Moldovan. În: *Cuvântul liber*, 14 oct. 2009, p. 14.

• *Cărturarul Vasile Netea în actualitate !* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 13 mart. 2010, p. 6.

BENIAMIN, Vasile Todor, prof., pr. gr.-cat.; n. 1794, Sântana, MS - m. ? Studii gimnaziale la TgM, teologice la Blaj. Activează la AB patru ani; prof. la mănăstirea din Blaj (1821-1825); misionar gr.-cat. la București (1825-1829); prof. la Seminarul teologic Râmnicu-Vâlcea (1835-).

Referințe:

• *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

• *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918* / Dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

BENKŐ Károly, arhivist, istoric; n. 28 ian. 1805, Aiud, AB - m. 11 apr. 1863, Sâncraiu de MS. S-a preocupat îndeosebi de istoria orașului TgM.

Referințe:

• [Benkő Károly halála], în: *Vasárnapi Újság*, 3 mai 1863, p. 163.

• *Népújság*, 1 febr. 2005.

BENKŐ Samu, istoric; n. 25 febr. 1928, Leordeni, com. Gheorghe Doja, MS. Studii secundare și univ. la Cj. Dr. în filosofie (1977). Preparador, apoi asist. la Fac. de Filosofie a Univ. „Bolyai” Cj (1949-1952); cercet. șt. la Institutul de Istorie și Arheologie din CjN (din 1953). Cercet. principal al Bibliotecii Academiei RPR, filiala CJ

(din 1975). Redactor la *Korunk* (1957-1958), membru în colectivul de redacție al cărților *Teka* pe lângă editura Kriterion. Debut publicist în *Szabad Szó*, TgM (1946). Modernist, a contribuit prin monografiile și studiile la elucidarea unor aspecte majore ale dezvoltării culturii din Transilvania în sec. XVIII-XIX, abordând probleme ca: formarea intelectualității moderne, istoria științelor, gândirea social-politică, învățământul, istoria presei, revoluția de la 1848. Membru extern al Academiei Maghiare de Științe; membru al Soc. Muzeului Ardelean. Premiul Academiei Române, 1980.

Lucrări publicate:

• *Kemény Zsigmond naplója*. - București: s.n., 1966. - 230 p.; 1968. - 278 p.

• *Bolyai János vallomásai*. - București: s.n., 1968. - 278 p.

• *Sorsformáló értelem. Művelődéstörténeti dolgozatok*. - București: s.n., 1971. - 344 p.

• *Murokország. Művelődéstörténeti barangolás szülőföldemen*. - Bukarest: Kriterion, 1972. - 148 p.

• *Bolyai János vallomásai*. 2 kiadás. - Bukarest: Kriterion, 1972. - 279 p.

• *Confesiunile lui Bolyai János. Monografie*. - București: Kriterion, 1976. - 312 p.

• *A helyzettudat vázásai. Művelődéstörténeti dolgozatok*. - Bukarest: Kriterion, 1977. - 448 p.

• *Órszavak: művelődéstörténeti dolgozatok*. - Bukarest: Kriterion, 1984. - 400 p.

• *Permanență și devenire: studii de istoria culturii*. - București: Kriterion, 1984. - 436 p.

• *A romániai magyar tudomány helyzete és az Erdélyi Múzeum-egyesület feladatai*. - Budapest: [MTA KSZI], 1993. - 34 p.

• *Újrakezdések: Tanulmányok, előadások, beszélgetések, búcsúztatások: 1990-1995.* - Miercurea Ciuc: Pallas-Akadémia, 1996. - 390 p.

- în colaborare:

• *Tanulmányok az erdélyi kapitalizmus kezdeteiről.* - București: s.n., 1956. - 114 p.

• *Emlékezés Széchenyi Istvánra Erdélyben 1991-ben / Csetri Elek, Fábíán Ernő, Benkő Samu, Nagy György.* - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1992. - 52 p.

• *Az Erdélyi Magyar Nyelvművelő Társaság kétszáz éve: (1793-1993).* - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása, 1994. - 100 p.

• *Emlékkönyv Imreh István születésének nyolcvanadik évfordulójára / Szerkesztette Kiss András, Kovács Kiss Gyöngy, Pozsony Ferenc.* - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1999. - 680 p.

• *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok / Szerkesztette Jánosházy György.* - 2. köt. - S.I.: s.n., 1999. - 239 p.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: szépirodalom, közirás, tudományos irodalom, művelődés / Szerkesztőbizottság Benkő Samu, Dávid Gyula, Gábor Dénes, Kacsó Sándor, [et al.].* - Bukarest: Kriterion, 1981; vol. 1: A - F. - 651 p.; vol. 2: G-Ke, 1991. - 744 p.; vol. 3: Kh - M, 1994. - 715 p.; vol. 4: N-R, 2002. - 788 p.

• *D. O.: Kényszerlakhely: Az erdélyi föld és földbirtokosság sorsa a második világháború után: [interjúk] / Gál Mária [előszó Benkő Samu].* - Kv. kiadója: Minerva Művelődési Egyesület és a Szabadság napilap, 1996. - 131 p.

• *Bolyai -Levelek.* - Kv.: Kriterion, 2002. - 320 p.

• *Bolyai János (1802-1860). Fogalmazványok a Tanhoz, illetőleg az Üdvtanhoz / Ambrus Hedvig Mária, Dée Nagy Anikó, Vakarcs Szilárd közreműködésével szerkesztette és bevezetéssel ellátta Benkő Samu.* - Kv.: Erdélyi Múzeum Edyesület, 2003. - XLIV, 307 p.

Studii și articole:

• *Societățile culturale clujene din prima jumătate a sec. XIX-lea și rolul lor în formarea intelectualității burgheze.* În: *SCIC*, 1957, 1-4, p. 143-164.

• *Eszmék és tettek 1848 tavaszán Erdélyben. În 1848 Arcok, eszmék, tettek,* București, 1974, p. 10-30.

Referințe:

• *Enciclopedia istoriografiei românești / Coord. șt. dr. Ștefan Ștefănescu.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 54.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: szépirodalom, közirás, tudományos irodalom, művelődés / Szerkesztőbizottság Benkő Samu, Dávid Gyula, Gábor Dénes, Kacsó Sándor, [et al.].* - vol. 1: A - F. - Bukarest: Kriterion, 1981, p. 206-208.

• *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994: Több mint 12500 kortársunk életrajza.* - Budapest: Biográf, 1994 - XV. - 1054 p.

• *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. I. fizet / Szerkesztette Tamóczy Mariann.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - vol. 1: A-K, 1996, p.88.

• *Dicsőséges kudarcaink a diktatúra korszakából: Gaál Gábor sorsa és utóélete Romániában 1946-1986 / Tóth Sándor.* - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1997. - 256 p.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 77.

• *Szabályos kivétel: a romániai magyar oktatásiügy regénye: 1918, 1944-1948, 1996 / B. Kovács András.* - Bukarest, Kolozsvár: Kriterion, 1997. - 328 p.

• *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN, 2000, p. 36-37.

• *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században / Szabó Miklós.* - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.

• *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat / Dan Fornade.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 60.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 88-89.

• *Emlékkönyv Benkő Samu születésének nyolcvanadik évfordulójára.* - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2008.

• *Elismerés Benkő Samunak.* În: *Népűjság*, 1999 maj 4.

BÉNYI ÁRPÁD, artist plastic, prof.; n. 23 mart. 1931,

Tárnaveni, MS - m. 24 dec. 2006. Studii: Lic. de Artă Szeged; Fac. de Artă, Debrecen. Este promovat în Fundația Artiștilor Profesioniști din Ungaria (1966); dir. secției de desen la Col. Didactic „Bessenyei György” (1980); prof. de istoria artei la Institutul de Istorie „KLTE”

Debrecen (1980); a colaborat la înființarea secției de artă a Gimnaziului Medgyessy. Membru în conducerea Alianței Teritoriale a Asoc. Artiștilor Plastici Profesioniști din Ungaria; preș. Fundației Munkácsy. A participat la tabere de creație și simpozioane: Hajdúböszörmény, Hajdúnánás, Tokaj, Hortobágy, Berkfürdő, Hajdúszoboszló, Balatonvilagos Alsoors. Călătorii de studii în Polonia, Lituania, Germania, Austria, Franța. Participă la expoziții naționale și internaționale; apare în emisiuni de artă televizate la TV Magister, filmul *Muzică-peisaj-oraș*, film portret *Lumea visată în culori. Expoziții personale:* Debrecen (în intervalul 1966-2006); Tokaj (1967, 1984); Hajdúböszörmény (1970, 1978); Berettyóújfalú (1973, 1995, 2005); Kisújszállás (1973); Lublin (1973); Balmazújváros (1974); Oradea (1977); Hajdúszoboszló (1978, 1996); Nyírbátor (1978); Budapesta (1979); Szolnok (1979); Nyíregyháza (1981, 1991); Sátorajjáuhely (1983); Karcag (1984, 1996); Kazincbacika (1987); Püspökladány (1988, 1999); Mátészalka (1991); Linz, Austria (1992); Siófok (1997); Hajdúhadház (1998); Kúnhegyes (1998); Salzburg, Austria (1999); Biharkeresztes (2001); Nagyrábé (2001); Eger (2003); Lillafüred (2004); Míkepércs (2005). *Lucrări în colecții de stat și particulare:* Muzeul Déri, Debrecen; Muzeul Hajdúsági, Hajdúböszörmény; Muzeul Bihari, Berettyóújfalú; Institutul Superior de Ped., Nyíregyháza; Primăria Orașului Debrecen; Motelul Aranybika, Debrecen; Muzeul „Kálmán Imre,” Siófok; Expoziție permanentă acuarele, Salzburg (Austria). Distins cu Medalia „Káplár Miklós,” Premiul „Csokonai,” Premiul pentru pictură, Premiul „Holló László,” Premiul pentru cultură al orașului Debrecen; Distincția „Ordinul de Excelență” pentru munca de o viață în domeniul artelor plastice; premiile expozițiilor de iarnă și toamnă; Marele Premiu la Expoziția națională de vară (2006); „Cetățean de onoare” al orașului Debrecen (1999); Premiul „Pro Urbe,” Fundația Târnava Mică Tárnaveni (2001); „Cetățean de onoare” al orașului Berettyóújfalú (2005).

Referințe:

• *Elindultam szép hazámból: 17 Erdélyből indult képzőművész.* - Debrecen: [Hajdú-Bihari Erdélyi Egyesület], [1996]. - 16 p.

• *Kortárs magyar művészeti lexikon / Szerkesztette: Fitz Péter, F.*

Almási Éva, Faludy Judit. - I. köt.: A - G. - 1999.

- *Pensulă și pană. Studioul Stil* / Bényei József. - Debrecen, 2003.
- *Artă plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, 2008, p. 20-23, 253.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 89.

BERCEA, Virgil, episcop gr.-cat.; n. 9 dec. 1957,

Habic, com. Petelea, MS. Studii: Șc. gen. în satul Habic (1964-1972); Lic. la Reghin (1972-1976); Institutul de Agronomie din CjN, Fac. de Agronomie (1977-1981); urmează Teologia în clandestinitate, îndrumat de episcopul Alexandru Todea; studii teologice la Univ. Urbaniana din Roma (1990-

1992). Specializări în ecleziologie. Dr. în teologie, cu teza: *Il mistero che Unisce lo Spirito Santo alla Chiesa*, Univ. Pontificală Urbaniana din Roma (2003). Cercet. la Stațiunea de Cercetări Agricole TgM (1982-1990). A fost sfințit pr., în clandestinitate, la 9 dec. 1982, de către IPS Alexandru Todea. Întors acasă de la Roma este numit Vicar General Arhidiecezan la Blaj (1992), calitate în care reactivează Arhidieceza și Academia Teologică Blaj; prof. asociat de Teologie Dogmatică la Academia Teologică Blaj (1992-1996). Din 4 iul. 1994, Sfântul Părinte l-a numit Episcop auxiliar cu titlul de *Pupiana* și de Blaj, iar la 8 sept. 1994 a fost consacrat Episcop de către Mitropolitul Lucian Mureșan, Arhiepiscopul George Guțiu și Episcopul Ioan Ploscaru, pentru Dieceza Oradea. Din 6 nov. 1996 este Episcop la Oradea, mai întâi *coaditior* al PS Vasile Hosu; din 8 iun. 1997 Episcop al Eparhiei Române Unite de Oradea. Prof. asociat în cadrul UBB CjN, Fac. de Teologie Gr.-Cat., Departamentul din Oradea pentru disciplinele dogmatice: Hristologie, Pneumatologie, Eclesiologie, Escatologie și biblice: Vechiul și Noul Testament (din 1996); decan al Fac. de Teologie Gr.-Cat, Departamentul Oradea, UBB CjN, preș. al Cons. red. al revistei eparhiale *Vestitorii* din Oradea. Activitate pastorală și didactică; susține conferințe, cursuri de pregătire pentru pr. și laici; obține Catedrala „Sf. Nicolae” (2005). Experiență acumulată în programe naționale/internaționale: preș. al Comisiei pentru Educația Catolică în Sinodul BRU; preș. al Comisiei de teologie și istorie în cadrul BRU; preș. al Comisiei Pastorale a BRU; membru și secretar al Sinodului Episcopilor; membru al Joint-Kometee CEC-CCEE, membru al COMECE Bruxelles. Titlul de „*ambasador și om al anului 2005*,” din partea Primăriei Mun. Oradea (2006).

Lucrări publicate:

- *Lo Spirito Santo nel suo rapporto alla Chiesa.* - Roma: Pontificia Università, 2006.
- *Alexandru Cardinal Todea. 100. Album* / Coord. Dr. Virgil Bercea. - Oradea: Primus, 2012. - 187 p. repr. color.
- *Cardinalul Todea. Omagiu. Centenarul nașterii* / Coord. Episcop Virgil Bercea. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2012. - 206 p.
- **în colaborare:**
- *Religie și naționalitate* / Blaga Mihoc. - Oradea: Logos, 1998 (prefață).

- *Alocuțiune. În: 300 de ani de la unirea Bisericii românești din Transilvania cu Biserica Romei.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000.
- *Evocare despre Prof. Dr. Raoul Șorban. În: Patriarhul ardelean. Gânduri și evocări despre Raoul Șorban.* - București: Carpathia Press, 2003.
- *L'Église et l'Europe. În: Penser l'Europe, Séminaire international, Les langues d'Europe, Science et Religion*, Academia Română, BV, 2003, p. 127-128.
- *Constantinopol, durerea și mândria noastră. Solidaritatea Bisericii Române Unite cu Biserica Ortodoxă privind căderea mării Cetăți a lui Constantin. În: Byzance après Byzance. 550 de ani de la căderea Constantinopolului, Oradea, 7-8 mai 2003.* - CjN: Napoca Star, 2004, p. 20-22.
- *Genesi e struttura del capitolo I della Lumen Gentium. În: Perspective asupra Conciliului Vatican II, Colecția Intellectus Fidei.* - Tg-Lăpuș: Gutenberg, 2004, p. 20-22.
- *La conscience chrétienne, base de la nouvelle conscience européenne.* În: *Penser l'Europe, Séminaire internațional, Religion and European Culture.* - București: Academia Română, 2004, p. 58-61.
- *Salutul Presfinției Sale Dr. Virgil Bercea, Decan al Facultății de Teologie Greco-Catolică, Universitatea Babeș-Bolyai. În: Școlile Greco-Catolice ale Blajului. 250 de ani de credință și cultură. Actele Sesiunii de Comunicări Științifice, Blaj, 8-9 octombrie 2004.* - Blaj: Buna Vestire, 2005, p. 23-24.
- *Creștinismul Bizantin* / Michelina Tenace. - Chișinău: Ed. Cartier, 2005 (prefață).
- *Theos. Despre Dumnezeu* / Al. Buzalic. - Blaj: Buna Vestire, 2005 (pref.).
- *Ekklesia. Din problematica ecleziologiei contemporane.* - Blaj: Buna Vestire, 2005 (pref.).
- *Spiritul Sfânt, Darul Tatălui și al Fiului, Studiu asupra identității Spiritului sfânt ca dar, Galaxia Gutenberg* / Renzo Lavatori. - Tg. Lăpuș, 2006 (prefață).
- *Ghidul profesorului de religie Greco-Catolică.* - Oradea: Logos, 2006 (pref.).
- *Mă vor feriți toate neamurile..., Elemente de mariologie biblică, patristică și magisterială* / Ligia Man. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2006 (pref.).
- *Întoarcerea acasă* / Vasile Goje. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2006 (prefață).
- *Timpul care acuză* / Victoria Valeria Ciobanu. - Oradea: Logos, 2006 (prefață).
- *Tipicul Bisericesc, Studiu asupra Tipicului Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice.* - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2007 (pref.).
- *Împotriva creștinismului* / Lucetta Scaraffia, Eugenia Rocella. - ONU, UE: Presa Univ. Clujeană, 2007 (pref.).
- *Arhieratikonul lui Grigore Maior Blaj 1777: Studiu filologico-lingvistic* / Florica-Elisabeta Nuțiu; prefață de P. S. Virgil Bercea. - TgM, University Press, 2007. - 216 p.
- *...Canta che ti passa. Virginia Zeani în dialog cu Sever Voinescu*; Prefață de PS. Virgil Bercea. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2011.
- Studii și articole:**
- *„Și cuvântul s-a făcut trup și a locuit printre noi” (Ioan 1, 14)* / Virgil Bercea. În: *Unirea*, Blaj, 13, nr. 8,

dec. 2002, p. 3.

• *La Chiesa in Romania. În: Il Regno*, Dehoniane, Bologna, nr. 6, 2005, p. 158.

Referințe:

• *Biserica durerii: File din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică - Moșiș Protopopiatul Răciu (jud. Mureș) / Ovidiu Palcu.* - Blaj: Buna Vestire, 2002. - 195 p.

• *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi / Ioan Bota.* - Ed. a 2-a - CjN: Casa de Editură „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.

• *Calendarul de la Blaj: 2006.* - Blaj: „Buna Vestire,” 2006.

• *Calendarul de la Blaj: 2007.* - Blaj: „Buna Vestire,” 2007.

• *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990 / Ovidiu Palcu.* - TgM, 2011.

• *Încă un pas spre dreptate - retrocedarea Catedralei Greco-Catolice „Sfântul Nicolae” din Oradea.* În: *Viața creștină*, dec. 2005, p. 15, 3 foto.

• *Iluminismul în actualitatea mureșeană / Narcis Martiniuc.* În: *Ziarul de Mureș*, 30 sept. - 6 oct. 2006, p. 24, 1 foto.

• *„Gustați toți din ospățul credinței!” Interviu cu Preasfințitul Virgil Bercea, Episcop de Oradea / Cristian Crișan.* În: *Unirea*, Blaj, oct. 2005, p. 1.

• *Episcopul auxiliar Virgil Bercea. Speranța reînnoirii.* În: *Unirea*, Blaj, aug. 1994, p. 1, 1 foto.

• *De 300 de ani fac drumul crucii / Raluca Creț.* În: *Punctul*, 27 aug. - 2 sept. 2007, p. C4, 1 foto.

BERECKI Sándor, istoric, muzeograf; n. 28 aug.

1980, TgM. Studii: Lic. Teoretic „Bolyai Farkas” TgM (1994-1998); Fac. de Istorie și Filosofie, UBB CjN, licențiat în istorie antică (1999-2003); masterat în arheologie pre- și protoistorică (2003-2005). Dr. în istorie, cu teza: *Celții din centrul*

Transilvaniei, UBB CjN (2008). Participă la săpăturile arheologice de la: Lăzarea, Castel (1999-2003); CjN, Piața Deleu (2000); Fântânele, Dealul Iușului (2002); TgM, Strada Bolyai (2004); Solymár, Ungaria (2005). Reponsabil șt.: Ernei, Balastieră, epoca bronzului, fierului, migrațiilor (2004); TgM, Parcul Sportiv, neolitic (2007); Chinari, epoca fierului (2007); Sângeorgiu de MS, Sub Ghera, epoca bronzului, evul mediu (2007); Sângeorgiu de MS, Cimitirul Rom.-Cat., epoca fierului (2007, 2009); TgM, UPM, neolitic (2009); Luduș, Fabrica de câneapă, epoca bronzului, antichitate (2009). Muzeograf la MJM TgM, unde organizează expoziții permanente de arheologie, expoziții itinerante: *Múltunk a kutak tükreben*, Debrecen, Ungaria (2008), *Un viciu istoric*, MJM TgM (2009). Publică numeroase studii de specialitate; susține comunicări șt. la sesiuni și conferințe din țară și străinătate. Premiul de debut al Asoc. Muzeului Ardelean pentru cartea *The La Tène Settlement from Morești*. Membru în Soc. Muzeului Ardelean; Asoc. „Borsos Tamás”, Asoc. „Pósta Béla”; Institutul de Arheologie Aplicată, UBB CjN; Registrul Arheologilor, expert; Registrul experților pentru patrimoniul cultural mobil, expert în bunuri arheologice și istorico-documentare: arheologie preistorică; Comitetul Extern al Academiei Maghiare.

Lucrări publicate:

• *The La Tène Settlement from Morești.* - CjN: Ed. Mega, 2008.

• *Bronze Age Communities in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Tîrgu-*

Mureș. - CjN: Editura Mega, 2009.

• *Iron Age Communities in the Carpathian Basin. Proceedings of the International Colloquium from Tîrgu-Mureș.* - CjN: Editura Mega, 2010.

Studii și articole:

• *Celtic Discoveries from the Tárnăveni Museum's Collection.* În: *Apulum*, 46, 2009.

Referințe:

• *Baza de date BJM*

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p.146.

BERECZ Elisabeta, prof. de muzică, artist plastic;

n. 5 nov. 1940, Mediaș - m. 30 ian. 2005, TgM. Studii: Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN. Prof. de muzică, Lic. de Artă TgM (1964). Membră a AAP MS (2002). A participat la expoziții de artă meșteșugărească în Cetatea Medievală TgM (2002-2004) și Parohia Unitariană TgM.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Mureș, 2004, p.19.

BERECZ Ferenc, artist plastic, metaloplastician,

bijutier; n. 22 oct. 1942, Mediaș, SB - m. 27 sept. 2004, TgM. Studii: Șc. Tehnică, Copsa Mică. A lucrat la Combinatul Metalurgic Baia Mare, apoi la Combinatul Chimic „Azomureș” (1965-1998). Confecționa diferite cataramă, agrafe, nasturi, obiecte artistice din cupru, alamă și argint. Expoziții personale: Academia de Teatru, Galeriile Apollo și Teatru Național. Participă la Expoziția Națională București (1982), unde obține premiul II; expoziții colective: TgM, Sovata, Reghin, Tușnad, Mediaș, Alba-Iulia, Cluj, București. Membru fondator al AAP MS (1977), membru în Cons. de conducere, vicepreș.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 19.

• *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare.* - vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 46-47.

BERECZ Zselyke, artist plastic, artist liric; n. 4 mai

1968, TgM. Studii: Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN. Este artist liric la Opera Maghiară CjN. Membră a AAP MS (2001). Creează obiecte decorative din mărgelă. Participă la expozițiile de artă meșteșugărească în Cetatea Medievală TgM, Sala „Unirea”, Parohia Unitariană TgM.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 19-20.

BERNÁDY György, farmacist, primar, prefect,

deputat; n. 10 apr. 1864, Beclean, jud. BN - m. 22 oct. 1938, TgM. Studii: elementare la Bistrița și TgM (1882);

univ. la Cj și Budapesta; obține diploma de farmacist (1886) cu titlul de dr. (1889); a terminat și dreptul, obținând titlul de dr. în drept (1896). A fost ales deputat al orașului TgM în parlament (1896-1900). A fost primar al orașului TgM (1900-1912, 1926-1929). A fost prefect al jud. MS-Turda (1912-1917), deputat în Parlamentul României (1922-1926). A scris studii și articole precum *Kötelességeink* (1914), *Intelmek* (1916), *Nyilt levél* (1920), *Reflexiók Gyárfás Elemér szenátor úrnak „Az első kísérlet” című, a „Magyar Kisebbség” 1937. évi 2-3. számaiban megjelent közleményére* (1937). De numele lui se leagă organizarea centrului modern al orașului, construirea Palatului Culturii, a primăriei (azi Prefectura Mureș), a Camerei de Comerț și Industrie, precum și canalizarea și electrificarea orașului. În timpul activității sale au fost deschise 117 străzi (toate pavate), a intrat în funcțiune uzina electrică, fabricile de gaz și de cărămizi, au fost construite o serie de școli - de ex. clădirea UMF-ului de azi, a luat ființă școala orașenească de muzică, biblioteca orașenească și pinacoteca. A fost membru al Soc. „Kemény Zsigmond.” A publicat articole de specialitate în *Gyógyszerészeti Közlöny*. În semn de recunoștință, urmașii i-au ridicat o statuie în TgM, care a fost dezvelită la 29 oct. 1994.

Lucrări publicate:

- *Az erdélyrészi földgázkérdésről*. - Mv.: s.n., 1913. - 44 p.
- *Kötelességeink*. - Mv.: s.n., 1914. - 16 p.
- *Intelmek*. - Mv.: s.n., 1916. - 19 p.
- *Nagyméltóságú Sándor János v.b.t.t., M. Kir. Belügyminiszter urnak Budapest Dr. Bernády György Maros-Vásárhely sz. kir. város főispánjától 1917 évi május hó 31-én*. - Mv.: s.n., 1917. - 10 p.
- *Nyiltlevél*. - Mv.: s.n., 1920. - 56 p.
- *Emlékirat* / írta és 1920 május hó 25-én Sepsiszentgyörgyön Alexandru Averescu miniszterelnök úrnak átnyújtotta Dr. Bernády György. - Mv.: „Kosmos” Grafikai Műintézet, 1920. - 17 p.
- *Reflexiók Gyárfás Elemér szenátor úrnak „Az első kísérlet” című, a „Magyar Kisebbség” 1937. évi 2-3. számaiban megjelent közleményére*. - TgM: s.n., 1937, 30 p.

- în colaborare:

- *Szolgálati szabályzat Maros-Vásárhely sz. kir. város rendőr legénysége részére*. - Mv.: s.n., 1904. - 56 p.
- *Szabályrendelet Maros-Vásárhely sz. kir. város számviteléről, pénztárkezeléséről és a pénztár megvizsgálására vonatkozó utasítás*. - Mv.: s.n., [1904]. - 111 p.
- *Szabályrendelet a Maros-Vásárhely szab. kir. város területén fekvő ingatlanok telekkönyvi átírása alkalmából fizetendő városi átírási díjról*. - Mv.: s.n., [1904]. - 7 p.
- *Szabályrendelet a hirdetés ügy rendezéséről*. - Mv.: s.n., 1904. - 7 p.
- *Maros-Vásárhely sz. kir. város szabályrendeleteinek gyűjteménye*. - Mv.: s.n., 1905. - 3 vol.

Referințe:

- *A marosvásárhelyi községi polgári fiúiskola története* / Nemes Ödön. - Mv.: Nyomtatta Adi Árpád, 1896.

- *Könyv- és irodalmi gyűjtemény magyarországi gyógyszerészeti munkákról, 1578-1909* / Összegyűjtötte Matolcsy Miklós dr., Winkler Lajos dr. egyetemi tanár előszavával. - Budapest, 1910.
- *Erdélyi vallatása: A magyar egység. Bernády György. Dózsa Endre... / Ligeti Ernő*. - Kv.: Lapkiadó rt., 1922.
- *Bernády: Emléksorok 70-ik születésnapjára*. - TgM: Kiadja a Marosvásárhelyi Ref. Kollegium, 1934.
- *Politics and political parties in Roumania*. - London: International Reference Librarian Publishing Co, 1936.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon*. - Bukarest, 1981, 1. köt.: A-F.
- *Bernády György emléknep: a Bernády György szobor története / kiadta az RMDSZ Maros megyei szervezete és a Bernády György Közművelődési Alapítvány*. - Mv.: Mentor, 1994.
- *Erős várunk: Kollégiumi emlékkönyv / Szerkesztette Nagy Pál*. - Mv.: Custos Kiadó, 1995.
- *Bernády György emlékezete / Nagy Miklós Kund, Keresztes Gyula*. - Mv.: Impress, 1999.
- *Új magyar életrajzi lexikon*. - 1. köt.: A-Cs, 2001.
- *Județul Mureș în cărți = Maros megye a könyvekben, 1990-1999 / Fülöp Mária*. - TgM: BJM, 2002.
- *Pagini de istorie, artă și cultură*. - Vol. 1. - TgM, Ansid, 2002.
- *A székegyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények / Pál-Antal Sándor*. - Mv.: Mentor, 2003.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században / Szabó Miklós*. - Mv.: Mentor, 2003.
- *Oameni de știință mureșeni / Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram*. - TgM: BJM, 2004, p. 50-51.
- *Üzen a múlt: Dramatizált élettörténetek / Buksa Éva-Mária*. - Mv.: Appendix, 2005.
- *Bernády György városa / Marosi*. - Mv.: s.n., 2006.
- *Bernády György emlékiratok / Szerkesztette: Nagy Miklós Kund*. - Mv.: s.n., 2007.
- *Bernády György öröksége: A Városháza / Szerkesztette: Nagy Miklós*. - Mv.: s.n., 2008.
- *Bernády a toronyban: Turistacsalogató látványosság*. În: *Népújság*, 2006. jún. 27., p. 2
- *Bernády Napok 2006*. În: *Népújság (Kalauz)*, 2006. okt. 20., p. 1.
- *A városépítő dr. Bernády György / Keresztes Gyula műépítész*. În: *Népújság (Színes világ)*, 2008. szept., p. 1.
- *Emléklakett a városért: Véget értek a Bernády Napok / Nagy Botond*. În: *Népújság*, 2008. okt. 28., p. 5.
- *Placheta memorială a fost decernată unui poet contemporan / Eliza Muntean*. În: *Zi de zi*, 26 oct. 2009, p. 9.

BIÁS István, arhivist, istoric, n. 10 dec. 1877, SB - m. 10 oct. 1950, TgM. A fost funcționar la poștă (1907), apoi arhivist principal al Arhivei Teleki (1907-1916); arhivistul jud. MS-Turda (1940-1945). S-a ocupat de cercetări în domeniul istoriei familiilor, a genealogiei locale; despre fondarea Bibliotecii „Teleki,” cu anumite momente ale istoriei orașului TgM și a Ținutului Secuiesc și cu probleme de istoria religiei unitariene. A fost membru al Asoc. „Kemény Zsigmond;” a colaborat cu multe publicații periodice și reviste între cele două războaie mondiale.

Lucrări publicate:

- *A székegy solymárok*. - Mv.: s.n., s.a.
- *Apafy Mihály naplója (1632-1689)*. - Mv.: s.n., 1900.
- *Marosvásárhely a szabadságharc alatt. A marosvásárhelyi zenélőkút mestere*. - Mv.: s.n., 1900. - 50 p.
- *Adatok a Teleki-könyvtár alapításának történetéhez*. - Mv.: s.n., 1901.
- *A marosvásárhelyi céhek történetéből*. - Mv.: s.n., 1902.
- *A székegy nemzet címere*. - Mv.: s.n., 1905.
- *Ásatások a maros-vásárhelyi vártemplomban*. - Mv.: s.n., 1907. - 8 p.
- *Appendix. Scientiam spatii absolute veram exhibens: A veritate aut falsitate axiomatis XI. Euclidei (A priori*

haud unquam decidenda) independentem; adjecta ad casum falsitatis, quadratura circuli geometrica / Johanne Bolyai de eadem. - Facsimile editio prima / curavit Stephanus Biás. - Mv.: s.n., 1907.

• *Gróf Teleki Sámuel Erdélyi kancellár úti naplója: 1759-1763. - Mv.: s.n., 1908. - LXXII, 125 p.*

• *Adatok II. Rákóczi Ferenc fejedelmi beiktatásának és maros-vásárhelyi tartózkodásának történetéhez: (Eredeti levelek a gróf Károlyi család levéltárából). - Mv.: A Marosvásárhelyi Rákóczi Asztaltársaság kiadványa, 1909. - 16 p.*

• *Unitárius egyháztörténeti adatok. (1619-1866). - Mv.: Márványi Arthur könyvkereskedő bizománya, 1910. - 256 p.*

• *Betűsoros kimutatása a Széki gróf Teleki-nemzetség Maros-Vásárhelyi levéltárában eredetiben, továbbá hiteles és egyszerű másolatban őrzött grófi, bárói, honossági és nemességi okleveleknek: Kézirat gyanánt / Biás István levéltáros. - Mv.: s.n., 1911. - 22 p.*

• *Köteles Szöcs Dániel 1651. évi sírköve: (Régiséglelet a kistéplom javítási munkálatainál. Egy 278 éves sírkő történeti háttere). - Mv.: s.n., 1929. - 18 p.*

• *A Marosvásárhelyi Kaszinó száz éve 1832-1932 / D. Biás István. - Mv.: s.n., 1932. - 158 p.*

• *Székelly nemesi családok / Dersi Biás István. - Budapest: s.n., 1941. - 12 p.*

• *Búcsú az ősi vármegyeháztól. - Mv.: s.n., 1942. - 12 p.*

• *Marosvásárhelyi oklevélkiállítás tárgymutatója / összeállította D. Biás István. - Mv. háziyomdájában: s.n., 1944. - 39 p.*

- în colaborare:

• *Dersi János emléke 1830-1890. - Kv.: Kiadja Az Unitáriusok Egyházi Képviselő Tanácsa, 1893. - 67 p.*

• *A Római Szent birodalmi Széki gróf Teleki-nemzetség Maros-Vásárhelyi levéltárában őrzött eredeti okiratokon levő címeres-pecsétek betűsoros jegyzéke: Kézirat gyanánt / kiadja ifj. Biás István. - Mv.: s.n., 1909. - 74 p.*

• *Rákóczi album: A marosvásárhelyi Rákóczi szobornak 1907. évi november hó 29-én történt leleplezése emlékére. - Mv. vállalat: Kiadja a „Kossuthnyomda” irodalmi és hírlapkiadó, s.a. - 61 p.*

• *Magyarország címeres könyve = Liber armorum Hungariae / bevezette Andrásy Gyula. - Budapest: Grill Károly Könyvkiadóvállalata, 1913. - 146 p., 180 f., repr.*

• *Teleki Mihály temetkezése / Pósta Béla, Kelemen Lajos, Biás István. - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 1913. - 71 p.,: repr., facs.*

• *Ünnepi könyv. - Mv.: Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság, 1930. - 320 p.: repr., erata.*

• *Székelly nemesi családok [Pálmay József]. - Vol. 3: Marostorda vármegye nemes családjai - 2000. - 146 p., CXIII p.*

Referințe:

• *Magyarország címeres könyve = Liber armorum Hungariae / Andrásy Gyula. - Budapest: Grill Károly Könyvkiadóvállalata, 1913. - 146 p., 180 f.*

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1: A-F, 1981, p. 220.*

• *Kortárs magyar művészeti lexikon. - 1. köt.: A - G - 1999.*

• *A székellyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények / Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2003.*

• *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlesztés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században/ Szabó*

Miklós. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.

• *Az erdélyi matematika történetéből / T. Tóth Sándor. - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.*

BICHICEAN, Gheorghe, prof. univ.; n. 16 nov.

1951, SB. Studii: Șc. Gen. „Regina Maria,” SB; Lic. Militar „D. Cantemir,” Breaza, PH (1970); Șc. Militară de Ofițeri Activi de Artilerie, SB (1970-1973); Fac. de Drept Economic-Administrativ, SB (1982-1986); Univ. București, Fac. de Istorie, (1987-1992). Dr. în istorie cu teza:

Adunări de stări în Țările române. Congregațiile generale în Transilvania voievodală, Univ. București (1997). A activat ca și comandant subunitate elevi la Șc. Militară de Maiștri și Subofițeri „Gh. Lazăr,” SB (1973-1983); lector la disciplina Istoria românilor, Șc. de maiștri și subofițeri „Gh. Lazăr,” SB (1983-1985); lector la disciplina Istoria modernă și contemporană, Șc. Militară de Ofițeri Activi „N. Bălcescu,” SB (1985-1987); lector la disciplina Istorie veche și medie, Catedra de științe sociale; șeful Comisiei didactice de Istorie, Șc. Militară de Ofițeri Activi de Artilerie „Ioan Vodă,” SB (1987-1991); conf. univ. la disciplinele Istorie, Geopolitică, Politologie, Catedra de Științe Socio-Umane și Limbi Străine, Institutul Militar de Artilerie și Geodezie „Ioan Vodă,” SB (1991-2000) și Istorie europeană, Bazele științei politice, Drept roman, Istoria dreptului, Univ. Româno-Germană, SB (2000-2004); prof. univ. la disciplinele Istorie europeană, Bazele științei politice, Drept roman, Istoria dreptului, Univ. Româno-Germană, SB (2004-2005); prof. univ. la disciplinele Istorie modernă universală, Paleografie româno-chirilică, Introducere în științe politice, Regimuri postbelice comparate, UPM TgM (2008-). Funcții: șeful Catedrei Management, Șc. de Aplicație pentru Artilerie și Rachete „Ioan Vodă,” SB (1997-2000); la cerere, trece în rezervă, în grad de colonel; prodecan, Fac. de Administrație și Afaceri, Univ. Româno-Germană, SB (2000-2001); dir. al Editurii Burg, SB; preș., Fundația Univ. pentru Integrare Europeană (2002-2005); prorector, Univ. Româno-Germană, SB (2005-2008); șeful Catedrei de Drept, Fac. de Drept, UDC TgM; șeful Catedrei de Istorie și Relații Internaționale, Fac. de Științe și Litere, UPM TgM (2008-2009); prorector (2010-2012), apoi rector (din ian. 2012) al Univ. Româno-Germane din Sibiu. Domenii de cercetare: istoria instituțiilor în evul mediu și epoca modernă, monarhia stărilor, drept roman, științe politice. Publică peste 60 de studii și articole în periodice din țară și străinătate (1994-2007). Participă la 107 conf., congrese și simpozioane, dintre care 20 internaționale (Atena, Postdam, Lisabona, Malaga). Specializări: București (1978-1979, 1989); Germania (2004), Spania (2004, 2005-2006). Membru în Comisia Română de Istorie Militară (1987); Comisia de Istorie a Orașelor din România, Academia Română (1995); Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu,” SB (2000); Institutul Internațional de Științe Administrative de la Bruxelles (2001); Institutul pentru Cercetarea Patrimoniului Cultural Transilvănean (2005). Cursuri de specializare:

București (1978-1979, 1989), Malaga, Spania (2004, 2005-2006). Premiul „Constantin Giurescu” pentru cartea *Adunări de stări în Țările Române. Congregațiile generale în Transilvania voievodală* (1999); premiul Fundației Culturale *Magazin istoric*, pentru cele mai bune cărți de istorie a instituțiilor (1998).

Lucrări publicate:

- *Adunări de stări în Țările Române. Congregațiile generale în Transilvania voievodală*. - SB: Casa de Presă și Editură Tribuna, 1998. - 408 p.
- *Monarhia și Adunările de stări în Europa medievală*. - SB: Casa de Presă și Editură Tribuna, 1999. - 172 p.
- *Despre democrație*. - SB: Casa de Presă și Editură Tribuna, 1999. - 134 p.
- *Istoria Școlii de Aplicație pentru Artilerie și Rachete „Ioan Vodă.”* - SB: Casa de Presă și Editură Tribuna, 2000. - 240 p.
- *Monarhia și Adunările de stări în Europa medievală*, ed. 2-a rev. și adăugită. - SB: Thausib, 2000. - 246 p.
- *Istoria în documente*. - SB: Burg, 2002. - 160 p. + 34 planșe
- *Moldova. Noi documente medievale*. - SB: Burg, 2002. - 64 p.
- *Germania - scurtă istorie*. - SB: Burg, 2003. - 266 p.
- *Agora. Trei dimensiuni ale democrației ateniene*. - SB: Burg, 2005. - 120 p.
- *Bazele științei politice*. - SB: Burg, 2005. - 302 p.
- *Germania - scurtă istorie*, ed. a 2-a rev. și adăugită. - SB: Burg, 2005. - 296 p.
- *Drept roman*, Partea I. - TgM: UCD, 2006. - 320 p.
- *Istoria dreptului românesc: Administrația publică în Antichitate și Evul Mediu*. - TgM: UDC, 2006. - 210 p.
- *Drept roman. Studii*. - SB: Adalex, 2007. - 122 p.
- *Istoria dreptului. Studii*. - SB: Adalex, 2007. - 209 p.
- *Istorie economică. Repere*. - SB: Adalex, 2007. - 168 p.
- *Introducere în științe politice*. - TgM: UPM, 2007. - 398 p.
- *Drept roman: Instituții, izvoare, jurisdicții*. - București: C.H. Beck, 2008. - XII, 346 p.
- *Adunări de stări în Țările Române. Congregațiile generale în Transilvania voievodală*. - București: C.H. Beck, 2008.
- *Introducere în istoria modernă universală*. - TgM: Editura UPM, 2008. - 536 p.
- *Bazele științei politice*, ed. a 2-a rev. și ad. - SB, Editura Burg, 2009. - 506 p.
- *Germania. O istorie de la antici la moderni*. - Iași, Institutul European, 2010. - 383 p.
- *Sur l'origine des Parlements modernes. Les Assembles d'états européennes*. - SB: Editura Burg, 2010. - 87 p.
- *Europa monarhiei stărilor*. - Iași: Institutul European, 2011.
- **în colaborare:**
- *Despre democrație*, ed. a 2-a rev. și ad. - SB: Burg, 2002. - 304 p.
- *Drept și politică. Participare și comportament electoral*. - SB: Adalex, 2006. - 128 p.
- *Politici publice, politici sociale*. - TgM: UDC, 2006. - 179 p.
- *O altă imagine a principelui Gheorghe Bibescu:*

„Principatele Române înaintea Europei”, în vol. „*În onoare profesorului Ștefan Ștefanescu octogenaris*”. - București-Brăila: Editura Academiei Române-Istros, 2009, p. 815-854.

Studii și articole:

- *O scrisoare inedită către dr. Ioan Rațiu și o corectură necesară unei note critice*. În: *Revista Arhivelor*, București, vol. 56, nr. 4, 1994, p. 391-394.
- *Scrisorile spătarului Toma Cantacuzino, aflate în Arhiva sibiană*. În: *Arhiva românească*, București, 155, tom 1, fasc. 2, 1995, p. 111-118.
- *Contextul european și reprezentarea orașelor în conregațiile generale din Transilvania voievodală*. În: *Historia Urbana*, București, tom 4, 1996, p. 53-65.
- *Originea conregațiilor generale din Transilvania voievodală*. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane*, SB, vol. 3, 1996, p. 53-65.
- *Despre originea și tipografia Adunărilor de stări în Europa medievală*. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane*, SB, vol. 4, 1997, p. 43-66.
- *Adunări de stări în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714)*. În: *Oltenia. Studii și comunicări (Istorie - arheologie)*, Serie nouă, Craiova, vol. 1, 1990-1995, 1998, p. 128-139.
- *Varieteul Tanasache, spionajul german și armata română (scrisoare inedită)*. În: *Magazin istoric*, serie nouă, 30, nr. 3, mart. 1996, p. 66.
- *Congregațiile generale din Transilvania voievodală în epoca lui Iancu de Hunedoara (1441-1456)*. În: *Corviniana*, 1, *Acta Musei Corvinensis*, Hunedoara, 1995, nr. 1, p. 51-59.
- *Decretele anului 1366, Unio trium nationum și consecințele lor asupra situației politice și a reprezentării românilor în conregațiile generale din Transilvania*. În: *Corviniana*, 2, *Acta Musei Corvinensis*, Hunedoara, nr. 2, 1996, p. 35-45.
- *Cu privire la artileria oastei lui Iancu de Hunedoara (1441-1456)*. În: *Corviniana*, 3, *Acta Musei Corvinensis*, Hunedoara, 1998, p. 49-56.
- *Documente din secolul XVII în arhiva orașului Sibiu, cu privire la armamentul breslei aurarilor*. În: *Corviniana*, 5, *Acta Musei Corvinensis*, Hunedoara, 1999, p. 144-146.
- *Instituția voievodului: de la dreptul de alegere la numirea voievodului Transilvaniei*. În: *Corviniana*, 6, *Acta Musei Corvinensis*, Hunedoara, 2001, p. 172-176.
- *Un document de la Radu Mihnea relativ la participarea oștenilor în Marea Adunare a Țării*. În: *Corviniana*, 2004, p. 163-166.
- *Religia românilor din Transilvania în cuprinsul Constituțiilor Aprobate (Dieta din anul 1653)*. În: *Sargetia*, *Acta Musei Devensis*, 25, 1992-1994, p. 275-282.
- *Reprezentarea stărilor privilegiate în Congregațiile generale din voievodatul Transilvaniei*. În: *Sargetia*, *Acta Musei Devensis*, 26, nr. 1, 1995-1996, p. 431-485.
- *Reprezentarea clerului în Marea Adunare a Țării în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu*. În: *Sargetia*, *Acta Musei Devensis*, 27, nr. 1, 1997-1998, p. 535-542.
- *Contribuții privind reprezentarea românilor la Adunarea stărilor transilvane din anul 1291*. În:

Angustia, Sf. Gheorghe, 2, 1997, p. 183-191.

- *Cu privire la activitatea dietală pentru organizarea Principatului autonom al Transilvaniei (1529-1540)*. În: Angustia, Sf. Gheorghe, 3, 1998, p. 85-91.

- *Elemente definitorii ale Congregațiilor generale voievodale de la Alba Iulia, din 1289 și 1291*. În: Angustia, Sf. Gheorghe, 4, 1999, p. 157-158.

- *Instituțiile centrale în Principatul Transilvaniei - principele*. În: Angustia, 5, 2000, p. 1-8.

- *Adunări de stări în timpul domniei lui Mihai Viteazul (1593-1601)*. În: *Fundația cultural-științifică „Mihai Viteazul”*, Călugăreni, 4, nr. 6, 1998, p. 7-8.

- *Mihai Viteazul și Dietele transilvane în perioada autonomiei electorale*. În: *Fundația cultural-științifică „Mihai Viteazul”*, Călugăreni, 5, nr. 6, 1999, p. 11-14.

- *Dreptul la rezistență în Transilvania voievodală*. În: *Acta Mvsei Porolissensis*, Zalău, 23, vol. 1, 2000, p. 621-628.

- *Raporturile domniei cu adunările de stări în timpul domniei lui Mihai Viteazul (1593-1601)*. În: *Acta Mvsei Porolissensis*, Zalău, 24, 2002, p. 11-20.

- *Situația intelectualului român din Transilvania până la 1918. Cazul învățătorului Ioan Georgescu*. În: *Ziridava*, Arad, 21, 1998, p. 179-185.

- *Cu privire la situația armatei române din Transilvania după Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. În: *Ziridava*, Arad, 22, 2000, p. 157-163.

- *Caracterul militar al congregațiilor generale din Transilvania voievodală*. În: *Revista Academiei Trupelor de Uscat*, SB, 1, 1996, nr. 2, p. 36-38.

- *Europa postbelică. Formarea „democrațiilor populare” în Europa de Est*. În: *Buletin științific, Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”*, SB, nr. 2/12, 2001, p. 58-70.

- *Contribuții cu privire la arta militară în războaiele antiotomane purtate de Ioan Vodă (1572-1574)*. În: *Buletin științific*, nr.2/4, Academia Trupelor de Uscat, SB, 1997, p. 22-33.

- *Pentru unele corecturi în învățământul militar*. În: *Spirit Militar Modern*, București, 6, nr. 3, 1994, p. 7-9.

- *Istoria în vreme de reformă*. În: *Spirit Militar Modern*, București, 8, nr. 4, 1996, p. 22-23.

- *Discrepanțe și ierarhii în învățământul militar*. În: *Spirit Militar Modern*, București, 10, nr. 2, 1998, p. 21-22.

- *Învățământul artileristic românesc*. În: *Revista de Istorie Militară*, nr. 4-5, 1993, p. 8-9.

- *Drapelul de luptă al Regimentului 90 Infanterie, dar al orașului Sibiu*. În: *Revista de Istorie Militară*, nr. 6, 1995, p. 8-9.

- *Artileria poate fi mândră de falnicul ei trecut*. În: *Revista de Istorie Militară*, nr. 5, 1998, p. 43-46.

- *Tunul „Decebal” în oastea lui Avram Iancu - mit sau realitate?* În: *Revista de Istorie Militară*, nr. 4, 2000, p. 48-50.

- *Colonelul Eraclie Arion și „mater artilerie”*. În: *Revista Trupelor de Uscat*, 60, nr. 2, 1993, p. 123-125.

- *Carnetele cu însemnări din primul război mondial ale învățătorului Nicolae Avram*. În: *Acta 3 (al 3-lea Colocviu Internațional de Istorie Militară)*, București, 1997, p. 149-152.

- *Înființarea și evoluția artileriei române până la*

Unirea principatelor (1859). În: *Buletinul veteranilor de război, Filiala „General Traian Moșoiu”*, SB, nr. 5, 1996, p. 64-70.

- *Porțile cetății Alba Iulia au fost deschise la Șelimbăr, în 28 octombrie 1599 (400 de ani de la bătălie)*. În: *Buletinul veteranilor de război, Filiala „General Traian Moșoiu”*, SB, nr. 8, 1999, p. 6-12.

- *Contribuții privind înființarea artileriei române moderne*. În: *Revista Artileriei*, nr. 1, 1998, p. 54-58.

- *Unificarea și modernizarea serviciului poștal după Marea Unire de la 1 Decembrie*. În: *Curierul Filatelic*, SB, nr. 2, 1990, p. 2.

- *100 de ani de la nașterea academicianului Andrei Oțetea*. În: *Tribuna (foaia culturală)*, nr. 1206/5, aug. 1994, p. 3.

- *Despre asediul Vienei (1683) printr-un document de breaslă al Sibiului*. În: *Chipul cetății, Revistă de cultură și spiritualitate a Asociației Transilvania Tânără*, nr. 1, 2001, p. 8-9.

- *Plantațiuni publice pentru eternitatea evenimentelor mari ale neamului românesc*. În: *Chipul cetății, Revistă de cultură și spiritualitate a Asociației Transilvania Tânără*, 1, nr. 2, 2001, p. 6-7.

- *Considerații privind rolul instituțiilor publice în mileniul III (Despre instituții și democrație în mileniul III)*. În: *Caiet științific, Institutul de Științe Administrative al României „Paul Negulescu”*, SB, nr. 2, 2000, p. 46-52.

- *Administrația electorală și înscrierea alegătorilor - principii și efecte*. În: *Caiet științific, Institutul de Științe Administrative al României „Paul Negulescu”*, SB, nr. 3, 2001, p. 37-49.

- *La média dans le processus de la démocratisation: allocation de temps d'antenne, un problème de discrimination concernant le message électoral*. În: *The Role of the Mass-Media and of the New Information and Communication Technologies in the Democratisation Proces of Central and Eastern European Societies*, International Institut of Administrative Studies, Bruxelles, 2002.

- *Le droit pour une société civile et la démocratie*. În: *Analele Universității Româno-Germane, seria Științe Juridice și Administrative*, 1, nr. 1, 2002, p. 109-121.

- *La guerre froide et les relations Est-ouest*. În: *Analele Universității Româno-Germane. Seria Științe economice*, SB: Burg, 2, nr. 2, 2003.

- *„Sfârșitul istoriei” și provocarea democrației*. În: *Buletinul Științific al Facultății de Administrație și Afaceri*. - SB, Burg, 1, nr. 1, 2002, p. 182-191.

- *Une provocation de l'intégration: la démocratie occidentale - model ou implant?* În: *The Contribution of Mass-Media to the Enlargement of the European Union*, International Institut of Administrative Sciences, Bruxelles, 2003, p. 166-175.

- *La société civile et la gouvernance pendant la transition*. În: *Medias et Bonne Gouvernance face aux enjeux de l'élargissement de l'Union Européene*, International Institut of Administrative Sciences, Bruxelles, 2005, p. 148-155.

- *Privire comparativă asupra originii Adunărilor de stări în Europa medievală*. În: *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, nr. 9, 2005, p. 9-18.

• *De la „ius resistendi” la „liberum veto”*. În: *Analele Universității „D. Cantemir”, Seria Drept*, TgM, 2005.

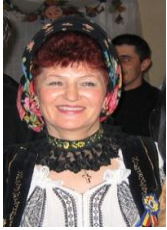
• *Dreptul savant al Evului Mediu, între dreptul roman și dreptul canonic*. În: *Saeculum*, 4, nr. 2, 2005, p. 97-102.

• *Le liberum veto et les partages de la Pologne*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, TgM, 7, 2007, p. 271-288.

Referințe:

- CV
- Baza de date BJM

BIRIȘ, Veta, cântăreață de muzică populară; n. 11 aug. 1949, Veseuș, AB. Studii: cls. prim. și gimnaziale la Jidvei (1956-1966); Șc. profesională de sticlărie Mediaș (1966-1969). Angajată la Combinatul Chimic Târnăveni, Laboratorul Central (1969-1989). A debutat pe scena Palatului Culturii din TgM la concursul *Dialog la distanță*,

ca reprezentant al Regiunii Mureș Autonome Maghiare, cu cântecul *Bădiță de pe Tîrnăvă* (1967); apoi a participat la concursul *Floarea din grădină* (1973), unde *Cântecul Iancului* i-a adus consacarea, cu nota 10. Repertoriul său cuprinde o paletă largă de folclor: cântece de jale, cătănie sau înstrăinare de pe Valea Târnavelor; cântece moștești, readucând în actualitate vechi cântece populare patriotice. Este prezentă în emisiunile de televiziune și radio sau pe scenele de concert din țară și străinătate, alături de nume consacrate, ca: Tudor Vornicu, Ileana Popovici, Marioara Murărescu, Elize Stan, Florentina Satmari, Geanina Corondan, Ovidiu Iuliu Moldovan, Leopoldina Bălănuță, Ilinca Tomoroveanu, Adela Mărculescu. Face numeroase turnee în țară: la Turda cu Ansamblul Tineretului (1983), Muntele Găina, Țebea, AB, Câmpia Libertății de la Blaj, Păuliș, Oarba de Mș, Mărășești, Corabia și în străinătate: cu Ansamblul „Târnava” din Sighișoara în Elveția (1980), Bulgaria, Iugoslavia, Cehoslovacia (1983), Egipt și Franța, cu Ansamblul „Junii Sibiului” (1988), Moldova, și altele. Discografie: *Sus, sus, sus la munte sus; Balade; Nu mă judece lumea; Oi cânta cu drag în lume; Veniți la rugăciune* (cântece religioase); *Colinde; Jură, bade că n-ai fost; Cântece care-mi plac; Doamne, ocrotește-i pe români*, în colab. cu Sava Negrean Brudașcu și ultimul album în colab. cu Ciprian Istrate (1975-). Membru al Academiei Artei Tradiționale. Distincții: Ordinul „Meritul Cultural” în grad de comandor (2004); Diplomă de excelență din partea oficialităților de la IS, BT, NT.

Referințe:

• *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* / Editor Ion Văduvă Poenaru. - vol. 8: *Dimensiunile culturii și civilizației țărănești*. - 2006. - 560 p.

• *Veta Biriș - Cântecul vieții* / Ion Moldovan. - S.I.: s.n., 2004.

• *Veta Biriș mesager al cântecului nostru popular* / Petre Baci. În: *Steaua roșie*, 1 mart. 1975, p. 3.

• *Veta Biriș - premiul I* / Gheorghe Giurgiu. În: *Steaua roșie*, 7 aug. 1977, p. 2, 1 foto.

• *Mesageri ai cântecului popular: Veta Biriș* / Petre Baci. În: *Steaua roșie*, 17 oct. 1982, p. 3, 1 foto.

• *Crișana*, 25 nov. 1992.

• *Ecran magazin*, 1-7 febr. 1993.

• *Ambasador*, nr. 3, 1995, p. 4.

• *VIP*, nr. 27, 4-10 iul. 1995.

• *Formula AS*, nr. 178, 21-28 aug. 1995.

• *Interviu cu Veta Biriș* / Alina Cicort, Dallas Texas. În: *Romanian VIP.com*, 11 ian. 2007.

• *Cetățeni de onoare ai municipiului Târnăveni sau oameni care au îmbogățit universul cu o speranță* / Răzvan Ducan. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 1999, p. 4.

BÍRÓ Donát, prof., istoric; n. 9 mai 1930, Mădăraș,

HR - m. 25 mai 2010, Reghin, MS. Studii: șc. elementară din com.; lic. din Miercurea-Ciuc; UBB CjN, Fac. de Istorie (1950-1954). Prof. la Reghin, la Șc. Ped. de limba maghiară și la Lic. nr. 2; Lic. nr. 1 și la Șc. Gen. nr. 5 (1959-1990); după pensionare a predat istorie, economie și filosofie la cele două lic. din oraș. Are preocupări de cercetare în domeniul istoriei locale și a etnografiei Reghinului, publicând studii și articole în *Reghinul cultural*, vol. 3-8, *Művelődés, Népiújság și Szászrégen és vidéke* despre domnitorii ardeleni: Báthory István, Báthory Zsigmond, Bethlen Gábor, Rákóczi György și despre localitățile limitrofe Reghinului: Apalina, Breaza, Lunca Mureșului, Filpișul Mare, Gorenii, Suseni. Este membru al EMKE, al EME și Ungarisch Historischer Verein Zürich. Distincție de onoare a Cons. Mun. Reghin, Comisia de Învățământ, Cultură, Culte, pentru Promovarea Literaturii și Culturii Reghinene (2004); Distincția „Ezüst Gyopár” conferită de Asoc. Pedagogilor Maghiari din România (2005). A obținut premiul III al Soc. Etnografice „Krizsa János” CjN (1992); premiul III (1992) și premiul IV (1997) al Muzeului Etnografic Budapesta; „Cetățean de Onoare” al mun. Reghin (2006).

Lucrări publicate:

• *Adalékok Régen monográfiájához*. - Mv.: Impress Kiadó, 1993. - 96 p.

• *A régeni magyarság művelődéstörténete*. - Nagykorós: Arany János Múzeum, 1996. - 194 p.

• *Szászrégeni kézműves mesterségek*. - Mv.: Mentor, 2000. - 112 p.

• *Szászrégen és vidéke: Településtörténeti adalékok*. - Mv.: Mentor, 2006. - 200 p.

- în colaborare:

• *Népszerű dolgozatok, 1994* / Szerkesztette dr. Kós Károly, dr. Faragó József. - Bukarest: Kriterion, 1994. - 344 p.

• *Maros megye*. - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 1999.

• *1848-1849 Régenben és vidékén*. În: *A Maros megyei magyarság történetéből*. 2. köt. - Mv.: Mentor Kiadó, 2001, p. 141-155.

Studii și articole:

• *Szászrégen műemlékjellegű tmlomai*. În: *Művelődés*, 39, nr. 6-7, 1990, p. 50-51.

• *Tutajozás a Görgény folyón*. În: *Művelődés*, 39, nr. 9, 1990, p. 27-29.

• *A szászrégeni kádármerstersegről*. În: *Művelődés*, 40, nr. 4, 1991, p. 34-39.

• *A szászrégeni Magyar Polgári Dalkör (1884-1984)*. În: *Művelődés*, nr. 12, 1992, p. 16-18.

• *Activitatea artiștilor amatori de limba maghiară din Reghin*. În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, 3, 1994, p. 192-199.

- *Kórusaink történetéből: A beresztelki református egyházi dalkör.* În: *Művelődés*, 46, nr. 7-8, 1994, p. 24-25.
 - *A szászrégeni magyar nyelvű színjátszásról.* În: *Művelődés*, 46, nr. 4, 1994, p. 45-46.
 - *Beszámoló Szászrégenből: EMKE évforduló.* În: *Művelődés*, 58, 10 oct. 1995, p. 37-38.
 - *Régeni népszokások és hagyományok.* În: *Művelődés*, nr. 1, 1995, p. 30-32.
 - *A Felső - Maros szoros településeinek.* În: *Szászrégen és vidéke*, 1, nr. 4, 1999, p. 2.
 - *A Görgény - völgy településeinek lakóinak történelmi múltja és jelene.* În: *Szászrégen és vidéke*, 1, nr. 6, 7, 1999, p. 2.
 - *A moldvai csángómagyarokról.* În: *Szászrégen és vidéke*, 1, nr. 9, 1999, p. 2-3.
 - *Ștefan Kohl.* În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, 4, 1999, p. 280-281. (în colab).
 - *Cercul cetățenesc maghiar de cîntece din Reghin.* În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, 5, 2001, p. 252-255.
 - *A Felső - Luc menti egykori települések múltjáról.* În: *Szászrégen és vidéke*, 3, nr. 2, 2001, p. 2.
 - *A Mezőségről és néhány mezővárosi műemlékről.* În: *Szászrégen és vidéke*, 3, nr. 11-12, 2001, p. 2.
 - *Tárgurile naționale din Reghin.* În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, 6, 2002, p. 208-215.
 - *A kuruc mozgalom történelmi hősei.* În: *Népújóság*, 25 febr. 2003, p. 5.
 - *A Rákóczi - szabadságharc emlékezete.* În: *Népújóság*, 11 iun. 2003, p. 4.
 - *A II. Rákóczi Ferenc vezette szabadságharc (1703-1711).* În: *Népújóság*, 5 mart. 2003, p. 5.
 - *A disznajói udvarház és birtokosai.* În: *Szászrégen és vidéke*, 6, nr. 6, 2004, p. 6.
 - *Industria Reghinului la sfârșitul secolului XX.* În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, 7, 2004, p. 153-158.
 - *Bisericile, monumente ale orașului Reghin.* În: *Reghinul cultural: Studii și articole*, 8, 2006, p. 73-77.
 - *A zászlók története (2).* În: *Szászrégen és vidéke*, 10, nr. 2, 2008, p. 7.
 - *A székely kivándorlás múltjából.* În: *Szászrégen és vidéke*, 10, nr. 3, 2008, p. 4-5.
 - *Mátyás királlyá választásának 550. évfordulója.* În: *Szászrégen és vidéke*, 10, nr. 3, 2008, p. 8.
 - *Az erdélyi szászokról.* În: *Szászrégen és vidéke*, 10, nr. 4, 2008, p. 3 (I); nr. 6, 2008, p. 2 (II).
 - *Szászrégen - Reghin - Sächsisch - Regen.* În: *Szászrégen és vidéke*, 10, nr. 7, 2008 (I), p. 5; nr. 8, 2008, p. 4-5 (II); nr. 9, 2008, p. 2 (III); nr. 10, 2008, p. 3 (IV).
 - *Dónát, a pásztor.* În: *Szászrégen és vidéke*, 10, nr. 8, 2008, p. 8; nr. 9, 2008, p. 5; nr. 10, 2008, p. 8.
- Referințe:**
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 83.
 - *Profiluri reghinene. Dicționar bibliografic /* Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 35-42.
 - *Dascăli mureșeni /* Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico, 2008, p. 64-65.
 - *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l., A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 106.
 - *Átadták az Ezüstgyopár díjakat. (Bíró Donát tanár) /* Vajda György. În: *Népújóság*, 19 oct. 2005, p. 5.
 - *Bíró Donát /* Demeter Judit. În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 8 /* Coord. Dr. Grigore Ploșteanu, Marin Șara. - Reghin:

Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2006, p. 275-276.

- *O toamnă rodnică pe tărâm cultural /* Demeter Judit. În: *Gazeta Reghinului*, 16, nr. 9-10, sept.-oct. 2006, p. 4.
- *După 44 de ani de învățământ, Bíró Donát a început să lanseze cărți.* În: *Punctul*, 2-8 oct. 2006, p. C7, 1 foto.
- *La „Petru Maior”... „Cetățeni de onoare” ai Reghinului /* Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 3 nov. 2006, p. 7, 1 foto.
- *Új helytörténeti kiadvány - Bíró Donát: Szászrégen és vidéke /* Demeter Judit. În: *Szászrégen és vidéke*, 8, nr. 11, 2006, p. 8.
- *Isten éltesen, tanár úr! /* Bíró Donát / Kun László. În: *Szászrégen és vidéke*, 7, nr. 7, 2007, p. 2-3.

BÍRÓ Kálmán Enikő, pictor; n. 5 nov. 1959,

Birghiș, SB. Absolventă a Conservatorului „G. Enescu” IS, Fac. de Arte Plastice, secția Pictură. Membru stagiar al UAPR. Expoziții personale: Galeria „Korunk” CjN (1992); Casa pentru Tineretul Creștin, Ilieni (1993); Casa Koinonia, CjN (1996); Casa Bernády, TgM (1998);

începând din 1999 expoziție permanentă pe internet. Expoziții de grup: Atelier „Stigma,” CjN, Arad (1991); Ludwigslust, Germania (1993); Postdam (1993); CjN (1993, 1995); Bistrița (1995); Saloane jud. MS (1988-2004); Harrow Art Centre, Londra, Marea Britanie (1993); Mittersill, Austria (1993), Budapesta, Ungaria (1995); Centrul Cultural „Jozséf A.” Budapesta (1996); Dolna Grupa, Slovacia (1996); Visegrád, Ungaria (2003). Simpozioane de creație: Budapesta, Ungaria (1992, 1993, 1995); CjN (1992); Mittersill, Austria (1993); Ilieni (1994); Vințu de Jos (1995); Dolna Krupa, Slovacia (1996); Visegrád, Ungaria (2003); Felsőörs, Ungaria (2004).

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene /* Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 53.

BIRTALAN József, compozitor, dirijor, prof.; n.

10 nov. 1927, Boghiș, SJ. Studii muzicale la Conservatorul CjN (1949-1956) cu Nagy István (dirijare cor), Major Ferenc (teorie-solfegiu), Jodál Gábor (armonie), Eisikovits Max (contrapunct), Wilhelm Demian (orchestrație), Lakatos István (istoria muzicii), Jagamas Iános (folclor),

Ioan Jurca (contrabas). A activat ca și contrabasist în orchestra Operei Maghiare din CjN (1954-1956) și Filarmonica din CjN (1956-1958), prof. de contrabas la Lic. de muzică CjN (1954-1957); dirijor al Ansamblului de Pionieri TgM (1958-1969); lector univ. (1962-1976) și conf. univ. (1976) la IPed. TgM; dirijor al Ansamblului Artistic „Mureșul” TgM (din 1979). A susținut emisiuni radiofonice la TgM; a întreprins turnee în țară și străinătate; a publicat studii și articole în *Művelődés*. Autor de muzică de teatru, simfonică, corală, vocală. Muzică de scenă: *Seara la izvor* (1957), suită de dansuri; *Carnavalul pionierilor* (1965), scenetă muzical-coregrafică într-un act, libretul de Mara Nicoară; *Bal la Rușii-Munți* (1965), suită de dansuri; *Szólókoszorú* (1968), scenetă muzical-coregrafică, libretul de Dénes Székely; *Körösfői bércek alatt*, scenetă muzical-coregrafică (1968); *Vitrina cu păpuși*, tablou coregrafic

pe motive folclorice din Oaș (1968); *Torockói táncköltemény*, scenetă muzical-coregrafică, libretul de Dénes Székely (1971); *Szilágysági képek*, scenetă muzical-coregrafică, libretul István Domokos (1982). Muzică vocal-simfonică: *Ének a Hazáról*, cantată pentru recitator, cor mixt și orchestră, versuri de Lajos Magyar, versiune românească de Zeno Ghițulescu (1976). Muzică corală: *Négy erdélyi népdal*, pentru cor mixt și orchestră, versuri populare (1956); *Három lapádi népdal*, pentru cor de femei și orchestră, versuri populare (1959); *Szilágysági népdalok*, pentru cor bărbătesc și orchestră, versuri populare (1960); *Marosparton*, suită pentru cor mixt și orchestră, versuri populare (1964); *Dallal köszönt*, pentru cor mixt, versuri de Antal Kicsi; *Csávási népdalok*, pentru cor mixt, cântece populare (1967); *10 Gyermekkar*, pentru cor de copii, versuri populare; *Szép Ország a miénk*, pentru cor mixt și orchestră, versuri Sándor Kányádi, (Colecție de coruri pentru școlari); *Szeress rózsám*, suită pentru cor mixt și orchestră, versuri populare (1969); *Ţara mea frumoasă*, pentru cor mixt, versuri de Mara Nicoară (1969); *Itt születtem, Ez a hazám*, pentru cor mixt, versuri de József Mészáros (1970); *Három nyárádminti népdal*, pentru cor mixt, versuri populare, (1972); *Énekeljünk*, pentru cor mixt, versuri populare (1972); *Akkor szép a sűrű erdő*, culegere de 10 coruri pentru cor bărbătesc, versuri populare (1972); *Itt születtem, ez a hazám*, cor mixt, versuri de Mészáros József (1973); *În fața stemei*, pentru cor mixt, versuri de Sachim Bârsan, (1974); *Lakodalmas énekek*, suită pentru cor de femei, versuri populare (1976); *Közársaság*, pentru cor mixt, versuri de Fábián Sándor (1975); *Repülj madár*, suită pentru cor mixt și orchestră populară (1976); *Szülőföld*, pentru cor mixt, versuri de Bartis Ferenc (1976); *Két csángó népdal*, pentru cor mixt, versuri populare (1976); *Mikes*, poem pentru cor mixt, versuri de József Lévy (1976); *29 Gyermek és Női Kar*, pentru formații, versuri populare, TgM (1978); *Széki Rapszódia*, pentru cor mixt și cvartet de coarde, versuri populare (1980); *Béke óda*, pentru cor mixt, versuri de Márta Kacsó (1984). Muzică vocală: *Kalotaszegi népdalok*, pentru mezzosoprană și pian, versuri populare (1962); *Dombói Népdalok*, pentru mezzosoprană și orchestră, versuri populare (1984); *Bate vântul din poiană*, pentru mezzosoprană și orchestră, versuri populare (1984). Ordinul Muncii Clasa a III-a (1965); Ordinul Meritul Cultural, clasa a III-a (1968). Premiul Uniunii Compozitorilor (1977).

Lucrări publicate:

- *Coruri pentru voci egale*. - TgM: Casa Creației Populare, 1965.
- *10 coruri pentru copii*. - București: Editura Muzicală, 1970. - 20 p.
- *10 Gyermekkar*, pentru cor de copii, versuri populare, Editura Muzicală, 1970.
- *Szállj, szép szavú dal: colecție de coruri pentru tineret și școlari*. - București: EDP, 1972.
- *Énekeljünk, énekeljünk: Három csángó népdal vegyeskarra*. - Csíkszereda Alkotások és Műkedvelő Tömegmozgalom Irányító Központja: Művelődés és Szocialista Nevelési Bizottság Népi, 1972. - [7] p.
- *Kit virágot rózsám adott: Népdalcsokor vegyeskarra*. - TgM: Comitetul Jud. de Cultură și Educație, 1973. -

[17] p.

- *Akkor szép a sűrű erdő: 10 népdal férfikarra*. - TgM: Comitetul Jud. de Cultură și Educație, 1973. - [20] p.
- *Cîntece de nuntă = Lakodalmas énekek. Cor de femei = Női karra. Versuri populare = Népi szöveg*. - București: Editura Muzicală, 1976. - 20 p.
- *Coruri = Kórusok*. - București: Editura Muzicală, 1988. - 92 p.
- *Kórusgyűjtemény gyermek- és nőikarra*. - S.I.: Fejér Megyei Pedagógiai Szolgáltató Intézet, 1993. - 63 p.
- *3. Zoltár (Reggeli imádság) vegyeskarra*. - Budapest: Református Egyházzene Munkaközössége, 1993. - 4 p.

- în colaborare:

- *Táncol a székely / összeállította Székely Dénes*. - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.
- *Diákélet, diákdalok a marosvásárhelyi Református Kollégiumban az 1920-as években / Csekme István*. - Mv.: Custos Kiadó, 1995. - 83 p.

Referințe:

- *Muzicieni români. Lexicon / Viorel Cosma*. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Repertoriul general al creației muzicale românești*. - Vol. 1 - București: Editura Muzicală, 1979; vol. II, 1981.
- *Zenei Lexikon / Brockhaus-Reimann, Vol. A-F*. - Budapest: Zeneműkiadó, 1983.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic / Viorel Cosma*. - Vol. 1: A-C. - București: Editura Muzicală, 1989.
- *Muzică și muzicieni / Iosif Sava, Luminița Vartolomei*. - București: Romfél, [1993]. - 208 p.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995) / Octavian Lazăr Cosma*. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - Vol.1: A-K, 1996, p. 99.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 87.
- *Mică enciclopedie muzicală / Iosif Sava, Luminița Vartolomei*. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș / Traian Dușa*. - TgM: Nico, 2008. - p. 251.
- *Birtalan József - 10 Gyermekkar / Rónai István*, în: *Utunk*, CjN, 24 apr. 1970.
- *Kórustereítő évtizedek / Beres Katalin*. În: *Művelődés*, București, nr. 11, 1976.
- *Fellendülő kórusmozgalmunk / Bartis Ferenc*. În: *Új Élet*, TgM, nr. 1, 1977.
- *Énekkari ösbemutató Zágonban / Nagyhalnagyi József*. În: *Megyei Tökör*, Sf. Gheorghe, 25 mai 1977.
- *Csak énekeljétek / Izsák József*. În: *Vörös Zászló*, TgM, 17 febr. 1979.
- *Den activitatea Uniunii Compozitorilor. Târgu-Mureș / N. B.* În: *Muzica*, București, 32, nr. 3, 1982.

BIRTALAN Judit, dirijor, pianist; n. 31 oct. 1929, Tm. Studii: Conservatorul de Muzică „Gh. Dima” Cj. Dirijor la Ansamblul Artistic „Mureșul”. A dirijat în Iugoslavia, Canada, Ungaria, RFG, USA. Premiata de mai multe ori în cadrul Festivalului Național „Cântarea României”.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 54.
- *A Hét évkönyve*. - 1982.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.

BIRTHLER, Friedrich, jurist, om de cultură, publicist; n. 1840, Reghin, MS - m. ?. Studii: Gimnaziul Sighișoara (1860); Univ. Viena și Academia de Drept din SB. A fost secretar al orașului Reghin, apoi a lucrat la judecătoria din localitate, ulterior la cele din Tm, TgM și din alte orașe. Are preocupări șt., publică mai multe studii cu o tematică variată.

Lucrări publicate:

- *Die Choleraepidemie zu S. Reen im Jahre 1873 (Epidemia de holeră în Reghinul Săsesc în anul 1873)*. - S.l.: s.n, s.a.

- *Über die Varietäten des Carabus Rothi Dej (Varietățile carabului Rothi Dej)*. - S.l.: s.n, s.a.

- *Über siebenbürgischen Caraben und deren nächste Verwandte (Despre carabii transilvăneni și speciile lor cele mai apropiate)*. - S.l.: s.n, s.a.

- *Die Zusammenstellung der Grundstücke Komassation (Comasarea proprietăților de pământuri)*. - S.l.: s.n, 1881, 1891.

Studii și articole:

- *Pomologische Erinnerungen aus dem Sächsisch-Regener Bezirk (Despre pomicultura din circumscripția Reghinului-Săsesc)*. În *Siebenbürgisches Wochenblatt (Foaie săptămânală transilvăneană)*, nr. 39, 1913.

Referințe:

- *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 2 /* Coord. dr. Grigore Ploșteanu și Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 117.

- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic /* Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 42.

BIZU, Cornel, ceramist; n. 29 iul. 1955, HD.

Absolvent al Academiei de Artă „Nicolae Grigorescu,” secția ceramică (1979). A fost membru al UAPR. Din anul 1979 participă la majoritatea expozițiilor organizate pe plan local și național: Quadriennalele de Artă Decorativă (1980, 1984, 1988); Simpozioane de ceramică Sighișoara (1982-1983, 1985); Simpozionul de Artă Plastică, Tm și Lugoj (1989); Simpozionul de Arta Ceramicii, AB (1993). Comandă specială, „Aurel Mosora,” bust bronz, Sighișoara (1998). Colecții particulare peste hotare: Franța, Germania, Italia, Elveția. Premiul I la Simpozionul de artă, Baia Mare (1985).

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene /* Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 54.

BOAR, Liviu, istoric, arhivist; n. 5 apr. 1951,

Reghin, MS. Studii: Gimnaziul „Virgil Onițiu” (fosta Șc. Gen. nr.1, Reghin, 1966); Lic. „Petru Maior” Reghin (1970); IPed. din TgM, Secția Română-Istorie (1973); UBB CjN, Fac. de Istorie (1976). Dr. în istorie, cu teza: *Românii din scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea*, Fac. de Istorie, Catedra de istorie modernă a

României (2004); curs de specializare în arhivistică și paleografie maghiară, organizat de Șc. Națională de Perfecționare Arhivistică „Aurelian Sacerdoțeanu” din cadrul Arhivelor Naționale București; stagii de perfecționare la Budapesta pe tema relațiilor dintre România și Ungaria până la 1918. Prof. de istorie în Lunca de Sus, HR (1973-1978); arhivist la Arhivele Statului, Filiala HR din Miercurea Ciuc (1978-1980) și dir. al aceleiași instituții (1980-1990); dir. al ANDJ MS (1990-); prof. asociat la UPM TgM, unde predă cursul de *Științe auxiliare ale istoriei* și la Fac. de Arhivistică din București, unde predă cursul *Istoria instituțiilor din Transilvania până la 1918*. Specializare în arhivistică, paleografie maghiară și istorie modernă a Transilvaniei, în special sud-estul Transilvaniei. A susținut comunicări la sesiunile naționale de comunicări șt. organizate de Soc. de Istorie și Retrologie din România, Arhivele Naționale din București, Direcțiile Jud. BC, BN, CV, CJ, HR, MS, de Fundația Culturală „Elie Miron Cristea” din Toplița, UPM TgM, MJM, BJM, ICSU „Gh. Șincai” al Academiei Române, Filiala MS. Redactor șef al AAM. Membru fondator al Fundației Culturale „Vasile Netea” din TgM, membru fondator al Asoc. Arhiviștilor „David Prodan,” Filiala MS. Distins cu Ordinul Național „Serviciul Credincios” în Gr. de Cavaler (2000); Ordinul „Bărbăție și Credință” în Gr. de Cavaler (2006).

Lucrări publicate:

- *Îndrumător în Arhivele Statului Filiala Harghita*. - București: Direcția Generală a Arhivelor Statului, 1988. - 191 p.

- *Semicentenarul Arhivelor Mureșene. 1951-2001*. - TgM: Tipomur, 2001. - 63 p.

- *Românii din scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea*. - TgM: UPM, 2004. - 409 p.

- în colaborare:

- *Minoritățile naționale din România 1918-1925: documente /* Coord. Ioan Scurtu, Liviu Boar. - București: Arhivele Statului din România, 1995. - 784 p.

- *Repere biografice*. În: *Elie Câmpeanu: omul și faptele sale /* Coord. dr. Grigore Ploșteanu, Dimitrie Poptâmaș. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea,” 1999. - p. 9-25.

- *Astra Reghin în documentele vremii /* Liviu Boar. În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 5 /* Coord. dr. Grigore Ploșteanu, Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001. - p. 213-235.

- *Despre Reghinul de altădată și scurtă cronică de familie /* Liviu Boar. În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 6 /* Coord. dr. Grigore Ploșteanu, Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002. - p. 200-207.

- *Abonați din Despărțământul Reghin al Astei la „Biblioteca populară a Asociațiunii” la începutul secolului XX*. În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 7 /* Coord. dr. Grigore Ploșteanu, Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004. - p. 182-186.

- *Biblioteca lui Ioan Pop Maior /* Grigore Ploșteanu, Liviu Boar. În: *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” Primăria Mun. Reghin, 2005. - p. 57-78.

Studii și articole:

- *Un moment al luptei românilor pentru drepturi politice.* În: *Revista Arhivelor*, 64, vol. 51, nr. 3, 1989, p. 279.
- *Date referitoare la românii din Scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea.* În: *Marisia*, TgM, 23-24, 1994, p. 391-408.
- *Contribuții la viața confesională a românilor din fostele scaune Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea.* În: *Angvstia*, Sf. Gheorghe, 1, 1996, p. 201-204.
- *Protopopul Elie Câmpeanu - luptător pentru drepturile românilor din Secuime (1859-1937).* În: *Angvstia*, Sf. Gheorghe, 2, 1997, p. 291-308.
- *Românii din Scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea. Istoriografia problemei și sursele de cercetare.* În: *Angvstia*, Sf. Gheorghe, 5, 2000, p. 27-36.
- *Organizarea administrativ-teritorială a Secuimii în secolul al XIX-lea.* În: *Analele Universității Dimitrie Cantemir*, TgM, 2000, p. 361-375.
- *Biserica și școala românească în scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin între anii 1848-1900.* În: *Angvstia*, Sf. Gheorghe, 6, 2001, p. 111-123.
- *Structura proprietății funciare în scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea.* În: *AAM*, vol. 1, 2002, p. 137-146.
- *Bibliotecile documentare ale Arhivelor Naționale.* În: *Libraria*, TgM, 1, 2002, p. 197-206.
- *Fondul personal Elie Câmpeanu (1874-1940).* În: *AAM*, 2, 2003, p. 49-53.
- *Circulația cărții românești în Protopopiatul Giurgeului în secolul al XIX-lea.* În: *Tradiție și modernizare în societatea transilvăneană. 1850-1918.* - CjN: Accent, 2003, p. 204-216.
- *Școala românească din fostele scaune secuiești Ciuc, Giurgeu și Casin în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.* În: *Revista Arhivelor*, 80, vol. 65, nr. 1-2, 2003, p. 251-256.
- *Forme de folosire științifică a informațiilor din Arhive, între tradiție, actualitate și perspectivă. Evoluția conceptului de „Folosire” în legislația arhivistică românească (1925-1996).* În: *AAM*, 3, 2004, p. 25-30.
- *Românii din fostele Scaune secuiești Ciuc, Giurgeu și Casin și Astra în secolul al XIX-lea.* În: *Reper ale dezvoltării la început de mileniu. Culegere de studii.* - TgM: UDC, 2004, p. 33-38.
- *Dr. Ioan V. Boeru - Amintiri despre Reghinul de altădată.* În: *Reghinul cultural*, 8, 2006, p. 195-200.
- *Contribuția arhiviștilor mureșeni la istoria instituțiilor care au funcționat în Transilvania până la 1918.* În: *Acta Bacoviensis, Anuarul Arhivelor Naționale Bacău*, 1, 2006, p. 93-103.
- *Reghin - destin și istorie.* În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2007, p. 3, 1 foto.
- *Din corespondența doctorului Eugen Nicoară din Reghin / Liviu Boar, Mariana Boar.* În: *Sangidava*. - TgM: Ardealul, 3, 2009, p. 229-238.
- *Documente inedite referitoare la activitatea D. Eugen Nicoară aflate la Arhivele Naționale Direcția Județeană Mureș.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 9, 2009, p. 304-314.
- *Din activitatea Regionalei Mureș a P.C.R. în preajma alegerilor din noiembrie 1946. Documente.* În: *Acta Bacoviensis - Anuarul Arhivelor Naționale Bacău*,

Onești, vol. 4, 2009, p. 273-299.

Referințe:

- *Liviu Boar: Românii din Scaunele Ciuc, Giurgeu și Casin, în secolul al XIX-lea / Viorel Grama.* În: *Cuvântul liber*, 13 dec. 2006, p. 9.
- *Un destin exemplar de român / Marin Căldărariu.* În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5.
- *Zilele „Mron Cristea” - ediția a XI-a, 18-20 iulie 2008 - Toplița / Valer V. Vodă.* În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2008, p. 7.
- *Manifestare cultural-științifică dedicată lui dr. Emil A. Dandea.* În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 1.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit.* - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 49-52.
- *Sesiune de cercetare istorică a arhivelor / R.M.* În: *Zi de zi*, 24-26 apr. 2009, p. 3.
- *Liviu Boar, istoric și arhivist, la 60 de ani / Coord. și prefațator Ioan Lăcătușu.* - Sf. Gheorghe: Eurocarpatica, 2011.

BOAR, Liviu jr., designer; n. 28 nov. 1981. Studii:

Lic. de Artă TgM (2000); UAD, CjN (2000-2004). Designer la SC REEA SRL (2004-); managerul proiectului AETAS, film de animație independent românesc, demarat în 2012. A publicat caricaturi în *Cuvântul liber*, a realizat numeroase ilustrații de copertă de carte și reviste.

Lucrări publicate:

- *Trupa lui Liviutz comics I. Benzi desenate, proverbe ilustrate, caricaturi.* - TgM: Editura „Brăduț,” 1994. - 48 p.
- **în colaborare (copertator, ilustrator)**
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă / Cornel Sigmirean.* - CjN, 2000.
- *Anuarul Arhivelor mureșene.* - Vol.1-4, 2001-2005; vol. 1, 2012, serie nouă.
- *Despărțământul Reghin al Astei (1874-1940).* - Reghin, 2001.
- *Românii din scaunele secuiești Ciuc, Giurgeu și Casin în secolul al XIX-lea / Liviu Boar.* - TgM, 2004.
- *Profiluri reghinene: dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit.* - Reghin, 2008.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană / Marin Șara, Ilie Franțeș.* - TgM: Nico, 2010.
- *Seria Profesioniștii noștri.* - Sf. Gheorghe, 2011-2012.

Referințe:

- *Caricaturiști mureșeni / Romeo Soare.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995.
- Cv, upm.ro

BOB Erzsébet, actriță; n. 22 sept. 1967, Ditrău, HR.

Studii elementare la Ditrău (1974-1982); Lic. de Matematică-Fizică, Miercurea Ciuc (1982-1986); UAT TgM, specialitatea actorie (1990-1994); studii postuniv., UAT TgM, teatologie (1995-2000). Dr. în ramura artei teatrale (DLA), cu teza: *Bazele hermeneuticii teatrale: Gestul ca act hermeneutic*, UATC, Budapesta (2006). Actor corp ansamblu, Teatrul de Nord, SM (1987-1990); actriță, Teatrul de Stat, CjN (1994-1997); actriță, Teatrul

Național TgM (1997-); cadru didactic asociat, asist. univ. (1998-2004), lector (2004-), UAT „Szentgyörgyi István” din TgM. Roluri mai importante: *Miranda* din *Furtuna* de Shakespeare, regia Parászka Miklós, SM, 1988; *Katica* din *Secretele vălului* de Vörösmarty Gergely, regia Tarr László, TgM, 1993; *Renumele* din *Tom Paine* de Paul Foster, regia V. I. Frunză, TgM, 1994; *Peachem* din *Opera de trei parale* de B. Brecht, regia Kövesdy István, TgM, 1994; *Madame Pernelle* din *Tartuffe* de Moliere, regia Tompa Gábor, TgM, 1994; *Maria* din *Revizorul* de Gogol, regizor Parászka Miklós, TgM, 1994; *Maria* din *A douăsprezecea noapte* de Shakespeare, regia V. I. Frunză, CjN, 1995; *Mari* din *Stânjenele* de Molnár Ferenc, regia Kövesdy István, CjN, 1996; *Beatrice* din *Gemenii din Veneția* de Carlo Goldoni, regia Vlad Mugur, CjN, 1996; *Cluvia*, *Prezicătoarea* din *Tragedia omului* de Madách Imre, regia Csiszár Imre, CjN, 1997; *Mari* din *Rodul pântecului tău* de Kárpáti Péter, regia Bérczes László, CjN, 1997; *Doamna Bergmann* din *Deșteptarea primăverii* de F. Wedekind, regia Anca Bradu, TgM, 1998; *Hyppolita* din *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare, regia Novák Eszter, TgM, 1999; *Doamna Mușcata* din *Stânjenele* de Molnár Ferenc, regia Babarczy László, TgM, 2000; *Moll Flanders* din *Istorie pilduitoare* de Daniel Defoe, regia Barabás Olga, TgM, 2001; *Iepurele* din *Ursulețul* de Millne, regia Kovács Levente, TgM, 2002; *Clitemnestra* din *Iphigenia în Aulis* de Euripide, regia Parászka Miklós, Miercurea Ciuc, 2003; *Rózsi* din *Nefericiții* de Füst Milán, regia Bodó Viktor, TgM, 2004; *Margit* din *Resner Nebunul* de Hatházi András, regia Parászka Miklós, TgM, 2004; *Lóri* din *Györgyike, copil drag* de Szomory Dezső, TgM, 2004; *Șarlotta* din *Livada cu vișini* de A. P. Cehov, regia Andreea Vulpe, TgM, 2004; *Sen Te-Sui Ta* din *Undeva în Seciuian* de B. Brecht, regia Barabás Olga, TgM, 2004; *Înger* din *Evadare* de Visky András, regia Patkó Éva, TgM, 2004; *Nebunul* din *Regele Lear* de Shakespeare, regia Bocsardi László, Sf. Gheorghe, 2006; *Egérke* din *Jocul de pisici* de Örkény István, regia László Csaba, TgM, 2006. Producții scenice individuale: *Memo*, regia Killár Katalin, TgM, CjN (1994-2000). Roluri în 10 piese de teatru TV și teatru radiofonic; roluri în film: *Vânătoarea de vată* din *Apărarea chinezească*, regia Tompa Gábor. 17 turnee peste hotare. Montări: *Bab Berci*, 2003; *Punctul tare*, 2004; *Curva Periculoasă*, 2004. Premii: Premiul Întâlnirii internaționale a teatrelor, SB, cu *Tom Paine*, 1994; Premiul special, HTMSZF Kisvarda pentru *Tom Paine* (1994); Premiul UNITER, 1995, pentru *Tom Paine*; Diplomă UNITER, 1996 pentru *Gemenii din Veneția*; Premiul Poór Lilli, 2000, Uniunea Culturală din Transilvania; Premiul UNITER 2001, pentru *Trezirea Primăverii*; Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, 2002, HTMSZF Kisvarda, pentru *Istorie pilduitoare*; Premiul pentru cel mai bun rol feminin secundar, 2004, Thalia Open Festival, pentru *Nefericiții*; Premiul publicului pentru cel mai bun spectacol, 2004, Festivalul minorităților, Tm, pentru *Nebunul*; Premiul pentru cel mai bun rol feminin secundar, 2004, Festivalul teatrelor de studio, Budapesta, pentru *Nefericiții*; Nominalizare pentru cel mai bun rol secundar, UNITER, 2004; Premiul pentru rol feminin,

2006, HTMSZF Kisvarda, pentru *Sen Te-Sui Ta*; Premiul criticii, 2006, HTMSZF Kisvarda, pentru *Undeva în Seciuian*; Premiul Jászai Mari, 2007.

Studii și articole:

- *Gestul ca act. Studiu despre funcția semnificativă a universului actoricesc*. În: *Symbolon*, TgM, nr. 1, 2001, p. 234-241.

- *Teatrul se află în Est. Studiu despre procesul intensiv al creației actoricești*. În: *Symbolon*, nr. 1, 2003, p. 193-199.

- *Gestul ca mediu al experienței hermeneutice*. În: *Symbolon*, nr. 8, 2004, p. 53-62.

Referințe:

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 112.

BOB, Gheorghe, paroh gr.-cat., protopop, prof.; n. 1790, Baia Mare, jud. Sătmar - m. 1832, Turda. Studii secundare la Blaj și CjN, iar teologice la Blaj. Prof. la „principie” la Blaj (1811), vicerector la seminar (1812). Paroh al Gherlei (1813-1817), paroh și protopop la TgM (1818-1825). Paroh și protopop la Turda (1825-1832).

Referințe:

- *Studii, conferințe și comunicări istorice*. - Vol. 1. - 451 p.
- *Cronicari și istorici români din Transilvania: Școala Ardeleană / I*. Lupșa. - Vol. 2. - Craiova: „Scrisul Românesc,” 1933, p. 243-472.

- *Dascălii Blajului: 1754-1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu*. - București: Demiurg, 1994 - 240 p.

- *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918 / Ioan Chioresan*. În: *Agru arhidiecezan*, 2, nr. 2, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

BOB, Ioan, episcop gr.-cat.; n. 1739, Orman, ținutul Solnocului de Mijloc - m. 2 oct. 1830, Blaj. Studii: în Orman, Ocna Dejului, Gyula, Șc. ref. din Ciomofaia. La vârsta de 11 ani trece la iezuitii din CjN, unde termină cls. de retorică și fizică. Urmează teologia în Tyrnavia (1773-1777), apoi călătorește la

Pojon și Viena, după care se întoarce la Blaj. În 1764 vine la Blaj ca novice în ordinul călugăresc, timp în care activează și ca prof. Nu se împacă cu călugăria și este econom al iezuiților la Odorhei (1765-1769), la mănăstirea din Blaj (1769-1773) În 1778 este hirotonit pr.; numit protopop la Daia (1778-1779); pr. și protopop în TgM (1779-1782), apoi episcop la Blaj (propus la 21 aug. 1782, numit la 21 oct. 1782, hirotonit la 6 iun. 1784, instalat la 11 iul. 1784). În 1792 înaintează mai multe memorii la Viena, cu doleanțele românilor; tipărește cărți de cult, manuale didactice, cărți teologice; înființează capitlul bobian (1807), înființează vicariatele Făgăraș, Hațeg și Rodna; a pus bazele a două fundațiuni; a obținut de la guvern salariu pentru preoții de pe domeniile și băile erariale, reorganizează gimnaziul. Desfășoară o bogată activitate administrativă, întunecată însă de cearta cu cei trei corifei ai Școlii Ardelene. Tipărește *Biblia din 1795*, publică el însuși un *Dicționar românesc, latinesc și unghuresc*, cu aproximativ 11.000 de cuvinte românești, pentru care indică echivalentul latin și maghiar. Pentru meritele sale a fost lăudat de Papa Pius al VII-lea, iar

împăratul Francisc I-a răsplătit cu „Ordinul Leopoldin” în grad de cavalier (1808).

Lucrări publicate:

- *Cuvânt de ziua instalației*. - Blaj, 1784.
- *Scriptură*. - Blaj I, II, III, 1805, 1806.
- *Înștiințare către cler despre ridicarea Capitulumului*. - Blaj, 1807.
- *Teologia dogmatică după Tournely*. - 1801.
- *Cartea de învățături creștinești despre deșertăciunea lumii și datorია omului în fiește care stat, culese din Sf. Forma clerului și a păstorului bun*. - Blaj, 1809.
- *Cuvânt păstoresc*. - Blaj, 1811.
- *Dicționar românesc, latinesc și unghuresc*. - CjN, 1822-1823.

Referințe:

- *Okmánytár az 1848-49-ki erdélyi eseményekhez* / Kövári László. - Kolozsvárt: Demjén László Bizománya, 1861.
- *Șematismul veneratului cler al Arhiepiscopiei metropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș, pre anul domnului 1900, de la Sinta Unire 200*. - Blaj: Tipografia Seminarului Arhiepiscopian, 1900, p. 38-41.
- *Istoria românilor bănățeni* / George Popoviciu. - Lugoj: Editura autorului, 1904. - XV, 424 p.
- *Misiunea episcopilor Gherasim Adamovici și Ioan Bob la Curtea din Viena în anul 1792* / Ioan Lupaș. - SB: s.n., 1912.
- *Constituția bisericii gr.-or. române din Ungaria și Transilvania sau Statutul Organic comentat și cu concluzile și normele referitoare* / Întregit de Ioan A. de Preda. - SB: s.n., 1914. - 275 p.
- *Luptele politice ale românilor ardeleni din anii 1790-1792: studiu istoric cu anexe documentare* / Zenovie Păclișanu. - București: Cultura Națională, 1923. - 115 p.
- *Învățământul normal din România: contribuțiuni privitoare la originea și evoluția acestui învățământ* / de S. R. Formac. - București: s.n., 1926. - 372 p.
- *Răspunsul la cărtirea carea s'au dat asupra persoanei lui Petru Maior autorului Istoriei ceii pentru începutul românilor în Dachia / Retipărit și adnotat de G. Bogdan Duică*. - CjN: Soc. Studenților în Filosofie și Litere, 1929.
- *Bibliografia româno-ungară* / Andrei Veress. - Vol. 2: *Români în literatura ungară și unghurii în literatura română (1781-1838)*. - București: Cultura Națională, 1931. - 397 p.
- *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, 216-234.
- *Cronicari și istorici români din Transilvania: Școala Ardeleană* / I. Lupaș. - Vol. 1. - Craiova: „Scrisul Românesc,” 1933. - XXXIX, 240 p.; Vol. 2. - 1933, p. 243-472.
- *Oameni din Bihor 1848-1918* / Teodor Neș. - Oradea: s.n., 1937. - 653 p.
- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 22-23.
- *Histoire des roumains de Transylvanie et de Hongrie* / N. Iorga. - Ed. a 2-a. - Vol. 1. - Bucarest: s.n., 1940. - 364 p.; Vol. 2. - Ed. a 2-a. - Bucarest: s.n., 1940. - 359 p.
- *Contribuții la istoria vieții românești din Transilvania la finea veacului al XIX-lea: însemnări inedite ale prea fericitului patriarh Miron* / Protoiereu Gheorghe Cotoșman. - Caransebeș: Editura autorului, 1940. - 88 p.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944. - 382 p.
- *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből* / Dr. Mikó Imre. - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.
- *Episcopul Ioan Bob* / Dr. Nicolae Lupu. - Blaj: s.n., 1944.
- *La Littérature roumaine à l'époque des lumières* / D. Popovici. - SB: Centrul de Studii și Cercetări privitoare la Transilvania, 1945.
- *Ex historia romana: Ioannes Bob Episcopus Fogarasiensis (1783-1830)*, 2 vol. - Friburg: s.n., 1951.
- *Dicționar de lingviști și filologi români* / Jana Balaciu, Rodica Chiriacescu. - București: s.n., 1978, p. 71-72.
- *Istoria Bisericii Ortodoxe Române* / Mircea Păcurariu. - Vol. 2. - București: s.n., 1981, p. 545-547; ed. a 2-a. - București: s.n., 1994, p. 529-531.
- *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 28-29.
- *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București:

Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

- *Biserica Română Unită. Două sute cincisprezece ani de istorie. Document Madrid, 1952*. - CjN: Viața Creștină, 1998.
- *Supplex Libellus Valachorum: din istoria formării națiunii române* / David Prodan. - București: Editura Enciclopedică, 1998 - 622 p.
- *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - Ed. a 2-a. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 53.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 74-76.
- *Un timp al reformelor. Biserica Greco-Catolică din Transilvania sub conducerea episcopului Ioan Bob (1782-1830)*. - București: Editura Scriptorium, 2005; ed. a II-a, CjN: Editura Argonaut, 2007.
- *Calendarul de la Blaj: 2006* / Redactori coord. Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: „Buna Vestire,” 2006.
- *Blajul. Repere de credință, istorie și cultură românească* / Alexandru Petărlecean; Ion Moldovan. - Blaj: „Buna Vestire,” 2006 - 58 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 273.
- *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astrei* / Teodor Ardelean. - CjN: Limes, 2009, p. 198, 235.
- *Români în conștiința Europei. Studii și articole* / Grigore Ploesteanu. - Vol. 3. - TgM: Veritas, 2010.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri*. - TgM: Veritas, 2011, p. 26.
- *Prețul de achiziție al cărții românești în Transilvania în secolele XVI-XIX* / Dr. Florin Bogdan. - SB: Editura Info Art Media - ASTRA Museum, 2011.
- *Episcopul Ioan Bob* / Nicolae Lupu. În: *Blajul*, 1, 1934, p. 335-352.
- *Un vechi proces literar. Relațiile lui Ioan Bob cu S. Klein, Gh. Șincai și Petru Maior*. În *Analele Academiei Române, Memoriile Secției Istorice*, seria III, tom XVI, 1935, p. 221-255.
- *Un vechiu proces literar (Relațiile lui I. Bob cu S. Klein, Gh. Șincai și P. Maior)* / Zenovie Păclișan. - București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului Imprimeria, 1935.
- *Cauzele conflictului dintre Ioan Bob și Petru Maior* / Nicolae Albu. În: *Steaua*, an XXII, 1971, nr. 2, p. 84-89.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918* / Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhiepiscopian*, 2, nr. 2, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

BOBLETEC, Adrian, artist orfevar-bijutier; n. 15

iun. 1956, TgM. Membru UAP din 2000. Din 1980 creează obiecte de orfevrerie, bijuterii de artă și prelucrează pietre prețioase. Expoziție personală la București (2003); participări la Saloanele jud. cu lucrări de pictură și plastică mică (bronz).

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 55.

BOBLETEC, Octavian, sculptor, pictor; n. 16

aug. 1898, Nazna, MS - m. 10 mart. 1921. Studii: șc. primară la Sâncrai (1905-1911); Șc. de Arte și Meserii, TgM (1911-1915); sculptură la Șc. Superioară de Artă, Budapesta (1915-1918). Student, din nou, la Șc. de Arte Frumoase din București (1920). Este încorporat și luptă ca sublocotenent pe trei fronturi (1919), demobilizat din armata română (1920), bolnav, se întoarce la CjN și obține o bursă de studii în străinătate. Efectuează lucrări de artă plastică, monumental-decorativă pentru clădiri din Budapesta (1915-1918); participă la Salonul de Artă Ardeleană, CjN. Lucrări reprezentative: *Bustul compozițional Romul Boilă*, ministru al justiției în Consiliul Dirigent; *Eu, în 1920*, autoportret, gips patinat, înălțimea 70 cm (1920);

Bustul Dr. Liviu Pop, înălțimea 63 cm, gips; *Bustul soției Dr. Liviu Pop*, gips, înălțimea 63 cm (1920); machete pentru un monument închinat memoriei eroilor neamului, căzuți în primul război mondial, intitulat *Soldat infanterist*, gips înalt de 50,5 cm, nesemnat, nedatat. Obține două diplome de merit și locul 3 pe țară pentru sculptură și desen plastic, la diferite concursuri.

Referințe:

- *Cartea unui om* / E. Isac. - Arad: Librăria Diecezane, 1925. - 126 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 56.

BOCSÁRDI László, regizor, n. 6 oct. 1958, TgM.

Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM; Politehnica Tm, Fac. Chimie Industrială (1984); UAT „Szentgyörgyi István” TgM, regie (1995). Ocupă funcția de ing. chimist la Gheorgheni (1984-1990); regizor în cadrul Studioului de Teatru „Figura” din Gheorgheni (1990-1995); regizor și coord. artistic, Teatrul „Tamási Áron” Sf. Gheorghe, apoi dir. al aceleiași instituții. A regizat: F. García Lorca: *Várnász* (1988); L. Blaga: *Manole* (1989); A. Jarry: *Übű király* (1991); Lázár Ervin: *A kisfiú és az oroszlánok* (1991); J. Svarc: *A sárkány* (1992); C. de Castellani: *Játék a tékozló fiúról* (1993); Ödön von Horváth: *Kasimir és Karoline* (1994); Euripidész: *Iphigeneia Auliszban* (1994); J. Svarc: *Az árnyék* (1995); Lope de Vega: *A kertész kutyája* (1995); H. Ibsen: *A nép ellensége* (1996); Witkiewicz: *Vizityúk* (1996); *Kabaré* (1996); Tamási Áron: *Ósvigasztalás* (1998); Turgenyev: *Isten hozott, szellő* (1999).

Referințe:

- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - Vol. 1: A-K, 1996, p. 101.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 89.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 113.
- *Film, Színház.* În *Musika*, 9, 1994.

BOCSKAY Vince, sculptor; n. 16 dec. 1949, Sovata, MS. Studii: Șc. Medie „Ady Endre”, Sovata (1956-1962); Lic. de Artă din TgM (1968); IAP „Ion Andreescu” CjN, secția sculptură, prof. Löwith Egon (1968-1974). Prof. de educație plastică la Șc. Gen. nr. 2, Sovata (1974-); prof. de sculptură la Lic. de Artă „Pallo Imre” din

Odorheiul Secuiesc (1994-). Membru în Breasla „Barabás Miklós” (1997-); membru UAPR, Filiala MS (2003). Expoziții personale: Odorheiul Secuiesc (1977, 1982); TgM, Miercurea Ciuc, Sf. Gheorghe (1978); Tg. Secuiesc (1982); Gheorgheni (1983); CjN (1984); Budapesta, Nyiregyháza, Ungaria (1990). Expoziții de grup: Salonul Jud. TgM (1974, 1984); Expoziția Taberei de Creație, Praid (1976); Expoziția *Visul*, TgM (1978); *Medium*, Sf. Gheorghe (1981); Galeriile Muzeului de Istorie, Budapesta, Ungaria (1990); Százhalombatta, Győr, Ungaria (1992); Galeriile „Vármegye,” Budapesta

(1995); Expoziția Breslei „Barabás Miklós,” CjN (1995, 1999), TgM (1997); Arta Românească-Ijsselstein, Olanda (1998). *Altorelief monumental*, Salina Praid (1976); *Plastică spațială, lemn*, Hubertlak, Ungaria (1984, 1985); *Nicolae Bălcescu, bust monumental*, piatră artificială, Sovata (1991); *Petőfi Sándor, bust monumental*, piatră artificială, Sovata (1992), Százhalombatta, Ungaria (1993); *Bernády György, figura întreagă, bronz*, TgM (1994); *Monumentul Eroilor din cele două războaie mondiale*, Sovata (1996); *Monumentul deținuților politici*, fier forjat, Odorheiul Secuiesc (1996); *Mikes Kelemen, bust monumental, bronz*, Zagon (1997); *Episcopul Apur Vilmos, figura întreagă, bronz*, Gyula, Ungaria (1998); *Mikó Imre, figura întreagă, bronz*, Sf. Gheorghe (1998); *Arhiepiscopul Patachich Ádám, figura întreagă, bronz*, Kalocsa, Ungaria (2000); *Monumentul Milenar*, coproducție: Gergely István, Dóczy András, Bocskay Vince (2000); *Monumentul Milenar, adeziv-bronz*, Cristuru Secuiesc (2001); *Bod Péter, bust monumental, bronz*, Cernatul de Sus (2001); *Monumentul Eroilor Revoluției de la 1848 și a celor două războaie mondiale, adeziv-bronz*, Tg. Secuiesc (2005). Membru al Academiei Maghiare de Artă (2004). Premiul „Kolozsvári testvérek” din partea EMKE, pentru sculptură de interes public (1995).

Lucrări publicate:

- în colaborare:
- *Bernády György emléknep: a Bernády György szobor története.* - Mv.: Mentor, 1994. - 20 p.

Referințe:

- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29.* - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - vol. 1: A-K, 1996, p. 101.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 90.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel.* - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A - G. - 1999.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda.* - Oradea: Scripta, 2000.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 57.
- *Bocskay Vince: [Album]* / [Nagy Miklós Kund]. - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2008. - 30 p., 28 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 20.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 113.
- *Bocskay Vince emberarcú szobrászata* / B. D. În: *Népújás* (Múzsza), 2008. okt. 4, p. 4.

BOÉR Ferenc, actor; n. 23 apr. 1940, TgM. Studii:

Fac. de Teatru „Szentgyörgyi István”, TgM (1960). Actor la Teatrul de Nord SM (1960-1990); Teatrul Național TgM (1980-1990); Teatrul Maghiar de Stat CjN. Cadru didactic, secția Teatru, UBB CjN (1990-). A efectuat turnee colective în Anglia, Ungaria, Franța, Finlanda, Polonia și individuale în Ungaria, Slovacia, Polonia. Roluri: *Baronul, Azilul de noapte* de Gorki; *Socrate, Cuvânt de apărare al lui Socrate* de Platon; *Cliff, Privește înapoi cu mânie* de Osborne; *Nero, Dogorește soarele deasupra*

lui Seneca de Kincses Elemér; Henrik, *Becket* de Anouilh; Helikon, *Caligula* de Camus; Cațavencu, *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale; George, *Oameni și șoareci* de Steinbeck; Soțul lui Emmi, *Nunta mic burgheză* de Bertolt Brecht; Sauders, *Scandal la operă* de Ken Ludwig; Voievod al țiganilor, *Trandafiri cu ochi negri*; Gregors Werle, *Rața sălbatică* de H. Ibsen; Jacques tatăl, *Jacques sau supunerea* de E. Ionescu; Musafirul, *Cvartetul* de Spiró György; Robbie Ross, *Cine are nevoie de teatru?* de T. Wertebaker; J. J. Peachum, *Opera de trei parale* de Bertholt Brecht-Kurt Weil; Stephano, *Furtuna* de W. Shakespeare; Nestor, *Troilus și Cresida* de Shakespeare; Lucifer, *Tragedia omului* de Madách Imre; Victor-Emanuel Chandebise, *Puricele în ureche* de Feydeau; Vargányai Gusyátv, *Ibusár* de Parti Nagy Lajos; Ducele Himalai, *Opereta* de W. Gombrowicz; Aegon, *Comedia erorilor* de Shakespeare; Malvolio, *A douăsprezecea noapte* de Shakespeare; Marquis Devcharron, *Cabala bigoșilor* de M. Bulgakov; Guildenstern, *Rosencrantz și Guildenstern sunt morți* de Tom Stoppard; Achmed, *Maurii* de Székely János; Kazinski, *Impostorul* de Spiró György; Carillo Alfonz, *Ambițiosul* de Márton László; Chitră, *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare; Primarul, *Balaurul* de J. Svarc; Mr. Smith, *Cântărețea cheală*, E. Ionescu; Banul Simion, *Banul Bank* de Katona József; Tocilă, *Cum vă place?* de Shakespeare; Carol, cărciumarul, *Naftalina* de Heltai Jenő; Joseph Vallet, *Adevărul pur* de Müller Péter; *Locșitorul lui Caligula* de Székely János; Cristofor Bella, *Fii cuminte*, *Cristofor* de Baranga, în lb. română; Treff, Luft, Pikk, *O chestiune de onoare* de Méhes György. Spectacole individuale: *Eu, József Attila, sunt aici*, recital din poeziile lui József Attila; *Cine m-a văzut?*, recital din poeziile lui Ady Endre; *Pe coardă de nervi*, spectacol comemorativ Bartók Béla; *Trăiesc printre ei*, recital Dsida Jenő; *Cum se poate*, recital Remenyik Sándor; *Spune adevărul*, disc. Premiul I pentru interpretare, SM (1978); Premiul special pentru interpretare, SM (1979); Premiul „Arizona” pentru interpretare masculină, Colocviul Teatrelor Minorităților Naționale, Sf. Gheorghe (1982); Premiul „Merlin” pentru cea mai bună interpretare masculină (1993); Premiul EMKE (1993); Premiul „Sik Ferenc” al Teatrului Cetății din Gyula, Ungaria (1997); Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavaler (2004); membru onorific permanent al Teatrului Maghiar din CjN (2006); Premiul „Szentgyörgyi István” (2007); Ordinul „Crucea Republicii Ungare” în rang de Cavaler pentru activitatea desfășurată în interesul scenei maghiare.

Referințe:

- *Magyar Színházművészeti Lexikon*. - Budapesta, Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 75-76.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - vol. 1: A-K, 1996, p. 108-109.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 94.
- *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 118-119.
- www.huntheater.ro

BOERIU, Ioan V., avocat, magistrat, memorialist; n. 5 iun. 1911, Iclânzul, MS - m.? Cursuri primare la Reghin; Lic. „Al. Papiu-Ilarian” TgM (1925-1928); Fac. de Drept din CjN (1929-1933). Dr. în științe juridice, Univ. din CjN (1934). Se angajează avocat stagiar la Reghin, biroul de avocatură al dr. Alexandru Ceușianu (1935-1937); carieră de magistrat, ca ajutor-judecător la Judecătoria Rurală de Pace din Hălmașiu, AR (1937), mutat apoi la cea din Luduș, jud. Turda (1937); judecător provizoriu la Judecătoria Mixtă din Bistrița (1939); se refugiază o perioadă; judecător la Judecătoria Rurală de Pace Zlatna, AB (1941-1948); funcționar de bancă la Bistrița (1948-1950); reținut de Securitate într-un Centru de triere din București (23 sept. 1950-12 febr. 1951); angajat la Filiala CjN a Academiei RPR (1951), mai întâi administrator, apoi documentarist, apoi cercet. Pasionat de literatură, colaborează la revistele *Gazeta literară*, *Familia*, *Iașiul literar*, *Steaua*, *Tribuna*, *Studii și cercetări de istorie a artei*.

Lucrări:

- *Povestea vieții mele*, 3 vol. (manuscris).

Referințe:

- *Despre Reghinul de altădată și scurtă cronică de familie* / Liviu Boar. În *Reghinul cultural*, vol. 6. - Reghin, 2002, p. 200-207.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 242.

BOERIU, Valeriu, prof., n. 23 ian. 1883, Crăciunel, MS-Turda - m. 1956, CjN; Univ. CjN (1924). Învățător suplinitor la Șc. primară confesională din localitatea Iclânzul, MS (1903-1913); învățător titular definitiv la Șc. confesională Ruginoasa, CJ (1913-1919); este transferat la Șc. Civilă de Stat Reghin, care va purta apoi, la sugestia sa, numele de Gimnaziul Mixt de Stat „Petru Maior” (1919-1940); fiind și dir., a inițiat construirea noului sediu al șc. (1930-1931). Se stabilește la SB (1940); prof. la Lic. „Radu Negru” din Făgăraș; după pensionare s-a stabilit la CjN.

Referințe:

- *Despre Reghinul de altădată și scurtă cronică de familie* / Liviu Boar. În *Reghinul cultural*, vol. 6. - Reghin, 2002, p. 200-207.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astreii* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

BOGĂTEAN, Călin, artist plastic; n. 26 mart. 1972, Luduș, MS. Studii: Lic. „Gh. Șincai” din TgM; Lic. „Ion Vlasiu” TgM, secția sculptură în lemn (1990); îl are ca prof. și mentor pe artistul plastic Vasile Mureșan (1995-); urmează cursurile Univ. de Artă Populară TgM, secția pictură, cu Lucia Călinescu (2002); studiază iconografia din muzee și mănăstiri, de preferință din sec. XV-XVI; continuă studiile la Univ. de Artă și Design din CjN la secția de pictură și pictură monumentală (2007-). Activează ca sculptor (1990-2000); lucrează icoane după cei mai mari iconari; referent artă populară și meșteșuguri tradiționale la CCPCPTM (2004-). Lucrează la un proiect grandios: pictură de interior a unei grote, a unui stejar uriaș, lăcaș

de rugăciune și adpost al unui cuvios călugăr (2006). Din 1990 membru, apoi membru în cons. de conducere (1995), apoi vicepreș. (2009) al AAP, Filiala MS. Execută lucrarea Sfintei Mucenițe Filoteea, dăruită Episcopiei Argeșului și Muscelului (2005). Expoziții personale de icoane: *Galeriile Cuvântul liber*, debut (2002); Radio TgM (2002); Muzeul de Etnografie MS (2002, 2009); Teatrul Scena (2007); BCR (2003); Holul Prefecturii MS (2009); de pictură: *Galeria Cuvântul liber* (2002). Expoziții de grup: Muzeul de Etnografie Reghin (2004); Muzeul de Etnografie MS (2005), *Iconari din județul Mureș*; București, *Rugămu-ne ție* (2005-2008); Pitești (2002-2004) premiul de excelență în iconografie, 2005-2008. Referințe: apariții la emisiunile televizate de știri: Realitatea TV; Antena 1 București (2007) și TgM (2003, 2004, 2006, 2007); România Internațional; Tv. Cultural București (2003); emisiunea *Viața spirituală* TVR1 București (2003); Emisiune documentar *Călin Bogătean iconar din jud. MS* difuzată pe TVR 2 București și TVR Internațional (2003); emisiune în direct *Suflete tari* Antena 1 TgM (2007); emisiune dedicată obiceiurilor, *Viața satului mureșan* TTM (2007); documentar TVR2 *Icoana din suflet* (2008); de radio: Radio Renașterea, Radio România Cultural, Radio TgM. Diplomă de excelență oferită de ÎPS Calinic al Argeșului și Muscelului; Diplomă de merit oferită de ÎPS Andrei de Alba Iulia pentru servicii aduse Bisericii Ortodoxe.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Anuar 2010. Asociația Artiștilor Plastici Mureș / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan, Călin Bogătean.* - TgM: Nico, 2011, 103 p.
- *Artiști Plastici Mureșeni. Asociația Artiștilor Plastici Mureșeni 1977-2012.* TgM: Nico, 2012.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.
- *Galaxia valorilor / Dorin Borda, Romeo Soare.* - vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 48-52.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Nico, 2007. - 162 p.
- *Culoare și rădăcini / ISM.* În: *24 ore mureșene*, 28 aug. 2007, p. 4, 2 foto.
- *Tabără de pictură, cu cinci bărbați de...calitate! / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 6 sept. 2008, p. 5, 1 foto.
- *Expoziție de icoane la Palatul Administrativ.* În: *Zi de zi*, 3-5 apr. 2009, p. 7.
- *Călin Bogătean pictează cu har chipurile sfinților. Portret / Claudia Sas.* În: *Adevărul de seară*, 21 sept. 2009, p. 16.

BOGDAN, Florin, muzeograf; n. 6 oct. 1982,

Reghin, MS. Studii: Fac. de Istorie (2001-2005), masterat (2005-2007), Univ. „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia. Dr. în istorie, cu teza: *Prețul de achiziție al cărții românești vechi în Transilvania în secolele XVI-XVIII*, Univ. „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia (2010). Muzeograf debutant (2006); muzeograf II (2006-2008); muzeograf I (2009-) la Muzeul Etnografic Reghin. Participă la sesiuni de comunicări șt.; publică studii în reviste de specialitate; membru în echipa grantului CNCIS: *Repertoriul tipografilor, editorilor, gravurilor și patronilor cărților*

românești, coordonat de dr. Eva Mârza (2006-2008); deținător al unei burse CNCIS tip BD.

Lucrări publicate:

- *Carte și societate în județul Mureș.* - SB: Editura Infoart Media, 2010.
- *Prețul de achiziție al cărții românești în Transilvania în secolele XVI-XIX.* - SB: Editura Info Art Media - ASTRA Museum, 2011.
- în colaborare:
 - *500 de ani de tipar românesc (1508-2008). Catalog de expoziție / Florin Bogdan, Elena Mihiu.* - SB: Editura Techno Media, 2008.
 - *Repertoriul tipografilor, editorilor, gravurilor și patronilor cărților românești vechi (1508-1830).* - SB: Editura Techno Media, 2008.
 - *Bâte din colecția Muzeului Etnografic Reghin. Catalog / Florin Bogdan, Aurelia Danciu.* - SB: Editura Infoart Media, 2009.
 - *Reghinul și epoca de aur / Florin Bogdan, Ana Hancu, Sabin Urzică, Simona-Loredana Bogdan.* - SB: Editura Infoart Media, 2009.
 - *Carte românească veche în județul Mureș. Catalog (secolul al XVII-lea) / Elena Mihiu, Florin Bogdan.* - SB: Editura Techno Media, 2009.
 - *Muzeul Etnografic Reghin. 1960-2010.* - TgM: Nico, 2010.

Studii și articole:

- *Carte și societate în județul Mureș. Studiu de caz: comuna Vătava.* În: *Marisia*, 18, 2006, p. 415-425.
- *Catalogul cărții românești din comuna Vătava (jud. Mureș).* În: *Reghinul cultural*, 8, 2006, p. 85-113.
- *Un exemplar necunoscut al unei tipărituri sibiene din secolul al XVII-lea.* În: *Satu Mare. Studii și comunicări*, 2, 22-24, 2005-2007, p. 19-22.
- *Ceasloave blăjene (1751-1753) / Elena Mihiu, Florin Bogdan.* În: *Libraria*, 7, 2008, p. 159-169;
- *Preocupări ale protopopului Petru Maior pentru înzestrarea bisericilor cu cărți necesare săvârșirii serviciului religios / Florin Bogdan, Elena Mihiu.* În: *Satu Mare. Studii și comunicări*, 25, nr. 2, 2008, p. 79-82.
- *Reforma religioasă din Transilvania în secolul al XVI-lea în dezbateri dietală. Confesiunea unitariană și dieta de la Turda (6-13 ianuarie 1568) / Florin Bogdan, Simona-Loredana Bogdan.* În: *Satu Mare. Studii și comunicări*, XXV/II, 2008, p. 25-28.
- *Proiectul Muzeului Spiritualității românești de pe Valea Mureșului superior / Florin Bogdan, Aurelia Danciu.* În: *Reghinul cultural*, 9, 2009, p. 392-410.
- *Expoziția „500 de ani de tipar românesc (1508-2008)” / Florin Bogdan, Elena Mihiu.* În: *Marisia - Arheologie - Istorie*, 29, 2009, p. 301-314.
- *Piese de mobilier din colecțiile Muzeului Etnografic Reghin. Lăzi de zestre, în Marisia - Etnografie*, 29, 2009, p. 75-98.
- *Carte românească veche în colecții reghinene / Florin Bogdan, Elena Mihiu.* În: *Acta Mvsei Porolissensis*, 31, 2009, p. 274-279.
- *Table de breaslă în colecția Muzeului Etnografic din Reghin / Florin Bogdan, Dorin-Ioan Rus.* În: *Transilvania*, nr. 5-6, 2009, p. 84-93.

• *Prețul de achiziție al cărții românești vechi în Transilvania în secolul al XVI-lea.* În: *Transilvania*, nr. 12, 2009, p. 17-22.

• *Contribuții la istoria comerțului cu cartea în Transilvania (sfârșitul secolului al XVIII-lea - începutul secolului al XIX-lea).* Studiu de caz: *Minologhion (Blaj, 1781).* În: *Libraria*, 9, 2009, p. 164-186.

• *Un document inedit din arhiva Muzeului Etnografic „Anton Badea” Reghin. Addenda la istoria militarilor Reghinului.* În: *Satu Mare. Studii și comunicări*, 26, 2009.

Referințe:

- CV
- Baza de date BJM

BOGOȘEL, Constantin, publicist, prof.; n. 8 iun.

1978, TgM. Studii: Grupul Șc. „Gheorghe Șincai”, TgM (1997); Fac. de Geografie-Istorie, UDC, TgM (1997-2001); Șc. Academică Postuniv. de Informatică Aplicată și Programare, Univ. Tehnică CjN (2008); masterat la UPM, în domeniul „Elite, cultură și construcție europeană” (2009-2011).

Prof. la Grupul Șc. Agricol Iernut, Șc. Generală Băgaciu, Șc. Gen. Dumbrăvioara, TgM: Grupul Șc. „Gheorghe Marinescu”, Grupul Șc. „Avram Iancu”, Gimnaziul „Dacia”, Gimnaziul „Serafim Duicu”, Grupul Șc. „Aurel Persu”. Stagiul de perfecționare profesională în Regatul Unit al Marii Britanii (2004-2005). Participă la simpozioane și publică în lucrările acestora de la UBB CjN, UDC TgM, Muzeul de Istorie Sighișoara. Colab. al Editurii Edu, la *Cuvântul liber*, *Zi de zi*, *LitArt*, *Gazeta Reghinului*. Este vicepreș. la Soc. Cultural-Patriotică „Avram Iancu”, Filiala MS; membru de onoare al Asociației Naționale „Cultul Eroilor” Mureș; membru al AAP MS.

Lucrări publicate:

• *Miscellanea Maris.* - Vol. 1. - TgM: Editura Edu, 2010. - 379 p.; Vol. 2. - TgM: 2012.

- în colaborare:

• *Tabăra de pictură Sângeorgiu de Mureș 2011* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Constantin Bogoșel. - TgM: Nico: 2012. - 79 p.

Articole:

• *Biblia sângeorzenilor a văzut lumina tiparului.* În: *Cuvântul liber*, 14, 16 aug. 2010, p. 2.

• *Școala Doctorală de la Universitatea „Petru Maior”, expresie incontestabilă a valorii și competenței.* În: *Cuvântul liber*, 9-11 oct. 2010, p. 6.

• *„Camarazi de război” a văzut lumina tiparului.* În: *Zi de zi*, 16 nov. 2010, p. 2.

• *O nouă premieră în software educațional... tocmai la Târgu-Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 18 nov. 2010, p. 7.

Referințe:

• *Constantin Bogoșel debutează literar* / Alexandru Toth. În: *Zi de zi*, 24 nov. 2010, p. 10.

BOIER, Filip, pr., prof., viceprotopop gr.-cat.; n. 1798, Lechința de MS - m. 1861. Studii secundare la TgM, iar teologice la Blaj unde, după absolvire, în 1817 a fost numit prof. la „principie” la lic. După zece ani a

fost trimis paroh în com. natală, unde activează până la moarte, fiind ridicat în 1840 la rangul de vice-protopop al tractului Luduș.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj: s.n., 1940, p. 56-57.
- *Dascălii „Papiului”/Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Nico, 2011, p. 136-137.

BOILĂ, Adela Corina, artist plastic; n. 23 mart.

1983, Târnăveni, MS. Studii: UMF, Fac. de Medicină Gen. TgM. Membră a AAP Filiala MS (2007). Participă cu lucrări de pictură la expoziția de grup Sala „Unirea” TgM (2007). Participă la tabăra de creație de la Cund, organizată de familia sa.

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 26.

BOILĂ, Lacrima Bianca, artist plastic; n. 17 iun.

1987, TgM. Studii: Col. N. „Unirea;” urmează și cursurile Șc. Populare de Artă, secția pictură, clasa prof. Lucia Călinescu. A participat la mai multe tabere de pictură, la Cund (2002-2005), Șincai (2004), Seleușul Mic (2005); a participat la expoziții colective la Cund (2002-2004), Brăila (2005).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Tabăra de pictură de la Cund: Expoziția retrospectivă. 1-12 noiembrie 2004. Sala de expoziții „Unirea” Târgu-Mureș. Asociația Artiștilor Plastici Mureș. Familia Lacrima Rodica și Romulus Boilă* / Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Ansid, 2004. - 16 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 27.
- *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund* / N. Balint. În: *Zi de zi*, 3 aug. 2006, p. 2.

BOILĂ, Romul, avocat, om politic, prof. univ.; n. 8

oct. 1881, Târnăveni, MS - m. 14 mart. 1946, CjN. Studii gimnaziale și medii la Gimnaziul evanghelic din Mediaș (1891-1896) și Gimnaziul superior rom.-cat. din CjN; Univ. CjN, Fac. de Drept; călătorie de studii, frecventând cursuri de drept penal și economie politică, filosofie, psihologie la univ.

din Berlin și Paris. Dr. în științe juridice și politice, Univ. CjN (1903). A fost stagiar în cancelaria lui Iuliu Maniu din Blaj; avocat la Târnăveni (1906); inițiatorul înființării băncii „Vulturul,” Institutul de credit și economii din Târnăveni; membru în conducerea PNR; participant la MAN de la AB; membru în Comitetul executiv al PNR (1920). Prof. titular de drept constituțional la Univ. din CjN, Fac. de Drept (1919-1946); decan (1923-1924, 1929-1930, 1932-1935); prodecan (1924-1925, 1928-1929, 1930-1931); membru

în Senatul Univ., în Cons. Dirigent din Ardeal și șef al Departamentului Comunicațiilor și Alimentării (1918-1920); dir. al Seminarului de Drept Constituțional și prof. suplinitor la Catedra de Știință și Legislație financiară (1935). Desfășoară activitate în cadrul Soc. studenților în drept. Pleacă la SB ((1940), fiind rechemat la Catedra de drept constituțional ca titular (1943); ales decan al Fac. de Drept din CjN (1944). Deputat în circumscripția Târnăveni (1919-1920), senator și vicepreș. al Senatului (1928-1929); membru marcant al PNȚ și al Cons. de revizuire legislativă în guvernul Iuliu Maniu; cons. mun. la CjN (1926). A colaborat la *Gazeta Transilvaniei* din BV și la *Românul* din Arad. Publică în *România Nouă* articolul *Restitutio in integrum*, pentru care ziarul este suspendat, iar autorul sancționat cu domiciliul forțat. Distincții: Ordinele „Steaua României” în grad de Ofițer (1928/1929); Ferdinand I în grad de Comandor (1931); Medalia „Răsplata Muncii pentru Învățământ,” cls. I.

Lucrări publicate:

- *Dreptul de alegător la alegerea deputaților dietali.* - Blaj, 1905.
 - *Dreptul de alegător comunal.* - Șimleul Silvaniei, 1909.
 - *Votul universal.* - Diciosânmărtin (Târnăveni), 1909.
 - *Dreptul constituțional român.* - CjN, 1920.
 - *Democrația.* - S.I., 1921.
 - *Anteproiect de Constituție.* - S.I., 1921.
 - *Diviziunea dreptului în dreptul public și privat.* - S.I., 1923.
 - *Organizarea de stat (considerațiuni teoretice. Organizația Statului Român în comparație cu alte state).* - S.I., 1927.
 - *Studiu asupra reorganizării Statului Român Întregit,* București. - S.I., 1931.
 - *Memoriu.* - CjN, 1934.
 - *Statul.* - S.I., 1939.
 - **în colaborare:**
 - *Proiect de lege pentru dreptul electoral și alegerea deputaților.* În colab. cu Victor Onișor, Valer Moldovan. Apărut în publicațiunile Camerei deputaților de la Budapesta. - S.I., 1913.
 - *Legea nouă despre alegerea deputaților,* în colab. cu Victor Onișor și Aurel Lazăr, Arad. - S.I., 1914.
 - *Anteproiect de Lege pentru Organizarea Administrației Locale* (în colab.). - S.I., 1921.
 - *Organele administrației locale.* - S.I., 1921.
 - *Codul administrativ adnotat.* - S.I., 1930.
 - *Provincia 2000: Válogatás a folyóirat cikkeiből [Provincia folyóirat I., 2000-es évfolyamában megjelent cikkek válogatását tartalmazza]* / A kötetet szerkesztette Szokoly Elek. - Mv.: Pro Európa Kiadó, 2001. - 359 p.
 - *Provincia 2000: Antologie [O antologie a articolelor publicate în revista Provincia anul I, 2000]* / Editor coord. Szokoly Elek. - TgM: Pro Europa, 2001. - 358 p.
- Referințe:**
- *Minerva, Enciclopedia României.* - CjN, 1929, p. 202.
 - *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928, XII.* - Vol. 2. - București: Cultura Națională, 1929, p. 876-880, 942-943.
 - *Serbările unirii 1929* / Ed. îngrijită de Ion Montani, Ion Georgescu, Emanuel Popescu. - București: Cultura Națională, 1929. - 12 f., 192 p.
 - *Păcatele Ardealului față de sufletul vechiului regat: fapte, documente și facsimile* / Ion Rusu Abrudeanu. - București: Cartea Românească, [1930]. - 600 p.

- *Activitatea științifică la Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj în primul deceniu 1920-1930* / de I. Crăciun. - Cluj: s.n., 1935 - 321 p.
- *Politics and political parties in Romania.* - London: International Reference Library Publishing. - 1936. - 560 p.
- *Oameni din Bihor 1848-1918* / Teodor Neș. - Oradea: s.n., 1937. - 653 p.
- *Anuarul Universității „Regele Ferdinand I”* (1937-1938), CjN, 1939, p. 49.
- *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat* / Szinnyei József. - 3. köt.: Berényi János-Bredetzky Sámuel. - 1941. - 636 p.
- *Istoria memorandumului românilor din Transilvania și Banat [Ed. 1947]* / Vasile Netea. - București: Fundația Regele Mihai I, 1947. - 483 p.
- *Consiliul Național Român din Blaj (1918-1919), Protocoale și acte.* - Vol. 1, CjN, 1978, p. 218.
- *România după Marea Unire* / Mircea Mușat, Ion Ardeleanu. - Vol. 2, partea I, 1918-1923. - București, 1986, p. 71, 86, 318, 866, 966, 987, 988; Vol. 2, partea a II-a, nov. 1933 - sept. 1940. - București, 1988, p. 157, 164, 167, 230, 252, 566-570.
- *Viața universitară clujeană interbelică* / Stelian Neagoe. - Vol. 1, CjN, 1980, p. 174, 175, 184, 199, 202; vol. 2, p. 6, 15, 43, 46, 64, 84, 133, 306.
- *Făurirea statului național unitar român, 1918* / Ștefan Pascu. - Vol. 2, București, 1983, p. 182.
- *Documentele Unirii: 1918 la români.* - Vol. 7, p. 411; Vol. 9 - 1989, p. 338, 345.
- *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ioan Damian. - CjN: s.n., 1996, p. 171, 213, 217.
- *Primăria clujeană în perioada interbelică, în 80 de ani de administrație românească la Cluj-Napoca* / Vasile Lechințan. - Vol. 1 - CjN: s.n., 1999, p. 40, 65.
- *Teroarea: Documente ale procesului Iuliu Maniu, Ion Mihalache.* - București: Vreemea, 1999. - 928 p.
- *Istoria României: Transilvania.* - Vol. 2: (1867-1947). - 1999. - p. 1079.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ediție anastatică - București: Saeculum I.O., 1999 - Vestala, p. 112.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 46.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 467.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 236.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 82; foto.
- *Câteva aspecte privind activitatea social-politică desfășurată de dr. Romul Boilă între cele două războaie mondiale* / Nicolae Victor Fola. În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 379-383.

BOILĂ, Zaharia, Aral Chazi, George Ohăbeanu

(pseudonime); jurist, ziarist; n. 29 nov. 1892, Târnăveni, MS - m. 1976, CjN. Dr. în drept, Budapesta. În 1918 este secretar general al CNR în comitatul Târnavei Mici; prefect al jud. Târnavă-Mică (1928), prefect de HD (1932). În nov. 1946, a candidat în fruntea listei PNȚ din SJ. A fost dir. ziarelor *Patria* și *România nouă* din CjN; publică în diferite ziare de sub regimul maghiar. A fost arestat politic prima dată în 1942 și internat în lagărul de la Tg. Jiu, apoi încă de trei ori în perioada comunistă: 1947-1948, 1950-1956, 1961-1963. În 1956 au fost arestați și cei trei copii ai săi. Între 1973-1974 își scrie memoriile, acoperind perioada 1910-1940.

Lucrări publicate:

- *Însemnările unui fost „student” din Blaj.* - CjN, s.a.
- *Catechismul Românului cinstit.* - Cluj, 1920.

- *Un braconier politic: O. Goga.* - Blaj, 1924.
- *Chestiunea averilor bisericești.* - s.l., 1928.
- *A bățut ceasul! G. Ohăbeanu.* - Diciosânmărtin, 1933.

• *Memorii.* - CjN: Biblioteca Apostrof, 2003.

- în colaborare:

• *Amintiri despre Iuliu Maniu / Ionel Pop, Zaharia Boilă, Matei Boilă* - CjN: Dacia, 1998. - 128 p.

Referințe:

- *Istoriografia română în 1923 și 1924: repertoriu bibliografic / Întocmit de Ioachim Crăciun.* - CjN: Ardealul Institut de arte grafice, 1926. - 157 p.
- *Politics and political parties in Roumania.* - London: International Reference Library Publishing Co. - 1936. - 560 p.
- *Închisoarea elitei românești: compendiu / Prof. dr. Nuțu Roșca.* - BM: Gutinul, 1998. - 163 p.
- *Teroarea: Documente ale procesului Iuliu Maniu, Ion Mihalache / Red. C. Cantacuzino, M. Colfescu, V. Drăgan.* - București: Vremea, 1999. - 928 p.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri / Lucian Predescu / Ed. anastatică* - București: Saeculum I.O., 1999 - Vestala. - 960 p.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă / Cornel Sigmirean.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 396.
- *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astei / Teodor Ardelean.* - CjN: Limes, 2009, p. 248.
- *Dacă nu uităm istoria, nu putem aplauda pigmeii! Zaharia Boilă, „Memorii”, Biblioteca Apostrof, Cluj-Napoca / Vasile Morar.* În: *Ziarul necenzurat*, Baia Mare, 24-30 iul. 2007.

BÖLÖNI László, fotbalist, antrenor, medic

stomatolog; n. 11 mart. 1953, TgM. La 14 ani este legitimat la Chimica Târnăveni, unde activează până în 1969; se transferă la ASA TgM, echipă în cadrul căreia debutează în Divizia A, la 21 aug. 1971, în meciul cu Farul CT. Mijlocaș cu

o mare forță de șut, atrage atenția antrenorilor și este selecționat în echipa națională de seniori a României de 78 de ori; are 387 prezențe în divizia A; 62 de goluri înscrise. A fost un component de bază al echipei naționale în campania calificării la Campionatul European din Franța (1984). Declarat cel mai bun fotbalist al țării (1983); locul 2 (1976); în 1986, cu Steaua București cucerește Cupa Campionilor Europeni. Pentru o scurtă perioadă de timp este antrenorul echipei naționale de fotbal a României; antrenează echipa portugheză S.C. Sporting Lisabona și câștigă atât campionatul, cât și cupa Portugaliei; este antrenorul echipei franceze de primă ligă, Rennes; contractat la o echipă din Dubai (2006-2007); antrenor la Standard Liège, cu care a participat la Cupa UEFA (2008-2009), echipa antrenată devenind campioana Belgiei. Premii: „Cel mai bun fotbalist al anului” (1983); Cetățean de onoare al Mun. Târnăveni (1999); „Cel mai bun sportiv mureșean al secolului XX” decernat cu ocazia „Zilelor mureșene” (23 iun. 2000); Premiul presei, TgM (2005); „Cea mai apreciată personalitate în sport,” TgM (2005); ales „Antrenorul anului 2009” , în Belgia; Premiul special „10 pentru România”, TgM (2009).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Volt egyszer egy nagy csapat / Írta és szerkesztette*

Szucher Ervin. - Mv.: Juventus Kiadó, [2001]. - 254 p.

Referințe:

- *Cu fotbalistii „Tricolori” în jurul lumii / Mircea Popescu.* - București: Editura Enciclopedică, 1994.
- *Jubileumok, sorsok, emberek: Marosvásárhely neves sportolói / Rád Sándor.* - Mv.: s.n., 1996. - 104 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996 - Vol. 1: A-K, 1996, p. 123.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 107.
- *Gala Bölöni / Florin Marcel Sandor.* - CjN: Eikon, 2005.
- *Galaxia valorilor / Dorin Borda, Romeo Soare.* - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș” 2007. - 259 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 135.
- *Ladislau Bölöni - cel mai bun fotbalist al anului 1983 / P. Giurgiu.* În: *Steaua roșie*, 24 dec. 1983, p. 2.
- *Cetățeni de onoare ai municipiului Târnăveni sau oameni care au îmbogățit universul cu o speranță / Răzvan Ducan.* În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 1999, p. 4.
- *A vásárhelyi Bölöni László / Fazekas Károly Csaba.* În: *Erdélyi Napló*, 2005. máj. 10, p. 3.
- *Profil de fotbalist: Bölöni starul singuratic / Teofil Butnar.* În: *Ambasador*, nr. 103-104, 2005, p. 14, 1 foto.
- *Gala Bölöni Football Show / M. B.* În: *Cuvântul liber*, 29 apr. 2005, p. 4.
- *Mentorii Papiului au fost recunoscuți / Nelly Blăjuț.* În: *24 ore mureșene*, 13 nov. 2007, p. 3.

BOLOȘ, Mihaela Daciana, asist. univ.; n. 12 iun.

1982, Năsăud, jud. BN. Studii: Fac. Șt. și Litere, UPM (2005); Fac. de Șt. Economice și Administrative, specializarea Administrație Publică (2006); Univ. „Lucian Blaga” Sb, Fac. de Drept,

specializare drept (2008). Masterat în domeniul managementului în administrația publică, UPM TgM, (2010); dr. în istorie, cu teza: *Protecția și apărarea dreptului asupra mărcilor și indicațiilor geografice în relațiile internaționale*, UBB CjN, 2011. Asist. univ., Catedra de Istorie și Relații Internaționale, UPM, TgM. A urmat un stagiul de pregătire în Italia, la Università degli Studi di Lecce; grant postdrd. la Univ. „Al. I. Cuza” din Iași, cu titlul *Communication, information society and intellectual property*. Domenii de interes: mărcile și indicațiile geografice în relațiile internaționale.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *WIPO and Romania from an international relations perspective.* În vol. *Culture, Elites and European Integration, Volume IV – International Relations and European Union Interdisciplinary Studies / Iulian Boldea, Sigmirean Cornel Simion Costea* (coord volum). - Paris: Prodifmultimedia, 2011, p. 40-56.

Studii și articole:

- *Actul de naștere a mărcii moderne: Convenția de la Paris privind protecția proprietății industriale.* În *Studia Universitatis Petru Maior. Series Historia*, nr. 10/2010, p. 186-193.
- *Trademarks as power means in international relations.* În *Analele Universității din Craiova. Seria Științe Economice*, nr. 38/2010, p. 457-463.

• *Trademarks Applications in Romania Before and After Joining the EU* / Boloș Mihaela Daciana, Boloș Brăduț Vasile. În *Globalization and Higher Education in Economics and Business Administration*, Iași, 2010.

• *Trademarks and Geographical Indications Law Sources*. În *Bulletin of the Transilvania University of Brasov Series VII - Social Sciences Law*, nr. 2/2011, p. 115-122.

• *Appellations of origin vs. Geographical indications. Terminological debates during the Lisbon Treaty 1958*. În *Studia Universitatis Petru Maior. Series Historia*, nr. 11/2011, p. 275-282.

• *Concepte și riscuri privind portofoliul de mărci* / Boloș Mihaela Daciana, Boloș Brăduț Vasile. În *Universitatis Petru Maior, Series Oeconomica, Fasciculus I, an V*, 2011, p. 23-36.

• *Reflectarea elementelor identitare în brandul de țară*. În vol. *Risorgimento italian și risorgimento europene. De la modelul italian la realitatea Europei centro-orientale*. – TgM: s.n., 2011.

• *The historical argument in the protection and defense of geographical indications*. În *Transylvanian Review*, vol. XX, Supplement No. 2, 2011, p. 825-836.

Referințe:

- upm.ro

BÓNIS Johanna, Izsák Balázsnné; istoric, muzeograf; n. 21 iun. 1950, Tăuții de Jos, MM - m. 21 aug. 2006, TgM. Studii: șc. gen. și lic. la Baia Sprie (1969); IPed. TgM, secția Istorie (1972); UBB CjN, Fac. de Științe Sociale, secția Istorie-filosofie (1976). Prof. de istorie-geografie la Șc. Gen. nr. 2, TgM (1977-1979); muzeograf la Muzeul Jud. TgM, secția Istorie (1979-1982); muzeograf principal (1982-2000), cercet. muzeograf (2000-2006); dir. Muzeului Județean (2005-2006). A catalogat documentele din arhiva muzeului și a pus bazele unui depozit modern de păstrare a lor. Prin munca depusă a reușit să obțină spații suplimentare de depozitare pentru obiectele muzeului (iul. 2006). După 1989 obține pentru muzeu bastionul de la intrarea în cetate și bastionul mic, precum și peretele corespunzător acoperit dintre acestea (2006), unde organizează prima expoziție de istorie locală; reorganizează Muzeul de istorie locală, care se deschide după moartea sa, pe 16 sept. 2006. Proiectează și înființează Muzeul în aer liber din Lieget; inițiază restaurarea și reinstalarea în locul inițial a basoreliefului lui Ferenc József (lucrarea lui Sidló Ferenc) în holul Palatului Culturii; restaurarea vitraliilor din clădirea primăriei. Domenii de cercetare: istoria Transilvaniei, manufacturile din evul mediu, istoria orașului și a breslelor. Este inițiatorul și organizatorul Fundației Muzeale „Ráth Károly” (2005), fiind preș. acesteia până la încetarea din viață. Scopul fundației este colecționarea, depozitarea, prelucrarea și teaurizarea valorilor culturale ale maghiarilor din Transilvania. Organizează permanent expoziții în amintirea celor căzuți în revoluții și războaie. Scrie articole șt. și de popularizare în reviste și ziare: *Erdélyi Múzeum, Magyar Múzeum, Marisia, Vörös Zászló, A Hét, Népiúság,*

Erdélyi Napló. Expoziții organizate: *Capodoperele artei industriale din Târgu Mureș în colecțiile muzeului* (1992); *Prelucrarea artistică a sticlei în Ardealul sec. XVII-XIX* (1993); *Rochii și bijuterii din Ardealul sec. XVII-XIX* (1994); *Din istoria breslelor mureșene* (1995); *Din istoria breslelor ardelenene* (1996); *Capitole din istoria orașului Târgu-Mureș - expoziție permanentă în bastionul porții cetății* (1997, 2006); *Rákóczi Ferenc al II-lea și Târgu-Mureșul* (2001); *Din colecțiile Muzeului industrial al secuilor* (2003); *Modă, frumusețe, artă* (2005); *Artă bisericească* (2005); *Fața însorită a vieții: Viața socială din Târgu-Mureș la sfârșit și început de secol* (2005); *Expoziția memorială Bernády György* (2006). Publică în: *Breslele transilvănene: secolele XIV-XIX*; *Die Zünfte in Siebenburgen: XIV-XIX Jahrhundert*; *A marosmegyei magyarság történetéből: Tanulmányok; Târgu Mureș - Marosvásárhely: Képes útikalauz; Târgu Mureș-Neumarkt am Mieresch: Stadtführerin Bildern; Marosvásárhely történetéből; Milleniumi megemlékezés: Mit adott az erdélyi magyar kultúra Európának; Magyar Múzeumi Arcképcsarnok; A tér úttörője: Bolyai János emlékévk. Membro în Asoc. Muzeelor din Ardeal; Asoc. Culturală a Maghiarilor din Ardeal; Fundația Castellum. Distinsă cu Premiul special „Zsolnay Média Pályázat” (2003).*

Lucrări publicate:

• *A székegyföldi iparmúzeum*. - Mv.: Mentor, 2003. - 287 p.

• *A marosvásárhelyi Városháza és Kultúrpalota megmentett épülettartozékai*. - Mv.: Mentor Kiadó, 2008. - 30 p.

- în colaborare:

• *Marosvásárhely történetéből* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - Vol. 2. - S.l.: s.n., 2001. - 399 p.

• *A tér úttörője: Bolyai János emlékévk: Marosvásárhely, 2002* / A kötet szerkesztői: Csegi Sándor, Jung János, Kiss Elemér, Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2003. - 215 p.

• *Bresle transilvănene (Secolele XIV-XIX): Catalog selectiv de expoziție = Die Zünfte in Siebenbürgen (XIV. bis XIX Jahrhundert): Selektiver Ausstellungskatalog* / Red. Johanna Bónis, Petre Iambor, Viorica Pop. - CjN: [Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei], 1997. - 52 p.

• *Târgu-Mureș: A Guidebook in pictures = Neumarkt am Mieresch: Stadtführer in Bildern*. - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

• *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz* / Red. Fülöp Mária, Angela Kovacs, Valentina Lucian, Aurel Trif. - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

Studii și articole:

• *A koronázási dombormű a Kultúrpalotában*. În: *Népiúság*, 2006. márc. 3, p. 5.

Referințe:

• *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. fizet* / Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 99.

• *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség,*

városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században / Szabó Miklós; Szerkesztette Vida Erika. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.

• *In memoriam Bónis Johanna* / Ötvös József. În: *Népijság*, 2006. aug. 24, p. 2.

BORBÉLY László, politician; n. 26 mart. 1954,

TgM. Studii: Univ. Tm, Fac. de Științe Economice (1977); curs postuniv. ASE București (1985); seminar postuniv. la Univ. din Salzburg (1991). Economist la Întreprinderea Mecanică „Republica” Reghin și BJATM TgM (1977-1984); șef birou comercial la ICRA TgM. Din 1989 activează în CPUN TgM; devine preș. al

UDMR, Filiala MS și vicepreș. al grupului UDMR din Camera Deputaților (1991-1994); deputat de MS în Parlamentul României (1990-1996, 2000-). A îndeplinit mai multe funcții politice: membru în Comisia pentru industrie și servicii (1990-1992); secretar al Comitetului Dir. al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare (1990-1992); membru în Comisia pentru politică economică, reformă și privatizare (1992-1994, 1996, 2008); membru al Biroului Permanent al Camerei Deputaților (1992-1995); secretar al Camerei Deputaților (1994-1995); Secretar de Stat la Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului (1996-2000); secretar (2001-2004) și chestor (2000-2001, 2004-2005) al Biroului Permanent al Camerei Deputaților; membru al Delegației Parlamentului României la Inițiativa Central-Europeană, Dimensiunea Parlamentară (2000-2004); membru în Comisia pentru egalitate de șanse pentru femei și bărbați (2004-2005); membru în Comisia pentru buget, finanțe și bănci (2005-2008); ministru delegat pentru lucrări publice și amenajarea teritoriului (2004-2007); ministru al dezvoltării, lucrărilor publice și locuințelor (2007); Ministru Mediului al României (2009-). Cadru didactic asociat la Univ. „Sapientia” din TgM (1991). Preș. al Fundației Culturale „Dr. Bernády György” TgM (1991).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *România și integrarea în NATO*.

Referințe:

• *Personalități publice-politice: decembrie 1989-27 septembrie 1992: [dicționar]* / Editor Graziela Bărlă. - București: Holding Reporter, 1993. - 264 p.

• *Transilvania: himera ungarismului iredentist* / Ion Șuța. -București: Academia de Înalte Studii Militare, 1995. - 362 p.

• *Transilvania. Zonă de contacte și conflicte* / Jean Nouzille. - București: Editura Enciclopedică, 1995. - 303 p.

• *Personalități publice - politice 1995-1996* / Graziela Bărlă. - Ed. a 3-a. - București: Holding Reporter, 1996, p. 339.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.

• *A határon túli magyarság helyzete*. - Budapest: Miniszterelnöki Hivatal, 1998. - 160 p.

• *Adunarea Constituantă: 11 iulie 1990 - 21 noiembrie 1991*. - București: Senatul României, 1998. - 240 p.

• *1989-1998: istorie „maghiaro-maghiară” în citate* / Zeno Millea. - București: ARED, 1999. - 136 p.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 125.

• *„Zilele Sărmășene, sărbătoarea noastră de suflet”* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 28 aug. 2007, p. 1.

• *Tăriceanu face o vizită de lucru în județul Mureș* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 24 aug. 2007, p. 1, p. 6, 6 foto.

• *Prezenți la Târgu-Mureș pentru inaugurare, ministrul Borbély și președintele ANS...* / Carmen Balisz. În: *24 ore mureșene*, 27-29 ian.

2007, p. 1, 1 foto.

• *Patinoar acoperit și nouă sală de sport la Târgu-Mureș* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 18-20 aug. 2007.

• *Omul anului 2006. Târgumureșenii au desemnat cele mai apreciate personalități locale*. În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2006, p. 1, 5, 4 foto.

• *La 450 de ani de la înființare, Liceul Bolyai a găzduit o întâlnire a foștilor săi elevi* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 25-27 aug. 2007, p. 1, 1 foto.

• *Dosar de excelență* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 2-7 mai 2006, p. A12-A13, 2 foto.

• *Borbély a promis târgumureșenilor un bazin olimpic de cinci milioane de euro* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 18-20 aug. 2007, p. 1, 2 foto.

BORBÉLY-BARTIS Éva, prof., artist plastic,

etnograf; n. 19 nov. 1972, Reghin, MS. Studii: UBB CjN, Fac. de Lb. și Literatură Maghiară (1996). Se ocupă de cercetări etnografice, mai ales de obiceiuri populare ca: fărșag, carnaval. S-a bucurat de recunoaștere internațională la Debrecen, Ungaria și la Basel, Elveția. Este membră a Soc. de Etnografie „Krizsa János” CjN.

Lucrări publicate:

- *Fényes vót, úgy lebegett*. - CjN: s.n., 1994.

Studii și articole:

• *Farsangolás Bereszelnén*. În: *Krizsa János Néprajzi Társaság Évkönyve*, Kv., 1996.

Referințe:

• *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad, Scripta, 1997, p. 101.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 61-62.

BORDA, Dorin, ziarist; n. 9 iul. 1943, Reghin MS.

Studii: clasa I-IV la Șc. Gen. Urmeniș, BN și Șc. Gen. Râciu (un semestru) (1950-1954); din cls. a V-a, apoi Lic. de Băieți „Al. Papiu Ilarian” TgM (1954-1961); Șc. de Activiști Culturali, secția biblioteconomie, București (1962-1964); Fac. de Ziaristică București (1972-1975). Prof. suplinitor

la Șc. Gen. Râciu (1961-1962); metodist și bibliotecar la Secția împrumut a Bibliotecii Regionale Mureș (1964-1972), apoi ziarist la *Steaua roșie*, devenită în decembrie 1989 *Cuvântul liber*, unde lucrează și după pensionare (2006) până în prezent. A redactat mii de articole, știri, note, reportaje, anchete, interviuri în *Steaua roșie*, *Cuvântul liber* și *Gazeta Reghinului*; prezent la numeroase manifestări culturale, științifice, la expoziții de artă plastică organizate de AAP Filiala MS, la „Curtea Bavareză” din TgM, în taberele de pictură de la Sovata-Băi, Stâna de Vale, Cund, Seleușu Mic, Zagăr, Deda, Nadeș. Participă la întemeierea Asoc. Ziariștilor din România, devenită Uniunea Ziariștilor din România (Oradea, 1990). Diploma revistei *Ambasador* (2002, 2005); Diploma și medalia jubiliară „Centenarul ACR” (2004); Diploma de onoare din partea Bibliotecii Mun. „Petru Maior” din Reghin (2005); Diploma „Cetățean de onoare” al com. Deda (2007); Titlul de Membru de onoare, cu insignă, din parte Crucii Roșii Române, București (2001).

Lucrări publicate:

- *Magia clipei: poezii*. - TgM: Nico, 2009.

• *Presa românească mureșeană (1910-1940)*. - TgM:

Ardealul, 2010.

- în colaborare:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.

• *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole.* - Reghin: Primăria Mun. Reghin, 2005. - 204 p.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006. - 321 p.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda, Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 2007. - 259 p.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - Vol. 2-5: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico. - Vol. 2: 2007, 336 p. - Vol. 3: 2008, 399 p. - Vol. 4: 2008, 373 p. - Vol. 5: 2009, 435 p.

• *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani* / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 2009.-69p.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Simion-Virgil Bui. - Vol. 6: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Edu, 2011.

• *Dascălii „Papiului”/Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș.* - TgM: Nico, 2011. - 271 p.

Studii și articole:

• *La revedere, bibliotecă dragă.* În: *Steaua roșie*, 11 oct. 1981, p. 3.

• *Oamenii care au fost: Aurel Mosora - întâiul primar al Sighișoarei.* În: *Cuvântul liber*, 3 nov. 1999, p. 4.

• *O nouă carte a unui mureșean despre: Emil A. Dandea.* În: *Cuvântul liber*, 15 aug. 2000.

• *O bibliografie a scrisului publicistic mureșean.* În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2001, p. 2.

• *Aur și argint pentru târgumureșeni.* În: *Cuvântul liber*, 9 oct. 2001, p. 5.

• *„Junii Călimanilor” - societate culturală la Deda.* În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2002, p. 8.

• *Târgumureșeanul Andrei Radu - campion mondial.* În: *Cuvântul liber*, 9 apr. 2003, p. 1.

• *Centre de artă populară.* În: *Cuvântul liber*, 3 iul. 2003, p. 2.

• *Reghinenii Sergiu Rusu și Mirona Gliga, vicecampioni mondiali.* În: *Cuvântul liber*, 24 sept. 2003, p. 1.

• *Viorel Bubău - ambasadorul sportului mureșean la J.O. de la Atena.* În: *Cuvântul liber*, 22 iun. 2004, p. 5.

• *Roadele toamnei... și la AAP Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 9 oct. 2004, p. 2.

• *Avanpremieră la... „Scena”.* În: *Cuvântul liber*, 11 nov. 2004, p. 2.

• *Mureșeanul Gheorghe Opriș - premiul 1.* În: *Cuvântul liber*, 10 dec. 2004, p. 2.

• *Cultura populară mureșeană, la festivaluri, concursuri, expoziții.* În: *Cuvântul liber*, 16 dec. 2004, p. 2.

• *O nouă publicație școlară: „Lumea copiilor”.* În: *Cuvântul liber*, 19 ian. 2005, p. 2.

• *Bölöni Footbal Show 2005.* În: *Cuvântul liber*, 5 apr. 2005, p. 5.

• *Corina Teodor, noul director al Bibliotecii Județene Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 13 mai 2005, p. 1.

• *Deda - Tabăra de pictură 2005.* În: *Cuvântul liber*, 3 iun. 2005, p. 7.

• *Biblioteci reghinene.* În: *Cuvântul liber*, 1 iul. 2005, p. 2.

• *Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 29 iun. 2005, p. 4.

• *„Miorița” - tinerețea unui ansamblu folcloric.* În: *Cuvântul liber*, 6 aug. 2005, p. 7.

• *Târgumureșeanca Barabas Enikő, vicecampionă mondială.* În: *Cuvântul liber*, 7 sept. 2005, p. 10.

• *Lunca Bradului - tabără de pictură de un exotism aparte.* În: *Cuvântul liber*, 28 sept. 2005, p. 7.

• *Primul liceu de stat românesc, la Târgu-Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 12 oct. 2005, p. 2.

• *Lansare de carte într-o bibliotecă școlară!* În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2006, p. 7.

• *Zilele porților deschise la „Ion Vlasiu”.* În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2006, p. 3.

• *Întâlniri cu scriitori și publiciști.* În: *Cuvântul liber*, 30 mai 2006, p. 7.

• *Vasile Netea, la Răstolița.* În: *Cuvântul liber*, 11 iul. 2006, p. 6.

• *Instituției cărții din Sărmașu i se atribuie numele lui Liviu Rusu.* În: *Cuvântul liber*, 25 aug. 2006, p. 1, 2.

• *„Jocul din bătrâni” - festival național.* În: *Cuvântul liber*, 12 sept. 2006, p. 1, 2.

• *„Valea Gurghiului. Istorie și spiritualitate” de Ilie Frandăș.* În: *Cuvântul liber*, 27 sept. 2006, p. 2.

• *Nicolae Tunaru. Galeria valorilor mureșene.* În: *Cuvântul liber*, 6 oct. 2006, p. 8.

• *La „Petru Maior”... „Cetățeni de onoare” ai Reghinului.* În: *Cuvântul liber*, 3 nov. 2006, p. 7.

• *Repere ale artei plastice mureșene.* În: *Cuvântul liber*, 24 nov. 2006, p. 8.

• *Bahnea 2006: Festivalul județean al teatrului de amatori.* În: *Cuvântul liber*, 5 dec. 2006, p. 5.

• *Festivalul de datini și obiceiuri tradiționale de iarnă „Flori dalbe, flori de măr”.* În: *Cuvântul liber*, 20 dec. 2006, p. 8.

• *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”.* În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2, 1 foto.

• *Lecție de elocință literară și de poezie.* În: *Cuvântul liber*, 15 mart. 2007, p. 2.

• *Simpozion aniversar și comemorativ Vasile Netea.* În: *Cuvântul liber*, 17 mart. 2007, p. 4.

• *Pictorița Sabina Ana Purcariu, la Galeria Haganes.* În: *Cuvântul liber*, 7 febr. 2007, p. 2.

• *Festivalul folcloric „Nestemate mureșene”.* În: *Cuvântul liber*, 17 apr. 2007, p. 2.

• *Mesageri mureșeni ai artei, la Bratislava.* În: *Cuvântul liber*, 17 iul. 2007, p. 2.

• *Mari colecționari mureșeni.* În: *Cuvântul liber*, 22 aug. 2007, p. 4.

• *Anul editorial 2007. Frumos și liniștit l-am încheiat.* În: *Cuvântul liber*, 4 ian. 2008, p. 1, 6.

• *Din trecutul bibliotecilor Reghinului și împrejurimi (III). Valea Gurghiului. Biblioteca lui Ioan Pop Maior.*

În: *Cuvântul liber*, 15 ian. 2008, p. 2.

• *Din trecutul bibliotecilor Reghinului și împrejurimi (IV). ASTRA, întemeietoare de biblioteci populare.* În: *Cuvântul liber*, 17 ian. 2008, p. 2

• *ASTRA Sângeorgiu de Pădure, la ora bilanțului.* În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2008, p. 2.

• „*Minoritari și majoritari în Transilvania interbelică*”, de *Virgil Pană.* În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 2008, p. 2.

• *CARTEA - „Mic îndreptar de exprimare corectă în limba română”- Alexandra Laura Stavilă și Horațiu Eugen Pui.* În: *Cuvântul liber*, 20 febr. 2008, p. 2.

• *La Gimnaziul „Gheorghe Șincai” din Râciu, manifestare istorică, literară, culturală, animată de curățenie sufletească!* În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2008, p. 1-2.

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș. Bilanț la ... 30 de ani!* În: *Cuvântul liber*, 26 mart. 2008.

• *Adevărate bijuterii și comori de cultură populară.* În: *Cuvântul liber*, 1 apr. 2008, p.1, 5.

• *Vasile Netea - în memoria trecutului, în memoria contemporanilor!* În: *Cuvântul liber*, 5 apr. 2008, p. 1-7.

• „*Vocea cuvintelor scrise*” de *Dumitru D. Silitră.* În: *Cuvântul liber*, 11 apr. 2008, p. 6.

• „*Ziua bibliotecarului*”. În: *Cuvântul liber*, 22 apr. 2008, p. 2.

• *În comuna Daneș, întâiul C.D.I. pentru ciclul pre-primar.* În: *Cuvântul liber*, 28 iun. 2008.

• *La sala „Unirea” din Târgu-Mureș expun Ingrid Maier și Annamaria Pascu.* În: *Cuvântul liber*, 11 iul. 2008, p. 9.

• *Cartea „Valea Gurghiului în perioada interbelică”.* În: *Cuvântul liber*, 11 iul. 2008.

• „*Monografia orașului Luduș*”. În: *Cuvântul liber*, 12 iul. 2008, p. 2.

• *Reghineanul Marcel Naste, la „Polul cultural Clujean”.* În: *Cuvântul liber*, 23 iul. 2008, p. 2.

• *La Biblioteca Orășenească „Liviu Rusu” din Sârmașu, Ceremonie de Ziua Imnului Național.* În: *Cuvântul liber*, 31 iul. 2008, p. 2.

• *Tabere de pictură la Seleușul Mic... și la Sâncraiu de Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 1 aug. 2008, p. 8.

• *La sala „Unirea” din Târgu-Mureș, Expun plasticienii Balasz Klara și Vasile Crișan.* În: *Cuvântul liber*, 1 aug. 2008, p. 2.

• *Festivalul de cântece și dansuri țigănești [ed. a III-a, 2008].* În: *Cuvântul liber*, 8 aug. 2008.

• „*Universul scriitorilor*”. În: *Cuvântul liber*, 10 sept. 2008, p. 2.

• *La Muzeul de Artă - „Donația Elisabeta și Gheorghe David”* În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2008, p. 9.

Referințe:

• *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa.* - Vol. 3 - 2003. - 390 p.

• *Stele de milioane / Romeo Soare.* - TgM: Nico, 2008, p. 18-19.

• *Miscellanea Maris / Constantin Bogoșel.* - Vol.1. - TgM: Editura Edu, 2010, p. 56-57.

• *Carte dascălilor mureșeni / ISM.* În: *24 ore mureșene*, 9 dec. 2006, p. 4.

• *Lansarea cărții „Dascăli mureșeni”. La Biblioteca „Petru Maior” din Reghin.* În: *Cuvântul liber*, 15 dec. 2006, p. 1, 1 foto.

• „*Zilele orașului Sârmașu*”, *încununate de cultură și artă / Ioan A. Borgovan.* În: *Punctul*, 3-9 sept. 2007.

• *Lansare de carte la Colegiul Național „Al. Papiu Ilarian” / Cristina Moraru.* În: *24 ore mureșene*, 8 nov. 2007, p. 12.

• *Personalități de marcă ale Universităților din Sibiu și Tg. Mureș vor fi prezente joi la Târnăveni / Adriana Barbu.* În: *24 ore mureșene*, 15 nov. 2007, p. 5.

• *Lansare de carte - „Dascăli mureșeni”, vol. III.* În: *Cuvântul liber*, 23 apr. 2008, p. 1.

BORDA, Mihail, prof. de istorie; n. 31 oct. 1937,

Beica de Sus, MS. Studii: șc. primară în satul natal; gimnaziul la Beica de Jos (1949-1952); Șc. Ped. Română Reghin (1952-1956); IPed. de 3 ani București, Fac. de Istorie-Geografie București (1962-1965); UBB CjN, Fac. de Istorie-Filosofie (1975). Prof. suplinitor la Urșiul de Sus; Șc. Gen.

din Beica de Jos (1959); învățător, dir. la Habic (1960-1970); prof. și dir. la Șc. Gen. din Petelea (1970-1999). Diploma de licență cu lucrarea *Monografia localității Petelea*; a mai întocmit *Monografia satului Habic* și broșura *Istoricul Parohiei și al Bisericii Ortodoxe din satul Petelea* (1998).

Referințe:

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 2: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico, 2007, p. 42-43.

• *Dascăli mureșeni: Mihail Borda / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* În: *Cuvântul liber*, 18 ian. 2007, p. 2, 1 foto.

BORDI András, pictor; n. 2 iun. 1905, Idrifaia,

com. Suplac, MS - m. 11 aug. 1989, TgM. Absolvent al Academiei de Arte Plastice Budapesta (1925-1927), apoi în atelierul lui Réti István; în cls. maestrului Rudnay Gyula (1928-1931); urmează cursurile Academiei „Julian” Paris cu prof.

Pougeot (1927-1928). A fost adm. principal al Palatului Culturii din TgM, apoi dir. al Muzeului de Artă (1940-1971). Conduce cursurile Șc. libere de pictură din TgM (1941-1949); prof. de pictură la Lic. de Artă din TgM (1949-1971). Membru al UAPR din 1951. Expoziții personale: TgM (1925, 1932, 1959, 1973); Sf. Gheorghe (1971); Idrifaia (1975); Budapesta (1981). Expoziții republicane: București (1948, 1949, 1954, 1957, 1960, 1963, 1964). Expoziții de grup: participă la toate expozițiile colective jud. și la majoritatea expozițiilor din țară; în străinătate: Budapesta (1927, 1931, 1937, 1939, 1940, 1947, 1950); Paris (1928); Moscova (1950); Varșovia (1955); Viena (1956); Cairo (1960); Alexandria (1960); Damasc (1961); New York (1974); Szabadka (1977). Lucrări monumentale: compoziția *Actorii* la Teatrul Național de Stat Sf. Gheorghe; compoziția *Culesul viilor* (frescă) holul hotelului Transilvania, TgM. Marele premiu pentru acuarelă la expoziția breslei „Barabás Miklós,” Budapesta (1931); Diploma de merit pentru autoportret la salonul de primăvară al societății „Szinyei Merse Pál” din Ungaria (1929); Premiul de stat, București (1951); Ordinul Muncii cls. a III-a București (1954); Medalia „A XX-a aniversare a eliberării Patriei” (1964); Medalia aniversară în baza decretului 137/1971.

Referințe:

• *Erdélyi művészek: Tanulmányok ma élő erdélyi magyar képzőművészekről / Vásárhelyi Z. Emil.* - Kv.: Erdélyi Szépművészeti Céh,

1937. - 135 p.

- *Művészeti lexikon*. - Vol. 1 / Éber László. - Budapest, 1935.
- *Metamorphosis Transylvanica: (Országárszünk átalakulása 1918-1936)* / Györi Illés. - CJN: Kiadta az Új Transzilvánia, 1937. - 203 p.
- *Új magyar művészet: száz év szobrászata és festészete* / Dr. Vitéz Nagy Zoltán. - Budapest: Athenaeum, 1941. - 144 p.
- *Művészeti lexikon*. - Budapest: Academica, 1967.
- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1: A-F, 1981, p. 269.
- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Könyv, 1990. - 204 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Marosvásárhely és vártemploma* / Szerkesztette Medvigy. - Budapest: s. n., 1990. - 456 p.
- *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania*. - S.I.: s.n., [1990]. - [20] p.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lăzarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy* / Égerházi Imre. - Debrecen: s. n., 1991.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 1. - București: ARC 2000, 1996.
- *Gondviselő szem: szemészeti emlékek a Tékában* / Fodor Ferenc, Tófalvi Zoltán. - Mv.: s.n., 1997. - 201 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - I. köt.: A - G. - 1999. - 774 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3. - 2003.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile picturilor, sculpturilor și arhitecților români între legionari și stalinisti* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 58.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 127-161.
- *Pictorul Bordi András operele de sale - în satul natal*. În: *Steaua roșie*, 29 iul. 1975, p. 3.
- *Expoziție retrospectivă Bordi András* / Viorica Herdean. În: *Steaua roșie*, 16 nov. 1975, p. 3.
- *Centenariumi Bordi - kiállítás a kultúrpalotában* / Nagy Miklós Kund. În: *Népijság*, 2005. dec. 29, p. 5.
- *Élete értelmes művészélet volt: Bordi András centenariumi kiállítása* / Bordi Géza. În: *Népijság*, 2006. jan. 7, p. 2.
- *Ipostaze ale istoriei în artă* / V. Herdean. În: *Cuvântul liber*, 18 ian. 2006, p. 7, 1 foto.

BOROS, Olimp, caricaturist; n. 30 iul. 1973, TgM.

Studii: Lic. „Bolyai Farkas.” A publicat caricaturi în *Steaua roșie*, *Vörös Zászló*, *Tribuna României*, *Cutezătorii*, *Urzica*, *Mapamond magazin*, *Gura lumii*, *Magazin ilustrat*, *Mondo business*, *Cuvântul liber*. Expoziții: TgM, Focșani, Galați; Trento, Giulianova, Tolentino (Italia); Istanbul (Turcia); Montreal (Canada); Tokyo (Japonia); Havana (Cuba); Londra, Leeds (Anglia). Premii: Diploma de onoare la concursul internațional „Tribuna României”; Premiul tinereții TgM (1986); Premiul II la Salonul mureșean de caricatură (1993); Pemii la expoziții de caricatură din: Montreal, Havana, Tokyo. A semnat o rubrică de oameni politici în *Evenimentul zilei* (1993).

Referințe:

- *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de editură

Mureș, 1995, p. 53-54.

BOROS - TETY, Ștefan, caricaturist; n. 15 aug.

1942, TgM. Studii: Școala Tehnică de Arhitectură. Expoziții: București, Suceava, Bacău, Vaslui, Brăila, Galați, Costinești, Ploiești, Timișoara, Ankara, Istanbul (Turcia), TgM, Praga (Cehoslovacia), Skopje, Belgrad (Iugoslavia), Varșovia (Polonia), Zug, Lucerna, Berna (Elveția), Vancouver, Montreal (Canada), Angouleme, Crateuil (Franța), Pescara, Giulianova, Mogliano, Veneto, Bordighera, Pistoia, Marostica, Siena, Tolentino, Ancona (Italia), Berlin (Germania), Gabrovo (Bulgaria), Amsterdam (Olanda), Livadia (Grecia), Tokyo (Japonia). A publicat caricaturi în: *Urzica*, *Tribuna României*, *Scânteia*, *Scânteia Tineretului*, *Steaua roșie*, *Vörös Zászló*, *Vatra*, *Flacăra*, *Rebus*, *Ludas Matyi*, *Eulenspiegel*, *Palantg*, *Foia noastră* (Ungaria), *Jez*, *The Yomiuri Shimbun*, *Cuvântul liber*, *Mapamond magazin*, *Gura Lumii*, *Mondo business*. Are peste 2000 caricaturi publicate. Premii: *Urzica* (1972), Suceava, Costinești, TgM premiul III, Pescara „La Voille” (1982), Tokyo „Excelent prize” (1982), Havana „Mentions” (1983), Tolentino „Città di fano” (1983), Tokyo „Special prize of selection committee” (1984), Tokyo „Citation” (1985, 1986), Ancona „Lingotto Argento” (1991), Târnăveni „Premiul special Geccsat” (1994), Premiul special al cotidianului *Cuvântul liber* (1994).

Lucrări publicate:

- *Passepartout: revista lunară de caricatură și grafică*, editată de G. Rusu, Mugur Gorea, Tety Boros. - TgM, Teatru'74, 2005.

Referințe:

- *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1995, p.15-16.
- *Careul cu prieteni* / Romeo Soare. - TgM: Ambasador, 1996. - 108 p.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 56-57, portr.

BOROVSKY Oszkár, actor; n. 24 dec. 1894,

Pivnița, Iugoslavia - m. 4 sept. 1966, TgM. Debutază în 1919. Actor la Turda, Oradea, Arad, Cj, apoi din 1947 la Teatrul de Stat TgM. Roluri în: *Volpone*, *Tartuffe*, *Egor Buliciv*, *Mici burghezi*, *Pescărușul*, *Revizorul*, *O scrisoare pierdută*. Distins cu „Ordinul Muncii” cls. II-a.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p.56.
- *A Hét évkönyve*. - 1982.
- *Magyar színházművészeti lexikon*, Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 199.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p.172-178.

BORSOS Edith, cântăreață de operă, soprană; n.

1978, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; Academia de

Muzică „Gh. Dima” CjN, specializarea canto, prof. Kirkósa Júlia și Mircea Sâmpetrea. Înainte de fac. a activat 2 ani în Corul Filarmonicii de Stat TgM, apoi a devenit membră a Operei Maghiare CjN (2003); din

2005 se perfecționează în cadrul Studioului de Operă Budapesta. Pe lângă universul complet al genului operii și al operetei manifestă interes față de liedul romantic și modern, abordează repertoriul vocal-simfonic; colaborează cu filarmonicile din țară și străinătate. Este invitat permanent al evenimentelor muzicale organizate de Biserica Sf. Mihail din CjN, la diferite ediții ale Festivalului „Silvestri,” la întrunirile Soc. „Kemény Zsigmond,” la numeroase concerte camerale. A participat la cursurile de măiestrie susținute de Mariana Nicolesco și Ionel Pantea. A beneficiat de bursa oferită de „Prietenii Operei” din Budapesta, în prezent fiind solista Teatrului „Csokonai” Debrecen. Distincții: Marele Premiu al Concursului Internațional de Canto „Moniusko” din Varșovia.

Referințe:

- *Pliant program, Filarmonica de Stat din Tg. Mureș*, 14 iun. 2001.
- *Népújság*, 30 iul. 2003.
- *Concert simfonic, Filarmonica de Stat din Tg. Mureș*, 16 sept. 2005.
- *Concert vocal-simfonic, Filarmonica de Stat din Tg. Mureș*, 20 apr. 2006.
- *Musica Sacra. Festivalul de Muzică religioasă*. - Ed. a 19-a, 7-18 dec. 2008.
- *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*. - Ed. a 39-a, 14-28 mai 2009, p. 32-33.

BORSOS Tamás, cronicar, diplomat; n. 14 iun.

1566, TgM - m. 18. apr. 1634, TgM. Jude și sfetnic în orașul natal (1599-1613); asesor judiciar, înnobilit de principe (1607); sol princiar și reprezentant permanent la Poartă. Memoriile și scrisorile despre misiunile sale diplomatice, descrierea călătoriilor sunt izvoare importante cu privire la istoria și relațiile internaționale ale principatului Transilvaniei, la relațiile dintre Poartă și Moldova, Țara Românească și Transilvania în primele trei decenii ale sec. al XVII-lea. A întocmit o descriere a Egiptului.

Lucrări publicate:

• *Vásárhelytől a Fényes Portáig: Emlékiratok, levelek*. Sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt és jegyzeteket írta Kocziány László. - 1. - Bukarest: Kriterion, 1968. - 488 p.; 2. - Bukarest: Kriterion, 1972. - 495 p.

- în colaborare:

• *Erdélyország' történetei' tára: Egykoru' s magyar nyelven készített történetiratok-, levelek-, országgyűlési végzésesek- és törvényczikkelyekből [1845]*. - 2. köt.: 1566-1613. - XIII, 291 p.

• *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről / Nagy Szabó Ferenc, Gyulafi Lestár, Krauss György, Sepsi Laczkó Máté, Bocskai István, Mikó Ferenc, Biró Sámuel, Egy ismeretlen szász polgár és Borsos Tamás írásából; bevezette Biró Vencel*. - 3. köt.: Tüzpróba 1603-1613. - XIX, 194 p.

• *Erdélyi történelmi adatok*. - 2. köt. - 1856. - IV, 401 p.

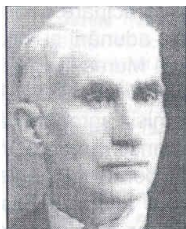
• *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről: reprint*. - 3. köt.: Tüzpróba, 1603-1613 - 1993. - XIX, 194 p.

Referințe:

- *A magyar irodalom története: Képes díszmunka két kötetben [1906]*. - 1. köt.: A legrégebbi időktől Kisfaludy Károly felléptéig. - 923 p.
- *Pars I: A-C*. - 800 p., 1. f. portr.
- *A Rákócziak kora Erdélyben*. - 1. köt. - 328 p.
- *A magyar irodalom története*. - 1. köt. - LIV, 510 p.; 2. köt. - LIV, 518 p.
- *Nova Memoria Hungarorum et provincialium*. Scriptis editis notorum quam excitat Alexius Horányi. - Pestini: s.n., 1792 - vol.
- *A Rákócziak kora Erdélyben / Szilágyi Sándor*. - Pest: Pfeifer Ferdinand tulajdona, 1868.
- *Magyarország történelme [1871-1873]*. - 5. köt.: 1604-1664 - 1872 - XX, 529 p.
- *Erdély és az északkeleti háború: Levelek és okiratok = Transsylvania et Bellum Boreo-Orientale: Acta et documenta*. - 1. köt. - 1890. - VIII, 636 p.
- *Régi magyar utazók Európában 1532-1770*. Eredeti kútfőkből összeállította és magyarázatokkal ellátta Szamota István; az előszót írta: Vámbéry Ármin ellátta Szamota István. - Nagy-Becskerek: s.n., 1892. - X, 374 p.
- *A magyar történet kútfőinek kézikönyve = Enchiridion Fontium Historiae Hungarorum / Dr. Angyal Dávid és Dr. Miha Sándor közreműködésével szerkesztette Dr. Marczali Henrik*. - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1901. - X, 967 p.
- *Erdély művelődése Bethlen Gábor korában különös tekintettel az „Erdélyi Országgyűlési emlékek”-re / Stímákovits László*. - S.n.: s.l., 1910. - 98 p.
- *Marosvásárhelyi Borsos Tamás élete és történeti szereplése / írta Barts Gyula*. - Kv.: s.n., 1912. - 63 p.
- *Basta György hadvezér levelezése és iratai: (1597-1607) = Epistolae et acta generalis Georgii Basta*. - 2. köt.: 1602-1607 - 1913. - XXXII, 968 p.
- *Erdély területi változásai a török hódítás korában 1541-1711 / Dr. Lukinich Imre*. - Budapest Bizottság: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtörténeti, 1918.
- *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Ardealul până în veacul al XVIII-lea / Ștefan Meteș*. - Sighișoara: s.n., 1920. - 256 p.
- *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*. - Vol. 6.: *Acte și scrisori (1600-1601)*. - S.n.: s.l., 1933. - XVI, 531 p.
- *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*. - Vol. 9.: *Acte și scrisori (1614-1636)*. - S.n.: s.l., 1937. - XXV, 409 p.
- *Képek Erdély multjából / Biró Vencel*. - CjN-Kolozsvár: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1937. - 109 p.
- *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat*. - 3. köt.: Berényi János-Bredczky Sámuel. - 1941. - 636 p.
- *Marosvásárhely története / Írta és összeállította Kiss Pál*. - Budapest: Kiadta Petri Károly könyvkereskedő Marosvásárhely, 1942. - 203 p.
- *Borsos Tamás. În: Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploieșteanu. - TgM: s.n., 1971, p. 7-15.
- *Enciclopedia istoriografiei românești / Coord. șt. Ștefan Ștefănescu*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 69.
- *Magyar utazási irodalom, 15-18. század*. - Budapest: Szépirodalmi Könyvkiadó, 1990. - 1013 p.
- *Marosvásárhely és vártemploma / Szerkesztette Medvigy Endre; Képszerkesztő K. Fogarasi Zsuzsa*. - Budapest: [s. n.], 1990. - 456 p.
- *Magyar utazók lexikona / Szerkesztette: Balázs Dénes*. - Budapest: Panoráma, 1993. - 464 p.
- *Az erdélyi zsidóság története a középkor későbbi századaiban (a tizenharmadik és a tizenhetedik századok közt) / prof. Perri Ichhak (Friedman Ernő) Ph.D.* - Tel Aviv: Tarbut, 1994. - 423, IX p.
- *Múlt és múlt: Régen volt emberek ügyes-bajos dolgairól és jószágairól / Sebestyén Mihály*. - Mv.: Impress, 1995.
- *Az erdélyi panteon / Szigyártó Sándor*. - Budapest: Országos Idegennyelvű Könyvtár, 1996. - 359 p.
- *Erdély története [repr.] / Marczali Henrik*. - Repr. kiad. - [Budapest]: Anno, [1997]. - 288 p.
- *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok / Szerkesztette Jánosházy György*. - 1. köt. - 1998. - 236 p.

- *Erdélyi magyar breviárium* / A könyv szerkesztője Horváth Arany. - 2. köt.: Máj.-aug. - [1999]. - 521 p.
- *A székegyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor; A könyvet Sebestyén Mihály szerkesztette. - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlesztés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2003.
- *Borsos Tamás hazaérkezett* / Ötvös József. În: *Népijság*, 2006. jan. 7, p. 7.

BORȘIANU, IOAN, învățător, subrevizor școlar,

teolog, om politic; n. 19 ian. 1878, Dumbrava, MS - m. 10 dec. 1955, Deda, MS. Șc. primară în Deda și Reghin; studii secundare la Gimnaziul superior Năsăud (1890-1894); superioare la Institutul Teologic „Andrei Șaguna” din SB (1894-1898). Dirigor al corului Institutului din SB; învățător provizoriu în Deda din 1898; contribuie la ridicarea unor edificii culturale și spirituale: șc. cu două săli de cls., locuință pentru învățător, biserica din Deda. Pentru sentimente patriotice a fost arestat și internat la Șopron, Ungaria, eliberat (sept. 1918). Delegat la MAN de la Alba Iulia. Membru al Despărțământului Reghin al Astei, membru în Comitetul Despărțământului; a susținut numeroase prelegeri la Reghin, Deda, Deda-Bistra, Brâncovenești, Râpa de Jos, Răstolița, Idicel Pădure, Hodac, Filea. Membru în Comisia instrucțiunii populare a jud. MS-Turda (1923-1925); în Comitetul agricol Deda; membru PNL; cons. jud. (1934-1937); vicepreș. CJM (1934-1935); preș. CJM (1935-1936); preș. FRN Deda (1939-1940); membru în Comitetul de construcție a Șc. Gen. (azi Grupul șc. „Vasile Netea”) Deda. Distins cu Crucea Serviciul Credincios Cls. I (1923) și Ordinul Coroana României în gradul de Cavaler (1930).

Referințe:

- *Sub standardul Astei. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului 1919-1939* / Vasile Netea. s.l.: s.n., 1939, p. 2.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 48-50, 1 foto.
- *Deda în timp și spațiu* / Iulia-Claudia Cheia, Ioan Buta. - TgM: Tipomur: 2004. - 254 p.
- *Deda: consemnări culturale - istorice despre obârșiile mele* / Viorel Borșianu. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2005, p. 33-37.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1 : *Dascăli mureșeni : 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură Mureș, 2006, p. 51-53.
- *Profiluri liberale - Ioan Borșianu* / Traian Bosoancă. În: *Glasul Mureșului*, Serie nouă, nr. 4, 29 ian. 1998.
- *Gazeta Transilvaniei*, BV, nr. 78, 10/23 apr. 1909.
- *Glasul Mureșului*, TgM, nr. 69, 1 aug. 1936; nr. 177, 23 apr. 1939.
- *Mureșul*, TgM, 21 apr. 1927.
- *Transilvania*, nr. 10-11, oct.-nov. 1924, p. 450; nr. 9-10, sept.-oct. 1925, p. 440; nr. 8-9, aug.- sept. 1926, p. 473; nr. 12, dec. 1928, p. 1062-1063; nr. 4, iul.-aug. 1934, p. 243; nr.4, iul.- aug. 1935, p. 207; nr. 4, iul.-aug. 1936, p.17.

BORȘIANU, Viorel I., ing. agronomic; n. 27 dec. 1914, Deda - m. 1995. Studii: Șc. prim. la Deda; lic. la „Sf. Nicolae” Gheorgheni, „Gh. Barițiu” Cj, Lic. „Meșotă” BV (1932); Fac. de Agronomie Cj (1937), urmând paralel și cursuri de pedagogie și sociologie la Univ. Cj. Stagiul de practică la Ferma Prințului

Mavrocordat din Crasna Ilschi (Storojinet), azi Ucraina. Din cauza Dictatului se refugiază la Lugoj, apoi la Vâlcea; se întoarce la TgM în calitate de dir. adj. al

Camerei Agricole Jud.; șef de ocol agricol; șef de serviciu la Sfatul Popular Regional; șef de secție la diferite întreprinderi, în sectorul Gostat și CAP (fără a fi membru PCR) până la pensionare (1977). A contribuit la înființarea secției române la Lic. Agricol TgM (1946), a Stațiunii Experimentale Zootehnice Sângeorgiu de MS (1947); pepiniera agricolă Reghin-Apalina. Preș. al Asoc. „Tinerimea Română”; membru al Cercului „Mureșul Superior”. Înaintat în grad prin Decret Regal (1947).

Lucrări publicate:

- *Deda: consemnări culturale - istorice despre obârșiile mele*. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2005. - 76 p.

Referințe:

- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 278-279 (foto).
- *Deda în timp și spațiu* / Iulia-Claudia Cheia, Ioan Buta. - TgM: Tipomur: 2004. - 254 p.

BORZAN, Maria, muzeograf, cercet. șt.; n. 15 oct.

1951, Târnăveni, MS. Studii: Șc. primară la Seuca, gimnaziul și lic. la Târnăveni; I.Ped. TgM, secția istorie-geografie; Univ. București, Fac. de Istorie-Filosofie. Prof. de istorie la Șc. Gen. Voșlobeni, HR (1973), fiind și comandant instructor de unitate (dir. adj.); prof. suplinitor de istorie și științe sociale la școli din Reghin: Lic. Industrial nr. 1 și 2, Șc. Gen. nr. 1 și 5 (1976-1987). Din 1987 este numită dir. al Muzeului Etnografic Reghin, până în prezent. Organizează secția în aer liber a muzeului, prin aducerea și reconstrucția unor monumente de artă populară: casa de la Călimănel, grajdul de la Hodac, biserica de lemn de la Iara de MS, poarta muzeului și casa din Gurghiu. Organizează anual sesiuni șt., editează anuarul *Moșteniri culturale*; organizează expoziții temporare, tabere de creație: INTERART, Festivalul etniilor, Festivalul de datini *Vin colindători*, Târgul meșterilor populari, activități culturale în colaborare cu șc. și instituții de cultură din mun. și jud. A realizat 65 filme documentare, unele în colaborare cu diferite televiziuni (TVR 2), emisiunea *Zestrea românilor*. Devine cercet. șt. gr. III, obținând atestatul de expert etnograf din partea MCC (2005). Membru fondator al Asoc. Muzeelor în Aer Liber din România; Asoc. de Șt. Etnologice din România; întemeiază Asoc. „Moșteniri mureșene,” care obține diplomă de excelență (2008) pentru promovarea valorilor culturale; membru fondator Astra Reghin. A scris numeroase articole în presa locală, interviuri radio și tv, expoziții în: Bourg, Reine, Feyzin (Franța); Budapesta, Chișinău, Savigliano (Italia).

Lucrări publicate:

- *Muzeul Etnografic Reghin. Pliant*. - Reghin: Best Print, 2004.
- *Reghinul - Arc peste timp*. - Reghin: Foto Zeiss, 2004.

- *Muzeul Etnografic Reghin 1960-2010*. - TgM: Nico, 2010. - 198 p. (coord.)
- **în colaborare:**
- *Reghin. Album*. - SB: s.n., 1994.
- *Muzeul Etnografic din Reghin*. În: *Reghinul cultural*, vol. 3, 1994, p. 178-191.
- *Din istoricul Muzeului Etnografic Reghin*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 4. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1999, p. 213-219.
- *Ornamentica ștergarelor românești din colecția Muzeului Etnografic Reghin / Maria Borzan, Aurelia Danciu*. - TgM: Tipomur, 2003. - 60 p.
- *Calendarul Creștin Ortodox în iconografie / Cercet. șt. Maria Borzan, Roxana Maria Borzan*. - TgM: Nico, 2008. - 112 p.
- *Muzeele - temple slujite cu venerație*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001. - 333 p.
- *Sculptura în muzeu - Tabăra de sculptură în lemn „Interart 2002”*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002, p. 284-285.
- *Depozitul de patrimoniu - loc de păstrare a valorii*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004. - 376 p.
- Studii și articole:**
- *Frumusețe și înălțare spirituală, la Muzeul Etnografic din Reghin*. În *Gazeta Reghinului*, 6, nr. 1, 1995, p. 5.
- *Cercetare în și prin muzeu*. În: *Gazeta Reghinului*, 9, nr. 2-3, 1998, p. 2.
- *Expoziția de icoane românești în Bourg la Reine, Franța*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 2-3, 1998, p. 2.
- *Maria Veșian - țesătoare, Șerbeni*. În: *Cuvântul liber*, 15 iun. 2001, p. 5.
- *Interart 2002*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 8, 2002, p. 2.
- *Sărbătorile de primăvară - anul nou pastoral*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 3, 2002, p. 2, 7.
- *Interferențe cultural-etnice găzduite de Muzeul Etnografic din Reghin*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 6-7, 2005, p. 3.
- *Săptămâna educației permanente, ediția a 6-a: Șezătoarea, cale spre educare și fereastră către sufletul țaranului*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 11-12, 2005, p. 2.
- *Muzeul Etnografic Reghin*. În: *Cuvântul liber*, 25 oct. 2005, p. 6.
- *Săptămâna educației permanente*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 11-12, 2006, p. 2.
- *Zilele culturii reghinene în muzeu*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 5-6, 2006, p. 2.
- *Șezătoare la Pietriș Vale*. În: *Cuvântul liber*, 16 mart. 2007, p. 1, 3.
- *Tezaurul muzeului, dar oferit în prag de sărbătoare*. În: *Cuvântul liber*, 6 apr. 2007, p. 6.
- *Sărbătoarea plugarului la Fărăgău*. În: *Cuvântul liber*, 7 apr. 2007, p. 8.
- *Zilele culturale reghinene în muzeu*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 5-6, mai-iun., 2007.
- *Calendarul creștin ortodox în iconografie*. În: *Cuvântul liber*, 11 iun. 2008, p. 6.
- *Zilele culturii reghinene în muzeu*. În: *Cuvântul liber*, 14 iun. 2008, p. 7.
- *Expoziție de icoane a Muzeului Etnografic Reghin în*

Bourg-la-Reine (Paris). În: *Cuvântul liber*, 30 mai 2008, p. 8.

• *Sărbătoarea Rusaliilor la Sâmihaiul de Pădure*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 6, 2008, p. 2.

Referințe:

- *Descăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș*. - Vol. 2: *Descăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Nico, 2007, p. 44-46.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 69-73.
- *Personalități culturale reghinene- profesor Maria Borzan, directoarea Muzeului Etnografic Reghin / Dan Rusanu*. În: *NOI Nebănuite trepte*, nr. 1, dec. 2008-febr. 2009.
- *Maria Doch - Obiceiuri săsești la Batoș / Prof. Sorina Bloj*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 1, ian.-febr. 2008, p. 8.
- *Mai mult de 2000 de piese din Muzeul Etnografic vor deveni tezaur național / Raluca-Maria Creț*. În: *Punctul*, nr. 71, 26 iun.-2 iul. 2006, p. C8.
- *Festivalul Etniilor a colorat Reghinul la sfârșitul săptămânii trecute*. În: *Punctul*, nr. 68, 5-11 iun. 2006.

BORZAN, Roxana Maria, inspector de

specialitate; n. 24 febr. 1979, Reghin, MS. Studii: Gimnaziul „Virgil Onițiu” Reghin; Lic. „Petru Maior” Reghin; Fac. de Psihologie, UDC TgM; master în *Educația Adulților* la Univ. „Al. I. Cuza” Iași (2002-2004); postuniv. UPM, *Antreprenariat rural integrat european* (2007-2008). Inspector de specialitate la Univ. Populară TgM (2004), unde colab. la implementarea unui proiect internațional de consiliere în educația adulților. A participat la seminarii și workshopuri naționale și internaționale: Serbia, Muntenegru, cu proiectul *Development of Guidance in Adult Education* (2003); Slovenia, Macedonia (2004), Germania (2007).

Lucrări publicate:

- *Din zestrea ținutului mureșean*. - TgM: Nico, 2009.
- **în colaborare:**
- *Calendarul Creștin Ortodox în iconografie / Maria Borzan, Roxana Maria Borzan*. - TgM: Nico, 2008. - 112 p.

Referințe:

- *Borzan Roxana Maria*. În: *Reghinul Cultural*, Vol. 9. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2009, p. 341-342.

BOSOANCĂ, Traian, istoric, cercet. șt. principal,

muzeograf; n. 27 ian. 1946, Toplița, HR - m. 20 apr. 2005, TgM. Tatăl său lucrând în cadrul CFR-ului locuiește pe rând în localitățile: Toplița (1946-1948), Șintereag, BN (1948-1951), Zau de Câmpie (1951-1953), Sovata (1953-1956), Brâncovenești (1956-1971), stabilindu-se în TgM (1971). Studii primare la Sovata (clasele I-IV), Lic. „Al. Papiu-Iliarian” (clasele V-VII, 1956-1959), Lic. „Petru Maior” din Reghin (1959-1963); studii univ. UBB CJN, Fac. de Istorie și Filosofie (1965-1970). Drd. cu teza: *Elita intelectuală românească din zona Mureș-Târnava Mare în anii 1918-1919. Contribuția ei la realizarea Marii Uniri. Integrarea ei în viața politică și publică a României în perioada anilor 1919-1947*, susținută în cadrul Catedrei de Istorie a Institutului de Cercetări

Socio-Umane din CjN (29 sept. 2001), nefinalizată. Lucrează ca prof. suplinitor la Șc. Gen. Suseni (1963-1964) și la Șc. Gen. Solovăstru (1965); după terminarea fac. este arhivist la Arhivele Statului din TgM (1970-1976), apoi muzeograf și cercet. șt. la Muzeul de Istorie al MJM (1976-2005). Domeniul de cercetare este istoria contemporană, în special cu referire la spațiul transilvan și în mod deosebit al jud. MS. A fost redactor coord. la periodicul PNL *Glăsuț Mureșului*, face parte din conducerea PNL TgM (1997-2000); redactor responsabil al gazetei oficiale a orașului TgM, *Orașul* - ediție specială ocazionată de dezvelirea statuii lui Emil Aurel Dandea (1996); membru în col. de redacție al vol. 26, *Marisia*; colaborator la *Jurnalul de Mureș și Cuvântul liber*, unde publică 30 de biografii la rubrica *Dascăli mureșeni*; a publicat articole și studii de istorie în reviste de specialitate: *Marisia*, *Apulum*, *Sargetia*, *Porolissum*, *Augustia*, *Revista de istorie Bistrița*, *AAM*. Susține numeroase comunicări, mai ales din istorie locală, la diverse evenimente culturale în jud. sau în țară, la conf. și simpozioane șt. A îmbogățit patrimoniul muzeal cu fotografii privind personalități politice, de cultură, medici, prof., învățători, avocați, preoți; a achiziționat uniforme militare; a organizat expoziții tematice (*Unirea Principatelor Române; Evoluția uniformei militare de-a lungul anilor 1834-1992; 84 de ani de la Marea Unire - documente arhivistice, numismatice și filatelice ș. a.*); a realizat reportaje la Studioul de Radio TgM. A colaborat la elaborarea celor 13 lucrări intitulate: *Cartea de aur a neamului românesc. Busturi, obeliscuri, plăci comemorative, monumente ale eroilor români căzuți pe raza județului Mureș* (TgM, Reghin, Târnăveni, Luduș, Sighișoara, Sovata, Iernut, Petelea, Stânceni, Lunca Bradului, Răstolița, Deda, Rușii Munți).

Lucrări publicate:

• *Mureșenii și Marea Unire*. - TgM: Ardealul, 2000. - 255 p.

- în colaborare:

• *Alegerile parlamentare din județul Mureș / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opreș*. - TgM: Ardealul, 2004. - 250 p.

• *Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940 / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opreș*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2005. - 123 p.

• *Hărțile adevărului: Colecție de hărți și documente vechi / Mircea Viorel Todea, Traian Bosoancă, Sorin Oltean*. - Vol. 1. - TgM: Ansid, [2002].

• *Sângeorgiu de Mureș: 150 de ani de la revoluția din 1848-1849*. - TgM: Pax-Historica, 1999. - 109 p.

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă*. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006. - 321 p.

Studii:

• *Aspecte din lupta forțelor democratice, în frunte cu Partidul Comunist Român, pentru cucerirea și consolidarea puterii revoluționar-democratice în județul Mureș în perioada anilor 1944-1945*. În: *Muzeul Național București*, 1981, p. 413-418.

• *Plăci comemorative în județul Mureș*. În: *Marisia*, 1981-1982, p. 665-672.

• *Statuia „Avram Iancu”*. În: *Steaua roșie*, 20 nov. 1982, p. 3.

• *Monumentul „Vasile Moldovan”*. În: *Steaua roșie*, 13 nov. 1982, p. 3.

• *Momente istorice și de arhitectură din județul Mureș*. În: *Steaua roșie*, 10 ian. 1982, p. 3.

• *Memorandistul Ioan Duma din Săcalul de Pădure*. În: *Steaua roșie*, 24 sept. 1983, p. 3.

• *Participanți mureșeni la Marea Adunare de la Alba Iulia*. În: *Vatra*, nr. 11, 1988, p. 212 A.

• *Emil A. Dandea - luptător pentru România Mare*. În: *Un om pentru Târgu-Mureș: Emil A. Dandea*. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1995, p. 11-36 (*Caiete mureșene*, 3).

• *Contribuția preoșimii mureșene la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918*. În: *Marisia. Arheologie. Istorie*, 1996, p. 303-315.

• *Din istoricul instituției primariale*. În: *Orașul*. Ediție specială ocazionată de dezvelirea statuii lui Emil Aurel Dandea, 1996, 1, p. 2.

• *Protopopul Ștefan Rusu - luptător pentru desăvârșirea unității naționale și consolidarea statului național unitar român*. În: *Apulum*, 1997, p. 561-566.

• *Protopopul Vasile Duma participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918*. În: *Apulum*, 1998, p. 544-549.

• *Marea Unire și preoșimea ortodoxă română din județul Mureș*. În: *Augustia*, 1999, p. 321-324.

• *Dionisie P. Decei, luptător pentru desăvârșirea unității naționale și consolidarea ei*. În: *Revista Bistriței. Muzeul de Istorie Bistrița*, 1999, p. 385-389.

• *În vâltoarea vieții politice*. În: *Elie Câmpeanu: omul și faptele sale*. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999, p. 67-78 (*Caiete mureșene*, 5).

• *Prezența lui Alexandru Ceușianu în viața politică interbelică*. În: *Alexandru Ceușianu. Studii și comunicări*. - Reghin: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999, p. 36-57 (*Caiete mureșene*, 7).

• *Alegerile parlamentare din decembrie 1919 în județul Mureș-Turda*. În: *Marisia. Arheologie. Istorie*, 2000, 26, p. 283-290.

• *Din viața și activitatea lui Dr. Romul Boilă*. În: *Acta Musei Porolissensis*, 2000, 13, nr. 2, p. 243-256; 2003, 25, p. 621-634.

• *Din viața și activitatea avocatului dr. Aurel Baciu, participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*. În: *Apulum*, 2000, 39, p. 541-554.

• *Dr. Ioan Harșia din Reghin, renumită personalitate a vieții politice, administrative și culturale românești*. În: *Augustia*, 2000, 5, p. 201-210.

• *Dr. Petru Muscă (1883-1969). O personalitate marcantă a vieții politice și medicale românești din zona Mureș*. În: *Augustia*, 2000, 5, p. 211-214.

• *Personalitatea protopopului Ariton Marian Popa, participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*. În: *Apulum*, 2000, 37, nr. 2, p. 177-185.

• *Avocatul dr. Adrian Popescu, participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*. În: *Apulum*, 2001, 38, nr. 2, p. 155-163.

• *Dr. Eugen Truția*. În: *Reghinul cultural*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1982; Vol. 5: 2001, p. 244-251.

• *Aportul preoților și protopopilor greco-catolici din județul Mureș la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918*. În: *Sargetia*, 2001-2002, 30, p. 593-598.

• *Din viața și activitatea lui Dumitru Antal*. În: *Reghinul cultural*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” - Vol. 6: 2002, p. 186-199.

• *Din activitatea ecleziastică, culturală și politică a protopopului de Reghin, Ioan Maloș*. În: *AAM*, 2002, p. 278-286.

• *Aspecte din viața politică a municipiului Tîrgu-Mureș în perioada interbelică (1919-1940)*. În: *AAM*, 2003, p. 195-216.

• *Sângeorgiu de Mureș la ceasul Marii Uniri de la 1918 - un document inedit* / Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. În: *AAM*, 2003, p. 371-375.

• *Alegerile parlamentare din mai - iunie 1920, în județul Mureș-Turda*. În: *Marisia. Arheologie. Istorie*, 2003, p. 343-350.

• *Din activitatea dr. Titu Liviu Tilea (1866-1930)*. În: *Augustia*, 2004, p. 147-150.

• *Protopopul Ioan Sălăgean (1877-1956)*. În: *Reghinul cultural*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”. - Vol. 7, 2004, p. 187-188.

Referințe:

• *Bibliografia istorică a României*. - București: Editura Academiei Române. - Vol. 6: 1979-1984. - 1985 - p. 304, 373; Vol. 7: 1984-1989. - 1990 - p. 273; Vol. 9: 1994-1999. - CjN: Institutul de Istorie, 2000 - p. 233, 245, 247, 251, 422; Vol. 10 - 1999-2004 - 2005 - p. 349, 350, 360, 365, 367, 371, 373, 375, 383, 456, 497, 620, 626.

• *Bibliografia publicațiilor periodice: 1995-2000*. - TgM: BJM, 2001, p. 54, 64, 74.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002, p. 29, 60, 230.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002, 298 p.

• *Bibliografia cărților, albumelor și hărților editate în județul Mureș: 1996-2000*. - TgM: BJM, 2003, p. 21, 150, 152.

• *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 236.

• *Domnul Traian Bosoancă, președintele PNL Târgu-Mureș: „Sperăm să refacem mișcarea liberală mureșeană.”* În: *24 de ore mureșene*, 10 iun. 1997, p. 3, 1 foto.

• *„Mureșenii și Marea Unire” de Traian Bosoancă* / Cornel Sigmirean. În: *Cuvântul liber*, 18 ian. 2001, p. 8.

• *Mureșenii și Marea Unire. Lansare de carte* / Nicoleta Man. În: *24 ore mureșene*, 19 ian. 2001, p. 5, 2 foto.

• *O carte despre oamenii Unirii: eveniment editorial la „Ardealul”* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 2001, p. 7, 1 foto.

• *Traian Bosoancă (1946-2005)*. În: *Cuvântul liber*, 21 apr. 2005, p. 14.

• *Traian Bosoancă. Pro memoria* / Valer V. Vodă. În: *Cuvântul liber*, 22 apr. 2005, p. 5, 1 foto.

• *Rămas bun, Traian Bosoancă*. În: *Cuvântul liber*, 22 apr. 2005, p. 5.

• *In memoriam* / Despărțământul „Teodor Muică” ASTRA Sângeorgiu de Pădure. În: *Cuvântul liber*, 23 apr. 2005, p. 11.

• *Traian Bosoancă (1946-2005): File de dicționar* / Ana Todea. În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 1, 2006, p. 50-52.

• *Carte dascălilor mureșeni* / I.S.M. În: *24 ore mureșene*, 9 dec. 2006, p. 4.

BOTA, Grigore, prof., folclorist, monograf; n.

1937, Socolul de Câmpie. Studii: gimnaziul în TgM și Reghin; Șc. Ped. Mixtă din Reghin (1955); I. Ped. de 3 ani din TgM; UBB (1972). Învățător în Zagon și Cozma, învățător și dir. în Socolul de Câmpie, MS; prof. la șc. din Bogata, Tăureni și Luduș, Șc.

Gen. nr. 1, de unde s-a pensionat (1999). A fost metodist al IȘJM; a obținut gradele didactice. Distins cu titlul „Prof. evidențiat” (1985) și Diplomă de excelență (2005).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Treci, dorule, Mureșul...: Folclor literar mureșean*. - TgM: Ardealul, 2003. - 270 p.

• *Socolu de Câmpie: File de monografie* / Prof. Grigore Bota, Vasile Ormenișan. - TgM: Tipomur, 2005. - 272 p.

• *Tăureni - studiu monografic* / Grigore Bota, Vasile Mureșan, Vasile Mănăilă. - TgM: Nico, 2008.

Referințe:

• *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. CjN: Mega, 2009, 179-181.

• *Tăureni-file de monografie* / Nicolae Băciut. În: *Cuvântul liber*, 19 aug. 2008, p. 6.

• *Profesorul Grigore Bota, un împătimit scormonitor după nestemate folclorice* / Ioan A. Borgovan. În: *Punctul*, nr. 60, 10-13 apr. 2006, p. D7, 1 foto.

BOTA, Sorina, publicist; n. 11 mart. 1973, TgM.

Studii: Lic. Sanitar (1992); Fac. de Filosofie-Jurnalism, București, cu licență în știința comunicării; cursuri de jurnalism de investigație, jurnalism politic, jurnalism asistat de calculator, Centrul de Jurnalism Independent București (2002-2003); curs de redactare știri (2001); curs de jurnalism

comunitar, Poiana Brașov (1998). Reporter, redactor la *24 ore mureșene* (1998-2002); producător știri, Soc. Română de Radiodifuziune, Radio TgM (2002-2005); redactor șef, SC Macromedia SRL, săptămânalul *Punctul* (2005-2008); producător ȘtiiTV (2007-2008); producător Realitatea TV TgM (2008); publicist, SC REEA (2009); publicist, colaborator proiecte, TVR TgM, Radio TgM, Radio România Cultural (2009-). A inițiat proiectele: „Dezbaterile Punctul” și campania „Patriotism de buzunar”. Distincții: nominalizare la Premiile Clubului Român de Presă pentru cel mai bun reportaj radio (2003, 2006); Premiul „Dumitru Tinu”, acordat săptămânalului *Punctul* de Clubul Român de Presă (2007); Premiul Clubului Român de Presă pentru jurnalism de știință cu documentarul TV *Inimi* (2008); Marele Premiu la festivalul SIMFEST cu documentarul *Povești din Transilvania*, în calitate de manager de proiect și scenarist (2009).

Lucrări publicate:

• *Poveștile orașului. Personalități*. - TgM: Ardealul, 2010. - 107 p.

• *Poveștile orașului. Clădiri*. - TgM: Ardealul, 2011.

• *Poveștile orașului - Sibiu*. - SB: s.n., 2012.

Studii și articole:

• *Dosar de excelență: Irina Armean*. În: *Punctul*, 9-15 ian. 2006, p. A14, 1 foto.

• *I-am găsit, sunt ai noștri, îi vrem acasă!!!*. În: *Punctul*, 16-22 ian. 2006, p. A14.

• *Dosar de excelență - Cristian Opreș*. În: *Punctul*, 23-29 ian. 2006, p. A14.

• *Dosar de excelență: Crenguța Pripșiș*. În: *Punctul*, 30 ian.-5 febr. 2006, p. A14, 1 foto.

• *Dosar de excelență - Johann Stan*. În: *Punctul*, 13-19

febr. 2006, p. A14, 1 foto.

• *Muzee mumificate*. În: *Punctul*, 20-26 febr. 2006, p. A13.

• *Cardinalul*. În: *Punctul*, 20-26 mart. 2006, p. A13, 1 foto.

• „*I-am găsit, sunt ai noștri, îi vrem acasă*”. În: *Punctul*, 14-20 apr. 2006, p. A4-A5, 2 foto.

• *Dosar de excelență*. În: *Punctul*, 2-7 mai 2006, p. A12-A13.

• *Olimpicii mureșeni s-au întors acasă cu peste 50 de premii și mențiuni*. În: *Punctul*, 2-7 mai 2006, p. A16.

• *Eleve de nota 10 în... afaceri*. În: *Punctul*, 29 mai-4 iun. 2006, p. A13.

• *Un mureșean i-a luat scaunul Palomei Petrescu*. În: *Punctul*, 26 iun.-2 iul. 2006, p. 1.

• „*Papiul*,” o stea ruginită pe la colțuri. În: *Punctul*, 24-30 iul. 2006, p. A3.

• *ProEtnica, diversitatea ca fapt divers*. În: *Punctul*, 21-27 aug. 2006, p. B4.

• *Excelența fără excelență*. În: *Punctul*, 25 sept.-1 oct. 2006, p. A13.

• *Premiați de ministrul Hărdău*. În: *Punctul*, 22-28 dec. 2006, p. A1.

• *În premieră, tezaurul de la Târgu-Mureș*. În: *Punctul*, 2-5 apr. 2007, p. 1

• *O elevă din Tg-Mureș, în Lotul național de chimie al României*. În: *Punctul*, 23-29 apr. 2007, p. A9.

• *Patrimoniul de după gratii*. În: *Punctul*, 21-27 mai 2007, p. A3.

• *Clădiri medievale, descoperite în și lângă Primărie*. În: *Punctul*, 14-20 mai 2007, p. 1.

• *Patrimoniul, furat cu legea în mână*. În: *Punctul*, 14-20 mai 2007, p. A9.

• *Biserici dispărute*. În: *Punctul*, 28 mai-3 iun. 2007, p. A7, 1 foto

• *Atenție, cad castele!*. În: *Punctul*, 9-15 iul. 2007, p. A4-A5.

• *Atenție, cad castele! (II)*. În: *Punctul*, 16-22 iul. 2007, p. A4-A5.

• *Biserici ne-fortificate*. În: *Punctul*, 23-29 iul. 2007, p. A4-A5.

• *Pierdut patrimoniul, gășitorului responsabilitate veșnică*. În: *Punctul*, 30 iul.-5 aug. 2007, p. A4-A5.

• *Niște gropari - Ceramica de acum patru milenii e săpată cu plugurile la Chiheru*. În: *Punctul*, 27 aug.-2 sept. 2007, p. A4.

• „*Nu avem turiști, fiindcă nu existăm*.” În: *Punctul*, 3-9 sept. 2007, p. A4.

• *Striviți de ghiozdane*. În: *Punctul*, 19-25 nov. 2007, p. A6.

• *Preoții vor face proiecte pentru salvarea bisericilor de lemn*. În: *Punctul*, 4-10 febr. 2008, p. A4.

Referințe:

• *Sorina Bota a câștigat premiul CRP pentru reportaj radio!* / redacția. În: *Punctul*, 20-26 mart. 2006, p. 1, 1 foto.

• *Tu faci realitatea!* / Sandu Tudor. În: *Zi de zi*, 12-14 sept. 2008, p. 4-8.

• „*Povești din Transilvania*” și „*Kakukk*,” peliculele câștigătoare la *Simfest 2009* / Alex Toth. În: *Zi de zi*, 31 aug. - 1 sept. 2009, p. 3, 1 foto.

• *Sorina Bota - Timida care ia decizii pentru alții* / Alexandru Ramadan. În: *Adevărul de seară*, 1 sept. 2009, p. 16.

• *Poveștile Târgu-Mureșului scoase la lumină de Sorina Bota* / Alin Zaharie. În: *Zi de zi*, 21 iun. 2010, p. 9.

• *Povești, cărți și povești de succes despre cărți* / Cătălin Hegheș. În:

LeCtura, nr. 4, 2011, p. 28-30, 2 foto.

BOTA POP, Enea

pr. gr.-cat., protopop, om politic; n. 22 mart. 1875, Năsăud, BN - m. 17 iul. 1954, Turda, CJ. Studii: cls. primare la Năsăud, gimnaziale la Blaj; lic. la Blaj (1893); Seminarul teologic din Blaj (1897). Hirotonit pr. (1898); paroh în Șard (azi AB) și dir. al Șc. confesionale din Șard; administrator parohial în localitatea Ighiu; paroh în Sebeș; viceprotopop al Districtului Sebeș; a susținut caritabil instituții culturale, școlare și ecleziastice. A fost membru în Congregația comitatului Alba Inferioară (virilist); viceprotopop al Districtului Luduș și paroh în Luduș. A participat la MAN de la AB, reprezentând Protopopiatul gr.-cat. din Luduș. Protopop al Districtului Luduș (1922). Membru al PNR, apoi al PNȚ; ales senator al jud. Turda-Arieș (1 dec. 1919-13 mart. 1920); ulterior preș. PNȚ Luduș; membru în Cons. Jud. Turda (1926-1930), membru în Comisia cultelor și învățământului; preș. cons. (1931-1934). Este preș. Cons. de administrație la Federala „Zorile” din Luduș (1928); cenzorul filialei Băncii „Economul” Luduș; membru în conducerea AGRU și Crucea Roșie Luduș; preș. Comitetului de părinți la gimnaziul din localitate; revizorul șc. primare; membru (1908), preș. (1918-1927) al Despărțământului Luduș al Astei. A susținut numeroase comunicări; a fost un animator pentru cultivarea limbii române; a organizat manifestări cultural-artistice; a construit 5 biserici și 5 case parohiale. Se pensionează (1945) și se mută la Turda. Distins cu „Crucea de merit” cls. I și Medalia „Răspłata muncii pentru biserică” cls. a II-a.

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 54.

• *Făurirea statului unitar român, 1918* / Ștefan Pascu, Vol. 2, București, 1983, p. 182.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 50-53.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 204.

• *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Nico, 2008, p. 111-112.

• *Șematism*, Blaj: 1890, p. 275; 1900, p. 146, 683; 1906, p. 45, 332; 1911, p. 38; 1923, p. 46, 80; 1929, p. 43, 74; 1932, p. 118; 1937, p. 39, 40; 1938, p. 142.

BOTEZAN, Liviu

istoric, cercet. șt.; n. 6 ian. 1927, Orosia, com. Cuci, MS - m. 15 apr. 2009, CjN. Studii: Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1939-1947); Fac. de Istorie „Victor Babeș” din CjN (1947-1951). Dr. în istorie cu teza: *Contribuții la studiul problemei agrare din comitatele Transilvaniei între 1785-1820*, 1971, UBB CjN, Fac. de Istorie. A activat ca asist. univ. la Fac. de Istorie CjN (1950-1960); lector la Fac. de Istorie-Geografie a Institutului de 3 ani din CjN (1961-1966); cercet. șt. principal la Institutul de Istorie „George Bariț” (1966-1989). Cercetare științifică în domeniile cu caracter economic, social, politic și ideologic ale istoriei Transilvaniei din perioada 1785-1918, concretizată în peste 100 de studii apărute în reviste de specialitate din CjN, TgM, BV, Oradea, Arad, Tm, Deva, Zalău, București și în cărți. A primit premiile Academiei

Române: „Nicolae Bălcescu”, pentru *Revoluția de la 1848-1849 în Transilvania* (1980) și „Gheorghe Barițiu”, pentru lucrarea *Timotei Cipariu. Corespondența primită* (1992).

Lucrări publicate:

- *Participarea țărănimii din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș la revoluție în primăvara anului 1848 pentru desființarea iobăgiei.* - CjN: Argonaut, 2006. - 739 p.

- în colaborare:

- *Revoluția de la 1848-1849 în Transilvania [Documente].* Vol. I, 2 martie – 12 aprilie 1848 / Sub red.: Ștefan Pascu, Victor Chereșteșiu. – București: Ed. Academiei, 1977. - 512 p.

- *Documente privind revoluția de la 1848 în Țările Române [Seria] C. Transilvania.* Vol. II. 12-29 aprilie 1848 / Sub red.: Ștefan Pascu, V. Chereșteșiu. – București: Ed. Academiei, 1979. - LXI + 476 p.

- *Documente privind revoluția de la 1848 în Țările Române [Seria] C. Transilvania.* Vol. III. 30 aprilie – 14 mai 1848 / Sub red.: Ștefan Pascu. – București: Ed. Academiei, 1982. - 606 p.

- *Documente privind revoluția de la 1848 în Țările Române. C. Transilvania.* Vol. IV. 14-25 mai 1848 / Sub red.: Ștefan Pascu. – București: Ed. Academiei, 1986. - 599 p.

- *Documente privind revoluția de la 1848 în Țările Române. C. Transilvania.* Vol. V. 26 mai – 4 iunie 1848. - București: Ed. Academiei Române, 1992. - 537 p.

- *Timotei Cipariu. Corespondență primită.* - București: Editura Academiei, 1992.

- *Documente privind revoluția de la 1848 în Țările Române. C. Transilvania.* Vol. VI. 5-16 iunie 1848. - București: Ed. Academiei Române, 1998. - 624 p.

- *Revoluția de la 1848 în Transilvania. Ancheta Kozma din Munții Apuseni /* Coord. Gelu Neamțu, Ioan Bolovan. – CjN: Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1998. - 246 p.

- *Istoria României. Transilvania.* Vol. II / Coord. Anton Drăgoescu. – CjN: Ed. „George Barițiu”, 1999. - 1644 p.

Studii și articole:

- *Organizarea pământurilor arătoare și a finețelor alodiale în Transilvania 1785-1820.* În *Acta Musei Napocensis*, vol. VI, 1969, p. 243-251.

- *Înzestrarea gospodăriilor iobăgești din Transilvania cu inventar viu și mort în perioada 1785-1820.* În *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 1969, fasc. 2, p. 51-65.

- *Situația rentei în bani din comitatele transilvane în perioada 1785-1820.* În *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 1970, fasc. 2, p. 31-49.

- *Contribuții la studiul vieții politice a Transilvaniei din perioada 1895-1900.* În *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj*, vol. XIII, 1970, p. 213-242.

- *Contribuții la istoricul cultivării viței de vie pe pământurile nobiliare și iobăgești din comitatele transilvane în perioada 1790-1820.* În *Terra nostra*, 1971, p. 135-162.

- *Contribuții la istoricul cultivării viței-de-vie pe pământurile nobiliare și iobăgești din comitatele Transilvaniei în perioada 1790-1820.* În *Terra Nostra*, 1971, 2, p. 135-162.

- *Organizarea pământurilor arătoare și a fânațelor iobăgești din Transilvania în perioada 1785-1820.* În *Apulum*, vol. VIII, 1971, p. 137-168.

- *Dijmele iobăgești din comitatele Transilvaniei în perioada 1785-1820.* În *Acta Musei Napocensis*, 1972, 9, p. 205-214.

- *Din activitatea lui Avram Iancu în primăvara anului 1848.* În *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie CjN*, 1972, 15, p. 451-464.

- *Slujba iobăgească în Transilvania în perioada 1785-1820.* În *Acta Musei Napocensis*, vol. X, 1973, p. 27-285.

- *Ideea eliberării iobagilor din Transilvania de dependența feudală reflectată în actele conșcripției czirákyene (1819-1820).* În *Acta Musei Napocensis*, 1974, 11, p. 241-252.

- *Tendențe de deposedare a iobagilor din Transilvania de posesiunile lor individuale reflectate în actele conșcripției czirákyene.* În vol. *Sub semnul lui Clio. Omagiu acad. prof. Ștefan Pascu.* - CjN, 1974, p. 155-160.

- *Posesiuni obștești ale iobagilor din Transilvania în perioada 1785-1820 (I-II).* În *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie, CjN*, 1975, 18, p. 137-156.

- *Situația țărănimii din comitatul Mureș-Turda și lupta ei pentru eliberarea socială și națională în anii 1914-1918.* În *Marisia*, 1975, 5, p. 223-249 (în colab.).

- *Accentuarea procesului de deposedare a iobagilor din Transilvania de posesiunile lor obștești în perioada 1785-1820.* În *Acta Musei Napocensis*, 1976, 13, p. 399-408.

- *Organizarea sesiei iobăgești pe teritoriul actualului județ Mureș în perioada 1785-1820.* În *Marisia*, 1976, 6, p. 225-254.

- *Contribuția lui Vasile Lucaciu la câștigarea opiniei publice europene și americane pentru desăvârșirea procesului de înfăptuire a statului național unitar român.* În *Ziridava*, 1977, 7, p. 171-186.

- *Tendențe ale gospodăriilor nobiliare din Transilvania de a introduce plante tehnice și de a ameliora soiurile de pomi fructiferi și de viță-de-vie în perioada 1785-1820.* În vol. *Ștefan Meteș la 85 de ani.* - CjN, 1977, p. 311-314.

- *Avram Iancu, exponent al dreptului poporului la înarmare în primăvara anului 1848.* În *Apulum*, 1978, 16, p. 345-354.

- *Posesiunile obștești ale țărănilor de pe teritoriul actualului județ Mureș în perioada 1785-1820.* În *Marisia*, 1979, 9, p. 175-208.

- *Concepția lui Timotei Cipariu despre formarea limbii și a poporului român.* În *Acta Musei Napocensis*, 1985-1986, 22-23, p. 621-629.

- *Aportul lui Timotei Cipariu la lupta de emancipare națională din anii 1848-1851.* În *Apulum*, 1987, 24, p. 283-292.

- *Contribuția lui Timotei Cipariu la fondarea și consolidarea Astei.* În vol. *Astra 1861-1950.* - Sibiu, 1987, p. 123-128.

- *Dimitrie Moldovan – fiu al Devei. Rolul lui în viața politică a Transilvaniei din perioada 1848-1867.* În *Sargetia*, 1992-1994, 25, p. 567-621.

• *Vasile Lucaciu și mișcarea memorandistă.* În *Tribuna*, 1994, 6, nr. 17-20, p. 6-7.

• *Contribuția Bisericii Greco-Catolice la formarea ideologiei și conștiinței naționale în perioada 1700-1848.* În *Tribuna*, 1997, 9, nr. 51-52, p. 10-11.

• *Correspondența lui Ilie Măcelariu cu Dimitrie Moldovan din anii 1861-1871.* În *Sargetia*, 1999-2000, 28-29, nr. 2, p. 211-263.

• *Măsurile ale nobilimii maghiare pentru a-și conserva puterea în primele luni ale revoluției din 1848-1849.* În vol. *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală. Perspectivă istorică și istoriografică.* - CjN, 2000, p. 235-248.

• *Dezbaterea și votarea legii urbariale de către Dieta Transilvaniei din 1846-1847.* În vol. *Societate și civilizație.* - TgM, 2002, p. 441-454.

• *Formele de manifestare și specificul acțiunilor țărănești din scaunele secuiești în primăvara anului 1848.* În *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie. Series Historica*, 2005, 44, p. 121-148 (în colab.).

• *Contribuția Bisericii Greco-Catolice la formarea ideologiei și conștiinței naționale în perioada 1754-1848.* În *Școala Ardeleană*, vol. 2, Oradea, 2007, p. 69-80.

Referințe:

• *Enciclopedia istoriografiei românești /* Coord. șt. dr. Ștefan Ștefănescu. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 70.

• *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000.

• *Cuvântul liber*, 23 aug. 2007, p. 2, 1 foto.

BOTH Gyula, artist fotograf, n. 18 febr. 1962,

Cristuru Secuiesc, HR. Se întâlnește cu arta fotografică în anul 1975 la Sighișoara. Din 1985 participă la saloane naționale; din 1990 practică fotografia ca profesie. Devine membru al Fotoclub TgM (1996); membru AAFR, din 1998. Participă la multe saloane naționale și internaționale. Expoziție individuală la TgM (1998); Budapesta (2000). Temele preferate sunt portretul, nudul, reportajul și fauna.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

Referințe:

• *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Săile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.

• *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.

• *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001, p. 12-15.

• *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Marosvásárhely (23 Iunie - 21 Iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 Iulie - 30 August 2001): Târgu-Mureș: Catalog.* - TgM = Mv.: s.n., 2001 - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.

• *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.

BOȚIANU, Petre A., notar, militant pentru drepturile românilor; n. 6 iul. 1894, Dumbrava, com. Vătava, MS - m. 2 oct. 1975, CjN. Studii: Șc. primară în satul natal; Șc. grănicerească din Monor; Lic. la Blaj și Năsăud; a urmat cursurile Academiei de Drept din Cernăuți, dar nu a terminat; cursurile Șc. de notari din TgM și ale școlii administrative din

CjN. A luat parte la primul război mondial pe fronturile din Italia și Galiția; participă la MAN de la Alba Iulia. Și-a început activitatea socială ca agent fiscal în satul natal; prim-pretor la Toplița (1923-1931), luând parte la definitivarea reformei agrare, apără drepturile satelor românești de pe Valea Mureșului împotriva latifundiarilor. Scrie broșura *Căutând dreptatea*, pe care o prezintă în parlamentul României Mari. În 1931 s-a transferat ca notar la Vătava; aici întocmește un *Program de dezvoltare social-culturală a celor trei sate Vătava, Râpa de Jos, Dumbrava*. A construit trei șc., trei cămine culturale. Cedarea Ardealului (1940) îi aduce mari necazuri, este arestat ca „instigator la contrarevoluție” (1949), nevoit să se refugieze în păduri și locuri ascunse. Trăiește în bejenie la Năsăud, îndeplinind succesiv mai multe funcții: contabil la Fabrica de cherestea din Ilva Mică, contabil la Banca din Năsăud și prof. de vânătoare la Șc. silvică din Năsăud, până la pensionare, când se stabilește la Bistrița. Publică broșurile: *Sub stindardul ASTREI, Nasc și la Mureș oameni, Satul în care m-am născut, Încotro mergem?* Publică în *Glasul Călimanilor, Națiunea română, Lumea și țara, Cuvântul, Universul*, București, 15 oct. 1920 și 21 mart. 1926; *Porunca Vremii*, București, 30 dec. 1938; *Înfrățirea românească*, CjN, 8 febr. 1936.

Lucrări publicate:

• *Materiale cu privire la satul Dumbrava 1894-1975.* - 155 p. dactilografiate.

• *Materiale cu privire la satele Vătava și Râpa de Jos 1894-1975.* - 182 p. dactilografiate.

• *Memorii. Discursuri. Documente. Studii social-istorice. Povestiri de vânătoare.* - TgM: Fundația Chirurgicală „Sf. Ioan,” 2002.

Referințe:

• *Când ceasul bate mai presus de vreme: pagini memorialistice din anotimpul Marii Uniri și studiul: „Contribuția băncilor ardelenne la renașterea națională a românilor” /* Constantin Dumitrescu, Ioan Sima. - CjN: Daco-Press, 1993. - 250 p.

• *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999. - 180 p.

• *Pagini de istorie, artă și cultură /* Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Philobiblon mureșean /* Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003. - p. 193-197.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei /* Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Lansare de carte [Petre A. Boțianu (1894-1975) Memorii. Discursuri. Documente. Studii Social-Istorice. Povestiri de vânătoare] /* A. C. În: *Cuvântul liber*, 8 mai 2002, p. 1.

BOZDOG, Ioan, prof., om politic, publicist; n. 4 aug. 1891, Urca, Vișoara, CJ - m. 14 apr. 1967, Cj. Studii: Lic. Gr.-cat., Blaj (1910); Fac. de Teologie Blaj (1914); Fac. de Litere și Filosofie, Cj (1922). Dr. în

teologie, Cj (1923). Notar al Senatului scolastic arhidiecezan din Blaj (1915); pr. și dir. de șc. în Dârja (fostul jud. Solnoc); prof. suplinitor la Lic. „Al. Papiu Ilarian”, TgM (1 oct. 1919-1 apr. 1921), titular provizoriu (1 apr. 1921- 1 mart. 1928), titular definitiv (1928-1940, 1946-1947) prin Decret Regal. Preș. al Asoc. Prof. Secundari, Secția TgM (din 1927-); preș. al Despărțământului TgM al Astei (1927-1940). Dir. și redactor responsabil al publicației *Astra*.

Organ săptămânal al Despărțământului Mureș (1927-1929), publicând serialul *Români de pe Valea Nirajului*; a publicat și în *Mureșul*, *Gazeta Mureșului*, *Gazeta Transilvaniei*, *România Nouă* (SB); a fost un timp la conducerea Eforiei Căminului de Ucenici „Avram Iancu”, TgM. Membru al PNR, apoi PNT, ales de 3 ori secretar gen. al organizației mureșene (1927, 1931, 1936); deputat PNT în Parlamentul României (1928-1931, 1932-1933); consilier jud. (1930, 1934, 1937); preș. al Cons. Jud. (ian. 1933- apr. 1934); a făcut parte din Comitetul de inițiativă pentru înființarea unei cooperative românești la TgM (1933). În 1940 se refugiază la Bv, unde lucrează ca redactor la *Gazeta Transilvaniei*. Se întoarce și este numit prefect al jud. Mureș (15 oct. - 15 nov. 1944); este anchetat, arestat, fără judecată, deportat în lagărul de la Caracal de către guvernul pro-comunist, eliberat, fiind nevinovat. Participă la alegeri primul pe lista opoziției.

Referințe:

- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani*. - Târgu Mureș : s.n., 1994, p. 79.
- *Philobiblon mureșean/ Dimitrie Poptămaș*. - TgM: BJM, 2003, p. 199.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă*. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni : 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006, p. 54-56.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preeții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean*. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 234.
- *Profesor Doctor Ioan Bozdog. Din viața unui profesor pr. din Urca văzută prin propria-i oglindă. Restituiri*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2010.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene) / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu*. - TgM: Nico, 2010, p.176-186.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș*. - TgM: Casa de editură „Mureș”, 2009, p. 38.
- *Dascălii „Papiului” / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș*. - TgM: Nico, 2011, p. 145-147.
- *O „carte a sertarelor”, îngrijită de publicistul Constantin Mustață, vede lumina tiparului după 66 de ani / Constantin Mustață*. În: *Cuvântul liber*, 30 nov. 2010, p. 7.

BÖZÖDI György, istoric, folclorist, istoric literar;

n. 9 mart. 1913, Bezid, com. Sângeorgiu de Pădure, MS - m. 25 nov. 1989, Budapesta. Studii secundare și superioare la CjN. Dr. în istorie (1944). A activat ca bibliotecar (1941-1945) la Univ. din CjN; dir. al Muzeului Revoluției din 1848-1849 (1945-1948); cercet. principal la Centrul de Studii

TgM al Academiei de Științe Sociale și Politice a RSR. Domenii de cercetare: istoria secuilor în epoca feudală, a descompunerii rânduieilor gentilice, sistemul de obști

teritoriale, feudalizarea acestor părți, răscoala din 1562 la secui, tradițiile și aspectele luptei comune româno-maghiare-germane în cadrul Revoluției de la 1848.

Lucrări publicate:

- *Székely emberek, zsidó istenek: Jegyzetek a székely szombatokról*. - CjN-Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, 1935. - 26 p.
- *Székely bánja [1939]*. - 2-ik kiadás - Budapest: Mefhosz Könyvkiadó, 1939. - 324 p.
- *Székelyek. A nép élettörténete: Vázlat*. - Budapest: Bolyai Akadémia, 1943. - 92 p.
- *Székely bánja [1943]*. - 3. kiadás - Budapest: Magyar Élet kiadása, 1943. - 316 p.
- *Romlás: regény*. - 2 köt. - Budapest: Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság. - 1. köt. [1943] - 252 p. - 2. köt. - [1943]. - 300 p.
- *Erély szabadságharca*. 1848-1849. - CjN: s.n., 1945. - 95 p.
- *Rebi néni feltámadása: Elbeszélések*. - Kv.: Móricz Zsigmond Kollégium, 1945. - 200 p.
- *Halott-világítás: Novellák*. - Bukarest: Kriterion, 1990. - 287 p.
- *Székely bánja*. - Mv.: Mentor, 1997. - 312 p.
- *Székely századok: Történelmi tanulmányok*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2002. - 356 p.
- *Romlás: regény [2004]*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 370 p.
- **în colaborare:**
- *Verseken tündöklő Erdély: Magyar költők erdélyi verseinek gyűjteménye a gyulafehérvári soroktól mind a mai napig / Egybeszedte Szentimrei Jenő*. - Kolozsvár: Kiadja Le Page Lajos Könyvkereskedés, 1941. - 342 p.
- *Erdélyi mártírok és hősök aranykönyve*. - Budapest, 1941. - 414 p.
- *Szárszó: Az 1943. évi Balatonszárszói Magyar Élet Tábortábor előadás- és megbeszéléssorozat*. - Budapest: Magyar Élet kiadása, 1943. - 232 p.
- *Szülföldünk: A KMDSZ székelyföldi munkaközössége székelyudvarhelyi vándorgyűlésének előadásanyaga / Molter Károly, László Dezső, Telesi Géza...* Bözödi György, Izsák József tanulmányai a székelység kérdéseiről. - Sepsiszentgyörgy: Székelység Lap- és Könyvkiadó Szövetkezet, 1944. - 123 p.
- *Erdély szabadságharca 1848-49 a hivatalos iratok, levelek és hírlapok tükrében / Összegyűjtötte és sajtó alá rendezte Bözödi György*. - Kolozsvár: Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, 1945. - 95 p.
- *Lapok Petőfi Sándor naplójából; Históriai jegyzetek / Petőfi Sándor; Bözödi György bevezető sorával*. - Kv.: Móricz Zsigmond Kollégium, 1945. - 22 p.
- *A Nap s a Hold keresése: bözödi népmesék / Gyűjtötte Bözödi György*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1993. - 244 p.
- *Földre irt történelem: válogatott írások / Bözödi György*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 276 p.
- *Humorunknál vagyunk - Különféle irodalmi vidámságok*. - Mv.: Impress, 2000. - 255 p.
- **Studii și articole:**
- *Probleme privind mișcările social-economice ale secuilor, înainte de răscoala din 1562*. În: *Studii de istorie*, vol. I, 1968, p. 7-34.

- *Gábor Áron 1849-ben.* În: *Aluta*, vol. I, 1969, p. 143-167.
- *A mármarosí fegyvergyártás-ben.* În: *Studii de istorie, filologie și istoria artei*, București, 1972, p. 55-73.

Referințe:

- *Új Szó: Négyszáz fiatal magyar író kis lexikona: (Az 1937. irodalmi év keresztmetszete)* / Halasy András. - Budapest Szövetsége: Kiadja a Magyar Egyetemi és Főiskolai hallgatók Országos, 1937. - 40 p.
- *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat* / Gulyás Pál. - 3. köt.: Berényi János-Bredetzky Sámuel. - 1941. - 636 p.
- *Erdély szabadságharca 1848-49 a hivatalos iratok, levelek és hírlapok tükrében* / Böződi György. - Kv.: Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, 1945. - 95 p.
- *Együtt élünk, együtt építünk: Cikkek, tanulmányok (1933-1957)* / Bánya László. - Bukarest: Állami Irodalmi és Művészeti Kiadó, 1957. - 327 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești* / Coord. șt. dr. Ștefan Ștefănescu. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 71-72.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981 - Vol. 1: A-F, p. 279-282.
- *Magyar irodalomtörténet bibliográfiája* / Vargha Kálmán, V. Windisch Éva. - 6. köt.: 1905-1945. Személyi rész: I. A-K. - 1982. - 959 p.
- *Halott-világítás: Novellák* / Böződi György. - Bukarest: Kriterion, 1990. - 287 p.
- *Romániai magyar verseskönyvek: 1944-1988 (1988-1989) = Volume de versuri maghiare din România: Repertorium = Repertoriu bibliografic* / Mózes Huba. - CjN: Academia Română. Filiala Cluj. Institutul de Lingvistică, 1991. - 110 p.
- *Kisebbség és irodalom* / Czine Mihály. - Pozsony: Madách Kiadó, 1992. - 241 p.
- *Nemzetiségi irodalom, 1900-1990: válogatás* / Válogatta Takács Éva. - [Budapest] Anyagellátó Központ: Magyarország Honvédség Oktatási és Kulturális, 1993.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Székely útkereső: a Székely Útkereső irodalmi és művelődési folyóirat antológiája* / Beke Sándor. - Székelyudvarhely: Erdélyi Gondolat, 1994.
- *A romániai magyar irodalom* / Pomogáts Béla. - Budapest: Bereményi Könyvkiadó, [1994]. - 231 p.
- *Zendülés az idő ellen (Fiatalkori írások)* / Czigány Zoltán. - 2. kiad. - Budapest: Határon Túli Magyarok Hivatala, 1996. - 219 p.
- *Metaforától az élet felé: Kisebbségi értelmiség - kisebbségi nyilvánosság: tanulmányok, (1987-1997)* / Cseke Péter. - Bukarest: Kriterion, 1997. - 244 p.
- *Dicsőséges kudarcaink a diktatúra korszakából: Gaál Gábor sorsa és utóélete Romániában 1946-1986* / Tóth Sándor. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1997. - 256 p.
- *Visszanéző: arcok, pályák, pillanatok* / Nagy Pál. - Mv.: Impress, 1997. - 200 p.
- *Földre irt történelem: válogatott írások* / Böződi György. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 276 p.
- *Szól a rádió...: a marosvásárhelyi Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Jászberényi Emese. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.
- *Kötődések Erdélyhez: tanulmányok* / Szekesztette L. Balogh Béni. - Tatabánya: Alfadat-Press Kiadó, 1999.
- *Erdélyi sorskerék: Szabédi László és a történelem* / Kántor Lajos. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1999.
- *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok* / Jánosházy György. - 3. köt. - 2001. - 280 p.
- *Forgatagos időkben: Pályák, művek, arcok, emlékek* / Nagy Pál. - Mv.: Mentor, 2004. - 335 p.
- *Jöjjön el a mi időnk: Esszék, tanulmányok, dokumentumok* / Cseke Péter. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2005. - 280 p.

BRANEA, Ștefan, pr. ortodox, protopop, memorialist; n. 24 dec. 1816, Măierău (Magyaró, azi Aluniș), MS - m. 22 oct. 1861. Se presupune că a învățat în satul natal, la Rușii Munți și la Reghin; studii teologice la SB. A fost pr. în satul natal, un adept sincer al libertății și egalității naționale în Transilvania. A

participat la Adunarea de la Blaj din 3/15 mai 1848 și a scris despre evenimentele petrecute în timpul revoluției pașoptiste. Protopop al Tractului Gurghiu, se preocupă de situația șc., sprijină material diferite instituții de învățământ și fundații. Publică numeroase memorii, informații în presa vremii legate de evenimentele de la 1848.

Lucrări publicate:

- *Cronica evenimentelor din anii 1848-1849 scrisă de protopopul gr. ort. Ștefan Branea din comuna Măierău. În Țara Bârsei*, VII, 1935.

- *Texte și documente privind istoria modernă a românilor* / Iulian Oncescu, Ion Stanciu, Emanuel Ploeanu. - Târgoviște: Editura Cetatea de Scaun. - 390 p.

Referințe:

- *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 5.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001. - 333 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006, p. 147-162.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 387-405.
- *Contribuții privind memorandumul Ștefan Branea* / Grigore Ploșteanu. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 7, nov., 1992, p. 3.

BRASSAY Károly, artist fotograf; n. 1952, TgM.

Studii medii în TgM; Șc. Postlic. de fotografi la București. Lucrează într-un atelier artistic la început, unde parcurge toate fazele procesului fotografic; apoi practică fotografia tehnică și, în același timp, participă la saloane interne și internaționale de artă fotografică. Are foarte multe aparate foto vechi, negative și fotografii vechi.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
- *Bienală de artă fotografică: Catalogul lucrărilor expuse* / Redactor: Török Gáspár. - TgM: Impress, 1993. - 16 p.

Referințe:

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely. Neumarkt* / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt. - S. I.: s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.].
- *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în arta fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógus: 1997.* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997. - 48 p.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Redactori Török Gáspár, Bálint Zsigmond. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001, p. 16-19.

BREDA, Emil, avocat; n. 24 febr. 1883, Deag, MS - m. 11 mart. 1920, Deag. Studii: cls. primare în Târnăveni; Gimnaziul Superior Ref. TgM; Univ. „Ferencz József” din Budapesta, Fac. de Drept și Științe

Politice (1904-1909). Dr. în științe juridice, 1910. A deschis cancelarie avocațială la Târnăveni și a profesat avocatura (1913-1920). Devine membru ordinar al Despărțământului Târnăveni al Astei (1914); susține cu ajutoare bănești Orfelinatul gr.-cat. din Blaj (deși era ortodox) și alți săraci. Este ales membru în Comitetul național român al comitatului Târnava Mică; a fost ales delegat supleant pentru a participa la MAN de la AB.

Referințe:

- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - vol. VII, p. 67-68; vol. IX, p. 338.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*, București, 1943, p.73.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Ioan Damian. - CjN: s.n., 1996, p. 170.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 55-56.

BRUDAN, Carmen Daniela, artist plastic; n. 11

aug. 1967, Luduș, MS. A absolvit treapta I-a a Lic. de Artă (1983); a urmat cursurile Șc. de Artă (1989); Univ. de Artă și Design, secția Ped., arte plastice și decorative (2006). Este membră a AAP MS din 1989. A organizat trei expoziții personale la TgM; a participat cu lucrări de pictură la expozițiile colective organizate la

TgM, Sighișoara; a participat la taberele de creație din Sovata (2000-2001), Dumbrăveni, SB (1989). A îndrumat Cercul de Arte plastice al Clubului Copiilor din Luduș, timp de 19 ani; prof. în TgM și la gimnaziul din Sângeorgiu de Mureș. Tehnici folosite: pictură în ulei pe pânză, acuarelă și tempera.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 29.

BUCUR, Alexandru, antrenor, jurist; n. 22 oct.

1969, TgM. Studii: Lic. Ind. nr.2 TgM (1983-1987); Fac. de Drept, UPM TgM (2001-2005), master, Consultanță juridică și management în afaceri (2005-2006) și Managementul resurselor umane (2006-2007) în cadrul UPM TgM. Sergent angajat, Poliția Militară TgM (1990-1993); funcționar public, Penitenciarul TgM (1993-1997); fondator și administrator al Asoc. Club Sportiv Hiza-Do (1997); antrenor karate, centura neagră 4 Dan la stilul Shotokan (2001); instructor fitness (2002), începe Tae-Bo. Multiplu campion național Traditional Shotokan International (1990, 1991, 1992, 1993); foarte mulți discipoli antrenați au obținut calificări înalte: un discipol cu 4 dani, doi cu 3 dani, doi cu 2 dani, 8 cu 1 dan; a introdus tae-bo la TgM (2002).

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 205.

BUCUR, Coriolan, ing., politician; n. 3 ian. 1948,

Cricău, AB. Studii: IP CjN, Fac. de Mecanică. A lucrat ca ing. la Metalotehnica; autor a numeroase inovații și invenții. Membru fondator al PUNRT, care a precedat PUNR; autor al

capitolului de politică economică din Platforma-Program cu care PUNR s-a înregistrat în 1990; vicepreș. PUNR; deputat PUNR (1992-1996); membru al Grupului Parlamentar al PUNR; secretar al Comisiei pentru administrație publică, amenajarea teritoriului și echilibru ecologic; membru al Comitetului dir. al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare; preș. Grupului parlamentar de prietenie cu Republica Filipine.

Referințe:

- *Personalități publice-politice: decembrie 1989-27 septembrie 1992: [dicționar]* / Editor Graziela Bârlă. - București: Holding Reporter, 1993. - 264 p.
- *Județul Alba: Documentar istorie, literatură, știință, artă* / Coord. Ion Mărginean. - AB: s.n., 1993. - 232 p.
- *Personalități publice-politice 1992-1994: dicționar* / Editor Graziela Bârlă. - București: Holding Reporter, 1994.
- *Adunarea Constituantă: 11 iulie 1990 - 21 noiembrie 1991*. - București: Senatul României, 1998. - 240 p.

BUCUR, Eugen, pr. gr.-cat., prof., n. 3 ian. 1898,

Gurghiu, MS - m. 15 iul. 1974, CJ. Șc. primară în satul natal, apoi la Reghin; studiile secundare la Blaj, absolvent al Seminarului Teologic Blaj, studii univ. la CjN. Este numit prof. la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1923), unde predă lb. română și germană. Este hirotonit pr. în 1926; conduce și Soc. de Lectură a elevilor; dir. al Lic. Comercial din Blaj (1941-1946). Părăsește Blajul în toamna anului 1946, plecând la CjN, unde a activat la Lic. „Inochentie Micu” al Episcopiei gr.-cat., până la pensionare. Este înmormântat în cimitirul din Cj.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 177-178.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 276.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 246.

BUCUR, Maria, învățătoare; n. 27 aug. 1950, Cj.

Studii: Șc. Gen. Borșa, CJ; Lic. Ped. CjN (1965-1970). Repartizată în TgM, învățătoare la Șc. Gen. nr.7 (1970-1974), Șc. Gen. nr.1 (1974-1985), Șc. Gen. nr.17, actualmente Gimnaziul „Liviu Rebreanu” (1985-). A obținut toate gr. didactice. Responsabilă a comisiilor metodice din șc. unde a lucrat (1973-2007); metodistă a IȘJM (1973-); cons. cu munca educativă la Gimnaziul „Liviu Rebreanu”; formator, prin CCD MS, în domeniul educației pentru drepturile omului. Echipajele de elevi pregătite pentru Olimpiada de șt. socio-umane, educație civică, cls. a III-a și a IV-a au ocupat locul I la faza jud., participând la faza națională, luând Premiul II (2001) și mențiuni (2000, 2004, 2005); punctaj foarte bun la concursul *Cangurul*; concursuri jud.: Premiul II, matematică (2005); Premiile I, II, proză, eseu, poezie (2005). Distincții: Învățător evidențiat (1984); Diplomă de onoare (1985); diplome din partea MEN și MEC (2001, 2004); certificat de participare la Proiectul Cetățeanul-Proiect Citizen (2004, 2005) prin Programul Civitas (MEC, Institutul Intercultural Tm, Ambasada SUA); atestat de formator prin IRDO (2006); participare la proiectul *Cetățeanul în primul rând* (2005); Diploma Exemplarium, pentru înalte valori umane (2006),

Fundația "Cezara Codruța Marica"; Distincția „Gheorghe Lazăr”, clasa I (2007); mențiune la Concursul Național de creativitate didactică pentru *Învăță să fi cetățean*, București (2004) și premiul național pentru *Caietul micului cetățean*, Galați (2007).

Lucrări publicate:

• *Învăță să fi cetățean. Ghid pentru instruire performantă la educație civică clasele III-IV.* - TgM: Editura Ardealul, 2003.

• *Caietul micului cetățean, clasa a III-a.* - Iași: Editura „Sf. Olimpia”, 2007.

- în colaborare:

• *Teme pentru disciplinele opționale din învățământul primar.* - TgM, 2001.

• *Ghidul consilierului educativ.* - TgM: CCDM, 2004.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș.* - Vol. 3: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Nico, 2008, p. 85-89.

BUDAY Árpád, prof., arheolog; n. 17 ian. 1879,

Luduș, MS -m. 7 apr. 1937, Seghedin, Ungaria. Studii: Lic. din Aiud; Fac. de Istorie Latină, Univ. „Francisc Iosif” Cj (1904). Doctorat în științe filologice (1907). Paralel cu munca didactică, prof. univ. Fac. de Istorie și prof. de istorie, Col. Reformat, a îndeplinit diferite funcții în cadrul Muzeului de

Istorie al Transilvaniei; conducătorul secției de arheologie și numismatică (din 1919-?). Domenii de cercetare: epigrafia romană, cercetarea limesurilor și studiul arheologiei romane; este fondatorul săpăturilor de cercetare ale limesului dacic. Din 1924 s-a mutat la Seghedin, ca prof. univ. Membru al Societății de Litere din Transilvania, al Societății Maghiare de Arheologie și Istoria Artelor; membru corespondent al Instituțiilor de Arheologie din Germania și Austria. Cetățean de onoare al orașului Luduș (1999); pe casa părintească s-a așezat o placă memorială.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *A történeti Erdély / Buday Árpád, Huszár Lajos.* - Budapest: Kiadja az Erdélyi Férfiak Egyesülete, 1936. - 740 p.

Referințe:

• *A magyar tudományos irodalom bibliográfiája 1901-1925.* - S.I., 1930.

• *Activitatea științifică la Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj în primul deceniu 1920-1930.* - Cj, 1935.

• *Magyar írók élete és munkái. Új sarozat.* 4 köt. - s.l., 1942.

• *Erdélyi magyar breviárium.* 1 köt. Jan.-ápr., s.l., s.a.

• *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p.271.

BUDILEANU, Rareș, actor; n. 14 sept. 1975, SB.

Studii: UAT TgM. Actor la Teatrul Național TgM. Roluri: Dulce, Bertholdo, Fotograful, în *Krum* de Hanoch Levin, regia Th. Cristian Popescu; Improvizator, în *Campionatul de improvizatie*, regia Vlad Massaci; Brighella, în *Regele cerb* de Carlo Gozzi, regia Radu

Olăreanu; Max, în *Scandal la Operă* de Ken Ludwig,

regia Petre Bokor; Naratorul, Titus Andronicus, Othello, Marc Antoniu, Regele Ioan, Mediatorul Workshop, Hamlet, în *Șexpir - opere complete (pe scurt)* de Adam Long, Daniel Singer și Jess Winfield, regia Petre Bokor; Îngerul, în *Valsul hazardului* de Victor Haïm, regia Mihai Ardelean; Savantul, în *Nebunul și floarea* de Romulus Guga, regia Marius Oltean; Walter, în *Opera de trei parale* de Bertolt Brecht, regia Liviu Pancu; Sindbad Matur, în *Sindbad din tată în fiu* de Paul Mattar, regia Hagop Der Ghougassian; Ofițerul, în *Colonia penitenciară* de Franz Kafka, regia Ulf Duckelmann; Ralph Austin, în *Și fluturii sunt liberi* de Leonard Gershe, regia Liviu Pancu; *Rashomon* de Ryūnosuke Akutagawa, regia Cris Nedea; Tătarul, în *Azilul de noapte* de Maxim Gorki, regia Kincses Elemér; *Conu Leonida față cu reacțiunea* de I. L. Caragiale, regia artistică Cristian Ioan; *Nebuni de familie* de Dana Darian, regia Puiu Jipa; Mesagerul, în *Regina Iocasta* de Constantin Zărnescu, regia Cristian Ioan; Lupul, corbul, în *Ograda miracolelor* de La Fontaine, regia Cristian Ioan; Matolas, văr, în *Amorphe d’Ottenburg* de Jean-Claude Grumberg, regia Cristian Ioan; Bobby Franklyn, în *Bigamul* de Ray Cooney, regia Cristian Ioan; Val Xavier, în *Orfeu în infern* de Tennessee Williams, regia Kincses Elemér; *Paracliserul* de Marin Sorescu, regia Liviu Topuzu; Donalbain, în *Macbeth* de William Shakespeare, regia Ștefan Iordănescu; Constandin, în *Înviere* de Lucian Blaga, regia Anca Bratu; *Clinica amanților* de John Chapman și Dave Freeman, regia Claudiu Goga.

Referințe:

• *Colivia de vise / Ioana Florea.* - TgM: Tipomur, 2000, p. 24-25.

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002, p. 137, 148.

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p.210.

• *Internet*

BUI, Simion -Virgil, prof. de istorie; 27 mai 1964,

Suseni, Reghin, MS. Studii: Șc. Gen. în Suseni (1970-1978); Lic. sanitar și Lic. Ind. Nr.4; Fac. de Istorie Filosofie, UBB, CjN (1989); master-elite, UPM, Fac. de Științe și Litere (2005); cursuri absolvite: Predarea și învățarea drepturilor omului în învățământ, Management școlar, Seminar pentru directorii de unități școlare „Mediaș”, Management educațional pentru calitate, Legislație și organizare în domeniul protecției muncii (2006). Prof. de istorie, Col. Naț. „Al. Papiu Ilarian” (1994-); șef de catedră (1996-2002); lider de sindicat (2000-2002); dir. adj. (2002-2007); dir. (2007-2012). Definitivat, grad II, grad I (2000), cu lucrarea *Biserica și societatea românească în Reghin și împrejurimi, 1890-1918*. A condus și pregătit elevi la olimpiade județene și naționale; a organizat concursuri pe teme de istorie; a realizat încălzirea termică a școlii; a contribuit la refacerea bazei sportive; realizarea unui catalog virtual. Distins cu: Gradația de merit; Diploma „Gheorghe Lazăr”, clasa II-a (2008).

Lucrări publicate:

• *Biserica și societatea românească în Reghin și împrejurimi 1890-1918*. - TgM: Nico, 2010.

• *Patriciu Barbu (1842-1902). Un om, o epocă, o idee*. - TgM: EDU, 2012.

- în colaborare:

• *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș*. - TgM: Casa de editură „Mureș”, 2009. - 68 p.

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Simion-Virgil Bui*. - Vol. 6: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Edu, 2011.

• *Dascălii „Papiului” / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș*. - TgM: Nico, 2011. - 271 p.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 214.

• *Miscellanea Maris / Constantin Bogoșel*. - Vol.1. - TgM: Editura Edu, 2010, p. 84-87.

• *Cultura mureșeană se îmbogățește cu un nou volum de Simion Bui / Alin Zaharie*. În: *Zi de zi*, nr. 1443, 2010, p. 2.

• *Biserica și societatea românească în Reghin și împrejurimi 1890-1918 de Simion Bui / Marin Căldăraru*. În: *Cuvântul liber*, 30 mart. 2010, p. 2, 1 foto.

BUNUS, Ioan, caricaturist, grafician; n. 8 nov. 1952,

Reghin. Studii: Lic. de Artă TgM; Institutul „Ion Andreescu” CjN. Expoziții: Salonul național studentesc, Sibiu (1974). Expoziție personală de grafică, Apollo, TgM (1976, 1978). Expoziții de grup: CjN (1977, 1978); Dresda (RDG); București, expoziție națională studentescă de afiș (1975); RFG

Offenbach am main.

Referințe:

• *Caricaturiști mureșeni / Romeo Soare*. - TgM: Casa de editură „Mureș”, 1995, p. 71.

BURDULEA, Ioan, redactor radio, jurnalist; n. 19

iul. 1953, Coroi, MS. Studii: Șc. Populară de Artă TgM, specializarea Regie-Teatru (1977-1979). A lucrat timp de 28 de ani la Combinatul Chimic Târnăveni, fiind și crainicul Stadionului „Chimica”; a fost un animator al teatrului muncitoresc din Târnăveni; a jucat rolul de maior neamț în filmul lui

Sergiu Nicolaescu, *Noi, cei din linia întâi*; a prezentat Serbările Verii de la Ștrandul Chimica; red. șef la Radio „Poliglot” Târnăveni (-2006) și al ziarului *Stop*; red. șef la Televiziunea Târnăveni; colab. al Radio TgM, redacția Sport (1990-).

Lucrări publicate:

• *Portrete, interviuri și comentarii*. - TgM: Nico, 2008.

• *Viața ca o telenovelă*. - TgM: Nico, 2009.

• *Culisele sufletului*. - TgM: Nico, 2009.

Referințe:

• *Dincolo de microfon. Confesiuni / Aurel Rațiu, Tarfin Todea*. - TgM: Nico, 2009, p. 29-30.

• *Lesa de hârtie (publicistică) / Răzvan Ducan*. - TgM: Nico, 2010, p. 262-265.

BURIAN, Dinuca, bibliotecar; n. 16 aug. 1959, Sărmașu, MS. Studii: Fac. de Psihologie, Colegiul

Institutori-Educatori, UDC TgM. Din 1990, bibliotecar la Biblioteca Orășenească Sărmașu.

Lucrări publicate:

• *Sărmașu. File de monografie*. - TgM: Nico, 2006. - 102 p.

• *Monografia orașului Sărmașu*. - TgM: Nico, 2009.

Referințe:

• *Sărmașu. File de monografie*. - TgM: Nico, 2006, 102 p.

BUTA Árpád Attila, muzician, cântăreț de operă și

operetă; n. 1984, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN, specializarea canto, prof. Iulian Jurja și Gheorghe Roșu. Drd., Fac. de Științe Teatrale. ESTE prof. la Lic. de Artă și la UAT TgM; este membru al Corului Filarmonicii de

Stat TgM. Publicul a avut ocazia să-l cunoască în genurile muzicale: populară, operă (pe scena clujeană), în roluri principale din *Dido și Aeneas* de Henry Purcell, în *Giulio Cesare* de G. F. Händel; de operă și musical în cadrul Zilelor Muzicale Târgumureșene.

Referințe:

• *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*, Ed. a 39-a, 14-28 mai 2009, p. 26.

C

CADAR, Andrei, proprietar, om politic; n. 10 oct.

1860, Stânceni, MS - m. 11 oct. 1930, Stânceni. Ca proprietar de păduri, a donat bani pentru șc. gr.-cat. din Reghin (1903); primar al com Stânceni (1908-1916); a fost arestat și deportat în nordul Ungariei până în toamna anului 1918; este ales delegat la MAN de la Alba Iulia. După Unire

a fost numit membru în Comisia permanentă a jud. Mureș-Turda (1923-25); membru în Secțiunea economică și în Comisia instrucțiunii populare; membru în PNR, PNȚ (1926); membru în CJM (1930); membru în Comitetul de cenzori la „Mureșiana,” Institut de credit și economii din Reghin.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București: s.n., 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN: s.n., 1981, p. 125, 127, 186.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9 - 1989, p. 8, 15-16.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 61-62.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Izvoare mureșene privind Unirea* / Paulina Ranca. În: *Marisia*, TgM, 8, 1978, p. 348.

CADARIU, Gavril, regizor de teatru; n. 21 mart.

1958, HR. Studii: Lic. Industrial TgM; AAT TgM, Fac. de Regie-Teatru, cls. Călin Florian - Victor Ioan Frunză (1995). Regizor tehnic la Academia de Teatru (1980-1990); regie de teatru în cadrul AAT TgM (1990-1995); regizor la Teatrul

„Radu Stanca” din SB (1995-1997); dir. al Teatrului pentru Copii și Tineret „Ariel” din TgM (1998-); dir. executiv al Fundației DRAMAFEST și coord. al Centrului de Exploatare Teatrală. Participă la festivaluri în țară, iar spectacolele îi sunt premiate la Bistrița, Sf. Gheorghe; Premiul II, Festivalul Alegoria Bistrița, 1992; Premiul Fundației Guga pentru regia spectacolului *Moartea d-lui Platfus*, la Sf. Gheorghe. Piese regizate: *Proscrisa*, de Saviana Stănescu; *Făptașii* de Thomas Janigk; *Zurinka*; *Voci* (2008); *Povestea alfabetului*; *Kamikaze* (2007); *Flautul fermecat* (2008); *Cel mai frumos dar* (2007); *Cel mai frumos cadou* (2006); *Animale de hârtie* (2009); *Amalia respiră adânc*.

Studii și articole:

- *Premieră, la Ariel.* În: *Cuvântul liber*, 22 iun. 2006, p. 2.

Referințe:

- *Dramafest '98: dramaturgie nouă românească.* - TgM: Fundația Dramafest, 1998, p. 65, foto.
- *Colivia de vise:* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 27-28.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria*

primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 127.

- *Ziua Mondială a Teatrului celebrată la Târgu-Mureș* / Alin Zaharie. În: *Zi de zi*, 27-29 mart. 2009, p. 8, 9, 5 foto.
- *Új színpolt a fesztiválon: Interjú Gavril Cadariuval, a MV.i Ariel Színház igazgatójával* / Madaras Orsolya. În: *Népújság*, 2006. márc. 15, p. 5.
- *Underground, dizidență, exil și poezie vie* / Dan Todea. În: *Punctul*, 21 apr.-2 mai 2006, p. B4, 1 foto.
- *Tornyosuló feladatok az Ariel Színház előtt* / Ferenc Melánia. În: *Népújság*, 2006. nov. 3, p. 2.
- *Dincolo de dungi și numere* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 12-14 mai 2007, p. 2.
- *Între note, replici și soare!* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 16-18 iun. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Cadoul Teatrului Ariel* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 24 nov. 2007, p. 2, 1 foto.

CALIANI, Augustin, protopop onorariu gr.-cat.,

asesor consistorial, prof.; n. 20 sept. 1879, Zoreni - Lumperd, BN - m. 24 sept. 1969, București. Studii lic. la TgM, Blaj, SB, univ. la Cj, specialitățile lb. latină, maghiară și română. În anul 1902 este trimis în Italia la studii de artă și arheologie antică. Din sept. 1902 până în oct. 1919 a activat ca prof. la catedra de lb. latină și maghiară la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj. A fost hirotonisit pr. în 1911. Este numit dir. al lic. între 27 sept. 1919 și 1 dec. 1928, când trece la MEN ca dir. gen. al învățământului particular. Pentru activitatea depusă pe teren bisericesc și școlar, Superioritatea bisericească îl numește protopop onorar și asesor consistorial. A colaborat la unele publicații blăjene: *Unirea*, *Cultura creștină*, *Unirea poporului* și a adresat un memoriu Consiliului dirigent cu titlul *Ridicarea nivelului cultural și economic al Câmpiei ardelene* (1919). A fost decorat cu ordinul „Coroana României” cls. I în grad de cavaler și „Răsplata muncii pentru învățământ” cls. I (1931).

Lucrări publicate:

- *Urmele domniei romane în Ardeal.* - S.I: s.n, s.a.
- *Educația națională în școlile Blajului.* - S.I: s.n, s.a.
- *Profesori și elevi din Blaj.* - S.I: s.n, s.a.
- *Sentimente și sbuciumări naționale.* - S.I: s.n, s.a.
- *Crâmpetele din suferințele Blajului în războiul mondial.* - S.I: s.n, 1937.
- *Școlile Blajului.* - S.I: s.n, s.a.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 136.
- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 150.
- *Calendarul de la Blaj: 2007* / Red. coord. Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: „Buna Vestire,” 2007. - 245 p.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 213.

CALIANI, Silvestru, călugăr consistorial, prepozit

al mănăstirii; n., Sânmărtinul de Câmpie, MS - m.?. Studii: Institutul „De Propaganda Fide” de la Roma (1743-1747). Intră în călugărie la mănăstirea Muncaciului, apoi la Blaj, consistor al episcopului P. P. Aron (1753-1764), prefect sau vătav al „școalelor,” prepozit al mănăstirii.

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

CAZAN, Sebastian Claudiu, solist la trombon;

n. 3 aug. 1983, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM, cls. de trombon a prof. Molnár Géza (2002); se înscrie la Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN, Fac. de Interpretare Muzicală, secția trombon, având prof. pe Mircea Neamțu. Curs de măiestrie la Academia de Muzică „Julliard School” New York

(2003); studii particulare de trombon la Universitat der Künste din Berlin, cls. prof. Ștefan Schulz (2005); cursurile Academiei de Vară ale Ansamblului de Alămuri „German Brass” (2005). După o pregătire intensă de un an sub conducerea prof. Florentin Mihăescu, a fost admis la cls. de dirijat a prof. Petre Sbârcea la Academia clujeană. S-a bucurat de îndrumarea unor renumiți maeștrii ai baghetei ca: Ilarion Ionescu-Galați, Shinya Ozaki, Horia Andreescu, Cristian Mendea, Sabin Pautza. A concertat în cadrul Filarmonicii de Stat TgM, orchestrei Lic. de Artă, ca solist la trombon; a fost corepetitor și solist la pian în concertele Corului mixt „Laudate Domini” din TgM; a susținut recitaluri de trombon în țară și străinătate: New York, New Jersey, Florida (SUA), Ungaria, Austria, Germania, Danemarca. A dirijat ansambluri corale și orchestrale precum: Pro Musica Sacra, Camerata Brass, Lyra. În 2007 a înființat Corul de Copii „Floare de Colț” și Corala de Tineret „Rapsodia iubirii.” Interesat de compoziție, a scris lucrări pentru pian, piese corale și pentru ansambluri de suflători. Premiul I la olimpiadele naționale de muzică de la Tulcea și Arad; Premiul I la Concursul internațional de interpretare instrumentală și vocală de la Constanța etc.

Referințe:

- *Talente mureșene: Sebastian Claudiu Cazan* / Dorin Borda, Romeo Soare. În: *Cuvântul liber*, 1 febr. 2006, p. 2.
- *Caiet program: Concert vocal-sinfonic special*, Filarmonica de Stat TgM, Sala Mare a Palatului Culturii, 18 mart. 2010.

CAZAN, Vasile, dirijor; n. 12 mai 1952, TgM.

Studiază vioara, viola și pianul la TgM de la vârsta de 8 ani; Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN, Fac. de Compoziție-Muzicologie, specializarea ped. muzicală (1973-1978), unde a studiat dirijat-coral cu prof. Dorin Pop și Florentin Mihăescu; studii de orgă cu pianistul și compozitorul Kozma Mátyás (1971-1973); s-a perfecționat cu Marin Costantin la Corul Madrigal din București (1991); Seminarii de compoziție cu maestrul Csíky Boldizsár (1990-1996); între 1996-1998 la New York cu dirijorul și prof. László Halász de la Conservatorul Julliard. Drd. cu teza: *Efecte timbrale în muzica corală autohtonă contemporană în special creația din Transilvania*, Academia de Muzică „Gh. Dima”, coord. prof. univ. Terényi (2004-). Dirijat coral la diferite coruri și formații de muzică bisericească; turnee cu unele din aceste coruri în multe localități din țară și în Ungaria, Franța, Austria și Danemarca (1967-1990); dirijorul Corului Mixt al Filarmonicii TgM (1990-); secretarul muzical al acestei instituții (1996-

1999); dir. Filarmonicii de Stat TgM (1998-). Turnee artistice în Ungaria, Austria, Germania, Elveția, Franța, Belgia, Danemarca, SUA, Canada, Japonia. Compoziții muzicale: corale, vocal-simfonice, unele înregistrate cu Orchestra Simfonică, Corul Mixt al Filarmonicii de Stat TgM, Corul Radioteleviziunii Ungare și Corul Radio București. Aptitudini: cântat la pian, orgă, vioară, violă, acordeon, instrumente de suflat din alamă (trombon, tubă, eufoniu), clarinet, chitară, mandolină. Cadru didactic la UAT TgM, Fac. de Ped. Muzicală (2004-). Interviuri la cotidienele mureșene și centrale, la posturile locale și naționale de radio și televiziune.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Aniversarea a 50 de ani de la înființarea Filarmonicii de Stat Târgu-Mureș: 5-12 oct. 2000 = A MV.i Állami Filharmonia megalakulásának 50. évfordulója alkalmából* / Caietul program a fost realizat de Csíky Boldizsár, Vasile Cazan, Elekes Márta-Adrienne, Vég Edit, Göllner Károly, Dávid Ilona, Haller Ildikó, Bartha László, Tereza Mureșan. - TgM: Filarmonica de Stat, 2000. - 174 p.

Studii și articole:

- *Szalman Lóránt (1929-2007)*. În: *Cuvântul liber*, 14 apr. 2007, p. 10.
- *Filarmonica de Stat Târgu-Mureș*. În: *Cuvântul liber*, 13 dec. 2005, p. 6.

Referințe:

- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Caiet program: Festivalul Zilele Muzicale Târgumureșene*, ed. a 34-a. - TgM, Filarmonica de Stat, 6-13 mai 2004.
- *Un eveniment istoric în viața muzicală târgumureșeană* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 8 mai 2008, p. 2.
- *Zilele muzicale târgumureșene - ediția a XXXVIII-a* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 7 mai 2008, p. 2.
- *Vasile Cazan, directorul Filarmonicii de Stat din Târgu-Mureș: „În societatea contemporană, cei care se respectă găsesc timp și pentru actul de cultură”* / Interviu realizat de Ciprian Negru. În: *Cuvântul liber*, 16 sept. 2005, p. 7.
- *Un nou concert de senzație* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 15 ian. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Să îl sărbătorim pe Mihai Eminescu!* / Alexandra Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 15 ian. 2008, p. 1, 1 foto.
- *„Porni Luceafărul...”* / Alexandra Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 16 ian. 2008, p. 3.
- *„Porni Luceafărul...” - Ediția a XXII-a* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 17 ian. 2008, p. 1-4, 1 foto.
- *Pena aripile muzicii* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 21 febr. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Muzică*. În: *Punctul*, 14-20 mai 2007, p. A4.

CĂLINESCU, Lucia, pictor, prof.; n. 10 aug.

1952, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM (1960-1966); Lic. de Artă TgM (1967-1971); IAP „Ion Andreescu,” CjN, (1972-1976); bursă de specializare în pictură monumentală, CjN, (1976-1977). Muzeograf, artă plastică, Muzeul Jud. Buzău (1977-1978); prof. Șc. de Arte,

secția pictură TgM (1978-1994); Lic. de Artă TgM (1994-). Membră UAPR (1986). Expoziții personale: Galeria Apollo, TgM (1979); Galeria UAP, TgM (1994); Nijmegen, Appeldoorn, Kampen, Olanda (1994); Galeria de Artă UAP, Râmnicu Vâlcea (1997); Galeria Pesikan, Szolnok, Ungaria (2000); Galeria Fortuna, TgM

(2001); Galeria Radio, TgM, BCR (2002); Zebegeny, Ungaria (2002); Centrul Cultural, Budapesta (2004). Expoziții de grup reprezentative: Saloane jud. și interjud. TgM, Galeria UAP (1978-2004); Expoziții republicane de pictură și grafică București (1983, 1986, 1992, 2001); Bienala de pictură și sculptură București (1986); Bienala Tineretului, Baia Mare, Galeria UAP (1988); CjN, Galeria UAP (1991, 1993, 1995); Bienala de pictură și grafică, București, Sala „Dalles” (1992), Festival de Artă, Narbonne, Franța (1993); Emmen, Hoorn, Olanda (1994); Festival de Artă „Medium,” Sf. Gheorghe (1994); „Academia 70,” Muzeul de Artă, CjN (1996); Festivalul de Artă „Micul Prinț,” SM; Expoziție Internațională Covasna (1999-2002); Kecskemet, Muzeul de Artă „Artiști contemporani” (2000); CCR, Budapesta (2001); Muzeul Vay Adam, Vaja, Ungaria (2002); Bistrița, Galeria UAP (2002); Galeria UAP „Totem,” TgM (2002-2005); Galeria UAP „No. 13,” TgM (2003, 2004); Galeria UAP „Grupul Putna 2003,” TgM (2003-2004). Simpozioane: Mănăstirea Nicula, CjN (1991, 1993, 1995); Zalaegerszeg, „Grbart,” Ungaria (1993, 1995, 1996, 1999); Sângeorz Băi, Bistrița (1994); Băișoara, Cj (1995); Kötelek, Ungaria (1998-2004); Simpozion Național „Milenium,” Sovata (2001); Colibița, Bistrița, Simpozion Național „Muntele” (2002); Sângeorgiu de Mș (2003). Lucrări de artă monumentală: Conservatorul „Gh. Dima,” CjN.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Teste de limba română: teste, grile, răspunsuri, bareme de corectare* / Cornelia Toșa. - TgM: Ardealul, 1999. - 174 p.

Referințe:

- *Catalog: Lucia Călinescu / Prefață Oliv Mircea.* - S.I.: s.a., 1994.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - vol. 4. - București: ARC 2000, 2001.
- *Salonul național de artă. Uniunea Artiștilor Plastici din România,* 2001.
- *Solstițiu la Echinoc: poeme* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.: [14] repr.
- *Catalog TOTEM, 2002-2005.*
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 59.
- *Târgu-Mureș orașul artelor.* - TgM: s.n., 2006.

CĂLUGĂR, Dumitru, prof. de teologie, pr. ortodox, protopop; n. 8 dec. 1907, Saschiz, MS - m. 25 oct. 1988, SB. Studii la Șc. normală „Andrei Șaguna” SB (1920-1927), cu diferență de lic. și bacalaureat, la Academia Teologică Andreiană din SB (1928-1932), licența (1943), cursuri de specializare pentru didactica și metodică învățământului religios la Univ. din Jena (1937-1938). Dr. cu teza: *Caracterul religios-moral creștin*, 1955, București. Învățător la Șc. de aplicație de pe lângă Șc. normală „Andrei Șaguna” SB (1927-1928), catehet la șc. primare, profesionale și medii din Sebeș, AB (1932-1934), prof. (1934-1945), dir. (1940-1945) la Șc. de cântăreți bisericești din SB, catehet la șc. de ucenici SB (1932-1940, 1945-1946), suplinitor al catedrei de Religie de la Șc. normală „Andrei Șaguna” din SB (1940-1945). Inspector al învățământului primar religios din Arhiepiscopia SB (1944-1947), revizor eparhial la Cons. Arhiepiscopesc SB (1947-1948). Conf. suplinitor pentru Omiletică și Catehetică la Academia

Teologică Andreiană (1943-1948), asist. la Institutul Teologic din SB (1948-1955), secretar arhiepiscopesc în SB (1955-1968), prof. titular (1968-1978). Diacon (1934), pr. (1939), protopop (1950), iconom stavrofor (1958). A publicat numeroase studii și articole, îndeosebi în domeniul cateheticii. Publică în: *Mitropolia Ardealului, Biserica Ortodoxă Română, Mitropolia Banatului, Revista Teologică, Viața Ilustrată, Telegraful Român, Lumina Stelelor, Îndrumătorul bisericesc.*

Lucrări publicate:

• *Hristos în școală. Manualul catehetului ortodox pentru școala primară.* - Vol. 1; ed. a I-a. - SB: s.n., 1934. Vol. VIII - 532 p.; ed. a 2-a, 1937. - VIII, 536 p.

• *Hristos în școală. Manualul catehetului ortodox pentru școala supraprimară.* - Vol. 2. - SB: s.n., 1937. - 498 p.

- *Întâia carte de religie.* Ed. a 5-a. - SB, 1948. - 48 p.
- *A doua carte de religie.* Ed. a 4-a. - SB, 1948. - 72 p.
- *A treia carte de religie.* Ed. a 4-a. - SB, 1946. - 72 p.
- *A patra carte de religie.* Ed. a 4-a. - SB, 1946. - 64 p.
- *A cincea carte de religie.* Ed. a 3-a. - SB, 1946. - 64 p.
- *A șasea carte de religie.* Ed. a 2-a. - SB, 1943. - 80 p.
- *A șaptea carte de religie.* Ed. a 2-a. - SB, 1945. - 64 p.
- *Sfinți și Părinți ai Bisericii.* - SB, 1936. - 80 p.
- *Copii din Biblie. Despre cei mici din vremea veche, pentru cei mici din vremea noastră.* - SB, 1940. - 104 p.

• *Preocupări catehetice.* - SB, 1944. - 100 p.

• *Educație și învățământ.* - SB, 1946. - 72, XLIV p.

• *Probleme de educație.* În: *Biserica și problemele vremii.* - SB: s.n., p. 161-175.

• „*Fericiți sunt*”... - SB, 1948. - 68 p.

• *Caracterul religios-moral creștin.* - SB, 1955. - XVI, 292 p.

• *Catehetica. Manual pentru Institutetele teologice.* - București, 1976. - 218 p.

- în colaborare:

• *Carte de învățătură creștină ortodoxă.* - București, 1978. - 208 p.

Studii și articole:

• *Portretul unui creștin.* În: *Mitropolia Ardealului, Sibiu*, nr. 1-2, 1958, p. 105-121.

• *Educația religios-morală în spirit ecumenist. Inițiative și realizări ale Bisericii Ortodoxe Române.* În: *Biserica Ortodoxă Română*, București, nr. 1-2, 1970, p. 1246-1258.

• *Învățământul religios în Biserica Ortodoxă Română.* În: *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 1-2, 1971, p. 135-145.

• *Metode și forme pentru prezentarea învățaturii ortodoxe.* În: *Mitropolia Ardealului*, SB, nr. 5-6, 1972, p. 398-412.

• *Actualitatea ideilor pedagogice în unele din lucrările Sfinților Trei Ierarhi.* În: *Mitropolia Ardealului*, SB, nr. 1-3, 1974, p. 57-64.

• *Din izvoarele catehezei.* În: *Mitropolia Banatului*, Tm, 25, nr.7-9, p. 385-399.

• *Rolul cazaniilor în formarea vieții religioase și morale.* În: *Mitropolia Banatului*, Tm, nr. 4-6, p. 247-253.

Referințe:

- *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986* / Pr. Prof. Mircea Păcurariu. - SB, 1987, p. 344-345.
- *Dicționarul teologilor români* / Preot prof. dr. Mircea Păcurariu. -

București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

- *Dicționarul teologilor români* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - Ed. a 2-a - București: Editura Enciclopedică, 2002. - 552 p.
- *Necrolog* / Sebastian Șebu. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, nr. 6, p. 157-160.

CĂLUGĂR, Nicolae, pictor pe sticlă, pr. ortodox;

n. 24 apr. 1933, Saschiz, MS. Studii: Institutul de Teologie SB. A participat la următoarele expoziții organizate la: Sala de expoziții „Unirea” (1990, 2003-2006); Casa de Cultură a Sindicatelor, Miercurea Ciuc (1991); Casa de Cultură a Sindicatelor, Gheorgheni (1991); Toplița (1991); Muzeul Marinei Române, Constanța (1991); Casa Armatei, Miercurea-Ciuc (1992); Sala „Unirea,” IS (1992); Muzeul de Istorie și Artă a Mun. București (1992); Muzeul ASTRA din SB (1996); Cercul Militar CjN (2000); Muzeul de Istorie Sighișoara (2005); Căminul Cultural din Saschiz (2005, 2006); Muzeul Etnografic Reghin (2004); Salonul Național de Icoane, București (2005). Membru AAP MS (1991). Are expoziție permanentă de icoane pe sticlă în casa personală din Saschiz. Tehnica folosită: pictură pe sticlă tradițională bizantină.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 30.

CĂLUȚIU, Marțian, avocat, prefect, om politic; n.

26 febr. 1883, TgM - m. 8 iul. 1940, CjN. Studii: Univ. Regală Maghiară din Budapesta, Fac. de Drept și Științe Politice (1901-1906); în semestrul II al anului 1902-1903, a frecventat Univ. „Ferenc József” din Budapesta, Fac. de Drept și Științe Politice. Dr. în științe juridice (1910). Din 1906 este candidat de avocat în Târnăveni până în 1912, când și-a deschis cancelarie avocațială. Devine membru al Astrei, Despărțământul Târnăveni (1901); a organizat adunarea populară de la Bahnea (24 mart. 1907) cu următorul program: vot universal, libertatea presei, proiecte de lege referitoare la șc. și învățatorii șc. confesionale, adoptarea unei rezoluții în aceste probleme. Ales delegat, reprezentând garda națională română din comitatul Târnava Mică, pentru a participa la MAN de la AB. La început membru al PNR, apoi trece la PP (1920); ales prim comisar al PNR, conduce instituțiile administrative din jud.; numit la început provizoriu prefect (13 dec. 1918), apoi prefect al jud. Târnava Mică (11 ian. 1919 - apr. 1920; 5 oct. 1920 - 29 dec. 1921); pentru scurt timp preș. al organizației jud. a PP. Devine prefect al jud. CJ (2 apr. 1926-iun. 1927); membru delegat al Ministerului de Interne în comisia de apel pentru constatarea naționalității române ce funcționa pe lângă Curtea de Apel din CjN. Participă la majoritatea alegerilor parlamentare pe listele PP, fiind ales deputat (mai-oct. 1920); numit prefect al jud. Târnava Mică (5 oct. 1920-1926). Fondator al soc. pe acțiuni „Banca comercială și industrială din Valea Târnavelor” cu sediul în Târnăveni; fondatorul Băncii Comerțului Turda SA (1926); preș. la SC „Furnica” din

Târnăveni (1929); membru în Cons. de administrație la Banca Generală de Credit din Târnăveni, ales în Direcțiunea sucursalei de la Odorhei. A fost membru al curatorului bisericii gr.-cat. din Târnăveni; membru în comitetul pentru ridicarea unei statui lui Ștefan cel Mare în localitatea Cetatea de Baltă; a contribuit cu 5000 lei la construirea de șc. în jud. Târnava Mică. Distins cu Ordinul „Ferdinand I” în grad de ofițer (1931).

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: s.n., 1943, p. 63.
- *Contribuția Consiliului Dirigent la consolidarea statului național unitar român (1918-1920)* / Gheorghe Iancu. - CjN: s.n., 1985, p. 125-126, 138.
- *În vâltoarea vremurilor* / Constantin Mustăț. - București: s.n., 1988, p. 84.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 10, 1989, p. 228.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Ioan Damian. - CjN: Risoprint, 1996.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000.

CÂMPEAN, Mihail M., învățător, prof., cercet. în

arheologie, colecționar; n. 6 iun. 1917, Goreni, MS - m. 24 mart. 1975, Goreni. Studii: Șc. primară în satul natal (1923-1928); studii gimnaziale la Reghin (1928-1932); Șc. Normală de învățatori din Năsăud (1932-1936). Învățător la Rîpa de Jos, Batoș, Habic, TgM, Sînvășii, Logig, Bozed, Goreni; prof. și dir. de școală la Dedrad, com. Batoș. Animator cultural, s-a consacrat studiilor istorice, făcând cercetări arheologice și arhiviste pentru a documenta în spațiul Mș sup. continuitatea multimilenară a poporului român. Însemnatele descoperiri arheologice de la Batoș, Dedrad, Goreni înscriu aceste localități în repertoriul arheologic al țării. Colaborator activ al MJM. Rod al cercetărilor sale este colecția muzeală lăsată testamentar MJM. Susține numeroase conferințe publice, articole scrise, prin care valorifică rezultatele cercetărilor sale. Membru al Frontului Plugarilor, apoi membru PCR. Ordine și medalii ale RSR.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006, p. 70-71.
- *Üzennek az évezredek* / Lajos Antal. În: *Vörös Zászló*, 11 mai 1965.
- *Descoperirile arheologice de la Dedrad - Reghin* / V. Lazăr. În: *Steaua roșie*, 9 ian. 1966.
- *Pasiunea unui profesor* / V. Nițu. În: *Steaua roșie*, 1 dec. 1965.
- *La casa cu nr. 273 din Goreni...* În: *Steaua roșie*, 11 iun. 1967.
- *Mit takart a dedrádszélplaki határ* / Lajos Antal. În: *Vörös Zászló*, 29 oct. 1967.
- *Steinzeitsiedlungen in Lutztal* / J. Lutsch. În: *Neuer Weg*, 23 dec. 1967.
- *Mihail M. Câmpian (1917-1975)* / Valeriu Lazăr. În: *Marisia*, vol. 6, 1976, p. 705-706.
- *Un important act patriotic* / Valeriu Lazăr. În: *Steaua roșie*, 30 mai 1976, p. 3, 1 foto.
- *Colecția „Mihail M. Câmpian”* / Mihai Petică. În: *Marisia*, vol. 7, 1977, p. 450-455.
- *La Goreni Casa - muzeu* / Valeriu Lazăr. În: *Steaua roșie*, 20 mart. 1982, p. 3, 2 foto.

CÂMPEANU, Elie, protopop gr.-cat., istoric, cărturar patriot, prefect; n. 2 iul. 1859, Gorenii, MS - m. 21 ian. 1937, TgM. Studii: urmează cursurile șc. primare românești din Reghin (1867-1871), apoi Gimnaziul din Blaj (1879), unde îi avea ca dir. pe Timotei Cipariu, prof. pe Ioan Micu Moldovan, Iosif Hossu, Petru Uilăcan, N. Popescu, Alexandru

Grama. Obține „Testimonium Maturitatis” cu 6 calificative „eminenter” și 4 „laudabilem.” Urmează Seminarul Teologic gr.-cat. din Blaj, până în 1883. Învățător (1884), apoi pr. în Subcetate, fostul comitat Ciuc, actualul jud. HR; viceprotopop al Districtului Giurgeului (1898); protopop al Districtului Giurgeului, luptând pentru păstrarea ființei naționale în Secuime, împotriva subordonării bisericii gr.-cat. românești din Ardeal Mitropoliei gr.-cat. maghiare de Hajdúdorog, care milita pentru introducerea lb. maghiare în biserica română. După izbucnirea războiului, trece în Moldova, unde ține conferințe soldaților (1917); a fost administratorul Spitalului nr. 428 din Piatra Neamț, al spitalelor din Mănăstirea Bistrița, apoi dir. șc. primare din Dobreni, NȚ. Prof. suplinitor de lb. română la Gheorgheni (1919-1920); numit de către mitropolitul Vasile Suci de AB, paroh al TgM, apoi protopop (1908) al Districtului Murășului, numit prin ordin mitropolitan de către Victor Mihalyi de Apșa, Mitropolit de AB vicariatul Secuimii. Inițiatorul înființării Soc. de Istorie, Arheologie și Etnografie a jud. MS (1924), preș. al Soc. „Liga Culturală”, secția jud. MS, membru al Astei, al Eforiei căminului de ucenici, al Comisiei culturale a mun. TgM. Pe timpul guvernului N. Iorga (1931-1932), a fost deputat în Parlamentul României și chiar prefect al jud. HD. A fost proclamat preș. de vârstă în Cons. Local TgM (1930). Distincții: „Crucea Regina Maria”, cls. a II-a, pentru zelul și devotamentul remarcabil cu care a organizat și administrat Spitalul Nr. 428 (1917); „Crucea Comemorativă a Războiului 1916-1918” (1920); „Cetățean de onoare” al com. Subcetate (1926); Ordinul „Ferdinand I” în grad de Cavaler (1931); titlul de canonic onorariu al Arhidiecezei gr.-cat. române de la Alba Iulia (1936).

Referințe:

- *Comisiunea Monumentelor Istorice. Secțiunea din Transilvania și ținuturile mărginașe: Raport cu privire la lucrările din al doilea an de funcționare (1922/23)* / Întocmit și publicat de Const. Daicoviciu secretarul Comisiunii. - CjN: Institutul de Arte Grafice, 1924. - 27 p.
- *Monografia orașului Târgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM: s.n., 1932, p. 201-234.
- *Politică și administrație: culegere de texte* / Emil A. Dandea. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1996. - 231 p.
- *Personalități din Covasna și Harghita: file de istorie a românilor din secuime* / Ioan Lăcătușu. - CjN: Carpatica, 1998. - 148 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999. - 180 p.
- *Elie Câmpăeanu: omul și faptele sale* / Coord. Grigore Ploșteanu, Dimitrie Poptămaș. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 152 p.
- *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 216 p.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.; Vol. 3. - TgM: Ansid, 2003. - 390 p.

- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Mureșul Superior. Vatră de cultură românească* / Vasile Netea. - București: Cuvântul, 2006.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 179.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 525-546.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 168-176.
- *Societatea de istorie, arheologie și etnografie din județul Mureș (1924-1940). Date biografice despre Elie Câmpăeanu, unul din întemeietorii ei* / Liviu Moldovan. În: *Marisia*, vol. 7, 1976, p. 489-504.
- *Protopopul Elie Câmpăean* / I. Uifăleanu. În: *Glasul Mureșului*, 29 ian. 1937, p. 2.
- *Înmormântarea protopopului Câmpăeanu la Târgu-Mureș*. În: *Curentul*, București, 28 ian. 1937, p. 8.
- *Elie Câmpăeanu, istoric și luptător pentru drepturile românilor din Secuime în perioada pre- și post-memorandistă* / Traian Dușa. În: *Marisia*, vol. 8, 1978, p. 227-234.
- *Catedrala Greco-Catolică din Târgu-Mureș* / Cornel Sigmirean. În: *AGRU Arhidiecezan*, ian.-iul., 1998, p. 11-13.
- *Canonicul Elie Câmpăeanu - cetățean de onoare al comunei Subcetate* / Prof. Doina Dobrea. În: *Unirea*, Blaj, dec. 1998, p. 6.
- *Fondul personal Elie Câmpăeanu (1874-1940)* / Liviu Boaru. În: *AAM*, vol. 2, 2003, p. 49-53.

CÂPRIȚĂ, Petre Codruț, pictor; n. 5 mart. 1976,

Tg. Jiu. Studii: absolvent al AAP București, secția Pictură, cls. prof. Sorin Ilfoveanu (1999). Burse de documentare: Luxemburg (1996). Prof. de educație plastică, Grupul Șc. „Constantin Brâncuși”. Membru UAPR (2004-). Expoziții personale: Muzeul Literaturii Române, București (1999). Expoziții de grup: București, „Dialogul libertății,” Gala 1995; București, „Forma,” Gala 1995; București, Concursul tinerilor „Dominus” 1995; București, 130 ani de la înființarea Academiei de Artă, Artexpo TNB; București, „Realul și posibilul,” Gala (1997); București, „Accente,” Apollo (1998); TgM (1999); Salonul anual jud. de pictură al UAP (2001-2005); Tabăra de creație „Armonia,” TgM (1998-2003); Târgul Internațional de Arte Vizuale, Artexpo, București (2001). Participă la conferința cu tema „Păstrarea Patrimoniului Construit,” TgM (2006).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Exerciții de dicție pentru păstrarea iluziilor/ Mioara Kozak; coperta: Petre Codruț Câpriță*. - TgM: Nico, 2006.

Referințe:

- *Documentar. Cinci ani de existență a taberei „Armonia.” Colecția de artă plastică Elisabeta și Gheorghe David. Nr.4-5 (1995 și 1996): Catalog*. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al jud. MS, 1996. - 104 p.
- *Documentar la ediția a VI-a 1997 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri*. nr. 6/1997. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al jud. MS, [1997]. - 51 p.
- *Documentar la ediția VII-a 1998 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri*. nr. 7/1998. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al jud. MS, [1998]. - 48 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. Gheorghe Mureșan. - TgM: Ansid, 2006, p. 60.

CEONTEA, Radu, artist plastic, senator în Parlamentul României; n. 10 nov. 1946, Filea, comuna

Deda, MS - m. 13 dec. 2006, TgM. Studii: absolvent al Fac. de Arte Plastice din CjN (1969). Prof. la Piatra-Neamț și TgM (1969-1985); redactor, apoi secretar principal de red. la revista *Vatra*; senator în Parlamentul României (1990). A debutat în timpul studiilor cu expoziția de la CjN (1969). Expoziții colective anuale în Piatra-Neamț (1969-1977), TgM (1978-1988); expoziții personale: Piatra-Neamț (1970-1971, 1974, 1976, 1983), CjN (1976), Iași (1977), TgM (1977-1978, 1980, 1982, 1986, 1988); expoziții naționale: București, Sala Dalles (1980, 1984, 1986); tablouri în colecțiile de stat și particulare din România și din Olanda, Elveția, Germania, Ungaria, Israel. Pictază și icoane pe sticlă în care leagă tradiția de contemporaneitate, iar partea de expresie artistică este susținută de desen și culoare, stăpânind detaliul. A publicat grafică și ilustrații de carte la ed. Junimea, Dacia, Cartea Românească, Eminescu, Facla, Univers, Minerva, Ion Creangă, Tipomur, Columna, Ulise. Colaborări cu articole de specialitate, cronici plastice și ilustrații, până în anul 1990, la revistele: *Ateneu*, *Tribuna*, *Cronica*, *Arta*, *Contemporanul*, *Flacăra*, *Steaua*, *România literară*, *Viața românească*, *Vatra*, *Igaz Szó*, *Új élet*, *Utunk*, *A hét*, *Volk und Kultur*.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Epopoea de pe Mureș* / Grigore Ploșteanu, Vasile T. Suciu, Lazăr Lădăriu; coperta Radu Ceontea. - TgM: Revista *Vatra*, 1985. - 329 p.

• *Starea de veghe* / Lazăr Lădăriu; coperta Radu Ceontea. - TgM: *Columna*, 1992. - 223 p.

• *Visul: De la medicină, la psihanaliză, cultură, filosofie* / Liviu Popoviciu, Voica Foișoreanu; coperta Radu Ceontea. - București: Universul, 1994. - 408 p.

Referințe:

• *Scrisori din Transilvania: eseuri și însemnări* / Eugeniu Nistor. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1991. - 80 p.

• *Personalități publice-politice: dec. 1989-27 sept. 1992: [dicționar]* / Editor Graziela Bărlă. - București: Holding Reporter, 1993. - 264 p.

• *Personalități publice-politice 1992-1994: dicționar* / Ed. Graziela Bărlă. - București: Holding Reporter, 1994.

• *Cinci ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor dec. 1989 - dec. 1994* / Domnița Ștefănescu. - București: Mașina de scris, 1995. - 512 p.

• *Funar korszak Kolozsváron: a helyi sajtó tükrében, 1992-1996* / Balázs Sándor, Schwartz Róbert. - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1997. - 496 p.

• *Adunarea Constituantă: 11 iul. 1990 - 21 nov. 1991*. - București: Senatul României, 1998. - 240 p.

• *Zonă liberă: interviuri, publicistică* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002. - 136 p.

• *Solstițiu la Echinox: poeme* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.

• *Radu Ceontea. Galeria Vatra* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 15 apr. 1981, p. 2, 1 foto.

• *Radu Ceontea (10 nov. 1946 - 13 dec. 2006)* / Viorica Herdean. În: *Cuvântul liber*, 15 dec. 2006, p. 15, 4 foto.

• *In memoriam Radu Ceontea* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 15 dec. 2006, p. 15, 1 foto.

• *Expoziția Radu Ceontea a inaugurat Galeria Vatra* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 14 oct. 1978, p. 3, 1 foto.

• *A murit Radu Ceontea...* / Ion Coja. În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2006, p. 8.

• *Radu Ceontea. In memoriam* / Petru-Florin Oproiescu. În: *Cuvântul liber*, 19 ian. 2007, p. 3.

CERGHIZAN, Ioan, prof., artist fotograf; n. 1 iun.

1942, Teaca, BN. Studii: șc. primară la Teaca; gimnaziul și lic. la Reghin (1954-1960); IPed. de 3 ani din TgM, Fac. de Matematică (1962-1965); curs de fotoreporter militar la București (1962). Prof. de matematică (1965-1975), dir. Șc. Gen. Beica de Jos (1966-1974); Casa Pionierilor, actual

Clubul Copiilor din Reghin, catedra Foto-cineclub (1975-1999), unde a format viitori profesioniști în arta fotografică, cinematografică și televiziune, precum: Uță Valentin, membru al Asoc. Internaționale a Fotografilor din Franța; Paula Rusu, ProTV TgM, Antena 3 București; Vasile Moldovan, reporter imagine ProTV SB; Fiscutean Andrada, red. știri ProTV București; Todoran Liliana la OTV Transilvania TgM ș.a. A organizat Festivalul Național de Artă Fotografică și Cinematografică al Elevilor, 15 ediții consecutive. A publicat zeci de fotografii și articole în presa locală și centrală. Este autor, coautor al multor imagini fotografice din cărți: *Chiheru ieri - Chiheru azi* (2007), *Icoane pe sticlă de Iernuțeni* (2007), *BOR „Sf. Ioan Botezătorul” Reghin Mociar* (2007). Distins cu medalii la concursul „Cântarea României,” locurile I, II, III, la fiecare ed. a Festivalurilor Concurs de Artă Fotografică al elevilor; pe jud., locul I pe echipe.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Catalogul Național al Monumentelor Eroilor căzuți în cele două Războaie Mondiale*. - S.I.: s.n, 1982.

• *Protopopiatul Reghin. Monografie. Album* / Teodor Beldean. - Reghin: Gloria, 2006. - 237 p.

Referințe:

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 78-79.

CERNAT, Vasile, cercet. șt.; n. 23 iun. 1975.

Studii: UBB, CjN, licență în psihoped. (1997); studii aprofundate (1998). Dr. în psihologie, cu teza *Psihologia stereotipurilor*, UBB, CjN (2005). Asist. de cercetare, ICSU „Gh. Șincai” TgM (2002-2005); cercet. ICSU, TgM (2005-2006); lector univ., UPM (2006-); conf. univ.; dir. DPPD. Domenii de interes: psihologia socială aplicată în domeniul educației și problematica conflictelor intergrupale. Granturi: H.F. Guggenheim Dissertation Fellowship (2003-2004), Fulbright visiting researcher, New York University (2002-2003). Membru al Society for Personality and Social Psychology; Society for the Psychological Study of Social Issues, American Psychological Association.

Lucrări publicate:

• *Psihologia stereotipurilor*. - Iași, Polirom, 2005.

• *Sociologia relațiilor internaționale: curs*. - TgM: UPM, 2008.

Studii și articole:

• *Rolul dimensiunii etnice în construcția socială a partidelor politice. Reprezentările românilor și maghiarilor din Târgu-Mureș la alegerile locale din 2000*. În: *Angustia*, 6, 2002, p. 267-307.

• *Imaginea primarilor la funcția de primar al*

municipiului Târgu Mureș la alegerile locale din 2000. În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai”*, 3-4, 2002, p. 325-341.

• *Identitățile europeană și națională ale românilor. Rolul factorilor economici.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai”*, 5-6, 2003, p. 526-533.

• *Efectele percepției factorilor economici asupra identității europene.* În: *Psihologia socială*, 12, 2003, p. 65-76.

• *Trecut glorios și viitor prosper: protejarea identității naționale de un prezent dureros.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai”*, 7, 2005.

• *Psihologia memoriei colective a evenimentelor istorice.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai”*, 8, 2006.

• *Identitatea Europeană și părtinirea intergrupală: rolul mediator al valorilor.* În: *Psihologia socială*, 16, 2006, p. 93-105.

Referințe:

- www.upm.ro/facultati.../stiinte
- *Baza de date BJM*

CHERTES, Aurel, prof., inspector șc.; n. 19 sept.

1932, Sâmpetru de Câmpie, MS. Studii: Șc. Primară nr. 2 Bârlibaș, com. Sâmpetru de Câmpie; Lic. „Regele Ferdinand I” (1943-1947) și Șc. Medie de Administrație Economică din Turda (1947-1951); Fac. de Istorie a Univ. „Dr. Victor Babeș” din CjN (1951-1955). A activat ca prof. de istorie la Șc. Medie „Șt. O. Iosif” din Rupea (1955-1959) și la șc. din Homorod și Zau de Câmpie (1959-1961); Șc. Gen. nr. 12 și nr. 3 din TgM și Grupul Șc. Industrial nr. 3 (1991-1994); Șc. Normală „Mihai Eminescu” TgM (1994-1997); inspector șc. la secțiunile de învățământ raională Luduș și orașenească TgM și la IȘJM (1961-1963; 1967-1990); arhivist la Direcția Jud. Mureș a Arhivelor Naționale (1963-1967). Domenii de cercetare: istorie instituțională, demografie istorică, istoria agriculturii, istoria cinematografului, învățământul pedagogic. Publică studii și articole în ziare, reviste de specialitate și culegeri: *Cântarea României, Cuvântul liber, Marisia* (studii și materiale), *Reghinul cultural, Revista Arhivelor, Revista de statistică, Terra nostra.*

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *File din istoria cinematografului în Târgu-Mureș / Aurel Chertes, Emilia Chertes.* - TgM: s.n., 1970.

• *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș/ Aurel Chertes, Pantelimon Cioată.* - TgM: Edu, 2008. - 210 p.

Studii și articole:

• *Școlile pedagogice din Reghin (1948-1956).* În: *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004. - 376 p.

Referințe:

- *A székesföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények / Pál-Antal Sándor.* - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlesztés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században / Szabó Miklós.* - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.

CHEȚAN, Octavian Ioan, filosof; n. 7 iun. 1930,

Luduș, MS. Sudii primare în Tg. Secuiesc, CV (1936-1940); Lic. „Principele Nicolae,” Sighișoara (1940-1948); Fac. de Filosofie CjN (anI), continuând la Univ. București (1950-1954); cursuri de aspirantură în filosofie, la București (1954-1958). Red. principal al *Revistei de Filozofie*

a *Academiei* (1958-1971), red. șef (1971-1990); cercet. șt. la Institutul de Filosofie al Academiei, în domeniul istoriei filosofiei și al istoriei religiilor (1965-1997); între timp, a fost numit red. șef al Ed. Politice (1988-1990); red. șef al Ed. Humanitas (1990-1997). A lucrat, în ultimii ani, la Institutul de Teorie Socială al Academiei; în prezent, colab. al Ed. România de Mâine a Univ. „Spiru Haret” și al Ed. Polimark. A publicat peste 120 de lucrări șt. în reviste din țară și străinătate; a tradus din lb. franceză. A fost coord. șt. al colecției *Religia de-a lungul veacurilor*, Ed. Polimark.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Teorie și metodă în științele sociale.* Vol. 1. - București: Ed. Didactică, 1965.

• *Existență, cunoaștere, acțiune.* - București: Ed. Științifică, 1971.

• *Confruntări dintre om și cultură.* - București: Ed. Academiei RSR, 1972.

• *Mitul creștin / Paul Bălă, Octavian Chețan.* - București: Ed. Enciclopedică Română, 1972.

• *Micul dicționar filozofic.* - București: s.n., 1973.

• *Dicționar de filozofie.* - București: Ed. Politică, 1978.

• *Theoretical difficulties of contemporary humanism - An Anthology.* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1979.

- traduceri:

• Diderot, d'Holbach, Helvetius, d'Alambert, *Scrieri ateiste.* - București: Ed. Științifică, 1966.

• Marcel Simon, *Primii creștini.* - București: Ed. Polimark, 1993.

• Jean Magne, *Logica dogmelor.* - București: Ed. Polimark, 1995.

• Georges Orly, *Originile creștinismului. Eseuri critice.* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1981.

Prefete și studii introductive:

• Ambrogio Donini, *După chipul și asemănarea omului.* - București: Ed. Politică, 1968.

• V. N. Șerdakov, *Valorile morale și credința religioasă.* - București: Ed. Politică, 1988.

• M. S. Belenski, *Despre mitologia și filosofia Bibliei.* - București: Ed. Politică, 1982.

Referințe:

- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane / Vasile Cigher.* - CjN: Mega, 2009, p. 116-120, 3 foto.

CHEȚIAN, Augustin, avocat; n. 1860, Ercea, MS

- m. 1921, ?. Studii lic. la TgM, Fac. de Drept a Univ. din Cluj. Dr. în drept (15 nov. 1890). Practică avocatura la Reghin, având un bun renume; membru al Astei (1892), devine membru pe viață (1912); a făcut parte din comitetul Despărțământului Reghin (1896, 1906). Membru fondator al Reuniunii învățătorilor români și

membru pe viață al Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Român. Adept al PNR., este ales preș. al CNR comitens Mureș-Turda (5 nov. 1918). A contribuit la Unirea Transilvaniei cu România. A fost decan al baroului avocaților din TgM.

Referințe:

- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic*/ Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Municipală „Petru Maior”, 2008, p. 85.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2.

- Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 126.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010. p. 547-548.

CHILF, Nicolae, Miklós, C. Siera Leone;

compozitor, pianist, prof.; n. 10 mart. 1905, TgM - m. 23 nov. 1985, TgM. Studii: Conservatorul din TgM (1913-1923) cu Tonházy Ferenc (teorie-solfegiu); Zsuzmann Rudolf (armonie), László Árpád și Chovan Richard (pian), Antalffy András (istoria muzicii); la École musicale din Saint-Leu la-Forêt (1931-1932), cu Wanda Landowska și Ruggiero Gerlin (pian, muzică veche); L'École normale de Musique la Paris (1932), cu Alfred Corrot (pian); s-a perfecționat la Roma (1933) cu Raffaele Delfrate (compoziție, orchestrație); paralel a urmat Universita degli Studii Economici e Commerciali, din Trieste (1923-1927). Prof. de muzică la Șc. de Arte și Meserii (1927-1928) și Șc. normală maghiară din TgM (1944-1948); prof. de pian la Conservatorul Mun. TgM (1948-1949) și la Lic. de muzică TgM (1949-1967). A susținut recitaluri de pian și concerte în București, Cj, TgM, Genova, Roma, Napoli, Trieste, Paris. Compune muzică de cameră, corală, vocală, simfonică, de scenă. *Muzică de teatru: Aventura din Veneția*, comedie muzicală, libretul de Szabados Árpád (1937); *A gyáva nyulacska*, piesă pentru păpuși de Kemény János, traducere în lb. română de Alexandra Mark (1955); *Aventurile lui Buratino*, piesă pentru păpuși de Alexandra Mark, după Alexei Tolstoi (1961). *Muzică simfonică: Suită rustică* (1937); *Mică suită* (1959); *Rapsodia pentru pian și orchestră* (1960); *Triptic simfonic* (1964); *Miniaturi pentru orchestră de cameră* (1972); *Miniaturi pentru orchestră de coarde* (1974). *Muzică de cameră: Berceuse* (1934), pentru vioară și pian; *Huța-huța* (1953), duet pentru viori pentru copii; *Cinci piese mici pentru copii* (1954), pentru vioară și pian; *Trei improvizații pentru flaut solo* (1971). *Muzică instrumentală pentru pian: Carillon* (1923); *Studiu de concert* (1932), idem în variantă pentru xilofon (1970); *Suită rustică pentru pian* (1933-1937); *Cele patru anotimpuri* (1949), piese pentru copii (1950); *Suită pentru copii* (1959), 8 piese (*Primii pași, Mică poveste, Scherzo, Cântec mic, Canon vesel, În grădina între turturele, Să ne jucăm împreună, De-a baba oarba* (ed. I), 1963 (ed. II); *Piese pentru pian; Mică poveste; Canon vesel; Șase baghete pentru pian* (1962); *Trei piese: Scherzino, Cântec, Dans* (1963); *Zece miniaturi pentru pian* (1970). *Muzică corală: Békeszózat* (1946), pentru cor mixt, versuri de Medgyes Lajos; *Altató dal*

(1952), pentru cor mixt, versuri Antalffy Endre; *Hahó-hahó* (1952), pentru două voci egale și pian, versuri de Eszter Horváth; *Iskolánknak párja nincsen* (1956), pentru 2 voci egale și pian, versuri de János Kemény; *Kirándulók dala* (1959) pentru 2 voci egale și pian, versuri de V. Kallos Irma; *Tavaszi hivogató* (1962), pentru 3 voci egale, versuri de Zoltán Veress. *Muzică vocală: Doină cânt, doină suspin* (1935), prelucrare pentru voce și pian, versuri populare; *Serenadă* (1935), pentru voce și pian (orchestră); *Cântecul mării* (1936), pentru voce și pian (orchestră), versuri de Puiu Maximilian; *Ringató* (1945), pentru voce și pian, versuri de Salamon Ernő; *Szépen száll a szegényég* (1950), pentru voce și pian, versuri de Salamon Ernő. Distins cu Mențiunea a II-a (1933) și mențiunea I-a (1937) la Concursul de compoziție „G. Enescu,” cu Premiul III la Concursul internațional de compoziție de la Budapesta (1933); Medalia „Meritul Cultural” cls. I (1968). Mențiunea I la Concursul „G. Enescu” (1937); Premiul II la Concursul internațional de la Budapesta (1934).

Lucrări publicate:

- *Carillon* (1923). - Torino: Casa Editrice Musicale Aug., 1931.
- *Szépen száll a szegényég* (1950), pentru voce și pian, versuri de Salamon Ernő. - București: ESPLA, 1952.
- *Iskolánknak párja nincsen* (1956), pentru 2 voci egale și pian, versuri de János Kemény. În: *Bokréta*, București, ESPLA, 1960.
- *8 piese (Primii pași, Mică poveste, Scherzo, Cântec mic, Canon vesel, În grădina între turturele, Să ne jucăm împreună, De-a baba oarba)*. - București: Editura Muzicală, 1961 (ed. I), 1963 (ed. II).
- *Șase baghete pentru pian* (1962). - București:, Editura Muzicală, 1966.
- *Zece miniaturi pentru pian* (1970). - București: Editura Muzicală, 1971.
- *Mică poveste; Canon vesel; De-a baba oarba*. În: *Rumänische Klavierminiaturen für Kinder und Jugendlliche*. - Leipzig: Editura Peters, 1976.
- *De-a baba oarba*. În: *Mici piese românești pentru pian*. - București: Editura Muzicală, 1978.
- *Piese pentru pian*. - București: Editura Muzicală, 1978.

Studii și articole:

- *Altató dal* (1952), pentru cor mixt, versuri Antalffy Endre. În: *Művelődés*, București, nr. 2, 1954.
- *Hahó-hahó* (1952), pentru două voci egale și pian, versuri de Eszter Horváth. În: *Útmutató*, București, 3-4, 1954.
- *Iskolánknak párja nincsen* (1956), pentru 2 voci egale și pian, versuri de János Kemény. În: *Művelődés*, București, sept. 1956.
- *Tavaszi hivogató* (1962), pentru 3 voci egale, versuri de Zoltán Veress, versiune românească de Zeno Ghițulescu, versiune germană de Chilf Nicolae. În: *Művelődés*, București, 10, 1971.

Referințe:

- Chilf Miklós, în: *Anuarul Conservatorului Municipal Tirgu-Mureș pe anul 1927-1928*. - TgM, Tip. Comunală, 1928.
- *Enciclopedia Cugetarea* / Lucian Predescu. - București, Editura Cugetarea, 1940.
- *Compozitori și muzicologi români. Mic lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1965.

- *Zenei Lexikon* / Szabolcsi Bence, Tóth Aladár. - Vol. 3. - Budapest: ZeneműkiadóVállalat, 1965.
- *Muzicieni români. Lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Creația muzicală românească. Sec. XIX-XX* / Zeno Vancea. - Vol. 2. - București: Editura Muzicală, 1978.
- *Dicționar de muzică* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Editura Muzicală, 1979.
- *Repertoriul general al creației muzicale românești* / Mihai Popescu. - București: Editura Muzicală, 1979 (Vol. I), 1981 (Vol. 2).
- *Româniai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1: A-F, 1981, p. 308.
- *Brockhaus-Riemann-Zenei Lexikon*, Vol. 1. - Budapest: Zeneműkiadó, 1983.
- *Istoria muzicii universale în date* / Iosif Sava, Petru Rusu. - București: Editura Muzicală, 1983.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - vol. 1: A-C. - București: Editura Muzicală, 1989.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1- 2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 133.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 249-251.
- *Al circolo marina mercantile. În: Il Caffaro*, Geneva, 14 apr. 1929.
- *Chilf Miklós* / László Árpád, În: *A Ma*, TgM, 27 oct. 1932.
- *Alkotók műhelye. Chilf Miklós*, În: *Vörös Zászló*, TgM, 1 iun. 1968.
- *Az Új Élet Lexikona* / Katona Szabó István, În: *Új Élet*, București, nr. 32, 1971.
- *Româniai magyar zeneszerzők Chilf Miklós* / Szász Károly, În: *Művelődés*, București, nr. 10, 1971.
- *Kammermusik*, În: *Volksberich*, Jena, 8 dec. 1972.
- *Concert de mare succes* / Birek László, În: *Vörös Zászló*, TgM, 8 mart. 1973.

CHINCIUȘAN RUSU, Violeta, artist plastic; n.

9 oct. 1942, Brăila. Studii: Lic. de Artă Cj; Fac. de Arte Plastice, UBB CjN. Prof. de desen în Târnăveni (1966-1986); a executat compoziții monumentale pentru fațadele unor instituții de învățământ din oraș; a vernisat expoziții municipale, jud. și republicane de artă plastică și

decorativă.

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, p. 27, 257; foto.

CHINEZU, Tit Liviu, episcop martir gr. - cat.; n.

1904, Maiorești, MS - m. 15 ian. 1955, Sighet, MM; a fost înmormântat în Cimitirul săracilor de pe malul Izei, dar nu i se cunoaște mormântul. Studii medii la Reghin (cls. I-VI, 1917-1923), la Blaj (cls. VII- VIII, 1923-1925). În cls. a VIII-a este premiat cu „Scutul de argint” pentru buna purtare. Urmează Institutul de Filosofie și Teologie la Roma (Col. „Sf. Atanasiu”), fiind hirotonit pr. celibe în 1931. Dr. în teologie și filosofie, Roma. Este numit prof. de religie la Șc. Normală de învățători din Blaj, apoi subdir. al școlii. Din 1941 este prof. de filosofie și apologetică la

Academia Teologică Blaj, apoi rector al acesteia. Într-un timp, a fost pr. și protopop la București, până la 28 oct. 1948, când este arestat și dus la Mănăstirea Neamț, cu alți 24 de pr. gr.-cat. După patru luni a fost transferat la Căldărușani, lângă București, împreună cu ceilalți episcopi. Aici este consacrat clandestin episcop auxiliar pentru Vicariatul București (3 dec. 1949). În 1950 este dus la penitenciarul din Sighet, se îmbolnăvește de TBC; fără asistență medicală, boala se agravează și moare. Ca publicist, colaborează la *Unirea*, *Cultura creștină*, *Blajul*.

Lucrări traduse:

- *Inițiere în filozofie* / J. Maritain. - S.I: s.n, s.a.
- *Înfruntă viața* / Părintele Raol Pius. - Blaj: Tipografia Seminarului, 1945.

Referințe:

- *Lanțuri și teroare* / Ioan Ploscaru. - Ediția a 2-a, revăzută și adăugită - Tm: Editura Signata, 1994. - 363 p.
- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 182-183.
- *Mărturisiri de după gratii: slujitorii ai Bisericii în temnițele comuniste* / Diac. Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu. - CjN: [Renașterea], 1995. - 86 p.
- *Cei 12 episcopi martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice* / Dr. Silvestru A. Prunduș, Clemente Plaianu. - CjN: Casa de Editură Viața Creștină, 1998. - 224 p.
- *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice* / Anton Rus, Aura German. - Blaj: Buna Vestire, 2003. - 189 p.
- *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ediția a 2-a - CjN: Casa de Editură „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.
- *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989: Documente și mărturii* / Cristian Vasile. - Iași: Polirom, 2003. - 215 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 275.
- *Personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Evocări istorice* / Dr. Ioan Șoldu. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2011, p. 310-311.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 271.
- *Biserica Română Unită în regimul comunist (II). Lumina temnițelor* / Anton Moisin. În: *Unirea*. Blaj, 5, nr. 1, 1994, p. 3-5.
- *La sfințenia altarelor* / Pr. Mihai Todea. În: *Viața Creștină*, 10, nr. 2 (1999), p. 4-5, 7 foto.
- *Scrisoare apostolică a Sfântului Părinte Papa Ioan al II-lea la al III-lea centenar al unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei* / Papa Ioan Paul al II-lea. În: *Viața Creștină*, 11, nr. 15-16, 2000, p. 12, 2 foto.
- *Tit Liviu Chinezu: Oamenii Blajului* / Teodor Seiceanu. În: *Unirea*. Blaj, 13, nr. 1-2 (2002), p. 23.
- *Părintele Ioan Roșca, la 86 de ani* / Emilia Petărlăceanu. În: *Cuvântul liber*, 24 mart. 2006, p. 4.

CHIOREAN, Alexandru (Bătrâneanu),

Baternay; Bătrâneanu Alexandru; Chiorean (alias Bătrâneanu) Alexandru; Chiorean Alexandru; avocat, prefect al Cîmpiei, luptător pentru drepturile românilor din Transilvania, martir; n. 1819 sau 1820?, Balda, MS - m. 3/15 oct. 1848, Someșeni, CJ. Șc. primară în Sărmașu; cursuri secundare de filosofie și drept la Lic. Academic din Cj; Seminarul teologic din Blaj până la 23 iun. 1843, când este eliminat printr-o decizie a lui Lemeny pentru alăturarea la ideile novatoare ale lui Bărnuțiu. Se presupune că a finalizat dreptul la Cj. După exmatriculare trece munții și este prof. la pensionul Schewitz din București; se întoarce, probabil în vara anului 1846, la Cj pentru a frecventa cursurile de drept și filosofie, fiind menționat în istoriografia pașoptistă ca

prof. și jurist clujean, sub numele de „Baternai.” După mărturisirea lui Bărnăuțiu, un coleg îi schimbă numele în Baternai, devenit apoi Bătrâneau. Prezent la numeroase adunări și consfătuiri cu fruntașii revoluției, de pregătire a adunărilor de la Blaj, este ales în comitetul permanent al CNR (primul guvern românesc din Transilvania); luptă pentru emanciparea socială și națională a românilor transilvăneni, organizând ținutul Cîmpiei pentru a rezista amenințărilor. A fost considerat ca un agitator revoluționar periculos, pus sub urmărire, arestat la Bărâi (11 oct. 1848), condamnat la moarte și spânzurat (3/15 oct. 1848).

Referințe:

- *Alexandru Chiorean alias Bătrâneau și rolul său în revoluția românilor ardeleni din anul 1848* / Ștefan Pascu. - SB: Editura Asociațiunii Astra, 1939. - 79 p.
- *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973, p. 31-44.
- *Transilvania 1848-1849: Antologie*. - TgM: Tipomur, 2001. - 372 p.
- *Sărmașu. File de monografii* / Dinuca Burian. - TgM: Nico, 2006, p. 30-32.
- *Sărmașu. Monografii* / Dinuca Burian. - TgM: Nico, 2009, p. 71-73.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri*/Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011, p. 74.

CHIOREAN, Ioan, compozitor, dirijor; n. 12 ian. 1912, Solovăstru. MS. Studiile muzicale le-a urmat la Conservatorul din București (1936-1940, 1945-1946), cu Faust Nicolescu (teorie-solfegiu), Mihail Jora (armonie, contrapunct, fugă, compoziție, teoria instrumentelor), Dimitrie Cuclin (estetică muzicală, contrapunct, forme muzicale), Ștefan Popescu (dirijat coral), Ion Ghiga (dirijat orchestra), Constantin Brăiloiu (istoria muzicii, folclor), George Breazul (enciclopedia și ped. muzicii), Paul Jelescu (pian). Ofițer șef de muzică la diverse unități militare din Ineu, AR (1940-1944) și București (1944, 1950-1951); prof. de dirijat coral și orchestral la Șc. Militară de Muzică București (1946-1949); prim dirijor și dir. artistic la Ansamblul Artistic al Armatei București (1960-1962); dir. de studii la Șc. Militară de Muzică București (1962-1963); dir. adj. al Institutului General al Muzicilor Militare București (1967-1972). A organizat și dirijat ansambluri de coruri și fanfare militare în București și în țară în cadrul spartachiadelor sportive militare de vară, precum și la spectacolele de masă. Muzică pentru fanfară: *Suflet de erou* (1942), marș; *Fantezie sportivă* (1949); *Suită pe teme populare românești* (1950); *Apărătorii Patriei* (1955), marș; *Ostașii păcii* (1956), marș; *Suita românească nr. 1* (1957); *Eroii patriei* (1957), marș; *Ostașii voioși* (1958), marș; *Soldații în marș* (1959), marș pe teme populare; *Fruntași în pregătirea de luptă* (1959), marș; *Pe drumuri de victorii*, (1963), marș; *Jiana din Jina* (1968), dans simfonic pentru fanfară; *Moment rustic* (1969), variațiuni pe teme în stil popular românesc; *Doină și joc* (1970); *Bucuria vieții noi* (1971), dans simfonic în stil popular românesc; *Cântare patriei iubite* (1972), poem simfonic pe teme în stil popular românesc; *Elanuri* (1973), triptic simfonic; *Suită de schițe rustice* (1974), pe teme în stil popular românesc; *Avînt și biruință* (1974), poem simfonic pe teme în stil popular românesc; *Pro patria* (1974), marș; *Plaiuri românești* (1978), rapsodie; *Bucuria primăverii* (1979), suită simfonică;

Luminile adîncului (1979), marș dedicat minerilor din Valea Jiului; *Patria în sărbătoare* (1981), suită simfonică; *Tinerețe* (1981), suită simfonică; *Pământ strămoșesc* (1983), suită simfonică; *Spre culmi de lumină* (1985), suită simfonică; *Elanuri tinerești* (1985), suită simfonică în stil popular românesc; *În apărarea păcii* (1986), marș de concert în stil popular românesc; *Ecouri transilvane* (1987), rapsodie. Muzică corală: *Săntărim Republica* (1948), pentru cor pe voci egale, versuri de Constantin Ghiban; *Horă pentru Republică* (1948), pentru cor pe voci egale, versuri de Constantin Ghiban; *Din fabrici, din uzini, de pe ogoare* (1948), pentru cor pe voci egale, versuri de Constantin Ghiban; *Armată nouă făurim* (1949), pentru cor pe voci egale, versuri de Toma Ionescu; *În marș spre socialism* (1949), pentru cor pe voci egale, versuri de Constantin Ghiban; *Eroul de la Tatra* (1950), pentru cor bărbătesc, versuri de Cristian Sârbu; *Drapelul patriei* (1952), pentru cor pe voci egale, versuri de Traian Vizitiu; *Patria mea* (1959), pentru bariton și cor mixt; *Salut partid al tinereții* (1964), pentru cor mixt, versuri de Eugen Frunză; *Cântec marinăresc* (1966), pentru cor pe voci egale, versuri de Cicerone Theodorescu; *Patriei cântare* (1972), pentru cor mixt, versuri de George Lesnea; *Tineret, cunună de-npliniri* (1973), pentru cor pe voci egale, versuri de Ion Socol; *Pleacă badea-n cătănie* (1976), pentru cor mixt cu acompaniament de grup de instrumente de suflat și percuție, versuri populare; *Marinari ai dragostei de țară* (1977), pentru cor pe două voci și pian (fanfară); *Stăm de strajă ne-nfricați* (1980), pentru cor bărbătesc, versuri de Nicolae Dumbravă. A îndrumat activitatea profesională a ofițerilor dirijori, a condus cursuri de specializare. A scris articole, cronici în *Muzica*, *Apărarea Patriei*, *Îndrumătorul Cultural în Armată*. A întreprins turnee artistice în RDG, Cehoslovacia, Ungaria. Distins cu Ordinul „Meritul Militar” cls. a III-a (1959), cls. a II-a (1964) și cls. I (1969). Premiile Uniunii Compozitorilor (1979, 1986).

Lucrări publicate:

- *Horă pentru Republică*, pentru cor pe voci egale, versuri de Constantin Ghiban. - București: Editura Tineretului, 1948.
- *Săntărim Republica*, pentru cor pe voci egale, versuri de Constantin Ghiban. - București: Editura Tineretului, 1948.
- *Drapelul patriei*, pentru cor pe voci egale, versuri de Traian Vizitiu. - București: Editura Militară, 1952.
- *Apărătorii Patriei*, marș. - București: Ed. Militară, 1955.
- *Ostașii păcii*, marș. - București: Ed. Militară, 1956.
- *Suita românească nr. 1*. - București: Ed. Militară, 1957.
- *Eroii patriei*, marș. - București: Ed. Militară, 1958.
- *Ostașii voioși*, marș. - București: Ed. Militară, 1958.
- *Soldații în marș*, marș pe teme populare. - București: Editura Militară, 1959.
- *Fruntași în pregătirea de luptă*, marș. - București: Ed. Militară, 1959.
- *Pe drumuri de victorii*, marș. - București: Ed. Militară, 1963.
- *Cântec marinăresc*, pentru cor pe voci egale, versuri de Cicerone Theodorescu. - București: Ed. Militară,

1967.

- *Jiana din Jina*, dans simfonic pentru fanfară. - București: Ed. Militară, 1968.
- *Moment rustic*, variațiuni pe teme în stil popular românesc. - București: Ed. Militară, 1969.
- *Bucuria vieții noi*, dans simfonic în stil popular românesc. - București: Ed. Militară, 1971.
- *Cântare patriei iubite*, poem simfonic pe teme în stil popular românesc. - București: Ed. Militară, 1973.
- *Elanuri*, triptic simfonic. - București: Ed. Militară, 1975.
- *Suită de schițe rustice* pe teme în stil popular românesc. - București: Ed. Militară, 1976.
- *Avânt și biruință*, poem simfonic pe teme în stil popular românesc. - București: Ed. Militară, 1976.
- *Luminile adâncului*, marș dedicat minerilor din Valea Jiului. - București: Ed. Militară, 1980.
- *Stăm de strajă ne-nfricați*, pentru cor bărbătesc, versuri de Nicolae Dumbravă. În: *Te apăr și te cânt, patria mea*. - București: Ed. Militară, 1980.
- *Patria în sârbătoare*, suită simfonică. - București: Ed. Militară, 1983.
- *Pro patria* - marș. - București: Ed. Militară, 1984.
- *Spre culmi de lumină*, suită simfonică. - București: Editura Muzicală, 1987.

Referințe:

- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 1: (A-C). - București: Editura Muzicală, 1989. - 335 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Ansamblul Armatei R.P.R. în turneu la Cj* / D. Sandu. În: *Făclia*, Cj, 15, nr. 4329, 27 sept. 1960.
- *Eine Symfonie der Lebensfreude* / Major Jaeschin. În: *Volksatme*, Berlin, 5, nr. 122, 20 oct. 1960.
- *În întâmpinarea cîntecelor ostășești ale anului 1974* / C. Botoncea. În: *Apărarea Patriei*, București, nr. 8, 20 febr. 1974.
- *Creația pentru fanfară în actualitate* / Vlad Ulpiu. În: *Muzica*, București, 25, nr. 3, 1975.
- *Memorii (VIII)* / Vasile Netea. În: *Vatra*, 20 sept. 1980, p. 7, 3 foto.
- *Prime audiții de muzică românească în interpretarea Muzicii Reprezentative a Armatei*. În: *Muzica*, București, 32, nr. 1-2, 1982.

CHIOREAN, Ioan, cercet. șt., istoric; n. 7 ian.

1939, Solovăstru, MS. - m. 9 dec. 2010, TgM. Studii: Lic. Teoretic Reghin (1956); Fac. de Istorie-Filosofie a UBB, CjN (1966). Dr. în istorie din 1976. Cercet. șt. la secția de istorie a Bazei de Cercetări Științifice TgM, în prezent Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” (1966-1975); cercet. șt. principal gr. III (1975-1980); cercet. șt. principal gr. II (1980-1990); gr. I (1990-); dir. al Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai” TgM (1990-1995, 2007-2009); șeful colectivului de istorie (1995-2006). Începând cu anul 1977, a predat cursul de Probleme fundamentale ale istoriei patriei la Institutul de învățământ superior și Institutul de Teatru TgM; din 1998, a predat cursul special de istorie contemporană universală la UAT, TgM și cursul *Elite și sisteme politice moderne* la masterat. Specialitatea de bază: istoria modernă și contemporană universală. Domenii de cercetare: revoluția de la 1848-1849 din Transilvania și imperiul habsburgic, mișcarea națională din Transilvania în epoca modernă, istoria

intelectualității, istoria învățământului din secolele XVIII-XX, tradițiile și moștenirile progresiste cultural-istorice româno-maghiaro-germane. Responsabil de grant, încheiat cu Ministerul Cercetării și Tehnologiei, pe tema *Istoria agriculturii în Transilvania în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea* (1997-1998); colab. la grantul încheiat cu Academia Română (1999-2000), pe tema *Universitățile europene și formarea intelectualității transilvane în epoca modernă (1850-1872)*. A publicat 232 studii și articole șt. Membru al Soc. Istoricilor din România și membru în Comisia națională de istoria orașelor, membru al Asoc. Internaționale a Filologilor din Ungaria (1994).

Lucrări publicate:

- *Geneza și sfârșitul Imperiului Austro-Ungar*. - TgM: Mica Doris, 1995. - 270 p.
- *Iosif Hodoș: viața și activitatea sa*. - TgM: Mica Doris, 1996. - 207 p.
- *Mișcarea națională română din Austro-Ungaria (1867-1918): curs special*. - TgM: Editura UPM, 2000. - 121 p.
- *Regimurile comuniste postbelice: curs special*. - TgM: Editura UPM, 2001. - 215 p.
- *Istoria contemporană universală, partea a I-a. Perioada interbelică*. - TgM, 2003.
- *Intelectualitatea din Transilvania în epocile premodernă și modernă: Studii și articole*. - TgM: Editura UPM, 2008. - 530 p.

- în colaborare:

- *Cetatea Țirgu-Mureșului* / I. Chiorean, Tr. Dușa, Gr. Ploșteanu. - TgM: 1968. - 46 p.
 - *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971. - 308 p.
 - *In memoriam. Avram Iancu*. - TgM, 1972.
 - *Județul Mureș: ghid turistic* / Aurel Chibeleanu, Ioan Chiorean, Traian Dușa, Oliviu Marcu, Zoltán Rátz. - TgM: Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Jud. MS, 1972.
 - *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: s.n., 1973. - 288 p.
 - *Studii și cercetări de științe sociale*. - București: Editura Academiei, 1977.
 - *Cercetări de științe sociale*, TgM. - Vol. 1, 1982; Vol. 2, 1984; Vol. 3, 1987.
 - *De la umanism la luminism: lucrările Simpozionului Sovata 3 - 5 iun. 1994* / sub redacția dr. Ioan Chiorean. - TgM: Mica Doris, 1994. - 200 p.
 - *Interferențe istorice și culturale româno-europene*. - TgM: Academia Română. Institutul de Cercetări Socio-Umane, 1996. - 132 p.
 - *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2001. - 333 p.; Vol. 6. - 2002. - 319 p.; Vol. 7. - 2004. - 376 p.
- Studii și articole:**
- *Ioan Șularu, militant democrat*. În: *Vatra*, 1, apr., 1971, p. 16.
 - *Iosif Hodoș - traducător al operelor lui Dimitrie Cantemir. Scrisori inedite*. În: *Vatra*, 1, nr. 4, 1971, p. II.
 - *Nicolae Petra Petrescu. Contribuții*. În *Vatra*, 1, nr. 7, 1971, p. 19.

• *Activitatea parlamentară a lui Iosif Hodoș*. În: *Vatra*, 2, nr. 6, 1972, p. 18; nr. 7, p. 14.

• *Efectele războiului vamal dintre Austro-Ungaria și România din anii 1886-1891 asupra regiunii de est a Transilvaniei*. În: *Studii de istorie, filologie și istoria artei*. - București: Editura Academiei, 1972, p. 75-91.

• *Iosif Hodoș, primul președinte al „Societății pentru crearea unui fond de teatru român din Transilvania*. În: *Centenarul Societății pentru crearea unui fond de teatru român*. - Oradea, 1972, p. 45-51.

• *Memorialistul pașoptist Vasile Moldovan*. În: *Studii și materiale*, TgM., 1972, p. 291-310.

• *Universalitatea ideilor pașoptiste*. În: *Vatra*, 3, nr. 5, 1973, p. 4-5.

• *Mihai Viteazul și Târgu-Mureșul*. În: *Vatra*, 3, nr.10, 1973, p. 9.

• *Gândirea social-politică a lui Iosif Hodoș. Rolul și locul său în mișcarea culturală și națională a românilor transilvăneni*. În: *Sub semnul lui Clio. Omagiu Acad. Prof. Ștefan Pascu*. - CjN, 1974, p. 362-369.

• *Acordul de la Tebea din 1935, moment important al încheierii alianței muncitorești-țărănești pentru pământ, libertate și dreptate socială*. În: *Sargeția*, Deva, 11-12, 1974-1975, p. 471-472.

• *Academia Română și Iosif Hodoș*. În: *Marisia*, TgM, 5, 1975, p. 163-171.

• *Contribuția lui Iosif Hodoș la dezvoltarea învățământului românesc din Transilvania*. În: *Studii și cercetări de științe sociale*. - București: Editura Academiei, 1977, p. 79-94.

• *Alexandru Uilăcan, întemeietorul primei grădini botanice liceale*. În: *Vatra*, nr. 7, 1984.

• *Considerații privind formarea și evoluția structurii profesionale a intelectualității economice rurale din Transilvania între anii 1700-1848*. În: *Apulum*, Alba Iulia, 1990, p. 465-475.

• *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr.-iun. 1999), p. 44-52, 1 foto.

• *Iosif Hodoș (1829-1880)* În: *Steaua roșie*, 24 oct. 1979, p. 2.

• *Iosif Hodoș*. În: *Steaua roșie*, 30 mai 1981, p. 3.

• *Emil Viciu*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 3 (iul.-sept. 1999), p. 61-65.

• *Alumni români din Transilvania la Roma până la 1800*. În: *AGRU Arhidiecezan*, ian.-mart. 1999, p. 31-35.

• *Stratificarea intelectualității laice din Transilvania în secolele XVI-XVIII*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai”*, TgM, 11, 2008, p. 31-43.

• *Relațiile bisericii ortodoxe din Transilvania cu Rusia în secolele XVII-XVIII*. În: *Anuarul I.C.S.U. „Gh. Șincai”*, TgM, 11, 2008, p. 251-256.

Referințe:

• *Habsburgok és Magyarország a XVI-XVIII. században: tanulmányok / Szerkesztette ifj. Barta János*. - Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1997. - 132 p.

CHIRA, Adrian, pictor; n. 4 febr. 1958, Dej, CJ. Absolvent al Institutului de Arte Vizuale „Ion Andreescu” CjN, secția Ceramică (1984). Membreu al UAPR (1986). Expoziții personale: Dej (1997, 1999); CjN (1982, 1985); TgM (1987, 1995, 2001, 2002); Galeriele „Orizont” (1993), Centrul Cultural Maghiar

(1996), Galeria „Sabina și Jan Niculescu” (2001), Galeria „Simeza” (2002), Palatul Mogoșoaia (2002), Muzeul Literaturii Române (2003), toate în București; Bistrița (1995, 2000); Aachen (1997, 1998), Iserlohn (1998), Essen (2003), Germania; Tours (2002), Paris (2003), Franța. Expoziții de grup reprezentative: Baia Mare, expoziție de pictură (1977), Bienala tineretului (1988); București: Salonul

național de pictură, grafică, sculptură și arte decorative (1982, 1983, 1992), Bienala de pictură și sculptură (1986), „13+1” (1999), „Perpetum Gestual” (2004), Institutul Francez București (2005); Tokyo, Expoziție de pictură, grafică (1988); TgM: Expoziția tinerilor artiști (1990) Totem (2002, 2003, 2004, 2005); Budapesta, Expoziție de pictură, grafică și sculptură (1993); Trofaiach, Austria, expoziție de pictură, grafică și sculptură (1993); Zalaegerszeg, Ungaria, expoziție de pictură, grafică și sculptură (1993, 1995); Bistrița (2004). Simpozioane de creație: Lăzarea (1986); Călușeri (1994); TgM „InterartEAST” (1996); Stânca-Costești (2000, 2004); Sângeorz Băi (2001); Colibița, Bistrița (2001-2002); Salina Praid, Harghita (2002, 2004); Sângeorgiu de Mureș (2003), Eforie Nord (2004). Referințe: Mircea Țoca în revista *Tribuna* (1986); Virgil Mocanu în *Literatorul* (1993); Adrian Guță (1996); Mircea Oliv (2000, 2002); Corneliu Antim (2003, 2004).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Sonnambulismul principiilor* / Nicolae N. Herdean; Coperta: Adrian Chira. - TgM: Ansid, 2005. - 182 p.

Referințe:

• *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14 / Bevezető Sebestyén Mihályt*. - Budapest: s.n., 1992. - [14] p.

• *Tizenhárom plusz egy MV-i művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihályt*. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.

• *Documentar. Cinci ani de existență a taberei „Armonia.” Colecția de artă plastică Elisabeta și Gheorghe David. Nr.4-5 (1995 și 1996): Catalog*. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al jud. MS, [1996]. - 104 p.

• *Solstițiu la Echinox: poeme* / Nicolae Băciuț. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 61.

• *Uniunea Artiștilor Plastici, Filiala Târgu-Mureș, vă invită la vernisaj* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 2 febr. 2008, p. 2.

• „Posibil călător” / C. Fodor. În: *Cuvântul liber*, 9 febr. 2008, p. 2.

CHIRA, Teodora, artist plastic; n. 3 apr. 1962,

TgM. Studii: Lic. Ped. TgM; Fac. de Jurnalism, Univ. „Lucian Blaga” SB. Este membră a AAPM din 2003. A participat la tabăra de creație de la Zagăr (2005). A organizat expoziții personale cu lucrări de pictură în ulei: la Teatru'74 din Cetatea TgM (2005); Muzeul de Istorie din Turnul cu Ceas, Sighișoara (2006); la BCR Central TgM (2006). A publicat 4 cărți de literatură pentru copii, două au fost premiate; a publicat numeroase articole în presa centrală și locală. Tehnica: pictură în ulei, tempera și grafică.

Lucrări publicate:

- *Oglinda de cristal: [povestiri].* - TgM: Tipomur, 1999. - 16 p.
- *Copiii se/ne amuză!: [Anecdote].* - TgM: Editura Nico, 2006. - 77 p.
- *În țara copiilor leneși.* - TgM: Editura Nico, 2007. - 24 p.
- *Carnaval: Carte de colorat cu personajul preferat.* - TgM: Editura Nico, 2007. - 23 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 31.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 61.

CHIRIAC, Lucian, avocat; n. 11 iul. 1952, TgM.

Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM; Fac. de Drept, UBB, CjN (1976). Dr. în drept, cu teza: *Actele administrative normative*, UBB, CjN. Procuror în magistratură, timp de 16 ani; avocat în Baroul MS (1992-); cadru didactic asociat la UDC, TgM (1992-1996); UBB, CjN (1999-2002); titular la UPM, TgM, conf. univ. (2003-), prodecan șt., Fac. de Șt. Economice, Juridice și Administrative, UPM, TgM (2008-); red. șef al revistei *Curentul juridic*. Publică articole în revista Fundației *Pro Iure, Curentul juridic*. Membru: The Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe, Slovacia; Assoc. Internationale de Droit Penal, Franța; Asoc. Română de Drept Penal; preș. Union Internationale des Avocats, Franța.

Lucrări publicate:

- *Actele administrative normative: noțiuni și practică judiciară.* - CjN: Accent, 2000. - 241 p.
- *Activitatea autorităților administrației publice.* - CjN: Accent, 2001. - 235 p.
- *Controlul constituționalității Ordonanțelor de guvern.* - CjN: Editura Accent, 2004.
- *Curs de drept administrativ. I partea generală.* - MEC, 2005.

- în colaborare:

- *Lucrările sesiunii de comunicări științifice. Târgu-Mureș, 23-24 nov. 2001. Universitatea "Petru Maior" Târgu-Mureș.* - vol. 1: *Informatică economică. Științe juridice și administrative. Economie-sociologie.* - TgM: Editura UPM, 2002. - 344 p.
- *Implicațiile teoretice și practice ale revizuirii Constituției României: Culegere de studii* / Coordonator Lucian Chiriac. - TgM: Editura UPM, 2004. - 290 p.
- *Dreptul finanțelor publice.* - CjN, 2005
- *Droit Administratif Européene. La serie Éducation Européenne des Fonctionnaires Publics - EuPA.* - TgM, University Press, 2008.
- *Legal aspects of entrepreneurship. Business planning.* - Editura Dortmund Publishing House, 2009.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 279.
- *Pro Iure*, nr.1, 1995.

CHIRVĂSUȚĂ, Gheorghe, actor, regizor,

dramaturg, prof.; n. 1898, Zorleni - Tutova, Moldova - m. 1976, București. Studii: Conservatorul din Iași (1922), prof. Mihail Codreanu. Actor la Teatrul Național Craiova (1923-1925); Teatrul din Chișinău (1925-1928); Teatrul din Cernăuți (1929-1930), actor la diferite formații teatrale particulare (1930-1934); prof. de dicție la Conservatorul TgM (1934-1940), pe lângă care a organizat prima șc. românească de teatru din TgM; din anul 1940, în cadrul Direcției Cultură a Municipiului București ca îndrumător în educația artistică a copiilor capitalei; a organizat prima trupă de teatru de copii la TgM, apoi la București, prezentând spectacolele: *Coliba unchiului Tom, Revista copiilor* (1935); *A sosit primăvara, Vacanța la țară* (1936); *Casa păpușilor* (1937); *Ciobănașii* (1938); *Mai sunt la noi flori multe în zăvoi* (1939/1940); după 1951: *Hansel și Graetel, Prințesa mofturoasă, Cenușăreasa, Șapte pitici, Albă ca zăpada, Teorema lui Pitagora*. Distins cu „Medalia Muncii” pentru merite culturale.

Referințe:

- *Muzica românească de azi; Cartea Sindicatului Artiștilor Instrumentiști din România* / P. Nițulescu. - București: s.n., 1939. - 1.103 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 161-171.

CHOVAN, Richard, prof. de pian; n. 1883, Viena

- m. 1964. A studiat la Academia din Budapesta cu tatăl său și cu Roeszler Janos (1907). Prof. al Academiei de Muzică Fodor din Budapesta, apoi prof. de la înființarea Șc. de muzică din TgM și subdir. (1923), dir. la Conservatorul Orășenesc din TgM. Are numeroase compoziții pentru

pian.

Referințe:

- *Erdélyi Lexikon* / szerkesztette: dr. Osvát Kálmán. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.
- *Erdélyi Lexikon (1928). 2. kiadás.* - Mv.: Mentor, 2002, p. 56.
- *Richard Chovan.* În: *Anuarul Conservatorului Orășenesc din TgM, 1927-1928*, 21, p. 73, 1 foto.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csiky Boldizsár. În: *Vatra*, an. 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

CIOATĂ, Pantelimon, prof. de biologie; n. 6 sept.

1947, Vătava, MS. Studii: IPed. de 3 ani din CjN (1970); Fac. de Biologie din CjN (1979); definitivat (1974); gradul II (1979); gradul I (1985). Prof. de biologie în satul natal (1970); dir. al șc. (1982-1990); dir. al Căminului Cultural din localitate (1972-1976); prof. de biologie (1990-), apoi dir. al Lic. Ped. „Mihai Eminescu” (2007-2008). A pregătit și instruit echipe de elevi și adulți cu care s-a evidențiat la concursurile interne: locul I, formația de dans mixt și formația de dans fecioresc (2004); locul I, cu formația de

dans mixt la Festivalul *Flori de pe Mureș* (2005); locul I, la Festivalul lic. „Prezent Lyceum Jelen” (2006) și internaționale: Montigny (Franța, 1996); festivalul folcloric Laval (Franța, 2003); Festivalul Internațional *Copii lumii doresc pacea* (1970-1979). Prof. Evidențiat (1985).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș* / Aurel Chertes, Pantelimon Cioată. - TgM: Editura Edu, 2008. - 210 p.

Referințe:

• *Lansare de carte la Reghin [Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș] / C.P. În: Zi de zi, 17 mart. 2009, p. 16.*

CIORTEA, Grigore, prof., om politic; n. 18 mai

1895, Teiuș, AB - m. 22 febr. 1962, Reghin, MS, strămutat după 7 ani la TgM, Cimitirul Biserica de Piatră. Studii: Lic. Gr.-Cat. Blaj (1914); Academia Teologică Blaj (1914-1918); Fac. de Litere și Filosofie, Univ. București, licența în istorie și geografie (1922). Prof. suplinitor la Lic. „Tomis”

din București, apoi la Lic. „Timotei Cipariu” din Ibașfalău (azi Dumbrăveni, 1921-1923), titular provizoriu (1923-1925); prof. titular provizoriu la Lic. de Băieți „Al. Papiu Ilarian” (1925-1927) și titular definitiv (1927-1940, 1945-1948), a predat istoria, geografia și educația morală; dir. al Lic. „Al. Papiu Ilarian” (8 dec. 1928-15 ian. 1935, 1 oct. 1938- 30 nov. 1940, 6 aug. 1945-10 febr. 1948). A făcut parte din grupul pentru ridicarea monumentului „Al. Papiu Ilarian” în fața lic. (1927 - 1 dec. 1930). A întocmit și publicat *Anuarul Liceului de Băieți „Alexandru Papiu Ilarian” din Târgu-Mureș - 10 ani de activitate 1919-1929*, precum și anuarele 1929-1930; 1930-1931; 1931-1932; 1932-1935. Membru al Despărțământului Mureș al Astei, activând prin conferințe și articole publicate în *Mureșul* și *Gazeta Mureșului*, ca: *Însemnătatea unirii Ardealului; Din trecutul românilor; Traian și Decebal; Cucerirea Daciei; Unirea Principatelor; De ce s-a născut poporul român în acest ținut; Firea poporului român; De unde provin atâtea pronume ungurești la românii ardeleni; Românii au locuit în toate timpurile acest ținut și aici sunt cei mai vechi; Un proces istoric - Românii de pe Valea Nirajului*. Membru în conducerea PNT MS; membru al Ligii antirevizioniste în jud. MS, al cercetașilor din jud. (-1938); salvează bustul lui Papiu Ilarian, transportându-l la Aiud (10 sept. 1940), unde va funcționa ca prof. până în 1945, când revine la TgM; transferat la Reghin (1948) la Șc. Ped.; este arestat politic (15 aug. 1952-15 iun. 1954), fără a fi judecat, închis la București și Galați, eliberat grav bolnav. Distins cu Ordinul „Steaua României” în grad de ofițer (1930); „Coroana României” în grad de Cavalier (1932).

Referințe:

• *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani / Vasile Dragoș, Iulian Boldea, Mihai Monoranu, Iulius Moldovan.* - TgM: s.n., 1994, p. 60-61.

• *Descăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă.* - Vol. 1: *Descăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006, p. 82-85.

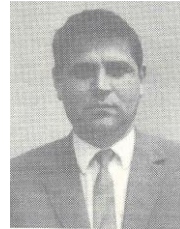
• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Corneli Sigmirean.* - TgM: Editura UPM, 2007, p. 246.

• *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene) / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu.* - TgM: Nico, 2010, p. 210-214.

• *Directorii (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2009, p. 16-18.

• *Descălii „Papiului” / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Nico, 2011, p. 68-70.

CIOTLOȘ, Ion, bibliolog; n. 23 oct. 1930,

Țigmandru, com. Nadeș, MS - m. 1997, București, înmormântat la Țigmandru, MS. Studii primare în satul natal, lic. la Sighișoara, univ. la București, Fac. de Filologie (1955). Carieră consacrată organizării și dezvoltării lecturii publice; contribuie la cunoașterea fenomenului lecturii publice rurale din perioada anilor '50-'60; s-a interesat constant de problemele legislației pentru biblioteci, de perfecționarea bibliotecarilor, de metodologie. Funcționar în administrația instituțiilor de cultură, îndrumător, dir., consilier, prof. la Șc. Postlic. de Bibliotecari; a lucrat la Comitetul de Cultură și Artă al jud. IF, la Consiliul Culturii, la Biblioteca Națională, la Biblioteca Mun. din București. S-a preocupat de colectarea și sistematizarea unor informații utile profesiei și de redactarea de instrumente pentru bibliotecari. I se datorează *Lectura la sate în regiunea București* (1965), un *Vocabular profesional de biblioteconomie* (ANBPR, 1992), reluat pentru bibliotecarii basarabeni în paginile *Magazinului bibliologic*, editat de Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Au rămas nepublicate o monografie despre satul său natal: *Satul dintre dealuri* și un jurnal început în 1949: *Însemnări dintr-o viață de om*.

Lucrări publicate:

• *Lectura la sate în regiunea București.* - București, 1965.

• *Vocabular de biblioteconomie.* - București: ANBPR, 1992.

• *Breviar legislativ în sprijinul activității bibliotecilor publice.* - București: s.n., 1996. - 129 p.

- în colaborare:

• *Manual de biblioteconomie pentru bibliotecile mici.* - București: Biblioteca Națională, 1993. - 100 p.

Referințe:

• *Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu.* - Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2008, p. 81-83.

• *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu.* - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 67.

• *O viață dedicată cărții / Gheorghe Buluță.* În: *Biblioteca*, București, 8, nr. 6 (1997), p. 177, 1 foto.

CIPĂIANU, George, Gheorghe Augustin, istoric;

n. 8 mart. 1942, Papiu Ilarian, MS. Studii medii la Cj; univ. la Iași și Cj (1967). Dr. în istorie cu teza: *Vincentiu Babeș (1821-1907)* (1977). Cercet. șt. la Institutul de Istorie și Arheologie Cj (din 1967), respectiv Institutul de Istorie (din 1990). Cercet. al istoriei moderne a României; s-a

preocupat de cercetarea istoriei politice și culturale a românilor transilvăneni, precum și a presei românești în a doua jumătate a secolului al XIX-lea; colab. la lucrările documentare interesând problema națională românească în Imperiul habsburgic. Conducător de drd.; cadru didactic asociat, Fac. de Istorie și Filosofie, UBB, CjN (1993-1995); prof. univ. titular (1996-2009); prof. univ. consultant; prof. invitat la Univ. de Limoges, Fac. de Droit et des Sciences Economiques, Univ. Paris XII Vâl-de-Marne, Fac. d'Administration et Echanges și Fac. des Lettres, Univ. De Marne-la-Vallée, cercet. la Archives Historiques de l'Armée de Terre la Vincennes, Archives du Ministère des Affaires Etrangères, Paris. Membru în col. de red. al revistei *Annuario dell' Istituto Italo-Romano di Studi Storici*. Premiul Academiei Române (1980); L'Ordre des Palmes Academiques au grade de chevalier (2001).

Lucrări publicate:

- *Vicențiu Babeș (1821-1907)*. - Tm: Facla, 1980.
- *La consolidation de l'Union de la Transylvanie et de la Roumanie (1918-1919)*. *Témoignages français*, 1990.
- *At the Crossroads England and Roumania's Making of a Separate Peace (Fall 1917. Spring 1918)*. - Oradea: Cogito, 1993.

- în colaborare:

- *Bibliografia istorică a României I, 1944-1969*. - București, 1970.
- *La présence française en Roumanie pendant la grande guerre (1914-1918)* / Editeurs George Cipăianu, Vasile Vesa. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 1997. - 148 p.
- *Romanian and British Historians on the Contemporary History of Romania* / Edited by George Cipăianu and Virgiliu Târău. - Cj: University Press, 2000. - 268 p.
- *La fin de la Première Guerre Mondiale et la nouvelle architecture géopolitique européenne* / Sous la direction de George Cipăianu, Vasile Vesa. - CjN: Presses Universitaires de Cluj, 2000. - 355 p.
- *Il Risorgimento: scurtă istorie* / Francesco Traniello, Gianni Sofri; Traducere de George Cipăianu. - CjN: Dacia, 2002. - 112 p.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 98.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN, 2000, p. 74.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN, 2007, p. 138.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 303.

CISTELECAN, Alexandru, Alex, jr., cadru

didactic univ., publicist; n. 30 apr. 1979, Oradea, BH. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”, secția informatică, TgM (1998); Fac. de Istorie și Filosofie, UBB CjN (2002); master în filosofie franceză, UBB CjN (2003); master în Istoria filosofiei, Univ. din Poitiers, Franța (2004); burse Erasmus (2003) și Egide (2004), Univ. din Poitiers, Franța; bursă postdrd. la New Europe College, București (2012-2013). Dr. în teorie politică cu teza: *O teorie lacaniană a*

birocrației, Univ. „Luiss Guido Carli,” Roma (2011). Red. la revista *Echinox*, CjN (2000-2003); cadru asociat, Univ. Transilvania, Bv (2005-2006); red. la revista *Idea artă+societate* și la Ed. *IDEA Design & Print* (2006-2008); lector asociat la Fac. de Șt. Politice, Filosofie și Comunicare, departamentul de Șt. Politice, Univ. de Vest, Tm (2011-2012); coord., împreună cu Andrei State, al colecției *Angelus Novus* și, împreună cu Veronica Lazăr, al colecției *Polemos* de la Ed. Tact, CjN; red. la revista *Vatra* (2007-). Publică studii, eseuri, recenzii în reviste internaționale (*Marx & Philosophy Review of Books*, *International Journal of Zizek Studies*, *Metapsychology*) și românești (*Cultura*, *Vatra*, *Idea artă + societate*, 22, *Cuvântul*, *Observator cultural*, *România literară*, *Familia* etc.). Premiul pentru debut al revistei *Observatorul cultural*, pentru cartea *Viața ca film porno. Protocoalele Lacan*, Brașov, Aula, 2007 (2008).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Despre fantome și monștri și Oreille et Stimmung*. În: *Studii heideggeriene* / Coord. Ștefan Gugura și Alin Tat. - Tg. Lăpuș, Galaxia Gutenberg, 2004.
- *Viața ca film porno. Protocoalele Lacan*. - Bv: Aula, 2007.
- *Ghid practic de teorie critică* / Coord., împreună cu Veronica Lazăr. - CjN: SPAC, 2010.
- *Wronging Rights. Philosophical Challenges for Human Rights* / Coord., împreună cu Aakash Singh Rathore. - London & New Delhi: Routledge, 2011.
- *Bunavestire, ediția 2011 și Visul american și fenomenologia sa holywoodiană*. În: *CriticAtac - Antologie I*. - Chișinău: Cartier, 2011.
- *Criza, de la teorie la practică, de la cuget la stau și Societatea civilă, proiectul de pace perpetuă al capitalismului*. În: *CriticAtac - Antologie II*. - CjN, Tact: 2012.
- *Autonomistul Iov* / Introducere la vol. Antonio Negri, *Munca lui Iov*. - CjN: Tact, 2012.
- *Insula lui Robinson în oceanul istoriei* / Introducere la vol. Alan Carling, Ellen-Meiksins Wood, *Marxism analitic și marxism politic*. - CjN: Tact, 2012.
- *Câte raporturi? Cât de finale*. În: *Iluzia anticomunismului* / Coord. Ciprian Șiulea, Costi Rogozanu, Vasile Ernu, Ovidiu Țichindeleanu. - Chișinău: Cartier, 2008.

Traduceri:

- *Evangelia de fiecare zi: predici la evanghelia de peste săptămână* / Cardinal Tomáš Špidlík; Trad. din lb. italiană de Alex și Al Cistelecan. - 2 vol. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2004. - Vol. 1 304 p.; Vol. 2, 488 p.
- *Filosofia după nihilism: Privire asupra filosofiei viitoare* / Vittorio Possenti. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2006. - 105 p.
- Giorgio Agamben, *Homo sacer I. Puterea suverană și viața nudă*. - CjN: Idea, 2006.
- *Ce rămâne din Auschwitz*. - CjN: Idea, 2006.
- Roland Barthes, *Gradul zero al scriiturii*. - Chișinău: Cartier, 2006.
- *Imperiul semnelor*. - Chișinău: Cartier, 2008.
- *Starea de excepție*. - CjN: Idea, 2008.
- Remo Bodei, *Senzația de déjà-vu*. - București: Art, 2009.

- *Timpul care rămâne. Un comentariu al Epistolei către Romani.* - CjN: Tact, 2009.
- *Profanări.* - CjN: Tact, 2010.
- *Sacramentul limbajului. O arheologie a jurământului.* - CjN: Tact, 2011.
- Emmanuele Coccia, *Viața sensibilă.* - CjN: Tact, 2012.
- Antonio Negri, *Munca lui Iov.* - CjN: Tact, 2012.
- Antonio Negri, *Constituția timpului. Orologii ale capitalului și eliberare comunistă.* - CjN: Tact, 2012.
- Alain Badiou, Alain Finkielkraut, *Explicația.* - CjN: Tact, 2012.

Referințe:

- CV

CITIRIGĂ, Vasile, pr. ortodox, cadru didactic

univ.; n. 1 ian. 1953, Batoș, MS. Studii: Șc. Gen. Uila, MS (1960-1968); Seminarul Teologic, CjN (1968-1973); Institutul Teologic de grad univ. București (1974-1978). Dr. în teologie, cu teza: *Preoția universală în Biserica și societate*, București (1997). Pr. paroh al Parohiei Ortodoxe Mărăcini, MS (1990-1995); pr. la Catedrala Mare din TgM (1990-1995); pr. paroh al Catedralei „Învierea Domnului” din TgM (1995-); prof. suplinitor la Seminarul Teologic din Alba-Iulia (1993-1998); lector univ. (1999-2003); conf. (2003-) la Univ. „Ovidius” din Constanța, Fac. de Teologie, ca titular pe disciplina Teologie Dogmatică și Simbolică. Cercetare în domeniul teologie dogmatică și simbolică; a participat la cca 76 conferințe, 18 simpozioane, 12 congrese; a publicat în reviste de specialitate: 36 studii, însumând cca 700 pagini, articole, cca 48. Membru al Centrului de cercetări teologice interculturale și ecumenice „Sf. Ioan Casian” al Fac. de Teologie a Univ. „Ovidius” Constanța (2006-); membru al Asoc. Internaționale a Dogmatistilor Ortodocși (AIDO) (2007-); membru fondator și preș. al Asoc. cultural-socială „Ancord” din TgM (din 2005).

Lucrări publicate:

- *Preoția credincioșilor în biserică și societate.* - TgM: Editura Academprint, 2000. - 207 p.
- *Probleme fundamentale ale teologiei dogmatice și simbolice.* - 2 vol. - Constanța: Ex Ponto, Vol. 1: 2000. - 248 p.; Vol. 2: 2001. - 267 p.
- *Hristos - centrul lumii.* - Constanța: Ex Ponto, 2001. - 226 p.
- *Antologia hristologică în teologia ortodoxă.* - vol. 1-2. - Constanța: Ex Ponto, 2003. - Vol. 1. - 320 p. - Vol. 2. - 320 p.
- *Cunoașterea lui Dumnezeu prin rugăciune.* - București, 2008. - 296 p.

Referințe:

- Pr. dr. Vasile Citirigă: „Cunoașterea lui Dumnezeu prin rugăciune” / Pr. Iosif Zoica. În: *Cuvântul liber*, 9 apr. 2008, p. 8, 1 foto.
- *Este primul doctor în teologie din județul Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 30 dec. 1997, p. 4.

CIUPE, Aurel, pictor; n. 16 mai 1900, Lugoj, TM - m. 18 iul. 1988, CjN. Studii: Șc. Națională de Arte Frumoase, București (1919); Academia „Julian” și

atelierelor de la „Grande Chaumière”, Paris (1919-1922); Șc. de Arte Frumoase Iași (1922-1923); Instituto Superiore di Belli Arti, Roma (1923-1924). Prof. la Șc. de Arte Frumoase, Cj (1925-1932); a organizat primul Salon al artelor bănățene, Tm (1930). Între 1932-1940 este în TgM, custode al Pinacotecii mun. și prof. la cursul liber de artă plastică. A fost dir. (1940-1949) al Muzeului Banatului și prof. (1942) la Șc. de arte decorative, Tm. Din 1949 a

funcționat ca prof., decan, rector (1950-1956), șef de catedră al Secției de pictură din cadrul IAP „Ion Andreescu”, Cj, activând până la pensionare (1971). Ales la diferite intervale preș. al UAP, Filiala Cj. Expoziții personale: Lugoj (1924, 1977); TgM (1926, 1970, 1973, 1975, 1980, 1985); CjN (1929, 1957, 1969, 1975, 1980, 1985); Arad (1957); București, retrospective (1965, 1975, 1980, 1985); Baia Mare (1970, 1975); Galați, Craiova, Bacău (1970); Tm. (1975); Oradea (1969); Karl Marx Stadt, Leipzig, Dresda (1971); SB (1977); Rostock (1978). A participat constant la expoziții regionale, jud., republicane, festive sau omagiale, precum și în străinătate. Lucrări monumentale: la Catedrala Ortodoxă TgM (1933 în colaborare); iconostasul bisericii din Periș, MS (1937, în colab. cu Maria Ciupe); Biserica gr.-cat. din Sovata (1937); iconostasul Catedralei Ortodoxe din Lugoj (1941). Lucrări în colecții din țară și străinătate. Referințe în cronici în presă și prefețe de catalog semnate de Corneliu Baba, V. Beneș, A. Beygang, Radu Boureanu, Petru Comarnescu, Vasile Drăguț, Ion Frunzetti, Dan Grigorescu, Ștefan Gomboșiu, Ion Irimescu, Emil Isac, Negoită Lăptoiu, Viorica Guy Marica, Jenö Muradin, George Oproiescu, Aurel Rău, Mircea Țoca, Ion Vlasiu. A obținut numeroase premii la Salonul artelor bănățene (1931-1944) și Salonul oficial (1934); Premiul „Astra” (1939); Premiul Ministerului Artelor (1946); Premiul Salonului ardelean, Cj (1947); Premiul de Stat (1964); titlul de „Maestru emerit al artei” (1957); „Profesor emerit al artei” (1957); Premiul „Ion Andreescu” al Academiei Române (1980); Premiul special al UAP (1981). Premiul I pentru pictură, Tm (1930); Medalia de bronz la Expoziția internațională, Paris (1937).

Referințe:

- *L'art roumain de Transylvanie.* - Vol. 1.: Texte. - 97 p.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - București: Cultura Națională, 1929. - Vol. 1; Vol. 2, p. 758-1337; Vol. 3, p. 1339-1483.
- Aurel Ciupe / Raul Șorban, București, 1967.
- *Expoziția artiștilor plastici ardeleni = Erdélyi képzőművészek kiállítására = Ausstellung siebenbürgischer Bildender Künstler Cluj-Kv., 30. nov.- 6. dec. 1930.* - Cj: Minerva, 1930. - 10 p., 12 f.
- *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu-Mureș, 1934 / întocmit de Aurel Ciupe.* - S.I.: s.n., 1934. - 45 p., 14 f.
- *L'art roumain de Transylvanie / Coriolan Petranu.* - Bucarest: s.n., 1938. - 97 p.
- *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu-Mureș 1939 / întocmit de Aurel Ciupe.* - a 2. ediție - TgM, 1939.
- *Expoziția de artă plastică ardeleană 1919-1939: 10 septembrie-10 octombrie.* - Cj: Colegiul Academic Regele Carol II, [1939] / - 10 p., 22 f.: repr.
- *Expoziție de artă română modernă.* - București: s.n., 1940.
- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 115-116.
- *Pictori clujeni / Mircea Țoca, București, 1977.*
- *Aurel Ciupe / Mircea Deac.* - CjN, Editura Dacia, 1978.

- *Dicționarul artiștilor plastici* / C. Prut. - București, 1982.
- *Who's Who in the World, 1978-1979*, p. 184.
- *Incursiuni în plastica românească* / Negoită Lăptoiu, vol. 2, CjN, 1987, p. 24-37.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - vol. 1. - București: ARC 2000, 1996, p. 63.
- *Născut o dată cu secolul: memorii* / Aurel Ciupe. - CjN: Dacia, 1998. - 242 p.
- *Gândirea, 1921 - 1944: Indice bibliografic adnotat* / Emil Pintea. - CjN: Echinox, 1998. - 600 p.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului*. Vol. 1. - București: Editura Geneze, 1999, p. 288-190.
- *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - București: Cugetarea - Georgescu Delafraș, 1940, p. 200.
- *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 216 p.
- *Dicționar enciclopedic „Cartier”*. - București-Chișinău, 2001, p. 1177.
- *Erdélyi Lexikon (1928). 2. kiadás*. - Mv.: Mentor, 2002, p. 58.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol.1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.; Vol.2. - 2002. - 298 p.
- *250 pictori români (1890-1945)*. - București: Editura Meridiane, 2003, p. 124.
- *Járay Ernő: Beszélgetés-törédek, vallomások* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2007. - 65 p.
- *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 140.
- *Școala de pictură din Tîrgu-Mureș*. În: *Glasul Mureșului*, 2 iun. 1936, p. 1.
- *Vernisajul expoziției maestrului Aurel Ciupe*. În: *Steaua roșie*, 28 mart. 1975, p. 3.
- *Nemzedékek kézfogása* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 2006. jan. 21., p. 7.
- *Să nu-l uităm pe Emil A. Dandea [IV]* / Dr. Virgil Pană. În: *Cuvântul liber*, 12 febr. 2008, p. 14, 1 foto.

CIUPE, Maria Șarolta, artist decorator-textile,

grafician, pictor; n. 6 sept. 1909, Sighișoara, MS - m. 2001, CjN. Studii: Șc. de Arte Decorative, Budapesta (1924-1925); Șc. de Arte Frumoase, Cj (1928-1933); Tm (1933-1934). S-a stabilit la TgM (1934), pictând iconostasul Bisericii din Periș (1937, în colab. cu Aurel Ciupe). În intervalul 1940-1949 a activat la Tm, participând la expoziții colective cu lucrări de grafică; angajată la Fabrica de Textile „Hammer&Ney”, creator de modele. Prof. la Lic. de Artă, Cj (1949); apoi la Institutul de Teatru (1950-1953); IAP „Ion Andreescu”, Secția textile, până la pensionare (1974). Expoziții personale: Cj, Muzeul de Artă (1969); Oradea, Muzeul Țării Crișurilor (1970); Galați (1970); TgM, Muzeul de Artă (1970); Karl Marx Stadt, Leipzig, Dresda (1971); Galeria „Apollo”, București (1973). A participat la expoziții regionale, Cj, grafică și textile; expoziții republicane, bienale, trienale de artă decorativă, București (din 1952); expoziții peste hotare: Berlin (1952); Sofia (1964); Quadriena de arte decorative, Erfurt, Germania (1974); Tabăra de creație: „Prietenia”, Lăzarea-Harghita, pictură și grafică. Figurează cu lucrări în colecții de stat, muzeale și particulare din România, Germania, Ungaria, Franța, SUA. Cronici în presă și prefețe de catalog semnate de Banner Zoltán, Karl Brix, Jack Brutaru, Cornel Radu Constantinescu, Mircea Deac,

Livia Drăgoi, Negoită Lăptoiu, Iulian Mereuță, Jenő Muradin, Mircea Țoca, Gheorghe Vida. Premii la concursul de afișe, TgM (1935, 1936); premiată la Quadriena de arte decorative, Erfurt, Germania.

Referințe:

- *Arta decorativă în România* / Olga Bușneag, București, 1976.
- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Tapiseria contemporană românească* / Mircea Grozdea, București, 1982.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 1. - București: ARC 2000, 1996, p. 64.
- *Erdélyi festőiskolák* / Murádin Jenő. - Bukarest: Kriterion, 1997. - 164 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A - G. - 1999.
- *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 140-141.
- *La aniversarea Mariei Ciupe*. În: *Steaua*, CjN, 11, 1984.

CIURDARU, Ion, ziarist; n. 12 febr. 1936,

Brusturi, BH - m. 2 apr. 2006, TgM. Studii primare și lic. la Brașov; univ. la Cj, Fac. de Filologie. Prof. în Daia, comuna Apold, MS, iar din 1966 este redactor la ziarul *Steaua roșie*, apoi la *Cuvântul liber*, de unde se pensionează în 2000. Cunoștea în amănunt situația școlii și culturii mureșene.

Studii și articole:

- *Biblioteca - acest templu...* În: *Cuvântul liber*, 15 febr. 2002, p. 7.

Referințe:

- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3. - 2003.
- *Ion Ciurdariu. In memoriam* / Colectivul ziarului *Cuvântul liber*. În: *Cuvântul liber*, 4 apr. 2006, p. 2, 1 foto.

COCIȘ, Ilie Sorin, cercet. șt. principal, istoric,

bibliolog; n. 20 iul. 1956, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1971-1975); Fac. de Istorie și Filosofie, CjN (1981). Dr. în istorie veche și arheologie cu teza: *Fibulele din Dacia romană*, UBB, CjN (1998). Specializări: Univ. din Geneva (1981), Oxford (1984), Frankfurt (1998). Prof. titular la Șc. Gen. nr.5, Turda, CJ (1981-1988); muzeograf la Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei Cj(1988-1989); prof. detașat la Lic. „C.U.G.” CjN, și Lic. Ind. nr. 2 CjN (1989-1990); muzeograf, cercet. pr. III la Muzeul Național de Istorie CjN (1990-1996); cercet. pr II (1996), cercet. pr. II (1998), cercet. pr. I (2007) la Institutul de Arheologie și Istoria Artei al Academiei Române din CjN. Vicepreș. la Instrumentum - Grupul de lucru european privind artizanatul și producția manufacturieră în antichitate, sub egida căruia apare revista *Instrumentum*, unde se publică bibliografia europeană asupra acestui subiect. Colaborează la *Bibliografia Daciei romane*. 1945-1956 (I); 1966-1971 (II); 1972-1976 (III); 1977-1980 (IV); 1985-1989 (V); 1990-1994 (VI) în: *Acta Musei Napocensis*, 22-23, 1985-1986, p.569-588; 24-25, 1987-1988, p.567-588; 26-30, 1989-1993, p.567-577; 31, 1994, p.273-297; 32, 1995, p.827-857; 33, 1996, p.700-715 și *Ulpia Traiana Sarmizegetusa*. Bibliografie selectivă, în: *Acta Musei Napocensis*, 24-25, 1987-1988, p.589-614. Cercetări

arheologice: *Ulpia Traiana Sarmisegetusa*, HD (1981-1989); CJ: Micești, (1987); Chinteni (1988-1989); Beceaș (1989); Suceagu (1989); Huedin (1989); Monumentul Memorandiștilor, CjN (1994); Viștea (1998); Sutor (2001-2002, 2006); Roșia Montană (2001-2007); Autostrada Transilvania (2004-2008); CjN (2006-2007). Conf. univ. asociat la UBB, CjN, Fac. de Teologie Gr.-Cat., Departamentul Oradea, curs și seminar Istorie antică universală (2002-2004). Secretar de redacție al revistei *Acta Musei Napocensis* (1993-1995, 1998). Membru în Consiliul științific al Institutului de Arheologie și Istoria Artei CjN (2002); membru al Institutului de Arheologie Aplicată UBB, CjN (2006); Comisia Națională de Arheologie (2008); Asoc. Internațională a Arheologilor (EAA); Asoc. Europeană pentru Studiul Artefactelor Antice „Instrumentum”. Publică peste 120 de studii și articole în reviste ca: *Sargeția*, *ActaMN XX*, *Apulum*, *Studia. UBB*, *Theologia Graeco-Catholica*, *Varadiensis*, *Cronica cercetărilor arheologice* (1993-2007).

Lucrări publicate:

- *Fibulele din Dacia romană - The Brooches from Roman Dacia*. - CjN, 2004.
- în colaborare:
 - *Repertoriul arheologic al Județului Cluj*. - 1992.
 - *Small Finds from Ulpia Traiana Sarmisegetusa / A. Alicu, S. Cociș, C. Ilieș*. - CjN, 1994.
 - *Ulpia Traiana Sarmisegetusa, Amfiteatrul*, 1, Cluj, 1997.
 - *Bibliographie Instrumentum / M. Feugere*. - Paris, 2001.
 - *Bibliografia Daciei romane 1919-2000 / S. Cociș, M. Felix, O. Țentea*. - CjN, 2004.
 - *Coins from Ulpia Traiana Sarmisegetusa / C. Găzdac, S. Cociș*. - CjN, 2004.

Referințe:

- *Lectura și biblioteca publică la Cj / Traian Brad*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001. - 390 p.
- Internet

COCIȘ, Sorin, actor, n. 21 mart. 1966, Reghin, MS.

Studii: ATF București, secția actorie, cls. prof. Florin Zamfirescu. Angajat al Teatrului „C. I. Nottara” București din 1991. Roluri în teatru: *Tocilă*, din *Cum vă place?* de W. Shakespeare, regia Florin Zamfirescu, studioul „Cassandra”; *Ianache* din *Gaițele* de Al. Kirițescu, regia Florin Zamfirescu, studioul „Cassandra”, Teatrul Mic; *Pasa din Șantaj* de Ludmila Razumovskaia, regia Dominic Dembinski; *Etienne* din *Puricele* de G. Feydeau, regia Horațiu Mălăele; *Valère* din *Avarul* de Moliere, regia Mircea Cornișteanu; *Lomov* din *Cerere în căsătorie* de A.P. Cehov, regia Gavril Pinte; *Padkalesin* din *Căsătoria* de Gogol, regia G. Pinte; *Lubin* din *Soțul păcălit* de Moliere, regia Mircea Cornișteanu; *Kica* din *Trilogie Belgrădeană* de Biliiana Srblianovici, regia C.T. Popescu; *George Dinu* din *Titanic vals* de T. Mușatescu, regia Dinu Cernescu; *Napoleon din Război și pace*, după Tolstoi, regia Petre Bokor; *Amintiri despre mine sau Ultimele zile ale trecutei mele vieți*; *Cu capu' de nicovală*; *Richard al III-lea nu se mai face*; *Schilodul din*

Inishmaan - toate jucate la Teatrul „C.I. Nottara”. *Capul de rățoi*; *Justiția nu e întotdeauna oarbă*, Teatrul „George Ciprian”; *Procesul Beaumarchais sau Justiția nu e totdeauna oarbă*, Teatrul Național Radiofonic. Roluri în film: *Căpitanul Conan* (1996); *Ilie* (rol principal) în *Undeva în Est*, regia Dinu Cernescu; *Costin Anghel* din *În familie*, serial TV; *Sarmale reci* (2005); *La urgență*, serial TV (2006); *Despre morți numai de bine* (2005); *Un soldat* (rol secundar) în *Pericoloso Sporgersi*, regia Nicolae Caranfil. Colaborări cu: CASTEL FILM: *Queen Castle*, regia Danny Decota; *Time Warrior*, seria a III-a; *Dark Angel*, regia Linda Hassani; cu FILMEX: *Nobody's Children* cu Ann Margret și Dominique Sanda; cu ATLANTIS: *O noapte pentru o viață*, *Femeia din umbră*. Participări internaționale: mai-iun. 1993: Workshop în cadrul Congresului I.T.I., München. Spoturi publicitare, roluri principale: ASSOS, SILVA, EFES PILSEN, EUROPEAN DRINKS, MONEY GRAM; rol secundar, PRIGAT ACTIV. Premii: Premiul II la Gala Tânărului actor, Costinești (1992) pentru rolurile *Pasa din Șantaj* de L. Razumovskaia și *Ianache* din *Gaițele* de Al. Kirițescu.

Referințe:

- *Filme cu Sorin Cociș*. În: Cinemagia.ro
- Nottara.ro

COCIȘIU, Ilarion, folclorist, prof.; n. 24 aug.

1910, Rețișu, SB - m. 21 nov. 1952, București. Studii muzicale la Șc. Normală „Andrei Șaguna” SB cu Timotei Popovici (teorie-solfegiu); Conservatorul București (1929-1935), cu Ioan D. Chirescu (teorie-solfegiu), Ion Nonna Otescu (armonie), Constantin Brăiloiu (folelor, istoria muzicii), Dimitrie Cuclin (estetică muzicală, forme muzicale); a urmat apoi cursurile de muzicologie, etnografie și istoria artelor la Fac. de Filosofie din Viena (1931-1941). Învățător în Bârghiș (1928); maestru-suplinitor de muzică la Școala Normală din Avrig (1928-1929); colab. al Arhivei de folclor a Soc. Compozitorilor Români din București (1929-1935); dirijor de cor în București (1931-1935); prof. de muzică și dirijor de cor în Sighișoara (1935-1946) și București (1946-1949); cercet. șt. la Institutul de Folclor din București (1949-1952). A cules folclor, fiind un apropiat al lui Constantin Brăiloiu; a scris articole, studii, recenzii în *Muzica*, *Studii muzicologice*, *Albina*, *Izvoarașul* (Bistrița - Mehedinți). A susținut conferințe și concerte-lectții.

Lucrări publicate:

- *Culegeri de folclor: Cîntece populare românești*. - București: Editura Muzicală, 1960, 1963 (Ed. a 2-a), 1966 (Ed. a 3-a).
- *Muzică corală: Colinde din Ardeal*. - București: Editura Tiparul Universitar, 1940.
- *Cîntece din Ardeal*. - București, Editura: Editura Tiparul Universitar, 1941.
- în colaborare:
 - *Folclor muzical în județul Țirnavă Mare. Schiță monografică*. În: *Monografia județului Țirnavă Mare*. -

Sighișoara; Tip. Miron Neagu, 1944.

Studii și articole:

- *București, centru folcloric*. În: *Izvoarașul*, Bistrița-Mehedinți, 15, nr. 1, 1936.
- *Arhiva fonografică a Societății Compozitorilor Români*. În: *Izvoarașul*, Bistrița-Mehedinți, 15, nr. 7-8, 1936.
- *Despre răspândirea geografică a unui cântec de stea*. În: *Sociologie România*, București, 3, nr. 10-12, 1938.
- *Un străin (anonim) despre muzica românească la începutul secolului XIX*. În: *Revista de Folclor*, București, 1, nr. 1-2, 1956.
- *Despre emisiunea vocală a cântăreților ardeleni*. În: *Studii muzicologice*, București, 1, nr. 2, 1956.
- *Cântece de seceriș*. În: *Studii. Comunicări*, Sibiu, Comitetul de Cultură, 1982.
- *Despre dialectul muzical ardelean*, Biblioteca Institutului de Folclor București.
- *Despre ritmică în cântecul popular. I Ritmul safic*, Biblioteca Institutului de Folclor București.
- *Despre ritmul colindelor din Ardeal*, Biblioteca Institutului de Folclor București.
- *Lăutarii și lăutăria*, Biblioteca Institutului de Folclor București.

Referințe:

- *Compozitori și muzicologi români. Mic lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1965.
- *Muzicieni români. Lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Istoria folcloricii românești* / Ovidiu Bîrlea. - București: Editura Enciclopedică Românească, 1974.
- *Dicționar de muzică* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *Ilarion Cocișiu - pasionatul folcloricii*. În: *Amintirile muzicienilor români. Dialoguri. Evocări. Confesiuni* de Iosif Sava. / Tiberiu Alexandru. - București: Editura Muzicală, București, 1982.
- *Dicționarul folcloriștilor. Folclorul muzical, coregrafic și literar românesc* / Iordan Datcu. - București: Editura de Literatură, 1983.
- *Efigii* / Ovidiu Bîrlea. - București: Editura Cartea Românească, 1987.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 1: A-C. - București: Editura Muzicală, 1989. - 335 p.: portr
- *Astra sîghîșoreană (1861-1950) și Horia Teculescu (1897-1942)* / Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă. - Sighișoara, 1999.
- *Etnomuzicologul Ilarion Cocișiu în vîltoarea destinului: biografie, jurnal, studii, corespondență* / Gherasim Rusu-Togan. - Ploiești: Premier, 2010.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 134-138.
- *Moartea folcloristului Ilarion Cocișiu* / Alexandru Tiberiu. În: *Muzica*, București, 2, nr. 8-9, 1952.
- *Noi publicații de folclor* / N. Jula. În: *Revista de Folclor*, București, nr.1-2, 1961.
- *Portretul ca știință a sintezei*. În: *România Literară*, București, 20, nr. 41, 1 oct. 1987.

COCOȘ, Em. I, publicist, patriot, om de cultură; n. 29 nov. 1911, Reghin, MS - m. 5 apr. 1936, Reghin, MS. Studii primare și gimnaziale la Reghin; Șc. comercială TgM. A lucrat ca funcționar la Banca „Mureșana” din Reghin, pe care o părăsește în 1932, și înființează Librăria „Cartea Românească”, dornic să contribuie la răspândirea cărții, și, prin intermediul ei, a culturii în Reghin și împrejurimi. Deschide în cadrul librăriei „Biblioteca românească de împrumut Astra” (15 iun. 1933). A fost secretar, apoi

ales preș. Soc. „Tinerimea română din Reghin și jur” (1932-1934), în cadrul ei desfășoară activitate cultural-națională. A fost secretarul Soc. Corul românesc; a jucat în piese de teatru: *Vagabondul*, după piesa *Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu, și *Conu Leonida față cu reacțiunea*. A sprijinit activitatea Astrei. Înființează la Reghin ziarul *Credința* (1933), unde își afirmă crezul optimist de înnoire a societății și triumf al binelui. Bun orator, a participat la adunările populare și serbările naționale organizate în împrejurimile Reghinului; a participat la realizarea de monumente ale eroilor în Reghin și la sate: Monument închinat lui Petru Maior, monumente ale eroilor neamului din Hodac, Jabenita, Lueriu, Brâncovenesti. A contribuit la înființarea unei biblioteci publice la Reghin (1932) și a gazetei reghinene de cultură *Credința* (1933).

Referințe:

- *Mărturie prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999, p. 48-75.
- *Em. I. Cocișiu* / Grigore Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 127-129.
- *Em. I. Cocișiu către Vasile Netea* / Dimitrie Poptămaș. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1994. - 260 p.
- *Despărțământul Reghin al Astrei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 197.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006. - 351 p.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 87.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 669-672.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Em. I. Cocișiu*. În: *Glasul Mureșului*, 25 apr. 1936, p. 3.

CODRESCU, Constantin, actor de teatru, film,

televiziune, radio, prof. univ.; n. 5 sept. 1931, Huși, VS. Absolvent al Institutului de Teatru București. Actor și dir. de teatre: Teatrul Mun. „Maria Filotti” din Brăila, Teatrul din Sf. Gheorghe; prof. univ. la Institutul de Teatru TgM (1976-1989); actor Teatrul Național TgM, Teatrul Național

București, Teatrul Nottara, Teatrul Mic; prof. la Fac. de Teatru „Spiru Haret” București. Filmografie: *Moara cu noroc*, regia Victor Iliu (1956); *Mîndrie*, regia Marius Teodorescu (1960); *Subteranul*, regia Virgil Calotescu, (1967); *Haiducii lui Șapte Cai*, regia Dinu Cocea (1971); *Zestrea domniței Ralu*, regia Dinu Cocea (1971); *Cercul magic*, regia David Reu (1975); *Vlad Țepeș*, regia Doru Năstase (1979); *Bietul Ioanide*, regia Dan Pița (1979); *La răscrucea marilor furtuni*, regia Mircea Moldovan (1980); *Vara scurtă - Întârzierea*, regia Dan Stoica (1983); *O noapte la cină*, regia Mihai Constantinescu (1986); *Mihai Viteazul*; *Evadarea*; *Trenul vieții*. Teatru la TgM: *Omul care aduce ploaie* (1977/1978); *Frații Karamazov* (1978). Cetățean de onoare al mun. TgM (2007). Premiul UNITER pentru întreaga activitate (1997).

Referințe:

- *Dicționarul personalităților hușene* / Lina Codreanu, Th. Codreanu, 1995.
- *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 39.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM, 2002, p. 73, 75, 181.
- *Constantin Codrescu '45*. În: *Cuvântul liber*, 13 ian. 1995, p. 5.
- *"Cetățeni de onoare" și titluri de „Pro Urbe”, la Târgu-Mureș* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 22 iun. 2007, p. 9.

COLCER, Iosif, prof. de istorie, publicist; n. 7 apr.

1934, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Fac. de Istorie, UBB CjN (1956). Cercet. șt. la Institutul de istorie a partidului București (1956-1958), de unde a fost dat afară pe motiv că avea icoane în casă; prof. la Șc. din com. Rădulești, raionul Snagov (1958); prof. și dir. de șc. și

Cămin Cultural, com. Criș, raionul Sighișoara (1960-1961); lector univ. la IPed. TgM (1961-1964); prof. și dir. al Lic. din Isaccea, TL (1964-1969); șef al Catedrei de istorie la Cabinetul jud. de partid Tulcea (1969-1971); prof. și dir. al Lic. nr. 2 Tulcea (1971-1974); prof. de istorie la Lic. „Spiru Haret” Tulcea (1974-1990). Și-a luat toate gr. didactice; distins cu titlul de „Profesor fruntaș” și „Medalia Muncii.”

Lucrări publicate:

- *Timpul destăinuirii*. - Tulcea: Editura Harvia, 2001.
- *Unirea Dobrogei cu România: 14 noiembrie 1878*. - Tulcea: Editura Harvia, 2003.
- **în colaborare:**
- *Răscoalele țărănești din 1907 în Oltenia*. - Craiova, 1957.
- *Dobrogea. Album istoric*. - București: Editura Sport Turism, 1978.
- *File din istoria Dobrogei* / Iosif Colcer, Viorel Măgureanu. - Constanța: Editura Ex-Ponto, 1998.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006, p. 92-94.

COMAN BOSICA, Susana, mezzo-soprană,

artist plastic; n. 1 iun. 1910, Luduș, MS - m. 22 mar. 2002, CjN. Studii: Șc. normală de fete, Cj (1929); studiază un an la Șc. de Belle-Arte; Academia de Muzică din Cj. Mezzo-soprană, prim-solistă la Opera din Cj (1937-1960); în 1940 se refugiază la Tm. A interpretat peste 42 de roluri de

operă și a jucat în 700 spectacole; și-a creat singură costumele pentru rolurile Carmen și Amneris. Din 1962, asistent univ., lector la Fac. de Muzică, I Ped. din Cj. Se transferă la Fac. de Muzică, Univ. din Tm (1965-1970). A pictat peisaje, portrete, mai ales case vechi țărănești și biserici vechi de lemn; a participat la mai multe expoziții colective și personale în diferite orașe din țară și Freiburg. Publicații: autor al volumelor: *Înființarea Operei Naționale la Cluj 1919 și organizatorul ei Constantin Pavel* (3 ediții); *Monografia „Augustin*

Bena,” fostul rector al Academiei de Muzică din Cluj; *Cauzele impresionabilității muzicale*; „*Pentru bucuria voastră*,” *poezii pentru copii*; *Arta creației coboară din cer*. Publică numeroase articole în revista *Astra* din Blaj și la Iași. Membră AAP, Cj; Cenaclul Literar „O. Goga;” Cenaclul „Mihai Eminescu,” CjN; membru fondator la reînființarea Despărțământului *Astra* din CjN; membru de onoare al Soc. „Avram Iancu” din România și al Operei Române CjN. I s-au acordat 46 de diplome în diferite domenii ale activității sale; „Cetățean de onoare” al mun. CjN.

Referințe:

- *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 149.

COMES, Liviu, compozitor, prof. univ.; n. 13 dec.

1918, Șerel, com. Pui, HD - m. 28 sept. 2004, București. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM, cu premiul I la învățătură (1937); Conservatorul Municipal TgM (1927-1937) cu Zeno Vancea (teorie-solfegii, armonie), Maximilian Costin (vioară), Olga Costin (pian); Institutul de Medicină

Cj, unde își desfășoară o parte din activitate, urcând până la funcția de conf.; Fac. de Litere și Filozofie, Cj-Sibiu (1942-1944); continuă studiile la Conservatorul din Cj (1946-1950), cu Sigismund Toduță (compoziție), Iuliu Mureșanu (orchestrație), Antonin Ciolan (dirijat), Ana Voileanu-Nicoară (pian). Doctoratul la Fac. de Muzică din Cluj. Activitate didactică: asist. (1950-1952), lector (1952-1962), conf. (1962-1967), prof. univ. (din 1967), prorector (1963-1965), rector (1965-1970) la clasa de armonie, contrapunct și forme muzicale de la Conservatorul de Muzică din Cj (1950-1969); apoi prof. univ. la Conservatorul din București. Colab. la publicații: *Muzica, Contemporanul, Tribuna, Astra, Utunk, Scânteia, Făclia*. A compus muzică simfonică: *Divertisment pentru orchestră de coarde* (1961); *Suită haiducească pentru orchestră* (1963); *Salbă*, variațiuni pentru orchestră (1969); *Sarmis* (1956, revăzută 1980); *Mica serenadă* (1980); *Măguri* (1982); muzică de cameră pentru formații instrumentale, muzică vocală, corală și muzică pentru copii, în diferite genuri: baletul *Scufița roșie* (1957); *Miniaturi pentru pian* (1959); *Patru sonate pentru pian* (1966); *Primăvara* (1962); *30 de cântece la unison și la două voci pentru copii*. A scris articole, cronici în diferite reviste, a susținut emisiuni de radio și de televiziune, conferințe, comunicări științifice în țară și Italia, URSS, RDG; a făcut parte din jurii naționale și internaționale. A fost secretar al Filialei din Cj a Uniunii Compozitorilor (1954-1964), membru în conducerea UCMR. Distincții: Ordinul Muncii cls. a III-a (1965), Ordinul „Meritul Cultural” cls. a III-a (1969), premii din partea Uniunii Compozitorilor (UCMR) (1972, 1976, 1979, 1985, 1987, 1991, 1998), premiul Academiei Române (1974); titlul de „Profesor membru de onoare” al comunității academice (Univ. Națională de Muzică din București).

Lucrări publicate:

- *Lucrări corale polifonice*. - București, 1956. [Supliment 1-2-3, Revista *Muzica*].

- *Sonată pentru vioară și pian* (1954). - București, 1959.
 - *20 miniaturi piano - solo.* - București: Editura Muzicală, 1961.
 - *10 coruri bărbățești. Prelucrări de folclor.* - București: ESPLA, 1956.
 - *Trei pasteluri pentru femei la trei voci. Versuri de George Lesnea. Trei madrigali per cora di donne a tre voci.* - București: Editura Muzicală, 1968. - 24 p.
 - *4 sonatine pentru copii. Piano solo.* - București: Editura Muzicală, 1969.
 - *Divertisment pentru cvintet de suflători. Stime.* - București: Editura Muzicală, 1970. - 5 vol. - Vol. 1: *Flauto.* - 7 p.; Vol. 2: *Fagotto.* - 7 p.; Vol. 3: *Oboe.* - 7 p.; Vol. 4: *Clarinetto in Sib.* - 6 p.; Vol. 5: *Corno în Fa.* - 5 p.
 - *Melodica palestriniană.* - București: Editura Muzicală, 1971.
 - *Sonata pentru clarinet și pian.* - București: Editura Muzicală, 1973.
 - *Ghicitori, jocuri muzicale pentru copii.* - București: Editura Muzicală, 1975.
 - *Manual de contrapunct pentru vocal și instrumental / Liviu Comes, Doina Rotaru.* - București: Editura Muzicală, 1977.
 - *Salbă. Variațiuni pentru orchestră. Partitură.* - București: Editura Muzicală, 1977. - 66 p.
 - *Cetatea înaltă. Poem coral pe versuri de Ion Rahoveanu.* - București: Editura Muzicală, 1981. - 23 p.
 - *Lumea polifoniei.* - București: Editura Muzicală, 1984.
 - *Poeme corale.* - București: Editura Muzicală, 1985.
 - *Tratat de contrapunct vocal și instrumental.* - București: Editura Muzicală, 1986.
 - *Trio pentru oboi, clarinet și fagot. Partitură.* - București: Editura Muzicală, 1987. - 40 p.
 - *Măguri.* - București: Editura Muzicală, 1989. - 55 p.
- Referințe:**
- *Compozitori și muzicologi români. Mic lexicon / Viorel Cosma.* - București, Editura Muzicală, 1965, p. 80-81.
 - *Muzica corală românească / Doru Popovici.* - București, Editura Muzicală, 1966.
 - *Muzicieni români. Lexicon / Cosma Viorel.* - București: Editura Muzicală, 1970, p. 124-125.
 - *Creația muzicală românească, sec. XIX-XX / Zeno Vancea.* - București: Editura Muzicală, 1978.
 - *International Who's Who in Music and Musicians Directory.* - Ed. a 8-15-a. - Cambridge: International Biographical Centre, 1978-1995.
 - *Men of Achievement.* - Ed. a 9-a. - Cambridge: International Biographical Centre, 1986.
 - *Dicționar de muzică / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
 - *România muzicală. Ghid. / Viorel Cosma.* - București: Editura Muzicală, 1981.
 - *Istoria muzicii universale în date / Iosif Sava, Petru Rusu.* - București: Editura Muzicală, 1983.
 - *Repertoriul general al creației muzicale românești / Mihai Popescu.* - București: Editura Muzicală. - Vol. 1, 1979; Vol. 2, 1981.
 - *Jocul creativ în educația muzicală generală. Metoda compozitorului Liviu Comes de educație muzicală a copiilor de vârstă mică (monografie) / Iosif Cire.* - București: Litografia Conservatorului, 1987.
 - *Repere în creația și activitatea compozitorului Liviu Comes (monografie) / Carmen Stoianov.* - București: Biblioteca Uniunii Compozitorilor, 1989 (manuscris).
 - *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani.* - TgM: s.n., 1994. - 219 p.

- *Mică enciclopedie muzicală / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - Craiova: Aius, 1997, p. 81.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic / Viorel Cosma.* - vol. 2: Coc-E, 1999. - 318 p.
- *Larousse. Dicționar de mari muzicieni.* - București: Editura Univers Enciclopedic, 2000, p. 116.
- *Personalități hunedorene / Maria Razba.* - Deva, 2000, p. 113-114.
- *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat / Dan Fornade.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 149-150.
- *Cuvântul liber*, 1 oct. 2004, p. 4.
- *Recital coral / Ilie Balea.* În: *Tribuna*, 21, 1957.
- *Între didactic și artistic / Ilie Balea.* În: *Tribuna*, 8 iun. 1958.
- *De vorbă cu compozitorul Liviu Comes / Emiliu Dragea.* În: *Făclia*, 12 mart. 1965.
- *Palestrina festival / László Francisc.* În: *A Hét*, București, 48, 1975.
- *Ecouri italiene la cartea lui Liviu Comes „La Melodia palestriniana e il canto gregoriano” / Lazăr Cosma.* În: *Muzica*, 7, 1978.
- *Liviu Comes / Carmen Stoianov.* În: *Muzica*, 10, nr. 3 (1999), p. 8-38
- *Despre Liviu Comes la timpul trecut / Dimitrie Poptămaș.* În: *Cuvântul liber*, 1 oct. 2004, p. 4.

CONȚIU, Hadrian V., prof. de geografie; n. 27

april 1977, Râciu, MS. Fac. de Geografie; Fac. de Teologie Ortodoxă a Univ. „1 Decembrie 1918”, Alba Iulia (2004). Dr. în geografie, cu teza: *Studiu de hidrologie urbană în culoarul Mureșului dintre Reghin și confluența cu Arieșul*, UBB, Fac. de Geografie, CjN (2006). Prof. la Col. N. „Al. Papiu Ilarian”, TgM (2000-); cadru didactic asociat al UPM TgM, Fac. de Științe Economice, Juridice și Administrative (2004-); lector univ. (2006-2009). A participat la numeroase activități șt. interne și internaționale, publicând 36 studii în volume sau reviste de specialitate. A fondat revista *Geographica* (2003) a Col. N. „Al. Papiu Ilarian”; a înființat Cercul de geografie „Constantin Herbst”

Lucrări publicate:

- *Culoarul Mureșului dintre Reghin și confluența cu Arieșul. Studiu de hidrologie urbană.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007.
- *Chemare nestinsă (poezii).* - TgM: Editura Fundației Culturale „Cezara Codruța Marica”, 2009.
- *Crevasa clipei.* - TgM: Editura „Cezara Codruța Marica”, 2011. - 113 p.
- **în colaborare:**
- *Animare rurală și turism rural durabil.* - TgM: Editura University Press, 2007.
- *Arii de interes biogeografic din Bazinul Târnaviei.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2009.
- *Comuna Râciu: spațiu de dănuire multimilenară / Hadrian V. Conțiu, Vasile Conțiu.* - TgM: Nico, 2010. - 538 p.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 5 : *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Nico, 2009, p. 149-150.
- *Dascălii „Papiului”/Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Nico, 2011, p. 167-168.
- *Moment științific de reală desfășurare intelectuală! / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 29 mai 2010, p. 6, 1 foto.

CONȚIU, Vasile, prof. istorie și geografie.; n. 4 nov. 1942, Bozed, MS. Studii: Fac. de Istorie-Geografie, I Ped. de 3 ani, Cj (1965); Fac. de Istorie și Filosofie,

UBB, CjN (1970). Prof. la Șc. Gen. Nima Râciului; Șc. Gen. Dâmbu, com. Sâmpetru de Câmpie, dir. timp de 8 ani; prof. la Gimnaziul de Stat „Gh. Șincai” Râciu, unde activează timp de 30 de ani, din care 16 a deținut funcția de dir. Obține gradul I cu lucrarea *Monografia satului Dâmbu*. Este red. al revistelor locale *Comlodul* și *Vreau să știu*, publicând mai multe studii legate de istoria locală. Distincții: Prof. evidențiat (1983); Diplomă de

Excelență din partea MEC (2004).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Comuna Râciu: spațiu de dăinuire multimilenară* / Hadrian V. Conțiu, Vasile Conțiu. - TgM: Nico, 2010. - 538 p.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006, p. 95-96.
- *Moment științific de reală desfășurare intelectuală!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 29 mai 2010, p. 6, 1 foto.

CORLA, Ioan, animator de cultură și tradiții populare; n. Mălăiește, com Bogata, MS. Studii: Univ. Tehnică Tm. Înființează Fundația „Ardealul” și Ansamblul de cântece și dansuri populare, sub patronajul Casei Orășenești de Cultură „Pompeiu Hărășteanu” Luduș, cuprinzând diferite grupe de vârstă, având în repertoriu jocuri, cântece, obiceiuri și tradiții populare din zone ale țării: Alba, Banat, Bihor, Bistrița, Maramureș, Moldova, Sălaj, Țara Făgărașului. Distins cu diplome de participare la diferite festivaluri interjud. de folclor sau peste hotare: Deda, Hunedoara, Cinciș, CjN, TgM, Tulcea, Oradea, Republica Macedonia, Antena 1, TVR, Favorit TV, Etno TV, SUA, Polonia, Turcia, Franța, Italia. Premii: Locul I la Festivalul de folclor al elevilor „Flori de Mai” CjN (2003); Diplomă de merit la Festivalul Culturii și Tradițiilor Populare „Serbările transilvane”, CjN (2005); Diplomă la Festivalul „Jocul fecioresc din Transilvania”, CjN (2005); Diplomă de Excelență la Marele Târg de Vară la Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti”, București (2006); premiul special pentru valorificarea folclorului din Câmpia Transilvaniei, la Festivalul „Peștișorul de Aur”, Tulcea, (2007); Diplomă de excelență la „Festivalul Inimilor”, Timișoara (2008). A realizat un CD la Brașov împreună cu Libris Cultural (2007).

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 5. - TgM: Editura Nico, 2009, p. 153-154.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. - CjN, Editura Mega, 2009, p. 149-151.

CORNEA, Toma, avocat, prefect; n. 7 iul. 1874, Ilieni, BV - m. apr. 1944, București. Studii: Șc. prim. în Făgăraș, Gimnaziul în Bv; Fac. de drept și științe politice în cadrul Univ. regale maghiare din Budapesta (1894-1899), având bursă din partea Soc. „Transilvania”. Dr. în

științe juridice, Univ. din Cluj. Și-a deschis birou avocațial în Sighișoara (1903); este ales dir. executiv la Institutul de credit și economii „Târnavăna” (1905); este dir. Despărțământului Sighișoara al Astrei (1911-1925), calitate în care a donat bani pentru acțiuni caritabile, a înființat biblioteci. A participat la Primul Război Mondial; la MAN, Alba Iulia. Deși nu a făcut politică, doar pe bază de amiciție cu Alexandru Averescu, este numit prefect al jud. Odorhei (8 apr. - 29 dec. 1921). În 1930 se mută la SB, profesând în continuare avocatura.

Lucrări publicate:

• *A kisebbségi kérdés: Politikai tanulmány* / írta Dr. Cornea Tamás. - Cj-Kv.: A szerző kiadása, 1928. - 64 p.

Referințe:

- *1918 la români. Documentele Unirii*. - București, 1989. - Vol. 7. - p. 132-133; Vol. 9, p. 245, 250, 254, 255.
- *Monografia județului Târnavă Mare*. - Sighișoara, f.a., p. 226.
- *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 dec. 1918 - 10 apr. 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000.
- *Mureșeni și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM, Ardealul, 2000, p. 70-72, foto.
- *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 204.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Chiorean. În: *Vatra nouă*, nr.153, 20 dec. 1983.

COSMA, Ana, prof., bibliotecar, bibliograf; n. 2

mart. 1941, Crizbav, BV - m. 30 mart. 2001, CjN, înmormântată la TgM. Studii: șc. elementară în satul natal (cls. I-IV) și în com. Hălchiu, BV (cls.V-VII); Lic. Național de Fete nr. 5 (astăzi Col. N „Unirea”) BV (1954-1955) și Șc. Medie de Fete nr. 25 București (1955-1957); Univ. București, Fac. de Filologie, Secția limba și literatura română (1958-1963), promoția George Călinescu. Activează ca pedagog la Șc. Gen. Hălchiu (1957-1958), apoi este prof. de limba și literatura română la Lic. Real-Umanist din orașul Dumbrăveni, SB (1963-1977). Se angajează de la 15 sept. 1985 la BJM, lucrând inițial la Serviciul Relații cu publicul (Sala de lectură), apoi la Serviciul bibliografic, unde, alături de Anna Szász-Vintilă, participă din 1995 la elaborarea fișelor pentru proiectul *Scritori români, 1945-1995*, inițiat de MCC. După înaintarea acestora la colectivul de coordonare pe plan național, și-a extins cercetarea în timp, ajungând de la 103 la 221 articole-medalioane de autori mureșeni, pe perioada 1754-2000. Ea este cea care și-a asumat responsabilitatea de a face completări la zi, de a organiza și a urmări finalizarea apariției dicționarului *Scritori români mureșeni*. Tot dintre preocupările sale intelectuale amintim editarea volumului postum *Romanul românesc contemporan 1945-1989*, vol. II, al criticului Anton Cosma, soțul ei, definitivând manuscrisele pentru tipar și elaborând bibliografia care îl însoțește.

Lucrări publicate:

• *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic.* - TgM: BJM, 2000. - 212 p.

- în colaborare:

• *Romanul românesc contemporan 1945-1985. Vol. 2: Metarealismul /Anton Cosma.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 1998. - VII, 553 p.

Studii și articole:

- *Tereza Chereji-Peris.* În: *Cuvântul liber*, 21 sept. 1999, p. 4.
- *Scriitori mureșeni. Calendar - noiembrie.* În: *Cuvântul liber*, 2 nov. 1999, p. 4.
- *Scriitori mureșeni. Calendar - ianuarie.* În: *Cuvântul liber*, 4 ian. 1999, p. 4.
- *Scriitori mureșeni. Calendar - februarie.* În: *Cuvântul liber*, 1 febr. 2000, p. 4.
- *Scriitori mureșeni. Calendar - decembrie.* În: *Cuvântul liber*, 30 nov. 1999, p. 4.
- *Răzvan Ducan.* În: *Cuvântul liber*, 16 nov. 1999, p. 4.
- *Nicolae Crișan.* În: *Cuvântul liber*, 14 sept. 1999, p. 4.
- *Horia Avram.* În: *Cuvântul liber*, 16 mart. 1999, p. 4.
- *Doina Curticăpeanu.* În: *Cuvântul liber*, 28 sept. 1999, p. 4.
- *Dan Culcer.* În: *Cuvântul liber*, 5 oct. 1999, p. 4.
- *Calendar septembrie.* În: *Cuvântul liber*, 31 aug. 1999, p. 4.
- *Calendar literar - octombrie.* În: *Cuvântul liber*, 5 oct. 1999, p. 4.
- *Calendar - martie. Scriitori mureșeni.* În: *Cuvântul liber*, 29 febr. 2000, p. 4.
- *Ana Maria Crișan.* În: *Cuvântul liber*, 12 oct. 1999, p. 4.
- *Alexandru Cistelecan.* În: *Cuvântul liber*, 31 aug. 1999, p. 4.
- *Adrian Aldea.* În: *Cuvântul liber*, 23 febr. 1999, p. 4.

Referințe:

- *Literatura română contemporană* Vol. 1.: *Promoția 70 /* Laurențiu Ulici. - București: Eminescu, 1995. - 552 p.
- *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți /* Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003 - Fundația Culturală „Vasile Netea”. - 346 p.
- *Bibliologi români. Dicționar /* Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 73.
- *Scriitori români mureșeni. Eveniment editorial /* Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 11 nov. 2007, p. 3, 1 foto.
- *Scriitori români contemporani /* Emil Vasilescu. În: *Biblioteca*, București, nr. 7, 2002, p. 219, 1 foto.
- „*Philobiblon mureșean*” / Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 9 dec. 2000, p. 12.
- *Ochian întors. Dicționar de scriitori mureșeni /* Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 1999, p. 4.
- *Dicționar de scriitori mureșeni /* Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 2 aug. 2000, p. 4.
- *Ana Cosma /* BJM. În: *Cuvântul liber*, 3 apr. 2001, p. 2.
- *Ana Cosma: „Dicționarul scriitorilor mureșeni s-a transformat treptat într-o datorie de suflet” /* Pagină realizată de Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 1999, p. 4, 1 foto.
- *Ana Cosma: „Am completat date până în ultima fază” /* Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 21 nov. 2000, p. 8.

COSTEA, Ioan I., prof. de istorie; n. 14 sept. 1938, Teiuș, AB. Șc. prim. în loc. natală; studii lic. la Blaj și Teiuș; Univ. București, Fac. de istorie și Filosofie (1959-1964). Muzeograf la Muzeul Militar Central București, câteva luni; prof. de istorie la Șc. Gen. nr. 1, Izvorul Mș, unde este și dir. (1964-1968). Red. la *Informația*

Harghitei din Miercurea Ciuc; prof. la Lic. „Petru Maior” Reghin (1968-2000), unde se pensionează. A trecut prin toate gradele profesionale. Rezultatele deosebite în munca didactică și de cercetare au fost răsplătite cu Gradația de merit pe patru ani. Este preocupat de studiul istoriei locale. Publică în: *Tribuna școlilor* (1992); *Expres* (1992-1993); *Steaua Roșie* (1975-1982); *Vatra*; *Glasul Mureșului*; *Marisia*; *Opinia Reghineană*; *Jurnalul de Mureș*; *Jurnalul de Reghin*; *Semnal și Gazeta Reghinului*, unde este redactor principal.

Lucrări publicate:

- *Anuarul Liceului „Petru Maior”. Monografie Grupul Școlar „Petru Maior”.* - Reghin, 1980, 1986.
- *Reghin: un oraș ardelean în vâltoarea istoriei. Revoluția de la 1848-1849.* - TgM: Veritas, 1996. - 136 p.
- *Străzile Reghinului.* - TgM: Tipomur, 1997. - 196 p.
- *Școlile Reghinului.* - Reghin: Editura Tipomur, 1999. - 217 p.
- *Școlile Reghinului*; Ed. a 2-a. - Reghin: Editura Micador, 2000. - 226 p.
- *Harta turistică a Reghinului.* - Reghin: Editura Printotal, 2002. - 8 p.
- *Străzile Reghinului [2002]: Hartă-Carte-Térkép-Karte.* - Ediția a 2-a. - Reghin: s.n., 2002.
- *Avântul Reghin: Fotbal și onoare.* - Reghin: S.N., 2003. - 200 p.
- *Grupul Școlar „Petru Maior” 1919-2004. Monografie.* - Reghin: Editura Noris, 2004.
- *Reghin: Destin și Istorie.* - Reghin: Editura Petru Maior, 2007, 490 p.; Ed. a 2-a: 2008.
- *Reghin și împrejurimi*, Ed. a 2-a. - Reghin, 2011.
- în colaborare:**
- *Reghinul cultural: Studii și articole.* - Vol. 3, 8, 9, 10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”.
- *Economia rurală în regiunea Reghinului /* Ioan I. Costea; Tiberiu Ștef. - [Reghin]: s.n., 2002.
- *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2005. - 204 p.
- Studii și articole:**
- *Itinerar folcloric mureșean, prelucrare.* În: *Informația Harghitei*, mai-iun., 1968.
- *Aduarea populară de la 1848 din Aluniș.* În: *Steaua roșie*, 2 iul. 1978.
- *Materiale grafice ale cabinetelor școlare.* În: *Tribuna școlii. Supliment*, 1978.
- *Reghin - Meșteșugurile - Contribuții la o monografie.* În: *Vatra* (serie nouă), nr. 96, 1979.
- *File de istorie. Vicisitudinile unui oraș.* În: *Steaua roșie*, 20 ian.; 28 febr. 1980.
- *Meșteșugurile și sistemul breslelor din Reghin.* În: *Marisia*, 15-22, 1992, p. 139-157.
- *Presa maghiară și germană despre Marea Unire.* În: *Gazeta Reghinului*, nr. 8, 1990, p. 1.
- *Interogatoriul acuzatului Ion Antonescu.* În: *Revista Expres*. nr. 1-3, 1993.
- *Orașul (Reghin) în vâltoarea istoriei 1228-1998: serial istoric.* În: *Gazeta Reghinului*, 1990-1998.

- *Reghinul municipiu*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 9, 1993, p. 1.
- *Reghinul - repere cronologice la 765 de ani de istorie*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 11, 1993, p. 2, nr. 1-2, 2006, p. 5.
- *De la Școala de băieți la Liceul „Petru Maior”*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 10, 1994, p. 1.
- *Un secol de gazetărie la Reghin*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 3, 1995, p. 1.
- *Le cunoașteți adevăratele nume? Nume necunoscute în pseudonime cunoscute*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 6, 1995, p. 3.
- *Instituțiile financiare din Reghin*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 6, 1998, p. 5.
- *22 Dec. într-o sfântă zi de vineri*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 7, 2003, p. 7.
- *Străzile Reghinului (serial)*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 4-12, 2001, nr. 1-2, 2006.
- *Administrația publică a orașului (Primari-consilieri-funcționari) [Reghin]*. În: *Gazeta Reghinului*, aug. 2008, p. 3.
- *Municipiul Reghin (1228-2008)- 780 de ani de la prima atestare documentară*. În: *Gazeta Reghinului*, nov.-dec. 2008, p.1, 2, 1 foto.
- *Reghin și împrejurimi (4)- Ghid turistic*. În: *Gazeta Reghinului*, nr.6, iun. 2008, p. 5.
- *Reghin și împrejurimi (1) - Ghid turistic-avanpremieră editorială*. În: *Gazeta Reghinului*, an 18 (202-203), nr.1, ian.-febr. 2008, p. 2.

Referințe:

- *Pinticu - Monografie, oameni, fapte locuri* / Iuga Vasile. - CjN: Editura Dragoș Vodă, 2005.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Traian Bosoancă. - Vol.1. - TgM: Casa de Editură Mureș, 2006, p. 96-98.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 91-95.
- *Prof. Ioan I. Costea / Marin Șara*. În: *Reghinul cultural: Studii și articole*. - Vol. 10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2010, p. 494-498.
- *Cartea școlilor* / Răzvan Pâncă. În: *Semnal*, 2, 2000.
- *Costea și monografia fotbalului reghinean* / Varodi Cristian. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 6, 2003.
- *Avântul Reghin - Fotbal și onoare. Monografia fotbalului reghinean* / Varodi Cristian. În: *Gazeta Reghinului*, 14, nr. 9-10, 2003, p. 7.
- *Pagini din istoria sportului reghinean* / Marin Șara. În: *Gazeta Reghinului*, 14, nr.8, 2003, p. 7.
- *Dascăli reghineni - Prof. Ioan I. Costea*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 4, 2005, p. 2.
- *Ioan I. Costea* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 20 oct. 2005, p. 2.
- *Dascăli reghineni - Profesorul Ioan I. Costea* / Marin Șara. În: *Gazeta Reghinului*, apr. 2005, p.2, 1 foto
- *Cartea Reghinului. Adevărul unei cărți...* / Prof. Ioan I. Costea. În: *Gazeta Reghinului*, nov.-dec. 2005, p. 4.
- *Reghin - destin și istorie* / Prof. dr. Liviu Boar, Dir. Arhivelor Naționale, Direcția Județeană Mureș. În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2007, p. 3, 1 foto.
- *„Reghin - destin și istorie” de profesorul Ioan I. Costea* / Robert Mihai. În: *Opinia reghineană*, nr. 154, 2007, p. 2.

COSTEA, Maria, cercet. șt., prof.; n. 19 iul. 1971, Ropcea, Regiunea Cernăuți, Bucovina de Nord, Ucraina. Studii: Lic. Ped. „Gh. Asachi” din orașul Lipcani, Republica Moldova (1991); Fac. de Istorie-Arheologie a Univ. de Stat „1 Dec. 1918” Alba Iulia (1997), licențiată

a UBB, CjN. Dr. în istorie cu teza: *Relațiile politico-diplomatice româno-bulgare (1938-1940)*, Univ. „Ovidius” Constanța, 2010. Prof. de istorie în TgM la: Lic. Agricol, Șc. Gen. nr. 12 și Lic. „Constantin Brâncuși” (1997-2006); asist. univ. asociat la UPM, TgM, predă seminarii de Izvoarele istoriei contemporane (2006-); cercet. șt. la Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai” al Academiei Române din TgM (2006-). Domenii de interes științific: istoria relațiilor internaționale, în special a relațiilor româno-bulgare, domeniu în care este doctorand; istoria culturii. Participă la 12 sesiuni de comunicări naționale și internaționale; a realizat stagii de documentare la Bruxelles (Belgia), Versailles (Franța), Cernăuți (Ucraina) (2008). Membru al Centrului de Studii și Cercetări ale Istoriei și Civilizației Zonei Mării Negre (2003); membru al Asociației Arhiviștilor „David Prodan” (2003).

Lucrări publicate:

- *România și Bulgaria - diplomație și conflict: negocierile româno-bulgare privind problemele litigioase în perioada nov. 1933-mart. 1940, reflectate în documentele diplomatice românești*. - CjN: Napoca Star, 2004. - 102 p.

- în colaborare:

- *Integrarea României în UE: provocări și perspective*. - Iași: Institutul European, 2007. - 300 p.
- *An Imagological Dictionary of the Cities in Romania Represented in British Travel Literature (1800-1940)* / Coord. dr. Carmen Andraș, dr. Cornel Sigmirean. - TgM: Mentor, 2012. - 385 p.

Studii și articole:

- *Impactul politicului asupra Societății pentru Cultură și Literatura Română din Bucovina*. În: *Țara Fagilor*, Cernăuți. - TgM, nr. 8, 1999, p. 51-54.
- *Aspecte privind aplicarea reformei monetare din 1947 în județul Mureș*. În: *Angustia*, nr. 6, 2001, p. 225-227.
- *Momente de convergență în relațiile româno-bulgare*. În: *AAM*, nr. 2, 2003, p. 258-263.
- *Consecințele Pactului Ribbentrop-Molotov asupra relațiilor româno-bulgare*. În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, nr. 6, 2006, p. 165-174.
- *Turneul diplomatic al lui Grigore Gafencu din 1939 și relațiile româno-bulgare*. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai” al Academiei Române*, TgM, nr. 10, 2007, p. 137-146.
- *Romanian-Bulgarian Relations after the Munich Agreement 1938 / Consecințele Acordului de la Munchen asupra relațiilor româno-bulgare 1938*. În: *Tyragetia*, Chișinău, nr. 2, 2007, p. 295-301.
- *Relațiile diplomatice Apus-Răsărit. Tratatul de la Craiova din 7 sept. 1940*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai” al Academiei Române*, nr. 11, 2008, p. 145-156.

Referințe:

- *Anul editorial 2007. Frumos și liniștit l-am încheiat!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 4 ian. 2008, p. 1, 6.

COSTEA, Simion, istoric, politician; n. 3 nov. 1972, Târnăveni, MS. Studii: licențiat în istorie (șef de promoție), UBB, CjN (1996); masterat în Relații internaționale, UBB, CjN (1997). Dr. în istorie, cu teza: *România și Proiectul Briand de Uniune Europeană*, CjN, UBB (2003). Conf. univ. la UPM, TgM, Catedra de Istorie și Relații Internaționale; prodecan al Fac. de Științe și Litere, UPM; prof. Jean Monnet de Integrare

europeană; manager al Proiectului European Jean Monnet; are statut de visiting profesor la Univ. din Versailles, unde a susținut prelegeri și dezbateri privind Instituțiile UE și Politicile UE, în cadrul Proiectului European Erasmus EUPA (2007, 2008). Redactor-șef la revista de studii europene girată de Université Catholique de Lille. Predă cursuri de Construcție europeană, Instituții UE, Relații internaționale și Geopolitică în sec. XX-XXI, istorie universală a sec. XX. Membru fondator al Asoc. „Acțiunea Europeană”; membru al Centrului European de Excelență Jean Monnet, CjN. Activitate politică: consilier pe probleme de afaceri externe al preș. delegației României din Parlamentul European (2007-2009); vicepreș. PDL TgM (2005-2008); preș. al tineretului PD TgM (2006-2007); preș. al Comisiei de Integrare europeană a PDL MS (2005-2008). A contribuit la implementarea în TgM a Proiectului PHARE *Cetățenie democratică*, inițiat de ONG *Educația 2000 plus*. Distins cu Premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române (2006) pentru cartea *România și Proiectul Briand de Uniune Europeană*.

Lucrări publicate:

• *România și proiectul Briand de Uniune Europeană*. - TgM: Editura UPM, 2004. - 384 p.

- în colaborare:

• *For a Stronger and Wider European Union* (coord.). - CjN, Star Publishing House, 2005. - 220 p.

• *Ideea europeană și interesele*. - CjN: Napoca Star, 2005. - 379 p.

• *Integrarea României în UE: provocări și perspective*, (coord.). - Iași, Institutul European, 2007. - 300 p.

• *Geopolitică și securitate internațională: Îndrumar didactic și culegere de documente pentru uzul studenților*. - TgM: UPM, 2008. - 320 p.

• *Institutions européennes* / Simion Costea, Mircea Criste, Răzvan Viorescu. - Miskolc: University Press, 2008. - 406 p.

• *Public Policies of the European Union*. - TgM: Editura UPM, 2008. - 266 p.

Cursuri și îndrumătoare didactice:

• *Istoria integrării europene și Instituții ale UE*. Curs. - TgM: UPM, 2007. - 250 p.

• *Istoria ideii de Europa și Introducere în studii europene*. - TgM: UPM, 2007. - 200 p.

• *Prelegeri de istoria relațiilor internaționale în secolul XX și Istorie universală contemporană*. - TgM: UPM, 2007. - 200 p.

• *Prelegeri de Istoriografia studiului relațiilor internaționale* / Simion Costea, Georgeta Fodor. - TgM: UPM, 2007. - 200 p.

• *Îndrumător didactic pentru Istoriografia studiului*

relațiilor internaționale / Simion Costea, Georgeta Fodor. - TgM: UPM, 2007. - 200 p.

• *Geopolitică și Securitate internațională. Îndrumător didactic și culegere de documente*. - TgM: UPM, 2008. - 320 p.

Referințe:

• *Miscellanea Maris* / Constantin Bogoșel. - Vol. 1. - TgM: Editura Edu, 2010, p. 28-33.

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 355.

• *Euro-candidații mureșeni* / Cătălin Hegheș. În: *Punctul*, 23-29 mart. 2009, p.1,4,5, 2 foto.

• *Sărbătoare de bibliotecă*. În: *Punctul*, 12-18 nov. 2007, p. C1.

• *„Reforma învățământului se face fără viziune europeană”* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 8 aug. 2007, p. 5.

• *Convorbiri la „Cuvântul liber” - Consilier european conf. univ. dr. Simion Costea* / Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2008, p. 4.

• *Colaboratorul „Cuvântului liber”, istoricul Simion Costea, laureat al Premiului Academiei Romne* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 28 dec. 2006, p. 4., 1 foto.

• *Anul editorial 2007. Frumos și liniștit l-am încheiat!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 4 ian. 2008, p. 1, 6.

COSTIN, Eduard, sculptor, modelator în lut,

turnare în bronz, sculptor în piatră și lemn, prof. de desen și sculptură, veteran de război, poet; n. 14 mart. 1916, Vaslui - m. 30 nov. 2010, TgM. Studii: Șc. Primară de aplicație, Oradea

(1923-1927); Lic. „Emil Gojdu,” Oradea (1927-1930); Secția sculptură a Șc. de Arte și Meserii, Oradea (1930-1935); Șc. Superioară de Arte de la Arad și București (1936-1939). Ia parte la al doilea război mondial pe diferite fronturi (1941-1945). În 1940 se refugiază din CjN la Turda. Activează în Turda ca prof. la Lic. Comercial de băieți și la Șc. Gen. nr. 1 și nr. 7 (1945-1968). Vine la TgM, unde înființează o catedră de sculptură la fosta Casă a Pionierilor (1968-1976). Participă la diverse tabere de creație naționale și de sculptură: stațiunea Izvoare (1979), Firiza (1980), MM (1979); Toplița, HR (1981); Săcelu, GJ (1984); Medgidia (1985), Cund, MS (2003), cu lucrări de stejar de 8-9 m. Expoziții de sculptură în lemn și bronz: Turda (1945, 1947, 1965-1968); TgM (1969, 1981, 2006, 2007). Este membru fondator AAP (1977); participă în fiecare an la expoziții de grup și personale organizate în Sala „Unirea,” cu lucrări ce se află în colecții particulare din țară și din străinătate; expoziție de miniaturi, icoane sculptate la Muzeul de Etnografie TgM (2005). Din 1979 s-a orientat spre sculptura bisericească în stil bizantin brâncovenesc: iconostase (20-24 mp) în biserici din MS, la Vidrașău, Recea, Chirileu, Gheja, Bahnea, Bobohalma, Șoimuș, Laslăul Mare, Seleușul Mare, Râciu, Luduș, Iernut, Lechința MS; Axente Sever din SB; cartierul Gruia din CjN; candelabre, uși de intrare la peste 30 biserici ortodoxe și gr.-cat. în stil bizantin brâncovenesc. Membru în Cons. Dir. al ANVR MS, vicepreș. al Asoc. Cultul Eroilor, membru în Cenaclul „Liviu Rebreanu,” al Soc. ASTRA Mureș. Medalii și decorații cu spade primite pentru participarea la al doilea război mondial; diplome episcopale acordate de ÎPS Arhiepiscopul Andrei de Alba Iulia, pentru lucrările de sculptură din Iernut (1995) și Seleuș (1998); Diplome la

expoziții din TgM, Turda. Participă la simpoziioane „Cultul eroilor”, Astra, aniversări comemorative naționale (3-4 anual).

Lucrări publicate:

- *Toamnă aurie* (Poezii). - Tg.M: Editura Ansid, 2006.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2004, p. 22-23.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p.73-74.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - Vol. 5. - TgM: Editura Nico, 2009, p. 160.
- *Salonul artiștilor plastici amatori* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 23 ian. 1979, p. 3, 2 foto.
- *Eduard Costin: „Armata nu schimbă sufletul de artist” [Interviu]* / Carmen Balizs. În: *24 de ore mureșene*, 11-13 nov. 2006, p. 4., 1 foto.
- *LT.(R) PROF. EDUARD COSTIN ! LA MULȚI ANI!* / Vasile T. Suci, Ioan Judea. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2007, p. 9.
- *Sculptorul Costin Eduard, la 92 de ani* / Ioan Astalus. În: *Cuvântul liber*, 5 mart. 2008, p. 5, 1 foto.
- *„Aș fi vrut” de Eduard Costin* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 4 iun. 2008, p. 7, 1 foto.
- *„Oamenii și arta, în special, nu au cum să piară”* / Valeriu Russu. În: *Adevărul de seară*, 17 mart. 2009, p. 16, 1 foto.
- *Eduard Costin la aniversare* / R.M. În: *Zi de zi*, 17 mart. 2009, p. 14.
- *Poezia și pictura clasică, acasă la Centrul Cultural* / E.M. În: *Zi de zi*, 30 apr.-4 mai 2009, p. 10.

COȘOCNEANU, Teodor, pr. gr.-cat., prof.; n. 1787, Râciu, MS - m. 1828, Gherla. Studiile le-a urmat la TgM, cele teologice la Blaj (1808). Prof. în Blaj la „principie” (1809-1811); paroh la Ocna Mureșului (1811); paroh al Gherlei (1818-1827).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 50.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu Mureș până la 1918* / dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

COVRIG - NONEA, Ion, prof.; n. 26 oct. 1909, Ungheni, MS - m. 20 ian. 1972, Sighișoara, MS. Studii primare în satul natal și secundare la Lic. „Al. Papiu Ilarian,” bacalaureat în 1928; Fac. de Filosofie și Litere a Univ. din Cj, obținând licența în filosofie, psihologie și sociologie cu calificativul „Magna cum laudae” (1931); Seminarul ped. din Cj cu examen de capacitate în 1935. Este numit prof. la Catedra de Filosofie și Drept a Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1931-1936), apoi la Lic. „Principele Nicolae” Sighișoara până în 1952, când a fost suspendat din învățământ pe motive religioase (câțiva ani lucrând pe unde a putut). Reintegrat în învățământ (1956) la Șc. din Vânători, lângă Sighișoara, apoi magazinier, contabil la Sighișoara la Fabrica de confecții „Târnava”, până se pensionează (1970) Colaborează la publicații blăjene: *Unirea, Blajul*. Au rămas în manuscris: *Implicații stilistice în unele lecții de gramatică; Probleme de psihologie; Natura și funcțiunea idealului; Probleme de istoria filosofiei*.

Lucrări publicate:

- *Monografia județului Târnava-Mare*. - S.I.: s.n., 1943. (red.)
- *Noțiuni de compoziție și stil*. - S.I.: s.n., 1970.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 204-205.

CREȚU, Nicolae, ped.; n. 1885, ?- m.? Prof. de pedagogie la TgM și Râmnicu Vâlcea. A tradus scrierea lui A. Ferrière: *Trei pionieri ai educației celei noi*, cu un studiu asupra autorului (1937).

Lucrări publicate:

- *Tolstoi als Pädagoge*. - 1920.
- *Problema educației la popoarele vechi*. - 1939.
- *John Dewey ca pedagog. Viața și opera*. - 1940.

Referințe:

- *Pedagogi și oameni de școală din România. Mic dicționar* / Ilie Popescu-Teiușan. - București: EDP, 1975, p. 42-43.

CRISTACHE, Nicolae, actor, regizor; n. 5 dec.

1959, București. Studii: Institutul de Teatru TgM, cls. prof. Călin Florian și Cornel Popescu (1988). Lucrează o perioadă scurtă la Teatrul de Nord SM, apoi la Teatrul Național TgM (1989-); dir. adj. al Teatrului Național TgM (2007-); dir. artistic al Companiei „Liviu Rebreanu”; cadru didactic,

Catedra de Actorie a UAT TgM. Roluri în piese de teatru: *Tache, Ianche și Cadâr*, de V.I. Popa; *Pe muchie de cuțit*, de S. Mrozek, regia Camelia Robe; *O dragoste de milioane*, de Claude Magnier, regia Dan Alecsandrescu; *Topaze*, de Marcel Pagnol, regia Eugen Mercus; *Neînțelegerea*, de Albert Camus, regia Eugen Mercus; *Regina Iocasta*, de C. Zărnescu, regia D. Alecsandrescu; *Buda*, de Alin Fumurescu, regia Riel Karmy-Jones; *Pelicanul*, de A. Stindberg, regia D. Alecsandrescu; *Un regat pentru un asasin*, de Peter Karvas, regia Gh. Jora; *Îmblânzirea scorpiei*, de W. Shakespeare, regia M. Cornișteanu; *Piesă cu repetiții*, de M. Crimp, regia Th. Cristian Popescu; *Arca lui Noe*, de L. Blaga, regia D. Alecsandrescu; *Soldățul de plumb*, de Sacha Lychy, regia C. Mihăescu; *Trupa pe butoaie*, de Jean Variot, regia V.I. Frunză; *Satyricon*, de Petronius, regia V.I. Frunză; *Woyzek*, de G. Büchner, regia Tino Seirun; *Țara fericirii*, de T. Mușatescu, regia C. Popescu; *Marat-Sade*, de Peter Weiss, regia Tino Seirun; *Don Quijote și Sancho Panza*, de Mihai Bulgakov, regia Marius Oltean; *Moștenirea*, de John Varvey, regia Scott Jonston; *Minunea*, de Sânziana Popescu, regia Kincses Elemer; *Richard al II-lea*, de W. Shakespeare, regia M. Manolescu; *Și miniștrii calcă strâmb*, Ray Cooney, regia Cristian Ioan; *Ofer cameră student...*, Jonis Velle, regia R. Mândrilă; *Macbeth*, de W. Shakespeare, regia Șt. Iordănescu; *Ping Body*, de Radu Macrinici, regia Th. Cristian Popescu. Laureat al Marelui Premiu la Gala Tânărilor Actor (1989). Filme: *Fără lumini de poziție* (1989); *The Incredible Genie / Duhul năzdrăvan* (1999); *Milionari de weekend* (2004); *Transylvania* (2006). Filmografie: *Al patrulea gard, lângă debarcader* (1986); *De dragul tău, Anca* (1983). Regie: *Fantomele Madridului* (2008).

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 109, 111, 113, 114, 128, 131, 148, 154.
- *Dicționarul cinematografic al literaturii române* / Grid Modorcea. - Ediția a 2-a. - București: Tibo, 2004. - 415 p.
- *Nicolae Cristache (fișă de creație)* / Cornel Popescu. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2000, p. 4., 1 foto.

- „Vreau să readuc Teatrul Național din Târgu Mureș între primele trei teatre din țară” / Valeriu Russu. În: *Punctul*, 25 iun.-1 iul. 2007, p. A6, 1 foto.
- „A fost Zamolxe un mit, sau o legendă?” / Berdj Așgian. În: *24 ore mureșene*, 16 aug. 2007, p. 4., 2 foto.
- *Anul IV de la UAT, la standarde înalte* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 13 nov. 2007, p. 3.

CRISTEA, Ioan, pr. gr.-cat., prof.; n. 6 iul. 1904, Șomoștelnic, MS - m. 17 apr. 1984, Blaj, AB. Șc. primară în satul natal; studii secundare la Lic. „Sf. Vasile” Blaj, bacalaureat în 1924. Este trimis să studieze la Roma teologia și filosofia, la Institutul „De Propaganda Fide” (1925-1931), fiind hirotonit pr. în 1927. Dr. în teologie și filosofie. Este numit prof. de religie la Lic. Teoretic de Fete și la Lic. Comercial de Fete; notar consistorial la Blaj; deține și funcția de secretar al Cancelariei mitropolitane (1940); este ales canonic. Între 1940-1942 este rector al Academiei Teologice.

Referințe:

- *Descălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 183.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 276.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 263.

CRISTEA, Vasile, episcop gr.-cat., prof.; n. 24 febr. 1906, Șomoștelnic, MS - m. 17 ian. 2000, Roma. Studii: Șc. prim. și Lic. „Sf. Vasile” din Blaj; Academia Teologică Blaj (1928). Prof. la Șc. de Arte și Meserii Blaj; hirotonit pr. celib (1932) și primit călugăr asumpționist la Casa Domnului din Blaj (1933-40); prof. de religie la Lic. „Sf. Vasile”, parohul „Bisericiuții” din Blaj până în 1947 și al Sanctuarului de la Cărbunari. Rector al Col. „Pio Romeno” din Roma (1947-1950); paroh în comunitatea asumpționistă din Florența; iar din 8 sept. 1960 este consacrat episcop de Lebedo al românilor uniți din exil. Activează cu mult zel la Radio Vatican prin Sfinte Liturghii și predici instructive.

Referințe:

- *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ediția a 2-a. - CjN: Casa de Editură Viața Creștină, 2003, p. 557.
- *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989: Documente și mărturii* / Cristian Vasile. - Iași: Polirom, 2003. - 215 p.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 259.
- *Episcopul Vasile Cristea (1906-2000)* / pr. Bernard Ștef, A.A. În: *Unirea*. Blaj, 11, nr.6 (iun. 2000), 11-12, 1 foto.
- *A trecut la Domnul...* În: *Unirea*. Blaj, 11, nr.1, 2000, p. 23.

CRISTEA, Victor, artist plastic, artist decorator,

ceramist; n. 28 sept. 1938, Căușanii Noi-Tighina. După ce urmează o șc. populară de artă timp de 3 ani, face studii libere de arte decorative cu Patriciu Mateescu și Gaspar Teutsch. Creator de prototipuri industriale și decorative la: Complexul Ind. de Faiență și Sticlă Sighișoara (1960-

1983); Combinatul Chimic Târnăveni (1984-1987); Întrepr. de Geamuri „Vitrom” Târnăveni (1987-1991); Combinatul Chimic „Bicapa” S.A. Târnăveni (1991-1997). Debutază în cadrul Expoziției Creatorilor din

Sighișoara (1961). Expoziții personale: TgM (1969, 1975, 1979); BV (1968); București (1976); Sighișoara (1976); Târnăveni (1963); Ronchin, Franța (1993); Baisieux, Franța (1995); Galeria „Damascus”, Siria (1996); Alepp, Siria (1976). Expoziții republicane: București (1965, 1969, 1972, 1973, 1976); Mamaia (1969-1971); BV (1965). Expoziții județene și de grup: TgM (1972, 1976-1977, 1979-1980, 1983, 1985); București (1967, 1969, 1971, 1975, 1986); Praga (1976); Köln, Frankfurt, Bôchum (1967); Ankara, Istanbul (1967); Budapesta (1971-1972); Tokyo (1972); Perugia (1972); Faenza, Italia (1973, 1976); Calgary (1973); Erfurt (1974, 1978); Sofia (1981). Lucrări de for public: Basorelief, 300 m², gresia la fațada Țesătoria de mătase Sighișoara (1982-1984); basorelief, gresie, Monumentul eroilor români din Târnăveni (1984); basorelief, gresie, 120 m², Țesătoria de bumbac, Sighișoara (1985); Fântâna arteziană cinetică, Târnăveni (1985), compoziție în colaborare cu Erdely Zoltán; Clubul Combinatului din Târnăveni (1985); Clubul „Femina”, Casa de Cultură Târnăveni (1985); Fântâna arteziană, Sighișoara (1986); Fântână cinetică, Târnăveni (1984); Altorelief, Policlinica Orășenească Târnăveni; Altorelief „Familia”, Casa Căsătoriilor Târnăveni (1988); Bust în bronz „Mihai Eminescu”, Parcul Primăriei Târnăveni (1991); Bust în bronz „Octavian Goga”, Parcul Primăriei Târnăveni (1992); Basorelief în bronz „Vasile Moldovan”, Târnăveni (1994); Basorelief în bronz „Decebal”, Bobohalma (1996); Relief gresie S.C. Star Art S.R.L., Sighișoara (2001-2004); Bust în bronz „Gheorghe Marinescu”, Spitalul Mun. Târnăveni. Simpozioane: Medgidia (1971, 1977); Sighișoara (1972, 1973, 1976); Alba Iulia (1975); SB (1979). Premiul de Excelență pentru contribuția la promovarea culturii târnăvene, cu ocazia celei de-a 725-a aniversări de atestare documentară a localității; proiectul premiului Mihai Eminescu atribuit personalităților care au contribuit la promovarea culturii târnăvene (primele 13). Premii: locul I la Concursul Național organizat de UAP (1972); Premiul UAP pentru prototip pe anul 1973. Are lucrări în muzee, colecții de stat.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Ofrande inocente: [versuri]* / Ana Munteanu Drăghici, Adriana Dandu, Gabriela Monica Costescu; Coperta și grafica Victor Cristea. - BV: Graphica, 2006. - 96 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 62.
- *Gheorghe Olariu - Victor Cristea* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 9 iun. 1979, p. 3.

CRÎȘAN, Basiliu, paroh gr.-cat., prof.; n. 1841, Săcalul de Câmpie, jud. Turda - m. 1878, ?. Studii secundare la SB și Blaj; teologice la Viena, Col. „Sf. Barbara”. Prof. ordinar la „normală” în Blaj, apoi la liceu (1870); paroh în Șăulia de Câmpie (1870-1872), paroh în satul natal; în 1878 capătă titlul de viceprotopop al Pogăceleii.

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 150.

CRÎȘAN, Ioan, pr. ortodox, protopop, prof. de teologie; n. 26 sept. 1853, Șoard, MS - m. 9 oct. 1893, SB. Studii gimnaziale la Sighișoara, Cristuru Secuiesc și BV; Institutul Teologic SB (1871-1874); filosofia la Leipzig (1876-1880). Dr. în istorie cu teza: *Beiträge zur Geschichte der kirchlichen Union der Rumänen in Siebenbürgen unter Leopold I*, SB, 1882. Învățător în SB-Cetate (1875-1876), funcționar la Arhiepiscopia SB (1881-1882), prof. suplinitor (1882), apoi titular (1883) la catedra de Istorie bisericească, Didactică și Metodică la Institutul teologic-pedagogic SB, până la moarte. Diacon (1887), preot (1891), protopop (1891), asesor onorar la Arhiepiscopia SB. Bibliotecar (1882), secretar II al Astrei (1887), prof. (1891), dir. la Șc. civilă de fete a Asoc., catehet la Lic. de Stat SB (1886-1893).

Lucrări publicate:

- *Beiträge zur Geschichte der kirchlichen Union der Rumänen in Siebenbürgen unter Leopold I*. Teză de doctorat. - SB, 1882. - 64 p.

- în colaborare:

- *Gramatica limbii maghiare. Curs practic pentru școlile secundare, preparandii și mai ales pentru privați*. - SB, 1885, VIII, 171 p.; ed. a 5-a, 1903. - VI, 160 p.

- *Carte de citire maghiară... pentru școlile secundare, preparandii și pentru privați*. - SB, 1880-1886. - VIII, 128 p. (I) și VII, 183 p. (II); ed. a 2-a, 1898.

- *Toldi: Narațiune poetică în 12 cânturi* / Ioan Arany; Întregită cu adnotațiuni și vocabular de Dr. Ioan Crișan și Nicolau Putnoky. - SB: s.n., 1890. - IV, 140 p.

- *Magyar - român kéziszótár iskolai és magánhasználatra (Dicționar maghiar - român)*. - Budapeșt, 1895. - 2f., 348 p.

Studii și articole:

- *Adaos la istoria unirii bisericești a românilor din Transilvania sub Leopold I*. În: *Anuarele III și IV ale Institutului teologic-pedagogic din Sibiu pe anii 1886/1887 și 1887/1888*. - 65 p.

Referințe:

- *Enciclopedia Română*. Tom. 2. - Sibiu, 1900, p. 47.
- *Monografia Institutului seminarial teologic - pedagogic „Andreian”...* / Dr. Eusebiu R. Roșca. - SB, 1911, p. 102-105.
- *Bibliografia românească modernă, 1831-1918*. Vol. 1. - București, 1984, p. 880.
- *Dicționarul teologilor români* / preot prof.dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 145.
- *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.
- *Profesorul de teologie dr. Ioan Crișan*. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 28, nr. 12, 1983, p. 102-105.

CRÎȘAN, Mihai, protopop gr.-cat.; n. 1813 - m. 26 febr. 1884, Reghin, MS. Studiază teologia probabil la Blaj. Ajunge protopop al Reghinului în epoca Revoluției de la 1848. Participă la înființarea Astrei la Reghin (2/14 apr. 1874). A fost prenumerant și colecător al *Gazetei de Transilvania*, apoi colab. După moartea lui I.P. Maior, a

fost preș. Despărțământului Reghin. A fost dir. al Șc. românești din Reghin. Participă la congresul arhiepiscopozan de la Blaj (1873), unde dezbate problema șc. A sprijinit instituții cultural-științifice prin donarea de monede romane și poloneze la Muzeul Gimnaziului din Blaj (1869) și Soc. Academice Române (1871).

Referințe:

- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p.130-131.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999. - 180 p.
- *Despărțământul Reghin al Astrei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ediția a 2-a. - CjN: Casa de Editură Viața Creștină, 2003. - 640 p.
- *Philobiblon mureșean/ Dimitrie Poptâmaș*. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Correspondența unor intelectuali din Reghin cu Ioan Micu Moldovan între 1862-1885* / Ioana Botezan. În: *Reghinul cultural*, 7, (2004), p. 118-129.
- *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astrei* / Teodor Ardelean. - CjN: Editura Limes, 2009, p. 251.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 385-386.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, Ilie Frândăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri*. - TgM: Veritas, 2011, p. 76.

CRÎȘAN, Sorin Ion, teatrolog; n. 24 ian. 1966,

CjN. Studii: Lic. de Chimie Ind. „Terapia” CjN (1980-1984); UBB, CjN, Fac. de Tehnologie Chimică (1985-1989); Fac. de Litere a aceleiași universități, Profilul artă teatrală (1995-1998); studii aprofundate: artă teatrală și spectacologie (1998-1999). Dr. în teatru cu teza: *Cercul lumii la D.R. Popescu*, UNATC „I.L. Caragiale” București (2001); dr. în istorie cu teza: *Carte și tipar în secolele XV-XVII. Fizionomie, artă și tehnică tipografică în secolele XV-XVII*, Academia Română - Institutul de Istorie „George Bariț”, CjN (2011). Red. și secretar responsabil de red. la Soc. de presă *Mileniul Trei* (1990); red. șef și red. la ziarul *Mesagerul transilvan*, Prefectura CJ (1990-1991); bibliotecar (1992-2001), șef Departament Organizare și Completarea Colecțiilor și Schimb Internațional (2001-2006) la Biblioteca Academiei, Filiala CjN. Principale activități: coord. proiecte, organizarea activității curente a bibliotecii (catalogare, clasificare, indici bibliografici), pregătirea de manifestări științifice, de expoziții și simpozioane, coord. unor publicații editate (*Biblioteca și Cercetarea*, 2, 2002; 24, 2004; 25, 2006), reprezentarea bibliotecii în relațiile cu alte instituții din țară și străinătate, coord. al Bibliotecilor Documentare Blaj și Năsăud. Dir. executiv al Fundației teatrale *Spectacol XXI* (1997-2005). Dir. al Editurii UAT TgM (2008-2010). Dir. al Șc. Doctorale a UAT TgM (2011). Rector al UAT TgM (2011-). Din 1995, invitat al unor festivaluri naționale: Festivalul Național de Teatru „I. L. Caragiale” București, Festivalul Dramaturgiei Românești Tm, Gala Teatrelor Naționale, CjN, Craiova Shakespeare Festival; membru în juriul Festivalului Internațional „Puck-Animafest”, CjN (2002,

2003, 2004); juriul Festivalului Național „Topfest” (2004); juriul Bursa de Texte Noi Românești, TgM (2008); juriul Gala Tânărului Actor, Mangalia (2010); participă la congrese internaționale ale criticilor de teatru (Varna, 1997, București, 2003). Cadru didactic (lector) asociat al UAT, TgM (2004-2006). Conf. univ. la UAT, TgM, Catedra de Artă și Teoria Teatrului (2006-2008), cancelar (2007-2010); prof. univ. conducător de doctorat (2008-); prorector al UAT TgM (2010-). Cursuri predate: Doctrină regizorală, Limbă și limbaj în arta spectacolului, Psihologia comunicării, Teatologie, Analiza textului, Evoluția artei regizorale, Istoria teatrului românesc și artei spectacolului, Istoria teatrului universal și artei spectacolului. Colaborator la *Dicționarul de teatru românesc* (coord. Ion Vartic); coord. revistelor *Galei Teatrelor Naționale*, *Jurnal teatral* (CjN, 1996), *Domino* (Slobozia, 1997); membru în colegiul de redacție al revistelor: *Symbolon* (2007-) și *Jurnalul Artelor Spectacolului* (2010-). Organizează 5 expoziții de carte veche și rară, colaborează la *Catalogul incunabulelor din Biblioteca Academiei Române*, Filiala CjN, *Catalogul colecțiilor Biblioteca Maghiară Veche a Bibliotecii Academiei Române* (A Kv.i Akadémiai Könyvtár-Gyűjteményeinek Katalógusa), CjN, Scientia Kiado, 2004. Participă la simpozioane pe teme de istorie și teatologie; publică studii literare și teatrale, eseuri și proză în revistele: *Tribuna*, *Steaua*, *Teatrul Azi*, *Vatra*, *Minerva*, *Teatrul Național*, *Apostrof*, *Sargeția*, *Thalia*, *Rampa*, *Jurnal teatral*, *Napoca Universitară*, *Măine*, *Contrafort*, *Symbolon*, *Biblioteca și Cercetarea*, *Domino*, *Jurnalul Artelor Spectacolului*. Parcurge numeroase cursuri de specializare în carte veche, biblioteconomie, bunuri arheologice, informatică. Expert manuscrise-carte veche MCC. Expert evaluator ARACIS și CNCISIS (2006-). Membru și referent șt. al Institutului de Studii și Cercetări ale Terorismului; membru în Uniunea Scriitorilor din România (2007-); Asoc. Internațională a Criticilor de Teatru, Secția Română (1997); Soc. Română de Psihodramă „J. L. Moreno” (2007); UNITER (2009).

Lucrări publicate:

- *Cercul lumii la D.R. Popescu. Studiu critic.* - CjN, Dacia, 2002.
- *Jocul nebunilor (Studiu critic).* - CjN: Dacia, 2003.
- *Teatru, viață și vis. Doctrină regizorală (Studii).* - CjN, Editura Eikon, 2004.
- *Teatrul de la rit la psihodramă.* - CjN: Dacia, 2007.
- *Teatru și cunoaștere.* - CjN: Dacia, 2008.
- *Sublimul trădării. Pentru o estetică a creației teatrale.* - București: Ideea Europeană, 2011.
- **în colaborare:**
 - *Gheorghe Bogdan Duică și „Societatea de mâine”.* În: *Bogdani - o familie de cărturari / Steluța Pestrea-Suciu*, Monica Tatușescu. - BV, 1994, p. 82-90.
- **Studii și articole:**
 - *Negustorii de crabii (povestire).* În *Tribuna*, nr. 38, 1985 (debut literar).
 - *Cred în sistemul de apărare și autocontrol al literaturii (interviu cu prozatorul Tudor Dumitru Savu).* În: *Napoca Universitară*, nr. 5, 1988.
 - *Colivie pentru colivie și flaut (povestire).* În: *Tribuna*, nr. 44, 1990.

- *Hainele fricii, în Dosarele Revoluției.* În: *Tribuna*, 1990.
- *A zecea noapte (povestire).* În: *Suplimentul literar artistic Tineretul liber*, nr. 28, 1991.
- *Poveste unui spânzurat (povestire).* În: *Suplimentul literar artistic. Tineretul liber*, nr. 28, 1991.
- *Virgil Fulicea - sculptor al conștiinței neamului românesc (eseu).* În: *Vatra Românească*, nr. 5, 1990.
- *Instituții culturale la zi. Biblioteca Academiei Române (reportaj).* În: *Mesagerul Transilvan*, nr. 124, 1991.
- *Horia Muntenuş. Noaptea exilatului (cronică literară).* În: *Mesagerul Transilvan*, nr. 122, p. 1991.
- *Regal critic (cronică teatrală).* În: *Mesagerul Transilvan*, nr. 92, 1991.
- *O premieră de excepție (cronică teatrală).* În: *Mesagerul Transilvan*, nr. 80, 1991.
- *Câteva precizări asupra paternității piesei Occisio Gregorii in Moldavia Vodae tragedice expressa.* În: *Biblioteca și Cercetarea*, CjN, 19, 1995, p. 71-74.
- *Omorul în catedrală (cronică teatrală).* În: *Minerva*, nr. 53, 1995.
- *Pașcu Balaci: Muntele osândiților (cronică literară).* În: *Minerva*, nr. 56-57, 1996.
- *Spectacol electroșoc (cronică literară).* În: *Tribuna*, nr. 20, 1996.
- *Teatrul din munți (cronică literară).* În: *Steaua*, nr. 3, 1996.
- *Regina mamă (cronică teatrală).* În: *Steaua*, nr. 3, 1996.
- *Teatrul tânăr profesionist (cronică teatrală).* În: *Steaua*, nr. 4-5, 1996.
- *Marcel Proust et le théâtre (cronică literară).* În: *Contrafort*, nr. 9, 1996.
- *Astă seară: Lola Blau (cronică teatrală).* În: *Contrafort*, nr. 10, 1996.
- *Teatrul lui L. M. Arcade (cronică literară).* În: *Steaua*, nr. 9-10, 1996.
- *Nu poți trece cu capul prin zid (cronică teatrală).* În: *Steaua*, nr. 11-12, 1996.
- *Între Scylla și Carybda (cronică literară).* În: *Jurnal teatral*, nr. 1, 1996.
- *Esența actorului (cronică teatrală).* În: *Tribuna*, nr. 7, 1997.
- *Matei Vișniec - teatru descompus (cronică literară).* În: *Apostrof*, nr. 4, 1997.
- *Adrian Roman. Adrian Moraru. Pavel Bartoș. Radu Afrim (cronică teatrală).* În: *Domino*, nr. 1, 1997.
- *Revizorul - un itinerant (cronică teatrală).* În: *Domino*, nr. 2, 1997.
- *Cântecul lebedei (cronică teatrală).* În: *Domino*, nr. 2, 1997.
- *Vlad Massaci și lecția lui Ionescu (cronică teatrală).* În: *Domino*, nr. 3, 1997.
- *Dramaturgul - o amantă ratată? (eseu teatral).* În: *Contrafort*, nr. 5, 1997.
- *Nunta (cronică dramatică).* În: *Contrafort*, nr. 10-11, 1997.
- *Festivalul de teatru de la Varna (cronică dramatică).* În: *Teatrul Național*, nr. 4, 1997.
- *Festivalul Național de Teatru (cronică dramatică).* În: *Contrafort*, nr. 12, 1997.

- Antonin Artaud - teatrul și dublul său (cronică literară). În: *Contrafort*, nr. 8, 1997.
 - Cinismul unui filosof (cronică dramatică). În: *Rampa*, nr. 25, 1997.
 - Producția kitsch (eseu). În: *Clujul în 300 images*. - CjN, 1997.
 - Recursul la memorie (cronică literară). În: *Contrafort*, nr. 9, 1997.
 - Hamlet (cronică teatrală). În: *Jurnal teatral*, nr. 2, 1996.
 - Jerzy Grotowski sau teatrul esenței (cronică teatrală). În: *Contrafort*, nr. 2-3, 1999.
 - Spațiul vid la Tadeusz Kantor și Peter Brook (cronică teatrală). În: *Contrafort*, nr. 4, 1999.
 - Tadeusz Kantor - teatrul memoriei (cronică teatrală). În: *Teatrul azi*, nr. 7-8-9, 1999.
 - Jocul între pasiune și patimă (cronică teatrală). În: *Teatrul azi*, nr. 1, 2, 2000.
 - Circul lumii (studiu). În: *Biblioteca și Cercetarea*, 22, 2000, p. 85-95.
 - Theatrical mannerism. În: *Transylvanian Review*, nr. 3, 2000, p. 125-128.
 - Un spectacol ratat (cronică teatrală). În: *Teatrul azi*, nr. 1, 2, 2000.
 - O primă zi (cronică teatrală). În: *Rev. Festivalul tânărului actor*, aug., 2000.
 - Circul lumii. În: *Biblioteca și Cercetarea*, 23, 2002, p. 88-106.
 - „Act” și „fenomen teatral”. În: *Symbolon*, 4, nr. 2, 2003, p. 42-47.
 - Colonelul și păsările (cronică teatrală). În: *Teatrul azi*, nr. 9-10, 2003.
 - Tudor Mușatescu și tentația perenității. În: *Teatrul azi*, nr. 3-4-5, 2003.
 - Bertolt Brecht și lectura scenică activă. În: *Biblioteca și Cercetarea*, 24, 2004, p. 249-257.
 - Cartea de vizită a Bibliotecii Academiei Române, interviu cu Dr. Sorin Crișan. În: *Adevărul de Cluj*, 23 aug. 2005, p. 7.
 - Manuscrise orientale din fondul Bibliotecii Filialei CjN a Academiei Române. În: *Biblioteca și Cercetarea*, 25, p. 11-18.
 - Teatrul de la psihanaliză la dramaterapie (I-II). În: *Caiete silvane*, nr. 4, 2006, p. 14; nr. 5, 2006, p. 21.
 - Interpretarea dramatică - interpretarea scenică. În: *Symbolon*, 7, nr. 11, 2006, p. 151-157.
 - Teatralitatea sau în căutarea specificului teatrului. În: *Symbolon*, 8, 2007, nr. 12.
 - Centre și școli tipografice în secolul al XVI-lea (Germania, Italia, Franța). În: *Libraria, Studii și cercetări de bibliologie*, TgM, 6, 2007, p. 247-275.
 - Teatralitatea - un concept contemporan (cronică teatrală). În: *24 ore mureșene*, 15 nov. 2007.
 - Manuscrise orientale din fondul Bibliotecii Filialei Cluj-Napoca a Academiei Române. În: Ioan Chindriș (coord.), *Școala ardeleană*, vol. II, Editura „Episcop Vasile Aftenie”, Oradea, 2007, p. 270-275.
 - Editori în Europa secolului al XVI-lea. În: *Caiete silvane*, 3, 2008, p. 28-35.
 - *The Theatre of Presence - the Theatre of Absence. Tadeusz Kantor and the limits of memory*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Studia Dramatica*, 2, 2008, p. 105-114.
 - *Circulația cărții în secolul al XVI-lea în Transilvania (I-II)*. În: *Caiete silvane*, 6, 2009, p. 19-22; 7-8, 2009, p. 51-64.
 - *Teatrul și formele paradoxului*. În: *Jurnalul Artelor Spectacolului*, 1, 2009, p. 24-34.
 - *Theatre: metaphor and the sublime of betrayal*. În: *Symbolon*, 17, 2009, p. 41-51.
 - *Dialogical în arta teatrului*. În: *Symbolon*, 18, 2010, p. 97-111.
 - *Intonațiile metaforei sau despre jocurile asemănării*. În: *Jurnalul Artelor Spectacolului*, 2, 2010, p. 37-54.
 - *A manipula, a persuadea (Scurt excurs estetic al artei teatrului)*. În: *În reluare, manipularea*. - TgM, Editura Ardealul, 2010, p. 87-93.
 - *Einleitung* (Prefață). În: Alina Mazilu, Medana Weident, Irina Wolf (Hg.), *Das rumänische Theater nach 1989. Seine Beziehungen zum deutschsprachigen Raum*, Berlin, Frank & Timme GmbH Verlag, 2011, p. 13-16.
- Referințe:**
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 381.
 - *Lumea ca un circ* / Claudiu Groza. În: *Apostrof*, nr. 1, 2003, p. 8.
 - *Cercul lumii la D.R. Popescu* / Mircea Morariu. În: *Familia*, nr. 1, 2003, p. 117-119.
 - *Teatrul lumii și cercul lumii* / Mircea Ghițulescu. În: *Teatrul azi*, nr. 1-2, 2003, p. 93.
 - *D.R. Popescu și „cercul” fenomenologic* / Jeana Morărescu. În: *Caiete critice*, nr. 3-5, 2003, p. 138-142.
 - *Jocul nebunilor* / Mircea Morariu. În: *Familia*, nr. 4, 2004, p. 84-85.
 - *Nimic din bălciul cotidian* / Irina Ionescu. În: *Teatrul azi*, nr. 3, 2004, p. 116.
 - *„Jocul nebunilor” - o panoramă a „lumii pe dos”* / Teodor Sărăcuț-Comănescu. În: *Caiete silvane*, nr. 8, 2005, p. 2.
 - *Teatru, viață și vis* / Mircea Morariu. În: *Familia*, nr. 7-8, 2005, p. 235-236.
 - *Sorin Crișan și teatralogia heideggeriană* / Mircea Ghițulescu. În: *Convorbiri literare*, 5, 2005, p. 130-131; *Teatrul azi*, nr. 3-4, 2005, p. 200-202.
 - *Teatrul asemenea unui vis lecuitor de crize* / Mircea Morariu. În: *Teatrul azi*, 11-12, 2008, p. 220-222.
 - *Fishing bowl teatral* / Miklós Bács. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*. Seria: *Studia Dramatica*, 1, 2008, p. 255-256.
 - *„Teatru și cunoaștere”* / George Motroc. În: *Comunique*, 6-7, 2010, p. 185.

CRÎȘAN, Vasile, rapsod, creator popular, artist

plastic, n. 1 mai 1966, Sâmbihaiu de Pădure, MS. Șc. elementară în satul natal unde, sub îndrumarea prof. de desen, a început să modeleze, să sculpteze și să picteze. Este membru al AAP MS din 1984. Expoziții personale: Casa de Cultură Reghin (1998), Sala Dalles București (2000).

A participat cu lucrări de sculptură și pictură la expoziții de grup și colective: Sala „Unirea” TgM; la Salonul jud. de primăvară. Are lucrări mari de sculptură în lemn în colecții particulare din țară și străinătate: Belgia, Olanda, Franța și SUA. Are atelier de sculptură și confecționat viori și alte instrumente cu corzi. Referințe în presa locală, la radio și la televiziune. Lucrările din lemn au în centrul lor conceptul de femeie-vioară. Distins de către Prefectura jud. MS cu „Diploma de excelență” și „Fibula de la Suseni” (2008).

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 24-25.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 34.
- *Vasile Crișan preferă să cânte singur, în creierii munților.* În: *Punctul*, 14-20 aug. 2006, p. C7, 1 foto.
- *Expoziție de artă Klara Balazs și Vasile Crișan* / Nicolae Băciut. În: *Cuvântul liber*, 29 iul. 2008, p. 6, 2 foto.
- *La sala „Unirea” din Târgu-Mureș expun plasticienii Balazs Klara și Vasile Crișan* / B. Dorin. În: *Cuvântul liber*, 1 aug. 2008, p. 2.
- *Distinși cu Diploma de excelență și Fibula de la Suseni, cea mai înaltă recunoaștere publică mureșeană.* În: *Cuvântul liber*, 5 dec. 2008, p. b8, 6 foto.

CSATLÓS Levente, grafician; n. 15 dec. 1976,

TgM. Absolvent al Academiei de Artă THÉBA Budapesta, secția grafică (2003), cls. prof. Pataki Gábor și Németh Róbert. Expoziții personale: TgM, Black Hole, nov. 2000; Budapesta, Erzsébetligeti Színház, ian. 2002; TgM, Sala de expoziții a Bisericii Unitariene, iun.

2004; TgM, Galeria Bernády, mart. 2005. Expoziții de grup: TgM, Palatul Culturii, apr. 2000; Budapesta, Galeria Guttenberg, dec. 2000; Budapesta, „Balkán kocsmá”, sept. 2000; Miskolc, Bienala Internațională de Grafică, mai 2002; Budapesta, „Akácós Udvar”, sept. 2002; Budapesta, Galeria Dobsinai, iun. 2003; Tm, Salonul de gravură mică, nov. 2004; TgM, Salonul de iarnă, dec. 2004.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Állapot: két háború között: versek* / Rózsa-Flores Eduardo; ilustrație: Csatlós Levente. -Budapest: Magyar a magyarért Alapítvány, 2001. - 119 p.

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 63.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - s.1, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 151.

CSELÉNYI Béla, istoric; n. 16 iul. 1911, TgM - m.

febr. 2000, Budapesta, înmormântat la TgM. Studii secundare la TgM; univ. la Cj. Dr. în istorie (1949). Prof. secundar la TgM, Tg. Secuiesc, Miercurea Ciuc și Cj (1933-1949); prof. la Univ. „Bolyai” Cj (din 1949). Specialist în istoria medievală a Transilvaniei; publică studii cu privire la mișcările populare; colab. la *Istoria României* vol. II, III, București (1962-1964). Publică studii de specialitate în: *Korunk, Studia, Lupta de clasă, SUBB*. A colaborat la traducerea maghiară a lucrării lui D. Cantemir *Descrierea Moldovei*.

Lucrări publicate:

- *Emlék-könyv Kelemen László születésének 80. évfordulójára.* - Bukarest, 1957.
- *A székelyek harca a feudális kizsákmányolás ellen a 16. sz. második felében...* - Csíkszereda, 1976.

Traduceri:

- *Távoli parkok felé* / M.V. Muratov. - Budapest, 1949.

- *A csúcsok fel-* / A Sakse. - Bukarest, 1950.
- *Egy egyszerű ember élete P.K. Ignatos.* - 1951.
- *Hajnal Moszkva felett* / A Szurov. - Bukarest, 1952.
- *Adalékok az 1907-es parasztfelkelés történetéhez.* - Bukarest, 1957.
- *Ragyiscev* / O. Fors. - Bukarest, 1960 (colab).
- *Moldva leírása* / D. Cantemir. - Bukarest, 1973. - 224 p. (colab.).
- *Történeti kronológia I-II.* - Bukarest, 1976.
- *Az ókor és középkor történetének alapvető kérdései.* - Bukarest, 1978.

- în colaborare:

- *Descrierea Moldovei* / D. Cantemir, prefață de Cselényi Béla. - București, 1973. - 224 p.
- *Bolyai János élete és műve.* - București, 1953, p. 19-61.
- *A moldovai csángók és az 1907-es parasztfelkelés.* În: *Adalékok az 1907-es parasztfelkelés történetéhez.* - București, 1957, p. 5-22.
- *Circulația bănească în Transilvania.* În: *Sistemul bănesc al leului* / C. C. Kirițescu. - București, 1964.
- *A székely felkelők és szászok kapcsolatairól 1562 - ben.* În: *Kolozsvári Victor Babeș és Bolyai János Egyetem Közleményei*, 1956, 1-2, p. 191-212.

Studii și articole:

- *A székely felkelők és szászok és kapcsolatairól 1562 - ben.* În: *A Kolozsvári Victor Babeș és Bolyai János Egyetem Közleményei*, nr. 1-2, 1956, p. 191-212.
- *Cîteva date privind istoria Clujului în perioada absolutismului.* În: *SUBB*, 1971, 1, p. 63-72.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 115.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredang?* - Csíkszereda, Pallas - Akadémia Könyvkiadó 1996; 1. köt.: A-K, 1996, p.140.
- *Clujeni ai secolului 20.* - CjN, Casa Cărții de Știință, 2000, p. 89.

CSEPREGHY András, colecționar, prof.; n. 19

aug. 1939, Boziaș, Târnăveni, MS. Studii: Lic. Bolyai Farkas (1956); Fac. de maghiară și istorie, UBB Cj (1960). Prof. de lb. maghiară la Dumbrăvioara (1960-1961); Crăciunești (1961-1987); Șc. Gen. nr. 4, TgM (1987-1990). Deține o colecție de peste 11.000 de ilustrații vechi despre TgM și Târnăveni.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Üdvözlét Marosvásárhelyről: A hajdani Marosvásárhely régi képes levelezőlapokon/ Csepreghy András, Csepreghy Henrik.* - Mv.: Mentor, 2002. - 227 p.
- *Dicsőszentmárton régi arca: A hajdani Dicsőszentmárton régi képes levelezőlapokon / Csepreghy András, Csepreghy Henrik.* - Mv.: Mentor, 2005. - 107 p.

Referințe:

- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.1: A-K, 1996, p. 141.
- *Megörökített törtévelem: Új könyv.* În: *Népújság*, 27 aug. 2005, p. 3.

CSÍKY Boldizsár, compozitor, prof.; n. 3 oct. 1937, TgM. Studii muzicale la Lic. de Muzică din TgM (1954-1955) cu Tróner József (teorie-solfegiu, armonie) și Tróznér Sarolta (pian), continuându-le la Cj (1955-1961) cu Jodál Gábor (armonie), Eisikovics Max (contrapunct), Sigismund Toduță (compoziție), Jogamas János (folclor), Lakatos István (istoria muzicii), Kardos Magdalena (pian). Secretar muzical

(1961-1990) și dir. la Filarmonica din TgM (1990-1997); prof. de muzică de cameră la Lic. de Muzică din TgM (1961-1970) și prof. de armonie, contrapunct, forme muzicale, istoria muzicii la Lic. Ped. cu profil muzical din TgM (1970-1978). A scris studii, articole, cronici muzicale, recenzii în *Muzica*, *Vatra*, *Igaz Szó* (TgM); a susținut conferințe, concerte-lecții, comunicări științifice, emisiuni radio. Muzică de scenă: *Allatmesék* de Móricz Zsigmond (1960); *Bravul soldat Svejk* de Jaroslav Hasek (1965); *Ursuzul* de Carlo Goldoni (1969); *Elefanțelul curios* de Rudyard Kipling și Nina Cassian (1979); *Fata babei și Fata moșneagului* de Ion Creangă (1972); *Sânziara și Pepelea* de V. Alecsandri (1973); *Burghezul gentilom* de Molière (1974); *János Vitéz* de Petőfi Sándor (1976). Muzică vocal-simfonică: Oct. (1960), cantată pentru tenor, cor mixt și orchestră, versuri de Bodor Pál; *Fáklyavivők* (1961), cantată pentru mezo soprană, cor mixt și orchestră, versuri de Veress Zoltán; *Suită de cântece populare ceangăiești* (1964), pentru cor mixt și orchestră; *Hervadj rózsám* (1971), suită pentru cor mixt și orchestră, versuri populare; *Balada celor șapte cerbi* (1975), pentru soliști vocali, cor mixt și orchestră, versuri populare prelucrate de N. Stoenescu; *Trei lieduri* (1980), pentru soprană și orchestră de cameră, versuri de Friedrich Hölderlin (Abbitte, 2. Hälfte des Lebens, 3. Das Angenehme). Muzică simfonică: *Uvertura pentru orchestră* (1960); *Simfonie* (1960); *Două piese pentru orchestră* (1965); *Preludiu, Fugă, Postludiu* (1969); *Vitēzi énekek*, 3 melodii după Tinódi Lantos Sebestyén pentru coarde și lăută; *Régi erdélyi énekek és táncok* (1974), pentru coarde și lăută; *Négy vázlat vonósokro*; *A Hegy* (1979), poem simfonic. Muzică de cameră: *Recitativo, Adagio, Fuga* (1958), pentru flaut și pian; *Arie pentru flaut solo* (1959); *Sonatina pentru pian* (1959); *Două preludii pentru pian* (1960); *Sonata nr. 1 pentru pian* (1960); *Recitativ și fuga pentru pian* (1961); *Studiu pentru mâna stângă* (1963), pentru pian; *Sonata nr. 2 pentru pian* (1964); *Variațiuni pe o temă de Bach* (1965), pentru pian; 4 Piese pentru pian solo (1974), pentru copii (*Canon*; *Joc*; *Tamburina*; *Alb-negru*); *Divertisment pentru suflători și contrabas* (1989). Muzică corală: *Trei piese pentru cor de copii* (1959), versuri de Szilágyi Domokos; *Două canoane pentru cor de fete* (1960), versuri de Weöres Sandor; *Munkadal* (1960), pentru cor mixt, versuri de Horváth Imre; *A Köztársasághoz*, versuri de Horváth Imre; *A katág virága* (1965), pentru cor de femei, versuri populare; *Birtató* (1965), pentru cor mixt, versuri de Hajdú Zoltán; *Fényes csillag*, pentru cor mixt, versuri de Márki Zoltán; *Fiatalság* (1965), pentru cor mixt, versuri Szilágyi Domokos; *Szívemben őriztem, pentru cor de*

femei, versuri de Horváth Imre; *Trei piese pentru cor de copii* (1979), versuri de Weöres Sandor; *Ősz* (1979), pentru cor de copii, versuri de Szilágyi Domokos; *Dózsa György lakomáján*, pentru cor mixt, versuri de Ady Endre; *De-nceputul lumii dintâi* (1997), pentru cor mixt, versuri de Moxa. Muzică vocală: *Element a hó a hegyekről*, pentru soprană și pian, versuri populare; *Mióta elementél* (1962), pentru tenor și pian, versuri József Attila; *Őrizem a szemedet*, pentru soprană și pian, versuri de Ady Endre. *Prelucrări și aranjamente de folclor*; *Cântece de la răscruți* (1962), pentru soprană și orchestră mică; *Suită de dansuri populare ciangăiești* (1963), pentru cor mixt și orchestră; *Minden madár* (1964), pentru soprană și orchestră mică; *Suită de dansuri populare din Sălaj* (1967), pentru cor mixt și orchestră mică; *Cântece de la Ghimeș* (1967), pentru soprană și orchestră mică; *Cântece de la Câmpie* (1968), pentru soprană și orchestră mică; *Suită de dansuri populare de pe Tîrnave* (1971), pentru cor mixt și orchestră mică (1971), pentru cor mixt și orchestră mică; *Cântece din comuna Sic* (1972), pentru soprană și orchestră mică; *Leányors* (1978), cântece pentru soprană și orchestră mică. Muzicologie: *A zenezkari muzsika Marosvásárhelyen*. Distins cu premiul Uniunii Compozitorilor (1971); premiul Academiei Române (1980); premiul „Bartók-Pásztory” al Academiei „Fr. Liszt” din Budapesta (1984).

Lucrări publicate:

- *Două piese pentru orchestră* (1965). - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Régi erdélyi énekek és táncok* (1974), pentru coarde și lăută. - București: Editura Muzicală, 1976.
- *Vitēzi énekek*, 3 melodii după Tinódi Lantos Sebestyén pentru coarde și lăută. - București: Editura Muzicală, 1976.
- *A zenezkari muzsika Marosvásárhelyen*. În: *Zenetudományi Írások*. - București: Kriterion, 1977.
- *Négy vázlat vonósokro*. - București: Editura Muzicală, 1978.
- *Divertimento (1989) per ottetto di fiati e contrabbasso: [partitură] = for Winds-octet and Double-bass = für Bläser-oktett und Kontrabass*. - Cover design = Umschlagvignette: Orsolya Láng. - Rosenheim: S.K.K. - Clarinet Edition, 2005. - 43 p.

- în colaborare:

- *Táncol a székeley* / Írta és összeállította Székely Dénes. - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.

Studii și articole:

- *Szívemben őriztem, pentru cor de femei*, versuri de Horváth Imre, în: *Művelődés*, București, nr. 12, 1969.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10, 2005, p. 75-80.

Referințe:

- *Muzicienii români. Lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Repertoriul general al creației muzicale românești*. - București: Editura Muzicală, Vol. 1, 1979. - Vol. 2, 1981.
- *Dicționar de muzică* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *International Who's Who in Musicians Directory*. Ed. a 9-a, Cambridge, Melrose Press, 1980.
- *Brokhaus Riemann - Zenei Lexicon*. - Vol. 1. - Budapest, Zenezműkiadó, 1983.
- *Istoria muzicii universale în date* / Iosif Sava, Petre Rusu. - București: Editura Muzicală, 1983.

- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, 1993. - 208 p.
- *Magyar és nemzetközi „Ki Kicsoda?”*, 1992. - Budapest, 1992, idem 1994.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól - Csikszeredái?*, Vol. 1, Miercurea-Ciuc, 1996, p. 147.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Româniai Magyar „Ki Kicsoda ?”*. - Oradea-CjN: Editura Scripta, 1997, p. 128.
- *Magyar Kutatók Külföldön*. - Budapest, 1998.
- *Muzicienii din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - vol. 2: Coc-E. - 1999. - 318 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 249-251.
- *Festivalul Internațional de Chitară Clasică ediția I din TgM* / K.F. În: *24 ore mureșene*, 5 sept. 2007, p. 3, 2 foto.
- *Ének a város felett* / N. M. K. În: *Népújság*(Múzsza), 2006. jan. 14., p. 2-3.
- *Distincții „Fibula de la Suseni”* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 3 dec. 2007, p. 12.
- *Bartók Béla-emlékdíjak MV.en* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 2006. okt. 3., p. 5.

CSÍKY Boldizsár Jr., n. 1968, Reghin, MS. Studii: Lic. de Artă TgM, prof. Szönyi Márta și Silló; Academia de Muzică „G. Dima” CjN la secțiile de pian principal și compoziție, prof. Dana Borșan, Ileana Jánky Práda și Hans Peter Türk. Dr. în muzică, 2006. S-a perfecționat cu Jandó Jenő la Academia de Muzică „Liszt Ferenc” din Budapesta, iar în anii 1994-1996 a participat la cursurile de măiestrie ale prof. Walter Krafft la München și Aosta (Italia). Actualmente este conf. univ. la Catedra de pian a Academiei de Muzică „G. Dima” din CjN. A participat la cursurile de vară a prof. Gabi Kassadeus, Philipp Bianconi și Philipp Entremont (1998). A concertat și susținut recitaluri alături de muzicieni de mare valoare în țară și în străinătate: Ungaria, Austria, Bulgaria, Elveția, Italia, Ucraina, Germania și Anglia. În 1995 a înregistrat în Italia un compact disc cu opusuri esențiale ale pianisticii romantice, precum și numeroase înregistrări radio și TVR la studiourile din CjN, București, Budapesta. A colaborat cu dirijori ca Erich Bergel, Emil Simion, Petre Sbarcea, Ludovic Bács, Aczél Ervin, Remus Georgescu, Horia Andreescu, Florentin Mihăescu, Gheorghe Costin, Peter Oschanitzky, Ilarion Ionescu-Galați. Ca student a câștigat 5 premii naționale de interpretare pianistică, primind și Premiul Academiei „G. Dima”, la secțiunea compoziție; laureat al premiului „Cella Delavrancea” și al premiului „Seratelor muzicale” acordat de Iosif Sava.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 386.
- *Illúziók és valós „áldások”*: *Beszélgetés Csíky Boldizsár Kv.i zongora-előadóművésszel* / Kiss Judit. În: *Krónika*, 2006 jún., p. 1.
- *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*. Ed. a 37-a, 10-25 mai 2007.
- *Concert simfonic. Szimfonikus hangverseny*. Pliant / Consiliul Județean Mureș, Filarmonica de Stat TgM, joi, 3 dec. 2009.

CSÍKY Csaba, prof., compozitor, organist, dirijor; n. 26 oct. 1944, Kassovica, Slovacia. Studii: Academia de

Muzică „Gh. Dima” CjN (1972); master la orgă, bursă Sörös, în Győr, Ungaria (1996). Prof. de muzică, Șc. de Muzică, Sighet (1965-1970); dir. Muzical la Teatrul

Maghiar de Stat (1970-1992); organist și dirijor la Biserica Ref. din Cetate TgM (1992-); dir. muzical, Teatrul Național TgM (1998-). A compus muzica pentru următoarele piese: *Káin és Abel, Uगतó madár* (Sütő András); *Az ördög cimborája* (Shaw); *Különc* (Illyés Gyula); *Bánk Bán* (Katona József); *Boszorkány* (Móricz Zsigmond); *Az öreg hölgy látogatása* (F. Dürrenmatt); *Az ifjuság édes madara* (T. Williams); *Éjszaka az országúton* (Mănescu); *Fekete macska* (Asztalos István); *Vitéz lélek, Boldog nyárfalevél* (Tamási Áron); *Kéz kezét mos* (Goethe); *Fordított világ* (Marton Lili); *A pellér* (Szezlér Ferenc); *Többsincs királyfi* (Benedek Elek); *Apáink arcán* (Farkas Árpád); *Anyám, anyám, édesanyám*. Din 1970 participă la concursuri de orgă în Transilvania, Ungaria, Elveția, Austria. A publicat studii muzicale și critică de muzică în diferite periodice din țară. Cercetează activitatea constructorului de orgă din Ardeal Kolonics István. Membru al Univ. Libere Protestante Europene; membru al Soc. Muzicologilor Maghiari din Cj; membru al Ligii Pro Europa. Distincții: Premiul I național (1976); Premiul compozitorilor (1985).

Referințe:

- *Româniai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 160.
- *Az ezüst-díj fényében* / Kádár-Dombi Katalin. În: *Vásárhelyi Hírlap*, 5 dec. 2008.

CSÍKY SZABÓ Ágnes, Csíky Sára Ágnes,

artist textilist; n. 18 iun. 1953, TgM. Absolventă a Academiei de Arte Vizuale „Ion Andreescu”, CjN (1976), secția textile, design vestimentar. Proiectant prototipuri la S.C. „Mureșul” S.A. TgM (1976-1991); apoi prof. la Lic de Artă TgM (1991). Expoziții de grup: Expoziție de desene, Galeriile Apollo, TgM (1976); Expoziție de artă decorativă, Galeriile Apollo, TgM (1978); „Visul și știința”, Galeriile UAP. TgM (1978); Bienala de miniaturi textile, București (1982, 1988, 1999). Participă la expozițiile județene la Galeriile UAP TgM: TEXTIL (1996-1997, 1999), „Ariadne” (2000-2004, 2007); „Embroidery”, Trienala internațională CjN (1999); Expoziție de artă textilă, Varmegye Galéria, Budapesta, Ungaria (2004). Expoziție personală, Centrul Cultural Bernády György, TgM (2005). Simpozioane de creație: Tabăra de creație „Szönyi István”, Zebegény, Ungaria (1976); Tabăra de creație „Bolyai János”, TgM (Drapelul, artă textilă). Premiul publicului I, IV (2001, 2004) la Salonul de arte textile „Ariadne”, TgM.

Referințe:

- *Ki Kicsoda. Aradtól Csikszeredái ?*- Vol.1 - 2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.1: A-K, 1996, p. 148.
- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale:*

[Catalog]. - [TgM]: s.n., [1997].

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 64.

CSORBA András, actor, prof. univ.; n. 25 aug.

1927, Brăila, BR - m. 24 aug. 1987, TgM. Studii: Institutul de artă teatrală „Szentgyörgyi István” TgM (1952). Lucrează la Teatrul din TgM din 1953 și până la sfârșitul vieții. Actor principal, dir. teatrului (1970-1972), prof. univ. la IAT TgM (1954); rectorul institutului (1981-1987). Roluri mai importante: Nyil (Gorkij: *Kispolgárok*); Callimaco (Machiavelli: *Mandragona*); Csongor (Vörösmarty M.: *Csongor és Tünde*); Budai Nagy Antal (*Kós K.*); Petruccio (Shakespeare: *A makrancos hölgy*); Stanley (Williams: *A vágy villamosa*); Nikita (Tolsztoj: *A Sötétség hatalma*); Bazsov (Gorkij: *Nyaralok*); Andrej (Cehov: *Három nővér*); Macbeth (Shakespeare); *Othello* (Shakespeare). Ca actor de film a jucat rolul lui Tímár Mihály în filmul *Aranyember* (1962).

Referințe:

- *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991. - 207 p.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994. - XV, 995 p.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek]* / Oláh Tibor; szerkesztette és az előszót írta Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - vol.: A-Cs. - Budapest, 2001.
- *Színháztörténeti morzsák: (Teatrul și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz; [utószó]: Gáspár Sándor. - TgM: Editura Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Deschiderea stagiunii: Cartea lui Ioviță. Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* / Ion Calion. În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p.14, 2 foto
- *Járom az utat...: Az aranyember alakítója* / Fodor Sándor (S.). În: *Népújság* (Színes világ), 2006. aug. 26., p. 1.

CSORVÁSSY István, sculptor; n. 2 apr. 1912,

Reghin, MS - m. 7 sept. 1986. Studii libere de artă. Prof. la Șc. Populară de Artă TgM. Călătorește în Finlanda (1955) și Ceylon (1957). Expoziții personale: TgM (1931); Sf. Gheorghe (1933); TgM, Palatul Culturii (1939); TgM, Cj (1946). Expoziții anuale în TgM, București, U.R.S.S., Ungaria,

Cehoslovacia (1949-1964). Lucrări monumentale: *Băiat cu melc*, Medalia de Aur, Soc. Agrară Ardeleană (1931); *Partizanii coreeni*, Medalia de Aur, Consiliul Mondial de Pace, Paris (1952); Muzeul de Artă Plastică, București (1952); *Monumentul Soldatului Român*, centrul orașului TgM; *Cei doi Bolyai*, P-ța Bolyai, TgM; *Bustul lui Sevcenco*, București; *Bazorelief*, Cinematograful Arta, TgM; *Bazorelief*, teatrul de Stat, Sf. Gheorghe. Medalia de Aur (1931), Premiul de Stat (1950), Medalia de Aur a Consiliului Mondial de Pace, Paris (1952), Ordinul Muncii (1954); două Medalii de Stat (1952, 1964).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F.

Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A - G. - 1999. - 774 p.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 66.

CSORVÁSY Szabó Attila, pictor; n. 7 febr.

1978, Reghin, MS. Absolvent al Lic. de Artă TgM, secția Pictură Monumentală (1996) și al Fac. Ped., Fundația „Eseley” Budapesta, Ungaria, secția ceramică, olărie, promoția 2000. Membru al Forumului de Creație Csepel, Ungaria. Din 2000, web designer la firma Smartsoft, TgM și consultant Online

Marketing. Membru UAPR TgM din 2003. Expoziții personale: Reghin, Sângeorgiu de MS (1998); Csepel, Magyarok Világszövetségének Háza, Aba, Miskolc, Ungaria (1999); Kralovsky Chimec, Slovacia (1999); Bishopsverda-D (2000). Expoziții de grup: Sighișoara, Sovata, TgM (1996); Covasna, Fundația „Körösi Csoma Sándor” (1999, 2000); Csepel, Budapesta, Ungaria (1999, 2000); TgM, Salonul de iarnă (2004), Expoziția retrospectivă Bolyai (2007). Ceramică: Budapesta, Ungaria (2000). Tabere de creație în țară și străinătate: Sighișoara, Sovata; Szank, Kosoroszi, Ungaria. Lucrări în colecții particulare: România, Ungaria, Austria, Slovacia, Germania, Franța, Israel, S.U.A. Patrimoniul public: „Cartea Țării”, Biblioteca Széchényi, Budapesta, Ungaria.

Referințe:

- *Catalogul expoziției Csoma „Cantata profana”*. - Covasna (1999, 2000).
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 65.
- „Keleti Újság” din Kralovsky Chimec, Slovacia, trim. I, ed. a 3-a, 1999.

CSUTAK Emese, artist plastic, prof.; n. 26 sept.

1949, Târnăveni, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu”, Fac. de desen, CjN. Prof. de desen la Gimnaziul „Traian”. Participă la expoziții de grup municipale, județene și republicane, de artă plastică și decorativă, ceramică la București, Constanța, TgM, Târnăveni, Turda,

Ronchin (Franța).

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 29, 259.

CUNESCU, Gheorghe, pr. ortodox, publicist; n. 3

aug. 1914, Susleni, jud. Orhei - m. 28 dec. 1995, București. Studii: Seminarul teologic (1928-1936) și Fac. de Teologie (1936-1940) din Chișinău. Pr. în Șoldănești, jud. Orhei (1942-1944), Panaghia, DJ (1945-1947), Ideciu de Jos, MS (1948-1952) și Lueriu (1953-1971), București (1972-1975). Preocupat de reeditarea operei lui Gala Galaction; studii despre diferite personalități ale culturii românești. Publică în: *Științe Teologice*, *Biserica Ortodoxă Română*, *Tribuna Tinerimii*, *Revista Culturii Mozaic* (București), *Mitropolia Ardealului* (Sibiu), *Mitropolia Olteniei* (Craiova), *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, *Cronica* (Iași), *Ortodoxia*.

Lucrări publicate:

• *Zile basarabene* / Gala Galaction; Text ales și îngrijit, studiu introductiv de preot Gheorghe Cunesco. - Chișinău: Știința, 1993. - 228 p.

Referințe:

• *Dicționarul teologilor români* / preot prof. 1dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
• *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 147-148.

CURTICĂPEANU, Vasile, istoric; n. 7 mart.

1923, Fărăgău. MS. Studii secundare la TgM, Gherla, Năsăud; univ. la Cj (1946-1950) Dr. în istorie, cu teza: *Mișcarea culturală românească pentru unirea din 1918*, Univ. București (1969). Redactor la Editura Științifică (1950-1954) și red. șef la Editura Academiei (între 1954-1970); lector, conf. univ. la Fac. de Istorie București (din 1965), predând cursuri de istoriografie și istorie modernă; atașat cultural al Ambasadei României la Köln, Germania (1974-1979); prof. la Univ. Creștină „Dimitrie Cantemir” București (1990-). Contribuții substanțiale la investigarea istoriei moderne a României, cu precădere a Transilvaniei, sub raport cultural. Studiile sale se circumscriu ideii de unitate a poporului român din toate provinciile istorice. Membru de onoare al Asoc. Culturale Astra SB.

Lucrări publicate:

• *Die rumanische Kulturbewegung in der Oesterreichischen Monarchie*. - București, 1966. - 150 p.
• *Mișcarea culturală românească pentru Unirea din 1918*. - București, 1968. - 288 p.
• *Epoca lui Cuza Vodă*. - București, 1973. - 208 p.
• *Aus dem Kampf der Siebenbürgen- Rumänien um kulturelle Entwicklung am Ende des XIX und Anfang des XX Jhs*. În: *Nouvelles Études d'Histoire, II* (1960), p. 511-538.
• *Mișcările de eliberare a românilor, slovacilor și croaților pe teritoriul Ungariei în perioada 1900-1914*. În: *Destrămarea monarhiei Austro-Ungare*. - București, 1965, p. 127-137.
• *Cultura în sprijinul Unirii*. În: *Desăvârșirea unificării statului național român. Unirea Transilvaniei cu România*. - București, 1968, p. 316-352.
• *Oglindirea procesului de unitate națională politică a românilor în istoriografia modernă*. - În: *Unitate și continuitate în istoria poporului român*, București, 1968, p. 381-394.

- în colaborare:

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.

Studii și articole:

• *Le role du mouvement irrédentiste dans la l'empire Austro-Hongrois*. În: *Nouvelles Études d'Histoire, IV* (1970), p. 283-295.

Referințe:

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.
• *Monografie Fărăgău 2004 la 647 de ani de la prima atestare documentară a localității* / Corneliu Anca, Vasile T. Suci. - TgM: Aurora, 2004, p. 61-62.
• *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astrei* / Teodor Ardelean. - CjN: Editura Limes, 2009, p. 153, 211, 217, 260.

CURTICEANU, Doina, bibliograf, bibliotecar; n.

1 iun. 1936, Sighișoara, MS. Licențiată în filologie (1959). Bibliograf, bibliotecar, șef serviciu la secția Documentare, informare, colecții speciale și relații cu publicul din cadrul Bibliotecii Filialei CjN a Academiei. Are contribuții în mai multe domenii: prelucrarea periodicelor, catalogarea și clasificarea cărților, catalogarea fondului de carte veche provenită din Biblioteca Centrală din Blaj, completarea colecțiilor; activitate bibliografică concretizată în redactarea de indici adnotați de reviste de cultură, bibliografii, studii de istoria presei, istoria cărții universale, precum și de istoria bibliografiei transilvane; a realizat (în colab.) sistemul de indexare coordonată cu selecție vizuală în domeniul bibliologiei, pentru care s-a elaborat un tezaur (sub formă de fișe); a condus programe de perfecționare profesională în domeniu; din 1998, obține două granturi ANSTI pentru *Bibliografia literaturii române 1966-1970*.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Studii și documente literare* / Mircea Curticeanu; ed. îngrijită de Doina Curticeanu - CjN: Casa Cărții de Știință, 2002. - 316 p.

Referințe:

• *Lectura și biblioteca publică la Cluj* / Traian Brad. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001. - 390 p.
• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p.79.

CZIRJEK Lajos, artist plastic; n. 14 mart. 1959,

Mădăraș, MS. A absolvit Șc. de Artă, secția pictură (1990). Membru AAP MS (1987), vicepreș. (din 1995). A participat la peste 100 de expoziții colective la TgM, Sighișoara, Târnăveni, Sovata, SM, Reghin; în Ungaria: Solt, Orgovány, Nyíregyháza, Monor Baja; în Franța: Argentan. Este

organizatorul taberei de creație din Mădăraș. Expoziții personale: TgM (1990, 1995, 1996, 1998, 2000, 2001, 2003, 2005); Târnăveni (2000); Mădăraș (2000, 2001, 2004, 2006); Budapesta: Székelyház (2002), Magyaház (2002), Vác (2002), Jászkisér (2002), Zebegény (2003), Kiskunfélegyháza (2005); Satu-Mare (2005); Miercurea Ciuc (2005). Tabere de creație: Sovata (1989, 1993-2003, 2006), Pănet (1999-2003, 2005, 2006), Cund (2002, 2003), Mădăraș (2002-2006), Berghia (2003, 2005), Lunca Bradului (2005), Deda (2006); Ungaria: Orgovány (1999-2002, 2004, 2006), Solt (2001), Sóstó-Apagy (2001); Leptokaria, Grecia. Este prezent în presa locală, radio și televiziune. Temele preferate sunt peisajele și lumea satului, pictate în ulei pe pânză.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Deva: Corvin, 2002.

• *Oldott Kéve* / Aniszi Kálmán. - Budapest: Közdot, 2003.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 77-78, 1 foto.
- *Curierul de TgM*, 21 nov. 1996; 7 aug. 1997.
- *Cuvântul liber*, 22 nov. 1996; 2 nov. 2005; 7 apr. 2006.
- *24 ore mureșene*, 5 iul. 1995; 13 apr. 2001; 5 nov. 2001; 11 nov. 2003; 25 nov. 2005.
- *Kapu*, Budapesta, mai 2002.
- *Krónika*, Cluj, 18 apr. 2000; 9 sept. 2002; 29 aug. 2003; 4 apr. 2005.
- *Népújság*, 20 mart. 2000; 21 febr. 2002; 9 mart. 2002; 21 nov. 2002; 6 sept. 2005.
- *Szegedi Szépirás*, nov. 2003.

CZOPPELT Helmut, ing. silvic; n. 22 aug. 1905, Reghin - m. 1994, Ingolstadt, Germania. Studii elementare la Reghin, lic. la SB și Bistrița (1924); începe studii de silvicultură la Viena și le termină la Tharandt (lângă Dresda). Lucrează la Ocolul Silvic Sf. Gheorghe, CV; în serviciul soc. „Waldindustrie A. G.” Reghin; la Răstolița; la Broșteni, SV (1932-1938) pe domeniul forestier al prințului Nicolae; în administrația silvică Bacău. Pleacă în Germania (1941) cu familia, unde parcurge toate treptele profesiei, de la muncitor până la ing. silvic. Publică lucrări de istorie locală.

Lucrări publicate:

- *Istoria învățământului*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Întâmplări și figuri reghinene*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Amintiri*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Biserica evanghelică*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Istoria S.A. „Waldindustrie”*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Cronica istorică a Reghinului*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Numele orașului*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Comerțul*. - S.I.: s.n., s.a.

Referințe:

- *Helmut Czoppelt* / Ștefan Kohl. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 4. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999, p. 275-276.

D

DACIAN, Ion, Pulca Ionel; tenor, regizor; n. 11

oct. 1911, Saschiz, MS - m. 8 dec. 1981, București. Studii: a urmat în paralel Fac. de Drept și Academia de Muzică din Cj, prof. de canto Ion Crișan. Începe cariera la Opera Română din Cj (1934); este angajat de Ioan Vlădoianu la Teatrul de Operetă și Revistă „Alhambra” din

București, debutând în operetă și regie (1934); co-dir. al Teatrului „Alhambra” (1942-1947); interpretează roluri de june-prim în toate spectacolele. Este angajat ca prim-solist, dir. al Teatrului de Stat de Operetă (1950-1970). Artist al poporului, reprezentant de frunte al Teatrului de Operetă București, care după moartea sa îi poartă numele (1990), iar din anul 2000 numele a fost schimbat în Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian.” Interpret în spectacole de succes: *Vânt de primăvară* (debut); *Lăsați-mă să cânt*, de Gherase Dendrino; *Lysisstrata* de Paul Lincke; *Vânătorul de Păsări* de Carl Zeller, *Văduva veselă*; *Ana Lugojana*; *My Fair Lady*, etc. A interpretat 57 roluri, jucând în 5000 de spectacole; ia parte la 120 de concerte cu diverse orchestre filarmonice. Premiul de Stat.

Referințe:

- *Opereta, dragostea mea. Ion Dacian: roman biografic* / Harry Negrin. - București: Editura Muzicală, 1984. - 252 p.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Astra sighișoreană 1861-1950 și Horia Teculescu 1897-1942* / Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, Sighișoara, 1999, p. 48.
- *Chujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 93.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 134.

DAIN, Iolanda, actriță; n. 19 mai 1932, Călărași,

CL. Studii: IPed. Debutază în *Căsătorie prin concurs*; *Vidra*, din *Răzvan și Vidra*, de B.P. Hașdeu; *Sânziana și Pepelea*, de V. Alecsandri; *Critis sau gâlceava zeilor*, de Radu Stanca; *Domnul Puntila și sluga sa Matti*, de Bertolt Brecht; *Un individ suspect*, de B. Nușici; *Regele mincinoșilor*, de I. S. Popovici; *Soacra cu*

trei nurori, după Ion Creangă; *Patru lacrimi*, de V. Rozov; *Gaițele*, de Al Kiriteșcu; *Noaptea cabotinelor*, de R. Guga; *A murit Tarelkin*, de Suhov Kobălin; *Piatră la rinichi*, de P. Everac; *Portretele*, de Julio Mauricio; *Invitație la castel*, de Jean Anouilh; *Fetele Didinei*, de V. Eftimiu; *Opt femei*, de R. Thomas; *Fantoma cu bretele*, de O. Wilde; *Buda*, de Alin Fumurescu, regia R. Karmy-Jones (Anglia); *Țara fericirii*, de T. Mușatescu (C. Popescu); *Joc de pisici*; *Miniștrii calcă strâmb*, *Albertine în cinci timpuri*, regia Peter Bokor (Canada). Cetățean de onoare al mun. Călărași; Senior al mun. TgM; „Diplomă de Onoare” la Teatrul Național TgM (2000). Premiul de

interpretare, pentru rolul *Contesa Pazmany*, din spectacolul *Job* de Raymond Jean, la Festivalul de la Sf. Gheorghe.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 186-188.

Referințe:

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 30, 33, 44, 73, 97, 137, 141, 147, 151, 182, 186-188, 192, 220, 226, 227, 228, 230, 242.

• *Iolanda Dain (fișă de creație)* / Cornel Popescu. În: *Cuvântul liber*, 21 sept. 1999, p. 4.

DAN, Maria, cadru didactic, n. 20 mai 1984,

Reghin, MS. Studii: Gimnaziul de Stat „Augustin Maior”, Reghin (1990-1998); Grup Șc. „Lucian Blaga” din Reghin (1998-2002); Fac. de Științe și Litere, UPM, TgM (2002-2006). Masterat: *Elitele și Proiectele de Construcție Europeană* (2006-2007).

Dr. în istorie cu teza: *Societatea reghineană și dilemele modernității (1850-1950)*, UBB CjN, 2012. Referent, UPM (2006-2008); preparator univ. UPM din TgM (2009-); asist. univ. din 2012. Specializări: Bursă Erasmus Nivel Doctorat, Univ. „Paris 12 Val de Marne” Franța (2008-2009).

Lucrări publicate:

• *Protopopul Ariton M. Popa*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2003. - 159 p.

• *Protopopul Ariton M. Popa*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006. - 196 p.

Studii și articole:

• *Biserică și societate în Reghinul interbelic*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, 8, 2006, p. 180-187.

• *Un destin intelectual: Protopopul Ariton M. Popa*. În: *Studia Universitatis „Petru Maior”*. *Historia*, 2007. - 8 p.

• *Din viața politică a preoților ardeleni la începutul secolului XX. Cazul Protopopului de Reghin*. În: *Studia Universitatis „Petru Maior”*, *Historia*, 2009. - 8 p.

Referințe:

• *Prezentare de carte* / Cosmina Oprea. În: *24 ore mureșene*, 6 sept. 2007, p. 3.

• *O carte despre Protopopul Ariton Popa* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 27-29 ian. 2007, p. 1.

DANDEA, Emil Aurel, primar, om politic, avocat;

n. 23 ian. 1893 - m. 18 aug. 1969, București, reînhumat la TgM. Studii: Fac. de Drept Cj și Academia Comercială din Viena. Chemat sub arme de armata imperială, este rănit; revine la Cj, unde își continuă studiile și desfășoară activitate politică. Devine preș. al Soc. „Tinerimea Română”; se

atașează de PNR; participă la constituirea Senatului Național Român din Ardeal; este ales membru în

Comitetul Executiv al CNR din Cj. Participă ca delegat oficial din partea studențimii la MAN de la 1 dec. 1918. Este numit secretar și cons. al Primăriei Cj. Participă ca voluntar în campania din Ungaria contra regimului comunist al lui Kun Béla, fiind decorat pentru merite pe câmpul de luptă cu „Coroana României” în grad de cavalier. În 1922 este numit primar al orașului TgM (1922-1926); obține un mandat în Camera Deputaților (1926-1930), unde susține discursul *Nemulțumirile Ardealului și chestiunea minoritară* (1928). Practică avocatura la TgM (1928-1934); îndeplinește funcții în Cons. Jud. (1931-1933); preș. al organizației jud. a PNL (1934); obține un nou mandat de primar al TgM (1934-1937); dir. al ziarului *Glasul Mureșului* (1935-1940); membru FRN (1939). După 1940 duce o viață de refugiu; avocat la București, din 1946 devine victima hărțuierilor politice; este arestat (1952-1953); efectuează o serie de munci neînsemnate prin diferite orașe din țară; domiciliu forțat la Tașlău (1953-1955). Realizări: sfințirea celor două catedrale românești; darea în folosință a Căminului de ucenici; ridicarea monumentelor martirilor Vasile Pop și Constantin Romanu Vivu, Ostașul român, Monumentul latinității; inaugurează Muzeul de Istorie și Arheologie, Pinacoteca orașului. Dir. al ziarului *Glasul Mureșului*. Publică studii și articole cu privire la reforma adm. în *Mureșul; Glasul Mureșului; Viitorul Mureșului; Înfrățirea; Credința* (Reghin); *Patria* (Cj); *Administrația Română* (Cj); *Revista Administrativă; Monitorul Uniunii Orașelor Române* (București). În semn de recunoștință, urmașii i-au ridicat o statuie în TgM (inaugurată 18 aug. 1996).

Lucrări publicate:

• *Gazul metan, considerând în special orașul Târgu-Mureș*. - TgM, 1924.

• *Studiul asupra rezolvării prin edificare a crizei de locuințe și asupra împrumutării cu case a funcționarilor și muncitorilor*. - TgM: Tipografia Comunală, 1924. - 81 p.

• *Istoricul orașului Târgu-Mureș*. - 1925.

• *Chestiunea moșilor*. - Cj: Societatea de Măine, 1926. - 32 p

• *Mineritul în Munții Apuseni*. - 1926.

• *Pădurile moșilor*. - 1926.

• *Legile care trebuiesc știute de toți*. - 1933.

• *Probleme și realizări edilitare - program și realizări*. - 1934.

• *Prin Cehoslovacia*. - 1937.

• *Politică și administrație: culegere de texte*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996. - 231 p.

Referințe:

• *Figuri politice și administrative din epoca consolidării Figuri politice și administrative din epoca consolidării*. - București, 1924.

• *Ancheta dela primăria Orașului Tg.-Mureș* / D. I. Tomescu. - TgM, 1925.

• *Erdély Romániában: Népkisebbségi tanulmány Szász Zsombor*. - Budapest: Grill-féle Udv. Könyvkereskedés kiadása, 1927.

• *Un mare român: Emil Dandea* / Maximilian Costin. - TgM: „Studio,” 1934.

• *[Partidul Național Liberal. Organizația Mureș]: Congresul dela 23 Decembrie 1934: alegerea noului șef*. - TgM, 1935.

• *Politics and political parties in Roumania*. - London: International Reference Librarian Publishing Co, 1936.

• *Román uralom Erdélyben* / Borbély Andor, Dr. Fall Endre. - Budapest, Magyar Reviziós Liga, 1936.

• *Un om pentru Târgu-Mureș: Emil A. Dandea: Comunicări prezentate la sesiunea comemorativă desfășurată la Târgu-Mureș în date de 18 august 1994, la împlinirea unui sfert de veac de la moartea lui Emil Dandea* / [Red.]: M. Art. Mircea, M. Șerban, D. Poptâmaș. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea,” 1995.

• *Politică și administrație: culegere de texte* / Emil A. Dandea; selecție, studiu introductiv, note și indice D. Poptâmaș, M. A. Mircea. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996.

• *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea,” 1999.

• *Emil A. Dandea în slujba înfăptuirii și consolidării Marii Uniri* / I. S. Nistor. - CjN, Sedan, 2000.

• *Documentar turistic: Alba Iulia - Zlatna - Abrud - Câmpeni - Avram iancu - Arieșeni - Baia de Arieș - Sălciua - Turda* / Prof. Emil Jurca, Av. Ioan Rus. - Alba Iulia: Altip, 2001.

• *Transilvania 1848-1849: antologie* / Ed. și pref. Vasile T. Suciuc. - TgM: Tipomur, 2001.

• *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003.

• *Oameni de știință mureșeni* / Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram. - TgM: BJM, 2004, p. 117.

• *Patriotul Emil Dandea și vremurile în care a trăit* / Ioan Bembea. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2010.

• *Emil A. Dandea. Un moș primar la Târgu-Mureș: Dandea Emil Aurel* / Virgil Pană. - TgM: Ardealul, 2012.

• *Orașul*. Ediție specială ocazională de dezvelirea statuii lui Emil Aurel Dandea, 1 (aug. 1996).

• *Catedrala Greco-Catolică din Târgu-Mureș* / Cornel Sigmireanu. În: *AGRU Arhidiecezan*, 1, nr. (ian.-iul.), 1998, p. 11-13.

• *O nouă carte a unui mureșean despre: Emil A. Dandea* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 15 aug. 2000, p. 6, 2 foto.

• *Mureșenii l-au comemorat pe Emil A. Dandea* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 24 ian. 2006, p. 1, 3, 2 foto.

• *Felavatták a megyei kórház új mosodáját* / (bodolai). În: *Népújság*, 2007. jan. 29. p. 1, 7.

• *Emil A. Dandea - 114 ani de la naștere* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2007, p. 1, 3.

• *Să nu-l uităm pe Emil A. Dandea [IV]* / Dr. Virgil Pană. În: *Cuvântul liber*, 12 febr. 2008, p. 14.

• *Primarul Emil A. Dandea onorat cu o nouă carte* / N. Balint. În: *Zi de zi*, 26-28 nov. 2010, p. 14.

DASCĂLU, Monica, prezentatoare de

televiziune; n. 30 mart. 1978, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” din TgM; Fac. Istorie Filosofie, UBB, CjN; Fac. de Sociologie și Asistență Socială din București; curs postuniv. multimedia. A debutat în televiziune în anul II de facultate, la postul local ProTv TgM, devenind prezentatoarea „Știrilor de la ora 17” de la ProTv București și a emisiunii „Weekend cu Monica Dascălu.”

Referințe:

- *Rekurs*, 1, nr. 7 (8 mart. 1999).
- *Cuvântul liber*, 14 ian 2003, p. 5, 1 foto.
- *Monica Dascălu a spus „Da” în fața altarului* / Sandu Tudor. În: *Zi de zi*, 6, nr. 1432, 16 febr. 2010, p. 8.

DATU, Victor, pictor; n. 13 iun. 1932, Sângeorgiu

de Pădure, MS. Absolvent al Lic. de Artă TgM (1953) și al IAPD „Ion Andreescu” Cj (1959), prof.: Petre Abrudan, Teodor Harsia, Miklósi Gábor. Membru UAPR, Filiala MS (1968). Prof. la Lic. nr. 2 din Reghin (1959-1966); prof. de pictură la Lic. de Artă TgM (1966-1995); inspector șc. la IȘJM (1968-1970); conduce Cercul de metodică al prof. de desen din MS. Călătorii de studii: Ungaria

(1964, 1972); URSS (1969). Expoziții personale: TgM (1977, 1981, 2001, 2007); Miercurea Ciuc (1980), Odorheiu Secuiesc (2001). Expoziții republicane și bienale pe țară: București (1966, 1970, 1975, 1979-1980, 1986, 1994). Expoziții de grup: Reghin (1975, 1984, 1993); TgM (1968-1971, 1974, 1976-1977, 1980, 1983-1986, 1991); Sighișoara (1972); SM (1972); Sf. Gheorghe (1976); Sângeorgiu de Pădure (1994-1995); Târnăveni (1978, 1980); Pădureni (1993, 1998); Lăzarea (1982, 1984, 1992); Odorheiu Secuiesc (1979, 1996-1997, 1999-2001); Mărtiniș (1996-1997, 1999-2001); Locod (2000); toate expozițiile regionale și jud. din TgM (1962-2004). Expoziții de grup în străinătate: Ungaria: Zalaegerszeg, (1993); Keszthely (1993); Dombovár (1993), Hatvan (1999); Kecskemet (2000), Budapesta (2000), Miklóssy Gábor și elevii săi, Galeria Vigadó. Simpozioane de creație: Lăzarea (1982, 1984, 1992); Mărtiniș (1979, 1985, 1996-1997, 1999-2001); Locod (2000); Sângeorgiu de Mș (2002,2003). Lucrări în colecții publice și muzee din România: TgM, Lăzarea, București, Sighișoara, Târnăveni, Cristuru Secuiesc, Mărtiniș, Pădureni. Lucrări în colecții particulare: România, Ungaria, Germania, Austria, SUA, Canada, Suedia, Belgia, Italia. Lucrează pictură și grafică de factură realistă, cu sursă de inspirație în realitatea naturală a peisajului ardelean și în viața socială contemporană. Distins cu Premiul II (1957). Cronică în reviste și ziare: *Arta Plastică, Scânteia, Contemporanul, Vatra, Uj Élet, Steaua roșie, Vörös Zászló, Utunk, Hét, Előre, Igaz Szó, Népújság, Cuvântul liber, Múzsza, Harghita.*

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Tizenhárom plusz egy marosvásárhelyi művész* / Előszó Sütő András. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29.* - Budapest: s.n., 1995.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 1. - București: ARC 2000, 1996, p. 54.
- *A víz szalad, a kő marad.../ 25 de ani din viața taberei de creație „Prietenia Lăzarea” 1974-1999* / Zöld Lajos. - Miercurea Ciuc, 1999, p. 87, 88, 90, 107.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.
- *Solstițiu la Echinox: poeme* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.
- *Tabăra internațională de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Documentar la ediția X-a jubiliară 2002 și ediția a XI-a*, nr. 10 / 2003, p. 25, 28.
- *Erdőszentgyörgy* / Bartos Miklós-Döme. - Editura Tip. Göcsey Kft. 2005, p. 122.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 67.
- *Victor Datu - un plastician al prezentului* / Gheorghe Giurgiu. În: *Steaua roșie*, 30 nov. 1974, p. 3.

DAVID, Doina-Marinela, prof. de filosofie; n. 12 iun. 1963, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1977-1981); Fac. de Filosofie, Univ. „Al. I. Cuza” Iași (1983-1987). Prof. de filosofie, Lic. de Matematică-Fizică, Gheorgheni, HR (1977-1981); cercet., MJM, Muzeul de Etnografie TgM (1992-1998); asist. univ. (1998-2003), conf. univ. la UDC TgM, Fac. de Șt. Economice și Fac.

de Drept (2003-); secretar șt. la UDC (2002-2004, 2006-2010). Membru în Comisia de Comunicare, Publicitate și Imaginea Universitară, UDC TgM.

Lucrări publicate:

- *Istoria economiei naționale*. - TgM: UDC, 1999. - 209 p.
- *Semn și simbol în creația tradițională românească*. - Iași: Univ. „A. I. Cuza”, 2001.
- *Istoria economică pentru economia comerțului, turismului și a serviciilor*. - TgM: UDC, 2002. - 232 p.
- *Sociologie. Note de curs*. - TgM: UDC, 2003.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 405.

DAVID, Elisabeta, colecționar de artă, ped.; n. 19 nov. 1933, Gurghiu, MS. De profesie ped.; și-a dedicat viața, alături de soțul ei, muncii de colecționar de artă.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Expoziție de pictură din colecția Elisabeta și Gheorghe David: catalog* / Colecționari: Elisabeta David, Gheorghe David. - TgM: s.n., 1992. - 52 p.

Referințe:

- *Expoziție de artă plastică donația și colecția Elisabeta și Gheorghe David*. - TgM: s.n., 1984. - 37 p.
- *Documentar. Cinci ani de existență a taberei „Armonia”. Colecția de artă plastică Elisabeta și Gheorghe David. Nr.4-5 (1995 și 1996): Catalog*. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al jud. Mureș, [1996]. - 104 p.
- *Documentar la ediția a VI-a 1997 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Nr. 6/1997*. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al județului Mureș, [1997]. - 51 p.; *Nr. 7/1998*. - [1998]. - 48 p.
- *Valori de artă din colecția Elisabeta și Gheorghe David* / Prof. univ. dr. Negoită Lăptoiu, Ioan Șulea; pe copertă Alex. Mohy, portretul colecționarilor Elisabeta și Gheorghe David. - TgM: s.n., 2000. - [36] p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. 3 vol. - TgM: Ansid, 2002; Vol. 2: 2002, p. 160, 167-170.
- *Gheorghe David, colecționar de artă*. În: *Personalități române și faptele lor* / Constantin Toni Dârțu. - Iași: Editura Venus, 2004. - Vol. 10, p. 107-114.
- *Donația Elisabeta - Gheorghe David din anii 1984, 2006, 2007* / Coord. proiect Șulea Ioan. - TgM: Muzeul de Artă, 2008.
- *Expoziția cu lucrări din colecția Elisabeta și Gheorghe David* / Viorica Herdean. În: *Steaua roșie*, 20 apr. 1984, p. 2.
- *O inedită și valoroasă sinteză de artă românească* / Dr. Negoită Lăptoiu. În: *Vatra*, nr. 8, 1989.
- *Vocația de a colecționa* / Emil Maior. În: *Adevărul în libertate*, CjN, 29 aug. 1990.
- *A művészet megozott öröme* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 2 nov. 1990.
- *Breviarum* / Ioan Șulea. În: *Școala Ardeleană*, nr. 6, 1992.
- *Sokszínűség harmónia* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 20 aug. 1993.
- *Elisabeta și Gheorghe David - Vocația colecționarului*. În: *Lanternă Magică*, Chișinău, Rep. Moldova, nr. 17-18, sept. 1993.
- *O importantă întâlnire a plasticienilor români și străini în tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș - Călușeri* / Silvia Obreja. În: *24 ore mureșene*, 4 aug. 1994.
- *Szepteremő harmónia* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 18 aug. 1994.
- *Armonia - prima tabără privată de pictură la a V-a ediție* / Gheorghe Giurgiu. În: *Curierul Național*, 14 aug. 1996.
- *Sündisznóállásbán* / Sebestyén Mihály. În: *Népújság*, 29 mart. 1996.
- *Artă la curtea soților David* / Teodorina Barbu. În: *Monitorul de Cluj*, 13 iul. 1999.
- *Valori artistice sub semnul consacării muzeale* / Dr. Negoită

Lăptoiu. În: *Adevărul de Cluj*, 29 iun. 2000.

- *Schimbarea la față a Muzeului de Artă din Tg. Mureș* / Valeriu Russu. În: *24 ore mureșene*, 4 iul. 2000.
- *Acasă la Elisabeta și Gheorghe David* / Valeriu Russu. În: *Jurnalul de Mureș*, 7-13 iul. 2000.
- *Intrarea colecționarului în Muzeu* / Corneliu Antim. În: *Ziarul financiar*, 13 sept. 2002.
- *Colecția de artă a familiei David* / Balint Nicolae. În: *Zi de zi*, 22 mai 2007.
- *Mari colecționari mureșeni* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 22 aug. 2007, p. 4 ; 4 foto.

DAVID, Gheorghe, colecționar de artă; n. 18 sept.

1927, Sângeorgiu de MS, MS - m. 28 oct. 2012, TgM. Studii: Lic. „Bolyai-Farkas” TgM; Șc. de Ofițeri. După ce a ajuns căpitan în rezervă, a profesat ca inspector în Departamentul Cultelor din București, răspunzând de mai multe județe: MS (1963-1968), SJ (1968-1970), MS și AB (1983) până la pensionare. Împreună cu soția, timp de 40 de ani, s-a dedicat muncii de colecționar de artă: peste 600 lucrări de pictură și grafică, semnate de 160 de pictori, nume reprezentative ale artei moderne și contemporane din România ultimului veac. Rămân în sufletul artiștilor și a iubitorilor de artă prin gestul memorabil de colecționari-donatori: 150 de lucrări cumulate în cele trei oferte din 1984, 2006, 2007, donate Muzeului de Artă TgM, devenind astfel ziditori de patrimoniu muzeal. Are meritul de a organiza prima tabără privată „Armonia” de la Sângeorgiu de MS (1992); organizează numeroase expoziții cu lucrări din colecție în Baia Mare, BV, București, CjN, Iași, Oradea, TgM, Tm. Expoziție permanentă a donațiilor în Palatul Culturii, Muzeul de Artă, TgM (2008-).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Expoziție de pictură din colecția Elisabeta și Gheorghe David: catalog* / Colecționari: Elisabeta David, Gheorghe David. - TgM: s.n., 1992. - 52 p.
- *Tabăra internațională de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri: Documentar: Ediția a X-a jubiliară*. - TgM: Ansid, 2003. - 60 p.

Referințe:

- *Expoziție de artă plastică donația și colecția Elisabeta și Gheorghe David* / redactor Simon Endre. - TgM: s.n., 1984.
- *Dinamica unei colecții de artă în avantajul unui climat cultural* / Dr. Negoită Lăptoiu, august 1989.
- *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Nr. 1-2. 1992-1993 : catalog*. - TgM: s.n., 1993; *Nr. 3. 1994 : catalog*. - TgM: s.n., 1994. - 40 p.
- *Documentar. Cinci ani de existență a taberei „Armonia”. Colecția de artă plastică Elisabeta și Gheorghe David. Nr.4-5 (1995 și 1996): Catalog*. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al județului Mureș, 1996. - 104 p.; *Nr. 6/1997*. - [1997]. - 51 p.; *Nr. 7/1998*. - [1998] - 48 p.
- *Valori de artă din colecția Elisabeta și Gheorghe David* / Prof. univ. dr. Negoită Lăptoiu, Ioan Șulea; pe copertă Alex. Mohy, portretul colecționarilor Elisabeta și Gheorghe David. - TgM: s.n., 2000.
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. 3 vol. - TgM: Ansid, 2002; Vol. 2: 2002, p. 160, 167-170.
- *Gheorghe David, colecționar de artă*. În: *Personalități române și faptele lor* / Constantin Toni Dârțu. - Iași: Editura Venus, 2004. - Vol. 10, p. 107-114.
- *Donația Elisabeta - Gheorghe David din anii 1984, 2006, 2007* / Coord. proiect Șulea Ioan. - TgM: Muzeul de Artă, 2008.
- *Expoziția cu lucrări din colecția Elisabeta și Gheorghe David* / Viorica Herdean. În: *Steaua roșie*, 20 apr. 1984, p. 2.

- *O inedită și valoroasă sinteză de artă românească* / Dr. Negoită Lăptoiu. În: *Vatra*, nr. 8, 1989.
- *Vocația de a colecționa* / Emil Maior. În: *Adevărul în libertate*, Cluj-Napoca, 29 aug. 1990.
- *A művészet megszött öröme* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 2 nov. 1990.
- *Breviarum* / Ioan Șulea. În: *Școala Ardeleană*, nr. 6, 1992.
- *Sokszínűség harmónia* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 20 aug. 1993.
- *Elisabeta și Gheorghe David - Vocația colecționarului*. În: *Lanternă Magică*, Chișinău, Moldova, nr. 17-18, sept. 1993.
- *O importantă întâlnire a plasticienilor români și străini în tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș - Călușeri* / Silvia Obreja. În: *24 ore mureșene*, 4 aug. 1994.
- *Szépteremtő harmónia* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*, 18 aug. 1994.
- *Armonia - prima tabără privată de pictură la a V-a ediție.* / Gheorghe Giurgiu. În: *Curierul Național*, 14 aug. 1996.
- *Sündisznóállásban* / Sebestyén Mihály. În: *Népújság*, 29 mart. 1996.
- *Artă la curtea soților David* / Teodora Barbu. În: *Monitorul de Cluj*, 13 iul. 1999.
- *Valori artistice sub semnul consacării muzeale* / Dr. Negoită Lăptoiu. În: *Adevărul de Cluj*, 29 iun. 2000.
- *Schimbarea la față a Muzeului de Artă din Tg. Mureș* / Valeriu Russu. În: *24 ore mureșene*, 4 iul. 2000.
- *Acasă la Elisabeta și Gheorghe David* / Valeriu Russu. În: *Jurnalul de Mureș*, 7-13 iul. 2000.
- *Intrarea colecționarului în Muzeu* / Corneliu Antim. În: *Ziarul financiar*, 13 sept. 2002.
- *Colecția de artă a familiei David* / Balint Nicolae. În: *Zi de zi*, 22 mai 2007.
- *Mari colecționari mureșeni* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 22 aug. 2007, p. 4 ; 4 foto.
- *„Armonia”, pată albă de culoare sau bucuria „olimpismului”* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 8 aug. 2008, p. 8, 2 foto
- *Donație de picturi în valoare de 192.200 lei* / Lia Vințel. În: *Cuvântul liber*, 1 apr. 2008, p. 1.

DÂNȘOREAN, Bujor, muzicolog, prof.; n. 14 ian. 1939, Săulești, orașul Simeria, HD. Studii muzicale la Conservatorul din Cj, cu Vasile Herman și Cornel Givulescu (teorie-solfegiu), Tudor Jarda (armonie), Liviu Comes (contrapunct), Vasile Herman (forme muzicale), Gheorghe Merișescu și Romeo Ghircoiașu (istoria muzicii), Ioan R. Nicola și Traian Mârza (folclor), Dorin Pop (dirijat cor), Fűrst Rosa (pian). Dr. în muzicologie, cu teza: *Critica muzicală românească în secolul al XIX-lea*, CjN (1982). Dir. la Șc. Elementară Săulești (1955-1958), asist. (1963-1972) și lector (1972-1979) la Fac. de Muzică a IPed. TgM; prof. de vioară la Șc. Populară de Artă TgM (1979-1990). A susținut prelegeri, conferințe, comunicări științifice, emisiuni radiofonice. Publică în: *Muzica*, *Lucrări de muzicologie* (CjN), *Vatra*, *Steaua roșie*, *Vörös Zászló*, *Cadran Mureșean* (TgM)

Lucrări publicate:

- *Istoria muzicii românești. Vol. 1. Curs universal.* - TgM: Litografia Institutului Învățământului Superior, 1978.

Studii și articole:

- *Revista „Muzica” (1916-1925), etapă importantă a culturii muzicale românești.* În: *Lucrări muzicologice*, CjN, nr. 7, 1971.
- *Enescu la Tg. Mureș.* În: *Vatra*, TgM, 6, nr. 5, 20 mai 1976.
- *Critica muzicală românească în „Gazeta Teatrului Național” (1935-1936)*, în: *Lucrări muzicologice*, CjN, nr. 8-9, 1979.

- *Virginia Zeani: „Locurile natale sînt pentru mine de neuitat.”* În: *Steaua roșie*, 30 iun. 1979, p. 3, 1 foto, autograf.

- *Centenar George Enescu*, în: *Steaua roșie*, 11 aug. 1981; 15 aug. 1981; 29 aug. 1981.

- *Kozma Géza la 80 de ani.* În: *Steaua roșie*, 27 febr. 1982, p. 3.

- *Personalități mureșene: Zeno Vancea* / Bujor Dâșorean, A. Popa. În: *Steaua roșie*, 12 febr. 1983, p. 3, 1 foto.

Referințe:

- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - vol. 2: Coc-E. - 1999. - 318 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 251.

DEAC, Ciril, pr., om politic; n. 1848, Rușii Munți, MS - m. 6 oct. 1909, Năsăud, BN. Studii: absolvent al cursurilor de teologie de la Gherla (1869-1872) cu stipendii primite de la Fondurile șc. grănicerești. Activitate în mișcarea culturală națională promovată de Astra, fiind unul din membrii conducerii despărțământului Năsăud și preș. acestuia între anii 1905-1909. În timpul mandatului său se amplifică acțiunile de culturalizare a mediilor rurale prin conferințe și demonstrații practice, se înmulțește numărul bibliotecilor populare; se numără printre inițiatorii, fondatorii și membrii Direcțiunii Băncii „Bistrițeană” aproape fără întrerupere din 1888 până la deces.

Referințe:

- *Virtus Romana Rediviva* / Teodor Tanco, VI, Bistrița, 1987, p. 258-262.
- *Despărțământul Năsăud al Astrei (1881-1914)* / Lazăr Ureche. În: *Astra - 125 de ani de la înființare*, p. 199-215.
- *Din istoria băncii „Bistrițeană” 1887-1922: contribuții documentare* / Vasile Dobrescu, Adrian Onofreiu. - CjN: Editura Napoca Star, 2009. - CXXXVIII, 166 p.

DEAC, Ioan, prof. univ. în domeniul Comunicare publică în domeniul securității și apărării; n. 3 ian. 1963, Luduș, MS. Studii: Lic. Militar „Mihai Viteazul” Alba Iulia (1981); Șc. militară de ofițeri activi de artilerie antiaeriană și radiolocație „Leontin Sălăjan” BV (1984); Seminarul ped., UBB CjN (1995); Fac. de Istorie și Filosofie, specialitatea filosofie, UBB CjN (1995); masterat, Fac. de Istorie-Filosofie, specializarea fenomenologie franceză (1996); studii postuniv. în conducerea activității de comunicare și relații publice, Academia de Înalte Studii Militare București (2000). Dr. în ontologie și metafizică, UBB CjN (2001). A ocupat funcții de comandă și execuție în structuri militare la: CjN, TgM, Vișeu de Sus (1984-1996); secretar de red. și red., publicația *Scutul patriei*, CjN (1996-1999); lector univ., Academia de Înalte Studii Militare București (1999-2003); conf. univ. (2003-2007), prof. univ. UNAp, București (2007-); conducător de dr., domeniu Securitate Națională, UNAp, București (2008). Colab. cu Șc. Națională de Șt. Politice și Adm. București (din 2004), Univ. „Hyperion” București (2004), Șc. de Studii Academice Postuniv. „Ovidiu Șincai” București (2003-), Univ. Media, București (2006-2007), Institutul Național

de Adm. (2004). Membru în Programul START pentru IMM, București (2004); Asoc. Română de Educație Speologică, CjN (2004); Fundația pentru o Soc. Deschisă, Centrul pentru Comunitatea Romă (2004); Academia de Poliție București (2001).

Lucrări publicate:

- *Negocierea, acțiune comunicativă.* - București: Editura AISM, 2001.
- *Introducere în teoria negocierii.* - București: Editura Paideia, 2002.
- *Ontologia subiectivității.* - București: Editura Paideia, 2003.
- *Tehnici de relații publice.* - București: Editura AISM, 2003.
- *Introducere în sistemul mass-media.* - București: Editura AISM, 2003.
- *Gestionarea crizelor mediatice.* - București: Editura UNAp, 2003.
- *Relații publice pe timpul operațiilor.* - București: Editura UNAp, 2003.
- *Principiile metafizicii carteziene.* - Iași: Polirom, 2004.
- *Informare și relații publice pe timpul operațiilor.* - București: Editura UNAp, 2005.
- **în colaborare:**
- *Comunicare publică.* - București: Editura UNAp, 2006. (coord.)
- *Comunicare publică și interculturală.* - București: Editura UNAp, 2007, 2008.
- *Comunicare publică, interculturală și de influențare.* - București: Editura UNAp, 2009.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 413.

DEAC, Nicolae Grigore, pr. gr.-cat., ortodox, om

politic; n. 30 iul. 1891, Tăureni, MS - m. 18 aug. 1967, Târnăveni, MS. Cls. prim. și prima cls. de gimnaziu la Bistrița, la Șc. germană (1899-1904), restul cls. la Lic. „Sf. Vasile” Blaj (1901-1911); Institutul Teologic din Blaj (1911-1914). Hirotonit pr. în 1914; a funcționat ca pr. în satul Șomoștelnic, com. Mica, MS (1914-1967), până în 1948 ca pr. gr.-cat., iar după interzicerea cultului gr.-cat., a funcționat ca pr. ortodox; a administrat și parohia din Cerghid (1918-1923). A primit în 1964 dreptul de a purta brâu roșu (protopop onorar) din partea Arhiepiscopiei SB. Participă la MAN, Alba Iulia; a fost subcomisar în cadrul Secretariatului de alimentație al jud. Târnava Mică (1919); a fost ales secretarul Soc. „Invalizii de război” pe jud. Târnava Mică și Alba Inferioară; a participat la înființarea de bănci populare în Suplac și Șăulia de Mș (1924); a înființat Banca populară „Ajutorul” din Subpădure și „Speranța” din Șomoștelnic (1925); membru în Cons. de adm. al Băncii „Târnavăana” din Târnăveni; cons. la Casa Centrală a Băncilor Populare din România (1925); în cons. de adm. ale Soc. Anonime Române de Gaz Metan București; Fabrica de Sticlă „Ardeleana” S.A.R. Târnăveni; Cartea Românească din Valea Târnavei S.A. Târnăveni (1920).

A fost red. responsabil la *Târnava* (1922-1936). A activat în PNL, fiind ales cons. jud. (1934-1937); se înscrie în FRN. Distins cu Ordinul „Coroana României” în grad de Cavaler (1922) și Medalia „Răsplata muncii cls. I pentru construcții școlare” (1926).

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 73.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 338.
- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă.* - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 76-78.
- *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean.* - TgM: Editura UPM, 2007, p. 238.
- *Șematism.* - Blaj, 1923, p. 39; 1929, p. 41; 1932, p. 109, 113; 1937, p. 39; 1938, p. 148.
- *Biografia liberale - Nicolae Grigore Deac / Traian Bosoancă.* În: *Glasul Mureșului*, serie nouă, TgM, nr. 7, 2 mai 1998.

DEÁK Farkas, istoric; n. 4 apr. 1832, TgM - m. 4 iun. 1888, TgM. Studii medii în TgM. Participă la revoluția din 1848-1849, fiind amestecat și în complotul antihabsburgic din TgM de la 1852. Condamnat la închisoare, eliberat abia în 1857. A fost adeptul apropierei româno-maghiare, redactând în acest sens o chemare către românii transilvăneni, editată în 1861. Din 1875 membru corespondent, iar din 1885 membru titular al Academiei Maghiare de Știință. Membru fondator al Soc. Maghiare de Istorie. În domeniul istoriografiei, are contribuții în ce privește publicarea izvoarelor și abordarea unor aspecte de istorie socială și economică de pe poziții progresiste.

Lucrări publicate:

- *Beszélyek.* - Kolozsvártt: Kiadja Demjén László, 1862. - 168 p., 263 p.
- *Beszélyek: Új, olcsó kiadás, két rész egy kötetben.* - Kolozsvártt: Kiadja Demjén László, 1864. - 168 p., 263 p.
- *A nemzetgazdaság története Magyarországon rövid vázlatban.* - Pest: Kiadja Stolp Károly, 1866. - VIII, 173 p.
- *Fogságom története.* - Pest: Kiadja Heckenast Gusztáv, 1869. - 191 p.
- *Wesselényi Anna özv. Csáky Istvánné (1584-1649) életrajza és levelezése.* - Budapest: Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1875. - 204 p.
- *Nagyvárad eleste 1660-ben.* - Budapest, 1877. - 160 p.
- *Szalay Ágoston emlékezete / írta Deák Farkas.* - Budapest: Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1879. - 19 p.
- *A zománcz-kérdéshez.* - Budapest: s.n., 1880. - 23 p.
- *Csengery Antal emlékezete.* - Budapest: Az Athenaeum R. Társulat könyvnyomdája, 1880. - 31 p.
- *Gróf Teleki Domokos emlékezete.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-hivatala, 1881. - 27 p.
- *Gr. Thököly Imre Levelei.* - Budapest, 1882. - XXII, 300 p.
- *A bújdosók levéltára,* Budapest, 1883. - 365 p.
- *Egy magyar főúr a XVII. században: Gr. Csáky István életrajza.* - Budapest: Kiadja Ráth Mór, 1883. - 351 p.
- *Báró Radvánszky Antal emlékezete / Deák Farkas.* -

- Budapest: Az Athenaeum R. Társulat könyvnyomdája, 1883. - 14 p.
- *A bujdosók levéltára: A gróf Teleki-család Maros-Vásárhelyi levéltárából* / sajtó alá rendezte Deák Farkas. Kiadja a M. T. Akadémia Tört. Bizottsága - Budapest: Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1883. - XIII, 366 p.
 - *Deák Ferencz életrajza.* - Pozsony-Budapest: Kiadja Stampfel Károly, 1884. - 24 p.
 - *Gróf Dessewffy Aurél életrajza.* - Pozsony-Budapest: Kiadja Stampfel Károly, 1885. - 26 p.
 - *Gróf Bethlen Miklós életrajza.* - Pozsony-Budapest: Kiadja Stampfel Károly, 1885. - 26 p.
 - *Forgách Zsuzsanna: 1582-1632.* - Budapest: Mehner Vilmos kiadása, 1885. - 108 p.
 - *A kolozsvári ötves legények strikeje 1537-ban és 1596-ban.* - Budapest, 1886. - 126 p.
 - *A kolozsvári ötves legények strikeje 1573-ban és 1576-ban: Székfoglaló.* - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1886. - 58 p.
 - *Ijabb gróf Pálffy-Daun Lipót Teanoi herceg emlékezete* / [Deák Farkas]. - Budapest: Franklin-Társulat könyvnyomdája, 1886. - 156 p.
 - *Gróf Dessewffy Aurél.* - Pozsony-Budapest: Kiadja Stampfel Károly, 1886. - 26 p.
 - *Gróf Bethlen Miklós.* - Pozsony-Budapest: Kiadja Stampfel Károly, 1886. - 26 p.
 - *Báró Apor Károly emlékezete: Felolvasatott a Székely Művelődési és Közgazdasági Egyletnek Maros-Vásárhelyt 1886 június 27-én tartott nagygyűlésén.* - Budapest: Franklin-Társulat könyvnyomdája, 1886. - 25 p.
 - *Uzoni Béldi Pál: 1621-1679.* - Budapest: Mehner Vilmos kiadása, 1887. - 215 p.
 - *Egy magyar főúr a XVII. században: gróf Csáky István életrajza* / Deák Farkas. - 2-ik kiadás. - Budapest: Kiadja Ráth Mór, 1888. - 351 p.
 - *Magyar hölgyek levelei* / közli Deák Farkas. - Budapest: Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1879. - XVI, 464 p.
 - *Gróf Tököly Imre levelei a gróf Teleki család Maros-Vásárhelyi levéltárából* / sajtó alá rendezte Deák Farkas. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-hivatala, 1882. - XXI, 300 p.
- în colaborare:**
- *Emlékkönyv a magyar irodalomból* / összeszedte Deák Farkas. - Budapest: Kiadja Osterlamm Károly, 1862. - 344 p.
 - *Magyar történelmi tár: A történelmi kútfők ismeretének előmozdítására. 2. folyam* / szerkeszti Toldy Ferencz. - 1. (13). köt. - 1862. - 252 p.
 - *Kolozsvári album* / szerkesztik B. Bánfi Dezső, Deák Farkas, Réthi Lajos. - Kolozsvárt: Stein János, 1862. - 252 p.
 - *Magyar történelmi jellemrajzok: Széchenyi Pál érsek s a nemzeti politika; Wesselényi Ferencz nádor; Pálffy Miklós / Lánchy Gyula, Deák Farkas, Jedlicska Pál.* - Budapest: A Magyar Történelmi Társulat kiadása, 1882. - 74 p.
 - *Pulszky Ferencznek ötvenéves írói működése jubileumára: 1834-1884* / Br. Nyáry Jenő, Torma Károly, Henszlmann Imre, Havas Sándor. - Budapest: s.n., 1884. - 173 p.
 - *Magyar Helikon: Jeles magyar államférfiak életrajz-gyűjteménye. 2. osztály. 1. kötet: Gróf Széchenyi István, Esterházy Miklós nádor, Wesselényi Ferencz nádor, Széchenyi Pál, Deák Ferencz, Kemény János, Bocskay István / Helmár Ágost és Dr. Mangold Lajos.* - Pozsony: Kiadja Stampfel Károly, 1884. - 240 p.
 - *Magyar történelmi életrajzok. 3-ik kötet: Felső-Vadászi Rákóczy Zsigmond; Kornyáti Békés Gáspár; Uzoni Béldi Pál; Bedegi Nyári Krisztina* / szerkeszti Szilágyi Sándor. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, 1886-1887. - 183 p.; 103 p.; 215 p.; 132 p.
 - *Magyar családtörténeti könyvészet: 1472-1905* / összeállította Köblös Zoltán. - Kv.: s.n., 1909. - 74 p.
 - *Dürer-Literatur in Ungarn 1800-1928* / herausgegeben von Kgl. Ungarischen Ministerium für Kultus und Unterricht. - Budapest: s.n., 1928. - 47 p.
 - *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről* / Bethlen Lajos, Kazinczy Ferenc, Dérnyé Széppataki Róza, Kemény Zsigmond, Jakab Elek, Bisztray Károly, Gyulai Pál, Deák Farkas és Mikó Imre írásaiból. - 10. köt. Két ország ölekezése 1791-1867. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942]. - XLII, 282 p.
 - *Hazai oklevéltár: 1234-1536* / szerkesztették: Nagy Imre, Deák Farkas és Nagy Gyula. - Budapest: Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, 1879. - VI, 473 p.
 - *Budavára visszavétele* / írta egy szemtanú; angolból fordította, előszóval s jegyzetekkel ellátta Deák Farkas. - Budapest: Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1886. - 144 p.
- Referinte:**
- *Itt is, ott is* / K. Papp Miklós. - Budapest: Aigner Lajos hivatala, s.a. - 360 p.
 - *A magyar irodalom története: Képes díszmunka két kötetben [1906].* - 1. köt. A legrégebb időkől Kisfaludy Károly felléptéig. - 923 p.
 - *Hazai okmánytár = Codex Diplomaticus Patrius Hungaricus.* - 6. köt. - VII, 492 p.
 - *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 kötetben].* - 2. köt. A magyar irodalom a XVI. század protestáns korszakában. - 575 p.
 - *A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig: 1772-1831.* - 1. köt. - VIII, 274 p.
 - *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről* / Bethlen Lajos, Kazinczy Ferenc, Dérnyé Széppataki Róza, Kemény Zsigmond, Jakab Elek, Bisztray Károly, Gyulai Pál, Deák Farkas és Mikó Imre írásaiból. - 10. köt. Két ország ölekezése 1791-1867. - XLII, 282 p.
 - *A nemzetgazdasági eszmék fejlődési története és befolyása a közviszonyokra Magyarországon* / írta Kautz Gyula. - Pest: Kiadja Heckenast Gusztáv, 1868. - 603 p.
 - *Fogságom története* / Deák Farkas. - Pest: Kiadja Heckenast Gusztáv, 1869. - 191 p.
 - *Régi magyar költők tára.* - 1. köt. Középkori magyar költői maradványok. - 1877. - XII, 391 p.
 - *Magyar családélet és háztartás a XVI. és XVII. században.* - 1 kötet. - 1896 - V, 494 p.- 2 kötet; *Az adatgyűjtemény* 1: köt. -1879. - VIII, 406 p. - 3 köt.: 1879. - VII, 431 p.
 - *Vázlatok a Magyar Tudományos Akadémia félszázados történetéből: 1831-1881.* - Budapest: s.n., 1881. - 165 p.
 - *A szépprózai elbeszélés a régi magyar irodalomban.* - 1. köt. 1526-1774. - 1886. - VIII, 304 p.
 - *A magyarországi közművelődési egyesületek élete / a Közművelődési Egyesületek első congressusa elé terjeszti Gerlóczy Károly.* - Budapest: Pesti Könyvnyomda Részvény-Társaság, 1887. - 105 p.
 - *Magyar nyelvtörténeti szótár a legrégebb időkől a nyelvújításig.* - 1. köt.: A-I. - 1890. - XXXIV, 1654 col.
 - *Magyar oklevélszótár: Régi oklevelekben és egyéb iratokban előforduló magyar szók gyűjteménye / Legnagyobb részüket gyűjtötte Szamota István.* - Budapest: Kiadja Hornyánszky Viktor Könyvkereskedése, 1902-1906.
 - *Emlékbeszédek a M. Tud. Akadémia tagjai felett. 11 köt.* -

Budapest. - 17 p., 19 p., 35 p.

- *Magyar családtörténeti könyvszet: 1472-1905 / összeállította Köblös Zoltán. - Kv.: s.n., 1909. - 74 p.*
- *Maros-Vásárhelyi lexikon / szerkesztette: Szentgyörgyi Dénes. - Mv: s.n., 1912. - 240 p.*
- *Jegyzéke a kereskedelmi szakoktatás körébe tartozó Magyarországon megjelent műveknek / összegyűjtötte és összeállította Zilahi György. - Budapest : s.n., 1913. - 75 p.*
- *A nemzetiségi kérdés könyvszetéhez / összeállította Léczfalvi Sipos Kamilló dr. - Kv: Az EMKE kiadása, 1915.*
- *Báró Kemény Zsigmond. - 1. köt. - 1922. - 454 p.*
- *Az abszolútizmus kora Magyarországon: 1849-1865. - 1. köt. - 1922. - 436 p.*
- *Báró Kemény Zsigmond. - 2. köt. - 1923. - 587 p.*
- *Az abszolútizmus kora Magyarországon: 1849-1865. - 2. köt. - 1925. - 566 p.*
- *Istoricul farmaciei din Ardeal / Dr. Iuliu Orient. - Cj: Cartea Românească, 1926. - 177 p.*
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés. - 2. kötet: A magyar irodalom a XVI. században. - 1930. - 575 p.*
- *Közgazdasági és pénzügyi irodalom (B 8. szakjelzéssel). - Budapest: Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T, 1932. - LXXVI, 1335 p.*
- *Az országgyűlési beszéd útja / Dr. Siklóssy László; Kornis Gyula előszavával. - Budapest: s.n., 1939. - 606 p.*
- *Novella- és regényirodalmunk a Bach-korszakban. - 2. köt. - 1941. - 748 p.*
- *Író és nemzet / Bisztray Gyula. - Budapest: Révai, 1943.*
- *Enciclopedia istoriografiei românești. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - p. 121.*

DECEL, P. Dionisie, învățător, pr. gr.-cat., protopop, om politic; n. 24 mai 1869, Hamba, SB - m. 24 mai 1949, Teaca, BN. Studii: Șc. confesională gr.-cat. din Săcădate, apoi transferat la Șc. prim. confesională rom.-cat. din SB, cu lb. de predare germană (1880); Gimnaziul superior de stat din SB (1888); Seminarul gr.-cat. din Blaj (1892). Hirotonit pr. la 19 iul. 1893 în

Lugoj. A funcționat ca învățător (1892-1893) la Șc. gr.-cat. din SB; apoi cooperator la parohia din Orlat, iar din 9 apr. 1905 este numit pr., înființând aici Reuniunea de Femei „Sf. Maria,” membru în Congregația Cottenza a sașilor din Orlat; membru în comitetul Despărțământului Săliște al Astei. În 1908 este numit pr. în Band, MS; aici a reparat biserica, a construit o nouă casă parohială, a înființat un cor bisericesc, Reuniunea de Femei „Sf. Maria”, iar în calitate de membru al Despărțământului MS al Astei a susținut numeroase conferințe în localitate și în împrejurimi. Este arestat și închis 15 zile în cazarma honvezilor de la Cj (1916). Este avansat protopop onorar al Bandului; administrează interimar Districtul Mureșului (1914-1919); a participat la MAN de la Alba Iulia ca delegat în calitate de protopop gr.-cat. al Bandului; se implică în adm. locală, solicită ca lb. română să fie lb. protocolară, a corespondenței între comune, iar notarii trebuind să o cunoască. Membru al PNR; contribuie la înființarea primei bănci populare românești „Izvorul” (1920); membru în Comisia adm. a jud. MS-Turda (1919); ales preș. al Casinei române din Band (1919). Este numit pr. în Teaca și protopop al Districtului Fărăgău (1923-1940); membru în Despărțământul Teaca al Astei (1924), ales preș. al acesteia (1925). A fost ales preș. Cons. de adm. la „Tecana”, Soc. comercială pe acțiuni din Teaca; preș. Comitetului de cenzori la „Ajutorul”, Bancă de credit,

comerț și economii din Teaca; a ridicat 7 noi biserici (Filpișul Mic, Lunca, Teaca, Orosfaia, Delureni, Sântu, Frunzeni), case parohiale (Filpișul Mic, Milășel, Pinticu), o șc. confesională (Crăiești).

Referințe:

- *Monografia orașului Tg. Mureș / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 234.*
- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1943, p. 54.*
- *Virtus Romana Rediviva / Teodor Tanco. Vol. 5. - Bistrița, 1984, p. 48-49.*
- *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918. - Sibiu, 1986, p. 271.*
- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 78-82.*
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 196.*
- *Dionisie P. Decei luptător pentru desăvârșirea unității naționale și consolidarea ei / Traian Bosoancă. În: Revista Bistriței. - Bistrița, 12-13, 1999, p. 385-389.*

DEE NAGY Anikó, Dee Nagy Anna; prof.,

bibliotecar; n. 10 oct. 1939, TgM. Studii: UBB, CjN, Fac. de Filologie, Secția maghiară-germană (1962) Dr. în filologie, UBB CjN, 1975. Prof. la Păingeni, MS (1963-1964); bibliograf la Biblioteca Teleki (1964-1999); bibliotecar șef (1981-1999). Distinsă cu premiul „Monoki István” din partea Asoc. EMKE.

Lucrări publicate:

- *Teleki Sámuel és a Teleki Téka. - Bukarest, Kriterion, 1976.*
- *Marca tipografică - mijloc de identificare a cărților vechi. - TgM: BJM, Fond Teleki-Bolyai, 1994. - 16 p., 84 p.*
- *A könyvtáralapító Teleki Sámuel. - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 1997. - 456 p.*
- *A marosvásárhelyi Teleki - Bolyai Könyvtár ex librisei. - Budapest - Kv., Balassi-Polis, 2001.*
- *Bibliothecae Samuelis Com. Teleki de Szék Pars Quinta. Libros inde ab Anno MDCCCXIX pst typis vulgatum Catalogi Partem Quartam comparatos Complexa, Curam gerebat Anikó Dee Nagy. - Budapestini - Novi Fori Siculorum, 2002.*
- *Gondolatok a marosvásárhelyi Teleki Tékából: Tanulmányok, előadások, cikkek. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2007. - 432 p.*
- **în colaborare:**
- *Az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság kétszáz éve: (1793-1993). - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása, 1994 - 100 p.*
- *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára / Szerkesztette Kovács András, Sipos Gábor, Tonk Sándor. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1996. - 608 p.*
- *Marosvásárhely történetéből / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.*
- *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok / Szerkesztette János házy György. - 2. köt. - 1999. - 239 p.*
- *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - Vol. 2. - 2001. - 399 p.*
- *Bethlen Kata könyvtárának rekonstrukciója / Simon*

Melinda, Szabó Ágnes; Deé Nagy Anikó bevezetésével. - Szeged Karpatenbecken der frühen neuzeit: Scriptorum, 1997. - LVI, 155 p.

• *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd. - Mv.: Mentor, 2002 - Teleki Téka Alapítvány. - 623 p.

• *Bolyai János (1802-1860). Fogalmazványok a Tanhoz, illetőleg az Üdvtanhoz* szerkesztette Benkő Samu. - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 2003. - XLIV, 307 p.

• *En Istenem hová leszünk?...* Húsz éves az Erdély Művészetéért Alapítvány. Vármegye Galéria. - Budapest, (2008) (red., pref.)

Studii și articole:

• *Erdélyi közgyűjtemények bemutatása. Teleki-Téka Marosvásárhely.* In: *Aetas*, 3, 1993, p. 230-240.

• *Az Erdélyi Magyar Nyelomívelő Társaság és Teleki Téka.* In: *Az Erdélyi Magyar Nyelomívelő Társaság kétszáz éve (1793-1993).* Erdélyi Tudományos Füzetek. 218. Kolozsvár, Erdélyi-Múzeum Egyesület, 1994, p. 40-45.

• *Iffy gróf Teleki Domokos.* In: *Erdély Múzeum*, 56, nr. 1-2, 1994, p. 25-50.

• *Dutch cultural remains in Marosvásárhely.* In: *Een Boek heeft een Rug. Zoetermeer*, 1995, p. 74-80.

• *Könyvgyűjtő asszonyok a XVIII. Században.* In: *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára.* Szerk. Kovács András, Sipos Gábor, Tonk Sándor. Kv., Erdélyi Múzeum-Egyesület, 1996, p. 135-147.

• *Bethlen Kata könyvtárának rekonstrukciója.* Deé Nagy Anikó bevezetésével. Szeged, 1997, p. XXV-LII.

• *Kazinczy Ferenc könyvei Marosvásárhelyen. Adalékok Kazinczy könyvtárának történetéhez.* In: *Magyar Könyvszemle*, 114, évf. 1998 / 4, p. 411-415.

• *Régi bibliák egy erdélyi könyvesházban, a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtárban.* In: *A magyar művelődés és kereszténység. A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai. Róma-Nápoly. II. Kötet.*- Budapest-Szeged, 1998, p. 631-643.

• *Musis Patriis.* In: „Egyszer volt...” Háromszáz év történelme egy család életében.. *A Telekiek (1697-1997).* Szerk. Holopcev Péter. Miskolc, 1998. p. 9-18.

• *A Csiki Székely Krónika Marosvásárhelyen őrzött másolatai.* In: *Az EME bölcsész- és történettudományi szakosztálya... előadástémája.* - Csíkszereda, 1999, p. 111-116.

• *Tanárok könyvei a Marosvásárhelyi Kollégium Könyvtárában.* In: *Kőrösi Csoma Sándor és tudományos műhelyeink.* Szerk. Gazda József. Sepsiszentgyörgy, 1999, p. 54-60.

• *Marosvásárhely könyves múltjából.* In: *Marosvásárhely történetéből.* Szerk. Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós. - Mv.: Mentor Kiado, 1999, p. 195-201.

• *Teleki Sámuel.* In: *Erdélyi Panteon. Művelődéstörténeti vázlatok.* 2. köt. - Mv.: Mentor Kiado, 1999, p. 25-30.

• *Egy hagyományörző kisebbségi könyvtár.* In: *Magyar könyvtárosok IV. Szakmai találkozója.* Budapest - Debrecen 1996. augusztus 7-10. Budapest, 1999, p. 17-22.

• *A Bolyaiak könyvtára.* In: *Erdélyi Múzeum*, nr. 1-2, 2000, p. 19-45.

• *Kárpát - medencei könyvtárörökségünk számbavételének néhány kérdése.* In: *Könyvesház (a Művelődés melléklete)*, 9, nr. 2, p. 1-6.

• *A marosvásárhelyi Kaszinó krónikája.* In: *Maros Megyei magyarság történetéből. Tanulmányok. 2. kötet.* Szerk. Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor Könyvkiadó, 2001, p. 95-125.

• *A marosvásárhelyi Teleki Téka a második világháború után.* In: *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára. 1802-2002.* Szerk. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd, Mv., Teleki Téka Alapítvány - Mentor Kiado, 2002, p. 144-186.

• *Iffy Teleki Domokos az erdélyi tudományosság szolgálatában. Évek az ezerszázból. Kortárs erdélyi történetek.* Szerk. Dávid Gyula, Veress Zoltán. H.N., Erdélyi Könyv Egyesület, 2002, p. 185-198.

• *Koncz József (1829-1906).* In: *Erdélyi Múzeum*, nr. 3-4, 2002, p. 113-120.

• *A marosvásárhelyi Teleki Téka a hatalom ellenében.* In: *A könyvtár és a hatalom. Tanulmányok és dokumentumok.* Szerk. Monok István. Budapest: Gondolat, 2003, p. 195-210.

• *Fogalmazványok a Tanhoz. Illetőleg az Üdvtanhoz. Bolyai János marosvásárhelyi kéziratai I.* Szerk. Benkő Samu. - Kv., Erdélyi Múzeum - Egyesület, 2003.

• *A Bolyaiak könyvtára.* In: *Bolyai-Emlékkönyv Bolyai János születésének 200. évfordulójára.* - Budapest, Vince Kiado, 2004, p. 333-366.

• *Mátyus István és könyv.* In: *Kibédi Mátyus István orvosdoktor, a magyar táplálkozástudomány úttörője.* Székelyudvarhely, 2007, p. 146-155.

• *Mátyus István doktor, a gutenbergi örökség maroszéki sáfárja.* In: *A gyógyítás múltjából. Emlékkönyv Spielmann József orvostörténész születésének 90. évfordulójára.* Szerk. Spielmann Mihály. - Mv., Mentor Kiado, 2008, p. 43-66.

• *Az erdőszentgyörgyi Rhédey kastély-könyvtár a XVIII. században.* In: *Emlékkönyv Benkő Samu születésének nyolcvanadik évfordulójára.*- Kolozsvár, Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2008, p. 39-66.

• *A Bolyaiak könyvei a mában / Deé Nagy Anikó.* In: *Új magyar szó: Színtérkép* (kulturális-közéleti melléklet), 2008. január 11-12, p. 4.

Referințe:

• *Teleki Sámuel albuma /* Kiséő tanulmányal közreadja Jankovics József. - Szeged: JATE, 1991. - 61 p.

• *EMKE: 1885-1995 /* Szerkesztette Dávid Gyula; Nagy Pál. - Kv: Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, 1995. - 97 p.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig ?* Vol. 1- 2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 170.

• *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. I. füzet /* Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 147.

• *Az erdélyi matematika történetéből /* T. Tóth Sándor. - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.

• *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Aniko tiszteletére.* - Mv.: Teleki Téka Alapítvány, 2009, p. 9-15, 17-20, 459-462.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I, A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 182.

• *Bibliológiai románai. Dicționar /* Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 81-82.

DÉGI Éva, artist plastic; n. 16 mai 1961, Târnăveni,

MS. Studii: Lic. Teoretic Târnăveni; studentă la Univ. de Artă și Design CjN, Fac. de Arte Plastice, secția pictură. Membră AAP MS (din 1985); membră a AAP Mészáros László din Budapesta (din 2004); membră a AAP UAP Kunstverein Passau, Germania (din 2005). Expoziții personale: Casa de Cultură „Mihai Eminescu” (1989); Galeria „Unirea”, TgM (1993, 1998, 2001, 2003, 2006); Galeria „Târnava Mică”, Târnăveni (2003, 2004, 2006); Holul pensiunii Popdan (2003); Galeria Radóczy Mária, Budapesta (2004); Galeria „Casei de creație” Passau, Germania (2005); Galeria Institutului de Sănătate, München, Germania (2005); Galeria „Promotor”, Budapesta, Ungaria (2005); Muzeul Mun. Târnăveni (2006, 2008); Galeria „Lics”, Budapesta, Ungaria (2006); Galeria „József Attila”, Vecsés, Ungaria (2006); Galeria „Kovács Máté”, Hajdúszoboszló, Ungaria (2007); Muzeul din Turnul cu ceas, Sighișoara (2008). Expoziții colective: Târnăveni, TgM, Reghin, Sovata, Cund, Zagăr, SM, Budapesta, Dunapataj, Vecsés, Hajdúszoboszló (Ungaria), Passau, München (Germania), Leptokaria (Grecia), Sighișoara. Participă la simpozioane și tabere de creație: Sovata, Cund, Berghia, Budapesta, Dunapataj, Passau, Leptokaria, Budafok-Tétény, Hajdúszoboszló.

Referințe:

- *Artă plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 33, 261.
- *Expoziție de anvergură la Târnăveni* / Ioan Korpoș. În: *Punctul*, 6-12 febr. 2006, p. D8, 2 foto.

DÉLCZEG Ibolya, decorator; n. 9 ian. 1928, Bistrița, BN. Studii: Șc. de Artă din Cj (1968). Membră a AAP MS (1994). Organizează expoziție personală în Sala de expoziții „George Coșbuc” din mun. Bistrița (2006); participă cu lucrări de pictură și icoane pe sticlă la expoziții organizate în Sala „Unirea” din TgM; expune lucrări în Sala „Dalles” din București, la Expoziția Națională de Artă Plastică. Tehnici folosite: pictură în ulei pe pânză și carton, acuarelă, tempera pe sticlă. Are lucrări în colecții particulare în țară și străinătate.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 38.

DELLY Ferenc, actor; n. 3 oct. 1901, Szeged,

Ungaria - m. 8 febr. 1960, TgM. Este printre fondatorii Teatrului Secuiesc din TgM (1946); prof. univ. la Institutul de Teatru „Szentgyörgy István” din TgM (1948). Apare pe scena Palatului Culturii din TgM în piesele *Omul care a văzut moartea* de Victor Eftimiu, *Steaua fără nume* de M. Sebastian, *Mandragora* de N. Machiavelli, *Discipolul diavolului* de G. B. Shaw, *Avarul* de Molière, *Cavalerul mut* de Heltai Jenő, *Bánk Bán* de Katona József, *Azilul de noapte* de M. Gorki s.a.

Distins cu titlul de maestru emerit (1954); Premiul de Stat clasa I, pentru rolul din spectacolul *Făclia* (1955).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 63, 1 foto.
- *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál; a borítólapon és a rajzokat Horváth Gyöngyvér készítette. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991. - 207 p.
- *Színház történeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz. - TgM: Editura Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12, 13.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 172-176.

DEMÉNY Lajos, istoric, cercet. șt.; n. 9 oct. 1926,

Filipișul Mic, MS - m. 19 nov. 2010. Studii: Fac. de Istorie, Univ. Sankt Petersburg (1954). Dr. în istorie (1956). Doctor Honoris Causa, Univ. Seghedin, Ungaria (1999). Prof. la Academia de Științe Sociale din București (1954-1956); prodecan al Fac. de Istorie (1956-1959); red. principal, Ed. Academiei Române (1959-1962); cercet. șt. principal (din 1963) și șef sector istoria minorităților (din 1967), Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” București (1963-1997); ministru adj., Ministerul Învățământului și Cercetării din România pe probleme de educație a minorităților (1990); senator UDMR de BH și vicepreș. al Comisiei de educație în Senat (1990-1992). Cercet. al istoriei Transilvaniei în sec. XV-XVII și al culturii din sec. XVI-XVII, precum și al istoriei cărții (tipăriturilor) românești; a inițiat retipărirea *Székely Oklevéltár (Diplomatarul Secuiesc)*, serie nouă, vol. I-VI, în colab., vol. I-II (1983, 1985), vol. III. (1994), vol. IV-VI (1998-2000); a identificat și editat prima ediție românească în limba slavo-română a *Evanghelierului lui Matei*, apărută inițial la SB. Membru corespondent al Academiei Politice și de Științe Sociale din România (1971-1989), membru fondator al Soc. Muzeului Ardelean (din 1990); membru extern al Academiei Maghiare de Științe (din 1994); membru al Comisiei de Istorie Maghiaro-Română (1969-1975); Asoc. Internațională a Istoriei Hârtiei din Amsterdam (din 1967). Distins cu „Crucea de Onoare” a Republicii Ungare (1997).

Lucrări publicate:

- *Az 1437-38-as bábolnai népi felkelés*. - București, 1960. - 280 p.
- *Evanghelierul slavo-român de la Sibiu, 1551-1553*. - București, 1971. - 420 p.
- *Parasztfelkelés Erdélyben: 1437-1438* / Demény Lajos. - Budapesta: Gondolat, 1987. - 207 p.
- *Székely oklevéltár: Új sorozat* / Közzéteszi Demény Lajos, Pataki József és Tüdős S. Kinga Közzéteszi Demény Lajos, Pataki József és Tüdős S. Kinga. - 3. köt.: Udvarhelyszéki törvénykezési jegyzőkönyvek 1598-1600. - Budapest: Európa Könyvkiadó, 1994. - Bukarest: Kriterion Könyvkiadó. - 443 p.
- **în colaborare:**
- *Răscoala seimenilor sau răscoala populară*. -

București, 1968. - 324 p.

• *Carte, tipar și societate la români în secolul al XVI-lea* / Demény Lajos, Lidia A. Demény. - București: Kriterion, 1986. - 351 p.

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.

• *Székely oklevéltár: Rezumatele actelor cuprinse în volumele I-III din seria nouă = Diplomatarium secuiesc* / Întocmite de dr. Demény Lajos. - București: Kriterion, 1994. - 79 p.

• *Az 1437-1438. évi erdélyi parasztfelkelés forrásai* / Előszóval és jegyzetekkel közzéteszi Demény Lajos. - Bukarest: Kriterion, 1991. - 235p

• *Din istoria turcilor dobrogeni* / Mehmet Ali Ekrem; cuvânt înainte de Demény Lajos. - București: Kriterion, 1994. - 256 p.

• *Székely oklevéltár: Új sorozat* / Bevezetéssel és jegyzetekkel közzéteszi Demény Lajos. - Vol.8: Székely népesség-összeírások 1680-1692. - Mv.: Mentor, 2006. - 420 p.

Studii și articole:

• *Textele celor două înțelegeri, încheiate în 1437 între răsculați și nobili, după documente originale*. În: *Studii*, 13, nr. 1, 1960, p. 96-111.

• *Documente noi referitoare la răscoala de la Bobâlna*. În: *Studii și materiale de istorie medie*, 4, 1960, p. 395-421.

• *Le premier texte roumain imprimé*. În: *Revue Roumaine d'Histoire*, 4, nr. 3, 1965, p. 385-412.

• *O tipăritură slavo-română precoresiană*. În: *Studii*, 18, nr. 5, 1965, p. 1001-1038

• *Papiergeschichte des 16. Jahrhunderts im Blickpunkt der Historiker aus Rumänien*. În: *VII. International Congress of Paper Historians Oxford*, 1967, p. 17-33.

• *Comerțul de tranzit spre Polonia prin Țara Românească și Transilvania*. În: *Studii*, 20, nr. 3, 1969, p. 465-498.

• *L'imprimerie cyrillique de Macarios de Valache*. În: *Revue Roumaine d'Histoire*, 8, nr. 3, 1969, p. 549-574.

• *Tipăriturile tirgoviștene din secolul al XVI-lea în bibliotecile și muzeele din Moscova și Leningrad*. În: *Studia Valachica*, 1970, p. 143-163.

• *Noi contribuții cu privire la lupta socială și națională a românilor transilvăneni la sfârșitul secolului al XVIII-lea*. În: *Studii*, 24, nr. 6, 1971, p. 1159-1186.

• *Tipărița bucureșteană în secolul al XVI-lea*. În: *Studii*, 25, nr. 2, 1972, p. 203-225.

• *Tipărituri chirilice sârbe din secolul al XVI-lea în Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*, 12, 1972, p. 51-74.

• *Cartea și tiparul - promotori ai legăturilor culturale dintre țările române în secolul al XVI-lea*. În: *Studii și materiale de istorie medie*, 6, 1973, p. 94-109.

• *Psaltirile chirilice tipărite în Transilvania în a doua jumătate a secolului al XVI-lea*. În: *Studii și cercetări de bibliologie*, 13, 1974, p. 91-112.

• *Secuții și Mihai Viteazul*. În: *Mihai Viteazul*. - București, 1975, p. 127-149.

Referințe:

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 122-123.

• *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig ?* Vol. 1- 2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.1: A-K, 1996, p. 171.

• *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet* / Szerkesztette

Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 148-149.

• *Historia Manet: Volum omagial Demény Lajos = Emlékkönyv 75*. - București: Kriterion, 2001. - 552 p.

• *Who's who în România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.

• *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 181.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 183-184.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 82.

DEMETER András István, actor, regizor;

manager teatral și cultural; n. 18 mai 1969, TgM. Studii: Fac. de Teatru, AAT, TgM (1992), masterat „ECUME”, Șc. Superioară de Comerț, Dijon, Franța (1999); Fac. de Drept Tm, Univ. „Tibiscus” (2004). Actor (1992-2002), dir. al Teatrului Maghiar „Csiky Gergely” Tm; secretar de stat în Ministerul Culturii (2005); dir. al Radiodifuziunii Române (2010-2012); membru al senatului UNITER (1998). Roluri interpretate: Romeo în *Romeo și Julieta* de Shakespeare, Kurt în *Play Strindberg* de Dürrenmatt; Metellus în *Catullu* de Füst, TgM (1992); Arthur în *Tango* de Mrozek; Figaro în *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais (1995); Alioșa în *Azilul de noapte* de Gorki (1996); Alexandro de Medici în *Lorenzaccio* de Musset (1998); Porcu' în *Strategia porcului* de Cousse (2000), Teatru Maghiar Tm; Max în *Ben* de Shermann (1999), Orlando în *Cum vă place* de Shakespeare (2000), Tm; Apostol Petru în *Tragedia omului* de Madach (2000), Teatru Național Budapesta.

Referințe:

• *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1- 2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.1: A-K, 1996, p. 172.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 149.

• *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - s.I, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 184.

DEMETER Róbert, pictor; n. 1876, Aluniș, MS - m. 1930, Gheorgheni, HR. Studiază la Budapesta la Șc. de artă a lui Benczúr. Este prof de desen la TgM; este cunoscut drept cel mai bun realizator de portrete (Portretul lui Molter Károly).

Referințe:

• *Catalogul pinacotecii = Catalogue de la pinacothèque. 1934*. - S.n., 1934. - 47 p., 14 f.

• *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu-Mureș 1939*. - Ediția a 2-a. - TgM: s.n., 1939. - 25 p.

• *Erdélyi magyar művészeti XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 74.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 pl.

DEMETER Wilhelm, sculptor; n. 1 ian. 1936, Zaul de Câmpie, MS. Studii: Lic. de Artă TgM (1955);

IAP „Nicolae Grigorescu,” Secția sculptură din București; bursă de documentare, Italia (1970). Membru UAP, preș., preș. onorific al filialei; contribuie la realizarea unui modern Centru de Creație al Artiștilor Plastici, Constanța. Din 1961 participă la expoziții colective la Constanța, anuale de stat și saloane de desen și gravură. Expoziții internaționale: Milano (1969), Bagdad (1987), Sevilla (1992), Yokohama (1998). Participă la expoziția de artă românească organizată de fundația Enzo Pafani la Legnono-Costelanza, Italia (1969). Lucrări de artă monumentală pe litoral: *Pescăruși*, oțel inoxidabil, 5,5 m înălțime, Tulcea (1964); *Construcție clară*, semnal de tabără din beton alb, plaja Costinești (1970); *Firiză*, mozaic de marmură; *Sculptură cinetică*, oțel colorat, sediul administrativ Petromidia (1995); *Arc în timp*, marmură și oțel inox, Constanța (1997). Deține lucrări în muzee din țară și în colecții particulare din țară și străinătate; artă ambientală în obiective turistice de pe litoral. Distincții: 2 premii UAPR pentru sculptură (1963, 1985), Ordinul „Meritul Cultural” (1968), Ordinul Național „Serviciul Credincios” în gradul de cavaler (2000).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Who's who în România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára* = *Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.

DEMETER-ERDEI Zoltán, prof. de sport; n. 10

nov. 1952, TgM. Studiile gimnaziale și lic. la Liceul „Bolyai Farkas” TgM (1963-1971); IPed. de 3 ani TgM. Metodist la Casa Pionierilor TgM (1974-1989); prof. de sport la Gimnaziul „Liviu Rebreanu” (1990-); dir. adj. la Gimnaziul „Liviu Rebreanu” (1998-); vicepreș. al Federației Române de Badminton (1990-1994); delegat la conferințele Uniunii Europene de Badminton (1990-1993); arbitru internațional de badminton. Specializări: antrenor de fotbal, TgM (1974); antrenor de badminton, Budapesta (1976). Antrenor la echipa de seniori a României, badminton (1991-1993); ca antrenor, obține titlu de campion balcanic la dublu mixt-seniori (1991); calificarea echipei României în grupa A (valorică) a campionatului european de badminton, Viena (1993). Realizează pliante referitoare la răspândirea jocului de badminton; publică articole în ziarele: *Scânteia tineretului* și *Iffjűmunkás* (1974-1986). Distincția „Gheorghe Lazăr” cls. a II-a (2007).

Lucrări publicate:

- *Badminton*. - București: Editura Sport-Turism, 1983. - 144 p.

Referințe:

- *Chestionar*

DIACONESCU, Aurelia, prof., cercet. șt.; n. 23

mai 1946, Câmpeni, AB. Studii: Șc. Gen. Câmpeni (1952-1959); Lic. „Mihai Viteazul” Turda (1959-1963); UBB, CjN, Fac. de Biologie-Geografie, Secția Geografie (1963-1968). Prof. de geografie la Lic. „Petru Maior” Reghin (1968-1972); bibliotecară la IPed. TgM (1972-1974); secretar de facultate,

IPed. TgM (1974-1979); muzeograf, MJM (1979-1984); Șef de secție, Etnografie (1984-2002); cercet. șt., șef de secție la MJM (2002-). Cercetarea culturii materiale și spirituale din zonele etnografice mureșene cu depistarea valorilor de patrimoniu și colecționarea lor în colecțiile muzeale. Studiul colecțiilor muzeale, concretizat în elaborarea a 7 cataloage de colecție; elaborarea de lucrări de muzeologie generală valorificată în publicații de specialitate, 31 sesiuni științifice naționale și județene, 52 simpozioane (18 conferințe ținute, 10 publicate în *Caietele Fundației Culturale „Romulus Guga”* TgM). Specializări în muzeologie gen., metode și tehnici de cercetare etnografică, conducerea instituțiilor muzeale, expert în domeniul bunurilor etnografice. A elaborat tematica și a coordonat realizarea expoziției de bază a MEAPM. Membră a Asoc. de Științe Etnografice din România (2003). Publică 24 studii și articole în reviste de specialitate, 5 în colaborare; 7 articole în *Steaua roșie* (1980-1983); 62 în *Cuvântul liber* (1991-2007); 3 în *Recurs* (2000-2001); 7 în *Informația de Mureș* (2007); 266 materiale difuzate la Radio TgM (1981-1997). A elaborat tematica și a realizat 42 expoziții temporare, dintre care 13 în colaborare; expoziții permanente: TgM, Năsăud (1981), Târnăveni (1986). Medalia „Meritul Cultural” cls. I, categoria E, conferită de preș. României (2004); Medalia jubiliară a Complexului Național Muzeal Astra, SB (2005).

Lucrări publicate:

- *Muzeul de Etnografie și artă populară: Ghid*. - TgM: MJM, 1996. - 50 p.
- *Aurel Filimon (4.III.1891 - 6.III.1946) Fondatorul Muzeului din Târgu-Mureș. Activitatea etnografică*. - TgM: Editura Cezara Codruța Marica, 2009. - 50 p.; 87 p.
- *Ceramica în suluri de lut din colecțiile etnografice mureșene*. - CjN: Mega, 2011. - 106 p.

- în colaborare:

- *O valoroasă colecție de etnografie și artă populară*. În: *Aurel Filimon, consacrare și destin*. - TgM: BJM, 2001, p. 41-68.

- *Dovezi ale trecutului la Muzeul Etnografic Tg. Mureș*. În: *Târgu-Mureș - oraș al artelor*. - TgM, 2006, p. 119-136.

Studii și articole:

- *Ceramica în suluri de lut, argument al continuității poporului român în Valea Mureșului*. În: *Marisia*, 13-14, TgM, 1983-1984, p. 417-429.
- *Aurel Filimon etnograf*. În: *Cuvântul liber*, 3 mart. 1991.
- *Metode și unelte de pescuit în județul Mureș*. În: *Marisia*, TgM, 15-22, 1992, p. 429-447.
- *Personalități locale și activitatea instructivă a Muzeului*. În: *Revista Arhivelor*, TgM, nr. 4, 1992, p. 40-

42.

- *Expoziția temporară: Interiorul tradițional țărănesc din zona Târnavelor.* În: *Revista Muzeelor*, București, nr. 3, 1993, p. 23-25.
- *Inventarul de vatră - obiecte din metal, din gospodăria țărănească tradițională.* În: *Marisia*, 23-24, TgM, 1994, p. 534-542.
- *Expoziția temporară: Achiziții noi în patrimoniul etnografic.* În: *Revista Muzeelor*, București, nr. 4, 1994.
- *Mitul Bătrânului Crăciun.* În: *Cuvântul liber*, 24 dec. 1994.
- *Luna lui Faur în date și credințe.* În: *Cuvântul liber*, 3 febr. 1995.
- *Cerul românesc.* În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 1995 (I); 3 mart. 1995 (II); 10 mart. 1995.
- *Ouăle încondeiate.* În: *Cuvântul liber*, 8 apr. 1995 (I); 15 apr. 1995 (II); 22 apr. 1995 (III).
- *Armindenul.* În: *Cuvântul liber*, 29 apr. 1995.
- *Sânzienele.* În: *Cuvântul liber*, 24 iun. 1995.
- *Muzeul Etnografic din Tg. Mureș și unele aspecte ale educației patriotice.* În: *Revista Muzeelor*, nr. 2, 1995, p. 15-20.
- *Cămașa „împăturată” din comuna Valea Largă jud. Mureș.* În: *Revista Muzeelor*, nr. 1, 1996, p. 39-42.
- *Portul popular din Transilvania din cartea veche străină.* În: *Revista Muzeelor*, nr. 3, 1996, p. 60-65.
- *Ouăle de Paști.* În: *Studii și cercetări etnografice*. Vol.1, Bistrița, 1996, p. 21-34.
- *Din istoricul Muzeului Etnografic din Tg. Mureș.* În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 7-17.
- *Cămășile femeiești din colecțiile etnografice mureșene.* În: *Marisia*, 25, 1996, p. 29-50.
- *Forme plastice din aluat în localitatea Câmpeni, jud. Alba.* În: *Apulum*, Alba Iulia, 34, 1997, p. 661-668.
- *Împletiturile în gospodăria țărănească.* În: *Cuvântul liber*, 7 ian. 1997.
- *Drăgaica.* În: *Cuvântul liber*, 23 iun. 1999.
- *Un interior tradițional în Expoziția de bază a Muzeului Etnografic din Tg. Mureș.* În: *Revista Muzeelor*, București, nr. 5-6, 1999, p. 99-108.
- *Expoziție temporară: Broderia tradițională în jud. Mureș.* În: *Revista Muzeelor*, București, nr. 1-3, 2000, p. 165-180.
- *Broderia portului popular din județul Mureș.* În: *Marisia*, TgM, 26, 2000, p. 63-76.
- *Etnografia Câmpiei Transilvaniei la sf. sec. al XIX-lea, în consemnările Prof. dr. Ambroziu Chețan.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 25-34.
- *Coloranții vegetali în gospodăria țărănească tradițională (rețete inedite).* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 77-94.
- *Valori de patrimoniu în Valea Mureșului superior.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 53-62.
- *Expoziția temporară: Tricolorul în arta populară românească din județul Mureș.* În: *Revista Muzeelor*, București, nr. 4-6, 2000, p. 69-85.
- *Dragobetele.* În: *Cuvântul liber*, 23 febr. 2002.
- *Codrul, frate cu românul.* În: *Cuvântul liber*, 30 mart. 2002.
- *Paștele evreiesc - Paștele creștin.* În: *Cuvântul liber*, 4 mai 2002.
- *Focurile de Joimari.* În: *Cuvântul liber*, 24 apr. 2003.

- *Strigarea peste sat.* În: *Cuvântul liber*, 5 apr. 2003.
- *Ouăle roșii.* În: *Cuvântul liber*, 26 apr. 2003; 10 apr. 2004; 29 apr. 2005; 30 apr. 2005.
- *Furcile de tors din colecțiile etnografice mureșene.* În: *Marisia*, 28, 2005, p. 195-216.
- *Muzeul Etnografic din Târgu Mureș- trecut, prezent și speranțe de viitor / Aurelia Diaconescu.* În: *Vatra*, 32, nr. 9-10, 2005, p. 48-57
- *Lada de zestre crestată din Valea Mureșului.* În: *Cuvântul liber*, 1 apr. 2006, p. 3 (I); 8 apr. 2006, p. 3 (II); 15 apr. 2006, p. 3 (III).
- *Băuturi preparate de țărani.* În: *Caietele Asociației de științe etnologice din România*, nr.4, 2008, p. 141-156.
- *De la colecțiile „Aurel Filimon” la patrimoniul etnografic de azi.* În: *Marisia*, TgM, 29, 2009, p. 401-412.

Referințe:

- *Repertoriul specialiștilor din muzee, 1994 = Directory of Museum Professionals.* - Ed. a 2-a. - București: CIMEC, 1994.

DIACONU, Valerian, artist plastic; n. 26 mai

1950, Costești, VL. A absolvit Șc. Superioară de Pictură Monumentală și Arte Decorative Bisericești a Arhiepiscopiei Bucureștilor; Șc. de Arte Râmnicu-Vâlcea. A organizat expoziții personale de pictură-icoane, începând cu anul 1971, în localitățile București, Râmnicu-Vâlcea,

Călimănești. Expoziții de icoane în Sala „Unirea” și Cetatea Medievală din TgM (1994-2007). A pictat biserici în jud. VL, AG, OT, DJ, HR, SB, AB, MM, MS. Membru al AAPM (2003) și UAP Bisericești din București. Premiul revistei *Ambassador* (2006).

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Mureș, 2004. - 160 p.
- *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare.* - Vol. 1. - TgM: Casa de editură „Mureș”, 2007. - 259 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2007, p. 39.

DIÉNES Attila, sculptor; n. 1942, TgM. Absolvent al IAP „Ion Andreescu”, Cj (1968). Membru UAPR (1970); membru al grupului MAMŪ (1980-1984). Se stabilește în Ungaria și este membru al Uniunii Creatorilor de Artă din Ungaria (1989); membru AAP din Ungaria (1990). Activează în cadrul Soc. MAMŪ între 1989-1991. Membru al Breslei Artistice din Veszprém și al Soc. Sculptorilor din Ungaria din 1990. Expoziții personale: TgM (1978, 1985); București (1979); Iserlohn (1985); New York (1985); Washington (1985, 1991); Columbus (1986); Kecskemét (1989); Székesfehérvár (1989); Ajka (1990); Veszprém (1990, 1994, 1996, 1998, 2001); Szentendre (1990); Atlanta (1991); Szombathely (1992); Balatonfüred (1992, 1995); Kamen (1993); Budapest (1994, 2000); Nürnberg (1995); Drensteinfurt (1995); Salgótarján (1995); Győr (1998); Tihany (2000). Expoziții republicane: București (1969-1971, 1973, 1975-1980, 1982, 1984). Expoziții de grup: este prezent la expozițiile jud. și de grup din TgM

(1975-1988); Ravenna Dantescă (1975, 1979, 1992, 2001); „Atelier 35” București (1976); TgM (1979); participări cu grupul MAMŪ, TgM (1980, 1981, 1982); Szentendre (1989); Budapesta, Miskolc (1991); Zalaegerszeg (1995); Győr (1996, 2001); Paris (1978); Praga (1980); Iserlohn (1983); Washington (1989); Unna (1991, 1992); Portomaggiore (1994); Genova (2003); Budapesta (1991-2002, 2004); Ajka (1991, 1999); Veszprém (1993-1998, 2000-2001, 2004); Győr (1994, 1997-1998, 2001); Pécs, plastică mică (1993, 1995, 1997-1998, 2003); Sopron, medalistică (1993, 1995). Simpozioane: Nagyatád (1992, 1996, 1998, 2000); Győr (1993, 1997); TgM (2001); Tihany (2002). Lucrări amplasate în spațiu: „Totem”, piatră, 3 m Arcus; Compoziție memorială cu 5 personaje dedicată victimelor celui de al II-lea război mondial, Magyarparpalány; Bust „Sf. Ștefan”, bronz, Szentkirálysabadja; monument în piatră H 3,3 m, „Szórszó 43”, Balatonszárszó; Monument „Sf. Ștefan” Kalotaszentkirály. Lucrări în colecții publice din București, Galați, Tm, TgM, Budapest, Szentendre, Veszprém.

Studii și articole:

• „A semmiből egy új világot teremtettem”: Bolyai János-émlékműterv. În: *Népújtság* (Múzsá), 2006. aug. 19, p. 5, 6.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania*. - S.I. : s.n., [1990]. - [20] p.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lăzarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy / szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: [s. n.], 1991. - 68 p.*
- *Műterem: beszélgetés huszonnégy elszármazott erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund; [Előszó] Nagy Miklós Kund; A borítót tervezte Dónáth-Nagy György. - Mv.: Impress, 2003. - 280 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 68.

DIPLAN, Constantin, actor; n. 10 mai 1937,

București. Studii: IATC București (1962). Activitate teatrală: Teatrul Național TgM (1962-1965); Teatrul Național București (1965-1991); stabilit în SUA (1991-). Roluri în teatru la TgM: *A douăsprezecea noapte*; *Bunbury* de O. Wilde, regia Eugen Mercus; *Doi pe un balansoar* de W. Gibson, regia Sorin Grigorescu; Teatrul Național București: *Carte lui Ioviță*, *Un cuib de nobili*, *Seducătorul*, *Toboganul*, *Sherlock Holmes și cei șase napoleoni*, *Neguțătorul din Veneția*, *Mușcata din fereastră*, *Inspectorul broaștelor*, *Cu toată dragostea*, *Comoara din Deal*, *Mărgeluș*, *Cafeneaua anului 1900*, *Agachi Fluture*, *Actorul din Hamlet*. Filmografie: *Ultima noapte a copilăriei*, regia Savel Stiopul (1966); *Stejar - exprimă urgență*, regia Dinu Cocea (1974); *Cursa*, regia Mircea Danieluc; *Pirații din Pacific*, regia Gilles Grangier, Sergiu Nicolaescu; *Zile fierbinți*, regia Sergiu Nicolaescu (1975); *Bunicul și doi delincvenți minori*, regia Maria Callas Dinescu; *Gloria nu cântă*, regia Alexandru

Bocăneț; *Instanța amână pronunțarea*, regia Dinu Cocea; *Pintea*, regia Mircea Moldovan (1976); *E atât de aproape fericirea*, regia Andrei Cătălin Băleanu (1977); *Avaria*, regia Ștefan Traian Roman; *Muntele alb*, regia Dan Necșulea; *Un om în loden*, regia Nicolae Mărginean (1978); *Dragostea mea călătoare*, regia Cornel Todea; *La răscrucea marilor furtuni*, regia Mircea Moldovan; *Rețeaua „S”*, regia Virgil Calotescu (1980); *Destine romantice*, regia Haralambie Boroș (1981); *Buletin de București*, regia Virgil Calotescu; *De ce trag clopotele Mitică?*, regia Lucian Pintilie; *Prea tineri pentru riduri*, regia Aurel Miheles; *Rămân cu tine*, regia George Cornea (1982); *Amurgul fântânilor*, regia Virgil Calotescu; *Miezul fierbinte al pâinii*, regia Alecu Croitoru; *Un petic de cer*, regia Francisc Munteanu (1983); *Eroii n-au vârstă / Fata din Strada Florilor*, regia Mihai Constantinescu, Dan Mironescu (serial TV); *Raliul*, regia Mircea Drăgan; *Zbor periculos*, regia Francisc Munteanu (1984); *Clipa de răgaz*, regia Șerban Creangă; *Declarație de dragoste*, regia Nicolae Corjos; *Racolarea*, regia George Cornea; *Vară sentimentală*, regia Francisc Munteanu (1985); *Secretul lui Nemesis*, regia Geo Saizescu (1986); *Duminică în familie*, regia Francisc Munteanu (1987); *Momentul adevărului*, regia Andrei Blaier (1989); *Șobolanii roșii*, regia Florin Codre; *Harababura*, regia Geo Saizescu (1990); *Telefonul*, regia Elisabeta Boston (1991).

Referințe:

- Wikipedia

DIZMATSEC, Rodica, actriță; n. 23 oct. 1935, TgM. Studii: Șc. Populară de Artă, secțiile pian, canto și artă dramatică. Prin concurs, a intrat la Teatrul de păpuși Oradea (1956), iar din 1968 s-a transferat la Teatrul de Păpuși TgM. Roluri în: *Harap Alb*, după I. Creangă; *Baba din Povestea porcului* de I. Creangă; *Ariciul albastru* de A. Popescu; *Ursulețul* de B. Avrilov; *Iedul mic din Capra cu trei iezi* de I. Creangă.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 66.

DOBOZI Milandolina-Beatrice, prof., arhivist;

n. 27 mart. 1959, TgM, MS. Studii: Lic. de Chimie Industrială TgM (1978); Fac. de Istorie și Filozofie, secția Filozofie, UBB CjN (1982). Dr. în istorie cu teza: *Biserica și școala românească pe Valea Mureșului Superior (secolul al XIX-lea)*, UBB CjN (2011). Prof. în învățământul preuniversitar din jud. IS și MS (-1989); din 1990 angajată la Arhivele Naționale. Serviciul Jud. Mureș; în prezent are funcția de cons. superior. Specializare în arhivistică și paleografie maghiară la Șc. Națională de Arhivistică București din cadrul Arhivelor Naționale (2001). Autodidact în scrierea chirilică din Transilvania. A cercetat și valorificat documente inedite în lb. română (inclusiv în alfabet chirilic) și maghiară din arhivele din TgM, CjN, Alba Iulia, Sb, Reghin, referitoare la biserica și șc. românească pe Valea Mureșului Superior și afluenții săi, secolele XIX-XX. Cercetările s-au concretizat în studii și

articole publicate în *Marisia*, *Reghinul cultural*, *Angustia*. Membru al colectivului de arhiviști români din cadrul Arhivelor Naționale ale României, organizat pentru traducerea *Tratatului Maghiar de Arhivistică (Levéltári kézikönyve, Budapest, 2009, coord. Körmendi Lajos)*, aflat în pregătire pentru publicare. Membră, secretar de red. în col. de red. al *Anuarului Arhivelor Mureșene* (2002-2005, 2012).

Lucrări publicate:

- *Biserica și școala românească pe valea Mureșului Superior (secolul al XIX-lea)*. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2012.

-în colaborare:

- *Minoritățile naționale din România 1918-1925*. - București: Arhivele Statului, 1995 (coaut.)

- *Andrei Șaguna - Corespondență*. - Vol. 2. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2008 (coaut.)

- *Considerații privind așezămintele monastice de pe Valea Mureșului Superior (sec. XVIII-XIX)*. În: *Liviu Boar la 60 de ani*. - Covasna: Centrul European de Studii, 2011, p. 249-260

- *Aspecte ale relațiilor interconfesionale pe Valea Mureșului Superior - secolul al XIX-lea*. În: *Specific românesc și confluențe central-europene. Profesorului Teodor Pavel la împlinirea vârstei de 70 de ani*. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2012, p. 247-258.

Studii și articole:

- *Reuniunea învățătorilor din despărțământul VIII Reghin în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Scop și împliniri*. În: *Reghinul cultural*, 4, 1999, p. 77-84.

- *Dascălii români în satele Protopopiatului Ortodox Reghin, după anul 1867*. În: *Reghinul cultural*, 5, 2001, p. 179-190.

- *Convertiri religioase în protopopiatul Reghin la sfârșit de secol XIX și început de secol XX*. În: *Reghinul cultural*, 7, 2004, p. 142-152.

- *Contribuții la biografia protopopului Galaction Șagău (1843-1914)*. În: *Reghinul cultural*, 8, 2006, p. 155-163.

- *Povestea unui protopop al Reghinului din secolul XIX - Iosif Brancovan*. În: *Reghinul cultural*, 7, 2006, p. 164-171

- *Inventarele ecleziastice - surse documentare pentru reconstituirea istoriei bisericii române unite (Protopopiatul Reghin - sec. al XIX-lea)*. În: *Reghinul cultural*, 9, 2009, p. 157-193.

- *Cărțile Sfinte din bisericile românești - Valea Mureșului Superior (sec. al XIX-lea)*. În: *Reghinul cultural*, IX/2009, p. 194-210.

- *Pagini de istorie transilvană în versuri Magyar-Román csere szó*. În: *Reghinul cultural*, 9, 2009, p. 252-268 (coautor).

- *Jurnal agro-meteo-social - însemnările preotului ortodox Ioan Popescu din Deda*. În: *Reghinul cultural*, 10, 2010, p. 185-197.

- *Contribuții istorico-demografice privind Protopopiatul Ortodox Reghin - secolul XIX*. În: *AAM*, 2, 2003, p. 175-182.

- *Contribuții la istoricul Parohiei Ortodoxe Toplița*. În: *Angustia*, 10/2006, p. 95-102.

- *Vizite canonice în Protopopiatul Ortodox Român Reghin (1870-1871)*. În: *Marisia*, 27, 2003, p. 273-284.

- *Structuri confesionale pe Valea Mureșului Superior (secolul al XIX-lea)*. În: *Marisia*, 30-31, 2011, p. 23-26.

Referințe:

- CV

DOBRE, Ciprian, avocat, om politic; n. 26 apr.

1971, TgM. Studii: licențiat în științe juridice, UBB CjN, absolvent UEDC TgM (1992-1996); masterat în consultanță juridică și management în afaceri, UPM TgM (2006); absolvent al Programului de formare specializată a funcțiilor prefecturale (2005); curs „Instrumente structurale

în România”, MIRA (2006). Mecanic de întreținere, Azomureș, TgM (1990-1997); avocat, Baroul MS (1997-1999); avocat, Cabinet de avocatură, Baroul MS (1999-2005); membru PNL TgM (1999-); preș. TNL TgM (1999-2000); secretar coord. interimar PNL MS (1999-2000); preș. PNL MS (2001-2007, 2009-); prefect al jud. MS (2004-2008); vicepreș. al CJM (2008); deputat PNL, Col. 7 MS în Parlamentul României (2008-2012); vicepreș. al Comisiei de Administrare și Interne a PNL, vicepreș. al subcomisiei de Afaceri Interne; membru în Delegația Permanentă; membru în Cons. Național Executiv. Membru în comisii permanente și speciale comune: Comisia juridică, de disciplină și imunități, Subcomisia pentru monitorizarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului, secretar în Comisia pentru regulament, Comisia comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru elaborarea propunerii legislative de revizuire a Constituției României, Comisia specială comună pentru dezbateră în fond, în procedură de urgență, a Codului penal, a Codului de procedură penală, a Codului civil și a codului de procedură civilă, Subcomisia de Cod civil și Cod de procedură civilă. Membru în Delegația Parlamentului României la Adunarea Parlamentară a Francofoniei; membru al unor grupuri parlamentare de prietenie cu Republica Arabă Siriană, Republica Franceză, Republica Ecuador, Republica Polonă; membru în Comisia parlamentară de anchetă pentru verificarea situației SC Nicolina SA și a modului în care Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului a gestionat activele acesteia (2005-2008). Preș. ales al CJM (2012-). Membru fondator al unor asociații: Asoc. Comunităților Mureș Călimani, Asoc. Comunităților Văii Gurghiului; Asoc. Prefecților și Subprefecților din România.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Cartea primarilor mureșeni 2004-2008: Județul Mureș = Maros megye / Autori monografie = Szerzők Pop Ágnes, Simion T. Pop; Mesajul prefectului județului Mureș = A prefektus üzenete Ciprian Dobre. -Tg.M: Romghid, [2003] - 206 p.*

Studii și articole:

- *Proiectele festivalurilor etnografice ale comunităților Văii Mureșului și Văii Gurghiului, la concursul „Descoperă Europa ta.”* În: *Cuvântul liber*, 9 aug. 2007, p. 3.

- *„Valea Regilor - Regina Văilor” / Cosmina Oprea; Nelly Blăjuț; Prefectul Jud. Mureș Ciprian Dobre.* În: 24

ore mureșene, 4 sept. 2007, p. 1, p. 2, p. 4-7, 24 foto.

• „28 de microbuze școlare - un drum mai ușor, mai sigur și mai confortabil pentru 700 de elevi mureșeni.” În: *24 ore mureșene*, 7 dec. 2007, p. 12.

Referințe:

- Ciprian Dobre, jurist, prefectul județului Mureș. „Deviza mea: respect pentru lege, respect pentru oameni” / Ioan Husar. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2005, p. 9, 1 foto.
- *Cartea în forul public* / Monica Avram. În: *Biblioteca*, București, an. 16, nr. 8 (2005), p. 227-228.
- *A megye 2006-ban*. În: *Népszerűség*, 2005. dec. 31., p. 4.
- *Gânduri mari ale prefectului Ciprian M. Dobre* / Dan Trifu. În: *Cuvântul liber*, 13 ian. 2006, p. 1.
- *Dosar de excelență* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 2-7 mai 2006, p. A12-A13, 2 foto.
- *Premiile revistei naționale „Ambasador.” Ediția a XI-a*. În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12
- *Stelele Europei la Tg-Mureș* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 4 ian. 2007, p. 1, 1 foto.
- *Deschiderea unui dialog între școală și firmele de construcții...* / Instituția Prefectului Județul Mureș. În: *24 ore mureșene*, 3-5 febr. 2007, p. 1.
- *Președintele Ungariei a vizitat, ieri, Tîrgu-Mureșul* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 14 febr. 2007, p. 1.
- *Bine ați venit, Ansamblul Artistic „Mureșul”!* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 12-14 mai 2007, p. 1, 1 foto.
- *Tăriceanu face o vizită de lucru în județul Mureș* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 24 aug. 2007, p. 1, p. 6, 6 foto.
- *„Zilele Sărmășene, sărbătoarea noastră de suflet”* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 28 aug. 2007, p. 1, p. 8.
- *Comuna Bahnea în straițe de sărbătoare* / Cosmina Oprea. În: *24 ore mureșene*, 8 sept. 2007, p. 1, p. 12, 2 foto.
- *Pompierii sărbătorește* / Carmen Balizs. În: *24 ore mureșene*, 14 sept. 2007, p. 1, p. 3, 3 foto.
- *Gata cu birocrăția comunistă! Înființarea Oficiului Prefectural are în vedere aducerea la Reghin a cât mai multe servicii descentralizate*. În: *Punctul*, 17-23 sept. 2007, p. C1-C3, 2 foto.
- *„Zilele Chiherului”* / Dorin Borda, Ilarie Opris. În: *Cuvântul liber*, 9 oct. 2007, p. 8, 1 foto.
- *Prefectura Mureș organizează la acest sfârșit de săptămână „Ziua Recoltei.”* În: *24 ore mureșene*, 12 oct. 2007, p. 1.
- *Un destin exemplar de român* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5.
- *Cei mai merituoși elevi se află în județul Mureș* / Lia Vințel. În: *Cuvântul liber*, 29 ian. 2008, p. 5, 1 foto.
- *Adunare Eparhială în județul Mureș* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 29 ian. 2008, p.1-5.
- *„Festivalul Valea Gurghiuului - Valea Regilor,” 6-7 septembrie 2008* / Ioan Husar. În: *Cuvântul liber*, 9 sept. 2008, p. 5, 2 foto.
- *Rezultatele finale ale alegerilor parlamentare din județul Mureș* / Lucreția Pop. În: *Cuvântul liber*, 3 dec. 2008, p. 3, 5.
- *Elitele mureșene, medaliat de Universitatea „Petru Maior”* / Sanda Vițelar. În: *Zi de zi*, 18 dec. 2008, p. 16, 5 foto.
- *Ciprian Dobre ales președinte al filialei județene PNL* / Sanda Vițelar. În: *Zi de zi*, 7 mai 2009, p. 10-11, 11 foto
- *Armăsarul UMF, rupt de guvern în doi măgari* / Alex Toth. În: *Zi de zi*, 14 mart. 2012, p. 5, 4 foto
- *Ciprian Dobre, unul din autorii moțiunii de cenzură* / Alex Toth. În: *Zi de zi*, 25 apr. 2012, p. 3, 1 foto
- *Harta alegerilor din iunie 2012*. În: *Zi de zi*, 3 mai 2012, p. 6-7, 8 foto.
- www.cipriandobre.ro

DOBRE BASARAB, Radu, actor, teatrolog,

regizor, prof.; n. 22 aug. 1941, Slatina, OT - m. 8 sept. 2009, TgM. Studii: IP București, Fac. de Hidroenergetică; IATC „I.L. Caragiale” București (Actorie) și UAT, TgM. Actor la Teatrul de Stat SB (1967-1987), unde a fondat Soc. literară „Radu Stanca”, Clubul de Jazz din SB și Teatrul

Studentesc din SB. Aici publică articole în *Tribuna Sibiului*, *Scânteia tineretului*, *România liberă*, *Contemporanul*, *Tribuna*, *Ramuri*, *România literară*. Din 1987 este actor, apoi regizor la TgM; cadru didactic la UAT, TgM, unde predă actorie și regie. Roluri: *Al patrulea anotimp* de H. Lovinescu, regia Dan Naste; *Nunta lui Figaro*, de Beaumarchais, regia Petru Mihail; *Fedra* de Jean Racine, regia Aureliu Manea; *Răceala* de M. Sorescu, regia Iulian Vișa; *Camino Real*, de Tennessee Williams, regia Iulian Vișa. A regizat: *Arta Comediei*, de Eduardo Filippo; *Invitație la castel*, de Jean Anouilh; *Echilibru fragil* de E. Albee.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 102, 105, 110.
- *Rămas bun actorului Radu Dobre Basarab!* / E.M. În: *Zi de zi*, 9 sept. 2009, p. 2, foto.

DOBRESCU, Vasile, istoric, prof. univ.; n. 29 oct.

1943, Râșnov, BV. Studii: Lic. Mixt Râșnov (1961); UBB CjN, Fac. de Istorie Filosofie, (1966). Dr. în istorie cu teza: *Burghezia română și problema agrară în Transilvania de la sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX*, CjN, Institutul de Istorie și Arheologie (1982). A activat ca preparator, IPed. TgM (1966-1970); asist. univ. (1970-1971); cercet. șt., Centrul de Științe Socio-Umane al Academiei Române, TgM (1971-1977); lector univ., IMF, TgM (1977-1990); inspector șc., dir. al CCD (1990-1995); conf. univ. (1995-2000); prof. univ., UPM, TgM (din 2000); șeful Catedrei de Științe Economice și Administrative (1996); șeful Departamentului de Istorie (2000-); secretar șt. al Fac. de Științe și Litere (2002-); prodecan (2004-2007); redactor șef al revistei de istorie *Studia Universitatis „Petru Maior,” Series Historia*; membru în comitetele șt. sau în colegiile de redacție ale publicațiilor: *Marisia* (1977-1990), *Libraria* (2005-), *Analele Universității Oradea* (2002-2009), *Revista română de istorie bancară* (2010). Domenii de cercetare: mișcarea națională a românilor transilvăneni; istoria elitelor și a structurilor social-economice; procesele financiar-bancare din soc. românească modernă. Participă cu comunicări științifice la conferințe, simpozioane naționale și internaționale. Publică studii în reviste de specialitate: *Apulum*; *Marisia* (1978, 1980-1982); *Nouvelles études d'histoire* (1980); *Studia Universitatis Babeș - Bolyai* (1968, 1972); *Studii și cercetări de științe sociale* (1977); *Studii și materiale* (1972); *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Historia*; *Studia Universitatis „Petru Maior,” Seria Historia* (2001); *Vatra* (1973-1989). Colab. la realizarea a 12 volume editate la institutele Academiei Române din TgM, CjN, pe teme de istorie financiar-bancară și istorie cultural-națională în epoca modernă. Activitate politică: cons. jud. (1992-1996); senator (1996-2000). În Senatul României a ocupat funcția de chestor și șeful grupului parlamentar PUNR. Membru în Soc. de Științe Istorice din România (1968), Asoc. Istoricilor din Transilvania și Banat (1992), Fundația Culturală „Vasile Netea” (1994)

și „Școala Ardeleană” (TgM), Soc. Academică „Gheorghe Barițiu” (1997); membru al Adunării Bisericești Naționale a BOR (1995-2000), contribuind la ridicarea Episcopiei de Alba Iulia la rangul de Arhiepiscopie (1998); membru fondator al Asoc. de istorie bancară din România (2010). Cetățean de onoare al Mun. TgM (2004); Ordinul „Meritul pentru învățământ,” în grad de comandor, Decret prezidențial (10 dec. 2004); Medalia de Onoare a UPM TgM (2008).

Lucrări publicate:

- *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-1918.* - TgM: Editura UPM, 1996. - 302 p.

- *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918.* - TgM: Editura UPM, 1999. - 348 p.

- *Funcții și funcționalități în sistemul de credit românesc din Transilvania până la primul război mondial: Studiu de caz.* - TgM: Editura UPM, 2006. - 367 p.

Cursuri:

- *Istoria băncilor românești din Transilvania în epoca modernă (1872-1918): Curs special.* - TgM, 1994. - 110 p.

- *Societate și economie. Note de curs privind Istoria economiei naționale.* - TgM, 1999. - 104 p.

- *Istoria economiei naționale. Note de curs.* - TgM, 2002. - 153 p.

- *Introducere în istoria modernă a României. Note de curs. Partea I.* - TgM, 2005. - 194 p.

- în colaborare:

- *Avram Iancu și ideile timpului său.* În: *In memoriam Avram Iancu (1872-1972).* - TgM, 1972, p. 98-107.

- *Expoziția economico-națională a Astei din 1881.* În: *Sub semnul lui Clio.* - Cj, 1973.

- *Considerații privind burghezia română transilvăneană și evoluția cooperăției agrare în a doua jumătate a secolului XIX-lea și începutul secolului XX.* În: *Studii și cercetări de științe sociale.* - București: Editura Academiei, 1977, p. 95-117.

- *Die transilvanischen Roumanien und Aufbau eines eigenen nation den Wirtschaftslebensim Zeitroum des osterrichisch-ungarischen Dualismus 1867-1918.* În: *Nouvelles des études d'histoire.* Vol. 2. - București: Editura Academiei, 1980, p. 93-106.

- *Manifestare liberă în sfera creației spirituale.* În: *Egalitate, frăție, unitate.* - TgM, 1982, p. 227-281.

- *Considerații asupra literaturii economice românești din Transilvania în perioada 1867-1918.* În: *Cercetări de științe sociale.* Vol. 2. - TgM, 1984, p. 370-400.

- *Pregătirea postuniversitară - mijloc eficient de optimizare a perfecționării profesional-științifice.* În: *Integrarea absolvenților institutelor de medicină în activitatea profesională și viața socială.* - TgM, 1986, p. 233-251.

- *Alexandru D. Xenopol - Omul și opera* (Coord.). - TgM: Editura Veritas, 1995, p. 91-109.

- *Istorie financiar-bancară. Vol.1: Studii asupra băncilor românești din Transilvania 1867-1918.* - CjN: Dacia, 1996, p. 12-55.

- *Românii mureșeni în fața deznaționalizării maghiare: (aspecte politice, metode și efecte) / Aurel Holircă; studiu introductiv și note de Vasile Dobrescu.* - TgM: Prototopiatul Ortodox Român, 1996. - 119 p.

- *Despre însemnătatea Astei. În: Astra sighișoreană/Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrila.* - Sighișoara, 1999, p. I-XXVI.

- *Istorie financiar-bancară. Vol.2: Studii asupra băncilor din Austro-Ungaria (1867-1918).* - CjN: Dacia, 2001, p. 40-84.

- *Politici financiar-bancare: tradiție și modernitate: Lucrările Simpozionului Național din 4 iunie 2004. Universitatea „Petru Maior,” Facultatea de Științe Economice și Administrative / Coord. Vasile Dobrescu, Liviu Marian.* - TgM: Editura UPM, 2004. - 154 p.

- *Pregătirea intelectuală a funcționarilor instituțiilor de credit românești din Transilvania la începutul sec. XX.* În: *Integrare europeană - între tradiție și modernitate.* - TgM: Editura UPM, 2005, p. 691-705.

- *Considerations regarding the emergence of Transylvanian Romanian banking clerk elites at the beginning of 20th century,* May 31-3 June, 2006, TgM. - 14 p.

- *Din istoria băncii „Bistrițiana” 1887-1922: Contribuții documentare / Vasile Dobrescu, Adrian Onofreiu.* - CjN: Editura Napoca Star, 2009. - CXXXVIII, 166 p.

- *Reghinul cultural: Studii și articole.* - Vol. 10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2010.

Studii și articole:

- *Contribuții privind atitudinea burgheziei române transilvănene față de problema agrară în a doua jumătate a cec. XIX-lea.* În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia,* nr. 2, 1968, p. 27-40.

- *Nicolae Iorga despre rolul școlii în formarea conștiinței naționale.* În: *Studii și articole de istorie.* Vol. 14, 1969, p. 247-260.

- *Nicolae Iorga și unele aspecte privind dinamica social-istorică.* În: *Lucrări științifice, Institutul Pedagogic de 3 ani Tg.Mureș,* 2, 1970, p. 251-256.

- *Nicolae Iorga și unele reflecții cu privire la rostul școlii în pregătirea generală a tinerei generații.* În: *Lucrări științifice, Institutul Pedagogic de 3 ani Tg. Mureș,* 2, 1970, p. 257-262.

- *Nicolae Iorga savantul.* În: *Vatra,* 1, nr. 2, mai 1971, p. 17.

- *Din activitatea secției economice a Astei 1900-1914.* În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia,* 1, 1972, p. 89-115.

- *Nicolae Iorga despre mișcarea națională a popoarelor din monarhia habsburgică.* În: *Studii și materiale.* - TgM. Vol. 3-4, 1972, p. 397-407.

- *Preocupări ale Astei pentru înființarea cooperativelor la începutul sec. XX.* În: *Tera noastră,* 3, 1973, p. 403-407.

- *Memorialistica pașoptistă mureșană.* În: *Vatra,* 3, nr. 5, 1973, p.4.

- *Început de drum în Transilvania (Eliberarea Transilvaniei de nord-vest).* În: *Vatra,* 3, nr. 8, 1973, p. 4.

- *Cu gândul la Iancu.* În: *Vatra,* 3, nr. 10, 1973, p. 9.

- *Simbolul Horea.* În: *Vatra,* 3, nr. 10, 1973, p. 14.

- *Presa românească despre cooperăția din Transilvania(colab.).* În: *Anuarul de Istorie și Arheologie.* - Cj, 1974, p. 305-315.

- *Reîntoarcerea pământului (Oarba de Mureș -*

- sanctuar național). În: *Vatra*, 4, nr. 8, 1974, p. 8.
- *Ioan Pușcariu - un militant pentru idealurile naționale*. În: *Vatra*, 5, nr. 1, 1975, p. 5.
 - *Bătălia pentru independență / 1877 în istoriografie*. În: *Vatra*, 5, nr. 4, 1975, p. 8-9.
 - *Mihai Viteazul - domn al Țării Românești al Ardealului și a toată Țara Moldovei*. În: *Vatra*, nr. 5, 1975, p. 4.
 - *Dictatul de la Viena - un act politic absurd*. În: *Vatra*, 5, nr. 9, 1975, p. 5.
 - *Ideea unității - permanență a istoriei noastre*. În: *Vatra*, 5, nr. 12, 1975, p. 3.
 - *Activitatea Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului (1888-1918) (în colab.)*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 1975, 1, p. 51-66.
 - *Aspecte ale activității băncii „Mureșana” din Reghin până la 1918*. În: *Marisia*, 5, 1975, p. 251-260.
 - *Transilvania și războiul de independență*. În: *Vatra*, 7, 1977, p. 8.
 - *Epopoea Mărășeștilor*. În: *Vatra*, 7, 1977, p. 3, 4, 9.
 - *Astra în viața social-economică din Transilvania (1861-1918)*. În: *Marisia*, 8, 1978, p. 175-200.
 - *Aspecte privind activitatea băncilor românești din Transilvania în domeniul agrar, până la 1918*. În: *Apulum*, 17, 1979, p. 577-590.
 - *Din activitatea de cercetare socială a Astrei 1861-1918 (colab.)*. În: *Viitorul social*, 4, 1979, p. 757-760.
 - *Contribuții teoretice și praxiologice ale economistului Vasile C. Osvadă la evoluția structurilor social-agrar din Transilvania (colab.)*. În: *Marisia*, 9, 1979, p. 321-330.
 - *Ideea făuririi unei vieți economice proprii a românilor transilvăneni în epoca dualismului Austro-Ungar, 1867-1918*. În: *Apulum*, 18, 1980, p. 421-430.
 - *Mureș, Județele patriei (colab.)*. - București: Editura Sport Turism, 1980, p. 62-75.
 - *Rolul băncilor românești din Transilvania în domeniul agrar până la 1918*. În: *Marisia*, 10, 1980, p. 317-334 (I); 11-12, 1981-1982, p. 235-278 (II); 13-14, 1984, p. 287-303 (III); 15-22, 1985-1992, p. 295-316 (IV).
 - *Ideea revoluției la români (1848)*. În: *Vatra*, 13, nr. 8, 1983, p. 4.
 - *Horea Rex Daciae*. În: *Vatra*, 13, nr. 10, 1983, p. 1, 14.
 - *Românii după Unirea cea Mare*. În: *Vatra*, 13, nr. 12, 1983, p. 7.
 - *Personalitatea și opera lui Samuil Micu în conștiința posterității (până la unirea din 1918)*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia*, 1983, p. 46-61 (în colab.).
 - *Interferențe ale istoriografiei. Istoriografia românească și problemele istoriei universale*. În: *Marisia*, 13-14, 1984, p. 9-14.
 - *Românii la 1859*. În: *Vatra*, nr.6, 1984, p. 2; nr. 8, 1984, p. 2; nr. 11, 1984, p. 4.
 - *Mihai Viteazul în conștiința europeană*. În: *Vatra*, 14, nr. 6, 1984, p. 2; nr. 7, 1984, p. 2.
 - *Istoria - știința a națiunii*. În: *Vatra*, 14, nr. 1, 1984, p. 4, 14.
 - *Rezistența națională antifascistă*. În: *Vatra*, 14, nr. 4, 1984, p. 2, 3.
 - *Unitatea permanentă a noastră*. În: *Vatra*, 15, nr. 12, 1985, p. 2.
 - *Epopoea de pe Mureș*. În: *Vatra*, 16, nr. 4, 1986, p. 6.
 - *O veridică și monumentală sinteză istorică și documentară*. În: *Vatra*, 16, nr. 8, 1986, supl. A.
 - *Independența - permanență a dăruirii noastre*. În: *Vatra*, 16, nr. 5, 1986, p. 8.
 - *Petru Maior - istoriograf*. În: *Vatra*, 16, nr. 4, 1986.
 - *Eroii aceleiași cauze (Moisei)*. În: *Vatra*, 16, nr. 4, p. 6.
 - *Astra în viața social-economică a românilor*. În: *Viitorul social*, 79, 1986, nov.-dec. p. 539-546.
 - *Documentele continuității*. În: *Vatra*, 17, nr. 5, 1987, p. 2.
 - *Românii în istoria universală*. În: *Vatra*, 18, nr. 1, 1988, supliment C.
 - *Procesul de reformă în învățământul și Casele Corpului Didactic*. În: *Educație și cultură*. - TgM, 1, nr. 1-2, iul.-sept, 1995, p. 6-11.
 - *Rolul băncilor românești din Transilvania în perioada 1872-1918 (V). Procesele debitorilor*. În: *Analele Universității Ecologice „Dimitrie Cantemir”*, TgM, 2, 1988, p. 333-344.
 - *Ion I. Lapedatu și reforma sistemului de credit românesc din Imperiul Austro-Ungar la începutul secolului XX*. În: *Annales Universitatis Apulensis, Historia*, Alba Iulia, 6/I, 2002, p. 169-175.
 - *Banca „Albina” și reforma sistemului de credit din Transilvania la sfârșitul secolului XX*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, TgM, 1, 2002, p. 199-210.
 - *Banca „Mureșana” din Reghin sub presiunea efectelor crizei economico-financiare din perioada interbelică*. În: *AAM, TgM*, 1, 2002, p. 196-206.
 - *Vasile Netea analist politic*. În: *Reghinul cultural*, 7, 2002, p. 230-239.
 - *Tradiție și naționalism în discursul politic al lui Iuliu Maniu*. În: *Annales Universitatis Apulensis, Historia*, Alba Iulia, 7, 2003, p. 351-358.
 - *Ideea națională și problematica economică în programul Partidului Național Român în epoca dualistă*. În: *Marisia*, 27, 2003, p. 333-340.
 - *Introspecții istoriografice asupra relației dintre economic și politic în mișcarea națională românească din Transilvania*. În: *Anuarul Institutului de Științe Socio-Umane „Gheorghe Șincai”*, TgM, 5-6, 2003, p. 411-424.
 - *Un bursier al „Fundației Gojdu” - Ion I. Lapedatu*. În: *Sistemul de credit românesc. Simpozion: publicație a Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria.- Gyula, Ungaria*, 2003, p. 34-42.
 - *Conceptul unității românești în opera istoricului Gheorghe I. Brătianu*. În: *AAM, TgM*, 2, 2003, p. 321-329.
 - *Between idealism and pure reality peasantist doctrine*. În: *Anuarul I.C.S.U. „Gh.Șincai”*, TgM, 7, 2004, p. 340-352.
 - *Victor Jinga și revista „Țara de mâine” (1931-1938)*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, TgM, 4, 2004, p. 159-170.
 - *The socio-professional situation of the Romanian banking elites from Transilvania in the beginning of 20th*

century. În: *ICEM*, UPM, TgM, 3-5 iun. 2004. - 11 p.

• *Scrierile de tinerețe ale istoricului Vasile Netea*. În: *Reghinul cultural*, 7, 2004, p. 250-261.

• *Istoriografia românească după 1989, despre epoca comunistă în România* (în colab.). În: *Studia Universitatis Cibinensis Historia*, 1, 2004, p. 281-298.

• *Situația socio-profesională a funcționarilor băncii române din Transilvania la începutul secolului XX*. În: *Annales Universitatis Apulensis, Historia*, 9, 2005, p. 252-261.

• *Despre pregătirea intelectuală a directorilor de bancă a instituțiilor de credit românești din Transilvania până la 1918*. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai”*. - TgM, 8, 2005, p. 272-292.

• *Victor Jinga și problema cooperativismului din România în prima jumătate a secolului al XX-lea*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*. - TgM, 5, 2005, p. 125-140.

• *Pregătirea intelectuală a funcționarilor instituțiilor de credit românești din Transilvania la începutul sec. XX*. În: *Integrare europeană - între tradiție și modernitate*. - TgM: Editura UPM, 2005, p. 625-641.

• *Astra, Vasile Stroescu și mișcarea cooperatistă din Transilvania*. În: *Anuarul Muzeului Național de Istorie al Moldovei Tyrageția*. - Chișinău, 15, 2006, p. 330-337.

• *Considerations regarding the emergence of Transylvanian Romanian banking clerk elites at the beginning of 20th century*. În: *ICELM*, 2, 2006, 20 p.

• *Despre formarea elitelor bancare românești din epoca modernă*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, 6, 2006, p. 101-118.

• *Grigore Ploșteanu - istoricul și omul (I) (13 ianuarie 1943-28 decembrie 2006). In memoriam*. În: *Cuvântul liber*, 13 ian. 2007, p. 5.

• *Aspecte sociale și economice în activitatea Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (Astra)*. În *Libraria. Anuar*, nr. 10, 2011, p. 335-343.

• *Emil Tișca (1881-1965) – director de bancă și animator al vieții publice și culturale a românilor transilvăneni* / V. Dobrescu, A. Onofreiu. În vol. *Profesioniștii noștri. Liviu Boar la 60 de ani*. - Vol. II. - Sf. Gheorghe: Eurocarpatica, 2011, p. 339-366.

Referințe:

• *Who's who în România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002, p. 196.

• *Personalități de seamă ale Râșnovului* / Nicolae Gh. Puchianu-Moșoiu. - Râșnov: Transilvania Expres, 2008, p. 51-64.

• *Lansare de carte [Petre A. Boțianu (1894-1975) Memorii. Discursuri. Documente. Studii Social-Istorice. Povestiri de vânătoare]* / A.C. În: *Cuvântul liber*, 8 mai 2002, p. 1.

• *Titluri de „Cetățean de onoare” și „Pro urbe” la Târgu-Mureș* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 18 iun. 2004, p. 1.

• *Decernarea titlurilor de „Cetățean de onoare” și a distincțiilor „Pro urbe”* / Petriana Milășan. În: *24 de ore mureșene*, 25 iun. 2004, p. 4, 1 foto.

• *Formarea elitelor transilvănene*. În: *Cuvântul liber*, 15 sept. 2006, p. 3.

• *Manifestare cultural-științifică dedicată lui dr. Emil A. Dandea*. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 1.

DOCOLIN, Ana, fagotist; n. 1992, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM, a câștigat 8 premii I și II la olimpiade școlare și concursuri naționale; cu bursa Fundației „Constantin Silvestri” a studiat un an la Mary Erskine

School în Edinburgh, Scoția (2008); bursieră la St. Mary's Music School, Edinburgh, studiază fagot cu prof. Jane Waters; cursuri de măiestrie cu Lakatos György, Budapesta și Eckhart Hübner, Berlin. Ca solistă a concertat în compania orchestrei Filarmonicii din TgM și a orchestrei Șc. „Mary Erskine.” A fost laureată a secțiunii Concerte instrumentale din cadrul Festivalului de Concursuri pentru Tineret din Edinburgh; în concertul final a interpretat fagot de Weber acompaniată de Orchestra Festivalului (2010).

Referințe:

• *Caiet program: Concert simfonic extraordinar, Filarmonica de Stat Tg. Mureș*, 8 apr. 2010.

DOCOLIN, Dan, fagotist; n. 1963. Absolvent al Academiei de Muzică „Gh. Dima” CjN (1985), cls. prof. Barabás Béla. A participat la un concurs de interpretare la München (1983). După absolvire a fost angajat fagotist la Filarmonica din BV, iar din 1988 este prim fagotist al orchestrei simfonice a Filarmonicii din TgM. În calitate de solist a colaborat cu orchestrele din BV, Oradea și TgM cu lucrări de Mozart, Weber, Vannhal, Hummel.

Referințe:

• *Caiet program: Concert simfonic extraordinar, Filarmonica de Stat Tg. Mureș*, 8 apr. 2010.

DOGARU, Lucreția, jurist, conf. univ.; n. 11 iun. 1959, Ibănești, MS. Studii: Șc. Gen. Hodac, MS (1967-1974); Lic. Teoretic „Unirea” (1974-1978); UBB, CjN, Fac. de Drept (1980-1985). Dr în drept, cu teza: *Regimul juridic și protecția juridică a pădurilor*, UBB, Fac. de Drept, CjN (2002). Cons. juridic, Direcția Agricolă Mureș (1985-1991); secretar șef, AAT TgM (1991-1994); cons. juridic la AAT și UPM TgM (1994-1997); lector univ. (1997-2003), conf. univ. (2003-); prof. univ. la UPM TgM. Autor a 6 cursuri univ., peste 50 de lucrări de specialitate juridică publicate în reviste și volume; participă la 20 de congrese și conferințe naționale și internaționale. Specializări: Italia, Iure (2004); Spania, Valencia (2005); Grecia, Atena (2008). Membru în Asociația Internațională de Teoria și Filosofia Dreptului, Paris (2006); ERENET, Budapesta (2007). Distincția „Cum Laudae” la titlul de doctor în drept (2006).

Lucrări publicate:

• *Regimul juridic al pădurilor*. – TgM: UPM, 2002. - 282 p.

• *Codul silvic român*. – TgM: UPM, 2002. - 329 p.

• *Teoria Generală a Dreptului*. – CjN. Editura Risoprint, 2006. - 436 p.

- în colaborare:

• *Implicațiile teoretice și practice ale revizuirii constituției României. Culegere de studii*. - TgM: UPM, 2004. - 290 p.

• *L'inevitable Droit* / Gheorghe C. Mihai, Dogaru Lucreția. – CjN: Casa Cărții de Știință, 2006. - 289 p.

• *Leçons sur la Theorie du Droit* / Gheorghe C. Mihai, Dogaru Lucreția. - Lausanne, 2007. - 317 p.

Referințe:

• *Chestionar*

DOHOTARIU, Monica Mihaela, artist plastic, economist; n. 3 febr. 1958, Turda, CJ. Studii: Șc. de Arte. Expoziții de grup: TgM: Sala „Unirea” (2005), BCR Central (2005); Biblioteca Sighișoara (2007). Tabere de creație: Sovata (2003-2005); Seleușul Mic, com. Zagăr; Cund, Bahnea (2005). Tehnica folosită: ulei pe pânză și carton, stil modern. Premiul revistei *Ambasador* (2005).

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004. - 160 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 40.
- *Premiile revistei naționale „Ambasador”. Ediția a XI-a*. În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12.
- *Monica Dohotariu, noi „Ritmuri cromatice”* / (N. B.). În: *Cuvântul liber*, 15 nov. 2005, p. 6.
- *Gravură și culoare, la Sala Unirea* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 24 apr. 2007, p. 4, 2 foto.

DOLJAN, Constantin, actor, regizor; n.18 ian. 1942, București. Studii: IATC, București. Actor la Teatrul „V.I. Popa” din Bârlad (15 roluri, 1967-1971); Teatrul Național TgM (1971-); conf. univ. UAT, TgM. Roluri jucate la TgM: Mihail, din *Săptămâna patimilor*; Timur, din *Turandot*; Oscar Wilde, din *Bună seara, d-le Wilde*; Prelatul, din *Războiul vacii*; Colonelul, din *Speranța nu moare în zori*; Tiberiu Manu, din *Puterea și adevărul*; Comisarul, din *Marele fluviu își adună apele*; Flavius, din *Cvadratura cercului*; cpt Mihalcea, din *Un asasin ciudat*; Carr, din *Pogoară iarna*; Procurorul, din *Procesul rebelilor*; pr. Mercea, din *Piticul din grădina de vară*, spectacol premiat cu Premiul III la festivalul republican (1974); Dan Briaru, din *Nic-Nic*; Cléante, din *Tartuffe*; Danforth, din *Vrăjitoarele din Salem*; Secretarul imperial, din *Viteazul*; Kurt, din *Play Strindberg*; Castriș, din *Patima roșie*; Denisov, din *Suntem chit*; Cațavencu, din *O scrisoare pierdută*; Alex, din *Balconul*; Comis voiajorului, din *Oh, tinerețe*; Demagogul din 1907; Papla, din *Procesul Horea*; Niko, din *Dundo Maroje*; moșierul Civankin, din *Dundo Maroje*; Ranchiș, din *Piatră la rinichi*; Cristinoiu, din *Opinia publică*; baronul Günther, din *Florile unui geambaș*; Procuroru, din *Frații Karamazov*; Aurel, din *Rugăciune pentru un disc-jockey*; Un bărbat de la pompele funebre, din *Sinucigașul*; Csuchon din *Ciocărlia*; Delifazeanu, din *Cartea lui Ioviță*; Comisar Bertozzo, din *Moartea accidentală a unui rebel*; Jusué, din *Invitație la castel*; Moceanu, din *Ciuta*; Claudius din *Hamlet*; Verșinin, din *Trei surori*; Klimoczi, din *Paraziții*; von Walter, din *Intrigă și iubire*; Tatăl, din *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă*, regia Kiss Elemer, Constantin Doljan; I.D. Borcea, din *Ultima oră* (și regia). Piese regizate: *Micul infern*, de Mircea Ștefănescu; *Creditorii*, de August Strindberg; *Ionești*, de Platon Pardău, Premiul I FACS și Premiul Revistei *Teatru*; *Ultima oră*, de Mihail Sebastian; *Puneți-vă de acord*, de Victor Heim; *O mască râde, o mască plânge*; *Râsete la Paris*; *Adorabila fecioară*, de Francois Boyer; *Invitație la castel*, de Jean Anouilh; *Unchiul Vanea*, de A.P. Cehov. Participă la sesiuni de comunicări; traduceri din dramaturgia franceză.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 45, 51, 58, 64, 65, 66, 70, 73, 184, 206, 219.
- *Mihai Gingulescu* / Cosmina Arbore. În: *Steaua roșie*, 24 mai 1975, p. 3, 1 foto.
- *Constantin Doljan* / Cosmina Arbore. În: *Steaua roșie*, 21 iun. 1975, p. 3, 1 foto.
- *Deschiderea stagiunii: Cartea lui Ioviță. Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* / Ion Calion. În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p. 14, 2 foto.

DOLJAN, Livia, Livia Ungureanu Doljan, actriță; n. 1933, ? - m. 21 mart. 2008, SM. Studii: Institutul de Teatru București. A debutat ca studentă la Teatrul Tineretului „Sf. Sava” București (1952); a jucat în drame și comedii, în spectacole de revistă. A interpretat peste 140 de roluri. Printre rolurile interpretate: Leana, în *Hagi Tudose* de Barbu Șt. Delavrancea, regia Vlad Mugur (Teatrul „G. Bacovia” Bacău); Colombina, în *Mincinosul* de Carlo Goldoni; Anne, în *Nevestele vesele din Windsor* de W. Shakespeare; Oana, în *Apus de soare*, de B. Șt. Delavrancea (Teatrul Dramatic „Maria Filotti” Brăila); Corina, în *Jocul de-a vacanța* de M. Sebastian, regia V. Mălinescu; Celimena, în *Mizantropul* de Molière, regia Cristian Nacu (Teatrul „Victor Ion Popa” din Bârlad); Enona, în *Fedra*, regia Dan Micu; Zambila, în *Piticul din grădina de vară* de D. R. Popescu; Anica, în *Soacra cu trei nurori*; Chelnerița, în *Cocoșul de tablă* de Vasile Rebreanu; Dandanache, în *O scrisoare pierdută*; Rozalia, în *Balconul* de D.R. Popescu; (Teatrul Național TgM, 1971-1989); Vera Ignatievna, în *Ekaterina Ivanovna*; Tania, în *Visul unei nopți de vară*; Doamna Higgins, în *Pygmalion*; Genoveva Ionescu, în *Cotele apelor Dunării* (Teatrul de Nord Satu Mare).

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 54, 64, 66, 89, 103, 184, 219, 227, 232, 233.
- *Livia Doljan* / Olga Apostol. În: *Steaua roșie*, 9 dec. 1978, p. 3, 1 foto.

DOMOKOS Erika, actriță. Studii: UAT, TgM (1996), cls. conf. univ. Ion Săsăran. Actriță la Teatrul de Nord SM, apoi la Teatrul Național TgM. Roluri în: *Și ministrul calcă strâmb*, de Ray Cooney, regia Cristian Ioan; *Totul în grădină*, de Edward Albee, regia Constantin Anatol; *Trei gemeni la Paris* de Antonio Mattinzi zis Collalto, regia Cristian Ioan.

Referințe:

- *Erika Domokos (Fișă de creație)* / Cornel Popescu. În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2000, p. 4, 1 foto.

DÓSA Elek, jurist; n. 15 mart. 1803, TgM - 19 nov. 1867, Pest. A fost student al Col. Ref. din TgM. Dr. în drept. A ocupat funcția de subprefect al jud. MS - Turda; prof. al Col. Ref. (1826-); publicist. Membru al Academiei de Știință Maghiare.

Lucrări publicate:

- *Erdélyhoni jogtudomány, melyet az alkotmányos Erdélyhonban az 1000-dik év olta*

törvényszerűen költ, s az 1849-dik évig érvényességgel birt törvények és szokások szerint. - 1. köt: Erdélyhoni közjogtan. - Kv: s.n., 1861. - XLIII, 245 p.

• *Erdélyhoni jogtudomány, melyet az alkotmányos Erdélyhonban az 1000-dik év olta törvényszerűen költ, s az 1849-dik évig érvényességgel birt törvények és szokások szerint.* - 3. köt: Erdélyhoni magyar magánjogtan. 3. rész: Erdélyhoni magyar pertan. - Kv: s.n., 1861. - XIII, 330 p.

• *Erdélyhoni evangelico-reformátusok egyházi jogtana* / írta Dósa Elek. - Pest: Kiadja Osterlamm Károly, 1863. - 222 p.

- în colaborare:

• *Szabályrendelet Marostorda-vármegye területén a m. kir. államrendészet kezelése alatt álló erdőbirtokoknál az erdő-őri személyzet szervezése iránt.* - Mv.: s.n., 1896. - 5 p.

Referințe:

• *Siebenbürgen im Aufbau der ungarischen Kultur* / László Gáldi. - Budapest-Leipzig-Milano: Danubia Verlag, s.a. - 101 p.

• *Itt is, ott is* / írta K. Papp Miklós; kiadja a Petőfi Társaság. - Budapest: Aigner Lajos hivatala, s.a. - 360 p.

• *A nemzetiségi kérdés könyvészetéhez.* - 1. köt. - 274 p.

• *A parlamenti kormányrendszer Magyarországon.* - 2. rész: A parlament vezetése. Pártkormányzat. A magyar pártok.

• *A magyar államiság fejlődése, küzdelmei: Politikai tanulmány* / Beöthy Akos. - 2. rész: Az új Magyarország. Az 1825-iki országgyűléstől az 1848-iki törvények szentesítéséig. - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, s.a. - 392 p.

• *Erdély történelme* / Kővári László. - 6. köt: A gubernátorok kora. - 1866. - Kolozsvárt: Stein János. - 240 p.

• *Az 1865-dik évi dec. hó 10-kére összehívott 1866-dik évi nov. hó 19-én folytatónlag egybegyűlt országgyűlés képviselőháza tagjainak betűsoros név és lakjegyzéke* / összeállítá és kiadja Bojthor Endre a képviselőház iroda-igazgatója. - 2-ik kiadás - Nyomatott Emich Gusztáv Magy. Akad. nyomdásznál : s.n., 1867. - 38 p.

• *Vázlatok a Magyar Tudományos Akadémia félé százados történetéből: 1831-1881.* - Budapest: s.n., 1881. - 165 p.

• *A magyar nemzeti irodalom történeti ismertetése 1890-1891.* - 2. kötet: Kisfaludy Károlytól mostanig. - 1891. - 414 p.

• *Tizenhét év Erdély történetéből: 1849. július 19.-1866. április 17.* / írta Ürmössy Lajos. - 1. köt. - Temesvár: s.n., 1894. - 350 p.

• *Emlékbeszédek a M. Tud. Akadémia tagjai felett. 11 kötet* / szerkeszti a főtítká. - Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1904. - 17 p., 19 p., 35 p., 57 p., 43 p., 106 p., 14 p., 18 p., 19 p., 19 p., 62 p.

• *Erdély irányadó lapja (1830-40-es években)* / Musnai Ürmössy Lajos. - 1. köt: Az Erdélyi Híradó (1829-1848). - Kv.: s.n., 1907. - 205 p.

• *Maros-Vásárhelyi lexikon* / Szerkesztette: Szentgyörgyi Dénes. - Maros-Vásárhely : s.n., 1912. - 240 p.

• *A magyarországi protestantizmus története* / Révész Imre. - Budapest: Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, 1925.

• *A Magyar Tudományos Akadémia első évszázada.* - 1. köt: Az alapítás századik évfordulója alkalmából tartott ünnepi beszéd és előadások. - 1926. - 463 p.

• *Magyarország iparoktatásának története az utolsó száz évben, különösen 1867 óta* / Vig Albert. - Budapest: s.n., 1932. - 728 p.

• *Erdély három nemzete és négy vallása autonómiájának története* / csikszentsimoni Dr. Endes Miklós a M. Kir. Közigazgatási Biróság ítélőbirája. - A szerző kiadása - Budapest: Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet, 1935.

• *Az abszolútizmus kora Magyarországon: 1849-1865.* - 4. köt. - [1937]. - 106 p.

• *Magyarországi és erdélyi urak* / Pálffy János emlékezései; sajtó alá rendezte: Szabó T. Attila. - 2. köt. - Kv.: Erdélyi Szépművés Céh, 1939. - 159 p.

• *Magyarországi és erdélyi urak* / Pálffy János emlékezései; sajtó alá rendezte: Szabó T. Attila. - 1. köt. - Kv.: Erdélyi Szépművés Céh, 1939. - 159 p.

• *Székely világjárók* / Gergely Pál Dr. - Budapest - Társasága kiadása: Az Erdélyi Férfiak Egyesületének Jancsó Benedek, 1940. - 104 p.

• *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar*

közjog és politikai történet köréből / Dr. Mikó Imre. - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.

• *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat* / megindította : id. Szinnye József. - 6. köt. Doctor Sándor-Dzurányi László. - 1944. - 211 p.

• *Erős várunk: Kollégiumi emlékkönyv I* / Szerkesztette Nagy Pál. - bővített kiadás - Mv.: Custos Kiadó, 1993; 1995. - 232 p.

• *Magyar élet a régi Bukarestben: levelestár a XIX. század második feléből* / Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közléteszi Kovách Géza; szerkesztette Vistai András János. - Budapest: ELTE BTK, 1996, 182 p.

• *Metaforától az élet felé: Kisebbségi értelmiség - kisebbségi nyilvánosság: tanulmányok, (1987-1997)* / Cseke Péter. - Bukarest: Kriterion, 1997 - Kv. - 244 p.

• *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - vol.:2: D-Gy.

DÓSA Géza, pictor; n. 1846 (7), Aiud, AB - 12 apr. 1871, TgM. A studiat la Col. Ref. TgM, având prof. pe Gulyás Károly; la Viena (1866-1868), München (1869); s-a format la Șc. din Baia Mare. L-a inspirat pe Roth Miksa pentru vitraliul din Palatul Culturii TgM cu titlul „Bethlen Gábor și oamenii de știință”; și-a câștigat existența pictând portrete la TgM. Expoziții comemorative; Cj (1941); Budapesta (1944). S-a sinucis la vârsta de 24 de ani.

Referințe:

• *Catalogul pinacotecii = Catalogue de la pinacothèque. 1934.* - s.n., 1934. - 47 p., 14 f.

• *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu-Mureș. 1934* / Aurel Ciupe. - s.n., 1934. - 45 p., 14 f.

• *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu-Mureș 1939* / Aurel Ciupe. - A 2-a ediție - TgM: s.n., 1939. - 25 p., 24 f.

• *Erdélyi magyar művészet a XVIII - XX. században* / Kiss Pál. - Budapest: Pápa Pápai M. Kóny, 1990.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 25, 54.

• *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - vol. 2: D-Gy. - Budapest, 2001.

DRAGOȘ, Vasile, prof. de istorie; n. 12 ian. 1931,

Cerghid, MS - m. 15 nov. 2009, TgM. Studii: Șc. Normală de băieți din Blaj; Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM (1946-1950); Fac. de Istorie, UBB, Cj (1950-1952, 1956-1958). Între 1952-1954 i se refuză dreptul la învățătură, familia fiind încadrată în categoria chiaburilor; perioadă în care s-a calificat ca strungar la Uzinele „Unirea” din Cj, apoi ca strungar și controlor tehnic de calitate (1952-1954) la Uzinele „Steagul Roșu” din BV, apoi contabil la SMT Târnăveni (1954-1956). După terminarea fac. este prof. la Ideciu de Jos (1958-1962); Liceul nr.1 („Petru Maior”) din Reghin (1962-1973); inspector al muzeelor în cadrul Comitetului Județean de Cultură din TgM (1973-1980); prof. de istorie la Lic. ind. nr. 5, TgM (1980-1985); prof. Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1985-1994, pensionare); dir. adj. al acestui lic. (1990-1994). Își prelungește activitatea la Lic. „Al. Papiu Ilarian”, „Unirea”, Ped. și Grupul Șc. Agricol (1994-2000). A fost colaborator permanent al Bibliotecii Orășenești din Reghin și al BJM, care îi acordă Diploma de onoare „Pro Libro Senator” (2001). Distins cu Diplomă de Merit (1998) din partea MEN; Diplomă de Merit din partea IȘJM. Publică articole în *Vatra*, *Cuvântul liber*, *Tezaur* cu privire la personalități politice și momente din istoria poporului nostru.

Lucrări publicate:

• *Cântecul lui Iancu* / Adunate de Traian Dragoș; ediție îngrijită și cuvânt înainte de Vasile Dragoș. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2001. - 64 p.

- în colaborare:

• *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani* / prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan. - TgM : s.n., 1994. - 219 p.

• *Dascăl pe plaiuri reghinene*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2004. - 376 p.

• *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, Primăria Mun. Reghin, 2005. - 204 p.

Studii și articole:

• *Eroii maramureșeni și mureșeni de la Moisei*. În: *Marisia*, 5, 1975.

• *Mihail Roller și istoria Republicii Populare Române (I)*. În: *Cuvântul liber*, 19 apr. 2006, p. 6.

• *Iumona de la Suseni*. În: *Cuvântul liber*, 15 iul. 2006, p. 6, 1 foto.

• *Răscoala lui Horea și Târgu-Mureșul*. În: *Cuvântul liber*, 7 febr. 2007, p. 1, 3.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006, p. 109-111.

• *Vasile Dragoș* / Ilarie Gh. Opreș, Dorin Borda. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 8. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2006, p. 277-279.

• *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p. 93-94.

• *Un destin exemplar de român* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5.

• *Sărbătoarea împlinirii a 90 de ani de la înfăptuirea statului național unitar român* / prof. Alexandru Ciubică. În: *Cuvântul liber*, 3 dec. 2008, p. 6.

• *Necrolog*. În: *Cuvântul liber*, 17 nov. 2009.

DREDEȚIANU, Ioan, protopop gr.-cat.; n. 8 febr. 1883, Filpișul Mic, MS - m. 1958, ?. Studii: Gimnaziul gr.-cat. și Academia Teologică din Blaj. Pr. în com. Ceuaș, MS, unde edifică o șc. prim. pentru copiii români (1905-1909); pr. în Socol (1909-1925); ales de către Mitropolie pr. la cea de-a doua biserică gr.-cat. înființată la TgM (1925-1936). Pune piatra de temelie a Catedralei gr.-cat. din TgM (15 aug. 1927), sfințită (8 sept. 1936), păstorind-o până în 1948. Ani de suferință și prigoană, arestat și condamnat la închisoare (1951).

Referințe:

• *Román kultúr-ünnepélyek Észak-Erdélyben: 1940-1943* / írta Pusztai-Popovits József. - Pécs Intézetének kiadványai: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1943.

• *Magyar írók élete és munkái. Új sorozat* / megindította: id. Szinyei József; írja és szerkeszti Dr. Gulyás Pál. - 6. köt. Doctor Sándor-Dzurányi László. - 1944. - 211 p.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 216.

• *Ioan Dredețian: (1883-1958)* / Redacția. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2, apr.-iun. 1999, p. 53-55, 1 foto.

• *Un nume uitat. Protopopul greco-catolic de Târgu-Mureș Ioan Dredețian (1883-1958)* / Prof. dr. Marius Sabău. În: *Cuvântul liber*, 15 febr. 2006, p. 7, 1 foto.

• *Protopopul de Târgu-Mureș Ioan Dredețian (1883-1958). Seniori ai Bisericii Române Unite* / Prof. dr. Marius Sabău. În: *Unirea*. Blaj, 75, Serie nouă, 2 febr. 2007, p. 5.

DRÓCSA József, informatician, antrenor karate,

antrenor fitness; n. 24 apr. 1975, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas”, TgM (1990-1994); UPM TgM (1994-1998); curs antrenor fitness-aerobic, Steiner Fitness Academy Londra (2003); cursuri de perfecționare fitness și preparare fizică, AFPA, USA (2007); curs consultant stil de viață și nutriționist, AFPA USA (2009). Practicant și competitor karate, cu participare la competiții zonale, naționale, europene și mondiale (1986-2003); antrenor, clubul de karate SAKURA TgM, fiind și fondator al FRK - WKC (2003-); preparator fizic la Lotul Național de Kumite al României (2009); dir. fitness, vase de croazieră de lux în SUA (2003-2007); prof. AFPA-Europe (2007). Multiplu medaliat la campionate naționale și cupe ale României; timp de 6 ani, membru în Lotul Național al României. Ca antrenor: multiple titluri naționale, europene și mondiale la toate categoriile de vârstă. SAKURA TgM este club fondator al FRK-WKC.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 465.

• *Baza de date BJM*

DUHA László, artist plastic, sculptor în lemn; n. 15

nov. 1941, TgM. Studii: Șc. Tehnică Sanitară Postlic. TgM. Membru AAP MS (1987). Expoziții personale de sculptură în TgM, Sala Unirea (1993, 1996, 1998, 2003); Reghin (2002, 2005). Expoziții de grup ale cadrelor medico-sanitare din TgM (1982-1985). Expoziții județene de artă populară și meșteșugărești tradiționale: Sala „Unirea” (2003-2005). Are lucrări în colecții particulare din țară și din Ungaria, Germania, Elveția, Suedia, Israel, Canada. Distins cu Premiul III la etapa județeană a Festivalului național de artă plastică.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004. - 160 p.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 41.

• *Népiújság*, 14 iul. 2003.

DUMA, Ioan, pr., învățător; n. 11 febr. 1862, Săcalu de Pădure, MS - m. 1 nov. 1919, Reghin, MS. Studii: Gimnaziul la Bistrița, Institutul „Andrei Șaguna” din SB, secția teologică și cea pedagogică. Învățător în localitatea Filea, până în 1890, apoi pr. în satul natal Săcalu de Pădure. Este implicat direct în mișcarea Memorandistă și în procesul personalităților acuzate de imprimare și difuzare a Memorandului; a făcut parte din delegația celor 300 de români care, sub conducerea lui Ioan Rațiu, s-au deplasat la Viena (mai 1892). Devine membru al Despărțământului Reghin al Astei (1911); participă la adunarea de protest a cercurilor electorale Reghin și Gornești (14 apr. 1907), având ca problematică votul universal și proiectele de lege ale guvernului privitoare la șc. populare. Participă la MAN de la Alba

Iulia.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 71, 125, 127, 156, 157, 186.
- *Monografia parohiei Filea*, 1986, p. 16.
- *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918* / Pr. Dr. Mircea Păcurariu. - SB, 1986, p. 286.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 8, 15, 16, 24.
- *Istoria Memorandului* / Vasile Netea. - București, 1993, p. 149, 158, 192, 195.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM, Ardealul, 2000, p. 88-91.
- *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. - București: Editura APP, 2001. - 164 p.
- *Memorandistul Ioan Duma din Săcalu de Pădure* / Traian Bosoancă. În: *Steaua roșie*, 34, nr. 226.
- *Contribuția preoțimii mureșene la realizarea Marii Uniri de la 1 Dec. 1918* / Traian Bosoancă. În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 307, 314, 315.

DUMA, Nichita, Duma, Vasile; învățător, pr.

ortodox, prof., protopop, episcop, om politic; n. 26 apr. 1864, Săcalu de Pădure, MS - m. 16 apr. 1936, Curtea de Argeș, AG. Studii: Lic. în Năsăud (1875-1883); Institutul Teologic Sibiu (1883-1886). Învățător la Șc. prim. Hodac, MS (1886-1890), pr. paroh în Jabenita, MS și catehet al elevilor ortodocși de la Gimnaziul Reghin (1890-1906), protopop al Cetății de Piatră din Tg. Lăpuș (1906-1912), apoi în Reghin (1912-1923). A predat religia ortodoxă la Lic. de stat din Reghin (1919-1923). Devine membru, subdir., apoi dir. al Despărțământului Reghin (1914-1923); ales membru în Direcțiunea Institutului de credit și economii „Lăpușna” din Tg. Lăpuș (1907); a colaborat la *Telegraful Român*, publicând articole pe teme naționale și internaționale, precum și corespondențe. A condus interimar și protopopiatul MS (1917-1918); participă la MAN de la Alba Iulia, reprezentând Protopopiatul ortodox Reghin. Membru al PNR., apoi PNL; a fost membru și un timp preș. la Institutul de credit și economii din Reghin „Mureșiana”. Senator (1919-1922); episcop al Argeșului (1923). În calitate de episcop a construit cancelariile eparhiale, a zidit și organizat Șc. de cântăreți de 4 ani de studii, Seminarul teologic, mănăstirea Turnu distrusă de foc. A pus bazele Soc. preoțești de ajutor și credit „Înfrățirea”; a înființat fabrica de lumânări a eparhiei; a participat la sfințirea bisericii ortodoxe din Idicel Sat (1924), Catedrala ortodoxă din TgM (1934); a participat la dezvelirea plăcii comemorative din sala festivă a Șc. normale din TgM, când a primit numele de „Școala normală Dr. C. Angelescu” (1934). Pentru activitatea sa a fost distins cu Ordinul Steaua României în grad de ofițer (1922), ordinul Coroana României în grad de Mare Cruce (1924); Medalia „Răsplata Muncii” cls. I (1936).

Lucrări publicate:

- *Pastorală de nașterea Domnului*. - Pitești, 1924.

Referințe:

- *Figuri politice și administrative din epoca consolidării*. - București, 1924, p. 61.

- *Sub stindardul Astei. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului 1919-1939* / Vasile Netea, 1939, p. 14.
- *1918 la Români. Doc. Unirii, VII.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. - Vol. 7.- p. 130-132, 196, 442; Vol. 9, 1989, p. 8, 15, 16.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 53.
- *Vasile Duma* / Grigore Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 132-133.
- *Dicționarul teologilor români* / preot prof. dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
- *125 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara. În: *Astra Reghineană*, Reghin, 1999, p. 6-7, 24, 34-37.
- *Reînvierea Astei* / Melinte Șerban. În: *Astra Reghineană*. - Reghin, 1999, p. 113.
- *Enciclopedia României Cugetarea : material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ediție anastatică - București: Saeculum I.O., 1999 - Vestala, p. 597.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM, Ardealul, 2000, p. 82-88.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. - București: Editura A.P.P., 2001.
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 165.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 557-560.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 13-40.
- *A murit Episcopul Nichita Duma*. În: *Glasul Mureșului*, 3, nr. 58, 25 apr. 1936, p. 2.
- *Necrolog*. În: *BOR*, 54, nr. 3-4, 1936, p. 204-205.
- *Episcopii Argeșului* / Preotul Nicolae Șerbănescu. În: *Mitropolia Olteniei*, Craiova, 18, nr. 7-8, 1965, p. 625-626.
- *Episcopul Nichita Duma al Argeșului* / Pr. I. Ionescu. În: *Telegraful român*, 144, nr. 33-36, sept. 1996, p. 4.
- *Biografii liberale - Vasile Duma* / Traian Bosoancă. În: *Glasul Mureșului*, serie nouă, 2, nr. 9, 23 iun. 1998.
- *Protopopul Vasile Dima, participant la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia* / Traian Bosoancă. În: *Apulum*, 35, 1998, p. 549-554.

DUMBRAVĂ, Vasile, cărturar, om de cultură,

prof.; n. 11 iul. 1859, Reghin, MS - m. 6 iun. 1911, Beiuș, BH. Cls prim. în orașul natal, cele lic. la Beiuș; studiile superioare la Oradea și Esztergom (Ungaria), iar cele de filosofie la Univ. din Cj. Numit prof. suplitor la 11 august 1887, „prof. public ordinar” la Gimnaziul din Beiuș, ctitorit de Samuil Vulcan. S-a titularizat în predarea limbii române, geografiei, istoriei naturale și gimnasticii. În anii 1897-1899 a funcționat ca prof. de științe naturale și desen și la Școala civilă de fete din Beiuș. Ca o recunoaștere a pregătirii și calităților sale organizatorice și de cadru didactic, la 6 iunie 1907 a fost numit dir. al gimnaziului beiușean. În anii 1887, 1903, 1906-1908 a îndeplinit funcția de conducător al Soc. de lectură „Samuil Vulcan”. A alcătuit un studiu intitulat *Ortografia română în actuala sa stare de dezvoltare*, publicat în *Anuarul gimnaziului din Beiuș* (1897); altă lucrare, *Beiuș* (1910); a colaborat la revista *Familia*. A fost membru al Soc. de științe naturale; promotor al mișcării sportive din Transilvania, publică studii: *Măsurarea puterii la gimnastică* (1893), *Istoria gimnasticii în gimnaziul din Beiuș* (1902). Membru pe viață al Astei, activează în Despărțământul Beiuș, contribuie la înființarea *Reuniunii*

de cântări a acestuia, a fost membru pe viață al „Societății pentru crearea unui fond de teatru român”. A făcut parte din senatul orașului Beiuș; în calitate de comisar episcopesc, s-a preocupat de situația învățământului elementar din Bihor, vizitând școlile gr.-cat. din acest ținut (1904).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Istoria naturală*. Partea I și a II-a / Vasile Dumbravă, V. Borlan. - Budapesta. - Vol. 1. - 1900; Vol. 2. - 1903.

Studii și articole:

• *Măsurarea puterii la gimnastică*. În: *Anuarul Gimnaziului din Beiuș*, 1893.

Referințe:

- Dr. Zaharie Pop un erou și martir al neamului / Nicolae Albu. - Blaj: s.n., 1943. - 23 p.
- Vasile Dumbravă / Grigore Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orașenească, 1990, p. 134-136.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CJN: Presa Universitară Clujeană, 2000.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 521-524.
- Vasile Dumbravă / Grigore Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 27 mai 1984, p. 3.

DUNGACIU, Dan, sociolog, geopolitician; n. 3

oct. 1968, TgM. Studii: Licențiat, Fac. de Sociologie, Psihologie și Pedagogie a Univ. București (1995); master în politologie, Univ. București (1996). Dr. în sociologie cu teza: *Sociologia interbelică românească în context european. Contribuții la o sociologie a sociologiei*, Univ. București (2002).

Cercet. principal la Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române; prof. univ. la Fac. de Sociologie și Asistență Socială a Univ. din București; redactor șef adj. la revista *România socială*; subsecretar de stat în MAE, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (2005). A studiat sau a lucrat ca cercet. asociat în diverse instituții occidentale: Ferdinand Braudel Institute (Binghampton, SUA), Max Weber Centre for Advanced Cultural and Social Study (Erfurt, Germania), Departament of Political Science and Public Administration - Law, Economics and Political Sciences School of Athens (Atena, Grecia), Central European University (Budapesta, Ungaria), Departmentul de Științe Sociale de la Anglia Polytechnic University (Cambridge, Marea Britanie), Institut für die Wissenschaften vom Menschen (Viena, Austria), Max Planck Institute for Social Anthropology (Halle, Germania). A devenit cetățean al Republicii Moldova și cons. al preș. interimar Mihai Ghimpu pentru problemele integrării europene a R. Moldova. Dir. al Institutului de Științe Politice și Relații Internaționale al Academiei Române. Este membru al mai multor asoc. naționale și internaționale de profil. Activitate didactică: cursuri și seminarii: Sociologia națiunii și naționalismului; Sociologia religiei; Istoria sociologiei; Sociologie generală; Sociologie aplicată. Participări cu lucrări la simpozioane și congrese internaționale. Publică peste 35 de studii în revistele de specialitate din țară și străinătate.

Membru în echipa de studii pe tema: *Rezistența românească în comunism (Fenomenul reeducării - Pitești, Aiud, Gherla)* coord. prof. univ. dr. Ilie Bădescu; red. șef al publicației *Mișcarea*. Membru al ASEN; al ISA, secțiunea religie; al ISORECEA; membru în Cons. Asoc. Sociologilor din România; fondator și preș. al Asoc. „Mircea Vulcănescu” a studenților sociologi. Distincții: Ordinul de Onoare al Republicii Moldova; Premiul Universității Istanbul pentru Științe sociale pe anul 2001; Premiul „Dimitrie Gusti” al Academiei Române pentru sociologie pe anul 1995.

Lucrări publicate selectiv:

- *Națiunea și provocările (post) modernității*. - București: Tritonic, 2002.
- *Elita interbelică: Sociologia românească în context european: contribuții la o sociologie a sociologiei*. - București: Mica Valahie, 2003. - 385 p.
- *Moldova ante portas*. - București: Tritonic, 2005.
- *Portrete și controverse*. - București: Tritonic, 2008.
- *Basarabia e România? Dileme identitare și (geo)politice în R. Moldova*. - Chișinău: Editura Cartier, 2011.

- în colaborare:

- *Sociologia și geopolitica frontierei* / Ilie Bădescu, Dan Dungaciu, Sandra Cristea, Claudiu Degeratu, Radu Baltasiu. - vol. 1-2.- București : Floarea Albastră, 1995. - Vol. 1. - 354 p.; Vol. 2. - 357 p.
- *Istoria sociologiei: teorii contemporane* / Ilie Bădescu, Dan Dungaciu, Radu Baltasiu. - vol. 1. - București: Editura Eminescu, 1996 - 705 p.
- *Enciclopedia valorilor reprimare*. - Vol. 1-2.- București: Pro-Humanitate, 2000.
- *Statul și comunitatea morală. Memorii (1904-1910)* / Traian Brăileanu; ediție îngrijită, studiu introductiv și repere bibliografice de Dan Dungaciu. - București: Albatros, 2003.

Studii și articole:

• *Evrei contra evrei. „Rețelele omeniei” și rețelele mistificării*. În: *Euxin*, nr.1-2, 1997, p. 57-82.

Referințe:

- *Punerea pe gânduri* / Liliana Moldovan. - TgM: Nico, 2012.
- *Wikipedia*

DUȘA, Inocențiu Rîndunel, regizor, teoretician

al teatrului, cadru didactic asociat; n. 3 iun. 1958, Țândărei, IL. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM (1973-1977); Științe Naturale și Agricole ICOPCIA, București, specialitatea biotehnician (1980-1983); UAT, TgM, Fac. de Teatru, specialitatea Artele Spectacolului de Teatru.

Regie de teatru (2003-2007); masterat *Elitele și proiectele de construcție europeană*, UPM, Fac. de Șt. și Litere (2007-2008). Dr. în teatru cu teza: *Între identitatea continentală și diferențele culturale- teatrul lui Eugen Ionescu sau chipul ascuns al destinului*, UAT, TgM (2011). Prof. de lb. engleză, Lic. Agricol TgM (1978-1980); biotehnician, Institutul de Cercetare, Dezvoltare și Valorificarea Produselor Horticole București (1983- 2000); regizor (2000-). Participă cu numeroase comunicări la conferințe naționale și

internaționale. Curs de specializare artistică, susținut de regizorul Andrei Șerban, în cadrul programului „Balkan Express, rețeaua artelor spectacolului din Balcani” (2004), România; curs de specializare artistică susținut de regizorul Silviu Purcărete, în cadrul programului susținut de Informal European Theater Meeting (2005), România; Visiting student la University of New York și University of Toronto (2005); bursier UNESCO, la The University of British Columbia, Department of Theater, Film and Creative Writing, Vancouver B. C., Canada, sept.-nov. (2005); cu regizorul englez Declan Donnellan (2006); curs postdoctoral, Columbia Univ. New York, SUA (2012), Univ. Sorbona, Paris (2012). Regia spectacolelor: *Scaunele* de Eugen Ionescu, *Tragedia omului* de Madach Imre, *Nu sunt Turnul Eiffel* de Ecaterina Oproiu, *Doi într-unul* de A.P.Cehov, *À la recherche du communisme perdu*, *Don Juan moare ca toți ceilalți*, de T. Mazilu; *Codul lui Da Vinci*, *Formula 1* (2005); *Solo* de Samuel Beckett, *Looking for Beckett* (2006); *Fata de măritat* de Eugen Ionescu, 2007; *Guturaiul oniric* de Eugen Ionescu (2008); *Salonul auto* de Eugen Ionescu, 2009; *Nepoata-soție* de Eugen Ionescu, 2011; *Exerciții de conversație franceză pentru studenții americani* de Eugen Ionescu, 2012. Regizor secund: *Un caz clinic* de Dino Buzzati, regia Radu Olăreanu; *Dragostea celor trei portocale* după Carlo Goldoni, regia Cristian Ioan (2005); *Lary Thompson*, *tragedia unei tinereți* de Dusan Kovacevic, regia lui Radu Olăreanu; *Pescărușul* de A. P. Cehov, regia Gelu Badea; *Medeea Redux* de Neil LaBute, regia Traian Penciu (2006); *Zidul* de Zeno Ghițulescu, regia Radu Olăreanu. Asistent regie: *The House of Atreus* după *Orestia* lui Eschyl la Frederic Wood Theater, regia K. J. Sanchez; musicalul *Allay Cats* de Stephen Smith la Vogue Theater din Vancouver, regia Michael Fera (2005). Coord. sau colab. al unor programe culturale, în parteneriat cu: Festivalul internațional de Teatru *Face a face*, TgM; Festivalul internațional de teatru *Atelier*, BJM, Biblioteca Municipală Sighișoara, Casa de Cultură Reghin, Centrul cultural Aiud. Inițiatorul și coord. unor biblio-ateliere sub genericul *Dramaterapie și rolul social al spectacolului teatral*, desfășurate periodic la Penitenciarul TgM, Spitalul pentru copii din TgM, căminele de vârstnici din TgM, biblioteci din rețeaua publică.

Studii și articole:

- *Text, Subtext, Metatext ca pretext... într-un context*. În: *Symbolon*, TgM, nr. 8, 2004, p. 188-191.
- *Singurătatea spectatorului de cursă lungă*. În: *Symbolon*, TgM, nr. 9, 2005, p. 229-233.
- *Publicity Policy*. În: *Symbolon*, TgM, nr. 12, 2006, p. 33-39.
- *Ultimul Godot al secolului XX*. În: *Libraria*, 6, 2007, p. 365-382.
- *Dinamica identitară în cultura teatrală contemporană: dramaturgia absurdului*. În: *Libraria*, 7, 2008, p. 321-332.
- *Eugen Ionescu - „pieton al văzduhului” în teatrul revoltat de la mijlocul secolului XX*. În: *Libraria*, 8, 2009, p. 212-223.
- *Dinamica identitară în cultura europeană: dramaturgia absurdului*. În: vol. conferinței *European*

Integration between Tradition and Modernity, ed. III, Ed. UPM, 2010, p. 954-962.

- *Paternitatea multiculturalistă a teatrului absurdului. Obsesia identitară la Eugen Ionescu*. În: *Symbolon*, TgM, 2010/1, nr. 18, p. 45-51.
- *Fals tratat despre avangardă. Note despre anti-teatrul european*. În: *Libraria*, 9, 2010, p. 332-340.
- *Bouillon de cultures: identități, bilingvism, exiluri*. În: vol. lucrările conferinței *Comunicare, context, interdisciplinaritate. Studii și articole*, coord. Iulian Boldea, TgM, Ed. UPM, 2010, p.122-130.
- *Eugen Ionescu sans frontières! Le jour de gloire est arrivé*. În: vol. conferinței *European Integration between tradition and modernity*, coord. Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Simion Costea, TgM, Ed. UPM, 2011, p. 868-872.
- *Ionesco without border! The day of glory has arrived!*. În: vol. *Culture, Elites and European Integration. Culture, Elites et Intégration européenne*, coord. Iulian Boldea, Cornel Sigmirean, Simion Costea, vol. III *History*, ed. Cornel Sigmirean, Paris, Ed. Prodifmultimedia, 2011, p. 101-108.
- *Humanisme sans frontières. Perspectives socio-culturelles*, Paris, 2011, p. 105-112.
- *Eugen Ionescu în dialog cu Dumnezeu: o dragoste cu năbădăi!*. În: *International Journal of Communication Research*, IS, nr. 1, 2011.
- *Exilul din exil. Eugen Ionescu în căutarea teatrului pierdut... din sine*. În: *Symbolon*, TgM, 2011.
- *Protocol de introspecție: solitarul Eugen Ionescu*. În: *Symbolon*, TgM, 2011.
- *Eugen Ionescu- dramaturgul căutărilor intermitent*. În: *Libraria*, 10, 2011, p. 222-234.
- *G.B: Deus ex machina*. În: *Vatra*, 2012, nr. 6-7, p. 54-55.

Referințe:

• CV

DUȘA, Traian, prof.; n. 1 mart. 1936, Toplița, HR.

Primii ani de șc. în Toplița (Vale); Lic. Ind. TgM (1949-1950); Lic. Teoretic Gheorgheni (1950-1954); Univ. din CjN, Fac. de Filologie-Istorie-Filosofie (1956-1961, postuniv. 1967-1969) unde studiază filologia, istoria și filosofia. Contabil la Sfatul Raional Toplița, scurt timp; prof. suplinitor în Subcetate, Tulgheș și Șardul Nirajului (1955-1959); apoi la lic. din Gălăuțș și Toplița (1959-1964). Are preocupări de plastician (pictură), autor a peste 700 de pânze (portrete, peisaje, naturi statice, icoane, flori, compoziții); participă la expoziții personale în Toplița și Borsec (1956, 1959) și de grup (1957-1959, 1964-1965); a organizat 8 expoziții de pictură, grafică la Reghin, Univ. București, Univ. CjN, Toplița, M. Ciuc. Vine la TgM ca prof la Lic. nr.5 (1964-1965), apoi timp de 7 ani (1965-1972) este preș. al Comitetului de Cultură și Artă al orașului TgM; se ocupă de înzestrarea orașului cu statui (Avram Iancu, Nicolae Bălcescu, Mihai Eminescu); publică lucrări despre instituții și personalități de seamă. Între 1972-1977, 1990-1998 este prof. de lb. și literatura română, istorie și estetică la Lic.

de Artă TgM. Prof. metodist la Șc. Normală „M. Eminescu” din TgM (1977-1990); deputat în 2 legislaturi, membru în Comitetul Executiv al Cons. Mun. TgM (1965-1975); membru în cons. de conducere al Univ. Populare (25 de ani), autor al cursurilor: *Tinerețe, idealuri, răspunderi și Estetică teoretică și aplicată*. Autor a sute de expuneri și conferințe publice, a peste 150 de articole pe teme de cultură, arhitectură, artă plastică, literatură, politică, economie, pedagogie, filosofie, morală, publicate în diferite ziare și reviste: *Îndrumătorul Cultural, Vatra, Tribuna, Flacăra, Scânteia, Informația Harghitei, Új Élet, Új Kelet, Gânduri studențești, Revista noastră (Focșani), Limba și literatura română, Cuvântul liber, Arta Plastică, Curierul de Mureș, Marisia, Vatra, Școala noastră, Miercurea Ciuc. Specializări și perfecționări (11 cursuri) în istorie, filosofie, economie politică, lb. și literatura română; toate gr. didactice. Membru în Soc. de Științe Filologice (1962), Societatea de Științe Istorice (1964). Diplome pentru pictură (4), medalia 25 de ani de la Eliberarea României (1969), 50 de ani de la crearea PCR, Diplomă de onoare, Comitetul Național al Pionierilor (1969), Diplomă de Excelență (2003); Diplomă de onoare, Inspectoratul Șc.; Premiul Național pentru *Niște țărani* (2006).*

Lucrări publicate:

- *Palatul Culturii - Sala de Oglinzi*, în română, engleză, franceză și germană. - TgM: Editura CCA, 1967.
- *Octavian Bobletec-un artist uitat*. - TgM, Ed. CCA, 1969. - 58 p.
- *A Tîrgu Mureș-i kultúrpalota*. - București: Meridiane, 1970. - 52 p.
- *Palatul Culturii din Tîrgu Mureș*. - București: Meridiane, 1970. - 56 p.: fig., 28 f. pl.
- *Pagini de istorie, artă și cultură*. - TgM: Ansid. - Vol. 1. - 2002. - 268 p.; Vol. 2. - 2002. - 298 p.; Vol. 3. - 2003 - 390 p.; Vol. 4. - TgM: Nico, 2007. - 332 p.
- *Țăran cu cravată: Roman eseu în trei părți*. - Vol.1: *Devenirea*. - TgM: Ansid, 2004 - 364 p.
- *Toplița română: Vatră de istorie, vatră de ortodoxie*. - TgM: Ansid, 2006. - 292 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș*. - Ed. a 2-a, revăzută și adăugită. - TgM: Nico, 2008. - 296 p.
- *Amintiri autentice. Volum aniversar: 75. Proză*. TgM: Nico, 2011. - 372 p.

- în colaborare:

- *Cetatea Tîrgu-Mureșului* / I. Chiorean, Tr. Dușa, Gr. Ploșteanu: 1968. - 46 p.
- *O pagină de istorie: Biserica de lemn din Tîrgu Mureș* / Grigore Ploșteanu, Traian Dușa. - TgM, 1969. - 51 p.
- *Județul Mureș: ghid turistic* / Aurel Chibeleanu, Ioan Chiorean, Traian Dușa, Oliviu Marcu, Zoltán Rátz.- TgM: Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Județului, 1972. - 296 p.

Studii și articole:

- *Retrospectiva pictorului Karacsony Janos*. În: *Steaua roșie*, 1 oct 1966.
- *Incze Ștefan peisagist*. În: *Steaua roșie*, 27 sept. 1967.
- *Expoziție Kulcsar Bela la Târgu-Mureș*. În: *Arta plastică*, 7, 1967.

- *Valoarea artistică a motivelor decorative din „Sala de Oglinzi” a Palatului Culturii din Tg.Mureș*. În: *Studii și cercetări de istoria artei, seria Artă Plastică*, București, nr. 1, 1969.

- *George Enescu și Târgu-Mureșul*. În: *Flacăra*, 20 aug. 1971.

- *Prima școală de teatru din Târgu Mureș*. În: *Vatra*, TgM, 3, nr. 2, 1972.

- *Povestea unor statui*. În: *Vatra*, 7, 1972.

- *Elie Câmpeanu, istoric și luptător pentru drepturile românilor din Secuime în perioada pre- și post-memorandistă*. În: *Marisia*, 8, 1978, p. 227-234.

- *Învățământul muzeal la Târgu-Mureș în prima jumătate a secolului al XX-lea*. În: *Studii și cercetări de istoria artei, seria Muzică și Dramaturgie*, București, Tom. 27, nr. 2, 1980.

- *Plasticitatea prozei lui Mihai Eminescu*. În: *Vatra*, 9, nr. 2, 1980.

- *Din tradițiile învățământului artistic târgumureșean*. În: *Marisia*, TgM, 1980.

- *Școala muzicală târgumureșeană*. În: *Vatra*, 10, nr. 1, 1981.

- *Cetatea Sighișoarei*. În: *Steaua roșie*, 31 oct. 1982.

- *Cetatea Gurghiului*. În: *Steaua roșie*, 14 nov. 1982.

- *Castelul de la Brâncovești*. În: *Steaua roșie*, 28 nov. 1982.

- *Sala de oglinzi*. În: *Steaua roșie*, 20 febr. 1983.

- *Arhitectură în lemn, în satul Deag*. În: *Steaua roșie*, 13 mart. 1983.

- *Arhitectură în lemn la Chețani*. În: *Steaua roșie*, 17 apr. 1983.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 90-94.
- *Zilele „Miron Cristea” - ediția a XI-a, 18- 20 iulie 2008 - Toplița* / Valer V. Vodă. În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2008, p. 7.
- *Traian Dușa - septuagenar* / Dimitrie Poptămaș. În: *Cuvântul liber*, 1 mart. 2006, p. 2, 1 foto.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș de Traian Dușa* / Dimitrie Poptămaș. În: *Cuvântul liber*, 7 mart. 2009, p. 3.
- „Amintiri autentice”. Autor: *Traian Dușa* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 7 sept. 2011, p. 6.

E

ÉGHY Ghysa, Égi Gizella, Luca Ghissy; coregraf, balerină, pedagog; n. 24 febr. 1905, Tm, TM - m. 2 sept. 1982, TgM. A studiat la Viena dansul, ped. A dansat la Viena, la Budapesta; apoi se stabilește la Arad (1924); predă dansul la Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” din Cj (1949-1954), după care se mută la TgM (1954), unde este prof. de dans (1954-1974); este coregraf la Ansamblul Secuiesc de dansuri TgM(1957). A realizat coregrafia la mai multe spectacole de teatru; a promovat dansul modern.

Lucrări publicate:

- *Testkultúra*. - Arad, 1926.

Referințe:

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1. A-F, 1981, p. 435-436.
- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 202.
- *Magyar színház művészek lexikon*. - Budapešť: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune*. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Éghy Ghysa* / Krenner Miklós. În: *Aradi Hírlap*, 5 iun. 1928.
- *Emlékeimből*. În: *Művelődés*, 1, 1978.

EGRI, Vasile, Egri László, artist decorator; n. 25 mart. 1934, Sînpaul, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1960). Activitate profesională: asist., lector, prof. univ. la „Ion Andreescu” Cj. Călătorii de studii: 1964 și 1969 în Ungaria, Cehoslovacia și Polonia. Expoziții colective la Turda, Cj și București (1966), München și Istanbul (1967). Lucrează decorațiuni interioare, obiecte decorative din sticlă și fier forjat.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapešť: Képzőművészeti Kiadó, 1990.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csikszeredáig ?* Vol. 1- 2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 185.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25., december 7.* - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 161.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A - G. - 1999.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.
- *Üvegház és zománc* / Kiss Jenő. În: *Utunk*, 17, 1973.

EGYED Tibor, grafician; n. 26 febr. 1969, Luduș, MS. Studii: Academia de Arte Vizuale, Fac. de Arte Plastice, secția arte plastice și design, profilul grafică. A lucrat ca grafician de carte la Ed. Kriterion, „Tibera”; a realizat litografiile pentru „Limpopo”, expuse mai târziu la Galeria Erlin din Budapešť. S-a stabilit la Budapešť (2004). Membru al UAPR (2003); membru fondator al

Muzeului Mondial de desene ale copiilor, din Ungaria; membru al Asociației Naționale din Ungaria. A realizat 12 expoziții personale, 40 expoziții colective. Distins cu mențiuni la Expoziția de desene și afișe Paris; Premiul pentru cea mai frumoasă carte în lb. maghiară *Cultura populară în transformare*, București, Ed. Kriterion (2000); pentru ilustrația cărții *Pasărea de mercur* de Király Farkas (2002); distincția

Buza Barna (2007).

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Cultura populară în transformare*. - București: Editura Kriterion, 2000.

Referințe:

- *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Nico, 2008, p. 272-273.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. - CjN: Editura Mega, 2009, p. 91-93.

EGYED Ufó Zoltán, artist fotograf, fotoreporter; n. 1978, TgM. Membru al Fotoclubului TgM (1999-); a participat la numeroase expoziții colective de fotografie. A ocupat funcția de red. fotograf în cadrul *Erdélyi Riport*. Tema preferată este viața umană, dar și viața vegetală, a animalelor și a diferitelor substanțe, corpuri (apă, stâncă, casă). Distins cu Premiul Special în cadrul Expoziției Naționale de la Craiova (2001); Premiul I, Pécs (2001); Premiul III, SUA (2001); Premiul pentru fotoreporteri din partea Asoc. Ziariștilor Maghiari din România (2004).

Referințe:

- *Magyar fotográfiai évkönyv és adattár* / Györi Lajos, 2000.
- *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș*. - TgM: Lyra, 2001, p. 20-23.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini* / Redactor = Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002.
- *Nemzetközi Magyar fotóművészeti kiállítás*. - Budapešť, 2001.
- *„Philobiblon mureșean”* / Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 9 dec. 2000, p. 12.
- *Ufó a világ legrangosabb fotóművészeti fesztiválján*. În: *Népiújság*, 2008. szeptember 30., p. 5.
- *Új Magyar Szó*, 2009 iul. 30, p. 9, 1 foto.

ELEKES Alice, prof. de pian, acompaniator, n. TgM. Studii: Lic. de Artă din TgM; Academia de Artă din București, Fac. de Interpretare muzicală, secția instrumentală - pian, prof. Aurora Jenei și Delia Pavlovici; cursuri de măiestrie susținute de Wolfgang Wagenhäuser la Aurich (Germania), Németi Attila la Pécs (Ungaria), Baranyai László la Tapolca (Ungaria). Ocupă funcția de acompaniator și prof. de pian în cadrul Lic. de Artă TgM; participă la manifestările artistice organizate de lic. și la diverse concerte susținute în oraș. A realizat înregistrări la Studioul Teritorial de Radio TgM.

Referințe:

- *Căiet program: Festival Muzical Internațional. In memoriam Constantin Silvestri*, TgM, Filarmonica de Stat, 9-23 oct. 2003.

ELEKES Márta-Adrienne, prof. de instrument și muzică; n. 30 mart. 1969, TgM. Studii: Lic. Ped. TgM (1988); Fac. Compoziție-Muzicologie-Ped. (1989-1994),

Fac. de Interpretare muzicală (1990-1995), masterat, specialitatea Sinteză muzicologică (1994-1995), toate în cadrul Academiei de Muzică București. Dr. în muzică cu teza: *Principii de cromatică poli-modală în teoria analitică a lui Ernő Lendvai cu referire la muzica romantică*. Participă la cursuri: pian, prof. Kerek Ferenc, Baja, Ungaria (1990); pian și muzică de cameră, prof. Némethi Attila, Pécs, Ungaria (1992); analiză muzicală, prof. Lendvai Ernő, Szabó Miklós, Institutul „Kodály Zoltán”, Kecskemét (1992-1993, 1995); muzică gregoriană, prof. Béres György, Odorheiu Secuiesc (1997); folclor, prof. Almási István, TgM (2002); măiestrie pianistică, prof. George Sava, TgM (2009), prof. Bogány Gergely, Budapesta (2010). Prof. de muzică cu definitivat și gr. didactic I la Lic. de Artă TgM (1995); secretar muzical la Filarmonica de Stat TgM (1999-); cadru didactic asociat, specialitatea Ped. muzicală: lector univ. (2006-2007), conf. univ. (2007-) la UAT, Fac. de Muzică, Secția maghiară, TgM. Participă la emisiunile Radio TgM; colab. cu Radio România Muzical „George Enescu” București în cadrul emisiunii „Revista Muzicală Radio”; prezintă manifestările muzicale ale Filarmonicii de Stat TgM; organizează și conduce concertele comemorative din cadrul Festivalului Internațional „Constantin Silvestri”. Publică studii de specialitate informative și critică muzicală; participă la conferințe naționale și internaționale. Membră în Colegiul de cercetători, proiectul „Zoltán Kodály's Life and Work-the International Bibliography of the Kodály Literature”; Colectivul Muzicologilor din Transilvania; Comisia domeniului Muzică, Programul PROMOCULT 2007.

Lucrări publicate:

- *Secrete ale compoziției romantice în lumina teoriei lui Lendvai Ernő*. - Odorheiu Secuiesc: Infoprint, 2007.
- *Muzica prin grai: contribuții la cronică muzicală a orașului Tîrgu-Mureș*. - Odorheiu Secuiesc: Infoprint, 2007.
- *Manualul de Istoria muzicii pentru clasele IX și a X-a / Mirela Dringa*. - București: Editura CD Press, 2007.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 484-485.

EMMRICH, Martin, memorialist, cercet., farmacist; n. 12 apr. 1812, Bistrița, BN - m. 2 iun. 1892, Reghin, MS. După terminarea studiilor a fost angajat farmacist la Reghin, în farmacia înființată de Ștefan Czoppelt. A jucat un rol important în luptele social-politice din anii 1848-1849; ca economist a făcut parte din conducerea urbei. A sprijinit dezvoltarea gimnaziului evanghelic din Reghin, ca membru al comitetului soc. create pentru susținerea financiară a acestei instituții. Are merite deosebite în înființarea și înzestrarea laboratorului de științele naturii al gimnaziului; face cercetări în domeniul florei. Lucrări: *Istoria glăjăriilor din Transilvania*, (?), scrisă în timpul petrecut în comuna Glăjărie.

Lucrări publicate:

- *Geschichte Sächsisch-Regens in den Jahren 1848 und 1849*. - 1862.

Referințe:

- *Martin Emmrich / Szabó Mihai*. În: *Reghinul cultural: studii și*

articol. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 137.

EPURE Horea-Remus

artist plastic, grafician, caricaturist; n. 29 iun. 1951, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”; 3 ani artă grafică în TgM; 2 ani artă fotografică în TgM; Șc. Tehnică de Artă Plastică, CjN, specializarea decorator. Activitate artistică în perioada 1980-1994: 2.000 de lucrări de grafică și pastel prezentate în 30 expoziții de grafică pastel în România, 200 caricaturi publicate, 60 ilustrații de carte, grafică publicitară. A organizat peste 60 expoziții personale în România (1979-2007); peste 10 expoziții în străinătate: Viena, Budapesta, Salgotarján, Citta di Castello, Perugia, Italia. Este membru AAP MS (1980). Expoziții de grup: București, CjN, Alba Iulia, Sighișoara, Sovata, TgM: Sala „Unirea”, Sala „Filips” în Cetatea medievală. Fondatorul revistelor *Călușerul* și *Mapamond Magazin*. A fost fondatorul Grupului Plastic „Mimesis” de pe lângă Clubul Zamur din TgM. Publică caricaturi în *Cuvântul liber*, *Călușerul*, *Magazin ilustrat*, *Info*, *Mapamond Magazin*. Tehnici: grafică în tuș și color, acuarelă și caricatură. Are lucrări în colecții private din țară și străinătate. Premiul special al cotidianului *Cuvântul liber* la ediția I a Salonului Mureșean de Caricatură (1993).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Memorii / Ioan Oros alias Rusu; Grafica și coperta Horea Remus Epure*. - București, 1989. - 240 p.
- *Sighișoara: Ghid turistic și muzeal = The History Town Museum: pliant = Geschichts Museum Stadt = Le Musee D'Histoire de la Citte*; grafica: Horea Remus Epure. - TgM: s.n., 1993. - 16 p.
- *Legitimăție de caricaturist / Romeo Soare; montajul copertii aparține lui Horia Remus Epure*. - TgM: Ambasador, 1999. - 66 p.
- *Chemarea în Paradis: versuri / Ioan Găbudean; Grafica copertei: Horea Remus Epure*. - TgM: Ardealul, 2003. - 80 p.

Referințe:

- *Caricaturiști mureșeni / Romeo Soare*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1995, p. 33-34.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan*. - TgM: Editura Mureș, 2004. - 160 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan*. - TgM: Nico, 2007, p. 42.
- *Târnava*, 3, nr. 9-10, 1993, p. 6.
- *Drumuri în artă, drumuri în viață: Interviu cu graficianul Horea Remus Epure*. În: *24 ore mureșene*, 16, dec. 1994.
- *Cuvântul liber*, 18 dec. 2004, p. 7.
- *Horea Remus Epure: Monumente transilvane / N. Băciuț*. În: *Cuvântul liber*, 19 iun. 2007, p. 6.
- *Expo grafică pastel [Horea Remus Epure] / Fl.H.* În: *Cuvântul liber*, 17 mai 2008, p. 4.
- *În slujba graficii mureșene / Florea Husar*. În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2009, p. 5.
- *Horea Remus Epure - A dus grafica la precizia unui bijutier / Valeriu Russu*. În: *Adevărul de seară*, 26 apr. 2009, p. 16.

ERDEI Anna, Erdei Zagyva Anna, decorator; n. 13 mart. 1945, Satu Mare. Studii: IAP „Ion Andreescu” CjN (1969). Participă la expoziții jud. și republicane; la

Expoziția Ex Libris BV (1975-1980), unde ia premiul II. Expune la TgM, SM; Eger, Budapesta, Debrecen, Békéscaba, Szeged, Salgótarján, Vája, Hajduböszörmény (Ungaria). Are lucrări în colecții particulare din RFG, SUA, Ungaria.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002.

ERDEI Gy. Zoltán, pictor; n. 10 apr. 1959,

Sângeorgiu de Pădure, MS - m. 2 nov. 1990, Mosonmagyaróvár, Ungaria. Studii: Lic. de Artă TgM (1974-1978); IAP „Ion Andreescu” CjN, secția sticlă (1980-1984). Lucrează la secția creație a Combinatului Chimic Târnăveni din 1984; organizează împreună cu Adrian Chira și Bartha József expoziția „Atelier 35+invitați” la TgM în 1989 (expoziția a fost închisă de autoritățile locale înainte de vernisaj); înființează împreună cu Dorin Căliman și Toader Mare grupul „Tractorul” (1990). Expoziții: participă la expozițiile județene din 1984; Salonul Republican de Artă Decorativă, Sala „Dalles,” București; „Atelier 35” TgM, Foaierul IAT „Szentgyörgyi István”; Expoziția Tineretului, Colonia pictorial, Baia Mare (1988); A III-a expoziție internațională de miniatură Del Bello Gallery, Toronto, Canada (1988); A V-a Bienală de portret, Tuzla, Iugoslavia (1988); Expoziția „Tractorul” în fața Catedralei gr.-cat. TgM (1990) și la Primăria Ronchin, Franța (1991); Expoziție comemorativă la Galeriile de Artă TgM (1995).

Referințe:

- *Erdei Gy. Zoltán: [Catalog de expoziție comemorativă: 14 ianuarie - 6 februarie 1995];* fotografii: Barabás Zsolt, Bartha József, Erdi Gy. Zoltán. - CjN: Idea Print, 1995.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit.* - 1. köt.: A - G. -1999. *Reperre ale artei plastice mureșene /* Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 69.

ERDÉLYI Lajos, artist fotograf; n. 17 mai 1929,

TgM. Studii: Fac. de economie Politică, UBB Cj. Debutează la *Új Út* Cj; red. la revista *Új Élet* TgM. Expoziții: București (1970), Craiova, Pitești, Oradea, Tm, CjN (1976), TgM (1977), Odorheiu Secuiesc (1979). Colab. la *Korunk, Utunk, Igaz Szó, A Hét, România pitorească.*

Lucrări publicate:

- *Halálűző.* - Bukarest: Kriterion, 1968.
- *Orbán Balázs fotói.* - Bukarest: Kriterion, 1971.
- *Közelképek.* - Bukarest: Kriterion, 1974.
- *Teleki Samu Afrikában.* - Bukarest: Kriterion, 1977.
- *Régi zsidó temetők.* - Bukarest: Kriterion, 1980.
- *Erdélyi portrék.* - Budapest: Petőfi Irodalmi Múzeum, 1991.
- *Az élők háza.* - Budapest: Héttorony Könyvkiadó, 1994.
- *Kovács András: Útfélen fejfa.* - Budapest, 1995.

- în colaborare:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században /* Banner Zoltán; fotók Csomafáy Ferenc, Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán, Marx József, et al. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Orbán Balázs összes fényképe a Székelyföldről /* Szerkesztette Kolta Magdolna; a bevezető tanulmányt írta Erdélyi Lajos. - Budapest: Magyar Fotográfiai Múzeum, 1993. - Balassi Könyvkiadó. - 160 p.
- *Semmi-soha: versek (1948-1986) /* Székely János; a borítólapon Erdélyi Lajos felvétele. - Bukarest: Kriterion, 1994. - 494 p.
- *Üzenet Erdélyből /* Szerkesztette Gubcsi Lajos; Fotó: Erdélyi Lajos [et al.]. - 2, bőv. kiad. - Budapest: Magyar Művészetért Közhasznú Társaság, 1995. - Magyar Művészetért Szalon. - 131 p.
- *Útfélen fejfa /* Kovács András; a fényképeket Erdélyi Lajos készítette. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1995. - Bukarest Bukarest: Kriterion. - 248 p.
- *Erdélyország népének építése /* Kós Károly; a könyvet tervezte Szántó Tibor; Kós Károly fényképét Erdélyi Lajos készítette. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1996. - Kv: Polis. - 119 p.
- *Zoltán Aladár /* Benkő András; fotó Erdélyi Lajos. - Mv.: Mentor, 1996. - 164 p., XXIV p.
- *Kulcsár Béla: album /* Banner Zoltán tanulmánya; fotók: id. Bach Lóránd, ifj. Bach Lóránd, Balási Csaba, Erdélyi Lajos, Kovács Zoltán, Kucsera Jenő, Marx József, Szakács V. Sándor; angol és román fordítás Albert Mária. - Mv.: Mentor, 1998. - 99 p.
- *Bolyaiak tere: tollvonások egy város arcképéhez /* Nagy Pál; fotók és reprodukciók: Bálint Zsigmond, Erdélyi Lajos, Koncz János, Marx József, Molnár Zoltán, Szász Károly, Vajda György. - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.
- *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely /* Nagy Miklós Kund; fotók és műmelléklet reprodukciói Fekete János, Bartha László, Bálint Zsigmond, Dorman László, Erdélyi Lajos, ifj. Fekete Zsolt, Haragos Zoltán, Kémenes István, Kovács György, Marx József, Mester Tibor, Plájas István, Szalai István, Szász Károly. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - Mv. - 140 p.
- *Gyöngyvirágtól lombhullásig: emlékkönyv: 50 éve alakult a marosvásárhelyi Székely Népi Együttes gyermekegyüttese /* Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán és Marx József fotóival. - Mv.: Lyra, 2007. - 106 p., [20] p.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 69.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996.
- *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár /* Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 1. köt.: A - J. - 1998.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania /* Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 84.

ERDŐS Irma, actriță; n. 8 sept. 1930, Crăciunești, MS - m. 2 mai 2002, Swedala, Suedia. Studii: IAT „Szentgyörgyi István” TgM (1952). Membră a Teatrului Secuiesc, apoi a Teatrului Național TgM (1952-1975). Prof. de dicție la IAT TgM peste două decenii, joacă roluri lirice. Se mută în Suedia în 1976. Din 2004 se decernează anual *Premiul Erdős Irma*, premiu în bani,

plachete sculptate de Hunyadi László sau inele Erdős Irma. Roluri mai importante: Nyina Zarecsnaja (Cehov: *Sirály*); Irén (Csiky G.: *Ingyenélők*); Roxane (Rostand: *Cyrano de Bergerac*); Tóth Flora (Bródy S.: *A tanítónő*); Elektra (Gyurkó L.: *Szerelmem, Elektra*); Stella (Williams: *A vágy villamosa*).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 203.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csikszeredáig ?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.1: A-K, 1996, p. 191.
- *Északi változatok: Tótfalvi Zoltán beszélgetései Skandináviában élő magyarokkal / Tótfalvi Zoltán; szerkesztette Nagy Pál. - Mv.: Mentor, 2000 - 443 p.*
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.*
- *Erdős Irma / A teljes anyagot Erdős Irma hagyatékából válogatta és összeállította társa, Erdős Bartha István. - Mv.: Prisma, 2003. - 472 p.*
- *A színház jegyesei / Nagy Botond. În: Népiújság, 2006. szept. 11., p. 1, 2.*
- *Lépcsőfokok az új színházhoz: Beszélgetés dr. Bartha Istvánnal / Nagy Botond. În: Népiújság, 2006. szept. 20.*

EREMIA, Ramona, soprană; n. 17 ian. 1964, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; Academia de Artă „Gh. Dima” CjN, cls. canto, prof. Alexandru Fărcaș. Solistă la Opera Română din CjN, fiind în același timp cadru didactic univ. la catedra de canto a Academiei clujene. De asemenea este colab. a Teatrului „Giuseppe Verdi” din Florența, Italia; este solicitată de majoritatea operelor din țară în colaborări și turnee artistice peste hotare. Laureată a multor concursuri naționale și internaționale: Premiul I la concursul „Nicolae Bretan,” CjN (1993); Premiul II în Italia (1995); Premiul II la Vercelli în Italia (1996); Premiul I la Sofia, Bulgaria (1996); marele premiu la concursul „Hariclea Darclée” de la Brăila (1997).

Referințe:

- *Clujeni ai sec. 20.* - CjN: Casa Cărții de știință, 2000, p. 112.
- *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*. Ed. a 37-a, 10-25 mai 2007.
- *Caiet program: Festivalul Zilele Muzicale Târgumureșene*, Ed. a 35-a, 19-26 mai 2005.
- *Concert special dedicat femeilor.* - Filarmonica de Stat TgM, 11 mart. 2010.

EREMIE, Nicolae, psiholog, comandant flotă; n. 28 mart. 1936, Sighișoara, MS. Studii: Lic. Teoretic nr. 1 Sighișoara (1954); Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân”, Constanța (1957); Academia Militară Generală, București; curs postacademic de marină; curs de șef de stat major; curs de comandant de unități de nave; curs de psiho-ped. Comandant unitate de luptă arme sub apă; ofițer secund navă; comandant de navă dragoare; șef cursuri postuniv. la Centrul de Instrucție al Marinei Militare; șef de stat major la unitate de nave antisubmarine; comandant unitate de nave și al Portului Militar Constanța; prof. și șef de Catedră Marinărie la Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân”; comandantul Diviziei Maritime. S-a ocupat de studiul psihologic al persoanelor îmbarcate și mai ales de pregătirea psihologică a ostașilor de pe navele militare. A condus nave ale Marinei militare în misiuni internaționale: Marea Neagră, Marea Egee în cooperare cu state aliatae. Este preș. de onoare și membru fondator al Ligii

Ofițerilor din Marina Militară; membru fondator al Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”, Constanța; membru în Cons. dir. al „Clubului Amiralilor”. Pensionat în 1996.

Lucrări publicate:

- *Apărarea sistemului de extracție a petrolului din Marea Neagră pe timpul tensiunilor politico-militare și pe timp de război.* - Constanța: Editura F.N., 1994.
- *Psihologia luptătorului îmbarcat pe navele militare.* - Constanța: Editura F.N., 1994.

- în colaborare:

- *Conducerea navei.* - Constanța: Tipografia Marinei Militare, 1995.

Referințe:

- *Dicționar de personalități dobrogene.* - Vol. 3. *Filozofie, Psihologie, Pedagogie, Logică, Sociologie, Teologie.* - Constanța : Ex Ponto, 2008.

ERKEL Sára, Sarolta, Trozner Erkel Sarolta, pianistă, prof; n. 23 iun. 1911, TgM - m. 18 apr. 2000, Amberg, Germania. Prof. de pian la Lic. de Artă TgM. „Cetățean de onoare” postmortem al mun. TgM (2005).

Referințe:

- *Zenetudományi írások, 1998 / szerkesztette László Ferenc. - Bukarest: Kriterion, 1999. - Budapest: MTA Zenetudományi Intézet.*
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.*
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008.*
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean / Csiky Boldizsár. În: Vatra, 32., nr. 9/10, 2005, p. 75-80.*
- *In memoria Doamnei Trozner Erkel Sarolta / Peter Grossman. În: Cuvântul liber, 15 apr. 2005, p. 2.*

F

FÁBIÁN István, cercet., istoric; n. 20 iul. 1974, TgM. Studii: Lic. Agricol TgM (1988-1992); Fac. de Jurnalism, UDC TgM (1992-1996); Fac. de Șt. și Litere, secția Istorie-Engleză, UPM TgM (1995-1999); masterat, istorie antică și arheologie, UBB CjN (1999-2000). Dr. în istorie, cu teza: *Relațiile teritoriilor Nord-Dunărene cu Imperiul Roman (sec. IV-VII)*, UBB CjN (2007). Cercet. șt. la ICSU „Gh. Șincai” TgM (2000-2002); preparator (2002-2004), asist. univ. (2004-2008), lector univ. (2008-) în cadrul Fac. de Șt. și Litere, UPM TgM.

Lucrări publicate:

- *Imperiul și Barbaricum. Relațiile politice, militare și ideologice ale teritoriilor de la nordul Dunării de Jos cu Imperiul Roman (sec. IV-VII)*. - CjN: Editura Napoca Star, 2008.

- *Imaginea „barbarului” în societatea clasică greco-romană*. - TgM: UMP TgM, 2011. - 120 p.

Studii și articole:

- *Aspecte politice privind creștinarea goșilor*. În *Anuarul ICSU*, nr. 3, 2000.

- *Aspecte privind prezența monetară în Dacia sudică și sud-vestică*. În *Studia Universitatis „Petru Maior”*, 2001.

- *Urme romane pe Valea Superioară a Mureșului*. În *Reghinul cultural*, 2, 2002.

- *Evoluția ideii de imperiu în timpul migrațiilor germanice*. În *Studia Universitatis „Petru Maior”*, 2002.

- *Aurel Filimon și arheologia mureșeană modernă*. În: *Libraria. Anuar*, 4, 2005, p. 21-24.

- *Erezii la nordul Dunării de Jos în sec. IV-VII*. În *Studia Universitatis „Petru Maior”*, 2007.

- *Simbolurile puterii la nordul Dunării de Jos în epoca migrațiilor: fibulele cu capete de ceapă*. În *Studia Universitatis „Petru Maior”*, 2008.

- *Câteva considerații privind conceptualizarea frontierelor și manifestările geo-politice în antichitatea târzie*. În *Studia Universitatis „Petru Maior”*, 2010.

- *Nevoia de identitate prin alteritate în lumea greco-romană. Cazul geto-dacilor*. În *Apulum*, 2010.

- *Charlemagne - father of the Continent*. În *Apulum*, 2010.

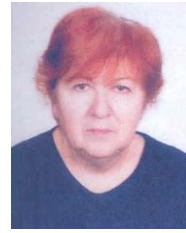
- *Considerații privind politicul în lumea greacă în viziunea lui Tucidide, Platon și Aristotel*. În *Libraria. Anuar*, nr. 10, 2011, p. 325-334.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 493.

FÁBIÁN Margit, artist plastic, decorator; n. 18 apr. 1946, Calnic, CV. A absolvit Lic. de Arte Plastice TgM (1967). Membră AAP MS (1996). A lucrat ca vitrinier decorator în TgM. Expoziții personale la TgM: Sala „Unirea” (2000, 2002, 2004-2005), Clubul Philothea

(2005-2006); Biserica Unitariană (2005); Parohia Rom.-Cat. din Sângeorgiu de Mș (1996, 2004). Expoziții colective: Târnăveni (2000), SM (2002), Monor, Ungaria (2004), Reghin (2005), Biserica Ref. din Cartierul Unirii (2006); peste 30 de expoziții de grup și colective la TgM, Sala „Unirea” și Cetatea Medievală TgM (1996-2006). Tabere de creație pictură: Sovata, Cund, Berghia, Deda, Șincai, Seleuș, Mădăraș. Are lucrări în țară și străinătate: Suedia, Olanda, Belgia, Germania, Ungaria, Statele Unite. Tehnica folosită este ulei pe pânză.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004. - 160 p.

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 43.

- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008.

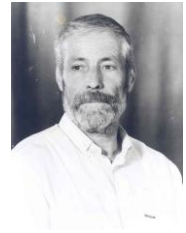
- *Fábán Margit tárlata*. În: *Népiújság(Kalauz)*, 2006. dec. 8.

- *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, aug. 2006, p. 2.

- *Tabăra de pictură „Larna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.

- *Culoare și rădăcini* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 28 aug. 2007, p. 4, 2 foto.

FABINI, Wilhelm, ceramist; n. 29 febr. 1936, BV.

Studii: cls. I-IV: Bușteni, Sighișoara, Bușteni; cls. VIII-XI: Sinaia, BV; absolvent al AAP „Ion Andreescu”, CjN (1957-1963), prof. Virgil Fulceea și Romul Ladea. Creator de modele, Complexul de Faiență Sighișoara (1963-1969); prof., conducător de cerc ceramică la Casa Pionierilor, devenit Clubul Copiilor (1969-1996). Membru UAPR, din 1968. Expoziții personale în țară: SB, Galeria de Artă ale Fondului Plastic (1968); București, Galeria Galatea (1971); TgM, galeriile de Artă (1976); Sighișoara, Sala Eminescu (1976) și sălile FDGR. Expoziții personale în străinătate: Germania, Werkhof Bissendorf, Hanovra (1976) și Galeria Kuntsverein, Siegen (1986); Austria, Galeria Eckartsbote, Viena (1991) Expoziții colective: București, expozițiile republicane de artă decorativă (1965-1966, 1969, 1973, 1976-1977, 1983), expoziții republicane de design (1972); TgM, expozițiile jud. de artă plastică (1972-1973, 1976-1977, 1979-1980, 1983, 1985, 1987, 1989, 1991-1993); expoziție interjud. (1983); CjN, „Academia 70”, expoziția absolvenților Academiei de Arte Frumoase (1996). Expoziții de grup: București (1971, 1973, 1977-1978); Mamaia (1971); Sighișoara (1972, 1982, 1984, 1986, 1988, 2000); TgM (1973). Expoziții de artă decorativă în străinătate: Moscova, Riga (1965); Praga (1966); Köln, Bochum, Frankfurt (1967); Florența, Paris, Bruxelles (1969); Düsseldorf, Budapesta (1971); Atena (1975). Concursuri internaționale de ceramică de artă: Faenza, Italia (1965, 1970, 1973, 1976-1977); Vallauris, Franța (1970, 1978, 1982); Subotica, Iugoslavia (1974); Nagoya, Japonia (1977); Erfurt, RDG (1978). Participări la simpozioane de ceramică: Medgidia (1971); Sighișoara (1972, 1986); Siklos,

Ungaria (1973); CjN (1974); Curtea de Argeș (1976); Kecskemét, Ungaria (2003). Lucrări de artă monumentală: Tulcea (1969); Costinești (1970); Medgidia (1971), SB (1985); Sighișoara (1994, 1998, 2002-2004); Mediaș (1994). Distins cu „Grande Diplôme d'honneur”, Vallauris, Franța (1970); Medalia de Aur la Concursul internațional de ceramică, Faenza, Italia (1976).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Metodica activității în cercurile de artă plastică: Atelierul de ceramică.* În: *Culegere de materiale metodice.* - București, 1984.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Contemporary International Ceramics Dumont Buchverlag.* - Köln, 1980.
- *Enciclopedia Artiștilor Români Contemporani* / A. Cebuc, V. Florea, N. Lăptoiu, vol. 6. - București: Editura ARC 2000, 2001.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 70.

FABRITIUS, Karl, istoric, pr., prof., politician; n. 28 oct. 1826, Sighișoara, MS - m. 2 febr. 1881, Budapesta. Gimnaziul la Sighișoara, studii de istorie, filologie clasică și teologie la Leipzig. După câțiva ani petrecuți la Viena și Bratislava se întoarce în Transilvania, activând ca red., prof. și pr. la SB și Sighișoara. Deputat în parlamentul de la Budapesta (1872-1878). Membru corespondent al Academiei Maghiare de Știință (1872). Cercetări în domeniul istoriografiei; valorifică descoperirile documentare din arhivele transilvane și budapestane, îndreptându-se cu precădere asupra istoriei culturale și politice a Transilvaniei din veacurile XV-XVIII. În afara lucrărilor tipărite a lăsat numeroase studii în manuscris (Arhivele Statului Sibiu).

Lucrări publicate:

- *Der Prozess des Schassburger Bürgermeisters Johann Schuller von Rosenthal.* - Viena, 1852.
- *Die Schassburger Chronisten des 17. Jahrhunderts.* - Viena, 1864 (introd. la primul volum, p. 7-53, din ed. cronicii lui Georg Kraus).
- *Reformation und auf dem Gebiete desselben ehemals befindlichen Orden.* - SB, 1875. - XIV, 289 p.
- *Urkundenbuch zur Geschichte des Kisder Kapitels vor der Reformation und der auf dem Gebiete desselben ehemals befindlichen Orden.* - Hermannstadt: In Comision bei Franz Michaelis, 1875. - XIV, 289 p.
- *Erdélynek Honter János által készített térképe 1532-ből.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-hivatala, 1878. - 28 p.

Studii și articole:

- *Beiträge zur Kirchengeschichte unter Kaiser Karl VI.* În: *Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, 1 (1853), p. 238-269.
- *Bilder aus der inneren Geschichte Hermann-stands in der ersten Hälfte des 18. Jhs.,* 6 (1863), p. 1-27.
- *Zur Reformationsgeschichte des Mediascher Kapitels*, XI (1874), p. 442-445.

• *Jodoks von Kussow Steuerforderung an die zwei Stühle Schelk und Mediasch von 1438*, XIV (1878), p. 558-591.

Referințe:

- *Az 1869-ik évi april 20-ára összehívott országgyűlés képviselőháza tagjainak betűsoros név- és lakjegyzéke / összeállít és kiadja Bojthor Endre.* - 2-ik kiadás. - Budapest: Az Eggenberger-féle könyvkereskedés, 1872.
- *Az 1869-ik évi april 20-ára összehívott országgyűlés képviselőháza tagjainak betűsoros név- és lakjegyzéke / összeállít és kiadja Bojthor Endre a képviselőház iroda-igazgatója.* - Uj kiadás. - Budapest: Az Eggenberger-féle könyvkereskedés, 1872. - 32 p.
- *Emlékbeszéd Fabritius Károly levelező tag fölött / olvasta az 1883. ápr. 30. tartott összes ülésen Kozma Ferenc lev. tag.* - Budapest tartott emlékbeszédek: Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1883. - 59 p.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - Vol. 1. - București: Cultura Națională, 1929. - XI, 755 p.
- *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből / Dr. Mikó Imre.* - Kv.: Minerva, 1944. - 551 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 140.
- *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849 / Szabó Miklós, Szögi László.* - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.
- *Új magyar életrajzi lexikon / Főszerkesztő Markó László.* - Vol. 2. D-Gy, 2001.
- *Figuri săsești și austriece din Transilvania (secolul XIX și Revoluția de la 1848) / Ela Cosma.* - CjN: Argonaut, 2008, p. 102-103.

FANICI, András, Fanici Andrei; fotbalist, arbitru; n. 14 apr. 1955, Toplița, HR - m. 3 sept. 2008, TgM. Jucător de fotbal al generației și al echipei de aur AS Armata TgM (1970-1980); a evoluat în Cupa UEFA (1975-1979), apoi a fost arbitru și observator federal. A jucat în echipa națională a României (1978-1979), a jucat împotriva Argentinei care avea să devină campioană mondială (1978). Diplomă acordată în cadrul Galei sportului de la TgM (2005).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Volt egyszer egy nagy csapat.* - Mv.: Juventus Kiadó, [2001]. - 254 p.

Referințe:

- *Fanici Andrei (1955-2008). In memoriam* / Red. ziarului Cuvântul liber. În: *Cuvântul liber*, 5 sept. 2008, p. 6, 1 foto.

FARAGO, Elie, paroh, protopop gr.-cat., prof.; n. 1806, Sângeorgiu de Mș, MS - m. 1880, Vereșmort, azi Unirea, AB. Studii: Seminarul teologic Blaj. Hirotonit pr. celibe (1828); prof. la lic. din Blaj (1830-1833); paroh al TgM (1833-1854); rector al Seminarului clerical (1854-1860); paroh și protopop în Vereșmort (1860-1880). Participă la MAN, Blaj (15-17 mai 1848), fiind ales în fruntea deputăției ce urma să prezinte *Petiția națiunii române Dietei de la Cluj*; a fost persecutat, alungat, averea vândută la licitație. Abonat la *Gazeta de Transilvania, Foaie pentru minte, inimă și literatură, Organul luminării.*

Referințe:

- *Profiluri mureșene* / I. Chioreanu, I. Koncziany, V. Nuțiu, Gr. Ploșteanu. - Vol. 1, p. 93-101.
- *Dascăli Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București : Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 273, 288-289.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 379-384.

- *Sângeorgiu de Mureș. Monografie 2010.* - TgM: Nico, 2010, p. 92-94.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 113.
- *File din istoria mureșenilor. Contribuții privind istoria românilor din ținuturile mureșene în perioada 1848-1865* / Ana Hancu. - TgM: Nico, 2010.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.
- *Școlile și bisericile românești din TgM până la 1918* / Dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr.-iun. 1999), p. 44-52.

FAR CZÁDY Elek, prof. de istorie; n. 9 apr. 1890, TgM - m. 6 febr. 1974, TgM. Studii univ. la Budapesta (1912); bursă la Paris, la Sorbona și École Nationale, curs în paleografie și diplomatică (1913-1914); prof. la Gheorgheni (1913-1914); prof. și dir. la Șc. de Comerț TgM (1919-1946); prof. Lic. Ref. (1923-1927); inspector (1941-1945); conducătorul Bibliotecii Colegiului Ref. (1946-); dir. al Bibliotecii Bolyai (1951-1961); a pus bazele Muzeului Bolyai în clădirea Teleki; a descoperit „al șaselea monument de limba maghiară”. A publicat studii și articole de istorie culturală locală în: *Zord Idő, Utunk, Művelődés, Művészet, Könyvtárosok Tájékoztatója, Korunk, Magyar Nyelv*. Secretar KZsT (1943-1946).

Lucrări publicate:

- *A marosvásárhelyi református egyházközség élete 1556-1948.* - TgM, 2000. - 223 p.

- în colaborare:

- *A marosvásárhelyi sorok / Közéletesi Farczády Elek és Szabó T Attila.* - Bukarest: Akadémiai kiado, 1957.
- *A marosvásárhelyi sorok és a Glosszák / Közéletesi Farczády Elek és Szabó T Attila.* - Bukarest, 1973.

Referințe:

- *Erdélyi monográfia* / szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza. - Satu Mare: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a.
- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - Vol. 2: D-Gy.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közirás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 551-552.
- *Népújság*, 2006. nov. 11, p. 1.

FARKAS Ibolya, actriță de teatru și film, prof. de arta teatrului; n. 5 mart. 1939, Brașov. Studii: Institutul de Teatru „Szentgyörgy István”, TgM (1955-1959). A jucat pe scena Teatrului Maghiar CjN, dar cei mai mulți ani i-a petrecut la TgM, unde a lucrat cu regizorii: Tompa Miklos, Harag Gyorgy, Tompa

Gabor, Dan Alecsandrescu, Dan Micu; regizori de film: Mircea Mureșan, Mircea Drăgan, Virgil Calotescu. Roluri: Eliza din *Pygmalion* de G.B. Shaw (1959); Alta din *Act venețian* de Camil Petrescu; Doamna Windermere din *Evantaiul lady-ei Windermere* de Oscar Wilde (1970); Prințesa Eboli din *Don Carlos* de Schiller (1977); Vassilica din *Azilul de noapte* de Maxim Gorki, TgM (1989); Martha din *Cui i-e frică de Virginia Woolf* de Edward Albee (1955); *Noaptea iguanei* de Tennessee Williams (1972); *Iubire* de Bartha Lajos (1973); *Othello* de Shakespeare (1976); *Tragedia omului* de Madach Imre (1975); *Domnișoara Nastasia* de G.M. Zamfirescu

(1978); *Femeia mării* de Henrik Ibsen (1979); *Proștii sub clar de lună* de Teodor Mazilu (1979); *Regele Lear* de Shakespeare (1980); *Bánk Bán* de Katona Jozsef (1981). *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale (1981); *Amurgul burghez* de R. Guga (1983); *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (1984); *Casa Zoikăi* de Bulgakov (1987); *Phedra* de Racine (1987); *Hamlet* de Shakespeare (1987); *Comedia de modă veche* de Arbuzov (1988); *Minciuna consolatoare* de Székely János (1989); *Teatrul* de S. Maugham (1990); *Un veac de singurătate* de G. G. Marquez (1991); *Povești din pădurea vieneză* de Odon von Horvath (1993); *Aripi* de Koppitt, Dürrenmatt (1995); *Elektra maghiară* de Bornemissza Péter (1995); *Pescărușul* de Cehov (1996); *Întâlnirea* de Nádas Péter (1997); *Linte și caviar* de G. Scarnacci și R. Tarabusi (1997); *Jacques și stăpânul* de Milan Kundera (1998); *Electra* de Giraudoux (1999); *Deșteptarea primăverii* de F. Wedekind (2000); *Scrisori de dragoste* de A.R. Guerny (2000); *Actrițe*, de Josef M. Benet I Jornet (2001). Roluri în filme: *Partea ta de vină* (1964); *Cartierul veseliei* (1964); *Golgota* (1966); *Subteranul* (1967); *Vin cicliștii* (1968). A primit numeroase premii, inclusiv UNITER, pentru creațiile sale.

Lucrări publicate:

- *A mivistzi igazság keresése a színész alkotó munkájában.* - Mv.: A Mv. Színművészeti Egyetem Kiadója, 2003. - 139 p.

Referințe:

- *Teatrul românesc contemporan (1944-1974)* / Simion Alterescu, Ion Alterescu. - București, Meridiane, 1975.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közirás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1. A-F, 1981, p. 174.
- *A Hét évkönyve.* - 1982, p. 85-86, 204, 1 foto.
- *Actorul între adevăr și ficțiune* / Doina Dragnea, Andrei Băleanu. - București: Meridiane, 1984.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Találkozások Európával: Bornemissza Péter Társaság (1960-1995)* / Sajtó alárendezte Szépfalusi István. - Budapest: Magvető, 1995. - 236 p., 4 p.
- *Ki Kicsoda. Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 196-197.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 174.
- *Szól a rádió...: a marosvásárhelyi Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p., [16] p.
- *Colivia de vise: [interviuri]* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000. - 183 p.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului.* - Vol. 4. Contemporanii: A-I. - 2003. - 574 p.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Redactor Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Interjú Farkas Ibolya.* În: *Mig magné összekapcsolt* / Nagy Miklós Kund. - Csikszereda: Pallas Akadémia, 2006.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - s.l, A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 213.
- *Cuvântul liber*, 20 febr. 2001, p. 4; 17 mart. 2001, p. 3.
- *Népújság*, 20 nov. 2003; 1 mai 2004; 26 oct. 2005; 16 iul. 2009.

FÁTYOL Tiberiu, Tibor, compozitor; n. 9 oct. 1935, Cj. Studii: Conservatorul „George Dima” Cj (1953-1959) cu Márkos Albert (teorie-solfegii), Jodál Gábor (armonie), Jagamas János (contrapunct, folclor), Sigismund Toduță (compoziție), Wilhelm Demian (orchestrație), Șt. Lakatoș și Gh. Merișescu (istoria

muzicii), Gh. Halmos (pian). Prof. de pian la Șc. elem. nr. 1 din Cj (1959); secretar artistic al Ansamblului de Muzică Populară TgM (1978-). A scris studii și articole în: *Útunk, Kórunk*. A realizat culegeri de folclor în jud. Cj. Are numeroase compoziții. Muzică de teatru: *Concerto sereno* (1957), balet într-un act, libretul de Antonin Wolf și Gelu Matei. Muzică vocal-simfonică: *Simfonia tinereții* (1962); *Concert pentru fagot și orchestră* (1961); *In memoriam* (1962), variațiuni simfonice; *Simfonia brevis* (1963); *Simfonia a II-a, Dimensiuni spirale* (1964); *Turbine* (1966); *Cariatide* (1967); *Simfonia a III-a, Geneză* (1968); *Sinfonietta divertita* (1968). Muzică de film: *Săgețile* (1967). Muzică de cameră: *Suită pentru pian* (1954); *Sonată pentru vioară și pian* (1954); *Sonată pentru fagot și pian* (1955); *Cvartet de coarde* (1956); *Sonată pentru vioară solo* (1965); *Trio pentru flaut, clarinet și baterie* (1966); *Quarteto semplice* (1968). Muzică corală: *Cantată a cappella* (1963).

Lucrări publicate:

- *Pionír köszöntő*. - Cj: Editura Tineretului, 1964.
- *Dansuri populare din regiunea Cluj*. - Cj, 1967.

Referințe:

- *Muzicieni din România* / Viorel Cosma. - București: 1970.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés...*-Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1. A-F, 1981, p. 558.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 177.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* / Szerkesztette Simon Anita, Tál Mariann. - 1. köt.: A-K. - 1996, p. 199.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 251.

FĂGĂRĂȘAN, Alexandru, actor; n. 26 iul. 1925, TgM - m. apr. 1993. Studii: IATC București. Debutează în 1943; a interpretat peste 120 de roluri, printre care: Zaharia Trahanache în *O scrisoare pierdută*; Jupîn Dumitrache în *O noaptea furtunoasă*; Alexandru Filimon în *Omul care a văzut moartea*; Moș Tănase în *Răzvan și Vidra*. Actor la Teatrul Național TgM (1965-). A fost lector univ. la IAT TgM (1978-1982); a realizat spectacole cu studenții pe scena Studio: *Micii burghezi*, *Când va cânta cocoșul*, *Nu puneți dragostea la încercare* etc.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 70.
- *Animație la Ariel: Monografie dialogată în cinci decenii, cu prolog și epilog deschis* / Eugenia Anca Rotescu; *Az örököji Ariel: 50 éves Marosvásárhelyi Bábszínház!* / Nagy Miklós Kund, Rotescu Eugenia Anca. - TgM: Teatru pentru Copii și Tineret Ariel, 1999.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 24, 30, 33, 38, 42, 43, 44, 54, 58, 64, 206, 220.
- *Alexandru Făgărășan [Necrolog]* / Comitetul Sindicatului liber din Teatrul Național. În: *Cuvântul liber*, 13 apr. 1993, p. 2.

FĂGĂRĂȘANU, Dimitrie, Demetriu Fogarasi; revoluționar, mecena, comerciant; n. 1800, Dumbrava, MS - m. 24 mai 1879, TgM. Studii:

absolvent de gimnaziu. Este unul dintre cunoscuții mecenați care a sprijinit material dezvoltarea culturii naționale, a susținut școli, a dat stipendii elevilor și studenților dornici de învățatură, dar săraci, făcându-le posibil accesul la știință și cultură, a finanțat presa și societățile cultural-științifice; donează bani pentru Institutul de Fete din Oradea; pentru ridicarea unui monument lui Andrei Mureșanu. Comerciant de coloniale, proprietar al unei case cu etaj în centrul orașului TgM, desemnat să îndeplinească funcții la tribunalul și magistratura din TgM (4 ani și respectiv 2 ani, asesor comercial). Împlicat în Revoluția de la 1848; participant la adunarea de la Blaj, fiind desemnat între membrii deputăției care să prezinte împăratului doleanțele românilor. Acuzat că deține praf de pușcă, este închis pentru câteva zile. Este membru fondator al ASTRA, colector al ei și, din 1876, conducătorul Despărțământului cercual TgM. Figurează printre abonații revistelor *Gazeta Transilvania* și *Foaie pentru minte, inimă și literatură* (1840).

Referințe:

- *Monografia orașului Târgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932.
- *Correspondența lui Ioan Rațiu cu George Barițiu 1861-1892*. - Cj: Editura Dacia, 1970.
- *Studii de literatură română*. - Cj: Editura Dacia, 1971.
- *Profiluri mureșene. Vol. 2* / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 371-378.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri*. - TgM: Veritas, 2011, p. 76.
- *Opțiuni politice ale românilor din Târgu-Mureș și din Scaunul Mureș în anii 1860-1867* / Grigore Ploșteanu. În: *AAM*, 2, 2003, p. 148-164.
- *Amicul școlii*, nr. 39 și 40, 30 sept. 1861.
- *Telegraful român*, nr. 61, 20 iul. 1863.
- *Observatorul*, nr. 79, 1/13 oct. 1880.

FĂRCAȘ, Domnica, prof. de ped.; n. 9 apr. 1935,

Ibănești, MS. A absolvit Fac. de Ped. (1956). După scurte treceri pe la alte instituții de învățământ din jud., a fost încadrată prof. de ped. la Lic. Ped. TgM (1970-2000); dir. al acestui lic. (1986-1990). A participat cu referate și comunicări științifice la simpozioane locale sau naționale. A

publicat în revistele de specialitate: *Buletinul pedagogic al Ministerului Sănătății*, *Revista de pedagogie*, lucrările: *Adaptarea copiilor oligofreni la diferite meserii*, *Stil obiectiv de notare*, *Procedee matematice de studiere a atitudinii inegale față de învățatură*, *Însușirea termenilor internaționali pe sistemul Scheffield*, *Folosirea diferitelor variante ale procedurii comparației în cadrul activităților dirigintei*, *Dinamica motivelor alegerii profesiei de învățător și educatoare*. A fost distinsă cu medalii jubiliare de stat pentru activitatea sa.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1990. - 132 p.

• *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): Manual pentru clasa a IX-a - școli normale* / Ioan Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1990. - 88 p.

• *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1992. - 132 p.

• *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): Manual pentru clasa a IX-a - școli normale* / Ioan Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1992. - 79 p.

• *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1993. - 132 p.

• *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): Manual pentru clasa a IX-a - școli normale* / Ioan Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1993. - 79 p.

• *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1994. - 116 p.

• *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1995. - 116 p.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 128-130.

• *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu Mureș* / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon. - TgM: Editura Edu, 2008, p. 41, 1 foto.

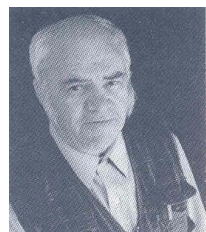
FEKETE Árpád, ceramist; n. 1 apr. 1922, Pîncota, AR - m. ?. Studii: Academia de Belle-Arte Budapesta (1946). Ceramist la Fabrica de sticlă și faianță Sighișoara, serviciul de creație. Expoziții jud. Tm (1952); Arad (1954, 1956); BV (1967), TgM (1973). Expoziții republicane: București (1954, 1955). Expoziții personale: BV (1966, 1967, 1968); București, Sala Dalles (1971); TgM, Apollo (1972), Tm (1955). Lucrări aflate în muzee și colecții personale din țară și străinătate: Budapesta, Leningrad. Membru UAP MS.

Referințe:

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 71.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 90.

FEKETE Zsolt, pictor; n. 9. iul. 1935, TgM.

Absolvent al Șc. Medii de Artă Plastică TgM și 3 ani teologie ref. (1955-1958). Activează la

Coperativa Arta Populară „Oltul”, Miercurea Ciuc, ceramist (1959-1969); Institutul de Teatru TgM (1969-1989); pictor, scenograf, UAP Filiala TgM (1968-2007).

Expoziții personale: TgM (1969, 1972, 1978, 1983, 1988, 1999); Cleveland, New York (1974); Miercurea Ciuc (1982); Odorheiu Secuiesc, Baraolt (1978); Lugano (1982); Viena (1989); Hódmezővásárhely; Tápiószéle, Kisőrös, Kiskunfélegyháza, Ungaria (1990); Szentes, Ungaria (1992); München (1993); Köln (1996); Esztergom, „Muzeul Creștin”, Ungaria (1996); Zebegény, Ungaria (2001); Miercurea Niraj (2002); Sopron, Ungaria (2002); Sáropatok- Debrecen, Ungaria (2003); Galeria Bela Bartok, Budapesta, Ungaria (2004).

Expoziții de grup: „Salonul de toamnă - iarnă”, TgM (1963); Bienalele organizate la Sala Dalles București (1968, 1970, 1972, 1978). Tabere de creație: Galați (1973); Slatina (1975); Tulcea (1978); Lăzarea (1987, 1998); Ghindari (1990-2004); Kötelek, Ungaria (1994-2004); Muzeul Național din Budapesta (1991); Muzeul Ernst, Budapesta (2002). Membru UAPR (1968); membru al Breslei Barabás Miklós din România.

Lucrări publicate:

• *Images: [album foto]* / Fekete Zsolt. - București: Centrul Internațional pentru Artă Contemporană, 1998. - 20 p.

- în colaborare:

• *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapesta: Biró family kiadó, 2000. - Mv. - 140 p.

• *Tiramí sú: Két monológ* / Visky András; Ilustrații: Fekete Zsolt. - Kv.: Koinónia, 2006. - 176 p.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapesta: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

• *Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lăzarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy* / szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: s. n., 1991. - 68 p.

• *Reménység szigete: képzőművészeti gyűjtemény: [katalógus]*. - Budapesta: Erdélyi Gyülekezet, 1996. - 80 p.

• *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.1. A-K, 1996, p. 203.

• *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996. Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapesta: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 183.

• *Szejke-Homoród alkotótábor: katalógus*. - Homoródszentmárton: s.n., [1997]. - [24] p.

• *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25. december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997.

• *Szabadság*, CjN, 28 nov. 1998 (Német Julia).

• *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 1. köt.: A-G. - 1999.

• *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.

• *Who's who in România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 227.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 72.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - s.l., A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010.

• *Műemlék festmények, grafikán* / N.M.K. În: *Népűjság(Műzsa)*, 2006. aug. 19., p. 4.

FEKETE Zsolt jr., artist fotograf profesionist; n.

11 iun. 1967, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM, Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1985); absolvent al secției Fotografie, Catedra de comunicare vizuală, Univ. de Artă Decorativă Budapesta (1996-1998); bursa „Pécsi József,” a Ministerului Culturii Ungare.

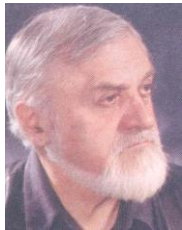
Membru UAP MS; UAP din Ungaria. Expoziții personale: Festivalul Filmului de scurt-metraj, Palatul Culturii TgM (1997); Galeria de Max, Budapesta (1997); Galeria „Tilos”, Miercurea Ciuc (1999); „Hausungam”, Berlin, împreună cu Eszter Gyurian (2000). „Ander per

Mostre-Fotografi dell Ungaria”, Spilinbergo, Italia (1994); „Medium 3”, expoziție de artă plastică, Sf.Gheorghe (1995); „Bienala de Fotografie”, Muzeul „Ernst” Budapesta (1995); „Travaux en cours” în timpul stagiului de o lună la Aries, Franța (1996); „Galeria Profil”, Bratislava, Slovacia (1997); Săptămâna fotografică, Muzeul de Arte Decorative, Budapesta (1998); „Data”, Mucsarnok Budapesta (1998); „In Situ”, Palatul Culturii TgM (2001); „Flash Aut”, Galeria Sindan CjN (2002); „Dokk”, Expoziția de fotografie documentară Mag Haz, Budapesta (2003); „O zi în Budapesta”, Expoziție fotografică în aer liber, Budapesta (2003); Dokumentum 6 Budapesta (2004); „Trivial”, casa Tranzit CjN (2004); Borsec proiect, Galeria UAP. TgM (2004). Membru în colectivul de red. al revistei *Patiënt in de Watten*, Olanda. Publică articole în reviste: *Imago* (Bratislava), *Tirami sú, Krónika* (Cluj). Premiul V al concursului de fotografie „Images of Europe” al Fundației Culturale Europene.

Referințe:

- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 71.

FENEȘ, Romulus, Romulus Peneș; Feneș,

Ioan Gavril; pictor, scenograf; n. 8 iul. 1937, Oradea, BH - m. 17 aug. 2007, TgM. Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” București, Secția scenografie (1964), prof. Corneliu Baba, Alexandru Ciucurencu, Alex Brățeșanu, Ion Schileru și Liviu Ciulei. Repartizat la Teatrul de Stat

din Oradea (1964), unde debutase în 1963 cu scenografia la spectacolul *Nevestele vesele din Windsor* de Shakespeare. Vine la TgM (1965) la Teatrul Național; membru în Comitetul de Cultură și Artă (1967-1968); dir. al Teatrului Național TgM (1984-1985). Autor a peste 80 de scenografii la piese din repertoriul clasic universal și românesc. Realizează scenografia la numeroase teatre din țară și străinătate, dar cele mai multe la Teatrul Național TgM, unde a lucrat 27 de ani. A colaborat cu regizorii: Radu Penciulescu, Gheorghe Harag, Cătălina Buzoianu, Dan Micu, Dan Alecsandrescu. Ultimele spectacole la care a lucrat: *Livada de vișini* de Cehov, în regia lui Gheorghe Harag, la Teatrul Național TgM și *Merlin* de Tankred Dorst în regia Cătălinei Buzoianu, la Teatrul „Bulandra”. Lucrează și grafică decorativă, costume de teatru; participă la toate expozițiile trienale din București, la quadrienalele internaționale de la Praga, la Expoziția Internațională de Scenografie din Orlando, Florida, expoziții din 1961 la Tm, Oradea, TgM, Lubliana etc. Membru și preș. filialei UAP TgM. Laureat al Festivalului de Teatru Contemporan BV; Premiul pentru scenografie și pentru întreaga activitate, UNITER (1995, 2003); Premiul UAP din România.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002:*

Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 189-190.

- *Bandi Kati* / [Szöveg]: Nagy Miklós Kund, Garda Aladár László, Borghida István, Romulus Feneș, Csutak Levente, Cristian Crisbășan. - Mv.: Impress, 2005. - 14 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 149, 205.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés* / Főszerkesztő Dávid Gyula. - Vol. 3 Kh - M. - 1994. - 715 p.
- *Fascinația valorii: interviuri neconvenționale* / Silvia Obreja. - TgM: Lyra, 2000. - 239 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.; Vol. 3. - 2003. - 390 p.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 30, 63, 65, 70, 81, 84, 86, 88, 91-93, 95, 189-190, 200, 221, 226, 1 foto.
- *Cu Romulus Peneș despre ... arta scenografică* / Gheorghe Giurgiu. În: *Steaua roșie*, 27 mart. 1976, p. 3.
- *Teatrul de sub cer. Interviuri cu scenograful Romulus Feneș* / Silvia Obreja. În: *Ambasador*, an 1, nr. 3 (1995), p. 24-25, 1 foto.
- *Decorul ca „scenariu plastic-dramatic”* / Diana Săcărea. În: *Ziarul de Mureș*, 24 febr. - 2 mart. 2003, p. 19, 2 foto.
- *Oameni de valoare* / Raluca-Maria Creț. În: *Punctul*, 27 aug. - 2 sept. 2007, p. C2.
- *Oameni care au fost: Romulus Feneș* / Iulius Moldovan. În: *Cuvântul liber*, 29 febr. 2008, p. 2.

FERENCZ János, oboist, n. 1 ian. 1964, Izvorul Mureșului, HR. Studii: Lic. de Muzică TgM (1982), prof. Czirják László; Conservatorul „Gheorghe Dima” CjN, prof. Aurel Marc. Membru al Filarmonicii TgM (1993-); din 1999 devine șef de partitură al compartimentului oboi; susține numeroase concerte la oboi și corn englez. În paralel, desfășoară activitate și ca oboist în Orchestra Simfonică din Miskolc (Ungaria).

Referințe:

- *Caiet program*, 26 oct. 2000.
- *Zilele muzicale târgumureșene*. Ed. a XXXII-a, 16-23 mai 2002.

FERENCZ Klára, prof., bibliotecar; n. 11 mart.

1939, TgM. Studii: Șc. Gen. nr. 3 TgM (1946-1952); Lic. de Fete nr. 4, TgM (1952-1956); UBB, Cj, Fac. de Filologie, specialitatea maghiară-istorie (1956-1960). Prof. de maghiară-istorie la Șc. Gen. din Sîmbriaș și Gornești, MS (1960-1962); bibliotecară la BJM (1962-1990); bibliotecar principal la secția Prelucrare (1970-1999). S-a specializat în catalogare; a organizat cataloagele bibliotecii; după pensionare a contribuit la elaborarea unor importante lucrări bibliografice cu referințe locale.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária; Colab.: Ferencz Klára, Vintilă Anna. - TgM: BJM, 2002.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate*

până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - TgM: BJM, 2005. - Vol. 1-2.

Referințe:

- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 99.
- *Belvárosi szerdák* / Hírszerkesztő: Antalfi Imola. În: *Népújság*, 2006. máj. 27, p. 2.
- *Fülöp Mária, Ferencz Klára, Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș - Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete.* - TgM: *Biblioteca Județeană Mureș*, 2005, 2 vol.: 604+258 p. [Recenzie] / Ana Todea. În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 2, 2006, p. 46.
- *Fülöp Mária, Ferencz Klára, Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș. Cărți editate până în anul 1944-Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete. 1944-ig megjelent könyvek, Tírgu Mureș, Biblioteca Județeană Mureș, 2005, 2 volume, 862 p. / Vintilă Anna. În: *Libraria*. Anuar. BJM, nr. 5 (2006), p. 267-270*
- *Hét év (alap)munkája: Könyvbemutató a Belvárosi szerdákön* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. jún. 7., p. 8.
- *Local Bibliography of Mureș County, Romania.* În: *Newsletter*. IFLA (Marea Britanie), nr. 8 (june 2006), p. 8-9.
- *Maros megye 1944-ig - könyvekben* / Gyuris György. În: *Könyvtári figyelő*, 17., 4. sz. (2006.), p. 563-568.
- *Hét év (alap)munkája: Könyvbemutató a Belvárosi szerdákön* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. jún. 7., p. 8.

FERENCZY Júlia, artist plastic; n. 3 apr. 1909, Murgești, com Acățari, MS - 26 iul. 1999, CjN. Studiază artele plastice la Cj și Tm, prof. Aurel Ciupe, Romulus Ladea, Gz. Szabó Bélától (grafica). A lucrat la revistele din Cj: *Képesújság* (1946); *Dolgozó Nő* (1948-1953); *Utunk, Művelődés*; a ilustrat cărți pentru tineret. A pictat portretul lui Kelemen Lajos.

Referințe:

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 1. A-F, 1981, p. 575-576.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapešt: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csikszereďég?* Vol. 1-2. - Csikszereďa: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 208.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 188.
- *Szabadság*, 28 iul. 1999, p. 2.

FIKK László, prof., documentarist, bibliograf; n. 2 febr. 1920, TgM - m. 27 apr. 1969, TgM. Studii: Col. Ref. TgM; studii univ. de teologie la Alba Iulia, a continuat la Roma și a finalizat la Cj (1943). Prof. la TgM, iar între 1945-1969, bibliotecar principal la Biblioteca „Teleki-Bolyai”. A publicat lucrări în domeniul bibliografiei; a contribuit la realizarea lucrării *Catalogus incunabulorum Bibliothecae Teleki-Bolyai*, finalizat în anul 1971.

Lucrări publicate:

• *Aquinói Tamás ismeretelmélete: Doktori értekezés.* - Kv.: József-Tudományegyetem Philosophiai Intézetéből: Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, 1943. - 71 p.

- în colaborare:

• *Catalogus incunabulorum Bibliothecae Teleki - Bolyai.* - TgM, 1971. - 85 p., 10 il.

Referințe:

- *Romániai magyar irodalmi lexikon.* Vol. 1. A-F. - Bukarest, Kriterion, 1981, p. 579.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 99.

• *Dr. Fikk László (1920-1969)*, în: *Könyvtári Szemle*, 13, 3 sz., 1969, p. 138.

FILIMON, Aurel, etnograf, arheolog, colecționar,

muzeograf, bibliolog; n. 6 mart. 1891, Monor, BN - m. 6 apr. 1946, Rapoltul Mare, HD. Studii elementare și gimnaziale la Șc. civilă din Bistrița, continuate la Șc. normală din Deva (1898-1910); studii univ. de istorie, arheologie, filologie și științe naturale la Budapesta și Berlin (1913-1914). Lucrează ca învățător la Vișeu de Sus (MM) (1910-1913), unde adună folclor literar din regiune, alcătuind o colecție compusă din 2.700 piese. În timpul studiilor univ. este încadrat în colectivul șt. al Muzeului Național Etnografic din Budapesta (1913), trece apoi în România, la București, devenind asist. al prof. Al. Tzigara-Samurcaș și secretar la Muzeul de Artă Națională (1914-1917). Arestat și deținut la SB și Cj, fiind considerat dezertor din armata austro-ungară (1917). Se stabilește la TgM (1918), desfășurând activitate șt. și de organizare a vieții culturale în zonă; propune înființarea muzeului arheologic și etnografic, fiind ales custodele lui (1921); descoperă depozitul de bronzuri de la Suseni (1924), săpături la Cristești (1927-1928), investigații la Lechința de MS, Micești, Crăciunești. Funcționează ca bibliotecar (1922-1936), apoi dir. (1936-1940) la Biblioteca Orășenească din TgM; este înlăturat ca urmare a Dictatului (1940). Acționează pentru constituirea fondului de carte românească cu publicații curente, dar și retrospective; contribuie la *Bibliografia veche românească* prin descoperirea unor tipărituri vechi românești. Participă la expoziții de artă populară organizate la București (1933, 1936); în străinătate (Viena, Stuttgart, Köln, Frankfurt pe Main, Veneția), militând pentru ideea de continuitate a elementului daco-roman în Transilvania (1941-1943). Colaborează la *Anuarul Institutului de Istorie Națională* (Cj), *Artă și tehnică grafică* (București), *Boabe de grâu, Credința, Dacia, Dacoromania, Ethnographia* (Budapesta), *Glasul Mureșului, Revista de preistorie și antichități naționale, Volk und Schrift* ș. a. Membru al Soc. Maghiare de Etnografie, al Soc. Maghiare de Științe Naturale, al Soc. Maghiare de Geologie din Budapesta.

Lucrări publicate:

Studii și articole:

- *Colecțiile de etnografie, paleontologie și entomologie.* - TgM: s.n, s.a. - 4 p.
- *Besztercevidéki oláh babonák. (Superstiții din zona Bistriței).* În: *Ethnographia*, Budapešt, 23, (Serie nouă. 8) caietul 6, 1912, p. 343-348.
- *Besztercevidéki oláh ráolvasások és rontások. (Descântece și farmece din zona Bistriței).* În: *Ethnographia*, Budapešt, 24 (Serie nouă, 9) 1913, p. 95-103; 167-169; 227-234; 284-291; 348-357.
- *Omul sărac și dracul. Basm în vers.* În: *Convorbiri literare*, 49, nr. 11-12 (nov.-dec. 1915), p. 1251-1264.
- *Le dépôt en bronzes de Suseni (Depozitul de bronz de la Suseni).* În: *Dacia*, 1, 1924, p. 343-358.

- *Mormântul lui Constantin Roman. Memoriile lui Ioan Oros alias Rusu*. În: *Astra*, TgM, 1, nr. 41, 1927; *România eroică*, 1, nr. 1, 1930; *Credința*, Reghin, nr. 4 (28 mai 1933), p. 4.
 - *Contribuțiuni la „Bibliografia veche românească”*. În: *Dacoromania*, 5, 1927-1928, p. 601-619.
 - *Nouă contribuțiuni la „Bibliografia veche românească”*. În: *Dacoromania*, 6, 1929-1930, p. 374-387.
 - *Diferite documente muntenești*. În: *Anuarul Institutului de Istorie Națională*, 5, 1928-1930, p. 52-534.
 - *Palatul Cultural din TgM*. În: *Boabe de grâu*, 2, nr. 2, 1931, p. 98-338.
 - *Biblioteca Telekiană din Tîrgu-Mureș*. În: *Boabe de grâu*, 2, nr. 6-7, 1931, p. 330-338.
 - *Drumuri romane în județul Mureș*. În: *Credința*, Reghin, 1, nr. 2, 1933, p. 6.
 - *Cântece populare. De sub revoluțiunea din anii 1848-1849 după un manuscris contimporan*. În: *Credința*, Reghin, 1, nr. 4, 1933, p. 4; nr. 5, 1933, p. 2.
 - *Raportul lui Avram Iancu. (Documente vechi)*. În: *România eroică*, 14, 1933, nr. 3-4, p. 19-22; nr. 5-6, p. 13-17; nr. 7-8, p. 18-21; nr. 9-10, p. 16-17; nr. 11-12, p. 19-20; 15, 1934, nr. 1-2, p. 30-31; nr. 3-4, p. 21-23; nr. 5-6, p. 17-19; nr. 7-8, p. 18-20.
 - *Știri noi privitoare la revoluția de la 1848. Cele petrecute în zilele de 1 și 2 noiembrie 1848*. În: *România eroică*, 14, nr. 11-12, 1933, p. 14-16.
 - *Memoriile lui Bürger despre evenimentele anilor 1848-1849*. În: *România eroică*, 15, nr. 1-2, 1934, p. 28-29.
 - *Memoriile lui Martin Emerich*. În: *România eroică*, 15, 1934, nr. 7-8, p. 13-14; nr. 9-10, p. 20-22.
 - *Memoriile lui Samuel Elsen din Reghinul Săsesc, comandant de patrulă și colonel de cavaleri în armatele austriece și rusești din nordul Ardealului*. În: *România eroică*, 15, nr. 3-4, 1934, p. 19-20; nr. 5-6, p. 14-16; nr. 11-12, p. 25-26.
 - *Contribuțiuni la bibliografia istorică a Ardealului*. În: *România eroică*, 16, nr. 1-2, 1934, p. 2-23; nr. 3-4, 1934, p. 17-18.
 - *Dansuri și melodii românești în secolul al XVI-lea*. În: *Progres și cultură*, 2, nr. 3, 1934, p. 19-21.
 - *Fata de român când își pierde oile*. În: *Progres și cultură*, 2, nr. 6, 1934, p. 25-28.
 - *Urme dacice*. În: *Glasul Mureșului*, TgM, 2, nr. 19, 1935, p. 2; nr. 20, 1935, p. 2.
 - *Paștile*. În: *Glasul Mureșului*, TgM, 2, nr. 21, 1935, p. 3.
 - *Bibliotecile*. În: *Gazeta Mureșului*, TgM, 5, nr. 20, 1935, p. 2.
 - *Vasile Pop. Martiri mureșeni*. În: *Glasul Mureșului*, 2, nr. 43, 1935, p. 3.
 - *Horia, preot ortodox în Tîrgu-Mureș*. În: *Drum drept*, TgM, 1, nr. 2, 1936, p. 2.
 - *Cetatea de la Cristești (Sangidava)*. În: *Jar și slovă*, TgM, 1, nr. 1, 1937, p. 33-35.
 - *Jocul Călușerilor*. În: *Jar și slovă*, TgM, 1, nr. 3-6, 1937, p. 13-17.
 - *Contribuțiuni la vechimea românilor în Ardeal (I-II)*. În: *Reînvierea*, TgM, 1, 1937, p. 23-29; *Reînvierea românească*, 1938, p. 30-37.
 - *Cristești (Sangidava?)*. În: *Revista de preistorie și antichități naționale. Buletin al seminarului de arheologie și preistorie de la Facultatea de Filozofie și Litere. Universitatea București*. A, vol. 2-4, 1940.
 - *Din vechea noastră artă bisericească*. În: *Artă și tehnică grafică*, nr. 11, 1940, p. 55-62.
 - *Ornamente der Rumänischen Volkskunde (Ornamente din arta populară românească)*. În: *Volk und Schrift*, Berlin, 1943.
- Referințe:**
- *Comisiunea Monumentelor Istorice. Secțiunea din Transilvania și ținuturile mărginașe: Raport cu privire la ținuturile din al doilea an de funcționare (1922/23)* / Constantin Daicoviciu, Rudolf Wagner. - Cj: Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „Cartea Românească” S.A., 1924. - 27 p.
 - *Erdélyi Lexikon / Osvát Kálmán*. - Oradea, 1928, p. 94.
 - *Bibliografia literară română* / Nicolae Georgescu-Tistu. - București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, 1932. - 255 p., XX f. pl.
 - *Aurel Filimon / Valeriu Nițu*. În: *Profiluri mureșene*. Vol. 1. - TgM, 1971. - p. 277-288.
 - *Aurel Filimon / Teodor Tanco*. În: *Virtus Romana Rediviva*. - Bistrița, 1977, p. 256.
 - *Activitatea bibliologică a lui Aurel Filimon / Dimitrie Poptămaș*. În: *Biblioteca și cercetarea*. - CjN, 1982, p. 167-182.
 - *Centenar Aurel Filimon (1891-1946)*. [Caiet program al sesiunii de comunicări din 2-3 martie, 1991, TgM și Monor].
 - *Dicționar literar 1639-1997 al Județului Bistrița-Năsăud: Autori-Publicații-Societăți* / Teodor Tanco. - CjN: *Virtus Romana Rediviva*, 1998. - 464 p.
 - *Dicționarul etnologilor români / Iordan Datcu*. - București: Editura Saeculum I.O., 1998. - Vol. 1., p. 262-263.
 - *Mărturie prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 216 p.
 - *Aurel Filimon: Consacrare și destin / Volum îngrijit de Mihail Art. Mircea, Dimitrie Poptămaș, Melinte Șerban*. - TgM: BJM, 2001. - 291 p.
 - *Paștile de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. - TgM: Ansid, 2002. - Vol. 2., p. 88-89.
 - *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți / Dimitrie Poptămaș*. - TgM: Fundația „Vasile Netea”, 2003, p. 27-29.
 - *Palatul Culturii din TgM / Traian Dușa*. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 179-203.
 - *Aurel Filimon (4.III.1891 -6.III.1946) Fondatorul Muzeului din Târgu Mureș. Activitatea etnografică / Aurelia Diaconescu*. - TgM: Editura Cezara Codruța Marica, 2009.
 - *Poveștile orașului / Sorina Bota*. - TgM: Editura Ardealul, 2010. - 214 p.
 - *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete / Grigore Ploșteanu*. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 587-602.
 - *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei / Marin Șara, Ilie Frandăș*. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
 - *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu*. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 99-100.
 - *În jurul Lunei Târgu Mureșului / T. Bendescu*. În: *Mișcarea Mureșului*, 1, nr. 3, 1936.
 - *Luna Târgu Mureșului. Reflexii postume: expoziția A. Filimon / I. Murășanu* În: *Progres și cultură*, nr. 9-10, 1936, p. 37-41.
 - *Expozițiile de vară sătească din Târgu Mureș*. În: *Sociologie românească*, 1, nr. 11, 1936, p. 33-34.
 - *Un neobosit cercetător al patrimoniului mureșean - Aurel Filimon / Nicolae Ionescu*. În: *Marisia*, 5, 1975, p. 345-353.
 - *Așezarea romană rurală de la Cristești și legăturile ei cu Gallia / Andrei Zrinyi*. În: *Marisia*, 7, 1977, p. 91-100.
 - *Unitate și continuitate [despre expoziția: „Colecțiile etnografice Aurel Filimon] / Aurelia Diaconescu*. În: *Vatra*, nr. 2, 1982, p. 15.
 - *Aurel Filimon (1891-1946). Activitatea sa etnografică oglindită în documente / Aurelia Diaconescu*. În: *Marisia*, 11-12, 1981-1982, p. 462-472.

- Aurel Filimon (1891-1946). *Bibliotecarul* / Dimitrie Poptâmaș. În: *Cuvântul liber*, 2 mart. 1991, p. 3.
- Aurel Filimon (1891-1946). *Muzeograful* / Valer Pop. În: *Cuvântul liber*, 2 mart. 1991, p. 3.
- Aurel Filimon (1891-1946). *Personalități mureșene* / Teodor Tanco. În: *Cuvântul liber*, 2 mart. 1991, p. 3, 1 foto.
- Aurel Filimon (1891-1946). *Soarta unei colecții* / Silvia Oroianu. În: *Cuvântul liber*, 2 mart. 1991, p. 3.
- Aurel Filimon și conceptul de bibliotecă publică / Dimitrie Poptâmaș. În: *Cuvântul liber*, 7 mart. 2001, p. 3.
- Aurel Filimon și arheologia mureșeană modernă / Fabian István. În: *Libraria*, 4, 2005, p. 21-24.
- Tradiție și actualitate în lectura publică / Dimitrie Poptâmaș. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 118-124.
- Căutătorul de comori / Sorina Bota. În: *Punctul*, 5-11 oct. 2009, p. 4, 1 foto.

FILIMON, Aurelia, bibliotecar bibliograf, colecționar, prof.; n. 12 iul. 1926, TgM. Studii elementare la Lic. Francez, în paralel la Șc. de muzică și la Șc. de pictură a lui Aurel Ciupe; lic. la BV; Fac. de Științe Naturale, Cj (1949-1952). Prof. la Lic. „Gh. Șincai” Cj; a revenit la TgM, 6 luni a lucrat la BJM; bibliotecar la Biblioteca IMF, TgM (1955-1965),

dir. al acestei instituții (1958-1965); apoi dir. la Biblioteca IPed. TgM, până la pensionare (1965-1983). A colecționat obiecte de artă populară românească, maghiară, săsească și secuiească, plăci fotografice (în perspectiva unei lucrări despre Emil Fischer), evantaie (peste 200 de piese vechi de epocă). A participat la congrese de specialitate, sesiuni de comunicări, simpozioane. Distinsă cu Meritul Cultural, cls. a III-a (1972), Diploma de onoare „Pro Libro Senator” (2008) din partea BJM.

Lucrări publicate:

-în colaborare:

- *Repertoriul general al periodicelor științifice străine din bibliotecile din România*. Vol. 3: *Medicină*. - București: Editura Academiei, 1957.
- *A fõiskolai könyvtáros képzés lehetőségeiről* / Balogh J., A. V. Filimon. În: *Könyvtári szemle*, 3, 1973, p. 102.
- *Fejezet egy készülő román - magyar szótárból* / A.V. Filimon, J. Balogh. În: *Könyvtár*, București. 3, 1978, p. 29.
- *Biblioteca Telekiană în perioada interbelică (1918-1940)*. În: *Libraria*, TgM, 1, 2002, p. 52-59.

Referințe:

- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 100.

FILIP Ignác, flautist; n. TgM. Studii: Lic. de Artă TgM, prof. Áment János; Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN, prof. Gavril Costea (flaut), László Ferenc (muzică de cameră). Cursuri internaționale cu prof. de flaut drept, flaut baroc și flaut modern: Ulrike Engelke (Germania), Gerard Mastschke (Germania), Gunter Heiko Shegget (Olanda), Paul Leenhouts (Olanda), Heidi Intermühle (Elveția), Karel von Steenhoven (Olanda), Peter Holtslag (Olanda). A susținut concerte camerale în cadrul formațiilor Cantus Serenus, Codex și ca interpret la flaut baroc și flaut drept, în țară: BV, București, CjN, TgM, SB, Alba-Iulia, Sf. Gheorghe, Miercurea Ciuc,

Focșani și în străinătate: Ungaria (Nyírbátor, Budapesta). În calitate de solist la flaut drept, a concertat cu filarmonicile din TgM, BV, CjN, Oradea și Orchestra de Cameră a Radiodifuziunii Române din București. Ca interpret la flaut modern, a apărut în cadrul unor festivaluri de muzică contemporană din CjN, București. Este autorul metodelor pentru flaut drept *Furulyaiskola* și *Furulyamuzsika*, publicate la Editura Tankönyvtanács din CjN în 1998. A realizat numeroase înregistrări la Radio și Televiziune și două discuri compact cu formația Anonymus editate de Hungaroton (Budapesta, 1994, 1995).

Referințe:

- *Caiet program: Musica Sacra. Festivalul de Muzică Religioasă*, Ed. 13-a, 9-12 dec. 2002.
- *Caiet program. Zilele Muzicale Târgumureșene*, Ed. a 34-a, 2004, 6-13 mai.

FILIPAN, Vasile, pr. gr.-cat., protopop; n. ? 1763 - m. 1841. Studiile secundare probabil le-a făcut la Blaj, iar cele teologice la Viena, unde în 1819 a fost hirotonit pr. celibe. Reîntors la Blaj, a fost numit învățător la norme. Între 1825-1841 a activat ca paroh, iar din 1834 și ca protopop la TgM. În 1830 a fost propus pentru postul de dir. al școlilor normale din Blaj și al celor naționale din principatul Ardealului, dar guvernul nu l-a primit.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 58.

FILIPESCU, Radu, dizident, ing.; n. 26 dec. 1955,

TgM. Studii: Lic. „M. Sadoveanu” din București (1974); Fac. de Electronică și Telecomunicații, IP București (1979). Dir. fondator, Parrot Invent SRL; a obținut brevete de invenție în România, SUA, Europa pentru invenția „Sonda de test pentru aparate de măsură electronice” (1995). Arestat și condamnat la 10 ani închisoare pentru „propagandă împotriva orânduirii socialiste”, mai 1983; susținut ca „Prizonier al lunii” de către Amnesty International, dec. 1984; eliberat în apr. 1986 datorită sprijinului organizațiilor pentru apărarea drepturilor omului Amnesty International, The League for Human Rights-Paris, The International Helsinki Federation for Human Rights; fondator al Sindicatului „Libertatea” (1987); arestat în 12 dec. 1987 și eliberat în 22 dec. 1987 datorită sprijinului internațional; arestat din nou în 22 dec. 1989 și eliberat în aceeași zi. Membru în Parlamentul Provizoriu al CPUN (1990); membru în Grupul pentru Dialog Social, din 1989 (președinte, 1991, 1994, 1996-2000); Alianța Civică, Comitetul Român de la Helsinki (1990, 1991). Publicații: rapoarte și studii cu privire la situația drepturilor omului în România și R. Moldova, 1990-1996; consultant, vol. *Es gib Dinge die muss man einfach tun-Der Widerstand des jungen Radu Filipescu* de Herma Kennel, apărut în lb. română. Medalia de aur; Diploma „Impex” și Premiul „Chamber”, Expoziția Mondială pentru Invenții Eureka, Bruxelles (1991). Premiul „Freedom Award”, Fundația „Paul Lauritzen”, Danemarca (1992).

Referințe:

- *Es gib Dinge die muss man einfach tun-Der Widerstand des jungen Radu Filipescu* / Herma Kennel. - Freiburg, Ed. Herder, Germania, 1995.
- *Jogging cu Securitatea*. - S.I.: Ed. Universal Dalsi, 1997.
- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 231.
- *Radu Filipescu. Jogging cu Securitatea* / Herma Kennel. Ed. a 2-a. - Iași: Polirom, 2009. - 327 p.: portr.

FISCUTEANU, Ion, actor; n. 19 nov. 1937, Sânmihaiu de Câmpie, BN - m. 8 dec. 2007, TgM. Studii: Șc. Medie Comercială la Cj; IATC București (1957-1962). Până s-a înscris la facultate a fost funcționar la OCL, Produse industriale Caransebeș. Actor la Teatrul de Stat din Piatra Neamț (1962); la Teatrul Național TgM (1968-2007), unde creează zeci de roluri în spectacole după piese de Eugen Ionescu, D. R. Popescu, Romulus Guga, Tudor Popescu, Aurel Baranga, Shakespeare, Caragiale, Eugene O'Neill, Arthur Miller, Cehov, Dario Fo etc. Roluri în: *Acești îngeri triști*, *Azilul de noapte*, *Cântăreța cheală*, *Conu Leonida față cu reacțiunea*, *Regina Iocasta*, *Livada de vișini*, de Cehov, în regia lui György Harag. Film cu regizorii: Mircea Danieliuc, Alexandru Tatos, Lucian Pintilie, Nae Caranfil, Nicolae Mărgineanu, Puiu Cristi. Dintre filmele lui (20 la număr) amintim: *Fructe de pădure* (1983), *Glissando* (1985), *Iacob* (1988), *Undeva în Est* (1991), *Balanța* (1992), *Cel mai iubit dintre pământeni* (1993), *Așfalt Tango* (1995), *Sindromul Timișoara-Manipularea* (2004), *Moartea domnului Lăzărescu* (2005) - film care îi aduce recunoașterea internațională. Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler, pentru îndelungata și prestigioasa activitate pusă în slujba teatrului și cinematografului românești (2003). Diplomă de Excelență și Fibula de la Suseni (2005). Premiul „Un Certain Regard” la Cannes și Marele Premiu al Juriului (2005). „Lebăda de Aur” la Festivalul filmului de la Copenhaga (2005) Premiul pentru debut în filmul *Fructe de pădure* (1983).

Lucrări publicate:

- *Strugurii de furat îs mai buni: nuvele*. - TgM: Tipomur, 2002. - 72 p.
- *Prigoană în gânduri: [versuri]*. - TgM: Tipomur, 2003.
- *La mulți ani maestre!*. - TgM: Nico, 2010.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002 - p. 37, 41, 42, 43, 44, 64, 67, 71, 73, 89, 96, 97, 99, 103, 105, 107, 157, 172, 174, 184, 200, 206, 220, 226.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Redactor Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Ion Fiscuteanu. Actori și roluri* / Cosmina Arbore. În: *Steaua roșie*, 22 mart. 1975, p. 3, 1 foto.
- *Înalte distincții, conferite de președintele României Ion Iliescu, unor personalități ale culturii mureșene* / Gheorghe Giurgiu. În: *Cuvântul liber*, 15 apr. 2003, p. 1, 3.
- *Ion Fiscuteanu (Fișă de creație)* / Cornel Popescu. În: *Cuvântul liber*, 14 sept. 1999, p. 4.
- *Mari actori: Ion Fiscuteanu* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 16 dec. 2005, p. 3, 5.

- *Díszpolgárok és Pro urbe - kitüntetettek: 10. Marosvásárhelyi Napok* / Antalfi Imola. În: *Népiújság*, 2006. jún, p. 6.
- *Domnul Lăzărescu ajunge și pe ecranele televizoarelor* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 6 oct. 2006, p. 8.
- *Cristi Puiu, cel mai în vogă regizor român, a filmat la Sighișoara* / Florin Chiorean. În: *Punctul*, 16-22 oct. 2006, p. B2, 1 foto.
- *A murit domnul Lăzărescu* / Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 11 dec. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Ion Fiscuteanu 1937-2007 [Necrolog]*. În: *Cuvântul liber*, 11 dec. 2007, p. 3, 1 foto.
- *O viață de om, o viață de artist IOAN FISCUTEANU*. În: *24 ore mureșene*, 11 dec. 2007, p. 1-12.
- *Moartea Domnului Fiscuteanu* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 11 dec. 2007, p. 2.

FLEISSIG, Nicolae, sculptor; n. 24 mart. 1948, TgM. Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” București, cu Vladimir Petrescu. Debutează în 1965 la expoziția județeană Piatra Neamț, participând la expoziții colective în țară și în străinătate: Berlin, expoziție de sculptură, „Plastik und Blumen”; Barcelona, bienala „Sportul în artele plastice”. Expoziții personale: București (1973, 1975).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

FLEȘERIU, Emil, pr. ortodox; n. 6 mart. 1875, Apold, MS - m. 5 febr. 1950, Domald (azi Viișoara), MS. Șc. elementară germană în Apold; Gimnaziul și Lic. în Sighișoara; Institutul Teologic-ped. la SB. Pr. în Viișoara (fost Hundor) cu data de 17 oct. 1898. A participat la MAN de la Alba Iulia; a fost membru al PNR, apoi al PNȚ; membru al Cons. Jud. Târnava Mică (1926-1930); secretar al Cons. Jud.; membru în Camera agricolă a jud. Târnava Mică; membru al Despărțământului Dumbrăveni al Astei (1915); membru în Consiliul de administrație la „Mugurul”, însoțire economică și comercială din Dumbrăveni (1909).

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 73.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9. - 1989, p. 338-340.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 92-93.
- *Contribuția preoșimii mureșene la realizarea Marii Uniri de la 1 Dec. 1918* / Traian Bosoancă. În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 315, 1 foto.

FLOREA, Dorin, medic, primar al TgM; n. 12 mai 1956, BV. Studii: Lic. „Andrei Șaguna”, BV (1975); Fac. de Medicină, IMF, TgM (1982); cursuri de perfecționare în chirurgie: România, Strasburg, Paris, Lisieux. Din studenție practică chirurgia alături de prof. Ioan Nicolaescu, la Clinica de Urologie. Medic, chirurgie cardio-vasculară; medic primar chirurg, specialist în chirurgie generală și vasculară, Spitalul Clinic Jud. MS, sub conducerea prof. Radu Deac (1982-1988), apoi prof. Emilian Bancu și prof. Constantin Copotoiu (1988-

1996). Prefect al jud. MS, (1996-2000), perioadă în care contribuie la dezvoltarea social-economică a jud. MS prin: pe bază de proiecte, atrage finanțări pentru realizarea unor lucrări vizând prevenirea inundațiilor în jud. MS, promovează investiții pe drumurile jud. de ocolire, lucrări de alimentare cu apă, SMURD Mureș este dotat cu primul elicopter, finanțează Spitalul Clinic Jud. MS cu aparatură medicală. A urmat 2 cursuri de adm. la Șc. Superioară de Administrație a Ministerului de Interne din Roma; 2 cursuri de perfecționare la Berlin și Bonn. Pentru atitudinea sa fermă de preocupare pentru problemele cetățenilor este ales primar al Municipiului TgM pentru a 4-a legislatură (din 2000-2004, 2004-2008, 2008-2012, 2012-2016). Activitate politică: membru PNCTD (preș., filiala MS, 1990-1991); independent (2001-2005); membru PD, preș. filialei PDL MS (2005-). Distincții: Omul anului 2003 la TgM, desemnat de către Radio România; Cea mai înaltă distincție media în domeniul administrativ (2004).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Cartea primarilor mureșeni 2004-2008: Județul Mureș = Maros megye.* - TgM: Romghid, [2003]. - 206 p.

Studii și articole:

- *Scrisoare deschisă.* În: *Cuvântul liber*, 28 iun. 2006, p. 1, 8.
- „*O seară la Tănase*” cu Primăria Tîrgu Mureș... la Teatrul de Vară. În: *24 ore mureșene*, 1 iun. 2007, p. 1.
- *Ce i-aș fi spus, dacă m-ar fi invitat...?* În: *Cuvântul liber*, 28 aug. 2007, p. 1, 5.
- *24 Ianuarie 2008, la TgM.* În: *Cuvântul liber*, 22 ian. 2008, p. 1.
- *Primăria Târgu-Mureș organizează Festivalul Internațional de Folclor.* În: *Cuvântul liber*, 7 mai 2008, p. 5.

Referințe:

- *Who's who în România.* - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Va fi primarul Dorin Florea un reformator ?* / Ioan Cismaș. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2001, p. 1, 3.
- *Dorin Florea - primar pentru încă patru ani !* / Dan Trifu. În: *Cuvântul liber*, 8 iun. 2004, p. 1, 3.
- *Interviu cu primarul Dorin Florea* / Interviu realizat de Cornel Moraru. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 45-47.
- *Dreptul primarilor de a înainta proiecte de hotărâre direct guvernului* / Lucreția Pop. În: *Cuvântul liber*, 21 sept. 2005, p. 1, 3.
- *A megye 2006-ban.* În: *Népújság*, 2005. dec. 31., p. 4.
- *PD Mureș redivivus sub comanda lui Dorin Florea* / Dan Trifu. În: *Cuvântul liber*, 14 ian. 2006, p. 12.
- *Dorin Florea, noul președinte al PD Mureș* / Răzvan Cirezaru. În: *Punctul*, 8-14 mai 2006, p. A6.
- *Primarul Dorin Florea le scrie târgumureșenilor* / Lucreția Pop. În: *Cuvântul liber*, 13 mai 2006, p. 8.
- *Omul anului 2006. Târgumureșenii au desemnat cele mai apreciate personalități locale.* În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2006, p. 1, 5, 4 foto.
- *Președintele Ungariei a vizitat, ieri, Tîrgu-Mureșul* / Fekete Zsuzsanna. În: *24 ore mureșene*, 14 febr. 2007, p. 1, 1 foto.
- *La 450 de ani de la înființare, Liceul Bolyai a găzduit o întâlnire a foștilor săi elevi* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 25-27 aug. 2007, p. 1, 1 foto.
- *Vremea secerișului politic* / Cătălin Hegheș, Răzvan Cirezaru. În: *Punctul*, 10-16 sept. 2007, p. A6.
- *Primarul Dorin Florea, la deschiderea unui nou an școlar.* În: *24 ore mureșene*, 18 sept. 2007, p. 1, p. 3, 3 foto.
- *Premiile revistei naționale „Ambasador”.* Ediția a XI-a. În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12
- *Dorin Florea „Nu se poate numi descentralizare fără elementul principal: descentralizarea”* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 12

oct. 2007, p. 4, 1 foto (I); 16 oct. 2007, p. 3.

• *Dorin Florea este omul anului 2007.* În: *24 ore mureșene*, 11 dec. 2007, p. 1.

• *Aduanare Eparhială în județul Mureș* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 29 ian. 2008, p. 1-5.

FLOREA, Petroniu Sălăjanul, Sălăjanul; Florea Petru; arhieru, vicar ortodox; n. 30 nov. 1965, TgM. Cursurile șc. prim., gimnaziale și prima treaptă de lic. le-a urmat la TgM; Seminarul Teologic CjN (1983-1988); Institutul Teologic Ortodox din SB (1988-1990), transferându-se la Fac. de Teologie Ortodoxă, CjN (1990-1993); cursuri de greacă modernă, Fac. de Filosofie, secția de Filologie, Univ. Aristotel, Tesalonic, Grecia (1993-1994). Dr. în teologie, cu teza: *Literatura patrologică românească în secolul XX*, Fac. de Teologie Ortodoxă din Tesalonic, Grecia (1998), calificativul „Excepțional”. Cadru univ., Catedra de Catehetică, Omiletică, Alba Iulia (1999-2000); hirotonit diacon (10 apr. 1999); hirotonit pr. celibatar (11 apr. 1999), Catedrala Arhiepiscopală, Alba Iulia (1999-2000); a predat cursuri de teologie preoților ortodocși din Bengalul de Vest (1999); tuns în monahism la Catedrala din Alba Iulia, schimbându-i-se numele din *Petru* în *Petroniu*, fiind ridicat la rangul de protosinghel (2000); arhieru vicar al Eparhiei Oradea cu titulatura de Sălăjanul, ales de Sfântul Sinod al BOR, din 2000; a fost hirotonit arhimandrit de către Preasfințitul Andrei (2000). A predat cursuri de *Formare duhovnicească* la Fac. de Teologie Ortodoxă, Oradea (2002-2005); din 2003 este reprezentantul Sf. Sinod al BOR în Comisia Mixtă Internațională de Dialog Teologic Ortodox-Catolic (2003-). În calitate de vicar a sfințit piatra de temelie pentru 27 biserici, a tornosit 64 lăcașuri de cult, a resfințit 94 biserici, a hirotonit 129 diaconi, 122 pr. și un arhieru. Ca ierarh, a efectuat vizite pastorale, misionare și ecumenice în diferite țări: Argentina, Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Chile, Franța, Germania, Grecia, Italia, Mexic, Noua Zeelandă, Portugalia, SUA și Turcia și peste 800 în parohiile din eparhie. A participat la numeroase congrese, conferințe, simpozioane în țară și străinătate. La 5 mart. 2008, Sfântul Sinod al BOR l-a ales Episcop Titular al nou înființatei Episcopii a Sălajului. Numeroase articole teologice în reviste de specialitate.

Lucrări publicate:

- *Opera exegetică a Sfântului Maxim Mărturisitorul.* – TgM: Editura Academos, 1998. - 160 p.
- *Virtuțile la Părinții Filocalici.* – Oradea: Editura Universității Oradea, 2001. - 329 p.
- *Icoana ortodoxă.* – Oradea: Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Oradei, Bihorului și Sălajului, 2002. - 259 p.
- *Calea mântuirii.* – Oradea: Editura Episcop Nicolae Popovici, 2003. - 278 p.
- *Cuvintele Domnului.* – OradeaL: Editura Episcop Nicolae Popovici, 2004. - 313 p.
- *Aleșii lui Dumnezeu.* – Oradea: Editura Episcop Nicolae Popovici, 2005. - 245 p.
- *Merinde pentru suflet.* – Oradea: Editura Episcop Nicolae Popovici, 2006. - 337 p.
- *Cuvintele Apostolilor.* – Oradea: Editura Episcop Nicolae Popovici, 2008. - 281 p.

Referințe:

- *Who's who în România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Prea Sfințitul Petroniu Florea, primul episcop ortodox originar din județul Mureș, va fi întronizat Episcop al Sălajului* / Vasile Bota. În: *Cuvântul liber*, 12 apr. 2008, p. 1-5, 1 foto.

FLOREA, Radu, artist plastic, redactor, ofițer de marină; n. 3 sept 1963, TgM. A fost ofițer de marină în flota „Navrom” Constanța (1985-1992); red. la Radio TgM (din 1993). Este membru al AAP MS (1989). Expoziții personale la galeriile din TgM: Radio, ziarul *Recurs*, *Cuvântul liber*, Teatrul'74, BCR Central; Cetatea Sighișoara; Târnăveni; Luduș; Reghin; Cund. Participă la tabere de creație, pictură în ulei: Sovata, Cund, Deda, Berghia, Șincai, Leptokaria (Grecia). Tehnica folosită: ulei pe pânză. Referințe în presa locală, radio și televiziune.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004. - 160 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, 160 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 45.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008, p 28.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.
- *Explozie de culoare la Sala Unirea* / A.C. În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2008, p. 2.
- *Radu Florea: culoare, dinamică, expresie!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 29 ian. 2008, p. 2.
- *Tabăra de pictură, cu cinci bărbai de... calitate!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 6 sept. 2008, p. 5, 1 foto.
- *Are luciditate de șaman, după o boală cruntă* / Valeriu Russu. În: *Adevărul de seară*, 15 mart. 2009, p. 16, 1 foto.
- *La polul cultural clujean - „Etapă 20” cu târgumureșeanul Radu Florea* / Vasile Mureșan. În: *Cuvântul liber*, 29 apr. 2009, p. 2, 1 foto.

FLUERAȘ, Florin, psiholog, coregraf; n. 4 febr. 1978, TgM. Studii: Lic. „Electromureș” (1992-1996); UDC, Fac. de Psihologie (1997-2001); tehnici de comunicare eficientă, UBB, CjN (1998); curs de creativitate și terapii ocupaționale / curs de dinamica grupurilor (1999); cursuri de psihodramă cu György Bella (2000); cursuri de regie, București (2003); studii de coregrafie, Șc. de Artă, TgM (2003-2004) și UNATC „I. L. Caragiale” București (2004-2008). Pilot planor, Lotul Național al României (1992-2004); asist. social, Protecția Copilului (2000); psihoped., Șc. speciale nr. 1 și 2 (2001-2002); webdesigner, „Insense Company”, Făgăraș (2003); psiholog, Protecția Copilului TgM (2003-2004); spectacole, ateliere, proiecte de cercetare, filme: *Process in Progress*, primul spectacol prezentat la Centrul Național al Dansului (2005); *Unu unu*, producție ArtLink (2006); interpret în *Fără cuprins*, videodance de Ion Dumitrescu și Eduard Gabia, Viena (2007); *Autorii ar dori să veniți la spectacolul lor*, colab. cu Ion Dumitrescu (2008), primul proiect din trilogia *Postspectacle* (2009), *A Bbove Search of the Ultimate Reality*, producție CNDB, AFCN, de VIR CAPa,

ArtLink, prezentată la CNDB și Kaai Theatre Brussels, câștigătoare a unui premiu „Jardin d'Europe” în cadrul festivalului „Working Title”, Brussels (2009); *Candidatura la președinție* (2010); *Neocatarsis*, proiect în desfășurare (ambele în colab.)

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 514-515.
- *Baza de date BJM*

FOCȘAN, Raluca Diana, Focșan Bogătean

Raluca Diana, solist de muzică populară; n. 4 dec. 1980, TgM. Studii: Lic. Teoretic „Unirea”, profil istorie-științe sociale (1995-1999); Șc. Populară de Artă din TgM, secția cantopopular, prof. Dorina Oprea (2002-2005); curs de perfecționare, obținând Diplomă de organizator de evenimente.

Secretar la un cabinet avocațial (2000); operator anchetă Mediapolis (2001); vânzător gestionar la Librăria „Mihai Eminescu” (2002); cons. vânzări bijuterii și amanetar la S.C.Sabion Elen SRL (2003-2006); referent cultural la Casa de Cultură a Studenților TgM (2006-2008); red. prezentator de știri la Radio Son (2008); referent literatură la Centrul Jud. pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale MS (2008-). Experiență artistică: dansatoare la Ansamblul Folcloric „Șireagul” din TgM (1999-2002); dansatoare și solist vocal la Ansamblul Studentesc Cununița al Casei de Cultură a Studenților din TgM; instructor coregraf al ansamblului de copii din Nazna (2003-2004); înregistrări la radio, apariții TV, filmări; realizarea unui documentar cu tema: *Satul românesc între tradiție și modernizare în satul Șerbeni*; participă la Tabăra Națională de dans de la Eforie Nord în calitate de coregraf și solist vocal. Înființează un cerc de folclor *Lada de zestre* și un grup vocal-instrumental la Casa de Cultură a Studenților TgM; a realizat un CD de muzică populară ce conține 16 piese, aranjamentul orchestral Ovidiu Barteș, redactor muzical Costea Lirca (2008); realizează o culegere de folclor *De pe sate adunate* (2008); membru al AAP (2008). Premiul II, Rapsodia Românească București (2007); Premiul Special al Juriului la Festivalul Folcloric „Mureș, pe marginea ta” (2006); Mențiune, Festivalul folcloric „Vară, vară primăvară”, Sibiu (2006); Premiul II și Premiul Uniunii „Vatra Românească” la Festivalul folcloric „Sus, sus, sus la moți în munte”, Câmpeni, jud. Alba (2006); Premiul pentru portul popular, Festivalul folcloric „Cântecele românilor de pretutindeni”, Drobeta Turnu Severin (2005); Premiul Special al Juriului, Festivalul folcloric „Felician Fărcașu”, Brad, jud. Hunedoara (2005); Premiul I și Premiul Special Radio, Festivalul folcloric „Orhidea”, Râciu, jud. MS (2005).

Referințe:

- *Expoziție de icoane la Palatul Administrativ*. În: *Zi de zi*, 3-5 apr. 2009, p. 7.

FODOR, Dan Liviu, pr. protopop gr.-cat.; n.17 aug. 1970, Aiud, AB. Studii: Fac. de Teologie, UBB, CjN (1996); masterat în istorie, UPM, TgM (2008). Pr.

gr.-cat. în TgM (1996), cons. mitropolitan, Mitropolia Română Unită cu Roma Gr.-Cat. Blaj (2009); pr. protopop de TgM, Parohia gr.-cat. nr. 2, cu hramul „Buna Vestire”, prin a cărui strădanie și coordonare a fost sfințită (2010). A îndrumat cu dăruire tineretul. Distincții: „Diploma de Excelență și Fibula de la Suseni”, din partea Prefecturii Mureș (2012).

Articole:

• *Calea Crucii, la Crucea de lumină.* În: *Cuvântul liber*, 4 apr. 2007, p. 2.

Referințe:

- Baza de date a BJM
- CV
- www.bru.ro/blaj/targu-mures-sfintire-de-biserica-si-numirea-noului-protopop

FODOR, Georgeta, istoric, lector univ.; n. 1 oct.

1978, TgM. Studii: Șc. Gen. nr. 20, TgM (1989-1993); Lic. „Unirea” (1993-1997); UPM TgM (1997-2001). Dr. în istorie, cu teza: *Femeia în societatea medievală românească. Secolele XV-XVII*, UBB, CjN (2010). Prof. de lb. engleză, Șc. Gen. nr. 11, 12 (2002-2003); preparator univ.

(2003-2006); asist. univ. (2006-2012); lector univ. (2012-) în cadrul UPM TgM. Cercetări în istoria femeii din societatea românească, epoca medievală și modernă, studii de gen; a participat la 16 conferințe.

Lucrări publicate:

• *Destine comune: viața femeilor între public și privat. Țara Românească, Moldova și Transilvania. Secolele XV-XVII.* – CjN: Editura Argonaut, 2011. - 354 p.

Studii și articole:

• *Aspecte privind statutul juridic al femeii căsătorite din Țara Românească și Moldova reflectat în Pravilele domnești din secolul al XVII-lea.* În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, 3, TgM, 2003, p. 63-84.

• *Rolul politic al femeilor din societatea medievală românească. Profile istorice: Ruxandra Lăpușneanu și Elisabeta Movilă.* În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, 5, TgM, 2005, p. 57-68.

• *Imagina femeilor române în scrierile călătorilor străini.* În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, 6, TgM, 2006, p. 43-54.

• *Istoria femeilor din Țara Românească, Moldova și Transilvania în lumina izvoarelor narrative.* În: *Studia Universitatis Petru Maior Series Historia*, 7, 2007, p. 29-48.

• *Aspecte din istoria femeii și a familiei în evul mediu românesc. Femeia în cadrul familial.* În: *Studia Universitatis Petru Maior Series Historia*, 8, 2008, p. 15-30.

• *Perspective asupra feminității medievale românești. Ipostaze ale femeii în familia medievală românească.* În: *Studia Universitatis Petru Maior Series Historia*, 9, 2009, p. 15-36.

• *Provocările vieții cotidiene. Repere privind viața femeilor din Țara Românească, Moldova și Transilvania în secolele XV-XVII.* În: *Studia Universitatis Petru Maior Series Historia*, 10, 2010.

• *Pregătirea pentru moarte și arta de a muri: despre înmormântări și atitudinile în fața morții ale femeilor din*

Țara Românească, Moldova și Transilvania. În: *Libraria. Studii și cercetări de bibliologie*, 9, TgM, 2010.

• *Following the Charity Line: Echoes upon the Activity Developed by the Women's Reunions from Transylvania Reflected in the Romanian Transylvanian Press (the second half of the XIXth century).* În vol. *Culture, Elites and the European Integration, Culture, Elites et Intégration européenne*, Vol. 3: *History*, Coord. Prof. Univ. Dr. Cornel Sigmirean, Editions Prodifmultimedia, Paris, 2011, pp.18-30.

• *Women as Topic of „Intellectual Debates” Case Study: „Amiculu Familiei”.* În: *Studia Universitatis Petru Maior Historia*, 11, 2011, pp. 89-99.

Referințe:

- CV

FODOR László, Ladislau, conf. univ.; n. 30 ian.

1950, Miercurea Ciuc, HR. Studii: Lic. „Márton Áron”, Miercurea Ciuc (1969); Fac. de Istorie-Filosofie, specialitatea Psihoped. specială, UBB CjN (1969-1973). Dr. în ped., Fac. de Psihologie și Șt. Educației, UBB CjN (1998). Prof. de ped. și psihologie, Lic. Ped. Odorheiu Secuiesc (1973-1976, 1980-1991, gr. didactic I); prof. psihoped., Șc. Ajutătoare, Ocland (1976-1980); lector univ. (1991-2005), conf. univ. (2005-), Fac. de Șt. Tehnice și Umaniste, Catedra de Șt. Umane, Univ. Sapiientia, TgM. Cursuri predate: Fundamentele ped., Teoria educației, Teoria și metodologia instruirii, Istoria ped. universale, Ped. socială, Teoria și practica evaluării, Teoria și metodologia curriculumului, Managementul clasei de elevi, Ped. comparată, Politici educaționale. Domenii de competență: ped. generală, didactică, teoria educației, ped. socială, ped. persoanelor cu nevoi speciale, drepturile copilului, ped. persoanelor expuse la risc și dezavantajate social, educație ecologică, educație interculturală, ped. personalității, evoluția gândirii ped. Membru în colective de red. ale revistelor: *Magiszter*, CjN; *Képzés és Gyakorlat*, Kaposvár, Ungaria. Publică lucrări șt.: 50 în reviste de specialitate, 15 în vol. colective, peste 100 în reviste de cultură și ziare; participă la conferințe naționale și internaționale. Membru în: Soc. Muzeului Ardelean; Asoc. Pedagogilor Maghiari din România; Asoc. de Educație Ecologică „Korlánc”; Asoc. „Neveléstudományi Egyesület”.

Lucrări publicate:

• *Általános és iskolai pedagógia.* - CjN: Editura Studium, 2005.

• *Nevelélmélet.* - CjN: Editura Abel, 2007.

• *Személyiségpedagógia.* - CjN: Editura Abel, 2008.

• *Szociálpedagógia.* - CjN: Editura Scientia, 2008.

• *A pedagógiai gondolkodás történetének kiemelkedő alakjai.* - CjN: Editura Abel, 2010.

Referințe:

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 193.

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 516.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 232.

FODOR, Zeno, teatrolog, traducător; n. 28 mai

1934, Craiova. Studii: IATC „I. L. Caragiale” București,

secția teatrologie-filmologie. Din studenție scrie primele cronici și realizează prima traducere a unei piese. Secretar literar la Teatrul de Stat Oradea; în 1962 s-a transferat la Teatrul Național TgM, unde este secretar literar timp de 23 de ani; între 1985-1997, în urma unei dispoziții de partid, ajunge secretar literar la Teatrul de Păpuși TgM, apoi dir. al acestei instituții (1991-1997); revine prin concurs dir. al Teatrului Național TgM (1997-2000); prof. univ. la UAT TgM, unde a predat cursuri de Istoria Teatrului Universal, Management teatral și Cultură Cinematografică. A publicat aprox. 2.000 de cronici și studii teatrale și cinematografice, a tradus peste 50 de piese de teatru, unele montate la teatrele din țară, altele publicate la editurile Eminescu, Unitext, Viitorul românesc, Lyra. Distins cu Ordinul „Meritul cultural” în grad de Ofițer (2004).

Lucrări publicate:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș.* - TgM: s.n., 2002. - 362 p.

- *50 de ani în 50 secvențe.* - TgM: UArtPres, 2012.

- în colaborare:

- *Valsul hazardului: Dramaturgie franceză contemporană* / Redactori: Zeno Fodor și Rodica Gătină. - TgM: Lyra, 2001. - 4 00 p.

Studii și articole:

- *Vasile Vasiliu, o performanță actoricească* / F. Zeno. În: *Steaua roșie*, 26 sept. 1981, p. 3, 2 foto.

Referințe:

- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3. - 2003 - p. 225-232.

- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 166.

- *Un lord al teatrului românesc* / Daniela Gifu. În: *Monitor cultural, on-line*, p. 6.

- *Cuvântul liber*, 12 iun. 1997, p. 1, 8, 1 foto; 4 apr. 2000.

FOLA, Nicolae, Fola, Nicolae Victor; prof. de

istorie; n. 16 oct. 1949, Târnăveni, MS. Studii: Șc. Gen. de 7 ani la Târnăveni (1963); Lic. Teoretic (1967); Fac. de Istorie a UBB CjN (1972); Fac. de Filosofie a aceleiași univ. (1980). Dr. în istorie cu teza: *Școlile Blajului între 1850-1918*, Institutul de Istorie „G. Barițiu” CjN (2007). Prof. de istorie, com. Valea Largă, MS, din care un an dir. (1973-1979); intrat prin concurs în Târnăveni (1979), Șc. Gen. Nr. 3 Târnăveni, 6 luni la Lic. „A. Bârseanu” Târnăveni; din 1990, prof. de științe socio-umane la Col. Tehnic Târnăveni. Preocupări de cercetare în istorie zonală, istoria învățământului și culturii, istoria românilor, concepții privitoare la istorie, metodică predării istoriei și științelor socio-umane. Colaborări la *Marisia*, *Târnava*, *Angustia* (Sf. Gheorghe), *Acta Musei Napocensis*. Membru al Soc. de Istorie din România; conducător al subfilialei Târnăveni (din 1985).

Lucrări publicate:

- *Școlile arhiecezane ale Blajului (1850-1918) și dezvoltarea elitelor intelectuale ale românilor.* - TgM: Editura Ardealul, 2008.

- în colaborare:

- *Carbidul românesc în pragul mileniului III: Târnăveni - cetate a chimiei românești [80 de ani Carbid Fox 1916-1996]* / Dr. ing. Vasile Cerghizan, Prof. Fola Nicolae, Ec. Nistor Aurel... - TgM: Tipomur, 1996. - 83 p.

- *Târnăveni - Cercetare monografică - 1278-2003* / Coord.: Nicolae Victor Fola. - Târnăveni: [s.n.], 2003.

Studii și articole:

- *Aspecte cu privire la rolul școlii din zona Târnavelor în promovarea cauzei naționale în perioada dualismului austro-ungar.* În: *Studii și articole de istorie*, București, 57-58, 1988, p. 213-221.

- *Activitatea asociației culturale „Astra” în zona Târnavelor și contribuția ei la lupta pentru desăvârșirea unității românești în perioada 1876-1918.* În: *Marisia*, TgM, 15-21, 1985-1992, p. 285-293.

- *Originea simbolului dragonului în însemnele heraldice ale lui Vlad Țepeș și semnificațiile lui.* În: *Târnava*, nr. 3, 1992, p. 3.

- *Prefectul pașoptist Vasile Moldovan.* În: *Târnava*, 3, 1992, nr.7, 1993, p. 2; 8, 1993, p. 1, 2.

- *Întemeierea României moderne și românii din teritoriile aflate sub dominație străină.* În: *Târnava*, nr. 2, 1993, p. 1, 8.

- *Târnăveniul - dezvoltare social-istorică și repere ale evoluției cultural-spirituale.* În: *Târnava*, 8, 1993, p. 1, 2.

- *Aspecte privitoare la promovarea educației și culturii în activitatea despărțământului Târnăveni (Diciosănmărtin) al „Astrei” în perioada interbelică.* În: *Educație și cultură*, TgM, nr. 3-4, 1995, p. 76-81.

- *Târnava și Târnăveniul în contextul datelor toponimiei.* În: *Cuvântul liber*, 15 iun. 1995, p. 3, 8; *Târnava*, 2, 1992, p. 2, 5.

- *Romul Boilă și mișcarea de emancipare a românilor din zona Târnavelor Mici până la Marea Unire.* În: *Târnava*, 6, nr. 4-5, 1996, p. 17-18.

- *Aspecte privitoare la activitatea social-politică a dr. Romul Boilă în perioada interbelică.* Prima parte în „*1 zile târnăvene*”, 1, nr. 16, 19-26 iun. 1996, p. 7 și integral în: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 379-392.

- *Mișcarea națională a românilor din zona Târnavelor Mici între anii 1900-1918.* În: *Acta Musei Napocensis*, nr. 33, 1997, p. 125-143.

- *Aspecte privitoare la activitatea liberalilor din județul Târnava Mică după primul război mondial.* În: *Glasul Mureșului*, 14 dec. 1997, p. 3.

- *Fenomene istorice și demografice în valea Târnavelor Mici din Evul Mediu până astăzi, în conformitate cu date ale toponimiei.* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, nr. 4, 1999, p. 191-195.

- *Opinii ale lui Nicolae Iorga privitoare la situația românilor din Harghita și Covasna în perioada interbelică.* În: *Lumea carpatică*, Suceava, 1, fsc. 1, mart.-mai 2002, p. 72-75.

- *Asociația transilvană... Târnava Mică între anii 1890-1948.* În: *Târnăveni 725, ziar jubiliar*, 8 iun. 2003, p. 6.

- *Aspecte privind dezvoltarea școlilor Blajului între anii 1850-1880.* În: *Marisia*, 27, 2003, p. 263-272.
- *Ideal și acțiune în spirit național: Octavian M. Drobotă.* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, 2005, p. 199-205.
- *Situația școlilor secundare românești din Transilvania și preocupările profesorilor de îmbunătățire a activității lor, reflectate în revista „Luceafărul”.* În: *Târnava*, 13, nr. 5-6, 2004.
- *Biserica Ortodoxă română din Harghita în perioada dintre cele două războaie mondiale.* În: *Angustia*, 2005, p. 173-180.
- *Aspecte privitoare la evoluția Gimnaziului Superior Greco-Catolic din Blaj între anii 1880-1918.* În: *Marisia*, TgM, 28, 2006, p. 227-242.
- *Bibliotecile Blajului, modernizarea educației și dezvoltarea elitelor intelectuale românești din Transilvania (1850-1918).* În: *Libraria*, 9, 2010, p. 201-223.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 2. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Nico, 2007. - 336 p.
- *Ziarul de Mureș*, 23-29 apr. 2007, p. 15.

FOLEA, Emil, jurist, avocat, subprefect, prefect,

red. responsabil de gazetă; n. 30 ian. 1887, Șilea, AB - m. 21 mai 1943, Târnăveni, MS. Studii: Gimnaziul superior gr.-cat. din Blaj; a primit stipendii din partea Fundației „Vanceană” și Soc. „Transilvania”; a fost ales preș. al Soc. de lectură a tinerimii studioase (1905). Urmează Fac. de Drept și Științe Politice din cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1906-1910), a fost stipendist al Fondului „Șuluțean”. Dr. în drept, Univ. Cj (1912). Prefect liberal (1922-1926), șeful organizației din Târnava-Mică; luptător naționalist. Își deschide birou avocațial la Târnăveni (1913); devine membru al Despărțământului Târnăveni al Astei (1913); ales membru în CNR al comitatului Târnava Mică, coordonând mișcarea națională din comitet; participă la MAN de la Alba Iulia. După Unire este numit subprefect al jud. Târnava Mică; pentru două săptămâni a fost prefect (1-15 nov. 1920). Înființează organizația jud. a PNL în Târnava Mică, ocupă funcția de preș. al acesteia (1921-1929); prefect al jud. (1922-1926); secretar general al organizației (1929-1933); vicepreș. (1933-1937). A introdus adm. românească în jud.; s-a preocupat de reforma agrară, de șc., biserici, instituții culturale, unități industriale (Fabrica de Nitrogen, Negru de Fum, Industria Română de gaz-metan, Industria ceramică, Fabrica de mobilă Mercur, tipografia Elisabeta, Cartea Românească de pe Valea Târnavei, Cărmidăria din Dâmbu) și cele 6 bănci: „Albina” din Sibiu, Filiala Târnăveni, Banca comercială și industrială, Banca „Vulturul”, „Casa de păstrare” din Cj, Filiala Târnăveni, Banca „Economică” și Banca „săsească”. Ales deputat pe lista PNL (1927-1928, 1934-1937); primar al orașului Târnăveni (1939). Contribuie la editarea primei gazete locale în limba română la Târnăveni *Românul târnăvean* (1910); a fost redactor responsabil la *Târnava* (1937-1938), *Foaie politică, socială și națională din Târnăveni*. Distincții: Ordinul

Coroana României în gradul de Comandor; Ordinul Coroana României în grad de ofițer; Medalia „Bărbăție și Credință”, cls. I; Medalia „Meritul Comercial și Industrial”, cls. I.

Referințe:

- *Biserica noastră și cultele.* - București: s.n., s.a. - 439 p.
- *Figuri politice și administrative din epoca consolidării* - București: s.n., 1924. - 187.
- *Politics and political parties in Romania.* - London: International Reference Library Publishing Co, 1936. - 560 p.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 73.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. - Vol. 7. - p. 317; Vol. 9, p. 338.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Ioan Damian. - CjN, 1996, p. 217.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ediție anastatică. - București: Saeculum I.O., 1999; Vestala, p. 330.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 94-99.
- *24 ore mureșene*, 12 iul. 1997.

FRANDĂȘ, Ilie, jurist; n. 27 febr. 1952, Glăjărie,

MS. Studii: Șc. Gen. de 8 ani Glăjărie; Lic. „Bolyai Farkas” TgM; Univ. „Al. I. Cuza” Iași, Fac. de Drept; masterat la Univ. „Lucian Blaga” SB, Adm. publică. Lucrător comercial la Cooperativa de Consum Gurghiu; preș. al Cooperativei de Consum Brâncovenesti; adm. la S.C. Matrocom Frandes Srl Reghin; cons. juridic la S.C. Montplant S.A Lunca Bradului; cons. superior la Primăria Mun. Reghin. Participă la Congresul de dacologie, București, 2005, 2006 (VI,VII); Sesiunile de comunicări „Zilele Miron Cristea” Toplița, edițiile VIII, IX, X (2005-2007); Congresul Astei, Sibiu (2005); Congresul Astei, Lipova (2007); Muzeul Etnografic Reghin. Membru în ASTRA, Moșteniri mureșene. Publică peste 200 de articole în *Cuvântul liber*, *Ziarul de Mureș*, *Punctul*, *Gazeta Reghinului*, *Reghinul Cultural* (VII, VIII), *Sucidava*, *Opinia reghineană*, *Dosarele istoriei*, *Zi de zi*, *24 ore mureșene*, *Dacia magazin*.

Lucrări publicate:

- *Lunca Bradului: Repere în timp.* - TgM: Tipomur, 2002. - 88 p.
- *Valea Gurghiuului: Istorie și spiritualitate.* - TgM: Casa de Editură Mureș, 2006. - 439 p.
- *Petelea. Repere în timp.* - TgM: s.l., 2012.
- **în colaborare:**
- *Dr. Eugen Nicoară în confruntarea cu dictatura comunistă.* În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 7.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2004. - 376 p.: [32] p. il.
- *Vestigii neolitice în ținutul Reghinului.* În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 8.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2006, p. 20-25.
- *Pe Mureș și pe Gurghiu* / Ioan Torpan, Ilie Frandăș. - TgM: Casa de editură Mureș, 2009.
- *Scrisori de dascăli mureșeni.* În: *Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 9.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2009, p. 275-283.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană. 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghinean al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010.

Studii și articole:

- *Vestigii neolitice în ținutul Reghinului.* În: *Opinia Reghineană*, 22 iun. 2007, p. 8, 2 foto.
- *Sfințirea stâni.* În: *Opinia Reghineană*, 18 mai 2007, p. 1-2, 3 foto.
- *Vestigii neolitice în ținutul Reghinului-partea a II-a.* În: *Opinia Reghineană*, 29 iun. 2007, p. 2.
- *Romanul unui „Drum spre viață”.* În: *Gazeta Reghinului*, nr. 5-6 mai-iunie 2007, p. 2.
- *Zilele Bibliotecii „Petru Maior” din Reghin.* În: *Cuvântul liber*, 15 nov. 2007, p. 4.
- *Întâlnire de suflet.* În: *Cuvântul liber*, 20 noiembrie 2007, p. 15.
- *Domeniul Gurghiului (1652-1706), Liviu Ursuțiu.* În: *Gazeta Reghinului*, nr. 1, ian.-febr. 2008, p. 8.

Referințe:

- *Sărbătoare regească pe Valea Gurghiului / Raluca-Maria Creț.* În: *Punctul*, 25 sept.- 1 oct. 2006, p. C8, 4 foto.
- *„Valea Gurghiului. Istorie și spiritualitate” de Ilie Frandăș / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 27 sept. 2006, p. 2, 1 foto.
- *Întâlnire cu istoria [Valea Gurghiului-istorie și spiritualitate].* În: *Gazeta Reghinului*, sept.-oct. 2006, p. 2.
- *Valea Gurghiului. Istorie și spiritualitate / ISM.* În: *24 ore mureșene*, 21-23 oct. 2006, p. 4, 1 foto.
- *Manuscrisele lui Nicoară, donate Bibliotecii / Valeriu Russu.* În: *Punctul*, 4-10 febr. 2008, p. C4.
- *La Sibiu, Ședința Comitetului Central al ASTREI / Ion Ardeleanu.* În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 1-3.

FRANK, Valentin, primar; n. 1590, Reghinul Săsesc, MS - m. 1648, Reghinul Săsesc, MS. Studiază în Bistrița, Cluj și Viena. A ocupat mai multe funcții înalte; reîntors în țară în 1625, devine rector al Gimnaziului din SB, apoi notar provincial. Revine la Reghin și este numit primar provincial pe 29 dec.1639.

Referințe:

- *Personalități și evenimente culturale ale Reghinului / Ingrid Basaraba.* În: *Gazeta Reghinului*, aug. 2005, p. 1, 3.

FRĂTEAN, Petru Alexandru, om politic, ing.

constructor aeronave; n. 9 sept. 1953, Târnăveni, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”, TgM (1968-1972); Fac. de Aeronave, IP, București (1972-1978); Ministerul Apărării al Republicii Franceze, Sesiunea Internațională pentru Europa Centrală, Orientală și Baltică, Dezvoltarea sistemelor de armament în țările membre NATO; CHEAR (2003); masterat, Managementul Administrației Publice, UPM, Fac. de Șt. Economice, Juridice și Administrative (2005-2006); Management de proiect pentru fonduri europene, Ministerul Muncii și Ministerul Educației, Administrarea fondurilor comunitare (2006-2007); masterat, Managementul administrației publice în procesul integrării europene, Institutul Național de Administrație - CRFCAPL SB (2006). Șef colectiv, șef atelier, șef secție proiectare, Întreprinderea de Avioane Craiova (1978-1990); dir. tehnic de producție, SC Prodcomplex SA, TgM (1991-1992); adm. social, SC Style Prod SRL, TgM (1993-1995); vicepreș., CJM (1996-2000); dir. gen., CN Romarm SA (coord. al programului de restructurare al Industriei de armament a României) (2000-2001); dir. gen., UM Cugir SA (2001-2002); dir.

gen. Ministerul Economiei și Comerțului, dir. gen. pentru producția de Apărare (2002-2004); vicepreș., CJM (2004-2008); preș. a trei asoc. de dezvoltare intercomunitară pentru accesarea fondurilor europene: Acvainvest (apă-canal), Ecolet (managementul deșeurilor), Centrul Transilvaniei (sistem SMURD) (2007-2008); secretar de stat, Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale, coord. al Programului Operațional Sectorial de Dezvoltare a Resurselor Umane și al afacerilor externe ale MMFPS; prefect al jud. MS (2012); senator (2012-). Experiență politică: prim-vicepreș. PSD (2008); preș. Organizația Jud. PSD MS (2008); membru în Cons. Național al PSD (2006-); membru în Comitetul Executiv al PSD (2008-). Distincții: Ordinul Național „Steaua României” în grad de ofițer (2001); Diplomă de Excelență: Cel mai activ lider al autorităților publice locale județene în popularizarea, gestionarea și pregătirea programelor cofinanțate din fonduri europene, decernată de Fundația EUROLINK în parteneriat cu Guvernul României (2007).

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 524.
- *Rezultatele finale ale alegerilor parlamentare din județul Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 3 dec. 2008, p. 3, 5.
- *Consiliul Județean Mureș facilitează accesul la apa potabilă a populației în zona de vest a județului.* În: *Cuvântul liber*, 22 iun. 2007, p. 4.

FRĂȚILĂ, Delia, psiholog, artist plastic; n. 24 oct.

1968, TgM. Studii: Fac. de Psihopedagogie „D. Cantemir” TgM (2001); Institutul de Artă Fotografică din New York (2006). Membră AAP MS (2006). Tehnici folosite: grafica (digitală, în creion sau tuș), fotografie, pictură (acuarelă și tempera pe hârtie, acril pe pânză), bijuterie (coliere și brățări din mărgelile sau polimeri). A expus în România și SUA. Referințe în *Cuvântul liber*, *Zi de zi*, Radio și Televiziunea TgM și *Gainesville Sun*, SUA.

Referințe:

- *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare.* - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007 - p.97-99.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 46.

FRĂȚILĂ, Solomon, prof., dir. al BJM; n. 1911,

Pănade, AB - m. 28 oct. 1984, TgM. Studii: Șc. Normală de Băieți din Blaj; studii filologice de scurtă durată la Univ. din Iași. Învățător la Șc. Elem. nr. 1 din Reghin; inspector metodist în TgM; prof. de lb. română și istorie, apoi dir. al Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1960-1961); inspector al Comitetului Jud. de Cultură și Artă; dir. BJM, TgM (1966-1974).

Lucrări publicate:

Studii și articole:

- *Cartea - instrument de lucru în formarea conștiinței, a personalității omului de mâine.* În: *Steaua roșie*, 14

oct. 1977, p. 3.

Referințe:

- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani.* - TgM: s.n., 1994 - p.64.
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa.* - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 pl.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Oprîș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2009, p. 24.
- *Dascălii „Papiului”/Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Oprîș.* - TgM: Nico, 2011, p. 76-77.
- *Tradiție și actualitate în lectura publică / Dimitrie Poptămaș.* În: *Vatra*, An. 32, nr. 9/10 (2005), p. 118-124.

FRIGYES, Walter, grafician; n. 1931, Luduș, MS -

m. 1996, Baia Mare, MM. Studii: Lic. de Artă TgM; studii superioare plastice, a început la București și a terminat la Cj. Prof. la Petroșani, în Valea Jiului; s-a stabilit la Baia Mare (1960), unde se dedică graficii și uneori picturii. Expune la Budapesta (1996), expune la Baia Mare cu ocazia Centenarului Școlii de

Arte.

Referințe:

- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane / Vasile Cigher.* - CjN, Editura Mega, 2009, p. 94-96.

FRUNDA György, jurist, om politic; n. 22 iul.

1951, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM (1966-1970); UBB CjN, Fac. de Drept (1970-1974); studii postuniv. la Seminarul din Salzburg (1991) și la „Future of Europe” din Londra (1991-1992). Avocat, membru al Baroului de Avocatură TgM (1975-1995); își

deschide birou de avocatură personal la TgM, acordând consiliere juridică în domeniile: drept civil, dreptul familiei, drept comercial, drept constituțional, drepturile omului și drepturile minorităților. Nu a fost membru PCR; din 1990 a devenit membru al UDMR, deputat de MS în Parlamentul României, pe listele UDMR (1990-1992); secretar al Comisiei pentru elaborarea Constituției și membru al Comisiei Juridice din Camera Deputaților. Între 1992-1996: senator UDMR de MS; vicepreș. al Comisiei Juridice din Senat, membru al delegației române la Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (1993), membru al Comisiei Juridice a APCE, membru al Grupului Parlamentar al PPE, precum și raportor pentru Lituania din partea APCE (1995). Între 1996-2000: secretarul Comisiei Juridice din Senat, membru al delegației române la APCE, al doilea vicepreș. al Comisiei Juridice a APCE și membru al Comisiilor de Monitorizare pentru Protecția Mediului, Amenajare Teritorială și Autorități Locale, vicepreș. al Grupului Parlamentar Popular European (1996), membru al Comisiei pentru drepturile omului (1999-2000) și secretar al Comisiei Juridice de numiri, disciplină, imunități și validări (2000). A candidat ca reprezentant al UDMR la alegerile prezidențiale din anul 1996, 2000, 2004, 2008: reales senator, preș. al Comisiei pentru drepturile omului din Senatul României (2002), preș. Cons. Reprezentanților Unionali al UDMR și preș. Comisiei pentru drepturile omului a Senatului (2003); în

cadru Consiliului Europei: vicepreședinte al Grupului Parlamentar al Partidului European (2000), primul vicepreș. al Comisiilor de Monitorizare (2002), raportor al Consiliului Europei privind națiunile, minoritățile, religia (2003); ales deputat europarlamentar (2007-2009); a renunțat la mandat pentru a prelua președinția Comisiei juridice la Adunarea Parlamentară a Cons. Europei. Distins cu Ordinul de Merit al Republicii Ungare în grad de Mare Cruce acordat de președintele Ungariei (2004).

Lucrări publicate:

- *Uniunea Democrată Maghiară din România program.* - TgM: s.n., 1996. - 16 p.
- *Româniai Magyar Demokrata Szövetség: választási program.* - Mv.: s.n., 1996. - 16 p.

- în colaborare:

- *Drept minoritar, spaime naționale / György Frunda în dialog cu Elena Ștefai.* - București : Kriterion, 1997. - 211 p.

Referințe:

- *Personalități publice-politice: decembrie 1989-27 septembrie 1992: [dicționar].* - București: Holding Reporter, 1993. - 264 p.
- *Personalități publice-politice 1992-1994: dicționar.* - București: Holding Reporter, 1994. - 321 p.
- *Cinci ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor decembrie 1989 - decembrie 1994 / Domnița Ștefănescu.* - București: Mașina de scris, 1995. - 512 p.
- *Chipuri și măști ale tranziției/ Andrei Pleșu.* - București: Humanitas, 1996. - 448 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 215.
- *Interviuri contra naturii / Eugen Istodor.* - București: Nemira, 1997. - 256 p.
- *Funar korszak Kolozsváron: a helyi sajtó tükrében, 1992-1996 / Balázs Sándor, Schwartz Róbert.* - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1997. - 496 p.
- *Româniai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 197.
- *A határon túli magyarság helyzete.* - Budapest: Miniszterelnöki Hivatal, 1998. - 160 p.
- *Doi ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor - ianuarie 1995-ianuarie 1997 / Domnița Ștefănescu.* - București: Mașina de scris, 1998. - 344 p.
- *Adunarea Constituantă: 11 iulie 1990 - 21 noiembrie 1991.* - București : Senatul României, 1998. - 240 p.
- *Transilvania subiectivă / Alina Mungiu-Pippidi.* - București: Humanitas, 1999. - 252 p.
- *Locurile unde se construiește Europa / Adrian Severin în dialog cu Gabriel Andreescu.* - Iași: Polirom, 2000. - 304 p.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.I, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 237.
- *Frunda György: nem jelentett a Szecuritáténak ! / Antalfi Imola.* În: *Népújság*, 2006. aug. 12., p. 1, 4.
- *Omul anului 2006. Targumureșenii au desemnat cele mai apreciate personalități locale.* În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2006, p. 1, 5, 4 foto.
- *Frunda György: „Cei care mă atacă pe mine atacă Consiliul Europei” / Cătălin Hegheș.* În: *Punctul*, an 2, nr. 52 (13-19 februarie 2006), p. A6, 1 foto.
- *Om sărac (în genere, alegătorul) și om bogat (alesul) / Florentin Deac.* În: *Cuvântul liber*, 14 ian. 2009, p. 4.

FRUNZĂ, Mihai, artist plastic, prof.; n. 11 nov.

1976, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1995); Academia de Arte Vizuale „Ion Andreescu” CjN (2000). Prof. de educație plastică la Col.N. „Al. Papiu Ilarian” TgM. Membru AAP MS (2002). Expoziție personală: Cetatea Medievală TgM (2004). Expoziții de grup și colective în CjN, Aiud, TgM:

Sala Unirea, Cetatea Medievală (Teatrul Scena), Sala AXIS. A participat la Taberele de creație de pictură și sculptură: Aiud (1998, 1999); Moneasa (1998); Mădăraș (2002, 2004); Sovata (2002-2006); Cund (2002-2006); Berghia (2003); Deda (2005-2006); Orgován, Ungaria (2003); Leptokaria, Grecia (2007). Tehnica folosită: ulei și acril pe pânză. Referințe: în *Cuvântul liber*, 24 ore mureșene, Zi de zi.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 47.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 29.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Nico, 2011, p. 177.
- *Expoziție de cutii de chibrituri și caricaturi* / I.V. În: *Zi de zi*, 7 apr. 2009, p. 4.

FÜLÖP G. Dénes, pr. reformat; n. 14 mai 1931,

Ocna de Jos, HR - m. 15 ian. 2005, Budapesta. Studii: Institutul Superior Protestant Cj (1953). Pr. ref., în 1956 este condamnat politic la 11 ani de închisoare; după eliberare nu i s-a dat voie să își exercite profesia, câștigându-și existența ca muncitor necalificat în mai multe întreprinderi din TgM.

Reprimește dreptul de a profesa ca pr. reformat în 1964 la parohiile: Ghinești, Trei Sate, Reghin, apoi mai bine de 20 de ani la Biserica din Cetate, TgM. Este întemeietorul Fundației „Lazarenum”, al Casei de copii „Lidia”, al unei case de bătrâni, al univ. populare de lb. străine, al unei instituții de învățământ postlic.; întemeiază o instituție de ajutorare a copiilor străzii și una de întraajutorare a familiilor cu mulți copii. „Cetățean de onoare” al municipiului TgM (2004); Premiul Soc. Szécsenyi, al Fundației „Julianus” din Roma; Premiul decernat de Președintele Ungariei Mádl Ferencz.

Referințe:

- *Marosvásárhely és vártemploma* / Szerkesztette Medvigy Endre; Képszerkesztő K. Fogarasi Zsuzsa. - Budapest: s. n., 1990. - 456 p.
- *Emigráció és Magyarországról: Nyugati magyarok a változások éveiben, 1985-1995* / Borbándi Gyula. - Basel: Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Budapest, 1996.
- *Jelentés a völgyből, 1998: Barangolás szellemutakon* / Ablonczy László. - 2. kiadás - Budapest: Reformátusok Lapja, 1998. - 140 p.
- *Csupa csapás az élet: Az elsorvadtt moldvai magyar oktatás és a csángó szérajások emlékkönyve* / Sylvester Lajos. - Sepsiszentgyörgy: Háromszék Lap- és Könyvkiadó, 2000.
- *Titluri de „Cetățean de onoare” și „Pro urbe” la TgM* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 18 iun. 2004, p. 1.
- *Rekviem Fülöp Dénesért* / Tófalvi Zoltán. În: *Erdélyi Napló*, 2005. febr. 1., p. 11.
- *Decernarea titlurilor de „Cetățean de onoare” și a distincțiilor „Pro urbe”* / Petriana Milășan. În: *24 de ore mureșene*, 25 iun. 2004, p. 4, 1 foto.
- *Fülöp G. Dénes lelkipásztor, 56-os elitélt* / Fodor Sándor (S.). În: *Népújság (Színes világ)*, 2006. okt. 21., p. 1.
- *Egy népművelő pedagógus emlékére* / Bölöni Domokos. În: *Népújság*, 2007. jan. 4., p. 5.

FÜLÖP Iulia, MÓZES Júlia, bibliotecară; n.1 oct.1939. Studii: Șc. Tehnică de Activiști Culturali,

București; I Ped. de 3 ani TgM. Bibliotecară la BJM (1 aug. 1961-15 dec. 1982); pleacă la Budapesta, unde este bibliotecară la Univ. Tehnică, Budapesta, apoi la Biblioteca Mun. „Szabó Ervin” din Budapesta.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Publicațiile periodice mureșene 1795-1972: bibliografte = 1795-1972 Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája* / Dimitrie Poptămaș,

Mózes Júlia. - TgM: BJM, 2000. - 371 p.

Studii și articole:

- *Maros megye időszaki kiadványainak bibliográfiájáról*. În: *Könyvtári szemle*, 1, 1972, p. 18-20.

Referințe:

- *Dimitrie Poptămaș, Mózes Iulia, Publicații periodice mureșene (1795-1972). Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája, Târgu-Mureș, Biblioteca Județeană Mureș, 2000, 371 p.* / Virgil Pană. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” Tg.Mureș*, 5-6, 2002-2003, p. 565-567.

FÜLÖP Mária, bibliograf, bibliotecară; n. 11 mart.

1940, București. Studii: Lic. „Ady Endre” din Zalău; diplomă de tehnician în specialitatea bibliotecară, Șc. Tehnică de Activiști Culturali din București (1959); Fac. de Filologie, specialitatea lb. și literatură română-lb. și literatură maghiară, IPed. de 3 ani TgM (1970); cursuri de

perfecționare a bibliotecarilor, București (1962, 1975, 1980, 1985, 1993, 1997). Activitate profesională: angajată ca bibliograf la Biblioteca Centrală Regională TgM de la 1 aug. 1959; bibliograf principal, bibliotecar principal până la 10 aug. 1992 la BJM; bibliotecar gr. II, până în 5 sept. 1994; bibliotecar gr. I până la pensionare (1 iun. 1999). În decursul celor 40 de ani a lucrat la diferite secții ale BJM: Secția de copii și tineret (1959-1960); Secția Tehnică (1961-1964); Secția completare și prelucrarea colecțiilor (1964-1968); Secția Informare bibliografică (1969-1973); șefa Secției „Cartea Tehnică” (1973-1993); șefa secției informare-bibliografie (1993-1999). Domenii de cercetare: știința biblioteconomică și bibliografică, studii din domeniul bibliografiei locale. A publicat peste 60 de studii și articole în: *Călăuza bibliotecarului*, *Könyvtári Szemle*, *Művelődés*, *Könyvtár*, *Cântarea României*, *Vörös Zászló*, *Steaua roșie*, *Biblioteca*, *Népújság*, *Könyvtári Levelező* / *Lap* (Budapest), *Könyv*, *Könyvtár*, *Könyvtáros* (Budapest), *The Local Studies Librarian* (York), *Vajdasági Könyvtári Hírlevél* (Serbia), *Libraria*, *Könyvtári Figyelő* (Budapesta), *Könyvesház*, *Népújság/Múza*, *Philobiblon mureșean*. Călătorii de studii: Budapesta (1993), Suedia (1994). Membru în Asoc. bibliotecarilor maghiari din România, EMKE (Soc. Maghiară de Cultură din Transilvania), Magyar Könyvtárosok Egyesülete - Bibliografiai szekciója; Helyismereti Könyvtárosok Szervezete (Asoc. Bibliotecarilor din Ungaria, Secția bibliografică; Asoc. Bibliotecarilor de bibliografie locală). Participă la peste 50 de sesiuni șt. naționale și internaționale. În prezent, lucrează la finalizarea unei

enciclopedii a personalităților locale, în lb. maghiară. Premiul „Monoki István-díj”, acordat de EMKE (1998); Premiul de fidelitate de la ANBPR (2000); Medalia Meritul Cultural cls. III (2005); A Magyar Könyvtárosok Egyesületéért emlékérem (2006).

Lucrări publicate:

• *Calendar cultural al personalităților mureșene: Aniversări-comemorări: 1971-1975.* - TgM: BJM, 1971. - p. 56 p.

• *Bibliografia publicațiilor periodice = Időszaki kiadványok bibliográfiája, 23 dec. 1989-31 dec. 1994.* - TgM: BJM, 1995. - 93 p.

• *Bibliografia publicațiilor periodice din județul Mureș, 1996 = Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája, 1996.* - TgM: BJM, 1997. - 20 p.

• *Bibliografia cărților, albumelor, hărților editate în județul Mureș: 1990-1995 = A Maros megyében kiadott könyvek, albumok, térképek bibliográfiája.* - TgM: s.n., 1997. - 171 p.

• *Bibliografia publicațiilor periodice din județul Mureș, 1997 = Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája, 1997.* - TgM: BJM, 1998. - 21 p.

• *Bibliografia publicațiilor periodice din județul Mureș, 1998 = Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája, 1998.* - TgM: BJM, 1999. - 25 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia.* - TgM: BJM, 2002. - XXVII, 339 p.

- lucrări litografiate:

• *Catalogul colectiv al periodicelor străine intrate în bibliotecile județului Mureș, 1945-1969.* - TgM, BJM, 1970. - 2 vol. - Vol. 1. - 309 p.; Vol. 2. - 569 p. lito.

• *Anuarul bibliografic mureșan / Livia Pop-Tofălean, Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 1971. - 583 p.

• *Catalogul colectiv al cărților științifice și tehnice străine apărute între 1970-1977, existente în bibliotecile din județul Mureș.* - TgM: BJM, 1978. - 260 p. lito.

• *Catalogul colectiv al cărților științifice și tehnice străine apărute între anii 1978-1980, existente în bibliotecile din județul Mureș.* - TgM: BJM, 1982. - 116 p. lito.

• *Catalogul colectiv al periodicelor românești intrate în bibliotecile din Tg. Mureș 1975-1984.* - TgM: BJM, 1986. - 150 p. lito.

• *Catalogul colectiv al cărților științifice și tehnice străine apărute între 1981-1990, existente în bibliotecile din județul Mureș.* - TgM: BJM, 1992. - 150 p. lito.

• *Ghid de alcătuire a bibliografiei locale: recomandări.* - TgM: BJM, 1994. - 40 p. lito.

- în colaborare:

• *Târgu-Mureș: A Guidebook in pictures = Neumarkt am Mieresch: Stadtführer in Bildern / Redaction = Editors: Fülöp Mária, Angela Kovacs, Valentina Lucian, Aurel Trif.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

• *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz / Colectiv redacțional = szerkesztők: Fülöp Mária, Angela Kovacs, Valentina Lucian, Aurel Trif.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

• *Scriitori români mureșeni Dicționar biobibliografic/ Ana Cosma colaboratori Anna Szász-Vintilă, Maria Fülöp; supraperta Ana-Maria Crișan.* - TgM: BJM, 2000. - 212 p.

• *Oameni de știință mureșeni: Dicționar biobibliografic/ Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram.* - TgM: BJM, 2004. - 477 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára; Prefața Dimitrie Poptămaș.* - Vol. 1. - TgM: BJM, 2005. - XXVIII, 604 p; Vol. 2. - 2005 - VI, p. 605.

Articole:

• *A Maros mentén (Helyismereti ajánlóbibliográfia).* În: *Könyvtári szemle*, 2, 1966, p. 82-83.

• *Tanácskoztak a magyarországi könyvtárosok.* În: *Könyvtári szemle*, 3, 1971, p. 133-134.

• *Gondolatok egy bibliográfia kapcsán / Fülöp Mária.* În: *Népújtság*, 2008. máj. 3, p. 2, 3.

• *Széljegyzetek egy helyismereti bibliográfia margójára / Fülöp Mária.* În: *Könyves Ház*, 12, 1-2 sz. (2003), p. 17.

• *Mészáros József 75. születésnapjára / Fülöp Mária.* În: *Libraria. Anuar. BJM*, 2, 2003, p. 138-143.

• *Maros megye a könyvekben: Egy helyismereti bibliográfia összeállításának műhelygondjai / Fülöp Mária.* În: *Könyvtári figyelő*, Budapesta (Ungaria), 13., 4. sz. 2003, p. 807-813.

Referințe:

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda 2000.* - Nagyvárad, 2001.

• *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010.- s.l.*, A Magyar demokrata szövetség, 2010, p. 240-241.

• *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu.* - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 104-105.

• *Könyvbemutató [Fülöp Mária. Județul Mureș în cărți].* În: *Krónika*, 2003. jan. 20., p. 8.

• *Maros megye a könyvekben.* În: *Népújtság (Kalauz)*, 2003. jan. 17., p. 1.

• *A múlt és a jelen feldolgozása: Maros megye történelme, személyiségei könyvekben / Antal Erika.* În: *Krónika*, 2003. jan. 10., p. 8.

• *Fülöp Mária, Județul Mureș în cărți - Maros Megye a könyvekben 1990-1999, Târgu Mureș, Biblioteca Județeană Mureș, 2002, 400p. [Recenzie] / Ana Todea.* În: *Libraria. Anuar. BJM*, 2, 2003, p. 350-351.

• *Județul Mureș în cărți 1990-1999 [Fülöp Mária. Județul Mureș în cărți - Maros megye a könyvekben. 1990-1999: bibliografie. TgM: Biblioteca Județeană Mureș, 2002]. [Recenzie] / Ana Todea.* În: *Biblioteca, București*, 14, nr. 3, 2003, p. 92.

• *Cartea Cărților / Mihail Art. Mircea.* În: *24 ore mureșene*, 25 ian. 2003, p. 6.

• *Újabb adalékok a hungarika bibliográfiához: Fülöp Mária. Maros megye a könyvekben 1990-1999 / Bényei Miklós.* În: *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros*, Budapesta, 2004. jan., p. 55-56.

• *Decret privind conferirea unor decorații / Președintele României, Ion Iliescu.* În: *Monitorul Oficial al României. Partea I*, 172, nr. 1177, 13 dec. 2004, p. 7-9.

• *Cartea în forul public / Monica Avram.* În: *Biblioteca, București*, 16, nr. 8, 2005, p. 227-228.

• *Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram, Oameni de știință mureșeni, TgM, 2004, 477 p. / Corina Teodor, Biblioteca Județeană Mureș.* În: *Libraria. Anuar. BJM*, 4, 2005, p. 289-290.

• *Oamenii de știință mureșeni, într-o carte / Christian Stan.* În: *24 de ore mureșene*, 23 febr. 2005, p. 3.

• *Oameni de știință mureșeni. Prezentare la Reghin / Marin Șara.* În: *Gazeta Reghinului*, febr.- mart. 2005, p. 6.

• *Maros megyei tudóslexikon / Fülöp Géza.* În: *Népújtság (Múzsá)*, 2005. március 5, p. 2.

• *Maros megyei tudóslexikon (Könyvtári figyelő) / Fülöp Géza.* În: *Könyvtári figyelő*, Budapesta (Ungaria), 15. évf., 3. sz. 2005, p. 604-605.

• *„Deschiderea spre Europa înseamnă în primul rând deschiderea spre noi înșine...” / Anna Vintilă.* În: *Biblioteca Marisiana*, 1, nr. 1, 2006, p. 15.

• Fülöp Mária, Ferencz Klára, *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș - Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete.* - TgM: Biblioteca Județeană Mureș, 2005, 2 vol.: 604+258 p. [Recenzie] / Ana Todea. În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 2, 2006, p. 46-47.

• Fülöp Mária, Ferencz Klára, *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș. Cărți editate pînă în anul 1944-Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete. 1944-ig megjelent könyvek, Târgu Mureș, Biblioteca Județeană Mureș, 2005, 2 volume, 862 p.* [Recenzie] / Vintilă Anna. În: *Libraria*. Anuar. BJM, 5, 2006, p. 267-270.

• *Maros megye 1944-ig - könyvekben* / Gyuris György. În: *Könyvtári figyelo*, 2006., p. 563-568.

• *Belvárosi szerdák* / Hírszerkesztő: Antalfi Imola. În: *Népújság*, 2006. máj. 27., p. 2.

• *Cu recunoștință, despre oameni și cărți* / Mihail Art. Mircea. În: *Monitorul Primăriei Târgu-Mureș*, nr. 16, mai 2006, p. 6.

• *Hét év (alap)munkája: Könyvbemutató a Belvárosi szerdákön* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. jún. 7., p. 8.

• *Local Bibliography of Mureș County, Romania*. În: *Newsletter. IFLA* (Marea Britanie), nr. 8, jun. 2006, p. 8-9.

• *Scriitori români mureșeni. Eveniment editorial* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 11 nov. 2007, p. 3, 1 foto.

G

GAÁL Kornelia, muzeograf; n. 26 ian. 1938,

Covasna, CV - m. 2000, TgM. Cls. prim. la Covasna, lic. la Sf. Gheorghe; Univ. „Bolyai” Cj. Muzeograf la MJM (1958), angajată ca specialist în istoria mișcării muncitorești; organizează expoziții tematice: *Decembrie 1989, Știință și tehnică, Târgu-Mureșul de altădată, Dr. Bernády György 1864-1938*; cercetează istoria orașului și a jud. la sfârșitul sec. XIX, începutul sec. XX, istoria culturii mureșene la cumpăna secolelor, istoria muzeologiei mureșene.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Muzeul de Artă Industrială din Târgu-Mureș.* - TgM: Mentor, 1999, p. 141-155.

• *Târgu-Mureșul la sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX.* În: *Din istoria maghiarimii mureșene.* - TgM: Mentor, p. 227-239.

Studii și articole:

• *Greva muncitorilor lemnari din Târgu-Mureș din anul 1911.* În: *Studii și Materiale*, MJM, 2, 1967, p. 147-155.

• *Greva muncitorilor constructori târgumureșeni din anul 1903.* În: *Studii și Materiale*, MJM, 3-4, 1972, p. 349-369.

• *Lupta înfrățită a oamenilor muncii români și maghiari din jud. Mureș, sub conducerea comuniștilor împotriva exploatării și asupririi pentru dreptate socială și națională, oglindită în documentele Muzeului Județean Mureș.* În: *Marisia*, TgM, 8, 1978, p. 537-554; nr. 9, 1979.

• *Acțiunea de solidarizare a „Ligii Drepturilor omului” cu prilejul suspendării ziarului târgumureșean „A Vilag” (1925-1926).* În: *Marisia*, nr. 10, 1980, p. 725-731.

• *Case târgumureșene legate de mișcarea muncitorească.* În: *Marisia*, 11-12, 1981-1982, p. 673-681.

• *Aspecte din istoria fotografiilor din Târgu-Mureș.* În: *Marisia*, 23-24, 1994, p. 409-413.

• *Noi date privind participarea grănicerilor români transilvăneni la războaiele împotriva Franței revoluționare 1793-1794 din documentele județului Mureș.* În: *Marisia*, nr. 15-22, 1985-1992, p. 567-573.

Referințe:

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* - Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 220.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 202.

• *Gaál Kornelia 1938-2000.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 395-396.

GALEA, Aurel, prof. de istorie; n. 3 oct. 1939, Holod, BH - m. 28 mart. 2002, Breaza, PH. Studii: Univ. București, Fac. de Istorie. Dr. în istorie, București (1972). Inspector șc. gen. al jud. MS; cadru didactic univ.: asist. univ., lector, IPed. de 3 ani din TgM; prof.

de istorie la Grupul Șc. „Gh. Șincai” TgM; conf. univ. în cadrul UDC, TgM (-2002).

Lucrări publicate:

- *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)*. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.

- *Situația social economică a Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului după Marea Unire 1918-1925*. - TgM: Ed. UDC, 1999. - 296 p.

- *Procesele verbale ale Consiliului Dirigent de la 2 decembrie 1918 până la 10 aprilie 1920 / studiu introductiv, ediție și note: dr. Aurel Galea*. - TgM: Ed. UDC, 1999. - 214 p.

- *Formarea și activitatea Marelui Sfat Național Român din Transilvania, Banat, Crișana, Sătmar și Maramureș (1918-1919)*. - TgM: Epistem, 2000. - 334 p.

Studii și articole:

- *Activitatea Consiliului Dirigent privind aplicarea rezoluției Marii Adunări Naționale de la Alba Iulia din 1 Decembrie 1918*. În: *Marisia*, 25, p. 317-338.

Referințe:

- *Dr. Aurel Galea - la debut / Marius Însurățelu*. În: *Cuvântul liber*, 19 febr. 1997, p. 3.
- *Necrolog*. În: *Cuvântul liber*, 30 mart. 2002, p. 10.

GANESCH, Hans, grafician, pictor; n. 13 sept. 1942, Ungurei, AB. Studii: Fac. de Arte Plastice Cj (1965). Prof. la Reghin. Expoziții personale: Reghin (1969), SB (1975), București (1976). Expoziții de grup: București (1978), BV (1979), TgM (1968-1981). Lucrări în muzee: TgM, SB și în străinătate.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 76.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 103.

GÁSPÁR István, corist, solist; n. 3 nov. 1969, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM; Politehnica Tm; Fac. de Muzică din CjN, Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN (1999). Corist în cadrul mai multor filarmonici și opere din țară: Tm, BV, TgM, CjN; a interpretat roluri solistice pe scena Operei Maghiare din CjN, precum: Bartolo din *Bărbierul din Sevilla* de Rossini, Baal preotul din *Nabucco* de Verdi, Benoit și Alcindoro din *Boema* de Puccini, Masetto din *Don Giovanni* de Mozart, Bartolo din *Nunta lui Figaro* de Mozart, Eremitul din *Freischütz* de Weber. În prezent este membru al Corului Filarmonic de Stat Budapesta.

Referințe:

- *Caieț program: Zilele Muzicale Târgumureșene*, Ed. a 37-a, 10-25 mai 2007.

GÁSPÁRIK Attila, actor; n. 1 iun. 1965, Oradea, BH. Studii: Liceul „A. Maghioroș”, Oradea (1983); Institutul „Szentgyörgyi István”, TgM (1988). Dr. în știința educației, specialitatea ped., Univ. „Al. I. Cuza” din IS (2002-2007). Actor, Teatrul Național TgM, secția maghiară (1988); predă la Academia de Teatru

„Szentgyörgyi István” TgM (1990-); conf. univ.; scrie parodii pentru emisiunile Studioului de Radio TgM și RTV; recitalul de poezie Záróra (1990); autor de cabaret (1990); coautor de cabaret de radio: *Szat 1, Miénk itt tér* (1991-1993); fondatorul și organizatorul Festivalului Internațional de scurt metraj Alter-Native (1994); colaborează la emisiunile radio în lb. maghiară București. Roluri:

Cszászár Pál (Molnár Ferenc: *Üvegcipő*); Menéláosz (Euripidész: *Orestész*); II. József (Shaffer: *Amadeus*); Józsué (Madách Imre: *Mózes*); Széplegény (Móricz Zsigmond: *Úri muri*); Dobcsinszkij (Gogol: *Revizor*); *Hamlet*. Are o casetă de cabaret, Miercurea Ciuc (1992, 1993). Roluri în film: bútoros (Simó Sándor: *Franciska vasárnapja*) (1996). Distincții: Premiul Janovich Jenő din partea EMKE (1992); Premiul pentru cea mai bună interpretare a Colocviului Teatral din Sf. Gheorghe (1992); Ungaria (1991); Austria (1991, 1992, 1993); Germania (1992, 1994); Canada (1995). Membru UDMR, purtător de cuvânt la alegerile locale, Filiala MS (1993); vicepreș. CNA (2002-2007); rector al UAT TgM (2008-2011); dir. Teatrul Național TgM (2011-); cons. jud., CJM (2012-); membru al Asoc. „Bethlen Gábor Baráti Társ.”

Lucrări publicate:

- *Kovács György 100. A szöveget válogatta és sajtó alá rendezte: Gáspárik Attila*. - TgM: Editura UAT, 2010.

- *Catedra din scenă*. - București: ASA, 2007.

- în colaborare:

- *Bábel Amerikában: tengerentúli naplójegyzetek / Nagy Miklós Kund; a szerző, Gáspárik Attila, Györfy Ilona, Péterffy Gyöngyi és Tamás Anna fotói [val.]*. - Mv.: Impress, 2000. - 108 p.

Studii și articole:

- *Hozott anyagból dolgozunk*. În *Symbolon*, TgM, 2001.

- *A tévé, a tévé, a tévé*. În *Korunk*, CjN, mai 2006.

- *Romania continues E.U. makeover*. În *Radio World, IMAS Publishing (USA)*, apr. 2004, p. 13 (colab.).

Referințe:

- *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig? Vol.1-2*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 229-230.

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 211.

- *Attila Gáspárik a plecat de la CNA pentru a prelua rectoratul Universității de Artă Teatrală din TgM / Ioana Florea*. În: *Cuvântul liber*, an 20, nr. 47 (4725), 7 martie 2008, p. 4.

- *Vicepreședintele Consiliului Național al Audiovizualului, actorul Gáspárik Attila prezintă Gala Radio-50 / Ioana Florea*. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2008, p. 6, 1 foto.

- *Organizatorul Festivalului Alter-native, Gáspárik Attila, are cele mai mari șanse de a deveni rector la Universitatea de Artă Teatrală / Ioana Florea*. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 2008, p. 6, 1 foto.

- *Gala Radio 50 / Ioana Florea*. În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2008, p. 5, 1 foto.

- *„Egyesek kedvtelésből horgásznak, mi filmfesztivált szervezünk!”: Túljelentkezés a 14. Alter-Native Nemzetközi Rövidfilmfesztiválra / Enyedi Katalin*. În: *Népújság*, 2006. okt. 3., p. 5.

GÂSCĂ, Eugen, pictor; n. 27 mai 1908, Grindeni, MS - m. 1 iul. 1989, București. Studii: Șc. prim. la Grindeni și Ciuci, AB; Lic. din Turda (1919), apoi se transferă la Blaj (1921); Șc. de Arte Frumoase, Cj (1928-1930), prof. Bogdan Catul; Academia de Arte Frumoase,

București, cu Constantin Artachino (1932-1934). A profesat la lic. din Petroșani, Bazargic, Lugoj, Cernăuți, SB. Membru al UAPR (1955). Expoziții personale: Cj, Sala Prefecturii (1934); București: Sala Mozart (1935), Sala „Dalles” (1946, 1978), Galeria Fondului Plastic (1958), Galeria „Orizont” (1973), Galerile mun. București (1981); Bazargic (1939); Cj, Muzeul de Artă (1973); Muzeul de Artă, TgM (1973, 1978). Expoziții colective: participă la sinteza plastică ardeleană, Cj (1939, 1947); Saloanele oficiale din București (1942, 1944, 1947); din 1948 participă consecvent la expozițiile anuale, bienale, festive și omagiale organizate la București, unde se și stabilește (1946). Expoziții peste hotare: Viena (1956); Minsk (1959); Sofia (1961); Praga (1968); Budapesta, Miskolc (1947). A pictat în frescă biserica din satul Jiet-Popi, lângă Petrița, a colindat Munții Apuseni (1950-1956) documentându-se pentru compozițiile „Horea și căpitanii săi”, „Cetele Iancului”. A donat 60 de lucrări Muzeului de Artă, TgM (1984) și Muzeului Național de Artă: grafică și pictură, 158 lucrări (2005); muzeelor din CjN și Tm. Referințe: cronici în presă și prefețe de catalog semnate de Al. Andrițoiu, N. Argintescu-Amza, V. Beneș, H. Blazian, Al. Căprariu, Livia Drăgoi, Vasile Drăguț, Ion Frunzetti, Emil Giurgiuca, Ștefan Gomboșiu, Dan Grigorescu, Viorica Herdean, Ionel Jianu, Ion Th.Ilea, Virgil Mocanu, A. Dragoș Munteanu, Jenő Muradin, Gheorghe Oprescu, Fr. Pamfil, M.R. Paraschivescu, Liviu Tudor Samoilă, Gheorghe Vida, Ion Vlasiu. Distins cu Ordinul „Meritul Cultural” (1968).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Arta românească* / Vasile Florea. - vol. 2. - București, 1982.
- *Eugen Găscă* / Negoită Lăptoiu. - București, 1984.
- *Incursiuni în plastica românească* / Negoită Lăptoiu. - Vol. 2. - București, 1987, p. 103-110.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 1. - București: ARC 2000, 1996, p. 87.
- *Mini-muzeu, în satul Grindeni* / L. P. În: *Cuvântul liber*, 16 aug. 2008, p. 12.

GEORGESCU, Remus, compozitor, dirijor; n. 23

aug. 1932, Tm. Studii muzicale la Conservatorul din București (1951-1956) cu Ioan D. Chirescu (teorie-softiegiu), Marțian Negrea și Ion Dumitrescu (armonie), N. Buicliu (contrapunct), Leon

Klepper (compoziție), Theodor Rogalski (orchestrație), George Georgescu și Constantin Silvestri (dirijat orchestră), Adriana Sachelarie (istoria muzicii), Emilia Comișel (folclor), Ovidiu Drimba (pian). O călătorie de documentare și perfecționare în dirijatul orchestră în SUA (1968-1969). Cercet. Șt. la Institutul de Folclor din București (1956-1957); dirijor și șef de orchestră la Teatrul Liric Constanța (1957-1958), Filarmonica SB (1959-1960), Filarmonica Oradea (1960-1963), Filarmonica TgM (1963-1968) și dirijor și dir. artistic la

Filarmonica Tm (1968-1992). A întreprins turnee artistice în Polonia, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, URSS, SUA, Germania, Italia, Suedia, Anglia, Austria, Belgia, Danemarca, Franța. A susținut emisiuni de radio și televiziune, prelegeri, conferințe, comunicări științifice, referate; a făcut parte din jurii naționale de concursuri muzicale. A compus muzică vocal-simfonică, muzică simfonică, muzică de cameră, muzică de coarde, muzică vocală. Muzică vocal-simfonică: *Amintirile pământului* (1959), baladă pentru cor mixt și orchestră, versuri de Mihai Beniuc; *Baladă* (1966), pentru recitator, cor de femei și orchestră, versuri de Adrian Maniu; *Cântare străbunilor*, oratoriu pentru soliști, recitatori, cor mixt și orchestră mare, versuri de Radu Boureanu, Victor Tulbure, Eugen Frunză, Nicolae Dragoș, Ion Potopin, Camil Georgescu, Vania Gherghinescu, Zeno Ghițulescu. Muzică simfonică: *Passacaglia pentru orchestră* (1955); *Poem eroic* (1959); *Concert pentru orchestră de coarde* (1965); *Simfonia de Recviem* (1971); *Exorcism* (1975), concert pentru flaut și orchestră de coarde; *Suită de cântece și dansuri vechi din Banat* (1977). Muzică de cameră: *Cvartet de coarde nr. 1* (1956); *Sonată-poem pentru vioară solo* (1957); *Jocuri de copii* (1958), pian; *Sonata pentru pian* (1958); *Suita a II-a pentru pian* (1963); *Interludiu și Toccata* (1969), pian, în: *Cvartet de coarde nr. 2* (1978). Muzică corală: *Pământ cu apă lină* (1956), cor mixt, versuri populare; *Foaie verde mătrăgună* (1957), cor mixt, versuri populare; *Primăvara* (1959), cor mixt, pian / orchestră, versuri de J. Becher; *Copiliță cu năframă*, cor mixt, versuri populare; *Te iubesc, Patria mea*, cor mixt, versuri de Zeno Ghițulescu; *Acesta-i pământul* (1974), cor mixt, versuri de Eugen Frunză; *Țara* (1974), cor mixt, versuri de Vania Gherghinescu; *Vatra fericirii* (1974), cor mixt, versuri de Victor Tulbure; *Frumoasa patrie*, poem pentru cor mixt á cappella, versuri de Radu Boureanu; *România* (1974), poem coral pentru cor mixt, versuri de Eugen Frunză; *Țară de dor* (1974), poem coral, versuri de Petre Ghelmez; *Portret de patrie* (1974), cor mixt, versuri de Nicolae Dragoș; *Două cântece vechi din Banat* (1974), cor mixt, versuri populare; *Copiii țării*, cor mixt și pian / orchestră, versuri de Camil Georgescu; *Imn soarelui* (1976), cor mixt á cappella și cu orchestră, versuri de Nina Cassian; *Țară de eroi* (1976), cor mixt, versuri de Romulus Mustețiu; *Țară de vis* (1976), cor mixt, versuri de Camil Georgescu; *Primăvară*, cor mixt, versuri de Octavian Goga; *Străbunii* (1976), cor mixt á cappella și orchestră, versuri de Victor Tulbure. Muzică vocală: *Somnoroase păsărele* (1956), voce și pian, versuri de M. Eminescu; *Nocturnă* (1956), voce și pian, versuri de G. Bacovia; *Oraison* (1956), voce și pian, versuri de M. Maeterlinck; *Lacustră* (1957), voce și pian, versuri de G. Bacovia; *Primăvară* (1974), voce și pian, versuri de Octavian Goga; *De va veni* (1974), voce și pian, versuri de O. Goga; *Clara* (1978), voce și pian, versuri de R. Stanca. A publicat articole, interviuri, cronici în *Muzica*, *Tribuna* (Cj), *Actualitatea Muzicală*, *Drapelul roșu*, *Orizont* (Tm). Distins cu Ordinul „Meritul Cultural,” cls. V-a (1967) și cls. IV (1968). Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (1976).

Lucrări publicate:

- *Te iubesc, Patria mea* / Cor mixt, versuri de Zeno Ghițulescu. - TgM: Casa Regională a Creației Populare, 1965.
 - *Copiliță cu năframă* / Cor mixt, versuri populare. În: *Înalță-te cântec. Culegere de cântece.* - TgM: Casa Regională a Creației Populare, 1966.
 - *Concert pentru orchestră de coarde* (1965). - București: Editura Muzicală, 1969.
 - *Piese de compozitori contemporani.* - București: Editura Muzicală, 1969.
 - *Acesta-i pământul* (1974), cor mixt, versuri de Eugen Frunză; *Țara* (1974), cor mixt, versuri de Vania Gherghinescu. - Tm: Centrul de Îndrumare a Creației Populare, 1974.
 - *Vatra fericirii* (1974), cor mixt, versuri de Victor Tulbure. - Tm: Centrul de Îndrumare a Creației Populare, 1974.
 - *Imn soarelui* (1976), cor mixt á cappella și cu orchestră, versuri de Nina Cassian. - Tm: Centrul de Îndrumare a Creației Populare, 1978.
 - *Străbunii* (1976), cor mixt á cappella și orchestră, versuri de Victor Tulbure. - Tm: Centrul de Îndrumare a Creației Populare, 1978.
- Referințe:**
- *Muzicienii români. Lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
 - *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
 - *Universul muzicii românești. Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Viorel Cosma, Octavian Lazăr. - București: Editura Muzicală, 1995.
 - *Ecouri muzicale timișorene (1969-1996).* - Tm: Editura Brumar, 1996.
 - *Seduția muzicii* / Doru Murgu. - Tm: Editura Mirton, 1997.
 - *Fascinația muzicii* / Constantin Răzvan. - Bv: Editura Magazin, 1998.
 - *Muzicienii din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 3. (F-G). - 2000. - 262 p.: portr.
 - *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
 - *Talent și măiestrie în slujba patriei socialiste, Remus Georgescu, compozitor, prim-dirijor...* În: *Steaua roșie*, TgM, 23 aug 1964.
 - *Concertul pentru orchestră de Remus Georgescu* / Alexandru Șumski. În: *Muzica*, București, 16, nr. 12, 1966.
 - *Remus Remus Georgescu - compozitor* / Szabó Csaba. În: *Vörös Zászló*, TgM, 31 iul. 1968.
 - *Calitatea repertoriului este secretul succesului de public. Interviu cu Remus Georgescu* / I. Deleanu. În: *România liberă*, București, nr. 7261, 23 febr. 1968.
 - *Dirijorul și compozitorul Remus Georgescu* / Teodor Nora. În: *Știința tineretului*, București, nr. 6367, 4 nov. 1969.
 - *Între dirijat și compoziție... Interviu cu compozitorul Remus Georgescu* / Maria Mărgineanu. În: *Drapelul roșu*, Timișoara, 12 mart. 1972.
 - *„Simfonia” de Remus Georgescu* / Doru Popovici. În: *Muzica*, București, 22, nr. 6, 1972.
 - *Continuitate și spirit contemporan* / Luminița Vartolomei. În: *Contemporanul*, București, 22 nov. 1974.
 - *Lucrări simfonice românești cu tematică de actualitate* / Alfred Hoffman. În: *România liberă*, București, 27 mai 1977.
 - *Însemnări. Remus Georgescu, compozitorul* / Nicolae Boboc. În: *Orizont*, Tm, 16 febr. 1978.
 - *Succes de prestigiu al componisticii bănățene* / Ioan Tomi. În: *Drapelul roșu*, Tm, 9 apr. 1978.
 - *Eveniment inaugural la Filarmonică* / Damian Vulpe. În: *Drapelul roșu*, Tm, 22 sept. 1982.
 - *Un opus al compozitorului Remus Georgescu.* În: *Drapelul roșu*, Tm, 22 mai 1983.
 - *Remus Georgescu-portret* / Doru Murgu. În: *Muzica*, București, 36, nr. 3, 1986.
 - *Surpriza cea mai plăcută a sezonului* / Margareta Pel. În: *Vest Matinal*, Tm, 1, nr. 68, 21 dec. 1994.

GERGELY Géza, regizor; n. 26 iul. 1929, TgM - m. 17 nov. 1997. Studii: Institutul de Arte, secția dramaturgie Cj. Cadru didactic, preparator la Institutul de Arte Cj (1950-1954); lector la Institutul de Arte „Szentgyörgy István” (1954-). Spectacole realizate la Sala Studio: *Năpasta* de I. L. Caragiale, *Liliomfi* de Szigligeti Ede, *Căsătorie cu ghinion* de Kocsonya Mihaly, *Familia anticarului* de Goldoni, *Cântărețea cheală* de E. Ionescu, *Romulus Mare* de Dürrenmatt, *Cuibul familiar* de Szabó Lajos, *E lung drumul pînă acasă* de O’Neill, *Simplă coincidență* de P. Everac. Colab. cu cronici teatrale la *A Hét*, *Művelődés*, *Igaz Szó*, *Új Élet*. A regizat multe piese la Tv, emisiunea în lb maghiară.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 76.
- *Magyar színházművészeti lexikon*, Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1. A-F, 1981; Vol. 2. G-Ke, 1991; Vol. 3. Kh-M, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991; Vol. 3. Kh-M, 1994.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970.* - Budapest, Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 Vol. - 1 köt.: Általános rész: Szerzők: A-K. - XXVIII, 512 p.; 2 köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató, p. 515-970.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSSZ-Scripta, 1997.
- *Népújóság*, 1997. nov. 19.

GHEBOREAN, Mircea, prof. de istorie, animator

cultural; n. 7 apr. 1937, TgM. Studii: Șc. elem. din Iernut (1944-1951); Șc. Ped. Cj (1951-1955); IPed. de 3 ani, TgM (1962-1966); Fac. de Istorie, UBB CjN. A funcționat ca învățător la șc. din Fânațele Căpușului și Căpuș; dir. coord. al șc. din comuna Iclânzul; institutor, apoi prof. la Șc. nr. 1 și nr. 2, Lic. nr. 1 și nr. 2 din Luduș; dir. al Casei Raionale de Cultură, al Bibliotecii Raionale și al Clubului Fabricii de Zahăr (1963-1968). A obținut toate gradele didactice. S-a implicat în inițierea, organizarea și derularea activităților comunitare. Colab. al ziarului *Cuvântul liber*. Distins cu titlul „Prof. evidențiat” (1989); Diplomă de Excelență din partea ISJM.

Lucrări publicate:

- *Învățământul românesc din districtul protopopesc al Ludușului de Mureș între anii 1867 și 1918.* - TgM: Tipomur, 2007.
- în colaborare:
- *Expediție în Maramureș cu temerarii Ludușului.* - TgM, 2007.
- *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 2-5: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico. - Vol. 2. 2007, p. 137-139.
- *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p. 275-276.

GHIDIU, Andrei, protopop ortodox, istoric, publicist, prof.; n. 15 ian. 1849, Deda, MS - m. 3 nov. 1937, Caransebeș, CS. Studii prim. în localitatea natală, apoi la Reghin și la Gimnaziul gr.-cat. din Blaj (1870); Institutul Teologic - Ped. „Andreian” din SB (1873); Fac. de Filosofie din Viena (1874); Fac. de Teologie din Leipzig (1874-1878). Prof. de teologie la Institutul de Teologie din Caransebeș (1880-1926), unde predă teologie practică, retorică stilistică, economie rurală; protopop al tractului Oravița (1883-1888); prezbiter al Caransebeșului (1888-). A fost membru fondator al ASTREI și a creat Despărțământul Caransebeș (1899), luptă pentru unitatea culturală a românilor. Contribuie cu informații valoroase la întocmirea *Bibliografiei românești vechi*. Luptă pentru unirea Banatului cu România ca preș. al CNR din Caransebeș; a fost preș. al Băncii populare din oraș, al Soc. „Progresul” (1910); este militant al PNR; după unire a activat în cadrul PNTȚ; s-a numărat printre membrii de drept ai MAN de la Alba Iulia; a fost ales în primul Parlament al României întregite. Distins cu Ordinul „Coroana României”, în grad de ofițer și Ordinul „Ferdinand I”, în grad de cavalier.

Lucrări publicate:

- *Introducerea tasului pedagogic și teologic în bisericile gr. Or. Române din Ungaria și Banat.* - Caransebeș, 1902.

- în colaborare:

- *Monografia orașului Caransebeș.* - Caransebeș, 1909.

- *Bibliografia românească veche 1508-1850*, t. II, 1706-1818. - București: Editura Academiei, 1910, p. 2, 120-122.

Referințe:

- *Dr. Zaharie Pop un erou și martir al neamului* / Nicolae Albu. - Blaj: s.n., 1943. - 23 p.
- *Banatul și Marea Unire 1918* / Ioan Munteanu, Vasile M. Zaberca, Mariana Sârbu. - Tm: Editura Mitropoliei Banatului, 1992. - 416 p.
- *Andrei Ghidiu* / Gr. Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1994. - 260 p.
- *Deda: consemnări cultural - istorice despre obârșile mele* / Viorel Borșianu. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2005, p. 41-42.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 507-516.
- *Andrei Ghidiu* / Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 13 mai 1984, p. 3.

GHITĂ, Doina, bibliotecar; n. 4 iun. 1957, TgM. Studii: licențiată în filologie. Bibliotecar la o bibliotecă școlară; șef serviciu la filiala BNR, Biblioteca Franceză Omnia din Craiova (1990-). Stagii de perfecționare la Villeurbanne, Lyon, Périgneux (Franța); traducător în cadrul Proiectului Rameau (2002-2005). Traduceri și publicistică literară și culturală.

Referințe:

- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 111.

GIDÓFALVY Pataky Etelka; G. Pataky Etelka; GIDÓFALVY Istvánné Pataky Etelka, artist plastic; n. 28 mai 1898, Târnăveni, MS - m. 11 apr. 1984, Târnăveni, MS. Studii: Șc. de Artă Olomouc, Austria (1910); Șc. Superioară de Artă (astăzi Univ.)

Budapesta (1914); Academia de Arte Frumoase, München (Germania) (1916). Membru al UAP din România (1930). Expoziții personale: București, BV, Cj, TgM (1941-1942). Dr. Petru Groza cumpără din tablourile artistei. În timpul regimului comunist, împreună cu familia sunt expropriați și strămutați la TgM. Expoziții de grup: München (Germania), Austria, Budapesta (Ungaria), BV, Cj, TgM. Lucrări în colecții particulare, în țară și în străinătate. Au fost achiziționate lucrări de către Muzeul de Etnografie Cj, Muzeul de Artă TgM, Casa de Cultură Târnăveni. Expoziții comemorative: Budapesta (1999, 2000); Târnăveni, Centrul Cultural Maghiar (2003); Deleni, Căminul Cultural care îi poartă numele (2003), unde a locuit în perioada 1945-1949 și a pictat 150 de lucrări în acuarelă; TgM, Palatul Culturii (2006) și Sala de expoziții a Protopopiatului Bisericii Unitariene din TgM (2008); Salonul Artelor Plastice, Casa Municipală de Cultură „Mihai Eminescu” din Târnăveni (2008).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994. - XV, 995 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4. N-R, 2002.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 253.
- *Studii monografice - Băgaciu* / Romeo Soare, Ioan Aldea. - TgM: Ambasador, 2007, p. 218-219.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 57, 269.
- *G. Pataky Etelka hazatért* / N. M. K. În: *Népiújság*(Múzsá), 2006. jan. 28., p. 3.

GINGULESCU, Livia, actriță; n. 6 aug. 1941, Beiuș, BH - m. 6 febr. 2001, TgM. Studii lic. la Oradea; a început studiile la IATC București, pe care le-a terminat la Institutul de Teatru TgM (1965). Actriță la Teatrul Național TgM (1965-1999). A debutat cu Doralice din *Căsătorie prin concurs*, de Carlo Goldoni. Roluri: Alice Filimon, din *Omul care a văzut moartea*, de V. Eftimiu, regia Gheorghe Harag (1970); Zita, din *O noapte furtunoasă*, de I. L. Caragiale, regia Nicolae Scarlat (1972); Elmira, din *Tartuffe*, de Moliere, regia Dan Micu (1974); Betti Paris, din *Vrăjitoarele din Salem*, de A. Miller, regia Eugen Mercus (1975); Floarea, din *Soacra cu trei nurori*, după I. Creangă, regia Constantin Săsăreanu (1975); Margareta, din *Gaițele*, de Al. Kirițescu, regia Mihai Raicu (1976); Muriel, din *Oh! Tinerețe*, de Eugene O'Neill, regia Zoe Stanca Anghel (1977); Ludmila, din *A murit Tarelkin!*, de A.V. Suhovo-Kobălin, regia Gheorghe Harag (1977); Ismena, din *Fedra*, de Racine, regia Dan Micu (1978); Phebe, din *Cum vă place?* de W. Shakespeare, regia Dan Alecsandrescu (1979); Regina cea mică, din *Ciocârlia*, de J. Anouilh, regia Kincses Elemér (1980); Domnișoara Capulat, din *Invitație la castel*, de J. Anouilh, regia Raluca Iorga Mândrilă (1982); Natașa, din *Între patru ochi*, de Al. Ghelman, regia Raluca Iorga Mândrilă

(1982); Aglae, din *Fetele Didinei*, de V. Eftimiu, regia Călin Florian (1984); ultimul rol, Albertine, la 60 de ani, din *Albertine, în cinci timpuri*, de M. Tremblay, regia Petre Bokor (1998). Diplomă de onoare din partea Teatrului Național TgM (2002)

Referințe:

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002 - p. 26, 29, 36, 44, 54, 73, 206, 219, 220, 227, 242.

• *Dicționarul filmului românesc de ficțiune / Redactor Grid Modorcea.* - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.

• *Livia Ginculescu (fișă de creație) / C. Popescu.* În: *Cuvântul liber*, 5 oct. 1999, p. 4.

• *Livia Ginculescu (1941-2001) / Colectivul Teatrului Național TgM.* În: *Cuvântul liber*, 8 febr. 2001, p. 5.

GINGULESCU, Mihai, actor, n. 29 ian. 1940,

București. Studii: IATC „I. L. Caragiale” din București. Actor la Teatrul Național TgM (1962-); dir. al Teatrului Național TgM (1991-1994); deputat FSN de Mureș. Roluri interpretate: Traian Armașu, în *Dacă vei fi întrebat*, de Dorel Dorian, regia Mihai Raicu (1962);

Platonov, în *Oceanul* (Okean), de Ema Beniuc, regia Cristian Munteanu (1963); Antonio, în *A douăsprezecea noapte*, de Shakespeare, regia Eugen Mercus (1963); Libero, în *Minciuna are picioare lungi*, de Eduardo de Filippo, regia Gheorghe Harag (1963); Beppe, în *Gâlceville din Chioggia*, de Carlo Goldoni, regia Mihai Raicu (1964); Lane, în *Bunbury (The Importance of Being Earnest)*, de Oscar Wilde, regia Eugen Mercus (1964); Mihai, în *Passacaglia*, de Titus Popovici, regia Eugen Mercus (1964); Gavris, în *Judecata*, de Teodor Boșca, regia Sorin Grigorescu (1964); Luca, în *Domnișoara Nastasia*, de G.M.Zamfirescu, regia Eugen Mercus (1964); Marco, în *Vedere de pe pod*, de Arthur Miller, regia Gheorghe Harag (1965); Cliff, în *Privește înapoi cu mânie*, de John Osborne, regia Dinu Negreanu (1965); Volodea, în *Sora cea mare*, de A.M. Volodin, regia C. C. Sârbu (1966); Tase Mateescu, în *Cu cine mă bat*, de A. Storin, regia Mihai Dimiu (1966); Pârvan, în *Pe 40 m. lungime de undă*, de Simion Macovei, regia Eugen Mercus (1966); Directorul, în *Mitică Popescu*, de Camil Petrescu, regia Mihai Dimiu (1966); Răzașul, în *Răzvan și Vidra*, regia Val Mugur (1966); Egist, în *Electra*, de Sofocle, regia C. C. Sârbu (1967); Victor, în *Scaunul fără picioare*, regia Eugen Mercus (1967); Fiul, în *Șase persoane în căutarea unui autor*, de L. Pirandello, regia Anca Ovanez (1967); Doctorul, în *Jaguarul roșu*, de P. Luscalov, regia Eugen Mercus (1967); Gheorghe Gicu Mogoș, în *Lovitura*, de S. Fărcășan, regia George Teodorescu (1967); William Shakespeare, în *Doamna brună din sonete*, regia Eugen Mercus (1968); Țăranul cu oale și Toma, în *Sânziana și Pepelea*, de V. Alecsandri (1968); Giles Ralston, în *Cursa de șoareci*, regia Gheorghe Harag (1968); Zeus, în *Critis sau gâlceava zeilor*, de Radu Stanca, regia Eugen Mercus (1969); Soldatul Hurst, în *Dansul sergentului Musgrave*, de John Arden, regia Radu Penciulescu (1969); Voievodul Basarab, în *Croitarii cei mari din Valahia*, regia Mihai Dimiu (1969); Andrei, în *Ulise... și*

coincidențele, regia András Hunyadi (1969); Matti, în *Domnul Puntia și sluga sa*, regia Constantin Anatol (1970); Ierotie Pantici, în *Un individ suspect*, de B. Nușici, regia Eugen Mercus (1970); Larry Doyle, în *Cine-l salvează pe Albert Cobb?*, de Frank D.Gilroy, regia Eugen Mercus (1970); Jason Maple, în *Pădurea împietrită*, de R.E.Sherwood, regia Gheorghe Harag (1970); Platon, în *Pisica în noaptea Anului Nou*, de D. R. Popescu, regia Gheorghe Harag (1971); Andrea Falconeri, în *Săptămâna patimilor*, de P. Anghel, regia Ivan Helmer (1971); Truffaldino, în *Principesa Turandot*, de C. Gozzi, regia Dan Micu (1971); Manuel B. Manuel, în *Insula*, de M. Sebastian, regia Constantin Anatol (1972); Judele de Condroz și Al doilea sergent, în *Războiul vacii*, de R. Avermaete, regia Dan Micu (1972); Lixandru, în *Marele fluviu își adună apele*, de Dan Tărchilă, regia András Hunyadi (1973); Vasile Olariu, în *Puterea și adevărul*, de T. Popovici, regia Gheorghe Harag (1973); Abram, în *Cvadratura cercului sau Roata în patru colțuri*, de V. P. Kataev, regia Mihai Scarlat (1973); Sergentul, în *Pogoară iarna*, de M. Anderson, regia Constantin Anatol; Locotenentul Stephen Maryk, în *Procesul rebelilor de pe „Caine”*, de H. Wouk, regia Gheorghe Harag; Dominic Berceanu, în *Piticul în grădina de vară*, de D. R. Popescu, regia Dan Micu; Nicolae Udrea, în *Nicnic*, regia Constantin Anatol; Tartuffe, în *Tartuffe*, de Molière, regia Dan Micu (1974); Giles Corey, în *Vrăjitoarele din Salem*, de A. Miller, regia Eugen Mercus; Constantin, în *Soacra cu trei nurori*, de I. Creangă, regia Constantin Săsăreanu; Trubaduru, în *Cocoșul de tablă*, de D. Rebreanu, regia Costin Dragnea Marinescu (1975); Andrei, în *Sărbătoarea*; Ștefan Tipătescu, în *O scrisoare pierdută*, de I. L. Caragiale, regia N. Scarlat; Ducele, în *Oamenii cavernelor*, de W. Saroyan, regia Costin Dragnea-Marinescu; Brighella, în *Mincinosul*, de C. Goldoni, regia Constantin Anatol; Horia, în *Balconul*, regia N. Scarlat; Șerban, în *Rătăcire*, de T. Negoită (1976); Oh, tinerețe, de Eugene O'Neill, regia Zoe Stanca Anghel; *1907 din primăvară până-n toamnă*; Crișan, în *Procesul Horea*, de Al. Voitin; Bokcilo, în *Dundo Maroje sau Comedia banilor*, de M. Džici; *Noaptea cabotinelor*, regia Dan Alecsandrescu; Maxim Kuzmici, în *A murit Tarelkin*, de A. V. Suhovo-Kobâlin, regia Gheorghe Harag (1977); Președintele Strungă, în *Piatră la rinichi*, de P. Everac; File, în *Omul care aduce ploaie*, de N. R. Nash, regia Elemér Kincses; Tezeu, în *Fedra*, de J. Racine, regia Dan Micu; Michael Kolhaas, în *Florile unui geambaș*, regia Dan Alecsandrescu (1978); Adam, în *Cum vă place?*, de Shakespeare, regia Dan Alecsandrescu; Dmitri, în *Frații Karamazov*, de F.M. Dostoievski, regia Constantin Codrescu (1979); Aleksandr Petrovici, în *Simucișul*, de N. R. Erdman, regia Constantin Anatol; Promotorul, în *Ciocărlia*, de J. Anouilh, regia Elemér Kincses; Ioviță, în *Cartea lui Ioviță*, de P. Everac, regia Dan Alecsandrescu; Roo, în *Vara celei de-a 17-a păpuși*, de R. Lawler, regia Dan Alecsandrescu (1980); *Moartea accidentală a unui rebel* (Chestorul), regia Dan Alecsandrescu; *Tot ce-avem mai sfânt* (Mihai Gruia), regia Andras Hunyadi (1981); *Jolly Joker* (Gavrilă), regia Zoe Stanca-Anghel; *Între patru ochi* (Andrei Golubev) (1982); *Hamlet*, regia Nicolae

Scarlat; *Tata, fata și trei crai*, regia Constantin Săsăreanu (1983); *Fetele Didinei*; *Paraziții*, regia Dan Alecsandrescu; *Goana* (Chivu Manta), regia Raluca Iorga Mândrilă (1984); *Livada de vișini* (Gaev), regia Gheorghe Harag; *D-ale carnavalului* (Pampon), regia Mircea Cornișteanu (1985); *Un zâmbet în plus*, regia Hunyadi Andras; *Un suflet romantic* (Călin), regia Cristian Ioan; *Peripețiile soldatului Svejik*, regia Eugen Mercus; *Lacrimi și raze* (Nu, eu nu regret nimic), regia Mihai Gîngulescu (1986); *Burghezul gentilom* (Domnul Jourdain), regia Dan Alecsandrescu; *Furtuna* (Prospero), regia Kincses Elemer; *Ne naștem o singură dată* (Matei), regia Dan Alecsandrescu (1987); *Conversație în oglindă sau Victima fericită* (Tatăl), regia Dan Alecsandrescu (1988). Distins cu „Diplomă de Onoare” la Teatrul Național TgM (2000).

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002, p. 8, 15, 18, 21, 30, 32, 33, 41, 51, 58, 64, 67, 73, 89, 96, 98, 100, 101, 107, 110, 111, 113, 120, 126, 128, 137, 141, 150, 157, 172, 183-185, 192, 194, 200, 206, 219, 227, 242.
- *Actorul Mihai Gîngulescu / Ioana Florea.* În: *Cuvântul liber*, 18 mart. 1995, p. 3.
- *Cuvântul liber*, 4 apr. 2000.
- *Jurnalul de Mureș*, 22-28 mart. 2002.
- *Színész díszpolgárjelölt 2002.* În: *Népújság*, 15 iun. 2002, p. 1, 3.

GLASU, Dan, actor, regizor; n. 7 oct. 1953, Roșiorii

de Vede, TR. Studii: Lic. „Dumitru Petrescu” București (1968-1972); Institutul de Teatru „Szentgyörgyi Istvan” din TgM (1976-1980), cls. conf. Ileana Burlacu, prof. coord. Constantin Codrescu; UAT TgM, Fac. de Teatru, specialitatea Artele Spectacolului de Teatru, regie de teatru (1998-2003). Dr. în teatru, cu teza: *I. L. Caragiale - Exegeze scenice din ultimele decenii ale secolului XX*, UATC București (2008). Actor la Teatrul de Stat Oradea (1980-1981); Teatrul Național TgM (1981-2007); Teatrul Național „Radu Stanca” SB (2007-); lector univ. titular (2007), conf. univ. (2008) la Catedra de Artă Teatrală a Fac. de Litere și Arte din Univ. „Lucian Blaga” SB, unde predă Arta actorului și Arta actorului de expresie corporală. Roluri în piese de teatru la Teatrul Național TgM: *Amorphe d’Ottenburg*, *Azilul de noapte* (2002), *Cântăreața cheală*, *D-ale carnavalului*, *Privește înapoi cu mânie*; la Sibiu: *Electra*, *Faust*, *Lulu*, *Norii*, *O noapte furtunoasă*, *Pescărușul*, *Viața cu un idiot*. Regie: *Mandache și tranziția* (TgM); *Proștii sub clar de lună*, *Trei povești care merită să fie povestite* (SB). Interpretează peste 90 de roluri din dramaturgia națională și universală; realizează numeroase One man show-uri; titularul grantului Sezon de ateliere și conferințe în artele spectacolului (2009); coordonează proiectul de promovare a Catedrei de Artă Teatrală, din creația poetică a lui Radu Stanca și Lucian Blaga; coordonator secțiunea de Spectacole - lectură din Festivalul Internațional de Teatru SB. Distins cu Diploma revistei *Familia* din Oradea la Festivalul de Teatru Scurt, pentru rolul Nemes din *O sărbătoare princiară* de Teodor Mazilu, regia Cristian Ioan, Teatrul

Național TgM (1984); nominalizat la Gala Premiilor UNITER, „Cel mai bun actor în rolul secundar”, pentru rolul Șamraev din *Pescărușul* de A. P. Cehov, regia Andrei Șerban (2008).

Lucrări publicate:

- *Dramaturgia lui Lucian Blaga. Note de lectură.* - SB: Editura Univ. „Lucian Blaga”, 2008.
- *I. L. Caragiale - Exegeze scenice din ultimele decenii ale secolului XX.* - SB: Editura Univ. „Lucian Blaga”, 2008.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002, p. 73, 78, 80, 96, 97, 99, 108, 113, 119, 131, 136, 143, 154, 157, 184, 220.
- *Actorul Dan Glasu / Mariana Cristescu.* În: *Cuvântul liber*, 6, nr. 249, 17 dec. 1994, p. 3.
- *Actori ai scenei mureșene: Dan Glasu.* În: *Steaua roșie*, 13 mart. 1982, p. 3.
- *Cuvântul liber*, 9, nr.230, 25 nov. 1997, p. 5, 1 foto.
- *Dan Glasu (fișă de creație) / Cornel Popescu.* În: *Cuvântul liber*, 7 dec. 1999, p. 4.

GLIGA, Maria, designer textilist; n. 8 febr. 1962,

Deda, MS. Absolventă a Academiei de Arte Vizuale „Ion Andreescu” CjN, specializările Tapiserie și Design vestimentar (1999); Bursa CEPUS la Academia de Arte Ljubliana, Slovenia (noiembrie 1998). Pictor ceramist, CESIRO Sighișoara (1980-1989); ceramist, IJPPS TgM (1990-1993); desenator Textor SA TgM (1993-1994); colaborator Textor SA TgM (1994-2000); consultant Textor SA TgM; prof. colaborator la Șc. de arte TgM (2000-2007); designer, Textor SA TgM (2000-2007). Membră UAPR (1999). Expoziții personale: TgM (1998, 2001, 2003-2004); București (1999), Bistrița (2000); Sighișoara (2004); Reghin (2004). Expoziții de grup: București, Design Vestimentar (1991); TgM, Pictură (1991-1992); „Ariadne”, Tapiserie, TgM (1996-2005, 2007); semestrial, „Tânărul Designer”, București (1997-1999); Anual, Colocviul Național de Design Textil, CjN (1997-2001); Festivalul Național „Napoca Fashion”, CjN, Prezentare de Modă (1997); prezentări modă, CjN, PNL, Muzic Pub (1997); Salonul Național de Artă Bizantină, Pictură, București (1997); anual, Student Fest Tm (1998-1999); Salonul de Arte Decorative, CjN, Tapiserie; Palatul Cotroceni, București, prezentare modă; Festivalul Național de Epigrame CjN, prezentare modă; aniversare „Jolidon”, CjN, prezentare modă; Inaugurarea Breslei Stiliștilor din Transilvania, CjN, prezentare modă (toate în 1998); „Rendez Vous 99”, CjN, Tapiserie (1999); Centrul Cultural Român, Budapesta, Pictură (2002); „No 13”, Pictură, TgM, Curator (2003); „Grupul Putna”, TgM, tapiserie (2003); „Totem 21”, TgM, Pictură (2003). Simpozioane: Colibița (2002); Sângeorgiu de MS (2003); Putna (2003); Praid (2003); Popasul Izvorul (2004); TgM (2004); Reghin (2004). Premiul special al revistei *Unica*, București; Premiul I, la „Tânărul Designer”, București; Premiul III la Festivalul Național de Modă București; Premiul III Design Textil, București (1998); Marele

premiu, „Tânărul Designer”, aprilie 1999, București; Premiul II și Premiul de excelență la „Tânărul Designer”, București (nov. 1999); Premiul Publicului, „Ariadne V”, TgM (2001); Premiul Publicului Ariadne I, TgM (2006); Premiul Trienalei Internaționale de Broderie, CjN (2006).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Biruința numelui: Poeme.* - TgM: Tipomur, 2003. - 64 p.

Referințe:

• *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog].* - TgM: s.n., 1997.

• *Enciclopedia artiștilor români contemporani/ Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoiță Lăptoiu.* - Vol. 5. - București: ARC 2000, 2003.

• *Repere ale artei plastice mureșene / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan.* - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 73.

• *Revista Dialog Textil*, București, 1998-1999.

• *Jurnalul de Mureș*, 3, nr. 194, 2001.

• *Cuvântul liber*, 27 iun. 2000, p. 4; 5 mart. 2002, p. 6, 3 foto.

GLIGA, Mirona, campioană la dans sportiv; n. 30

sept. 1986, Reghin, MS. Performanță: dublu campion național (2001-2003); locul I, German Open Championships, Mannheim, Germania (2001); locul I (2002) la Blackpool Dance Festival, Anglia; locul V la

Campionatul Mondial, Zsombathely, Ungaria (2002); campioană națională la dans sportiv (2009); în prezent antrenoare de dans sportiv la Clubul „Dansul viorilor” din Reghin.

Referințe:

• *Gimnaziul privat „Mirona”. Performanța a născut la Reghin... nevoia de performanță / Dumitrița Gliga Demeter, Zoe Părăianu.* În: *Reghinul cultural*, 7, 2004, p. 333-336.

• *Fenomenul Mirona.* În: *24 ore mureșene*, 13 sept. 2006.

• *Campionat Mondial de dans la Reghin / Valeriu Russu.* În: *Punctul*, 24-30 sept. 2007, p. C1, p. C3, 2 foto 24-30 sept. 2007, p. C1, p. C3, 2 foto.

GLIGA, Natalia, solistă de muzică populară; n. 19

sept. 1940, Cașva, MS. Șc. elementară la Reghin; Lic. de Muzică București, unde a studiat canto popular cu Maria Tănase, apoi cu Mia Barbu. Cariera muzicală a început-o, după absolvire, în urma unui examen, devenind solist vocal în orchestra „Miorița” a Filarmonicii „Gh. Dima” BV, unde a cântat până la pensionare (1990). S-a remarcat, de asemenea și ca o creatoare și interpretă de romanețe: *A mai trecut un an din viața mea, De câte ori am plâns, Te port în gândul meu, Te cheamă inima* ș.a. A înregistrat 8 discuri la Casa de discuri „Electrecord” cu melodii folclorice, cântece de voie bună și de petrecere; a făcut peste 50 de înregistrări la postul național de Radio, a avut numeroase apariții televizate; a participat la multe turnee în țară și străinătate. După pensionare s-a stabilit la Reghin, unde a predat canto la Univ. Populară din Reghin.

Referințe:

• *Săteanca*, nr. 7, iul. 1968.

- *Drum nou*, Brașov, nr. 12, 15 mart. 1969
- *Flacăra*, București, nr. 28, 10 iul. 1971.
- *Drum nou*, Brașov, 22 sept. 1971.
- *Astra*, Brașov, nr. 4, 1975; nr. 1, 1977.
- *Gazeta Transilvania*, Brașov, nr. 18, febr. 1992.
- *Revista „Vip”*, București, 2, nr. 34, 24-30 aug. 1993.
- *Te-am regăsit romanță/Palcu Gheorghe*, În: *Gazeta Reghinului*, 8, nr. 12, 1997.
- *Ecran Magazin*. Revistă săptămânală, Brașov, 9, nr. 30, 3-9 aug. 1998.
- *Cântec sub vremi...!? / Mariana Cristescu*, În: *Cuvântul liber*, 19, nr. 138, 18 iul. 2007.
- *La mulți ani, Natalia Gliga! / Codruța Pop*, În: *Zi de zi*, 5, nr. 1110, 19-21 sept. 2008, p. 16.
- *Pe drumul cântecului și al versului / Aurelia Lazăr*, În: *Gazeta Reghinului*, 18, nr. 9, sept. 2008, p. 3.
- *Natalia Gliga a cântat pentru 200 de președinți de state / Robert Matei*. În: *Zi de zi*, 6, nr. 1417, p. 14, 2 foto.

GLIGA, Vasile, om de afaceri, politician; n. 3 apr.

1959, Ibănești, MS. Studii: IP inginerie (1985). Sculptor în lemn (1977-1980); ing. (1985-1989); șef atelier (1989-1991); dir. adj.; dir. (1991-1995); asociat (1995-2001); asigurat (2001-2002); șef serviciu marketing (2002-). Patronul Companiilor „Gliga” din Reghin,

produce instrumente muzicale care sunt promovate și vândute în toată lumea (SUA, Germania, Rusia, Italia, Japonia, Australia etc.); înființează primul Gimnaziu Privat, „Mirona”, Reghin, cu program integrat de dans sportiv și lb. engleză (2000), care a instruit primii olimpici de dans sportiv. Deputat în Parlamentul României (2 mandate: 2008-2012 și 2012-2016). Preș. Federația Română de Dans Sportiv (2004); preș., Asoc. Jud. de dans Sportiv MS; membru Asoc. de Vânătoare „Ecosilva” Reghin; Asoc. Maeștrilor Lutieri din SUA (1998-2003); membru al „The Violin Society of America”; International Music Products Association (1999). Cetățean de onoare al mun. Reghin; Diploma de Excelență și „Fibula de la Suseni” (2007)

Referințe:

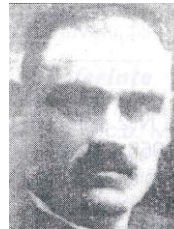
• *Reghinul cultural: Studii și articole.* - Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2004, p. 332-342.

• *Senatorii și deputații județului Mureș.* În: *Gazeta Reghinului*, nr. 11-12 (nov.-dec. 2008), p. 1.

• *Distincții „Fibula de la Suseni” / Nelly Blăjuț.* În: *24 ore mureșene*, 3 dec. 2007, p. 12.

• *Dansatorii reghineni, acoperiți de medalii la Cupa României de la Iași / Raluca - Maria Creț.* În: *Punctul*, 6-12 nov. 2006, p. C4.

GLIGOR, Alexandru, pr. gr.-cat., protopop,

funcționar; n. 18 febr. 1897, Șardu Nirajului, MS - m. 22 apr. 1959, Dumbrăveni, SB. Studii: Lic. rom.-cat. TgM, apoi teologia la Blaj. Hirotonit la 17 mart. 1901; numit adm. parohial în parohia din Sântandrei (azi Miercurea Nirajului); pr. în Șardul Nirajului (1908);

persecutat pentru sentimente românești de episcopul de Hajdudorogh, arestat (1915), Tribunalul TgM osândindu-l la un an și jumătate de temniță pentru „trădare de patrie”; a fost escortat la Șoproan și internat la Fertőmegey până la 8 mai 1917. Reîntors, este numit protopop interimar al Districtului TgM; participă la

MAN de la Alba Iulia; se implică în organizarea pe plan local a statului național român. Ales preș. al CNR, secția Miercurea Nirajului, rezolvă o serie de probleme pentru românii din zonă. Devine membru al Despărțământului TgM al Astei (1911); a fost membru în Comisia Centrală Electorală a jud. MS pentru alegerile parlamentare din 1919, 1920; membru al PNR, apoi al PNL (1927). A fost șef de birou principal la Casa Cercuală a Asigurărilor Sociale din TgM (1921); apoi devine șeful serviciului economic din cadrul Cons. Jud. Târnava Mică (1930).

Referințe:

- *Șematism*, Blaj, 1906, p. 190.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 71.
- *Contribuția preoșimii române din Ardeal la Războiul pentru întregirea neamului* / Sebastian Stanca. - Cj, 1925, p. 121.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 341.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 23, 24, 66, 67, 127, 203, 231, 232, 233, 235, 264, 265.
- *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918* / Pr. Dr. Mircea Păcurariu. - SB, 1986, p. 262, 265.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9. - 1989, p. 13-14.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 100-104.

GOGA, Traian, pictor; n. 16 iul. 1917, Chețani, MS - m. 1989, Oradea, BH. Șc. prim. la Chețani; Șc. normală gr.-cat. de învățători din Oradea (1928-1933); Fac. de Arte Frumoase Tm, pentru un an, plecând apoi la București, având prof. pe Camil Ressu (1939); prof. de desen la Șc. normală gr.-cat. Oradea (1945-1963); Lic. de Artă Oradea (1963-1977), unde se pensionează. Este desemnat secretar al Cenaclului UAP (1953), apoi responsabil (1958), preș. al Filialei UAP Oradea (1960). Expoziții personale: Oradea, Șc. normală unită (1936); Oradea (1956, 1963, 1973, 1980, 1989), Expoziția retrospectivă, Oradea (1993); Viena (1970); CjN (1979); București (1979); 1983). Expoziții de grup: București (1945, 1954, 1964, 1966, 1968, 1970, 1972-1979, 1982, 1986); Oradea (1947, 1949, 1954-1955, 1957, 1959, 1960-1961, 1963-1979, 1981-1984, 1987-1989); CjN (1948, 1953, 1970, 1976); Salonta (1960); TgM (1969); Torino (1969); Arad (1970); Debrețin (1972); Moscova (1974); Iași, Constanța, Bv (1979). Avea chemare puternică pentru desen, caricaturi în creion și peniță: Vasile Netea, Nagy István, Vladimir Streinu, Emil Gavriș, Victor Eftimiu, Zaharia Macovei, Alexandru Andrițoiu.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Arta românească modernă și contemporană* / Vasile Florea, București, Meridiane, 1982, p. 339, 364.
- *Traian Goga 1917-1989: album și expoziție retrospectivă*. - Oradea: Editura Mihai Eminescu, 1993. - 56 p.
- *Traian Goga*. În: *Contemporanul*, 26 apr. 1968, p. 1.
- *Goga Traian - a Fáklya (5)*. În: *Fáklya*, 9 dec. 1973, p. 3.
- *Traian Goga* / Viorica Guy Marica. În: *Steaua*, 5, mai 1976 (Expoziția „Patru pictori”)
- *Traian Goga* / Al Tohăneanu. În: *Tribuna*, 15 apr. 1976, p. 8.
- *La Oradea expoziția de pictură Traian Goga* / Mariana Zintz. În: *Scânteia*, 21 sept. 1980, p. 4.
- *Expoziția lui Traian Goga la București*. În: *Familia*, nr. 9, sept. 1983, p. 13.

GOMBOS Attila, antrenor arte marțiale; n. 18 iul.

1973, TgM. Șc. Profesională Electromureș (1990-1992); Lic. Seral „Electromureș” (1990-1993); Fac. de Educație Fizică și Sport, UBB, CjN (1995-2000). Practicant judo, clubul sportiv „Sănătatea” (1980); de 13 ori campion național Wushu (1991-1992, 1994-1996, 1998-2005); de 6 ori campion național de Kick box (1999-2003); bronz la Campionatul European de Wushu, Germania (1994); vicecampion național de Taekwondo (1996); medalia de bronz, Campionatele Mondiale de Wushu, Italia (1997); dublu Campion European de Wushu, Grecia (1998, 2002), Portugalia (2002); medalia de bronz, Campionatele Mondiale de Wushu, Hong Kong (1999); vicecampion European de Wushu, Olanda (2000); vicecampion național de Jiu-jitsu (2000); vicecampion mondial de Unifight, Smara, Rusia (2001); două medalii de aur la Cupa Mondială de Kick Box, Grecia (2001); înființează Clubul Sportiv „Gombos Martial Arts” (2001), obținând cu tinerii multe rezultate pe plan național și internațional; campion național Kempo Karate (2001, 2002, 2003); două medalii de aur la cupa Mondială a Maeștrilor, Suedia (2002, 2003); campion mondial de Kempo-Karate, București (2003); campion național la Kl profesionist Local Kombar (2004); medalia de bronz la Campionatul Mondial de Unifight, Muntenegru (2004). Înființează firma de pază și protecție „Gombos Security” (2004), firmă de instalarea sistemelor de alarmă (2005), firmă de recuperare creanțe (2007). Maestru al sportului; Maestru emerit al sportului; Cetățean de onoare al orașului TgM; Cel mai bun sportiv al TgM (1994-2004); Omul Anului în sport TgM (2003); Ordinul Meritul Sportiv „Gombos Security” (2004); locul I în Topul firmelor jud. MS întreprinderi mici (2005); locul I în Topul firmelor jud. MS, întreprinderi mari (2006, 2007, 2008); locul 4 în Topul firmelor de pază și protecție pe plan național (2007).

Referințe:

- *Româniai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 217.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 589.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - s.l, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 260.

GRAD, Dorina, solistă de muzică populară; n. 12

aug. 1961, Dej, CJ. A crescut și copilărit la Dej, CJ. Cariera artistică a început-o la Ansamblul de amatori „Someșana” al Casei Municipale de Cultură Dej, ca solistă și dansatoare. A participat la numeroase festivaluri, precum cel de la Caracal, Slatina, Amara, Sibiu, Reghin, dar și la Festivalul „Maria Tănase”, unde a obținut Premiul II; primele înregistrări la Radio TgM și București; obține nota 10 în „Topul Tinerilor Interpreți” (1993). Din 1990, este solistă a Ansamblului Artistic Profesionist „Mureșul” din TgM; de-a lungul timpului a efectuat mai multe turnee în străinătate: Ucraina, Turcia, Ungaria, Italia, Franța.

Discografie: două compact discuri și o casetă cu folclor, române și cântece de petrecere; un CD și o casetă de colinde și o casetă de colinde împreună cu colegile de la ansamblu.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007. - 259 p.
- *Gazeta Reghinului*, 6, nr. 4 (iul.-aug. 1991).
- *Dorina Grad - câștigătoarea Festivalului național de folclor din Sibiu* / E. M. Pașcan. În: *Cuvântul liber*, 18 mai 1994, p. 2.
- *O viitoare stea a cântecului popular?* / Lucian Ovidiu Moldovan, în: *24 ore mureșene*, 28 mai 1994, p. 5, foto.
- *Dorina Grad: „Vreau să cred că tradițiile poporului român nu se vor pierde niciodată”* / Mihai Teodor Nașca. În: *Informația de Mureș*, 9 aug. 2007.

GRAMA, Ioan, sculptor; n. 4 ian. 1958, Șerbeni,

MS. Absolvent al AP „Ion Andreescu” CjN, secția sculptură (1982). Expoziții personale: Baia Mare (1983); Sighetu Marmăției (1984); Milano, Lecce, Italia (1993); Bressuire, Franța (2000). Expoziții de grup: CjN (1980), TgM (1980, 1986-1995); Baia Mare (1981-1985, 1988); București (1984, 1986); Gyula, Ungaria (1982). Lucrări de artă monumentală: „Arc solar”, lemn, 12 m (în colaborare cu sculptorul Marchis Ioan) (1984); „Al. Papiu Ilarian”, bust, bronz (1993); „Petru Maior”, bust, bronz (1995); „C. Romanu-Vivu”, bust, bronz (1998); „Bogdan Vodă”, machetă ecvestră, Sf. Gheorghe, bronz; Austria, Ungaria, Germania, lucrări de artă decorativă, restaurare (1991-1996); „Muzica”, lemn, Franța (2000); Monumentul foștilor deținuți politici, TgM, travertin, alamă, 8m. (2004).

Referințe:

- „*Impact Art*”, catalog editat de International Center of Kyoto. - Japonia, 1987.
- *Orașul*. Ediție specială. - TgM: 1996.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. - Vol. 6. - București: Editura „Arc 2000”, 2001.
- *Who's who în România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Album memorial, Asociația foștilor deținuți politici*. - Vol. 2. - București: Editura Ziua, 2004.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 74.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 596.
- *Cuvântul liber*, 7 dec. 2007, p. 4, 1 foto.

GROSU, Corneliu, economist, politician; n. 1 apr.

1949, București. Studii: Institutul Agronomic, Secția economia agriculturii, CjN (1967-1971); Institutul Bancar Român (2000-2003). Dr. în finanțe cu teza: *Garda Financiară - profesionalism și corectitudine în exercitarea controlului financiar*, Fac. de Șt. Economice, UBB CjN (2001). Specializări: inițiere în negociere și derularea contractelor de comerț exterior, CPPMCT (1991), proceduri de lichidare a soc. comerciale, ANEVAR, București (1999); Money and Capital Markets, Georgetown University (1999), piețe monetare și financiare, Institutul Bancar Român (1999),

Managementul echipei, International Management and Marketing Institute, București (2000), Management și Marketing Bancar, Institutul Bancar Român, București (2001-2002), Sistemul Financiar Internațional, Institutul Bancar Român, București (2003), Metode de finanțare și decontare în comerțul internațional, Institutul Bancar Român (2003). Economist stagiar, IAS Harghita (1971-1973); controlor financiar, șef echipă control, Ministerul Finanțelor, Inspekția Teritorială Financiară de Stat, HR (1973-1978); dir. adj., Întreprinderea Jud. Legume Fructe, HR (1982); dir., Direcția Întreprinderea de Bere, Spirt, Amidon și Ape Minerale HR (1982); dir., Direcția comercială, Consiliul Popular Jud. HR (1982-1990); dir., Direcția Comercială Jud. MS (1999); inspector gen., Ministerul Comerțului și Turismului, Dep. Comerț Interior (1990-1991); comisar șef, Garda Financiară, MS (1991-1998); dir., Grup BRD (1998-2008); senator de MS, PSD-PC (2008-); senator independent; prefect al jud. MS (nov. 2012). Carieră didactică: prof., Lic. nr. 2, Lic. nr. 16 Miercurea Ciuc (1972-1984); lector univ., prodecan, Fac. de Șt. Economice, UDC TgM (1992-1998); conf. univ., Fac. de Șt. Economice, Juridice și Administrative, UPM TgM (1998-). Participă cu lucrări de specialitate la manifestări șt.

Lucrări publicate:

- *Operațiuni, tehnici și proceduri bancare*. - TgM: Casa de Editură Mureș, 1998.
- *Garda Financiară - istorie, prezent, perspectivă*. - TgM: Editura „Dimitrie Cantemir”, 1998.
- **în colaborare:**
- *Tranziția economică și reforma fiscală* (coord.). - TgM: Editura „Dimitrie Cantemir”, 1996.
- *Finanțele și controlul financiar în actualitate* (coord.). - TgM: Editura „Dimitrie Cantemir”, 1998.
- *Etica și responsabilitatea managerială*. - TgM: Editura EFI-ROM, 2001.

Cursuri:

- *Economia firmei*. - TgM: UDC, 1993.
- *Controlul financiar și Expertiza contabilă*. - TgM: UDC, 1995.
- *Moneda și credit*. - TgM: UPM, 2001.
- *Negocierea afacerilor comerciale*. - TgM: UPM, 2006.
- *Operațiunile Instituțiilor de Credit*. - TgM: UPM, 2007.
- *Sisteme bancare internaționale*. - TgM: UPM, 2008.

Referințe:

- Baza de date BJM
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 609.

GULYÁS Károly, prof., bibliotecar custode; n.15

dec. 1873, Debrecen, Ungaria - m. 27 ian. 1948, Dévaványa, Ungaria. Studii: Col. Ref. din orașul natal (1891); Academia de Arte Plastice din Budapesta (1896). Prof. de desen la Gimnaziul Ref. din Kisújszállás, unde predă desenul liber, geometria, lb. latină și greaca veche, matematica, caligrafia (1896-1902); serviciul militar (1897-1898); prof. la TgM, la Col. Ref. (1902-1935), unde îndeplinește și funcția de bibliotecar al șc. (1912-1915); ocupă postul de bibliotecar la Biblioteca „Teleki”

(10 nov. 1907 - 1 mai 1942). În perioada 1914-1918 este recrutat cu intermitențe și luptă pe frontul de nord, în Serbia, ca locotenent al Regimentului 22. Pedagog înăscut, se ocupă de descoperirea de noi talente printre care: Vida Árpád (1884-1915) și Bordi András (1905-1989); publică articole și studii de artă; a colaborat ca il. la revista pentru copii *Cimbora*, a scris multe povești și nuvele, a editat un vol. propriu de povești. El notează lista bibliotecarilor de la Biblioteca „Teleki” dinaintea lui, fiecare cu perioada în care a activat; scrie mai multe studii despre cărțile deosebit de valoroase ale bibliotecii, la care copiază ilustrațiile originale prin reproduceri proprii; a publicat manuscrise de valoare: cartea de medicină din secolul al XVI-lea; lucrarea despre muzică a lui Bolyai Farkas; prima carte de gramatică a limbii maghiare datând din 1789; două scrisori ale scriitorului iluminist Kazinczy Ferenc către Teleki Samuel; corespondența dintre Teleki și cei doi savanți matematicieni Bernoulli; popularizează biblioteca pe toate căile; publică în 1944 cea mai amplă lucrare a lui despre viața și activitatea contelui Teleki Samuel.

Lucrări publicate:

- *Az ismeretlen gróf Teleki Sámuel.* - Budapest: A Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete, 1944. - 19 p.

- în colaborare:

- *Teleki Sámuel Marosvásárhelyi könyvtáralapítása.* În: *Emlékkönyv a Székely Nemzeti Múzeum 50 éves jubileumára.* Sepsiszentgyörgy, 1929, p. 202-207.

- *A gróf Teleki könyvtár kincsei.* În: *Uránia*, 1913, nr. 10, p. 385-389.

Beletristică:

- *Bagoly Bandi lakodalma. Madármese négy részben.* - [Mv., 1922.] Tompos lito-, cinko- és tip. Müint. - 40 p.

- *A harmadik.* În: *Zord Idő*, nr. 12-13, 1920, p. 495-502, p. 517-521.

- *Vígkedvű Mihályék gyászos krónikája.* În: *Pásztortűz*, nr. 17, 1928, p. 390-394.

- *Hosszu pórázon.* În: *Erdélyi Szemle*, nr. 10, 1932, 6-7.

- *Özvegy és leánya.* În: *Erdélyi Szemle*, nr. 7-8, 1933, p. 7-8.

- *A nagy ária.* În: *Erdélyi Szemle*, dec. 1934, p. 9-10.

Studii și articole

- *Földi János magyar grammatikája: Magyar nyelvkönyv avagy grammatika / Közzéteszi Gulyás Károly Mv.i Ref. Koll. tanár, a gróf Teleki-Könyvtár öre; előszó: Szily Kálmán a M. Tud. Akadémia főkönyvtárnoka.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, 1912. - 303 p.

- *Bolyai Farkas festményei.* În: *Uránia*, nr. 5, 1913, p. 202-206. (il.)

- *A gróf Teleki-könyvtár kincsei.* În: *Uránia*, nr. 10, 1913, p. 385-389.

- „*Magyar festőművészet*”. În: *Uránia*, nr. 10, 1917, p. 294-296.

- *Egy elfelejtett festőnk. (Dósa Géza) - 1847-1871.* În: *Uránia*, nr. 10, 1918, p. 234-238.

- *Petelei úr.* În: *Zord Idő*, nr. 2, 1919, p. 49-54.

- *Csakúgy eszembe jutott...* În: *Zord Idő*, nr. 2, 1919, p. 63-64.

- *Jeddy Sándor.* În: *Zord Idő*, nr. 3, 1919, p. 91-92.

- *Gyárfás Jenő.* În: *Zord Idő*, nr. 4, 1919, p. 110-115.

- *Demeter Róbert.* În: *Zord Idő*, nr. 5, 1919, p. 148-149.

- *Vida Árpád.* În: *Zord Idő*, nr. 7, 1919, p. 211-215.

- *Tolnai Lajos.* În: *Zord Idő*, nr. 8, 1919, p. 267-272.

- *Dósa Géza.* În: *Zord Idő*, nr. 1, 1920, p. 4-8.

- „*In Zord Idő*” *eleji.* În: *Zord Idő*, nr. 5, 1920, p. 137-139.

- *Mentovich.* În: *Zord Idő*, nr. 5, 1920, p. 173-174.

- *Szinyei Merse Pál.* În: *Zord Idő*, nr. 6, 1920, p. 220-221.

- *Régi theatrum.* În: *Zord Idő*, nr. 7, 1920, p. 257-260.

- *Benczúr Gyula (1844-1920).* În: *Zord Idő*, nr. 15, 1920, p. 653-654.

- *Max Klinger.* În: *Zord Idő*, nr. 16, 1920, p. 703-704.

- *Kulturánk multja: egyetem.* În: *Székelyföld*, nr. 16-17, 1921.

- *Kancellárius gróf Teleki Sámuel (1739-1822) és m.-vásárhelyi bibliothékája.* În: *Székelyföld*, nr. 17-18, 1922.

- *Demeter Róbert.* În: *Tükör*, 6 mai 1923.

- *A marosvásárhelyi kollégium kis képzőművésze.* În: *Vasárnapi Újság*, nr. 3, 1924.

- *A Kollégium alkalmi kiállítása.* În: *Székely Napló*, 28 iunie 1925.

- *A Bordi András igaza.* În: *Tüzek*, sept. 1925, p. 153-156.

- *Gróf Teleki Sámuel könyvtáralapítása.* În: *Pásztortűz*, nr. 11, 1925, p. 236-238.

- *A régi kolozsvári könyvkötészet.* În: *Pásztortűz*, nr. 23, 1925, p. 488-489.

- *Nevezetesebb régi épületeink.* În: *Színházi Világ*, nr. 17, 1925, p. 13-15.

- *Teleki könyvtár.* În: *Színházi Világ*, nr. 17, 1925, p. 17-19.

- *Egy magyar tudós külföldi sikerei a 18-ik században.* În: *Ellenzék*, nr. 13, 18 ian. 1926, p. 10.

- *Emlékezés Bolyai Farkasról.* În: *Színházi Világ*, nr. 7, 1926, p. 3-9.

- *Demeter Róbert.* În: *Pásztortűz*, nr. 14, 1926, p. 334-335.

- *Emlékek Móricz Zsigmond diákkorából.* În: *Ellenzék*, nr. 17, 22 ian. 1927, p. 10.

- *Honterus János Kozmográfiaja.* În: *Pásztortűz*, nr. 17, 1927, p. 389-391.

- *Bábel-tornya meg a Noé bárkája.* În: *Pásztortűz*, nr. 19, 1927, p. 446-448.

- *A zene, mint tudomány.* În: *Pásztortűz*, nr. 6, 1928, p. 124-126. [cu ilustrații proprii]

- *Köpeczi Sebestyén József. „A bethleni gróf Bethlen család történeté” - nek illusztrátora.* În: *Pásztortűz*, nr. 9, 1928, p. 198-199.

- *Dürer magyar származása.* În: *Pásztortűz*, nr. 13, 1928, p. 311.

- *Erdélyi lexikon. Szerk. Osvát Kálmán.* În: *Nagyvárad*, 1928, p. 286.

- *A vásárhelyi zenélőkút.* În: *Pásztortűz*, nr. 13, 1929, p. 304.

- *Tere-fere a marosvásárhelyi festőművészetéről.* În: *Pásztortűz*, nr. 14, 1929, p. 333-334.

- *Gr. Teleki Sámuel marosvásárhelyi könyvtáralapítása.* În: *Emlékkönyv a Székely Nemzeti*

Múzeum ötvenéves jubileumára. Szerk. Csutak Vilmos. Sepsiszentgyörgy, a Székely Nemzeti Múzeum kiadása, 1929, p. 202-207.

• *Halkuló szölamok építészetünkben. (Marosvásárhely igazán szép épületei körül).* În: *Ünnepi könyv.* Marosvásárhely, Kemény Zsigmond Társaság kiadása, 1930, p. 204-209.

• *Gidófalvi Istvánné, Pataky Etelka marosvásárhelyi képzőművész kiállítása.* În: *Pásztortűz*, nr. 5, 1930, p. 118-119.

• *Festők panasza.* În: *Pásztortűz*, nr. 9, 1930, p. 214.

• *Milyen volt Bolyai János?* În: *Pásztortűz*, nr. 19, 1930, p. 444-445.

• *Egy erdélyi művész halála.* În: *Pásztortűz*, nr. 21, 1930, p. 491.

• *Erdélyi rejtett kultúrkincsek.* În: *Pásztortűz*, nr. 25-26, 1930, p. 590-591.

• *A Bánffyjak leveles ládája.* În: *Pásztortűz*, nr. 9, 1931, p. 238.

• *Bolyai-utódok.* În: *Pásztortűz*, nr. 14, 1931, p. 354.

• *Az orgona őse.* În: *Pásztortűz*, nr. 16, 1931, p. 395.

• *Marosvásárhely képtára.* În: *Pásztortűz*, nr. 24-25, 1931, p. 565.

• *Látogatóban Bordy Andrásnál.* În: *A Ma*, 14 iulie 1932.

• *Az erdélyiség művészetünkben.* În: *Pásztortűz*, nr. 7, 1934, p. 154.

• *Műterem-avató.* În: *Pásztortűz*, nr. 10-11, 1935, p. 227-228.

• *A két Bolyai marosvásárhelyi ereklye-múzeuma.* În: *Matematikai és Fizikai Lapok*, 1938, p. 151-152.

• *Marosvásárhely története.* În: *Pásztortűz*, nr. 9, 1942, p. 405-406.

• *Légy jó mindhalálig - emlékezés Móricz Zsigmondra.* În: *Pásztortűz*, nr. 10, 1942, p. 423-424.

• *Egy magyar humanista.* În: *Pásztortűz*, nr. 2, 1943, p. 60-66.

• *XVI. századi magyar orvosi könyv / bevezetéssel ellátva közléseszi Varjas Béla.* - Kv.: Erdélyi Tudományos Intézet, 1943. - XXIV, 656 p.

• *Némi kicsi székely természetrajz.* În: *Pásztortűz*, nr. 11, 1943, p. 503-507.

• *Az ismeretlen gróf Teleki Sámuel.* Budapest, Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesülete, 1944. (A szerző kiadása) (Különlenyomat a „Magyar Könyvtárosok és Levéltárosok Egyesületének Évkönyve IV. kötetéből). - 19 p.

Editor și îngrijitor:

• *Benkő József levele gr. Teleki Sámuelhez.* În: *Irodalomtörténeti Közlemények*, nr. 4, 1908, p. 474-476.

• *Kazinczy Ferenc két ismeretlen levele.* În: *Irodalomtörténeti Közlemények*, nr. 1, 1910, p. 97-101.

• *Benkő József, gr. Széchenyi Ferencz, gr. Festetich György, Aranka György levelei gróf Teleki Sámuelhez.* În: *Irodalomtörténeti Közlemények*, nr. 2, 1910, p. 214-223.

• *Gróf Teleki Sámuel levelezése külföldi matematikusokkal.* În: *Matematikai és Fizikai Lapok*, nr. V-VIII, 1912, p. 194-223.

• *Földi János, Magyar Grammatikája.* Közzéteszi Gulyás Károly marosvásárhelyi ref. Kollégiumi tanár, a Gróf Teleki-könyvtár őre. Budapest, A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, 1912. - 303 p.

• *Orvosságos könyv a XVI. Századból.* În: *Magyar Nyelv*, nr. 8, 1913, p. 373-377.

• *Művelődéstörténeti emlék a XV. századból.* În: *Magyar Könyvszemle*, nr. 2, 1914, p. 161-163.

• *Bolyai Farkas zenészi dolgozata.* În: *Matematikai és Fizikai Lapok*, 1914, p. 401-426.

Referinte:

• *Erdélyi monográfia / szerkesztették Várad Aladár és Berey Géza.* - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.

• *Emlékbeszédek [Kiss Pál] / Kiss Pál tanár.* - Mv.: s.n., 1942.

• *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században / M. Kiss Pál.* - Pápa: Pápai M. Könyv., 1990. - 204 p.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 90.

• *Erdélyi festőiskolák / Murádin Jenő.* - Bukarest: Kriterion, 1997 - Kv. Kv. - 164 p.

• *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002 / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd.* - Mv.: Mentor, 2002.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002.

• *Az erdélyi matematika történetéből / T. Tóth Sándor.* - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.

• *Járay Ernő: Beszélgetés-törédek, vallomások / Járay Fekete Katalin.* - Mv.: Fumus, 2007. - 65 p.

• *Gulyás Károly, un bibliotecar de altădată / Bányai Réka.* În: *Libraria*. Anuar. BJM, nr. 5, 2006, p. 191-202.

• *Egy könyvtár mindennapjai / Bányai Réka.* În: *Könyvek által a világ...* - Mv.: Teleki Téka Alapítvány, 2009, p. 21-72.

GUȚIU, George, episcop gr.-cat.; n. 30 mart. 1924,

Vaidei, MS - m. 8 mai 2011, CjN. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM; Lic. „Titu Maiorescu” Arad (1944); Academia Teologică Blaj, licențiat în 1948. Hirotonit pr. celib de către Mitropolitul Theodor Al. Cisar în București (8 dec. 1948); activează clandestin ca Ordinarius arhidiecezan

de Blaj, reorganizează parohiile din Arhidieceza Blajului, ține o evidență a celor statornice, comunicând Sf. Scaun; îndrumător spiritual al Congregației de călugărițe din Blaj, până la ridicarea și fixarea acestora în Mănăstirea baziliană de la Obreja. Arestat la Reghin (1951), anchetat la TgM și la București, condamnat la muncă silnică pe viață; închis la Jilava, Aiud, Pitești, Dej, Gherla (1951-1964). Stabilizat la Târnăveni (1964), lucrează ca muncitor apoi economist; în clandestinitate, vicar arhidiecezan al Mitropolitului Alexandru Todea. În 1990, Papa Ioan Paul al II-lea îl numește episcop titular al eparhiei de Cj-Gherla; ridicat la treapta de arhiepiscop al Episcopiei gr.-cat. Române de Cj-Gherla. Consacrat arhieru (17 iun. 1990), prin punerea mâinilor Mitropolitului Alexandru Todea, asistat de Episcopii Vasile Hossu de Oradea și Lucian Mureșan al MM, pe Stadionul Mun. din Cj (1990).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Sfintul Augustin: Omul. Opera. Doctrina / P[ărintele] Bernard Ștef; Nihil obstat: pr. Teodor Racovițan Canonic mitropolitan; Imprimatur: P.S. George Guțiu Episcop de Cj-Gherla.* - CjN: Gloria, [1994]. - 296 p.

Studii și articole:

- *Mesajul Episcopiei de Cj-Gherla / Episcop George Guțiu*. În: *Viața Creștină*, 2, 15 aug. 1991, p. 1.
- *Cuvântul de Crăciun al IPSS George Guțiu*. În: *Unirea*. Blaj, 11 nov. 1994, p. 3.
- Referințe:**
 - *Catolicism și Ortodoxie Românească - scurt istoric al Bisericii Române Unite*. - CjN: Editura Viața Creștină, 1994.
 - *Mărturisiri de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste / Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu*. - CjN: Renașterea, 1995. - 86 p.
 - *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 139.
 - *Biserica durerii: file din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică - Moiša Protopopiatul Râciu (jud. Mureș) / Ovidiu Palcu*. - Blaj: Editura Buna Vestire, 2002. - 195 p.
 - *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota*. - Ediția a 2-a. - CjN: Casa de Editură „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.
 - *Blajul / Alexandru Petărcean, Ion Moldovan*. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2005. - 136 p.
 - *Blajul. Repere de credință, istorie și cultură românească*. - Blaj: Editura Buna Vestire, 2006. - 58 p., 16 pl.
 - *Calendarul de la Blaj: 2007*. - Blaj: Editura Buna Vestire, 2007. - 245 p.
 - *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean*. - TgM: Editura UPM, 2007. - p. 299.
 - *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat / Dan Fornade*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 243.
 - *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990 / Ovidiu Palcu*. - TgM, 2011.
 - *Noul episcop român unit de Cj-Gherla părintele George Guțiu / Pr. Ioan Pop*. În: *Deșteptarea credinței*, Dej, 3 iun. 1990, p. 3.
 - *Întru mulți ani, stăpîne! [George Guțiu]*. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 10 iun. 1990, p. 1, 1 foto.
 - *Biserica Română Unită în regimul comunist (II). Lumina temnelor / Anton Moisin*. În: *Unirea*, Blaj, ian. 1994, p. 3, 4.
 - *<...adevarul v-a făcut liberi!> Omilia rostită de Sfântul Părinte la Sfânta Liturghie în rit bizantin concelebrată cu ierarhii greco-catolici în Catedrala „Sfântul Iosif” / Ioan Paul al II-lea*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 3 (iul.-sept. 1999), p. 1-4, 4 foto.
 - *Aniversările lunii iunie / V. L.* În: *Viața Creștină*, iun. 2005, p. 17, 1 foto.
 - *Aniversarea a 15 ani de la consacrarea întru Episcop a I.P.S. George Guțiu, Arhiepiscop „ad personam” de Cluj-Gherla / pr. prof. dr. Ioan M. Bota*. În: *Viața Creștină*, iun. 2005, p. 8-9.

GYARMATHY János, artist plastic, sculptor; n.

11 ian. 1955, Miercurea Nirajului, MS. Studii: Lic. nr. 2 Reghin (1966-1974); IAP „Ion Andreescu”, CjN (1976-1980). Prof. de artă plastică, specialitatea sculptură, Lic. de Artă din TgM (1980-2007). Membru UAPR (1990); membru al Breslei Barabás Miklos și al grupării MAMŰ. Expoziții personale: TgM (1990, 1998, 2002); Zalaegerszeg, Ungaria (1999); Miercurea Ciuc (2002); Miercurea Nirajului (2003). Expoziții de grup în țară: TgM, CjN, Sf. Gheorghe, Odorheiu Secuiesc, BV, Miercurea Ciuc, Baia Mare, București, Covasna, SM (1978-2004); TgM, „Totem” (2003-2005). Expoziții peste hotare: Ungaria: Budapesta (1990, 1995, 1999), Zalaegerszeg (1991, 1993, 1999), Szekszárd (1992), Nyiregyháza (1992, 1995, 2001), Keszthely (1993), Dombóvár (1993), Szeged (1999), Kecskemét (1998, 2000); Germania: Iserlohn (1990, 1994, 1995, 1996, 1999-2000, 2002, 2004, 2006), Haltern (1991), Frankfurt (1996), Ratingen (1997), Schalksmihle (1999); Slovacia, Kremnica

(1995); Cehia, Worski Hradiste (1995); Franța, Paris (2001); Italia, Ravenna (2003); Cracovia, Polonia (2006). Tabere de creație: Iserlohn, Germania (1990-2006). Lucrări în aer liber: Găiești (1990); Iserlohn (1991, 1995); Haltern (1992); Ratingen (1994, 1998); TgM (2003), București (2003). Referințe: *Népújság, Muzsa*. Lucrări în colecții particulare: România, Germania, Austria, Ungaria, Suedia, Anglia, Elveția, Franța, Belgia, Olanda, Italia, Polonia, Australia, SUA, Canada. Premiul I pentru sculptură Primăvara Studențească, CjN (1980); Premiul I la Salonul Național de caricatură, TgM (1983); Premiul Taberei Internaționale Sostó Nyiregyháza (1992); Premiul pentru sculptură din partea breslei „Barabás Miklos” (1997); Medalia Meritul pentru Învățământ (2004).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán*. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy / szerkesztette Égerházi Imre*. - Debrecen: [s. n.], 1991. - 68 p.
- *Marosvásárhely Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29*. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 237.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek*. - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 223.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel Nagy Miklós*. - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit*. - 1. köt: A - G. - Budapest, 1999. - 774 p.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu*. - București, Editura Arc 2000, 2001.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, múgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária*. - TgM: BJM, 2002.
- *Gyarmathy János / Nagy Miklós Kund*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 27 p.
- *Enciclopedia Taberei de creație „Prietenia” din Lázarea*. - Miercurea Ciuc: Editura Alutus, 2004.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan*. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 75.
- *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010*. - S.1, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010.
- *Tradíció és modernség kézfogása Szovátán / Szepes Hédi művészettörténész*. În: *Népújság(Múzsza)*, 2006. szept. 23., p. 4, 5.
- *A tél nem akadály [Gyarmathy János] / (nk)*. În: *Népújság(Múzsza)*, 2006. febr. 11, p. 3.
- *Népújság(Múzsza)*, 28 dec. 2002; 14 iun. 2003; 13 nov. 2004; 5 febr. 2005.

GYARMATI FERENC, Francisc, sportiv,

judo, lupte libere, caiac canoe, schi, antrenor, prof. de educație fizică; n. 23 nov. 1941, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas”; IEFS București (1964); Șc. superioară FILA de la Tokyo. După terminarea fac., înființează AS Comerțul; se transferă la CS TgM, înființând secția de lupte libere (1973); prof. gr. I, dir. adj. al clubului (1975-1983), membru în cons. de conducere (1983-2002). Antrenor la loturile naționale de

lupte juniori, tineret, seniori și lot olimpic (1967-1979); antrenor la lotul olimpic al Elveției (München, 1972); campion balcanic la lupte cu echipa României la Balcaniada de la Skopje (1977); peste 40 de titluri de campioni naționali, continentali, balcanici (Serégely Tibor, 1975; Traian Rus, 2003-2005; Andrei Suba, Bárdoczi Csaba, Adrian Răcoreanu, Ioan Truța, Cezar Boeru). A cucerit 4 titluri de campion național la lupte libere (1960-1964) ca sportiv la CS Steaua București. Palmares: lupte libere: vicecampion național la juniori (1958-1960), vicecampion național seniori (1960), campion național individual și cu echipa Steaua București (1961-1965), loc III la Balcaniada (1963); judo: campion municipal seniori (1961-1963), campion național seniori la prima ed. (1963); schi: multiplu campion jud. la schi alpin, loc III Campionat Național Universitar schi fond (1961); caiac-canoe: campion jud. (1964-1965). Distincții: Maestru al sportului, Cons. Național pentru Educație Fizică și Sport (1970); antrenor emerit la lupte, Ministerul Tineretului și Sportului (1992); Diplomă de onoare, Academia Națională de Educație Fizică și Sport București (1997); Medalia Meritul pentru învățământ, Președintele României (2004); „Diplomă de Onoare,” Primăria TgM, DJTS MS la Gala celor mai buni sportivi ai secolului XX (2000); Diplomă de Merit, Direcția de Sport Mureș.

Referințe:

- *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 102-103.*
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 266.*
- *Cuvântul liber*, 28 iul. 1992, p. 3; 7 febr. 2006, p. 1 foto.
- *Népújság*, 26 nov. 2001.
- *A legeredményesebb szakemberek / Szerkeszti Bálint Zsombor. În: Népújság*, 2005. dec. 29, p. 9.

GYARMATI István, actor; n. 25 iun. 1929,

Marghita, BH - m. 18 oct. 1995, TgM. Studii: Institutul de Teatru Cj. Actor la TgM, secția maghiară. Roluri: Nebunul (Heltai: *A néma levante*); Lomov (Csehov: *Leány-kérés*); Jóska (Sarkadi Imre: *Szeptember*); Ziaristul (Sebastian: *Lapzárta előtt*); Méhes György: *Széna vagy szalma*; Trenyov: *Gimnazisták*; Gow - d'Usseau: *Mélyek a gyökerek*; Zarudnij: *Szivárvány*; Caragiale: *Farsang*; Otčenašek: *Romeo, Julia és a sötétség*; Mușatescu: *Titanic vals*; Baranga: *Adam și Eva*; Dürrenmatt: *Fizikusok*; Rose: *Tizenkét dühös ember*; Csiky Gergely: *Buborékok*; Fazekas - Móricz: *Lúdas Matyi*; Méhes György: *Mi, férfiak*; Vintilă: *Álmok háza*; Barta: *Szerelem*; Móricz: *Kismadár*; Labiche: *Az olasz szalmakalap*; Brecht: *Állítsátok meg Arturo Uit!*; Szabó Lajos: *Hűség*; Shakespeare: *Regele Lear*; Gárdonyi: *A bor*, ș.a.

Referințe:

- *A Hét évkönyve. - 1982, p. 88, 208.*
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig? Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 237-238.*
- *Színháztörténeti morszák: (Teatru și munca teatrală) / Chereji Peris Teréz. - TgM: Editura Ardealul, 2002. - 137 p.*
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12.*
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune / Redactor Grid*

Modorcea - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.

GYÖRFFY András, actor; n. 1 mai 1952, Odorheiu Secuiesc, HR. Studii: Institutul de Teatru din TgM (1975). Actor la Teatrul Național din TgM (1975-). Roluri: Montano (Shakespeare: *Othello*); Edmond (Shakespeare: *Regele Lear*); Dan (Paul Ioachim: *Nem vagyunk angyalok*); Alin (Naghiu: *Pillangók a bőröndben*); Clark (Brecht: *Állítsátok meg Arturo Uit!*); Prof. Gyéres (Móricz: *Légy jó mindhalálig*), Bill Walker (Shaw: *Barbara örnagy*); Matyi (Gárdonyi: *A bor*); Bánk (Katona: *Bánk bán*).

Referințe:

- *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma / Székely Szabó Zoltán. - Bécs: Europa-Club, 1994.*
- *Találkozások Európával: Bornemissa Péter Társaság (1960-1995) / Sajtó alárendezte Szépfalusi István. - Budapest: Magvető, 1995. - 236 p., 4 p.*
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 225-226.*
- *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010. - S.I. A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 269.*
- *Cuvântul liber*, 3 apr. 2001.
- *A színház jegyesei / Nagy Botond. În: Népújság*, 2006. szept. 11., p. 1, 2.
- *Lesz-e esélyünk 100 év múlva magyarul beszélni?: Rendezvény a Kultúrpalotában / Nagy Botond. În: Népújság*, 2007. jan. 23., p. 5.
- *Népújság*, 20 mart. 2008, p. 5.

GYULAI Pál, istoric, umanist, om politic; n. aprox. 1550, Cj? - m. 10 dec. 1592, Apalina, Reghin, MS. Studii: Șc. superioară Cj (1563-1567); apoi pleacă în Italia, la Padova, unde este sprijinit de Bekes, cons. principelui Ioan Sigismund. Aici studiază filosofia aristoteliană, literatura clasică și medicina. Se întoarce în țară, fiind secretarul lui Bekes, față de care avea obligații morale. La cârma țării ajunge Ștefan Báthory, care câștigă tronul Transilvaniei. Este trimis de mai multe ori la Viena și Kosice, spre a-și ajuta stăpânul (1573-1575, 1576-1577). Devine secretar regal a lui Báthory, alături de care poartă mai multe campanii împotriva țarului Moscovei (Ivan al IV-lea) (1579-1582); a redactat scrisori, a consemnat acte statale și diplomatice. După moartea regelui (12 dec. 1586) se întoarce definitiv în țară și devine camerar principal al lui Sigismund Báthory. Primește de la el, pe lângă multe donații, și posesiunea de la Apalina (1584), unde își construiește un conac în care se stabilește și trăiește ultimii ani.

Lucrări publicate:

- *Commentarius rerum a Stephano rege adversus magnum Moschorum ducem gestarum ab anno 1580. - Cj, 1581.*

- în colaborare:

- *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről / Kovacsóczi Farkas, Bethlen Farkas, Gyulai Pál, Somogyi Ambrus, Egy ismeretlen jezsuita, Baranyai Decsi János, Szamosközy István és Enyedi Pál írásaiból. - 2. köt. - Sárkányfogak 1572-1602. - XLVI, 222 p.*
- *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről: reprint. - 2. köt. Sárkányfogak, 1572-1602. - 1993 - XLVI, 222 p.*

Referințe:

- *A magyar irodalom története: Képes díszmunka két kötetben [1906]*. - 1. köt. A legrégebbi időktől Kisfaludy K. felléptéig. - 923 p.
- *Gyulai Pál: Regény [1896]*. - 1. köt. 1-3 rész. - 430 p.; - 2. köt. 4-5 rész. - 324 p.
- *Gyulai Pál: Regény*. - 1. köt. - 188 p.; 2. köt. - 200 p.; 3. köt. - 190 p.; 4. köt. - 188 p.; 5. köt. - 251 p.
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 köt.]*. - 2. köt. A magyar irodalom a XVI. század protestáns korszakában. - 575 p.
- *A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig: 1772-1831*. - 1. köt. - VIII, 274 p.; 2. köt. - VII, 319 p.
- *A magyar irodalom története a legrégebbi időktől Bessenyei György fellépéséig*. - 1 köt. (-1526). - XIX, 358 p.; 2. köt. (1526-1772). - VIII, 503 p.
- *Erdélyország' történetei' tára: Egykoru' s magyar nyelven készített történetiratok-, levelek-, országgyűlési végzések- és törvényekből [1845]*. - 2. köt. 1566-1613.
- *Memoria Hungarorum et provincialium*. - Pars. 2. - 1776.
- *Wolfgangi de Bethlen celsissimi principis Transsylvaniae, consiliarii intimi, supremi comitis comitatus Albnensis, nec non regni cancellarii Historia de rebus Transilvanicis*. - Tomus 2. - 1782. - 576 p.; Tomus 3. - 1783. - 643 p.
- *Gyulai Pál: Regény / Irta Kemény Zsigmond*. - Budapest: Hartleben Konrad Adolf, 1847. - 5 vol.
- *Régi magyar könyvtár*. - 1. köt. Az 1531-1711. megjelent magyar nyomtatványok könyvészeti kézikönyve. - 1879.
- *Magyar történelmi évkönyvek és naplók a XVI-XVIII. századokból: Gyulafy Lestár följegyzései; Martonfalvi Imre deák emlékirata; A Pálóczy Horváth család naplója / Közli Szabó Károly, Szopori Nagy Imre*. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1881.
- *Az 1473-tól 1711-ig megjelent nem-magyar nyelvű hazai nyomtatványok jegyzéke / összeállította Szabó Károly*. - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1883 - IV, 118 p.
- *Régi magyar könyvtár*. - 2. köt. Az 1473-tól megjelent nem magyar nyelvű hazai nyomtatványok könyvészeti kézikönyve. - 1885. - XI, 751 p.; 3. köt.: Magyar szerzőktől külföldön 1480-tól 1711-ig megjelent nem magyar nyelvű nyomtatványoknak könyvészeti kézikönyve. 2. rész: 1671-1711. - 1898. - 944 p.
- *Kovacsóczy Farkas: 1576-1594 / Szádeczky Lajos*. - Budapest: A Magyar Történelmi Társulat kiadása, 1891.
- *A magyar orvosi rend története tekintettel a gyógyászati intézmények fejlődésére Magyarországon a XVIII. század végéig*. - A szerző saját kiadása - Budapest: Dobrowsky és Franke, 1894. - VIII, 555 p.
- *Gyulai Pál: Regény [1896] / báró Kemény Zsigmond*. - Budapest: Franklin-Társulat, 1896. - 2 vol.
- *A magyar nemzet története. 1-10 köt. / Acsádi Ignác*. - 5. köt.: Magyarország három részre oszlásának története 1526-1608 Magyarország három részre oszlásának története 1526-1608. - 1897. - 680 p.
- *Báró Kemény Zsigmond*. - 1. köt. - 1922. - 454 p.; 2. köt. - 1923. - 587 p.
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés*. - 2. köt. A magyar irodalom a XVI. században., 1930. - 575 p.
- *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării-Românești*. - Vol. 3.: *Acte și scrisori (1585-1592)*; Vol. 4. *Acte și scrisori (1593-1595)*. - 1932 - XXIV, 349 p.; Vol. 5. *Acte și scrisori (1596-1599)*. - 1932. - XXX, 400 p.
- *Báthory István király (Terror hostium) halálának 350-ik esztendejében / Dr. Veress Endre*. - Budapest: Magyar Mickievicz Társaság kiadása, 1937. - 379 p.
- *A Szentistváni Kéry-család: Regény / Tolnai Lajos*; előszó, szövegrajzok: Fáy Dezső. - Budapest: s.n., 1943. - 64 p.
- *Régi külföldi egyetemek magyar diákjai: Tanulmány / Dr. Nyáry Pál*. - Budapest: s.n., 1943, p. 56-64
- *Gyulai Pál / Spielmann Mihály*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 138-142.
- *Hatalom és szerep: (Gyulai Pál, az ember) / Beke Albert*. - Budapest: Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, 1994.
- *Új magyar életrajzi lexikon / Főszerkesztő Markó László*. - Vol. 2. D-Gy. - Budapest, 2001.
- *Profiluri reghinene: Dicționar bibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit; coord.: prof. Marin Șara; s.n., 2008. - 344 p.*

H

HADNAGY Gabriella, artist plastic; n. 4 iun.

1943, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; Șc. de Arhitectură și Sistematizare TgM. Este membră AAP MS (1977), membru în cons. de conducere și vicepreș. din 1982. Participă la peste 100 de expoziții în localitățile: TgM (1980, 1983, 1987, 1993, 1996-1997, 1999), Reghin, Sovata, Târnăveni, Alba Iulia, CjN, București și Sângeorgiu de MS (1987, 1997, 1999); Ungaria: Galeria Vizivarosi (1990), Pannonhalma (1991), Peks (1995), Orgovány (2002); Franța, Montevillier (1993); Suedia, Halmstad, Yumbi, Crisianstad (1996), Stockholm (2000). Are lucrări în colecții personale în România, Canada, Suedia, Ungaria, Austria, Germania, Coreea, Israel. Tabere de creație: Sovata, Seleuș, Berghia, Pănet, Mădăraș, Cund, Ungaria, Suedia.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2004, p. 31-32.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan*. - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 50.
- *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare*. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007. - 259 p.
- *Vissza a hagyományokhoz / Ferencz Melánia*. În: *Népújság*, 2006. szept. 26., p. 5.
- *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund / Nicolae Balint*. În: *Zi de zi*, aug. 2006, p. 2.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007” / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș*. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2, 1 foto.
- *De 8 Martie, invitație la „Unirea” / D.B.* În: *Cuvântul liber*, 7 mart. 2008, p. 7.

HAGEA, Victor, pictor; n. 22 iul. 1948, Lupeni,

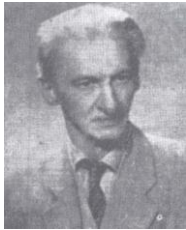
HD. Absolvent al Academiei „Ion Andreescu” din CjN, secția pictură (1973). Membru AAP din Bavaria (BBK), Societar al Salonului Independenților din Paris. Expoziții de grup reprezentative în țară și în străinătate: participare la peste 40 de expoziții de grup și saloane jud. în România (1973-1985); Bienala de pictură București (1980, 1984); Salonul de desen „Juan Miro”, Barcelona, Spania (1982); expoziția de gravură Turcia (1983); Expoziție internațională de grafică Budapesta (1983); Grand Palais, Paris (1988-1990); Musée Guimet, Paris (1988); Nicholson Institute (1989); Galerie der Künstler, München (1991); Galerie Kleiner Prinz / Baden-Baden, Brücken-Forum / Bonn (1992); Lichtenberg-Congress-Center / Berlin, Stockholm (1993); New York, Palais des Exposition (1995); Espace Tour Eiffel Branly/Paris (1995, 1997, 1999), Galerie im Altstadtthof, Nürnberg (1997); Opera Gallery Paris, New York, Singapore, Miami (2001-); Salon d'Automne, Paris. *Új Élet, Utunk* (1976-1977); *Vatra* (1976-1984); *Arta*, 3 (1983); 11 Festival International d'Art Graphique Paris-Osaka;

L'Amateur d'Art, nr.775 (1989); Who's who în Arta Internațională (1991-1998); Salon d'Automne / Paris (2002-2003); World Of Art, Issue, 5 / vol. 2, 6 / vol. 3 Opere în muzee din România și colecții particulare din Germania, Franța, Elveția, SUA, Canada, Olanda, Italia. Eueo-Ehrennadel in Silber „Ami de L'Europe” (1993); Membru corespondent al Academiei Internaționale „Greci Marino”, Vercelli, Italia (1996); Cavalier Academic, departamentul Arte.

Referințe:

- *Personalități mureșene: schițe bibliografice.* - TgM: BJM, 1981.
- *Repere ale artei plastice mureșene /* Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 76.
- *Salonul județean de arta plastică /* Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.

HAJÁK Károly, compozitor, violonist, violist,

prof.; n. 24 aug. 1886, Budapesta - m. 6 sept. 1970, CjN. Studiile muzicale la „Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola” din Budapesta (1901-1910) cu Bloch József, Kemény Reszö, Hubay Jenö (vioară), Koessler János și Herzfeld Viktor (compoziție). Prof. de vioară

la Conservatorul „Cecelits Benő” din Budapesta; la Conservatorul „Nagy Zoltán” din Debrețin (1910-1913) și Conservatorul Municipal din TgM (1913-1947); dirijor al Orchestrei Simfonice și al corului Bisericii Ref. din TgM (1924-1940); violonist în orchestra Operei Maghiare Cj (1948-1957) și în Filarmonica Transilvania Cj (1957-1961). A scris quartete, lieduri, coruri și o simfonie, interpretate la diverse concerte din țară și străinătate. Balada sa „Judith” a fost premiată la concursul „Reuniunea corală maghiară din România”. Dintre elevii săi: Halasz Tivadar, violonist la Opera din Budapesta; Landau Gizela și Nagy Stefan, acceptați la Academia din Budapesta. A susținut peste 300 de concerte și recitaluri de vioară în țară și peste hotare, a dirijat concerte simfonice și corale. Muzică simfonică: *Simfonia* (1927); *Simfonia a II-a pentru orchestră mare*; *Divertisment pentru orchestră*; *Suită pentru orchestră de coarde*. Muzică de cameră: *Sonata pentru violoncel și pian*; *Trio de coarde*; *Sonată pentru vioară și pian*; *Cvartet de coarde nr. 2*; *Cvintet pentru pian și suflători*; *Cvartet de coarde nr. 3*; *Septet pentru suflători*; *Cvartet de coarde nr. 4*; *Cvintet pentru suflători*. Muzică corală: *Judith, baladă pentru soliști și cor mixt*. Distins cu Diploma de aur a Conservatorului din Budapesta (1960).

Referințe:

- *Erdély Lexikon /* Osvát Kálmán (coord.). - Arad / Satu Mare, 1928, p. 118.
- *Erdély Monográfia.* - SM, 1934, p. 174.
- *Muzicieni români. Lexicon /* Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Kislexikon /* Csíky Boldizsár. În: *Zenatudományi Írások.* - București: Kriterion, 1977.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 160-161.
- *Zenatudományi írások, 1998 /* szerkesztette László Ferenc. - Bukarest: Kriterion, 1999. - Budapest Budapest: MTA Zenatudományi Intézet. - 248 p.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic /* Viorel Cosma. - Vol. 4. H-J, 2001. - 220 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură /* Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.

- *Új magyar életrajzi lexikon /* Főszerkesztő Markó László. - Vol. 3. H - K. - 2002. - 1280 p.
- *Hír csarnok. Haják Károly budapesti sikere.* În: *Zenei Szemle*, Tm, 7, nr. 4, febr. 1923, p. 56.
- *Hírek, Haják Karoly koncertje.* În: *Magyar Dal*, Cj, 6, nr. 1, ian. 1927, p. 9.
- *Haják Karoly szimfoniája.* În: *Magyar Dal*, Cj, 6, nr. 5, mai 1927, p. 7-8.
- *Hangversenyek. Haják Karoly hegedűművész.* În: *Magyar Dal*, Cj, 8, nr.1, ian. 1929, p. 4.
- *Hangversenyek. Zenekar hangverseny Marosvásárhely en.* În: *Magyar Dal*, Cj, 9, nr.1-2, ian., febr. 1930, p. 12-13.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean /* Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, an. 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

HALLER József, grafician, scenograf, pictor; n. 24

ian. 1935, SM. Absolvent al Lic. de Artă, Cj, secția pictură (1949-1953) și al IAP „Ion Andreescu”, Cj (1953-1959), secția sculptură, prof.: Ion Irimescu, Kós András, Vetro Artur. Pictor scenograf la Teatrul „Ariel”, TgM (1959-1999), realizând decorul, costumația și păpușile la circa 120 de spectacole; membru în conducerea UAPR, Filiala MS (1966-1994). Expoziții personale: TgM (1970, 1975, 1977-1978, 1981, 1990, 1995, 2002); SM (1975, 1981); Siegen, Germania (1979); CjN (1981); Szombathely, Ungaria (1994); Miercurea Ciuc (2003); Budapesta (2004-2005). Expoziții de grup: Barcelona, Spania, Expoziția internațională de desen „Juan Miro” (1975); Mannheim, Germania, Arta românească contemporană (1975); Maastricht, Olanda, Grafică românească (1982); Iserlohn, Germania, Tabără internațională de sculptură (1984); Cracovia, Polonia, Bienala internațională de grafică (1985); Budapesta: Artiști plastici maghiari din România (1990); Doisprezece artiști din Transilvania (1991); Expoziție de toamnă din Transilvania (1993); Expoziția artiștilor maghiari din Ardeal (1996), Arta plastică maghiară din România între anii 1965-1975 (2002); Washington, SUA, Artiști maghiari din Transilvania (1990); Marcali, Ungaria, Expoziția taberei internaționale de creație (1992); Debrecen, Szarvas, Nyíregyháza, Zalaegerszeg, Keszthely, Dombóvár (1993); Stockholm, Suedia (1994); Frankfurt, Germania (1995); Iserlohn, Germania (1995-1998, 2002-2003); Hatvan, Ungaria (1999); Kecskemét, Ungaria, Roma, Paris, Berlin, Stockholm, Budapesta, Arta plastică contemporană din TgM (2000); București (2006). Simpozioane de creație: Iserlohn, Germania, „Cultusymposion M” (1984, 1989, 1995-1998, 2002-2003); Lăzarea (1988); Tg. Secuiesc (1992); Marcali, Ungaria (1992); Zalaegerszeg, Ungaria (1993). Montări scenografice în străinătate: Bielsko, Polonia (1974); Pécs, Ungaria (1992); Eger, Ungaria (1993, 1996). Participări la festivaluri internaționale: Festivalul UNIMA Békéscsada, Ungaria (1990, 1996, 1997); Festivalul internațional, Neuchatel, Elveția (1993); Festival internațional de păpuși, Győr, Ungaria (1995); Subotita, Iugoslavia (1997); Mittelbach, Austria (1999). Membru UAPR; membru al Breslei „Barabás Miklós”, România. Distins cu Ordinul „23 August” - medalia a XX-a aniversare (1964); Diploma de Onoare a Ministerului Culturii, România (1995); Ordinul Republicii Ungare, „Crucea Mică” (1995); Ordinul

„Meritul Cultural” în grad de cavalier (2004); premii pentru scenografie: *Pui de om* de V. Eftimiu (1977), *Pasărea albastră* de M. Maeterlinck (1982), *Cartea cu Apolodor* de Gelu Naum (1983), *Ninigra și Aligru* de Nina Cassian (1985), *Fata babei și fata moșneagului* de I. Creangă (1989); Diploma UNIMA pentru cel mai bun spectacol, la festivalul internațional de la Békéscsaba, Ungaria (1990).

Lucrări publicate:

• *Arany – Alapra aranyal.* -TgM: Mentor, 2004.

- în colaborare:

• *Szó, eszme, látvány (1920-2000): Erdélyi magyar művészek írásaiból / Válogatta, összeállította és a bevezető tanulmányt írta Banner Zoltán.* - Mv.: Mentor, 2002. - 323 p.

• *A sárkány palotája: [mesék] / Haller I.bJózsef.* - Mv.: Mentor Kiadó, 2007. - 56 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Editura Meridiane, 1976, p. 225.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 102, 129, 132.
- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14 / Bevezető Sebestyén Mihály.* - Budapest: s.n., 1992. - [14] p.
- *Enciclopedia picturilor și graficienilor maghiari / Szabó Ákos.* - Királyhelme, 1993, vol.1, p. 125.
- *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus].* - Budapest: s.n., 1993.
- *Tizenhárom plusz egy Marosvásárhelyi művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály.* - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29 / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre].* - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki kicsod. Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 246.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - [Budapest]: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 234.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7.* - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel / Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1998, p. 51-58.
- *Animație la Ariel / E. Anca Rotescu, Nagy Miklós Kund.* - TgM: Editura Ariel, 1999.
- *Lexiconul de artă plastică maghiară contemporană.* - Vol. 3. - Budapesta: Editura Enciklopédia, 1999.
- *Dicționarul teatrului de păpuși, marionete și animație din România / Cristian Pepino.* - Galați, 2000, p. 79.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani / Al. Cebuc, V.Florea, Negoită Lăptoiu.* - București: Editura ARC 2000-2001. - Vol. 4, p. 83.
- *Haller József / Banner Zoltán. Monografie.* - TgM: Mentor, 2002.
- *Cuvânt, idee, spectaculozitate / Banner Zoltán.* - TgM: Mentor, 2002, p. 288-290.
- *Repere ale artei plastice mureșene.* - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 77.
- *Salonul județean de artă plastică / Doru Mureșan.* În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
- *Pe scurt cu artistul plastic Haller József / Koch Maria.* În: *Steaua roșie*, 26 iul. 1975, p. 3.
- *Népűjság*, 26 ian. 1995; 2 mai 1995.

HALTRICH, Josef, ped., filolog, culegător și editor de folclor săsesc, pr., om de cultură; n. 22 (sau 23) iul. 1822, Reghin, MS - m. 17 mai 1886, Șaeș, MS. Studii: Gimnaziul săsesc din Reghin; Lic. Evanghelic, Sighișoara (1836-1845); studii univ. de filologie clasică

și germană și de teologie la Univ. din Leipzig; audiază cursurile prof. Gottfried Hermann și Staulbaun; apoi studiază la Berlin, unde întreține relații cu Frații Grimm, Lachmann și Böckel. Prof. particular la Cj (1847) al copiilor lui Johann Bethlen; prof. la Lic. evanghelic din Sighișoara (1848); în același timp, casa părintească din Reghin este mistuită de flăcări. La 25 iul. 1869 i se încredințează

conducerea șc., timp de trei ani ocupă funcția de rector al Lic. evanghelic din Sighișoara. Se retrage la 6 iun. 1872 ca pr. în com. vecină Șaeș, fără a-și încheia opera. Paralel cu activitatea didactică elaborează numeroase lucrări de etnografie și folclor transilvan. Ca membru fondator al Soc. Humboldt se proclamă dușman deschis al misticismului, caută să explice pe baze științifice anumite fenomene ale naturii; a fost preocupat de domeniul istoriei, de evoluția și modernizarea orașelor Reghin și Sighișoara; cercetări asupra dialectului săsesc. Colaborează la *Die deutsche Mundarten, Sienbenbürgische-deutsch Tageblatt.*

Lucrări publicate:

- *Zur Geschichte von Sächsisch-Regen seit dem letzten hundert Jahren.* - BV, 1858.
- *Die Marcht und Herrschoft des Aberglaubeus in seinen vielfachen Erscheinungsformen.* - Sighișoara, 1871.
- *Zur Volkskunde der Siebenbürger Sachen. Graeser.* - Viena, 1885.
- *Tietmärchen aus dem Siebenbürgen.* - Schaffstein, Köln, 1920.
- *Siebenbürgische Tiermärchen.* - Hillgeger, Berlin, 1929.
- *Der Eisenhans Siebenbürgisch-sächsische Märchen nach Josef Haltrich*, redactat de Hans Liebhardt și Dieter Roth. - București: Editura „Ion Creangă,” 1972.
- *Sächsische Volksmärchen aus Siebenbägen.* - București: Editura Kriterion, 1974.

- în colaborare:

- *Deutsche Volksmärchen aus den Sachsenlande in Siebenbürgen, Gesammelt von.* - Berlin, 1856. - XX+337 p. (în colab. cu Fr. W. Schuster și Fr. Müller); reeditat: Sibiu, 1877; Viena, 1882.

Referințe:

- *Kronstädter Drucke 1535-1886. Ein Betrag zur Kulturgeschichte Kronstadts: Festschrift / von Julius Gross.* - Kronstadt: s.n., 1886 - IX, 197 p.
- *Istoria filologiei române cu o privire retrospectivă asupra ultimelor decenii (1870-1895): studii critice / de Lazăr Șăineanu.* - A 2-a edițiune - București: Editura Librăriei Socecu & Comp., 1895. - VII, 356 p.
- *Geschichte des Schässburger Gymnasiums von Dr. Richard Schuller.* - Sighișoara, 1896.
- *Limba română la sașii din Ardeal: studiu filologic / Augustin Bena.* - Cj: Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, 1925. - 43 p.
- *Ungarn: Eine Auswahl Ungarn betreffender Bücher in 20 verschiedenen Sprachen = Hungary = La Hongrie = A Selection of Works about Hungary in 20 different Languages = Un Choix de livres sur la Hongrie en 20 langues différentes.* - 2. Auflage - Budapest: Verlag von Béla Kemény, 1931. - 160 p.
- *Profiluri mureșene.* Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 131-140.
- *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990. - 240 p. 8 f. pl.
- *Dicționarul etnologilor români / Iordan Datcu.* - Vol. 1. A / H. - București: Saeculum I.O., 1998, p. 306.

- *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc [2002]. - Vol. 2. (1892-1904).* – 2002. - 703 p.
- *Scurt tratat de etnografie a sașilor din Transilvania / Adolf Schullerus.* - București: Meronia, 2003. - 230 p.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 4. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Nico, 2008, p. 171-172.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit.* – Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 134-137.
- *Reghin - destin și istorie / Prof. dr. Liviu Boar.* În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2007, p. 3, 1 foto.
- *Personalități și evenimente culturale ale Reghinului / Ingrid Basaraba.* În: *Gazeta Reghinului*, aug. 2005, p. 1, 3.
- *Învățământul sașilor transilvăneni (V) / Prof. Hermann Baier.* În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 2.

HANCU, Ana, cercet. șt., prof., muzeograf; n. 18

sept. 1954, Arad. Studii: Lic. de Cultură Gen. nr. 3 Arad; Fac. de Istorie-Filosofie, Univ. „Al. I. Cuza” Iași (1974-1978); curs de specializare în muzeologie, calificare expert în evaluarea bunurilor de patrimoniu (filatelie și medalistică, 2004). Dr. în istorie cu teza: *Pierderile umane și materiale în timpul revoluției și războiului civil din Transilvania la 1848-1849*, Institutul de Istorie și Arheologie „G. Bariț”, CjN (2010). A predat istorie, economie politică, filosofie la Lic. de Matematică-Fizică Turnu-Măgurele, TR (1978-1985), obținând definitiv în învățământ; muzeograf la MJM, OJPCN; șef de secție la OJPCN MS, Secția Istorie; muzeograf, specialitatea Istorie modernă în cadrul MJM. Domenii de cercetare: perioada iluministă, viața și operele lui E. Murgu, Damaschin Bojică; teme: *Lupta românilor din Ardeal împotriva deznaționalizării în sec. al XIX-lea și Revoluția de la 1848-1849 în Transilvania*, activitate concretizată prin comunicări șt. la sesiunile locale și naționale. Valorifică patrimoniul muzeal prin organizarea de expoziții, cataloage și comunicări șt. Distincții: Diploma de excelență din partea Asoc. Jud. a Cetățenilor Români, Refugiați-Strămutați, Expulzați și Deportați din Basarabia, Bucovina de Nord, Ținutul Herței și Cvadrilater, în perioada 1940-1945.

Lucrări publicate:

- *File din istoria mureșenilor. Contribuții privind istoria românilor din ținuturile mureșene în perioada 1848-1865.* - TgM: Nico, 2011, p. 354 p.
- *Drama Ardealului (1848-1849): Mărturii.* - TgM, 2012.

Studii și articole:

- *Date noi privind participarea grănicerilor transilvăneni la războaiele împotriva Franței revoluționare din 1793-1794. Colecția de documente a Muzeului de Istorie.* În: *Marisia*, 15-17, TgM, 1985-1992, p. 567-571.
- *Revoluția de la 1848-1849 oglindită în colecția de documente a Muzeului de Istorie (I).* În: *Marisia*, 23-24, 1994, p. 281-288.
- *Situația bisericilor românești din jud. Mureș după revoluția de la 1848-1849.* În: *Societatea încotro?*, 2, nr. 9, 1996.
- *Documente mureșene inedite privind revoluția de la 1848-1849.* În: *Sargetia*, Deva, 26, nr. 2, 1995-1996, p.

9-23; 28-29, nr. 2, 1999-2000, p. 57-72.

- *Două circulare trimise protopopului Elie Farago de către consistoriul din Blaj.* În: *Sargetia*, Deva, 28-29, nr. 2, 1999-2000, p. 81-84.
- *Activitatea notarială a lui Simion Bărnuțiu între anii 1834-1838.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 239-253.
- *Isaia Moldovan – Un document inedit.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 381-382.
- *Expoziția Generală Națională din 1906 – amplă manifestare a spiritului național.* În: *Marisia*, 27, 2003, p. 323-331.
- *Lupta locuitorilor din Pietriș pentru pământ în perioada 1850-1859.* În: *AAM*, 3, 2004, p. 147-163.
- *Noi informații referitoare la preotul Ioan Munteanu din Mădărașul de Câmpie.* În: *Libraria*, 2, 2003, p. 98-111.
- *Consecințe ale revoluției de la 1848-1849 în protopopiatul greco-catolic Tg. Mureș.* În: *Ziridava*, 24, Arad, 2005, p. 115-126.
- *Aspecte privind situația economică a preoților și a bisericilor românești din Ardeal în a doua jumătate a secolului al XIX-lea.* În: *AAM*, 4, 2005, p. 123-155.
- *Aspecte ale situației clerului greco-catolic din protopopiatul Tg. Mureș în primii ani după revoluția de la 1848-1849.* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, 10, 2006, p. 53-75.
- *Acțiuni de solidaritate ale greco-catolicilor din Transilvania la jumătatea sec. al XIX-lea.* În: *Apulum*, Alba Iulia, 43, nr. 2, 2006, p. 235-246.
- *Aspecte ale revoluției de la 1848-1849 în comitatul Târnava (I).* În: *Apulum*, 45, 2008, p. 241-258.
- *Ioan Bucur – un caz de spionaj în timpul revoluției de la 1848-1849.* În: *Angustia*, 13, 2009, p. 63-66.
- *Acțiuni represive întreprinse împotriva românilor de pe Valea Mureșului Superior.* În: *Reghinul Cultural*, 9, 2009, p. 120-128.
- *Pierderi materiale și umane ale românilor și sașilor în timpul revoluției de la 1848-1849.* În: *Reghinul Cultural*, 10, 2010.
- *Opoziția românilor din Scaunul Mureș față de recrutările militare din toamna anului 1848.* În: *Marisia*, 19, 2009, p. 23-33.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 622.
- *90 de ani de la nașterea României contemporane.* În: *Cuvântul liber*, 22 nov. 2008, p. 9.
- *Dr. Ana Hancu, „File din istoria mureșenilor. Contribuții privind istoria românilor din ținuturile mureșene în perioada 1848-1865.* În: *Cuvântul liber*, 15 mart. 2011, p. 1.
- *Un nou volum dedicat Revoluției de la 1848-1849.* În: *Zi de zi*, 18-20 mart. 2011, p. 16.

HANDREA, Dorin, artist plastic, pictor,

muzeograf - restaurator; n. 26 iul. 1956, Maiorești, MS. Studii: Lic. de Artă TgM (1972-1976); IAP „Ion Andreescu”, secția pictură, prof. Paul Sima (1980); curs postuniv. de restaurare, Muzeul Național de Artă București (1983-1988); bursă de restaurare, Bruxelles, Belgia (1997); atestat în restaurare pictură tempera, icoane (1988, 2000). Membru UAPR (1991); membru UAP, Filiala de

Artă Plastică Religioasă și Restaurare (1998). Muzeograf-restaurator la Complexul Muzeal MS TgM (1982-1997); restaurator, Muzeul Țăranului Român București (1997-1999). Prof. de desen, Lic. Ped., Năsăud, BN (1980-1981); lector univ. titular, Univ. București, Fac. de Teologie Ortodoxă (1999). Expoziții personale: Galeria Vatra (1981), Galeria municipală Bistrița (1982), Galeria UAP TgM (1993). Expoziție de grup: Galeria municipală Bistrița (1983); Galeria AAP Reghin (1992); expoziție de pictură Galeria Casei de Creație, Palatul Brâncovenești (2001); expoziție colectivă de icoane Galeria BRD București (2001); expoziție de pictură Galeria Muzeului Mun. București (2001); Căminul Artei București (2002); participări la expoziții de pictură municipale și republicane (1980-2004). Restaurare iconostas, proiectant și coord. executant: Biserica Sf. Nicolae București (1983-1984); Biserica „D-na Ghika”, București (1985), monument istoric (1987); Biserica „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, Fedeleșoiu, VL (1986); Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavril”, Galați (1987); Catedrala Ortodoxă TgM (1992), monument UNESCO, Biserica „Sf. Arhangheli”, Rogoz (1997); Biserica „Sf. Nicolae” (Brâncoveanu); Biserica „Sf. Nicolae”, Făgăraș (1998-1999); Biserica „Sf. Ilie” Gorgani, București (1999-2000); Biserica „Sf. Nicolae”, Probotă, SV (2000); Biserica „Sf. Spiridon Nou”, București (2000); restaurare pictură interioară: Catedrala „Sf. Iosif” din București (1987-1988); Biserica de lemn a Mănăstirii „Sf. Ilie” din Toplița; Biserica „Sf. Maria”, Voivodeni MS (1991); Biserica „Înălțarea Domnului” TgM (1993-1994); Biserica de lemn „Sf. Maria” Techirghiol, CT (1995-1996); Biserica de lemn „Sf. Nicolae”, Lăpușna (1999-2000, 2004). Participă și colab. la diverse programe de restaurare artă monumentală. Piese restaurate și lucrări de artă în colecții particulare din România, Canada, SUA. Distins cu Premiul Național pentru restaurare al UAP (2003).

Referințe:

- *Repertoriul specialiștilor din muzee, 1994 = Directory of museum professionals.* - Ed. a 2-a. - București: CIMEC, 1994. - 143 p.
- *Cuvântul liber*, 11 sept. 1993, p. 3.
- http://www.unibuc.ro/ro/cdev_dorhandrea_ro

HANDREA, Iustin, colecționar de artă populară,

învățător, muzeograf, om de cultură; n. 12 apr. 1905, Maiorești, MS - m. 23 oct. 1973, Căpușul de Câmpie, MS. Studii: Șc. prim. în sat; Lic. din Reghin, Șc. Normală din TgM (1923-1928). Învățător, mai întâi la Bozed, apoi la Porcești (1933) și Maiorești, desfășoară activitate în Despărțământul Reghin, prin cercurile culturale de la Maiorești și Porcești (Vălenii de MS). În câțiva ani, la Maiorești s-au zidit o școală, o biserică, un cămin cultural, o casă a tineretului, s-a amenajat o bibliotecă model, o sală de citire, un muzeu etnografic, grădiniță și cantină școlară, cursuri agricole și horticoale, s-au ținut șezători săptămânale, s-a jucat teatru, s-a cules folclor. Pe lângă munca de culturalizare, se dedică studierii monografice a satelor de pe Valea Mș Superior, în special Maiorești, influențat pozitiv de cercetările sociologice ale prof. D. Gusti. Se refugiază în 1940 la

Șc. țărănească de la Grid-Făgăraș, apoi la București, unde constituie Căminul Cultural „Avram Iancu” al refugiaților ardeleni în București (1941), ajutați de dir. Fundației Regale „Regele Mihai I”, Octavian Neamțu. După război, lucrează ca inspector gen. cultural sătesc în cadrul Fundației Culturale Regale, având sarcina de a controla căminele culturale și muzeele sătești. Desființându-se Astra și Fundația Culturală Regală, activează în Ministerul Agriculturii, apoi ca învățător în diferite șc. din București și din țară.

Lucrări publicate:

- *Școala țărănească de la Grid-Făgăraș, principii și realizări.* - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, s.a.
- *Trei ani cu refugiații ardeleni.* - București: Fundația Regală „Regele Mihai I”, s.a.
- *Muzeul școlar.* - București: EDP, 1957. - 700 p.
- *Material didactic pentru științele naturale și agricultură.* - București: EDP, 1966.
- *Căminul cultural Maiorești - principii și realizări*, 4 volume, 1300 p. (manuscris).
- **în colaborare:**
- *Versuri pentru Ardeal* (antologie). - București: Fundația Regală „Mihai I”, s.a.
- *Cronica șezătorilor duminicale ale căminului cultural „Avram Iancu” din 1. primul an de activitate - 17 aug. 1941-17 aug. 1942 / sub îngrijirea și cu un cuvânt introductiv de Iustin Handrea.* - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, [1942]. - 298 p.
- *Cronica șezătorilor duminicale ale căminului cultural „Avram Iancu” din al doilea an de activitate - 17 aug. 1942-17 august 1943 / cronicari: Ion Groșanu, Ioana Gabor.* - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, [1943]. - 416 p.
- *Cronica șezătorilor duminicale ale căminului cultural „Avram Iancu” din al treilea an de activitate-17 aug. 1943-17 august 1944 / cronicari: Ion Groșanu, Iosif Morușan, Nicolae Modorcea, Iustin Handrea.* - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, 1944. - 339 p.

Referințe:

- *Muzeul Iustin Handrea, Calendarul mântuirii*, 1937.
- *Iustin Handrea: un colecționar de artă populară / Ilie Dăianu.* În: *Curentul*, nr. 3961, 1939.
- *Iustin Handrea: Un om, un destin, o operă / Melinte Șerban.* În: *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1994 - p. 159-177.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” 1999. - 180 p.
- *Mărturie prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940) / Melinte Șerban.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999, p. 113-115.
- *Philobiblon mureșean / Dimitrie Poptămaș.* - TgM: BJM, 2003, p. 196.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților / Melinte Șerban.* - TgM: Editura Ardealul, 2006.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei / Marin Șara, Ilie Frandăș.* - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Căminul Cultural „Avram Iancu” al refugiaților ardeleni din București / Cornel Albu.* În: *Aciunea*, 22 sept. 1943.
- *În amintirea lui Iustin Handrea / Octavian Neamțu.* În: *Albina*, nr. 1, 3 ian. 1974.
- *Iustin Handrea, muzeograf modern / Valer Pop.* În: *Vatra*, 14, nr. 1, 1986, p. 8.
- *Căminul Cultural „Avram Iancu” al refugiaților ardeleni din București / Melinte Șerban* În: *Marisia*, 23-24, TgM, 1994, p. 505-522.

• Târgu-Mureș și presa culturală / Melinte Șerban. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 81-89.

HANER, Georg Jeremias, episcop evanghelic, teolog, istoric sas; n. 17 apr. 1707, com. Saschiz, MS – m. 9 mart. 1777, com. Biertan, SB. Studiază la Jena. După 1730 activează în învățământ și biserică la Mediaș. Superintendent (episcop) al bisericii săsești după 1759. Opera sa istoriografică cuprinde remarcabile cercetări în domeniul istoriei politice, bisericesti și literare a Transilvaniei. A strâns un imens material documentar inedit și a alcătuit instrumente de lucru indispensabile cercetării istoriei României din veacurile XVII-XVIII.

Lucrări publicate:

• *Das königliche Siebenbürgen*. - Erlangen, 1763. - 298 p.

• *De Scriptoribus rerum Hungaricarum et Transylvanicarumscriptisque eorundem antiquioribus, ordine chronologico digestis, adversaria*. - Vol. 1. - Viena, 1774, XXIV, 284, 25 p.; Vol. 2, SB, 1798, II, 506 p.; Vol. 3 a rămas necunoscut.

În manuscris:

• *Das fürstliche Siebenbürgen; Analecta historica defectuum historiae Transilvaniae* (4 vol.).

• *Sylloge Historiam Hungariae et Transilvaniae civilem tractantium Collectio* (11 vol.).

Referințe:

• *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 kötetben]*. - 4. köt.: *A magyar irodalom a XVIII. században*. - Budapest: s.n., s.a. - 956 p.

• *Memoria Hungarorum et provincialium*. - Pars. 2. - 1776.

• *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - București: Cugetarea – Georgescu Delafraș, 1940, p. 388.

• *Enciclopedia istoriografiei*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 167.

• *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achzenten Jahrhundert* / Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.

• *Lexikon der Siebenbürger Sachsen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen*. - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.

• *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849* / Szabó Miklós, Szögi László. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.

HARAG György, regizor, traducător (opere artistice); n. 4 iun. 1925, Marghita, BH

- m. 7 iul. 1985, TgM. Studii: Șc. gen. Oradea; IAT „Szentgyörgyi István, Fac. de actorie și regie, CjN (din 1946). Membru în Cons. de conducere al Teatrului Maghiar de Stat CjN (din 1949); membru fondator al Teatrului din Baia Mare; dir. Teatrului Maghiar de Stat SM; angajat al Teatrului TgM (1969); membru al Teatrului Maghiar de Stat CjN (1962); regizorul Teatrului de Sat Ploiești (1963-1966); se reangajează la Teatrul din TgM (1966); revine la Teatrul Maghiar de Stat din CjN (1975). A montat piesele: *Hamlet* de Shakespeare (1959), *Mansarda* de A. Gehri (1957-1958) și *Vassa Jeleznova* de M. Gorki (1957-1958), pe scena Teatrului SM; *Azilul de noapte*, la Teatrul Maghiar din Cj; *Ziariștii* de Al. Mirodan, la Teatrul Secuiesc din TgM (1961); *Casa care a fugit pe ușă* de P. Vintilă, TgM, secția maghiară (1972-1973) și la Naționalul Cj (1976-1977); *Jocul ielelor* de Camil Petrescu la TgM,

secția maghiară (1972-1973); *Moartea lui Tarelkin*, secția română, TgM și *Formidabilul Ghedeon* la secția maghiară (1966-1967); *Bocet pentru un fir de praf rătăcitor*, la secția maghiară a Teatrului Național TgM (1976-1977) și *Înainte de potop* (1971); *O stea pe rug*, la Teatrul Maghiar Cj (1971-1972); *Iubita mea* (1982); *Iubirile lui Platonov*, la TgM, secția maghiară (1967-1968) și *Livada de vișini*, la secția română (1985); *Omul în roabă* de P. Everac, Teatrul Maghiar din Cj (1964-1965); *Turnul mi-l aleg eu* de Páskándi Géza, Teatrul Maghiar din Cj (1972-1973); *Iubire* de Barta Lajos, secția maghiară, TgM (1974-1975). Unul dintre ultimele sale spectacole a fost *Procesul* de Suhovo-Kobálin, montat la Teatrul de comedie București. A montat în multe teatre din țară și străinătate. Trupa „Harag György” a secției maghiare din Teatrul de Nord SM îi poartă numele.

Referințe:

• *Elogiu regizorului* / Horia Deleanu. - București, Editura Meridiane, 1985, p. 115.

• *Teatru cu lume* / Amza Săceanu. - București, Meridiane, 1985, p. 157.

• *Omló egek alatt; arcképvázlatok és tünődések gyászországban* / Sütő András. - Budapest: Kriterion, 1990. - Bukarest: Szépirodalmi Könyvkiadó. - 278 p.

• *Hamlet a bántott félhez tartozik: az erdélyi magyar színház két évszázados történetéből: esszé* / Kántor Lajos. - [Budapest]: Héttorony Könyvkiadó, [1990]. - 87 p.

• *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál; a borítólapon és a rajzokat Horváth Gyöngyvér készítette. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991. - 207 p.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírást, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 183-184; Vol. 3. Kh-M, 1994, p. 490-491.

• *Harag György színháza* [Harag György szerepei és rendezései c. függelékét összeállította Váli Ilona]. - Budapest: 1992. - 363 p.

• *Az élet és halál kapujában* / Sütő András. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1993. - 459 p

• *Teatrul, la timpul prezent: Marile Spectacole* / Dinu Kivu. - București: Editura Eminescu, 1993. - 340 p.

• *Függőhíd: közérzetkrónika* / Kántor Lajos. - Pécs: Jelenkor Kiadó, 1993. - 287 p.

• *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *A későfés gyöngédsége* / Tompa Gábor. - Kv.: Komp-Press, 1995. - Korunk Baráti Társaság. - 160 p.

• *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek]* / Oláh Tibor. - Mv.: Impres, 1996. - 170 p.

• *Száműzött szavak temploma: publicisztikai írások, esszék, tanulmányok* / Páskándi Géza. - Budapest: Codex Print Kiadó és Nyomda Kft., 1998. - 296 p.

• *Bohócruhában. Kolozsvár és Szatmárnémeti magyar színjátszás 1965-1989* / Darvai Nagy Adrienne. - Mv.: Mentor, 1998. - 255 p.

• *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* / Ion Văduva Poenaru (coord.). Vol. 2. - București, Geneze, 1999, p. 69-70.

• *Korfordaló: (tanulmányok, esszék, kritikák az irodalom, a színház és a képzőművészet köréből)* / Szakolczay Lajos. - Budapest: Széphalom Könyvműhely, 1999. - 479 p.

• *Rendezte: Harag György* / Szerkesztette Nánay István. - Budapest: Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet, 2000. - 319 p.

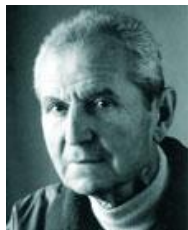
• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002. - p. 13, 16, 24, 27, 28, 44, 45, 47, 52, 53, 54, 61, 62, 65, 66, 68, 70, 71-73, 81-94, 106, 123, 155, 177, 182, 184, 186, 187, 188, 189, 191, 196-197, 200, 203-204, 205, 206, 207, 208, 221-224, 226, 228, 237, 244.

• *Színház-történeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz; [utószó]: Gáspár Sándor. - TgM: Editura Ardealul, 2002. - 137 p.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

- *A minden és semmi gazdája: Színház az ezredvégén* / Kacsir Mária; Szerkesztette János házy György. - Mv.: Mentor, 2002. - 403 p.
- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - Vol. 3. H - K. - 2002.
- *Kis / Harag / könyv: Emlékpóba: riportok, jegyzetek, interjúk Harag Györggyel* / Marosi Ildikó. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2005. - 126 p.
- *Personalități chujene (1800-2007)*. Dicționar ilustrat. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 249.
- *Intervi cu Gheorghe Harag* / Ludmila Patlanjoglu. În: *Teatrul*, 1985, p. 14.
- *Harag György szatmárnémeti rendezései: Emlékezés születésének 80. és halálának 20. évfordulóján* / Csirik Csaba. În: *Erdélyi Napló*, 2005. júl. 19., p. 2.

HARAGOS Zoltán, artist fotograf, fotoreporter; 9

mai 1929, Acățari, MS. Studiile liceale la TgM (1949). Fotoreporter la redacția *Vörös László* TgM (1959-1974); fotoreporter la Redacția *Új Élet* TgM (1974-1990). Este membru fondator al Fotoclubului TgM (1953). Din anul 1959 alege profesia de fotoreporter. Încearcă să surprindă fiecare moment din viața umană: bucuria, tristețea, munca, solemnitatea, fie la țară, fie la oraș. Din 1957 este membru AAFR. A organizat peste 10 expoziții personale. Unele dintre fotografiile sale fac parte din patrimoniul muzeelor din Paris și Santa Fe. Expoziții de artă fotografică naționale și internaționale: peste 700 din 1956 până în prezent. Obține 365 premii și medalii. În anul 1965, Federația Internațională de Artă Fotografică îi conferă titlul de Artiste FIAP (AFIAP), iar în 1976 Excellence FIAP (EFIAP).

Lucrări publicate:

- *Emberközelen: Haragos Zoltán: EFIAP - fotóművész*; Szerkesztés: Haragos Zoltán. - Mv.: Impress, 2004. - 120 p.
- **în colaborare:**
- *A Tîrgu Mureș-i kultúrpalota* / Traian Dușa; A fényképeket Haragos Zoltán készítette. - București: Meridiane, 1970. - 52 p.
- *Palatul culturii din Tîrgu Mureș* / Traian Dușa; Fotografii: Haragos Zoltán. - București: Meridiane, 1970. - 56 p.
- *Biblioteca Județeană Mureș* / Autori: Dimitrie Poptămaș, Mészáros Iosif; Fotografii: Haragos Zoltán, Lakatos Lajos. - TgM, 1979. - 64 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán; [fotók Csomafay Ferenc, Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán, Marx József, et al. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Heródes napjai: naplójegyzetek az erdélyi magyarok exodusáról, 1984-1987 naplójegyzetek az erdélyi magyarok exodusáról, 1984-1987* / Sütő András; a borítón Haragos Zoltán fotója. - Debrecen: Csokonai Kiadó, 1994. - 462 p.
- *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz*. - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.
- *Facultatea de Farmacie din Târgu-Mureș: 50, 1948-1998 = A Marosvásárhelyi Gyógyszerészeti Kar; foto Haragos Zoltán*. - TgM: Mentor, 1999. - 327 p.
- *Fülesek és fejszések között* / Sütő András; fotók: Haragos Zoltán, Pati Nagy Bence. - Mv.: Impress, 1999.

- 186 p.

- *Albert László: [album]* / Előszó: Banner Zoltán; Sebestyén Mihály; János házy György; fotók: Haragos Zoltán. - Mv.: s.n., 2000. - 34 p.
- *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000 - Mv. - 140 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM*. - TgM: Lyra, 2001. - 72 p.
- *Lumini și umbre: Tendințe coloristice în pictura maghiară între 1810-1920: Festészeti irányzatok a magyar képzőművészetben 1810-1920 között = Árnyak és fények*. Fotografii = fényképezetek: Mester Tibor, artist fotograf, Galeria Națională Maghiară = Fotóművész, Magyar Nemzeti Galéria; Haragos Zoltán, artist fotograf EFIAP = fotóművész. - Ediție bilingvă româno-maghiară - TgM: s.n., 2002. - 64 p.
- *50 éves a Marosvásárhelyi fotóklub: 1953 - 2003* / Szerkesztette és összeállította Bálint Zsigmond; A borítón Haragos Zoltán művészfotójának felhasználásával Bálint Zsigmond tervezte. - Mv.: Lyra, 2003. - Mv. Fotóklub. - 49 p.
- *Gyöngvirágtól lombhullásig: emlékkönyv: 50 éve alakult a Mv.i Székely Népi Együttes gyermekegyüttese / Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán és Marx József fotóival*. - Mv.: Lyra, 2007. - 106 p.

Referințe:

- *Sibiu '90: Salon internațional de artă fotografică: [album]*. - SB: s.n., 1990. - 62 p.
- *Sibiu '92: 5th International Photographic Salon: [album]*. - SB: s.n., 1992. - 52 p.
- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography from Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994*. - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș*. Mv. Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt. - s. l.: s.n., [1994]. - 5 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 247.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]*. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997*. - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - 44 p.
- *International Exhibition of Photographic Art*. - Vol. 3. Master's Show '99 Romania. - 1999 - Pro Novum Cultural Association. - 19 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM*. - TgM: Lyra, 2001, p. 24-27.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Mv. (23 Iunie - 21 Iulie 2001)* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 Iulie - 30 August 2001): TgM: Catalog. - TgM = Mv.: s.n., 2001 - Székelyudvarhely. - 76 p.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 122.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini*. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Din activitatea artiștilor fotografi tîrgumureșeni*. În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.
- *Haragos Zoltán. Ákosfalva, 1929*. În: *Székelyföld*, 3, nr. 2, 1999, p. 147-161.

HARDING UDVAR, Maria, artist plastic, sculptor; n. 16 mart. 1976, Târnăveni, MS. Studii: Academia Regală de Artă, Londra, Hereford College of Art and Design, Foundation Studies (Art and Design), Diploma with Distinction-Londra, Anglia (2002-2003);

Hereford College of Art-BA (Hons) Contemporary Applied Arts, Londra (2006-). Trăiește și creează la Londra.

Referințe:

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 215, 326.

HARȘIA, Ioan, avocat, primar, om politic; n. 12

apr. 1872, Milășel, MS - m. 26 iun. 1953, Reghin, MS. Studii: Gimnaziul din Blaj (cl. I-VIII, 1883-1891), absolvit cu rezultatul „bun”; lic. și studii juridice la Cj; Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1891-1892, 1894-1895), practicant la Tabla Regească din TgM, primește diplomă

de avocat. Dr. în drept, Univ. din Cj. Se stabilește la Reghin, unde luptă pentru progresul cultural al reghinenilor. Membru al Astei (1902), secretar, vicepreș., apoi dir. al Despărțământului Reghin (1910-1914). Înființează agenturi culturale ale Astei și biblioteci populare în sate: Ibănești, Râpa de Sus, Râpa de Jos, Idicel, Cașca, Hodac, Teleac, Filpișu Mare, Chiheru de Jos, Chiheru de Sus, Urisiu de Jos și alte localități; susține expuneri culturale. Membru fondator al Reuniunii învățătorilor gr.-cat., vicepreș. al Comitetului filial din Reghin al Soc. pentru crearea unui fond de teatru român; s-a implicat în primele încercări de înființare a Soc. meseriașilor români. Prizonier în Rusia; a făcut parte din corpul voluntarilor ardeleni. În casa lui, sediu CNR al jud. MS-Turda, s-au zămislit și finalizat ideile Unirii de la 1918 pentru această zonă. Rol important în crearea și activitatea Cons. (Senatului) Național Român comitatens MS-Turda; secretar CNR, Reghin și membru în biroul acestuia. Membru în Comisia Centrală electorală a jud. MS-Turda pentru alegerile din 1919. A activat în PP (1920-1932), PNA (1932-1935), PNC (1935-1938); senator în Parlamentul României (1920-1922, 1926-1927); primar al muncipiului TgM (22 oct. 1920-22 dec. 1922); preș. Cons. Jud. MS; membru în conducerea Ligii antirevizioniste din jud.; colab. al lui Octavian Goga; membru în Comitetul pentru ridicarea statuii lui Avram Iancu în TgM (1925); preș., Soc. Tinerimea Română din Reghin (1920-1923); preș., Comitetul șc. al Gimnaziului român de stat din Reghin. A fost preș. Asoc. funcționarilor administrativi, Secția jud. MS, secretar, apoi membru al Baroului avocaților din jud. MS; delegat în Cons. superior al Uniunii avocaților; membru al Soc. meseriașilor români din Reghin (1912); membru al Camerei de industrie și comerț din TgM; jurist consult al jud. MS-Turda; membru în cons. de adm. de la „Mureșeana”, institut de credit și economii S.A. Reghin; „Cartea Românească din Valea Târnavei” SA Târnaveni; „Technică” SA TgM, „Helios”, Fabrică de împletituri și tricotaje, SA TgM, „Transilvania” și altele. A publicat articole în revistele *Glasul poporului*, *Glasul Mureșului*, *Drum drept*. Distins cu Ordinul „Coroana României” în gradul de Ofițer și Medalia „Meritul Comercial” și Industrial, cls. I.

Referințe:

• *Dare de seamă asupra Aduării Generale de constituire a Uniunii orașelor din România ținută în Cluj la 11 iunie 1922* / Întocmită de Dr.

Emil A. Dandea secretarul Uniunii. - Cj.: s.n., 1922. - 59 p.

• *Ki Kicsoda? Az erdélyi és bánsegi közélet lexikonja*. - Tm-Arad, 1931.

• *Monografia orașului Târgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 195, 196, 198, 199.

• *Politics and political parties in Roumania*. - London: International Reference Library Publishing Co, 1936. - 560 p

• *Sub stindardul Astei. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului, 1919-1939* / Vasile Netea. - Reghin: Editura Despărțământul Astra, 1939, p. 2, 13, 16-17.

• *Román kultúrelét a magyar Erdélyben* / írta Pusztai-Popovits József. - Pécs Intézetének kiadványai: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1942. - 77 p.

• *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1943, p. 71.

• *1918. Gărzile naționale române din Transilvania* / Gheorghe Unc, Augustin Deac. - București, 1978, p. 180.

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 390.

• *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 25, 38, 39, 40, 41, 44, 45, 48, 49, 53, 57, 58, 78, 79, 100, 102, 109, 115, 116, 125, 127, 133, 144, 146, 151, 152, 156, 164, 176, 177, 181, 185, 186.

• *Făurirea statului național unitar român, 1918*. Vol. 2 / Ștefan Pascu. - București: 1983, p. 182.

• *1918 la români: Documentele Unirii*. - Vol. 7: 1989, p. 130-132, 165, 196, 267, 442; Vol. 9: 1989, p. 8, 15, 16.

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 146-149.

• *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996, p. 438.

• *125 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara. În: *Astra Reghineană*. - Reghin, 1999, p. 32-34, 37, 40-42, 44-45, 51-57.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 105-117.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 137-138.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 567-572.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 13.

• *Șematism*. - Blaj, 1911, p. 187-188.

• *Personalități politice românești în închisorile comuniste: Dr. Ioan Harșia* / Traian Bosoancă. În: *Jurnalul de Mureș*, nr. 25 (7-13 aug. 1995), p. 3, 2 foto.

HARȘIA, Iustin, Iustinianus, prof. de istorie; n.22

dec. 1869, Milășel, MS - m. 6 oct. 1923, TgM. Studii: Gimnaziul luteran Reghin; Lic. rom.-cat. TgM (cls. a V-a); Lic. gr.-cat. Blaj (1889); Academia Teologică Blaj (2 ani), continuând la Budapesta, obținând diplomă de teolog (1893); Fac. de Filosofie a Univ. Cj (1896); obține diplomă de prof. de istorie și lb. germană pentru șc. secundare (1898). Prof. suplinitor la Șc. superioară reală din Körmöczbánya (Ungaria) (15 mart. 1897-1 sept. 1898); prof. definitiv la Șc. reală superioară din Odorhei (-1916); prof. la Skalica și Körmöczbánya până la 1 iun. 1919, când este numit prof. titular la Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM. (1919-1923). Prin Ordinul Direcției Regionale Cj este numit dir. al Lic. „Al. Papiu Ilarian”, TgM (15 apr. 1920-1 aug. 1920).

Lucrări publicate:

• *Anuarul liceului „Al. Papiu Ilarian” pe anul 1919-*

1920. - TgM, 1920.

Referințe:

- *Sub stindardul Astei. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului, 1919-1939* / Vasile Netea. - Reghin: Editura Despărțământul Astra, 1939.
- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani.* - TgM: s.n., 1994, p. 57.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 199.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani* / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2009.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Nico, 2011, p. 63.

HARȘIA, Teodor, pictor; n. 8 mart. 1914, Filpișul

Mare, MS - m. 18 mart. 1987, CjN, CJ. A studiat cu intermitențe în cadrul atelierului condus de prof. Catul Bogdan la Șc. de Arte Frumoase, Cj (1929-1932); IAP „Ion Andreescu” Cj (1952). Și-a perfecționat cunoștințele de specialitate efectuând copii după Grigorescu, Andreescu, Luchian, aflate în Pinacoteca „Virgil Cioflec”, deschisă public la Cj în 1933. A executat comenzi de pictură pentru firma Gratz (1931-1944). A profestat în cadrul Catedrei de Pictură și Grafică a IAP „Ion Andreescu”, Cj (1950-1970). Expoziții personale: Cj, Sala Prefecturii Cj (1953), retrospectivă la Galeriile Fondului Plastic (1948, 1953, 1962, 1974), Muzeul Național de Artă, CjN (1984); București, TgM, Tulcea (1984). Expoziții colective: a participat la sinteza artei ardelenice, Cj (1939); expozițiile artiștilor români din Transilvania de Nord, deschise la Cj (1942, 1943); București, expoziții republicane; expoziții regionale, jud., omagiale, festive, organizate de Filiala CJ a UAP, al cărei membru devenise în 1950. Referințe: cronici în presă și prefete de catalog semnate de Bologh Edgar, Banner Zoltán, V. Beneș, Petru Comarnescu, Livia Drăgoi, Viorica Herdean, Negoită Lăptoiu, Murădin Jenő, Fănuș Neagu, Francisc Păcurariu, Alexandra Rus, Salamon László, Raol Șorban, Ion Vlasiu. A primit Medalia de argint la Festivalul mondial al tineretului, Varșovia (1955).

Referințe:

- *Teodor Harșia* / Mihai Voichin (Lörincz Ernő). - Cj, 1942.
- *Pictori Clujeni* / Mircea Țoca. - București, 1972.
- *Teodor Harșia* / Negoită Lăptoiu. - București, 1980.
- *Incursiuni în plastica românească* / N. Lăptoiu. - CjN. - Vol. 2, 1987.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. Vol. 1. - București: Editura ARC 2000, 1996, p. 100.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 142.
- *Monografie Fărăgău 2004 la 647 de ani de la prima atestare documentară a localității* / Corneliu Anca, Vasile T. Suci. - TgM: Aurora, 2004, p. 96-104.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și stalinisti* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.
- *Personalități clujene (1800-2007): dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 249-250.

HĂRĂȘTEANU, Pompeiu, cântăreț de operă; n.

14 sept. 1935, Gheorgheni, HR. Studii: Șc prim. la Luduș; Șc. de cântăreți bisericești la Cj; Lic. de muzică Cj; Conservatorul de Muzică „Ciprian Porumbescu” București (1958). După două premii obținute la

concursurile internaționale de canto este invitat la Opera din Bonn (1968-1971). Debutază în spectacolul *Lohengrin* la Opera Română (1971), angajat, apoi dir. general al Operei Române (1994-1997). Prof. la IATC București (1982); prof. la Univ. de Muzică București (1990); prof. la Univ. „Ovidius” Constanța (1997). Roluri: Gremin în *Evgheeni Oneghin*; *Aida*; *Flautul fermecat*; *Norma*; *Zaccharia din Nabucco*; *Don Pasquale*, apoi Filip din

Don Carlos; *Mefisto din Faust*, *Trubadurul*. Prezent în aproape 5000 de spectacole pe scenele marilor orașe ale lumii. „Cetățean de onoare” al orașului Luduș (1995). Premiul ATM (1983); Premiul II la Concursul Erkel (Budapesta, 1960); Premiul II la Concursul de la Shertogenbosch (Olanda, 1965); Premiul II la Concursul „George Enescu” (București, 1967); Premiul I la Concursul „Francisco Vinas” (Barcelona, Spania 1968); „Ordinul Muncii,” cls. I (1983); premiul „Talentul pus în slujba Componisticii Naționale” (1983); premiul „Glorie în arta lirică” (1988); premiul acordat de Uniunea Interpretărilor Muzicali din România și Diploma de Excelență acordată de Comisia Română pentru UNESCO; Diploma „George Stephănescu”; Diplomă 10 pentru România (2010). Casa de Cultură din Luduș îi poartă numele (2007).

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007. - 259 p.
- *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Nico, 2008, p. 278.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. - CjN: Editura Mega, 2009, p. 82-84.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 630.
- *Un proiect de mult așteptat: Casa de Cultură „Pompeiu Hărășteanu” din Luduș* / Mircea Ghebolean. În: *Cuvântul liber*, 15 febr. 2006, p. 2.
- *Maestrul Pompei Hărășteanu, omagiat la Luduș de concetățenii săi* / Ioan A. Borgovan. În: *Punctul*, 20-26 febr. 2006, p. D7, 3 foto.
- *Pompeiu Hărășteanu: 70 de ani de viață. 50 de ani dăruți cântului* / Mircea Ghebolean, Alex Cristescu Daniel Nicoară. În: *Cuvântul liber*, 18 ian. 2006, p. 6, 4 foto.

HÂRLAV - MAISTOROVICI, Sanda

Valentina, prof. de pian, muzicolog; n. 19 ian. 1955, TgM. Studii: Lic. de Muzică CjN (1974); Fac. de Instrumente-Canto, Conservatorul „Gh. Dima” CjN (1978); Fac. de Lb. și Literatura Română, secția germană, Univ. București (1978-1983), licența (1986). Dr. în muzicologie. Prof. de pian, Lic. de Artă Ploiești (din 1978); colab. lector univ., Fac. de Muzică, BV (1991-1994); lector univ. (1994) și titulară din 1996 la Univ. de Muzică, București. Publică articole, cronici muzicale, recenzii, interviuri și studii de specialitate în *Făclia* (CjN), *Napoca universitară*, *Flamura Prahovei*, *Prahova*, *Ploieștii*, *Jurnalul de Prahova*, *Azi*, *Tribuna*, *Revista nouă*.

Referințe:

- *Personalități prahovene. Dicționar bio-bibliografic*. - Ed. a 2-a. - Ploiești: Editura Premier, 2002, p. 178-179.

HEIM István, caricaturist; n. 1972, TgM. Studii:

Lic. de Artă TgM, secția grafică; AAV „Ion Andreescu”, CjN. Expoziții personale: Apollo TgM (1985). Participă la olimpiadele de artă, tabăra internațională, Szank, Ungaria. Premii: Premiul I, Timișoara (1987); Premiul III, București (1988); Premiul II, SM (1990).

Referințe:

• *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1995, p. 41-42.

HEISS, Susanne, cercet. șt., cadru didactic univ.,

istoric; n. 20 ian. 1938, com. Bălcaciu, AB. Studii: Fac. de Istorie, București (1971). Cadru didactic univ., IPed. TgM (1971-1983); cercet. șt. în domeniul istoriei, ICSU TgM (1983-1991). Publică numeroase studii. Este membru AAP MS (1996); este traducătoare atestată

pentru beletristică din lb. română în lb. germană. Expoziții personale: Mosbach, Germania (2002, 2004, 2006); Sala de expoziții Unirea, TgM (2006). Expoziții de grup și colective: Sala „Unirea” TgM; expoziții de pictură colectivă dedicată zilelor de 1 și 8 Martie; Salonul jud. de primăvară, Salonul anual de pictură (1996-2007). Tehnici folosite: acuarelă uscată și guașa.

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 52.

• *Expoziție de pictură la Sala Unirea / ISM. În: 24 ore mureșene*, 11-13 nov. 2006, p. 4, 1 foto.

HEITER Georg (György), muzician, dirijor,

fotograf; n. 21 iun. 1871, Reghin, MS - m. 13 mart. 1947, Reghin, MS. Studii: face mai multe călătorii la Viena și München, unde își perfecționează studiile muzicale. Activează ca fotograf la Reghin și în orchestra filarmonică a orașului, apoi la BV, unde devine dirijor la Liederkrantz. Se întoarce la Reghin, își deschide un atelier foto, lucrările sale fiind apreciate de Regele Ferdinand. Este dirijor la Männergesangverein din Reghin; din 1905 conduce timp de 40 de ani corul Magyar Polgári Dalkör. Acest cor obține numeroase premii: Budapesta, 27 iun. 1912, TgM, 7-8 sept. 1927, Sighișoara, 4-6 aug. 1928. În cadrul concertului omagial Franz Schubert (27 dec. 1929) a prezentat o compoziție proprie. Este omagiat (25 de ani în fruntea corului) de Asoc. Muzicală Reghineană, de Fanfara orașului, de Biserica Ref. din Filpișul Mic, de la Apalina, din Breaza și Biserica Rom.-Cat. din TgM. Primește Medalia de aur pentru fotografiile expuse la București (1928).

Referințe:

• *Lexikon der Siebenbürger Sachen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen.* - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.

• *A régeni magyarság művelődéstörténete* / Bíró Donát, Nagykorós: Arany János Múzeum, 1996. - 194 p.

• *Fényképészek és műtermek Erdélyben 1839-1916: Tanulmány és okmánytár* / Miklósi-Sikes Csaba. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Alapítvány, 2001. - 448 p.

• *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 124.

HELTMANN, Heinz, prof. de muzică, dirijor; n.

Mălângrav, SB - m. TgM. Licențiat în muzică la Cluj, Viena și Dresda. A predat muzica și a condus corul elevilor și orchestra Lic. „Sf. Vasile” din Blaj, iar apoi prof. și dirijor de cor la Lic. „Al. Papiu Ilarian”, TgM (1929-1940). A compus opere muzicale: *Buciumana*, *Potpuriu*,

Marș festiv și poemul muzical *Anotimpurile*. A publicat studii și comentarii de istoria operetei, a artei muzicale românești și a muzicii moderne în revista *Scânteieri* din TgM.

Referințe:

• *Anuarul Liceului de Cultură Generală „Alexandru Papiu-Ilarian” din Țirgu-Mureș pe anul școlar 1969-1970.* - TgM, 1970, p. 92.

• *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani* / Vasile Dragoș, Iulian Boldea, Mihai Monoranu, Iulius Moldovan. - TgM: s.n., 1994.

• *Mărturiile prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999, p. 182.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 278-279.

• *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani* / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2009, p. 42.

HELLWIG, Wilhelm, Hillwig, Wilhelm

Samuel; istoric, prof.; n. 24 dec. 1832, Reghin, MS - m. 1924, Reghin, MS. A absolvit gimnaziul la Sighișoara (1854); a studiat teologia și șt. naturii la Univ. din Tübingen și Berlin. În 1856 a debutat ca învățător, apoi în 1864 a devenit prof. de istorie. Cariera didactică timp de 50 de ani, din care 45 de ani a fost rector al Șc. Evanghelice din Reghinul-Săsesc (1861-1906), și-a dedicat-o dezvoltării șc. (ridicarea ei de la nivel de șc. prim. la cel de gimnaziu cu 4 cls.), cercetării istoriei Reghinului și împrejurimilor sale în ziarul local *Sächsisch - Regener Wochenblatt*; a editat anuarul șc., care cuprindea informații privind activitatea șc., lucrări și studii șt. și istorice.

Lucrări publicate:

• *Completări la „Contribuții la istoria Reghinului săsesc și a împrejurimilor sale”.* - 1916.

Studii și articole:

• *Die Entwicklung der Sächsisch-Regner evangelischen Knabenschule seit dem Jahre 1848.* În: *Programm der evangelischen Unter - Realschule in Sächsisch-Regen, 1864-1865*, p. 7-31.

• *Der Flosshandel auf dem Mieresch.* În: *Programm der evangelischen Unter - Realschule in Sächsisch-Regen.* - 1865-1866, p. 7-21.

• *Geschichte, Beschreibung und Einweihungsfeier des neuen Gymnasialgebäudes dervangelischen Kirchengemeinde in Sächsisch-Regen.* În: *Programm des vierklassigen evangelischen, 1895.*

• *Einweihungsfeier des neuen Gymnasialgebäudes der evangelischen Kirchengemeinde in Sächsisch-Regen,* ibidem, 1893-1894.

• *Beiträge zur Geschte von Sächsisch-Regen und seiner Umgebung*. În: Sächsisch.Regner Wochenblatt, 1913, 1914, 1916, 1920; în: *Sächsisch-Regner Nachrichten*, 1921.

• *Verzeichnis der Plebane und Pfarrer der Gemeinden der Sächsisch-Regner Kapitels*. În: *Sächsisch-Regner Wochenblatt*, 1908, 1909, 1910.

Referințe:

• *Wilhelm Helwig*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 150-151.

• *Wilhelm Helwig / Dr. Ioan Chiorean*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 8. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2006, p. 271-276.

• *Wilhelm Samuel Hellwig: Personalități reghinene*. În: *Gazeta Reghinului*, 18, nr. 9 (sept. 2008), p. 4.

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș*. - Vol. 4: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 176-177.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit*. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 140-141.

HENCZ József, compozitor, dirijor, prof.; n. 30 nov. 1942, Reghin, MS. Studii muzicale la Conservatorul „G. Dima” din Cj (1960-1965) secția ped. (1962-1969) secția compoziție, cu Sigismund Toduță (contrapunct, fugă, compoziție), Jódal Gábor, Erwin Junger (armonie), Wilhelm Demian (orchestrație), Jagamas János (forme muzicale), Nagy István, Dorin Pop (dirijat coral), Emil Simion (dirijat orchestră), Nina Panieva-Sebessy (pian). Prof. de muzică la Lic. din Huedin, jud. CJ (1965-1966); prof. și corepetitor la Lic. de Coregrafie din CjN (1966-1973); dirijor la Ansamblul folcloric „Mureșul” din TgM (1973-1980). În prezent este prof. la UAT TgM. Are numeroase compoziții: muzică de teatru, muzică vocal-simfonică, muzică simfonică, muzică de cameră, muzică corală, muzică vocală, prelucrări de folclor, discografie. Muzică de teatru: *Egyszer volt, hol nemvolt*, operă basm în trei acte, libret (1970); *A halász*, balet de cameră cu acompaniament de pian, (1971); *A sikoly*, balet într-un act, libret de Eva Maksay, Opera Română, CjN (1973); *Tomi és az állatok*, muzică pentru teatru de păpuși, libret de Lajos Seress, Oradea, Teatrul de păpuși (1975); *Ludas Matyi*, muzică pentru teatru de păpuși, text Mihály Fazakas, Oradea (1979); *Sinucigașul*, muzică pentru piesa lui Mihail Erdmann, Teatrul Național TgM (1979). Muzică vocal-simfonică: *Noaptea soarelui* (1969), oratoriu scenic pentru povestitor, soprană, mezzosoprană, bariton, cor de copii, cor de femei, orgă și orchestră, versuri E. Jebeleanu, *Surâsul Hiroșimei*, Filarmonica, TgM; *Marcia forrata* (1971), cantată pentru povestitor, soprană, bariton, 3 clarinete și orchestră de coarde, versuri Miklós Radnóti, Filarmonica TgM; *Înalț mugurilor vieții un cânt* (1974), cantată pentru bariton, cor mixt și orchestră, versuri de Andrei Ionescu, Filarmonica din Galați; *Lupényi ballada 1929* (1976), cantată pentru mezzosoprană, cor mixt și orchestră, versuri Sándor Kányádi, Filarmonica TgM; *Ballada a lányról, aki legyőzte a halált* (1982), poem-cantată pentru bas, cor mixt și orchestră, versuri de Zoltan Márki. Muzică simfonică: *Muzică pentru coarde și percuție* (1973); *Concert pentru orchestră de coarde* (1977); *Sonată concertantă pentru violenă optimă, viobasă și orchestră de coarde* (1978); *Suită pentru 15*

violine (1980); *Concert pentru contrabas și orchestră* (1980); *Concert pentru orgă și orchestră* (1983). Muzică de cameră: *Sonata nr.1 pentru pian* (1966); *Cvartet de coarde* (1968); *Convergențe I-IV* (1969), pian solo; *Cvintet pentru suflători* (1969); *Sonata brevis pentru violoncel solo* (1971); *Sonata nr. 2 pentru pian* (1976); *Pezza quasi una cadenza* (1978), clarinet solo; *Concert-scoală pentru violoncel și pian* (1980); *Trei miniaturi pentru vioară și pian* (1982). Muzică corală (selectiv): *Trei madrigale* (1968), cor de femei, versuri de poeți persani, în românește de Al. Macedonski; *A munka* (1974), cor mixt, versuri de István Komzsik; *Fényes hajnalok* (1974), cor mixt; *Békés csillagok*, cor mixt (1974); *Anotimpuri* (1979), suită pentru copii, versuri Andrei Ionescu; *Köszöntő* (1983), cor de copii. Muzică vocală: *Cantata lirică* (1967), pentru bariton, flaut, 2 clarinete, oboi, fagot, versuri de Imre Horváth; *Destinderi* (1968), cicluri de 4 lieduri pentru bariton și pian, versuri N. Labiș; *6 Lieduri* (1980), pentru soprană și pian, versuri de József Attila. Prelucrări de folclor: *Négy kibédi népdal* (1975), pentru tenor și orchestră populară; *Két juhásznoéta* (1978), pentru bariton și orchestră populară; *Három gyergőszentmiklósi népdal* (1978), pentru mezzosoprană și orchestră; *Négy nyárádmenti népdal* (1978), pentru bariton și orchestră populară; *Öt moldovai csángó népdal* (1978), pentru mezzosoprană și orchestră populară; *Gyimesi népdalok* (1980), pentru mezzosoprană și orchestră populară; *Bukovinai csángó népdalok*, (1981), pentru mezzosoprană și orchestră populară; *Maros megyei népdalok* (1981), pentru mezzosoprană și orchestră populară. Discografie: *Prelucrări de folclor*. Distins cu premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor (1984).

Referințe:

• *Brockhaus Riemann. Zenei Lexikon*. - Vol. 2 (G-N). - Budapest: Zeneműkiadó, 1984.

• *Magyar és Nemzetközi Ki Kicsoda*. - Budapest: Biográf Kiadó, 1990.

• *Ki Kicsoda Aradtól?*. - Csíkszeredáig: Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 1996, p. 251.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda 1997*. - Oradea, CjN: Scripta, 1996, p. 239.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda*. - Oradea: Scripta, 2000, p. 284.

• *Repertoriul general al creației muzicale românești / Mihai Popescu*. - București: Editura Muzicală. - Vol. 1, 1979; Vol. 2, 1981.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 227-228.

• *Muzicieni din România / Viorel Cosma*. - 10 Vol. 1989-2009. - București: Editura Muzicală. - Vol. 4. 2001.

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș / Traian Dușa*. - TgM: Nico, 2008, p. 251.

• *Hencz József / Dénes Simon*. În: *Utunk*, CjN, 8, 1973.

• *Négyezemközti Hencz József zeneszerzővel / Erdélyi Lajos*. În: *Új Élet*, București, 4, 1980.

• *Prime audiții / Carmen Cârnci*. În: *Muzica*, București, 32, nr. 4, 1982.

• *Lucrări camerale în premieră / Costin Cazaban*. În: *Muzica*, București, 32, nr. 9, 1982.

• *Hencz József / Terényi Ede*. În: *Igaz Szó*, TgM, nr. 9, 1983.

• *A zenében újrafogant gondolat / Metz Katalin*. În: *A Hét*, București, 5, 1984.

• *Egy díjazott versenymű ürrügén*. În: *Vörös Zászló*, TgM, 2 mart. 1985.

• *Succese pe portativ / Claudiu Negulescu*. În: *Flacăra*, București, nr. 6, 12 febr. 1988.

HERDEAN, Nicolae, prof. de filosofie; n. 17 mai 1939, Ianosda, BH - m. 22 apr. 2006, TgM. Studii: Șc. elem. în com. Ianosda, BH; Col. Ped. Oradea (1956); UBB, CjN, Secția filosofie (1978). Dr. în filosofie, cu teza: *Analiza structurală a formelor mișcării și clasificarea științelor*, CjN (1978). Asist. univ. la I Ped.c de 3 ani; lector univ. la același institut (1967-1976); prof. de filosofie și șt. sociale la Lic. Electromureș (1976-2004). Publică numeroase articole pe teme de specialitate în: *Revista de filozofie, Vatra, Cuvântul liber*; red. șef la publicația *Societatea încotro?* Se numără printre cei care au înființat PSD-ul în TgM (1992-1993). Referințe: *Vatra*, 1972.

Lucrări publicate:

• *Somnambulismul principiilor*. - TgM: Editura Ansid, 2005. - 182 p.

Referințe:

• *Somnambulismul principiilor* / Florin Ciotea. În: *Cuvântul liber*, 13 apr. 2005, p. 4.

• *Nicolae Herdean (1939-2006). In memoriam* / Prof. Vasile Rus. În: *Cuvântul liber*, 3 iun. 2006, p. 6.

• *Neostoitul doctrinar social-democrat a plecat dintre noi* / Dr. Cornel Podar. În: *Cuvântul liber*, 3 iun. 2006, p. 6, 1 foto.

HERDEAN, Viorica, istoric de artă; n. 25 apr. 1943, Sînpaul, MS. Studii: Șc. elem. Sînpaul (1950-1957); Lic. „Unirea” TgM (1957-1961); UBB, CjN, Fac. de Istorie, Secția istoria artei (1962-1967); specializare în artă decorativă, București (1978). Muzeograf la Muzeul de artă al MJM (1967-1999), șefa secției de artă a MJM; unde se ocupă de organizarea de expoziții personale, retrospective, tematice legate de valorificarea patrimoniului muzeal, expoziții de îmbogățire a patrimoniului de artă. Colecția muzeală *Valori plastice transilvănene în contextul artei românești*, pe bază de donații, obținute prin efort personal, pictorii: Th. Harșia, Aurel Ciupe, Eugen Gâscă. Cercetare în domeniul artei românești și maghiare; participă la Expoziția „Bordi Andras” de la Galeria Națională Budapesta, urmată de conferință; la sesiuni anuale de comunicări: București (1974), Galați (1978), SB (1998) ș.a. Membră în Soc. Istoricilor de Artă din Transilvania și Banat, Soc. Culturală „Romulus Guga”, Soc. Culturală „Avram Iancu”. A organizat expozițiile Muzeului de Artă în perioada 1967-1999: Nagy István (1972), Gheorghe Petrașcu (1974, 1976), Pericle Capidon (1986), Nicolae Grigorescu (1987), Aurel Ciupe (1985), Eugen Gâscă (1985), Th. Harșia (1985), Th. Aman (1992), Gheorghe Olariu (1994); tematice: *Stil și personalitate în colecția muzeală* (1994), *Artă și credință, simbolurile unității noastre* (1991). A fost consilier pe probleme de muzeologie și artă vizuală (1996-1999). Publică studii și articole în *Vatra, Cuvântul liber*.

Lucrări publicate:

• *Omagiul lui Nagy István = Nagy István Emlékiállítás. Expoziție retrospectivă organizată cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la nașterea artistului*. TgM, 20 mai - 20 iunie 1973. Catalog. - TgM: Muzeul

de Artă, 1973. - 195 p.

Studii și articole:

• *Expoziție retrospectivă Teodor Harșia*. În: *Steaua roșie*, 1 nov. 1975, p. 3, 1 foto.

• *Expoziție retrospectivă Bordi András*. În: *Steaua roșie*, 16 nov. 1975, p. 3.

• *O expoziție inedită*. În: *Steaua roșie*, 27 dec. 1975, p. 3.

• *Expoziția sculptorului Miholcsa József*. În: *Steaua roșie*, 15 iul. 1978, p. 3.

• *Expoziția cu lucrări din colecția Elisabeta și Gheorghe David*. În: *Steaua roșie*, 20 apr. 1984, p. 2.

• *Radu Ceonța (10 noiembrie 1946 - 13 decembrie 2006)*. În: *Cuvântul liber*, 15 dec. 2006, p. 15.

Referințe:

• *Istoria muzeelor din România* / Ioan Opreș. - București: Editura Museion, 1994, p. 113.

• *Repertoriul specialiștilor din muzee, 1994 = Directory of museum professionals*. - Ed. a 2-a. - București: CIMEC, 1994. - 143 p.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

HERLEA, Ioan Emil, prof. de lb. și literatura română, animator cultural; n. 25 iun. 1943, Turda, CJ. Studiile la Zau de Câmpie, Galda de Jos, AB; Lic. nr. 1, actualmente Col. N „Mircea Eliade” Sighișoara; IPed. de 3 ani (1966). Prof. de lb. română la Șc. Gen. din Chimitelnic, astăzi satul Cipăieni, MS; Șc. Gen. din Biou, com. Albești (1967-1990); Șc. Gen. din Sighișoara (1990-2000). Obține gradul I în 1983. Pe lângă activitatea la catedră desfășoară o bogată activitate cultural-artistică; cu ansamblul pregătit, obține Premiul special al juriului la Festivalul Național de folclor „Scoica de aur” de la Constanța.

Lucrări publicate:

• *Exerciții și teste de limba română pentru capacitate*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2002.

• *Exerciții de analiza frazei pentru gimnaziu*. - TgM: Casa de Editură Mureș, 2003.

• *Cum scriem, cum vorbim românește*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2004.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură Mureș, 2006. - 321 p.

• *Dascăli mureșeni: Ioan Emil Herlea* / Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 13 apr. 2006, p. 2.

HERȚEA, Iosif, etnomuzicolog, folclorist; n. 22 mart. 1936, Baia Mare, MM. Șc. primară în Târnăveni, MS (1943-1950); studii lic. muzicale (violoncel, 1950-1955) la Cj; Conservatorul din București (1955-1960). Cercet. șt. la ICED București (1960-1980); concomitent, lector la Fac. de Muzică a Univ. din Brașov (1970-1973); muzeograf principal la Muzeul Etnografic al Transilvaniei CjN (1980-1990). Colaborator la *Anuarul de folclor, Contemporanul, Izvestia na Instituta za muzicovanje* (Sofia), *Îndrumătorul cultural, Muzica, Revista de etnografie și folclor, Revue roumaine, Tribuna*. După 1990 s-a mutat în Germania.

Lucrări publicate:

• *Romanian Carols.* - Bucharest: The Romanian Cultural Foundation Publishing House, 1999. - 304 p.

- în colaborare:

- *Folclor coregrafic din Bihor.* - Oradea: CCP. - Vol. 1, 1968. - 433 p.; Vol. 2, 1970. - 421 p.
- *Tradiții și obiceiuri românești. Anul Nou în Moldova și Bucovina.* - București: EPL, 1968. - 219 p., 106 foto.
- *245 melodii de joc.* - TgM: CCP, 1970. - 128 p.
- *La dalba cetate.* - Tulcea, 1975.
- *Șueră iarba, cântă lemmul.* - București, 1981.

Studii și articole:

• *Șuerașul de cucută.* În: *Revista de Etnografie și Folclor*, București, 9, nr. 4-5, 1964, p. 503-508.

Referințe:

- *Dicționarul etnologilor români* / Iordan Datcu. - Vol. 1. A / H. - București: Saeculum I.O., 1998, p. 313.
- *Iosif Herțea - vrăjitor de sunete ciudate* / Marinela Țepuș și Andreea Dumitru. - București: s. n., 2004. - 192 p.
- *Constantin Costea, „Folclor coregrafic din Bihor”* / Eugenia Crăciun. În: *Revista de Etnografie și Folclor*, 15, nr. 2, 1970, p. 173-175.
- *Iosif Herțea - Almási István, „245 Melodii de joc”* / Adrian Vicol. În: *Revista de Etnografie și Folclor*, 16, nr. 2, 1971, p. 174-179

HERȚIOGA, Aurel, plastician, prof. de desen și

educație plastică; n. 13 febr. 1932, Sighișoara, MS. Studii de arte plastice în București. Prof. de arte plastice la gimnaziile „Octavian Goga” și „Radu Popa”, la Lic. „Joseph Haltrich”, Col. N „Mircea Eliade”, la Șc. nr. 6 și 4 din Sighișoara. Participă la expoziții de artă plastică organizate la Sighișoara și TgM; expoziția permanentă la Gimnaziul „Octavian Goga” din Sighișoara: *Port popular, case, țesături, ceramică din diferite zone ale țării*; este autorul portretelor pictate: Horia Teculescu, Miron Neagu, Radu Popa, Joseph Haltrich. Prof. evidențiat și gr. I. Înainte de 1989, a deținut funcția de preș. al Comitetului Mun. Sighișoara. A fost red. șef al ziarului *Glusul Cetății* (1990-2000); red. anuarului școlar *Viața noastră* (2001-2002) al Șc. Gen. Nr. 1, publicație distinsă cu premiul întâi la faza jud.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 107-108.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 3: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Nico, 2008. - 399 p.
- *Aurel Herțioaga. Talente mureșene* / Dorin Borda, Romeo Soare. În: *Cuvântul liber*, 11 apr. 2006, p. 2.

HETREA-JINGA, Cornelia, Jinga-Hetrea

Cornelia, artist plastic; n. 13 dec. 1953, Hetiur, MS. A absolvit Lic. Ped. Este membră AAP MS din 1993. Expoziții personale: TgM, Sala „Unirea”; expoziții tematice: *Lacrimi de flori* (1994), *Flori cu suflet de femeie* (1999, 2000), *Departee, aproape*, în Alabama, SUA (2003), *Un zâmbet și o floare*, Sângeorgiu de MS, Biblioteca Gimnaziului (2005). Expoziții de grup: TgM, Sala „Unirea”; a realizat ilustrații și coperti pentru cărți; a publicat în revista „Târnava”. A participat la Tabăra de pictură în ulei pe

pânză de la Sovata (1997). Tehnica: pictură în ulei pe pânză.

Lucrări publicate:

- *Culorile și gramatica lor. Povestea elementelor plastice și a celor de cromatologie.* - TgM, 2000.
- *Arta istețului.* - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2002.
- *Prietenul meu, vântul.* - TgM: Nico, 2008. - 110 p.
- *Mărul și Luna-Bună.* - TgM: Nico, 2009. - 88p.
- *Și în vacanță sunt elev.* - TgM: Nico, 2010. - 74 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 32.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 53.
- *Festivalul de poezie de dragoste „Prima iubire”, ediția a II-a* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2008, p. 2.

HINTEA Mariusz, Hintea Szabó Máriusz,

grafician; n. 16 apr. 1975, TgM. Studii: Șc. Gen. Nr. 18, Lic. de Artă TgM, secția grafică (1985-1993); Fac. Arte Plastice, Univ. de Vest Tm, secția Grafică (1995-2000); studii aprofundate Tm (2001-2002). Membru UAPR. Expoziții: Szank, expoziție în memoria graficianului Gy Szabó Béla, Ungaria (1991); Galeria de Artă a Palatului Culturii TgM; Szank (1992), Gömörözölös, Ungaria (1992-1996, 1998); Miskolc, Putnok (1995); „Metamorfoze”, Căminul de Bătrâni Timișoara (1996), Macea, Arad (1996); Student Fest, Tm (1997-2000); Salonul Anual de Desen la Galeria Delta, Arad și Muzeul de Artă, Tm expoziție intitulată „10 ani de la revoluția din Timișoara” (1999); Tabără internațională și expoziție la Borsec (2000); Muzeul de Istorie, Tm (2002); Berghia, MS, tabără și expoziție (2004, 2005); Centrul de Cultură Italiană, Szeged, Ungaria (2004, 2005); Tanulmányi és Információs Központ, Szeged (2007). Grafician pe calculator: Illustrator CS, Adobe Photoshop CS, QuarkPress Passport, Indesign Cs, Word. Membru UAP MS; membru al Fundației Artiștilor tineri din Szeged (Lajtorja).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Hódmezővásárhely megyei jogú város.* Borító és kiadványterv: Hintea Máriusz. - Hódmezővásárhely, 2005. - 120 p.

Referințe:

- *Négy évszak* / Baranyai Antal. - Hódmezővásárhely, 2005.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 78.
- *Bienala de Desen, Galeria Delta*, 1999.
- *Catalogul Fundației Artiștilor Tineri Creatori.* - Szeged, 2004, 2005, 2007.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadása, 2010, p. 287.

HÖCHSMANN, Johannes, istoric; n. 24 aug.

1841, Măgheruș, com. Nadeș, MS - m. 15 febr. 1905, SB. Studii gimnaziale la Sighișoara; univ. la Jena (istorie și teologie). Prof. la Sighișoara, apoi pr. în mai multe sate din regiunea Târnavelor (după 1869). Contribuții de înaltă ținută șt. în domeniul istoriei politice și culturale a

veacurilor XVI-XVIII.

Lucrări publicate:

- *Die Commandirenden Siebenbürgens in den Jahren 1704 und 1705. Zur Geschichte der Rákóczy'schen Revolution.* - Mediaș, 1877. - 64 p.
- *Die historische Bedeutung des Jahres 1520.* - Mediaș, 1883. - 94 p.
- *Johannes Honter, der Reformator Siebenbürgens und des sächsischen Volkes.* - Viena, 1896. - 124 p.

Studii și articole:

- *Studien zur Geschichte Siebenbürgens aus dem 18. Jh.* În: AVSL, 11, 1873, p. 252-310; 16, 1880, p. 28-157.
- *Zur Geschichte der Gegenreformation in Ungarn und Siebenbürgen.* În: AVSL, 26, 1895, p. 522-560; 27, 1896, p. 162-260.
- *Siebenbürgische Geschichte im Zeitalter der Reformation.* În: AVSL, 35, 1908, p. 336-384; 36, 1909, p. 5-239.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 173.

HODOȘ, Iosif, Hodoșiu Iosif; istoric, om politic,

scriitor; n. 28 oct. 1829, Bandul de Câmpie, MS - m. 27 nov. 1880, SB. Studii: Șc. prim. și gimnaziul la TgM; filosofia la Lic. din Blaj, având prof. pe Bărnăuțiu; Fac. de Drept din Cj (1845-); Fac. de Drept din Viena (1849-). Dr. în drept, Padua (1852). Membru fondator al Soc. Academice

Române (22 apr. 1866), vicepreș. al secției istorice. Participă la Revoluția de la 1848-1849, secretar al Marii Adunări de la 3/15 mai 1848, viceprefect, ia parte activă și la luptele cu arma; este unul dintre fruntașii mișcării naționale a românilor transilvăneni, militând pentru promovarea în șc. și în administrație a lb. române. Practică avocatura la SB, vicecomite al comitatului Zarand (1861); deputat în Camera legislativă a Ungariei, unde susține înființarea unui teatru național român; prefect al legiunii Clujului; referent în senatul șc. al consistoriului archid. în SB. S-a numărat printre fondatorii Astrei; a fost primul preș. al Soc. pentru un Fond de Teatru; a desfășurat o susținută activitate publicistică, colaborând la numeroase ziare ale vremii. Traduce: *Descrierea Moldovei și Istoria Imperiului Otoman* de D. Cantemir (1876), *Principiile dreptului naturii, Istoria dreptului roman, Răsunetul din Munții Apuseni ai Transilvaniei.*

Lucrări publicate:

- *Cuvânt de bună venire a junimei române către P.S. Episcop Șaguna...* - SB, 1850.

- *Românii și constituțiile Transilvaniei.* - Pesta, 1871.

- în colaborare:

- *Din corespondența lui Simeon Bărnăuțiu și a contemporanilor săi / Enea Hodoș.* - SB: s.n., 1944. - 134 p.

Studii și articole:

- *Discurs despre literatură și belle arti, în ședința dela 15 Sept. 1868.* În: *Analele Academiei*, Tom. I, București, 1878.

Referințe:

- *Mișcarea teatrală la noi în anul 1900 / Vasile Goldiș.* - S.I.: s.n.,

s.a., p. 49-176.

- *Protocolul sinodului arhidiecezei greco-orientale române din Transilvania ținut la anul 1880.* - SB: s.n., 1880. - 137 p.
- *Dicționarul contemporanilor / Dimitrie R. Rosetti.* - București: Editura Lito-tipografiei „Populara”, 1898. - 207 p.
- *Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale românilor de sub coroana ungară.* - Vol. 3. - 1905. - IV, 864 p.
- *Matricula et Acta Hungarorum in Universitatibus Italiae Studentum / Colegit et editat Dr. Andreas Veress.* - Vol. 1.: *A paduai egyetem magyarországi tanulónak anyakönyve és iratai (1264-1864).* - 1915. - XXIV, 332 p.
- *Desvoltarea ideii unității politice a românilor: lecții făcute la Universitatea din București / N. Iorga.* - București: Editura Casei Școalelor, 1915. - 100 p.
- *Academia Română: Memoriile Secțiunii Literare.* Seria III, Tomul VII. - București: Cultura Națională, 1927-1936.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - 3 vol. - București: Cultura Națională, 1929.
- *Cronici și istorici români din Transilvania: Școala Ardeleană / I. Lupaș.* - Vol. 2. - Craiova: Editura „Scrisul Românesc”, 1933, p. 243-472
- *Studii și documente literare [1931] / I. E. Torouțiu.* - Vol. 5. *Junimea*, 1934. - LXXXVI, 468 p.
- *Istoria românilor / N. Iorga.* - Vol. 9. *Unificatorii.* - București: s.n., 1936-1940. - 401 p.
- *Oameni din Bihor 1848-1918 / Teodor Neș.* - Oradea: s.n., 1937. - 653 p.
- *Catalogul publicațiilor Academiei Române: 1867-1937.* - București: Academia Română, 1937. - 216 p.
- *Chipuri din Săcele / George Moroianu.* - București: Fundația Culturală Regală „Principele Carol”, 1938. - 216 p.
- *Timotei Cipariu și ASTRA / Ștefan Manciulea.* - Blaj: s.n., 1943. - 140 p.
- *Dr. Zaharie Pop un erou și martir al neamului / Nicolae Albu.* - Blaj: s.n., 1943. - 23 p.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale / Dr. Ștefan Pascu.* - Blaj: s.n., 1944.
- *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből / Dr. Mikó Imre.* - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.
- *Cercetări: cu privire la trecutul școalelor confesionale ortodoxe române din Ardeal / E. Hodoș.* - SB: s.n., 1944.
- *Mărturii culturale bihorene / Vasile Vartolomei.* - Kv. - Cj: Editura ziarului „Tribuna Ardealului”, 1944. - 496 p.
- *Literatura Transilvaniei: Studii, articole, conferințe / Ion Breazu.* - [București]: Casa Școalelor, 1944. - 365 p.
- *Teatrul românesc în Ardeal și Banat, 1919-1944: volum editat de Teatrul Național din Cj cu prilejul împlinirii unui sfert de secol de activitate / Dr. Aurel Buteanu.* - Cj: Teatrul Național din Cj, [1944]. - 432 p.
- *Istoria bibliografiei române / Barbu Theodorescu.* - București: Fundația Regele Mihai I, 1945. - 272 p.
- *Thalia română: contribuții la istoricul teatrului românesc din Ardeal, Banat și părțile ungurene. vol. 1 / Ștefan Mărcuș.* - Tm: s.n., 1945. - 496 p.
- *Profiluri mureșene. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu.* - TgM, 1971, p. 179-192.
- *Conștiință națională și acțiune politică la românii din Transilvania / Keith Hitchins* - Vol. 1. - (1700-1868). - 1987. - vol. 2. (1868-1918). - 1992.
- *Bibliografia istorică a României / Gheorghe Hristodol, Ludovic Báthory, Gheorghe Iancu.* - Vol. 7. 1984-1989. *Bibliografie selectivă.* - 1990. - 412 p.
- *Românii din Ungaria de azi în presa din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea (1821-1918): documente / Maria Berényi;* ediție îngrijită de Vasile Voia. - Gyula: Editura Noi, [1992]. - 221 p.
- *Prezențe românești în Italia / George Lăzărescu.* - București: EDP, 1995. - 168 p.
- *Iosif Hodoș: viața și activitatea sa / Ioan Chiorean.* - TgM: Mica Doris, 1996. - 207 p.
- *Idealul unității naționale în presa românească / Victor V. Grecu.* - CjN: Dacia, 1996. - 203 p.
- *Istoria Academiei Române în date (1866-1996) / dr. Dorina N. Rusu.* - București: Editura Academiei Române, 1997. - 631 p.
- *A szabadság Debrecenbe költözött: tanulmányok 1848/49 történetéhez / Szerkesztette Takács Péter.* - Debrecen: Erdélytörténeti Alapítvány, 1998. - 431 p.

- *O istorie deschisă a presei române: 1575-1925* / Ion Iliescu. – Tm: Mirton, 1999. - 220 p.
- *Istoria României: Transilvania* / Coordonator dr. Anton Drăgoescu. - Vol. 2. (1867-1947). – 1999. - XXXII, 1644 p.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. – Ed. anastatică. - București: Saeculum I.O., 1999, p. 398.
- *Vasile Pârvan: efigia cărturarului* / Al. Zub. - Ed a 2-a. - Iași: Junimea, 2001. - 422 p.
- *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astei* / Teodor Ardelean. - CjN: Editura Limes, 2009, p. 58, 65, 68, 125, 127, 130, 227, 229, 248, 249, 251.
- *Iosif Hodoș (1829-1880)* / Dr. Ioan Chiorean. În: *Steaua roșie*, 24 oct. 1979, p. 2.
- *Iosif Hodoș* / Dr. Chiorean Ioan. În: *Steaua roșie*, 30 mai 1981, p. 3, 1 foto.

HOLTZLI, Cristina, actriță, regizor; n. 2 iun.

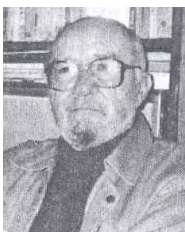

1972, Reșița, CS. Studii: Institutul de Teatru, UBB CjN (1998); modul postuniv. ped. UPM TgM (2005-2006); masterat, regia spectacolului, UAT TgM (2006-2008). Actriță, Teatrul Național TgM, Compania „Liviu Rebreanu” (1998-); prof., curs de teatru, Clubul Copiilor (2006-2007); prof., arta dramatică, Lic. „Al. Papiu Ilarian” (2006-2008). Roluri, Teatrul Național TgM: *Angustias*, în *Alge*, o adaptare după *Casa Bernardei Alba* de F. G. Lorca, regia Radu Ifrim (2002); *Ulita*, în *Pădurea*, de A. Ostrovski, regia Alexandru Colpacci (2003); *Magda*, în *Clinica amanților*, de John Chapman și Dave Freeman, regia Claudiu Goga (2010); *D-na Webb*, în *Orașul nostru*, de Thornton Wilder, regia Elena Morar; *Ameida* Theatre Londra, Teatrul Național București, Teatrul Național „Lucian Blaga”: *Omor în Catedrală* de Thomas Eliot, regia Mihai Mănițiu; Teatrul „La MaMa” New York, Teatrul Dramatic Lodz, Polonia, Teatrul „Odeon” București: *Spovedanie la Tanacu*, regia Andrei Șerban (2007-2009); Teatrul „G. A. Petrulescu” Reșița: *Coborând dintr-o poveste*, regia Vilceanu Gheorghe, *Napoleon era fată*, regia Eugen Vancea (1992); Teatrul „Ariel” TgM: *Nina*, în *Requiem*, regia Geta Potcoava, *Ileana Cosânzeana în Tinerețe fără bătrânețe și Merele de aur*, regia Tudor Chirilă (2008). Regie: *Macbeth* de W. Shakespeare (1997); *Domnișoara Julia* de A. Strindberg (1998); *Revizorul* de N.V. Gogol (2007); *Ignoranții* de Dumitru Solomon (2007); *Antigona* de Sofocle (2008); *Nevasta evreică* de Bertholt Brecht (2008)

Referințe:

- Baza de date BJM
- CV

HOREA, Mihai, pictor; n. 25 mart. 1926, Petea de

Câmpie, MS. Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” din București, cu întrerupere (1946-1950, 1968-1970) cu N. Dărăscu, C. Ressu, M. H. Maxy. La BV este unul dintre elevii preferați ai lui Mattis-Teutsch; cursuri de vară, Academia din Perugia, Italia (1969). Debutază în 1953 la BV. Participă la expoziții colective: București (1969), anuale de stat și la manifestări de artă peste hotare: Praga

(1967); Paris (1968); Torino (1969); Toulon (1973). Expoziții personale: București (1964, 1968, 1974); Helsinki, Finlanda (1974); Bistrița; CjN; Institutul Cultural Român din Budapesta. Lucrează și artă monumentală, compoziție în mozaic în clădirea MEI și la Brăila, la Galați are o lucrare în metal inoxidabil; Suceava, Casa de Cultură a Sindicatelor; Fabrica de confecții Tg.Secuiesc. Din 1972 până la pensionare a funcționat ca prof. suplinitor la Lic. de Artă „N. Tonitza” București. Premiul I al UAP pentru lucrarea de artă monumentală realizată la MEI (1967).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Documentar la ediția a VI-a 1997 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri*. Nr. 6/1997 / - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al județului Mureș, 1997.
- *Documentar la ediția VII-a 1998 a taberei internaționale de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri*. Nr. 7/1998. - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al județului Mureș, 1998. - 48 p.
- *Studiu monografic Ogra* / Romeo Soare, Eugen Nistor, Cornel Udrea, Ioan Megheșan. - TgM: Editura Ambasador, 2007, p. 175-177.
- *Cuvântul liber*, 15 aug. 1998, p. 3.

HORȘIA, Augustin, notar, luptător pentru

drepturile naționale; n. 1840, Șura Mică, SB - m. 2 dec. 1882, Sighișoara, MS. Studii: Lic. din Blaj (1863); Fac. de drept a Univ. din Pesta. S-a afirmat încă din studenție ca un fruntaș al tinerimii academice române, iar mai târziu (1874-1875) este ales preș. al Soc. „Petru Maior” din Budapesta. A colaborat la zierele *Concordia* și *Federațiunea*, la cel din urmă îndeplinind și funcția de red. responsabil. La 2 iun. 1868 a aderat la Pronunciamentul de la Blaj, prin care românii transilvăneni protestau împotriva alipirii Transilvaniei la Ungaria. Ocupă diferite posturi: arhivar al comitatului Zarand, preș. al dedriei orfanale și jude prim la HD, adj. de concipist la Tribunalul suprem din Pesta. Participă ca delegat al junimii române din Pesta, la adunarea generală a Astei, de la Gherla, apoi ca secretar semnează statutele Societății pentru Crearea unui Fond de Teatru Român. Numit notar public în Sighișoara, contribuie la promovarea liniei politice a PNR și la animarea vieții culturale a românilor de pe Târnava Mare.

Referințe:

- *Augustin Horșia* / Dr. Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 28 oct. 1984, p. 3.

HORȘIA, Gheorghe, compozitor, capelmaestru;

n. 25 apr. 1913, Sânmiclăuș, MS - m. după 1970, București. Studii muzicale la Conservatorul ASTRA din BV (1936-1937) cu Willy Teutsch (vioară); Șc. Populară de Artă din BV (1951-1954) cu Beleavenco (teorie-solfegiu), Busuioceanu (istoria muzicii). Paralel, a lucrat cu șefii de muzică Klicka și Filkner (orchestrație de fanfară), Ion Totan și Dumitru Eremia (dirijat de fanfară). Instrumentist (trompetă) și subofiter de muzică militară (1934-1949) la Batalionul 2 Vânători de Munte din Aiud și Baia Mare (1943-1947), Batalionul 2 Vânători de Munte din BV (1947-1949). Ofițer șef de muzică la Batalionul 2 Vânători de Munte din BV (1949-1950); la Șc. Militară de Artilerie Antiaeriană din BV (1950-1956), la Regiunea nr. 3 Militară din Cj și Unitatea Militară 03623 din Florești (1956-1960);

inspector al muzicilor militare cu îndrumarea din București (1960-1963); șeful Muzicii Reprezentative a Armatei din București (1963-1968); prof. la Lic. „Nicolae Bălcescu” din București (1968-1970). A susținut numeroase concerte la Casa Armatei, concursuri, serbări, zile festive; a orchestrat pentru fanfară piese de Iuliu Mureșianu, Gheorghe Deriețianu, Constantin Bobescu, Richard Strauss, Gheorghe Lecca etc. A întreprins un turneu internațional (ca trompetist) în Fanfara celor 700 (1934) în Iugoslavia, Polonia, Cehoslovacia. Distins cu Ordinul Meritul Militar cls. III (1959) și cls. II (1964).

Referințe:

• *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 4. (H-J). - 2001. - 220 p.

HORVÁTH Ödön, sculptor, creator de păpuși; n. 26 febr. 1953, TgM, MS. Studii: Institutul „Ion Andreescu” CjN (1981). Liber profesionist (1981-1983); creator de păpuși la Teatrul Ariel (1984-). Expoziții: CjN (1981); Sf. Gheorghe (1981); Odorheiu Secuiesc (1982); TgM (1994); Budapesta (1995). Premiul: Zalaegerszeg (1994).

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

• *A Marosvásárhelyi református temető 1988-ban: vol. 1-2* / Szerkesztette Csekme István nyug. tanár. - Mv.: s.n., 1994. - 82 p., 181 p.

Referințe:

• *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.

• *Ki kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996. p. 259.

• *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - [Budapest]: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.*

• *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.

• *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 248.

• *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 283.

HOSSU, Iuliu, episcop gr.-cat., cardinal post-mortem; n. 30 ian. 1885, Milașul Mare, BN, fost MS - m. 28 mai 1970, București. Studii gimnaziale la Reghin, TgM și Blaj (1896-1904); teologice la Roma, la Col. „De Propaganda Fide” (1904-1910). Membru de onoare al Academiei Române (2 iun. 1945), repus (3 iul. 1990). Dr în teologie și filosofie, Roma (1910). Hirotonit pr. (1910) la Roma; revenit în țară, este secretar la Episcopia Lugojului (1910-1913); prof. la Seminarul Teologic din Lugoj (1913-1914); confesor militar pentru soldații români din garnizoanele din Viena, Graz și alte orașe din Austria (1914-1917); episcop de Gherla (1917-1948), perioadă în care a îndrumat activitatea Academiei Teologice din Cj-Gherla și a Șc. Ped. de Fete din Gherla. A participat la MAN de la Alba Iulia, 1 Decembrie 1918, fiind ales membru în delegația care a prezentat regelui Ferdinand

hotărârea de Unire a Transilvaniei cu România. A desfășurat o intensă activitate culturală în cadrul ASTRA. Senator după 1919; a publicat diferite cuvântări, pastorale și articole în *Curierul Creștin*, organul oficial al eparhiei, și în alte periodice. Arestat la 28 oct. 1948, închis la Sighet (1950-1955), apoi cu domiciliul forțat la Căldărușani.

Lucrări publicate:

• *Credința noastră este viața noastră. Memoriile Cardinalului Dr. Iuliu Hossu.* - CjN: „Viața Creștină,” 2003. - 496 p.

• *O scrisoare din surghiun a Episcopului Iuliu Hossu.* În: *AGRU Arhidiecezan*, nr. 1 ian.-febr. 1998, p. 33.

Referințe:

• *Biserica noastră și cultele minoritare: marea discuție parlamentară în jurul legii cultelor* / cu o introducere de N. Russu Ardeleanu. - București: s.n., s.a.

• *Erdélyi monográfia / szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza.* - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.

• *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - București: Cultura Națională, 1929; 3 vol.; Vol. 1, p. 92, 114; Vol. 2, p. 787, 789, 790, 792, 805, 810-812, 814, 818, 981; Vol. 3, p. 1469.

• *Împotriva diktatului de la Viena / Corneliu Albu.* - București: Fundația „Regele Mihai I,” 1944, p. 216.

• *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I de Ministrul Culturii Naționale / Dr. Ștefan Pascu.* - Blaj: s.n., 1944. - 382 p.

• *Desăvârșirea unificării statului național român. Unirea Transilvaniei cu vechea Românie* / Miron Constantinescu, Ștefan Pascu. - București: Editura Academiei RSR, 1968, p. 424.

• *Marea Adunare Națională de la Alba Iulia - încununare a ideii, a tendințelor și a luptelor de unitate a poporului român / Ștefan Pascu.* - Cj: UBB, 1968, p. 380-385.

• *1918. Unirea Transilvaniei cu România.* Ed. a 3-a revăzută și adăugită. - București: Editura Politică, 1978, p. 622.

• *Spre unitatea statală a poporului român: legături politice și culturale între anii 1859-1918 / Vasile Netea.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979, p. 545, 547.

• *Făurirea statului național unitar român / Șt. Pascu.* - București: Editura Academiei RSR, 1983. - Vol. 2. p. 92, 191, 198, 220-221.

• *O zi din istoria Transilvaniei - 1 Decembrie 1918 / Vasile Netea.* - București: Editura „Țara noastră”, 1990, p. 163.

• *Cardinalul Alexandru Todea: La 80 de ani (1912-1992) / Ierom. Dr. Silvestru A. Prunduș, pr.-profesor Clemente Plaianu.* - CjN: Editura Ordinul Sfântul Vasile cel Mare, Provincia Sf. Apostol Petru și Pavel, 1992, p. 15-17, 26-27, 31.

• *Chemare la judecata istoriei. Apelul la rațiune (1953-1970) / Onisifor Ghibu.* - Vol. 2. - București: Albatros, 1993, p. 258-268.

• *Virtus Romana Rediviva / Teodor Tanco.* - CjN, 1993. - Vol. 7. *Memoria culturii*, p. 195-231.

• *Biserica greco-catolică din România în perspectivă istorică / Teodor V. Damșa.* - Tm: Editura de Vest, 1994, p. 167, 172.

• *Catolicism și ortodoxie românească - scurt istoric al Bisericii Române Unite* / Ierom. Silvestru Augustin Prunduș, pr. Clemente Plaianu. - CjN: Viața creștină, 1994.

• *Cinci ani și două luni în penitenciarul din Sighet / Constantin C. Giurescu.* - București: Editura Fundației Culturale Române, 1994.

• *Lațuri și teroare / Ioan Ploscaru.* Ed. a 2-a revăzută și adăugită. - Tm: Signata, 1994, p. 25.

• *Persecuția Bisericii Române Unite / Alexandru Rațiu.* - Oradea: 1994, p. 88-97.

• *Cardinalul Iuliu Hossu.* - CjN: Editura Unitas, 1995. - 470 p.

• *Academia Română 1866-1996 Academicieni născuți în bistrițeni / Teodor Tanco; prefată de Acad. Ștefan Pascu.* - CjN: Editura Virtus Romana Rediviva, 1996, p. 63-65.

• *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului / Cicerone Ionițoiu.* - București: Editura Hrisovul, 1996. - Vol. 1: [In memoriam, Calvarul femeii române, Martiriul copiilor, Persecuția bisericii din România și dictatura comunistă].

• *Dicționarul teologilor români / Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu.* - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

• *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920) / Dr. Aurel Galea.* - TgM: Editura Tipomur, 1996, p. 102.

- *Idealul unității naționale în presa românească* / Victor V. Grecu. – CjN: Dacia, 1996. - 203 p.
- *Cultura română modernă și idealurile naționale: năzuințe, momente, accente, impulsuri* / Ioan Silviu Nistor. - București: EDP, 1997, p. 149-160.
- *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / Dorina N. Rusu. – București: Editura Academiei Române, 1997. - 631 p.
- *Biserica Română Unită. Două sute cinci zeci de ani de istorie. Documente Madrid, 1952* / Msgr. Aloisie L. Tăutu, Carol Capros, Flaviu Popan, Octavian Bârlea, Alexandru Mircea, Pamfil Cârnațiu și Mircea Todericiu. - CjN: Editura „Viața Creștină,” 1998, p. 133, 257, 286-287.
- *Cei 12 episcopi martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice* / Dr. Silvestru A. Prunduș, Clemente Plaianu. – CjN: Editura „Viața Creștină,” 1998, p. 28-49.
- *Închisoarea elitei românești: compendiu* / Prof. dr. Nuțu Roșca. - Baia-Mare: Editura Gutinul, 1998, p. 85.
- *Scurtă istorie a Bisericii Române* / Ioan Ploscaru. – Tm: Helicon, 1998. - 120 p.
- *Istoria României: Transilvania. Vol. 2: (1867-1947)*. - CjN: Editura „George Barițu”, 1999, p. 672-676.
- *Membrii Academiei Române 1866-1999: Dicționar* / Dorina N. Rusu; Ed. a doua, revăzută și adăugită cu un cuvânt înainte de acad. Eugen Simion. – București: Editura Academiei Române, 1999, p. 248.
- *Dicționarul teologilor români* [Ed. a 2-a] / Pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. – București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 214.
- *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.
- *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989: Documente și mărturii* / Cristian Vasile. – Polirom: Iași, 2003. - 215 p.
- *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. prof. dr. Ioan Bota. – S.I.: Editura „Viața Creștină,” 2003, p. 427.
- *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți* / Dimitrie Poptâmaș; TgM: BJM. - Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2003, p. 187-189.
- *România = Vatican: Relații diplomatice*. – București: Editura Enciclopedică. – 2003. - Vol. 1. 1920-1950, p. 9, 25, 37-39, 57, 58, 82, 98.
- *Calendarul de la Blaj: 2007*. – Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2007. - 245 p.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 245.
- *Personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Evocări istorice* / Dr. Ioan Șoldu. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2011, p. 299-300.
- *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990* / Ovidiu Palcu. - TgM, 2011.
- articole:**
- *Cardinalul [Iuliu Hossu]* / Teodor Tanco. În: *Viața creștină*, 1, nr. 1 (febr. 1990), p. 3, 1 foto.
- *Genealogia neamului Hossu* / Clemente Plaianu. În: *Viața creștină*, 1, nr. 1 (febr. 1990), p. 3.
- *Biserica Română Unită (Greco-Catolică) în regimul comunist. Lumina temnițelor* / Pr. prof. dr. Anton Moisin. În: *Unirea*. Blaj, 4, nr. 12 (dec. 1993), p. 1, 2, 4, 6.
- *Cardinalul Iuliu Hossu. Documente inedite*. În: *Magazin istoric*, dec. 1993, p. 36-39, 2 foto.
- *110 ani de la nașterea cardinalului martir Dr. Iuliu Hossu: Documente inedite*. Reprodus după *Magazin istoric* nr.12 (dec. 1993). În: *Deșteptarea credinței*, Dej, 6, nr. 5, 6, 7 (mai, iun., iul. 1995), p. 4-6, 5-6, 5-7.
- *Cardinal Iuliu Hossu*/ Ion Buzași. În: *Unirea*. Blaj, 7, nr. 3 (mart. 1996), p. 5, 1 foto.
- *Cardinalul Iuliu Hossu* [Recenzie]. În: *Deșteptarea credinței*, Dej, 7, nr. 1 (ian. 1996), p. 1-2.
- *Cardinalul în țundra de oaie* / Prof. Ion Radu Zăgreanu. În: *Deșteptarea credinței*, Dej, 7, nr. 9 (sept. 1996), p. 8.
- *O scrisoare din surghiun a Episcopului Iuliu Hossu*. În: *AGRU Arhidiecezan*, nr. 1 (ian.-iul. 1998), p. 33.
- *Scrisoare apostolică a Sfântului Părinte Papa Ioan al II-lea la al III-lea centenar al unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei* / Papa Ioan Paul al II-lea. În: *Viața Creștină*, 11, nr. 15-16, 2000, p. 12, 2 foto.
- *Cardinalul Iuliu Hossu- figură emblematică a rezistenței Bisericii Române Unite, Greco-Catolice* / Valeriu Median. În: *Unirea*. Blaj, 12, nr. 1-3 (ian.-mart. 2001), p. 22-23, 1 foto.

- *Cardinalul Iuliu Hossu: Credința noastră este viața noastră* / Ion Buzași. În: *Unirea*. Blaj, 15, nr. 2, 2004, p. 8.
- *În memoria Cardinalului Iuliu Hossu* / Pr. Ioan Oprea. În: *Viața creștină*, 15, nr. 5 (mai 2004), p. 14, 1 foto.
- *1 Decembrie - Ziua Națională a României, dezvelirea unui bust al vestitorului Unirii, Cardinal Dr. Iuliu Hossu* / Viorica Sabo. În: *Viața creștină*, 16, nr. 12 (dec. 2005), p. 8.
- *Cardinalul Iuliu Hossu (1885-1970)* / Ana Todea. În: *Libraria*. Anuar. BJM, 2007, p. 352-364.
- *Episcopul dr. Iuliu Hossu – primul Cardinal român* / Elena Porav. În: *Cuvântul liber*, 7 mai 2008, p. 11.

HOSSU, Vasile, prof., pr., episcop gr.-cat.; n. 1866,

TgM – m. 13 ian. 1916, Budapesta, înmormântat la Gherla. Studii prim. în orașul natal, apoi la Reghin și din nou la TgM, la Col. Ref. Ulterior, este trimis de mitropolitul Vancea la studii la Roma, unde va obține bacalaureatul (1885), apoi licența și dr. în filosofie (1887). Din motive de sănătate revine în țară în 1888 și este hirotonit pr. celibe la Blaj; în același an devine prof. de teologie dogmatică la Seminarul Teologic din Blaj. În anul 1892 i se încredințează conducerea Internatului Vancean de băieți, iar în 1898 este ales canonic bobian. Totodată, devine membru al comisiei pentru editarea cărților rituale. În anul 1903 este ales episcop al Lugojului, apoi al Gherlei (1912), unde va rămâne până la moarte. A îndeplinit numeroase funcții și atribuții didactice, pedagogice și administrative în cadrul structurilor bisericești; a fost preocupat de literatură și publicistică. Alături de dr. Alexandru Grama, dr. Augustin Bunea, V. Smilgeschi, dr. Isidor Marcu a pus bazele publicației *Unirea* și a activat ca red. al acesteia până în august 1903. A luptat împotriva înființării episcopiei Hajdu-Dorogh (1913).

Lucrări publicate:

- *Manual de psihologie și logică*: pentru cls. a VIII-a. – Blaj, 1898.
- **în colaborare:**
- *Orologierul mare* / Editor V. Hossu. – Ed. a 3-a. – S.I., s.n., 1890.
- *Pentecostarul mic* / Editor V. Hossu. – S.I, s.n., s.a.
- *Triodul* / Editor V. Hossu. – S.I., s.n., s.a.
- *Euhologiul* / Editor V. Hossu. – S.I., s.n., s.a.
- *Evangelierul* / Editor V. Hossu. – S.I., s.n., s.a.
- *Situația învățământului bisericesc al românilor în contextul reformelor școlare din timpul domniei împărătesei Maria Tereza (1740-80), a împăraților Iosif al II-lea (1780-90) și Leopold al II-lea (1790-92): Contribuții privind relațiile româno-austriece: teză de doctorat în teologie* / Arhimandrit Dr. Ioan Marin Mălinaș; prefața P. S. Vasile Hossu. - Oradea: Editura Mihai Eminescu, 1994. - 239 p.
- *Luna noiembrie: închinată sufletelor sfinte din Purgator* / D. A. De Gentelles; prezentare Vasile Hossu, episcop. – Ed. apărută cu binecuvântarea episcopului Vasile Hossu - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 143 p.
- Referințe:**
- *Șematismul veneratului cler al Arhidiecesei metropolitane greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul domnului 1900 de la Sânta Unire 200*. - Blaj: s.n., 1900. - 804 p.
- *Înalt prea sfinția sa patriarhul României Dr. Miron Cristea înalt*

regent omul și faptele: Contribuțiuni la studiul istoriei bisericii române ortodoxe contemporane/ Ion Rusu Abrudeanu. - București: Cartea Românească, 1929.

• *Păcatele Ardealului față de sufletul vechiului regat: fapte, documente și facsimile /* Ion Rusu Abrudeanu. - București: Cartea Românească, [1930]. - 600 p.

• *Oameni cari au fost: amintiri și comemorări /* N. Iorga. - Vol. 2. - București: Fundația pentru Literatură și Artă „Regele Carol II”, 1935. - 487 p.

• *George Pop de Băsești: 60 de ani din luptele naționale ale românilor transilvăneni /* Ioan Georgescu. - Oradea: Editura Asociației Culturale Astra, 1935. - 433 p.

• *Episcopii Diecesei Gr.-Cat. de Gherla acum Cj-Gherla (1856-1939): biografii precedate de o introducere istorică, documentară /* Dr. Victor Bojor. - TgM: s.n., 1939. - 596 p.

• *Dascălii Blajului /* Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 118-119.

• *Studii și documente literare [1931] /* I. E. Torouțiu. - Vol. 12: Sămănătorul. - 1944. - XXIV, 496 p.

• *Istoria memorandumului românilor din Transilvania și Banat [Ed. 1947] /* Vasile Netea. - București: Fundația Regele Mihai I, 1947. - 483 p.

• *Virtus Romana Rediviva /* Teodor Tanco; Cuvînt de încheiere - Acad. Ștefan Pascu. - Vol. 7. *Memoria culturii.* - CjN: Virtus Romana Rediviva P. F., 1993. - 560 p.

• *Catolicism și ortodoxie românească - scurt istoric al Bisericii Române Unite /* Ierom. Silvestru Augustin Prunduș, pr. Clemente Plaianu. - CjN: „Viața Creștină,” 1994.

• *Dascălii Blajului: 1754-1948 /* Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

• *Cardinalul Iuliu Hossu /* Ierom. prof. univ. dr. Silvestru Aug. Prunduș - OSBM, Pr. prof. Clemente Plaianu. - CjN: Editura Unitas, 1995. - 470 p.

• *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920) /* Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.

• *Dicționarul teologilor români /* preot prof.dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

• *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri /* Lucian Predescu. - Ed. anastatică. - București: Saeculum I.O., 1999 - Vestala, p. 886.

• *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920 /* Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.

• *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi /* Pr. prof. dr. Ioan Bota. - Ediția a 2-a. - CjN: Editura „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților /* Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 273.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preambul Blajului (1806-1948) /* Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 186.

• *Școlile și bisericile românești din TgM până la 1918 /* dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

• *Genealogia neamului Hossu /* Clemente Plaianu. În: *Viața creștină*, nr. 1 febr. 1990, p. 3.

• *Opțiuni politice ale românilor din Tîrgu-Mureș și din Scaunul Mureș în anii 1860-1867 /* Grigore Ploșteanu. În: *AAM*, 2, 2003, p. 148-164.

HOSU, Ilie, jucător de popice; n. 30 iun. 1954, Oroii

com. Band, MS. Studii prim. și gimnaziale la Sâncraiu de Mureș; Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Șc. de maiștri Grup Șc. Electromureș. Este legitimat ca junior la echipa CFR TgM, antrenată de Gheorghe Vuță (1972); formația de seniori a „ceferiștilor”; AS Electromureș (1978), cu echipa cucerește titlul de vicecampion național; campion național la individual. A participat la șapte Campionate Mondiale de popice, dintre care la două a cucerit titlul suprem. Cu reprezentativa României, devine campion european la juniori (1977); campion

național la juniori (1975-1976); Bronz cu echipa Electromureș (1978), în același an locul II la perechi, în tandem cu Nászodi Alexandru; locul II în Germania; la perechi seniori, împreună cu Iuliu Bice, campion național; campion mondial cu echipa de seniori a României. În 1981-1982, echipa Electromureș, avându-l în componență, devine campioană a României; campion mondial la Brno; locul I la finalele Campionatului Național (1983-1984); vicecampion mondial cu echipa României la Lublijana; campion european (1988), cu formația „Aurul” Baia Mare, la Cupa Campionilor Europeni; echipa Electromureș a câștigat titlul de vicecampionă națională și locul II la Cupa Campionilor Europeni de la Budapesta (1990); a susținut peste 400 de meciuri oficiale, 200 de partide internaționale intercluburi și interțări. Din 2002, devine antrenor la Siderurgica Hunedoara; apoi se ocupă de lotul național de seniori al României (2004) și de echipele de juniori Koracell Electromureș, câștigând medalia de bronz la Campionatul Național de juniori (2005).

Referințe:

• *Galaxia valorilor /* Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 109-111.

• *Cuvântul liber*, 5 mai 2005, p. 11, 1 foto.

HUBNER, Carol, pictor, grafician; n. 24 nov. 1902, Sighișoara; MS - m. 8 febr. 1981, 1985?, BV. Urmează o șc. superioară de comerț și Academia de Arte Frumoase București (1926). Călătorii de studii: Germania, Ungaria, Austria (1926-1927); Polonia (1971). Lucrează pictură, sculptură, grafică, decoruri de teatru. Participă la saloane oficiale, iar între 1938-1943 la expoziții ale artiștilor plastici germani din România organizate la BV, SB, Stuttgart, Saarbrücken, iar după război la expoziții colective la Bv. Expoziții personale: BV (1933, 1935, 1937, 1968); SB (1935); București (1936); Cj (1937).

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani /* Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században /* Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania /* Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 130.

HUNYADI László, sculptor; n. 16 nov. 1933,

Dâmbău, MS. Absolvent al Lic. de Artă TgM (1950) și al IAP „Ion Andreescu”, CjN(1953-1959), Secția sculptură, cu bursă republicană. Prof. la Șc. Populară de Artă și Lic. de Artă TgM. Membru titular UAPR TgM. Expoziții personale: Miercurea Ciuc (1964); CjN (1970); TgM (1991); Budapesta (2003); Zalaegerszeg, Gödöllő, Ungaria (2004). Expoziții de grup: TgM (1951, 1959-1961, 1963-1974, 1976-1981, 1983-1984, 1986, 1990-1992); Jablonec, Cehoslovacia (1983); Keszthely, Zalaegerszeg, Ungaria (1993); Budapesta (1996). Simpozioane de creație: călătorii de studii documentare în URSS (1966); Paris (1972); Polonia (1974); Siberia și Republica Asiei Centrale (1978). Tabere de creație: Arcuș, CV, Lăzarea,

HR; Orvinsko, Polonia, Zalaegerszeg și Hortobány, Ungaria. Lucrări monumentale: Relief figurativ, Căminul Cultural Covasna; Relief piatră, Sălard, MS; Portret relief piatră, Albești, Sighișoara; Porțile Teatrului Național TgM, metal; Monumentul de la Lutița (în colab. cu Kiss Levente); Bustul pictorului Barabás Miklós, Mărcușa, Covasna, marmură; Relief decorativ la Teatrul de Vară TgM, metal; Candelabre și sticlă la Casa Căsătoriiilor din TgM; Statuia monumentală a lui Orbán Balázs, bronz, Odorheiu Secuiesc; Bustul episcopului Márton Áron, bronz, Odorheiu Secuiesc; Statuia monumentală a lui Petőfi Sándor, bronz, TgM; Portrete monumentale în relief, bronz, amplasate la casele memoriale ale scriitorilor Kemény János, Szabédi László, Böződi György, Wass Albert, Horváth István și al primarului Bernádi György; Bustul Stephanus Rex, Sâncraia, MS. Premii: Magyar Örökség Díj (2009, Ungaria).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Helikoni arcképcsarnok: emlékkönyv*. 1. kötet / Összeállította, a szöveget írta Nagy Miklós Kund; Hunyadi László plakettjei. - Mv.: Impress, 1997. - 111 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 294-295.
- *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma / Székely Szabó Zoltán*. - Bécs: Europa-Club, 1994.
- *Tizenhárom plusz egy Mv.i művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály*. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29 / Simon Endre*. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 260-261.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 251.
- *Hortobágyi Alkotótábor, 1997 / [szerkesztette Égerházi Imre]*. - [Debrecen]: [Piremon], [1998]. - 164 p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel / Nagy Miklós Kund*. - Mv.: Impress, 1998.
- *Hortobágyi Alkotótábor, 1998 / [szerkesztette Égerházi Imre]*. - Debrecen: Piremon, 1999.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. - Vol. 4. - București: Editura ARC 2000, 2001.
- *Hunyadi László / Szatmári László; [fordítók]: Székedi Ferenc, Megyaszi Kinga, Prohászka Rád Boróka*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2001. - 32 p.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 129.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș / Traian Dușa*. - TgM: Nico, 2008, p. 26.
- *Hunyadi László művészete / Nagy Miklós Kund, Tarjányi József*. - Budapest: Közdoc, 2006. - 128 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan*. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 79.
- *Salonul județean de arta plastică / Doru Mureșan*. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
- *Erdély kulturális öröksége*. În: *Népűjság*, 2007, febr. 10.
- *Két újabb Hunyadi-dombormű Magyarországon: Tarjányi József beszéde a 2006. október 23-i Majtis-pusztai domborműavatáson*. În: *Népűjság*, Múzsza, 2006. nov. 4., p. 3.

HUNYADI Mária, designer textilist; n. 16 iul.

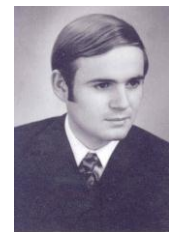
1945, Lupeni, HD. Absolventă a Lic. de Artă TgM (1964); studentă la IAP „Nicolae Grigorescu” București (1965-1967), apoi la IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția textile (1971). Prof. la Lic. de Artă TgM, Catedra textile. Membru UAPR. (1990). Expoziții colective în țară și străinătate: TgM (1972, 1974, 1978, 1980, 1986, 1990, 2007); Brașov (1978); Zalaegerszeg, Dombóvár, Keszthely, Ungaria (1994); Budapesta (2004); Miercurea Ciuc (1997, 2001), Odorheiu Secuiesc, Sovata (1997); București (1998); TgM, Ariadne (1997-1999, 2001-2004).

Referințe:

- *Tizenhárom plusz egy Mv.i művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály*. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, 1994.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt*. - Budapest: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 251.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani / A. Cebuc, Negoită Lăptoiu, V. Florea*. - București: Editura ARC 2000, 2001. - Vol. 4, p. 87.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.
- *Hunyadi Mária / Nagy Miklós Kund*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2005. - 29 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan*. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 80.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I. A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 286.
- *Népűjság*, 2005. nov. 7, p.1, 2, foto; 2005. nov. 12, p. 6.

HURDUCACIU, Petru, învățător, prof.; n.26 iun.

1955, Fărăgău, MS. Studii: Șc. prim. și gimnaziu în Fărăgău (1962-1970); Lic. Ped. din TgM; Fac. de Psihologie. Activitate profesională: învățător la Șc. Gen. din Satul-Nou, com. Sâmpetru de Câmpie (1975-1976); Șc. Gen. Ideciu de Jos (1977-1990); Gimnaziul „Florea Bogdan” (1990-). A obținut toate gr. didactice; a fost responsabil al Cercului Ped. al învățătorilor din zona Reghinului; metodist al IȘJM; membru în Cons. Consultativ de specialitate; membru în Comisia națională de evaluare a manualelor de lb. română (1975-); membru în Cons. Naț. al Asoc. Învățătorilor din România. Distins cu Gradația de Merit, de IȘJM; Diplomă de merit, Primăria Reghin; Dinstincția „Gheorghe Lazăr” cls. I.

Lucrări publicate:

- *Caiet ortografic pentru clasele I-IV*. - București: Editura Didactică și Pedagogică R.A., 1995. - 71 p.
- *Caiet de ortografie clasele I-IV*; argument prof. univ. dr. Ioan Nicola. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1997. - 87 p.
- *Ortografie. Clasele I-IV*. Caiet. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1999. - 107 p.
- *Învăț să scriu corect (cls. I-II)*. - București: Editura All, 2001. - 48 p.; ed. a 2-a, 2007.
- *Învăț să scriu corect (cl. III-IV)*. - București: Editura All, 2001. - 80 p.; ed. a 2-a, 2007.

• *Pritenul meu... caietul de ortografie*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006. - 108 p.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / D. Borda, I. Gh. Opreș. - Vol. 2. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 162-164.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic*. - Reghin, 2008, p. 146-149.
- *Un instrument la dispoziția învățătorilor și elevilor* / Lilioara Bogdan. În: *Gazeta Reghinului*, 6, nr. 12, 1995, p. 7.
- *Învăț să scriu corect* / Prof. dr. D. Orosan. În: *24 ore mureșene*, 10 dec. 2001.
- *Un demers pedagogic reușit* / Prof. Gh. Conțiu. În: *24 ore mureșene*, 11 dec. 2001.
- *Un îndreptar prețios* / Prof. univ. dr. I. Nicola. În: *Cuvântul liber*, 22 dec. 2001.
- *O gramatică pentru învățământul primar* / Prof. I.D. Rațiu. În: *Gazeta Reghinului*, 12, nr. 12, 2001, p. 5.

HURDUGACI, Emanoil, primar al com. Chiheru

de Jos; n. 23 aug. 1951, Chiheru de Jos, MS. Studii: cls. I-VIII în satul natal; Lic. Economic din Bistrița, profil contabilitate; Șc. Tehnică Comercială, Râmnicu-Vâlcea (merceologie); UDC, Secția finanțe-contabilitate; curs de management la Univ. din SB și Administrație Publică la Univ. din Tm (1996); curs de informatică (2007). Preș. al Cooperativei de Consum, Ungheni, MS (1973-1975); secretar al Biroului Executiv al Cons. Popular Chiheru de Jos (1975-1990); inspector control fiscal persoane fizice și asoc. familiale, DGFPFCFS Mureș; primar al comunei (2004-). Printre realizări: construirea unei noi clădiri pentru primărie; finalizarea lucrărilor de construire a drumului comunal Chiheru de Jos – Urisiu de Jos; introducerea apei prin cădere în loc. Urisiu și Chiheru; reabilitatea iluminatului public în toate loc. comunei; obținerea de fonduri pentru construirea bisericii din Urisiu de Sus; construirea drumului com. Chiheru de Sus - Între Văi-Fânațe; construirea unei cabane de protocol la Câmpu Cetății; reparații la Căminul Cultural Chiheru de Jos; grupuri sociale, geamuri termopan și încălzire centrală la șc. (Chiheru de Jos și Urisiu).

Lucrări publicate:

- *Chiheru ieri – Chiheru azi. Monografia comunei*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007. -158 p.
- *Chiheru (septembrie 1944) o pagină însângerată din istoria românilor*. - Reghin: Regsan, 2011. - 198 p.

Referințe:

- *Comuna Chiheru de Jos se orientează spre agroturism - convorbire cu Emanoil Hurdugaci, primarul comunei* / Viorel Conțiu. În: *Cuvântul liber*, 21 febr. 2008.
- *Fiii satului* / Octavian Ursulescu. În: *Actualitatea muzicală*, ian. 2008.
- *Comuna Chiheru de Jos și perspectivele sale* / Viorel Conțiu. În: *Cuvântul liber*, 2 iul. 2008.
- *Fiii satului – întoarcere la copilărie...* / O. Ursulescu. În: *Sănătatea noastră*, febr. 2008.
- *Tinerii comunei Chiheru așteaptă investitorii*. În: *Zi de zi*, 9 sept. 2008.
- *Chiheru, 555 de ani de la prima atestare documentară scrisă – Primarul Hurdugaci consideră sărbătoarea o reușită* / Brăduț C. Suci. În: *Zi de zi*, 25 sept. 2008.
- *Emanoil Hurdugaci: Sunt mulțumit de ceea ce am putut realiza până acum* / Brăduț Crițan Suci. În: *Zi de zi*, 25 sept. 2008.
- *Primarul Emanoil Hurdugaci a oferit comunei prima monografie Chiheru ieri – Chiheru azi*. În: *Zi de zi*, 25 sept. 2008.
- *Castrul roman din Chiheru de Jos va fi cercetat începând din anul*

acesta / V. Conțiu. În: *Cuvântul liber*, 10 ian. 2009.

• *Cultul eroilor și actele de caritate, prioritățile lui Emanoil Hurdugaci* / Robert Matei, Ștefan Brumar. În: *Zi de zi*, 16 nov. 2010.

HURDUGACIU DI PAOLO, Legendina,

pictor; n. 27 mai 1939, Reghin, MS. Studiile gimnaziale și lic. la Lic. teoretic „Petru Maior” Reghin (1956); Academia de Belle Arte din București, după care timp de trei ani și-a desăvârșit înclinațiile sub îndrumarea pictorului Corneliu Baba (1969-1972). Trăiește și își desfășoară activitatea în Ticino (Elveția italiană), localitatea Lugano Via Sorengo, unde a beneficiat de îndrumările maestrului italian Filippo Boldini. După prima expoziție personală la Ateneul de Tineret București (1972), cu o bursă UNESCO se perfecționează profesional în Germania, Italia, Elveția, Spania, Franța (1976-1980). Numeroase expoziții personale sau de grup, saloane naționale și internaționale, unde tablourile artistei sunt apreciate și solicitate de colecționarii și iubitorii de artă. Expoziții personale: Galeria de Arte - L'Elicotero din Lugano, Elveția (1978); Galeria Scuola Migros din Schaffhausen, Elveția (1983); Galeria Torchino-Balerna, Elveția (2001); Galeria Riviera Motreux, Elveția (2002); Galeria Banca Interbanciară din Lugano (2005) și Galeria Schubert-Milano, Italia (2006). Salonul Internațional al Artiștilor Independenți - Grand Palais des Champs Elysées Paris, Franța (1987); Cercul Internațional de Artă Contemporană - Palazzo de Congressi di Montreux, Elveția (1987), unde a primit medalia de argint și Salonul Internațional des Seigneurs de l'Art, Arles, Franța (1988), unde i s-a acordat medalia de aur. A fost aleasă membru al Serviciului European de Informație Ministerială și Parlamentară (SEIMP), cu sediul în Bruxelles. Distincția Grand Prix, pentru contribuția personală la tezaurul din Europa, din partea Comisiei Superioare de Recunoștință (SEIMP).

Referințe:

- *Chiheru ieri – Chiheru azi* / Emanoil Hurdugaci. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Municipală „Petru Maior”, 2008, p. 149-151.
- *Legendina Hurdugaciu Di Paolo* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 11 ian. 2007, p. 2.

HUSAR, Adrian Marius, cercet. șt., istoric, prof.

univ.; n. 1 iul. 1963, TgM - m. 30 apr. 2008, TgM, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1977-1981), Fac. de Istorie și Filosofie, UBB, CjN, șef de promoție (1986). Dr. în istorie, cu teza: *Celți și germani în Dacia Romană*, UBB, CjN (1998). Prof. de istorie și dir. la Șc. „Mircea Eliade” SMe (1986-1990); din 1986, membru în colectivul de cercetare a castrului legiunii V Macedonica de la Potaissa; muzeograf-arheolog la MJM (1991-1992); cercet. șt., cercet. șt. principal gr. II la ICSU „Gheorghe Șincai” TgM al Academiei Române (1993-1997); cadru didactic titular la UPM TgM (1 febr. 1997-2003); prof. univ. (2003-

2008), UPM TgM, Fac. de Științe și Litere; șef al Catedrei de Istorie și Relații Internaționale, la a cărei întemeiere colaborează (1999-2008). Dezvoltă secțiile de Istorie-Engleză, Istorie-Română, Istorie-Relații Internaționale, masteratele „Managementul Relațiilor Internaționale și Afacerilor Europene” și „Elitele și proiectele de construcție europeană.” Domenii de cercetare: problemele societății din antichitatea dacoromană (colonizare, romanizarea grupurilor imigrate, relații interetnice, religie, armată, arheologia funerară a Daciei romane), istoria Imperiului Roman. Autor a 40 de studii științifice și 14 cursuri univ. Membru al Institutului de Studii Clasice din CjN; colab. la granturile *Funeraria Dacoromana* și *Atlasul-Dicționar al Daciei romane*. Membru în Soc. de Studii Clasice; Soc. Internațională de Arheologie Clasică; Soc. Academică „Gheorghe I. Brătianu”; Asoc. Istoricilor din Transilvania și Banat. Distins cu Premiul I „Vasile Pârvan” al Academiei Române, pentru lucrarea *Celți și germani în Dacia romană* (1999).

Lucrări publicate:

- *Celți și germani în Dacia Romană*. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 1999.
- *Gesta Deorum per Romanos: o istorie a Romei imperiale*. - Vol. 1: *Epoca Principatului*. - TgM: Ardealul, 1999. - 419 p.
- *Dacia preromană între Orient și Occident*. - CjN: Presa Univ. Clujeană, 2000. - 481 p.
- *Din istoria Daciei Romane. I. Structuri de civilizație*. - CjN: Ed. Presa Universitară Clujeană, 2002. - 480 p.
- *Gesta Deorum per Romanos: o istorie a Romei imperiale*. - Vol. 2: *De la Maximinus Thrax la dinastia lui Constantin*, 2003. - 386 p.

Cursuri:

- *Curs de istoria Romei: de la origini până la sfârșitul republicii*. - TgM: UPM TgM, 1997. - 98 p.
- *Istoria veche a României*. - Vol. 1: *Dacia preromană*. - TgM: Ed. UDC, 1998. - 81 p.
- *Curs de istorie antică universală*. - Vol. 4: *Imperiul roman. Epoca Principatului*. - TgM: UPM TgM, 2000. - 182 p.
- *Curs de istoria veche a României*. - Vol. 1: *Dacia preromană*. - TgM: UPM TgM, 2000. - 208 p.
- *Istoria antică universală*. - Vol. 3: *Roma antică. De la origini până la sfârșitul Republicii*. - TgM: UPM, 2001. - 181 p.
- *Istoria antică universală*. - Vol. 2: *Grecia antică*. - TgM: UPM TgM, 2001. - 143 p.
- *Istoria antică universală*. - Vol. 1: *Orientul antic*. - TgM: UPM TgM, 2001. - 123 p.
- *Istoria antică a României*. - Vol. 2: *Dacia romană*. - TgM: UPM TgM, 2001. - 316 p.
- *Din istoria Bizanțului: Structuri de civilizație bizantină: Pentru uzul studenților*. - TgM: UPM TgM, 2002. - 355 p.
- *Sfârșitul Provinciei Dacia: Curs special*. - TgM: UPM TgM, 2003. - 350 p.
- *Religiile Daciei romane: Curs special*. - TgM: UPM TgM, 2003. - 294 p.
- *Istorie mondială, sisteme și teoria relațiilor internaționale: Pentru uzul masteranzilor*. - TgM: UPM TgM, 2008. - 248 p.

Studii și articole:

- *Celts and Germans in Dacia*. În: vol. *La politique édititaire dans les provinces de L'Empire romaines*. (Actes de IIème colloque roumano-suisse. Berne, 12-19 sept. 1993) / Ed. par Regula Frei-Stolba et H. Herzig, Berna-Paris-Frankfurt-New York, 1995, p. 131-143.
- *The Celtic Gods in Roman Dacia*. În: *ActaMN 32 / I*, 1995, p. 85-95.
- *Celții în Dacia Porolissensis*. În vol. *Civilizația romană în Dacia* / Ed. M. Bărbulescu. - CjN: Fundația Culturală Română, 1997, p. 60-76.
- *The Roman Rural Settlement of Cristești* (în colab.). În vol. *La politique édititaire dans les provinces de l'Empire romain. Actes du IIIe colloque Roumano-Suisse. La vie rurale dans les provinces romaines: vici et villae* (Tulcea, 8-15 oct. 1995) / Ed. par V.H. Baumann, Tulcea, 1998, p. 57-77.
- *The Survival of the Celtic Tradition. The Nature of Evidence*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai” 2*, 1999, p. 296-306.
- *The Bath of the Legionary Fortress at Potaissa* (în colaborare). În: *Roman Frontier Studies XVII*, 1999, p. 431-441.
- *Some aspects of the Transition between Late Antiquity and the Early Middle Ages*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai” 5*, 2002, p. 25-48.
- *Norico-pannonii*. În vol. *Funeraria Dacoromana / Ed. M. Bărbulescu*. - CjN: Ed. Presa Universitară Clujeană, 2003, p. 320-362.

Referințe:

- *Un ultim omagiu istoricului Adrian Marius Husar / Senatul UPM TgM*. În: *Cuvântul liber*, 2 mai 2008.
- CV

HUSAR, Dumitru I., prof.; n. 19 mai, 1950, Orșova, com. Gurghiu, MS. Studii: Șc. Gen. și lic. la Gurghiu (1957-1965, 1965-1969), IPed. de 3 ani din TgM (1969-1972), Fac. de Filologie, apoi Fac. de Istorie-Filosofie a UBB, CjN. Prof. de istorie la Șc. Gen. nr.1 din Ibănești (1972-), dir. adj. (1980-1988), dir. coord. (1991-2002). Fondator al Despărțământului ASTRA Valea Gurghiului (2003). Publică în: *Steaua roșie*, *Cuvântul liber*, *Tribuna învățământului*. Gradație de merit.

Lucrări publicate:

- *1918 pe Valea Gurghiului*. - București: EDP, 1995. - 60 p.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă*. - Vol. 1. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură Mureș, 2006. - 321 p.
- *Sărbătoarea Unirii la Școala Generală Ibănești Pădure / Prof. Dumitru Husar*. În: *Cuvântul liber*, 26 ian. 2008, p. 6.
- *Dascăli mureșeni: Dumitru I. Husar / Ilarie Opreș, Dorin Borda*. În: *Cuvântul liber*, 5 oct. 2006, p. 2, 1 foto.

I

IACOB, Ioan, învățător; n. 10 apr. 1891, Ungheni,

MS - m. 15 iul. 1969, TgM. Studii: Școala prim. în satul natal; IPed. Gr.-Cat. Blaj (1909-1913). Învățător în Cuteiuș, MS (1913-1918), apoi la Șc. confesională Lăurenii, MS. Participă la MAN de la Alba Iulia; la ședința de constituire a CNR, cu sediul în Șardul Nirajului (8 dec. 1918). Din 1 aug.

1919 este numit învățător la Șc. prim. de stat „Mihai Eminescu” TgM, fiind și dir. al acestei școli (1934-1940). A mai funcționat ca învățător detașat la biroul Inspectoratului șc. al jud. MS-Turda (1919-1920); funcționar la parchetul general al Curții de Apel (1922-1924); la Casa Asigurărilor din TgM, ca subșef de birou; a revenit în învățământ ca învățător-educator la Șc. Normală de băieți din TgM; învățător în com. Voiniceni (1940-1944); învățător definitiv la Șc. elem. nr. 2 română din TgM; învățător la Fânațe (1948-1949); Șc. elem. nr. 5 TgM (1949-1951); pedagog la Șc. Medie „Metalurgica” TgM (1951-1953); pedagog și prof. suplinitor la Lic. „Al. Papiu Ilarian” și Lic. Agricol, de unde s-a pensionat (1962). Din 1919 devine membru al Despărțământului TgM al Astei. Șc. din Ungheni îi poartă numele (1999).

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1943, p. 71.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9. 1989, p. 13, 14.
- *Ioan Iacob* / Traian Bosoancă. În: *750 de ani de la prima atestare documentară a localității Ungheni*. - 1999, p. 33-34.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura „Ardealul,” 2000, p. 119-121.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006, p. 148.

IANCU, Avram, eroul național „Craii Munților”;

avocat, democrat-revoluționar, conducător român al Revoluției de la 1848-1849 din Transilvania; n. 1824, Vidra de Sus, AB - m. 10 sept. 1872, Baia de Criș, înmormântat la Țebea, AB. Studii: Gimnaziul la Zlatna și Blaj (1837-1840); Institutul Superior Regesc

al rom.-cat. din Transilvania (1841-1843); Fac. de Drept din Cj (1844-1847). Perioadă scurtă de practicant la Administrația fiscală din SB, apoi cancelist la Tabla Regescă din TgM (1846-1847). Adept convins al principiilor de libertate, egalitate și frățietate; s-a situat pe linia radicală a emancipării sociale și politico-naționale proprie curentului manifestat în toată Europa. A fost unul dintre organizatorii celor trei adunări de la Blaj (18/30 apr., 3/15-5/17 mai, sept. 1848). Membru în CNR din Sibiu, organizatorul și conducătorul oștii populare revoluționare după modelul legiunilor romane.

Anexarea forțată a Transilvaniei la Ungaria prin votul Dietei nobiliare-feudale de la Cj (17/29 mai 1848) și poziția obstructionistă a guvernului ungar în problema drepturilor naționale ale românilor l-au condus la revendicarea identității naționale pe calea armelor. Încleștarea care a urmat a situat cele două revoluții (română și maghiară) în tabere adverse, împrejurare tragică exploatată cu dibăcie de contrarevoluția habsburgică în folosul propriu. Propunerile de pacificare și colaborare (12/24 iul. 1849) cu revoluționarii unguri au fost tardive. A făcut parte din delegația trimisă la Viena pentru revendicarea drepturilor și libertăților naționale promise de Curtea imperială, promisiuni dovedite deșarte. Revoltat, refuză întâlnirea cu monarhul habsburg în vizita acestuia în Transilvania, gest ce a însemnat sfârșitul carierei sale politice.

Lucrări publicate:

- *Raportul lui Avram Iancu despre faptele ostei populare, care a stat sub comandă lui pe timpul resboiului civile din Transilvania în anii 1848/49*. - SB: Redacțiunea Observatorului, 1884. - 71 p.

Referințe:

- *Suferințele milenare pentru apărarea românismului: Revoluțiile Românilor din Ardeal și preamărirea lui Avram Iancu* / George Lungulescu. - București: Inst. de Arte Grafice „Răsăritul”, s.a. - 44 p.
- *Povestire pe scurt a vieții lui Avram Iancu* / Al. Ciura. - Cj: Comitetul pentru ridicarea unei statuii lui Avram Iancu, s.a. - 79 p.
- *Luptători români ardeleni* / Iuliu I. Mezei Câmpeanu. - Cj: Editat de Zoe Mezei Câmpeanu, s.a. - 239 p.
- *Tolnai világtörténelme / szerkesztik: dr. Mangold Lajos, Dr. Horváth Cyrill*. - 7. köt.: *A legújabb kor 1805-1908: A szabadságharcok és a nemzeti ujjaébredés kora*. - Budapest Könyvkiadó-Vállalat kiadása: *A Magyar Kereskedelmi Közlöny Hirlap-és, s.a.* - 441 p.
- *A román nemzet története rövid előadásban: Iskola és magánhasználatra* / Dr. I. Lupaș. - 2. bővített kiadás. - Cj=Kv.: s.n., s.a. - 251 p.
- *Precursori* / Octavian Goga; cu un portret inedit de C. Ressu. - București: Editura „Cultura Națională”, s.a. - 311 p.
- *Dela Bobâlna la Alba Iulia: (lupta Transilvaniei pentru dreptate și libertate)* / Corneliu Albu. - București: Editura Dacia Traiana, s.a. - 139 p.
- *Ki kicsoda a történelemben / Szerkesztette Szabolcs Ottó és Závodszy Géza*. - Budapest: Laude Kiadó, s.a. - 414 p.
- *Magyarország krónikája az 1848. és 1849. évi forradalom idejéből. 1-2 köt.* / Szeremlei Samu. - Pest: Emich Gusztáv, 1867. - 339 p., 360 p.
- *Ardealul: studiu istoric* / Ioan Slavici. - București: Tipografia și Fonderia de Litere Thoma Basilescu, 1893.
- *Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története* / Gracza György. - 1. köt. - Budapest: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása, [1894-1898]. - 8 p., 451 p.; 2. köt. - Budapest: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása, [1894-1898]. - 6 p., 439 p.; - 4. köt. - Budapest: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása, [1894-1898]. - 6 p., 448 p.
- *A románság: politikai, történelmi, néprajzi és nyelvészeti közlemények* / Dr. Moldován Gergely. - 1. köt. - Nagybeacserekek: s.n., 1895. - 384 p.
- *Szabadságharcunk és a dako-román törekvések* / Jancsó Benedek. - Budapest kiadása: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésének, 1895. - 320 p.
- *Respuns la „Cartea neagră,” (A Fekete könyv), scrisă de br. Ștefan Kemény jun. în 1849 și publicată de Hentaller József în numerii 121-131 din mai 1895 a lui „Magyarország” din Budapesta* / Axentie Severu. - Brașov: s.n., 1896. - 366 p.
- *A magyar nemzet története. 1-10 köt.* / Márki Sándor és Beksics Gusztáv. - 10. köt.: *A modern Magyarország története (1848-1869)*. - 1898. - 865 p.
- *Ezernyolcszáz negyvennyolc: Az 1848/49-iki szabadságharc története képekben. Egykori képek, okiratok, eredeti kézírások, ereklyék, nevezetes nyomtatványok, kiáltványok, művészi emlékek/ szerkesztették: Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor*. - Budapest: Révai Testvérek Irodalmi Intézet RT. kiadása, 1898.

- *Din memoriul lui Iosifu Sterca Siulutiu de Carpenisiu*. - Partea a 6-a. - Sibiu: s.n., 1899. - 297 p.
- *România și neamul românesc în legătură cu statele și popoarele vecine sau conlocuitoare: studiu istorico-politico-militar* / Alexandru I. Lupășcu. - Galați: s.n., 1908.
- *Notițe despre întâmplările contemporane* / Ioan Cavalier de Pușcariu. - SB: s.n., 1913. - 221 p.
- *Histoire des roumains de Transylvanie et de Hongrie [1916]* / N. Iorga. - Vol. 2. - 2. edition - Bucarest: s.n., 1916.
- *Az abszolútizmus kora Magyarországon: 1849-1865*. - 1. köt. - 1922. - 436 p.
- *Avram Iancu* / Dr. Silviu Dragomir. - București: Institutul de Arte Grafice „România Nouă” Th. I. Voinea, 1924. - 142 p.
- *Avram Iancu regele Carpaților: tragedie istorică în 5 acte (după istorie, legende și comunicări personale)* / Ioan Pop-Florantin. - București: s.n., 1924. - 47 p.
- *Avram Iancu: comunicare făcută la ședința Academiei Române la 8 Iunie 1924* / I. Lupăș. - Cj: „Ardealul” Institut de arte grafice, 1924. - 64 p.
- *Avram Iancu și epoca sa* / Nicolae Buta. - Cj: s.n., 1924.
- *Istoria românilor din Dacia Traiană* / A. D. Xenopol. - Vol. 12.: *Revoluția din 1848*. - Ediția a 3-a. - București: Cartea Românească, [1925]. - 320 p.
- *Cum a fost pregătit 3/15 Maiu 1848* / Dr. Coriolan Suciu. - Blaj: s.n., 1925. - 74 p.
- *Világostól Trianonig: A mai Magyarország kialakulásának története* / Pethő Sándor. - 2. kiadás - Budapest: Enciklopédia R.T. kiadása, 1925. - 328 p.
- *Jókai napjai Erdélyben* / Dr. Kristóf György. - Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, 1925. - 134 p.
- *Cartea unui om* / Emil Isac. - Arad: Editura Diecezane, 1925. - 126 p.
- *Istoriografia română în 1923 și 1924: repertoriu bibliografic* / Ioachim Crăciun. - Cj: „Ardealul” Institut de arte grafice, 1926. - 157 p.
- *Oameni aleși* / I. Simionescu. - Vol. 2. *Români*. - 1926.
- *Academia Română: Memoriile Secțiunii Literare*. Seria III, Tomul VII. - București: Cultura Națională, 1927-1936.
- *Istoria românilor prin călători* / N. Iorga. - Ed. a 2-a adăugită. - București: Editura Casei Școalelor, 1928-1929.
- *Avram Iancu: tragedie istorică în 4 acte și 7 tablouri* / Galia Tudor. - București: s.n., 1928. - 147 p.
- *Probleme ale învățământului românesc: buletinul No. 4 și programul de activitate pe 1928-1929 al Seminarului de Pedagogie Teoretică condus de Prof. G. G. Antonescu dela universitatea din București și Buletinul Bibliotecii Pedagogice a Casei Școalelor*. - București: Editura Casei Școalelor, 1928. - 422 p.
- *Istoria muzicii la români: de la renaștere până'n epoca de consolidare a culturii artistice* / Mihail Gr. Poslușnicu. - București: Cartea Românească, 1928. - 632 p.
- *Dr. Ioan Rațiu (1828-1902): 50 de ani din luptele naționale ale românilor ardeleni* / Ioan Georgescu. - SB: s.n., 1928.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928*. - Vol. 1-3. - București: Cultura Națională, 1929.
- *Faptă și suferință românească în Ardeal: la zece ani de la cuprinderea lui supt steag românesc* / N. Iorga. - București: Datina românească, 1929. - 77 p.
- *Cartea Unirii 1918-1928* / [alcătuită de Cezar Petrescu]. - București: 1929. - 175 p.
- *Păcatele Ardealului față de sufletul vechiului regat: fapte, documente și facsimile* / Ion Rusu Abrudeanu. - București: Cartea Românească, [1930]. - 600 p.
- *Decorarea lui Avram Iancu și a camarazilor săi* / Ion I. Nistor. - București: s.n., 1931. - 68 p.
- *Cronicari și istorici români din Transilvania: Școala Ardeleană* / I. Lupăș. - Vol. 2. - Craiova: Editura „Scrisul Românesc”, 1933.
- *Răscoala țărănilor din Transilvania la 1784* / I. Lupăș. - Cj: s.n., 1934. - 230 p.
- *Avram Iancu: dramă într'un prolog și trei faze (zece tablouri)* / Lucian Blaga. - SB: s.n., 1934. - 151 p.
- *Oameni cari au fost: amintiri și comemorări* / N. Iorga. - Vol. 3. - 1936. - 483 p.
- *Transilvania* / Dr. Titus Podea. - Bucarest: s.n., 1936.
- *Istoria românilor* / N. Iorga. - Vol. 9. *Unificatorii*. - București: s.n., 1936-1940. - 401 p.
- *Oameni din Bihor 1848-1918* / Teodor Neș. - Oradea: s.n., 1937. - 653 p.
- *Figuri revoluționare române: cinci conferințe ale Universității*
- Libere* / N. Iorga, P. P. Panaitescu, D. Boldin, Al. Lapedatu, N. Bănescu. - București: Cartea Românească, 1937. - 127 p.
- *Luttes des roumains de Transylvanie pour l'émancipation nationale* / I. Moga. - București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, 1938. - 75 p.
- *Enciclopedia României*. - Vol. 1. *Statul*. - București: Imprimeria Națională, 1938. - IX, 1055 p.
- *Histoire des roumains de Transylvanie et de Hongrie [1940]* / N. Iorga. - Vol. 1-2. - 2. Ed.. - Bucarest: s.n., 1940.
- *Avram Iancu* / Gabriel Bălănescu. - București: Cugetarea-Georgescu Delafras S.A., 1941. - 279 p.
- *Transilvania: schiță istorică* / Constantin C. Giurescu. - București: s.n., 1943. - 43 p.
- *Istoria românilor din Dacia Superioară: schița tomului III* / Al. Papiu Ilarian. - SB: Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiana”, 1943. - XIX, 172 p.
- *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la moartea regelui Ferdinand I.* / Constantin C. Giurescu. - București: Cugetarea-Georgescu Delafras S.A., 1943.
- *Figuri ardeleni* / Vasile Netea; cu chipuri desenate de Aurel Iiquid. - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, 1943. - 184 p.
- *Die Geschichte Siebenbürgens* / Eugen Horváth. - Budapest: Danubia, 1943 - Leipzig Leipzig. - 218 p.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944.
- *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből* / Dr. Mikó Imre. - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.
- *Din corespondența lui Simeon Bărnuțiu și a contemporanilor săi* / Enea Hodoș. - SB: s.n., 1944.
- *Români și unguri: scurtă privire istorică asupra raporturilor româno-maghiare din Ardeal* / Dr. Victor Chereșteșiu. - București: Editura de stat, 1947. - 97 p.
- *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973.
- *Avram Iancu: documente și bibliografie* / Ranca, Ion; Nițu, Valeriu. - București: Editura Științifică, 1974. - 352 p.
- *Avram Iancu în tradiția poporului român* / Florian Dudaș. - Timișoara: Facla, 1989. - 332 p.
- *Újjáépítés és polgárosodás, 1711-1867* / Kosáry Domokos. - Budapest: Háttér Lap- és Könyvkiadó, 1990.
- *Revoluția Română de la 1848* / Apostol Stan. - București: Albatros, 1992. - 500 p.
- *Avram Iancu în tradiția orală a moșilor: la 120 de ani de la moartea eroului* / Romulus Felea. - Cj-Napoca: s.n., 1992.
- *Români din Ungaria de azi în presa din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea (1821-1918): documente* / Maria Berényi. - Gyula: Editura Noi, [1992]. - 221 p.
- *Függőhíd: közérzetkrónika* / Kántor Lajos. - Pécs: Jelenkor Kiadó, 1993. - 287 p.
- *Istoria românilor din Transilvania* / Mario Ruffini. - București: Fundația Culturală „Memoria”, 1993 - Chișinău: Hyperion [Chișinău]. - 263 p.
- *Avram Iancu eroul românilor* / Florian Dudaș. - Oradea: Lumina, 1993. - 144 p.
- *Semnificația Ardealului* / Vasile Băncilă; argument și mic dicționar de personalități transilvănene de Petru Poantă. - CjN: Clusium, 1993.
- *Írások és beszédek 1848-1849-ből* / Kossuth Lajos; Válogatta, sajtó alá rendezte, az összekötő szöveget, jegyzeteket és névmagyarázatokot írta Katona Tamás. - Budapest: Európa Könyvkiadó, 1994. - 652 p.
- *Români în conștiința Europei: Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 1994. - 320 p.
- *Neamul lui Avram Iancu: scurt excurs genealogic* / Florian Dudaș. - Oradea: Lumina, 1994. - 32 p.
- *Transilvania: himera ungarismului iredentist* / Ion Șuța. - București: Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1995.
- *Transilvania. Zonă de contacte și conflicte* / Jean Nouzille. - București: Editura Enciclopedică, 1995. - 303 p.
- *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.
- *Idealul unității naționale în presa românească* / Victor V. Grecu. - CjN: Dacia, 1996. - 203 p.
- *Revoluția română din 1848-1849: însemnătatea și programele ei* / Dan Berindei. - CjN: Centrul de Studii Transilvane, 1997. - 412 p.
- *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / Dr. Dorina N.

Rusu. - București: Editura Academiei Române, 1997.

• *Erdély története [repr.]* / Irta Marczali Henrik. - Repr. kiad. - [Budapest]: Anno, [1997]. - 288 p.

• *Avram Iancu (1824 - 1872): volum dedicat împlinirii a 125 de ani de la moartea eroului: [studii și articole]*. - Deva: Restituiri, 1997. - 255 p.

• *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - București: Humanitas, 1997. - 311 p.

• *Avram Iancu și prefeccii săi* / Valentin Borda, Viorica Ducea, Traian Rus. - TgM: Editura Petru Maior, 1997.

• *Neamul lui Avram Iancu: Scurt excurs genealogic [1998]* / Florian Dudaș. - Ediția a 2-a - Oradea: Lumina, 1998.

• *Avram Iancu în tradiția românilor* / Florian Dudaș. - Timișoara: Editura de Vest, 1998. - 360 p.

• *A szabadság Debrecenbe költözött: tanulmányok 1848/49 történetéhez* / Szerkesztette Takács Péter. - Debrecen: Erdélytörténeti Alapítvány, 1998. - 431 p.

• *Fegyver alatt: 1848-as honvédszázados naplója Bem erdélyi hadjárataról* / Wass Pál; bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Csetri Elek. - Budapest: Zrínyi Kiadó, 1998. - 245 p.

• *A román nép története* / Catherine Durandin; [ford. Saly Noémi, Szántó Judit, Tótfalusi Ágnes]. - Budapest: Maecenas, 1998. - 508 p.

• *Relații româno-austriece* / Alexandru Popescu. - Iași, 1998.

• *Ezernyolcszáz negyvennyolc: Az 1848/49-iki szabadságharc története képekben. Egykoru képek, okiratok, eredeti kézírások, ereklyék, nevezetes nyomtatványok, kiáltványok, művészi emlékek: [reprint kiadás]* / Szerkesztették: Jókai Mór, Bródy Sándor, Rákosi Viktor. - reprint - Budapest: Kossuth Kiadó, 1998, 6, 476 p.

• *Mogyoró: Magyarország, Ungaria și Istoria Mogyorilor*. - București: Europa Nova, 1998. - 415 p.

• *Gândirea, 1921 - 1944: Indice bibliografic adnotat* / Emil Pinte. - CjN: Echinox, 1998. - 600 p.

• *Supplex Libellus Valachorum: din istoria formării națiunii române* / David Prodan. - București: Editura Enciclopedică, 1998. - 622 p.

• *Memoriale 100* / Ioan Chindriș. - CjN: s.n., 1998.

• *Avram Iancu* / Silviu Dragomir. - CjN: Dacia, 1998.

• *Dicționar enciclopedic* / Coord. Nicolae C. Nicolescu. - Vol. 3. H-K., 1999. - XV, 506 p.

• *Transilvania în istoria modernă* / V. Russu. - Vol. 1: *Revoluția națională a românilor din Transilvania 1848-1849*. - 1999. - 150 p.

• *Transilvania văzută în publicistica istorică maghiară. Momente din istoria Transilvaniei apărute în revista História* / Bárdi Nándor. - Miercurea-Ciuc: Pro-Print, 1999.

• *Történelem és mítosz a román köztudatban [Ediția a-2 a]* / Lucian Boia; András János fordítása. - 2. kiadás - Kv.: Kriterion Könyvkiadó, 1999. - 367 p.

• *Die Beziehungen Rumäniens und Österreichs: Geschichte, Diplomatie, Kultur* / Alexandru Popescu; Dan und Ștefan Stoica herausg. - Iași Cultural-Științifică: Institutul European pentru Colaborare, 1999. - 304 p.

• *Avram Iancu în folclorul moșilor* / Romulus Felea. - Ed. a 2-a revizuită și adăugită de I. Felea și V. Florea - CjN: s.n., 1999. - 304 p.

• *Enciclopedia României* *Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică. - București: Saeculum I.O., 1999 - Vestala, p. 412.

• *Viena românească: Un ghid sentimental* / Alexandru Popescu. - București: Editura Fundației Culturale Române, 2000. - 315 p.

• *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - Ediția a 2-a - București: Humanitas, 2000. - 381 p.

• *Documentar turistic: Alba Iulia - Zlatna - Abrud - Câmpeni - Avram Iancu - Arieșeni - Baia de Arieș - Sălcuia - Turda* / Prof. Emil Jurca, Av. Ioan Rus. - Alba Iulia: Altip, 2001.

• *Avram Iancu - Regele Carpaților: [roman istoric]* / Ioan Pop Florantin. - Ediție nouă - CjN: Napoca Star, 2001.

• *Iancu - soarele trudit al românilor* / Mărgineanu, Ion. - Alba Iulia: Altip, 2002. - 100 p.

• *Revoluția de la 1848-1849 martiri și eroi* / Ilie Furduiu. - Alba Iulia: Altip, 2002. - 232 p.

• *Avram Iancu-eroism și jertfă* / Antologie de Ion Mărgineanu. - Alba Iulia: Altip, 2003. - 232 p.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 167-181.

• *Românii în conștiința Europei: Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - Vol. 3. - TgM: Veritas, 2010, p. 289-384.

IANCU, Valentina, actriță. Studii: IATC București.

Actriță, Teatrul Național TgM (1962). Roluri mai importante: *Idolul și Ion Anapoda*; *Lucrezia din Mătrăguna*; *Ana Anta din Ciuta*; *Kleopatra din Sinucigașul*; *Marița din Un individ suspect*; *Amandine din Cu ochii legați*; *Noaptea cabotinelor*, *Dacă vei fi întrebat*. Trăiește în SUA.

Referințe:

• *Teatrul românesc la TgM 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002 - p. 15, 21, 37, 38, 98, 172, 180-182, 206.

ICLOZAN, Semproniu, pictor; n. 14 ian. 1938,

Luduș, MS. Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” (1966) cu Corneliu Baba. Călătorii de studii: URSS (1968); RDG (1971); RFG (1974). Debutează în 1966 la Cj (expoziția absolvenților) și participă la saloane de pictură și sculptură, la expoziții de artă românească organizate la Torino (1968), Viena (expoziție de carte, 1969), Praga (1971). Expoziții personale: București (1970), Sollingen (1974). Lucrează și grafică de carte, afișe, mozaic.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976.

ILIEȘIU, Mirel, regizor de film documentar,

scenarist; n. 18 oct. 1923, București - m. 23 mart. 1985, TgM. A îmbrățișat toate genurile și speciile documentarului. Filmografie: *Viscolul* (1953); *Învățătoarea* (1956); *Bicaz cota 563* (1959); *Lumină și piatră* (1960); *Trei strigăte pe Bistrița* (1962); *Rădăcini* (1963); *Tăbăcarii*, Premiul la Mamaia (1964); *Ritmuri potrivite* (1964); *Tensiune înaltă la Bechet* (1967); *Cântecele Renașterii*, Marele Premiu, Cannes: Palme d'Or pentru scurt metraj și o mențiune specială pentru merit tehnic (1969); *În marea trecere*, Premiu Teheran (1971); *Paciurea* (1973); *Dunărea - legendă în formă de fluviu* (1974); *H. Catargi* (1975); *Și ne-om plimba cu barca* (1976); *Un drum bun* (1977); *Ziduri care visează* (1978); *Curajul marilor spații* (1979); *Liniștea picturii* (1981); *Mireasa*; *Autoportret în timp* (1982); *Sfârșit de veac în sunet și imagini* (1983); *Noul teatru vechi* (1984).

Referințe:

• *1234 cineaști români, Ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Editura Științifică, 1996, p. 172-173.

• *Dicționar de cinema* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Univers Enciclopedic, 1997, p. 212.

• *Lumea filmului. Dicționar de cineaști* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Curtea veche, 2005, p. 266.

ILLYÉS Kinga, actriță; n. 10 dec. 1940, Brețcu, CV

- m. 28 iul. 2004, TgM, MS. Studii: IAT „Szentgyörgyi István” TgM (1961). Actriță la Teatrul Național TgM (1961-1990). Roluri mai importante: *Ruth* (Wolf, F.: *Malmock professzor*, 1960); *Anyuta* (Tolsztoj, L.: *A szöfétség hatalma*, 1966); *Egérke* (Örkény István: *Macskajáték*,

1972); Armande (Bulgakov, M.: *Képmutatók cselszövése*, 1973); Valois Erzsébet (Schiller, F.: *Don Carlos*, 1977); Jenny (Albee, E.: *Mindent a kertbe*, 1978); Natasa (Gelman, A.: *Négyszemközt*, 1990). Numeroase apariții la RTV și MTV. Distincții: Premiul I la Festivalul Actorilor (1983); Premiul „Cel mai bun rol feminin”, Oradea (1983); Premiul Márton Áron Emlékérem, Budapesta (1989); Distincția „Pro Urbe”, Primăria TgM (2002). A participat la numeroase turnee: SUA (1970); Budapesta, Szabadka (1972); Austria, Elveția (1973); Anglia, Olanda (1981).

Referințe:

- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiado, 1994. - 882 p.
- *Találkozások Európával: Bornemissza Péter Társaság (1960-1995) / Sajtó alá rendezte Szépfalusi István*. - Budapest: Magvető, 1995. - 236 p.
- *Emigráció és Magyarország: Nyugati magyarok a változások éveiben, 1985-1995 / Borbándi Gyula*. - Basel: Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1996. - Budapest. - 464 p.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 262-263.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek] / Oláh Tibor*; szerkesztette és az előszót írta Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Gyönyörűséges munka volt, bár nagyon meggyötört. În: Százszépek / Máthe Éva*. - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2005, p. 38-41.
- *Nekrológ*. În: *Népújság*, 2004. júl. 30; 2004. aug. 7, p. 2.
- *A messiás madár...: Emlékezés Illyés Kingára / Tóth Tamás, Kecskemét*. - Mv. Baráti Kör Egyesület egykori titkára. În: *Népújság*, 2006. júl. 26, p. 5.
- *Illyés Kinga emléktábla-avató*. În: *Népújság* (Kalauz), 2006. szept. 29., p. 1.
- *Illyés Kinga emlékének / Kovács András Ferenc*. În: *Népújság* (Múzsza), 2007. január 20, p. 2.
- *Emléktábla Illyés Kingának / Hírszerkesztő: Benedek István*. În: *Népújság*, 2006. okt. 3., p. 2.
- *„Ha megszólalt, templomá vált a hely”*: *Illyés Kinga emléktábla-avató*. În: *Népújság*, 2006. okt. 4., p. 5.

IMRE, Alexandru, instrumentist, dirijor, compozitor, improvizator de jazz; n. 1924, TgM - m. 1988, Germania. Studii muzicale la Conservatorul Cj (clarinet). Instrumentist de jazz (saxofon alto, clarinet) în diverse localuri din București (1940-1950); prim-clarinetist în Orchestra Simfonică a Cinematografiei din București (1951-1957); dirijor și solist al Orchestrei de muzică ușoară al casei de discuri Electrecord București. Din 1970 s-a stabilit în Germania. A realizat numeroase discuri-micro de muzică de jazz și muzică ușoară, colaborând cu cei mai buni instrumentiști români ai anilor 1960-1970 (Jancsi Körössy, Gaby Mezei, Johnny Răducanu, Dan Mândrilă, Nelu Marinescu, Garry Podgoreanu), dar și împreună cu virtuosul pianist austriac Friedrich Gulda (București, 1975, Jam Session). A întreprins turnee artistice ca dirijor în R.D. Germania, Polonia, URSS, Elveția, Suedia etc. A participat la numeroase ediții ale Festivalului de muzică ușoară de la Mamaia, obținând premiul de interpretare (1965), premiul discului (1965), mențiune (1966). A fost considerat „cel mai bun saxofonist alto român (anii '40 - '60) și, în mod absolut, cel mai bun clarinetist Dixieland din țară” (Mihai Berindei, *Dicționar de jazz*). S-a impus prin remarcabile aranjamente muzicale pe teme celebre (*Embraceable you / Te îmbrățișez; Someone to Watch over me / Cineva să aibă grijă de mine*, de George

Gershwin), unele apărute pe discuri Electrecord. Muzică de scenă: *Borzești* (1963), balet, premieră București, Teatrul C. Tănase. Muzică pentru orchestră: *Suită câmpenească* (1964), pentru orchestră de estradă (în colab.). Muzică ușoară: *Ramona la bal*, charleston; *Near You*, jazz.

Referințe:

- *Parada muzicii ușoare românești / Edmond Deda*. - București: Editura Muzicală, 1968.
- *Dicționarul de jazz*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1976.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic / Viorel Cosma*. - Vol. 4. H-J. - București: 2001. - 220 p.
- *Primele discuri ale seriei Istoria Jazzului / Mihai Berindei*. În: *Discul*, București, 7, 1974.
- *Jam Session*. În: *Discul*, București, 5, 1975.
- *Jazz Context. Alexandru Imre / Alex Vasiliu*. În: *Cronica*, Iași, 25, nr. 30, 27 iul. 1990.

INCZE Iloa, Inczéné Sárkány Iloa, artist

decorator; n. 18 febr. 1918, Dumbrăveni. Studii lic. la TgM; Șc. Liberă de pictură TgM, prof. Aurel Ciupe (1936); autodidact, a studiat temeinic motivele populare românești, maghiare și săsești din Transilvania. Membru al Fondului Plastic din TgM. În anul 1934, lucrările ei au fost expuse la Târgul Internațional de Mostre din Leipzig. Expoziții personale: TgM (1975); Tg. Secuiesc (1976); Odorheiu Secuiesc (1977); expoziție familială la Casa „Bernady” din TgM (1998). Participă la multe expoziții de grup.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században / M. Kiss Pál*. - Pápa: Pápai M. Köny., 1990. - 204 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán*. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 268.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, múgytjók adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 257.
- *Megyei Tükör*, 2 aug. 1976.
- *Arta plastică*, nr. 3, p. 32.
- *Új Élet*, nr. 12, 1978.
- *Népújság*, 5 mai 1998.

INCZE I. István, prof. de fizică-chimie, artist

fotograf; n. 13 apr. 1943, TgM. Studii în TgM: Șc. Gen. nr. 4 (1950-1954); Lic. „Bolyai Farkas” (1954-1960); IPed. (1960-1964); UBB, CjN (1966-1972). Prof. de fizică-chimie la Șc. Gen. Săcăreni (1964-1965); Șc. Gen. Călușeri (1965-1974); Șc. Gen. Glodeni (1974-1990); Grupul Șc. de Chimie TgM (1990-1992); Șc. Gen. „Europa” TgM (1992-2006). Membru în Asoc. Culturală Fotoclub TgM; Membru AFIAP (2000). Începe să fotografieze în 1965 ca elev al artistului Marx József, la început alb-negru, iar din 1974 sub îndrumarea lui Horváth Imre, practică fotografia color. În perioada 1978-2006 a participat la expoziții locale, naționale și internaționale de artă

fotografică, în total - 159 expoziții; primește 24 premii diferite. Prima sa prezență la o expoziție patronată de FIAP a fost la Manila (1986). Este preocupat de relația dintre fotografie și pictură.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

Studii și articole:

• *Bezárult a 34. országos gyermekfotó, - film alkotótábor.* În: *Népiújság*, 2006. aug. 9., p. 2.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Könyv., 1990. - 204 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Mv. Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt.* - s. l.: s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.]
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 258.
- *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în arta fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997. - 48 p.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 28-31.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Mv. (23 Iunie - 21 Iulie 2001): Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 Iulie - 30 August 2001): TgM: Catalog.* - TgM = Mv.: s.n., 2001. - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 303.

INCZE István, artist plastic; n. 21 sept. 1905, Tg.

Secuiesc - m. 12 aug. 1978, TgM. Studii lic. la Tg. Secuiesc; student la Academia de Artă Cj, prof. Aurel Ciupe (1930-1934); student la Academia de Artă, București, prof. Artachino (1935). Prof. de desen la Lic. Cat., apoi la Lic. de Artă TgM (din 1935, până la pensionare, în

1975). Călătorii de studii în Italia, Germania, Franța, Austria, Ungaria (1937), URSS (1970). Membru al Asoc. „Barabás Miklós Céh” (1939); UAPR (1950). Expoziții personale: TgM (1943, 1967, 1975); Ungaria: Győr, Mohacs (1944); Tg. Secuiesc (1972, 1976). Expoziții colective: Cj (1936, 1937, 1939, 1947); TgM (1943, 1947, retrospectivă 1988); Budapesta (1941, 1943); Pecs (1944); București (1947, 1953-1954).

Referințe:

- *A Barabás Miklós Céh képzőművészeti kiállítása* / László Gyula előszavával. - Mv.: s.n., 1943. - 15 p.
- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Könyv., 1990. - 204 p
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor*

și arhitecților români între legionari și stalinisti / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.

- *Járay Ernő: Beszélgetés-törédekek, vallomások* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2007. - 65 p.
- *Művészettörténeti értesítő*, nr. 2, 1975.
- *A Hét*, 1978, p. 205; 43/1975, p. 8.
- *Uj Élet*, 19/1978, p. 21; 9/1988, p. 17.
- *Vörös Zászló*, 12 mart., 1988; 4 nov., 1988.
- *Utunk*, 25 mart. 1988, p. 7.

INCZE István Botond, pictor, sculptor; n. 30 sept.

1975, TgM. Studiază la Lic. de Artă TgM (1985-1993) și este absolvent al Academiei de Arte, Secția pictură, cls. prof. Gáal József, Budapesta, Ungaria (2001). Expoziții personale: TgM: Parohia Unitariană (1993); Casa „Bernady” (1998, 2004); Ungaria: Csongrad (1997); Komló (1998); Galeria Vármegye, Budapesta (2004), restaurantul „Beugro”, Budapesta (2004); Eger (2004); Germania, Hamburg (1999). Expoziții de grup: TgM (1992, 1993), Csongrad, Ungaria (1997); Hamburg (1998); Sala Barcsay, Budapesta (1999, 2000). Tabere de creație: Tabăra internațională, Lăzarea (2003); Mădăraș (2002, 2003, 2004); Pănet (2002, 2003); Tabăra de sculptură, Cund (2003); Hosszupalyi, Ungaria (2003, 2004); Csongrad, Ungaria (1997, 1998).

Referințe:

- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 81.

INCZE László Loránd, artist plastic; n. 13 mart.

1960, TgM, MS. Studii: Lic. Industrial MIU (1979). Membru AAP MS. Din 1988, a confecționat obiecte de podoabă și decorative din diferite materiale, ca piele, sârmă, mărgele, plastic, sticlă, textile; sculptează în lemn și prelucrează artistic rădăcini de lemn, având în

colecție peste 100 de lucrări (2004-); realizează lucrări de pictură pe piatră combinată cu lemn (2006-). Expoziție personală: Sala festivă a Bisericii Unitariene din TgM (2006); participă la expoziții de grup și colective în Sala „Unirea” și Cetatea Medievală din TgM.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 55.

IOAN, Cristian, actor, regizor; n. 15 dec. 1950,

Călărași, CL. Studii: Lic. „Nicolae Bălcescu”, Pitești (1969); IATC „I. L. Caragiale”, București, Fac. de regie-teatru, cls. prof. Radu Penciușcu (1969-1972); Fac. de actorie, IATC „I. L. Caragiale”, cls. prof. Octavian Cotescu (1972-1975); curs postuniv. de regie, IATC „I. L. Caragiale”,

București (1984-1986). Actor (1975-1986), regizor (1986-1987) la Teatrul Național TgM; dir., Teatrul de Nord din SM (1987-1994, 1995-2000); dir., Teatrul de Stat din Oradea (1994-1995); dir. general, Teatrul Național, TgM (2000-2009); prof. univ. (2001). Membru în juriu la Festivalul Internațional de Teatru Ujgerod, Ucraina; inițiatorul Festivalului Internațional de Teatru-Imagine (1992); schimb de experiență managerial, cultural în Anglia la invitația Guvernului Marii Britanii (1993); membru în juriul Festivalului „Theatre European Region” Hradec Kralove, Republica Cehă (1995), apoi la Festivalul Internațional „Teatro Umbria”, Perugia, Italia (1996); invitat la festivalul internațional de teatru Aarhus, Danemarca; stagiul de specializare la Bruxelles (1995), stagiul de o lună la Paris (1998). Publică articole și eseuri despre fenomenul teatral și despre personalități teatrale în ziare, reviste de specialitate teatrală; numeroase participări la conferințe, congrese, festivaluri internaționale, interviuri la posturile de televiziune din România și străinătate. Spectacole de teatru regizate în țară: TgM: *O sărbătoare princiară* de Teodor Mazilu (1984), *Scandal în culise* de Michael Frayn (1997), *Trei gemeni venețieni* de Antonio Mariuzzi (1999), *Amorf d’Ottemburg* de Jean Claude Grumberg (2000), *Cântărețea cheală* de Eugen Ionescu (2001), *Bigamul* de Ray Cooney (2001), *Variațiuni enigmatice* de Eric-Emmanuel Schmitt (2002), *Conu Leonida față cu reacțiunea* de I. L. Caragiale (2003), *Regina Iocasta* de Constantin Zărnescu (coproducție realizată cu Compania Renata Scant, Franța, 2003), *România dragă, Elveția mea...* de Cornel Udrea (2004), *Elisabeta, din întâmplare o femeie* de Dario Fo, *Manole, sau darul de a iubi* (2006); București: *Bigamul* de Ray Cooney la Teatrul Mic (1993), *Mașinăria Cehov* de Matei Vișniec la Teatrul „I. L. Caragiale”; Satu Mare: *Haina cu două fețe* de Stanislav Stratiev (1986), *Piticul din grădina de vară* de D.R. Popescu (1987), *Trilogia vilegiaturii* de Carlo Goldoni (1988), *Cum se cuceresc femeile* de Woody Allen (1988), *Europa aport viu sau mort* de Paul Cornel Chitic (1989), *Baia romană* de Stanislav Stratiev (1989), *Pește în patru* de Kohlaase și Zimmer (1991), *Petru* de Vlad Zografî (1997), *Robespierre* de George Astalos (1998), *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale; Arad: *Familia anticarului* de Carlo Goldoni (1989); Baia-Mare: *Fluturi fluturi* de Aldo Nicolaj; Brașov: *Proces pentru umbra unui măgar* de F. Dürrenmatt (1993); Iași: *Peer Gynt* de Henrik Ibsen (2005); Galați: *Gaițele* de Al. Kirițescu (1999); Oradea: *Trei gemeni venețieni* de Antonio Mariuzzi (1993); Pitești: *Arrividerci, Livorno* de Carlo Goldoni (2000); Râmnicu-Vâlcea: *Dragostea lui Don Perimplin și a Belisei în grădină* (1994). Spectacole regizate în străinătate: Austria: *Vrăjitoarele din Salem* de Arthur Miller; Belgia: *Romeo și Julieta* de William Shakespeare; Germania: *Povestea urșilor Panda spusă de un saxofonist care avea o iubită la Frankfurt* de Matei Vișniec; Slovacia: *Unu și cu unu = trei* de Ray Cooney, *Cântărețea cheală* de Eugen Ionescu, *Prins în plasă* de Ray Cooney. Membru fondator, Alianța Civică; membru în Liga Pro Europa, membru (1990) apoi în Senatul UNITER (1998), Informal European Theatre Meeting (1993). Distins cu Ordinul Meritul Cultural în rang de Cavaler (2005).

Referințe:

- *Colivia de vise: [interviuri]* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 67-68.
- *Teatrul românesc la TgM 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 66, 73, 78, 79, 83, 97, 102, 127, 130, 147, 148, 154, 156, 219, 226, 235.
- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Fuck You sau Înjurături, pamflete, experimente în Teatrul și filmul românesc. Și nu numai.* / Grid Modorcea. - București: Tibo, 2004. - 288 p.
- *Un ambasador al teatrului. Interviu cu regizorul Cristian Ioan / Silvia Obreja*. În: *Ambasador*, 2, nr. 5 (1996), p. 5.
- *Jurnalul de Mureș*, nr. 165, 2000.
- *Évadkezdő premier holnap este! Sajtótájékoztató a repertoárról, javításokról, színházról, darabokról* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. szept. 28., p. 5.
- *Cuvântul liber*, 14 dec. 2001, p. 8; 2 nov. 2004, p. 6; 10 mart. 2006, p. 2.

IOANOVICIU, Ioan, avocat, om politic; n. 7 iun.

1884, Boiu, MS - m. 17 ian. 1951, Sighișoara, MS. Studii: Șc. prim. în Sighișoara; Gimnaziul superior reformat Odorheiul Secuiesc; Fac. de drept și șt. politice din cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1904-1907); Academia Regală de Comerț din Cj (1907-1908) Dr. în șt. juridice, Univ. din Cj (1910). Birou avocațial la Sighișoara, ajută cu bani săracii; participă la MAN de la Alba Iulia; ocupă diferite funcții administrative: juristconsult al jud. Târnava Mare, prim-juristconsult în cadrul Consiliului jud. Târnava Mare, șeful biroului juridic, vicepreș. al Cons. de adm. la „Frăția”, Institutul de Credit și Economii S.A. din Sighișoara; apoi Banca Română SA Sighișoara, sucursala Odorhei (1939). A fost membru al PP, apoi al FRN (1938). Este numit primar al orașului Sighișoara (1939-1940). Luptă pentru interesele românilor fără a nedreptăți minoritățile.

Referințe:

- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 123-124.

IONAȘIU, Margareta, artist plastic; n. 11 oct.

1958, Târnăveni, MS. Studii: Lic. Teoretic Târnăveni; Șc. de Arte TgM, cls. prof. Olga Maria Pop. Membră AAP MS. Expoziții colective și de grup în localitățile Sibiu, Reghin, Sighișoara, Luduș, Târnăveni, TgM, Sovata; saloanele jud. și anuale de pictură (1979-2008); Casa Municipală „Mihai Eminescu” Târnăveni (1980, 1987); Sala „Unirea” TgM (1989); Galeriile de artă din Hajdúszoboszló, Ungaria. Tabere de creație: Sovata, Zagăr (1979-2007). Lucrări în colecții particulare: SUA, Austria, România, Germania, Franța, Italia, Ungaria, Spania, Olanda, Lituania. A acordat interviuri la radio și televiziune. Referințe: *Cuvântul liber*, *Népújság*. Diplomă de Excelență pentru activitatea culturală, conferită de Atelier 96 Târnăveni (2008).

Referințe:

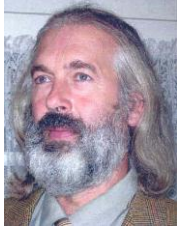
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 33.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 56.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 112-113.

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 70-71, 273-274, foto.

IONAȘIU, Radu, artist plastic; n. 1 apr. 1960,

Târnăveni, MS. Studii: Lic. de Artă, TgM, cls. prof. Victor Hagea. Membru al AAP MS. Expoziții de grup și colective: expoziții de grafică și pictură în localitățile: București, Ploiești, Constanța, SB, Sighișoara, Sovata, Luduș, Reghin, Zagăr, TgM, Târnăveni (1983-2008). Expoziții

personale: Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (1987, 1990); Sala de expoziții „Unirea” TgM (1988-1989, 1998); Galeriile de Artă din Hajdúszoboszló, Ungaria. Tabere de creație: Sovata, Zagăr (1987-2007). Lucrări în colecții particulare: România, Germania, Franța, Italia, Ungaria, Canada, SUA, Austria, Spania, Olanda, Lituania, Grecia, Ucraina. A avut apariții la diferite posturi radio și tv: ProTv, TVR1, TVR Cultural, Radio TgM. Referințe: *Cuvântul liber*, *Népújság*, *24 ore mureșene*, *Szokimondo*, Ungaria. Locul I la expoziția jud. de pictură, grafică (2004); „Diplomă de excelență” pentru activitatea culturală, Atelier 96, Târnăveni (2008).

Referințe:

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007. - 259 p.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 57.

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 72-75, 273-274.

IORDACHE, Beatrice, soprană; n. 26 iul. 1979,

TgM, MS. Studii: Lic. de Artă TgM, a studiat flautul cu prof. Sikó Szidónia; Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN, prof. Ion Țibrea (2004). Este coristă în Corul Filarmonicii de Stat TgM, debutul său solistic datează din anii de lic., când s-a remarcat prin interpretarea lucrării *Stabat mater* de Pergolesi. Participă la viața muzicală a orașului în cadrul Festivalului Silvestri, Festivalului de Muzică Sacră, întrunirilor Societății Kemény Zsigmond.

Referințe:

• *Concert vocal-simfonic: Pliant, Filarmonica de Stat din TgM*, 28 oct. 2004.

IOVAN, Ioan, arhimandrit, duhovnicul Mănăstirii

Recea; n. 26 iun. 1922, Husasăul de Criș, BH - m. 17 mai 2008, Recea, MS.

Studii: Lic. la Oradea (1942); Fac. de Teologie Cj; licența la Fac. de Teologie SB (1946). Călugărit la Mănăstirea

Sihastru; hirotonit diacon (1948); ieromonah (1949) pentru Mănăstirea Vladimirești. În urma unui articol în

care luptă pentru libertatea cultului religios este arestat (30 mart. 1955), condamnat la moarte, sentință comutată în condamnare pe viață. A trecut prin multe penitenciare: Galați, Văcărești, Jilava, Gherla, Aiud; amnistiat în 1964. A slujit apoi la Mănăstirea Cernica (un an); 12 ani la Mănăstirea Plumbuita, București; din 1991 i-a fost încredințată construirea Mănăstirii Recea, MS, sfântită la 7 sept. 2003.

Referințe:

• *Mărturisiri de după gratii: slujitorii ai Bisericii în temnițele comuniste* / Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu. - CjN: [Renașterea], 1995.

• *Dialog al vremii cu memoria. Slujind Domnului și poporului Său, la începutul mileniului al III-lea / † Andrei Andreicuț*. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2009.

• *Părintele Arhimandrit Ioan Iovan - duhovnicul Mănăstirii Recea a trecut la cele veșnice* / Stavrofora Cristina Chicheinea. În: *Cuvântul liber*, 20 mai 2008, p. 2.

IPÓ László, pictor; n. 4 mart. 1911, Feliceni, HR - m.

22 mart. 1991. Studii de artă între 1918-1930, urmate cu Daday Gező, Patlantyus, Vass și alții. Membru al UAPR din 1954; după 1968 activează în cadrul Filialei Miercurea Ciuc. Expoziții personale: TgM, Sighișoara, Mediaș (1936); Cristuru Secuiesc (1936, 1977); Miercurea Ciuc

(retrospectivă) (1981). Expoziții de grup: Odorheiu Secuiesc (1948); Expoziția națională de artă plastică (1953); TgM (1957); Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea, HR (1980); Miercurea Ciuc, Brașov (1981). Prezent la saloanele județene, câștigă în 1941 concursul de arte plastice inițiat de Fac. de Medicină CjN. Referințe: Monográfia „A 1974-1995 Gyergyószárhegyi Barátság Művésztelep enciklopédiája”.

Referințe:

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 259.

• *Tabăra „Prietenia” Lăzarea*. - Miercurea Ciuc: Editura Alutus, 2004, p. 133.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 82.

IRSAI Zsolt, artist plastic, pictor, grafician de

publicitate și afișe; n. 9 iun. 1957, Murgești, com. Acățari, MS - m. 7 sept. 2010, TgM. Expoziție la Studioul 5, TgM. Colab. la revista *Látó* prin grafica copertei.

Referințe:

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közigás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest, 1981. - Vol. 4, 2002.

ISPAS, Elena, artist plastic, bibliotecară; n. 17 mai

1948, Pogăceaua, MS - m. 6 nov. 2001, TgM. Absolventă a Fac. de Filologie, UBB CjN. Prof. în satul natal (1967-1979), apoi bibliotecară la BJM (1979-2001). Abordează pictura, la început ca autodidact, sprijinită de Viorica Herdean; pictează naturi statice, flori, peisaje rustice, portrete. Membră a AAPM (1992).

Participă cu lucrări de pictură în ulei pe pânză la expozițiile de grup și colective în Sala „Unirea” și Cetatea Medievală TgM și câteva expoziții personale.

Studii și articole:

• *Cartea în pictura românească. În: Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 2, 2006, p. 32-36.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 34.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 114-115, foto.

• *Lumea cărților și vocația plastică. În memoriam: Elena Ispas / Mihail Artimon Mircea. În: Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 2, 2006, p. 31.

ISTRATE, Ciprian, interpret de muzică populară;

n. 2 sept. 1976, Iernut, MS. Studii: Fac. de Psihologie, Univ. București; curs postuniv. de management financiar bancar, UBB CjN (2004) și altul de management resurse umane în adm. publică, Politehnica Tm (2006); Șc. Populară de Artă din TgM, cls. canto, prof. Dorina Oprea. Este

fondator al Grupului folcloric „Craii Mureșului” (2006) și al Tarafului „Ceteraș de pe câmpie” (2005); realizează CD-uri cu cântece populare din Câmpia Transilvaniei (Zau de Câmpie), combinate cu melodii din zona Târnavelor, dintre care amintim: *Dragu-mi-i cum cântă cucu*, Zalău (2001); *De ce dor ești călător și Bine-i stă la codru verde*, CjN (2005). Laureat al festivalurilor folclorice *Cântecele românilor de pretutindeni*, Drobeta Turnu Severin; *Bucur*, București; *Ion Cristureanu*, CjN; *Miorița*, Toplița; *Strugurele de aur*, Jidvei; Kosice, Slovacia. Este coprezentator la emisiunea TVRM București, *Vedete și speranțe la porțile dorului*.

Referințe:

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 117-118.

• *Ciprian Istrate, o vedetă populară* / Cosmina Oprea. În: *24 ore mureșene*, 5 sept. 2007, p. 12, 1 foto.

ISZLAI Irma, pictor decorator, n.27 aug. 1937,

Cauaceu, com. Biharia, BH. Studii: Lic. de Arte Plastice, secția grafică TgM (1955). Pictor decorator la Coop. „Arta Mobila” din TgM. Membru AAP MS (2004). A organizat expoziții de grup și colective în TgM (2004-2007), Berghia (2005, 2006); a participat la

tabere de creație: Berghia (2005, 2006). Tehnici folosite: acuarelă, cretă cerată și creion color.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 34.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 58.

ITU Ioan, artist plastic, sculptor; n. 19 mai 1938,

Boroaia, SV. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”. Membru al

AAPM (1983). A participat din 1977 la toate expozițiile colective din jud. MS. A participat la expoziții naționale de artă plastică în București, cu lucrări realizate prin forjare și sudură (1981-1999), obținând locul I (1983);

expoziție de grup la Chișinău (1995); expoziție personală la Sala „Unirea,” TgM; participă anual la Expozițiile de artă populară și meșteșuguri tradiționale, organizate de Centrul Jud. pentru Valorificarea Culturii Tradiționale Mureș. Lucrări în colecții particulare din Germania, Austria.

Referințe în presa locală: *Cuvântul liber*, 24 ore mureșene și TV Mureș.

Referințe:

• *Dicționarul Artei Naive din România*. - București, 2001.

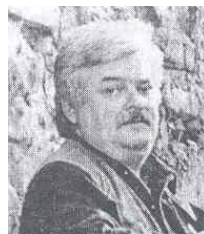
• *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002, p. 108-109.

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 34-35.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 59.

• *Cuvântul liber*, 28 dec. 2007, p. 8, 1 foto.

IVANIȚCHI, Adrian, interpret de muzică rock

pop folk, instrumentist (chitară), compozitor, textier, clăpar; n. 15 sept. 1947, Sighișoara, MS. Studii prim. și lic. la Sighișoara; Șc. Tehnică de Construcții București (1965-1967); UBB CjN, Fac. de Filologie, secția română-italiană (1975-1980). Încă din lic. a pus

bazele unei mici formații, cu care cânta la șerbările școlii. Ajuns la București, este fondator al formației *Coral* (1965); este membru al mai multor formații rock românești, precum *Sideral* și *Sfinx*. Colab. muzical pe teme folk cu Dorin Liviu Zaharia; membru al Cenaclului Flacăra (1974-1981); a colaborat la TVR în calitate de cons. muzical la emisiunile realizate de Adrian Păunescu. Repertoriul, piese de succes: *Balada doamnei Alice*, *Arsura*, *Amintirea Paradisului*, *Amiaza*, *Rondelul jucătorului pierit*, *Floare de ger*, *Balada lui Mil*. Reușește, împreună cu Mihai Popean și Sandy Deac, să termine albumul *Amintirea Paradisului*, CjN (1999). Participă la Festivalul *Garoafa Roșie* de la Soci (1977); cu formația *Bastion*, la Festivalul național de muzică folk *Om bun*; Festivalul de Artă Medievală de la Sighișoara, (1998-2001). Reîntors la Sighișoara, pune bazele trupei „Tarabostes”; mai târziu este membru fondator al cenaclului de muzică și poezie Agora; desfășoară activitate la Casa de Cultură și Casa Tineretului; dir. artistic al Centrului Educațional Interetnic din Sighișoara; membru al juriului Festivalului folk din Sighișoara; prof. de educație plastică la Sighișoara. Marele Premiu al revistei *Flacăra* (1980).

Referințe:

• *Dicționar Rock Pop Folk* / Daniela Caraiman Fotea, Cristian Nicolau. - București: Humanitas, 1999.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 118-120.

• *Adrian Ivanițchi - o pagină din istoria muzicii folk* / Vasile S. Muntean. În: *Punctul*, 19 / 2005.

• *Country și blues la „Music Pub”* / Dan Todea. În: *Punctul*, 3-9

aprilie 2006, p. B8, 3 foto.

- *Underground, dizidență, exil și poezie vie* / Dan Todea. În: *Punctul*, 21 aprilie-2 mai 2006, p. B4.
- *Cuvântul liber*, 20 sept. 2006, p. 8, 1 foto.
- *Sorina Bloj a reprezentat Reghinul la Festivalul de Folk de la Costinești*. În: *Punctul*, 25 sept.-1 oct. 2006, p. C7.
- „*Psihologul Muzical*” / Ștefan Boroș-Tety. În: *Cuvântul liber*, 15 mai 2007, p. 10.
- *Sighisoara Folk Fest, o reușită*. În: *24 ore mureșene*, 24 iul. 2007, p. 5.
- *Cum să faci dintr-un cântec un spectacol?* / Florin Chiorean. În: *Punctul*, 24-30 sept. 2007, p. B4, 1 foto.
- *Tabăra de toamnă a IBZ-ului*. În: *Punctul*, 23 nov.-2 dec. 2007, p. B4, 1 foto.
- *Zi de zi*, 3 sept. 2009, p. 9.

IZSÁK Márton, Martin, sculptor; n. 12 apr. 1913, Subcetate, HR - m. 1 febr. 2004, TgM. Absolvent al IAP Budapesta (1933). Membru al Uniunii sindicatelor artiștilor, scriitorilor și ziariștilor din România și membru al Sindicatului din TgM (1948). Dir. al Șc. Medii de Artă TgM (1949-1974). Membru UAPR din

1951. Preș. al Fondului Plastic, Filiala TgM (1953-1973). Preș. al Filialei UAPR, Filiala TgM (1993-1996). Expoziții personale: TgM (1936, 1937, 1957, 1983); București, Sala Dalles (1969). Expoziții republicane: București (1945, 1947-1957, 1959-1962, 1965, 1966, 1968, 1969, 1972, 1974, 1978, 1980, 1982); în străinătate: Budapesta, Berlin, Moscova, Leningrad, Veneția, Finlanda, Turcia, Grecia, Israel, Sofia, Viena, Praga, Egipt, Polonia, Iugoslavia. Lucrări de for public: *Atletul*, piatră, Parcul Sporturilor, Budapesta (1933); *Deportații*, relief, monument amplasat la Dej (1947); *Obiceiuri de nuntă*, Teatrul de Stat Sf. Gheorghe (1951); *Szentgyörgyi István*, bust, Institutul de Teatru TgM (1953); *Farkas și János Bolyai*, monument, TgM (1957); *Ostașul român*, TgM (1963); *Salamon Ernő*, monument Gheorgheni (1968); *Mihai Eminescu*, bust, TgM (1969); *Bernath Andrei*, com. Sâmpaul, MS (1974); *Bartok Bela*, bust, TgM (1980); *Deportații*, monument, TgM (2003). Distincții: Ordinul muncii, cls. a III-a, pentru merite deosebite în domeniul artelor plastice (1954); titlul de „Profesor fruntaș” (1957); Ordinul „23 August”, cls. a V-a (1963); „Meritul Cultural”, cls. a IV-a, pentru activitate deosebită în domeniul artelor plastice (1968); Medalia „25 de ani de la proclamarea Republicii” (1972); Medalia „30 de ani de la Eliberarea României de sub dominația fascistă” (1974); laureat al Festivalului național „Cântarea României”, premiul I pentru sculptură (1979); Ordinul „Meritul Cultural în rang de Cavaler”, acordat de Președinția României în anul 2003. Premiul I pentru sculptură la expoziția „60 de ani de la făurirea PCR”; Distins cu titlul de „Senior al orașului” de către Primăria municipiului TgM; Cetățean de Onoare al TgM (2001); Diploma de onoare „Pro Libro Senator” din partea BJM (2003), la împlinirea vârstei de 90 de ani.

Lucrări publicate:

- *Sculptură*. - TgM: Consiliul Culturii și Educației Socialiste, 1983. - București. - 48 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. -

Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest]*, 1995. szeptember 25 - 1995. október 29. - Budapest: s.n., 1995. - 40 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 270-271.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek/ Grafikai szerkesztő Simon Zsolt*. - Budapest: Erdély Művészetért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 261.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Izsák Márton*. - Fundația Interart „Triade”, 2003.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3. - 2003. - 390 p.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p.159.
- *Decenii prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și staliniști* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 83.
- *Interviu cu sculptorul Izsák Márton*. În: *Steaua roșie*, 30 aug. 1975, p. 3.
- *Salonul județean de artă plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
- *O floare dăltuită în stâncă la picioarele omului* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 4 mai 1983, p. 2.
- *Retrospectivă Izsák Márton*. În: *Steaua roșie*, 23 apr. 1983, p. 1.
- *Martin Izsák - „Pro libro senator”* / M. C. În: *Cuvântul liber*, 10 apr. 2003, p. 5; 1 foto.
- *Pro Libro Senator kitüntetés Izsák Márton szobrászművésznék* / Hirszerkesztő: Antalfi Imola. În: *Népújság*, 2003. ápr. 10., p. 2.
- *Izsák Márton Pro Libro Senator címe*. În: *Népújság*, 2003. ápr. 12., p. 4.
- *Sculptorul Martin Izsák, la 90 de ani* / A.C. În: *Cuvântul liber*, 12 apr. 2003, p. 1, 11, 1 foto.
- *Drăma és humor* / Antal Erika, Szucher Ervin. În: *Krónika*, 2003. ápr. 14., p. 5.
- *Înalte distincții, conferite de președintele României Ion Iliescu, unor personalități ale culturii mureșene* / Gheorghe Giurgiu. În: *Cuvântul liber*, 15 apr. 2003, p. 1,3; 1 foto.
- *Izsák Martin, omul care a încălzit materia. Seniori mureșeni*. În: *Zi de zi*, 12 oct. 2005, p. 9, 3 foto.
- *Járom az utat...: A művészeti iskola megálmódója* / Fodor Sándor (S.). În: *Népújság (Színes világ)*, 2006. jún. 24., p. 1.

J

JAKAB Elek, Szentgericei Jakab Elek; Vadormi; istoric; n. 13. febr. 1820, Gălățeni, com. Pășăreni, MS - m. 22. iul. 1897, Budapesta. Studii la Cristuru Secuiesc și la Cj, terminând jurisprudența. Membru corespondent (1870) și titular (din 1889) al Academiei Maghiare de Științe. Funcționar, participant activ la Revoluția de la 1848-1849 din Transilvania; observator la adunarea românilor de la Blaj, despre care publică un raport obiectiv. A redactat „Kolosvári Hiradó”; șeful arhivelor transilvănene din Cj (1854-1874); se stabilește la Budapesta (1874). Publicist, prin numeroase articole se ridică împotriva asuprii sociale și naționale a românilor; a fost cel care a făcut cunoscut opiniei publice ungare memorialul românesc din 1881. Opinia publică românească a timpului a urmărit cu atenție lucrările sale și, la adunarea din 30 aug. 1875 ținută de ASTRA la Reghin, este ales membru de onoare al Asoc. Lucrarea lui, *Der Kampf der Sachsen für die Überreste des Feudalwesens in Siebenbürgen*, a fost cumpărată de ASTRA și tradusă în lb. română. Publică o serie de studii despre Gh. Șincai, Ioan Dragoș și a popularizat în revistele vremii rezultatele istoriografiei române.

Lucrări publicate:

- *Oklevéltár Kolozsvár története első kötetéhez / összegyűjtötte és szerkesztette Jakab Elek.* - Budán: s.n., 1870. - 420 p.
- *Kolozsvár története: Világosító rajzai / 1. köt.* Egybeszerkesztette Jakab Elek; az illusztrációk az író eredeti jeiről köre metszettek a M. Kir. Államnyomdában. - Budán: Kiadja Szab. Kir. Kv. város közönsége, 1870; 2. köt. oklevéltárral: Újabb kor: Nemzeti fejedelmi korszak (1540-1690). - Budán: s. n., 1870-1888. - XVI, 832 p.; 3. köt. oklevéltárral folytatása: Kv. színterének áttekintése. - Budán: s. n., 1870-1888. - 624 p.; 4. köt. oklevéltárral: Habsburg-Lotharingiai korszak (1690-1848). - Budán: s. n., 1870-1888. - 1.024 p.
- *Der Kampf der Sachsen für die Überreste des Feudalwesens in Siebenbürgen.* - Budapesta, 1874.
- *A Királyföldi viszonyok ismertetése.* - Budapest: Kiadja Heckenast Gusztáv, 1871-1876. - 2 vol.
- *A levéltárakról tekintettel a Magyar Államlevéltár-ügyre: Székfoglaló értekezés / olvasta 1874. nov. 2-án Jakab Elek.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-hivatala, 1877. - 191 p.
- *Emlékbeszéd Szentkirályi Zsigmond lev. tag fölött.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatala, 1877. - 74 p.
- *Tanulmányok Erdély XVIII - századi történetéből.* - Budapest, 1877.
- *Dávid Ferencz emléke: elítéltetése és halála háromszázados évfordulójára.* - Budapest: s.n., 1879. - XVI, 256 p.
- *Szabadságharcunk történetéhez: Visszaemlékezések 1848-1849-re.* - Budapest: Kiadja Rautmann Frigyes,

1880-1881. - 9 vol.

- *Aranka György és az Erdélyi Nyelvművelő és Kéziratkiadó Társaság.* - Budapest: s.n., 1884. - 66 p.
- *Nagy-Ernyei Kelemen Benő élete: Kor és jellemrajz.* - Kv.: s.n., 1887. - 44 p.
- *Oklevéltár Kv. története második és harmadik kötetéhez.* - Budán: s.n., 1888. - 752 p.
- *Emlékirat a Budapesti unitárius templom felszentelési ünnepélyére 1890. okt. 26.* - Budapesten: s.n., 1890. - 41 p.
- *Emlékbeszéd Báró Orbán Balázs felett.* - Budapest: s.n., 1891. - 58 p.
- *A M. T. Akadémia Kézirat-Tárának ismertetése: Olvastatott a II. osztály ülésén 1892. febr. 8-án.* - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia, 1892. - 43 p.
- *Tanulmányok / Válogatta, a bevezető tanulmányt írta és a jegyzeteket összeállította Egyed Ákos.* - Bukarest: Kriterion, 2001. - Kv. - 260 p.
- **în colaborare:**
 - *Udvarhely vármegye története a legrégebb időtől 1849-ig / írták Jakab Elek és Szádeczky Lajos.* - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1901. - 583 p., 3 f.h.
 - *Remény: Zsebkönyv 1840 / szerkeszté Szentiváni Mihály.* - Kv.: s.n., 1840. - 308 p.
 - *Magyar történelmi tár: A történelmi kútfők ismeretének előmozdítására. 2. folyam / szerkeszti Toldy Ferencz.* - 1. (13). köt. - 1862. - 252 p. - 2. folyam / szerkeszti Toldy Ferencz. - 7. (19:). köt. - 1874. - 247 p - 2. folyam / Jakab Elek. - 9. (21). köt.: Az utolsó Apafi. - 1875. - 336 p.
 - *A magyar ember könyvtára / Pákh Albert.* - 1. köt. - Pest: Kiadja Heckenast Gusztáv, 1863. - 398 p. - 2. folyam / Jakab Elek. - 9. (21). köt.: Az utolsó Apafi. - 1875. - 336 p.
 - *Magyar protestáns egyháztörténelmi monographiák / írták Szilágyi Sándor, Karsay Sándor, Szeremlei Sámuel, Jakab Elek, Szabó Károly.* - Budapest: Kiadja a Magyarországi Protestánsok Egyesülete, 1880. - 144 p.
 - *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről / Bethlen Lajos, Kazinczy Ferenc, Déryné Széppataki Róza, Kemény Zsigmond, Jakab Elek, Bisztray Károly, Gyulai Pál, Deák Farkas és Mikó Imre írásaiból; bevezette Bisztray Gyula.* - 10. köt: Két ország ölelkezése 1791-1867. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942]. - XLII, 282 p.
 - *B. Wesselényi Miklós hűtlenségi bűnpere: Történeti bevezetéssel / Az eredeti példányok egyikéből sajtó alá rendezte Jakab Elek.* 1. rész. - Kv.: Kiadja Papp Miklós K., 1876. - 319 p.; 2. rész. - Kv.: Kiadja Papp Miklós K., 1876. - 288 p.
 - *Eszterházy Johanna Gabriella hercegnő / írta Tissot Marczel; a történelmi adatokat részben megigazitva fordította Jakab Elek.* - 2. kiadás - Budapest: Kiadja Ráth Mór, 1878. - VII, 267 p.
- **Referințe:**
 - *Szabadságharcunk és a dako-román törekvések / Jancsó Benedek.* - Budapest kiadása: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésének, 1895. - 320 p.
 - *Jakab Elek élet- és jellemrajza különös tekintettel irodalmi munkásságának unitárius vonatkozásaira és jelentőségére / Dr. Gál Kelemen.* - Cj: Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Részvénytársaság, 1938. - 245 p.

- *Alexandru Chiorean alias Bătrâneau și rolul său în revoluția românilor ardeleni din anul 1848* / Ștefan Pascu. - SB: Editura Asoc. „Astra”, 1939. - 79 p.
- *Istoria românilor din Dacia Superioară: schița tomului III* / Al. Papiu Ilarian. - SB: Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiana”, 1943. - XIX, 172 p.
- *Mărturii culturale bihorene* / Vasile Vartolomei. - Kv.-Cj: Editura ziarului „Tribuna Ardealului”, 1944. - 496 p.
- *Studii istorice*. Vol. 5. / I. Lupaș. - SB: s.n., 1945-1946.
- *Enciclopedia istoriografiei românești* / Adolf Armbruster, Dan Berindei, Nicolae Bocșan... - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. p. 186.
- *A székeleyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor; A könyvet Sebestyén Mihály szerkesztette. - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *Az erdélyi matematika történetéből* / T. Tóth Sándor. - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.

JAKAB Iona, pictor; n. 7 iul. 1929, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu” CjN (1965). Din 1953 participă la expoziții colective la Hunedoara și Năsăud și la expoziția tineretului, București (1954). Expoziții personale: Cj (1957, 1964, 1965). Lucrări la muzeul din CjN. Lucrează portrete și peisaje naturale și industriale.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

JAKAB Tibor, artist fotograf, fotoreporter, ing.,

prof. de lb. engleză; n. 5 sept. 1961, TgM. Studii: IP CjN (1986); absolvent al New York Institute of Photography (1995). Fotoreporter, jurnalist la: *Romaniai Magyar Szó* (1989-1991); *Gazeta de Mureș* (1991-1994); *Tabu Magazin* (1993-1999); *Krónika* (1999-2000); *Casa de vacanță* (2000-); *Casa Lux* (1998-); *Săptămâna turistică* (2006-); *La cucina* (2008-). A ilustrat peste 1.500 articole, peste 100.000 fotografii publicate din 1989 până în prezent. Expoziții personale: TgM (1991, 1992, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2002, 2004, 2006, 2007); Kiskunfélegyháza, Ungaria (1992, 2000, 2001, 2004); Corund (1992); CjN (1992); Newcastle upon Tyne, Anglia (1993), Friburg, Elveția (1994), Copenhaga, Danemarca (1995), Csongrad, Ungaria (1995, 2001), Passau, Germania (1995), Debrecen, Ungaria (1997), Zürich, Elveția (1998), Buenos Aires, Argentina (1998), Berlin, Germania (1999), Heppenheim, Germania (1999), Ober Hambach, Germania (1999), Graaf Reinet, Africa de Sud (2002), Viena, Austria (2002), Kukmirn, Austria (2002), Taipae, Taiwan (2003), Baja, Ungaria (2004), Fulopjakab, Ungaria (2004), Csopak, Ungaria (2005). Expoziții de grup: România, Ungaria, Finlanda, Franța, Turcia, SUA, Anglia, Germania, Taiwan etc. Participări la saloane internaționale de artă fotografică: peste 400 de lucrări expuse în peste 50 de țări pe 5 continente: Austria, Argentina, Brazilia, Scoția, Canada, Anglia, Cehia, Slovenia, Letonia, Macau, Portugalia, Italia, Belgia, Hong Kong, Japonia, Singapore, Taiwan, SUA, Ungaria, Filipine, Australia, Africa de Sud, Pakistan, Iran, Spania, India, totalizând 1.000 acceptări și obținând 62 premii internaționale, printre care Medalia de Aur în Taiwan, Belgia, Brazilia, Hong Kong, Croația. A expus peste 150 lucrări la Saloanele Naționale de Ară

Fotografică, obținând 30 premii. Unele lucrări se regăsesc în muzee, centre culturale și colecții particulare: Museu Internacional de Fotografia de l'Agrupacio Fotocine Cerdanyola-Ripollet, Spania; Centro Arti Visive-Rovinj, Croația; Kecskemeti Fotografiái Muzeum, Ungaria; Kamera Klub Linz Bilderbank-Linz, Austria; Photographic Collection of International Authors-Bagnacavallo, Italia; Patrimoine artistique de la FIAP, Luxemburg. Membru AAFR (1990-), Minolta System Club Germania (1991-2006), PSA (1991-), Creative Monochrome Anglia (1993-1999), Kodak Professional Network (1995), UAPR (1998), IIWF (1999), I.O.J. (1998-). Premii, distincții: din partea FIAP: AFIAP (1992); „Excellence FIAP” (1995); „Excellence FIAP Bronze” (2000); „Excellence FIAP Silver” (2004), cea mai înaltă distincție acordată unui artist fotograf din România pentru activitatea artistică și expozițională; din partea PSA: „One Star Exhibitor” (1993); „Two Star Exhibitor” (1995); „Three Star Exhibitor” (1998); „Four Star Exhibitor” (2003); titlul de „Honorary Associate of PSG” (1996); este inclus în topul celor mai valoroși 25 artiști fotografi din lume, top editat în 2000 de către PSA; în fiecare an numele său este inclus în „Who's Who in Photography” (1991-), editat de Photographyc Society of America, listând cei mai valoroși artiști fotografi din lume; din 1996 este reprezentant unic al PSA pentru România; reprezentant onorific al Soc. Pakistaneze de Artă Fotografică (2004-); distincția „KKL Friendship Prize” din partea Kamera Klub Linz din Austria (2004); distincția „Associate for Services” din partea India International Photographic Council (IIPC) (2005) pentru activitate artistică și serviciile aduse artei fotografice internaționale; distincția „Associate” (APSA) din parte PSA (2006) pentru întreaga activitate artistică și serviciile excepționale aduse artei fotografice și promovării schimburilor culturale prin intermediul limbajului fotografiei. Pe lângă activitatea artistică expozițională, este organizator al unor expoziții internaționale de artă fotografică, lector și prezentator în domeniul artei fotografice la Congresul Internațional de Artă Fotografică organizat de Photographic Society of South Africa (2001). Fotografii artistice publicate în presă, albume de artă fotografică: *The Journal*, 1993, Anglia; *British Journal of Photography*, 1993, Anglia; *Freiburger Nachrichten*, 1994, Elveția; *Neue Zürcher Zeitung*, 1998, Elveția; *Schaffhausen Nachrichten*, 1998, Elveția; *Korunk*, 1999, România; *Félegyházi Közlöny*, 1999, 2003, Ungaria; *Bürgenland Curier*, 2002, Austria; „*Foto Spiegel*” 2003, Germania; *Photo Taipei magazine*, 2002, 2004, Taipei; *The Yearbook of Creative Monochrome*, 1994, Anglia; *Best of Show Word Prize Winning Pictures*, Ahsanullah&Samuillah, 1995, Islamabad, Pakistan; *Photo Art Magazine*, 2006, Cehia. Referințe: articole (foto+text) în presa din țară și străinătate; filme portret la televiziuni din țară: TVR, PRO TV, Antena, TVR Cultural, TVR Internațional; Ungaria: Duna TV, MTV 1, Kiskun TV, MTV 2; interviuri la radio în țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Marosvásárhelyi útikalauz* / Fodor Sándor, Balás

Árpád . - Mv: Impress, 1996. - 139 p.

• *Marosvásárhelyi utcaneevei tegnap és ma* / Horváth Szabolcs. - Mv.: Juventus, 1997. - 92 p.

• *Borszék: Székelyföld igazgyöngyei a múltban és jelenben* / Nagy-Bodó Tibor. - Mv.: Juventus, 1997. - 248 p.

• *International Exhibition of Photographic Art* / Foreword: Jakab Tibor EFIAP, PSA, APSG, PSA Country Representative for Romania; Molnár Zoltán EFIAP, PSA, APSG. - TgM: Juventus, 1998. - Vol. 1. *Pro Novum Cultural Association*; Vol. 2. *Master's Show '98 Romania*; Vol. 3. - 1998; *Master's Show '99 Romania*. - 1999.

• *Tsigane heureux si tu es libre!* / Alain Reinier. - Ed. UNESCO, Memoires des peuples, 1998. - 204 p.

• *Marosvásárhely református templomai* / Szerkesztő: Ötvös József; fotó: Jakab Tibor. - Mv.: Juventus Kiadó, 2000. - 24 p.: il. Color.

• *Misszesek voltunk* / Szerkesztette Ábrám Zoltán. - Mv.: Juventus, 2000. - 62 p.

• *Volt egyszer egy nagy csapat* / Írta és szerkesztette Szucher Ervin; [Előszó]: László Ferenc. - Mv.: Juventus Kiadó, [2001]. - 254 p.

• *Felhőből faragott álmom: versek* / Bartha Béla; A reprodukciókat Jakab Tibor készítette. - Mv.: Impress, 2002. - 98 p.

• *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd; a fekete-fehér fotókat Jakab Tibor készítette. - Mv.: Mentor, 2002. - Teleki Téka Alapítvány. - 623 p.

Referințe:

• *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.

• *Sibiu '94: 6th International Photographic Salon: [album].* - SB: s.n., 1994. - 70 p.

• *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely Neumarkt* / Fotoclub Tg. Mureș = Mv. = Neumarkt. - S. I.: s.n., [1994]. - 5 p.

• *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în arta fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc. - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997. - 48 p.

• *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.

• *Sibiu '98: 8th International Photographic Salon: [album].* - Sibiu: s.n., 1998. - 64 p.

• *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.

• *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda.* - Oradea: Scripta Kiadó, 2000.

• *Revai Új Lexikona.* - Vol. 10. - Szekszárd, Ungaria: Babits Kiado, 2002.

• *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini* / Redactor = Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I, A Magyar demokratsa szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 308.

• *Un fotograf târgumureșean, laureat cu cea mai înaltă distincție de profil / C. S. În: 24 ore mureșene, 27 apr. 2000, p. 1.*

• *Jakab Tibor, cel mai ilustru necunoscut al Mureșului / Răzvan Cirețaru. În: Punctul, 5-11 iunie 2006, p. A16.*

• *El surprinde frumusețea corpului feminin / Claudia Sas. În: Adevărul de seară, 21 mart. 2009, p. 16.*

JÁRAY Ernő, artist plastic; n. 3 aug. 1912, TgM - m. 13 aug. 1997, TgM. Studii: Col. Ref. TgM, apoi 2 ani cursuri particulare de desen cu prof. Aurel Ciupe. Este cooptat în rândul membrilor sindicatului pictorilor din regiune (1950-1960). A lucrat în cadrul Cooperativei Igiena TgM, secția foto, unde a retușat artistic fotografiile mărite timp de 13 ani. Membru fondator AAP MS (1977), membru în cons. de conducere. Expoziții personale: TgM (1974, 1979, 1981-1982, 1986-1987, 1992-1993, 1995); Sighișoara (1974); Brașov (1975); Sf. Gheorghe (1976); Sovata (1977); Seghedin (1981, 1983); Odorheiu Secuiesc (1985); Reghin (1988); Miercurea Nirajului (1989). Expoziții de grup și colective la TgM, București, Onești, Alba-Iulia, CjN. Distins cu Premiul I la București (1981, 1982); Premiul II la expoziția națională (1983).

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM, Editura Mureș, 2004, p. 36.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 270.

• *Járay Ernő: Beszélgetés-töredékek, vallomások* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2007, - 65 p.

• *Végtelen vallomás / (b.gy.). În: Népijság, 2007. nov. 29.*

JÁRAY Fekete Katalin, ziaristă; 12 mart. 1947,

TgM. Studii gimnaziale: Șc. Gen. nr. 9 (1957-1961); Șc. Medie de Muzică și Arte Plastice, TgM (1961-1966); IPed. de 3 ani (1966-1969). Prof., Șc. Gen. Ghindari (1969-1971); Șc. Gen. nr. 12 TgM (1971-1974); educatoare, Grădinița cu program prelungit, TgM (1974-1975); prof., Șc. Gen. nr. 4 și 5

Reghin (1975-1976); Șc. Gen. Band (1976-1979); crainic reporter, red., Studioul Teritorial de Radio TgM (1979-1985); șef birou, bibliotecar, UJCM (1985-1988); red. principal, cotidianul *Vörös Zászló* (1988-1989); cotidianul *Népijság* (1989-2004). Publică numeroase interviuri cu oameni de seamă în presa locală. Premiul special *Népijság* (1998); Diplomă de merit Duna Tv, Budapesta, Ungaria (2001); Diplomă de merit (2001), Clubul Singuraticilor TgM, cu ocazia sărbătoririi a 10 ani de la înființare; Diplomă de merit (2001), Primăria TgM, Presa scrisă a jud. Mureș, secțiunea Cultură; Diplomă de merit (2004), Fundația Dr. Aszalós János Budapesta, Ungaria; Plachetă jubiliară, 15 ani de activitate a Clubului Singuraticilor TgM (2006); Diplomă de Aur și plachetă RTM (2008), Studioul Regional de Radio TgM, cu ocazia a cinci decenii de activitate.

Lucrări publicate:

• *A Dr. Aszalós János Emlékalapítvány.* - TgM: Editura Fumus, 2006.

• *Járay Ernő: Beszélgetés-töredékek, vallomások.* - Mv.: Fumus, 2007. - 65 p.

- în colaborare:

• *A Marosvásárhelyi Állami Székely Népi Együttes 40 éve* / Mészáros József. - TgM: Lyra, 1977, p. 59-63.

• *Sângeorgiu de Mureș. Activitate culturală 1911-2001* / Ilarie Gh. Opreș, Vol. 5. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2001, p. 178-184.

- *Szív és mosoly* / Kovács András. - TgM: Editura Impress, 2002, p. 12-58.
- *Erdős Irma* / Dr. Erdős Bartha István. - TgM: Prisma, 2003, p. 395-401, 453-458.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2004, p. 12-14.
- *A marosszentgyörgyi egyházközség története* / Baricz Lajos. - TgM: Ansid, 2007, p. 181-182, 186-245.
- *Üzenet Erdélyből, Novák József történelmi címerei* / Nagy Zoltán. - Budapest: Közdoc, 2006, p. 20-21.
- *Három ország foglya* / Dr. Erdős Bartha István. - Miercurea Ciuc: Editura Neptun, 2007 (redactor).
- *Viva la musica*. - TgM: Fumus, 2008.

Articole:

- *Fehér, Anyámnak*. În: *Amfiteatru*, TgM, 3, 1969.
- *Kerestem*. În: *Vörös Zászló*, 17 mart. 1970.
- *Tavaszi fogócska*. În: *Vörös Zászló*, 15 apr. 1972.
- *Haza*. În: *Igaz Szó*, aug. 1985, p.123.
- *Legenda, Útravalóm, Mikor haza hoztalak*. În: *Dolgozó nő*, nr. 1, 1986, p. 12.
- *Memento*. În: *Népújság, Irodalmi, Művészeti Napló*, 1 febr. 1990.
- *Rekviem*. În: *Népújság*, 3 mart. 1990; *Kellemes Húsvéti Ünnepet!*. În: *Népújság*, 19 apr. 1990.
- *Absolvere potest*. În: *Népújság*, 29 iun. 1990.

Referințe:

- *Szól a rádió. A Myi Stúdió 40 éve*. - Miercurea Ciuc: Editura Pallas-Akadémia, p. 340.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 278.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 270.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 315.

JÓDÁL Gábor, compozitor; n. 12 apr. 1913, Odorhei, HR - m. 6 dec. 1989, TgM. Studii: Cj (1930-1937), cu R. Zsizsmann (teorie-solfegii, pian); Budapesta (1937-1939) cu Kósa György (teorie-solfegii, pian), Ádam Jenő (dirijat, cor); Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola, Budapesta (1939-1942); Fac. de Drept Cj (1930-1937), obținând drd. Corepetitor la Teatrul Național Cj (1942-1944); corepetitor (1947-1948), corepetitor și conf. univ. la Institutul Maghiar de Artă Cj (1948-1950), conf. univ. la Catedra de armonie (1950-), prof. univ., prorector al Conservatorului Cj (1965-). A scris articole în *Muzica*; a susținut comunicări științifice, conferințe, emisiuni radiofonice. Distins cu Ordinul „Meritul Cultural” cls. IV (1969). Muzică de teatru: *La poarta țării basmelor* (1952); *Suită pentru orchestră* (1952); *Antigona* de Sofocle (1960). Muzică vocal-simfonică: *Revoluția* (1964), *Slăvite zile* (1967). Muzică simfonică: *Simfonia pentru orchestră mică* (1957), *Divertisment pentru orchestră mică* (1964). Muzică de cameră: *Sonata nr. 1 pentru vioară și pian* (1946); *Trei piese pentru violă și pian* (1946); *Sonata nr. 2 pentru vioară și pian* (1953); *Șase cântece secuiești* (1954); *Suită pentru flaut și pian* (1955); *Cvartetul de coarde nr. 1* (1955); *Trei piese pentru cvintet de suflători* (1959); *Introducere și Scherzo pentru fagot și pian* (1964); *Suită pentru cvintet de suflători* (1966); *Trei nocturne pentru flaut, clarinet, violă, violoncel și pian* (1967). Muzică corală: *Nouă piese pentru cor de femei*

(1947); *Tablouri de iarnă* (1958); *Tablouri de toamnă* (1960); *Cinci piese pentru cor de copii* (1961). Muzică vocală: *Șapte cântece* (1946); *Vitorla* (1949); *Șase cântece chinezești* (1961); *Șase cântece pe versuri de József Attila* (1964); *Patru cântece* (1966).

Lucrări publicate:

- *Sonatină pentru pian*. - București: Editura Muzicală, 1958.
- *Coruri pe versuri de poeți contemporani*. - București: Editura Muzicală, 1962.

Studii și articole:

• *Arta orchestrației la P.I. Ceaikovski*. În: *Lucrări de muzicologie*, Cj, nr.1, 1965.

Referințe:

- *Muzicieni români. Compozitori și muzicologi. Lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1970, p. 257-258.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2. G-Ke, 1991, p. 507.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, 1993. - 208 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Mai zeneköltőink - Jódál Gábor* / Lakatos Ștefan. În: *Útunk*, Cj, nr. 4, 1957.
- *Jódál Gábor despre creația compozitorilor maghiari din R.P.R.* În: *Tribuna*, Cj, 18 ian. 1958.

JORGA Ferenc (senior), prof., artist plastic amator;

n. 10 iun. 1923, Reghin, MS. Studii: Șc. Profesională la Reghin. Grafician de reclame la Cooperativa de Construcții Cooperativa „6 Martie”, Cooperativa „Ciocanul” din Reghin; maistru finisaj mobilă la ILEFOR Reghin (1953-1961); activitate ped. la Șc. Specială Apalina, Reghin (1961-1982). Expoziții personale de pictură: Reghin (1950, 1975, 1998, 2004); TgM (1976); CjN (1982). Pictează biserici, fresce, icoane; a realizat iconostase la Suseni, Breaza, Lefaia, Milășel. Picturi pe coajă de ou (mozaic), expuse la Londra, Cambridge, Bruxelles. Sculptează 170 de statui în lemn, ipsos, piatră, beton, marmură în formă monumentală, reprezentând figurile lui George Coșbuc, Miron Cristea, Traian, Decebal, Mihai Eminescu, Horea, Al. I. Cuza, Petőfi Sándor, Márton Áron, cei doi Rákoczi, Sf. Ștefan, Preafericita Gizella. Are peste 5.000 de lucrări răspândite pe tot globul. Ordinul Muncii cls. I, distincție care până la urmă nu i-a fost înmănată deoarece nu a fost membru de partid.

Lucrări publicate:

• *Tehnologia meseriei de zugrav: vopsitori, tapetari, sector construcții. Manual*. - București, 1975.

- în colaborare:

• *Studiul materialelor, sector construcții. Manual*. - București, 1966.

• *Erdélyi színpaltok* / Hajdú Demeter Dénes, Gál Éva Emese; Az illusztrációk szerzői: Gálffy-Bódi Tamás, Vecserka Zsolt, Jorga Ferenc szerzői: Gálffy-Bódi Tamás, Vecserka Zsolt, Jorga Ferenc. - [Budapest]: Erdélyi Művészetért Alapítvány, 1993. - 72 p.

• *Örök mesék: a klasszikus meseirodalom válogatott meséi. I. kötet* / ifj. Jorga Ferenc illusztrációival; szerkesztő Dénes Tamás. - Mv.: Compex kft., 1994. -

119 p.

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: Scripta, 1997, p. 273.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic/* Georgeta Mărginean, Demeter Judit; Coord.: prof. Marin Șara. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 156-157.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I, A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010. - 318 p.
- *Maestrul Feri /* George Tripon. - Reghin: Editura „Petru Maior”, 2010.

JORGA Ferenc (junior), grafician; n. 7 aug. 1952,

Reghin, MS. Studii: Șc. elementară și gimnaziul la Reghin (1963-1967); Lic. nr. 2 Reghin; Șc. Postlic. MIU Cj, secția creator de încălțăminte (1976). Creator de modele la IPMS, Reghin, la Alpina SA; la SC Regsan Prodimpex SRL Reghin. Expoziții personale de grafică: Reghin (1977, 1979, 1992-1993, 2003);

CjN (1981). Expoziții în grup de grafică și linogravuri: Seghedin, Ungaria (1986); St. Nikolaas Belgia (1985, 1989); Eau-Bonne, Franța (1988); Pescara (1988), Lohazo (1995), Italia; Varșovia, Cracovia (2000), Polonia (1993); Vilnius, Lituania (1996); Rijeka, Croația (1996); Beijing, China (1998); Buenos Aires (1998). Tabără de creație: Nagykovács, Ungaria (1996). Despre viața și activitatea lui au fost realizate reportaje la TV Reghin (2000), la Radio Cj (1981) și s-a scris în *Revista finlandeză de Ex librisuri* (2004).

Referințe:

- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic /* Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 155-156.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 318.
- *Milyen jó, hogy embereink is vannak: id. és ifjú Jorga Ferenc /* Király Sándor. - În: *Szászrégén és vidéke*, 1, 4 sz., 1999 jún., p. 15.

JÓZSA Levente, sportiv, instructor kendo, chimist; n. 27 iul. 1981, Sf. Gheorghe. Studii: Lic. „Székely Mikó”, Sf. Gheorghe (1995-1999); Fac. de Chimie și Inginerie Chimică, UBB, CjN (1999-2003); Seminar „Summer Seminar for Foreign Kendo Leaders” Kitamoto, Japonia (2008). Inițiere în kendo în cadrul Clubului Kyobukan BV, filiala Sf. Gheorghe (1998-1999); antrenamente de kendo la CjN la Clubul de karate Fudoshin (1999-2003); antrenamente în Chicago (2003); sportiv și instructor al Clubului Kyobukan, BV (2004-2008); înființarea Clubului Sportiv Kashi la TgM (2010). Evoluție în kendo: 1 kyu, Cupa Ungariei, Budapesta (2002); 1 dan, Cupa Ungariei, Budapesta (2003); 2 dan, București (2005); 3 dan, Cupa Ungariei, Budapesta (2007). Asist. univ., Catedra de chimie fizică, Univ. Notre Dame, Indiana, SUA (2003); chimist, SC Gedeon Richter România SA, TgM (2007). Competiții: locul I, senior echipe, locul III, senior masculin individual, Campionatul Balcanic, Shumen, Bulgaria (2007); Cupa Hajdunanas, diploma de Fighting Spirit la individual senior masculin (2007, 2009); membru al lotului național, Campionatul European, Helsinki (2008); locul I la individual senior masculin, Cupa Internațională a României, Constanța (2008); locul II la echipe, III la individual senior masculin, Campionatul Național

București (2008); locul III la echipe, Cupa României (2009); locul III la echipe, Cupa Ungariei, Budapesta (2009); membru al lotului național, Campionatul Mondial Sao Paolo (2009); locul III la echipe, Campionatul Internațional al Irlandei, Cork (2010); locul III individual masculin senior, Cupa Ungariei (2010).

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 714.
- *Baza de date BJM*

JÓZSA Nemes Irén, Nemes Irén, J. Nemes

Irén, pictor; n. 11 oct. 1918, Bedeni, Gălești, MS - 30 oct. 2003, TgM. Absolventă a Șc. de Pictură, TgM, prof. Aurel Ciupe, Bordi András. Membră UAPR (1939). Expoziții personale: Zalău (1946); TgM (1958, 1962, 1981, 1992, 1998); Tg. Secuiesc (1983, 1998); Sovata (1997); Ercsi,

Ungaria (1993). Expoziții de grup: TgM, CjN, Oradea, Constanța, Tușnad, Lăzarea, Covasna, Sf. Gheorghe, Miercurea-Ciuc. Expoziții naționale: Cj (1942); București (1953, 1962, 1963, 1970, 1983).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században /* Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29 /* [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996, p. 280.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek.* - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 439
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania /* Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și stalinisti /* Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene /* Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 84, foto.
- *Népiújság*, 18 nov. 2003; 25 sept. 2004, p. 4; 9 oct. 2004, p. 2, 3; 25 oct. 2008, p. 7 (Múzsza).

JUDE, Ioan, sociolog; n. 1 apr. 1949, Nadăș, MS.

Studii gimnaziale la Șc. Gen. Beica de Jos (1960-1963); Lic. „Petru Maior” Reghin (1963-1967); Fac. de Filosofie, Secția Sociologie, Univ. București (1972-1976). Dr. în psihologie și pedagogie, specializarea Științele Educației, cu teza: *Educația militară în procesul modelării afectivității și influențelor motivației studenților militari*, CjN (1999). Sociolog în cadrul IP Mănuși, TgM (1976-1979); prof. suplinitor la Grupul Șc. MIU, TgM (1979-1980); cercet. la Centrul de Șt. Sociale, TgM (1980-1991); psiholog la Institutul Militar de Radiolocație „Avram Iancu”, BV (1991-1995); lector univ. la Academia de Aviație și Apărare Antiaeriană „Henri Coandă”, BV (1995-1999);

la Univ. „Spiru Haret”, BV (1999-2000); la Fac. de Șt. Economice din cadrul Univ. „George Barițiu” BV (2000-2003); conf. univ. la aceeași Univ., Fac. de Educație Fizică și Sport (2003-), unde predă disciplinele: sociologie economică, ped., psihologie generală și psihologia sportului, psihologie școlară, sociologie generală și a sportului. A îndeplinit și funcția de secretar științific al CCPT, Filiala MS (1978-1986); ulterior preș. (1986-1999); prodecan al Fac. de Psihologie-Ped., Univ. „Spiru Haret” BV și secretar șt. al Fac. de Educație Fizică și Sport (1999-2000). A îndeplinit funcția de dir. în cadrul Univ. „George Barițiu”, BV (2004-2006); șef de catedră, Fac. de Educație Fizică și Sport. Deține funcția de prodecan al Fac. de Psihologie - Ped., Univ. „Spiru Haret” Brașov (1999-2000); cadru didactic asociat, UMF, TgM, UDC, TgM. Publică numeroase studii, recenzii la lucrări șt. și articole în reviste de specialitate. Susține peste 50 de comunicări la sesiuni și simpozioane științifice din țară.

Lucrări publicate:

- *Sociologie și societate*. - BV: Editura Omnia Uni-SAST, 2000. - 381 p.
- *Climatul educațional și cultura organizațională școlară*. - BV: Editura Omnia Uni-SAST, 2001. - 328 p.
- *Pedagogia și praxiologia educației*. - BV: Editura Romprint, 2002.
- *Elemente de sociologie economică*. - BV: Editura Omnia Uni-SAST, 2002. - 322 p.
- *Psihologie școlară și optim educațional*. - București: EDP, s.a. - 362 p.
- *Sociologie și acțiune*. - București, 2003. - 356 p.
- *Paradigmele și mecanismele puterii: Kratologia - o posibilă știință despre putere*. - București, 2003. - 480 p.
- *Educație și socializare*. - București, 2008. - 318 p.
- *Psihosociologie (cu particularități aplicative în domeniul medical)*. - București: EDP, 2009. - 356 p.
- **cursuri și culegeri de lecții:**
- *Psihologia sportului*: curs de uz intern. - 2001.
- *Pedagogie generală*: curs de uz intern, în cadrul DPPD Universitatea George Barițiu, Brașov. - 2004.
- *Metode și tehnici de cercetare sociologică*: curs de uz intern. - 2005.
- *Metode și tehnici de evaluare didactică*: curs de uz intern. - 2008.
- *Psihopedagogia adolescenților, tinerilor și adolescenților*. - 2008.
- **în colaborare:**
- *Implicațiile și tendințele fenomenului religios în județul Mureș*. În: *Realizări ale cercetării științifice în județul Mureș*, 1987, p. 51-60.
- *Entropia psihosocială în învățământul militar Superior*. În: *A XXVII-a Sesiune de Comunicări Științifice cu participare internațională*. - București: Academia Tehnică Militară, 1997, p. 111-112.
- *Școala - factor determinant în procesul socializării*. În: *Profesionalizarea tineretului. Aspecte practice și teoretice*, Timișoara, 1988, p. 100-112.
- *Particularități ale studenților Academiei Aviației și Apărării Antiaeriene „Henri Coandă”*. În: *Psihologie, sociologie, drept*. - Sibiu: Editura Academiei Trupelor de Uscat, 1998, p. 124-139.

Studii și articole:

- *Interdependența educațională a școlii și unităților productive în procesul socializării*. În: *Cercetări de științe sociale*, TgM, 2, 1982, p. 42-94.
 - *Implicațiile socio-umane ale alienării religioase*. În: *Tineret, cercetare, acțiune socială*, București, nr. 3, 1986, p. 43-64.
 - *Etiologia și implicațiile religiozității și ale alienării religioase*. În: *Cercetări de științe sociale*, TgM, 3, 1987, p. 58-106.
 - *Impactul normativității socialiste în formarea unor atitudini față de unele valori sociale*. În: *Tineret, cercetare, acțiune socială*, nr. 2, 1988, p. 77-89.
 - *S.O.S. Societatea românească!*. În: *Cuvântul liber*, 4 aprilie 1991, p. 1, 3.
 - *Impactul normativității juridice în procesul privatizării în județul Mureș*. În: *Cuvântul liber*, 16 aug. 1991; 20 aug. 1991; 24 aug. 1991.
 - *Valențe educaționale în modelarea proceselor motivaționale-afective la studenții militari*. În: *Buletin științific, Academia Aviației și Apărării Antiaeriene „Henri Coandă” Brașov*, nr. 8, 1996, p. 28-37.
 - *Profilul educațional al studenților Facultății E.F.S. de la Universitatea „George Barițiu”*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, nr. 1, 2000.
 - *Particularități psihologice necesare și unele limite psihopatologice contraindicate în activitatea managerului sportiv*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, nr. 1, 2000.
- Referințe:**
- *Mica enciclopedie de sociologi români*. - București: Editura Expert, 2001.
 - *Cuvântul liber*, 15 nov. 2003, p. 6, 1 foto.
 - *Implicațiile psiho-sociologice în pregătirea profesiiilor medicale. Interviu cu conf. univ. dr. Ioan Jude, cadru didactic asociat al Universității de Medicină și Farmacie din TgM / Interviu realizat de Dorin Borda*. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2007, p. 6, 1 foto.
 - *Convorbiri la „Cuvântul liber” - Politică și competență [Interviu cu conf. univ. dr. Ioan Jude] / Dorin Borda*. În: *Cuvântul liber*, 13 iun. 2008, p. 6.
 - *„Educație și socializare” de conf. univ. dr. Ioan Jude / Dorin Borda*. În: *Cuvântul liber*, 6 sept. 2008, p. 2, 1 foto.
 - *Lansare de carte [Educație și socializare]*. În: *Cuvântul liber*, 30 oct. 2008, p. 2, 1 foto.

JUDEA, Ioan, colonel (r), ing. militar, tancuri-auto;

n. 21 apr. 1933, Câmpani, com. Pomezueu, BH. Studii: Șc. prim. în satul natal (1947); Șc. profesională de lăcătuși mecanici, Oradea (1952); Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM (1961); Șc. Militară, ofițeri tancuri, Pitești (1952-1955); Academia Militară „Tehnică-tancuri auto” (1971); Curs postuniv. *Tehnologii moderne în reparații auto și tractoare*, BV (1982); Curs postuniv., *Asigurarea tehnică a trupelor*, București (1984); Curs superior de *Protecția muncii în minerit*, Petroșani (1986). Comandant de pluton și companie, Lugoj, SB, Oradea (1950-1960); ofițer de Stat Major, TgM (1960-1965); ofițer I, cu activitate de reparații tehnică militară, TgM (1971-1972); comandant, Unitate de reparații tehnică militară și armament: Turda (1972-1974); Constanța (1977-1980); Canalul Dunăre-Marea Neagră; reprezentant Militar la Uzina Mecanică, Gheorgheni, HR (1985-1986); comandat batalion lucrări miniere, Bălteni (1986-1987); Petroșani (1987-1988);

primar al TgM și preș. CPUN (1989-1990). Locotenent (1955), colonel (1987). Membru PUNR (1990), vicepreș. (1990-1992); membru fondator al Uniunii Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere, preș. acesteia până în 1992; prim-vicepreș. al Asoc. Jud. „Cultul Eroilor”, membru al Uniunii „Vatra Românească”, al Asoc. „Avram Iancu”, al Fundației „Neamul Românesc” și „Al. Papiu Ilarian” al Despărțământului Central Județean Mureș al Astrei; Asoc. Inginerilor și Tehnicienilor Militari (1953-1990). Autor a peste 100 articole cu privire la cultul eroilor și probleme sociale; studii în domeniul tehnicii militare. 7 titluri de inovator, locul IV pe țară în anul 1984; Medalia „Meritul Militar”.

Lucrări publicate:

• *Târgu Mureș: Cumpăna lui martie.* - Vol. 1. *Val și ură.* - TgM: Tipomur, 1991. - 160 p. - Vol. 2. *Dilemă și manevră.* - 1993. - 100 p. - Vol. 3. *Adevăr sau minciună.* - 2006. - 320 p.

• *Cartea de aur a eroilor și martirilor neamului românesc căzuți în războaie și în revoluții și operele comemorative închinată lor în localitățile jud. Mureș.* - TgM: Tipomur, 2001 (13 lucrări); 2006 (5 lucrări).

• *Cartea cărților de aur.* - TgM: Tipomur, 2004. - 333 p.

Studii și articole:

• *Sfânta cruce a eroilor.* În: *Cuvântul liber*, 27 mai 2004, p. 8, 1 foto.

• *ASTRA și administrația* / Ioan Judea. În: *Cuvântul liber*, 9 mart. 2005, p. 3.

• *Cumpăna lui martie.* În: *Cuvântul liber*, 19 mart. 2005, p. 1, 6; 2 foto.

• *Astra mureșeană și cultul eroilor.* În: *Cuvântul liber*, 18 aug. 2005, p. 5.

• *ASTRA și sfânta biserică.* În: *Cuvântul liber*, 2 nov. 2005, p. 4.

• *Cumpăna lui Martie (1).* În: *Cuvântul liber*, 10 mart. 2006, p. 6.

• *Victimele horthysmului își cer drepturile.* În: *Cuvântul liber*, 6 iul. 2006, p. 1, 3.

• *ASTRA și Mihai Eminescu.* În: *Cuvântul liber*, 18 ian. 2007, p. 6.

• *Dor de Basarabia.* În: *Cuvântul liber*, 3 apr. 2008, p. 5, 1 foto.

• *ASTRA și asociațiile cultural-patriotice mureșene.* În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2008, p. 6.

• *ASTRA-Sibiu și despărțămintele sale, la ora bilanșului.* În: *Cuvântul liber*, 7 febr. 2008, p. 4.

Referințe:

• *In honorem Ioan Judea* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 21 mart. 2006, p. 2, 1 foto.

• *Un destin exemplar de român* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5.

• *Mântuirea prin cultură (II) [2008]* / George Oargă. În: *Cuvântul liber*, 31 ian. 2008, p. 4.

• *Mântuirea prin cultură (I) [2008]* / George Oargă. În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2008, p. 16.

• *La Sibiu, Ședința Comitetului Central al ASTREI* / Ion Ardeleanu. În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 1-3.

• *A II-a Adunare Generală a Despărțământului Central al ASTREI [2008]* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 1 febr. 2008, p. 1-5.

K

KACZIÁNY Ödön, pictor; n. 8 ian. 1852, TgM -

m. 10 ian. 1933, Budapesta. Studii: la München, Paris; a fost la Roma. A pictat portrete religioase. Expoziții personale: Budapesta (1932), Múcsarnok. Distins cu Premiul „Ernest” (1904); Nemes „Marcell” (1909); „Társulati nagydíj” (1909).

Referințe:

• *Catalogul pinacotecii = Catalogue de la pinacothèque. 1934.* - S.n., 1934. - 47 p., 14 f.

• *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu Mureș.* - A 2-a ediție - TgM: s.n., 1939 - 25 p.

• *Művészeti Lexikon.* - Budapest: Akadémiai Könyvkiadó, 1965.

• *Magyar írók élete és munkái / Gulyás Pál.* - 16. köt. - Budapest, 1995.

• *Erdélyi műtár képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 147.

• *Új magyar életrajzi lexikon / Főszerkesztő Markó László.* - Vol. 3: H - K. - 2002.

KÁKONYI Csilla, pictor; n. 28 mai. 1940, Iernut,

MS. Absolventă a AAP „Ion Andreescu” CjN (1966). Membră UAPR (1970); membră a Breslei „Barabás Miklós” (1994); Magyar Képzőművészek Társasága (1990); Magyar Alkotóművészek Országos Szövetsége (2002). Expoziții personale: Sovata (1974); Reghin

(1975); Odorheiu Secuiesc (1976); TgM (1978, 1984, 1996-1997, 2003, 2011); Cristuru Secuiesc (1989); Viena, Austria (1990); Miercurea Ciuc (1994); CjN (1995); Ungaria: Budapesta, Nyíregyháza (1990); Karcag (1992); Gödöllő (2003); Sopron (1995); Budapesta, Veszprém, Pápa (1999); Zalaegerszeg, Csopak (2000); Salgótarján (2004). Expoziții de grup în țară: din 1966 participă la saloanele jud. și colective din TgM; București (1968, 1970, 1975, 1979, 1982); SM (1971); CjN (1978, 1981, 1986, 1996, 1999); CV (1986, 1992, 2004). Expoziții de grup în străinătate: Iserlohn, Germania (1988); Pittsburgh, Philadelphia, Washington, USA (1989, 1990); Ungaria: Budapesta (1990, 1992, 1995-1996); Nyíregyháza, Szarvas, Zalaegerszeg, Keszthely (1993); Dombóvár, Hortobágy (1994); Kaposvár, Makó (1996); Kecskemét (2000). Simpozioane de creație: Lázarea (1979, 1991, 1995, 1997, 1999, 2004); Iserlohn, Germania (1988); Hortobágy (1994, 1995, 1997); Mărtiniș (1995); Makó, Ungaria (1996). Medalia Lázarea (1993); Ordinul „Szerencsepátkó,” Lázarea (1999, 2004); „Meritul Cultural,” în grad de ofițer (2004).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Szó, eszme, látvány (1920-2000): erdélyi magyar művészek írásaiból* / Válogatta, összeállította és a

bevezető tanulmányt írta Banner Zoltán. - Mv.: Mentor, 2002. - 323 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridian, 1976. - 536 p.
- *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania*. - S.I.: s.n., [1990]. - [20] p.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy* / szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: s.n., 1991. - 68 p.
- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14* / Bevezető Sebestyén Mihály. - Budapest: s.n., 1992. - 14 p.
- *Tizenhárom plusz egy Mv-i művész* / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.
- *Hortobágyi művésztelep, 1975-1976; Hortobágyi alkotótábor, 1982-1994. 15 éve*. - Debrecen: Piremon, 1994.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29*. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki Kicsod Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 284.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 279-280.
- *Hortobágyi Alkotótábor, 1995* / [szerkesztette Égerházi Imre]. - [Debrecen]: [Piremon], [1997]. - 119 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7*. - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
- *Szól a rádió...: a Mv-i Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.
- *Kákonyi Csilla* / Jánosházy György. - Mv.: Mentor, 1999.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 2 köt. - Budapest, 2000.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. - Vol. 4. - București, 2001.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Who's who in România*. - Ed. princeps. - București: Pegasus Press, 2002, p. 339.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 85.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 326.
- *Félelem és szorongás között-a szépség erdejében* / B.D. În: *Népújság* (Múzsza), 2008. szept. 13., p. 5.

KAKUCS Lajos, istoric, cercet.; n. 5 ian. 1944,

Eremitu, MS. Studii: Șc. prim. la Eremitu, lic. la Sovata; UBB, CjN. Dr. în istorie, Institutul de Istorie CjN (1984). Funcționează ca istoric, cercet. la muzeele din SM și Tm, unde organizează diferite expoziții. Publică numeroase studii de istoria culturii în publicații de specialitate și cotidiene din Tm, SM, CjN, București, Reșița. Pleacă cu familia în Germania (1985), unde a fost la început angajatul muzeului din Alzey, apoi al TV (ZDF), a doua televiziune din Germania.

Lucrări publicate:

- *Margit Manz-Leben und Werk*. - Alzey 1989, Alzeier Bibliographie. Alzey 1992.
- *Contribuții la istoria agriculturii din Banat sec. XVIII-XIX*. - Tm, 1998.
- *Der Mittelalterliche Jakobskult in Ungarn*. - Jakobus-Studien 12 Tübingen, 2003.
- *Das Leben in Ginsheim-Gustavsburg im Wandel der*

Zeit. - Ginsheim-Gustavsburg, 2005.

- *Santiago de Compostela: Szent Jakab tisztelete Európában és Magyarországon*. - Budapest, 2006.
- *Bresle, manufacturi și dezvoltarea industrială a Banatului între 1717-1918*. - Tm, 2008.
- *Mesterségek, céhek és iparfejlődés a Bánságban 1717-1918 között*. - Szeged, 2008.
- *Nyárádrömete: Falumonográfia*. - Mv.: Mentor Kiadó, 2008. - 381 p.

Studii și articole:

- *250 éve született a magyar kémiai nyelv megteremtője: (Dr. Nyulas Jakab Ferenc: 1758. július 25-1808. december 27)*. În: *Népújság*, 14 iun. 2008, p. 8.

Referințe:

- *Új magyar szó*. - Budapest, 2008.

KALI József, sculptor, funcționar public, tehnician

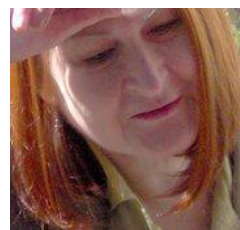

veterinar; n. 8 oct. 1944, Sânmărtinul de Câmpie, MS. Studii: Lic. „Bolyai Farkas”, TgM (1964-1968); Șc. Postliceală Agricolă (1968-1971). Funcționar public, CJM (1971-2009). Sculptează din 1968. Membru al AAP MS (2000). Expoziții personale: Sala „Unirea” TgM, Cetatea Medievală TgM. Expoziții de grup la Centrul Jud. al Creației. Lucrări în colecții particulare în țară și străinătate.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 60.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 717.

KÁNTOR Zita, artist plastic, textilist; n. 24 ian.

1970, Bahnea, MS. Studii: Lic. Ped. TgM (1984-1988); IAP „Ion Andreescu”, CjN (1990-1996). Membră a Asoc. „Barabás Miklós Céh” (1997). Expoziții personale: TgM (1989, 1996, 1997); Debrecen (1991); CjN (1992-1996); Paris (1996).

Participă la „Ariadne” (2001, 2004).

Referințe:

- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog]*. - [TgM]: s.n., 1997.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7*. -Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 149.
- *Tradición és modernség kézfogása Szovátán* / Szepes Hédi művészettörténész. În: *Népújság* (Múzsza), 23 sept. 2006, p. 4, 5.

KARÁCSONYI Zsigmond, ziarist, fotoreporter;

n. 21 nov. 1951, TgM. Studii: Lic. Ind. TgM (1982); Academia „Șt. Gheorghiu” București (1971-1978, 1982-1984). Electrician la TgM (1984-1990); corector, ziarist și fotoreporter din 1990 la *Népújság*. Publică articole și fotografii în: *Vörös Zászló*, *Népújság*, *Ifjúmunkas*, *Fiatal Fórum*, *Előre*, *Romániai Szó* (1985-).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Un profesor de istorie trăind istoria: microbiografie = Un professeur d'histoire vivant l'histoire / Simion Simionescu; foto Karácsonyi Zsigmond. - TgM: Tompea, 1991. - 44 p.*
 - *Communitas-Kör: A Marosáv.i Orvosi és Gyógyszerészeti Intézet diákjainak Irodalmi Köre: emlékkönyv 1986-1996; fotók Ábrám Zoltán, Karácsonyi Zsigmond. - Mv.: Magyar Diákszövetség, 1996. - 96 p.*
 - *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel / Nagy Miklós Kund; fotók Karácsonyi Zsigmond. - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.*
 - *Bekecs alatt Nyárád tere: riportok / Fotó: Csikós Roland, Karácsonyi Zsigmond, Szász Károly és Vajda György. - Mv.: Impress, 1999; MŰRE. - 138 p.*
 - *Sütő András 75 éves / Fotók Bortnyik György és Karácsonyi Zsigmond. - Mv.: Mentor, 2002. - 103 p.*
- Studii și articole:**
- *Vidám kesergő a polkáért: Heccmesterfaggató. În: Népiújság, 2007. febr. 8., p. 5.*

Referințe:

- *Sibiu '92: 5th International Photographic Salon: [album]. - SB: s.n., 1992. - 52 p.*
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig? 2 Vol. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 288.*
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 284.*
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Red. Nagy Miklós Kund. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.*

KÁROLY-ZÖLD Gyöngyi, artist plastic, textilistă; n. 4 iun. 1949, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu” CjN (1973); specializare în termotransfer (1980). Designer, Fabrica Tricotaje, Miercurea Ciuc (1973-1976); Fabrica Tricotaje „Someșul,” CjN (1976-1977); cadru didactic asociat, Univ. de Artă și Design, CjN (2000-2001); creații plane, bi și tridimensionale, instalații textile. Expoziții personale: CjN (1973); Pécs, Ungaria (1994); Kaposvár, Ungaria (1999); Muzeul Național de Artă, CjN (1999). Expoziții naționale: București (1976-2000); trienale și bienale naționale de artă plastică și decorativă: Sala „Dalles,” TNB, Palatul Cotroceni, Palatul Parlamentului, Galeriile Orizont, Căminul Artei, Expoziția Grafică Clujeană la Innsbruck (Austria, 1998). Colocvii naționale de design vestimentar, CjN (1990, 1995, 1997). Expoziții internaționale: Frankfurt am Main, Düsseldorf (1973), Toronto (1989), Szombathely (1990), International Print Cj (1993), Fiber Art Design Book Six, Gödöllő (2000), Bienala de Grafică Anzix, Budapesta (2000), Bienala de Grafică, Kecskemét (2001). Lucrări de artă în colecții particulare și de stat în România, Ungaria, Germania, Franța, Canada, SUA, Japonia, Israel. Membru UAPR, Filiala CjN; „Barabás Miklós,” Kapos Art-Ungaria; AIAP UNESCO Paris. Distincții: Medalia de argint a Colectivului Pavilionului Românesc „Fois de Paris” (1993); premiul Special UAPR (1999).

Referințe:

- *Catalog „Atelier 35”. - CjN: UAPR, 1980.*
- *Tapiseria contemporană românească / M. Grozdea. - București: Ed. Meridiane, 1983.*
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.*

- *Ki Kicsoda. Aradtól Csikszeredáig? Vol. 1- 2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 289.*
- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog] / . - [TgM]: s.n., 1997.*
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 285.*
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítész, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.*
- *Who's who în România. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.*
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 333.*

KÁROLYI Iolanda, Domahídi Jolán, bibliotecar, bibliograf; n. 4 iul. 1943, Curteni, MS. Absolventă a Fac. de Istorie-Filologie, Secția istorie Cj (1956). Din 1961, este bibliotecar principal la BCU Cj; bibliotecar principal la Institutul de Istorie al Academiei, Filiala CjN (1992-1995). Autor și colab la elaborarea bibliografiei operei pentru mai multe personalități: (Academicianul David Prodan, profesorul Francisc Páll, Kovács Iosif, Jakó Zsigmond, Pompiliu Teodor, Ștefan Pascu, Camil Mureșanu, Imreh István, Nicolae Edroiu).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Academicianul David Prodan la vârsta de 75 de ani. Bibliografia operei de N. Edroiu, Iolanda Károlyi, M. Teușan. - CjN: UBB, 1977, p. 11-24.*
- *Profesorul Francisc Páll la vârsta de 65 ani. - CjN: UBB, 1979, p. 9-24.*
- *Profesorul Kovacs Iosif la vârsta de 60 de ani. - CjN: UBB, 1979.*
- *Istoricul Imreh Ștefan la vârsta de 60 de ani. - CjN: UBB, 1979, p. 5-31.*
- *Profesor doctor docent Jakó Sigismund la vârsta de 65 de ani. - CjN: UBB, 1981, p. 17-48.*
- *Academician profesor doctor docent Ștefan Pașcu la vârsta de 75 de ani. - CjN: UBB, 1989.*
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2: G-Ke, 1991.*
- *Profesorul universitar doctor Pompiliu Teodor la vârsta de 60 de ani. - CjN: UBB, 1992.*
- *Bibliografia istorică a României. - Vol. 8. - București: Editura Academiei Române, 1996.*
- *Bio-bibliografia Profesorului universitar doctor Camil Mureșanu. Membru corespondent al Academiei Române cu ocazia împlinirii vârstei de 70 de ani. - CjN: UBB, p. 12-68.*
- *Imreh István irodalmi munkásságának könyvészete. În: Emlékkönyv Imreh István születésének nyolcvanadik évfordulójára. - Kv.: Az Erdélyi-Múzeum-Egyesület kiadása, 1999, p. 649-680.*

Studii și articole:

- *Agrártörténeti bibliográfia 1945-1972. În: Művelődés, 24, nr. 8, 1972, p. 46-48.*
- *„Anuarul Institutului de Istorie din Cluj-Napoca” (1982-1995). În: Anuarul Institutului de Istorie din CjN. - CjN: Editura Academiei Române, 1995, p. 25-62.*

Referințe:

- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig? Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-*

Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 289.

• *Lectura și biblioteca publică la Cluj* / Traian Brad. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001, p. 345-346.

KÁRP György, actor; n. 30 apr. 1945, TgM. Studii:

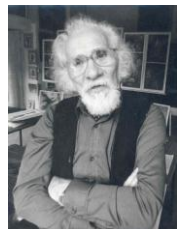

Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM (1972). Actor la Teatrul Național TgM (1972-); dir. adj., Teatrul Național TgM (1994-); dir. adj. artistic, Compania „Tompa Miklós” (2004-). Prof. asociat, UAT (1986-1987, 1990-1993). Roluri mai importante: Truffaldino (Goldoni: *Két úr szolgálja*); Balga (Vörösmarty: *Csongor és Tünde*) Wolfgang (Williams: *Az iguána éjszakája*); Böszörményi (Móricz Zsigmond: *Légy jó mindhalálig*); Tiberiu (Baranga: *Sziciliai védelem*); Carol (Romulus Guga: *Egy öngyíkos világa*); Sustik (Tersánszky Józsi Jenő: *Kakuk Marczi*); Böffen Tóbiás (Shakespeare: *Vízkereszt, vagy amit akartok*); Duka Vendel (Tamási Áron: *Csalóka szivárvány*); Bubnov (Gorkij: *Éjjeli menedékhely*); Karandisev (Osztrovszkij: *A hozomány nélküli lány*); Beppo (Heltai: *A néma levante*); K. Müller (Görgey: *Komámasszony, hol a stukker?*); Aba Sámuel (Sík Sándor: *István király*). Roluri în filme: Plutonier Kiss Béla, *Ultima noapte*, regia S. Nicolaescu; Ofițer SS, *Emisia continuă*, regia D. Tănase; Un individ, *Doi bărbați pentru o moarte*; Judecătorul, *Szép halál volt*; regia Jeli Ferenc; Maiorul, *Film studiu* la Academia de film Berlin, regia Kincses Réka. Premiul UNITER; Pro Cultura Hungarica; Premiul Bánffy Miklós (2004); Premiul de interpretare pentru rolul Datan, Festivalul Teatrelor Maghiare, Kisvárdá, Ungaria; „Fibula de la Suseni,” Diplomă de excelență (2009).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 214-215.
- *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma* / Székely Szabó Zoltán. - [Bécs]: [Europa-Club], 1994. - 223 p.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 285-286.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 718.
- *Évadok, termek, pénz és decentralizáció: Beszélgetés Kárp György színművésszel a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház gazdasági igazgatójával* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 13 iun. 2006, p. 5.

KEDEI Zoltán, pictor; n. 29 nov. 1929, Roua, MS.

Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (din 1950); Șc. Populară de Artă, TgM (1958), secția pictură, prof. Gheorghe Olariu. Din 1968 colab. al Fondului Plastic, Filiala TgM. Membru UAPR. (din 1998). Expoziții personale: TgM (1976, 1981, 1987, 1988, 1991-1993, 1996, 1999); Ernei, MS (1969); Odorheiu Secuiesc (1972); Cristuru Secuiesc (1972, 1993); Miercurea Niraj (1979); Budapesta, Ungaria (1986); New York, SUA (1989); Debrecen, Ungaria (1990); Hatvan, Ungaria (1991, 1994); Târnăveni (1992, 1996); Sovata (1996); Szolnok, Ungaria (1999); Calgary, Canada (2000); Luduș (2002). Expoziții jud.: 45 expoziții jud. cu juriu, TgM (1962-2002). Expoziții de

grup: Miercurea Ciuc, Lacul Roșu, Tușnad (1966); Alba Iulia, Cristuru Secuiesc (1983); Sighișoara (1969); Lăzăreni, HR (1972); Zerind, AR (1974); Covasna (1974-1980, 1985, 1994-2004); Joseni, HR (1975); Ghindari, MS (1979, 1992-1997); Mărtiniș (1981-1990); CjN (1984); Budapesta, Ungaria (1984, 1995-1996, 2000-2003); Hatvan, Ungaria (1992, 1993, 1999); Sovata (1995, 2004); Kötelek, Ungaria (1995, 1996, 1998, 1999); Corund (1996, 2004); Corbreuse, Franța (1997); Szolnok, Ungaria (1999); Pănet, MS (1999). Tabere de creație: Mărtiniș (1980-1990); Ghindari (1981-1996); Kötelek, Ungaria (1995-1999); Hortobágy, Ungaria (1990); Corbreuse, Franța (1997). Referințe în *Steaua roșie, Cuvântul liber, Vörös Zászló, Előre, Utunk, Falvak Dolgozó Népe, Romániai Magyar Szó, Népújság, A Hét, Művelődés, Igaz Szó, Új Élet, Bihari Napló, Üzenet, Tarisznya, Hazanéző, Tabu Magazin*.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
- *Egyedül a parton: versek* / Fülöp Kálmán; a rajzokat készítette Kedei Zoltán. - S.I., s.a. - 81 p.
- *Táltos Marika: mesék* / Ráduly János; az illusztrációkat Kedei Zoltán készítette. - Korond: Firtos Művelődési Egylet, 1993. - 116 p.
- *Egek, harmatozzatok! Válogatott novellák* / Bölöni Domokos; Grafikák: Kedei Zoltán. - Mv.: Impress, 1995. - 171 p.
- *Dégi Gyurka pontozója: kisregény* / Bölöni Domokos; a grafikák Kedei Zoltán munkái. - Mv.: Impress, 1998. - 122 p.
- *A megváltás ezután következik* / Kibédi Varga Sándor; Az illusztrációk Kedei Zoltán munkái. - Mv.: Impress, 2001. - 152 p.
- *Beszélő ecset*. - TgM, 2009.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p., [32] f. pl.
- *Hortobágyi művésztelep, 1975-1976; Hortobágyi alkotótábor, 1982-1994. 15 éve*. - Debrecen: [Piremon], 1994. - 117 p.
- *Reménység szigete: képzőművészeti gyűjtemény: [katalógus]*. - Budapest: Erdélyi Gyülekezet, 1996. - 80 p.
- *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]* / Bevezető Gazda József. - Kovászna: Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996. - 23 p.
- *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 293-294.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 290.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós. - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Kedei Zoltán* / Nagy Miklós Kund; A sorozat borítóját Vincze László tervezte; A reprodukciókat V. Kedei Zoltán készítette. - Mv.: Mentor, 2004. - 38 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 86.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 338-339.
- *Salonul județean de arta plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
- *Kedei Zoltán „În pictură este ca în dragoste”. Portret* / Valeriu Russu. În: *Adevărul de seară*, 6 sept. 2009, p. 16.

KEINTZEL, Georg, istoric, etnolog; n. 1 sept. 1858, Reghin, MS - m. 26 dec. 1925, Viișoara, BN. Șc.

prim. și șc. reală inferioară la Reghin; Gimnaziul evanghelic Bistrița; Univ. din Tübingen, Leipzig, Jena, cursurile fac. de teologie, lb. și literatura germană, filosofie și ped. Dr. în filosofie, 1880. Prof. la Gimnaziul evanghelic Reghin (1880), apoi a fost transferat la Gimnaziul Bistrița. S-a afirmat în literatura populară, în dialectologie, în etnologie și în istorie, publicând lucrări în toate aceste domenii, cu referiri la Reghin și împrejurimi. A susținut unele lucrări la adunările generale ale societății Verein für siebenbürgische Landeskunde.

Lucrări publicate:

- *Die Volkspoesie der Siebenbürger Sachsen. Vergleiche mit deutschen Volksdichtung.* În: *Siebenbürgisch Deutsche Zeitung*, 1886, p. 3768-3772.
- *Der Konsonantismus des Mittelfränkischen verglichen mit dem Siebenbürgisch-sächsischen während des 13. bis zum Beginn des 16. Jahrhunderts.* În: *Korrespondenzblatt für Landeskunde*, 1885.
- *Nösner Dialekt und Gemeinsächsisch.* În: *Korrespondenzblatt für Landeskunde*, 1888.
- *Über die Herkunft der Siebenbürger Sachsen.* În: *Bistritzer Gymnasial Programm*, 1877.
- *Lautlehre der Mundarten von Bistritz und Sächsisch-Regen. Mit Berücksichtigung abweichender Lautverhältnisse in den sächsischen Ortsdialekten der Umgebung.* În: *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landkunde*.
- *Valea Vinului und seine Umgebung.* În: *Karphaten Vierteljahrschrift*, 1887.
- *Eine Wanderung durch die Nordostpässe Siebenbürgens.* În: *Karphaten Vierteljahrschrift*, 1888.

Referințe:

- *Die Mundart der Burzenländer Sachsen* / Andreas Scheiner. - Marburg: N. G. Elwert'sche Verlagsbuchhandlung, 1922. - VIII, 196 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 152-153.

KELEMEN Lajos, istoric, arhivist; n. 30 sept.

1877, TgM - m. 29 iul. 1963, Cj. Studii secundare și univ. (1901) la Cj; Fac. de Istorie. Membru de onoare al Academiei Maghiare de Științe (1938). Bibliotecar, Muzeul Ardelean, Cj (1902-1907); prof. de istorie și geografie la Col. Unitarian Cj (1907-1918) și arhivar-bibliotecar

la Muzeul Ardelean Cj (1918-1938); dir. gen. al Muzeului și Arhivei (1942-1944), continuând activitatea de cercetător la Arhivă, reușind să pună bazele unei colecții inestimabile în cadrul Muzeului Ardelean, colecție care servește și azi ca bază pentru cercetarea șt. în cadrul Direcției Județene Cj a Arhivelor Naționale. Istoric și arhivist cu o orientare pozitivistă. Editor de izvoare medievale ardeleni, istoria cărții și a bibliotecii, istoria tipăriturii, istoria artelor ardeleni, istoria genealogică, istoria locului, aspecte istorice ale vieții literare, istoria limbii, cercetări privind istoria numelor de localități; publică studii consacrate istoriei economice, social-politice și îndeosebi culturii din Transilvania. A colaborat la publicații de specialitate, ziare și reviste, precum: *Székelv Oklevéltár*, *Archeológiai Értesítő*, *Magyar Könyvszemle*, *Magyar Polgár*, *Erdélyi*

Muzeum, *Művészeti Szalon*, *Ellenzék*, *Pásztortűz*, *Keleti Újság*. Membru extern al Academiei Maghiare de Științe (din 1938), membru plin din 1962. Distins cu „Corvin-lánc” (1940).

Lucrări publicate:

- *Az Erdélyi Múzeum Egyesület múltja és jelenje. Az Erdélyi Nemzeti Múzeum tárjai / az egyesület ötven éves jubileumára összeállította Kelemen Lajos.* - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 1909.
- *A Marosvásárhelyi református temető legrégebbi sírkövei.* - Kv.: s.n., 1909. - 10 p.
- *A Marosvásárhelyi református temető legrégebbi sírkövei.* - Budapest: Grill Károly Könyvkiadóvállalata, [1913]. - 135 p.
- *Radnótfája története.* - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1942. - 9 p.
- *Hermányi Dienes József emlékirata: Szemelvények / sajtó alá rendezte Kelemen Lajos.* - Cj-Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1925. - XII, 95 p.
- *Báró Bánffy Jánosné Wesselényi Józefa bárónő emlékirata 1848-49-i élményeiről / kiadja a Losonczi báró Bánffy család; sajtó alá rendezte és életrajzot írt hozzá Kelemen Lajos.* - Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1931. - XIV, 83 p.
- *Művészettörténeti tanulmányok.* - 2 vol. - București: Kriterion, 1977. - Vol. 1: 1977; Vol. 2: 1982.
- *Születtem Marosvásárhely: önéletrajzi feljegyzések / Kelemen Lajos.* - Kv.: Komp-Press, 1993. - 140 p.
- **în colaborare:**
- *Erdély leírása 1639-ből.* În: *Földrajzi Közlemények*, 1907, p. 59-71.
- *Teleki Mihály temetkezése / Dr. Pósta Béla, Kelemen Lajos és ifj. Biás István.* - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 1913. - 71 p.
- *Emlékkönyv az Erdélyi Múzeum Egyesület félszázados ünnepére: 1859-1909 / Az Erdélyi Múzeum-Egyesület választmánya megbízásából szerkesztette Erdélyi Pál.* - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1902-1942. - 337 p.
- *Újabb adattár a Vargyasi Daniel család történetéhez / kiadja Vargyasi id. br. Daniel Gábor; szerkesztette Kelemen Lajos.* - Kv.: s.n., 1913. - XI, 428 p.
- *Erdélyi népművészetek albuma: Magyar népművészet / összeállította Podhorszky-Pálfi Sándor.* - 2-ik kiadás - Kv.: s.n., 1927. - 48 p.
- *Báró Bánffy Jánosné Wesselényi Józefa bárónő emlékirata 1848-1849 - iki élményeiről.* - Cj, 1931. - XI, 84 p.
- *Művészeti hetek: Kv. 1942 május 9-június 6.* - Budapest: Országos Irodalmi és Művészeti Tanács, 1942. - 163 p.
- *Lyka Károly emlékkönyv: Művészettörténeti tanulmányok / szerkesztette Petrovics Elek.* - Budapest: Új Idők Irodalmi Intézet R. T. (Singer és Wolfner), 1944. - 349 p.
- *Unitárius egyháztörténeti adatok. (1619-1866) / A bevezetést írta Kelemen Lajos.* - Mv.: Márványi Arthur könyvkereskedő bizománya, 1910. - 256 p.

Studii și articole:

- *Művészeti adatok az Erdélyi Múzeum Egyesület irománytárában.* În: *Művészet*, 1912, p. 218-227.
- *Biserica Sf. Mihail din Cluj.* În: *Boabe de grâu*, 1933, p. 129-137.
- *Erdélyi magyar templomi karzat-és mennyezetfestmények a XVII századból.* În: *Az Erdélyi Tudományos Intézet Évkönyve*, 1945, p. 156.

Referințe:

- *Erdélyi monográfia* / szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza. - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.
- *Czimerlevelek* / gyűjtötte Sándor Imre. - 1. füzet (1551-1629). - 1910. - VI, 124 p.
- *Rákóczi legendája és története* / Márki Sándor. - [Kv.]: s.n., [1911], p. 201-222.
- *Czimerlevelek* / gyűjtötte Sándor Imre. - 2. füzet (1629-1660). - 1912. - VIII, 108 p.
- *Marosvásárhelyi Borsos Tamás élete és történeti szereplése* / írta Barts Gyula. - Kv.: s.n., 1912. - 63 p.
- *A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig: 1772-1831.* - 1. köt. - Budapest, 1913. - VIII, 274 p.
- *A magyar romantika: (Fejezet a magyar irodalmi fejlődés történetéből)* / Farkas Gyula. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, 1930. - 336 p.
- *Activitatea științifică la Universitatea Regele Ferdinand I. din Cluj in primul deceniu 1920-1930* / I. Crăciun. - Cj: s.n., 1935. - 321 p.
- *Az Erdélyi Múzeum Egyesület háromnegyedszázados tudományos működése: 1859-1934* / a választmány megbízásából szerkesztette dr. György Lajos főtktár. - Kv.: Kiadja az Erdélyi Múzeum-Egyesület, 1937. - 346 p.
- *Egyházfegyelem a magyar református egyházban (XVI-XIX. sz.)* / Illyés Endre dr. - Debrecen: s.n., 1941. - 199 p.
- *Az Erdélyi Múzeum Egyesület története és feladatai* / Szabó T. Attila. - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása, 1942. - 64 p.
- *Román élet: A mai oláhföld és népe természeti, történeti, közéleti, vallási, erkölcsi, fogalmi, szokási s társadalmi viszonyainak rajza* / Dr. Oroszhegyi Jóska gy. orvos Romániában 1860-1862. - Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1942. - 158 p.
- *Emlékkönyv Kelemen Lajos születésének nyolcvanadik évfordulójára.* - București: Editura Științifică, 1957.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 189.
- *Magyar irodalomtörténet bibliográfiája* / Szerkesztette Vargha Kálmán, V. Windisch Éva. - 6. köt.: 1905-1945. Személyi rész: I. A-K. - 1982. - 959 p.
- *Erdélyi múzeum* / Szerkesztette Szabó T. Attila. - Budapest: Magyar Néprajzi Társaság, 1990. - 186 p.
- *Erdélyi csillagok: újabb arcok Erdély szellemi múltjából* / szerkesztette Kántor Lajos. - Budapest: Héttorony Könyvkiadó, 1990. - 231 p.
- *Erdélyi portrék: Fotó-kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban, 1991. október 10. - december 1.* / Erdélyi Lajos fotói; Szöveg Bodor Pál. - Budapest: Petőfi Irodalmi Múzeum, 1991. - [78] p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2: G-Ke, 1991, p. 669-675.
- *A romániai magyar tudomány helyzete és az Erdélyi Múzeum-Egyesület feladatai* / Benkő Samu. - Budapest: [MTA KSZI], 1993. - 34 p.
- *Magyar Életrajzi Lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Vigyázó torony: Beszélgetések Debreczeni Lászlóval* / Cseke Péter. - Bukarest: Kriterion, 1995. - 192 p.
- *Magyar élet a régi Bukarestben: levelstár a XIX. század második feléből* / Bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közzéteszi Kovách Géza. - Budapest: ELTE BTK, 1996.
- *Istoria modernă și contemporană a României, reflectată în periodicele maghiare de specialitate (1945-1995): Bibliografie selectivă = Die Neuzeitliche und Gegenwertige Geschichte Rumaeniens, widerspiegelt in die Ungarischen Fachzeitschriften* / Stelian Mândruț. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 1996. - 89 p.
- *Társadalom, egyház, művelődés: tanulmányok Erdély történetéhez* / Jakó Zsigmond. - Budapest: METEM, 1997.
- *Metaforától az élet felé: Kisebbségi értelmiség - kisebbségi nyílvánosság: tanulmányok (1987-1997)* / Cseke Péter. - Bukarest: Kriterion, 1997. - Kv. - 244 p.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN, 2000, p. 167.

- *Bibliografia generală a etnografiei și folclorului românesc [2002]* / Coord. și cuvânt înainte de Adrian Fochi. - Vol. 2 (1892-1904). - 2002. - 703 p.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și staliniști* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.
- *Personalități Clujene (1800-2007): dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 288-289.
- *Kelemen Lajos élete és munkássága* / Kiss András. În: *Unitárius élet*, 10, sep./oct. 2005.
- *Járom az utat...: Kelemen Lajos történetir* / Fodor Sándor. În: *Népújság (Színes világ)*, 2006. nov. 18., p. 1.

KELP, Martin, prof., rector, fondatorul Bibliotecii

Documentare din Sighișoara.; n. 1659 - m. 1694. Autor de disertații academice pe teme istorice la sfârșitul secolului al XVII-lea; rector al gimnaziului din Sighișoara (1684-1687), prof. de lb. latină și lb. orientale, pune temelia bibliotecii gimnaziului (1684).

Lucrări publicate:

- *Natales Saxonum Transsylvaniae.* - Lipsie, 1684.

Referințe:

- *Sighișoara - orizonturi culturale* / Lucia Țarălungă. - TgM: Nico, 2007, p. 78-106.

KELPIUS, Johannes Transylvanus, pr.

luteran, enciclopedist, organist și compozitor; n. 24 iun. 1673, Dendorf / Daia, MS - m. 1708, Pennsylvania, SUA. Studiile muzicale le-a început sub îndrumarea tatălui său, organistul Georg Kelp (m. 25 febr. 1685, pr. sas). Pleacă la studii la Univ. din Altdorf, Tübingen și Leipzig. Având o cultura juridică, filosofică, teologică, îndeplinește funcția de magistrat în Altdorf (Germania). Adept al filosofiei mistico-panteiste a predicatorului german Johann Jakob Zimmermann (1693), a pus bazele unei comunități religioase, intrând în contact cu puritanii englezi al căror conducător era William Penn (1644-1718). Însotind grupul de emigranți germani ai Crucii Roșii în SUA, s-a îmbarcat pe vasul cu pânze Sara Maria (13 febr. 1694) poposind în Pennsylvania, unde avea să propage muzica și religia protestantă europeană. Aici a fondat secta puritană „A woman in wilderness,” pentru care a compus muzică religioasă la unison și voci egale. Muzică corală religioasă: *Immuri și piese corale*, antologie pentru 2 voci feminine. A stăpânit lb. germană, greacă, latină, ebraică și engleză.

Referințe:

- *Jöcher's Allgemeinem Gelehrten-Lexikon.* - Band 3, 1810.
- *Schriftsteller-Lexikon ober biographisch-literarische Denk-Blätter der Siebenbürger-Deutschen* / Joseph Trausch, Band II. - BV: Editura Johann Gött & Sohn Heinrich, 1870.
- *Die Bedeutung der Deutschen Ansiedlungen in Pennsylvanien* / S.M. Lohmann. Stuttgart, 1923.
- *Church Music and Musical Life in Pennsylvania in the Eighteenth Century.* In Two Volume. Prepared by The Committee on Historical Research. Vol. 1, Philadelphia, Print for the Society, 1926.
- *Das Weib in der Wüste* / Friedrich Teutsch. În: *Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde.* - Vol. 51, nr. 9-10, 1931.
- *Magister Johannes Kelpius Transylvanus, der Heilige und Dichter von Wissahickon in Pennsylvanien.* În: *Festschrift für Bischof D. Dr. Friedrich Teutsch zum 31 oct. 1931.* - SB, 1931.
- *Johann Kelpius and his Woman in the Wilderness* / Ernest L. Lashlee. În: *Glaube, Geist, Geschichte. Festschrift für Ernst Benz zum*

60 *Geburtstag* am 17 nov. 1967. Hsg. Von Gerh. Müller und Winfr. Zeller. - Leiden, 1967.

- *Un compozitor transilvănean din sec. XVII peste ocean* / Viorel Cosma. În: *Calendar pe anul 1976*. - București: Editura Politică, 1977.
- *Două milenii de muzică pe pământul României* / Viorel Cosma. - București: Editura Tineretului, 1977.
- *Scientific and Cultural Contacts between England and the Romanian Lands (1650-1720)* / Paul Cernovodeanu. În: *Romanians Studies*. - Vol. 2. - București, 1972.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 5: (K-M). - 2002. - 324 p.
- *Comuna Apold: studiu monografic complex* / Nicolae Edroiu (coord.). - CjN: Eurodidact, 2003. - 250 p.
- *Primele știri despre țările române în coloniile engleze din America (II)* / Paul Cernovodeanu. În: *Tribuna României*, București, 3, nr. 49, 15 nov. 1974.

KEMÉNY János, comandant de oști, principe al Transilvaniei; n. 14 dec. 1607, Bichiș, MS - m. 22 ian. 1662, Seleușul Mare, MS. Carieră militară sub Gabriel Bethlen, ajungând în timpul celor doi Gh. Rákóczi comandant de oști și membru în cons. princiar. Bun cunoscător al problemelor privind relațiile Transilvaniei cu Moldova și Țara Românească. Comandantul oștilor transilvănene care l-au sprijinit pe Matei Basarab împotriva lui Vasile Lupu și au participat la înăbușirea răscoalei populare din Țara Românească în 1655. Principe al Transilvaniei (1661-1662); neobținând confirmarea Porții, a recurs la ajutorul militar al împăratului Austriei, Leopold I. Mihai Apafi I însă, sprijinit de majoritatea nobilimii transilvane și susținut de Poartă, a câștigat bătălia de la Seleușul Mare, murind în luptă. Memoriile lui reprezintă un bogat izvor de informare pentru istoria Transilvaniei și în privința unor întâmplări din Moldova și Țara Românească.

Lucrări publicate:

- *Memoriile lui Kemény János*. Traducerea și adnotarea pasagiilor privitoare la români / Neagoe Popea. - București, 1900. - 60 p.
- *Memorii. Scrierea vieții sale* / Trad. Pap Francisc. - CjN, 2002.
- *Kemény János önéletírása és válogatatt levelei*. - Budapest, 1959.

- în colaborare:

- *Monumenta Hungarica, Sermones Nativae Scriptae az az A' Magyaroknak magyar nyelven irt emlékezetes írásaik* / öszveszedte 's kiadta Rumi Károly György. - 2. köt. - 1816. - XII, 362 p.
- *Monumenta Hungarica, Sermones Nativae Scriptae az az A' Magyaroknak magyar nyelven irt emlékezetes írásaik* / előbeszéd: Kazinczy Ferencz. - 3. köt. - 1817. - VIII, 362 p.
- *Magyar családtörténeti könyvészet: 1472-1905* / összeállította Közlös Zoltán. - Kv.: s.n., 1909. - 74 p.

Referințe:

- *Történelmi kalászkok 1603-1711: A Vargyasi Daniel-család irattárában levő legnagyobb részét eredeti kéziratok után* / Kiadá Daniel Gábor; szerkeszté Thaly Kálmán. - Pest: Lauffer & Stolp, 1862. - XVI, 274 p.
- *Régi magyar könyvtár* / írta Szabó Károly. - 1. köt: Az 1531-1711. megjelent magyar nyomtatványok könyvészeti kézikönyve. - 1879. - XIV, 755 p.
- *Magyar Helikon: Jeles magyar államférfiak életrajz-gyűjteménye. 2. osztály. 1. kötet: Gróf Széchenyi István, Esterházy Miklós nádor, Wesselényi Ferencz nádor, Széchenyi Pál, Deák Ferencz, Kemény János, Bocskay István* / Szerkesztette Helmár Ágost és Dr. Mangold Lajos. - Pozsony: Kiadja Stampfel Károly, 1884; Budapest. - 240 p.
- *Kemény János életrajza* / Dr. Márki Sándor. - Pozsony-Budapest:

Stampfel Károly kiadása, 1884. - 24 p.

- *Kemény János fejedelemsége* / írta Persián Kálmán. - Kv.: Stief Jenő és társa, 1907. - 54 p.
- *Din grijile și greutățile unei domnii...: opt scrisori ale lui Gheorghe Ștefan vodă către Ioan Kemény* / Alex Lăpedatu. - București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului Imprimeria, 1932. - 27 p.
- *Monografia orașului Tirgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 122-128.
- *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről* / Keserői Dajka János, Bojthi Veres Gáspár, Redmeczi T. János, Toldalagi Mihály, Kemény János és Bethlen Gábor írásaiból. - 4. köt: A fejedelem 1613-1629. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942]. - XVIII, 143 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.
- *Porábúl megéledett Fönix avagy Kemény János emlékezete* / Gyöngyösi István. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1999.
- *O toamnă rodnică pe tărâm cultural* / Demeter Judit, bibliotecar. În: *Gazeta Reghinului*, sept.-oct. 2006, p. 4.

KEREKES Károly, avocat, deputat; n. 14 dec.

1947, TgM. Studii: Fac. de Drept, UBB, CjN. Cons. juridic (1975-1994); avocat, din 1994. Deputat UDMR (1990-2004). Membru în Comisia pentru muncă și protecție socială; secretar al Comisiei permanente a Camerei Deputaților și a Senatului, organizarea și

funcționarea ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului; membru, Delegația Parlamentului Român la Adunarea Parlamentară a Cooperării Economice a Mării Negre; Grupurile parlamentare de prietenie: Austria, Islanda, R. Islamică Iran, Statele Unite, Mexic, Estonia, Franța, Italia, Egipt; Comitetul Director al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare.

Referințe:

- *Personalități publice - politice decembrie 1989- 27 septembrie 1992*. - București: Editura Holding Reporter, 1993, p. 109.
- *Cinci ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor decembrie 1989 - decembrie 1994* / Domnița Ștefănescu. - București: Mașina de scris, 1995. - 512 p.
- *Adunarea Constituantă: 11 iulie 1990 - 21 noiembrie 1991*. - București: Senatul României, 1998.
- *Who's who in România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002.
- *Maros megye Ezüsfenyő-díjazottjai* / Vajda György. În: *Népiújság*, 2005. dec. 29, p. 6.
- *Trei zile și trei nopți de sărbătoare, la Seuca* / Ioan Korpoș. În: *Punctul*, 8-14 oct. 2007, p. D4.

KEREKES Péter Pál, electrician, artist fotograf;

n. 29 oct. 1941, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM (1948-1961); Șc. Tehnică TgM (1956-1960); Șc. Populară de Artă TgM (1982). Electrician electromecanic de întreținere, Fabrica de zahăr (1957-2001). Membru al Fotoclubului TgM (1965-); AAFR (1974); tema preferată este natura și etnografia; participă la peste 30 de saloane foto din străinătate (15 țări); participă cu peste 200 lucrări la saloane foto din România în mai mult de 17 orașe, peste 50 premii și mențiuni primite (Baile Herculane, Oradea, CjN, Miercurea Ciuc, Tm, Slatina, Brașov, Craiova, Hunedoara, Lupeni, Lipova, Medgidia, Gura Humorului, Odorheiu Secuiesc, Ploiești, Satu Mare, Tecuci, Vulcan, TgM); Medalia de Argint AAP,

Salon internațional (2001); Medalia de bronz AAP, Salon internațional (2005). Expoziții personale: 15 în TgM; participă la festivaluri de diaporame în țară (10 orașe) cu peste 25 premii și mențiuni primite; lucrări expuse la campionatele mondiale ale cluburilor fotografice din Franța; proiecții de diapozitive și serii Dia în TgM și alte 25 orașe din România. Membru în juriu la Festivalul Internațional de diaporame din Vác, Ungaria și în juriul diferitelor expoziții naționale și locale. Referințe: *Cinema, Előre, Munkás élet, Népiújság*, reviste din România și Ungaria. Membru AFIAP (2002).

Referințe:

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994 - 28 p.
- *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în artă fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc. - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997. - 48 p.
- *Expoziția: Etnografia în artă fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 32-35.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Mv. (23 Iunie - 21 Iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 Iulie - 30 August 2001).* - TgM: Catalog. - TgM: s.n., 2001; Odorheiu-Secuiesc. - 76 p.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Red. Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 345.
- *Succese ale artiștilor fotografi țirgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 34, nr. 228, 28 sept. 1982, p. 3.
- *Din activitatea artiștilor fotografi țirgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.
- *Kerekes Péter Pál hangulatai.* În: *Népiújság*, 7 sept. 2004, p. 5.

KERESKES Tóth Erzsébet, actriță, solistă de

muzică populară; n. 26 iun. 1929, TgM. Studii: IAP „Szentgyörgyi István” TgM (1954). Actriță la Teatrul Național TgM (1954-1958); solistă a Ansamblului Folcloric „Mureșul” (1958-1985), ocupând și funcția de dir. al instituției (1969-1970); dir. al Teatrului de Păpuși TgM (1965-1969).

Ca solistă a fost prezentă în numeroase turnee (Ungaria, Iugoslavia, Germania, Austria, Statele Unite ale Americii, Canada), seri de cântece populare din operele lui Bartok Béla, Kodaly Zoltán, Lajtha László; după pensionare a desfășurat o activitate caritativă, fiind președinta Soc. Culturale „Lórántffy Zsuzsanna,” Cavalerul Culturii Maghiare (1999). Distincție: „Cetățean de Onoare” al TgM (2004), Primăria mun. TgM.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Táncol a székely / Írta és összeállította Székely Dénes.* - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.; [30] p.

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 296.
- *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare.* - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 234-235.

• *Titluri de „Cetățean de onoare” și „Pro urbe” la TgM / Florentin Deac.* În: *Cuvântul liber*, 18 iun. 2004, p.1

• *Decernarea titlurilor de „Cetățean de onoare” și a distincțiilor „Pro urbe” / Petriana Milășan.* În: *24 de ore mureșene*, 25 iun. 2004, p. 4, 1 foto.

KERESTÉLY Ladislau Iuliu, solist vocal; n. 9 sept. 1921, Odorheiu Secuiesc, HR. Studii: Conservatorul de muzică și artă dramatică Cj. Debut artistic la Teatrul Maghiar de Stat, Cj, apoi la Teatrul Mun. Arad, Opera Maghiară Cj și Ansamblul artistic „Mureșul”, TgM. Spectacole mai importante: *Văduva veselă* de Lehar; *Gül baba* de Huszka; *Csinom Palkó* de Farkas Ferenc; *Háry János* de Kodály Zoltán; *Silvia* de Kálmán Imre; *Liliacul* de R. Strauss; *Viteazul János* de Kacsó Pongrác; *Traviata* de Verdi; *Speranța* de Heiermans; *Revizorul* de Gogol; *Ana Lugojana*, F. Barbu. Cântă muzică ușoară cu trio Rytmus, muzică populară română, maghiară; are discuri comune Electrecord; prezent în emisiunile Tv de lb. maghiară cu cântece populare.

Referințe:

- *Personalități mureșene: schițe bibliografice.* - TgM: BJM, 1981.

KILYÉN Ilka, actriță, n.6 nov. 1954, Mîlaș, BN.

Studii: Inst. de Teatru „Szentgyörgyi István”, TgM (1977). Actriță, Teatrul de Stat Tm (1977-1982); Teatrul Național TgM (1982-). Roluri: Sonia (Cehov: *Unchiul Vania*); Yvette (Brecht: *Kurázsi mama*); Julis (Tömöröy P.: *Síp a tökre*); Abigail Williams (A. Miller: *A salemi boszorkányok*); Zoe Trahanache (Caragiale: *O scrisoare pierdută*); Csilla (Anavi Á.: *Fénypásztorok*); Csuporka (Jékely Z.: *Mátyás király juháza*); Böske (Bartha L.: *Szerelem*); Asszony (O. Ustinov: *Az ismeretlen katona és felesége*); Vilma (Vörösmarty-Görgey: *A fátyol titkai*). A înființat Asoc. „Székely Színház.”

Referințe:

- *A Hét évkönyve.* - 1982, p. 216.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek] / Szerkesztette és az előszót írta Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad RMDSZ-Scripta, 1997, p. 645.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 350.
- *Ösztöndíj és emlégyűrtű: Erdős Irmára emlékeztünk / Nagy Botond.* În: *Népiújság*, 11 sept. 2008, p. 2.

KINCSES Elemér, regizor, dramaturg, cadru

didactic, regizor artistic; n. 9 mart. 1946, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas,” TgM (1964); Institutul de Teatru, Secția actorie (1968) și Fac. de Regie, TgM (1974). Actor la Teatrul Maghiar, CjN (1968-1975); regizor, Teatrul Național TgM (din 1975); prof. univ., Institutul de Teatru, TgM (din 1980); regizor, Teatrul „Sică Alexandrescu,” BV (din 2000). Membru PCR (1966-1989), UDMR (1990-), membru UNITER, Uniunea Scriitorilor din România, Secția Dramaturgie. Premii la mai multe festivaluri;

peste 10 distincții regizorale, dintre care menționăm: Premiul pentru cel mai bun spectacol, SM (1979); Premiul pentru performanță, Festivalul de Dramaturgie, Bv (1996).

Lucrări publicate:

- *Trójában hull a hó: három dráma.* - Mv.: Mentor, 1998. - 164 p.
- *Canalul: dramă în cinci tablouri.* - București: Unitext, 2002. - 57 p.
- *Soha: Regény.* - Mv.: Mentor, 2007. - 175 p.
- **în colaborare:**
- *Erdélyi magyar drámaírók 1918-2002 / A köt. szerzői: Bálint Tibor, Csiki László, Kincses Elemér...* - Vol. 3: *Caligula helytartója.* - Kv.: Kalota Könyvkiadó, 2003. - 599 p.

• *Szabó Duci: Életinterjú / Nagy Miklós Kund Kincses Elemér előszavával.* - Kv.: Polis Könyvkiadó, 2007. - 148 p.

Referințe:

- *A Hét évkönyve.* - 1982, p. 216.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Teatrul, la timpul prezent: Marile Spectacole / Dinu Kivu.* - București: Editura Eminescu, 1993. - 340 p.
- *Kötél homokból / Szokolczay Lajos.* - [Békéscsaba]: Tevan Kiadó, 1994. - 330 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 304.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 301.
- *Szól a rádió...: a Mv.i Stúdió 40 éve: 1958-1998 / Szerkesztette Jászberényi Emese.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p., [16] p. pl.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002, p. 73, 81, 95, 101, 103, 110, 116, 122, 148, 189, 190.
- *Who's who in România.* - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 341.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 351.
- *Deschiderea stagiumii: Cartea lui Ioviță. Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă / Ion Calion.* În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p. 14, 2 foto.
- *Az érték nem mérhető: Beszélgetés a 60 éves Kincses Elemér rendezővel / Nagy Miklós Kund.* În: *Népújság (Múzsza)*, 1 apr. 2006, p. 6-8.
- *Kisvárdai díjazottak.* În: *Népújság*, 3 iul. 2007, p. 5.
- *Kincses Elemér újra Craiován rendez / (nk).* În: *Népújság (Múzsza)*, 13 ian. 2007, p. 7.

KIRÁLY, Teodor, paroh, prof.; n. 1756, Cristești, MS - m. 1814. Studii teologice la Lemberg până în 1788. Se întoarce la Blaj, unde este numit prof. la gimnaziu; prof. la „humanioare” (1797-1798). În 1799 este numit paroh în com. natală; în 1805, după insistențele secretarului gubernial Oros, episcopul Bob îl numește inspector peste tractul Sânmărtinului de Câmpie. În același an se îmbolnăvește de o boală de nervi care îl face nepotrivit pentru funcție și care îl va afecta până la sfârșitul vieții.

Referințe:

- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa.* - Blaj, 1940, p. 36-37.

KISS Alexe, artist decorator; n. 25 nov. 1938, Săbed, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1964). Prof. la Șc. populară de artă Oradea. Din 1966 participă la expoziții colective la Oradea, de grup în diverse orașe și la

bienale. Lucrări în muzeul din Oradea. Autor de tapiserii, decorațiuni de interior. Premiul I la Festivalul studențesc de la București (1963).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

KISS Anna, artist plastic de artă naivă; n. 23 iul.

1915, Corunca, MS. - m. ? Din 1967 s-a mutat la Gruișor, com Acățari, MS. Pictează în ulei pe carton și pânză din 1967. A participat la expoziții de pictură jud. și naționale de artă naivă: București, CjN, obținând de mai multe ori locul I; Expoziții internaționale: Bratislava.

Referințe:

- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse / Herbert Wiesner.* - TgM: Ansid, 2002, p. 82-83.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 38.
- *Mesageri mureșeni ai artei, la Bratislava! / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 17 iulie 2007, p. 2; 1 foto.

KISS Ármánd Zoltán, pictor; n. 9 dec. 1976,

TgM. Absolvent al Lic. de Artă TgM, secția pictură monumentală; Univ. de Artă și Design CjN, secția pictură de șevalet, prof. Ioan Sbârciu. Lider al Clubului Tinerilor Creatori (AKIK), CjN (1998-2003); conducător al secției de artă USMC (2001-2003); scenograf al trupei de dans medieval „Amaryllis” (1998-2003); prof. de artă la Lic. Waldorf (2002); prof. de pictură la Lic. de Artă TgM (2003-2004); membru stagiar UAP din 2004. Expoziții personale: Ungaria (Balatontapolca) (1999); CjN (2000-2001). Expoziții de grup: TgM (1994, 1995, 2000, 2003, 2004); CjN (1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004); Gherla (2000); Drobeta Turnu Severin, Pax Danubiana, Simpozion Internațional de Artă și Prietenie (2000); Sântana Niraj (2003, 2004). Concursuri: CjN, III ETDK, secția de arte plastice, locul III, I (2000, 2001); CjN, YAP, locul III (2002); Budapesta, OTDK, Mențiune (2003). Tabere de creație: Cotitura Vrancei, Minium Party (2000); Eremitu, Pictură pe tavan de lemn, conducător de proiect (2001, 2002); TgM, festival studențesc Félisziget (2003, 2004); Miercurea Niraj, pictură pe lemn, conducător de proiect (2003, 2004).

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan.* - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 87.
- *Kiállítások: [Kiss Ármánd festőművész Félélmekről és más agyrémekről című tárlata].* În: *Népújság (Kalauz)*, 24 nov. 2006, p. 1.
- *Félélmekről és más agyrémekről.* În: *Népújság (Kalauz)*, 8 dec. 2006, p. 1.

KISS Ibolya, pictor, prof.; n. 16 aug. 1928, Iștihaza, MS. Studii: Șc. Normală TgM; Col. Bethlen Gabor din Aiud; IPed. Cj; Șc. Populară de Arte Plastice TgM. Prof. la Șc. Gen. nr. 1, Luduș. Membră AAP MS (1977). A creat peste 1.000 de tablouri în tehnici diferite; 45 expoziții personale în țară: Luduș (1981, 1986, 1990),

Sovata (1981), TgM (1981, 1984, 1986, 1988) și străinătate (Ungaria, Olanda, Austria).

Referințe:

- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 310.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 308-309.
- *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p. 280.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. - CjN: Editura Mega, 2009, p. 88-90.

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 358.
- *Népújság*, 2 mart. 2007, p. 2; 29 sept. 2009, p. 2; 5 oct. 2009, p. 2, 1 foto.

KISS László, actor, poet; n. 13 mai 1919, Sighișoara, MS - m. 14 ian. 1968, TgM. Debutează în 1936, este membru al Teatrului Secuiesc TgM din 1947 până la moarte. Roluri în: *Chef boieresc, Cavalerul mut, Bank Ban, O scrisoare pierdută, Sári biró, Rădăcini, Steaua fără nume, Mandragora, Pescărușul, Revizorul, Unchiul Vanea, Azilul de noapte.*

Lucrări publicate:

• *Önmagam ellen: Verseik.* - Mv.: Szilágyi Nyomda kiadása, 1939. - 48 p.

Referințe:

- *Magyar életrajzi lexikon:* 3-ik kiegészítő kötet: A-Z. - Budapest: Akadémiai kiadó, 1981.
- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 97.
- *A Hét évkönyve.* - 1982.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970.* - Budapest: Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 vol. - 1 köt.: Általános rész: Szerzők: A-K-XXVIII, 512 p.; 2 köt.: Szerzők: K-Z: Névmutató, p. 515-970.

KISS Levente, sculptor; n. 10 iun. 1944, Joseni, HR.

Studii: Lic. de Artă TgM, prof.: Hunyadi László, Izsák Márton (1964); absolvent al IAP „Nicolae Grigorescu,” București, prof.: Boris Caragea, Paul Vasilescu. Expoziții de grup: Salonul Jud., TgM (1970-1990, 2000); Salonul interjud. CjN (1975); Expoziție de pictură,

sculptură și grafică, Miercurea Ciuc (1975). Artiștii plastici maghiari din România, Muzeul de Istorie Budapesta, Ungaria (1990); expoziția Kultursymposium M-Iserlohn, Theater Galerie, Germania (1990); expoziție de pictură, sculptură și grafică, Harkány, Ungaria (1992-1994); expoziția 13+1, Zalaegerszeg, Dombóvár, Keszthely, Ungaria (1993); artă plastică contemporană maghiară din Transilvania, TgM (1995); Ordinele crezului, Covasna (1995); Die Quelle Galerie, Iserlohn, Germania (1995); Galeria „Vármegye,” Budapesta (1995); expoziția Kaddish, Frankfurt, Germania (1996); expoziție retrospectivă 1983-1986, Kultursymposium M-Iserlohn, Germania (1996); Theater Galerie, Iserlohn (1996, 1999, 2000); expoziția Breslei Barabás Miklós, TgM (1997); expoziție de pictură, sculptură, Rattigen,

Germania (1997); expoziția Neon Concept, Galeria Pivnița, TgM (1998); Etno-Art, Galeria UAP, TgM (1998); Expoziție de arte plastice, Galeriile orașului Kecskémet, Ungaria (1999, 2000); Sala de concerte și expoziții, Zalaegerszeg, Ungaria (1999); Rathaus Galerie, Schalkmühle, Germania (1999); galeria Librăriei Bolyai-Gaus, TgM (2000); Lucrări în colecții particulare în România, Ungaria, Austria, Germania. Tabere și simpozioane: Győr, Ungaria (1975); Iserlohn, Germania (1990, 1995-2003); Zalaegerszeg, Ungaria (1994); Lázarea, HR. Lucrări de artă monumentală: Monumentul 1848 din Lutița, HR cu Hunyadi László; Bustul lui Szentiváni Mihály din Găiești, jud. Mureș, cu Gyarmathy János; Plastică spațială, cu Baróthy Ádám, în Harkány, Ungaria; Madonă, Zalakaros, Ungaria; Monumentul Milecentenar din Joseni, HR; Răstignire, Lintorf, Germania; Îmbrățișare, Ratingen, Germania; Contraste, Altena, Germania; Monumentul lui „István Pap,” Joseni, HR; Monumentul lui Borsos Tamás, TgM. Referințe: *Gazeta studențească* (1970); *Vörös Zászló* (1972, 1973, 1974); *Új Élet* (1974, 1975, 1978, 1979, 1980); *Művészet* (1994); *Népújság, Krónika* (2000); *Iserlohner Spiegel* (1995, 1996, 1997, 2000); *Iserlohner Nachrichten: Tema Die Music* (1996); *Iserlohner Zeitung: Tema Spiegel* (1997); *Wochenende*, Köln, 2002.

Referințe:

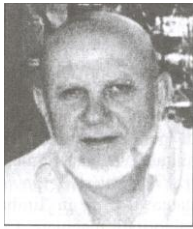
- *Tizenhárom plusz egy Mv.i művész* / Előszó Sütő András. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *CSOMA: 1996: A magunk keresése.* - Kovászna - Covasna: Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 314.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 311.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 2. köt. - 1999.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 4. - București: ARC 2000, 2001.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Deva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Kiss Levente* / Nagy Miklós Kund. - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2006. - 30 p., [30] p.
- *Reperé ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 88.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 362.
- *Élmény megkettőzve: Kiss Levente és Szép György kiállítása a Bernády Házban* / N. M. K. În: *Népújság* (Múzsza), 11 nov. 2006, p. 3.

KLEIN Leona, prof. de pian; n. 7 febr. 1882, Mediaș - m. ?. Studii: Conservatorul din Cj (1902); Conservatorul Imperial Viena (1907), Academia de Muzică la Budapesta (1913). A fost prof. la Șc. superioară de fete din Cj (1909-1920); este chemată la Conservatorul TgM (1921).

Referințe:

- *Leona Klein.* În: *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Târgu-Mureș, 1927-1928*, p. 82, 1 foto.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csiky Boldizsár. În: *Vatra*, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

KOCSIS Előd, sculptor; n. 13 mai 1948, Reghin,

MS. Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” București (1973), cu Boris Caragea. Bursă „Fr. Storck” a UAP pe anul 1973. Debutează la București (1973); participă la expoziții colective cu lucrări de sculptură și artă decorativă, tabăra de sculptură de la Măgura - Buzău

(1973). Expoziții personale: București (1974). Expoziții de grup: sculptură, „Plastik und Blumen,” Berlin (1975). Lucrează portrete și compoziții de concepție și viziune romantic-expressioniste. Pe fațada Dunării din Galați se află un monument intitulat „Joc de zână” purtând semnătura lui. Creații de dimensiuni mai mici, cu compoziții în grup: *Prometheus, Războinic, Ciuperca, Primăvara, Omul cu pasărea, Tracică sau Icar.*

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Istoria României în date: 1940-1995.* - București: Editura Niculescu, 1997.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 161.

KÓCZIÁNY László, Ladislau, istoric literar,

cercet., prof.; n. 10 nov. 1920, Mediaș, SB - m. 31 ian. 1977, TgM, MS. Studii: Lic. la Budapesta; Fac. la Pannonhalma și Cj (1944-1948). Prof. la Cj, Șimleu Ciuc, Mediaș, Cristuru Secuiesc. Din 1955, red. la Ed. de Stat de Literatură și Artă, Filiala TgM; cercet. la Academia Română, Filiala

MS (1957-); prof. de maghiară și latină la IPed. de 3 ani TgM (1975). Redactează un manual de literatură maghiară împreună cu Faragó József și Létay Lajos; publică în *Igaz Szó, Korunk, Előre, Vörös Zászló, Művelődés, Megyei Tükör, Utunk, Nyírk.* Prefățează Móricz: *Boldog ember* (1957), Mikszáth: *Új Zrínyiász* (1958); este redactor pentru *Az ész igaz útján* (1970); *Őszi harmat után...* (1972); *Egő lángban forog szívem.* A rămas nepublicat: *Metamorphosis Transylvaniae / Apor Péter.*

Lucrări publicate:

- *Vásárhelytől a Fényes Portáig: Emlékiratok, levelek* / Borsos Tamás; Sajtó alá rendezte, a bevezető tanulmányt és jeczyeteket írta Kocziány László. - 2. - Bukarest: Kriterion, 1972. - 495 p.

- în colaborare:

- *Istoria teatrului în România.* - București, 1965.
- *Profiluri mureșene.* Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - 2 vol. - TgM. - Vol. 1: 1971. - 308 p.; Vol. 2: 1973. - 288 p.

Referințe:

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 67-68.
- *Magyar élet a régi Bukarestben: levelestár a XIX. század második feléből* / Bevezető tanulmánnyal és jeczyetekkel közzéteszi Kovách Géza. - Budapest: ELTE BTK, 1996.

• *Irodalmi bölcsőink Romániában azaz neves literátoraink születési helye, emlékmúzeuma, emléktáblája, sírhelye vármegyék szerint számba véve.* - Szeged: JGYTF, 1997.

• *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z. - 2000. - 494 p.

• *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2003.

• *Az erdélyi matematika történetéből* / T. Tóth Sándor. - Kv.: Kriterion, 2004.

• *Búcsú Kocziány László-tól* / Tonk Sándor. În: *Igaz Szó*, 1977 / 2.

• *Kocziány László halálára* / Köllő Károly. În: *Nyírk.* 1978 / 1.

KÖLÖNTE Zsolt, grafician, ing.; n. 7 sept. 1937,

Mediaș, SB - m. 9 nov. 1985, Münster, Germania. Studii: Institutul de Arhitectură București. Participă la expoziții (1967-): TgM, București. Lucrează la Teatrul Național TgM (1968-1973).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 129-133.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

KOLOZSVÁRI Puskás Sándor, Puskás

Sándor, sculptor; n. 18 iun. 1928, Cj. Studii: Lic. Catolic Piarist Cj; Col. Ref. Cj; absolvent IAP „Ion Andreescu” (1948-1953), prof.: Ion Irimescu, Vetró Artur. Membru UAPR (1954); membru al Fondului Plastic din Ungaria (1992); membru al Soc. Artiștilor Plastici și Decoratori

din TgM (1994). Se mută la TgM în 1975. Lucrează în piatră, metal, terracotă, lemn, fier forjat, metaloplastie, ceramică, țavi decorative și giuvaergie. Expoziții personale: Cj (1954), Miercurea Ciuc, TgM, Cj (1966-1967), Sf. Gheorghe (1995), SM, Oradea (1974). Expoziții de grup: începând cu anul 1948, ia parte la expoziții din Cj, București; Berlin, Festivalul Tineretului (1951); Veneția, Bienala „Cap de copil” și „Bara M,” marmură (1954); Varșovia, Expoziția Artiștilor Români (1950); Moscova, Expoziția Artiștilor din țările socialiste (1957); Moscova, „Cap de ciangăi,” terracotă (1958); Cairo, Alexandria, Expoziția Artiștilor Români (1960); Paris, Damasc, Sofia, Expoziția Artiștilor Români (1961); București, Dalles, 8 lucrări (1968); Iugoslavia, Expoziția Artiștilor Români (1970); TgM (1975-), Budapesta, Expoziția Artiștilor târgumureșeni (1995) și Expoziția milecentenarului (1996). Scenografic: Teatrul Maghiar Cj, scenografie pentru piesa de teatru *Pisica neagră*, scrisă de Asztalos István, regizată de Harag György. Tabere de sculptură: Arcus, CV (1973, 1979); Măgura, jud. Buzău (1975); Lăzarea, CV (1982-1983). Plastică monumentală: „Fata cu ulciorul,” Galați, parc (1964); „Tinerii,” Constanța, tablă sudată (1964); „Primăvara,” Miercurea Ciuc, piatră artificială, Fântâna arteziană (1966); „Monument funerar,” mozaic marmură, cimitirul Házsongárd (1967); „Primăvara,” TgM, aramă (1967); „Ulcioare” Sf. Gheorghe, curtea Muzeului de Artă, piatră artificială (1968); 2 statui, Casa

Memorială „Nagy Imre,” Miercurea Ciuc (1969); „Femeia cu ulciorul,” Cj, Grădina Botanică, piatră (1969); „Unde,” Palatul Telefoanelor, Cj (1971); „Cariatida,” Miercurea Ciuc, piatră (1978); Monument funerar Horváth István, piatră și bronz (1984); „Constantin Silvestri,” basorelief, TgM, Palatul Culturii (1995); Zeno Vancea, basorelief, TgM, Palatul Culturii (2002). Laureat al Festivalului Tineretului din Moscova (1957); Ordinul Meritul cultural (1968).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 110.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 134.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 316.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 162-163.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4: N-R, 2002, p. 563-564.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 89.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 368.

KOLUMBÁN Kántor Zita, textilistă; n. 24 ian.

1970, Bahnea, MS. Studii: AAV „Ion Andreescu” CjN. Expoziții personale: Castelul Bethlen, Bahnea (2000); Biserica Ref., TgM (2001), Biserica Catolică, Târnăveni (2002); TgM (2003). Expoziții de grup: Debrecen, Ungaria (1991); Salonul decorativ, Galeria UAP CjN (1992-1995); Muzeul donațiilor, CjN (1994); Institute Hongrois, Paris, Franța (1996); „Ariadne,” TgM (1996-2001, 2003, 2004, 2007); Breasla „Barabás Miklós” (1997, 1999, 2001); Galeria „Gy. Szabó Béla,” CjN; Galeria dr. Bernády György, TgM (1998); Covasna, „Etno Art,” TgM; Trienala internațională de broderie, CjN (1999-2002); Salonul de iarnă, Galeria UAP TgM (2000-2003); pictură, Baja/Ungaria; „Impresii din Transilvania,” textile, Galeria „Vármegye,” Budapesta (2004). Simpozioane de creație: Tabăra de creație, Ghindari (1998-2004); Jăbuc (1998); Pănet (2000-2002); Mădăraș (2003, 2004), simpozionul „Bolyai”, TgM (2004). Premiul Breslei „Barabás Miklós,” textile, TgM (1997); Premiul publicului, textile, „Ariadne” și respectiv premiul I, TgM (2002-2003).

Referințe:

- *Műzák fellelvára: Mv.* / Nagy Miklós Kund. - Budapest, 2000.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 149.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 90.
- *Népújság*, 2004. nov. 27, p. 5 (Múzsza).

KONCZ János, sculptor de artă naivă; n. 16 nov. 1939, Chendu, MS. Studii: Șc. Gen. la Chendu (1952-1967). Trăiește în Chendu; a lucrat la Fabrica de Faianță Sighișoara și în construcții ca fierar betonist. Cunoscut prin statuete sculptate și porți sculptate în lemn cu motive secuiești. Expoziții colective: TgM (1970), Pitești (1976), Italia, Germania. Premiul național II pentru statueta „A tánc” (1969) și premiul special pentru lucrarea „Szüret” (1971).

Referințe:

- *Naiv műv. Kiáll. Katalógusa.* - Mv., 1970.
- *Első Nagykendő Kalendárium.* - 1994.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda 1997.* - Oradea: RMDSZ-Scripta. - 1997, p. 318.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? 1 köt: A-K.* - Csíkszeredáig?, 1996, p. 319.
- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002, p. 84-85.
- *Művészeti és műkedvelés* / Bandi D. În: *Vörös Zászló*, 1969 nov. 15.
- *Népi szobrászat* / Bandi D.; Bandi K. În: *Vörös Zászló*, 1969 iul. 29.

KONCZ János, artist fotograf; n. 28 apr. 1921,

Luduș, MS. Este fotograf amator din 1977; membru al Fotoclubului TgM (1978); fotoreporter, colab. al presei până în 1989; instructor fotograf la Casa Tineretului TgM, precum și preș. al Fotoclubului Diafragma (1986-1992). Organizatorul mai multor expoziții locale și jud. Membru AAFR (1988). Expoziții personale: 1986, 1989. Participă la expoziții naționale și internaționale, având multe lucrări premiate.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Bolyaiak tere: tollvonások egy város arcképéhez* / Nagy Pál. - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.
- *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

Referințe:

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Mv.. Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt. - S.I.: s.n., [1994].*
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Red. Török Gáspár și Bálint Zsigmond. - TgM: s.n., 1997.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 36-37.
- *Cuvântul liber*, 24 apr. 2001, p. 8.
- *Egy örökifjú kiállításáról.* În: *Népújság*, 29 aug. 2006, p. 5.

KONCZ József, prof., custode al arhivei Teleki; n. 11 nov. 1829, Bezid, com. Râciu, MS - m. 1 mart. 1906, TgM. Studii secundare la Ghindari, Cristuru Secuiesc și TgM; superioare (teologice) la Cj (1854-1856), Magdeburg, Basel și Zürich (1858-1860). Participat activ la Revoluția de la 1848-1849 din Transilvania; prof. la Lic. reformat TgM (din 1860); custode al arhivei Teleki din TgM (din 1896). Editor de izvoare privind

aspecte de istorie economică, socială, politică și de istoria culturii maghiare din Transilvania în sec. XV-XVIII; studii și monografii privind istoria cărții, bibliotecilor și tipografiilor; a ținut relații științifice cu o serie de savanți români, aflându-se printre colaboratorii lui N. Densușianu la strângerea documentelor despre răscoala lui Horea.

Lucrări publicate:

- *A Marosvásárhelyi református tanoda könyvtárának és nyomdájának ismertetése.* - Mv, 1877.

- *A Marosvásárhelyi Ev. Ref. Collegium könyvnyomdája termékeinek jegyzéke 1786-1867 október 1-ig.* / összeállította Koncz József tanár és könyvtárnok. - Mv.: s.n., 1882. - 25 p.

- *A Marosvásárhelyi Ev. Ref. régi iskola ismertetése 1557-1718-ig.* - Mv., 1884. - 112 p.

- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Collegium könyvnyomdájának száz éves története.* - Mv.: s.n., 1887. - 80 p.

- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Collegium könyvnyomdájának száz éves története.* - Mv.: s.n., 1893. - 580 p.

- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Collegium története.* - Mv.: s.n., 1896. - 758 p.: portr., 10 f.

- *Maros-Illye vára és uradalma.* - Déva: s.n., 1899. - 18 p.

- *Adatok a böződi ev. ref. egyházközség történetéhez. Ezt megelőzi a hitújítás kezdete, terjedése és a túlhajtott újítás következménye: A szombatosság vázlatja 1867-ig.* - Mv.: s.n., 1905. - 56 p.

- în colaborare:

- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Kollégium története (1557-1895)* / Koncz József. - 2., átdolgozott, szerkesztett, bővített kiadás. - Mv.: Mentor, 2006. - IX, 815 p.

- *A Római Szent Birodalmi gróf Széki Teleki család oklevéltára = Codex Diplomaticus Sacri Romani Imperii comitum Familiae Teleki de Szék* / Szerkesztette Barabás Samu; szerkesztő-bizottság: Teleki Géza, Szilágyi Sándor..., Koncz József. - Budapest: Kiadja a Magyar Történelmi Társulat. - 2 Vol. - 1. köt: 1206-1437. - 1895. - XLVII, 547 p.; 2. köt: 1438-1526. - 1895. - XXV, 570 p.

- *Hunyadmegyéről (Megyénk első monográfiája 1780-ból)* / Szerző „Transilvania Specialis” cz. kiadatlan művéből fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Koncz József tanár. - Déva: s.n., 1901. - 71 p.

- *Beszéd Homoródszentmártoni Biró Sámuel felett 1721. február 23. án Nagykendén* / Szentábrahámi Lombárd Mihály. - Kv.: s.n., 1903. - 25 p.

Referințe:

- *Emlékbeszéd Koncz József fölött* / Turnowsky Sándor. - Mv.: s.n., 1906. - 14 p.

- *A magyarországi románok* / Dr. Moldován Gergely. - Budapest: s.n., 1913. - 563 p.

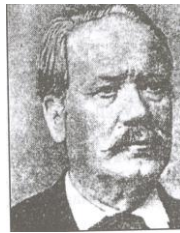
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 193.

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.

- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - Vol. 3: H - K. - 2002. - 1.280 p.

- *Az erdélyi matematika történetéből* / T. Tóth Sándor. - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.

KOÓS, Ferenc, ped., publicist, memorialist; n. 19

oct. 1828, Reghin, MS - m. 21 nov. 1905, BV. Primele cls. prim. la Reghin, pe care le continuă un timp la Șc. românească Reghin; Col. ref. TgM, prof.: Bolyai Farkas și Török János (terminate în 1854). Îmbrățișează ideile revoluționare; se înrolează în armata maghiară, este prizonier, fuge

din lagăr, se ascunde, apoi își termină studiile la TgM. A suferit o detenție pentru activitatea revoluționară; în 1855 se stabilește la București, unde va funcționa ca pr. ref. la colonia maghiară; ține legături cu personalități de seamă ale culturii și vieții politice românești: C.A. Rosetti, Carol Davilla, Ionel Brătianu. La București înființează și conduce prima asoc. corală a maghiarilor din București; înființează Asoc. maghiară de lectură „Hunnia,” sub egida căreia a apărut *Bukaresti Magyar Közlöny*, primul ziar maghiar din România, unde publică și este red. un timp. A colaborat cu Vasile Goldiș la elaborarea de manuale șc. Face călătorii prin Moldova, unde adună material pentru o geografie a României. Se întoarce în Transilvania (1869) și se consacră învățământului și culturii. Prof. la Deva, în Maramureș, apoi inspector șc. la BV. În paralel cu munca didactică este publicist, memorialist și traducător. Semnează numeroase articole în cotidienele și periodicele maghiare din Ungaria și Transilvania, alegând teme din viața socială, istorie, folclor, învățământ și despre problemele minorităților. Traduce din Al. Vlahuță, D. Zamfirescu, I. Slavici, I.L. Caragiale, având preferințe pentru nuvele și basme populare.

Lucrări publicate:

- *Románország (egyesített román fejedelemségek) rövid földrajza népiskolák használatára térképpel.* - Pest: Aigner és Rautmann, 1869. - 39 p.

- *Történelmi dolgozatok a magyar és román nemzet viharos korszakából.* - 1. füzet. - Mv.: Wittich József könyvtáros bizománya, 1870. - VI, 196 p.

- *Apáczai Cserei János népszerű életrajza.* - Brassóban: s.n., 1880. - 22 p.

- *Életem és emlékeim. 1828-1890.* 1-2. köt. - Brassó, 1890. - 1. köt: 388 p.; 2. köt: 504 p.

- în colaborare:

- *Abecedar séu ántáia carte de cetire pentru învățarea limbei maghiare în școalele populare române* / Întocmit pa basa planului ministerial de învățământ de Francisc Koós și Ion Dariu. - BV: Editura Librăriei I. Ciurcu, 1890. - 64 p.

Referințe:

- *Profiluri mureșene.* Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973, p. 143-158.

- *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orașenească, 1990, p. 156-157.

- *Magyar írók élete és munkái* / Gulyás Pál. - 16 köt. - Budapest, 1990-1999.

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 103-105.

- *Irodalmi bölcsőink Romániában azaz Neves literátoraink születési helye, emlékmúzeuma, emléktáblája, sírhelye vármegyék szerint számba véve.* - Szeged: JGYTF, 1997.

- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - Vol. 3:

H - K. - 2002. - 1.280 p.

• *Reghin - destin și istorie* / Prof. dr. Liviu Boar. În: *Cuvântul liber*, 25 aprilie 2007, p. 3, 1 foto.

KOPACZ Mária, grafician; n. 21 dec. 1941, TgM.

Studii: IAP „Ion Andreescu” din Cj (1968), cu Andrásy Zoltán. Expoziții personale: TgM (1969); Cj, Basel (1971, 1973); Oradea, Iași, (1975); Bécs (1976); CjN (1975, 1977, 1979, 1981, 1986, 1988); București (1979, 1981); Satu-Mare (1982); Budapesta (1983); Pisa (1984); Miskolc (1991);

Hajdúböszörmény (1991) cu lucrări de gravură. Din 1972 participă la expoziții colective: Bécs (1993); CjN (1976, 1978, 1987); TgM (1976); Berlin (1990); Budapesta, Debrecen (1992).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Múterem: beszélgetés huszonkét elszármazott erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2003. - 280 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14.* - Budapest: s.n., 1992. - 14 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 106.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 321.
- *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z. - 2000.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 164.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 373.
- *Vatra*, TgM, 27, nr. 4, 1998, p. 82.

KÖRMÖCZI János, episcop unitarian; n. 1762, Deleni, MS - m. 14 dec. 1836, Cj. Studii: A studiat filosofia și teologia la Cj (1785), Bécs (1794), Jena (1796), Göttingen (1796). Activitate: prof. de matematică, fizică, apoi rector la Cj (1798-1812); episcop al Bisericii unitariene (1812).

Referințe:

• *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849* / Szabó Miklós, Szögi László. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.

KORONDI Jenő, sculptor; n. 8 oct. 1935, TgM.

Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1961) cu A. Kós și Mohi. Debutază în 1962 la Cj. Expoziții personale: CjN (1964, 1970, 1972, 1976, 1981, 1983, 1991), artă decorativă, sculptură și grafică; expoziții colective: Cj, TgM, Sovata, din 1962, sporadic la anuale de stat și la unele manifestări de artă românească peste hotare: Praga (1966), Titograd (1968), Florența (1969), Debrecen, Stockholm. Lucrează în piatră compoziții și portrete de factură realistă.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14.* - Budapest: s.n., 1992.
- *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 322.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
- *Múterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 171.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 202, 1 portr.
- *Korondi Jenő* / Banner Zoltán. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 25 p., 30 p.

KÓRODY István, clarinetist; n. 1948, Târnăveni, MS. Studii muzicale la TgM, urmând apoi cursurile Academiei de Muzică din București. Din 1972 până la stabilirea în Germania, timp de zece ani a fost clarinetistul Orchestrei Simfonice a Radioteleviziunii București. Ca membru al formației *Muzica Nova*, participă la manifestări muzicale, precum *Toamna varșoviană* sau *Festivalul Muzicii Noi din Darmstadt*. A înființat propriul ansamblu *Acustica Mobile*; a cântat cu numeroase formații de renume, a conlucrat cu personalități de seamă ale vieții muzicale: *Cvartetul Éder* din Budapesta, *Trio Ludwig* din Amsterdam, *Quatuor Enesco* din Paris, *Cvartetul Sibelius* din Helsinki, *Camerata Transsylvania* din Budapesta, respectiv Jean-Jacques Kantorow, Pál Tamás, Pászthy Júlia, Henry Selbing, Selmeczi János, Bruce Whilson. În repertoriul său sunt incluse toate lucrările importante ale literaturii acestui instrument; interpretează lucrări în primă audiție, prelucrează diverse capodopere aparținând barocului, clasicismului și romantismului muzical, lucrări publicate la Editura Zimmermann din Frankfurt. În 1992 la Rosenheim, a înființat editura SSK-Clarinet-Editions, favorizând tipărirea unor rarități în acest domeniu, precum: *3 Capricii pentru clarinet solo* de Anton Stadler sau prelucrarea pentru clarinet și orchestră (sau pian) a *Ariei de coarde KV 368* de W.A. Mozart. Face cercetări legate de istoria instrumentului. Distins cu „Diploma Pro Urbe,” Târnăveni (2001).

Referințe:

- *Kórody István*. În: *Viva la musica* / Járny Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2008, p. 93-98.
- *Krónika*, 2001. nov. 1.
- *Népújság*, 2001. nov. 27.
- *Öt perc Kórody István klarinétművésszel* / B.D. În: *Népújság*, 14 nov. 2006, p. 5.
- *A klarinétművész álma* / Csíky Csaba. În: *Népújság*, 21 nov. 2006, p. 2.

KÓSZEGI Margit, actriță, artistă emerită; n. 11

mart. 1902, Sighetu Marmăției, MM - m. 31 ian. 1988, TgM. Debutază în 1924; la început este cântăreață de operă; primadonă de operetă (1920-1930); joacă la Teatrul ambulant „Vigh Ernő” (1930-1933); actriță la Teatrul „Thalia”, Cj (1933); Teatrul Național Cj; Teatrul Secuiesc TgM (1946-). Primește titlul de artist emerit (1957). Roluri de

operă: Frasquita (Bizet: *Carmen*); Szuzuki (Puccini: *Pillangókisasszony*); Musette (Bohém-élet); Gilda (Verdi: *Rigoletto*); Flóra (*Traviata*); Philine (Thomas: *Mignon*); Ellen (Delibes: *Lakmé*); Lola (Mascagni: *Parasztbecsület*); Agnes (Smetana: *Az eladott menyasszony*); Nuri (D'Albert: *Hegyek alján*); Adél, Rosalinda (Strauss: *A denevér*); Saffi (Straus: *A cigánybáró*), Ilona, Zórika (Lehár: *Cigányszerelem*); Médi, Tschöllné (Schubert-Berté: *Három a kislány*); Diana (Offenbach: *Szép Heléna*). Piese de teatru: Moricz: *Sári biró*; Rostand: *Sasfók*; Tamási: *Énekes madár*; Németh László: *Villámfénynél*; Banffy Miklós: *A nagyúr*; Kisfaludy: *Csalódások*; Háry Gyula: *Tiszazug*; Wilder: *A mi kis városunk*; Gorki: Jegor: *Bulicsov és a Többiek*; Gorki: *Kispolgárok*; Gorbатов: *Apák ifjúsága*; Csiky Gergely: *Ingyenélők*; Bródy: *A tanítónő*; Machiavelli: *Mandragóra*; Király: *Darászfészek*; Móricz: *Nem élhetek muzsikaszó nélkül*; Móricz: *Kismadár*; Csehov: *Három nővér*; Móricz: *Légy jó mindhalálig*; Paul Zindel: *A gammasugarak hatása a százszorszépekre*; Albee: *Mindent a kertbe*; Gárdonyi: *A bor*. Filme: *Castelani* (1966).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 70-71, 220-221.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994. - XV, 995 p.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek]* / Oláh Tibor; szerkesztette és az előszót írta Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Hivatástudat és korszerűség: [körkép erdélyi színházokról]* / Páll Árpád; Szerkesztette Jánosházy György. - Mv.: Custos Kiadó, 1997 - Mentor. - 249 p.
- *Rivalda nélkül: a határon túli magyar színháztudományok kislexikona* / Enyedi Sándor. - Budapest: Teleki László Alapítvány, 1999. - 416 p.
- *Színháztörténeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz. - TgM: Editura Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12, 171, 180, 183, 207.
- *Új magyar életrajzi lexikon* / Főszerkesztő Markó László. - Vol. 3: H - K. - 2002. - 1.280 p.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 172-176.
- *Népújság*, 9 mart. 2002, p. 2.

KOSZTI István-Miklós, grafician; n. 24 aug.

1961, TgM. Absolvent al IAP „Ion Andreescu” (1985). Expoziții personale: Gheorgheni (1986), Odorheiu Secuiesc (1987), Covasna (1985), SB (1985), CjN, Galeria Korunk (1991). Expoziții de grup: Franța, Belgia, Olanda, Ungaria.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 324.

- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7.* - Mv: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 168-169, 1 portr.

KÖTELES Sámuel, filosof, iluminist, teolog

reformat, prof.; n. 30 ian. 1770, Turda, azi jud. CJ - m. 17 mai 1831, Aiud, AB. Studii: Col. din Aiud; apoi se înscrie la Univ. din Jena (1796), urmând mai ales cursuri teologice și filosofice. Este pr. familiei Daniel din Virghiș (1798), apoi în 1799, este invitat la Col. Ref. TgM ca ajutor al prof. de filosofie, predând și matematică, statistică, politică și geografie. În 1800 este numit prof. titular. La începutul activității întocmește un proiect pentru reforma învățământului, introduce lb. maternă în predare, maghiara; a încercat să lege teoria de practică. Începând cu anul 1801 este membru activ al Asoc. pentru cultivarea lb. maghiare; ține conferințe cu caracter filosofic, statistic, geografic; reglementează prin norme îndatoririle cetățenești. Inspirat de operele kantiene, prin intermediul lui Fichte și a enciclopediștilor francezi, a propagat, de la catedra de filosofie a colegiului târgumureșean, credința în rațiune, în demnitatea umană, lupta împotriva superstițiilor, prejudecăților și bigotismului, accentuând importanța muncii subordonate interesului comun. Se mută la Colegiul din Aiud (1818); aici își publică cursurile începute la TgM și continuate la Aiud. La sfârșitul vieții sale este ales membru al Academiei Maghiare (1830), recunoscându-i-se meritele științifice.

Lucrări publicate:

- *Philosophiai anthropologia*. - Budán: s.n., 1739. - VI, 219 p.
 - *Logika vagy az értelem' tudománya* / készítte az oratoria classis' számára Köteles Sámuel. - 2. kiadás - Kolos'váron: s.n., 1815. - VI, 116 p.
 - *Az erköltsi filo'sofia* / Készítette a' maga tanítványai' számára Köteles Sámuel a M. Vásárhelyi Reformatum Collegiumban a filosofiának, politikának és statisztikának rendes tanítója. - 2. része: Erköltsi antropologia vagy alkalmazott erköltsi tudomány. - Mv. Gottfried által, 1817. - 240 p.
 - *A philosophia encyclopaediája*. - Nagy Enyeden: s.n., 1829. - 164 p.
 - **în colaborare:**
 - *Halotti beszédek gróf Bethlen Mária gróf Földvári Ferenccel később gróf Lázár Józsefné felett* / elmondották Hegedüs Lajos és Köteles Sámuel. - Mv.: s.n., 1817. - 11 p.
- Referințe:**
- *A derék ember' és ritka érdemü tanító' képe: Egy beszéd mellyel Köteles Sámuelnek becses emlékeztet' tanítványai' szívében megújította 1831-ben Junius 27-kén Sz. Szász Károly*. - Kv.: s.n., 1831. - 34 p.
 - *A polgári társaságnak megújítása, és tökéletesítése, egy beszédben alóadva melyel, a' Sáros-Pataki Ref. Kollégymban viselt rendes professori hivataljából, a' Nagy-Enyedi Ref. Kollégyomba, a' Politikának, Statisztikának, Közép- és Új-Históriának tanítására, általmenvén, közönséges tanítói hivatalját újakezdette sept. 27-én*

1829 ben Péterfi László. - Nagy-Enyeden: Gottfried által: s.n., 1831. - Mv. - 55 p.

- *Gyász vers Köteles Sámuel halálára.* - Nagy Enyed: s.n., 1831.
- *Maros-Vásárhelyi Országos Pólgári Gyógyintézet eredetének 's felállításának rövid és igaz történetírása eredetének 's felállításának rövid és igaz történetírása / Orvos doctor Sz. Szotyori József által.* - Mv. Kali Jó'sef és Simeon által: s.n., 1833. - 34 p.

- *De statu ecclesiae evangelico-reformatae in Transilvania De statu ecclesiae evangelico-reformatae in Transilvania: Commentatio theologico-historica, quam pro summis in theologia honoribus inter sacra secularia celeberrimae Academiae Georgiae Augustae die XIX sept. anni MDCCCXXXVII consequendis summe venerando theologorum in eadem Academia Georgia Augusta ordini obtulit Josephus Salamon.* - Claudiopoli: s.n., 1840; Lipsiae Lipsiae. - VIII, 197 p.

- *Magyar írók: Életrajz-gyűjtemény / Gyűjté Ferenczy Jakab és Danielik József.* - 1. köt. - 1856. - 641 p.

- *Huszonöt év Magyarország történetéből: 1823-tól 1848-ig [1864] / Horváth Mihály.* - 2. köt. - Genf: s.n., 1864-1865. - XI, 709 p.

- *Huszonöt év Magyarország történetéből: 1823-tól 1848-ig [1868] / Horváth Mihály.* - 2. köt. - 2. javított s bővített kiadás - Pest: Ráth Mór kiadása, 1868. - VII, 466 p.

- *Vázlatok a Magyar Tudományos Akadémia felszázados történetéből: 1831-1881.* - Budapest: s.n., 1881. - 165 p.

- *A Magyar Királyi Egyetemi Nyomda termékeinek czímjegyzéke, 1777-1877 / összeállította Balogh István.* - Budapest: s.n., 1882. - VIII, 272 p.

- *A Székelykereszturi Unitárius Gimnasiun Iffuság Könyvtárában lévő könyvek jegyzéke.* - Székely-Udvarhely: s.n., 1896. - 33 p.

- *Halotti beszédek / Az Erdélyi Országos Múzeum és a Kv.i Ref. Kollégium könyvtárában összeállította Köblös Zoltán.* - Kv.: s.n., 1905. - 104 p.

- *A magyar irodalom története: Képes díszmunka két kötetben [1906] / megindította és vezeti Beöthy Zsolt; szerkeszti: Badics Ferenc.* - 1. kötet: A legrégebb időktől Kisfaludy Károly felléptéig. - 3. javított és bővített kiadás - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1906-1907 - 923 p.

- *Magyar református Sion: Emlékkönyv a református egyház megalapítójának Kálvin Jánosnak 400 éves születési évfordulójára / S. Szabó József.* - Debrecen: Hegedűs és Sándor Könyvkiadóhivatala, 1909. - VII, 207 p.

- *Maros-Vásárhelyi lexikon / szerkesztette: Szentgyörgyi Dénes.* - Maros-Vásárhely: s.n., 1912. - 240 p.

- *A magyarországi protestantizmus története / Révész Imre.* - Budapest: Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, 1925.

- *A magyar esztétikai irodalom története / Mitrovics Gyula.* - Debrecen-Budapest: Csáthy Ferenc Könyvkereskedés és Irodalmi Vállalat R.T., 1928. - 455 p.

- *Szontagh Gusztáv irodalmi bírálati / bevezetéssel ellátta és kiadta Dékányi Andor.* - Budapest: s.n., 1929 - 85 p.

- *Író és nemzet / Bisztray Gyula.* - Budapest: Révai, 1943.

- *Profiluri mureșene.* Vol. 2. - TgM, 1973, p. 143-158.

- *Marosvásárhely és vártemploma / Szerkesztette Medvigy Endre.* - Budapest: [s. n.], 1990. - 456 p.

- *A Bethlen-kollégium emlékkönyve / Válogatta és összeállította Györfi Dénes.* - Budapest: Deleatur Kulturális Szolgáltató Bt., 1995.

- *Erdélyi magyar breviárium / Czirják Árpád; A könyv szerkesztője Fodor Irén.* - Kv.: Gloria Nyomda és Kiadóvállalat, [1996]. - 511 p.

- *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok / Szerkesztette Jánosházy György.* - 2. köt. - 1999. - 239 p.

- *Județul Mureș în cărți : 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben : Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században / Szabó Miklós.* - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.

- *Az erdélyi matematika történetéből / T. Tóth Sándor.* - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.

- *Bibliográfia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvszerző: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

- *Poveștile orașului / Sorina Bota.* - TgM: Editura Ardealul, 2010. - 214 p.

- *Járom az utat...: Neves utca, neves emberek... / Fodor Sándor.* În: *Népűjság (Színes világ)*, 2006. máj. 13., p. 1.

KÓTHAY-DOBRE Judit, Dobre Kóthay

Judit, scenograf, n. 17 iun. 1952, SB. Studii: Lic. de Arte Plastice „N. Tonitza” (1967-1971); Fac. de Arte Decorative, secția scenografie, IAP „N. Grigorescu”, București (1971-1975). Scenograf, Teatrul de Stat SB (1975-1983); Teatrul Național TgM (1987-1991); Teatrul Maghiar CjN (1991-2004); Teatrul Maghiar TgM (2004-); cadru didactic asociat: UAT TgM, catedrele de regie română și maghiară (1991-); susține cursuri de scenografie și istoria costumului la UBB, Fac. de Teatru, secția maghiară (1992-2003); șef catedră, secția scenografie, UAT TgM (2008-). Design: Tabăra de creație scenografică, Zamosc, Polonia (1978); Expoziție personală de scenografie, SB (1983); designer vestimentar angajat, Cooperativa Arta Sibiului (1983-1987); Creații mai importante în: *Jocul de I. Băieșu; Emigranții de Mrozek; Sângele de E. Lovinescu; Pană de automobil de F. Dürrenmatt; Haina cu două fețe de Stratiev; Om=OM de B. Brecht; Regele Béla cel orb de Székely J.; Profesiunea Doamnei Dulksa; Cântăreața cheală; Cabala bigoților; Opereta; Sfârșit de partidă; Mizantropul; Naftalina, Casa Bernardei Alba; Comedia erorilor; Bânk Bân; Traduceri: Dragonul; Pescărușul; Diavolul în Ciuc; Canarul; Nu se știe cum; Regele Lear; Electra; Titus Andronicus; Passio; Tartuffe; Csöngör és Tünde; Pompás Gedeon; Guvernatorul lui Caligula; Frumoasa călătorie a urșilor panda; Povești din Canterbury; Antigona.* Premii: Mențiune pentru scenografie, Festivalul Teatrului Contemporan, BV (1979); Premiul I pe țară, design vestimentar, Cântarea României (1985); Premiul pentru cele mai bune costume, Festivalul Național de Teatru, Szolnok, Ungaria (1992); Premiul EMKE (1993); Premiul Bánffy, CjN (1995-1996); Premiul pentru scenografie, Festivalul Național de Teatru, Iași (1996); Premiul pentru scenografie, Kisvárdá (1996); Premiul Jászai Mari (2005); Premiul pentru întreaga activitate, oferit de Senatul UNITER (2012).

Referințe:

- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig ?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 178.

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 193.

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002, p. 102, 110.

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 726.

KOVÁCS András, dirijor, prof. de muzică; n. 1 dec. 1941, TgM. Studii: Conservatorul „Gh. Dima” Cj. Prof. Lic. Teoretic Iernut; metodist, IȘJM; prof. Lic. de Artă TgM. Înfiițează corul de tineret „Nagy István”; corul „Armonia”, Lic. de Artă TgM.

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 325.

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 378.

- *Népűjság*, 29 mai 2001; 4 ian. 2006.

- *Cuvântul liber*, 2 iul. 2004, p. 6, 1 foto.

KOVÁCS András, istoric de artă, prof. univ.; n. 19 aug. 1946, TgM. Studii lic. Reghin (1960-1964); Fac. de Istorie-Filosofie, UBB, CJN (1964-1969). Dr. în istorie, CJN (1984). Cercet., Institutul de Istorie și Arheologie, CJN (1971-1996); conf. univ. (1996-2004), prof. univ. (2004-), Catedra de Istoria Artei, Fac. de Istorie și Filosofie, UBB, CJN. Istoric de artă, preocupat de arta și cultura Transilvaniei în epoca Renașterii, de legăturile acesteia cu Italia și Europa Centrală. Publică numeroase studii privind istoria arhitecturii principatului transilvănean, având interes deosebit pentru epoca principilor Gabriel Bethlen și a celor doi Gheorghe Rákóczi, precum și pentru evoluția medievală și premodernă a orașului Alba Iulia.

Lucrări publicate:

- *Protocoloalele orașului Alba Iulia.* - Vol. 1. - CJN, 1998.
- *Vizitații canonice romano-catolice din Transilvania.* - 2002.
- *Késő reneszánsz építészet Erdélyben. 1541-1720.* - Budapest-Kv., 2003. - 215 p.
- **în colaborare:**
- *Kolozsvár városképe a XVI-XVII századba.* În: *Kolozsvár 1000 éve.* Kv, Erdélyi Múzeum Egyesület Kiadása, 2001, p. 53-73.
- *Transylvania Anno Domini MMI* (Transylvania Anno Domini MMI: a photo album of Transylvanian ruins) Hungarian-English bilingual ed., 2001. - 93 p. [colab. cu Enikő Budai]
- *Kolozsmonostor.* În: Imre Takács, editor. *Paradisum plantavit. Bencés monostorok a középkori Magyarországon.* - Pannonhalma, 2001, p. 396-399.
- *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok. 1727-1737.* - Ed. Kovács András, Kovács Zsolt. - Kv., 2002. - 200 p.
- *A gyergyószárhegyi kastély építéstörténetéről.* În: Pál Judit, Rüs Z Fogarasi Enikő, coordonatori. *Studii de istorie modernă a Transilvaniei. Omagiu profesorului Magyari András.* - CJN: Presa Universitară Clujeană, 2002, p. 29-40.
- *Despre tiparele sigilare ale principelui Gabriel Bethlen.* În: Marius Porumb, A. Chiriac, coord.. *Artă românească, artă europeană. Centenar Virgil Vătășianu.* - Oradea: Ed. Muzeului Țării Crișurilor, 2002, p. 145-152.
- *Az erdélyi magyar művészettörténeti kutatásokról 1990-2001.* În: *Tizenkét év. Összefoglaló tanulmányok az erdélyi magyar tudományos kutatások 1990-2001 közötti eredményeiről.* - Vol. 1. - Kv, 2002, p. 327-340.
- *Kézdiszentlélek templomai.* În: *Kézdiszentlélek templomai*, [coaut. Tüdős Kinga]. - Kézdivásárhely: Ed. Ambrózia, 2003, p. 7-25.
- *Gyulafehérvár az erdélyi püspökök középkori székhelye.* În: *Gyulafehérvár, az erdélyi püspökök székhelye. A Gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv Károly Líceumi Szeminárium Évkönyve*, red. Baróti László-Sándor. - [Csíkszereda], 2003, p. 7-18.
- *A gyulafehérvári Szent Mihály székesegyház története.* În: *Gyulafehérvár, az erdélyi püspökök székhelye. A Gyulafehérvári Gróf Majláth Gusztáv*

Károly Líceumi Szeminárium Évkönyve, red. Baróti László-Sándor. - [Csíkszereda], 2003, p. 37-54.

- *Kézdiszentlélek templomai. Két tanulmány.* În: *Kézdivásárhely.* Ambrózia, 2003, p. 7-25. [în colab. cu: Tüdős Kinga].
 - *Kolozsvár, Farkas utca12.* În: Pál-Antal Sándor, Sipos Gábor, W. Kovács András, Wolf Rudolf, coord.. *Emlékkönyv Kiss András születésének nyolcvanadik évfordulójára.* - Kv: Erdélyi Múzeum Egyesület Kiadása, 2003, p. 255-260.
 - *Beszterce* [Bistrița]. - voce în: Marosi Ernő, red. *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon a 18. századig.* Vol. 1. - Budapest: Balassi, 2003, p. 47-49.
 - *Bethlenszentmiklós* [Sânmiclăuș]. - voce în: Marosi Ernő, red. *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon a 18. századig.* Vol. 1. - Budapest: Balassi, 2003, p. 250-251.
 - *Brassó* [Brașov]. - voce în: Marosi Ernő, red. *Magyar Művelődéstörténeti Lexikon a 18. századig.* vol. 1. - Budapest: Balassi, 2003, p. 78-81.
 - *Az alvinci kastély és leltárai.* În: Kovács Zsolt, red. *Erdély XVII-XVIII. századi építészetének forrásaiból.* - Kv: Scientia Kiadó, 2004, p. 9-64.
 - *Címeríró Pál deák történetéhez.* În: Pál Judit, Sipos Gábor, coord. *Emlékkönyv Csetri Elek születésének nyolcvanadik évfordulójára.* - Kv: Erdélyi Múzeum Egyesület Kiadása, 2004, p. 246-257.
 - *A marosillyei Veres-bátya, (Erdélyi Művelődéstörténeti Források.* Vol. 2, red. Kovács András). - Kv: Entz Géza Művelődéstörténeti Alapítvány, 2004. - 114 p.
 - *Épületek emlékezete - nevezetes épületek Erdélyben, Multidéző-zsebkönyvtár,* 2007.
 - *Előszó.* În: *A gyulafehérvári római katolikus székesegyház és püspöki palota régészeti kutatása (2000-2002).* - Budapest: Teleki László Alapítvány, 2008. p. 11-12.
 - *A reneszánsz Kolozsvár.* - Kv., 2008.
 - *Catedrala Romano-Catolică „Sfântul Mihail” și Palatul Episcopal Alba Iuli.* - Alba Iulia, 2009.
 - *Casa natală în Transilvania. Placa memorială a lui Ștefan Bocskai din Cluj (1606).* În: *Clujul renescentist*, red. Kovács András, Kovács Kiss Gyöngy. - CJN: Asoc. „Kolozsvár Társaság,” p. 144-159.
 - *Az erdélyi késő reneszánsz.* În: *A magyar építészet története* (red. Deák Zoltán), (Pannon Enciklopédia). - Budapest: Urbis Könyvkiadó, 2009, p. 216-255.
 - *A kolozsvári Farkas utcai templom és kolostor jezsuita korszaka.* În: *Erdély reneszánsza. A 2008. október 8-11. közötti konferencia előadásai.* Red. Gábor Csilla, Luffty Katalin, Sipos Gábor. - CJN: Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2009, vol. 1-2, text: vol. 1, p. 100-110.
 - *Kézdiszentlélek templomai.* În: *Kézdiszentléleki breviárium*, red. Borcsa János. - Kézdivásárhely: Editura: Ambrózia, 2009.
- Studii și articole:**
- *Pecsétek vallomása. Bethlen Gábor fejedelem pecségeiről.* În: *Korunk*, S. III, 12/2001, nr. 7, p. 27-37.
 - *A marosillyei kastély történetéről. Bethlen Gábor fejedelem címere.* În: *Református Szemle* 2002, p. 8-20.
 - *Apați György almakereki sírkápolnájáról.* În: *Református Szemle*, 96/2003, p. 625-634.

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 326.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 325.
- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 726.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 378.
- <http://hiphi.ubbcluj.ro/personal/kovacs-andras/aplicatii>

KOVÁCS Ella, atletă, multiplă campioană; n. 11

dec. 1964, Luduș, MS. Studii: Șc. gen. în Luduș; Lic. la Deva, Clubul Sportiv. Campioană jud. la „Crosul pionierilor” (1976); Clubul Sportiv „Cetate” din Deva (1980); obține prima medalie de aur (1985), la Campionatele Europene de atletism în sală, proba 800 m; ajunge la

Steaua București. Cucereste medalia de bronz la Tokio, Campionatele Mondiale (1991); Locul I la Europenele de sală de la Geneva (1992); locul IV la Mondiale; locul V la Jocurile Olimpice de la Barcelona; locul I la Campionatul Mondial de atletism în sală și locul II la Campionatele Mondiale în aer liber; locul IV la Europenele de atletism, de la Budapesta (1997). Distinsă cu titlul de „Maestru emerit al sportului”; „Cetățean de Onoare” al orașului Luduș (1995). Premiul revistei *Ambasador* (2005); se organizează lunar la Luduș Trofeul „Ella Kovács.”

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 327.
- *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare.* - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.
- *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p. 276-277.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane / Vasile Cigher.* - CjN: Editura Mega, 2009, p. 243-245.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 380-381.

KOVÁCS Ernő, sculptor; n. 15 mart. 1940, TgM.

Studii: Lic. de Arte Plastice TgM, absolvent al IAP „Ion Andreescu” CjN (1966). Prof. la Lic. de Arte Plastice Deva. Călătorii de studii: Cehoslovacia (1964), Ungaria (1964, 1969). Din 1967, participă la expoziții colective și personale, în țară și străinătate. În afară de sculptură, mai lucrează și decorațiuni interioare în lemn și metal. Este autorul unui portret monumental „George Barițiu,” aflat la Șc. Normală „Sabin Drăgoi” din Deva.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Expoziția Prietenia - Exhibition of Friendship. Expoziție de pictură, grafică, sculptură a artiștilor plastici hunedoreni din România.* - Finlanda: Hyvinkaa, 1981, p. 44-45.
- *Personalități hunedorene: oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport (sec. XV-XX): dicționar / Maria Razba.* - Deva: Biblioteca Jud. „Ovid Densusianu” Hunedoara, 2000.

KOVÁCS Éva, flautist, n. 1981, Odorheiu-

Secuiesc, HR. Studii: Lic. de Muzică „Dr. Palló Imre” din Odorheiu Secuiesc, cls. prof. Kálmán; Fac. de Muzică a Univ. din Oradea, prof. Foica László (1999-2001); masterat, Academia de Muzică „Gh. Dima” din

CjN, prof. Gavril Costea (2001); un semestru petrecut la Conservatorul din Freiburg, prof. Felix Renggli; cursuri de măiestrie susținute de Kanyó, Kaspar Zehnder, Jiri Valek și Bálint János. Obține premii la concursurile naționale. În prezent, este membru în orchestra simfonică a Filarmonicii din TgM. A susținut concerte în colaborare cu filarmonicile din SB, Cj, Oradea și TgM.

Referințe:

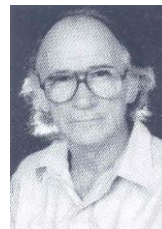
- *Caiet program: Concert vocal-sinfonic special, Filarmonica de Stat Tg. Mureș, Sala Mare a Palatului Culturii, 18 mart. 2010.*

KOVÁCS Gabriella, artist textilist; n. 1956, TgM.

Studii: Lic. de Artă TgM (1967-1975); IAP „Ion Andreescu” CjN (1978-1982). Expoziții personale: Slatina (1987, 1988, 1989). Expoziții colective: Slatina (1983); București (1986); TgM (1990, 1996, 1997); Ariadne, TgM (2006).

Referințe:

- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog].* - TgM: s.n., 1997.
- *Népújság*, 26 iun. 2009, p. 1.

KOVÁCS Géza Sz., pictor, grafician; n. 16 oct.

1938, Sâncraiu Secuiesc, HR. Absolvent al IAP „Ion Andreescu,” CjN, Secția de grafică (1965). Membru al UAPR. Expoziții personale: TgM (1972, 1976, 1978, 2000); Odorheiu Secuiesc (1970, 1972, 1982, 2000, 2003); Sighișoara (1970, 1972); Cristuru Secuiesc (1970); Gheorgheni (1984); Târnăveni (1995, 2004); CjN (1981); Ungaria: Keszthely (1991), Hajdúszoboszló (1994), Baarn (1992), Heikendszand (1995), Vác (2002), Budapesta (2000, 2002), Szolnok (2000), Makó (2001). Expoziții de grup: TgM, Odorheiu Secuiesc, Brașov, Gheorgheni, CjN, Covasna, Paris, Blois, Nancy, Budapesta, Makó, Hajdúszoboszló, Kaposvár, Sint-Niklas, Stockholm, Chico-California. Tabere de creație: Mărtiniș, Ghindari, Lăzarea, Kőtelek, Coebreuse, Lakitelek, Alsóörs, Hajdúszoboszló, Makó (1986-2003). Referințe: *Népújság, Korunk, Forrás, Új Élet, Magyar Szó, Helikon-Utunk*. Premiul II la expoziția națională „Ex Libris” BV (1979); premiul pentru cel mai bun artist străin la expoziția de miniaturi Kaposvár (2003); Premiul de calitate artistică la Hajdúszoboszló (2004).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol.1- 2.- Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996- Vol.1: A-K, 1996, p.328.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - [Budapest]: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 329.
- *Szejke-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., [1997]. - [24] p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel / Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művésztörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 169-170.

- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 91.
- *Részben az egész: Sz. Kovács Géza szászregeni kiállítása* / N. M. K.. În: *Népújság (Múzsza)*, 2006. jan. 28., p. 4.
- *Lelki energiák absztraktkban: Sz. Kovács Géza tárlata nyílt meg Mv.en* / Antal Erika. În: *Krónika*, 2005. ápr. 18., p. 8.

KOVÁCS György, actor, regizor, prof. univ; n. 22 febr. 1910, Cj - m. 9 nov. 1977, București, înmormântat la TgM. Alături de Tompa Miklós, Szabó Ernő și Delly Ferenc fondează Teatrul Secuiesc TgM (1946); este prof. la Institutul de Teatru „Szentgyörgy István” TgM (1950). Spectacole de teatru: *A douăsprezecea noapte*; *Apărare* de Lajos Szabó; *Omul care aduce ploaie* de N. Richard Nash; *Cântecul lebedei*. Filmografie: *Citadela sfărâmată* (1957); Von Karg, în *Pădurea spânzuraților* (1964); Dr. Koch, în *Runda 6* (1965); Mareșalul d'Allenberg, în *Serbările galante* (1965); *Procesul alb*; (1965); *Fantomele se grăbesc* (1966); Împăratul Domițian, în *Dacii* (1967); Andrei Báthory, în *Mihai Viteazul* (1970); *Serata* (1971); *Nápolyt látni és...* (1972, Ungaria); Comănescu, în *Pistruiatul* (1973; I, II, III, 1986); Dr. Șulufiu, în *Trei zile și trei nopți* (1976); demnitar austriac, în *Războiul independenței* (1977). Distins cu titlul de maestru emerit (1954); Premiul de Stat clasa I (1955) pentru rolul din spectacolul *Făclia* de Illyés Gyula; Titlul de „artist al poporului” (1957); Premiul special (1958) la Decada teatrelor dramatice.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *A lélek orvosai: Mesmer - Mary Baker-Eddy - Freud / Stefan Zweig*. - Budapest: Kairosz Kiadó, s.a. - 391 p.

Referințe:

- *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991. - 207 p.
- *Illúziók kora, Erdély: Pár- és perbeszédok apámmal, Beke Györggyel Erdély ismeretlen tegnapijéről* / Beke Mihály András. - Budapest: Széphalom Könyvműhely, 1993.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 158-159.
- *A romániai magyar irodalom / Pomogáts Béla*. - Budapest: Bereményi Könyvkiadó, [1994]. - 231 p.
- *Betűvetők becsülete: cikkek, esszék, tanulmányok* / Bajor Andor; gondozta Dávid Gyula. - Bukarest: Kriterion, 1996. - Kv.: Gloria. - 496 p.
- *1234 cinești români ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Editura Științifică, 1996. - 400 p.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek]* / Oláh Tibor. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Istoria literaturii maghiare din România, 1918-1989* / Gavril Scridon. - CjN: Promedia, 1996. - 609 p.
- *Hivatástudat és korszerűség: [körkép erdélyi színházokról]* / Páll Árpád; Szerkesztette Jánosházy György. - Mv.: Custos Kiadó, 1997; Mentor. - 249 p.
- *Egy kisebbség kisebbségei*. - Stockholm: Erdélyi Könyv Egylet, 1997. - 246 p.
- *Teatrul românesc la TgM 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM / Zeno Fodor*. - TgM: s.n., 2002, p. 12, 13, 16, 17, 23, 47, 65, 73, 82, 171, 180, 183, 207, 214.
- *Színháztörténeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz. - TgM: Editura Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002, p. 117-118.

- *Új magyar életrajzi lexikon / Főszerkesztő Markó László*. - Vol. 3: H - K. - 2002. - 1.280 p.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Dicționarul cinematografic al literaturii române* / Grid Modorcea. - Ed. a 2-a. - București: Tibo, 2004.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș / Traian Dușa*. - TgM: Nico, 2008, p. 172-176.
- *Járom az utat...: A nép művésze [Kovács György]* / Fodor Sándor (S.). În: *Népújság (Színes világ)*, 8 iul. 2006, p. 1.

KOVÁCS Ibolya, artist plastic; n. 1945, Corunca,

MS. Studii: Fac. de Medicină din TgM, secția stomatologie; a urmat doi ani „Fine Art” College of Southern Idaho din SUA. Membră a AAP MS (1989). Din 1990, a locuit în SUA, statul Idaho, unde a lucrat într-un atelier de ceramică și sculptură în piatră. Expoziții la:

College of Southern, Idaho; Magic Valley, Idaho; Magic Mud, Idaho; Old Town Gallery, Idaho. Expoziție permanentă la Red Wood City și Oakland din statul California. Expoziții de grup și colective în Sala „Unirea.”

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Oprea, Vasile Mureșan*. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 62.

KOVÁCS Katalin, KILLÁR KOVÁCS

Katalin, actriță; n. 9 mart. 1951, CjN. Studii gimnaziale, Lic. „Brassai Samuel,” CjN (1958-1966); Lic. nr. 3 CjN (1966-1970); IAT TgM (1970-1974). Bursă pentru studii profesionale pe o perioada de trei luni la Royal Escuela de l'Arte Dramatico Madrid (1992). Dr. în artă teatrală, UNATC

București (2004). Asistent univ. (1979-1991), lector univ. (1991-2004), conf. univ. (2005-) la UAT TgM, Secția „Szentgyörgyi István.” Cursuri predate: Improvizatia scenică, Arta actorului, Arta vorbirii scenice, Machiaj, Dicție și vocabular în arta vorbirii (masterat); îndrumător de an (2000-). Coautoare a două proiecte de cercetare pe bază de contract; susține 8 comunicări științifice. Roluri interpretate: Suzy Walcott (Miller: *Vrăjitoarele din Salem*, 1975); Heléna, Duhul Pământului (Madách: *Tragedia omului*, 1975); Cumnata (Labiche: *Pălăria florentină*, 1975); Fifi (Baranga: *Siciliana*, 1975); Betty (Brecht: *Ascensiunea lui Arturo Ui poate fi oprită*, 1976); Desdemona (Shakespeare: *Othello*, 1976); Sarah (Shaw: *Maiorul Barbara*, 1977); Asistenta (Szabó Lajos: *Fidelitate*, 1977); Ruth (Zindel: *Efectul razelor gama asupra anemonelor*, 1978); Doamna Rotics și Doamna Romaizer (Molnár: *Pantofiorul de cristal*, 1988); Kamilla (Szigligeti: *Liliomfi*, 1988); Doamna Linde (Ibsen: *Nóra*, 1989); Madame Tomcsa: (*Operația*, 1990); Flavia (Füst Milán: *Catullus*, 1991). Spectacole regizate individual sau în colab.: Shakespeare: *Regele Lear*, asist. de regie, Teatru Național TgM, regizor Kincses Elemér (1980); *Strada Salcâmului nr. 92*, asist. de regie, regizor Kovács Levente (1981); Molnár Ferenc: *Ibolya*, regie (Institutul

de Teatru TgM 1982); *Karinthy: Tragedia omului din epoca de piatră*, regie și dramaturgie (Institutul de Teatru TgM, Laboratorul Apollo 1982); Füst Milán: *Dezmoșteniții*, regie în colab. cu Kovács Levente (Institutul de Teatru TgM, Teatrul Studio (1983); David Storey: *Căminul, spectacol cu studenți* (1982); Daniel Keyes: *Flori pentru Algernon*, regie și adaptare scenică (Laboratorul Apollo (1983); Émile Ajar: *Momo*, text și regie (UAT TgM), Teatrul Maghiar CjN și la Kisvárdá (1996); *Martha Livingstone* John Pielmeyer: *Agnes Dei* (Isten Agnese), regie conf. univ. dr. Marius Oltean la Atelier Academic, UAT, TgM (2007), *Urs Widmer: Top Dogs*; *Vilegiaturistii ciudați* de M. Gorki; *Sfânta Ioana*, monodramă după G.B. Shaw (2004); *Micul prinț* (2004); *Joc la Helsingnör* (2003); medalion Szép Ernő, 2002. Roluri de filme și televiziune: *Mama (Surăsul Imolei)*, film pentru TVR, emisiune în limba maghiară, regizor Kovács Levente; *Contesa (Pintea viteazul)*, regizor Mircea Moldovan, 1977); *Femeia (Criză de timp)*, TVR, emisiune în lb. maghiară, regizor Leonard Popovici, 1980).

Lucrări publicate:

- *Játék, improvizáció.* - Erdélyi Tankönyv-kiadó, 1997.
- *Színpad improvizáció.* - Erdélyi Tankönyv-kiadó, 2001.
- *Bevezetés a színpad beszéd tanulmányozába - verstani és prozódiai alapfogalmak - Egyetemi jegyzet.* - TgM: UAT, 2001.
- *Improvizația în procesul creației scenice. Actorul și arta sa: textul tezei de doctorat.* - TgM: Editura UAT, 2005. - 259 p.
- *Játék, improvizáció, színészet.* - Mv.: Színművészeti Egyetem Kiadója, 2006. - 343 p.
- *Szophoklésztől a posztmodernig: Lehetséges szövegek gyűjteménye a színészmesterség oktatása számára.* - Mv: Színházművészeti Egyetem Kiadója, 2008. - 127 p., 45 p.
- **în colaborare:**
- *Volt jövőkbe nézve: Válogatás a Múza irodalmi anyagából (1991-2001) / Szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 2001. - 260 p.

Studii și articole:

- *Térismeret és térhasználat a színészképzés folyamatában.* În: *Symbolon*, TgM, 1-2, 2002, p. 192-200.
- *Improvizáció és szerepformál.* În: *Symbolon*, TgM, 1, 2000, p. 90-102.
- *Az improvizáció szerepe a színpad karakterformálásban.* În: *Symbolon*, TgM, 1, 2003, p.159-173
- *Az elvárások és az elképzelt jövőkép szerepe a színpad karakterformálásban.* În: *Symbolon*, TgM, 1, 2004, p. 240-246.
- *A színészi játék taktikai céljainak kijelölése.* În: *Symbolon*, TgM, 2, 2003, p. 172-181.
- *A maszkotatás módszertani kérdései.* În: *Symbolon*, TgM, 1-2, 2001, p. 176-185.
- *A (képzelt) közönség szerepe a színésznevelésben.* În: *Symbolon*, TgM, 1, 2005.

Referințe:

- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-

Scripta, 1997, p. 332.

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2000.* - Oradea: Sripa, 2000, p. 373.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 385.
- *Cuvântul liber*, 2 iun. 2001, p. 3.
- *Kiadói újdonságok Thália birodalmáról: 12. M.v.i Nemzetközi Könyvvásár / Szász Enikő.* În: *Népújság(Múza)*, 2006. nov. 18, p. 2.

KOVÁCS Levente, regizor; n. 27 iul. 1940, TgM.

Studii elem., apoi Lic. „Rangheț Iosif,” actualul „Bolyai Farkas” (1946-1956); UBB CjN, Fac. de Filologie, specializare Lb. și literatura maghiară (1956-1961); postuniv.: IATC București, Fac. de Teatru, Cinematografie și Tv, specializare Regie de teatru (1983-1985). Dr. în istoria teatrului, UBB, CjN (2003). Prof. de lb. și literatura maghiară la Lic. „Bolyai Farkas” (1961-1963); preparator, (1963-1968), asist. univ. (1969-1978), lector univ. (1979-1990), conf. univ. (1990-2005), prof. univ. (2005-) la Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM, devenit UAT. Conducător de drd. în cadrul Șc. de Drd. organizat de UAT TgM (2006); Șef de catedră, Catedra de artă teatrală a secției maghiare (1990-1993, 2004); dir. adj. artistic al Companiei „Tompa Miklós” din cadrul Teatrului Național TgM (2003); șef de catedră al Catedrei de arta și teoria teatrului, coord. al secției maghiare a UAT TgM (2000-2004); secretar șt., rector interimar al UAT TgM (1 dec. 1999-1 mai 2000); secretar șt. al Senatului UAT TgM (1996-2000); decan al Fac. de Teatru, UAT TgM (1993-1996). Cursuri predate: Analiza procesului scenic, Arta regizorului, Arta actorului. Expert evaluator CNCSIS (2001). Autor a 3 proiecte de cercetare-creație. Publică 11 articole în reviste și volume de studii; participă la conferințe, workshopuri și demonstrații la diferite întâlniri. Spectacole regizate, Teatrul Național TgM: *Un cuplu ciudat* de Neil Simon; *Întâlnire* de Nádas Péter; *Fetele din Casa Tündérlaky* de Heltai - Innocent - Szirmai (1997); *Nu avem o altă planetă* (scenariu original, 1998); *Ce va fi mâine* (scenariu original, 1999); *Actrițele din Jornet y Benet* (2001); *Nu regret nimic* (memorial Mende Gabi, 2001); *Ursulețul Winnie* de A.Milne-Kovács Levente Hencz Iosif; *Balul Actorilor* (scenariu original); *Omnia vincit amor-Ruscus Imperans* (comedii anonime medievale); *Zsuzsi* de Barta Lajos; *In memoriam Kemény Janos* (cons. artistic); *Amintiri din „Súrlott Grandics”* (cons. artistic, 2003); *În diaspora (Jurnalul contesei Banffy Aranka, cons. artistic); A fi îndrăgostit de o femeie* de Karinthy Frigyes (cons. artistic); *Iubire la țară* (realizat în aer liber). *Georgeta, copil scump* de Zsomory Dezső (2004); *A fost! Există! Va fi!* (scenariu propriu, spectacol de gală, 2006); *Joc de pisici* de Örkény István (cons. artistic 2007). Teatrul de Stat Oradea, Trupa Szigligeti: *Operația* de Tomcsa Sandor (1997); *Micul nostru oraș* de Thornton Wilder (1999); *Aparență înșelătoare* de Szigligeti (2000); *Poveste de modă veche* de Szabo Magda (2002); *Vrăjitoarele din Salem* de Arthur Miller; *Blaha Lujza* de Kerényi Ferenc (2003); *De douăzeci de ori femeie* (scenariu și regie, 2004); *Cameristele* de Jean Genet (2005); *Elisabeta I.* de Paul Foster (2007). Teatrul Studio

al UAT, TgM, secția maghiară: *My Fair Lady* de Loewe-Werner; *Trei surori maghiare* de Nagy Andras, după Cehov (1997); *Play Operette (Violeta de Montmartre)* de Kálmán Imre (1998); TTT- spectacol experimental după Shakespeare-Csanyi (2001, încadrat în proiectul *Mecanismul comic în opera lui Shakespeare*, realizat la Sinaia de Catedra UNESCO-ITI în cadrul PRUMACT); *Chicago* de Kander-Ebb-Fosse (2002, regie în colab. Hencz Iosif); *Mirandolina* de Carlo Goldoni; *Denaturarea nebunului* de P. Howard (Rejto Jenő, 2003); *Habla con Ella* spectacol-recital după scenariul filmului de Pedro Almodovar (2004); *Cora*, regia monodramei (text realizat de Balint Eva-Cép Zoltán) (2004). Distincția „Cség Bánffy Miklós” acordată de EMKE pentru întreaga activitate artistică și pedagogică (2006); Diplomă de Excelență acordată de Prefectura jud. MS pentru activități creatoare deosebite (2003). Premiul pentru spectacolul *Íntálmire* de Nadas Péter, realizat la Teatrul Național TgM, Compania „Tomba Miklós,” obținut la Festivalul Dramaturgiei Contemporane, BV (1997); Premiul publicului obținut la Festivalul Teatrelor Maghiare de dincolo de granițele Ungariei, Kisvárdá (Ungaria) pentru spectacolul *Actrițele*, realizat la Teatrul Național din TgM, Compania Tomba Miklós (2001).

Lucrări publicate:

- *A marosvásárhelyi Székely Színház története (1946-1962)*. - Mv.: Mentor, 2001. - 178 p.
- *Madách & Harag Marosvásárhelyen: Madách Imre: Az ember tragédiája: Az előadás létrejöttének krónikája, művészi célkitűzéseinek, színpadi megvalósításainak, eredményeinek és visszhangjának elemzése*. - Mv.: Mentor, 2003. - 120 p.

Studii și articole:

- *A személyes élményzóna feltárásának folyamata a színészképzésben*. În: *Symbolon*, TgM, nr. 11, 2005, p. 209-217.
- *Memento: In memoriam Visky Árpád / A Színművészeti Egyetem közössége nevében: Kovács Levente*. În: *Népíjság*(Múzsá), 12 ian. 2008, p. 4.

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 219.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 173-174.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p.333.
- *Rivalda nélkül: a határon túli magyar színházművészeti kislexikona / Enyedi Sándor*. - Budapest: Teleki László Alapítvány, 1999, - 416 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária*. - TgM: BJM, 2002.
- *Két tanév között a színházművészeti képzésről: Beszélgetés Kovács Leventével, a Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetem tanszékvezetőjével / Madaras Orsolya*. În: *Népíjság*, 6 iul. 2006, p. 5.
- *EMKE-díjak Marosvásárhelyi művészeknek*. În: *Népíjság*, 2006. nov. 28.
- *Titluri de „Cetățean de onoare” și distincții „Pro Urbe” / Lucreția Pop*. În: *Cuvântul liber*, 24 mai 2008, p. 5.
- *Ösztöndíj és emlékgyűrű: Erdős Irmára emlékeztünk / Nagy Botond*. În: *Népíjság*, 11 sept. 2008, p. 2.

KOVÁCS BÁNYAI Réka, Bányai Réka; bibliotecar, n. 17 aug. 1969, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”, TgM (1983-1987); UBB CjN, Fac. de Litere,

secția lb. și literatura maghiară și etnografie (1990-1995); curs special de biblioteconomie în cadrul studiilor univ. (1992-1995). Activitate profesională: dactilograf (1988-1990); bibliotecar la Biblioteca „Mikó Imre” CjN (1995-1996); bibliotecar, BJM, secțiile prelucrarea documentelor, sala de lectură generală, împrumut adulți (1997-2000); bibliotecar la BTB (2000-). Membru al Fundației „Teleki Téka” (2001-). Coordonator program al manifestărilor: *Szabadság, szerelem (1999), 175 éve született Madách Imre (1998), Aniversarea principelui Rákóczi Ferenc al II-lea și Mikes Kelemen (2001), Anul omagial Teleki Sámuel (2002), 200 de ani de la înființarea Bibliotecii Teleki (2002), Cartea veche în bibliotecile transilvănene (2004), 100 de ani de la nașterea poetului József Attila (2005), Istoricul Cserei Mihály (2006)*. Expoziții: *Cartea veche maghiară, Vörösmarty Mihály, Baranyai Decsi János, A nagyságos fejedelem és íródeákja, Ars typographica, Biblia, Comorile Bibliotecii Teleki, Kemény János, Urbs scholarum, 450 de ani de la înființarea Colegiului Reformar din Tg Mureș, Mátyás király és barátai*.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére*. Szerkesztették: Bányai Réka, Spielmann-Sebestyén Mihály. - Mv.: Teleki Téka Alapítvány, 2009. - 462 p.:il.
- *Könyves műveltség Erdélyben / A könyvet összeállította Bányai Réka*. - Mv.: Mentor, 2006. - 262 p.

Studii și articole:

- *Baranyai Decsi művei a Teleki Tékában*. În: *Baranyai Decsi Csímor János emlékezete. Erdélyi Tudományos Füzetek 235*. - Cj: Erdélyi Múzeum-Egyesület, 2001, p. 35-37.
 - *Ars typographica (Kiállítás Teleki Tékában)*. În: *Könyvesház*, 2001 / 2, p. 6-8 (coaut. Kimpian Annamária).
 - *Edíții vestite ale Bibliei la Biblioteca Teleki-Bolyai [Expoziție]*. În: *Libraria. Anuar. BJM*, 2, 2003, p. 205-213.
 - *Ars Medica*. În: *Művelődés, CjN*, 5, 2005, p. 30-31.
 - *Gulyás Károly, un bibliotecar de altădată / Bányai Réka*. În: *Libraria. Anuar. BJM*, nr. 5, 2006, p. 191-202.
 - *Egy könyvtár mindennapjai / Bányai Réka*. În: *Könyvek által a világ... - Mv.: Teleki Téka Alapítvány, 2009, p. 21-72*.
- Referințe:**
- *Könyves műveltség Erdélyben, Mv., Mentor kiadó, 2006, 267 p. / Vintilă Anna*. În: *Libraria. Anuar. BJM*, nr. 5, 2006, p. 270-271.

KÖVÁRY László, istoric, cancelist; n. 17 iul. 1817,

Turda, CJ - m. 25 sept. 1907, Cj. Studii medii la Turda, univ. în drept și filosofie la Cj. Cancelist (din 1842) la TgM, unde lucrează și la Biblioteca Teleki. Participant activ la revoluția din 1848-1849 din Transilvania și Ungaria. Cercetări de istorie medievală a Transilvaniei.

Membru corespondent al Academiei maghiare de științe (din 1833).

Lucrări publicate:

- *Székely honról.* - Cj, 1842. - 208 p.
- *Erdélyország statisztikája.* - Vol. 1: Cj, 1847. - 296 p.
- *Erdély régiségei.* - Pesta, 1852. - XVI, 290 p.
- *Erdély nevezetesebb családai.* - Cj, 1854. - 280 p.
- *Erdély története.* - Vol. 1-4, Cj, 1859-1866.
- *Erdély története 1848 - 1849 -ben.* - Pesta, 1861. - 279 p.

- în colaborare:

• *Beszélytár: Erdélyi szépirodalom / szerkeszti kiadja Kőváry László.* - 2. füzet., 1845. - 122 p.

Referințe:

- *Avram Iancu: documente și bibliografie /* Ranca, Ion; Nițu, Valeriu. - București: Editura Științifică, 1974. - 352 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 194.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek /* Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

KOVÁSZNAI Sándor, istoriograf iluminist, om

de știință, filosof, orator, poet; n. 12 febr. 1730, Cinta, MS - m. 8 mart. 1792, TgM. Studiază la TgM și Leiden în Olanda. Ajuns preceptor la curtea contelui Lázár János, și-a adâncit cunoștințele de lb. germană și franceză, cu ajutorul căroră l-a studiat pe Voltaire și filosofia iluministă a lui Christian Wolff. Prof. la col. târgumureșean, redactează manuale, mai ales în domeniul istoriografiei. A fost custodele Bibliotecii Teleki. A fost prof. lui Gh. Șincai. În 1766, și-a întocmit cursurile de istorie universală în lb. latină. A atacat, între altele, doctrinele legate de „sfânta coroană”, dreptul de intervenție al papei în afacerile imperiului habsburgic, privilegiile nobilimii și clerului catolic.

Lucrări publicate:

• *Laudatio funebris Mv.ini in templo arcis anno 1780 XV. kal. ianuar cum honores exequiales Augustae Reginae Mariae Theresiae magnae principii Transilvaniae cet publice persolverentur / dicta ab Alexandro Kovásznai in gymnasio reform. philologiae et histor. professore.* - Cibinii: s.n., 1780. - 14 p.

• *Alexandri Kovásznai Carmina exequalia, et paucula quaedam alius argumenti.* - Trajecti Batavorum (Utrecht): s.n., 1782. - XXII, 280 p.

- în colaborare:

• *Halotti beszéd és versek báró Lázár Imre felett / elmondották Kovásznai Sándor és Kendeffi Elek.* - Kv.: s.n., 1761. - 32 p.

• *Halotti beszédek néhai méltóságos gróf és liber báró Gyalakuti Lázár Imre felett / Elmondották: Dobolyi Filep Sámuel, Intze István, Málnási László, Alexandro Kovásznai, Alexius Kendeffi.* - Nagyszeben, 1761. - 112 p.

• *A Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' munkáinak első darabja A Magyar Nyelv-Mivelő Társaság' munkáinak első darabja.* - Szebenben: s.n., 1796. - VIII, 288 p.

• *Diaetetica, az az a' jó egészség' meg-tartásának modját fundamentumosan elé-adó könyv melyet betegek körül való foglalatosságtól üres óráin írt és készített K. Mátyus István Marus széki Törv. Cont. Táblának actualis adressora. 2. darab /* előszó: Kovásznai Sándor.

- Kv: s.n., 1766. - [42] p., 495 p., [14] p.

• *Marcus Tullius Ciceronak nagyobbik Catoja, Laeliussa, Paradoxumai és a Scipio álma /* magyarra fordítottak Kovásznai Sándor által 1781-dik esztendőben. - Kv: s.n., 1782. - 168 p.

• *Nagyobbik Catoja, Laeliussa, Paradoxumai, és a' Scipio Álma /* Marcus Tullius Ciceronak; Traducător Kovásznai Sándor. - Kv: Nyomt. a Reform. Collegium betűivel, Kaprontzai Ádám, 1782. - [10]+168 p.

• *Két komédia; melyek közül az egyik Plautusból, a' másik Terentiusból fordítatott magyarra Kovásznai Sándor által.* - Kv: s.n., 1782. - [6] p., 122 p.

• *Marcus Tullius Cicerónak az embernek tiszteletéről és kötelességeiről a' maga fiához írt három könyvei /* magyarra fordította Kovásznai Sándor. - Po'sony: s.n., 1795. - XII, 268 p.

• *Marcus Tullius Ciceronak nagyobbik Catoja, Laeliussa, Paradoxumai, és a' Scipio' álma /* fordította Kovásznai Sándor. - 2. kiadás - Kv.: Burján Pál Könyváros, 1833. - XI, 168 p.

Referințe:

• *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 köt].* - 4. köt: A magyar irodalom a XVIII. században. - [Budapest]: s.n., s.a. - 956 p.

• *Nagyobbik Catoja, Laeliussa, Paradoxumai, és a' Scipio Álma /* Marcus Tullius Ciceronak; Traducător Kovásznai Sándor; Tipograf Kaprontzai Ádám. - Kv: Nyomt. a Ref. Collegium betűivel, Kaprontzai Ádám, 1782. - 168 p.

• *De statu ecclesiae evangelico-reformatae in Transilvania: Commentatio theologico-historica, quam pro summis in theologia honoribus inter sacra secularia celeberrimae Academiae Georgiae Augustae die XIX sept. anni MDCCCXXXVII consequendis summe venerando theologorum in eadem Academia Georgia Augusta ordini obtulit Josephus Salamon.* - Claudiopoli: s.n., 1840. - Lipsiae Lipsiae: - VIII, 197 p.

• *Magyar írók: Életrajz-gyűjtemény.* - 2. az elsőt kiegészítő köt. - 1858. - VI, 441 p.

• *Marosszék ismertetése /* Kis-Baconi Benkő Károly 1860-1861-ben; a szerző felkérése folytán kiadták Nagy-Kedei Fekete Sámuel nyug. kir. udv. tanácsos és Simon Elek ügyvéd. - Kv.: s.n., 1868-1869. - 354 p.

• *A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig /* Ballagi Géza. - Budapest: Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1888. - VIII, 847 p.

• *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés.* - 4. köt: A magyar irodalom a XVIII. században, 1931. - 956 p.

• *Beszámoló a Román Népköltésárság Könyvtáraiban végzett kutatásaimról: Adalékok kéziratok énekeskönyveink történetéhez /* Klaniczay Tibor. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1954, p. 345-384

• *Profiluri mureșene.* Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 35-40.

• *Mv. és vártemploma /* Szerkesztette Medvigy Endre; Képszerkesztő K. Fogarasi Zsuzsa. - Budapest: s. n., 1990.

• *A magyarországi protestáns iskolai színjátszás a kezdetektől 1800-ig /* Varga Imre. - Budapest: Argumentum Kiadó, 1995. - 215 p., [1] p.

• *Irodalmi bölcsőink Romániában azaz Neves literátoraink születési helye, emlékműzeuma, emléktáblája, sírhelye vármegyék szerint számba véve /* Málnási Ferenc. - Szeged: JGYTF, 1997. - 318 p.

• *Magyar írók élete és munkái.* - Gulyás Pál - 17 kött. Budapest, 1990-1999.

KOVÁTS - MÁTYUS Erzsébet, artist plastic

de artă naivă; n. 4 iun. 1951, Chibed, MS. Studii: Lic. Sângeorgiu de Pădure (1970). Are mai multe ocupații: secretar la șc., prof. suplinitor, funcționar, muncitor (-1979), se pensionează de boală. Mentori: Bandi Dezső, Kusztos Endre, Gh. Olariu, Nagy Pál. Face desene în tuș și pictură în ulei. Prelucrază tradițiile populare ale satului natal; grafica ei este alcătuită, în mare parte, din ilustrații de balade. Expoziții personale: Chibed (1972); Odorhei, Miercurea Ciuc (1986); Kecskemét (1990);

expoziții colective (1970); tabără de creație, Kecskemét, unde se păstrează și o înregistrare video despre ea la Muzeul Artei Naive.

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?*. - Vol. 1: L-Z, Csíkszereda, Pallas-Akadémia, 1997, p. 333-334.
- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002.

KOZMA Béla, prof. lb. maghiară, cercet.; n. 1929,

TgM - m. 1 nov. 2000, Budapesta. Studii: Col. Ref. TgM; Univ. Bolyai Cj. Dr. în filologie, cu tema: *Activitatea literară a lui Bolyai Farkas*. Este dir. al Lic. „Iosif Rangheț”, actual „Bolyai Farkas” (1953-1963); prof. la Lic. Papiu. În Sala profesorală a Col. Ref.

TgM este păstrat portretul său, pictat de Markus Ferenc (2010).

Lucrări publicate:

• *A Marosvásárhelyi Református Kollégium - Bolyai Farkas Liceum 440 éves története (1557-1997)*. - Mv.: s.n., 1997. - 534 p.

- în colaborare:

• *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok* / Szerkesztette Jánosházy György; a borítót Pál Péter tervezte. - 2. köt. - 1999. - 239 p.

• *Fűzetlen orientál gyöngyök: Bolyai Farkas aforizmái* / Bolyai Farkas; Szemelgette, egybefűzte, a bevezető tanulmányt írta és a jegyzeteket összeállította Kozma Béla; borítótérterv Haller József. - Mv.: Mentor, 1994; Kollégiumi Öregdiákok Baráti Köre. - 232 p.

Studii și articole:

• *Mentovich Ferenc: 1819-1879* / Kozma Béla. În: *Átalvető*, 2004. dec., p. 50-51.

Referințe:

- *Ünnepség a Bolyaiban: A névadásra és Kozma Bélára emlékeztek* / Vajda György. În: *Népújság*, 18 nov. 2006, p. 2.
- *Főhajtás Kozma Béla emléke előtt* / Menhárt. În: *Népújság*, 18 nov. 2010, p. 8.

KOZMA Éva, violonist, n. 11 mart. 1978, TgM, MS. Studii: Lic. de Artă din TgM, prof. Kulcsár Béla și Derzsi Albert; Academia de Muzică din CjN, prof. Béres Melinda și Valeriu Maior. A participat de trei ori consecutiv (1998-2000) la cursurile de vară ale Festival Eastern Music din Statele Unite, a studiat cu violonista americană Ani Karafian, în cadrul Univ McGill din Montreal, Canada, obținând diplomă de artist interpret (2003). A cântat în orchestra „New World Symphony” din Florida; a participat la numeroase cursuri de măiestrie; cultivă genul cameral în diverse formații; este admisă în Orchestra St. Luis, unde are funcția de asist. principal la vioara a doua (2004).

Referințe:

- *Népújság*, 7 mai 1998.
- *Concert vocal-sinfonic*. Pliant, Filarmonica de Stat din TgM, 20 apr. 2006.

KOZMA Géza, compozitor, violoncelist, prof.; n. 26 febr. 1902, Sighișoara, MS - m. 5 oct. 1986, TgM. Studiile muzicale la Conservatorul Municipal TgM (1911-1921) cu Tonházi Ferenc (violoncel și teorie-

solfegiu), Paraschiva Metz (armonie), Zsizsmann Rudolf (contrapunct, compoziție), Antalffy Endre (istoria muzicii); continuându-le la „Hochschule für Musik” din Berlin (1921-1922) cu Hugo Becker (violoncel), Siegfried Ochs (teoria instrumentelor), Schratenholz (armonie) și la „Ferenc Zeneművészeti Főiskola” din Budapesta (1942, diplomă de violoncelist) Prof. de violoncel, teorie-solfegiu și muzică de cameră (1923-1948) și dir. (1947-1949) la Conservatorul Municipal TgM; prof. de violoncel (1948-1977) și dir. (1950-1952) la Liceul de Artă TgM; dirijor la Filarmonica TgM (1948-1954). A susținut recitaluri și concerte ca instrumentist (violoncelist) în țară și străinătate. Muzică vocal-sinfonică: *Béke Kantáta / Cantata păcii* (1950), mezzosoprană (bariton), cor mixt și orchestră, versuri de Ernő Salamon; *A Szabadsághoz / Către libertate* (1950), cor mixt și orchestră, versuri de Petőfi Sándor; *De szép az Élet* (1954), tenor, cor mixt și orchestră, versuri de Antalffy Endre; *Dal a partról* (1959), cor mixt și orchestră, versuri de Árpád Bihari. Muzică simfonică: *Dans secuiesc* (1932); *Concert pentru violoncel și orchestră* (1940); *Spre o viață nouă* (1952), uvertură; *Tablouri de pe meleagurile Mureșului* (1952); *Variațiuni pe o temă populară maghiară* (1957); *Opt miniaturi pentru orchestra de coarde* (1971). Muzică de cameră: *Cvartet de coarde nr.1* (1928); *Baladă secuiască pentru violoncel și pian* (1929); *4 piese pentru violoncel și pian* (1970); *Cântec de leagăn pentru violoncel și pian* (1929); *Duo pentru două violoncele în do minor* (1930); *Meditație pentru violoncel și pian* (1931); *La șezătoare pentru violoncel și pian* (1931); *Doina și învârtita pentru violoncel și pian* (1935); *Cvartet de coarde nr.2* (1936); *Duo pentru vioară și violoncel* (1938); *Trio pentru pian, vioară și violoncel* (1939); *Humoresca pentru vioară și pian* (1939); *Serenadă pentru vioară și pian* (1940); *Sonata pentru contrabas și pian* (1943); *Nocturnă pentru violoncel și pian* (1943); *Scherzo pentru violoncel și pian* (1943); *Poem pentru violoncel și pian* (1943); *Mică rapsodie pentru violoncele* (1944); *Scherzo pentru vioară și pian* (1945); *Allegro appassionato pentru violoncel și pian* (1945); *Cântec de jale pentru pian solo* (1945); *Adagio pentru violoncel și pian sau orgă* (1946); *Miniatură pentru violoncel și pian* (1955); *Cvartet de coarde nr.3* (1956); *Glumă muzicală pentru cvartet de coarde* (1960); *Suită pentru violoncel solo* (1962); *Preludiu și dans pentru violoncele* (1963); *Balada pentru pian* (1964); *Allegro furioso pentru pian* (1965); *Sonata pentru vioară și pian* (1965); *12 piese pentru violoncel și pian* (1977). Muzică corală: *Árva Fiu / Orfanul* (1929), soliști și cor mixt „a cappella”, versuri János Arany; *Egy virág úszik* (1930), cor bărbătesc „a cappella”, versuri Reményik Sándor; *Három őszi könymcsepp* (1935), cor bărbătesc „a cappella”, versuri Ady Endre; *Beh szép*, cor bărbătesc „a cappella”, versuri de Zseni Várnai; *A farkasok dala* (1948), cor bărbătesc „A cappella”, versuri de Petőfi Sándor; *A mi mezőnkön* (1953); *Minden nap* (1955), cor mixt „A cappella”, versuri de Majtényi Erik; *Két székegyföldi népdal* (1956), cor mixt, versuri populare; *Altató dal* (1958), cor de

femei „a cappella”, versuri Hajdu Zoltán; *A mindenség küszöbén* (1958), cor mixt „a cappella”, versuri de István Horváth; *Békedal* (1958), cor mixt „a cappella”, versuri de Bihari Árpád; *Ünnepi dal* (1959), cor mixt „a cappella”, versuri de Bihari Árpád; *Jaj de széles* (1962), cor mixt „a cappella”, versuri populare; *Az én rózsám* (1962), cor mixt „a cappella”, versuri populare; *Hazám* (1965), cor mixt „a cappella”, versuri de Ferenc Szemler. Distins cu „Ordinul Muncii,” cls. III-a (1958).

Referințe:

- *Anuarul Conservatorului Orășenesc din TgM.* - 1927-1928.
- *Muzica românească de azi; Cartea Sindicatului Artiștilor Instrumentiști din România* / P. Nițulescu. - București: s.n., 1939. - 1103 p.
- *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - București: Cugetarea - Georgescu Delafraș, 1940. p. 468.
- *Compozitori și muzicologi români* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1965.
- *Zenei Lexikon.* Vol. 3 / Szabolcsi Bence, Tóth Aladár. - Budapest: Zeneműkiadó Vállalat, 1965.
- *Muzicienii români. Lexicon* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Repertoriul general al creației muzicale românești.* - București: Editura Muzicală. - Vol. 1, 1979; Vol. 2, 1981.
- *Kislexikon* / Csiky Boldizsár, în: *Zenetudományi Írások.* - București, Kriterion, 1977.
- *Creația muzicală românească. Sec. XIX-XX.* - Vol. 2 / Zeno Vancea. - București: Editura Muzicală, 1978.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 188.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Muzicienii din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 5: (K-M). - 2002, p. 101-104, 1 foto.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1-2. - TgM: Ansid, 2002. - Vol. 1: 298 p.; Vol. 2: 268 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008.
- *Kozma Géza la 80 de ani* / Bujor Dâncșorean. În: *Steaua roșie*, 27 febr. 1982, p. 3.
- *Kozma Géza* / Lakatos Istvan, în: *Utunk*, Cj, nr. 34, 1957.
- *Jegyzetek egy ünnepi hanversenyéről* / Hubesz Valter. În: *Vörös Zászló*, TgM, dec. 1959.
- *Kozma Géza* / Benkő András. În: *Művelődés*, București, nr. 3, 1970.
- *Variációk egy születésnapi hangverseny témájára* / Erdélyi Lajos. În: *A Hét*, București, 13 aug. 1982.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csiky Boldizsár. În: *Vatra*, 32., nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

KOZMA Mátyás, Matei, compozitor, organist; n.

23 iul. 1929, TgM - m. 26 sept. 1994, TgM. Studii muzicale la Conservatorul Mun. din TgM (1936-1948) cu Paraschiva Metz (pian), Sarolta Trózner și Richard Chován (pian), continuându-le la Conservatorul din Cj (1948-1955) cu Max Eisikovits (compoziție, contrapunct), Francisc Major (teorie-solfegiu), Gábor Jodál (armonie, contrapunct), Wilhelm Demian (orchestrație), Lakatos István (istoria muzicii), Jagamas János (folclor), Gheorghe Halmos (pian), Delly-Szabó Géza (orgă), Nagy István (cor). Preparator în cadrul

Catedrei de teorie-solfegiu la Conservatorul din Cj (1954-1955); organist/pianist în orchestra Filarmonicii TgM (1955-1957); redactor muzical la Studio-ul Radio TgM (1959-1966); asistent și lector la I Ped. din TgM (1966-1974); secretar artistic (1974-1978) și corepetitor (1978-1980) la Ansamblul Popular „Mureșul” din TgM, organist-solist la Palatul Culturii din TgM. Muzică de teatru: *Piroska és a farkas* (1949). Muzică de scenă: *Balada lacului Sf. Ana* (1957), balet într-un act; *Balada comunistului* (1963), dans dramatic, după un poem de L. Aragon; *Balada despre Donca Șimo* (1976), baladă coregrafică. Muzică vocal-simfonică: *Trandafirii roșii* (1962), poem pentru cor și orchestră, versuri de Nicolae Nasta; *In memoriam Doja* (1977), oratoriu pentru soliști, cor mixt și orchestră simfonică, versuri de Zeno Ghițulescu. *Suită de balet* (1959), din *Balada lacului Sf. Ana*; *Concert pentru orgă și orchestră* (1961); *Balada comunistului* (1963), cor și orchestră; *Omagiu eroilor* (1967), uvertură pentru orchestră. Muzică de cameră: *Mică suită pentru pian* (1950); *Din viața copiilor* (1953), suită pentru pian; *Rondo pentru pian* (1954); temă cu variațiuni pentru orgă (1963); *Trio pentru clarinete* (1965); *Toccată, trio și ricercare pentru orgă* (1968); *Dialog cu magister in organo Joannes Kajoni* (1980), orgă solo; *Două piese pentru elevi pianiști* (1984). Muzică corală: *Szolgáld a hazát* (1952), cor mixt, versuri de Oszkár Tuduka; *Két népdal* (1953), cor mixt; *Két népdalfeldolgozás*, cor mixt; *Három székeley népdal* (1954), cor mixt; *Két székeley népdal* (1954), cor mixt; *Az Ősz* (1955), cor mixt, versuri V.M. Csokonai; *A béke dal* (1956), cor mixt și pian, versuri I. Barbarus; *Három választói népdal* (1956), cor mixt și orchestră populară; *Májusi dal* (1958), cor mixt, versuri A. Márk; *Reggeli kürtész* (1962), cor de copii pe trei voci, versuri de Z. Veress; *Evfordulóra* (1965), cor mixt, versuri de D. Szilágyi; *Vlăstare noi* (1967), cor mixt și pian, versuri de V. Covătaru; *Szállj le madár; Szeretöm a táncban* (1970), prelucrări de cântece populare pentru 3 voci egale/femei; 8 *Gyerekkar* (1971), cor de copii pe 2 voci, versuri de M. Tymás, D. Szilágyi, J. Jancsik, Z. Veress; *Hála* (1972), cor mixt, versuri de J. Székely; *Ünnep előtt* (1974), cor mixt, versuri de Z. Veress; *Hazánk* (1975), cor mixt, versuri de Traian Iancu; *A szép címere* (1975), cor mixt, versuri de Ion Brad; *Édesanyánk, szülőföldünk*, cor mixt, versuri de F. Bartis; *A népek vére* (1981), cor mixt, versuri populare; *Trei cântece populare din Harghita* (1984), cor mixt, versuri populare; *Mic recviem eroilor antifasciști* (1984), cor de femei a cappella, versuri Vasile Nicolescu. Muzică vocală: *A gyöngyvirág halála* (1952), voce și pian, versuri P.A. Pușkin; *Mikor ifjú a lány* (1952), voce și pian, versuri de Kolțov; *Bölcsődal* (1952), voce și pian, versuri de Maikov; *Egyszerű* (1962), voce și pian, versuri de Ernő Salamon; *Szegényasszonyforgató*, voce și pian; *Balada Simó Donkáról* (1962), voce și pian, versuri de N. Nasta; *Elhervad a virág; Mályva, fehér mályva* (1964), voce și pian, versuri populare; *Szent ének* (1969), voce și pian, versuri de Șt. Iosif; *Tavaszdik* (1969), voce și pian, versuri de L. Áprily; *November* (1970), voce și pian, versuri L. Magyari; *Vadásztánc* (1970), voce și pian, versuri de L. Király. A susținut conferințe și comunicări științifice; a scris articole în: *Igaz Szó* (TgM), *Utunk*

(CjN). Distins cu Ordinul „Meritul Cultural,” cls. V (1968), „Ordinul Muncii,” cls. V (1968) și „Ordinul Muncii,” cls. III (1969).

Referințe:

- *Muzicieni români* / Viorel Cosma. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Zenei Lexikon* / Brokhaus Reimann. - Vol. 2 (G-N). - Budapest: Zeneműkiadó, 1984.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 198-190.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995 - 590 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?*. Vol. 1 (A-K). - Miercurea Ciuc: Pallas Akadémia Könyvkiadó, 1996, p. 335.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda 1997.* - Oradea / Cj: Editura RMDSZ-Scripta Kiadó, 1997, p. 338.
- *Chujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - Cj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2000.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 5: (K-M), 2002.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *A szent Anna tó legendája* / Beke György. În *Vörös Zászló*, TgM, 20 oct. 1957.
- *Bács Lajos és Kozma Mátyás a rádiózenekar hangversenyén* / Pintér Lajos. În: *Előre*, București, 6 nov. 1969.
- *Muzica. Dialog cu Kozma Mátyás* / Silvia Marcu. În: *Vatra*, TgM, 2, nr. 8, 20 aug. 1972.
- *Concertul pentru orgă și orchestră cu Andreas Porfetye. Dirijor Ion Baciuc, solist Matei Kozma* / J.V. Pandelescu. În: *Muzica*, București, 23, nr. 2, febr. 1973.
- *Az alkotó műhelyében* / Halász Lajos. În: *Vörös Zászló*, TgM, 1 iun. 1973.
- *Az Új Élet Lexikona* / Katona Szabó István, București, nr. 93, 1973.
- *Párbeszéd az alkotóval* / Simon Dezső. În: *Utunk*, Cj, nr. 33, 1973.
- *În atelierul compozitorului* / Olga Apostol. În: *Steaua roșie*, TgM, 27 sept. 1975.
- „Reinaugurare” la TgM / László Francisc. În: *Muzica*, București, 31 nr. 2, febr. 1981.
- *Matei Kozma -orgă, Ion Budoiu -voce* / Elian Egar. În: *Muzica*, București, 32, nr.1-2, 1982.
- *Din activitatea Uniunii Compozitorilor TgM* / Nicolae Brânduș. În: *Muzica*, București, 32, nr.3, 1982.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

KOZMA Péter Gábor, violoncelist; n. 15 febr. 1947, TgM. Studii muzicale sub îndrumarea prof. Major Ferenc; Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN (1971). În anii studenției a fondat Cvartetul „Tiberius” cu care a participat la numeroase cursuri de măiestrie organizate în diferite centre europene; a colaborat cu orchestre simfonice din țară: Filarmonica din TgM, SB, BV, SM, Orchestra simfonică a Academiei de Muzică CjN, Orchestra de Cameră din Miercurea-Ciuc; orchestre simfonice din Ungaria, Suedia, Germania. În prezent este violoncelistul Cvartetului „Tiberius” al Filarmonicii de Stat TgM și susține recitaluri alături de pianista Ávéd Éva.

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 335.
- *Pliant: Concert simfonic, Musica sacră.* - Ed. 19, 7-18 dec. 2008.

KOZMA Péter jr., violoncelist; n. 1975, TgM. Studii: Lic. de Artă din TgM; Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN; a participat la cursuri de măiestrie organizate de renumitele cvartete „Bartok”, „Amadeus”, „Alban Berg” și „Prager Quartet”. În calitate de solist, a colaborat cu orchestrele filarmonice din TgM, SB, BV, SM și Orchestra Simfonică a Academiei de Muzică CjN; a cântat pe scenele din Germania, Suedia. A susținut concerte cu cvartetul de coarde în țară și în Germania, Olanda, Austria și Italia. În prezent este șeful Compartimentului de violoncel în orchestra simfonică a Filarmonicii de Stat din TgM.

Referințe:

- *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*, 16-23 mai 2002, p. 14-15.
- *Concert vocal-sinfonic*: Pliant, Filarmonica de Stat din TgM, 20 apr. 2006.

KOZMA Rozália, designer textil; n. 29 iun. 1958,

TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; AAV „Ion Andreescu,” CjN, specializarea design textil. Angajată la firma SC Textor SA TgM, designer textil pe programul Sophis pentru țesături Jacquard în industria textilă; prof. de educație plastică și istoria artelor (1998-). Membru UAP din România.

Expoziții de grup: Casa de Cultură a Studenților, CjN, Tapiserie (1995); Galeria de Artă „Academia,” CjN (1996); Galeria de Artă Textil'96, '97, '98, TgM; „International Fashion and Design Textil Seminar,” CjN, Tapiserie (1997); Galeria de Artă, TgM, Exhibition of Arts, Asoc. „Barabás Miklós” (1997); „Zim,” Palatul Parlamentului, București, Colecția Design Textil (1998); Galeria de Artă „Ariadne,” TgM, Tapiserie (1999, 2001-2003, 2007); Expoziția Națională, Odorheiu Secuiesc, Tapiserie (1999); Galeria „Etno Art,” TgM, Grafică (2000); Galeria de iarnă, TgM, Pictură (2000); Galeria de Artă „Ariadne” TgM, tapiserie (2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006); Galeria cetății medievale TgM (2004). Expoziții personale: Grafică și Pictură, TgM (1973). Premiul II la Expoziția pentru școli și licee de Artă (1973); Premiul I la Expoziția de Pictură și Grafică, TgM (1975); Premiul Academiei de Arte Vizuale „Ion Andreescu,” CjN (1996); Premiul II la „Zim” Secția design textil, București (2002); Premiul I, Premiul publicului, „Ariadne” (2002).

Referințe:

- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog].* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7.* - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 92.
- *Kiállítás Kozma Rozália textiliáiból* / Hírszerkesztő: Berekméri Ildikó. În: *Népújság*, 2008. febr. 26, p. 2.
- *Invitație la expoziția de artă textilă* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2008, p. 6.

KRAFFT, Johann Wilhelm, tipograf; n. 5 aug. 1833, Sighișoara, MS - m. 10 dec. 1908, SB. Studii: Gimnaziul la Sighișoara. Tipograf ucenic la Wehrheim, în Germania; călătorii de specializare la SB, Tm,

Pforzheim, Münster, Schwerin și Berlin. Se întoarce la SB, unde a lucrat la tipografiile orașului (1858); dir al tipografiei; preia tipografia și o redenumeste *W.Krafft - Buchdruckerei, Buch-handlung, Linieranstalt und Papierdütenfabrik* (1856); cumpără ramura transilvană a editurii *Graesser* din Viena. Între 1898-1904, a editat cele 3 volume ale

Enciclopediei Române.

Referințe:

- *Pentru credință, neam și țară* /Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu.- TgM: Nico, 2010, p.117.
- *Cuvântul liber*, 30 oct. 2010.

KRAFFT, Ladislau, pictor, grafician; n. 18 mart.1930, Baraolt, CV - m. 1973, TgM. Studii: IAP Cj (1955). Expoziții colective: Cj, Petroșani, Odorhei, TgM. Expoziții personale: TgM (1969), Odorheiu Secuiesc. Lucrări în muzee din TgM și colecții personale.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* -TgM, 1981, p. 104/a.

KRAUS, Georg, notar, cronicar sas, istoriograf, compozitor și instrumentist; n. 17 sept. 1607, SB - m. 26 ian. 1679, Sighișoara, MS. Studii gimnaziale la Cj (1622) și SB (1624), la Roma (lăută) cu virtuosul Baccio Baglioni; studii juridice la Univ. Stassburg (1626), din Viena (1627) și Padova (1628). Călătorii de documentare în Italia, Germania, Israel,

Insula Malta, Austro-Ungaria, Franța, Elveția. Funcționar la Cancelaria Principelui Gabriel Bethlen din Alba Iulia (1626-1627); „dominus” în Sibiu (1634-1646); „notarus publicus” în Sighișoara (1646-1679). A fost ales membru al Senatului orășenesc și Deputat al Curții princiare a Transilvaniei. Umanist de largă cultură europeană, istoriograf și cronicar obiectiv al Transilvaniei, Moldovei și Valahiei; a lăsat prețioase măturii asupra muzicii noastre din epocile renașterii și barocului timpuriu, asupra lui Ioan Căianu, Johannes Heuricus Alstedius, muzicii de curte din Transilvania. Cel mai însemnat cronicar sas din secolul XVII; autor al mai multor cronici de o mare valoare istorică, atât pentru istoria locală cât și pentru românească în general. A redactat 4 Cronici istorice asupra evenimentelor din Transilvania, în principal asupra Sighișoarei. A scris arii religioase. Muzică vocală: *Dicta, pentru voci și orgă*. Opera: *Die kleine Chronik* (despre Sighișoara anilor 1646, 1650, 1653-1654, 1657-1659, 1667) nepublicată; o a treia cronică a rămas inedită: *Memorial und kurzer wahrer Bericht*, scrisă în 1676, cuprinde știri despre Sighișoara și despre Transilvania în general de la anul 1191 până în 1676.

Lucrări publicate:

- *Tractatus rerum tam bellicarum quam etiam aliarum ab anno 1599 usque 1606 inclusive in Transilvania interventarum, per Georgium Kraus, 1646 fungentem Civitatis Schaesburgens notarium conscriptus.* În: *Deutsche Fundgruben*, 1, 1839, p. 161-217.
- *Siebenbürgische Chronik des Schässburger*

Stadtschreibers Georg Kraus, 1608-1665. - Vol. 1-2.- Viena; Vol. 1: 1862, VII, 385 p.; Vol. 2: 1864, CIII, 444 p.

- *Cronica Transilvaniei. 1608-1665.* - București, Editura Academiei, 1965. - XXXIII, 603 p.
- *Erdélyi krónika 1608-1665 / Georg Kraus; Vogel Sándor fordításában, bevezetésével és jegyzeteivel.* - 2, átdolgozott kiadás. - Csíkszereda: Pro-Print, 2008. - 1.007 p., [44] p.

Referințe:

- *Memoria Hungarorum et provincialium.* - Pars. 2. - 1776.
- *Deutsche Fundgruben der Geschichte Siebenbürgens / herausgegeben durch G. Joseph Kemény.* - Klausenburg : Verlag von J. Tilsch und Sohn Buchhändler, 1839. - 92 p.
- *Die Schässburger Chronisten des siebzehnten Jahrhunderts / F. Fabritius.* Chronik des Stadtschreiber Georg Kraus. Fontes Rerum Austriacarum. Scriptorum. Bd. 4. Wien, 1864.
- *Schriftsteller - Lexikon oder biographisch - literarische Denk-Blätter.* Vol. 2. - BV: Editura Johann Gött & Sohn Heinrich, 1870.
- *Aspecte literare / Ion Sân-Giorgiu.* - SB: Editura Kraft & Drotloff S. A., 1938. - 318 p.
- *Studii, conferințe și comunicări istorice.* - Vol. 2. - 1940.
- *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről / Nagy Szabó Ferenc, Gyulafi Lestár, Krauss György, Sepsi Laczkó Máté, Bocskai István, Mikó Ferenc, Biró Sámuel, Egy ismeretlen száz polgár és Borsos Tamás írásaiból.* - 3. köt: Tűzpróba 1603-1613. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942]. - XIX, 194 p.
- *Profiluri mureșene.* Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 25-33.
- *Ioan Căian / Vasile Mocanu.*-București: Editura Muzicală, 1973.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 194.
- *Georg Kraus / Martin Rill.* În: *Taten und Gestalten.* Band I. - CjN: Editura Dacia, 1983.
- *Exegeze muzicologică.* - București: Editura Muzicală, 1984.
- *Lexikon der Siebenbürger Sachsens.* - Innsbruck, 1993.
- *Vékára tett mécses: Esszék a XVI-XVIII. századi erdélyi magyar kortörténetek és emlékirások köréből / Veress Dániel.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998 - 320 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002 .
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic / Viorel Cosma.* - Vol. 5 : (K-M). - 2002. - 324 p.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospectív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Cronica rimată a lui Ioan Caioni din 1654 despre sfârșitul lui Vasile Lupu / Ioachim Crăciun.* În: *Anuarul Institutului de Istorie Cj*, 4, 1961.
- *Alba Iulia - un centru de înfloritoare cultură muzicală renaștentistă / Viorel Cosma.* În: *Muzica*, București, 17, nr. 1, 1967.
- *Der Schässburger Chronist. Manuskript des Georg Kraus im Turmknopf.* În: *Neuer Weg*, București, 34, nr. 10.370, 28 sept. 1982.
- *Odyssee eines Manuskripts / Erna Weiss.* În: *Volk und Kultur*, București, 35, nr. 10, 1984.

KRIZBAI Sándor, Alex, pictor, grafician; n. 15 iul. 1949, TgM. Autodidact; face parte din Asoc. Apollo (1979); MAMŪ. Se stabilește în Ungaria (1984), la Szentendre. Expoziții: Szentendre (1984); Százshalombatta (1990). Pictează în tuș.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

- *Műterem: beszélgetés huszonkét elszármazott erdélyi képzőművésszel / Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 2003. - 280 p.

Referințe:

- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania*

KRONER, Michael, istoric, publicist; n. 22 dec. 1934, Albești, MS. Studii secundare la Sighișoara; superioare la Cj (1954-1958). Dr. în istorie (1973). Prof. secundar la Bistrița (1958-1968); redactor la săptămânalul brașovean *Karpaten-Rundschau* (din 1968). Bun cunoscător al personalității revoluționarului sas Stephan Ludwig Roth; preocupări de istorie a Transilvaniei, abordând interferențele culturale dintre români și sași în secolul trecut. Membru al Soc. de Științe Istorice (1971).

Lucrări publicate:

- *Interferenzen, Rumänisch - ungarisch - deutsche Kulturbeziehungen in Siebenbürgen. Herausgegeben von Michael Kroner.* - București, 1971, 298 p.; ed. II-a: 1974, 306 p.; 1973. - 258 p.
- *Der rumänische Sprachunterricht in den siebenbürgisch-sächsischen Schulen vor 1918.* - Stuttgart, 1972. - 24 p.
- *Stephan Ludwig Roth. Viața și opera.* - Cj, 1974. - 328 p.
- *Stephan Ludwig Roth. Sein Leben und Werk im Bild,* dargestellt von Michael Kroner, București, 1975. - 101 p.
- **în colaborare:**
- *Schriften, Briefe, Zeugnisse / Stephan Ludwig Roth.* Vorwort und Auswahl Michel Kroner. - București, 1971. - 298 p.; ed. a 2-a: 1974. - 306 p.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 194-195.
- *Die Folgen der ursprünglichen Akkumulation für die sogenannten Dreizehn Dörfer.* În: *FVLK*, 6, 1963, p. 59-90.
- *Activitatea socială și națională a lui George Barițiu.* În: *Cumidava*, 5, 1971, p. 113-136.
- *Die Beziehungen zwischen Stephan Ludwig Roth und George Barițiu.* În: *Siebenbürgisches Archiv*, 10, 1974, p. 49-61.

KUCSERA Jenő, artist fotograf; n. 27 mai 1942,

TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” (1949-1956); Șc. prof. (1957-1960). Activează ca turnător-formator la IIS Electromureș (1960-1992). Membru al Fotoclubului din TgM (1978); AAFR (1986); artist AFIAP (2001). Expoziții personale: TgM, BJM (1984, 1992, 1993, 1999), Galeria Cetății (1997, 2002); Sovata (1997); Komló, Ungaria (1996, 2000); Slatina (1996), ș.a.; în țară și străinătate, numeroase participări la expoziții de grup: Malaezia, Portugalia, Edinburg, Hong-Kong, Bulgaria, Brazilia, Australia, SUA, Franța, Turcia, Cehia. Sunt publicate numeroase fotografii în presa locală și națională: *Néplítség*, *Romániai Magyar Szó*. Distins cu Medalia de argint din partea AFIAP (1996), Medalia de aur din partea Artiștilor Fotografi din România. Premii: Brazilia, Hong-Kong (2001-2002); diferite premii la Buzău, CjN; la bienale, TgM (1985, 1988, 1993, 2000), SUA (2001).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
- *Kulcsár Béla: album / Banner Zoltán tanulmánya;* fotók: id. Bach Lóránd, ifj. Bach Lóránd, Balási Csaba, Erdélyi Lajos, Kovács Zoltán, Kucsera Jenő, Marx

József, Szakács V. Sándor. - Mv.: Mentor, 1998. - 99 p.

- *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz / Col. red. = szerkesztők: Fülöp Mária, Angela Kovacs, Valentina Lucian, Aurel Trif.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

- *Hétágú síp: [versek] / V. Szász István.* - Mv.: s.n., 1998. - 34 p.

Referințe:

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 344.
- *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în arta fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Sibiu '98: 8th International Photographic Salon: [album].* - SB: s.n., 1998. - 64 p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999.
- *ART foto 2000 : Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 38-41.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Mv. (23 Iunie - 21 Iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 Iulie - 30 August 2001): TgM: Catalog .* - TgM = Mv.: s.n., 2001. - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 176.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interemica în metafore și imagini / Red. Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 398.
- *Din activitatea artiștilor fotografi târgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.

KULCSÁR Béla, sculptor, pictor; n. 2 febr. 1929,

TgM - m. 18 iun. 1976, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu,” Cj (1955). Membru UAPR (1956). Expoziții personale: TgM, Odorheiu Secuiesc (1968); Reghin (1972); Stockholm, Suedia (1973); Sf. Gheorghe (1975); Budapesta, Sopron, Kecskemét (1999, 2001). Expozițiile Șc. de pictură, TgM (1947-1948); Expoziția de Stat a Artiștilor Plastici din Transilvania, Cj (1948); Expoziții jud. de artă plastică, TgM (1955-1976); BV (1958); București (1954, 1961, 1963); Viena, Austria (1961); Expoziția Artiștilor Plastici târgumureșeni din anii '60, Hatvan, Ungaria (1961); Arta maghiară în România în anii 1965-1975, Muzeul Ernst, Budapesta, Ungaria (2002). Lucrări monumentale: „Bustul lui Gheorghe Doja” piatră, Sf. Gheorghe (1958); „Cultură populară,” relief, gips, casa de Cultură Covasna (1960); „Sculptură funerară A.E.”, marmură, Cimitirul Reformat, TgM (1961); „Fata cu arc”, bronz, TgM (1967); „Sculptură funerară P.E.”, piatră artificială, Cimitirul Reformat, TgM (1969); „Dansatori”, grup statuar, Piața Teatrului, TgM (1974);

„Sfinxul” din Lăzarea, travertin (1975); „Femeie cu basma”, piatră, Tabăra de creație Lăzarea (1975); „Flutur”, marmură, Lăzarea (1975); „Monument istoric”, Lutița, proiect, 1975 (transpunere în material definitiv după decesul artistului de sculptorii Hunyadi László și Kiss Levente).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 295-296.
- *Kulcsár Béla: album* / Banner Zoltán tanulmánya; fotók: id. Bach Lóránd, ifj. Bach Lóránd, Balási Csaba, Erdélyi Lajos, Kovács Zoltán, Kucsera Jenő, Marx József, Szakács V. Sándor. - Mv.: Mentor, 1998. - 99 p.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - 2. köt.: Budapest: Enciklopédia Kiadó, 2000.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 177-178.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 93.
- *Járom az utat...: Ifj. Kulcsár Béláról* / Fodor Sándor (S.). În: *Népújság*(Színes világ), 23 sept. 2006, p. 1.

KULCSÁR Erzsébet, artist plastic; n. 28 iul.

1950, TgM. Studii: Lic. „Bolyai-Farkas”, TgM; Șc. de Arte, secția pictură. Membră AAP MS (1989). Expoziții personale: Sângeorgiu de MS, TgM: Sala Unirea, Cetatea Medievală, Sala Surtec, Sala „Zaraza”. Expoziții colective și de grup: TgM la Sala „Unirea,” în Cetatea Medievală, Biserica Ref. din Cartierul Unirea; precum și în Szeged, Baja, Monor din Ungaria; Argentan din Franța; Leptokaria, Grecia. Tabere de creație: Sovata, Cund, Berghia, Mădăraș, Șincai, Deda, Hosszu Pályai, Lakitelek, Argentan. Lucrează pe piele în relief și colaje colorate, ulei pe pânză.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 41.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 64.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 31.
- *Vernisaj la Sala Unirea: József Kali, Kulcsár Elisabeta* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 14, nr. 3276 (26 aug. 2006), p. 4.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Népújság*, 2004. febr. 18.

KULCSÁR Pârvu Maria, artist plastic; n. 19 iul.

1947, Măneciu Ungureni, PH. A absolvit Șc. de Artă, secția pictură, din TgM, cu prof. Lucia Călinescu. Prof. de educație fizică. A participat la expoziții colective în TgM: Sala „Unirea,” MJM Secția de Etnografie, Centrul

Jud. pentru Valorificarea Culturii Tradiționale MS și

Cetatea Medievală. Tabere de creație: Sighișoara (icoane pe sticlă), Sovata (pictură în ulei pe pânză, 2006); Leptokaria (2007). Membră a AAP MS (2006). A obținut diplome la Festivalul internațional al Șc. de Artă (2004), Expoziția de artă populară și meșteșuguri tradiționale, MJM.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 65.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.

KUSZÁLIK Péter, ing., bibliograf, publicist, red.;

n. 4 mart. 1949, Cj. Studii: Lic. nr. 11 din Cj (1966); IP Cj, Fac. Mecanică; secția tehnologia construcțiilor de mașini (1973). Ing. la Întreprinderea Metalotehnica (1973 - apr. 1990); liber profesionist (mai 1990 - aug. 1995); adm. la Fundația „Aranka György” din TgM (sept. 1995 - febr. 2001); red. la

Ed. Pro-Print din Miercurea-Ciuc (mart. 2001 - iun. 2006); red. la Ed. Mentor din TgM (iul. 2006 - 2009). Activitate publicistică, rubrici proprii în cotidiene din România cu pamflete politice și literare: *A sarokasztalnál*, în: *Népújság*, TgM, nov. 1996 - dec. 1997; *Morfondír*, în: *Romániai Magyar Szó*, București, 1998-2005; *Irodalom*, în: *Krónika*, CjN, 1999-2000; *Három pont*, în: *Népújság*, TgM, 2008; *Média* (1992-1994); *Látó* (1994, 1995, 2003); *Helikon* (1995); *Erdélyi Riport* (2002-2005); *Új Magyar Szó* (2005); *A Hét* (2005). Distincții: Premiul I la Concursul de sociografie al Ministerului Ocrotirii Sociale din Ungaria (1994); Premiul I la concursul de nuvele, revista *Látó* (1995); Premiul I la concursul de romane, *Asociația Erdélyi Könyv Egylet*. Stockholm (2000); *Premiul memorial Joseph Pulitzer* (Budapesta 2002), pentru *Bibliografia presei maghiare 1989-1998*.

Lucrări publicate:

- *Erdélyi hírlapok és folyóiratok, 1940-1989.* - Budapest: Teleki László Alapítvány, 1996; Közép-Európai Intézet. - 264 p.
- *Mörfi: (fölgjegyzések a 20. század végéről).* - Mv.: Mentor, 1996. - 207 p.
- *Mörfi újabb szövegei.* - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 1998. - 183 p.
- *Mörfi a köbön.* - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 1999. - 214 p.
- *Viselt(es) dolgaimk.* - Csíkszereda: Pro-Print, 2000. - 216 p.
- *Viszem a balhét.* - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2001. - 196 p.
- *A romániai magyar sajtó 1989 után.* - Budapest: Teleki László Alapítvány, 2001 - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület. - 447 p.
- *Leveleskönyv- amelyben Bill elmeséli.* - Stockholm: Erdélyi Könyv Egylet, 2001. - 276 p.
- *A hátsó udvarban: Szélgjegyzetek az erdélyi sajtó és irodalom történetéhez.* - Csíkszereda: Pro-Print

Könyvkiadó, 2001. - 240 p.

• *Mörfi a Tejúton: egy sízőfrén kalandjai.* - Sepsiszentgyörgy: Medium Kiadó, 2002. - 40 p.

• *Kós Károly emlékkönyv* / Összeállította Kuszálík Péter. - Mv.: Mentor, 2003. - 256 p.

• *Purgatórium: Vitairat.* - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2009. - 336 p.

• *Sütő András életműve. Annotált bibliográfia.* www.transindex.ro.

- în colaborare:

• *Fák és cserjék.* - Bukarest: Kriterion, 1984 (Kuszálík Máriával)

• *Magyar katolikus lexikon.* - Budapest: Szent István Társulat, 1993.

• *Új magyar irodalmi lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *A magyar irodalom évkönyve 1994 és 1995.* - Budapest, Széphalom Könyvműhely; Újság író évkönyv 1995.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* 1-2. köt. - Budapest: Csíkszereda, Pallas-Akadémia Könyvkiadó, 1996, 1997.

• *Vadászkalandok a csodák országában* / Mikó István; illusztrálta Vincze László; szerk. Kuszálík Péter. - Csíkszereda: Pro-Print, 1997. - 152 p.

• *Kortárs magyar írók adattára. 1-2. köt.* - Budapest: Széphalom Könyvműhely, 1998, 2000.

• *Bizalmas jelentés egy életműről: Méhes György monográfia* / Orbán János Dénes; a bibliográfiát összeállította Kuszálík Péter. - Kv.: Erdélyi Híradó, 2001, p. 183-254.

• *Székely önkormányzat-történet* / Pál-Antal Sándor; a könyv szerkesztője Kuszálík Péter; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2002. - 488 p.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon.* 4 köt. - Bukarest-Kvár: EME-Kriterion, 2002.

Referințe:

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 306.

• *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet* / Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 342-343.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 348.

• *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z.-2000. - 494 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 403.

KUSZTOS Endre, pictor, grafician; n. 27 sept.

1925, Ghindari, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1955) cu Kádár, Abodi, Miklóssy, Gy Szabó Béla. Debutază în 1953 la Cj. Expoziții personale: Cj (1968), TgM, Sovata (1969), Ghindari (1970), Odorheiu Secuiesc (1970). Din 1953 participă la expoziții colective, anuale, de grafică, la unele expoziții de grup în diferite orașe ale țării. Autor

de peisaje și compoziții realiste.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Itt valami más van: erdélyi krónika, (1911-1959)* / Kántor Lajos; A borítót Kuszatos Endre szénrajzának felhasználásával Deák Ferenc készítette. - Budapest: Héttorony Könyvkiadó, [1992]. - 340 p.

• *Erdélyi sorskerék: Szabédi László és a történelem* / Kántor Lajos; A borítón Kuszatos Endre szénrajza. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1999. - 268 p.

• *Siebenbürgen: Magie einer Kulturlandschaft* / Red. Farkas-Zoltán Hajdú, Lajos Kántor, György Kovács, Kiss Sabine Spors; Graphiker Kuszatos Endre. - Klausenburg: Korunk, 1999. - 315 p.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

• *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Könyv., 1990. - 204 p.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

• *Hazatérő szavak: szociográfiai riportok* / Cseke Péter. - Budapest: Püski Kiadó, 1993. - 421 p.

• *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus]* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1993. - [30] p.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 307.

• *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre; beköszöntő Koltay Gábor; Tárlatvezetés helyett Sebestény Mihály. - Budapest: s.n., 1995.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 343.

• *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.

• *Korunk galéria: találkozások: 1973-1982-1997* / Szerkesztő Kántor Lajos. - Kv.: Komp-Press, 1997. - 120 p.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 348.

• *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.

• *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.

• *Szól a rádió...: a Marosvásárhelyi Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.

• *Ezerszáz év a Kárpát-Medencében* / Szerkesztette Jámborné Balog Tünde; Fotó Dömötör Mihály. - Makó művészeinek millenniumi sorozata: s.n., 2001. - 106 p.

• *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 178, 1 foto.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

KUTI Dénes, pictor; n. 30 mai 1952, TgM. Studii:

Lic. de Artă TgM, prof.: Piskolti Gábor, Nagy Pál, Bordi Géza (1971); IAP „Ion Andreescu,” CjN (1976), prof. Paul Sima. Expoziții personale: Sovata (1977-1996); Ungaria (1993, 2000, 2001); TgM (2002). Expoziții republicane: Saloanele și Bienalele de pictură, București, Sala „Dalles” (1985). Expoziții de grup: participări la peste 70 de

expoziții de grup reprezentative în țară și peste hotare (1968-2004). Referințe: Pogány Gábor, Contemporary Hungarian Galery, 1998. Premiul pentru pictură la Expoziția Breslei „Barabás Miklós.”

Referințe:

- *Catalogul MAMŰ*, Ungaria, 1990, p. 8, 9, 10, 28, 48, 68.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, p. 343.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 348-349.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25.-december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor. - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 178, 1 foto.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 94.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 403.
- *Arta*, București, nr. 3, 1981 (Paul Cornel Chitic).
- *Kafkai tájai*/ Borghida István, Kuti Dénes. În: *Új Élet*, TgM, nr. 21, p. 25, 1982.
- Adonyi Nagy Mária, *Képzőművészet*. În: *A Hét*, București, 8 ian. 1982.
- *Salonul județean de artă plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
- *Revista Arta*, București, nr. 3, 1983 (Negoiță Lăptoiu).
- *Objet Trouve* / Gazda József. În: *Erdélyi Napló*, 8 sept., 1998.

L

LACZKÓ Aranka, artist plastic; n. 22 dec. 1952,

Sângeorgiu de Pădure, MS. Membră AAP MS (2000). Expoziții personale în TgM (2001-2006), Târnăveni, Budapesta (1998), Kecskemét (1998), Stockholm (2000, 2003). Expoziții de grup și colective: Kecskemét (1998), Budapesta (1998, 1999), Baia Mare (2003), Oradea (2003), București (2003, 2005), Pitești (2005), TgM (2002, 2006). Participă cu lucrări de artă naivă la târgurile tradiționale ale meșterilor populari din: Budapesta, Oradea, București, TgM, Bistrița, Lunca. Are lucrări în colecții particulare în România, Ungaria, Suedia, Italia, Germania, Austria, Franța, Olanda, SUA. Tehnica: pictură în ulei, grafică, cusături.

Referințe:

- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002, p. 84-85.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 41.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 66.
- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 733.
- *A naiv művész üzenete* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. jún. 21, p. 5.
- *Vernisaj la Sala Unirea* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 14 aug. 2007, p. 4, 1 foto.

LADOȘI, Ioan, pr. gr.-cat., prof.; n. 1771, Socolul de Câmpie sau Măierău, MS - m. 1840, ?. Studii secundare la TgM; teologice la Blaj. Hirotonit pr. celibe (1803); prof. de „principie” la Blaj (1803-1805), de sintaxă (1805-1807); paroh la Șieui (1813); prof. la Blaj la „gramatiști” (1830-1833); egumen al mănăstirii din Blaj (1834).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

LADOȘI, Sanda, cântăreață de muzică ușoară; n. 2

febr. 1970, TgM. Studii: Lic. de Artă (cls. I-IV, pian), apoi Lic. „Bolyai Farkas;” Lic. Ped. TgM (1988); studiază chitara la Șc. Populară de Artă TgM, canto cu prof. Dorina Pogăcean; Fac. de Drept din București (2003). Este membră câteva luni a Ansamblului Artistic Profesionist „Mureșul” TgM, apoi pleacă la București, la „Doina Armatei” (1989). A cântat cu Cornel Verban, Aurelian Temișan, Daniel Iordăchioaie (cu cei doi obținând un premiu la emisiunea *Cântece de dragoste*), Adrian Enache, Marina Florea, Ștefan Iordache (la Mamaia). A fost prezentă la Eurovision (2004), a efectuat turnee în Ungaria, Olanda, SUA, Africa de Sud, Germania, Franța, Elveția, Rusia (cu Marcel Pavel), Caraibe. Hobby-uri: călăria, înotul,

sporturile extreme, taе-bo, scufundările în apă.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 126-128.
- *Nana Mouskouri și Sanda Ladoși se concurează*. În: *Flacăra*, 6-12 apr. 1994, p. 17.
- *VIP-uri în luna mai. Sanda Ladoși* / Liliana Cojocar. În: *Avantaje*, mai 1996, p. 24, 1 foto.

LAKATOS Edit, pictor, grafician; n. 31 iul. 1955, Atia, HR. Studii: IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția desen (1978). Prof. de desen în Miercurea Nirajului și TgM (1978-1990). Expoziții personale (1978-1990): București, CjN, Oradea, Miercurea Ciuc, SB, TgM (1981); Belgia (1990).

Referințe:

- *Szönyegbe zárt álmok: Két erdélyi szövéasszony művészi pályája [Kasza Anna és Kozma Erzsébet]* / Nagy Olga. - Csíkszereda: Pro-Print, 1997, p. 183-184.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1- 2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 8.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépitészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 181.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Salonul județean de artă plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.

LANGA, Tertulian, vicar general gr.-cat.; n. 26

oct. 1922, TgM. Studii: Lic. la TgM; în 1940 se refugiază la SB, unde își susține bacalaureatul; Fac. de Litere și Filozofie și Fac. de Drept, Univ. București (1945); studii teologice cu monsegniorul Vladimir Ghica. Bibliotecar, apoi asistent, Catedra de Ped., Fac. de Filozofie, Univ. București (1945). În

timpul regimului comunist, se retrage la țară ca agricultor. Este arestat la București (1948), sub acuzația de uneltire contra ordinii de stat și de spionaj în favoarea Vaticanului și, în urma procesului de la Tribunalul Militar din București (1950), este condamnat la 20 de ani închisoare și muncă silnică. Eliberat în august 1964. Hirotonit pr. gr.-cat. de episcopul Ioan Dragomir al Maramureșului (20 dec. 1964). Un timp a lucrat ca muncitor terasier și contabil de materiale pe un șantier, apoi ca traducător și cercet. șt. Înainte de 1989, intră în conducerea Diecezei Române Gr.-Cat. de Cj-Gherla (1981), a cărei administrație i se încredințează de Mitropolitul Alexandru Todea (31 iul. 1987). Devine purtător de cuvânt al Diecezei (1989) până la consacrarea și instalarea IPSS George Guțiu; este numit Vicar General, întâiul sfetnic al episcopului și apărător al drepturilor BRU, rămânând în funcție până în 1998. După 1989 contribuie la reorganizarea structurilor diecezei. A contribuit la reînființarea Institutului de Teologie Gr.-Cat. CjN, unde a fost prof. și primul decan al Institutului integrat UBB; a susținut cu tărie dreptul la viață al BRU. A conferențiat pe tema libertății religioase în Canada, Spania, Franța, România; a participat la congrese și simpozioane naționale și internaționale. În 1986, a fost trimis de IPS Mitropolit Alexandru Todea la Roma, unde a avut o întrevedere cu Papa Ioan Paul II,

căruia i-a prezentat situația Bisericii Gr.-Cat. din România. A colaborat la publicațiile *Presence* și *Catholic Register* din America, *France Catholique*, *El Pais* din Spania, *Katholiken Tage* din Dresda; peste 150 de articole publicate în reviste bisericești gr.-cat., în reviste literare și culturale cu teme de spiritualitate creștină și drepturile omului, libertatea religioasă în România. Distins cu titlul de „Protonotar Apostolic Onorific,” decernat de Papa Paul II (2003); Diploma omagială „Cardinal Iuliu Hossu,” acordată de PS Florentin (2003).

Lucrări publicate:

- *Ființa și rolul Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică în viața poporului român*. - CjN. Editura „Viața Creștină,” 1993.
- *Credo. Dicționar creștin din perspectiva ecumenismului catolic*. - CjN: Dacia, 1997. - 288 p.
- *Psaltirea, versificată conform originalului*, versiunea TOB, traducere și studiu, 2000.
- *Bune vestiri. Reflecții evanghelice*. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutemberg, 2003. - 336 p.
- *Schimbarea la față. Reflecții evanghelice la Duminicile și sărbătorile anului în Catedrala „Schimbarea la față”*. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutemberg, 2007. - 400 p.
- *Trecând pragul tăcerii. Deșertul roșu*. - CjN, 2009.

- în colaborare:

- *Teoria originalității în filozofie* / Ion Miclea. Ediție îngrijită și cuvânt înainte de prof. Tartulian Langa. - IS: Ars Longa, 1996. - 334 p.

Studii și articole:

- *Cardinalul Alexandru Todea la 80 de ani*. În: *Vatra*, 22, nr. 255, 8 iun. 1992, p. 3, 12.

Referințe:

- *Annuario Pontificio per l'anno*, 1992.
- *Libreria Editrice Vaticana*, Cătă del Vaticano, 1992, p. 171.
- *Mărturisiri de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste* / Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu. - CjN: Renașterea, 1995, p. 44.
- *Închisoarea elitei românești: compendiu* / Prof. dr. Nuțu Roșca. - Baia Mare: Gutinul, 1998. - 163 p.
- *Scurtă istorie a Bisericii Române* / Ioan Ploscaru. - Tm: Helicon, 1998. - 120 p.
- *Martiri și mărturisitori ai Bisericii din România (1948-1989)*. - Ed. a 2-a. - S.I.: Editura Patmos, 1998, p. 83.
- *Catolicism și ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii Române Unite* / Silvestru Augustin Prunduș, Clemente Plaianu. - CjN: Viața Creștină, s.a.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 174-175.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 298-299.

LANTOS Béla, actor, prof.; n. 1905, HD - m. 1967,

TgM. Actor la Teatrul Secuiesc TgM (1946); prof. la Institutul „Szentgyörgyi István” TgM (1954-).

Referințe:

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

LÁNY Oszkár, compozitor, pianist, jurist; n. 28 apr. 1888, TgM - m. 1953, TgM. Studii muzicale la Leipzig, München și Nürnberg, perfecționându-se în Danemarca, Olanda, Suedia, Norvegia și Anglia. A absolvit Fac. de Drept. Pianist-acompaniator în diverse formații camerale (Trio Magoss / Kozma / Lány, 1930) în țară și mai ales în TgM (1911-1940); copist de note muzicale la Filarmonica TgM (1947-1953). A întreprins cercetări asupra vieții muzicale din Transilvania și mai ales a orașului natal. Muzică vocală: 3 volume de lieduri, pentru voce și pian, versuri de N. Lenau, H. Heine, R. M. Rilke.

Referințe:

- *A zenekari muzika Marosvásárhelyen* / Csíky Boldizsár. În: *Zenatudományi írások*. - București: Kriterion, 1977.
- *Kislexikon* / Szabó Csaba. - București: Kriterion, 1977.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közigás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 5: (K-M). - București: Ed. Muzicală, 2002, p. 121-122.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 83-126.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, an. 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

LASKÓI Csókás Péter, teolog, prof.; n. sec. al XVI-lea, Laskó, Ungaria - m. 1587, Alba Iulia. A fost rector al Col. Ref. din TgM. A redactat partea maghiară a dicționarului *Calepinus szótár magyar részát, a XVI.sz. végén, 1585*.

Referințe:

- *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 kötetben]*. - 2. köt: *A magyar irodalom a XVI. század protestáns korszakában*. - [Budapest]: s.n., s.a. - 575 p.
- *A magyar irodalom története a legrégibb időktől Bessenyei György fellépéséig*. - 2. köt: *A mohácsi csatától Bessenyei György fellépéséig (1526-1772)*. - VIII, 503 p.
- *Memoria Hungarorum et provincialium*. - Pars. 2. - 1776.
- *Magyar történelmi tár: A történelmi kútfők ismeretének előmozdítására*. - 6. köt. - 1859. - 264 p.
- *A hazai és külföldi iskolázás a XVI. században* / írta Frankl Vilmos. - Budapest: Eggenberger Ferdinánd Magyar Akad. Könyvtárárnál, 1873. - VIII, 424 p.
- *A Marosvásárhelyi Ev. Ref. régi iskola ismertetése 1557-1718-ig* / Koncz József. - Mv.: s.n., 1884. - 112 p.
- *Általános és hazai művelődéstörténet* / Dr. Bihari Péter. - 2. köt: Ujkor. - Budapest: A szerző kiadása, 1884.
- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Kollégium története* / Koncz József tanár. - Mv.: s.n., 1896. - 758 p.
- *A magyar irodalom története: Képes díszmunka két kötetben*. - 1. köt. - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1906-1907. - 923 p.
- *Emlék Szily Kálmánnak a Magyar Nyelvtudományi Társaság elnökének nyolcvanadik születésnapja alkalmából* / írták A Magyar Nyelv dolgozóitársai. - Budapest: Hornyánszky Viktor csász. és kir. udvari könyvnyomdája, 1918. - 132 p.
- *A reformáció hatása a magyar közművelődésre* / írta Harsányi István. - Budapest: Kiadja a Bethlen Gábor Irodalmi és Nyomdai RT, 1923. - 79 p.
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés*. - 2. köt: *A magyar irodalom a XVI. században*. - 1930. - 575 p.
- *Phoebus forrása: a váradi latin nyelvű humanista költészet antológiája* / Tóth István. - Nagyvárad: Literator Könyvkiadó, 1996. - 450 p.
- „Sokkal magyarabbul szólhatnánk és írhatnánk”: *Irodalmi gondolkodás Magyarországon 1630-1700 között* / Bartók István. -

Budapest: Akadémiai Kiadó, 1998. - 380 p.

- *Értékek és mértékek: Tanulmányok, esszék az irodalom területéről* / Tóth István. - Nagyvárad: Literator Könyvkiadó, 1998. - 176 p.
- *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok* / Szerkesztette Jánosházy György. - 1. köt. - 1998. - 236 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

LASSEL, Michael, artist plastic, prof.; n. 19 dec. 1948, Logig, com. Lunca, MS. Studii: Academia de Artă București, prof. Corneliu Baba (1968-1972). Prof. de artă la Gimnaziul German Sighișoara, mutându-se legal în Germania la Fürth, lângă Nürnberg (1986), devenind pictor liber profesionist. La început, a practicat pictura abstractă, apoi a devenit maestru al trompe l'oeil-ului. Expune anual la Salonul de Toamnă din Paris (1989-); invitat să participe la expoziția „Babylon - Myth and Reality”, găzduită de British Museum (2008-2009), cu lucrarea *Turnul Babel*. Expoziții personale: Postakademie der Telekom, Bad Honnef (1992); Stadttheater, Fürth (1993); Galerie Monserrat, New York (1996); Mercedes Galerie, Niederlassung Nürnberg (1997); Dem Schein nach..., Sparkasse Fürth (2007); Sicht der Dinge, Martin-von-Wagner Museum der Universität Würzburg (2008); Bild und Trugbild, Remisengalerie Schloss Philippsruhe (2008); Capriccio, Städtische Galerie Bürgerhaus, Schwabach (2008).

Referințe:

- *Michael Lassel, mureșeanul care a expus la British Museum*. În: *Zi de zi*, 11 ian. 2011, p. 1, 6, 7 foto.

LÁSZLÓ Árpád, compozitor, pianist, prof.; n. 14 dec. 1864, Mogoș, Banatul iugoslav - m. 23 sept. 1960, TgM. Studii muzicale la Academia Superioară de Muzică din Budapesta (1882-1886) cu Erkel Ferenc, Gobbi Henrik și Liszt Franz (pian), Nicolocs (armonie); la Akademie für Musik und darstellende Kunst din Viena (1889-1891) cu Hans Schmidt (pian), Robert Fuchs (armonie), Adolph Prosnitz (istoria muzicii); la Conservatorul Național de Muzică din New York (1893-1895) cu Antonin Dvorak (compoziție). Călătorii de documentare muzicală în diverse centre europene. Prof. de pian, teorie-solfegiu și armonie la Conservatorul de Muzică din Troy-SUA (1895-1898); prof. de muzică și dirijor de cor la Șc. Normală din Kosice-Ungaria (1908-1910); prof. de pian și teorie-solfegiu la Conservatorul Kosice; prof. de pian la Conservatorul din Arad; prof. de pian la Conservatorul Mun. TgM (1928-1940). A publicat eseuri, articole, cronici muzicale, însemnări de călătorie în ziarele din Ungaria, Austria (critic muzical la *Musikzeitung* din Viena, 1888-1891), România, Germania, SUA etc. L-a acompaniat la un recital pe George Enescu (TgM); a susținut emisiuni radiofonice la Radio-Cj; a cules și prelucrat folclor maghiar. Muzică de cameră: *Raze de soare*, pian; *Consolation*, pian; *Romance*, pian; *Improvisacio*, pian; *Humoresca*, pian; *Fantasia romantique*, pian; *Valse de concert*, pian;

Lovraniade, pian; *Vis simfonic*, pian; *Variațiuni asupra unui cântec popular maghiar*, pian; *Elegie*, pian; *Caprice*, pian; *Mignon*, pian; *Liră furtunoasă*, pian; *Fericirea muncii*, rondo liric pentru pian; *Destăinuire*, pian; *Urare*, pian; *A trecut primăvara*, pian; *Carul Mare este din 7 stele*, reverie pentru pian; *Două marșuri pentru pian*; *Sonata în h.moll*, pian. Muzică instrumentală pentru copii: *Cântecul mâinii stângi*, pian; *Liniște*, pian; *Marș pentru pionieri*, pian; *Valse graciella*, pian; *Micuțul*, pian; *Caprice*, pian. Muzică corală: *Sunete de clopote în seară* (1910), cor bărbătesc. Muzică vocală: *Când stai lângă mine*, voce și pian, versuri de Szabolcska Mihály; *Ave Maria*, soprană și pian; *Am Morgen*, bariton și pian; *The Stars Have Stood Unmoving*, bariton și pian.

Lucrări publicate:

- *Consolation*, pian. - New York: Editura Luchardt și Belder, 1895.
- *Romance*, pian. - New York: Editura Luchardt și Belder, 1895.
- *Improvisacio*, pian. - New York: Editura Luchardt și Belder, 1895.
- *Humoresca*, pian. - New York: Editura Luchardt și Belder, 1895.
- *Am Morgen*, bariton și pian. - Tm: Editura Morawetz, 1927
- *Fantasia romantique*, pian. - Budapesta: Editura Rozsavölgyi és Tsa, 1933.
- *Valse de concert*, pian. - Budapesta: Editura Rozsavölgyi és Tsa, 1933.
- *Lovraniade*, pian. - Budapesta: Editura Rozsavölgyi és Tsa, 1933.

Referințe:

- *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Târgu-Mureș. 1927-1928*, p. 77, 1 foto.
- *Enciclopedia Cugetarea* / Lucian Predescu. - București: Editura Cugetarea-Delafrais, 1940.
- *Zenei Lexikon* / Szabolcsi Bence, Tóth Aladár. - Vol. 2. - Budapesta: Zeneműkiadó Vállalat, 1965.
- *Kislexikon* / Csíky Boldizsár, în: *Zenetudományi írások*. - București: Kriterion, 1977.
- *A magyar kiadás szerkesztője Boronkay Antal*. - Budapest: Zeneműkiadó Vállalat, 1982.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírást, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 326-327.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 5: (K-M). - 2002. - 324 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1. - TgM: BJM, 2005.

LÁSZLÓ Ferenc, jurnalist; n. 30 iul. 1951, Reghin,

MS. Studii UBB CjN, secția Filosofie (1974). Inspector metodist la Casa Creației Populare Zalău (1974-1977); red. la revista bucureșteană pentru tineret, *Ifjűmunkás*, devenită *Ifi Fórum*; red. la revista culturală *Művelődés*. Membru al Asoc.

Ziaristilor Maghiari din România (MŰRE) și al Magyar Újságírók Közossége (Ungaria).

Lucrări publicate:

- *Béla Bartók și lumea noastră: așa cum a fost*. - CjN: Dacia, 1995. - 196 p.

- *Zenetudományi írások, 1998*. - Bukarest: Kriterion, 1999; Budapest: MTA Zenetudományi Intézet. - 248 p.

Studii și articole:

- *Salzburgi Mozart-hét: 1999*.
- *Gy mint gyász, Gy mint „III. György.”* În: *Korunk*, 2006 aug., p. 76-77.

Referințe:

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírást, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 2: G-Ke, 1991.
- *Papi sorsok a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában Papi sorsok a horogkereszt és a vörös csillag árnyékában* / Hetényi Varga Károly. - 2. köt.: *A kalocsa-bácsi, csanádi, erdélyi, nagyváradi egyházmegyék üldözött papjai*. - 1994.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: Scripta, 1997, p. 355.
- *Profiluri reghinene. Dicționar bibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior”, 2008, p. 188.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 412.

LÁSZLÓ Márton, arhivist; n. 2 nov. 1976, TgM.

Studii: Lic. „Unirea” TgM (1991-1992); Lic. Ped. TgM (1992-1997); Fac. de Istorie și Filosofie, UBB CjN (1997-2001); masterat, UBB, Fac. de Istorie-Filosofie (2001-2002). Drd. în istorie, cu tema *Colectivizarea regiunii Mureș* (2004-). Prof. de istorie, Șc. Gen. nr. 2, TgM (2001-2003);

bibliotecar, Fundația „Jakabffy Elemér” (2003-2004); bibliotecar, BT (2006-2007); arhivist, Arhivele Naționale, Direcția Jud. Mureș (2007-).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Máthé János: Magyarhermány kronológiája 1944-1964*. - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2008.

Studii și articole:

- *Mustanguri peste Reghin - Cronica unei zile de război: 31 aug. 1944* (în colab.). În: *Aero Magazin*, nr. 10, aug. 2003, p. 12-20

- *Acțiunile de excludere a chiaburilor din gospodăriile agricole colective din raionul Târgu-Mureș (1950-1952)*. În: *AAM*, 2, 2003, p. 382-392.

- *Légi tevékenység Erdélyben 1944. augusztus végeszeptember 31. között*. În: *Repüléstörténeti Konferencia Közleményei 2004*, Budapest, 2004, p. 47-72.

- *Légítámadás a szászrégeni repülőté ellen - egy eseménydús háborús nap kronológiája* (în colab.). În: *Haditechnika*, 3, 2004, p. 58-61, 4, 2004, p. 62-67.

- *Kulák-névjegyzékek a Maros megyei Marosvásárhely rajonban, 1949-1952*. În: *Autonóm magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes” években-Tanulmányok* / Bárdi Nándor. - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2005, p. 175-198.

- *Acțiuni ale țaranilor împotriva înființării și funcționării Gospodăriilor Agricole Colective în regiunea Mureș (sept. 1950 - dec. 1951)*. În: *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu,”* CjN, vol. 44,

2005, p. 407-437.

- *Kizárési akciók a kollektív gazdaságokból Marosvásárhely rajonban 1952.* În: *Autonom magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes” években-Tanulmányok* / Bárdi Nándor. - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2005, p. 273-286.

- *Kollektív gazdaság-ellenes akciók Maros tartományban 1950-1951.* În: *Székelyföld*, mai 2005, p. 91-125; iun. 2005, p. 81-114.

- *Kollektív gazdaság-ellenes akciók Maros tartományban 1950-1951.* În: *Autonom magyarok? Székelyföld változása az „ötvenes” években-Tanulmányok* / Bárdi Nándor. - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2005, p. 199-272.

- *A vidéki társadalom, tulajdonviszonyok az ötvenes évek Romániájában.* În: *Korunk*, febr. 2006, p. 59-64.

- *Észak-Erdély és Magyarország 1940. évi gazdasági fejlettségének összehasonlítása.* În: *Limes*, 2, 2006, p. 19-41.

- *Kollektivizálás a Székelyföldön 1950-1951. Integrációs stratégiák a magyar kisebbség történetében* / Bárdi Nándor, Simon Attila (szerk.): *Somorja*, 2006, Fórum Kisebbségkutató Intézet, p. 277-293.

- *Az Erdélyrészi Hangya Szövetkezetek Marosvásárhelyi Központja.* (szerk.) Somai József: În: *Szövetkezetek Erdélyben és Európában.* - Kv.: Romániai Magyar Közgazdász Társaság, 2007, p. 185-222.

- *Situația minorităților naționale-maghiarii* / Ed. Vl. Tismăneanu, D. Dobrinu, C. Vasile: Raport Final-Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România. - București: Humanitas, 2008, p. 332-351.

- *A kollektivizálás és a falu átalakítása* / Bárdi Nándor, Fedinec Csilla, Szarka László (szerk.): *Kisebbségi magyar közösségek a 20. században.* - Budapest: Gondolat Kiadó, 2008, p. 234-241.

- *A Romániai Kommunista Diktatúrát Vizsgáló Elnöki Bizottság végső jelentése - A nemzeti kisebbségek helyzete - A magyarok.* În: *Magyar Kisebbség*, nr. 1, 2008, p. 20-52.

- *Máthé János megfigyelési dossziéja.* László Márton (szerk.): *Máthé János: Magyarhermány kronológiája 1944-1964.* Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 2008, p. 201-252.

- *A kollektivizálás menetrendje és modelljei a Székelyföldön.* În: *Korall*, aug., 2009, p. 56-85.

Referințe:

- <http://laszlo.marton.adatbank.transindex.ro>

LÁSZLÓ KIMPIÁN Annamária, prof.,

bibliotecar; n. 31 iul. 1975, TgM. Studii: UBB CjN, Fac. de Teologie Ref. (1995-1999); masterat în Istoria Bisericii Universale și Protestante (1999-2001); dr. în teologie cu teza: *Supralibrosurile din colecția bibliotecii Teleki-Bolyai din Târgu-Mureș (sec. XVI-XIX)*, UBB, 2012.

Bursă de cercetare Domus Hungarica a Academiei de Științe a Ungariei (2003); bursă de cercetare oferită de

Ministerul Învățământului din Ungaria (2004); cursul Bazele managementului, organizat la Odorheiu Secuiesc de către Departamentul pentru Informatică și Bibliotecă, Ungaria (2006); cursul Managementul proiectelor, organizat la Corunca de către Fundația „Pro Hungaris” din Budapesta, Ungaria și Univ. „Sapientia” (2006). Prof. de istorie la Șc. Gen. Miercurea Nirajului (1999-2000); inventarierea bunurilor bisericești ale diasporei rom.-cat. în cadrul Comisiei diocesane de liturghie și artă sacrală din Alba Iulia (2000, 2001, 2003); bibliotecar la Fondul Teleki Téka (2000-); bursieră la Fundația „Teleki Téka” (2000); membru al Fundației „Teleki Téka.” Susține comunicări la sesiuni științifice, simpozioane, conferințe pe plan local, în țară și străinătate: Novi Sad, Serbia (2002), Bratislava, Slovacia (2009). Organizează expoziții de carte veche: *Ars Typografica* (2001); *Cărți pictate de mână* (2002); *Târgu-Mureș, orașul școlilor* (2004); *Incunabilele bibliotecii Teleki-Bolyai* (2004); *Ars medica* (2005); *Orașe europene în cărți vechi; Iluminismul în Europa* (2007). Membru în col. red. al revistei *Biblioteca Marisiana* a BJM (2006).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

- *A Teleki Tékát díszítő szobrok.* În: *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára, 1802-2002.* - Mv.: Mentor Kiadó, 2002, p. 302-313.

- *Marosvásárhely szellemi élete 1802 körül.* În: *A nemzet könyvtárának szerepe művelődési életünkben.* Vajdasági Magyar Tudományos Társaság - Atlantis Kiadó, Újvidék, 2002, p. 19-29.

- *Erdélyi római katolikus egyházlátogatási jegyzőkönyvek és okmányok I. 1727-1737.* Entz Géza Művelődéstörténeti Alapítvány. - Kv., 2002.

- *Erdélyi római katolikus templomot. Veszendő templomaink II.* - Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002.

- *Kaunitz kancellár könyvei a Teleki Tékában.* - Mv.: Mentor kiadó, 2006, p. 160-170.

- *Iffabb Geleji Katona István könyvei a marosvásárhelyi Teleki-Bolyai Könyvtárban.* În: *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére.* - Mv.: Teleki Téka Alapítvány, 2009, p. 155-165.

Studii și articole:

- *Ars Typographica* / Kimpián Annamária, Bányai Réka. În: *Könyvesház*, nr. 2, 2001, p. 6-8.

- *Kerelőszentpál. Haller kastély* / Kimpián Annamária, Márton Judit. În: *Erdélyi műemlékek*, nr. 34, 2002.

- *Supralibrosuri din colecția Teleki.* În: *Libraria. Anuar*, 4, 2005, p. 201-217.

- *Lectura a trei generații de aristocrate: Rhédei Zsuzsánna, Wesselényi Kata și Bethlen Zsuzsánna.* În: *Libraria. Anuar*, 5, 2006.

- *Declarația de independență a Statelor Unite ale Americii aflată în colecția Bibliotecii Teleki-Bolyai.* În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 2, 2006, p. 28-30.

Referințe:

- Cv

LATEȘ, Emilia, cântăreață de muzică populară, prof.; n. 18 dec. 1946, Stânceni, MS. Studii: Șc. elem. la Lunca Bradului, studii lic. la Toplița; a absolvit IPed. de 3 ani TgM, continuă la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” București, Secția ped., prof. Emilia Comișel. Prof. la Ibănești timp de șase ani; din 1977, devine solistă a Ansamblului Artistic Profesionist „Mureșul” TgM, câțiva ani îndeplinind și funcția de dir. al ansamblului. Înregistrări la Radio

TgM, Radio București, Electrecord, cu melodii de muzică populară din zona Mș Superior, toate imprimate pe discuri, casete, CD-uri. Efectuează turnee în Rep. Moldova, Turcia, Ungaria, Franța, Egipt. A realizat emisiuni folclorice la Radio TgM: *Din fonoteca de aur și Transilvania în direct*. Laureată de mai multe ori a Festivalului „Cântarea României;” diplomă de excelență „Junii Călimanilor;” premiul revistei „Ambasador.”

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Ansamblul Artistic „Mureșul” la împlinirea a patru decenii de activitate: caiet documentar* / Iosif Boantă; colab. Emilia Lateș, Szász Károly. - TgM: s.n., 1996. - 20 p.

Referințe:

- *Florile dalbe, flori de măr: colinde*. - TgM: Ardealul, 1996. - 309 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM; Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.
- *Emilia Lateș: Urme prin univers* / Cornel Podar, Romeo Soare. - TgM: Ambasador, 2007. - 100 p.
- *Emilia Lateș* / I. Caloi. În: *Șteaua roșie*, 10 iulie 1982, p. 1.
- *Poporul care nu-și cultivă tradițiile este osândit să trăiască necunoscut. Interviu cu dna Emilia Lateș, solistă a Ansamblului Artistic „Mureșul”* / Amalia Vasilescu. În: *Cuvântul liber*, 29 ian. 1999, p. 4, 1 foto.
- *Cuvântul liber*, 1 aug. 2001, p. 4, 1 foto; 9 dec. 2005, p. 2.
- *Sub semnul harurilor și al darurilor* / Lazăr Lădăriu. În: *Cuvântul liber*, 23 aug. 2008, p. 3.

LAURENȚIU, Ioan V., om politic, condamnat politic; n. 1905, Sâmpetru de Câmpie, MS - m. 1987, Sâmpetru de Câmpie, MS. Funcționar la Primăria Sâmpetru (1937-1948); membru și conducător al PNȚ. A fost persecutat de comuniști; a fost condamnat la 8 ani de temniță, din 1958 și până în sept. 1962; a fost închis la Poarta Albă și a lucrat la Canalul Dunăre-Marea Neagră, reabilitat în 1964.

Referințe

• *Sâmpetru de Câmpie: străveche vatră de civilizație din Câmpia Transilvaniei. Studii monografice*. - Ed. a 2-a / Ioan T. Radu. - Cj: 2003, p. 176-177.

LĂZĂR Sándor, psiholog, prof.; n. 23 mart. 1933, Reghin-Ierņuțeni, MS. Studii: Șc. Gen. Ierņuțeni; Gimnaziul Rom.-Cat. Reghin; Lic. Ped. Reghin; UBB, secția ped.-psihologie (1956). Dr. în șt. psihologice (1973). Prof., dir. adj. la Lic. Teoretic din Reghin (1956-1961); lector la IPed. TgM și șef de catedră (1961-1979); cercet. șt. al

filialei mureșene a Academiei Române, fiind și secretar șt. (1979-1992); lector la Catedra de psihologie a UBB, CjN (1992-1998); șef de catedră la Institutul Superior Reformat „Sulyok István,” Oradea (1998-2000); decanul Fac. de Șt. Sociale a Univ. „Partium” Oradea (2000-2003); șef de catedră la Univ. „Sapientia” TgM (2003-2007); prof. la UBB CjN (din 2007-). Domenii de cercetare: cercetarea motivației, cercetări psihologice în învățare și muncă productivă, empatia, acțiunea cromului hexavalent, studierea anxietății școlare la elevi și studenți, cercetarea performanței șc., raportul dimensiunilor de personalitate cu stresul psihic. A participat la mai multe congrese internaționale: Varșovia (1969), Paris (1973, 1986), Toulouse (1980), Quebec (1981), Budapesta (1982), Helsinki (1982), Madrid (1985), Antwerpen (1985), Poitiers (1987), Praga, Oslo (1989). Membru al Soc. Române de Psihologie (1968); World Assoc. for Educational Research, Paris (1973); International Standing Working Group for History of Early Childhood Education, Hamburg (1982); International Assoc. for World Peace, București (1986); Hungarian Psychologicals Association, Budapest (1991); European Council for High Ability, Hamburg (1990); Academia de Științe a Ungariei (2000); Soc. Comeniană (1988); Soc. Maghiară de Psihologie. Publică articole de specialitate în: *Tanügyi Újság, A Hét, Tett, Dolgozó Nő, Pedagógiai Szemle, Óvodai nevelés, Az idegen nyelvek tanítása* (Ungaria), *Revista de pedagogie, Kwartalnik Pedagogiczny, Paidea* (Polonia), *Stientia paedagogica experimentalis* (Belgia), *Studia Psychologica* (Cehoslovacia).

Lucrări publicate:

- *Situații motivaționale favorabile învățării de tip școlar*. - București: EDP, 1975.
- *Motivációs helyzetek-tanulmányi eredmények*. - Budapest, 1980.
- *Az iskolai televízió pedagógiai problémái*. - Budapest: Tankönyvkiadó, 1981.

Studii și articole:

- *Motivația în activitatea de învățare*. În: *Psihologia educației și dezvoltării*. - București: Editura Academiei, 1983, p. 123-150.
- *Reflecții privind rolul profilului psihologic al personalității studenților mediciniști*. - TgM, 1986, p. 110-140.

Referințe:

- *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 353-354.
- *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet* / Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 18-19.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 359.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 189-192, 1 foto.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 416.

LĂZĂR, Eugen, dirijor; n. 6 iul. 1903, TgM - m. 21 ian. 1993, CjN. Dir. și dirijor al Operei Române Cj în perioada 1954-1955.

Referințe:

• *Clujeni ai sec. 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 177.

LAZĂR, Valeriu, arheolog, istoric, cercet.; n. 21 ian. 1931, Mîțitei, BN - m. 8 sept. 1999, TgM. Studiile lic. la Năsăud și Oradea; univ. la Cj, Fac. de Istorie. Dr. în domeniul preistoriei, Univ. „Al. Ioan Cuza,” IS (1978). Activează ca dir. al Bibliotecii „Bethlen” și al Muzeului de Istorie din Aiud (1957-1963). Se stabilește la TgM, este cadru univ. la IPed.; apoi dir. al MJM (1974-1983), unde efectuează cercet. arheologice la Lopadea Veche (AB), Șincai, Batoș, Zau de Câmpie; restructurează vechea publicație a Muzeului, *Studii și materiale*, devenită *Marisia* (1975). Din 1983 este cercetător în cadrul ICSU „Gheorghe Șincai” din TgM, susținând o bogată activitate publicistică; a participat cu zeci de comunicări științifice la sesiuni și colocvii de specialitate din țară și străinătate (Cehia, Franța). Avea terminată cartea *Istoria românilor din spațiul estic al Transilvaniei din secolele III-IX* și lucrări privind cercetările arheologice de la Șincai și Zau de Câmpie. Premiul Academiei „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru lucrarea *Repertoriul Arheologic al Județului Mureș* (1997).

Lucrări publicate:

• *Repertoriul arheologic al județului Mureș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995. - 357 p., CXXIV pl.

• *Antichități ale județului Mureș.* - TgM, 1998. - 174 p.

- în colaborare:

• *Tezaur și descoperiri monetare din Muzeul Județean.* - 1980.

• *Arheologie generală: note de curs* / Nicoleta Man. - TgM: Editura UDC, 1999. - 80 p.

Studii și articole:

• *Descoperirile arheologice de la Dedrad - Reghin.* În: *Steaua roșie*, 9 ian. 1966.

• *Un important act patriotic.* În: *Steaua roșie*, 30 mai 1976, p. 3, 1 foto.

• *Mihail M. Câmpian (1917-1975).* În: *Marisia*, 6, 1976, p. 705-706.

• *La Gorenii Casa - muzeu.* În: *Steaua roșie*, 20 mart. 1982, p. 3, 2 foto.

• *Vetre de istorie - Papiu Ilarian.* În: *Steaua roșie*, 29 mai 1983, p. 3.

Referințe:

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Târnava*, 6, nr. 1, 1996, p. 4.

• *O lucrare de referință în istoriografia mureșeană: Repertoriul arheologic al județului Mureș: Convorbire cu autorul lucrării, dr. Valeriu Lazăr, cercetător științific principal la Institutul de Științe Socio-Umane din Tg.Mureș* / Geneveva Preda. În: *Cuvântul liber*, 6 ian. 1996, p. 6.

• *Cuvântul liber*, 10 dec. 1997, p. 2; 21 iul. 1998, p. 4.

• *Vestigiile neolitice în ținutul Reghinului* / Ilie Frandăș. În: *Opinia Reghiniană*, 22 iun. 2007, p. 8.

• *In memoriam Valeriu Lazăr (1931-1999)* / Colectivul ICSU „Gheorghe Șincai” al Academiei Române, Acad. Dan Berindei, preș. secției. În: *Cuvântul liber*, 10 sept. 1999, p. 4.

LEAHU, Oana Veronica, regizor; n. 18 sept. 1969, Bacău. Studii: Lic. Ped. „Ștefan cel Mare”, Bacău (1984-1988); Fac. Regie de Teatru, AAT, TgM (1990-1995); Șc. de vară, Arta actorului de teatru de păpuși și

marionete, Catedra UNESCO-ITI Chair, Sinaia (2002). Dr. în teatru cu teza: *Metafora teatrală: specificitate în teatrul de animație comparativ cu teatrul dramatic*, IATC „I.L. Caragiale” București (2008). Învățător metodist, Lic. „Ștefan cel Mare”, Bacău (1988-1990); preparator (1995-1997), asist. univ. (1997-2002), lector univ. (2002-2008) la UAT TgM; regizor artistic, Teatrul de Păpuși „Prichindel” Alba Iulia (2002); cancelar, UAT TgM (2004-2006); red. șef adj. al revistei *Symbolon* (2004-2006); regizor artistic, Teatrul pentru copii și tineret „Ariel” (2005); conf. univ. (2008), șef de catedră de Artele spectacolului, secția română (2009); decan, Fac. de Teatru, UAT TgM (2010). Spectacole regizate: *Farsele iubirii; O mie și una de nopți - Aladin și lampa fermecată; Poveștile caravanei - Aladin și lampa fermecată*. Realizează workshop-uri teatrale, festivaluri de teatru. Premiul pentru debut în regia de teatru de animație, Galați; Premiul pentru alegere repertorială, Festivalul „Guliver”, Galați; Premiul pentru scenografie și nominalizare la Premiul regie și Premiul pentru muzică originală, Festivalul „Puck”, CjN.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 40.

LÉSTYÁN Ferenc, vicar, protopop al Bisericii

rom.-cat. din TgM; n. 12 febr. 1913, Sâncrăieni, HR - m. 14 iul. 2008, Odorheiu Secuiesc, HR. „Cetățean de Onoare” al mun. TgM (1999), Primăria TgM.

Lucrări publicate:

• *Megszentelt kövek. A középkori Erdélyi Püspökség templomai: 1100 templomképpel stílusok, zord idők, hitvallások (katolikus, lutheránus, református, unitárius) változásaiban.* - 1. köt. - 1996. - 443 p. - 2. köt. - 1996. - 487 p.

• *Megszentelt kövek. A középkori Erdélyi Püspökség templomai.* - Vol. 1: 593 templomképpel. - Kv.: Glória Kiadó, 2000 - 525 p.; Vol. 2: 606 templomképpel. - Kv.: Glória Kiadó, 2000. - 536 p.

- în colaborare:

• *Az erdélyi [Gyulafehérvári] egyházmegye története / Összeállította dr. Marton József.* - Gyulafehérvár, 1993. - 207 p.

• *Marosvásárhely történetéből / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós.* - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós.* - Vol. 2. - 2001. - 399 p.

• *Erdélyi egyházaink évszázadai / Szerkesztette Barabás Zoltán, Miklós László, Bodó Barna; Szerzők: Léstyán Ferenc, Juhász András, Csiha Kálmán et al.* - Bukarest: Transil Rt., 1992. - 312 p.

Referințe:

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 369-370.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 362.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania*

/ Molnár Dénes. - Déva : Corvin Kiadó, 2002, p. 185.

- *Múterem: beszélgetés huszonnégy elszármazott erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2003.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Meg ye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *A székellyöld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *Târgu-Mureșul și-a desemnat cetățenii de onoare* / Lia Vințeler. În: *Cuvântul liber*, 25 iun. 1999, p. 12.

LEUCEA, Ioana, asist univ.; n. 2 sept. 1977, Oradea. Studii: Șc. Generală „Liviu Rebreanu,” Miercurea Ciuc (1988-1992); Lic. Teoretic „Oc. Goga” (1992-1996); Academia Națională de Informații, Fac. de Șt. ale Comunicării (1996-2000); master, Studii de Securitate, Fac. de Sociologie și Asistență Socială, Univ. București (2006-2008); curs post-univ., International Politics Jawaharlal Nehru Univ., New-Delhi (2005). Dr. în relații internaționale și studii europene cu teza: *Constructivism și securitate umană*, UBB, CjN (2012). Ofițer în cadrul MAN, București, domeniul diplomației apărării (2000-2006); Secția Legături Militare Externe, Direcția Informații Militare (2000-2003); asist al cons. cu probleme de apărare al prim-ministrului (2002-2003); misiune externă la Ambasada României în India (2003-2005); Secția Dezvoltare-Cooperare, Direcția Informații Militare (2005-2006); asist. univ., Catedra de Istorie și Relații Internaționale, UPM, TgM (2006-2012). Domenii de interes: negocieri internaționale, teoria relațiilor internaționale, geopolitică și geostrategie, studii de securitate. Mențiuni la Olimpiada Națională de Limba Română (1992), Premiul I, Olimpiada jud. de lb. română și filosofie (1996). Preș. Asoc. de Relații Internaționale și Studii Europene ARISE 21 (2009), membră a Asoc. Diplomaților Militari în Rezervă și în Retragere „Al. Ioan Cuza” București (2010).

Lucrări publicate:

• *Constructivism și securitate umană*. - IS: Editura Institutul European, 2012. - 220 p.

-în colaborare:

• *Modalități de afectare a securității societate în relația stat-națiune; Grile de interpretare a ofensivei economice austriece în România*. În: *Dimanica mediului european de securitate*. - București: Editura Univ. de Apărare „Carol I”, 2007.

• *Depășirea regulii majorității și recuperarea adevărului*. În: vol. *Răspunderea persoanelor juridice în contextul activității de codificare în drept*. - București: Editura Universul Juridic, 2009, p. 149-157.

• *Towards a European Strategic Culture*. În: *Culture, Elites and European Integration*. - Vol. 4. International Relations and Interdisciplinary Studies. - Paris: Editions Prodifmultimedia, 2011, p. 265-273.

• *Uniunea Europeană: probleme actuale și perspective de securitate*. - București: Editura Univ. de Apărare „Carol I”, 2012. - 300 p. (coord)

Studii și articole:

• *Identitatea europeană-cale către constituirea strategiei de securitate*. În: *Psihologia și Mass Media*, nr. 3, 2006, p. 141-151.

• *Relevanța culturii pentru transformarea națiunii într-un actor de primă mărime - cazul Japoniei*. În: *Psihologia și Mass Media*, nr. 1, 2007, p. 160-180.

• *Cucerire prin limbaj cinematografic*. În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, nr. 7, p. 243-259.

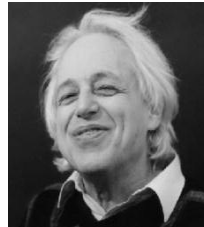
• *Interferențe între istorie și relații internaționale*. În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, nr. 8, 2008.

• *Un concept mobilizator: securitatea umană*. În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, nr. 8, 2008, p. 315-324.

Referințe:

- upm.ro
- Cv

LIGETI György, compozitor, muzicolog, prof.; n.

27 mai 1923, Târnăveni, MS - m. 12 iun. 2006, Viena. Studii:

Conservatorul Cj (1941-1943), unde a urmat orga, violoncelul și percuția; Conservatorul din Budapesta (1945-1949), cu Veress Sándor (armonie, contrapunct, compoziție, forme muzicale) și

Farkas Ferenc. Membru al Academiei Regale de Muzică din Stockholm (1964), membru de onoare din străinătate al Academiei Române (28 mart. 1997). Membru al Academiei „Santa Cecilia” din Roma, al Academiei de Arte Frumoase din Granada, al Academiei Regale de Muzică din Londra. Cercet.-colaborator la Institutul de Folclor din București (1949-1951); prof. la Conservatorul din Budapesta (1952-1956); se stabilește la Köln (1957-1959), apoi compozitor-liber profesionist la Viena (1959-1969), primind cetățenie austriacă. La Viena, în studioul electronic de la WDR, a realizat primele experimente de muzică electronică. Din 1959 a predat la cursurile de vară pentru muzică nouă de la Darmstadt; la Academia Suedeză din Stockholm (1964); la Viena (1950-1969), Berlin (1969-1970), Hamburg (din 1973), cursuri de compoziție pe termen scurt în Europa, America. În creațiile sale, a plecat de la creația lui B. Bartók și de la cunoașterea aprofundată a folclorului românesc; pasionat de arta extraeuropeană, de polifonia evului mediu european, de muzica spectrală contemporană. A susținut comunicări șt., referate, conferințe în: Austria, Germania, Spania, SUA, Franța, Olanda, Suedia, Ungaria, Elveția, precum și emisiuni de radio și televiziune. A publicat studii și articole în: *Melos, Forum, Neue Musik Zeitung, Neues Forum, Wort und Wahrheit, Darmstädter Beiträge zur Neuen Musik, Österreichische Musik Zeitung*. Membru de onoare al Musikverein für die Steiermark din Graz (1969); vice-preș. al secției austriece din IGNM. Muzică de teatru: *Totnyos Péter* (1947), muzică de scenă pentru voce și pian pe o dramă maghiară barocă; *Tavaszi virág* (1949), muzică pentru teatru de marionete după povești chinezești și texte de Kormoczi Zoltán pentru 7 cântăreți și ansamblu de cameră; *Aventures & Nouvelles Aventures* (1965), acțiune muzical-dramatică în 14 tablouri pentru soprană de coloratură, altistă, bariton și 7 instrumente; *Le Grand Macabre* (1977), operă în 2 acte, libretul de Michael Meschke și Ligeti György, după Michael de Ghelderode; *Rondeau* (1976), mono-dramă pentru un actor și bandă magnetică. Muzică vocal-simfonică: *Ifusagi Kantata* (1949), cantată pentru 4 soliști, cor mixt și orchestră; *Recviem* (1965), soprană,

mezzosoprană, cor mixt și orchestră. Muzică pentru orchestră: *Mifiso la sodo* (1948), orchestră de cameră; *Dans* (1948), orchestră; *Régi magyar társas táncok* (1949), orchestră de coarde, flaut, clarinet ad libitum; *Concert românesc* (1951), orchestră; *Viziók* (1956), orchestră; *Apparition* (1959), orchestră; *Fragment* (1961), orchestră de cameră; *Atmosphères* (1961), orchestră mare; *Concert pentru violoncel și orchestră* (1966); *Lontano* (1967), muzică pentru orchestră mare; *Ramifications* (1969), orchestră de coarde sau 12 cordari; *Concert de cameră* (1970), piesă pentru 13 instrumentiști; *Melodien* (1971), pentru orchestră; *Doppelkonzert* (1972), pentru flaut, oboi și orchestră; *San Francisco Poliphly* (1974), orchestră; *Concert de pian* (1986 - părțile I-III, 1987 - părțile I-III, 1987 - părțile IV-V); *Concert pentru vioară și orchestră* (1992). Distincții: Premiul Fundației „Kaussevitzy” (1965), Premiul Imperial „Tokyo,” Medalia „Goethe” a Institutului „Goethe” din München, Premiul UNESCO (1996).

Lucrări publicate:

• *Apparition* (1959), orchestră. - Viena: Universal Edition, 1960.

Referințe:

- *A magyar emigráns irodalom lexikona* / Összeállította Nagy Csaba. - 2. köt.: H-M. - 1992. - 326 p.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Ki Kicsoda 2000*. - Budapest: Greger-Biograf Kiadó, 1999.
- *Membrii Academiei Române 1866-1999: Dicționar* / Dr. Dorina N. Rusu; Ed. II. - București: Editura Academiei Române, 1999. - 638 p.
- *Creația lui György Ligeti în contextul stilistic al secolului XX* / Dora Cojocaru. - CjN: Mediamusica, 1999. - 132 p.
- *Dicționar de mari muzicieni* / sub coordonarea lui Antoine Goléa și Marc Vignal. - București: Univers Enciclopedic, 2000. - 539 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Muzicieni din România: lexicon bio-bibliografic* / Viorel Cosma. - Vol. 5: (K-M). - 2002, p. 165-172.
- *Unul dintre cei mai mari compozitori contemporani ai lumii s-a născut la Târnăveni* / Ioan Korpoș. În: *Punctul*, 3-9 iul. 2006, p. D7, 1 foto.
- *Gy mint gyász, Gy mint „III. György”* / László Ferenc. În: *Korunk*, 2006 aug., p. 76-77.

LOHINSZKY Loránd, actor; n. 25 iul. 1924,

Cj. Studii: Institutul de Teatru Cj (1950). Activitate teatrală: Teatrul Maghiar din TgM. Activitate didactică la IAT TgM (1955-1995). După debutul cinematografic din *O mică întâmplare*, regia Gh. Turcu (1957), este solicitat de studiourile din Ungaria. Filmografie: *Nu este timp*, regia Ferenc Kósa (1972); *Tinerețe visătoare*, regia János Rózsa (1973); *Măine o să fie fazan*, regia Sándor Sára (1974); *Cei câțiva ani fericiți ai tatălui meu*, regia Sándor Simó (1976); *După condamnare*, regia Imre Mihály (1978); *Amurg în miez de zi*, regia György Hintsch (1979); *Anna*, regia Márta Mészáros (1980); *Pintea*, regia Mircea Moldovan (1976); *Buzduganul cu trei peceți*, regia Constantin Vaeni (1977); *Rug și flacăra*, regia Adrian Petringenaru (1979). Premii: Budapesta, 1977 pentru *Cei câțiva ani fericiți ai tatălui*

meu; Membru de onoare al Uniunii Teatrale din România, UNITER (2000); Ordinul Național „Steaua României” în grad de ofițer (2005).

Referințe:

- *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994: Több mint 12500 kortársunk életrajza*. - Budapest: Biográf, 1994.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírák, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *EMKE: 1885-1995 / Szerkesztette Dávid Gyula; Nagy Pál*. - Kv.: Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, 1995.
- *1234 cinești români ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Editura Științifică, 1996. - 400 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol.1-2*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996- Vol.2: L-Z, 1997, p.21.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 363.
- *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - 140 p.
- *Colivia de vise: [interviuri]* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 78-79.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Redactor Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *László Gerő: Életinterjú* / Hegyi Réka; Páskándi Géza esszéjével. - Kv.: Polis, 2005. - 135 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 172-176.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010.
- *Lohinszky Loránd Szentgyörgyi-díjas: Laudáció* / Nagy Miklós Kund. În: *Népújság*(Műzsa), 2005. nov. 26., p. 4.

LOKODI Edita Emőke, jurist - procuror; n. 23

iun. 1953, TgM. Studii: Lic. de Cultură Gen. TgM; Fac. de Drept, UBB, CjN (1977); postuniv.: Univ. „Lucian Blaga” SB, Centrul Regional de Formare Continuă pentru Administrația Publică Locală (2007). Jurisconsult, IFET Mureș, Reghin (1977-1978); jurisconsult, Întreprinderea de Preindustrializare și Achiziții Mureș, TgM (1978-1980); jurisconsult, Întreprinderea Jud. pentru Recuperarea și Valorificarea Materialelor Refolosibile Mureș (1980-1981); procuror, Procuratura Locală TgM (1981-1992); avocat în Baroul de Avocați TgM (1992-1999); cons. juridic în cadrul ziarului *Népújság* (1991-1999); cons. jud. (1994-1999); cons. de conturi, Secția Jurisdicțională, Curtea de Conturi a României (1999-2004); președinte ales al CJM Mureș (2004-2012), perioadă în care a colaborat activ cu societățile civile pe plan cultural și social; cu diferite culte religioase; susține restaurarea și păstrarea clădirilor patrimoniale (restaurarea vitraliilor originale ale Primăriei, Palatul Culturii, Biblioteca Teleki); au primit sedii noi sau spații pentru extindere: Ansamblul Artistic Profesionist „Mureșul”, Centrul de Conservare și Promovare a Culturii Tradiționale, Inspectoratul de Cultură Jud., MJM, BJM; s-a inaugurat o nouă galerie de artă; s-au reînnoit drumuri, s-au construit poduri, trotuare; s-a realizat o rețea de câteva sute de km de apă și canalizare; s-a dezvoltat sistemul de tratare a deșeurilor; contribuie la dezvoltarea aeroportului „Transilvania” TgM; a coordonat sistemele de proiecte

pentru fondurile europene. Membru al UDMR (1990-), cu rol în conducere (1991-); preș. Comisiei de Supraveghere a regulamentului UDMR la nivel unional (1992-1994); membru în Comitetul Jud. Mureș (1991-1992); preș. Comisiei Etice a UDMR MS (2000-); membru în Cons. Reprezentanților Teritoriale (2000-); vicepreș. CJM (din 2012).

Studii și articole:

- *Maros Megyei Tanács Közlemény: A 2. Európai Örökségvédelmi Napok mérlege Maros megyében A 2. Európai Örökségvédelmi Napok mérlege Maros megyében.* În: *Népújság*, 27 sept. 2006, p. 11.
- *Lansare oficială, la Târgu-Mureș, a filmului documentar „Zestrea Românilor.”* În: *Cuvântul liber*, 7 sept. 2006, p. 6.
- *Centru de Informare Europa.* În: *24 ore mureșene*, 31 aug., 2007, p. 11.
- *Campanie de informare „Alegeri europene pentru România.”* În: *Cuvântul liber*, 13 nov. 2007, p. 1, 3.
- *Bilanțul celei de-a 2-a ediții a Zilelor Europene ale Patrimoniului în județul Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 26 sept., 2006, p. 14.

Referințe:

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 421-422.
- *Dosar de excelență / Sorina Bota.* În: *Punctul*, 2-7 mai 2006, p. A12-A13, 2 foto.
- *Stelele Europei la Tg. Mureș / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 4 ian. 2007, p. 1, 1 foto.
- *Lokodi Edit : „Putem dubla bugetul Consiliului Județean și pe cele ale administrațiilor locale” / Cătălin Hegheș.* În: *Punctul*, 8-14 ian. 2007, p. A 10.
- *Turizmusfejlesztési tervek / Menyhárt Borbála.* În: *Népújság*, 2007. jan. 10., p. 2.
- *Bine ați venit, Ansamblul Artistic „Mureșul”! / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 12-14 mai 2007, p. 1.
- *Concert inedit la Palatul Administrativ din Tîrgu Mureș / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 26 iul. 2007, p. 3.
- *„Zilele Sărmășene, sărbătoarea noastră de suflet” / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 28 aug. 2007, p. 1, 8.
- *Festivalul Internațional de Chitară Clasică ediția I din Târgu Mureș / K.F..* În: *24 ore mureșene*, 5 sept. 2007, p. 3.
- *Comuna Bahnea în straie de sărbătoare / Cosmina Oprea.* În: *24 ore mureșene*, 8 sept. 2007, p. 1.
- *Muzeul Județean Mureș, în haină nouă / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 8 sept. 2007, p. 3.
- *Consiliul Județean Mureș vrea să transforme Palatul Culturii într-un muzeu / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 20 sept. 2007, p. 1.
- *Ziua Europeană a Patrimoniului / Fekete Zsuzsánna.* În: *24 ore mureșene*, 20 sept. 2007, p. 3.
- *Bal caritabil pentru reabilitarea Bibliotecii „Teleki” / Claudia Sas.* În: *Adevărul de seară*, 29 nov. 2009, p. 3.
- *Bal caritabil pentru modernizarea Bibliotecii „Teleki” / Cristina Gânj.* În: *Zi de zi*, 30 nov. 2009, p. 6, 6 foto.
- *Proiect de 53 de milioane de euro câștigat de Consiliul Județean Mureș / Damian Samoilă.* În: *Zi de zi*, 25-27 iun. 2010, p. 8-9.
- *Consiliul Județean Mureș restaurează Biblioteca „Teleki” / Claudia Sas.* În: *Adevărul de seară*, 2 oct. 2010, p. 3.
- *1,2 milioane lei pentru restaurarea clădirii „Ion Vlasiu” / S.V.* În: *Zi de zi*, 3 febr. 2011, p. 13, 1 foto.
- *Acces gratuit în instituțiile de cultură pentru deținuți / Alex Toth.* În: *Zi de zi*, 21 mart. 2011, p. 7, 1 foto.
- *Președinta Fundației „Bill & Melinda Gates,” la Târgu-Mureș / L.P.* În: *Cuvântul liber*, 5 apr. 2011, p. 1, 3.
- *Palatul Administrativ și-a recăpătat strălucirea de odinioară / Alin Zaharie.* În: *Zi de zi*, 12 apr. 2011, p. 8-9.
- *Lección Principelui Radu: binele României depinde de noi! / Alex Toth.* În: *Zi de zi*, 25 mai 2011, p. 5, 5 foto.
- *Primul Consulat Onorific al Republicii Slovenia din România / Lia Vințel.* În: *Cuvântul liber*, 4, 6 iun. 2011, p. 11, 1 foto.
- http://www.lokodi.ro/index_ro.html

M

MACARIE, Longin Alexandru, memorandist,

învățător; n. 1870, Ogra, MS - m. 1939. Studii: Șc. confesională a călugărilor franciscani TgM; Șc. maghiară de stat TgM; Șc. Normală Blaj (1888-1891). Învățător și cantor bisericesc la Iclânz (1891-1903), Cipău (1903-1909), Vidrasău (1909-1917), învățător dir. la Iernut (1917-1931). A luptat pentru drepturile românilor; a făcut parte din delegația memorandistă, care urma să plece la împărat; a fost supravegheat, închis la Fertorakoș, Ungaria (30 aug. 1916 - 31 mart. 1917). A participat la MAN de la Alba Iulia.

Referințe:

- *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p. 281-282.

MACHAT, Christoph, istoric de artă; n. 18 ian.

1946, Sighișoara, MS. Studii lic. la Sighișoara (1960-1964); Politehnica București (1964-1967); IAP „Nicolae Grigorescu,” Istoria și Teoria Artelor, București (1967-1972). Dr. în arte cu teza: *Die Bergkirche zu Schäßburg und die mittelalterliche Baukunst in Siebenbürgen*, Univ. din Köln (1977).

Referent pentru Transilvania la Direcția Monumentelor Istorice din România (1973, 1980-); Direcția Monumente Istorice din Bavaria, Germania (1976-1980); preș. Comitetului Șt. Internațional ICOMOS (1995-2004); secretar-gen. al Comitetului Internațional pentru Arhitectură Rurală din cadrul ICOMOS (1992); vicepreșed. ICOMOS Germania (2001-2005); preș. Consiliului Internațional Șt. ICOMOS (2005-). Susține cursuri de istoria artei la Univ. București; prof. asoc. cursuri postuniv. de restaurarea monumentelor la UBB, CjN. Este preș. al Comitetului Cultural al Sașilor din Transilvania. Publică peste 150 de lucrări de specialitate; este editorul seriei *Topografia Monumentelor Istorice din Germania, Renania și Topografia Monumentelor Istorice din Transilvania*. Distincții: Premiul „Georg Dehio,” Esslingen (1979); Cetățean de Onoare al mun. Sighișoara (1994); Doctor Honoris Causa al UBB, CjN (2001); Medalia „Andras Möller,” ICOMOS Ungaria (2004); membru de onoare al Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice din România (2004); Ordinul „Meritul Cultural” în rang de Comandor al statului român (2004); Premiul Mare pentru Patrimoniu al UE pentru restaurarea Bisericii din Deal din Sighișoara (2005).

Lucrări publicate:

- *Die Bergkirche zu Schäßburg und die mittelalterliche Baukunst in Siebenbürgen.* - München, 1977.
- *Beiträge zur Siebenbürgischen Kunstgeschichte und Denkmalpflege.* - München, 1984.
- *Veit Stoß, ein deutscher Künstler zwischen Nürnberg und Krakau.* - Bonn, 1984.

- *St. Kunibert in Köln.* - 1984.
- **în colaborare**
- *Siebenbürgische Flügelaltäre* (red.). - Thaur bei Innsbruck, 1982.
- *Denkmalpflege in der Praxis* (red.). - Köln, 1984.
- *Topografia Monumentelor Istorice din Transilvania.* - Vol. 1: 1995; Vol. 2: Brașov, 1999; Vol.3 : Sighișoara, 2001; Vol. 4: Sibiu, 2004 (ed.).

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 761.
- *Internet*

MADARAS Piroška, prof. de șt. sociale; n. 18 ian. 1929, Cj. Studii: Șc. de fete „Marianum” din Cj (1940-1944); Șc. economică de stat de fete din Cj (1944-1948); Fac. de Șt. economice, Univ. „Bolyai” (1948-1950); Șc. superioară de științe sociale „A.A. Jelanov” București; UBB, Fac. de Șt. Economice (1971). Lucrări traduse din lb. maghiară în lb. română. Prof. de șt. sociale, lic. „Unirea,” „Al. Papiu Ilarian,” „Bolyai” din TgM (1952-1990); dir. al Lic. „Bolyai” (1978-1984). Asoc. Muzeului Ardelean îi acordă premiul III pentru alcătuirea lucrării *Bolyai Farkas liceum 40 éve 1944-1984*.

Lucrări publicate:

- *A Marosvásárhelyi Bolyai Farkas Liceum háború utáni 40 éve: 1944-1984: [kézirat] / Összeállította Madaras Piroška.* - Mv.: s.n., [1991]. - 288 p.
- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Kollégium - Bolyai Farkas liceum története (1944-1990).* - Mv.: Mentor Kiadó, 2008. - 259 p.

- în colaborare:

- *Kornai János, „Anti-equilibrium” despre teoriile sistemelor economice și sarcinile cercetării*, Traducere: Madaras Piroška. - București: Editura Științifică, 1974. - 375 p.

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 371-372.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 431.

MAIOR, Benjamin Ioan, pr. gr.-catolic; n. 28

apr. 1908, Măiorești, MS. - m. 8 oct. 1985, Reghin, MS. Șc. prim. în sat; gimnaziul la Reghin; lic. la Gheorgheni; teologia la Blaj (1929). Prof. de religie la Liceul „Sf. Nicolae” din Gheorgheni, Ciuc (1929-1930). Hirotonit pr. de către Arhiepiscopul și Mitropolitul de Alba Iulia și Făgăraș, Dr. Vasile Suciu (1930); numit adm. parohial în satul Merișor; paroh al acestei parohii (1936); paroh în Suseni, Măiorești, Săcalul de Pădure (1940-1949). A refuzat semnarea actului de trecere la Biserica ortodoxă; în perioada 28 oct. 1944-28 dec. 1957 a condus Fabrica de cărămizi Suseni, apoi încadrat la CARP Reghin (1957-1960); angajat tehnician construcții și materiale de construcții la Întreprinderea Construcții Drumuri și Poduri Cj (1961-1970); iese la pensie, rămânând în continuare la CjN.

Lucrări publicate:

- *Monografia satului Măiorești.* - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2008. - 387 p.

Referințe:

- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 361.
- *Monografia satului Măiorești* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 20, nr. 105, 30 mai 2008, p. 2.
- *Lansare de carte [„Între Răsărit și Apus.” Secvențe din istoria bisericii românilor ardeleni: Monografia satului Măiorești]* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 3 iul. 2008, p. 1.

MAIOR, Gheorghe, pr. gr.-cat., protopop, tatăl lui Petru Maior. Primul pr. al bisericii românești din TgM (1750), protopop al TgM și al Ungheniului (1750-1755); protopop al Gurghiului (1757), era desemnat să păstorească aspecte ale luptei pentru drepturile clerului unit. După episodul cu Popa Tunsu, îl găsim pr. în Câpușul de Câmpie și protopop al Iclandului (1762-), de unde administrează și protopopiatul TgM (1762-1763). La 1779, era încă protopop al Iclandului, care își avea reședința în Câpușul de Câmpie, MS.

Referințe:

- *Monografia orașului Târgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 214-222.
- *Pe urmele lui Petru Maior* / Serafim Duicu. - București: Editura Sport Turism, 1990, p. 16, 17, 19, 20, 23-26, 30.
- *Mărturii referitoare la Gheorghe Maior și la lupta pentru drepturile clerului greco-catolic* / Elena Mișu, Vasile Lechințan. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002, p. 75-86.
- *Școlile și bisericile românești din TgM până la 1918* / dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.
- *Eveniment „Reghinul cultural”* [Vol. 6] / Valentin Marica. În: *Gazeta Reghinului*, 14, nr. 1-2 (ian.-febr. 2003), p. 1.

MAIOR, Gheorghe, învățător, om politic; n. 25

apr. 1846, Huduc, MS - m. 23 nov. 1927, Reghin, MS. A învățat la Șc. românească din Reghin; Gimnaziul din TgM; IPed. din Blaj (1873). A funcționat la Șc. grănicerească din Veștem (1868-1870) apoi, până la pensionare, la Șc. românească din Reghin (1870-1911). S-a îngrijit de crearea unei biblioteci, primind cărți de lectură de la București (1879). Este preș. Reuniunii învățătorilor români gr.-cat. din Reghin (1896-1911), susținând disertații și lecții practice. A sprijinit Astra, a colectat fonduri, a participat la înființarea Despărțământului Reghin (1874), a făcut parte din comitetul de conducere al acestuia (1885), și-a adus contribuția la organizarea adunării generale de la Reghin (1890). A fost secretar al clubului din Reghin al PNR, membru ales al CNR jud. din Reghin; a semnat apelul „Frați români.” Diplomă de membru fondator al Reuniunii învățătorilor din Arhidieceza gr.-cat. de Alba Iulia și Făgăraș (24 dec. 1909).

Referințe:

- *Eveniment „Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin, 1990, p. 163-166.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940.* - Reghin, 2001.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 201-203.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 499-502.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Gh. Maior* / G. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 15 apr. 1984, p. 3.

MAIOR, Grigore, cărturar, publicist; n. 1859,

Ormenișul de Câmpie, MS - m. 11 febr. 1901, Viena. A învățat la TgM (1866-1868), apoi la Blaj, beneficiind de un stipendiu din fundațiunea creată de Petru Maior; Seminarul teologic din Blaj (1880-1884). Se întoarce pentru scurt timp în ținutul natal, iar din 1885 pleacă la BV, fiind colaborator intern la

Gazeta Transilvaniei; îndeplinește funcția de „secretar” al dr. Andrei Mureșianu, care, de la 1 octombrie 1890, îi preda responsabilitatea red. periodicului național *Gazeta Transilvaniei*. Debutază cu romanul social *Coroana sciriului* (1883), scrie articole politice, numeroase materiale de profil cultural referitoare la Astra, Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Român, biblioteci, coruri, reuniuni economice. S-a preocupat de creșterea numărului membrilor Asociațiunii, de înființarea agențiilor comunale; are meritul de a fi inițiat înființarea bibliotecilor populare ambulante în Transilvania, prima fiind la Feldioara, jud. BV la 27 ian. 1896, în calitate de delegat al comitetului despărțământului din BV. În România s-a hotărât înființarea de biblioteci populare pe lângă toate școlile primare, iar în Ungaria s-au creat biblioteci organizate pe aceleași principii precum cele realizate de Gr. Maior în Transilvania. A fost nu numai membru al Astei și al secției ei literare, ci și al comitetului Asoc. pentru Sprijinirea Învățăceilor și Soldaților Români din BV; secretar al Soc. Comercianților Români din BV.

Lucrări publicate:

• *Institutiones lingvae valachicae: Lexicon compediarium latino-valachicum* / Grigore Maior. - 2 Vol. - Alba-Iulia: s.n., 2001. - Vol. 1: XXXVI, 336 p. - Vol. 2: 337. - 692 p.

Referințe:

• *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Grigore Maior* / Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 24 iun. 1984, p. 3, 1 foto.

MAIOR, Iuliu, prof., canonic mitropolitan, protopop gr.-cat.; n. 13 iul. 1886, Reghin, MS - m. 10 nov. 1945, Blaj, AB. Studii prim. și secundare la șc. germană din localitatea natală; continuă apoi cls. V-VIII și lic. la TgM; studii teologice la Blaj (1909). În același an pleacă la Budapesta, în calitate de catihet la șc. prim., intenționând să urmeze însă și cursurile Fac. de Litere.

După absolvirea cursurilor de lb. germană și latină în 1911 este rechemat la Blaj, unde este numit prof. suplinitor de lb. germană la șc. normală, iar mai târziu și

de lb. maghiară și istoria ped.; totodată, conduce și internatul șc., contribuind la reorganizarea acestuia cu ajutorul lui I. F. Negruțiu, dir. instituției. În 1920 devine prof. titular la Lic. „Sf. Vasile,” unde predă lb. germană și latină; rămâne în funcție până în 1931-1932, când este numit dir. al Șc. Comerciale Superioare, nou înființate, la organizarea căreia a contribuit masiv. Este ales canonic metropolitan la Blaj (1939-1945). A mai îndeplinit și alte funcții, precum: asesor și notar al Tribunalului Matrimonial pentru Diecează, membru în comitetul Despărțământului ASTRA - Blaj etc.; a activat și ca cenzor al manualelor de lb. germană, fiind numit în acest sens de către MEN; a fost membru în comisiile examenului de capacitate pentru prof. secundari; membru în comisii de bacalaureat. A colaborat, copil fiind, la *Foaia Poporului* din Sibiu, la *Gazeta Transilvaniei*, la *Foaia Scolastică*, *Unirea, Românul* (Arad), *Cultura Creștină* etc.; red. la *Unirea* timp de patru luni; în 1919 fondează, alături de Al. Lupeanu, *Unirea Poporului*; în același an pune bazele *Calendarului de la Blaj (1919-1945)*. A obținut diferite distincții: asesor consistorial (1934); membru în secția școlară a ASTREI (1935); ofițer „Steaua României” (1936), cu ocazia împlinirii a 25 de ani de gazetărie; canonic prebendat (1939).

Lucrări publicate:

- *Cărțile bunului creștin*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Din viața vechilor creștini*. - S.I.: s.n., s.a.
- *Legea strămoșească. Prelucrare după Dogmatica Fundamentală a lui Vasile Suci*. - Blaj, 1928. - 116 p.
- *Taina spovedaniei*. - Blaj, 1928. - 126 p.
- *Tâlcuirea Evangheliilor din toate sărbătorile de peste an*. - Blaj, 1929. - 212 p.
- *Taina tainelor: Sfânta cuminecătură*. - Blaj, 1930. - 96 p.
- *Tâlcuirea Apostolilor din toate sărbătorile de peste an*. - 3 vol. - Blaj, 1930. Vol. 1: 148 p.; Vol. 2: 112 p.; Vol. 3: 76 p.
- *Sf. Liturghie - jertfa Legii noi*. - Blaj, 1931. - 110 p.
- *Durerea sora noastră nedespărțită*. - Blaj, 1932. - 152 p.
- *Din viața vechilor creștini*. - Blaj, 1934. - 191 p.
- *Tâlcuirea Evangheliilor din toate duminicile de peste an*. - Blaj, 1936. - 355 p.
- *Cele șapte cuvinte de pe cruce ale lui Isus*. - Blaj, 1938. - 71 p.
- *Păcatul, răul cel mai mare din lume*. - Blaj, 1939. - 104 p.
- *Pe calea desăvârșirii*. - Blaj, 1939. - 87 p.
- *57 predici scurte pentru popor*. - Blaj, 1940. - 328 p.

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 143-144.
- *Erdélyi Lexikon* / Szerkesztette: dr. Osvát Kálmán. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.
- *Iuliu Maior* / Grigore Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orașenească, 1990, p. 161-162.
- *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 156-157.

• *Dicționarul teologilor români* / Dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.; ed. II. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 263.

• *Profesorul Iuliu Maior. De la catedră la amvon* / Corina Teodor. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 4 / Coordonatori Grigore Ploșteanu și prof. Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1999, p. 123-133.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Ghidul personalităților din județul Alba*. - Alba Iulia, 2003, p. 207.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților/ Melinte Șerban*. - TgM: Ardealul, 2006, p. 275.

• *Calendarul de la Blaj: 2007* / Redactori coord.: Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2007. - 245 p.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 223.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 585-586.

• *Dr. Eugen Nicoră și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Iuliu Maior. In memoriam*. În: *Unirea*. Blaj, iul. 1996, p. 5.

MAIOR, Petru, scriitor iluminist, istoric, filolog,

teolog; n. cca 1754 TgM sau Căpușul de Câmpie - m. 14 febr. 1821, Budapesta. Studii: Gimnaziul Romano-Catolic din TgM (1769-1772); cls. superioare ale Gimnaziului la Blaj. Remarcat de prof. și oficialități; e călugărit și trimis la Col. „De Propaganda Fide”

din Roma, împreună cu Gheorghe Șincai (1774-1779); continuă cu studii de drept la Univ. din Viena (1779-1780). Prof. de logică, metafizică și de drept natural la cls. de filozofie ale Seminarului teologic din Blaj (1780-1784). Paroh și apoi protopop de Reghin (1784-1808); este perioada în care a scris cele cinci vol. de predici. Desfășoară activitate în vederea culturalizării maselor în domeniul pomiculturii, industriei alimentare și medicinei veterinarie prin traducerea anonimă și publicarea unor lucrări. Cenzor și corector al cărților românești la Tipografia Univ. din Buda (1809-1821); este o epocă fecundă în care scrie și publică opera ped., istorică, filologică, adaptată, tradusă și originală din care amintim: *Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți* (1809); *Prediche sau învățături la toate duminicile și sărbătorile anului* (1810-1811); *Istoria pentru începutul românilor în Dacia* (1812); *Istoria Besariceii Românilor* (1813); *Dialogu pentru începutul limbii române* (1818); *Orthographia romana sive latino-valachica una cum clavi* (1819); *Lexicon românesc-lătesc-unguresc-nemțesc* (1825); *Protopapadichia* (1865-66); *Protocanon* (1894). Colaborează la red. *Lexiconului de la Buda*.

Lucrări publicate:

• *Didahii, adică învățături pentru creșterea fiilor, la îngropăciunea fiilor morți*. - Buda: Tipografia Universității, 1809.

• *Propovedanii la îngropăciunea oamenilor morți*. - Buda: Tipografia Universității, 1809.

• *Prediche sau învățături la toate duminicile și sărbătorile anului, I-III*. - Buda, 1810-1811.

• *Dialogul pentru începutul limbii române între nepot și unchiu*. - București: Editura Librăriei „Universala,” s.a. - 69 p.

• *Istoria pentru începutul românilor în Dacia*. - Buda, 1812. - 346 p.

• *Învățătură pentru prăsierea pomilor, scrisă de Haintl Franțisc*. - Buda, 1812.

• *Pentru facerea zahărului din mustureață de jugastru* (traducere anonimă după rezumatul latin al lui Paul Kitaibel din Christian Mikan, *Über die Zuckererzeugung aus Ahornsaft*). - Buda, 1812.

• *Disertație a lui Ioan Burgher despre zahăr, carele din must de tulei de cucuruz și de jugastru se face*. - Buda, 1813.

• *Învățătură despre agonisirea viței de vie și despre măiestria de a face vin, vinars și oțet, întocmită de autorii Șaptal, Rozier, Parmentier și Dussieux și întru acest chip scurată de abatul Ludovic Mitterpacher*. - Buda, 1813.

• *Învățătură pentru ferirea și doftoria boalelor celor ce se încing prin țeară și a celor ce se leagă și a unor boli sporadice, adică pe ici pe acolo îmblătoare, ale vitelor celor cu carne, precum și a cailor, a oilor și a porcilor*. - Buda, 1813.

• *Istoria besericeii românilor atât a castor din coace și a celor din colo de Dunăre*. - Buda: Tipografia Universității, 1893.

• *Răspunsul la cârtirea carea s-au data supra lui Petru Maior autorul Istoriei ceii pentru începutul românilor în Dachia*. - Buda: Tipografia Universității, 1814.

• *Reflexiones in Responsum Domini recensentis Viennensis ad Animadversiones in Recensionen Historiae de origine Valachorum in Dacia*. - Pesta: Tipografia Trattner, 1815.

• *Contemplatio Recensionis in valachicam anticriticam Literariis Ephemeridibus Viennensibus, nro 7, Februar, 1816, Divuldatae*. - Buda: Tipografia Universității, 1816.

• *Orthographia romana sive latino-valachica una cum clavi qua penetrabilia originationis vacuum reserantur*. - Buda: Tipografia Universității, 1819.

• *Istoria pentru începutul românilor în Dacia* / întocmit de Petru Maior de Dicio Sînnartin; iar acum pretipărită prin Iordaki de Mălinescu cu adăugirea dialogului, și a disputațiilor urmate în limba latinească asupra acestei istorie și tălmăcite românești prin D. Damaschin Bojincă. - Buda-Ungurești, 1834. - 289 p.

• *Propovedanii la îngroparea oamenilor morți* / Culese de Petru Maior de Dicio-Sân-Martin, paroh Sas-Reghinului și protopop Gurghiului, precum și la înălțatul crăiescul locumtenențiale Consilium al Ungariei crăiesc cărților revizor; editate acum întâiadată cu litere latinești, după ediția din Buda dela 1809 de Dr. Elie Dăianu. - Cj: s.n., 1906. - 328 p.

• *Petru Maior (1755-1821): la Centenarul morții sale. Extrase din Istoria pentru începutul românilor. Cartea de Predici. Propovedanii. Didahii*. - București: Editura „Cartea Românească,” 1921. - 32 p.

• *Istoria pentru începutul românilor în Dacia*. - 2 vol. - București: Albaros, 1971. - Vol. 1: 280 p.; vol. 2: 295 p.

- *Scrieri*, 2 vol. - București: Minerva, 1976. - Vol. 1: 332 p.; vol. 2: 424 p.
- *Istoria pentru începutul românilor în Dachia*. - Iași: Junimea, 1990. - 343 p.
- *Istoria Bisericii Românilor*. Vol.1 / Petru Maior; ed. îngrijită și studiu introductiv de Ioan Chindriș. - București: Viitorul Românesc, 1995. - 280 p.
- *Procanon ce cuprinde în sine ceale ce sunt de lipsă spre înțalesul cel deplin și desăvârșit al canoanelor și a toată tocmeala bisericească, spre folosul mai cu seamă a(l) românilor, alcătuit și întocmit de Petru Maior. Anul de la Hristos 1783*. Ed. îngrijită, studiu introductiv și glosar de Serafim Duicu. - TgM: Tipomur, 1996. - 115 p.
- *Scripta Minora: Ars literaria; Animadversiones; Epistolarium; Ultima Ars literaria; Animadversiones; Epistolarium; Ultima: Documente pentru istoria bisericii românilor*; Ed. îngrijită de Ioan Chindriș. - București: Viitorul Românesc, 1997. - 399 p.
- *Protopapadichia*; ed. îngrijită și studiu introductiv de Ioan Chindriș. - CjN: Clusium, 1997. - 136 p.
- *Protopapadichia*. Ed. îngrijită, studiu introductiv, Laura Stanciu. - Alba Iulia: Muzeul Național al Unirii, 1998. - 325 p.
- **în colaborare:**
- *Antologia scriitorilor români*. - Vol. 1: *Scriitorii vechi și clasici*. - 323 p.: portr.
- *Crestomație română: Texte tipărite și manuscrise (sec. XVI-XIX) dialectale populare*. Vol. 2. = *Chrestomathie Roumaine: Texte (1710-1830), dialectologie, literatură populară, glosar*. - Leipzig: F. A. Brockhaus, 1891 - București: Socecu & Co. - VII, 562 p.
- *Răspunsul la cârtirea carea s'au dat asupra persoanei lui Petru Maior autorului Istoriei ceii pentru începutul românilor în Dachia*. - Cj: Editura „Soc. Studenților în Filosofie și Litere,” 1929. - 20 p.
- Referințe:**
- *Județul Turda-Arieș* / Ion Mureșanu. - București: Cartea Românească, s.a. - 132 p.
- *A román nemzet története rövid előadásban: Iskola és magánhasználatra* / Dr. I. Lupaș. - Kv: s.n., s.a. - 251 p.
- *Histoire des roumains de Transylvanie et de Hongrie [1916]*. - Vol. 2. - 404 p.
- *Dicționarul etnologilor români*. - Vol. 2: I / Z. - 327 p.
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 köt.]*. - 4. Köt.: A magyar irodalom a XVIII. században. - 956 p.
- *Enciclopedia României*. - Vol. 1.: Statul. - 1.055 p.
- *Dela Bobâlna la Alba Iulia: (lupta Transilvaniei pentru dreptate și libertate)* / Corneliu Albu. - București: Editura „Dacia Traiana,” s.a. - 139 p.
- *Academia Română: Memoriile Secțiunii Literare*. Seria III. Tomul VII. - 410 p.
- *Viața și operele lui Petru Maior* / A.T. M. Marienescu. - București: Tipografia Academiei, 1883.
- *La o sută de ani după moartea lui Petru Maior* / N. Iorga. - București: Cartea Românească, 1921.
- *Istoria limbei și literaturii române* / Ar. Densușianu. - Iași: s.n., 1885. - 285 p.
- *Manual de istoria literaturii române* / Enea Hodoș. - Caransebeș: Editura „Foi Diecezane,” 1893. - 264 p.
- *Istoria filologiei române cu o privire retrospectivă asupra ultimelor decenii (1870-1895): studii critice* / Lazăr Șaieanu. - A 2-a ed. - București: Editura Librăriei Socecu & Comp., 1895.
- *Szabadsgágharczunk és a dako-román törekvések* / Jancsó Benedek. - Budapest kiadása: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésének, 1895. - 320 p.
- *Dicționarul contemporanilor* / Dimitrie R. Rosetti. - București: Editura Lito-tipografiei „Populara,” 1898. - 207 p.
- *Episcopii Petru Paul Aron și Dionisiu Novacovici: sau Istoria Românilor transilvăneni- de la 1751 până la 1764 cu 250 documente române, maghiare, latine, franceze, italiene și germane, publicate în întregime, ori în extras* / Dr. Augustin Bunea. - Blaș: s.n., 1902. - 496 p.
- *Istoria românilor bănățeni* / Dr. theol. George Popoviciu. - Lugoj: Editura autorului, 1904. - 424 p.
- *România și neamul românesc în legătură cu statele și popoarele vecine sau conlocuitoare: studiu istorico-politico-militar* / Alexandru I. Lupașcu. - Galați: s.n., 1908. - 251 p.
- *A magyarországi románok* / Dr. Moldován Gergely. - Budapest: s.n., 1913. - 563 p.
- *Petru Maior și unirea* / Părintele Terente. - Sb: s.n., 1921.
- *A román irodalomtörténet összefoglaló áttekintése* / Dr. Bitay Árpád Marianum tanár. - Alba Iulia: s.n., 1922. - 128 p.
- *Istoriografia română ardeleană în legătură cu desfășurarea vieții politice a neamului românesc de peste Carpați: cuvânt rostit în ședința solemnă del'a 2 iunie 1923 sub președinția maiestății sale regelui* / Alexandru Lapedatu cu raspuns de Ioan Bianu. - București: Cultura Națională, 1923. - 40 p.
- *Almanahul Societății Academice „Petru Maior,” al Societăților pe Facultăți și al Cercurilor Studențești Regionale din Cluj*. - Cj: s.n., 1929. - 333 p.
- *Faptă și suferință românească în Ardeal: la zece ani de la cuprinderea lui supt steag românesc* / N. Iorga. - București: Datina românească, 1929. - 77 p.
- *Figuri mureșene* / Dr. Eugen Nicoară și Vasile Netea. - TgM: Editura Revistei „Progres și Cultură,” 1933. - 80 p.
- *Bibliographie des travaux de M. Nicolas Iorga* / Victor Iancoulesco. - Paris: Librairie Universitaire J. Gamber, 1933. - 78 p.
- *Un vechiu proces literar: (Relațiile lui I. Bob cu S. Klein, Gh. Șincai și P. Maior)* / Zenovie Păclișan. - București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului Imprimeria, 1935. - 35 p.
- *Erdély története* / Marczali Henrik. - Budapest: Káldor Könyvkiadóvállalat, 1935. - 288 p.
- *Mémoires et protestations des roumains de Transylvanie et Hongrie de 1791 a` 1892* / Etienne Pascu. - Bucarest: s.n., 1939. - 28 p.
- *Dascălii Blajului. Seria lor cronologică cu date biobibliografice* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940.
- *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - București, 1940.
- *Cronicari și istorici români din Transilvania* / I. Lupaș. - Ed. a 2-a - Craiova: Editura „Scrișul Românesc,” [1941]. - 551 p.
- *Geschichte der Rumänen* / Herausgegeben von Laduslaus Gáldi und Ladislaus Makkai. - Budapest: s.n., 1942. - 488 p.
- *Istoria românilor din Dacia Superioară: schița tomului III* / Al. Papiu Ilarian; introducere și cu note de Dr. Ștefan Pascu. - Sb: Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiană,” 1943.
- *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până la moartea regelui Ferdinand I.* / Constantin C. Giurescu. - București: Cugetarea-Georgescu Delafraș S.A., 1943. - 544 p.
- *Figuri ardeleni* / Vasile Netea. - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I,” 1943.
- *Istoria învățământului românesc din Transilvania până la 1800* / N. Albu. - Blaj, 1944.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucră distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944. - 382 p.
- *Episcopul Ioan Bob* / Dr. Nicolae Lupu. - Blaj: s.n., 1944. - 64 p.
- *Studii și documente literare* / I. E. Torouțiu. - Vol. 12: Sămănătorul. - 1944. - XXIV, 496 p.
- *Manuscrisele românești din Biblioteca Centrală dela Blaj* / Manuscrisele românești din Biblioteca Centrală dela Blaj / prof. Nicolae Comșa. - Blaj: s.n., 1944. - 228 p.
- *La Littérature roumaine a` l'époque des lumie`res* / par D. Popovici. - Sb Transilvania: s.n., 1945. - 516 p.
- *Studii istorice* / I. Lupaș. - Vol. 5. - Sb: s.n., 1945-1946. - 511 p.
- *Ardealul în trecutul poporului român* / Petre Constantinescu-Iași. - București: s.n., 1945. - 32 p.
- *Fragmentarium iluminist* / D. Ghișe, P. Teodor. - Cluj, 1972.
- *Călători și exploratori români* / V. Borda. - București: Editura Sport-Turism, 1985.
- *Petru Maior: un ctitor de conștiințe* / Maria Protase. - București: Minerva, 1973. - 415 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.

- *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achtzehnten Jahrhundert* / Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.
- *Pe urmele lui Petru Maior* / Serafim Duicu. - București: Sport-Turism, 1990. - 240 p.
- *Românii din Ungaria de azi în presa din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea (1821-1918): documente* / Maria Berényi. - Gyula: Editura Noi, [1992]. - 221 p.
- *Istoria românilor din Transilvania* / Mario Ruffini. - București: Fundația Culturală „Memoria,” 1993. - Chișinău: Hyperion. - 263 p.
- *Semnificația Ardealului* / Vasile Băncilă; argument și mic dicționar de personalități transilvănene de Petru Poantă. - CjN: Clusium, 1993. - 56 p.
- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior.” - Vol. 3: 1994; Vol. 4: 1999; Vol. 7: 2004.
- *Transilvania. Zonă de contacte și conflicte* / Jean Nouzille. - București: Editura Enciclopedică, 1995.
- *O istorie a istoriografiei române* / Frederick Kellogg. - București: Cultural-Științifică, 1996. - 192 p.
- *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
- *Petru Maior și epoca sa*. În: vol. *Naționalismul modern* / Ioan Chindriș. - CjN, 1996, p. 111-135.
- *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / Dr. Dorina N. Rusu. - București: Editura Academiei Române, 1997. - 631 p.
- *Erdély története [repr.]* / Marczali Henrik. - Budapest, 1997. - 288 p.
- *Cultura română modernă și idealurile naționale: năzuințe, momente, accente, impulsuri* / Ioan Silviu Nistor. - București: EDP, 1997. - 279 p.
- *Istoria României: Transilvania* / Dr. Grigore Pop, dr. Ioan Glodariu, dr. Mircea Rusu. - Vol. 1. - 1997. - 1.166 p.
- *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - București: Humanitas, 1997. - 311 p.
- *Geneza identității naționale la românii ardeleni* / Sorin Mitu. - București: Humanitas, 1997. - 439 p.
- *Istoria românilor* / Catherine Durandin. - Iași, 1998.
- *Az erdélyi román nacionalizmus első százada, 1697-1792. Az erdélyi román nacionalizmus első százada, 1697-1792* / Tóth Zoltán. - Csikszereada: Pro-Print, 1998. - 504 p.
- *A román nép története* / Catherine Durandin. - Budapest: Maecenas, 1998. - 508 p.
- *O istorie deschisă a presei române: 1575-1925* / Ion Iliescu. - Tm: Mirton, 1999. - 220 p.
- *Történelem és mitosz a román köztudatban [Ediția a-2 a]* / Lucian Boia; András János fordította. - 2. Kiadás. - Kv.: Kriterion Könyvkiadó, 1999. - 367 p.
- *Die Beziehungen Rumäniens und Österreichs: Geschichte, Diplomatie, Kultur* / Alexandru Popescu. - Iași: Institutul European pentru Colaborare, 1999 - 304 p.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică. - București: Saeculum I.O., 1999; Vestala. - 960 p.
- *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Cosma. - TgM: BJM, 2000. - 212 p.
- *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - Ed. a 2-a - București: Humanitas, 2000. - 381 p.
- *Istoria românilor: în zece volume* / Vol. îngrijit de Sorin Ifțimi. - Vol. 7: *Reformatorii*. - București: Editura Enciclopedică, 2002.
- *Biografia unei atitudini: Petru Maior (1760-1821)* / Laura Stanciu. - CjN: Risoprint, 2003. - 632 p.
- *Istorie și istorici în România interbelică* / Al. Zub. - Ed. a 2-a. - Iași: Junimea, 2003. - 452 p.
- *Oameni de știință mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram. -TgM: BJM, 2004. - 477 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006. - 351 p.
- *Calendarul de la Blaj: 2007* / Red. coord.: Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: „Buna Vestire,” 2007. - 245 p.
- *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - București: Humanitas, 2010. - 490 p.
- *Petru Maior și epoca sa* / Ioan Chindriș. În: *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, XXVII, 1985-1986, p. 19-30.
- *Petru Maior. Care e portretul său real?* / Ioan Chindriș. În: *Manuscriptum*, XX, 1989, nr. 2, p. 170-176.

- *Ideea unității naționale în concepția reprezentanților Școlii Ardeleni* / Ana Hinescu. În: *Unirea*. Blaj, nr. 12 dec. 1996, p. 5.
- *Petru Maior. Oamenii Blajului* / Seiceanu Teodor. În: *Unirea*. Blaj, 2 febr. 1998, p. 6.
- *Alumni români din Transilvania la Roma până la 1800* / Dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, nr. 1 ian.-mar. 1999, p. 31-35.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918* / Dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 44-52.
- *250 de ani de la naștere - 185 de ani de la moarte. O personalitate marcantă a culturii românești: Petru Maior* / Iulian Boldea. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2006, p. 5.
- *Un episod din timpul păstoririi lui Petru Maior la Reghin* / Vasile Lechințan. În: *Opinia Reghineană*, nr. 27, 8 iun. 2007, p. 3.

MAIOR, Victor Gh., notar, prefect, om politic,

preot gr.-cat.; n. 22 oct. 1878, Sărmașu, MS - m. 5 sept. 1959, TgM. Susține bacalaureatul la BV; Academia comercială din BV; Institutul teologic din Blaj (1906). Optează pentru activitate în sistemul bancar, numit membru în Direcțiunea Institutului de credite și economii „Vulturul,” Soc. pe acțiuni, în Târnăveni (1907). Hirotonit pr., este adm. parohial în Gănești, cu filiala Seuca (1908-1911). Activează ca dir. sau preș. în Cons. de adm. al Băncii „Vulturul” (1911-1948); participă cu bani la diferite acțiuni caritabile în zonă; se implică în viața politică; este delegat la MAN de la Alba Iulia; a fost prim notar jud. și membru în Comisia adm. a jud. (1919-1920); membru în Comitetul electoral al jud. MS-Turda; participă la constituirea PP în jud. (1920); primpretor al plășii MS de Sus (1920-1923); membru al Casinei din TgM; membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1923-1925); membru în Comisia instrucțiunii populare, în Comisia pentru reglementarea raporturilor de drept dintre patroni și muncitori agricoli, în Comisia de pensionare a funcționarilor jud. Devine membru al PNL (1923); este numit prefect al jud. MS-Turda (1923-1925); membru în Camera de Agricultură a jud. MS-Turda-Târnava Mică, Secțiunea Agricultură (1925-1929); cons. mun. (1926-1929); membru în Comisia economică; participă la alegerile parlamentare pe liste; cons. jud. MS (1926-1930); vicepreș. al sindicatului cultivatorilor de sfeclă; deputat în Parlamentul României (1939-1940); membru fondator al Soc. „Tinerimea română” din TgM (1923); inițiatorul înființării „Casei de Credit și Economii a Agricultorilor SA”; fondatorul și preș. Asoc. „Diana” a vânătorilor din jud.; membru al arbitrajului problemelor de cetățenie de pe lângă Curtea de Apel TgM; membru din partea Transilvaniei în Comitetul Central Mixt al zahărului din București; membru în comitetul pentru plasarea bonurilor înzeștrării armatei cu sediul în TgM; membru în Comitetul șc. orașenesc TgM; în Comitetul parohial gr.-cat. din TgM; preș. al organizației jud. PNL; aderă la Platforma Program a FND; arestat, cu domiciliul forțat în TgM, fiind obligat să se prezinte zilnic la Securitate. Distins cu Ordinul „Coroana României” în gradul de Cavalier.

Referințe:

- *1918 la Români. Doc. Unirii*. - Vol. 9. - București, 1989, p. 338.
- *Kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet Lexikonja* / Damo Jenő. - Tm - Arad, 1931.
- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană,” 1943, p. 73.

- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 125-130.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 343.
- *Șematism*, Blaj, 1900, p. 648; 1906, p. 313.
- *Biografiile liberale* - Victor G. Maior / Traian Bosoancă. În: *Glasul Mureșului*, TgM, serie nouă, nr. 17, 20-30 nov. 1998, p. 6.

MAJERI Soltan, handbalist; n. 20 aug. 1973, TgM.

Studii prim., gimnaziale și lic. la TgM; ucenicia în handbal cu antrenorul Máthé Szabolcs, de la Clubul Sportiv Șc., TgM. Evoluează, timp de 4 ani, la echipa Politehnica Tm, apoi pe rând la Club African din Tunis, ESBM Besançon (Franța); IBV Vestmanaeyær (Islanda), RK Perutnina Pipo Cakovec (Croatia), VV Tikves Kavardaci (Macedonia), Norvegia, unde a fost cotelat cel mai bun jucător străin și cel mai bun sportiv. În extra sezonul competițional i s-au făcut oferte de a juca la ȚSKA Moscova, în Spania, la Huelva, Ungaria. A ales echipa Gyöngyös FKK. Palme: cu echipa tunisiană, câștigă Cupa Arabă (1998, 2000), Medalia de argint (2001) la Jocurile Mediteraneene; a participat la Campionatele Mondiale (1995, 1997, 1999); la Jocurile Olimpice de la Sidney (2000); selecționat în echipa mondială; a câștigat Cupa în două țări, Super Cupa Islandei, țară unde a fost și vicecampion; a fost declarat cel mai bun portar al primei ligi din Islanda, Croația, Macedonia.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 130-131.
- *Cuvântul liber*, 6 dec. 2003, p. 7; 31 ian. 2004, p. 7; 28 dec. 2004, p. 4; 20 iun. 2006, p.4; 16 nov. 2007, p. 4, 1 foto.

MAJOR Gizella, grafician, pictor; n. 9 aug. 1940,

Satulung, BV. Absolventă a Lic. de Artă TgM (1957) și a IAPD „Ion Andreescu” Cj (1966), Secția grafică, prof.: Teodor Harșia, Kádár Tibor, Petru Feier, Andrassy Zoltán. Membră a Fondului Plastic din România și a Breslei „Barabás Miklós.” Prof. la Lic. Salamon Ernő din Gheorgheni (1966-1968); prof. la Lic. nr. 2 din Reghin (1968-1970); prof. la Lic. Ped. din TgM (1973-1995); prof. de grafică la Lic. de Artă din TgM. Expoziții: debut, Cj, Expoziția de artă plastică a studenților (1964); Cj, expoziția „Primăvara studentească” (1965-1966); Cj, expoziție a studenților instituțiilor „N. Grigorescu,” București și „Ion Andreescu,” Cj (1966). Expoziții personale: Reghin (1969); TgM Minigaleria (1991, 1992, 1995, 1998, 2001); Sala de Cons. a Bisericii unitariene (1996); Sovata, Centrul de învățământ Teleki (1997); Odorheiu Secuiesc, Sala Tour Info (2001); Gheorgheni, Galeria Pro Art (2004). Expoziții de grup în țară: București (1970, 1973, 1979); TgM (1974, 1978-1981, 1983, 1984, 1986, 1995, 1997, 1999, 2001); Covasna (1979, 1996-2003), CjN (1979, 1986, 1996, 2002); Reghin (1993); Oradea, Varadium (1992); Gheorgheni (1967, 1968, 1972, 1983); Miercurea Ciuc (1968, 2001); Sângeorgiu

de Pădure (1994, 1995); Lăzarea (1992); Odorheiu Secuiesc (1996, 1997, 1999, 2000, 2001); Târnăveni (1997); Mărtiniș (1996, 1997, 1999-2001); Locod (2000); Baia Mare (1991); Pădureni (1993, 1998); Sighișoara (1972). Expoziții de grup în străinătate: New York (1974); Marcali (1993); Kecskemét (2000); Budapesta (1990, 1995, 1996, 2002); Debrecen (1996); Hatvan (1999). Participă la toate expozițiile regionale și jud. din TgM (1966-2004). Lucrări monumentale: Clinica de Oftalmologie din TgM, 2 panouri decorative, tehnica al-secco. Lucrări în colecții publice și muzee: TgM, Lăzarea, Cristuru Secuiesc, Mărtiniș, Pădureni, New York, Marcali, Debrecen. Lucrări în colecții particulare: România, Austria, Ungaria, Germania, SUA, Canada, Franța, Olanda, Italia, Austria, Spania.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Közös nevező [versek]* / Tóth István. - Mv.: Impress, 1994. - 70 p.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 34.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 376.
- *Szejke-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., 1997. - 24 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - Budapest: Enciklopédia. - 2 köt.: H-Z. - 2000.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 4. - București, 2001.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 191.
- *Tabăra internațională de pictură „Armonia” Sângeorgiu de Mureș - Călușeri.* - Documentar la ed. a X-a jubiliară. - 2002, p. 32.; Documentar la ed. a XI-a jubiliară. - 2003, p. 38.
- *Enciclopedia taberei de creație „Prietenia,” Lăzarea: A gyergyószáhegyi Barátság Művésztelep enciklopédiája 1974/1995.* - Miercurea Ciuc, 2004.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 95.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 435.
- *Színék dimenziója* / Németh Júlia. În: *Népújság*, 16 sept. 2006, p. 4.

MAJTÉNYI Zoltán, artist plastic; n. 4 dec. 1914,

Ilia, HD - m. 11 iun. 1999, Târnăveni, MS. Studii: Academia de Artă București, cls.a prof. Corneliu Baba (1950-1952), nefinalizată din cauza situației materiale. În studenție a participat la expozițiile Academiei de Artă cu studenții anului VI, București și BV. Prof. de desen la Gimnaziul de Stat „Traian” până la pensionare. Expoziții

de grup: Bienala de pictură și sculptură, Sala „Dalles,” București (1962); Expoziția republicană de artă plastică, Sala Palatului, București (1967); Casa de Cultură, Târnăveni, pictură (1968); Sala Palatului, TgM, expoziția jud., bienala de artă plastică (1969); Sala „Dalles,” București, Expoziția republicană de artă plastică (1971); Galeriile de Artă TgM, Expoziție jud. de arte plastice (1972); Casa de Cultură Târnăveni, pictură (1975, 1978); Expoziția jud. de artă plastică, Palatul Culturii, TgM (1980, 1983); Salonul Artelor Plastice, Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (2008).

Referințe:

- *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ion Damian. - CjN, 1996.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 80, 276.

MAKSAY Éva, dansatoare; n. 1934, Reghin - m. 1980,?. Absolventă a Lic. Coregrafic Cj. Prim-solistă în baletul Operei Române din Cj. A predat dansul modern și de caracter în Torino, Italia.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000.

MALECZKY Mária, prof. de canto; n. 7 iun.

1886, Budapesta - m. ? 1932, TgM. Studii: Academia din Budapesta, diplomă (1907). Prof. de canto la Conservatorul din TgM (1907-1932). Dintre elevii formați: Heltai Ida, angajată la Opera din Berlin; Maria Samson, la Opera din New York; Susnek Maria, la Opera Maghiară din Cj.

Referințe:

- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ediție anastatică - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala, p. 510.
- *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Târgu-Mureș, 1927-1928*, p. 75.

MALOȘ, Ioan, protopop ortodox; n. 10 iun. 1892,

Gornești, MS - m. 18 febr. 1946, Reghin, MS. Studii: Șc. prim. în satul natal; Lic. Rom.-cat. din TgM; Seminarul Ped. -Teologic „Andreian” din SB. Hirotonit la 18 mai 1915, devine pr. la Nazna (1915-1919), apoi pr. în parohia Vătava (1919-1925), îndeplinind și funcția de pr. misionar în Protopopiatul Reghin; pr. la TgM (1925-1928); protopop al Reghinului (2 iul. 1928). A contribuit la constituirea Corului bisericii protopopești; a activat în Astra, fiind secretar al Despărțământului Reghin. A fost ales deputat în Parlamentul țării. Membru în CNR Cercual TgM; cons. de drept în Cons. Comunal Vătava și membru în Comisia Instrucțiunii Poporale a jud. MS-Turda (1923-1925).

Referințe:

- *Román kultúrélet a magyar Erdélyben* / írta Pusztai-Popovits József. - Pécs Intézetének kiadványai: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1942- 77 p.

• *Ioan Maloș / Protopop Pr. Teodor Beldean. În: Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1994, p. 228-233.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

• *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999.

• *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940.* - Reghin, 2001.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol.1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei / Marin Șara, Ilie Frandăș.* - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Din activitatea ecleziastică, culturală și politică a protopopului de Reghin, Ioan Maloș / Traian Bosoancă.* În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 1, 2001, p. 278-286.

• *Protopopul ortodox Ioan Maloș (1892-1946). Personalități reghinene / Protopop pr. Teodor Beldean.* În: *Gazeta Reghinului*, 16, nr. 5-6 mai-iun. 2006, p. 3, 1 foto.

• *Urmașii protopopului Maloș.* În: *Punctul*, 24- 30 iul. 2006, p. C7.

• *Credință și tradiție / Teodor Beldean.* În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2008, p. 6.

MALOȘ, Ioan I., I. Rîureanu, Ioan N.

Maloș, etnograf, cercet., prof. (fiul protopopului I. Maloș), n. 4 mai 1916, Nazna, MS - m. 23 nov. 1942, înmormântat la Reghin, MS. Șc. prim. la Nazna; lic. la TgM; Academia Teologică din Cj, cu distincția „magna cum laude” (1937); Fac. de Istorie și Geografie. Devine asist. lui Romulus

Vuia, la Catedra de etnografie a Fac. de litere din Cj. În 1939 participă la Congresul internațional și Festivalul de dansuri populare de la Stockholm, având ocazia să viziteze muzeele de etnografie din capitala Suediei, din Lindby, Hamburg, München, Leipzig, Viena și Budapesta. Între 1940-1941, când Fac. de litere se afla în exil la SB, este ales preș. Soc. de litere și filosofie. Cu un grup de colegi, sub îndrumarea lui L. Blaga, scoate revista *Curțile dorului*. Mai publică în *Telegraful român, Viața ilustrată, Renașterea*, semnând adesea cu pseudonimul I. Rîureanu. Desfășoară o susținută activitate publicistică folclorică și etnografică, precum: *Plutăritul pe Valea Mureșului, Păstoritul la Lueriu, Pivăritul în comuna Ibănești, Așezările omenești dintre Mureș și râul Gurghiului, Câteva însemnări asupra așezării rurale din Regiunea Reghinului*. În domeniul folclorului a realizat studiul: *Contribuții la metoda de cercetare a obiceiurilor de Crăciun*, precum și materiale cu privire la obiceiurile tradiționale. Face parte din Cercul de Studii Etnografice de la Cj (1939) și Cercul de Studii Monografice Cj.

Studii:

• *Elemente religioase creștine în poezia populară de pe Valea Mureșului.* În: *Tribuna*, Sibiu, 1939.

Referințe:

• *Ioan M. Maloș / Pamfil Biltiu.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 3, Reghin, 1994, p. 234-235.

• *Dicționarul etnologilor români / Iordan Datcu.* - Vol. 3. - București, Editura Saeculum I.O., 2001, p. 231, 232.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

- *Amintiri din amintiri: tata, fiul și mama* / Mioara Maloș; Prefață de Maria Piștănilă. - TgM: Nico, 2008. - 96 p.
- *Ioan N. Maloș: (4 mai 1916 - 23 noiembrie 1942)* / Valer Pop. - TgM: Nico, 2008. - 181 p.

MAMALAUĂ, Mircea, prof., cercet.; n. 14 mai

1960, Târnăveni, MS. Studii: Lic. Industrial nr.1, Târnăveni (1975-1979); Fac. de Istorie-Filosofie, Univ. „Al. I. Cuza” Iași (1983-1987); Master, *Societate și putere în antichitate și evul mediu*, Fac. de Istorie-Filosofie, Univ. „Al. I. Cuza,” Iași; cursuri postuniv.:

Bazele Muzeologiei, Manager de proiect; atestat expert în istorie veche (2004). Dir., Muzeul „Vasile Pârvan,” Bârlad; cercet. în situl arheologic de la Poienești, VS, responsabil de șantier arheologic în siturile: din punctul „La Movila,” com. Pogonești, VS; „La Șipot,” com. Suletea, VS; Izlaz, sat Polocin, VS. A inițiat revista *Acta Musei Tutoveni* a Muzeului „Vasile Pârvan” (2006); a organizat concerte instrumental vocale de muzică clasică, invitând formații celebre din țară și străinătate (2005-); a reînființat Soc. Filarmonică Bârlad (2008); a organizat numeroase expoziții în țară și străinătate. Premiul național „Constantin și Hadrian Daicoviciu” pentru proiectul „Obiceiuri de port în aria culturii Sântana de Mureș, sec. IV după Hristos” (2006).

Lucrări publicate:

- *2000 de ani de creștinism*. - București: Editura ASA, 2000.
- *Obiceiuri de port în aria culturii Sântana de Mureș*. - București: Editura ASA, 2005.
- *Antichitatea târzie în bazinul Prutului*. - Bârlad: Editura Sfera, 2009.
- *Ghid turistic*. - Bârlad: Editura Sfera, 2009.

Studii și articole:

- *Așezarea aparținând Culturii Noua de la Posta Elan*. În: *Istros*, 8, 1997, p. 191-207.
- *Unelte de os descoperite în așezarea de epoca bronzului din satul Posta Elan*. În: *AMM*, 1993-1998, p. 15-20.
- *Necropola de sec. IV d. Chr. de la Pogonești-Ivești*. În: *Carpatica*, 28, 1999, p. 91-102.
- *Săpăturile arheologice în necropola de secol IV d. Chr. de la Pogonești-Ivești*. În: *Carpatica*, 26, nr. 1, 1997, p. 147-166.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 768.
- *Baza de date BJM*
- *Internet*

MAN, Ana Elena, interpretă de muzică populară;

n. 27 iul. 1969, Toaca, MS. Studii: Grupul Șc. Agricol TgM (1992); Gr. Șc. Economic; Șc. Postliceală „Carol Davila” (1996-1998); Curs de canto popular, la Casa Mun. de Cultură „Dr. Eugen Nicoară” (1997-1998); Academia de Muzică „Gheorghe Dima” din CjN. Asist. medical principal de farmacie la Spitalul Clinic Jud. de Urgență

(Farmacia nr. 3) din TgM; solistă la Ansamblul „Hora” din Reghin (1997-1998); interpretă de muzică populară la Ansamblul „Șireagul” TgM (2000-2006). A participat la Festivalul studentesc de la Iași, la Festivalul de la Năsăud (2003). A primit Premiul Revistei „Ambasador” (2005).

Referințe:

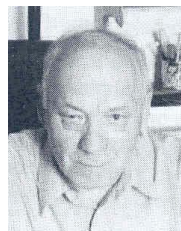
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 2007, p. 132-133.
- *Cuvântul liber*, 20 ian. 2006, p. 2, 1 foto.

MAN, Ioan, pr. protopop gr.-cat.; n. 1791, Sabadul de Câmpie (Voiniceni), MS - m. 1826. Studii secundare la TgM, teologice la Blaj (1813). Hirotonit pr. celib (1813); prof. de „principie” la Blaj; paroh în com. natală (1814-1825); paroh și protopop al TgM (1825-1826).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 53-54.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 273.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918* / dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.
- *Biserica din Ungheni va fi demolată anul viitor* / Răzvan Cirezaru. În: *Punctul*, 24-30 sept. 2007, p. A2, 1 foto.

MAN, Ioan Eugen, tehnician arhitect, publicist; n.

2 oct. 1940, Hodac, MS. Studiile în TgM: Șc. Gen. nr. 2 (1953-1955); Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1955-1959); Șc. Tehnică de Arhitectură și Sistematizare din TgM (1959-1962). Activează ca tehnician în cadrul Primăriei mun. TgM, la Serviciul de sistematizare și arhitectură, devenit

Direcția de Urbanism și Arhitectură, apoi compartimentul Arhitect Șef (1962-2000); șef serviciu Sistematizare și Arhitectură (1986-1990); șef birou la Biroul de Urbanism și Gestiune Date Urbane (1990-2000) până la pensionare, continuând să activeze cu jumătate de normă (2000-2010). Publică studii de specialitate în *Marisia*, *Reghinul Cultural*, *AD „Arhitect Design”* din București, *Anuarul Arhivelor Mureșene*, aprox. 40 studii în *Cuvântul liber*, *Sangidava* a Fundației Culturale „Miron Cristea” din Toplița. A susținut numeroase comunicări la simpozioane șt.: Arhivele Naționale din TgM (2005, 2006); la MJM (2003, 2005, 2006).

Lucrări publicate:

- *Istoria orașului Tîrgu-Mureș*. - Vol.: *Din cele mai vechi timpuri și până la revoluția din anul 1848*. - TgM: 1978, Arhivele Naționale Direcția jud. Mureș, fond manuscrise, 414 foi dactilografiate.
- *Biserici de lemn din Județul Mureș: Monumente de artă populară românească*. - S.I.: Reîntregirea, 2004. - 552 p.
- *Târgu-Mureș, istorie urbană de la începuturi până în anul 1850*. - Vol. 1. - TgM: Editura Nico, 2006. - 304 p.
- *Târg-Mureș, istorie urbană. Din anul 1850 până la primul război mondial*. - Vol. 2. -TgM: Editura Nico, 2009. - 613 p.
- *Biserici de lemn din județul Mureș: Monumente de artă populară românească*. - TgM: Nico, 2009. - 551 p.

- *Târgu-Mureș, istorie urbană. Perioada interbelică.* - Vol. 3. - TgM: Nico, 2010. - 484 p.
- *Târgu-Mureș, istorie urbană anii 1945-1990.* - Vol. 4. -TgM: Nico, 2011.- 380 p.
- în colaborare:**
 - *Realizări edilitare în perioada primariatului dr. Emil-Aurel Dandea.* În: *Un om pentru Tîrgu-Mureș: Emil Dandea.* - TgM: 1995, p. 57-70.
 - *A Marosvásárhelyi utcák, közök és terek történeti névtára = Indicatorul istoric al străzilor, pasajelor și piețelor din Târgu-Mureș/ Pál-Antal Sándor.* - TgM: Mentor, 1997. - 223 p.
 - *Vechi biserici românești.* În: *Târgu-Mureș, oraș al artelor.* - TgM, 2006, p. 203-210.
- Studii și articole:**
 - *Aspecte privind evoluția istorică a orașului Tîrgu-Mureș, pînă la 1848. I. De la începuturi pînă la sfârșitul sec. XVI.* În: *Marisia*, TgM, 13-14, 1984, p. 147-175.
 - *Contribuția cartografiei la interpretarea unor etnotoponime românești din municipiul Tîrgu-Mureș și împrejurimi.* În: *Marisia*, 15-22, 1992, p. 527-550.
 - *Aspecte privind evoluția istorică a orașului Tîrgu-Mureș, pînă la 1848.II. Orașul Tîrgu-Mureș în secolul al XVII-lea.* În: *Marisia*, 15-22, 1992, p. 159-187.
 - *Aspecte privind evoluția istorică a orașului Tîrgu-Mureș, pînă la 1848. III. TgM sub stăpânirea habsburgică pînă la 1848.* În: *Marisia*, 23-24, 1994, p. 213-279.
 - *Valoarea informativ-documentară a hărților cartografice pentru interpretarea interdisciplinară a etnotoponimelor și microetnotoponimelor românești.* În: *Marisia*, 25, 1996, p. 233-287.
 - *Un monument transilvănean mai puțin cunoscut: Biserica Evanghelică din Reghin.* În: *Marisia*, 25, 1996, p. 47-58.
 - *Târgu-Mureș. Dezvoltarea urbanistică pînă la sfârșitul secolului al XVI-lea.* În: *Arhitext Design*, București, 3, 1999, p. 28-31.
 - *Palatul Prefecturii Județului Mureș, în prezent Primăria municipiului Târgu-Mureș.* În: *Arhitext-Design*, 9/10, 1999; 2, 2000.
 - *Un vechi monument de artă medievală: biserica veche reformată din Suseni.* În: *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002.
 - *Muzeul etnografic, un monument de seamă al artei baroce din municipiul Târgu-Mureș.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 7-24.
 - *Biserica de lemn din Pănet: „Sfinții Arhangheli Mihaîl și Gavril.”* În: *Cuvântul liber*, 14 mai 2003, p. 4.
 - *Primăria municipiului TgM - Monument de arhitectură românească.* În: *Anuarul arhivelor mureșene*, 2, 2003, p. 221-237.
 - *Valori urbane și artistice la Târgu-Mureș în secolul al XVIII-lea.* În: *Marisia*, 27, 2003, p. 173-192.
 - *Catedrala mare ortodoxă din TgM - Monument de artă neobrâncovenească.* În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 3, 2004, p. 201-214.
 - *Un vechi monument de arhitectură românească din zona Reghinului: Biserica de lemn din Petelea.* În: *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004.
 - *Două vechi monumente de artă românească de pe Valea Superioară a Mureșului.* În: *Marisia*, 28, 2005, p. 7-48.
 - *Considerații privind evoluția urbană a TgMului în perioada de trecere spre orașul modern.* În: *Vatra*, 32, nr. 9/10, 2005, p. 90-96
 - *„Prefectura Veche” monument de arhitectură barocă din Târgu-Mureș.* În: *AAM*, 3, 2004, p. 201-215.
 - *Casa Köpeczi-Teleki, cel mai vechi monument de arhitectură civilă din Târgu-Mureș.* În: *AAM*, 4, 2005, p. 64-72.
 - *Vechi biserici de lemn din județul Mureș dispărute în ultimele decenii.* În: *Marisia*, 28, 2005, p. 7-92.
 - *Aspecte ale situației istorice și actuale a bisericilor de lemn din județul Mureș.* În: *Valori ale patrimoniului bisericesc-mărturie de credință și artă*, 2007, p. 227-233.
 - *Târgu-Mureș, Istorie urbană de la începuturi pînă în anul 1850 /* Pagină realizată de Lazăr Lădariu. Autorii: Ioan Eugen Man, Nicolae Băciuț, Dimitrie Poptâmaș. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 2007, p. 4, 3 foto.
 - *Biserica de lemn „Înălțarea Domnului” din Săcalu de Pădure /* Ioan Eugen Man. În: *Cuvântul liber*, 8 febr. 2008, p. 8, 1 foto.
 - *Similitudini și influențe ale arhitecturii populare din Moldova la bisericile de lemn de pe Valea Superioară a Mureșului.* În: *Sangidava*, 2, 2008, p. 304-314.
 - *Un monument de arhitectură populară din protopopiatul Ortodox Român Reghin, Biserica de lemn din Mura Mică, comuna Gornești.* În: *Reghinul cultural*, 9, 2009, p. 283-290; în: *Sangidava*, 3, 2009, p. 344-353.
 - *Un valoros monument de artă populară românească, Biserica Ortodoxă de lemn „Sf. Nicolae” din Cuștelnic, județul Mureș.* În: *Marisia*, 29, 2009, p.11-44.
 - *Un monument de arhitectură în stil secesion, Palatul Prefecturii și al Consiliului județean Mureș (fosta primărie a municipiului Târgu-Mureș).* În: *Marisia*, 29, 2009, p. 251-290.
 - *Câteva considerente de ordin urban din a doua parte a sec. al XIX-lea pe marginea unor imagini ale Reghinului din anul 1894.* În: *Reghinul cultural*, 10, 2010, p. 145-166.
 - *Contribuții la istoricul și aspectul arhitectural al Bisericii „Sf. Arhangheli Mihaîl și Gavril” din Toplița.* În: *Sangidava*, 4, 2010, p. 184-215.
 - *Biserici de lemn bihorene și mureșene în perspectivă comparativă.* În: *Sangidava*, 2011, p. 457-485.
- Referințe:**
 - *Orașul. Ediție specială.* - TgM, 1996.
 - *Istoria Transilvaniei /* Anton Moisin. - Sibiu, 1997. - Vol. 1. - p. 447-448, 532.
 - *Biserica de piatră „Înălțarea Domnului” Târgu-Mureș /* Nicolae Băciuț. - TgM: Nico, 2006, p. 9-11.
 - *Biserica de lemn „Sfântul Arhanghel Mihaîl” TgM /* Nicolae Băciuț. - TgM: Nico, 2006.
 - *Biserica „Sf. Nicolae” Mănăstirea Lăpușna, județul Mureș.* - TgM: Nico, p. 7-8.
 - *Miscellanea Maris /* Constantin Bogoșel. -Vol.1. -TgM: Editura Edu, 2010, p. 66-71.
 - *„Tu ești al vremurilor semn”/* Lazăr Lădariu. În: *Cuvântul liber*, 24 aug. 2005, p. 1, 6.
 - *O lucrare definitivă despre bisericile de lemn /* Dimitrie Poptâmaș. În: *Cuvântul liber*, 24 aug. 2005, p. 6.
 - *Eveniment editorial: Ioan Eugen Man, Biserici de lemn din județul Mureș. Monumente de artă populară românească /* Nicolae Băciuț. În: *Gazeta Reghinului*, 15, nr. 9-10, 2005, p. 1, 6.

• *Istoria urbană a Tîrgu-Mureșului* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 8 mai 2007, p. 4.

• *Ioan Eugen Man - o distinsă personalitate mureșeană - merită să fie nominalizat „Cetățean de onoare” al municipiului TgM* / Vasile Bota. În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2007, p. 3, 1 foto.

• *Biserici dispărute* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 28 mai - 3 iun. 2007, p. A7, 1 foto.

• *Manifestare cultural- științifică dedicată lui dr. Emil A. Dandea*. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 1.

• *Ioan Eugen Man și trecutul urban al județului Mureș* / Interviu realizat de Vasile Bota. În: *Cuvântul liber*, 22, nr. 46, 6 mart. 2010, p. 7, 3 foto.

MANDEAL, Cristian, pianist, dirijor; n. 18 apr.

1946, Rupea, BV. Studii: Lic. de Muzică BV; Academia de Muzică București (1965-1974); se perfecționează la Berlin cu Herbert von Karajan (1980) și la München cu Sergiu Celibidache (1990). Corepetitor la Opera Română o scurtă perioadă;

dirijor permanent al Filarmonicii TgM (1977-1980); dirijor permanent al Filarmonicii Transilvania CjN (1980-1987); dirijor permanent al Filarmonicii „George Enescu,” București, devenind din 1991 prim-dirijor și dir. gen. muzical al Filarmonicii. A concertat în Europa, Asia, America de Nord și America Latină; a participat la numeroase festivaluri internaționale: Lisabona, Atena, Brescia-Bergamo, Bayreuth. Funcții artistice internaționale: dir. artistic al Orchestrei Simfonice Euskadi, Spania; dirijor-oaspete principal al Orchestrei Halle din Manchester, Anglia; dirijor-oaspete principal al Filarmonicii din Copenhaga, Danemarca; dir. artistic al Orchestrei Simfonice de Nord, Haifa, Israel; dirijor rezident al Orchestrei Haydn din Bolzano și Trento, Italia; dir. artistic al Festivalului Internațional „George Enescu,” București (2001, 2003). A înregistrat pentru Radio și pe discuri Electrecord integrala simfoniilor lui Anton Bruckner, creația simfonică și vocal simfonică de Johannes Brahms și integrala operelor simfonice de George Enescu. Distincții: Premiul UCR, Premiul Ionel Herlea, Medalia Academiei Române, Premiul de Excelență al Forumului Muzical Român.

Referințe:

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008.

• *Wikipedia*

MANEGUȚIU, Nicolae, pr., publicist, luptător

pentru drepturile românilor transilvăneni; n. 1854, Poiana Sibiului - m. 24 nov. 1924, SB. A urmat studiile teologice la Seminarul din Sb, conform tradiției din familie, iar după ce a devenit pr. s-a întors în sat, locul unde își va depăși calitatea de îndrumător spiritual al poporului

și a început să scrie și să citească operele marilor scriitori români și germani. S-a implicat activ în viața culturală a românilor prin intermediul Despărțământului MS al Aстреi, al cărui preș. a fost din anul 1900; a pus bazele bibliotecii Despărțământului MS prin donarea a 11 vol.

din cărțile personale. Publicarea primei sale cărți, *Reunirea românilor* (1893), a stârnit nedumeriri în rândul clerului și o polemică între autor și ziarul *Unirea din Blaj*. A publicat în *Telegraful Român* mai multe articole dure la adresa pr. care nu își onorează menirea, ceea ce a dus la suspendarea provizorie din funcție. A continuat să publice articole referitoare la împărțirea românilor în două biserici, ortodoxă și gr.-cat., provocând o polemică aprigă cu ziarul *Unirea din Blaj*. Un articol scris în 1902 i-a adus destituirea din funcția de protopresbiter ortodox de MS-Oșorheiu, dar și din rândul clericilor, fără respectarea unor proceduri legale și un proces care a durat 10 ani. În 1916 a militat pentru intrarea României în război, pentru desăvârșirea unității naționale. În aceeași perioadă a scris și tipărit *Răzbelul salvator*, carte confiscată de autorități pentru ideile privind viitorul României. Tot atunci scris și o altă lucrare, rămasă manuscris, *Scrieri de folos și scrieri de clacă*, lucrare care dezvăluie suferințele țării, eroismul ostașilor de pe front, dar și moravurile celor rămași acasă, ori care s-au pus în slujba dușmanului. După război a revenit în Transilvania și a murit, în 1924, la Sibiu.

Lucrări publicate:

• *Reunirea Românilor din Transilvania și Ungaria. Studiu național-istoric-religios, de Nicolae Manegutu, protopresbiter.* - SB.: Tipariul Tip. Archiepiscopesc, 1893. - 218 p.

• *Un respuns cu înconjur.* - SB.: Tip. lui W. Krafft, [1894]. - 2 f.

• *Almanahul Sf.-lui Nicolae, [de] N. Manegutu. Partea I. Afaceri bisericesti.* - [SB.]: Tip. lui W. Krafft, 1902. - 198 p.

• *Consumatum et resumatum.* - SB.: Tip. Joh Gürtler, [1902]. - 16 p.

• *Resbelul salvator.* - București, 1916.

• *Scrieri de folos și scrieri de clacă* (manuscris).

• *Reunirea Românilor* / Ed. anastatică îngrijită de Elena Miha, Gheorghe Nicolae Șincan. - Alba Iulia: Ed. „Reîntregirea,” 2012.

Referințe:

• *Din viața și activitatea lui Nicolae Manegutu* / Felix Sima. În vol. *130 de ani de la înființare: 1861-1991: Asociațiunea transilvănească pentru literatura română și cultura poporului roman*, Biblioteca Astra, Sibiu 1992.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploechianu. - TgM: Veritas, 2010. - 698 p.

MANFLI, Iosif, învățător, prof., econom; n. 1790,

Teaca, BN - m. 1872. Studii secundare la Blaj și TgM (1813). Din 1813 este învățător la „norme” până în 1814, când răspunde chemării venite din Moldova lui Asachi și Veniamin; în 1820 devine prof. la Socola pentru un an; între 1822-1832 a fost instructor în casa baronului Spleny din Pănade; între 1832-1850 este econom al episcopului Lemeny; din nou învățător la norme (1860-1865), apoi se pensionează.

Referințe:

• *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 54.

MANU, Octavian, învățător; n. 13 febr. 1875,

Sânmartinul de Câmpie, MS - m. 1 oct. 1966, Luduș,

MS. Studii: IPed. Gr.-Cat. din Blaj. A activat ca învățător în Sânmartinul de Câmpie, Fărăgău, Milășel. A fost membru al Despărțământului Fărăgău, al Reuniunii învățătorilor gr.-cat.; membru pe viață al Despărțământului Teaca al Astrei; a fost cooptat în Cons. jud.; a susținut conferințe pe diferite teme. A fost ales delegat la MAN de la Alba Iulia; a aderat la CNR.

Referințe

• *1918 la Români. Doc. Unirii.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1989. - Vol. 7, p. 467; Vol. 9, p. 16, 22, 23.

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - Buc., 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea unire din 1918 / Ioan Silviu Nistor.* - CjN, 1981, p. 40, 70, 92, 128, 166, 181, 183, 184.
- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă.* - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 130-131.
- *Șematism.* - Blaj, 1900, p. 322; 1906, p. 138; 1911, p. 1152.
- *Transilvania,* Sibiu, nr. 7-9, 1 sept. 1914, p. 368; nr. 7-9, 1 dec. 1915, p. 205; nr. 7-12, 1 sept. 1920, p. 35; nr. 7-8, iul.-aug. 1921, p. 8.

MARC, Dorel, istoric, muzeograf, cercet. șt.; n. 13 sept. 1965, Gălăuțaș, HR. Studii: Lic. nr. 1, Toplița, HR (1979-1983); Fac. de Litere, Istorie și Jurnalistică, specialitatea Istorie - Antropologie, ULB SB (1991-1996); master, Istoria Transilvaniei, ULB SB (1996-1997). Definitivat în învățământ (1998); cursul *Organizarea și funcționarea instituțiilor muzeale* (2002). Dr. în istorie și patrimoniu cu teza: *Aspecte etnoculturale specifice zonei Topliței, Mureșului Superior*, ULB SB (2008). Muzeograf gr. II (1997-2004), dir. (2000-2004), Muzeul de Etnografie Toplița, HR; muzeograf gr. IA, la Muzeul Oltului și Mureșului Superior, Miercurea Ciuc și coord. de secție, Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni, Sf. Gheorghe (2004-2006); muzeograf gr. IA, Secția Istorie, MJM TgM (2006-2009); cercet. șt. III, Secția Etnografie și Artă Populară, MJM TgM (2009-). Prof. titular de istorie, Șc. Gen. nr. 4, Toplița (1990-1991); Lic. Teoretic „O.C. Tăslăuanu,” Toplița (2000-2006). Membru în Asoc. de Șt. Etnologice din România; Asoc. Cercet. Șt. din Muzeu.

Lucrări publicate:

- *Evoluția habitatului tradițional în zona Topliței Mureșului Superior (sec. XVII-XX).* - TgM: Editura Ardealul, 2009.
- *Structuri ocupaționale tradiționale în zona Topliței Mureșului Superior.* - TgM: Editura Ardealul, 2010.

- în colaborare:

- *Un nume pentru istorie - patriarhul Elie Miron Cristea.* TgM: s.n., 1998.

Studii și articole:

- *Cercetarea etnografică privind exploatarea, comerțul tradițional și utilizarea sării în zona Mureșului Superior și Văii Gurghiului.* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, 9, 2005.
- *Contacte inter-culturale: interferențe româno-secuiești privind arhitectura tradițională populară în zona Mureșului Superior.* În: *Alteris*, Sf. Gheorghe, 2007.
- *Coordonate etnologice ale unor ocupații străvechi. Interferențe privind plutăritul în zona Mureșului și Oltului Superior.* În *Revista Asoc. de Șt. Etnologice din România*, Oradea, 2007.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 780-781.

• *Ziua Drapelului Național la Târgu-Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 28 iun. 2008, p. 5.

MARCOVICI, Andrei-Nicolae, artist instrumentist percuție; n. 29 nov. 1979, Reghin, MS. Studii: Lic. de Arte „O. Băncilă,” Iași (1994-1998); cursuri de orchestră și muzică de cameră, Bayreuther Junge Festspieltreffen (1998-2002); specializare percuție, Fac. de Muzică „G. Enescu,” Iași (1998-2000); cursuri de orchestră, International Junge Akademie (2000-2001); cursuri de orchestră și muzică de cameră, Young Orchestra, Los Angeles. Debut, „Cântarea României” (1984); colab. permanent, percuție, orchestrele simfonice, Filarmonica din SB și Iași (1995-2005); colab. cu orchestre din Germania: Bochumer Symphoniker, Simfonie Orchester Wuppertal, Dusseldorfer Symphoniker (2004-2005); artist instrumentist, percuție, Filarmonica de Stat, SB (2006). Fondator și interpret, Ansamblul „Icon Art”; membru ansamblurile „Procontemporania” și „Inter Art.” A organizat evenimente și concerte. A susținut peste 50 de concerte ca solist în străinătate: Europa, SUA, Israel. Înregistrări la Radio România Cultural cu Ansamblul Procontemporania și Orchestra Filarmonicii; CD „Estarico.” Membru: CREDIDAM; UCIMR.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 782.

- Baza de date BJM

MARCU din Sântandrei, Marco Zugravul Vlașcovici; Mearco Zugravul Vlașcovici; popa Marcol; popa Marcu Vlașcovici; pictor de icoane și iconostase; pr. unit; n. ?, Sântandrei, com. Miercurea Nirajului, MS - m. ?. Activează între anii 1750-1790 pe Valea Nirajului, în sate de pe cursul superior al MS și pe Valea Gurghiului. Stil tradiționalist, de factură grafică, cu o cromatică caldă. Din însemnările și inscripțiile sale aflăm date referitoare la lăcașurile de cult în care pictează, aflăm că era preot unit; în deceniul al optulea locuia în satul Sântandrei (azi contopit cu com. Miercurea Nirajului, jud. MS). Activitatea artistică este cunoscută în prezent în următoarele localități: Sântandrei, biserica de lemn, icoana *Arhanghelul Mihail și Deisis* (1751-1752); Nadășa, com. Beica de Jos, MS, uși împărătești, datate, atribuite (1765); Valea, com. Vărgata, MS, biserica de lemn, pe un „Antologhion” tipărit la Râmnic face o însemnare de donație, semnându-se (1772); București, Muzeul de Artă Populară, icoana „Deisis” (1772), fără a se cunoaște localitatea de proveniență; Nadășa, com. Beica de Jos, friza apostolilor, datată, nesemnată (1775); Jabenița, com. Solovăstru, MS, icoanele *Deisis* și *Înălțarea Domnului*, datate și a treia icoană aparținând colecției Nicolae Iorga, dispărută în prezent; Mura Mică, com. Gornești, MS, icoane împărătești, atribuite (1780); Poenița (1787), com. Livezeni, MS, icoane în colecția Catedralei Ortodoxe din TgM, reprezentând *Deisis* și *Maria cu Pruncul*, cea de-a doua semnată.

Referințe:

• *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania: Sec. XIII-XVIII* / Marius Porumb. - București: Editura Academiei Române, 1998. - 468 p.

• *Biserici de lemn din județul Mureș: Monumente de artă populară românească* / Ioan Eugen Man. - TgM: Nico, 2009.

MARCU, Smara, actriță; n. 6 apr. 1936, Cj. A

debutat la Teatrul Național Craiova, apoi la Teatrul din Turda iar din 1976 la Teatrul Național TgM. Piese în care a jucat: *Doctor fără voie*, de Molière, regia Hunyadi Andras; *Povestea dulgherului și a soției sale*, de Radu Stanca, regia Zoe-Anghel Stanca; *Interviu*, de E. Oproiu, regia Raluca Iorga

Mândrilă; *Ciocârlia*, de J. Anouilh, regia Kincses Elemer; *Comedie de modă veche*, de Arbuzov, regia Raluca Mândrilă; *Invitație la castel*, de J. Anouilh, regia R.I.Mândrilă; *Interesul general*, de A. Baranga, regia Dan Alecsandrescu; *Nu ucideți caii verzi* de Radu Ifțimovici, regia R.I.Mândrilă; *Paraziții* de C. Gergely; *A șaptea necunoscută* de T. Negoită; *Burghezul gentilom* de Molière, regia D. Alecsandrescu; *Opt femei* de R. Thomas; *...Escu*, de T. Mușatescu, regia Nicoleta Toia; *O dragoste de milioane*, de C. Magnier; *Pelicanul*, de A. Strindberg; *Curve de lux*, de R. Ifțimovici, regia D. Alecsandrescu; *Joc de pisici*, de R.I.Mândrilă; *Țara fericirii*, de T. Mușatescu, regia C. Popescu; *Ultimul vals*, regia Relu Ștefănescu; *Ofer cameră student*, Luis Valle, regia R.I. Mândrilă.

Referințe:

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 107-108.

• *Teatrul românesc la TgM 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 70, 75, 78, 117, 219, 229.

• *Smara Marcu* / Cornel Popescu. În: *Cuvântul liber*, 9 nov. 1999, p. 4, 1 foto.

MARIENBURG, Georg Friedrich, istoric sas,

pr., prof.; n. iun. 1820, Sebeș, AB - m. 23 nov. 1881, Nadeș, MS. Studii la SB (1839), Berlin (1841) și Cj (1841-1843). Prof. la Sebeș (1843) și la Sighișoara (1844-1848); pr. la Nadeș, MS (din 1848). Primul istoric sas modern care a acordat o atenție deosebită originilor și începuturilor sașilor transilvani pornind de la dialectul lor; contestate mai întâi, teoriile sale au fost acceptate mult timp de către majoritatea istoricilor problemei.

Lucrări publicate:

• *Über das Verhältnis der siebenbürgisch-sächsischen Sprache zu den niedersächsischen und niederrheinischen Dialecten*, În: *Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, 1 (1857), p. 45-70.

• *Über die siebenbürgisch-sächsischen Familiennamen*, ibid. 2 (1857), p. 329-380.

• *Zur Berichtigung einiger alturkundlichen siebenbürgischen Ortsbestimmungen*, ibidem, 1862, p. 212-239; 9, 1870, p. 202-229; 14, 1878, p. 544-557.

• *Verzeichnis der ältesten Pfarrer des Decanatus de Sebus*, ibidem, 8, 1868, p. 284-324.

Referințe:

• *Limba română la sașii din Ardeal: studiu filologic* / Augustin Bena. - Cj: Institutul de Arte Grafice „Ardealul,” 1925. - 43 p.

• *Aspecte literare* / Ion Sân-Giorgiu. - SB: Editura Kraft & Drotleff SA, 1938. - 318 p.

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 208.

• *Lexikon der Siebenbürger Sachen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraun Siebenbürgen*. - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.

MARKI, Anton de, cărturar, ped., organizator

școlar, filolog; n. 16 sept. 1759, TgM - m. 10 ian. 1819, Bucovina. Studii: Șc. normală germană din SB. Bun cunoscător al lb. române și latine, temeinica pregătire ped. l-a determinat pe guvernatorul austriac Ezenberg să-l trimită în Bucovina pentru a organiza învățământul de aici după modelul austriac (1783). A fondat și a fost numit dir. al Șc. normale din Bucovina, unde se preda și în lb. română (1784); inspector șc. de district, iar din 1814 inspector șc. general de ținut al învățământului românesc (Scholarum nationalium per Bucovinam Inspector). A fost un apărător loial al cauzei românești. Ca îndrumător al șc. a întocmit primul orar, a prelucrat și difuzat în șc. normele ped. ale lui Felbiger, a aprobat editarea primelor manuale șc. românești care se tipăreau la Cernăuți. A elaborat mai multe manuale, l-a tradus pe Comenius în lb. română, lucrare rămasă în manuscris.

Lucrări publicate:

• *Manual de aritmetică*. - Viena, 1785.

• *Câteva reguli pentru arta caligrafiei din simburele cărții metodice*. - Viena, 1790.

• *Carte de citire*. - Viena, 1808.

• *Abecedare a slovelor, a împărțiriilor, a semnelor tonului*. - Buda, 1815.

• *Auszug aus der für Normal-und Haupschulen vorgeschriebenen deutschen Sprachlehre in deutscher und wallachischer Sprache, enthaltend das Wichtigste der deutschen die Übereinstimmung oder Abweichung der letzterem von der erstern*. - Viena, 1810

Referințe:

• *Anton de Marki* / Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 1 iul. 1984, p. 3.

MARKÓ Béla, scriitor, politician; n. 8 sept. 1951,

Tg-Secuiesc, HR. Studii: Fac. de Filologie, specializarea lb. și lit. maghiară-franceză, UBB, CjN. Prof. la Sântana de MS (1974-1976); red. la revista literară *Igasz Szó*, TgM (1976-1989); red. șef, revista literară *Látó* (1989). Senator UDMR de MS, din 1990; membru fondator UDMR (1989), preș. UDMR din 1993; vicepremier în Guvernul României (2004-2008); membru în Cons. Național, UDMR (1990-1991); Comisia de învățământ a Senatului României (1990-1992, 1996-2000); Comisia de Cultură a Senatului (1990-1992); liderul Grupului Parlamemtar UDMR din Senat (1991-1992); Comisia de Politică Externă a Senatului (din 1992); candidat la alegerile prezidențiale din România (2004); Vice-Prim-Ministru al României (23 dec. 2009 - apr. 2012). Membru în Uniunea Scriitorilor din România, secretar filiala MS (1990-1996); Uniunea Scriitorilor din Ungaria; Clubul PEN al Scriitorilor Maghiari din România (secretar

general), Fundația „Aranka György” din TgM. Publicații: 16 vol. de poezie, 3 vol. de eseuri și studii literar-artistice și politice. Distincții: Premiul Uniunii Scriitorilor din TgM (1974, 1982); Premiul URSS pentru poezie (1980); Premiul „Füst Milán (1990); Premiul „Déry Tibor” (1991); Premiul „József Attila” (1994); Premiul Bethlen Gábor (1996); A Magyar Köztársaság Nagykeresztje (2004).

Lucrări publicate: (selectiv)

- *Érintések: Versek.* - Budapest: Széphalom Könyvműhely, 1994. - Mv.: Mentor. - 70 p.
- *Érintések: versek.* - Budapest: Széphalom Könyvműhely, 1994. - 71 p.
- *Karikázó idő: versek kisfiúknak, kislányoknak.* - Lakitelek: Antológia Kiadó, 1996. - 71 p.
- *Timp canibal;* În românește de Paul Drumaru. - CjN: Komp-Press, 1997. - 147 p.
- *Magyar irodalom: XX. századi magyar irodalom tankönyv a XI. osztály számára.* - București: EDP, 1998.
- *Az erdélyi macska: Szépliteratúra utazások 1978-1994.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1999. - 274 p.
- *Olvassuk együtt: versmagyarozatok.* - 2 változatlan kiadás. - Mv.: Mentor, 1999. - 172 p.
- *Szétszedett világ: egybegyűjtött versek (1967-1995).* - Mv.: Mentor, 2000. - 522 p.
- *Önállóságra ítélve: Beszéd, előadások, interjúk (1999-2002);* Szerkesztette Markó Enikő. - Mv.: Mentor, 2002. - 257 p.
- *Balkáni fohász;* Válogatta Kozma Mária. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2003. - 46 p.
- *Hány életünk volt: kilencvenkilenc szonett.* - Csíkszereda: Bookart Kiadó, 2007. - 112 p.
- *Ki lakik a kertünkben?.* -Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2008. - 42 p.
- **în colaborare:**
- *A feledékeny Európa: beszédek, előadások, interjúk (1990-1999);* válogatta és szerkesztette Markó. - Mv.: Mentor, 2000. - 428 p.
- *Szerelmes szonettkoszorú;* Illusztráció Siklódy Ferenc. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2002. - 36 p.
- *Maradok: magyar költők hangja Erdélyből = I Remain: Voices of the Hungarian Poets from Transylvania / A verseket fordította = Translated from the original by Paul Sohar; a kötetet szerkesztette = edited by Gyöngyvér Harkó.* - Csíkszereda: Pro-Print, 1997. - 432 p.
- *Havelii noștri cei de toate zilele / Ioan Matei.* - TgM: Tipomur, 2001. - 189 p.
- *Volt jövőkbe nézve: Válogatás a Múzsza irodalmi anyagából (1991-2001)/* Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2000. - 260 p.
- *Sütő András 75 éves.* - Mv.: Mentor, 2002. - 103 p., [16] p.
- *A magyar dilemma.* - Miercurea Ciuc: Editura Pallas-Akadémia, 2004.
- *Táncol a székyely.* - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.
- *A lábujjhegyre állt ország: Markó Bélával beszélget Ágoston Hugó: 2005. április - október / Markó Béla; Ágoston Hugó.* - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2006. - 310 p.

Studii și articole:

- *Sütő András a Vörösmarty utcában: Emlékrendezvények Sütő András 80. születésnapján/* Markó Béla. În: *Népújság (Múzsza)*, 2007. jún. 23, p. 2.
- *Elhunyt Sütő András: Sütő András halálára.* În: *Népújság*, 2006. okt. 2., p. 1.
- Referințe:**
- *Közép-Európa mozgásban: beszélgetések a rendszerváltásról /* Szerkesztette, sajtó alá rendezte és a bevezetőt írta Agócs Sándor. - Budapest: Antológia Kiadó, 1990. - 184 p.
- *Romániai magyar verseskönyvek: 1944-1988 (1988-1989) = Volume de versuri maghiare din România: Repertoriu = Repertoriu bibliografic /* Mózes Huba. - CjN. Institutul de Lingvistică, 1991.
- *Szeged - Kv., 1955-1992: kortárs szemle az erdélyi irodalomról /* Széles Klára. - Budapest, 1993. - 272 p.
- *Personalități publice-politice: decembrie 1989-27 septembrie 1992: [dicționar] /* Editor Graziela Bărlă. - București: Holding Reporter, 1993. - 264 p.
- *Napjaink kisebbségi magyar irodalma: a romániai, szlovákiai, vajdasági, kárpátaljai magyar irodalom /* Görömbei András. - Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1993. - 340 p.
- *A romániai magyar irodalom /* Pomogáts Béla. - Budapest: Bereményi Könyvkiadó, [1994]. - 231 p.
- *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994: Több mint 12500 kortársunk életrajza.* - Budapest: Biográf, 1994.
- *De azért uthon is maradni: 15 beszélgetés határon túli alkotókkal verseikről, novelláikról /* Erdélyi Erzsébet, Nobel Iván. - Budapest: Tárogató Kiadó, 1994. - 252 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol.3: Kh-M, 1994, p. 475-478.
- *Marsallbot a hátizsákban: A „Forrás” harmadik nemzedéke /* Az interjúkat készítette, a tanulmányt írta, a műveket válogatta és a függelékét összeállította Martos Gábor. - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1994.
- *Transilvania: himera ungarismului iredentist /* Ion Țuța; red. responsabil Andrei Judea. - București: Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1995. - 362 p.
- *Római délután: esszék, tanulmányok /* Kereskényi Sándor. - [Mv.]: Mentor, 1995. - 164 p.
- *Transilvania. Zonă de contacte și conflicte /* Jean Nouzille. - București: Editura Enciclopedică, 1995, 303 p
- *Cinci ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor decembrie 1989 - decembrie 1994 /* Domnița Ștefănescu. - București: Mașina de scris, 1995. - 512 p.
- *A betokosodott kudarc: esszék, tanulmányok /* Márkus Béla. - Budapest: Széphalom Könyvműhely, 1996. - 264 p.
- *Ki kicsoda a magyar irodalomban?.* - Budapest: Könyvkuckó, 1996. - 395 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 40.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 383.
- *A magyar szépirói stílus történetének fő irányai: [egyetemi tankönyv] /* Szabó Zoltán. - Budapest: Corvina, 1998.
- *A határon túli magyarság helyzete.* - Budapest: Miniszterelnöki Hivatal, 1998. - 160 p.
- *Kannibál idő = Timp canibal = Kannibalzeit = A Cannibal Time /* Az antológia anyagát összeállította Ferencz Zsuzsanna = Ed. îngrijită de Ferencz Zsuzsanna = Eine Anthologie von Zsuzsanna Ferencz. - București: Du Style, 1998. - 423 p.
- *Doi ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor - ianuarie 1995-ianuarie 1997 /* Domnița Ștefănescu. - București: Mașina de scris, 1998. - 344 p.
- *Adunarea Constituantă: 11 iulie 1990 - 21 noiembrie 1991.* - București: Senatul României, 1998. - 240 p.
- *Transilvania subiectivă /* Alina Mungiu-Pippidi. - București: Humanitas, 1999. - 252 p.
- *Kritikai mozaik: kritikai esszék, tanulmányok, 1972-1998 /* Cs. Gyimesi Éva. - Kv.: Polis, 1999. - 294 p.
- *1989-1998: istorie „maghiaro-maghiară” în citate /* Zeno Millea. - București: Editura ARED, 1999. - 136 p.
- *Műzsák jellegrajza: Marosvásárhely /* Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - Mv. - 140 p.
- *Nemzetiségi magyar irodalmak az ezredvégen /* Szerkesztette Görömbei András. - Debrecen: Kossuth Egyetemi Könyvkiadó, 2000. - 562 p.

- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 444.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 798.
- *A lábujjhegyre állt ország: Könyvbemutató a Bernády Házban / (nk). În: Népiújság*, 2006. ápr. 10., p. 2.
- *Markó Béla vrea politicieni tineri și cu perspectivă în Parlamentul European / Fekete Zsuzsánna*. În: *24 ore mureșene*, 13-15 ian. 2007, p. 1, 1 foto.
- *Președintele Ungariei a vizitat, ieri, Tîrgu-Mureșul / Fekete Zsuzsánna*. În: *24 ore mureșene*, 14 febr. 2007, p. 1.
- *Ultima „descălecare” a UDMR / Cosmina Oprea*. În: *24 ore mureșene*, 26 oct. 2007, p. 4.
- *Bine ați venit, Ansamblul Artistic „Mureșul”! / Fekete Zsuzsánna*. În: *24 ore mureșene*, 12-14 mai 2007, p. 1, 1 foto.
- *Om sărac (în genere, alegătorul) și om bogat (alesul) / Florentin Deac*. În: *Cuvântul liber*, 14 ian. 2009, p. 4.

MÁRTON Márta Ágota, desenator tehnic în

arhitectură și sistematizare, pictor, grafician; n. 19 febr. 1969, TgM. Studii: Șc. de Arte din TgM, prof. Lucia Călinescu (1993). Pictor executant la Teatrul de Păpuși TgM. Expoziții personale: TgM (1993, 1995, 1998, 2002, 2004, 2006, 2007); Sovata (2002, 2006, 2007); Szeged (2003); Zebegény (2003); Szolnok (2004); Győr (2004). Expoziții colective: Sovata, Sighișoara, Târnăveni, Pitești, TgM, Ungaria: Ózd, Orgovány, Izsák, Szeged, Nyíregyháza, Szolnok și Leptokaria, Grecia. Tehnici: pictură în ulei, acuarelă, tempera și grafică.

Referințe:

- *Animafie la Ariel: Monografie dialogată în cinci decenii, cu prolog și epilog deschis / Eugenia Anca Rotescu; Az örökfű Ariel: 50 éves Mv. i Bábszínház / Nagy Miklós Kund, Rotescu Eugenia Anca*. - TgM: Teatru pentru Copii și Tineret Ariel, 1999.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 43.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan*. - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 71.
- *Népiújság*, 6 mart. 2007, p. 5.
- *Cuvântul liber*, 6 aug. 2002, p. 8.

MARX József, fotograf; n. 23 apr. 1914, TgM - m.

30 apr. 1992, TgM. Studii: Lic. „Bethlen Gábor” Aiud (1921-1932); 3 semestre Fac. de Drept, CjN. Șeful Departamentului Comercial Alimentara TgM (1948-1958); fotoreporter la Revista *Uj Élet* (1958-1974). Fondează primul fotoclub din România la TgM (1953). Inițiază fondarea unei serii de fotocluburi la diverse instituții și organizații la TgM și în toată țara. Membru cu funcții de conducere în Asoc. Fotocluburilor din România. Între anii 1933-1992 a participat cu succes la mii de expoziții cu rang, amintim: TgM, Cj, Arad, Aiud, Oradea, București, Sf. Gheorghe, Iași, Craiova, SB, Liubliana, Novisad, Budapesta, Nürnberg, Berlin, Nantes, Toronto, Mexico City, Paraná (Brazilia), Valparaiso, Bournemonth, Buenos Aires, Oregon, Queens-land, Calcutta, Linz, Hamburg, Modena, Plovdiv, Reims, Calgary, Zadar, Oklahoma, München, Bruxelles,

Bordeaux, Baltimore, Helsinki, Praga, Ashram (India), Edinburg, Le Havre, Cordoba, Tokio, Sri Lanka, Hongkong, Luxemburg, New York, Port Elisabeth, Cracovia, Londra, Paris, Dijon, Atena, Maroc, Andorra, Sao Paulo, Moscova, Istanbul, Peking, etc. Prezent în peste 360 de expoziții (1981) naționale și internaționale, 30 expoziții personale. Preferă temele în care omul este prins fără să știe, peisajul cu oameni, reportajul, portretul și eșul în alb negru. Publică mii de fotografii artistice și documentare în publicații cotidiene, săptămânale, lunare, cărți în țară și peste hotare. Referințe în: *Utunk, Steaua roșie, A Hét, Vörös Zászló, Crișana, Harghita, Romanian news, Szatmári Hírlap, Înainte, Neuer Weg, Előre, Romániai Magyar Szó, Mudia, Népiújság*. Circa 200 de medalii de aur, argint, bronz, diplome, cupe și plachete la diverse expoziții în toată țara și în străinătate. Membru FIAP (1960); Excellence FIAP (1969); Honoraire Excellence FIAP (1981); Hon. Golden Eye, Diplomă de onoare ONU (1976).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
 - *Tîrgu-Mureș*; Fotografiile de Clara Spietzer (EFIAP) și de Marx Iosif din Tîrgu-Mureș. - București: Meridiane, 1962. - 15 p.
 - *Marosvásárhely*; A fényképeket Clara Spietzer (EFIAP) és Marx József (Mv.) készítették. - Bukarest: Meridián Könyvkiadó, 1962. - 15 p., 24 f.
 - *Mureș: Monografie / Aurel Lupu, Oliviu Marcu, Grigore Ploșteanu, Vasile Rus, Margareta Szilágyi, Ecaterina Szurkos, Ioan Șoneriu; Foto Marx Iosif*. - București: Editura Sport-Turism, 1980. - 299 p.
 - *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán*; [fotók Csomafáy Ferenc, Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán, Marx József, et al. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
 - *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek] / Oláh Tibor*; szerkesztette és az előszót írta Nagy Miklós Kund; a borító Bartha József, a felvételek Marx József munkája. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
 - *Kulcsár Béla: album / Banner Zoltán tanulmánya; fotók: id. Bach Lóránd, ifj. Bach Lóránd, Balási Csaba, Erdélyi Lajos, Kovács Zoltán, Kucsera Jenő, Marx József, Szakács V. Sándor*. - Mv.: Mentor, 1998. - 99 p.
 - *Bolyaiak tere: tollvonások egy város arcképehez / Nagy Pál*. - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.
 - *Műzsák fellegvára: Mv. / Nagy Miklós Kund*. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - Mv. - 140 p.
 - *Gyöngyvirágtól lombhullásig : emlékkönyv: 50 éve alakult a Marosvásárhelyi Székely Népi Együttes gyermekegyüttese / Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán és Marx József fotóival*. - Mv.: Lyra, 2007. - 106 p.
- Referințe:**
- *Erdély magyar népművészetel / írta Palotay Gertrud*. - Budapest: Officina, 1940. - 36 p., 4 f.
 - *Sibiu '90: Salon internațional de artă fotografică: [album]*. - Sb: s.n., 1990. - [62] p.
 - *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Mv.. Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt*. - S.I.: s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.]
 - *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közigazg., tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 512.
 - *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 46.

• *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini* / Redactor=Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.

• *Marx József / Jánosházy György*. - Mv.: Mentor, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Succese ale artiștilor fotografi țirgumureșeni*. În: *Steaua roșie*, 28 sept. 1982, p. 3.

• *Din activitatea artiștilor fotografi țirgumureșeni*. În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.

• *Artiștul Marx Iosif, la prima sa expoziție personală* / Koch Maria. În: *Steaua roșie*, 22 mart. 1975, p. 3.

• *50 de ani în slujba artei fotografice* / Olga Ivăncescu. În: *Steaua roșie*, 18 iul. 1981, p. 3, 4.

MAȘCA, Cosmin, artist plastic, grafician; n. 28

sept. 1977, Târnăveni, MS. Studii: Lic. de Artă din TgM; IAP „Ion Andreescu” CjN. În compozițiile sale întâlnim sensibile și ample deschideri plastice, care, prin monumentalitatea lor, creează ritmuri și structuri de factură expresionistă.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Gânduri strivite* / Mihaela Cernea; coperta de Cosmin Mașca. - TgM: Tipomur, 2000. - 48 p.

Referințe:

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 89, 279.

MATEFI, Mirel, artist plastic; n. 6 iul. 1985,

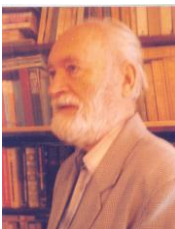
Târnăveni, MS. Studii: Fac. de Istorie și Patrimoniu „Nicolae Lupu” SB, specializarea conservare, restaurare. Expoziții personale: Casa Mun. „Mihai Eminescu,” Târnăveni (2004). Expoziții de grup: Casa Mun. „Mihai Eminescu” Târnăveni (2002-2004, 2007, 2008); SB,

Grafică, pictură, sculptură (2004-2006); Petroșani, Grafică, pictură, sculptură (2004).

Referințe:

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 87, 278.

MATEI, Alexandru, Ovidiu Ghindaru, Ch. I.

Hereanu, Al. Petreanu, D.

Columneanu; arhivist, istoric, bibliolog; n. 20 iul. 1933, Chiheru de Sus, MS. Studii prim. la Chiheru de Jos (1940-1944); studii gimnaziale la Lic. „Petru Maior” din Reghin (1945-1948); Șc. Ped. din Reghin (1948-1952), univ. la Fac. de Istorie a Univ.

din București (1957). Lucrează la Arhivele Statului Cj, ca arhivist (1957-1964) și dir. al instituției (1964-1988), după care este obligat să se pensioneze medical, anticipat, fiind incriminat și urmărit „pentru propagandă gr.-cat.” I se retrage dreptul de semnătură, scos din funcția de dir., din aceea de prorector al Univ. Cultural Științifice, sechestrarea bibliotecii și arhivei personale. În timpul mandatului de dir., prin coordonare cu acad.

Ștefan Pascu, a salvat de la distrugere documentele formând fondul arhivistic, extrem de bogat, al Episcopiei Gr.-Cat. de Cj-Gherla de la înființarea acesteia, în 1853, și până la desființarea Bisericii Române Unite (1948); a asigurat condiții optime de păstrare a fondurilor arhivistice și de publicații prin construirea unui palat al Arhivelor Statului Cj, preocupându-se de îmbogățirea patrimoniului bibliotecii documentare, precum și activități conexe specificului instituției. A cercetat probleme de istoria modernă a Transilvaniei, cu accent pe legăturile acesteia cu Moldova și aspecte ale unității și solidarității naționale între cele trei țări române; raporturile interdisciplinare între arhivistică, etnografie și demografia istorică; contribuții la biobibliografia unor istorici (precum: Aurelian Sacerdoțeanu, fost dir. al Arhivelor Statului și Ștefan Meteș, primul dir. al Arhivelor Clujene). Efectuează cercetări istorice în arhivele naționale și în bibliotecii din Ungaria; didactice (predând cursuri de istorie a României la facultățile din cadrul UBB; a fost membru în Cons. profesoral al Fac. de Istorie și Filosofie, al Cons. șt. al Institutului de Istorie și Arheologie, al Univ. Cultural-Științifice și prorector al acesteia. Pe lângă activitatea de prof. asoc., publică în serie articole, studii în vol. de specialitate; a prezentat în seriale, expuneri și comunicări săptămânale și lunare, ilustrate cu mărturii documentare, la Studioul de Radio Cj, frecvent preluate de Studioul național. A sprijinit cu informații documentar-istorice proiectarea și realizarea unor lucrări de artă monumentală în CjN și în țară: Statuia lui Baba Novac (autor: Virgil Fulicea), Monumentul lui Mihai Viteazul de la Guruslău, Statuia ecvestră Mihai Viteazul (autor: M. Butunoiu), Grupul statuar Șc. Ardeleană (autor: Romul Ladea), Monumentele de la Ip și Trăznea, amplasarea pe frontispiciul noii clădiri a Arhivelor Clujene a Emblemei-sigiliu Mihai Viteazul. Membru activ al Soc. de Șt. Istorice, Filiala Cj (1960); membru fondator al Soc. Literare „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște (1970); membru activ al Soc. de Numismatică Română (1972). Publică 75 studii științifice, 27 în broșuri (extrase). Distingții: „Medalia Muncii” (1970); Ordinul „Meritul Cultural” (1981); Diploma de Fidelitate. Prin devotamentul, competența și generozitatea sa a ridicat prestigiul Univ. Populare în comunitate (2003); Diploma Omagială „Sfântul Iosif” și Medalia Jubiliară „150 de ani de la întemeierea Eparhiei de Gherla Armenopolii” (15 noiembrie 2003); Man of the Year 2003, Based on his outstanding accomplishments to date and the noble example he has set for his peers and entire community, American Biographical Institute, USA; „Cetățean de Onoare” al Comunei Chiheru de Jos (2007).

Lucrări publicate:

• *Inventarul expoziției „Din tezaurul documentar al Arhivelor Statului Cluj.”* - Cj, 1970.

• *Sub semnul lui Clio. Omagiu Acad. Ștefan Pascu.* - CjN, 1974.

• *Dezvoltarea economico-socială a județului Cj, Micromonografie.* - București: DGAS, 1982.

• *Carte cu colegi.* - CjN: Ed. Napoca Star, 2002.

• *Biserica Bob din Cluj în mărturii documentare. Vol.1: 1797-1800.* - CjN, 2007.

- în colaborare:

• Ștefan Meteș la 85 de ani. Studii și documente arhivistice. - CjN, 1977.

• Îndrumător în Arhivele Statului, județul Cj. 2 vol. Instrumente de informare științifică. - București. - Vol. 1: 1979. - Vol. 2: 1985.

• Dicționar al științelor speciale ale istoriei. Arhivistică, cronologie, diplomatică, heraldică, paleografie, sigilografie. - București: Editura Științifică Enciclopedică, 1982.

• Arhiva personală Timotei Cipariu. Catalog. - București: DGAS, 1982.

• George Bariț și contemporanii săi, vol.8: Corespondență de familie. - București: Editura Minerva, 1887.

• Cjeni ai secolului 20. Dicționar esențial. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000.

Studii și articole:

• Alecsandri și Transilvania. Ecoul premierii „Cântecului gintei latine.” În: Tribuna, 15, 1971, nr. 3, p. 4-5.

• Măturii noi privitoare la legăturile dintre populația românească din Transilvania și Moldova la mijlocul secolului al XVIII-lea. În: File de istorie, Bistrița, 1, 1971, p. 109-122.

• Bibliographie sélective des ouvrages de l'Académicien David Prodan. În: Revue Roumaine d'Histoire, 11, nr. 4, 1972, p. 575-579.

• Din istoria presei agrare din Transilvania. „Cărțile săteanului român” (1876-1886). În: Terra nostra, 1973, p. 449-458.

• Revoluția de la 1848 - moment de seamă al afirmării ideii de solidaritate și unitate națională la români. În: RA, 35, 1973, supl. p. 18-37.

• Etnografie și arhivistică. În: Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei pe anii 1971-1973, Cj, 1973, p. 21-47.

• Avram Iancu în lumina istoriografiei românești. [Note bibliografice]. În: Țara moșilor. Studii, articole și comunicări, 1, 1974, p. 55-70.

• Populația orașului Bistrița între anii 1750-1775. În: File de istorie, 3, 1974, p. 236-248.

• Documente despre Marea Unire. În: AS, 2, 1974, p. 80-107.

• Bibliografia operei Profesorului Aurelian Sacerdoțeanu. În: Revista Arhivelor, 53, 1976, nr. 4, p. 450-458 (I); 54, 1977, nr. 1, p. 108-116 (II-III); nr. 3, p. 291-304.

• Considerații privind istoriografia relațiilor dintre Transilvania și Moldova în secolul al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea. Bibliografia problemei. În: Revista Arhivelor, 1985, nr. 4, p. 361-375.

• Eugen Chinda - omul și profesorul într-o (auto) anchetă din 1958. În: Reghinul cultural, 10, 2010, p. 433-476.

Referințe:

• Enciclopedia istoriografiei românești. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 212-213.

• Arhiviști Clujeni, 1920-1995. - CjN, 1995, p. 337.

• Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial. - CjN, 2000, p. 196.

• Lectura și biblioteca publică la Cluj / Traian Brad. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001, p. 350.

• Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ed. a 2-a - CjN: Casa de Editură „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.

• Chiheru ieri - Chiheru azi. Monografia comunei / Emanoil Hurdugaci. - Reghin: Tipografia Regsan - Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 136-137

• Alexandru Matei: „Orașul Reghin un punct de atracție luminos, o stea cu valoare polară de pe cerul existenței mele, desfășurându-și aripile călare pe două milenii” / Vasile Conțiu. În: Gazeta Reghinului, nr. 5-6 mai-iun. 2007, p. 1-4.

• Alexandru Matei: „Orașul Reghin un punct de atracție luminos, o stea cu valoare polară de pe cerul existenței mele, desfășurându-și aripile călare pe două milenii” (VI) / Vasile Conțiu. În: Gazeta Reghinului, nr. 11 nov. 2007, p. 6.

• Alexandru Matei: „Orașul Reghin un punct de atracție luminos, o stea cu valoare polară de pe cerul existenței mele, desfășurându-și aripile călare pe două milenii” (I-III) / Vasile Conțiu. În: Gazeta Reghinului, nr. 3-4, 5-6, 7-8 (2007), p. 1, 5.

• La mulți ani, profesore Alexandru Matei! / Constantin Mustață. În: Cuvântul liber, 19 iul. 2008, p. 6, 2 foto.

MATEI, Dumitru, prof. fizică-chimie; inspector

șc. gen.; n. 13 mart. 1951, Ibănești Pădure, MS. Studii: Șc. Gen. Ibănești Pădure; Lic. „Petru Maior” Reghin (1966-1970); IPed. TgM; UBB, Fac. de Chimie Tehnologică, specializarea fizică-chimie; curs postuniv. Univ. Politehnică Tm (2003-2004), Management competitiv, finanțe, marketing și resurse umane; cursuri de formare profesională: CCD TgM (1994); „Educația pentru Drepturile Omului” (1998); Gr. didactic I, specialitatea chimie (1998); Centrul de Formare Regional SB, stagiul de formare a inspectorilor șc. (1998-2000); Centrul de Formare Regional SB, Managementul educației (2000); MEC, Inspectia șc. (2000); Management Educațional, Olanda (2000); CCD TgM, stagiul de formare a dir. din unitățile de învățământ (2000); Prof. la Șc. Gen. Petricani, NT (1975-1979); prof. titular la Lic. Agricol (1979-1985), dir. adj. (1985-1987), dir. al Grupului Șc. Agricol, devenit Colegiul Agricol „Traian Săvulescu” (1987-1991, 1993-1996, 2001-2006, 2007-2008), unde a extins și modernizat infrastructura și baza materială, a sporit calitatea procesului instructiv-educativ; inspector șc. gen. al IȘJM (10 ian. 1991-21 oct. 1993, 1 sept. 1996- 2 ian. 2001, 2008-2012), contribuind la asigurarea stabilității și coerenței în învățământul preuniv., inițiatorul unor proiecte naționale privind recrutarea și selecția resurselor umane, informatizarea învățământului preuniv., contribuții la elaborarea Legii 128/12.07.1997, O.U.G 36/1997 de modificare a Legii 84/1995, Legea 151/1999; secretar de stat în MECT (23 iun. 2006-11 apr. 2007), perioadă în care, pentru prima dată după 1989, a fost alocat buget pentru manuale șc., dezvoltarea infrastructurii, program pentru săli de sport, a fost cumpărate 886 microbuze de calitate pentru șc.; realizarea de centre de asistență psihoped., a introdus activitatea de cons. la șc. cu mai mult de 1.000 de elevi; au fost regândit modul de acordare și atribuire a unor stimulente prof. cu rezultate deosebite, ca și distincția „Gheorghe Lazăr”; a pregătit și elaborat pachetul legislativ pentru învățământul preuniv., Legea Învățământului, Statutul Personalului Didactic, Legea descentralizării. Membru în Comisia Corpului de Control a MEC. A publicat peste 500 de articole și interviuri în diverse ziare și reviste locale și naționale. Membru PDL, cons. local, secretar Comisia de Buget-

Finanțe (2008-2012) a Cons. Local TgM. Distincții: Ordinul Național „Serviciul Credincios” în grad de Ofițer (2000); Medalia „Meritul pentru învățământ,” cls. a III-a (2004); Diploma „Gheorghe Lazăr,” cls. I (2007); „Cetățean de Onoare,” com. Gurghiu (2007); „Cetățean de Onoare,” com. Ibănești (2007).

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Nico, 2008, p. 204-206.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 803-804.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p. 189-191.

MATEI, Zaharia, protopop ortodox al Reghinului; n. 1790, Nadăș, MS - m. 18 apr. 1863. Protopop al Reghinului (1824-1856); pr., adm. al Parohiei Aluniș (1862). A fost acuzat ca instigator împotriva autorităților; arestat pe motive politice.

Referințe:

- *Date noi privind biografia protopopului ortodox al Reghinului, Zaharia Matei* / Elena Mihu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001, p. 95-113.

MÁTHÉ Attila, funcționar, pensionar; n. 18 iun. 1941, Odorheiu Secuiesc, HR. Studii: Lic. „Bolyai” TgM; Șc. de specializare CFR BV. Funcționar în mai multe stații CFR, Regionala CFR BV. Trăiește la Albești, cercetează istoria localității. Secretarul Asoc. Culturale „Petőfi Sándor,” red. revistei asoc. Red. la Radio SON Sighișoara, pentru lb. maghiară (2000-2005).

Lucrări publicate:

- *Fehéregyháza története*. -1999. - 200 p.

Referințe:

- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

MĂRTINAȘ, Dumitru, Dimitrie, prof.; n. 11 mai 1897, Miclăușeni (Butea), IS - m. 3 febr. 1979, Buzău, BZ. Studii:

Seminarul „Sf. Iosif” din Iași; Univ. din Iași, prof. G. Ibrăileanu (1920). Prof. de lb. și literatura română, având secundar lb. latină la Lic. German de stat nr. 2 din Cernăuți; la Șc. normală din Cernăuți; Lic. German de băieți din Tarutino, jud.

Cetatea Albă; Șc. medie de băieți nr. 2 din Arad; Lic. „Principele Nicolae” din Sighișoara; din 1 sept. 1925 la Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM (1925-1940, 1945-1948, 1955-1958); dir. al acestui lic. (1935-1936); dir. Tipografia „Ardeleană,” TgM (1936). A făcut parte din Comitetul de inițiativă pentru ridicarea monumentului lui Papiu (1927), tot el a rostit cuvântarea de reșezare a bustului în fața șc. (22 dec. 1957). A publicat în *Glasul Mureșului* și *Gazeta Mureșului*; s-a îngrijit de publicarea *Anuarului liceului pentru anii 1932-1935*. A scris două studii istorice: *Ceangăii, graiul și originea lor transilvăneană*, publicat postum și *Sigmatismul sau rostirea siflantă în graiurile daco-romane*. A suportat șicanele și închisorile comuniste. După pensionare s-a stabilit la Buzău.

Lucrări publicate:

• *Anuarul Liceului de Băieți „Al. Papiu Ilarian” din Târgu Mureș: pe anii 1932-33, 1933-34, 1934-35*. - TgM, 1936. - 224 p.

• *Originea ceangăilor din Moldova*. - București: EDP, 1985.

Referințe:

- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani*. - TgM: s.n., 1994, p. 60-62.
- *Mărturii prin vreme: Douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM, 1999, p. 86-92.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani* / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2009, p. 18-20.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p. 71-73.
- *Târgu Mureșul și presa culturală* / Melinte Șerban. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 81-89.
- *Profesorul Dumitru Mărtinaș: 110 ani de la naștere* / Ing. Gheorghe Bejan. În: *Cuvântul liber*, 24 oct. 2007, p. 5.
- *Centenar Dumitru Mărtinaș* / Ion Coja. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 5.
- *Un destin exemplar de român* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5.
- *Cuvântul liber*, 25 ian. 2001, p. 5; 10 mai 2001, p. 5.

MEDEȘAN, Silviu, artist plastic; n. 27 iul. 1984,

Târnăveni, MS. Studii: Lic. Teoretic „Andrei Bărseanu” Târnăveni; Fac. de Arhitectură și Urbanism, CjN. Expoziții personale: Expoziție de desen și culoare *Monografia Satului Românesc Transilvan* (2001, 2002); il. de carte și copertă (2002); expoziție de pictură Primăria Ronchin, Franța (2004).

Expoziții de grup: Expoziție de icoane pe sticlă *Nașterea Domnului Isus Christos*, Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu,” Târnăveni (1999); Expoziție de desen și pictură, portret și natură statică, Casa de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (2000); Bruxelles (2001); Expoziție de pictură televizată în direct, Antena 1, București (2001); Expoziție republicană „Lumi viitoare,” Palatul Național al Copiilor, București (2002); Expoziții de instalații și proiecte, MusicPub, CjN (2003, 2004); Expoziție de pictură, Primăria din Lille, Franța (2004); Expoziție de proiecte și machete, arhitectură (2006, 2007, 2008). Lucrări în colecții particulare: Primăria Ronchin, Franța; Primăria Pohlheim, Germania. Bursă de studii în Belgia, Liege.

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 91, 280.
- *Cuvântul liber*, 20 dec. 2002, p. 5.

MEGIEȘAN, Teodor, pr. gr.-cat., prof., n. 21 sept. 1897, Căpâlna de Sus, MS - m. 23 febr. 1958, Blaj, AB. Șc. prim. la Col. Ref. din TgM, cls. I-a secundară la aceeași șc.; cls. II-IV la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj și ultimele (V-VIII) la Șc. Normală din același oraș, obținând diploma de învățător (1918). Și-a luat examenul de maturitate (1923) la Lic. „Sf. Vasile”; urmează Academia Teologică, obține absolutorul în 1926. A fost hirotonit pr. în 1928. S-a înscris la Fac. de Filosofie și

Litere a Univ. din București, luându-și licența cu calificativul „Magna cum laudae” (1928). În 1930 obține examenul de capacitate. A fost învățător la Șc. Primară din satul Milașul Mare, MS (1918-1921), după care a activat ca învățător la Șc. de aplicație de pe lângă Șc. Normală din Blaj (1921-1928). De la 1 sept. 1928 și până la 31 oct. 1948 este prof. de ped. și practică ped. la Șc. Normală de Învățători din același oraș, ocupând și funcția de dir. al acesteia începând cu 1 sept. 1941. Se pensionează de boală la 1 nov. 1949; reintegrat ca prof. de matematică la Șc. Gen. din satul Mihaiț, AB, până la 1 sept. 1955, când a fost transferat la șc. din satul Crăciunelu de Jos, AB. Între 1 aprilie 1956 și 23 febr. 1958 a fost prof. la Șc. Ajutătoare din Blaj. A fost înmormântat în cimitirul mare al orașului. Ca prof. la șc. blăjene a desfășurat activitate publicistică, colaborând la gazetele ce apăreau la Blaj: *Unirea*, *Unirea poporului*, *Calendarul de la Blaj* cu articole și poezii (printre care *Marșul meseriașilor români*, pe muzica lui Eugen Horpîrtean).

Referințe:

- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 172-173.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 258.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. -TgM: Ardealul, 2006, p. 276.

MELTZL Hugo, lingvist, estetician, filolog, arheolog, poet; n. 31 iul. 1846, Reghin, MS - m. 8 ian. 1908, Cj. Studii: Șc. prim. în lb. germană, română, maghiară la Reghin; Col. unitarian din Cj, unde cunoaște cultura maghiară; Gimnaziul evanghelic din Bistrița (1860-1864); Univ. din Leipzig, studiază filozofia lui Schopenhauer; continuă studiile la Heidelberg. Dr. în filosofie și ped. (1872). Prof. la Catedra de lb. germană a Univ. din Cj; decan al Fac. de Filozofie; iar între anii 1884-1885, rector al Univ. Călătorii de studii în Europa și Africa (1882-1884). Cercetează creația lui Petőfi Sándor, filosofia germană din sec. al XIX-lea și literatura universală comparată. Fondează publicațiile *Acta Comparationes Litterarum* și *Fontes Comparationis Litterarum Universarum* (1877-1890) red. în mai multe lb. la Cj și la Londra. Revista *Istoria literaturii comparate* este un „Curiosum” unic al istoriei presei maghiare, titlul scris la început în 6, apoi în 9 și 12 limbi. A scris peste 120 de studii și articole în diferite lb. Membru de onoare al Soc. Filosofice Americane, Soc. Academice Filosofice din Leipzig, Academia Regală de Șt., Soc. „Petőfi” din Palermo, Soc. de Antichități și Numismatică din Philadelphia.

Lucrări publicate:

- *Schopenhauer bölcselmi elődei*. - 1875.
- *Akademisch-philosophische Sänge und Klänge*. - Leipzig, 1877.
- *Petőfi Ausztriában és Ausztráliában*. - Cj, 1878.
- *Die Rätsel und Vexierpoesie der Székler*. - Cj, 1878.
- *A szicíliai Petőfi iskola*. - Cj, 1880.
- *Edda hősenekéi*. - Leipzig, 1882.
- *Stellung, Mass und Methode der Philosophie in der Gymnasial Pädagogik*. - Leipzig, 1882.
- *Petőfi jelszava, Száztizenegy nap Chártágó romjain*. - 1885.

- *A filozófia fogalma új szempontból*. - 1894.
- *Meltzl Hugo Petőfi tanulmányai* / Bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Barabás Ábel. - Budapest: Kunossy, Szilágyi és Társa, 1909. - 224 p.

- în colaborare:

- *Petőfi-reliquiák: 1841-1849* / gyűjtötte Halasi Aladár. - Budapest: Franklin-Társulat Magyar Irod. Intézet és Könyvnyomda, 1878. - 128 p.

Referințe:

- *Reghinul cultural. Studii și articole*. - Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 169-171.
- *Irodalmi bölcseink Romániában* / Málnási Ferenc. - Szeged, 1997.
- *Magyar irodalomtörténet bibliográfiája* / Tódor Ildikó; a kötet munkatársa Császtvay Tünde. - 4. köt.: 1849-1905. Személyi rész: II. H-ZS. - 1997. - XXXVII, 621 p.
- *Magyar írók élete és munkái* / Gulyás Pál. - Budapest. - 18 köt.: 1999.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

MELTZL, Oskar, jurist, economist, istoric; n. 8 oct. 1843, Reghin, MS - m. 1 dec. 1905, SB. Șc. prim. la Reghin; Gimnaziul evanghelic din Bistrița; Academia de Drept din SB (1866); a continuat la Budapesta. Dr. în șt. juridice, Budapesta. Până în 1872 a funcționat ca viceavocat în judecătoria comitatense din Turda și Reghin; apoi numit în conducerea baroului avocaților din Sf. Gheorghe; judecător la TgM (1872); prof. la Catedra de economie națională și finanțe a Academiei de drept din SB (1875-1886), în același timp este ales membru titular al Institutului de Statistică din Londra; 8 luni este red. al ziarului *Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt*; secretar al Camerei de industrie și comerț din Pressburg (Bratislava) (1890-1898); dir. al Băncii agricole din SB (1898). A publicat aproape 100 de articole, studii și alte lucrări din domeniul economiei naționale, al statisticii, al dreptului și istoriei, promovând ideile progresiste ale vremii.

Lucrări publicate:

- *Das alte und neue Krostadt*. - S.l., s.a.
- *Ein englisches Buch über Siebenbürgen*. - SB, 1888.
- *Über den kaufmännischen Fachunterricht*. - Bratislava, 1892.
- *Über gewerbliche Produktionsgenos-senschaften*. - Bratislava, 1893.
- *Das Zoll-und Handelsbündniss mit Österreich*. - Bratislava, 1896.
- *Die Stellung der Siebenbürger Sachsen in Ungarn*. - S.l., s.a.
- *Über Gewerbw und Handel der Sachsen im 14. und 15. Jahrhundert*. - SB, 1892.

Referințe:

- *Magyar életrajzi lexikon*. - 2 köt. - Budapest: Akadémiai kiadó, 1981.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 172-174.
- *Lexikon der Siebenbürger Sachsen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraun Siebenbürgen*. - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944* = *Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Personalități și evenimente culturale ale Reghinului* / Ingrid Basaraba. În: *Gazeta Reghinului*, 15, nr. 8 (aug. 2005), p. 1, 3.

MELTZL, Samuel, jurist, primar al Reghinului; n. 15 mai 1815, Reghin, MS - m. 21 dec. 1868, SB. Studii: Cls. prim. la Reghin; Gimnaziul evanghelic din SB; cursul de drept la Col. din Cj. La sfârșitul studiilor călătorește îndelung în centrul și vestul Europei; primar al Reghinului (1849); inspector de carte funduară, apoi este trimis de guvern într-o comisie de elaborare a unor proiecte de reformă și de comasare a pământurilor. În 1861 se mută la Turda, unde se dedică pomiculturii, scrie un manual de îndrumare în acest domeniu. A construit fabrici de spirt și de bere folosind tehnologii avansate.

Lucrări publicate:

• *Anleitung zur Obstbaumzucht, populäre Darstellung mit besonderer Berücksichtigung der siebenbürgischen Verhältnisse*. - 1871.

Referințe:

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 175-176.

• *Magyar írók élete és munkái*/ Gulyás Pál. - Budapest: Akadémiai kiadó. - 18. köt., 1999.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999* = *Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp. - TgM: BJM, 2002.

• *Personalități și evenimente culturale ale Reghinului* / Ingrid Basaraba. În: *Gazeta Reghinului*, aug. 2005, p. 1.

MERA, Eugen, prof.; n. 1885, Meneșul de Câmpie (Herghelia), MS - m. ? Studii lic. la șc. gr.-cat. din TgM, apoi Fac. de Filosofie și Litere la Cj și Berlin (1904-1905; 1907-1908); obține diploma de prof. de lb. latină și germană în 1910. Încă din 1908 activează ca prof. suplinitor la preparandia din Blaj, apoi în 1909 se transferă la Lic. de Stat din Dej. După 1918 activează ca prof. și totodată dir. al Lic. Comercial din Alba Iulia.

Referințe:

• *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 139-140.

MERA, Eugen, prof. de istorie; n. 30 sept. 1943,

Reghin, MS. Studii: Șc. Gen. nr. 1 (1950-1957), Lic. „Petru Maior” din Reghin (1957-1961); Fac. de Istorie-Filosofie, UBB Cj (1961-1966). Prof. de istorie la Șc. Gen. nr. 2, Ibănești (1966-); a obținut toate gr. didactice: definitivat (1971), gr. II (1976), gr. I (1983). A condus cercurile de istorie „Decebal,” „Rucconium,” „Nepoți de daci și de romani” (1969-1990). A făcut o serie de descoperiri arheologice pe raza comunei Ibănești: la Cetățuia Mare, Cetățuia Mică, Piatra Orșovei, precum și la Hodac; a organizat un muzeu de arheologie și etnografie la șc. din Ibănești; a red. revista șc. *Rucconium* și *Anuarul Școlii Generale „Nicolae Petra Petrescu” din Ibănești*; a participat la expediții șc.: „Un pas peste Carpați” (1971), „Nepoții lui Iancu” (1972); „Reghin 750” recompensate cu locul I pe jud. A publicat studii pe teme de istorie locală în *Marisia*, *Steaua roșie*, *Cuvântul liber*, *Gazeta Reghinului*, *24 ore mureșene*. A fost colab. la *MJM*,

secretar al subfilialei de istorie Reghin (1978-1984); vicepreș. Despărțământului „Valea Gurghiului” al Astrei (2003-).

Lucrări publicate:

• *Ibănești - File de istorie: Monografie istorică a comunei Ibănești județul Mureș*. - TgM: Nico, 2011.

Studii și articole:

• *Numele Reghinului*. În: *24 ore mureșene*, 27 dec. 2007, p. 5.

• *Vechimea Reghinului*. În: *24 ore mureșene*, 29 dec. 2007, p. 5.

• *Istoria Reghinului între 1228-1541*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 1, ian. - febr. 2008, p. 1-2.

• *Considerații asupra așezării sașilor în zona Reghinului*. În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2008, p. 14.

• *Cel mai vechi monument arhitectonic din Reghin-Biserica Evanghelică*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 6, iun. 2008, p. 2.

• *Prof. dr. doc. Dimitrie Todoran - 100 de ani de la naștere*. În: *Cuvântul liber*, 10 dec. 2008, p. 5.

• *Nicolae Petra Petrescu (1848-1923). Personalități din Ibănești*. În: *Cuvântul liber*, 5 mai 2009, p. 7, 1 foto.

• *Ibănești - străveche vatră românească*. În: *Gazeta Reghinului*, ian. 2009, p. 5, 1 foto.

• *Personalități din Ibănești: Octavian Petra [1884-1918]*. În: *Cuvântul liber*, 20 mart. 2009, p. 2, 1 foto

• *Ibănești - File de istorie*. În: *Cuvântul liber*, 23 nov. 2011.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006, p. 172-173.

• *Domeniul Gurghiului (1652-1706)*, Liviu Ursuțiu / Ilie Frandăș. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 1, ian.-febr. 2008, p. 8.

• *Ibănești - File de istorie* / Prof. dr. Nicolae Edroiu. În: *Cuvântul liber*, 8 nov. 2001, p. 6.

MERA, Victor, farmacist, om politic; n. 13 sept.

1886, Habic, MS - m. 1960-1970?, București. Studii: Gimnaziul fundațional din Năsăud, baccalaureatul în aceeași localitate; a urmat un curs de farmacie de 2 ani în cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1909-1911), obținând diploma de farmacist. S-a stabilit la Reghin, la început coproprietar, apoi proprietar unic de farmacie; cons. orășenesc la Reghin și membru în Comisia juridică comitatens MS-Turda; participă la MAN de la Alba Iulia; ia parte la Senatul național român local din Reghin. A fost ales preș. la „Regna,” bancă populară, soc. cooperativă din Reghin (1920). Farmacia sa se numea „La Crucea Albă” (1920). A fost membru al PNR, apoi al PNȚ (1926); membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1923-1925), membru în Soc. economică și în Cons. igienic jud.; cons. orășenesc (1926-1930); membru în Cons. mun. TgM (1930-1934); membru în conducerea Camerei de comerț și industrie; membru al Camerei de agricultură; ales vicepreș. al organizației orășenești a PNȚ (1926). Se înscrie în FRN, devine membru în Sfatul jud. al FRN la categoria industrie și comerț; membru al Despărțământului Reghin al Astrei; a contribuit cu 180 de lei pentru ridicarea unui bust lui Petru Maior în

Reghin; a contribuit cu bani la ridicarea bisericii gr.-cat. din Cerghid; a donat fonduri pentru cercul studențesc „Câmpia și Mureșul” (1927). Membru în Comitetul șc. al Gimnaziului român de stat din Reghin; membru în conducerea Căminului de ucenici din TgM; membru în Asoc. vânătorilor din jud. MS; membru în conducerea Soc. culturale a meseriașilor români din Reghin și membru în Comitetul de supraveghere la Casa de Păstrare și Credit din Reghin; activ în mișcarea națională românească. După naționalizarea farmaciilor s-a stabilit la București (1958). Distins cu Ordinul „Coroana României” în grad de ofițer.

Referințe:

- *Ki kicsoda?: Az erdélyi és bánsági közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Timișoara-Arad: A Lexika Kiadóvállalat kiadása, 1931, p. 308.
- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană,” 1943. - 70.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 38, 39, 41, 125, 127, 144, 146, 176, 181, 186, 199, 211, 223, 223, 241.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. -București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 130-132, 442; Vol. 9: 1989, p. 8, 11, 12, 10, 247.
- *125 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara. În: *Astra Reghineană*. - Reghin, 1999, p. 40-42.
- *Formarea intelectualității din Transilvania 1867-1919. Studenți români la institutele de învățământ superior din Transilvania, Ungaria și Slovacia* / Cornel Sigmirean. CjN: UBB CjN, 1999, p. 590.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM, Ardealul, 2000, p. 131-136.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Dr. Eugen Nicoră și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

MESAROS, Ovidia, prof., bibliotecar; n. 12 aug.

1948, Pogăceaua, MS. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” (1963-1966); Fac. de Filologie, Univ. București (1967-1972). Prof. de lb. și literatura română la Brateiu (Mediaș) și Bogata, MS; bibliotecar la BJM, Fondul „Teleki-Bolyai” (1981-2006).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Catalogus Librorum Sedecimo Saeculo Impressorum Bibliothecae Teleki-Bolyai. Novum Forum Sicularum* / Composerunt: Sebestyén-Spielmann Mihály, Dr. Balázs Lajos, Ambrus Hedvig, Mesaros Ovidia. - Tom. 1: A-M. - TgM : Lyra, 2001 - BJM - 492 p; Tom. 2: N-Z. - TgM: Lyra, 2001 - BJM. - 436 p.

Studii și articole:

• *Expoziția „China ilustrată.” Biblioteca Teleki, TgM (decembrie 2004-aprilie 2005)* / Ovidia Mesaros. În: *Antichități*, București, 2, nr. 2, 2005, p. 32-35.

Referințe:

- *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd. - Mv.: Mentor, 2002.
- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 156.
- *Ovidia Mesaros (Vivi) - „o bibliotecară la Teleki”* / Spielmann Mihály. În: *Libraria*. Anuar. BJM, nr. 5, 2006, p. 261-262.

MÉSZÁROS József, bibliograf, bibliotecar,

publicist; n. 1 aug. 1928, Săcueni, BH - m. 26 iul. 2004, TgM. Studii: Lic. Economic din Oradea (1949); Fac. de Filologie, Univ. „Bolyai” din Cj, secția lb. și literatura maghiară (1953). Red. la cotidianul *Vörös Zászló* (1953-1958); bibliotecar la BJM (1958-1989), bibliotecar șef serviciu și dir. adj.

(1960-1989); coord. al rețelei jud. de biblioteci publice; lector al cursurilor de formare a bibliotecarilor; se pensionează în 1989. Cercetări în istoria culturii și folclor. Bibliografii elaborate: *Bibliografia operelor și referințelor critice despre poetul Szilágyi Domokos*, într-un volum de poezii ale autorului, 1974; *Petőfi Sándor în presa maghiară din România* (în parte apărută în *Igaz Szó*); *Repertoriul revistei Igaz Szó* (1953-1989); *Kozma Dezső; Petőfi öröksége*, București, 1976; Coautor al lucrării: *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája. 1966-1970*. A descoperit 150 de fotografii ale lui Orbán Balázs și este coautorul cărții *Pământ secuiesc în imagini* (1971). Colaborează la publicații periodice: *Református Jövő*, *Utunk*, *Igaz Szó*, *Korunk*, *A Hét*, *Könyvtári Szemle*, *Művelődés*, *Iffjúmunkás*. *Új Élet*, *Romániai Magyar Szó*, *Valóság*, *Népújság*, *Hazanéző*. Colaborează cu Studioul Teritorial de radio TgM, cu emisiuni de popularizare a poeziei maghiare și universale. Membru al Cercului Literar „Communitas,” EMKE (Asoc. Maghiarilor din Transilvania); Fundația Kós Károly din TgM. Distins cu Premiul „Monoki István” al Asoc. Culturale a Maghiarilor din Transilvania (1999); Titlul de „Cavaler al Culturii Maghiare,” Budapesta (2000); Diploma de onoare „Pro Libro Senator” (2003) acordată de BJM.

Lucrări publicate:

• *Félpercesek: Versek* / Mészáros József. - Mv.: S.N., 2001. - 15 p.

• *Tömören - hazán: Félpercesek*. - CjN, Tinivár, 2004.

- în colaborare:

• *Ünnepi ének: Crestomație*. - TgM, 1969.

• *Gondolatok a könyvről: antologie de aforisme și cugetări*. - București, 1972.

• *Adomák és tanítómesék: Culegerea lui Tiboldi István*. - București, 1988.

• *Játszhatnám: gyűjtemény kéziratoss és eddig kiadatlan hagyatékából: Halálbamenetelének 20. évfordulója - tisztelgések, emlékezések* / Szilágyi Domokos; a kötet anyagát összegyűjtötte, sajtó alá rendezte s az előszót írta Mészáros József. - Kv.: Tinivár, 1996. - 208 p.

• *Kós Károly egyetemessége: Tanulmányok, emlékezések, levelek és dokumentumok* / Szerkesztette és az előszót írta Mészáros József. - 2. javított, bővített kiadás. - Kv.: Tinivár, 1996. - 160 p.

• *A Marosvásárhelyi Állami Székely Népi Együttes 40 éve / Az anyagot válogatta, a kötetet szerkesztette, és az előszót írta Mészáros József*. - Mv.: s.n., 1997. - 105 p.

• *Biblioteca Județeană Mureș / Dimitrie Poptămaș, Mészáros Iosif*. - TgM: 1979. - 64 p.

• *Táncol a székely* / Borítóterv: Biblia Attila. - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.

• *Kós Károly egyetemessége felé: Tanulmányok, cikkek, emlékezések, levelek és dokumentumok* / Az

anyagot összegyűjtötte Finna Géza. - Mv.: Kós Károly Alapítvány, 1995. - 128 p.

• *Testamentum és agrikulúra. Válogatás a szerző életművéből* / Kós Károly; az előszót írta Mészáros József. - Kv.: Gazda Kiadó, 1997. - 132 p.

• *Remények bölcsője, álmok temetője : versek. Zenélő kút: színjáték* / Eröss Attila. - Mv.: Juventus Kiadó, 1999. - 126 p.

Studii și articole:

• *A maros-magyar autonóm tartomány könyvtáraiban.* - În: *Könyvtári szemle*, 4, 1967, p. 154-159.

• *A Palota könyvtára.* În: *Népújság, Múzsza*, 5 dec. 1998.

Referințe:

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 552.

• *Ki kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 54.

• *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 397.

• *Revista Biblioteca: Studiu monografic* / Emil Vasilescu. - București: Revista Biblioteca, 1998. - 144 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 157.

• *Tradiție și actualitate în lectura publică* / Dimitrie Poptămaș. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 118-124

• *Pro libro senator diszoklevél Mészáros Józsefnek* / Hirszerkesztő: Korondi Kinga. În: *Népújság*, 2003. júl. 31., p. 2.

• *O viață printre cărți* / Rázvan Cirezeanu. În: *24 ore mureșene*, 2 aug. 2003, p. 16, 1 foto.

• *Mészáros József 75. születésnapjára* / Fülöp Mária. În: *Libraria*. Anuar. BJM, 2 (2003.), p. 138-143

• *A könyvek szenátora.* În: *Népújság*, 2 aug. 2003, p. 2.

• *Aki a könyveknek szolgál...* / N.M.K. În: *Népújság*, 2 aug. 2003, p. 4.

• *Jóska bácsi elment...* / Máthé Éva. În: *Romániai magyar Szó*, 2004. júl. 28, p. 8.

METZ Albert, Adalbert, compozitor, violist,

dirijor; n. 13 dec. 1868, Viforoasa, com. Fântânele, MS - m. 27 iul. 1925, TgM. Studii medii la Col. Ref. din TgM; Conservatorul din Budapesta (1885-1890), urmând vioara cu celebrii prof.: P. Kiss, A. Gobbi și Eugen Hubay, iar armonia cu maestrul G. Benkő. Încă în timpul

studiilor i s-au executat câteva preludii simfonice, baletul său *Ziua și noaptea*, scris în colab. cu L. Tóth, parodii muzicale (*Idilă în Camerun, Faust*). Teatrul Popular din Pesta îi reprezintă opereta *Fata Cerceză* (1907). Ca membru al operei regale, a soc. filantropice și ca prof. al Conservatorului Național, lucrează neîntrerupt pe tărâmul compoziției, abordând genul liric, simfonic, cameral. În 1907 devine dir. Conservatorului din TgM, nou înființat; înființează o orchestră simfonică; înființează Societatea Prietenilor Muzicii.

Lucrări publicate:

• *Metoda de vioară.* - 2 vol., 1900.

Referințe:

• *Adalbert Métz.* În: *Anuarul Conservatorului municipiului TgM pe anul școlar 1927-1928*, p. 68-69, 1 foto.

• *Erdélyi Lexikon* / szerkesztette: dr. Osvát Kálmán. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.

• *Lexikon der Siebenbürger Sachen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen.* - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 555.

• *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică - București: Saeculum I.O., 1999, p. 542.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. -TgM: BJM, 2005.

• *Târgu Mureșul și presa culturală* / Melinte Șerban. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 81-89.

• *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

METZ Katalin, critic de teatru; n. 25 oct. 1938,

TgM - m. 21 nov. 2010, Budapesta. Studii univ. UBB, Fac. de Litere (maghiară - germană); Institutul de Teatru și Film din București, teatrologie (1973). Încă din studenție publică critică de teatru în reviste culturale și literare. A trăit în Ungaria din 1987.

Lucrări publicate:

• *Forgószeiben.* - Budapest: Országos Színház-történeti Múzeum és Intézet, 1998.

• *Heted-hét határon túli gongütések.* - Budapest: M. Szemle Alapítvány, 2004.

Referințe:

• *Animație la Ariel: Monografie dialogată în cinci decenii, cu prolog și epilog deschis* / Eugenia Anca Rotescu; *Az örökjű Ariel: 50 éves M.v. Bábszínház* / Nagy Miklós Kund, Rotescu Eugenia Anca, TgM: Teatru pentru Copii și Tineret Ariel, 1999.

• *Népújság*, 2010. nov. 23, p. 5, 1 foto.

• Baza de date BJM

METZ Piroska, prof. de pian, teorie și armonie,

organistă; n. 4 ian. 1896, Budapesta - m. 4 mart. 1972, TgM. A luat primele lecții cu tatăl ei Adalbert Metz. Absolvă cursul de orgă la Budapesta, fiind prima femeie admisă la acest instrument, prof.: Antalffy Dezideriu. Din 1917 este prof. la TgM, unde predă pianul,

teoria și armonia.

Referințe:

• *Paraschiva Metz.* În: *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Tg. Mureș*, 1927-1928, p. 85, 1 foto.

• *Muzica românească de azi; Cartea Sindicatului Artiștilor Instrumentiști din România* / scoasă de prof. P. Nițulescu. - București: s.n., 1939. - 1103 p.

• *Lexikon der Siebenbürger Sachen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen.* - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. -TgM: Ansid, 2002. - 268 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. -TgM: BJM, 2005.

• *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csiky Boldizsár. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

MICLEA, Ioan, pr. gr. -cat., filosof, prof.; n. 25 apr. 1902, Racova, SM - m. 2 oct. 1982, Blaj, AB. Studii: Șc. prim. în satul natal; Lic. „Simion Bărnuțiu” din Șimleul Silvaniei”; Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (bacalaureat, 1925); Academia Teologică din aceeași localitate (licența, 1929), obținând „Absolutorium Theologicum,” devenind pr.; Fac. de Filosofie și Litere a Univ. din Cj, licențiat în Filosofia culturii, student al lui L. Blaga. Hirotonit pr. (1929) în com. Vaidei, MS; prof. de religie la Șc. normală de băieți din TgM (1930) și prof. de religie, lb. română și lb. latină la Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM (1933-1936, 1938-1940) și la Institutul francez din aceeași localitate. După 1940, a fost prof., ped. și filosof al șc. blăjene. Ca orator, a ținut exerciții spirituale cu elevi, teologi, dar și cu pr. din Arhidieceză; prof. la Lic. „Sf. Vasile,” apoi la Lic. de fete „Sf. Ecaterina” din Blaj (1940-1948); prof. univ. de filosofie la Academia de Teologie a Bisericii Gr.-cat. din Cj pentru foarte scurt timp. Urmează perioada de peste 3 decenii de muncă istovitoare, arestări, anchetări și marginalizări umilitoare. Au rămas în manuscris 9.000 pagini, arse înainte de pecheziție: 3047 pagini, 230 pagini confiscate. Publică în: *Observatorul* (Beiuș), *Progres și cultură* (TgM), *Blajul*, *Inima lui Isus*, *Unirea*, *Cultura creștină* (Blaj), *Tribuna*, (Cj), *Pagini literare* (Turda), *Timpul*, *Farul nou*, *Dacia rediviva*, *Convorbiri literare* (București), *Tribuna* (Brașov), *Convorbiri didactice* (Constanța), *Gazeta Mureșului*, *Scânteieri* (TgM), *Decalogul*, *Viața* (București).

Lucrări publicate:

- *Jacques Maritain, omul, filosoful și creștinul*. - Blaj, 1939.
- *Principii de pedagogie creștină. Metodologia religiei*. - Blaj, 1942.
- *Tangențe românești la filosofia creștină*. - Blaj, 1942.
- *Oare așa s-a gândit Cristos? Evangheliile din Evanghelie*. - Blaj, 1943.
- *Filosofii și filosofia creștină. Pentru ce este Tomismul filosofia creștină*. - Blaj, 1943.
- *Realismul în filosofia românească*. - S.I.: s.n., 1944.
- *Ecouri din veșnicie*. Vol. 1. *Reflexii pe marginea Evangheliilor din toate duminicilor anului*. - S.I., s.n., 1944.
- *Ecouri din veșnicie*. Vol. 2. *Predici pentru toate sărbătorile anului*. - S.I., s.n., 1945.
- *Apologetica religiei creștine*: manual pentru clasa a VII-a secundară. - Blaj, 1946.
- *Elemente de Politică Creștină*. - București, 1947.
- *Existența istorică a lui Isus Hristos*. - CjN: Editura Viața Creștină, 1995.
- *Teoria originalității în filozofie*. - Iași: Editura Ars Longa, 1995. - 235 p.
- *Prolegomene la o metafizică realistă*. - S.I., s.n., s.a.
- *Caietele Ioan Miclea: Preot, profesor și filosof blăjean - Texte inedite* / Ioan Miclea. - 2 vol. - Blaj: Aridia, 2005. - Vol. 1.: 82 p. - Vol. 2.: 89 p.
- **în colaborare:**

• *Anuarul Liceului de Băieți „Al. Papiu Ilarian” din TgM: pe anii 1932-33, 1933-34, 1934-35* / Dumitru Mărtinaș. - TgM, 1936. - 224 p.

Studii și articole:

- *Ioan Miclea: inedite* / Carmen Andraș. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 1 (ian.-mart. 1999), p. 16-28.
- *Cuvânt la întâlnirea cu elevii mei din TgM, promoția 1939-40, la 24 mai 1980* / Ioan Miclea. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 36-40, 1 foto.

Referințe:

- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani*. - TgM: s.n., 1994.
- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Coșța, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 177-178.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Dicționarul operelor filozofice românești* / Coord. general Ion Ianoși; coord. Vasile Morar, Ilie Pârvu, Dragan Stoianovici, Gheorghe Vlăduțescu. - București: Humanitas, 1997. - 319 p.
- *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice* / Anton Rus, Aura German. - Blaj: Buna Vestire, 2003. - 189 p.
- *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ed. a 2-a - CjN: Casa de Editură „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. -TgM: Ardealul, 2006, p. 278.
- *Personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco -Catholică. Evocări istorice* / Dr. Ioan Șoldu. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2011, p. 167-168.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: UPM, 2007, p. 262.
- *Ioan Miclea (25. VI. 1902 - 2. X. 1982)* / Pr. Emil Puni S.I. În: *Unirea*. Blaj, 5, nr. 1 (ian. 1994), p. 8.
- *Ioan Miclea: Existența istorică a lui Isus Cristos*. Editura „Viața creștină,” CjN, 1995 [Recenzie] / Prof. Elena Moldovan. În: *Unirea*. Blaj, 6, nr. 5 (mai 1995), p. 5.
- *Vatra*, nr. 10, 1995, p. 89, 90.
- *Lansare de carte: Ioan Miclea, Teoria originalității în filozofie*. Editura „Ars longa,” Iași, 1996 / I. B.. În: *Unirea*. Blaj, 7, nr. 12 dec. 1996, p. 4, 1 foto.
- *Ioan Miclea: evocare* / Dr.Felician Micle. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr.1 ian.-mart. 1999, p. 13-15.
- *Despre Ioan Miclea: „Nimeni nu e profet în țara lui”* / Christian Tămaș. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr.1 (ian.-mart. 1999), p. 29-30.
- *Filozoful Ioan Miclea (1902-1982). Oameni care au fost* / Pr. prof. Teodor Racovițan. În: *Unirea*. Blaj, 11, nr. 10-11 (oct.-nov. 2000), p. 20, 22.
- *Filozoful creștin: Ioan Miclea* / Pr. Teodor Racovițan. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr.-iun. 1999), p. 41-42.
- *Un gânditor român pentru zilele noastre: părintele Ioan Miclea*. În: *Vatra*, an 29, mai-iun. 2002, p. 114-119.

MICU, Alexandru M., prof. de matematică și fizică, canonic gr.-cat., vicar; n. 1830, Sărmășelul de Câmpie, MS - m. 1895. Studii prim. și secundare la Blaj și TgM, teologice la Viena (1852-1855). Prof. de drept canonic la Seminarul teologic din Blaj (1855); prof. la lic. (1856-1857, 1871-1872), predă matematică, fizică și lb germană. Hirotonit pr. celibe (1864); trece în „cura animarum,” unde ocupă înalta funcție de vicar foraneu al Făgărașului; canonic (1888) la Blaj; dir. la lic. din Blaj (1891-1892).

Lucrări publicate:

- *Elemente de fizica pentru scole-le populare*. - Blaj, 1866. - 80 p, 1 pl.

Referințe:

• *Șematismul veneratului cler al Arhiepiscopiei metropolitane greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul domnului 1900 de la Sânta Unire 200.* - Blaj: s.n., 1900.

• *Bibliografia românească modernă (1831-1918).* Vol. 3. - București, 1989, p. 325.

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu.* - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Școlile și bisericile românești din TgM până la 1918 / Dr. Ioan Chiorean.* În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr. -iun. 1999), p. 44-52, 1 foto.

MICU, Dan, regizor; n. 5 nov. 1949, SB - m. 1999,

SB. Studii: Șc. nr.9 și Lic. nr. 3, SB; IATC, București (1967-1971), prof. David Esrig, Radu Penciușescu. Debutează cu *Lăpușneanul*, după Costache Negruzzi, la Teatrul Casandra și *Ritmuri*, realizat la Teatrul Podul (premiat la Wrocław, Polonia); urmează perioada Teatrul Național

TgM (1971-1978), pe urmă la Nottara, la Teatrul Bulandra, la Naționalul din București, dar și pe scene din Ungaria, se afirmă ca un regizor -filosof, având arta de a forma actori și de a coagula trupe în jurul unor idei. A fost dir. al Teatrului Mic, București, aproape un deceniu după 1989; apoi s-a retras la Teatrul „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea, până la sfârșitul vieții. Printre piesele regizate: *Prințesa Turandot* de Carlo Gozzi, *Războiul vacii* de Roger Avermaete, *Speranța nu moare în zori* de Romulus Guga, *Cabala bigoșilor* de Mihail Bulgakov, *Paradisul* de Horia Lovinescu, *Piticul din grădina de vară* de D.R. Popescu, *Tartuffe (Fățarnicii)*, *Scânteieri în timp: Iphigenia* de Mircea Eliade, *Maria* de D.R. Popescu, *Nu am încredere în bărbați* de Anatoli Sofronov, *Ulciorul sfărâmat* de Kleist, *Răceala* de Marin Sorescu, *Fedra* de Racine, *Măța-n sac* de Georges Feydeau, *Noi, subsemnații* de Alexandru Ghelman, *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* de Horia Lovinescu, *Karamazovii* după Dostoievski, *O noapte furtunoasă* de Caragiale, *Negru și Roșu* de Horia Lovinescu, *Cum vă place?* de Shakespeare, *Les aigles rampent* de Romulus Vulpescu; *Ultimul bal* de Ion Brad și Dan Micu, *Întro dimineață* de Mihai Ispirescu, *Al patrulea anotimp* de Horia Lovinescu, *D-ale carnavalului* de I.L. Caragiale, *Vicleniile lui Scapin*, *Mătrăguna* de Niccolo Machiavelli, *Visul unei nopți de vară* de Shakespeare, *Tehnica raiului* de Mihai Ispirescu, *Anton Pann* de Lucian Blaga.

Referințe:

• *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002 - p. 32, 45, 48, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 62, 63, 64, 66, 68, 114, 182, 184, 189, 190, 204, 205, 206, 207, 242.

• *Un destin spulberat: Dan Micu / Doina Papp.* - București :s.n., 2003. - 268 p.

MICU, Ilie, compozitor; n. 13 apr. 1916, Luduș, MS - m. 8 iul. 1973, București. Studii: Conservatorul din București (1938-1943), cu Ioan Chirescu (teorie-solfegii), Marțian Negrea (armonie, contrapunct),

Constantin Brăiloiu (istoria muzicii, folclor), Șt. Popescu (dirijat cor). Prof. de muzică la Șc. normală din SB (1943-1953); prof. teorie-solfegii (1953-1965) și dir. la Șc. populară de artă din SB (1953-1960); dir. al Casei regionale a creației populare din SB (din 1965). A scris articole în *Flacăra Sibiului*, *Îndrumătorul cultural*, *Drum nou*. Muzică de teatru: *Legenda ciocârliei* (1958); *Sinziana și Pepelea* (1958); *Nota zero la purtare* (1958); *Bolnavul închipuit* (1961). Muzică corală: *Cântec pentru Republică* (1956); *Cultura poporului* (1956); *Am o țară și-i a mea* (1954); *Cântec pentru partid* (1957); *Sărbătoarea grânelor* (1963), publicate în *Flacăra Sibiului*. Distins cu Ordinul Muncii cl. III (1957).

Referințe:

• *Muzicieni români. Lexicon.* - București: Editura Muzicală, 1970, p. 303.

• *Muzică și muzicieni / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - București: Romfel, [1993]. - 208 p.

• *Mică enciclopedie muzicală / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.

MICU, Simeon, protopop gr.-cat., prof.; n. 1841, Sărmășel, MS - m. 1900, Alba Iulia. Studii lic. la Blaj (1855-1863), teologice la Univ. din Viena (1863-1867). Prof. de Dogmatică la Seminarul teologic și de religie la Gimnaziul din Blaj (1867-1886), apoi pr.-paroh și protopop în Alba Iulia (din 1886).

Lucrări publicate:

• *Teologia fundamentală sau generală, prelucrată... după Schwetz.* - Blaj, 1876. - XX, 520 p.

• *Teologia dogmatică specială, prelucrată....* - Blaj, 1881. - X, 623 p.

• *Catechismul religiunii creștine catolice pentru I-a, II-a, III-a clase gimnaziale.* - Blaj, 1884. - 220 p.

Referințe:

• *Șematismul veneratului cler al Arhiepiscopiei metropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș pe anul 1900.* - Blaj, 1900, p. 727.

• *Bibliografia românească modernă (1831-1918).* Vol. 3. - București, 1989, p. 325.

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu.* - București: Demiurg, 1994, p. 99.

• *Dicționarul teologilor români / Pr. dr. Mircea Păcurariu.* - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.; ed. II. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 289.

• *Ghidul personalităților din județul Alba.* - Alba Iulia, 2003, p.229

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților / Melinte Șerban.* - TgM: Ardealul, 2006, p. 271.

MIHÁLYKÓ Anikó, artist fotograf; n. 8 aug. 1948, Rugănești, HR. Studii: Lic. „Unirea” (1966). Șc. Tehnică Postlic. de desenator tehnic și arhitectură (1969). Proiectant la Trustul de Construcții (1969-1978), apoi la IPJ Mureș (1977-). Membru al Fotoclub TgM (1977-); membră a Asoc. Femeilor din România, Filiala MS (1979-1989); membru fondator și vicepreș. al Asoc. „Lórántffy Zsuzsanna” (1991). Publică fotografii în *Előre, Romániai Magyar Szó, Vörös Zászló, Népiújság, Új Élet, A Hét, Munkásélet, Valóság*. Expoziții: TgM, Odorheiu Secuiesc, Tg. Secuiesc.

Referințe:

- *Bienală de artă fotografică (14; 1990; TgM): Catalogul lucrărilor expuse / patronat de Asociația Artiștilor Fotografi din România, Fabrica de materiale fotosensibile Azomureș.* - TgM: 1990. - 52 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 57-58.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Red. Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Succese ale artiștilor fotografi țigumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 28 sept. 1982, p. 3.

MIHĂESCU, Carmen-Mihaela, prof. de pian,

muzică de cameră, corepetiție; n. 8 aug. 1956, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1971-1975); Academia de Muzică „Gheorghe Dima,” CjN, Fac. de Interpretare Muzicală, Pian (1975-1979); specializare în pian, prof. Ninuca Oșanu-Pop. Dr. în teatru, cu teza: *Convergențe ale artei muzicale cu arta teatrului*, UAT TgM (2011). Prof. de muzică, pian, Lic. Pedagogic TgM (1979-1990); Lic. de Artă (1990-2007); lector univ., UAT, TgM, Fac. de Muzică, Secția Ped. muzicală (2007-2011). Activități artistice personale: recitaluri camerale la TgM și în țară; concerte cu Filarmonica de Stat TgM: *Concertul omagial 8 Martie* (1985), concerte educative (1998, 2010); evoluții solistice în cadrul *Zilele Muzicale Târgumureșene* (1985-1989), spectacolele *Confluența artelor*, spectacole omagiale cu prilejul *Centenarului Eminescu* (1989), *Eminesciana*, în colaborare cu Corul Mixt al Filarmonicii de Stat TgM; *Zilele culturii japoneze* (1999); Festivalul *In memoriam Constantin Silvestri* (2000); colaborări cu Studioul Teritorial TgM, evoluții solistice în cadrul emisiunilor *Seniori ai Târgu-Mureșului*; spectacol *Cabaret*, adaptare muzicală și susținere în spectacol (2010-2011); un CD realizat de Studioul de Radio TgM, cu înregistrări realizate în colaborare cu violonistul Valeriu Maior (2000); programe artistice și mini-recitaluri cu studenții de la UAT TgM la conferințe și diverse evenimente omagiale; aprox. 150 premii ale elevilor îndrumați, la concursuri și olimpiade naționale; concepe și susține peste 40 de concerte lecție-educative în colab. cu Filarmonica de Stat TgM (2004-); a colab. cu *Steaua roșie*, apoi *Cuvântul liber*, unde publică peste 130 de articole, cronici de concert (1987-). Membru în juriul Concursului Societății Române „Mozart,” Academia de Muzică CjN (2007). Distincții: Diploma pentru cel mai bun acompaniator la Olimpiada Națională de Muzică (1986); Medalia „Meritul pentru învățământ,” cls. a III-a, acordată de Președintele României (2004); Premiul „Gh. Lazăr” pentru rezultate deosebite în învățământ (2007); Diploma de Excelență Radio TgM (2008).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Considerații critice. Un ideal de viață.* În: *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. Vol.3. - TgM: Ansid, 2003.

Studii și articole:

• *Sunet și imagine vizuală.* În: *Symbolon*, TgM, nr. 14, 2008.

Referințe:

- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. Vol.2. - TgM: Ansid, 2002, p. 139.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș.* - Vol. 3. - TgM: Nico, 2008, p. 219-222.
- *Recital de canto și pian / Bujor Dâncorean.* În: *Steaua roșie*, 16 iun. 1983.
- *Concert final / Pavel Pușcaș.* În: *Cuvântul liber*, 27 iun. 1985.
- *Zilele muzicale țigumureșene.* În: *Muzica*, nov. 1985, p. 31; iul. 1988, p. 31.
- *Program concertistic omagial / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 16 mart. 1985.
- *Recital / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 11 apr. 1985.
- *Acord final / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 29 iun. 1985.
- *Momente camerale în avanpremieră / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 17 sept. 1986.
- *Cronică de concert / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 15 febr. 1986.
- *Aplauze / Mariana Cristescu.* În: *Vatra*, iul. 1986, p. 15.
- *Școala muzicală țigumureșeană, prezență de prestigiu în peisajul cultural al țării / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 22 aug. 1987.
- *Despre o anume tinerețe a spiritului și... a muzicii / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 20 mai 1988.
- *Școala muzicală țigumureșeană, la bornele înaltei exigențe / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 23 mai 1989
- *O nouă reușită a școlii artistice țigumureșene / Mariana Cristescu.* În: *Steaua roșie*, 29 iunie 1988.
- *Eminescu - o sărbătoare a artelor / Ileana Filipescu.* În: *Steaua roșie*, 25 mai 1989.
- *Eminesciana la Studio / Ioana Florea.* În: *Cuvântul liber*, 21 ian. 2009.
- *„Vis și deșteptare” muzicală pentru generația tânără / Alin Zaharie.* În: *Zi de zi*, 22 ian. 2009.
- *Pianista și profesoara Carmen Mihăescu este nepoata lui Gib Mihăescu / Ioana Florea.* În: *Cuvântul liber*, 18 iun. 2010.
- *Ziua internațională a muzicii, omagiată la început de octombrie / Alin Zaharie.* În: *Zi de zi*, 3 oct. 2010.
- *Muziciana Carmen Mihăescu este doctor în teatru! / Mariana Cristescu.* În: *Cuvântul liber*, 30 mai 2011.

MIHĂESCU, Marian, artist plastic, om de

afaceri; n. 21 iun. 1950, Tătulești, OT. Studii: I Politehnic București (1974). Membru AAP MS (1977). A lucrat la IMATEX TgM (-1992); administrator firma: Mariantex SRL din TgM. Membru AAP MS (1977), membru în Cons. de Conducere al acesteia (1979-1984). Expoziții personale: Slatina, TgM, Sala Apollo și Unirea. Expoziții colective și de grup: TgM, București, Alba Iulia, CjN, Baia Mare, Reghin, Târnăveni. Are lucrări în colecții particulare în TgM, Baia Mare, CjN, București. Este organizatorul Taberei de pictură din Nadeș. Tehnica folosită: culori de ulei pe pânză și carton, aplicate cu șpaclu. Premiul pentru creație și originalitate la Baia Mare.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 73.
- *Tabără de pictură, cu cinci bărbați de...calitate! / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 6 sept. 2008, p. 5, 1 foto.

MIHOC, Nicu, actor; n. 8 iun. 1965, Agrișu Mic,

AR. Studii: Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” (1989), cls. prof. Constantin Doljan. Debutază pe scena Naționalului din Tm (1989-1991); Teatrul Național TgM (1991-2000); Teatrul '74 TgM (2000-2010); Teatrul Național „G. Stanca” SB. Roluri în: *Pelicanul*, de A. Strindberg, regia lui D. Alecsandrescu; *Lupii și oile*, de

N. Ostrovschi, regia Eugen Mercus; *Buda*, de Alin Fumurescu, regia Riel Karmy Jones (Anglia); *Piesă cu repetiții*, de Martin Crimp, regia Th. Cristian Popescu; *Îmblânzirea scorpiei*, de W. Shakespeare, regia Mircea Cornișteanu; *Top secret*, de Marc Camoletti, regia Andrei Mihalache; *Arca lui Noe*, de Lucian Blaga, regia D. Alecsandrescu; *Soldățul de plumb*, de Sacha Lychy, regia Cristian Mihăilescu; *Arthur Osânditul*, de M. Vișniec, regia D. Alecsandrescu; *Satyricon*, după Petronius, regia V.I. Frunză; *Delict în insula caprelor*, de Ugo Betti, regia Kincses Elemér; *O noapte furtunoasă*, de I.L. Caragiale, regia Mircea Cornișteanu; *Marat / Sade*, de Peter Weiss, regia Tino Geirun; *Privește înapoi cu mânie*, de J. Osborne, regia Th. Cristian Popescu; *Cei ce făuresc imperii*, de Boris Vian, regia A. Bradu; *Măsură pentru măsură* de W. Shakespeare, regia Th. C. Popescu; *Scandal în culise*, de M. Frayn, regia Cristian Ioan; *Richard al II-lea*, de W. Shakespeare, regia M. Manolescu; *Ines de Castro*, de A. Casona, regia M. Lungeanu; *Macbeth*, de W. Shakespeare, regia Șt. Iordănescu.

Referințe:

- *Colivia de vise: [interviuri]* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000 - p. 96-99.
- *Fascinația valorii: interviuri neconvenționale* / Silvia Obreja. - TgM: Lyra, 2000. - 239 p.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 110, 113, 114, 122, 124, 128, 141, 157, 158, 240.*
- *Nicolae Mihoc (fișă de creație)* / C. Popescu. În: *Cuvântul liber*, 29 febr. 2000, p. 4, 1 foto.
- *Festivalul de teatru, La Strada, la Târgu Mureș* / Valeriu Russu. În: *Punctul*, 28 mai- 3 iun. 2007, p. A 10.
- *Debutul meu literar: „Am comis-o!”* / Andrei Vornicu. În: *Punctul*, 10-16 sept. 2007, p. A15, 1 foto.
- *O premieră națională* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 20 oct. 2007, p. 2.
- *Lansare de carte- „Trecerea râului,” la Reghin.* În: *Cuvântul liber*, 16 ian. 2008, p. 1, 1 foto.
- *24 Ianuarie 2008, la Târgu-Mureș* / Dorin Florea. În: *Cuvântul liber*, 22 ian. 2008, p. 1.

MIHU, Constantin, artist fotograf; n. 1 dec. 1927,

Cincul, BV. Studii: Urmează ucenicia meseriei de fotograf la Câmpulung Muscel, la cunoscutul meșter al imaginii Nicolae Baraghin (1941-1944). Începe cariera ca fotograf ambulant, apoi intră în lumea VIP-urilor și se remarcă mai ales ca fotoreporter sportiv, la Armata TgM.

Este membru al Fotoclubului MS, cu participări la saloanele jud., naționale, la expoziții internaționale în Anglia, Belgia, Cehoslovacia, Danemarca, Franța, Germania, Polonia, Ungaria, China, Hong-Kong, Palestina, Noua Zeelandă, SUA, Canada. I-au fost reproduse lucrări în cataloage și reviste de specialitate din străinătate. Expoziții personale: Cartea Tehnică, BJM; Palatul Culturii; Fundația Oasis; Casa de Modă din TgM, fotogaleria „Cetate” (2002); Sovata, Sângeorgiu de Pădure, Reghin. Expoziții de grup: TgM (1979, 1981, 1983, 1989, 1997, 1999); Craiova (1982, 1983, 1986,

1993, 1994, 1995, 1997); Iași, (1984, 1986); CjN (1983, 1985, 1998); Arad (1984); Sighișoara (1984); Hunedoara (1983, 1986); Miercurea Ciuc (1982, 1992); Tm (1985); Odorheiu Secuiesc (1983, 1997); Sf. Gheorghe (1988); Brașov (1986); Suceava (1996, 1997, 1999); Oradea (1986); București (1980, 1987); Râmnicu-Vâlcea (1996, 1992); Vulcan (1983), Slatina, Botoșani (1997). Lucrări premiate: *Pasiune*, Odorheiu Secuiesc (1983), TgM (1984), Premiul Publicului, Belgia (1985); Buziaș (1988), Miercurea Ciuc; *Legendă*, Botoșani (1997), Islamabad, Pakistan (1998), Kaposvár, Ungaria (1997); *Purtătorul de cuvânt*, *Compozitorul*, Sf. Gheorghe (1998); *Rush*, Odorheiu Secuiesc (1997); *La Paloma*, UCECOM; *Coborâre dificilă*, *Argintul mării*, *Miracolul lutului*, *Adopțiune*, *Raluka*, *Lovitura de pedeapsă* (1984), *Harap Alb*, Craiova (1988); *Virste*, *Simetrie* (1980), *Îmbinare*, *Reflux*, *Cireșe de mai*, *Salt spre victorie*, *Codobatura*, *Îndemânare*, *Coloane*, *Sub ploaia de argint*, *Parada norilor*. Distins cu numeroase premii în țară, dar și în străinătate.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

• *Volt egyszer egy nagy csapat / Írta és szerkesztette Szucher Ervin. - Mv.: Juventus Kiadó, [2001]. - 254 p.*

Referințe:

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely Neumarkt / Fotoclub Tg. Mureș = Mv. = Neumarkt. - S.I. : s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.]*
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Red. Török Gáspár și Bálint. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajza a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 42-45.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Mv. (23 Iunie - 21 iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 iulie - 30 august 2001): TgM: Catalog / Redactat de Zepezcaner Jenő, Bálint Zsigmond. - TgM = Mv.: s.n., 2001. - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.*
- *Constantin Mihu: Clipa amintirilor = Az emlékek pillantai [Catalog de expoziție] 30 august 2007.* - TgM: 2007. - 80 p.
- *Succese ale artiștilor fotografi tîrgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 28 sept. 1982, p. 3.
- *Constantin Mihu, premiat.* În: *Steaua roșie*, 24 dec. 1983, p. 2, 1 foto.
- *Din activitatea artiștilor fotografi tîrgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.
- *Viața în alb-negru... / Mariana Cristescu.* În: *Cuvântul liber*, 18 sept. 2002, p. 1.
- *Az eltűnt idő nyomában.* În: *Népújság*, 21 sept. 2002.
- *Constantin Mihu. Un maestru al artei fotografice / Mihail Art. Mircea.* În: *Cuvântul liber*, 27 sept. 2002, p. 7, 1 foto.

MIHU, Elena, bibliotecar, prof., muzeograf; n. nov.

1946, Lupu, AB. Studii: IPed. București, Fac. de Filologie, secția Biblioteconomie (1968); Univ. București, Fac. de Filologie, lb. și literatura română (1975); 3 atestări ca muzeograf carte veche: I (1979); II (1985); III (1990). Bibliotecar, IPed. TgM (1968-1975); muzeograf carte veche, OJPCN MS (1975-2001). Teme de cercetare:

Cartea veche românească 1508-1830; Copiști și manuscrise românești din jud. MS; Legători de carte veche românească; Școala mureșeană și dascălii ei; Ioan Șincai și prima culegere de folclor românesc; manuscrise folclorice românești; preoți slujitori ai bisericii, cărții și neamului; biserica ortodoxă și protopopii ei. Susține 44 comunicări șt. la sesiunea națională „Valori bibliophile,” la sesiunile muzeelor și alte sesiuni naționale. Organizează expoziții permanente: Muzeul bisericesc Băița, Muzeul de artă religioasă românească Nadășa, Muzeul spiritualității românești de pe câmpia transilvană Sărmaș, Muzeul de artă religioasă Mănăstirea Recea, Valori ale spiritualității românești (icoane și cărți), de la Protopopiatul Ortodox TgM (2008), Bunuri mișcătoare (xilografuri, antimise, izvoade) la Protopopiatul Ortodox TgM (2009) și alte 25 expoziții temporare.

Lucrări publicate:

• *Un apel pentru cei morți. Rapoartele preoților greco-catolici (1848-1849)*. - Blaj: Buna Vestire, 2012.

- în colaborare:

• *Biblia lui Samuil Micu (Blaj, 1795)*, reeditare. - Roma, 2000.

• *Aurel Filimon. Consacrare și destin*. - TgM, 2001.

• *Reghinul cultural: studii și articole*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior.” - Vol. 5. - 2001. - 333 p.; Vol. 6. - 2002. - 319 p.; Vol. 7. - 2004. - 376 p.

• *Biblia vulgata: Blaj 1760-1761*. - București: Editura Academiei Române, 2005. - 5 vol. - Vol. 1: CXLI; 636 p.; Vol. 2: 817 p.; Vol. 3: 892 p.; Vol. 4: 825 p.; Vol. 5: 915 p.

• *500 de ani de tipar românesc (1508-2008): Catalog de expoziție* / Florin Bogdan, Elena Mihu. - SB: Techno Media, 2008. - 63 p.

• *Iacov zugravul*. - Alba Iulia, 2010.

• *Inventarul tuturor bisericilor aflătoare ano 1872 sub Protopresbieratul Mureșiu Oșorheiului fiind protopresbiter Parteniu Trombițasiu de Bethlen* / Elena Mihu, Gh. Nicolae Șincan. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2011.

Studii și articole:

• *Relațiile culturale ale țărilor române realizate prin cartea veche românească din județul Mureș*. În: *Îndrumătorul cultural*, Alba Iulia, 3, 1980.

• *Statistica tipăriturilor din județul Mureș*. În: *Buridava*, 1980.

• *Tipărituri rămnicene din județul Mureș*. În: *Valori bibliophile*, București, 1, 1980.

• *Cartea veche românească de pe Valea Nirajului*. În: *Marisia*, 11-12, 1982.

• *Tipărituri târgoviștene în județul Mureș*. În: *Marisia*, 13-14, 1984.

• *Județul Mureș în circuitul de valori bibliophile din Patrimoniul Cultural Național: Circulația cărții vechi românești - mesager al unității naționale*. În: *Steaua roșie*, 25 mai 1985.

• *Mărturia cărților reghinene*. În: *Reghinul Cultural*, 1, 1987.

• *Mărturia istorice*. În: *Steaua roșie*, 17 oct. 1987, p. 3.

• *Cartea veche românească provenită din centrele tipografice ale vremii (1643-1750)*. În: *Îndrumătorul Pastoral*, 1, 9, 1988.

• *La Albești: Un nou exemplar din Cazania lui Varlaam*. În: *Steaua roșie*, 10 dec. 1988, p. 3.

• *Cartea veche românească pe teritoriul județului Mureș (II)*. În: *Steaua roșie*, 26 aug. 1989, p. 3.

• *Cartea românească de învățătură (Iași, 1643) în zona Reghinului*. În: *Reghinul Cultural*, 2, 1989.

• *Cartea veche românească din sec. XV-XVII-lea în Arhiepiscopia Sibiului / Doina Braicu, Vasile Bunea (Recenzie)*. În: *Marisia*, 10, TgM, 1990.

• *Cărți vechi românești la Chiheru de Jos și Chiheru de Sus (II)*. În: *Cuvântul liber*, 17 aug. 1990.

• *Expoziția Arta veche românească (icoane și cărți)*. În: *Vatra*, 10, 1990; *Cuvântul liber*, 13 sept. 1990.

• *Miorița, o variantă transilvană din sec. al XVIII-lea*. În: *Manuscriptum*, 2-4, 1991.

• *Doi copiști de manuscrise de pe Valea Nirajului: Diacul Toader de Odrihei și Toader Popovici de la Șardu Nirajului*. În: *Cuvântul liber*, 21 febr. 1992, p. 4.

• *Un manuscris folcloric de la sfârșitul sec. al XVIII-lea a lui Ioan Șincai*. În: *Școala Ardeleană*, TgM, 2, 3, 1992, p. 6-8.

• *350 de ani de la tipărirea Cazaniei lui Varlaam (Iași, 1643)*. În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 1993.

• *Cartea veche românească pe Valea Beicii*. În: *Marisia*, 23-24, 1994.

• *Preoți mureșeni, slujitori ai cărții, bisericii și neamului - însemnări pe carte veche românească*. În: *Reghinul Cultural*, 3, 1994.

• *Cronica preotului Teodor Tolan din Murgești, privind desfășurarea revoluției din 1848-49*. În: *Jurnalul de Mureș*, 1995, nr. 38, p. 7.

• *Istorie vie în cartea românească din Scaunul Mureș*. În: *Jurnalul de Mureș*, 1995, nr. 35, 36, 37, p. 7.

• *Cartea românească în Scaunul Mureșului*. În: *Angustia*, 1, Sf. Gheorghe, 1996.

• *Pe Mureș și pe Târnavă - manuscris folcloric de la începutul sec. al XIX-lea*. În: *Marisia*, 25, 1996.

• *Ierarhii bisericii ortodoxe consemnați pe filele cărții vechi românești din județul Mureș*. În: *Angustia*, 2, Sf. Gheorghe, 1997.

• *Preotul Vasile Rotaru din Sângeorgiu de Pădure (II)*. În: *Cuvântul liber*, 17 mart. 1998, p. 7.

• *Documente inedite referitoare la anul 1848-1849 pe Valea Mureșului Superior și a Gurghiului*. În: *Marisia*, 26, 2000.

• *Mănăstirea Hodac*. În: *Reghinul Cultural*, 4, 2000.

• *Popa Pătru din Hodac (1695-1727), restituit de protopopul Țirgu-Mureșului, Partenie Trombițaș*. În: *Îndrumătorul Pastoral*, 2000.

• *Prima culegere de folclor românesc, din 1794, a lui Ioan Șincai*. În: *Marisia*, 26, 2000.

• *Documente inedite referitoare la protopopul Reghinului, Zaharia Matei*. În: *Reghinul Cultural*, 5, 2001.

• *Expoziția: Valori ale vieții spirituale mureșene (icoane și cărți)*. În: *Cuvântul liber*, 5 iun. 2001, p. 6.

• *Expoziția „Valori ale spiritualității românești: Cazania lui Varlaam” (II)*. În: *Cuvântul liber*, 19 iun. 2001, p. 6.

• *Martirul Vasile Pop (II)*. În: *Cuvântul liber*, 21 aug. 2001, p. 4.

- *Memoriile scrise de protopopul Partenie Trombitaş, în anii 1851-1952 pentru apărarea bisericii ortodoxe din Scaunul Mureş.* În: *Angustia*, 6, 2001.
- *Numirea lui Gheorghe Maior, ca protopop al Gurghiului în 1759.* În: *Reghinul Cultural*, 6, 2002.
- *Preocupările lui Aurel Filimon privind cărțile apocrife și literatura bogomilică.* În: *Marisia*, 27, 2002.
- *Vizita episcopului Andrei Șaguna în biserița de lemn din Tg.Mureş.* În: *Anuarul AAM*, 1, 2002; *Credința ortodoxă*, Alba Iulia, 2002.
- *Cărți vechi românești călătoare. Popa Grigore „Namesnicul” neuniților-colportor de carte.* În: *Reghinul Cultural*, 7, 2003.
- *Cartea - arma românilor ardeleni.* În: *Libraria, Anuar*, 2, 2003.
- *Ioan Șincai, Cronica versificată de pe Rin.* În: *Libraria*, 3, 2004.
- *Protopopul Nicolae Ghiaja din Paloș.* În: *Angustia*, 10, Sf. Gheorghe, 2006.
- *Patimile preotului Ioan Brândușe din Daneș în anul 1849.* În: *Angustia*, 11, 2007.
- *Preocupări ale protopopului Petru Maior pentru înzestrarea bisericilor cu cărți necesare săvârșirii serviciului religios.* În: *Satu Mare. Studii și comunicări. Seria istorie-etnografie-artă*, 25, 2, 2008.
- *Preotul Nicolae Stoicovici din Jacu și frații săi - răsplata primită pentru devotamentul lor în revoluția de la 1848-1849.* În: *Angustia*, 13, Sf. Gheorghe, 2009.
- *Ceasloave blâjene (1751-1753).* În: *Libraria*, 7, 2008.
- *Circulația Noului Testament (Alba Iulia, 1648) în județul Mureş.* În: *Libraria*, 9, 2010, p. 128-142.

Referințe:

- *Cel mai albastru cer: [reportaje]* / Valentin Borda. - București: Editura Eminescu, 1990. - 212 p.
- *Circulația cărții vechi bucureștene în Transilvania* / Ioana Cristache-Panait. - București: Biblioteca Bucureștilor, 1998.
- *ASTRA redescoperă „Oameni, locuri și fapte”* / D.T. În: *Cuvântul liber*, An 20, nr. 85 (4763), 2 mai 2008, p. 1.
- *Pierdut patrimoniul, găsitului responsabilitate veșnică* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 30 iul.-5 aug. 2007, p. A4-A5, 2 foto.
- *Patrimoniul de după gratii* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 21-27 mai 2007, p. A3, 1 foto.

MINEA, Grigore, sculptor; n. 31 mai, 1939, TgM.

Studii: IAP „Nicolae Grigorescu” București (1964) cu B. Caragea și A. Sobotka. Debutază la București (1964) cu compoziția *Victorie*. Participă la expoziții anuale de stat și expoziții de grup în țară și străinătate. Expoziții personale: București (1967, 1971-2011). Lucrează sculptură de mici și mari dimensiuni, portrete și compoziții modelate viguros, în piatră sau bronz (*Victorie, Himeră*). Este coaut. al logoului FIJET România, din bronz aurit. Membru UAP, preș. secția sculptură.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.

MIRCEA, Artimon Mihail, prof.; n. 8 nov. 1943, Deda, MS. Studii: Fac. de Filologie-Istorie, IPed.

TgM (1970); Fac. de Istorie Filosofie, UBB, CjN (1974). Curs de perfecționare activiști culturali (1978); program de conducere instituții de spectacole (1986); cursuri de inițiere, perfecționare și management în biblioteconomie (1987, 1989, 1991); atestat traducător franceză - română (1978); atestat ca ziarist profesionist (1980). Cadru didactic suplinitor, șc. gen. din jud. MS (1963-1968); muzeograf, Muzeul Etnografic Reghin (1968-1971); inspector așezăminte culturale, CCJM (1974-1981); dir., Ansamblul Artistic „Mureșul” TgM (1981-1986); bibliotecar, șef serviciu, BJM (1986-2008); cadru didactic asoc., UPM, TgM; UDC, TgM. Publică numeroase studii și articole pe teme de istorie culturală, etnografie, folclor, personalități mureșene în publicațiile: *Vatra, Școala Ardeleană, Angustia, Analele Universității „Dimitrie Cantemir” (seria științe sociale), Libraria, Cuvântul liber, 24 de ore mureșene. Țara Fagilor* - almanah al românilor nord-bucovineni (pentru numerele 1 - 7, 1992 - 1998). Red., corect. la periodice mureșene: *Eminesciana* (1990); *Transilvania străbună* (1991); *Școala Ardeleană* (1991); *Hristos a înviat!* (1992); *Stâna* (1993); *Orașul - ediție specială* (1996); secretar de red. la periodicele: *Pro iure* (1995); *Curentul Juridic* (1997 - 2004); *Libraria* (2002).

Coautor a unor schițe monografice, caiete documentare despre: Crăiești, Deda, Morești, Sărmașu, Șăușa, Ungheni, Voiniceni (1990-2000). *Obârșii - fișe de etnografie și folclor*, serial radiofonic la Radio TgM (1980 - 1985); *La izvor de apă lină* - serial radiofonic pe teme de cultură populară, Radio TgM (1990 - 1995). Membru ANBPR, filiala MS; FABR, secretar, filiala MS; Soc. de Științe Istorice din România - Filiala MS. Activități pe tărâm civic, cultural, social sau politic: *Tradiție și continuitate cultural - istorică pe Valea Superioară a Mureșului* (în grupul de inițiativă, 1987); *Șezătorile literar-artistice „Eminesciana” și „Porni Luceafărul”*, din 1987 și în continuare; membru fondator al Uniunii Culturale „Vatra Românească” (1990); secretar al Uniunii Naționale „Vatra Românească” (1990-1992); membru fondator și secretar al Fundației Culturale „Școala Ardeleană”; membru fondator al Fundației Culturale „Vasile Netea”; secretar al fundației; a susținut cursuri de biblioteconomie și cultură populară la Univ. Populară din TgM. Distincții: Evidențiat în Munca Culturală de Masă, 1982, 1988; Diploma de Onoare a Cons. Culturii și Educației Socialiste, 1988; Medalia „Meritul Cultural” cls. a III-a, Categoria A - Literatura, 2004.

Lucrări publicate:

- *Ansamblul artistic Mureșul - un sfert de veac de activitate.* - TgM, 1982.
- **în colaborare:**
- *Peste Mureș, peste râu* / Pavel Tornea. - Pref.: Mihail Art. Mircea. - TgM, 1978.
- *Un om pentru Târgu-Mureș: Emil A. Dandea* / Ed. îngrijită de Mihail Art. Mircea. - TgM, 1995.
- *Dandea Emil A., Politică și administrație* / Pref.: Mihail Art. Mircea. - TgM, 1996.
- *Sângeorgiu de Mureș* / Ilarie Gh. Opreș. - Pref.: Mihail Art. Mircea. - TgM, 1996.

- *Asta-i seară, seara sfântă: colinde* / Vasile Pop. - Pref.: Mihail Art. Mircea. - TgM, 1996.
 - *Județul Mureș: album*. - TgM, 1997 (autor al textului).
 - *Ion Chinezu - relief în posteritate* / Ed. îngrijită de Mihail Art. Mircea. - TgM, 1999.
 - *Petre A. Boțianu. Scrieri scocial-politice* / Ed. îngrijită de Mihail Art. Mircea. - TgM, 2002.
 - *Transilvania - Siebenburgen - Transylvania - ghid turistic*. - Oradea: Prochart, 2002 (colab.)
 - *Treci, dorule, Mureșul...* : *Folclor literar mureșean* / Pref.: Mihail Art. Mircea. - TgM: Ardealul, 2003. - 270 p.
 - *Deda - consemnări cultural - istorice* / Viorel Borșianu. - Pref.: Mihail Art. Mircea. - TgM, 2005.
- Studii și articole:**
- *În târgul de odinioară al Reghinului*. În: *Reghinul cultural*, 2, 1990.
 - *De vorbă cu Ion Vlasiu*, În: *Școala Ardeleană*, TgM, 2, 1991.
 - *Aurelian Borșianu*. În: *Reghinul Cultural*, 3, 1994.
 - *Contribuția lui Aurelian Borșianu la Arhiva fonografică a lui G. Breazul*. În: *Analele Univ. „Dimitrie Cantemir”*, seria Litere, 1998.
 - *Petre A. Boțianu - exponent al intereselor patrimoniale ale obștilor unor așezări de la poalele Călimanilor*. În: *Angustia*, 5, 2000, Sf. Gheorghe.
 - *Constantin Mihu. Un maestru al artei fotografice*. În: *Cuvântul liber*, 27 sept. 2002, p. 7.
 - *O istorie politică „recentă” a Europei Răsăritene*. În: *24 ore mureșene*, 22 mart. 2003, p. 6.
 - *Doamnei Georgeta Buda - con grazie. Biblioteca - o alternativă a vocației didactice*. În: *Libraria*, 4, 2005, p. 273-275.
 - *Lumea cărților și vocația plastică - In memoriam Elena Ispas*. În: *Bibliotheca Marisiana*, nr. 2, 2006, p. 31.
 - *Cu recunoștință, despre oameni și cărți*. În: *Monitorul Primăriei Tîrgu- Mureș*, nr. 16 mai 2006, p. 6.
 - *„Un parteneriat benefic: Biblioteca și școala.”* În: *Cuvântul liber*, 7 apr. 2007.
 - *Monografia Pavel Vasici* În: *Cuvântul liber*, 18 dec. 2008, p. 1, 3, 1 foto.

Referințe:

- *„Philobiblon mureșean”* / Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 9 dec. 2000, p. 12.
- *Decret privind conferirea unor decorații* / Președintele României, Ion Iliescu. În: *Monitorul Oficial al României*. Partea I, 172, nr. 1177, 13 dec. 2004, p. 7-9.
- *Reuniune aniversară la Palatul Culturii, „Basarabie română...”* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, 29 mart. 2005, p. 2.
- *30 de ani de pictură* / Eugenia Kiss. În: *Zi de zi*, 11 oct. 2005, p. 6.
- *Sărbătoarea împlinirii a 90 de ani de la înfăptuirea statului național unitar român* / Prof. Alexandru Ciubică. În: *Cuvântul Liber*, 3 dec. 2008, p. 6.
- *Un secol de la nașterea lui Grigore C. Moisil marcat de Biblioteca Județeană Mureș* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 11 ian. 2006, p. 1.
- *Calea spirituală Tîrgu-Mureș - Cernăuți* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 9 dec. 2006, p. 4, 3 foto.
- *Dor de Eminescu* / Aurora Stănescu. În: *24 ore mureșene*, 12 ian. 2007, p. 2.
- *Vasile Pârvan, efigia și opera*. În: *Punctul*, 1-7 oct. 2007, p. A14, 1 foto.
- *Surzenia unor monoloage din bibliotecă* / Cătălin Hegheș. În: *Punctul*, 4-10 febr. 2008, p. 1-3.
- *Să îl sărbătorim pe Mihai Eminescu!* / Alexandra Cristescu. În:

Cuvântul liber, 15 ian. 2008, p. 1.

• „*Porni Luceafărul...*” / Alexandra Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 16 ian. 2008, p. 3.

• „*Porni Luceafărul...*” - *Ediția a XXII-a* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 17 ian. 2008, p. 1-4.

MIRCEA, Leon, bibliotecar, om de cultură; n. 24

sept. 1921, Pietriș, com. Deda, MS - m. 2 iun. 1995, Pietriș, MS. Studii: Șc. prim. în satul natal; cursuri de bibliotecar la București (1955). Referent cultural pentru plasa Deda; transferat la Secțiunea culturală a Comitetului Provizoriu MS ca îndrumător cultural; devine bibliotecar voluntar al Casei de Cultură din Reghin (1950). Autodidact, perseverent, a creat baza materială a actualei Bibliotecii Mun. „Petru Maior”; a introdus în bibliotecă normele internaționale de catalogare și clasificare zecimală universală; introduce accesul liber la raft pentru cititori (1964); instituie secția pentru copii, organizează sală de lectură cu fond de referință, constituie un fond de carte anterioară anului 1950; a cules memorii de la participanți la MAN de la Alba Iulia; au fost cercetate date din bibliotecile din TgM, SB, CjN, Alba Iulia, a alcătuit 20 de albume cu imagini și facsimile privitoare la Reghin, documente cu privire la istoria locală; era înconjurat de numeroși prieteni și colab. din rândul unor personalități din județ și țară.

Studii și articole:

• *Munca Bibliotecii raionale cu intelectualii*. În: *Steaua roșie*, 6 iul. 1957, p. 4.

Referințe:

- *O bibliotecă ce și-a înțeles pe deplin rolul* / Fülöp Kálmán. În: *Steaua roșie*, 29 aug. 1953, p. 3.
- *Bibliotecă și bibliotecari frunțași* / Atanasie Popa. În: *Steaua roșie*, 28 iun. 1958, p. 5.
- *La revedere, bibliotecă dragă!* / Dorin Borda. În: *Steaua roșie*, 11 oct. 1981, p. 3, 1 foto.
- *Mircea Leon și ctitoria sa* / Dimitrie Poptămaș. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002. - 319 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol.10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior.” - 2010, p. 43.

MITREA, Miron Tudor, politician; n. 8 aug.

1956, Sighișoara, MS. Studii: Fac. de Transporturi, IP București. A lucrat până în 1990 ca ing. la Întreprinderea de utilaj greu pentru construcții, Autobaza București. Membru fondator (1990) al Sindicatului Șoferilor din România, membru fondator al Confederației Frăția, prima Confederație Sindicală după 1989, inițiator al Comitetului Național Consultativ (Alfă, Frăția, CNSLR, 1991). Preș. Executiv al CNSLR Frăția (1990-1995), membru în Biroul Executiv al Confederației Internaționale a Sindicatelor Libere. Preș. PSD (1993-1994); vicepreș. PDSR (1995-1996); secretar general PSD (1996-1997); deputat parlamentar de Vrancea (1996-2000, 2004-2008); membru Birou Executiv Central, PSDR (1997-2000); vicepreș. PSD (2001); Ministrul Transporturilor, Construcțiilor și turismului

(2003-2004); vicepreș., secretar, chestor al Camerei Deputaților (1996-2000); membru al Biroului Permanent al Camerei Deputaților (2004-2008); senator PSD (2008-2012). Distincții: „Steaua României” în grad de Cavaler.

Referințe:

- *Personalități publice-politice 1992-1994: dicționar* / Editor Graziela Bărlă. - București: Holding Reporter, 1994, p. 135.
- *Personalități publice-politice 1995-1996* / București: Holding Reporter, 1996, p. 396.
- Baza de date BJM

MOCA Rudolf, actor; n. 2 dec. 1948, Iernut, MS.

Studii univ., prin derogare a MEC în 2002. Pregătire în mânăuirea păpușilor cu mari oameni de teatru: Sanda Diaconescu, Diana Rodica Davidescu, Berlogea, Jora, Silvestru, Peter Janos. Debut artistic la Teatrul de păpuși TgM, având primul regizor și mentor teatral pe Maria Mierluț, în „Balaurul Zuzu” din spectacolul „Plum-Plum și brigadierul Moustachon.” Personalitatea care i-a marcat viața artistică a fost actorul păpușar Peter Janos. Roluri: peste 600 în zeci de mii de spectacole: Cocoșul din *Punguța cu doi bani*; Sofronie din *Cârligate-n bârligate... un car de minte și un dram de noroc*; Spânul din *Harap Alb*; Dădaca din *Făt-Frumos cel năsos*; Lupul din *Capra cu trei iezi*; Ivan din *Ivan Turbincă* ș.a. Regizor de spectacole pentru teatru de păpuși la Teatrele din Baia-Mare și CjN; a tradus în lb. română piesa de teatru *Zurinka* de Alina Nelega, piesa *Ivan Turbincă* de Ion Creangă; a dramatizat și regizat 15 piese de teatru după metoda lui Augusto Boal de „teatru al opresaților,” în parteneriat cu ONG-uri din jud. MS, în vederea educării comunităților multietnice de acceptare a alterității și egalității umane. Regizează spectacole de „Teatru-Folcloric” la diferite ansambluri de cântece și jocuri țigănești din jud. MS; colab. cu organizațiile studenților romi, cu gimnaziile și lic., cu IȘJM în ideea promovării valorilor educative și a continuării studiilor de către tinerii romi. Emisiuni pentru romi la Studioul de Radio TgM: LACI-BAXT (Noroc Bun); realizează la Televiziunea TgM (ttm) emisiunea pentru educație civică și cultură romă: GYPSY SHOW; colaborează la cotidienele: *24 ore mureșene*, *Cuvântul liber*, *Punctul*, *Ziarul de Mureș*; participă ca partener la derularea unor proiecte de implementare a politicilor de educație civică, apărare a drepturilor omului, educație șc. sanitară-juridică și de respectarea legilor, alături de Inspectoratul Jud. de Poliție, Prefectura MS, Cons. Jud. MS, Salvați copii, PER., Liga Pro Europa și organizațiile romilor și ONG-urile cu activitate umanitară. Desfășoară cercetări etnofolclorice ale culturii tradiționale, orale a romilor, deținând un material documentar de orații, cântece vechi, practici magice și obiceiuri rome. Laureat cu premiul I și Titlul de laureat, individual sau cu colectivul artistic al secției române la diferite Festivaluri în țară și străinătate. Diploma de Excelență și Distincția „Fibula de la Suseni” (2003) acordate cetățenilor de onoare ai mun. TgM, pentru merite deosebite în promovarea culturii mureșene; Diploma de Excelență și titlul de onoare acordate de Fundația „Chakra,” pentru merite deosebite în promovarea culturii și educației romilor; „Cetățean de

Onoare” al orașului Iernut; Premiul ATM (Asoc. Oamenilor de Teatru și Muzică) pentru rolul Dădaca din peisa *Făt-Frumos cel năsos*; „Diplomă de Excelență” și titlul de Master, pentru întreaga activitate în domeniul creației artistice, din partea UNITER (2008).

Lucrări publicate:

- *O picătură de viață*. - CjN: AMM, 2007. - 72 p.

- în colaborare:

• *Surăsul crizantemei: Antologie a haiku-ului românesc* / [Antologator] Ioan Găbudean. - TgM: Ardealul, 2004. - 196 p.

Studii și articole:

• *Bun venit, domnule Florin Hajnal!*. În: *Cuvântul liber*, 31 iul. 2007, p. 6.

• *Târgul pepenilor - un pretext pentru petrecerea romilor*. În: *Cuvântul liber*, 30 aug. 2007, p. 3.

• „Roma Fest.” În: *Cuvântul liber*, 11 sept. 2007, p. 4.

Referințe:

- *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 105.
- *Sufletul din sufletul păpușii* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 17 febr. 2007, p. 2, 1 foto.
- *La Gornești, Cântece și dansuri țigănești* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 10 aug. 2007, p. 12.
- „O picătură de viață” - un gest de dăruire! / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 10 nov. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Cu Rudi la o „Mocca”* / Răzvan Cîrețaru. În: *Punctul*, 12-18 nov. 2007, p. A6-A7, 1 foto.
- *Anul editorial 2007. Frumos și liniștit l-am încheiat!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 4 ian. 2008, p. 1, 6.

MOCAN, Nicolas, Nicolae, artist plastic; n. 1958,

Târnăveni, MS. Studii: Absolvent al Șc. Naționale Superioare de Arte Frumoase (1983). Membru al unor asoc., precum Fundația „Taylor,” grupul Figurația Critică, Asoc. Salonul de toamnă, Casa Artiștilor. Se stabilește la Paris (1990), unde realizează eseuri picturale sau fotografice. Abordează în egală măsură gravura, desenul, ilustrația și uneori sculptura. Lucrările sale se regăsesc în colecții de stat sau private din Franța, SUA, Canada, Finlanda, Polonia, România, Israel, Anglia, Belgia, Japonia, Coreea de Sud, Spania. Expoziții: 1998: Bienala de artă contemporană, Montrouge; Galeria DM, Paris, Franța; Galeria Schemes, Lille; A 6-a bială de artă contemporană, Champigny sur Marne; 1999: Fundația Paul Picard, Insula Benador; Galeria Zafira, Paris; Salonul de toamnă, Paris; 2000: Galeria Kaléidoscope, Mission Viejo, Los Angeles, SUA; 2001: Expoziție de pictură, Reggio Emilia, Italia; Espace RDV, Aarhus, Danemarca; 2002: Galeria Whimsy Blue, New York, SUA; 2003: Expoziție de fotografie, Primăria arondismentului 15, Paris; Expoziția de pictură, Primăria arondismentului 15, Paris; Galeria S.E. Feinman, New York, SUA; 2004: Foaierul de Artă Contemporană, Istanbul, Turcia; Galeria White Elephant, Paris; Galeria Lorelei, Bruxelles, Belgia; Galeria Revel, New York, SUA; 2005: Galeria Modus, Paris, Franța; Galeria Aurora, New York, SUA; 2006: Galeria Leitner, Paris; Galeria MDH, New York, SUA; Salonul Nudului, Paris; Muzeul de Artă Contemporană, Arad; Simpozionul de pictură, Pöchlarn, Austria; 2007: Expoziție de pictură, Riedlingen, Germania; Galeria Barna, Barcelona,

Spania; Galeria Astarté, Paris; 2008: Bienala Miniaturilor, Czestochowa, Polonia; Expoziție de pictură, St. Pölten, Austria. Referințe: *Art actualités magazine*, Artension (Franța); *Final Cut* (Danemarca); *Idea* (Japonia).

Referințe:

- *Caricaturisti mureșeni* / Romeo Soare. TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 101, 283.
- internet: <http://www.nicolasmocan.com>.
- <http://www.mocan.skyblog.com>
- <http://nicolasmocan.canalblog.com>.
- mocan@clun-internet.fr.

MOGA, Iuliu, pr. gr.-cat., prof., pictor; n. 1 aug. 1906, Ocna Mureș, MS, azi AB - m. 4 iul. 1976, Blaj, AB. Studii: Șc. prim. în loc. natală (1913-1918); Șc. civilă de stat din Ocna Mureș (1918-1921); Șc. superioară de comerț din Cj (1921-1924). Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din Cj (1924-1928), licența în 1930; Academia teologică din Blaj (1931-1936); Col. „Pio Romeno” din Roma; Fac. de Teologie Catolică din Strasburg (1939-1942). Hirotonit pr. în 1933. Prof. la Lic. Comercial din TgM (1930); prof. suplinitor la Șc. comercială de băieți din Blaj, predă chimia. În această perioadă se inițiază în pictură. Întors în țară în 1942, inspectează învățământul religios din protopopiatele Arieș și Ocna MS; prof. de lb. italiană la Șc. normală de fete din Blaj (1943-1945); paroh al Parohiei gr.-cat. din Iași (1945-1948). În paralel cu munca didactică, desfășoară o bogată activitate artistică, fiind un pictor înzestrat în redarea portretelor, peisajelor și florilor. Unele dintre portretele sale au ajuns în Franța, Polonia, Ungaria, Cehoslovacia și Uniunea Sovietică.

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 190-191.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 276.

MOLDOVAN, Alexandru, învățător; n. 1883, Sîntu, MS - m. 1943, Reghin, MS. A studiat la TgM și la IPed. din Blaj (cursul I-III, 1901-1904) A funcționat un an la Șc. din Posmuș, jud. BN, apoi la Ierņuteni, unde se remarcă deopotrivă ca învățător și animator cultural. În 1907 conduce un cor al meseriașilor români din Reghin; apare ca interpret diletant în comedia lui Iosif Vulcan, *Sărăcie lucie*; învățător la șc. românească Reghin (1911), dir. al acesteia, conducând-o și după etatizarea ei în 1919. A activat în cadrul Reuniunii Învățătorilor Români și a Cercului Cultural XVI Reghin al învățătorilor din jud. MS, susținând prelegeri populare în diferite localități mureșene. Construiește șc. nouă pe strada M. Viteazu (1931); întemeiază alături de Ariton Popa, Soc. Culturală a Meseriașilor Români (1912); a dotat cu cărțile sale un Cabinet de lectură al Soc.; este secretarul ei; a înființat corul meseriașilor cu care a realizat numeroase programe artistice; a acordat sprijin Astei, al cărei membru era (1912); a participat cu formația corală la acțiuni organizate de Despărțământul Reghin; a îndeplinit și funcția de bibliotecar al despărțământului; a fost o perioadă deputat în cons. com. al orașului.

Referințe:

- *Alexandru Moldovan* / Grigore Ploesteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin : Biblioteca Orășenească, 1990 - p. 179-180.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploesteanu. -TgM: Editura Veritas, 2010, p. 583-584.
- *Dr. Eugen Nicoră și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Mureșul*, II, nr. 5, 1 febr. 1923.

MOLDOVAN, Andrei, episcop ortodox; n. 3 iul. 1885, Trapold (azi Apold), MS - m. 14 mart. 1963, Detroit, S.U.A. Studii: Gimnaziul inferior și Institutul Teologic-ped. din SB (1903-1906), Institutul Teologic din Arad (1907-1910). Pr. în Hendorf (azi Brădeni), SB (1911-1916); pr. militar în primul război mondial (1916-1918); pr. misionar în mai multe parohii românești din SUA (1923-1950), între care și cele din Gary-Indiana și Akron-Ohio; secretar al Episcopiei Ortodoxe Române din SUA (1939-1947). La 17 mai 1950, ales episcop de către un grup de pr. din SUA (tuns în monahism la mănăstirea Neamț, hirotonit arhieru la SB, la 12 nov. 1950); delegat la Consfătuirea panortodoxă de la Rodos (1961).

Referințe:

- *Dicționarul teologilor români* / Pr. dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 307.
- *Hirotonia și investitura P.S. Episcop Andrei Moldovan*. În: *BOR*, 68, 1950, nr. 11-12, p. 618-663.
- *Necrolog*. În: *BOR*, 71, 1963, nr. 3-4, p. 215-222.
- *Necrolog*. În: *MA*, 8, 1963, nr. 1-3, 7-9.

MOLDOVAN, Dimitrie, pr. ortodox, protopop, om politic; n. 1848, Oarba de MS, MS - m. 31 dec. 1922, Sighișoara, MS. Studii: Lic. rom.-cat. din TgM; Institutul Teologic din SB, secția teologie și ped. Învățător la Șc. prim. confesională ortodoxă din Sighișoara (1870-1872); pr. în Sighișoara (1872-1884); adm. protopresbiter al tractului Sighișoara; protopop definitiv (1895-1920). Membru al Despărțământului Sighișoara al Astei, preș. al acesteia (1904-1907); a susținut numeroase conferințe în diferite localități. A participat la MAN de la Alba Iulia. A fost ales vicepreș. și membru în delegația permanentă a PNL (1922). Distins cu „Coroana României” în grad de ofițer și Medalia „Răsplata muncii pentru biserică.”

Referințe:

- *Marea Unire de la Dec. 1918*. - București, 1943, p. 53.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 254-256.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 138-139.

MOLDOVAN, Emil, cadru didactic, critic de artă;

n. 8 apr. 1978, Reghin, MS - m. nov. 2009. Studii: Lic. de Artă, București (1993-1997); Fac. de Filologie-Istorie, Univ. „1 Dec. 1918” Alba Iulia (1998-2002); bursă Erasmus Germania (2001); masterat, specializarea arheologie pre și protoistorică (2002-2004). Dr. în arte vizuale cu teza:

Metaforă plastică și simbol la originile artei românești, Fac. de Arte Plastice, Univ. de Vest Timișoara (2007). Anticar, Librăria Noi Tm (2002); laborant, Fac. de Arte Plastice, Univ. Tm (2004-2007); asist. cercet. în grantul CNCISIS, dir. de proiect Alexandra Titu, Centrul Creației în Arte Plastice, Univ. de Vest Tm (2005); preparator univ. la Fac. de Arte Plastice, Univ. de Vest Tm (2007-2009). Participă la șantierele arheologice: Șeușa, La cărarea morii (2000); Sibiușeni, Deasupra satului (2000); Alba Iulia, str. Munteniei (2001); Ardeu-Cetățeaua (2002). Participă cu lucrări de grafică la Festivalul Utopii Contemporane (2005); Salonul anual de artă (2006). Distincții: „Diplomă de Excelență” pentru debut în critica de artă, acordată de UAP, Filiala Arad (2007); Premiul de „Excelență pentru Tânăr Cercet.” acordat de Univ. de Vest Tm (2008).

Studii publicate:

- *Bogomilismul și manifestările sale în spațiul românesc*. În: *Buletinul Cercurilor Științifice Studentești*, Alba Iulia, 6, 2000, p. 103-106.
- *Referire la practicarea excarnației în preistoria românească. Privire specială asupra bronzului timpuriu sud-vest transilvănean*. În: *Marisia*, 27, 2003, p. 487-495.
- *Trepanația craniană în culturi preistorice din Transilvania*. În: *Buletinul Cercurilor Științifice Studentești*, Alba Iulia, 9, 2003, p. 5-23.
- *Cimitirul evreiesc din Reghin*. În: *Reghinul cultural*, 7, 2003, p.95-104.
- *Un ritual funerar insolit practicat în trecut de populațiile din spațiul românesc*. În: *Omagiu profesorului Ioan Andrițoiu cu prilejul împlinirii a 65 de ani, Studii și cercetări arheologice*. - Alba Iulia: Ed. ALTIP, 2005, p. 185-204.
- *Descoperiri aparținând culturii Coțofeni la Reghin - Ierņuțeni (jud. Mureș)*. În: *Revista Bistriței*, Bistrița, 2006, p. 51-69.
- *Obiecte preistorice descoperite în preajma orașului Reghin (jud. Mureș)*. În: *Marisia*, 28, 2006, p. 25-33.
- *Dispozitivul pivotant de la Deda (jud. Mureș) pentru confecționarea ceramică din suluri de lut*. În: *Apulum*, 43/1, Alba Iulia, 2006, p. 403-424.

Referințe:

- *Emil Moldovan (1978-2009)* / Alexandra Titu. În: *Reghinul cultural: Studii și articole*. - Vol. 10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2010, p. 503-504.
- <http://moldovanemil.ro>

MOLDOVAN, George, sculptor; n. 3 ian. 1975.

Absolvent al AAV „Ion Andreescu” CjN, Secția sculptură (1998), prof. Eugen Gocan. Membru stagiar al UAPR (2001). Expoziții personale: TgM, Galeria UAP (2003); Sf. Gheorghe, Galeria UAP (2003); Arcuș, Centrul Cultural (2004). Expoziții de grup: CjN, Galeria UAP (1995); CjN (1997); TgM, Galeria UAP (1997); Bienala Dantesca, Ravenna, Italia (1998, 2003); Sf. Gheorghe, „Lábas ház” (2003); București, Galeria Assamblage (2003).

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 96.

MOLDOVAN, Gheorghe, bibliotecar - arhivist,

prof.; n. 25 ian. 1950, Filpișul Mic. com. Breaza, MS. Studii: Lic. „Petru Maior” Reghin (1965-1969); Șc. postlic. de biblioteconomie, București (1971-1973); Fac. de Litere și Arte, specializarea biblioteconomie - arhivistică, Univ. „Lucian Blaga” SB (2001-2005) și Lb. și literatura română - bibliologie și biblioteconomie (2005-2008); masterat de trei semestre în domeniul studiilor europene de adm. publică (2010). Bibliotecar al Bibliotecii Mun. Târnăveni (1973-), iar din 1980 dir. al instituției. Participă la Sesiunea Națională de comunicări șt. în biblioteconomie *Lumina slovei*, 2005 SB. Publică articole în revista *Biblioteca* (2002, 2005-2007); *Cuvântul liber*, 24 ore mureșene (2003-2007), *Népújság*. Diplomă acordată în cadrul Festivalului „Lucian Blaga,” ed. a VII-a (200), TgM, din partea Uniunii Scriitorilor din România

Lucrări publicate:

- *Ghidul Bibliotecii Municipale Târnăveni*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2002.
- *Biblioteca Municipală Târnăveni: Studiu monografic*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005. - 200 p.

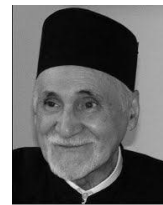
Articole:

- *Biblioteca publică și lectura la români (I)*. În: *24 ore mureșene*, 13 mart. 2007, p. 4.
- *Biblioteca publică și lectura la români (II)*. În: *24 ore mureșene*, 20 mart. 2007, p. 4, 1 foto.
- *Carte veche românească în zona Târnăveniului*. În: *24 ore mureșene*, 17 apr. 2007, p. 4, 1 foto.
- *Difuzarea cărților în trecut*. În: *24 ore mureșene*, 27 mart. 2007, p. 4.
- *Circulația vechilor cărți românești*. În: *24 ore mureșene*, 3 apr. 2007, p. 4, 1 foto.

Referințe:

- *Ghidul bibliotecilor din România*. - București, 1996.
- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 162.
- *Istoria unei biblioteci municipale* / Grupaj realizat: Emil Vasilescu. În: *Biblioteca*, București, nr. 4, 2006.
- *Războiul bibliotecarului cu primarul Popa* / Ioan Korpoș. În: *Punctul*, 9-15 ian. 2006, p. D4, 1 foto.

MOLDOVAN, Ilie, pr., prof. de teologie; n. 18

mai 1928, Albești, MS - m. febr. 2012. Studii: Lic. teoretic din Sighișoara (1939-1947); Fac. de Agronomie din Cj (1947-1952); Institutul Teologic Univ. la Cj (1950-1952) și SB (1953-1955); studii de drd. la Institutul Teologic din București (1964-1968). Dr. în teologie, București (1974). Ing. agronom (1953-1955); pr. paroh în Lisa, protopopiatul Făgăraș (1955-1970) și Daneș, protopopiatul Sighișoara (1970-1976); spiritual II (asist.) în febr. - sept. 1976, apoi spiritual I (conf.) la Institutul Teologic din București (1976-1983); suplinitor al Catedrei de Teologie Dogmatică și Simbolică (1980-1983) la același Institut; prof. titular la

catedra de Morală de la Institutul Teologic din SB (1983-1998); iconom stavrofor (1985). Publică în: *Studii Teologice*, București; *Mitropolia Ardealului*, SB; *Ortodoxia*; *Glasul Bisericii*, București; *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași; *Biserica Ortodoxă Română*; *Mitropolia Banatului*; *Telegraful Român*, *Îndrumătorul bisericesc*.

Lucrări publicate:

- *Iubirea taina căsătoriei*. - Alba Iulia, 1996. - 256 p.
- *Adevărul și frumusețea căsătoriei*. - Alba Iulia, 1996. - 256 p.
- *Credința strămoșească în fața ofensivei antihristice sectare (Beiuș)*. - 1998. - 436 p.
- *Adevăr și preamărire în Ortodoxie. Indreptar de texte scripturistice comentate în vederea apărării liturgice a dreptei credințe*. - Valea Plopului, 1999.
- *Adolescența- preludiu la poemul iubirii curate*. - CjN, 2001. - 351 p.
- *Adolescența, preludiu la poemul iubirii curate. Viața intimă a elevului de liceu în perspectiva educației creștine ortodoxe*. Ed. a 2-a. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2005. - 358 p.
- **în colaborare:**
 - *Etnicitate și autonomie bisericească. Considerații de ordin teologic-moral*. În: *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*. - București, 1987, p. 234-267.
 - *Cărțile de slujbă transilvănene, factor de unitate națională*. În: *Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă*. - SB, 1988, p. 222-245.
 - *Trăirea lui Dumnezeu în ortodoxie (1993) / Dumitru Stăniloae; prefață de pr. prof. Ilie Moldovan; antologie, studiu introductiv și note de Sandu Frunză*. - CjN: Dacia, 1993. - 248 p.
 - *Trăirea lui Dumnezeu în ortodoxie / Dumitru Stăniloae; prefață de pr. prof. Ilie Moldovan*. - Ed. a 2-a - CjN: Dacia, 2000. - 214 p.
 - *Ecouri liturgice din etnogeneza românilor. Colinda creștină din sudul Transilvaniei (colab. Vasile Bebeșelea Sterp)*. - SB: Editura Univ. „Lucian Blaga,” 2006. - 133 p.
- **Studii și articole:**
 - *Raportul dintre Isus Hristos și Sfântul Duh după epistola a II-a către Corinteni, III, I-IV, 6*. În: *Studii Teologice*, București, 19, nr. 3-4.
 - *Teologia Sfântului Duh după Catehezele Sfântului Simeon Noul Teolog*. În: *Studii Teologice*, București, nr. 7-8, 1967, p. 418-431.
 - *Teologia Învierii în opera Sfântului Maxim Mărturisitorul*. În: *Studii Teologice*, București, 20, nr. 7-8, 1968, p. 512-527.
 - *Aspectul hristologic și pnevmatologic după Sfântul Ioan Gură de Aur*. În: *Studii Teologice*, București, 20, nr. 9-10, 1968, p. 708-721.
 - *Învățătură despre Sfântul Duh în Ortodoxie și preocupările ecumenice contemporane*. Teză de doctorat. În: *Mitropolia Ardealului*, 18, nr. 7-8, 1973, p. 662-862.
 - *Noțiunea de iertare în soteriologia ortodoxă și actualitatea ei ecumenică*. În: *Ortodoxia*, 26, nr. 2, 1974, p. 250-261.

- *Canoanele și raportul lor cu revelația divină*. În: *Ortodoxia*, 28, nr. 2, 1976, p. 365-373 (și în *MB*, 28, nr. 1-3, p. 101-114).
- *Învățătura paulină cu privire la Taina lui Hristos și implicațiile ei ecumenice*. În: *Ortodoxia*, 26, nr. 1, 1977, p. 47-71.
- *Pregătirea morală pentru primirea Sfintelor Taine*. În: *Glasul Bisericii*, București, 37, nr. 3-4, 1978, p. 235-244.
- *Sfântul Duh și dialogul ecumenic teologic*. În: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, Iași, 55, nr. 1-2, 1979, p. 30-48.
- *Natura și harul în gândirea teologică a Sfântului Vasile cel Mare*. În: *Ortodoxia*, 31, nr. 1, 1979, p. 75-89.
- *Semnificația și responsabilitatea slujirii preoțești după Sfântul Apostol Pavel*. În: *Ortodoxia*, 31, nr. 2, 1979, p. 268-293.
- *Sensul duhovnicesc al înțelegerii Sfintei Scripturi în concepția teologică a Sfântului Vasile cel Mare*. În: *Glasul Bisericii*, 38, nr. 7-8, 1979, p. 710-724.
- *Cinstirea Sfintelor moaște în Biserica Ortodoxă*. În: *Ortodoxia*, nr. 1, 1980, p. 120-136.
- *Cunoașterea Sfintei Scripturi după învățatura ortodoxă*. În: *Ortodoxia*, nr. 2, 1980, p. 242-262.
- *Învățătura Sfintei Scripturi despre Preacurata Fecioară Maria și implicațiile ei religios-morale*. În: *Ortodoxia*, nr. 3, 1980, p. 469-491.
- *Rolul Mărturisirii de credință în transmiterea și actualizarea revelației divine*. În: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, nr. 6-8, 1980, p. 440-448.
- *Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religios-morale în parohie*. În: *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 11-12, 1980, p. 1144-1158.
- *Milenarismul*. În: *Glasul Bisericii*, București, 40, nr. 1-2, 1981, p. 129-150.
- *Semnificația sărbătorii Duminicii*. În: *Ortodoxia*, 33, nr. 3, 1981, p. 136-155.
- *Învățătura unitară despre Sfântul Duh și despre Biserica exprimată în simbolul de credință la Sinodul al doilea ecumenic (381)*. În: *Ortodoxia*, 33, nr. 3, 1981, p. 409-432.
- *Aspecte ale revelației divine în perspectiva dialogului ecumenic*. În: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, 58, nr. 4-6, 1981, p. 237-253.
- *Sfânta Liturghie ca icoană a împărăției lui Dumnezeu și însemnătatea ei în viața religios-morală a creștinului ortodox*. În: *Ortodoxia*, 34, nr. 1, 1982, p. 99-120.
- *Sensul închinării creștinului în semnul sfintei cruci*. În: *Ortodoxia*, 34, nr. 2, 1982, p. 215-229.
- *Temeiuri scripturistice ale închinării în sfânta biserică*. În: *Ortodoxia*, nr. 3, 1982, p. 423-450.
- *Preotul duhovnic și darul iertării păcatelor*. În: *Ortodoxia*, 34, nr. 4, 1982, p. 570-585.
- *Isus Hristos - principiul absolut al unității creștine*. În: *Ortodoxia*, nr. 1, 1983, p. 118-145.
- *Învățătura despre energiile divine necreate în preocupările ecumenice contemporane*. În: *Mitropolia Banatului*, nr. 3-4, 1983, p. 132-154.
- *Isus Hristos viața lumii. Viața religioasă autentic creștină ca temă de discuție ecumenică*. În: *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, 59, nr. 4-6, 1983, p. 167-191.

Referințe:

- *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986* / Pr. prof. Mircea Păcurariu. p. 371-373.
- *Dicționarul teologilor români* / preot prof.dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.; Ed. a 2-a. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 307.
- *Dialog al vremii cu memoria. Slujind Domnului și poporului Său, la începutul mileniului al III-lea* / † Andrei Andreicuț. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2009, p. 236-246.
- *Glasul Bisericii*, 36, nr. 1-3, 1977, p. 146-147.
- *Studii Teologice*, București, 34, nr. 1-2, 1982, p. 127.

MOLDOVAN, Isaia, pr., om politic, publicist; n. 1818, Sîmpaul, MS - m. 6 febr. 1900, Chirileu, MS. A frecventat trei cls. normale la călugării franciscani din TgM (1828-1830); Gimnaziul rom.-cat. din TgM (1830-1835); Lic. din Blaj, urmând cls. de filosofie și fizică, prof. George Barițiu (1835-1837); Seminarul din Blaj (1837-1840), având prof. pe Iosif Pop și Timotei Cipariu. În 1841 primește parohia din Chirileu. Avea strânse legături cu canceliștii de la Tabla Regească din TgM; participă la adunările naționale de la Blaj (1848). Ia parte activă la Revoluția de la 1848; luptă pentru libertatea națională. Pentru a nu fi prins, își începe peregrinările transilvane (1848-1849: Bord, Mediaș, Șeica Mică, Blaj, Grind Cristur, Cetatea de Baltă, Bobohalma, Silea, Bichiș, satul Conciș, SB, Alba Iulia, Orăștie, Sebeș, Deva, Târnăveni, Ceuaș, Chirileu). Spre sfârșitul vieții își scrie memoriile *Din întâmplările vieții*, pe care le publică în *Gazeta Transilvaniei* (1898 și 1899). Tot în acest periodic publică articole, corespondențe cu o deosebită valoare culturală și istorică pentru meleagurile mureșene.

Referințe:

- *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973, p. 131.
- *Revoluția Română de la 1848* / Apostol Stan. - București: Albatros, 1992. - 500 p.
- *Memorialistica revoluției de la 1848 în Transilvania*. - Cj: Dacia, 1998, p.126-127.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM, Ardealul, 2006, p. 120-126.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 407-420.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri*. - TgM: Veritas, 2011, p. 76.
- *Isaia Moldovan elev la Vasarheiu [Memorii]*. În: *Cuvântul liber*, 2 iul. 1993, p. 3.
- *Isaia Moldovan - Un document inedit*. În: *Marisia*, 26, 2000, p. 381-382.

MOLDOVAN, Iuliu, artist plastic, n. 30 aug.

1956, Târnăveni, MS. Studii: Academia de Artă București, Fac. de Arte Decorative și Design, profilul Arte plastice și decorative, specializarea Artă murală (6 ani). Membru al UAPR din 2006. Este „creator de șc. nouă” prin înființarea Atelierului de Artă Plastică „A96,” unde se pregătesc tineri artiști din orașul Târnăveni. Expoziții de grup: Expoziția itinerantă „România salută Europa” (Austria, Suedia, Germania, Belgia, Franța); Expoziție republicană de pictură, Teatrul Național București (1990); Expoziția „Filocalia,” Muzeul de Istorie Națională, București (1991); Expoziție „16-22,” Galeria „Căminul Artei” etaj,

București (1991); Salonul Municipal de Pictură, Teatrul Național, București (1992); Proiectul pentru Monumentul „Martirii bisericii Gr.-cat. din România” (1993); Expoziție de diplomă, Teatrul Național, București (1994); Expoziție de grup sub egida „Toamna culturală franceză” Ronchin, Franța (1998). Lucrări în străinătate: Aachen, Germania, Șc. de Artă; Grenoble, Franța, Primăria orașului; Ronchin, Franța, Primăria orașului; Pohlheim, Germania, Primăria orașului. Colecții particulare: *Peisaj flamand* (marmură), Roma, Italia (1994); Icoane, Spania, Canada, SUA (1995); Parcul copiilor, Primăria Târnăveni (1996); Expoziția *Întoarcerea fiului risipitor* (1997). Atelier '96 Târnăveni: Expoziție de grup, Atelier '96” Târnăveni, *Răstignirea*, Atelier'96 (1997); *Orașul meu*, Atelier '96 Târnăveni (1998); Expoziție de pictură, Târnăveni (1999); Proiect și pictarea unei lucrări de artă monumentală *Zidul prieteniei*, 20mx7m, Târnăveni (2000); Expoziția Premiului pentru peisaj al Cons. European, Strassbourg (2001); Lucrare artă monumentală, moduli Centrul Cultural Francez, Târnăveni (2001); Restaurare Iconostas Biserica Gr.-Cat. „Sfinții Mihail și Gavril” Târnăveni (2003); Expoziție de icoane pe sticlă, Festivalul mondial al culturii Lille, Franța (2004); Expoziție Arnburg, Germania (2004); Expoziție personală *Arlechinul*, Casa Municipală de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (2005); Salonul de iarnă, Palatul Culturii, TgM (2005- 2008); Expoziție personală *Păsările și Criptograme*, Casa Municipală de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (2007); Salonul Artelor, Casa Municipală de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (2008); Expoziție de pictură: Primăria din Ronchin, Franța (2008). Restaurări: Biserica Mănăstire ortodoxă Plătărești, Ilfov; Biserica Greco-Catolică „Aquila” București; Conduc proiect și execuție lucrarea de artă monumentală *Istorie Transilvană*, 7mx2,50m, Târnăveni. Diplomă de Excelență din partea Rumänienhilfe für Siebenburgen e.v. Pohlheim Germania, pentru merite deosebite în munca de cooperare culturală între Germania și România.

Lucrări publicate:

- *Arta plastică târnăveană: Repere culturale*. - TgM: Editura Ardealul, 2008. - 330 p.

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană: Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 108, 289-290.
- *Expoziția care a uimit pe toată lumea* / Ioan Korpoș. În: *Punctul*, 3-9 apr. 2006, p. D7, 1 foto.

MOLDOVAN, Iulius, prof., dir. al BJM; n. 2 ian.

1937, Agrișu de Sus, BN - m. 13 febr. 2012, TgM. Absolvent al Fac. de Filologie, Cj. A fost o perioadă dir. al Lic. din Sârmaș, dir. al Teatrului Național TgM (1973-1976); inspector și preș. al Comitetului de Cultură și Artă; dir. al BJM (1980-1985); dir. al Teatrului Național din TgM (1985-1991); prof., Lic. „Alexandru Papiu Ilarian,” Grupul Șc. „Gh. Șincai.” A contribuit la creșterea colecțiilor și a personalului, la promovarea calitativă a acțiunilor de masă; la apariția unor lucrări ca *Personalități mureșene*, vol. 1-2; apariția revistei *Vatra*; dezvelirea

monumentului ecvestru „Avram Iancu”; în calitate de diriginte de șantier a supravegheat construcția Teatrului Național TgM, al cărui dir. a fost numit în toamna anului 1973.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani* / Prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan. - TgM: s.n., 1994. - 219 p.

• *Mureș: Monografie* / Coord.: Pavel Chiorean, Eugen Trâmbițaș, Kovács György, Iulius Moldovan; Autori: Aurel Lupu, Oliviu Marcu, Grigore Ploșteanu, Vasile Rus, Margareta Szilágyi, Ecaterina Szurkos, Ioan Șoneriu. - București: Editura Sport-Turism, 1980. - 299 p.

• „Trecut-au anii....” În: *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 225-226.

Studii și articole:

• *Oameni care au fost: Romulus Feneș*. În: *Cuvântul liber*, 29 febr. 2008, p. 2.

Referințe:

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 95, 110, 182, 225-226.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 1. - TgM: Editura Nico, 2006.

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 179-203.

• *Dascăli „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p. 197-199.

• *Cartea - patrimoniu de suflet și minte al oamenilor* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 5 febr. 1983, p. 3.

• *Tradiție și actualitate în lectura publică* / Dimitrie Poptâmaș. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 118-124.

• *Dascăli mureșeni: Iulius Moldovan* / Dorin Borda, Ilarie Opreș. În: *Cuvântul liber*, 2 febr. 2006, p. 2, 1 foto.

MOLDOVAN, Liliana, bibliotecar, dir. al BJM

(2009); n. 7 febr. 1968, TgM. Studii: Fac. de Istorie și Filosofie a Umanului, UBB, CjN (1990-1995); masterat de Filozofie a Umanului, UBB, CjN (1995-1996); curs postuniv. *Management de bibliotecă*, Fac. de Științe Economice, Univ. de Vest, Tm (2004-2005); Certificat de absolvire a „Cursului de lb. engleză” la Institutul de învățământ la distanță EUROCOR; atestat în biblioteconomie - *Bazele biblioteconomiei* (1998); Diplomă de specializare în catalogare (2003). Bibliotecar, BJM, Secția Completare și Organizare a Colecțiilor (1996); șef serviciu Evidența, prelucrarea și dezvoltarea colecțiilor, BJM (din 2006); dir., BJM (16 mart. 2009 - 1 nov. 2009). Membră în Col. de red. al publicației *Libraria*, nr. 1/2002, nr. 2/2003, nr. 6/2007 și nr. 7/2008. Publică articole în ziarul local *24 ore mureșene*, rubrica bilunară *Pagina culturală*. Participă cu comunicări la Simpozionul național *200 de*

ani de lectură publică la Târgu Mureș, TgM (2002); Conferința Internațională *Biblioteca Publică și WEB 2.1*, Baia Mare (2009); Simpozionul Internațional *Cartea. România. Europa* (2009), comunicarea *Teoria și practica lecturii în lumina decantărilor bibliosofice moderne și contemporane*. Ia parte la instruirea bibliotecarilor din învățământ la solicitarea Casei Corpului Didactic, TgM. S-a implicat în procesul constituirii Bibliotecii „Ion Minulescu” din Nürnberg, Germania (2009). Articole publicate în: *Agenția de presă AȘII ROMÂNII*; red. șef adj. al revistei *Millenium*, Italia; red. șef al ziarului *Vocea Ta*, Nürnberg (2010). Distinsă cu „Diplomă de onoare” din partea Bibliotecii „Târgu Mureș” din Chișinău (2009).

Lucrări publicate:

• *Indiscreții în bibliotecă*. Antologie de studii și eseuri. - TgM, Nico, 2010. - 390 p.

• *Introducere în managementul serviciilor de bibliotecă*. - CjN: Dacia XXI, 2010. - 96 p.

• *Punerea pe gânduri: Interviuri*. - TgM: Nico, 2012.

- în colaborare:

• *BJM: Caiet documentar elaborat cu prilejul împlinirii a 200 de ani de lectură publică la TgM 1802-2002* / Red. Monica Avram. - TgM: BJM, 2002. - 38 p.

• *Lăstari de timp: versuri* / Ionela van Rees Zota; postfață de Liliana Moldovan. - Iași: Pim, 2009. - 139 p.

• *Reflecții despre carte, bibliotecă și lectură* / Dimitrie Poptâmaș. Cuvânt înainte de: Liliana Moldovan. - TgM, Editura Nico, 2009. - 186 p.

Studii și articole:

• *Valențele hermeneutice ale lecturii*. În: *Libraria: Anuar*, 1, 2002, p. 253-259.

• *Aspecte ale teoriei comunicării*. În: *Libraria, Anuar*, 2, 2003, p. 28-44.

• „Căutătorii.” *Istoria căutării continue a omului pentru a înțelege lumea sa*. În: *24 ore mureșene*, 10 mai 2003, p. 12, 1 foto.

• „Cititul și scrisul” - *cartea unei vieți*. În: *24 ore mureșene*, 17 mai 2003, p. 6.

• „Psihologia rugăciunii”. În: *24 ore mureșene*, 14 iun. 2003, p. 6.

• *Medalion - Alexis Carrel (1873-1944)*. În: *Cuvântul liber*, 25 iun. 2003, p. 7.

• „Adio, adio, patria mea cu î din i, cu â din a.” În: *24 ore mureșene*, 6-8 sept. 2003, p. 6.

• *Să vorbim despre sens cu Mihaela Sârbu și gânditorii pe care îi analizează*. În: *24 ore mureșene*, 29 oct. 2003, p. 8.

• „Eseuri de îndrăgostit” sau cum corupe dragostea un filosof. În: *24 ore mureșene*, 13-15 dec. 2003, p. 12.

• *Aspecte marcante ale managementului de bibliotecă identificate la Compartimentul de Completare a colecțiilor*. În: *Libraria, Anuar*, 4, 2005, p. 64-90.

• *Cultura organizațională, o paradigmă a secolului trecut, o realitate a zilelor noastre*. În: *Libraria, Anuar*, 5, 2006, p. 15-43.

• *Samuel Beckett, omagiat în „Palatul Artelor” din Tg-Mureș*. În: *24 ore mureșene*, 13-15 ian. 2007, p. 4, 1 foto.

• *Marketing și publicitate. Aspecte ale promovării serviciilor de bibliotecă*. În: *Libraria*, nr. 6 (2007), p. 185-205.

- *Semnal editorial „LIBRARIA: Studii și cercetări de bibliologie.” Anuar VI, Târgu-Mureș, 2007. În: Cuvântul liber, 7 iun. 2008, p. 2.*
 - *Biblioteca Națională din Malta: scurte dezvăluiri despre istoricul instituției, structura colecțiilor și specificul serviciilor oferite publicului cititor. În: Libraria, Anuar / BJM, 7, 2008, p. 102-118*
 - *Biblioteca Județeană Mureș, la ceasul provocărilor impuse de complexitatea și dinamica sferei infodocumentare actuale. În: Vatra Veche: nr. 3, 2009.*
 - *Bibliopolis: Specificul colecțiilor pentru copii. În: Vatra Veche, TgM, 5, 2009.*
 - *Biblioteca Județeană Mureș: Serviciile din spatele ușilor închise. În: Vatra Veche, TgM, nr. 6, 2009.*
 - *Cetatea Sighișoarei reflectată în colecțiile Bibliotecii Județene Mureș. În: Vatra Veche, TgM, 7, 2009.*
 - *Pagini din jurnalul constituirii Bibliotecii „Ion Minulescu” din Nürnberg. În: Vatra Veche, 1, nr. 9, nov. 2009, p. 30-31, 1 foto.*
 - *O comoră inestimabilă destinată Bibliotecii „TgM” din Chișinău. În: Vatra Veche, 1, nr. 10, dec. 2009, p. 3, 1 foto.*
 - *„Atenție! Se pun bazele unei biblioteci românești, cu sediul la Udine. În: Millennium, 1, nr. 2, Italia, dec. 2009, p. 2.*
 - *Chemarea la rampă: Eugen Ionesco - medalion aniversar. În: Millennium, 1, nr. 2, Italia, dec. 2009, p. 10.*
 - *În Italia și Germania se deschid biblioteci românești / Liliana Moldovan, Ionela van Rees-Zota. În: Millennium, 1, nr. 2, Italia, ian. 2010, p. 3.*
 - *Un zeu printre cărți: Ion Bianu. În: Millennium, 1, nr. 3, Italia, febr.-mart. 2010, p. 6.*
 - *Malta: o țară exotică, atrăgătoare și de neuitat. În: Millennium, 1, nr. 4, Italia, apr. 2010, p. 2, 1 foto.*
 - *Eu mizez exclusiv pe literatură: interviu cu scriitoarea Aura Christi. În: Millennium, 1, nr. 4, Italia, apr. 2010, p. 10-11, 1 foto.*
 - *Agenția de presă AȘII ROMÂNI, spațiu mediatic al diasporei românești din Germania. În: Vatra Veche, 2, nr. 2, febr. 2010, p. 54.*
 - *100 de zile. În: Vatra Veche, 2, nr. 3, mart. 2010, p. 28, 1 foto.*
 - *Noi taifasuri în bibliotecă. În: Vatra Veche, 2, nr. 3, mart. 2010, p. 66, 1 foto.*
 - *Vatra Veche în dialog cu Aura Christi. În: Vatra Veche, 2, nr. 4, apr. 2010, p. 15, 1 foto.*
 - *Vatra Veche în dialog cu Stela Popa. În: Vatra Veche, 2, nr. 5, mai 2010, p. 15, 1 foto.*
 - *Vatra Veche în dialog cu Lidia Kulikovski. În: Vatra Veche, 2, nr. 5, mai 2010, p. 40.*
 - *Despre imponderabilitatea elitei mureșene: reportaj / Alin Bolbo, Liliana Moldovan.... În: Ziarul de Mureș, 1 mart. 2010.*
 - *Îndreptarea culturii prin producții editoriale reprezentative. Interviul realizat de Liliana Moldovan, șef serviciu BJM cu Conf. Dr. Valentin Orga, redactor șef al Editurii Argonaut. În: Biblioteca, București, 8, 2010, p. 250-252.*
 - *Despre fericirea de a trăi prin lectură și scris. Interviul cu scriitoarea Melania Bancea. În: Convorbiri literare, Iași, 9, 2010, p. 195-196.*
 - *Viață lungă ziarul are!. În: Vocea Ta, 1, dec. 2010, p. 2, 1 foto.*
 - *Deschideri antropologice în opera lui Emil Cioran. În: Libraria, 9, 2010, p. 224-234.*
- Referințe:**
- *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 162-163.*
 - *„Ne vom axa în primul rând pe activitățile culturale” / Alin Zaharie. În: Zi de zi, 2 apr. 2009, p. 5, 1 foto.*
 - *Șoricii de bibliotecă au fost copiii Gimnaziului Europa / Alin Zaharie. În: Zi de zi, 30 mart. 2009, p. 7, 1 foto.*
 - *Bibliotecarii mureșeni își scot revistă proprie / Alexandru Toth. În: Zi de zi, 17-22 apr. 2009, p. 4.*
 - *Se redeschide Biblioteca Copiilor. În: Zi de zi, 4 iun. 2009, p. 7, 1 foto.*
 - *Expoziții tematice la Biblioteca Județeană Mureș / Bilauca Natalia. În: Zi de zi, 1 iul. 2009, p. 7, 1 foto.*
 - *Târgu-Mureșul din inima Chișinăuanilor / Dimitrie Poptâmaș. În: Cuvântul liber, 10 oct. 2009, p. 7, 1 foto.*
 - *Biblioteca „TgM” - locul de afirmare al relațiilor româno-române / Claudia Șatrevca, dir., Biblioteca TgM din Chișinău. În: Vatra Veche, 2, nr. 1, ian. 2010, p. 15-16, 2 foto.*
 - *Liliana Moldovan își lansează volumul „Indiscreții în bibliotecă” / Alin Zaharie. În: Zi de zi, 4 febr. 2010.*
 - *Reflecții la, Reflecții despre carte, bibliotecă și lectură” / Dorin Borda. În: Cuvântul liber, 5 febr. 2010, p. 7.*
 - *O carte scrisă cu discreție și lansată într-o atmosferă emoționantă: „Indiscreții în Bibliotecă” / Mirela Corina Chindea. În: Millennium, nr. 3, Italia, febr.-mart., 2010, p. 1.*
 - *Liliana Moldovan: Indiscreții în bibliotecă / Ioana Florea. În: Cuvântul liber, 9 febr. 2010, p. 7, 1 foto.*
 - *Biblioteca, lume a indiscrețiilor ... / Mirela Corina Chindea. În: Millennium, 1, nr. 4, Italia, apr. 2010, p. 2, 1 foto.*
 - *Scriitoarea Liliana Moldovan, prezintă la inaugurarea Bibliotecii „Ion Minulescu” din Nürnberg / Alin Zaharie. În: Zi de zi, 15 apr. 2010.*
 - *A apărut Vatra Veche nr. 3/2010 / Nicolae Băciuc. În: Cuvântul liber, 27 mai 2010.*
- MOLDOVAN, Liviu**, prof. statistician, arhivist; n. 8 mai 1908, Teaca, BN - m. 17 iun. 1991, TgM. Studii: prim. la Teaca; Lic. german la Bistrița; Fac. de litere, lb. română și istorie, Cj. Repartizat prof. la Lic. din Jimbolia, apoi la Tm; sublocotenent în Armata Română, cunoaște viața românilor din Basarabia (1940-1944). Se stabilește la TgM: statistician, șef al Oficiului de statistică al jud. MS (1945); este printre întemeietorii Arhivelor Statului MS (1952); are cunoștințe temeinice de arhivistică și lb. străine (germană, maghiară, latină, franceză). Nu a fost membru PCR, fapt pentru care nu a putut fi dir. A întocmit peste 50 de inventare ale unor fonduri ca: Scaunul Mureș, Comitatul Tîrnava, a fișat mai multe mii de documente scrise în maghiară, latină și germană. Publică studii de specialitate pe teme de istorie, demografie, statistică, lingvistică, drept, stare civilă, arhivistică, precum: *Registrele profesionale de stare civilă din Transilvania, Documente privitoare la istoria cnejilor din Districtul Beiușului în a doua jum. a sec. al XVI-lea, O evaluare a recoltei agricole de acum aproape două sute de ani*. A tradus din lb. franceză: *De Gerando despre românii din Transilvania*, publicate în *Vatra*. Publică în: *Revista Arhivelor, Marisia, Vatra, Apulum, Revista de istorie, Revista de Statistică*
- Lucrări publicate:**
- **în colaborare:**
 - *Registrele profesionale din Transilvania dintre 1607 și 1942. În: Din istoricul statisticii românești. - București: Direcția Centrală de Statistică, 1969, p. 273-296.*

• *Audieri de martori privitoare la fuga în Moldova a unor iobași români din satul Cornești, comitatul Târnava, în anul 1767.* În: Ștefan Meteș la 86 de ani. - Cj, 1977, p. 291-294.

• *Răscoala secuilor din 1595-1596. Antecedente, desfășurare și urmări.* - București: Kriterion, 1979. - 247 p.

Studii și articole:

• 1842: „dacă se discută de o limbă de circulație generală în această țară, apoi noi credem că nu poate fi vorba de alta decât de limba românească” - St. L. Roth. În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p. 115A, 1 foto.

• *Locul și data nașterii lui Alexandru Papiu Ilarian.* În: *Steaua roșie*, 12 dec. 1982, p. 3.

Referințe:

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete / Grigore Ploieșteanu.* - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 667-668.

• *Modest printre semeni / Grigore Ploieșteanu.* În: *Vatra*, 10, nr. 9 (20 sept. 1980), p. 114D, 1 foto.

• *Liviu Moldovan - profesor, statistician și arhivist / Viorel Grama.* În: *Revista Arhivelor*, 4, 1991, p. 503-504.

• *Liviu Moldovan - un arhivist printre istorici, un istoric printre arhiviști / Beatrice Dobozi.* În: *AAM*, 3, 2004, p. 331-340.

MOLDOVAN, Mihail, avocat, prefect, om

politic; n. 24 sept. 1883, Valea Largă, MS - m. 16 dec. 1963, TgM. Cursurile primare și gimnaziale la Blaj; Fac. de drept și șt. politice în cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1904-1907), ultimul semestru îl termină la Fac. de drept din Cj; stipendii de la Fundația „Dr.

Simeon Romanțai.” Dr. în șt. juridice, la Univ. din Cj (25 ian. 1908). Și-a deschis birou avocațial la Dumbrăveni (fost Ibașfalău), devine membru al Despărțământului Ibașfalău al Astrei; se transferă ca avocat la Luduș (1911), devine membru al Despărțământului Luduș al Astrei; este încorporat în armata austro-ungară în timpul primului război mondial, ajunge căpitan. La întoarcere se implică în lupta pentru desăvârșirea unității naționale a românilor; este ales comandantul gărzii naționale române din Comitatul Turda (14 nov. 1918); participă la MAN de la Alba Iulia; participă la viața politică. Ales deputat în Parlamentul României (1919-1920); se înscrie în PNL (1920); numit prefect al jud. Turda-Arieș (1922-1926); este ales cons. județean pe listele PP (1926-1929); se mută la TgM (1928). Revine în PNL (1930), desfășurând activitatea politică în jud. Turda; se înscrie în Frontul Renașterii Naționale (1939). În perioada interbelică a fost deputat mirean al cercului Turda, la Eparhia Clujului, Feleacului și Vadului; a fost membru în cons. de administrație la Fabrica de sticlărie SA din Turda, Fabrica de pielărie din Turda, Banca voluntarilor S.A. Cj; a fost printre fondatorii ai SA „Banca Românească” din Turda. Amenințat cu moartea în 1941, părăsește mun. TgM, se stabilește la Luduș, înscriindu-se în baroul avocaților din jud. Turda; participă la alegerile parlamentare (1946); arestat în 1948 pentru că a fost demnitar al fostului regim. A stat în detenție la Poliția Turda, la Cj și TgM; i se ia dreptul de muncă și dreptul la locuință, fiind hărțuit până în ultima clipă.

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 63, 75.

• 1918. *Gărzile naționale române din Transilvania / Gheorghe Unc, Augustin Deac.* - București, 1979, p. 72, 180.

• *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918 / Ioan Silviu Nistor.* - CjN, 1981, p. 129.

• 1918 la români: *Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7, p. 444; 1989; Vol. 9: 1989, p. 230, 445-448.

• *Formarea intelectualității din Transilvania 1867-1918. Studenți români la institutele de învățământ superior din Transilvania, Ungaria și Slovacia / Cornel Sigmirean.* Teză de doctorat. - CjN, 1999, p. 470.

• *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă.* -TgM: Ardealul, 2000, p. 140-144.

• *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p. 112.

• *Biografii liberale - Dr. Mihail Moldovan, I, II / Traian Bosoancă.* În: *Glasul Mureșului*, Serie nouă, TgM, nr. 12, 20-30 aug. 1998; nr. 13, 1-11 sept. 1998.

MOLDOVAN, Mihail, învățător; n. 11 febr. 1910,

sat Lueriu, MS - m. ian. 1993, Lueriu, MS. A urmat Șc. Normală din Năsăud, după care a fost învățător la Dumbrava, unde, sub auspiciile Astrei reghinene, desfășoară o permanentă activitate culturală, organizând conferințe, șezători, serbări populare, echipe de jocuri și obiceiuri populare. Activează apoi în șc. din Chinari, Bistra MS, Săcalul de Pădure, iar din 1935 la Vătava, unde culege folclor și publică în gazetele vremii: *Credința* din Reghin și *Progres și cultură* din TgM; adună obiecte pentru un muzeu etnografic, deschis mai târziu. A înființat echipe de jocuri populare și obiceiuri, precum jocul turcii, cu care participa la serbările Astrei. Definitivează monografia satului Lueriu și alta o dedică prietenului său Iustin Handrea; amândouă au rămas nepublicate.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Monografia localității Lueriu / Mihail Moldovan, Mihai Stavilă, Lucia Zamfira Stavilă, Mihai Morar.* - TgM: Nico, 2009.

Referințe

• *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior,” 1999.

• *Mihail Moldovan / Melinte Șerban.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 4, 1999, p. 274.

• *Despărțământul Reghin al Astrei. Documente 1874-1940.* - Reghin, 2001.

• *Philobiblon mureșean / Dimitrie Poptâmaș.* - TgM: BJM, 2003. - 346 p.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei / Marin Șara, Ilie Frandăș.* - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Mihail Moldovan și Ilie Șandru (correspondența I) / Ilie Frandăș.* În: *Gazeta Reghinului*, 19, nr. 11-12, p. 4.

• *Monografia localității Lueriu / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 9 ian. 2010, p. 2, 1 foto.

MOLDOVAN, Mircea, pictor; n. 11 nov. 1947,

Valea Izvoarelor, MS. Studii: Absolvent al Fac. de Arte Plastice, CjN (1968); IAP „Nicolae Grigorescu,” București (1982). Membru UAP. Expoziții personale: Mș, complexul „Izvor” (2000); TgM, Galeria „Fortuna” (2001); TgM, Banca Comercială Română (2002); Mosbach, Galeria Stüman, Germania (2003); TgM, Institutul „Gh. Șincai” al Academiei Române. Expoziții de grup: CjN,

Salonul Tineretului „Primăvara studentească” (1967, 1968); TgM, Saloanele jud., Galeriile UAP (1970-2006); CjN, Salonul interjud., Galeriile UAP (1995); TgM, Salonul interjud., Galeriile UAP (1986); Alba-Iulia, Salonul interjud., Galeria UAP (1987); TgM, Expoziția „Armonia,” Galeria UAP (1996); Kecskemét, Ungaria, Muzeul de Artă (2000-2005); Covasna, Expoziția internațională de Pictură, Galeria „Csoma” (2000-2006); Budapesta, Centrul Cultural (2001); TgM, Expoziția de pictură „Lumină din lumină,” Galeria „Fortuna” (2001); București, Salonul Național de Artă Plastică, Pavilionul Romexpo (2001); TgM, „Totem 21,” Galeria UAP (2002-2006); Târgoviște, Totem 21 (2005); Bistrița, Totem 21, Galeria UAP (2005); TgM, Expoziție de pictură „Învierea,” Muzeul de Etnografie (2005); Bistrița, „Simpozionul de Pictură Colibița” (2002). Tabere și simpozioane de creație: Sângeorz Băi, Bistrița (1994); Băișoara, CjN (1995); Călușeri, MS (1996); Salina Praid (2002); Sângeorgiu de MS (2002, 2003); Salonul național de artă București, Palatul Parlamentului, Sala Brâncuși (2006); pictura de pe iconostasul Capelei gr.-cat. din TgM (2006); pictura de pe iconostasul Bisericii „San Giovanni Battista” din Plataci, Calambria, Italia (2007).

Lucrări publicate:

• *Sinagoga: Arhitectură a monoteismului.* - București: Paideia, 2003. - 264 p.

- în colaborare:

• *Vino să cunoști Pământul!: Atlas geografic pentru școlari;* îngrijirea ediției Mircea Moldovan, Mariana Cărbunar, Lia Decei. - București: All Educational, 2002.

Referințe:

• *Enciclopedia Artiștilor Români Contemporani/ Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu.* - Vol. IV. - București: Editura ARC 2000, 2001.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

• *Tabăra Internațională de Pictură „Armonia,”* Sângeorgiu de Mureș, Documentar nr. 10/2003.

• *Repere ale artei plastice mureșene /* Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 97.

• *Târgu Mureș oraș al artelor.* - TgM: Primăria TgM și Revista Vatra, 2006.

• *Catalogul „Csoma,”* Covasna, 2000-2006.

• *Imagini ale muntelui,* Simpozionul Național de Pictură, Colibița, 2002. În: *Revista de Literatură și Artă,* an 1, nr. 2/2002.

• *Salonul Național de Artă.* - București: UAPR și Camera Deputaților din Parlamentul României.

MOLDOVAN, Mirela Camelia, ing., dir. Radio

TgM; n. 10 mai 1960, Turda, CJ. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian,” TgM (1979); Fac. de Tehnologia și Chimia Textilelor, Iași (1984); studii postuniv.: curs de jurnalism organizat de SRR, BBC și Radio Olanda; curs de jurnalism, centrul de pregătire profesională din Hilversum-Olanda (1993); cursuri de Managementul schimbării la studiourile de radio-self management, organizat de SRR și BBC (1995); Univ. de Vară Sibiu, cursuri organizate de VRR și ROOS-Olanda (1995-1997); curs de jurnalism, Univ. „Lucian Blaga,” SB (1998); SNSPA, CjN. Red. (1990-1998), realizator (1998-2000) Radio TgM; Radio Vacanța (1995-1999); Univ. Radio (1999-2000); dir., Studioul Teritorial de Radio TgM (2000-). Colab. la ziare locale și naționale; membru în UZP România. „Omul Anului” din partea

revistei *Ambasador*, 2000; multiple distincții și diplome acordate de instituții locale

Referințe:

• *Who's who în România.* - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002, p. 418.

• *Radio Târgu-Mureș-50 de ani (2 martie 1958- 2 martie 2008) /* Valentin Marica. În: *Cuvântul liber*, 26 febr. 2008, p. 1-3, 1 foto.

• *Gala Radio 50 /* Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2008, p. 5, 1 foto.

MOLDOVAN, Ovidiu, actor, n.15 nov. 1945,

Iernut, MS. Studii: IATC București, cls. prof. Costache Antoniu (1968). Actor la TNB (1969-) A colab. cu IATC, Teatrul Mic, Teatrul Național „Mihai Eminescu” Tm, Academia de Teatru și Film București, Teatrul „Sică Alexandrescu” BV. Roluri la: TNB în: *Travesti, Regele Lear, Surorile Boga* (1971), *Săptămâna patimilor, Danton* (1974), *Îmblânzirea scorpiei* (1975), *Richard al III-lea* (1976), *Un fluture pe lampă* (1972,1982), *Danton, Cyrano de Bergerac* (1977), *Ifigenia* (1981), *Ploșnița* (1982), *Salonul* (1983), *Moștenirea* (1989), *Avram Iancu* (1991), *Vrăjitoarele din Salem* (1992), *Țăranul baron* (2000); *Negușătorul din Veneția; Ispita* (2002); *Don Juan; Biroul informații eterne* (2002); *Revelion la „Terzo Mondo”* (2003); *Apus de soare* (2004); *Ancheta; A patra soră* (2006). Filmografie: *Patima*, regia George Cornea (1975); *Pe aici nu se trece!*, regia Doru Năstase (1975); *Misterul lui Herodot*, regia Geta Doina Tarnavski (1976); *Pentru patrie*, regia Sergiu Nicolaescu (1977); *Râul care urcă muntele* (1977), regia Cristiana Nicolae; *Războiul de independență*, regia Doru Năstase, Sergiu Nicolaescu, Gheorghe Vitanidis, serial TV (1977); *Burebista*, regia Gheorghe Vitanidis (1980); *Un saltimbanc la Polul Nord*, regia Elisabeta Boston (1981); *Acțiunea Zuzuc*, regia Gheorghe Naghi (1983); *Povestea călătorilor*, regia Aurel Miheles, Aleksandr Mitta (1983); *Din prea multă dragoste*, regia L. Mardare; episodul *O bucată de pâine*, din *Vară scurtă; Orele unsprezece*, regia Lucian Bratu; *Secretul lui Nemesis*, regia Geo Saizescu (1987); *Egreta de fildes*, regia Gh. Naghi (1987); *François Villon - poetul vagabond*, regia Sergiu Nicolaescu (1987); *Kilometrul 36*, regia Anghel Mora (1989); *Terente - regele bălților*, regia Andrei Blaier (1995). Autor al două vol. de teatru.

Lucrări publicate:

• *Dumneata ai minte, nu zic nu, da nu-i tăta bună!* - București: Editura Globus, 2011.

Referințe:

• *1234 cinești români ghid bio-filmografic /* Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Editura Științifică, 1996, p. 231

MOLDOVAN, Ovidiu Iuliu, actor; n. 1 ian.

1942, Vișinel, com. Sărmaș, MS - m. 12 mart. 2008, București. Absolvent al IATC, București, cls. prof. Pop Marțian, Octavian Cotescu. Actor la Teatrul Național Tm (1965-1969); roluri: Mio în *Pogoară iarna* de M. Anderson, regia Emil Reus; Paul în *Dactilografii* de Schisgall, regia Ianis Veakis; Alan

Squeir în *Pădurea împietrită* de Sherwood, regia Constantin Anatol; Emilian în *Romulus cel Mare* de Durrenmatt, regia Constantin Anatol; *Anotimpurile* de Werker, regia Aureliu Manea; Sebastian în *A 12-a noapte* de W. Shakespeare. Din 1970 activează la Teatrul Național București în rolurile: Oswald în *Regele Lear* de W. Shakespeare, regia Radu Penciulescu; Ian în *Prima zi de libertate* de Leon Kruczkovskî, regia Dan Nasta; Thieste în *Thieste* de Seneca, regia Nicky Wilkz; Thomas în *Fundația* de A.B. Vallejo, regia Horia Popescu; Antonio în *Furtuna* de Shakespeare, regia Liviu Ciulei; Caligula în *Caligula* de A. Camus, regia Horia Popescu; Malvolio în *A 12-a noapte* de W. Shakespeare, regia Anca Ovanez; Despot în *Despot Vodă* de V. Alecsandri, regia Anca Ovanez; Gelu Ruscanu în *Jocul ielelor* de C. Petrescu, regia Sanda Manu; Carson în *Marea* de E. Bond, regia Horea Popescu; Baiazid în *Moștenirea* de T. Popovici, regia Horea Popescu; Iason în *Medeea* de Seneca, regia Andrei Șerban; Avram Iancu în *Avram Iancu* de L. Blaga, regia Horea Popescu; Orsino în *A 12-a noapte* de W. Shakespeare, regia Andrei Șerban; Lopahin în *Livada de vișini* de A.P. Cehov, regia Andrei Șerban; Tamerlan în *Tamerlan cel Mare* de Christopler Marlowe, regia Victor Ioan Frunză; Platonov în *Platonov* de A.P. Cehov, regia Ivan Helmer; Penteu în *Bacantele* de Euripide, regia Mihai Mănuțiu; Baronul în *Azilul de noapte* de M. Gorki, regia Ion Cojar; Protosov în *Cadavrul viu* de L. Tolstoi, regia G. Colceag. Film: *Despre o anume fericire*, regia Mihai Constantinescu (1974); *Actorul și sălbaticii*, regia Manole Marcus (1975); *Dincolo de pod*, regia Mircea Veroiu (1976); *Între oglinzi paralele*, regia Mircea Veroiu (1976); *Profetul, aurul și ardelenii*, regia Dan Pița (1978); *Artista, aurul și ardelenii*, regia Mircea Veroiu (1978); *Un om în loden*, regia Nicolae Mărgineanu (1979); *Copilul, petrolul și ardelenii*, regia Dan Pița (1980); *Bietul Ioanid*, regia Dan Pița (1980); *Semnul șarpelui*, regia Mircea Veroiu (1982); *Castelul din Carpați*, regia Stere Gulea (1982); *Întâlnirea*, regia Sergiu Nicolaescu (1983); *Vreau să știu de ce am aripi*, regia Nicu Stan (1984); *Dreptate în lanțuri*, regia Dan Pița (1984); *Horea*, regia Mircea Mureșan (1984); *Punct și de la capăt*, regia Alexa Visarion (1986); *Cuibul de viespi*, regia Horea Popescu (1988); *Flori de gheață*, regia Anghel Mora (1989); *Somnul insulei*, regia Mircea Veroiu (1993); *Noapți de cristal*, regia Tonia Marketaki (1994, Grecia); *Crăciun însângerat*, regia Claudio Nasso (Canada, 1996); *Craii de Curte Veche*, regia Mircea Veroiu (1997). Televiziune, film: *Un august în flăcări*, regia Dan Pița, Radu Gabrea (13 episoade) (1975); *Nimeni nu moare*, regia Constantin Chelba (1984); *Misiunea*, regia Virgil Calotescu (13 episoade) (1988); *Ion și Adriana*, regia Niky Wolkz, producător ZDF Berlin (1995). Teatru TV: Robespierre în *Robespierre* după R. Rolland (1973); Alexander în *Cei din urmă* de M. Gorki, regia Radu Penciulescu (1975); Gelu Ruscanu în *Turnul de fildeș*, după C. Petrescu, regia Cornel Todea (1980); Grig în *Steaua fără nume* de M. Sebastian, regia Eugen Todoran (1983); *Hanul de la răscruce* de Horia Lovinescu, regia Olimpia Arghir (1984); Bălcescu în *Bălcescu* după Octav Măgureanu, regia Letiția Popa (1985). Alte colaborări: peste 80 de emisiuni de poezie,

recitaluri Eminescu; peste 60 de roluri în piese de teatru la radio (regizori: Cristian Munteanu, Dan Puican, Leonard Popovici ș.a). „Cetățean de Onoare” al com. Sărmaș (1982).

Referințe:

- *Dialogul continuă 3* / George Arion. - București: Editura Eminescu, 1987, p. 160-168.
- *1234 cinești români ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Editura Științifică, 1996. - 400 p.
- *Dicționar de cinema* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Univers Enciclopedic, 1997, p. 301.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Redactor Grid Modorcea - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Lumea filmului: Dicționar de cinești* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Curtea Veche, 2005, p. 374.
- *Sărmașu. File de monogafie* / Dinuca Burian. - TgM: Nico, 2006, p. 67-68.
- *Monografia orașului Sărmaș* / Dinuca Burian. - TgM: Nico, 2009. - p. 108-113.
- *Actorul Ovidiu Iuliu Moldovan în mijlocul consătenilor* / Maria Pop. În: *Steaua roșie*, 24 dec. 1982, p. 2.
- „Doamne Dumnezeule, sfârșesc această meserie și încă nu știu nimic despre ea” [Interviu]. În: *Caiete critice*, nr. 6-7, 1996, p. 61-68.
- „Mă consider ardelean până în măduva oaselor” interviu cu Ovidiu Iuliu Moldovan / I.M.C. În: *Cuvântul liber*, 13 sept. 1997, p. 3.
- *Ovidiu Iuliu Moldovan (1942-2008)* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2008, p. 4.
- *Actorul Ovidiu Iuliu Moldovan s-a mutat de la noi!* / Colonel(r) prof. Vasile T. Suci. În: *Cuvântul liber*, 15 mart. 2008, p. 2.
- *Ovidiu Iuliu Moldovan (1942-2008) - II* / Dinuca Burian. În: *Cuvântul liber*, 15 mart. 2008, p. 2.
- *La plecarea unui mare actor: Ovidiu Iuliu Moldovan* / Dorin Tudoran. În: *Formula AS*, 24-31 mart. 2008, p. 24-25.

MOLDOVAN, Peter, arhivist; n. 16 iul. 1969, TgM. Studii: Fac. de Arhivistică din cadrul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București (1998); masterat la specialitatea „Studii Medievale,” Fac. de Istorie, UBB CjN (2000). Dr. în istorie, cu teza: *1848-1849 în Transilvania centrală. Mișcările revoluționare și războiul civil*, Fac. de Istorie și Patrimoniu a Univ. „Lucian Blaga” SB (2007); lucrarea obținând Magna Cum Laude. Arhivist, Arhivele Naționale MS din 1998, cu stagiul de muncă la Arhivele Naționale SB (1999-2001). Cursuri de specializare: paleografie maghiară, Șc. Națională de Perfecționare Arhivistică, CjN (1998-2000); paleografie gotică, BV; beneficiar al unor burse de studii și cercetare acordate de „Fritz und Helga Exner Stiftung,” München (2003); Domus Hungarica-Junior, Budapesta (2003, 2008); Europa Institut Budapesta (2005); Pro Oriente, Viena (2007). Susține comunicări la diferite conferințe în țară și străinătate; a prezentat expoziția *100 de Semnături pentru Libertate. 1848/49 pe Mureș și pe Târnave*. Membru în Col. de red. al *Anuarului Arhivelor Mureșene* (TgM, 2002-2005); membru în organizația externă a Academiei de Șt. Ungare (2007-); membru în Col. de red. al *Revistei Arhivelor* (București, 2008-).

Lucrări publicate:

- *Pace și Război. 1848/49 în Transilvania centrală. Mișcările revoluționare și războiul civil*. - CjN: Editura Presa Universitară Cjeană, 2008. - 446 p.

Studii:

- *Considerații generale privind restabilirea situației politico-administrative în cercul Târgu-Mureș, după*

evenimentele revoluționare din 1848/49. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, tom I, TgM, 2002, p. 112-116.

• *Observații privind elaborarea și aplicarea Nomenclatorului Arhivistic*. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, tom I, TgM, 2002, p. 71-73.

• *Despre sistemul de registratură fascicular introdus în Transilvania în timpul neoabsolutismului austriac (1849-1860)*. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, tom II, TgM, 2003, p. 28-48.

• *Veress Ignac, director al Gimnaziului superior din Sibiu*. În: *Emlékkönyv Kiss András születésének nyolcvanadik évfordulójára, Asociația Muzeului Ardelean*, Cj, 2003, p. 366-379.

• *Date inedite, într-o corespondență particulară, referitoare la evenimentele revoluționare din 1848 în Târgu-Mureș*. În: *AAM*, tom III, TgM, 2004, p. 119-127.

• *Instituții cu specific polițienesc în Târgu-Mureș la mijlocul sec. XIX. Direcția de poliție a orașului și Căpitania Orășenească c.c. - Repere*. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, tom III, TgM, 2004, p. 129-146.

• *Practică și legislație arhivistică europeană. Arhiva centrală de stat bavareză*. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, tom IV, TgM, 2005, p. 45-57.

• *Organizarea și activitatea Gărzii Naționale cetățenești din Târgu-Mureș în primăvara - vara anului revoluționar 1848*. În: *Vatra*, nr. 9-10/2005, p. 102-110.

• *1332 - Marosszentgyörgy község első írásbeli említése, Partea a I, II-a*. În: *Harangszó*, nr. 4/2007, p.7; nr. 1/2008, p. 10.

• *Önkéntes lovasezred szervezése Erdélyben („Kossuth” vagy „Mátyás” huszárok) 1848 őszén*. În: *A hadi történet kútfeje minden hadtudománynak. Tanulmányok Ács Tibor tiszteletére, Hadtörténeti Intézet és Múzeum*, Budapest, 2007, p. 175-190.

Referințe:

• *Gondolatok Bolyai Jánostól és Bolyai Jánosról* / Oláh-Gál Róbert. - Miercurea Ciuc, 2002, p. 10.

• *Kincses képek könyv Mv.* - Cj, 2008, p. 24-25.

• *Nagyszalonta város levéltáráról és a szalontai várról* / Bordás László. - Miercurea Ciuc, 2008, p. 46.

MOLDOVAN, Simion, artist plastic; n. 18 oct.

1956, Reghin, MS. A absolvit AAP „Nicolae Grigorescu” din București, secția sculptură (1987). Membru al UAP din România, membru al Arts Club, Washington, SUA. Participă la expoziții, tabere de creație și simpozioane în țară și străinătate. Expoziții personale: Galatea,

București (1990); Galeria Orizont București (1996); Galerie Pully-Optique, Lausanne, Elveția (2001); Galerie du Talent, Elveția (2001); Galerie du Santitre, Elveția (2002); Galeria UAP TgM (2002, 2004); Casa de Cultură „G. Enescu” din Reghin (2003); Apollo, București (2006). Expoziții de grup: Bienala „Dantesca,” Ravenna, Italia (1992); Galatea, București (1993); Chicago, SUA (1993); Galeria de vară „ARTexpo,” București (1994); Art Addiction, Stockholm, Suedia (1994); Expoziția „Sculptura Mică,” București (1994); Expoziție mun., București (1996, 1998); Galeria Simeza, București (1997, 2001); Bienala „Dantesca,” Ravena, Italia (1997); Praga, Cehoslovacia (1997); Salonul de

sculptură Tg. Jiu (2005), Premiul II; Sala Apollo, București (2005); Lancaster, Pennsylvania, SUA (2006). Tabere de creație și simpozioane: Oarba de MS (1990); Simpozionul de ceramică, Alba Iulia (1992); Simpozionul „George Apostu,” Bacău (1992); Simpozion Internațional de sculptură, Veneția (1998); Simpozion Internațional de artă plastică, Morges, Elveția (1999); Sardinia-Budusso, Italia (2000, 2001); Simpozion Muzeul Etnografic din Reghin (2003); Simpozion Sângeorz-Băi (2003); Simpozion de sculptură în sare, Praid (2004); Tabăra de sculptură „Ion Vlasiu,” Bistra MS.

Referințe:

• *Neprețuitele râuri: Antologie literară reghineană* / Vol. îngrijit și prefata de Marin Șara. - TgM: Tipomur, 2002. - Reghin. - 239 p.

• *Simion Moldovan- personalitatea artistică în plină afirmare* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 17 iul. 1999, p. 3.

• *Galeria talentului/Marin Șara*. În: *Gazeta Reghinului*, 12, nr. 4-5, apr.-mai, 2001, p. 2.

• *Sculptorul Moldovan Simion, la a 12-a expoziție personală* / Marin Șara. În: *Gazeta Reghinului*, 15, nr.3, mart. 2004, p. 2.

• *Simion Moldovan caută azil cultural...* În: *Punctul*, nr.19, 2005, p. 8.

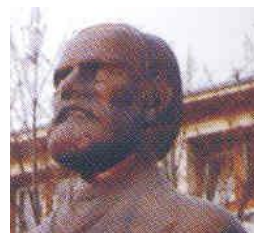
• *Forme și semne mureșene*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 5-6 (mai-iun.) 2007, p. 8, 3 foto.

• *Tabără internațională de sculptură în casa lui Ion Vlasiu*. În: *Punctul*, 3, nr. 124, 2-8 iul. 2007, p. C4, 1 foto.

• *„Veniți să luați lumină!” [Inaugurarea Școlii Generale Răstolița]* / M.C.. În: *Cuvântul liber*, 3 iun. 2008, p. 6, 2 foto.

• *Simion Moldovan expune la București* / C.P. În: *Zi de zi*, 17 mart. 2009, p. 16.

MOLDOVAN, Vasile, prefect al Legiunii a 3-a de

Câmpie, revoluționar, memorialist; n. 24 iun. 1824, Sînpaul, comitatul Cetatea de Baltă, azi MS - m. 1 ian. 1895, Boziaș, Târnăveni, MS. Studii: cls. elem. și gimnaziul la Șc. franciscanilor din TgM (1831-1836); gimnaziul inferior

franciscan (1836-1841); Lic. românesc din Blaj (1841-1844); Seminarul Teologic din Blaj (1845-1848), având prof. pe Timotei Cipariu și Aron Pumnul. În 1848 a fost numit Prefectul Legiunii a 3-a de Câmpie (Valea Târnavelor și a MS); se află în fruntea mișcării naționale de la 1848-1849. După revoluție (1849), s-a stabilit în Boziaș, Târnăveni, unde îndeplinește funcții de răspundere în aparatul administrativ al Comitatului Cetății de Baltă (reorganizat mai târziu sub denumirea de Târnavă Mică); a fost inspector, în 1851 adj. al comisariatului din Târnăveni; vicenotar; vicecomite (1867-1872); preș. al scaunului orfanal (1872-1892). A desfășurat o susținută activitate culturală, fiind membru ordinar al Astei. A publicat articole în publicațiile vremii. Casa în care a locuit din Boziaș a devenit Casă memorială, strada și Gimnaziul din Boziaș îi poartă numele, în curtea lui i s-a ridicat o statuie.

Lucrări publicate:

• *Memorii din 1848-49*. - Brașov, 1895.

• *Memorii din 1848-49*. - Ed. îngrijită, studiu introductiv, glosar și notă asupra ed. de Serafim Duicu. - TgM: Tipomur, 1995. - 128 p.

Referințe:

• *Notițe despre întâmplările contemporane* / Ioan Cavaler de Pușcariu. - SB: s.n., 1913. - 221 p.

- *Notițe despre întâmplările contemporane [1919]* / Ioan Cavaler de Pușcariu. - SB: s.n., 1919. - 221 p.
- *Cum a fost pregătit 3/15 Maiu 1848* / Dr. Coriolan Suci. - Blaj: s.n., 1925. - 74 p.
- *Monografia orașului Tirgu-Mureș* / Traian Popa. - Tg.M, 1932, p. 140-186.
- *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploesteanu. - TgM: 1971, p. 141-152.
- *Lumina din adâncuri* / Col. (r) Vasile T. Suci. - [TgM]: Tipomur, 1996. - 236 p.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ion Damian. - CjN, 1996.
- *Câmpia Libertății în literatură* / Antologie și prefață de Ion Buzași. - CjN: Clusium, 1998. - 160 p.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala, p. 564.
- *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. Lucrare monografică îngrijită, prefațată și completată de Ilie Șandru. - București: Editura APP, 2001. - 164 p.
- *Târnăveni - Cercetare monografică - 1278-2003* / Coord.: Nicolae Victor Fola. - [Târnăveni]: [s.n.], 2003.
- *Târnăveni: Repere culturale și istorice* / Răzvan Ducan. - TgM: Tipomur, 2003. - 255 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006, p. 126-135.
- *Stele de milioane* / Romeo Soare. - TgM: Nico, 2008, p.60-63.
- *1848-1973: memorialistică pașoptistă mureșeană* / Vasile Dobrescu. În: *Vatra*, 20 mai 1973, p. 4.
- *Vasile Moldovan: 150 de ani de la naștere* / Petre Baci. În: *Steaua roșie*, 3 aug. 1974, p. 3.
- *Monumentul „Vasile Moldovan”* / Traian Bosoancă. În: *Steaua roșie*, 13 nov. 1982, p. 3.
- *Revoluția Română de la 1848: prefectul Vasile Moldovan* / dr. Ioan Pop. În: *Cuvântul liber*, 13 aug. 1992, p. 3.
- *În văltoarea revoluției de la 1848: Activitatea prefectului Vasile Moldovan* / Prof. Nicolae Fola. În: *Târnava*, nr. 3, 1993, p. 3, 7; nr. 4, p. 3, 7; nr. 5, p. 3.
- *Prefectul pașoptist Vasile Moldovan*. În: *Târnava*, 3, 1992, nr. 7, 1993, p. 2; 8, 1993, p. 1, 2.
- *Vasile Moldovan - destinul unui luptător pașoptist de pe meleagurile Mureșului și Târnavei Mici (II, III, IV, V)* / Răzvan Ducan. În: *Unirea*, Blaj, 9, nr.1, 2, 3, 4, (ian., febr., mart., apr. 1998), p. 5, 6, 7.
- *Cetățeni de onoare ai municipiului Târnăveni sau oameni care au îmbogățit universul cu o speranță* / Răzvan Ducan. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 1999, p. 4.

MOLNÁR Dénes, grafician, gravor, pictor; n. 22

iul. 1947, Vădaș, MS - m. 19 febr. 2000, TgM. Studii: Lic. de Artă din TgM (1966), prof. Nagy Pál; Fac. de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București (1975), prof. Pantu Stelian, Ion State. Prof. de grafică la Lic. de Artă TgM; prof. metodist cu grad didactic la Lic. Ped. TgM (1975-1990); apoi a predat ped. la Șc. de Cantori TgM (1990-1997). Membru UAP (1990). Organizator de expoziții, președinte al Clubului de artă plastică „Szönyi István” din București (1971-1975); preș. al Cercului de creație pentru tineri „Apollo” din TgM (1975-1980); organizator al Salonului interjud. de umor grafic din 1977, 18 ediții; al expozițiilor Grotreal-art, Etno-art, Szépművészet, Contemporani, Family-art (1994, 1995). Expoziții personale: TgM (1970-2002); București, Miercurea Ciuc, Suceava, Odorheiu Secuiesc, Sighișoara, Iași, Sovata, Praid, Corund, Borsec, Târnăveni, Lăzarea, Ghindari, Arad, Satu Mare, Muzeul de Artă CjN, Caleria Korunk CjN, Sibiu, Gheorgheni, Luduș, Balassagyarmat, Kőbánya Artotéka, Országos Szécsenyi Könyvár, Szabó Ervun, Galeria Pitypang, Liget Hotel, Galeria Gyöngyszem Pécs, Érd, Dunakeszi, Szécsenyi, Hollókő,

Siklós, Vármegye Budapesta. Expoziții de grup: Expoziții naționale, București; Saloanele jud. din TgM (1975-2000); Miercurea Ciuc; Sibiu; Luduș; Knokke Heist; Sofia; Gabrovo; Skopje; Moscova; Tokio; Istanbul; Amsterdam; Havanna; Angouleme; Brno, Bienala de grafică de carte (1980); Lugano; Budapesta, Varșovia, Debrecen, Szekszárd; Békécsaba. Tabere de creație: Praid, Arad, Szombathely (etnografie), Hejce, Huszt, Encs, Kőtelek, Lakitelek, Nagykanizsa, Csepel, Érd, Hortobány, Orgovány, Cuiessd, Ghindari, Valea Homorodului, Zsobok, Magyarláros, Pănet (fondator). Lucrări monumentale: 170 case la Biserica ref. din Reghin (1989, 1996); pictură pe perete la Șc. Kőrösi Csoma Sándor din Dunakeszi (1995); Veszprém; *Creația lumii* (1995); picturi murale Kőtelek (1998); pictură monumentală la Col. „Sf. Maria” din Deva (1999). A publicat critică de artă în *Korunk*, *Utunk*, *Ifjúmunkás*, *Új Élet*, *Vörös Zászló*. Premii: 14 premii de caricatură: Petroșani, Brăila, TgM, Bistrița, Suceava, Costinești, Vercelli, Galați, Vaslui, Wiesbaden - premiul II, la Expoziția de Ex libris (1987), Oradea - premiul pentru gravură.

Lucrări publicate:

- *[Album]: [Fametszetek]*. - S.I.: s.n., s.a. - 20 p.
- *[Album]: [Fametszetek]*. - S.I.: s.n., s.a. - [1] h., [12] p.
- *Várak: album*. - 1. köt. - 1993. - 2 p., 12 f. pl.
- *Molnár Dénes erdélyi fametszetei*. - s.l.: s.n., 1993 - 12 f. pl. detașabile
- *Várak: album*. - 2. köt. - 1994. - 2 p., 12 f. pl.
- *A Marosvásárhelyi vártemplom = Neumarkt-Burgkirche = Târgu Mureș-Fortified Church*. - Mv.: s.n., 1994. - 2 p., 7 f. pl.
- *Mv. - környéki Árpád-kori templomok*. - Mv.: s.n., 1994 - 4 p., 12 f. pl
- *Maros megye: album*; előszó Zonda Attila. - Mv.: s.n., 1994. - [2] p., [12] f. pl.
- *Maros-Küküllői unitárius egyházkör templomai*. - Mv.: s.n., 1994. - 2 p., 12 f. pl.
- *Veduta: album*. - Mv.: s.n., 1995. - 7 f. pl.
- *Vártemplomok*. - 1. köt. - Mv.: s.n., 1995. - 4 p., 12 f. pl.; 2. köt. - Mv.: s.n., 1995. - 2 p., 12 f. pl.
- *Nyárádmunte: [album]*. - Mv.: s.n., 1995. - 10 f.
- *Gyepűvárak: album*. - 1. köt. - Mv.: s.n., 1995. - 4 p., 12 f. pl.; 2. köt. - Mv.: s.n., 1995. - 4 p., 12 f. pl.
- *Erdőelve: fametszet = holzschnitt = woodcut = xilogravuri*. - Mv.: s.n., 1996.
- *Transylvania - Siebenbürgen - Erdélyország: fametszetek*. - [TgM]: s.n., 1997. - 1. f. h, 12 f.
- *Várlustra: fametszet*. - Mv.: Impress, 1997. - [19] p., [12] repr, [1] h.
- *Váraink-kastélyaink: fametszet*. - Mv.: Impress, 1997. - [6] p., [7] repr., [1] h.
- *Szászföld-Königsboden: fametszet*. - Mv.: s.n., 1997. - [1] h., [10] repr.
- *Erdélyi vármegyék-Lakság: fametszet* / Molnár Dénes. - Mv.: s.n., 1997. - [1] h., [7]
- *Erdélyi Mezőség: [fametszet]*. - Mv.: s.n., 1997. - [14] repr.
- *Erdélyi képlapok: [fametszetek]*. - [Mv.]: s.n., [1997]. - [14] p.

- *Fametszetek = Xilogravuri = Holzdruck = Woodcut* / Molnár Dénes. - S.l., s.n., 1999. - 62 p.
 - *Erdélyi Ferencesek: Fametszet = Franziskaner in Siebenbürgen = Holzschnitt = Woodcut = Xilogravuri*; [Bevezető P. Márk József]. - S.l.: s.n., [1999]. - 4 p., [14] p.
 - *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.
 - **în colaborare:**
 - *100 x Szépművészet: kiállítás = expoziție: album = Asstellung = exhibition, 7-30 june 1994*. - TgM: s.n., 1994. - 4 f., 20 f.
 - *Dákok a nyitott égbolton: olaj a Tűzhelyre* / Székely Szabó Zoltán; A fedőlapot Molnár Dénes készítette. - s.l.: s.n., 1991. - 156 p.
 - *Öntudat és faeke: politikai szatírák* / Székely Szabó Zoltán; A fedőlapot Molnár Dénes készítette. - Bécs: Europa-Club, 1992. - 94 p.
 - *Olvasz velünk: Versek és mesék* / Válogatta és szerkesztette Benkő Zsuzsanna és Hölgyesi Györgyi; A rajzokat készítette Molnár Dénes. - Mv.: Custos Kiadó, 1993. - 154 p.
 - *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma* / Székely Szabó Zoltán; A fedőlapot Molnár Dénes készítette. - [Bécs] : [Europa-Club], 1994. - 223 p.
 - *Testvérkereső: [az „Europa”-Club-ban] 1996-ban elhangzott előadások* / A sorozat szerkesztője Székely Szabó Zoltán; a fedőlapot tervezte Molnár Dénes. - [Bécs]: Europa-Club, 1996. - 348 p.
 - *Az elvtárs nem vész el: morfondírok, 1993-1995* / Székely Szabó Zoltán; A fedőlapot Molnár Dénes készítette. - S.l.: s.n., 1996. - 118 p.
 - *Gyermekfolklor a Tüzes hegy lábánál* / Márton Molnár Zita. - [Mv.]: Impress, [1996]. - 32 p.
 - *Falu a Korhány alatt: Mezőkölpény* / Nagy Pál; a címdalton Molnár Dénes metszete. - Mv.: Impress, 1996. - 15 p.
 - *Zavaros a Nyárád: Nyárádszereda község múltja és jelene* / Ábrám Zoltán, György Horváth László; lektorálta Nagy Pál; a kötetet Molnár Dénes grafikái és Ábrám Zoltán felvételei illusztrálják. - Mv.: Juventus Kiadó, [1996]. - 265 p.
 - *„...Nyelvünk iránti forró szeretettel viseltetünk...”: A magyar nyelvű görög katolikus püspökség létrehozásának történelmi előzményei* / Hajdú Demeter Dénes; Az illusztrációk Molnár Dénes munkái. - Budapest: Kárpát-medencei Kapcsolatok, 1997. - 102 p.
 - *Erdélyi honismereti barangolás: Nagyváradtól a Hargitáig* / [összeállította Donkóné Simon Judit]; [a fametszeteket Molnár Dénes készítette]. - Érde: Körösi Csoma Általános Iskola: Székely Versmondókör, 1997. - 64 p.
 - *Műemlékvédelem és környezetvédelem: a könyv a III. Honismereti Népfőiskola előadásait tartalmazza* / Szerkesztette dr. Ábrám Zoltán; a borító és a grafikák Molnár Dénes munkái. - Mv.: Rhododendron Környezetvédő Egyesület, 1997. - 98 p.
 - *Visszanéző: arcok, pályák, pillanatok* / Nagy Pál; az arcképek Nagy Imre és Molnár Dénes munkái. - Mv: Impress, 1997. - 200 p.
 - *Bársonyszékek és hangulatok* / Zonda Attila; a fedéltervet és az illusztrációkat Molnár Dénes készítette. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 282 p.
 - *A magyarság szolgálatában: 1999-ben elhangzott előadások* / A sorozat szerkesztője Székely Szabó Zoltán; a fedőlapot tervezte: Molnár Dénes. - [Bécs]: Europa-Club, 1999. - 268 p.
 - *Változó népi kultúra: Társadalomnéprajzi vizsgálat Havadon* / Szerkesztette Nagy Olga; A rajzok Molnár Dénes munkái. -Bukarest: Kriterion, 2000. - Kv. - 460 p.
 - *Népi gazdálkodás Havadon* / Gegesi László János; Nagy Ödön; Székely Ferenc; Nagy Olga ajánlásával; A rajzok Molnár Dénes munkái. - Kv.: Kriterion, 2002. - 225 p.
 - *Senkiföldjén: versek* / Tóth István; Molnár Dénes illusztrációival. - Mv.: Appendix, 2004. - 107 p.
 - *Arccal a végtelen felé: Bolyai János feljegyzéseiből* / Bolyai János; Grafika Molnár Dénes. - S.l.: Androméda Könyvműhely 2000, 2006. - 40 p.
- Referințe:**
- *Molnár Dénes: [activitatea artistului plastic]* / Muhi Sándor; Von einem Ohr zum andern / Hellmut Seiler; Dénes Molnár. Galeria de arta, Miercurea-Ciuc / Gheorghe Vida. - [s.l.] : [s.n.], 1992. - 12 p.
 - *Marsallbot a hátizsákban: A „Forrás” harmadik nemzedéke* / Az interjúkat készítette, a tanulmányt írta, a műveket válogatta és a függelékét összeállította Martos Gábor. - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1994.
 - *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés..* -Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994, p. 613.
 - *Caricaturisti mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995. - 79 p.
 - *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre. - Budapest: s.n., 1995.
 - *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]* / Bevezető Gazda József; Fotók Albert Levente, Jákó Ferenc. - Kovászna - Covasna: Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996.
 - *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.2: L-Z, 1997, p. 64.
 - *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 409-410.
 - *Hortobágyi Alkotótábor, 1996* / [szerkesztette Égerházi Imre]. - Debrecen: Piremon, [1997]. - 133 p.
 - *Szejké-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., [1997] / - [24] p.
 - *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
 - *Hortobágyi Alkotótábor, 1997* / [szerkesztette Égerházi Imre]. - [Debrecen]: [Piremon], [1998]. - 164 p.
 - *Müterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
 - *A magyarság szolgálatában: 1999-ben elhangzott előadások* / A sorozat szerkesztője Székely Szabó Zoltán; a fedőlapot tervezte: Molnár Dénes. - Bécs: Europa-Club, 1999.
 - *Hortobágyi Alkotótábor, 1998* / [szerkesztette Égerházi Imre]. - Debrecen: Piremon, 1999 - 164 p.
 - *Ezerszáz év a Kárpát-Medencében* / Szerkesztette Jámborné Balog Tünde. - Makó művészeinek millenniumi sorozata: s.n., 2001. - 106 p.
 - *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 99.
 - *Salonul județean de artă plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
 - *Molnár Dénes* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 20 nov. 1983, p. 2.
 - *Interaktiv grafikai kiállítás.* În: *Népújás (Kalauz)*, 2006. okt. 20., p. 1.

MOLNÁR Dénes jr., grafician; n. 10 mai 1972,

TgM. Studii: Lic. de prelucrarea Lemnului, Secția sculptură (1990); AAV „Ion Andreescu” CjN, Secția grafică (1997). Expoziții personale: Târnăveni (1999); Covasna (2000); Kecskemét, Ungaria (2000-2003); Pănet (2003); Lăzarea (2004); Baja (1999); TgM, Casa Bernady

„Ferestre,” Salonul de primăvară (1999); Ghindari (1999); TgM, Galeria Cetății „PRO NOVUM” (1998); Târnăveni (1997); TgM, Foaierul Palatului Culturii, „ALTER-NATIVE,” (1998); Artă contemporană „Iosif Iser” (1997); TgM, Galeria UAP, „STUDENT ART” (1997); București, „Galeria Artelor,” Cercul Militar (1997); Ploiești, Muzeul Jud. de Artă Prahova, Bienala de gravură (1997); Bienala internațională de gravură Transilvania (1996); Csepel, Casa de cultură, Premiul pentru creație; TgM, Palatul Culturii, ETNO-ART (1996); Budapesta, Expoziția Soc. artiștilor maghiari (1996); TgM, Galeria UAP, Expoziția artiștilor maghiari MKIT (1994, 1995, 1996, 1997); Covasna, Salonul de vară (1995); Centrul Cultural al României, expoziția „Academica,” TgM, Centrul Cultural Rom.-Cat. (1994); Bienala Grot-Real, Budapesta (1994); Expoziții colective: TgM, Salonul interjud. de umor grafic, premiul pentru debut (1987); CjN, Galeria Korunk, „Grafic 1” (1991); TgM, Galeriile Palatului Culturii, Bienala „GROT-REAL” (1992); Odorheiu-Secuiesc, „Grafic 2,” Casa de Cultură (1993); Aiud, „Grafic 3,” Centrul Tineretului Pădureni (1994); Thieux, Belgia (1999); Zaláu, Centrul Cultural Maghiar (2002); TgM, Galeria Philotea și Casa orașului (2004); Deva, Colegiul Național Decebal (1998); „Family art,” Ghindari, Galeria școlară (1999); Miercurea Nirajului, „Family-art” (1997); Gheorgheni, „Family-art” (1999); TgM, Galeria UAP, „Family-art” (1996); Cj, Galeria „Másvilág” și Muzeul de Artă, secția donații, „Apocalipsa”(1995).

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

• *Emlékeim [Lakatos István]* / Lakatos István; Szerkesztette: Dáné Annamária; Borító: ifj. Molnár Dénes. - Vol. 1: Szemben az árral. - Mv.: Appendix, 2005. - 476 p.

• *A gálánskor breviáriuma/ Dáné Tibor; Illusztrációk és borítóterv ifj.: Molnár Dénes.* - Mv.: Appendix, 2005. - 239 p.

Referințe:

• *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 1995. - 79 p.

• *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]*/ Bevezető Gazda József; Fotók Albert Levente, Jákó Ferenc. - Kovászna - Covasna: Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996. - 23 p.

• *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek.* - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 409.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 98.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 217.

• *Salonul județean de arta plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.

MOLNÁR Gábor, jurist, inițiator și ctitor al BJM;

n. 22 nov. 1858, TgM - m. dec. 1940, TgM. Studiază la Col. Ref. din TgM; a urmat cursurile univ. clujene; cursuri de specialitate biblioteconomică la Budapesta. Dr. în drept (1882). Este primul dir. al bibliotecii publice nou înființate din Palatul Culturii (1913-1936); organizează instituția după cele

mai actuale criterii ale timpului: aranjarea cărților pe formate, sistemul de împrumut cu buzunăraș, catalog alfabetic combinat cu subiecte, cărțile erau cotate, introduce regulamentul prin care întărește răspunderea cititorului față de carte, împrumut gratuit. Este jurist practicant la Tabla Regească (1881-1883); pretor în adm. locală (1883-1888); secretar al prefectului jud. MS-Turda, apoi pretor principal al aceuiași jud. (1890-1908).

Referințe:

• *A Magyar Társadalomtudományi Egyesület alakulása.* - Budapest, 1907. - 67 p.

• *Magyar írók élete és munkái* / Gulyás Pál. - 18 köt. Budapest, 1999.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 pl.

• *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 11.

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 179.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 165.

• *Tradiție și actualitate în lectura publică* / Dimitrie Poptămaș. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 118-124.

• *Începuturile Bibliotecii Județene Mureș. Dr. Molnár Gábor-primul director al instituției* / Petelei Klára, BJM. În: *Libraria. Anuar. BJM*, 4 (2005), p. 11-10.

MOLNÁR József, grafician; n. 15 mai 1907, TgM

- m. 4 dec. 1983, Bécs, Ungaria. Studii: Berlin (1929-1933). Călătorii de studii: Iugoslavia (1955), Ungaria (1956), Anglia (1956), Italia (1957), RDG (1962), Belgia (1963), RFG (1963). Prof. la Institutul de Arte „Nicolae Grigorescu” București din 1948. Debutază la Saloane oficiale

(1945); participă la expoziții anuale de stat, saloane de desen, gravură și grafică militantă, expoziții de artă românească (afiș). Expune la: Sofia (1953), Varșovia (1955, 1965, 1970), Belgrad (1960), Stuttgart (1968, 1969), Helsinki (1968), Milano (1957), Copenhaga, Paris, Toronto (1960), New York (1968), Brno (1970). A creat o adevărată școală în domeniul afișului, graficii publicitare și aplicate. Distincții: Medalia de Aur la trienala artelor decorative Milano (1957).

Referințe:

• *Ki Kiscoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Timișoara - Arad, 1931.

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 113.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol.3: Kh-M, 1994.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 219.

MOLNÁR, Maria, mezzosoprană; n. 1965, TgM. Studii: Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN, specialitatea canto, prof. Gh. Roșu (1992). În perioada 1987-1998 și-a desfășurat activitatea în cadrul corului Operei Naționale din CjN, unde din 1991 a avut distribuții și roluri solistice. A participat la numeroase turnee în țară și străinătate (Italia, Elveția, Austria, Germania, Olanda, Belgia), având șansa de a lucra împreună cu soliști, dirijori și regizori consacrați. Din 1998 este solistă la Opera Maghiară de Stat din CjN. Are în repertoriu multe roluri de operă și operetă, dar apare frecvent și în creații aparținând genului vocal-simfonic. Distinsă cu premiul „Krizsa Ágnes.”

Referințe:

• *Caiet program: Zilele muzicale târgumureșene*, Filarmonica de Stat din TgM. - Ed. a 37-a, 10-25 mai 2007.

• *Caiet program: Zilele muzicale târgumureșene*, Filarmonica de Stat din TgM. - Ed. a 39-a, 14-28 mai 2009, p. 23.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 476.

MOLNÁR Tünde, organist; n. 1957, Tăuții de Jos,

AB. Absolventă a Academiei de Muzică „Ciprian Porumbescu” din București, la cls. de orgă a prof. Lidia Sumnevici. Descendentă dintr-o familie de constructori de orgi, cunoștințele interpretative și le-a întemeiat la Hans Eckhart Schlandt din BV;

a participat la cursurile de măiestrie susținute de Milan Slechta (Praga) și Johannes Ernst Köhler (Weimar). Doctorat în muzică. A cântat pe toate orgile importante din România; a concertat la Berlin, Weimar, Gera, Altenbourg, Bruxelles, Enghien, Biel, Berna, Amsterdam, Praga, Bratislava, Luxemburg, Viena, Rzeszow, Tunis, Budapesta. Timp de 11 ani a fost prof. la Univ. Creștină „Partium” din Oradea; în prezent este organista Filarmonicii de Stat din TgM și conf. univ. la UAT TgM. Ca artistă concertistă posedă un repertoriu vast cuprinzând lucrări ale literaturii de orgă din epoca barocă până în zilele noastre. Multe din lucrările de orgă ale unor creatori contemporani din Transilvania, precum și din America sau Germania au fost scrise la comanda ei, fapt ce se reflectă și în dedicația acestora. Apare pe scenele de concert din țară și din Elveția, Belgia, Germania, Cehia, Ungaria. Distinsă cu Premiul Omagial „Bartók Béla” (2006).

Studii și articole:

• *Hangszer és szimbólum / Dr. Molnár Tünde organaművész.* În: *Népújság* (Színes világ), 2006. márc. 18., p. 6.

Referințe:

• *Caiet program: Musica Sacra. Festivalul de Muzică Religioasă.* - Ed. a 13-a, 9-12 dec. 2002.

• *Bartók Béla-emlékdíjak Mv.en / Nagy Miklós Kund.* În: *Népújság*, 2006. okt. 3., p. 5.

• *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene.* - Ed. a 39-a, 14-28 mai 2009, p. 31-32.

• *Prospect: Concert extraordinar de Paști.* Filarmonica de Stat TgM, Palatul Culturii, 1 apr. 2010, ora 19. (Foto)

MOLNÁR Zoltán, prof. de chimie, artist fotograf; n. 15 mart. 1929, Brașov. Studii: Gimnaziul Rom.-Cat.

Odorheiu Secuiesc (1940-1948); UBB, Cj, Fac. de Chimie (1948-1952). Prof. de fizică-chimie, Lic. seral TgM (1952-1961); prof. de chimie, Lic. „Bolyai Farkas” TgM (1961-1989); Grupul Șc. Ind. nr. 1 TgM (1995-1997); metodist

voluntar al IȘJM (1960-1965). A proiectat și confecționat 700 exemplare dintr-un set de module moleculare de tip Stuart-Brieglet (1984); conduce activitatea prof. de chimie din TgM și Târnăveni (febr., iun. 1982). Expoziții personale: TgM (1982, 1992, 1996, 1998, 1999, 2003); Sf. Gheorghe (1987); Odorheiu Secuiesc (1983, 1993, 2003); Ungaria: Miskolc (1991); Kaposvár (1992); Pannonhalma (1992); Mezöberény (1996); Eger (2004); Buenos Aires (1998); Miercurea Ciuc (2004). Expoziții de grup: peste 100 de expoziții naționale de artă fotografică organizate în România, obținând 350 acceptări și 43 de premii; 370 de expoziții internaționale cu aproape 500 de acceptări și 37 premii, ca: First Prize în Jan Brazilia (1984); Special Award în Singapore (1983); Silver Trophy Macau (1993); YMCA Gold Medal Hong Kong (1997); Winner Medal Tokyo (1987, 1990, 2000); Sonderspreis Offenburg Germania (2004, 2005); Diplome D'Honneur Flemalle Belgium (1988); Bronz Medal Hong Kong (1989, 2001); Bronz Medal Macau (1993); Medaliat al expoziției Islamabad Pakistan (1999); Honorable Mention, Budapest (1974); Riediskeim (1998); La Gacilly (2002); Oregon (1990, 2005); Watchung (1993, 1998); Yakima (1994, 2000); New Delhi (1994). Membru al juriului la expoziții internaționale: Kaposvár (1993, 1996); Salon internațional al României (1995); Saloane EXDECO BV (1996, 1998, 2000); Salon Orizont SB (1998); co-organizator al 6 saloane internaționale de artă fotografică (1990-1999). Publică multe lucrări în diferite periodice, cărți și fotoalbume în țară și străinătate. Referințe: în 95 cataloage de expoziții naționale de artă fotografică; 281 cataloage de expoziții internaționale; recenzii din ziare în Craiova (1984); *A Hét* (1988); *Romániai Magyar Szó* (1991); *Észak Magyarországi*, Miskolc (1991); *Somogyi Hírlap*, Kaposvár (1992); *Népújság* TgM (1997). Membru Fotoclubul TgM (1972-1996), vicepreș. (1988-1992); secretar (1992-1996) Photogroup Creative (1996); AAFR (1974); Photographic Soc. of America (1991); Friends of Creative Monochrom (Anglia, 1994). Distincția „Merite sportive” (1959); Titlul de „Prof. evidențiat” (1987); AFIAP (1991); Excellence FIAP (1995); 3 star Printexaibitor al Photographic Soc. of America (1998); membru de onoare al Fotoclubului EXDECO BV și al Fotoclubului Slatina (2000).

Lucrări publicate:

• *50 év fotó;* Szerkesztette Káli Király István. - Mv.: Mentor, 2003. - 85 p.

- în colaborare:

• *International Exhibition of Photographic Art /* Foreword: Jakab Tibor EFIAP, PSA, APSG, PSA Country Representative for Romania; Molnár Zoltán EFIAP, PSA, APSG. - TgM: Juventus, 1998.

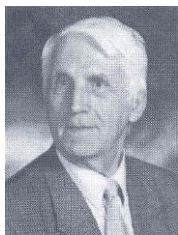
• *Bolyaiak tere: tollvonások egy város arcképéhez /* Nagy Pál; a borító Dónáth György munkája; fotók és reprodukciók: Bálint Zsigmond, Erdélyi Lajos, Koncz

János, Marx József, Molnár Zoltán, Szász Károly, Vajda György. - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.

Referințe:

- *Sibiu '92: 5th International Photographic Salon: [album].* - SB: s.n., 1992. - 52 p.
- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe : s.n., 1994. - 28 p.
- *Sibiu '94: 6th International Photographic Salon: [album].* - Sibiu: s.n., 1994. - 70 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely. Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt. - S.I.: s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.]*
- *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în arta fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely : Muzeu Haáz Rezső, 1997. - 48 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 68.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 414.
- *Szejké-Homoród alkotótábor: katalógus.* - Homoródszentmárton: s.n., [1997]. - [24] p.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție] / Redactare Török Gáspár și Bálint Zsigmond.* - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás katalógusa 1997.* - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeu Haáz Rezső Múzeum, 1998. - [44] p.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Redactor=Szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 477.
- *Din activitatea artiștilor fotografi tîrgumureșeni.* În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1984, p. 3.

MONORANU, Mihai, prof. de istorie; n. 16 mart.

1937, com. Boroaia, SV. Studii gimnaziale în Boroaia (1944-1951); Lic. „Nicu Gane” din Fălticeni (1952-1955); Fac. Istorie - Filosofie, Univ. „Al I. Cuza” din Iași (1957-1962). Repartizat cadru didactic la IPed. de 3 ani din TgM, Catedra de Științe Sociale (1962-1990); preparator (1962-1963), asistent univ. (1963-1972), lector (1972-1990); prof. de istorie-filosofie (1990-2000), Col. N „Al. Papiu Ilarian.” Specializări: Univ. din București, Catedra de Șt. Sociale (1965-1966). A publicat numeroase articole de popularizare pe teme de istorie și de politică în: *Steaua roșie*, *Vatra*, *Athenaeum*, *Europa*, *22*, *Tezaur*, *Societatea încotro?*, *Cuvântul liber*, *Recurs*, *Națiunea*. Membru al soc. cultural-patriotice: *Vatra Românească*, *Avram Iancu*, *Astra*, „Prietenii bibliotecii” MS.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
- *Liceul „Alexandru Papiu-Ilarian”: la 75 ani (Monografie) / Prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan.* - TgM, 1994. - 219 p.

• *Amintiri [Ionescu, Take] / Take Ionescu*; ediție îngrijită, note și indice de Mihai Monoranu. - TgM: Ansid, 2007. - 231 p.

• *Corespondența cu Adina (1917-1921)/Take Ionescu.* Traducere din limba franceză, îngrijire, note și indice de Mihai D. Monoranu. - TgM: Ardealul, 2010. - 472 p.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni: 200 de biografii / Dorin Borda, Ilarie Gh.Opriș.* - Vol. 2. - TgM: Asociația culturală „Sfântu Gheorghe,” Editura Nico, 2007, p. 199-200.
- *Dascălii „Papiului” / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș.* - TgM: Nico, 2011, p. 199-200.

MORARIU, Claudiu Marcel, caricaturist; n. 17

sept. 1966, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1985); Fac. de Energetică, IP București (1991). A debutat cu caricatură în almanahul *Contemporanul*, *Cuvântul liber*, *24 ore mureșene*, *Integrame și umor*, *Gura lumii*, *Mapamond magazin*, *Supliment World Cup '94*, *Magazin ilustrat*, *Mondo business*. Expoziții: Costinești (1988-1989); Petroșani (1989); Târnăveni, Salonul mureșean de caricatură, ediția a II-a (1994). Premii: Premiul I, etapa republicană a Festivalului artei și creației studentești; Premiul II la Salonul mureșean de caricatură, ed. a II-a, Târnăveni.

Referințe:

- *Caricaturisti mureșeni / Romeo Soare.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995, p. 29-30.

MORARIU, Vasile, Vasul, învățător, om politic;

n. 10 aug. 1873, Luduș, MS - m. 18 dec. 1933, Luduș, MS. Studii: Șc. prim. la Luduș; Șc. normală la Blaj. Învățător și dir. al Șc. confesionale gr.-cat. din Luduș; primul curator al bisericii gr.-cat. din Luduș; membru al Despărțământului Luduș al Astei (1933); preș. Reuniunii învățătorilor uniți din Arhidieceza gr.-cat. Alba Iulia și Făgăraș. A fost ales în conducerea băncii „Economul,” Soc. pe acțiuni, Institutul de credit și economii în Cj, filiala Luduș (1906-1933); devine membru al PNR; participă la serbările culturale ale Astei; face acțiuni de caritate; participă la MAN de la Alba Iulia. Participă la alegerile jud., fiind ales cons. jud. (1926-1930); ales primar al orașului Luduș (1930-1933).

Referințe

- *Ki Kiscoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja / Damo Jenő.* - Tm - Arad, 1931, p. 312.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918 / Ioan Silviu Nistor.* - CjN, 1981, p. 129.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 446, 447.
- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă.* - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 145-147.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Monografia orașului Luduș.* - TgM: Nico, 2008, p. 112.
- *Șematism*, Blaj, 1900; p. 385; 1911, p. 139.

MORARU, Teodor, artist plastic; n. 24 sept. 1930,

Ulieș, com. Râciu, MS. Membru al AAP MS (1993).

Studii: lic. și Șc. de Secretari de Cons. Pitează din 1956. A participat la expoziții internaționale colective la București (1997, 1999, 2001, 2003, 2005); Bacău

(2002); Ialoveni, Republica Moldova (1997). Expoziții colective naționale: București (1993, 1995); Pitești (1993, 1996-1998, 2002-2006); Bacău (2000-2001); Iași (2000-2006); CjN (2004); Bistrița (2003). Expoziții personale: TgM, Sala „Unirea” (1994-2005); Școala Sanitară „C. Davila” TgM (2002-2005); Sângeorgiu de Mș (1997-1998). Diplome și premii: Marele premiu la Expoziția Internațională Bacău (2002); premiul special al juriului la expoziția națională București 2000; mențiune la expoziția internațională București (2003); premiul I la expoziția Botna Ialoveni, Republica Moldova (1997); 6 diplome la saloanele din Iași; 24 diplome obținute la diferite manifestări culturale locale și din țară. Are lucrări achiziționate la Muzeul Național de Artă București, Muzeul Jud. Pitești, Centrul Jud. de Cultură Bacău, Centrul Jud. de Creație Mureș; Muzeul Jud. de Etnografie MS, precum și la colecționari din țară și străinătate: Germania, Franța, Elveția, Olanda, Austria, SUA, Ungaria. Tehnica de lucru: ulei pe pânză.

Referințe:

- *Dicționarul artei naive din România*. - București, 2001.
- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. -TgM: Ansid, 2002, p. 108-109.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 45-46.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p.147-149.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 74.
- *Albumul Oficiului Național pentru Expoziții de Artă București*. - 1997.
- *Buletinele informative ale Centrului Național al Creației Populare București, 1997-2002*.
- *Teodor Moraru*. Album / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2010. - 93 p.
- *50 de ani de artă naivă în România. Enciclopedie* / Costel Iftînchi. - Iași: Editura PIM, 2010, p. 463-466.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 880.
- *Revista Târnava* (1995); revista *Datini* (1993); revista *Luceafărul* (1995).
- *Reîntoarcere la natură: Artă și amintiri* / Diana Iosub. În: *24 ore mureșene*, TgM, 6 sept. 1996.
- *Culoare, lumină și slovă tipărită* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 8 dec. 1998.
- *Teodor Moraru pictează cu suflul...* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 5 sept. 2000.
- *Plasticianul Teodor Moraru, un Creangă târgumureșean!* / Dorin Borda, Vasile Mureșan. În: *Cuvântul liber*, 31 iul. 2003.
- *Lumea satului din perspectiva picturii naive* / Narcis Martiniuc. În: *Zi de zi*, 28-30 sept. 2007.
- „*Poveștile unui naiv*,” la Sala Unirea / I.S. Moişa. În: *Vertical*, TgM, 28 sept 2007.

MÓZES Erzsebét, actriță; n. 10 nov. 1938, Dumbrăvioara, MS. Studii: Institutul de Artă „Szentgyörgyi István” TgM. Roluri în piese de Rogoz, Everac, Németh László, Feydeau, Moricz Zsigmond, Raffai, Baranga, Vasziliev, Brecht, Sütő András, Gárdonyi Géza, Tamási Áron.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 115.

- *A Hét évkönyve*. - 1982.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.

MÜLLER, Friedrich, episcop, istoric; n. 15 mai 1828, Sighișoara, MS - m. 25 apr. 1915, SB. Studii secundare la Sighișoara și Cj; studii de teologie, istorie și filologie la Leipzig și Berlin (1845-1848). Prof. secundar la Sighișoara (din 1848); participant la revoluție. Rector al gimnaziului sighișorean (din 1863); pr. la Nocrich (din 1869) și SB (din 1874); episcop (1893-1906). S-a preocupat de valorificarea istoriografică a literaturii populare, de istoia culturii Transilvaniei. O atenție specială a acordat-o istoriei antice a Transilvaniei.

Lucrări publicate:

- *Beiträge zur Geschichte des Hexenglaubens und des Hexenprozesses in Siebenbürgen*. -Braunschweig, 1854.
- *Siebenbürgische Sagen*. - Brașov, 1857. - XXXI, 424 p.; ed. a 2-a: Viena, 1885. - 404 p.
- *Deutsche Sprachdenkmäler aus Siebenbürgen*. - SB, 1864. - XXXII, 235 p.

Studii și articole:

- *Die Bronzealterthümer, eine Quelle der älteren siebenbürgischen Geschichte*. În: *AVSL*, 3, 1859, p. 333-382.
- *Die Heidengräber bei Kastenholz*. În: *AVSL*, 6, 1862, p.240-254.
- *Die Inkunabeln der Hermannstädter „Capellenbibliothek”*. În: *AVSL*, 14, 1878, p. 293-358; 489-543.

Referințe:

- *Istoria filologiei române cu o privire retrospectivă asupra ultimelor decenii (1870-1895): studii critice* / Lazăr Șăineanu. - A 2-a ed. - București: Editura Librăriei Sococu & Comp., 1895. - VII, 356 p.
- *Studii și documente literare [1931]* / I. E. Torouțiu. - Vol. 6: *Junimea*. - 1938. - CCXXVIII, 532 p.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - p. 230.
- *Lexikon der Siebenbürger Sachen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen*. - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.
- *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849* / Szabó Miklós, Szögi László. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Bischof Friedrich Müller (1828-1915). Ein Leben -und Zeitbild* / Friedrich Teutsch. În: *AVSL*, 15, 1918, p. 191-300.
- *Învățămintul sașilor transilvăneni (V)* / Prof. Hermann Baier. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 2.

MUNTEAN ENE, Alina, prof.; n.18 iun. 1973,

Albești, MS. Studii: Lic. „Mircea Eliade” din Sighișoara; Fac. de Litere a Univ. din București (1995); Fac. de Drept din București (2006). Dr. în filologie (2008). Este traducătoare autorizată pentru lb. franceză, engleză și spaniolă. Este prof. de lb. și literatura română la Lic. Teoretic bilingv „Miguel Cervantes” din București.

Lucrări publicate:

• *Roata vieții. Monografia comunei Albești.* - București: Editura MondoRo, 2008.

• *Câte doruri am avut. Culegere de folclor.* - București: Editura MondoRo, 2008.

Referințe:

• *Lansare de carte* / Luca Vasile. În: *Cuvântul liber*, 13 aug. 2008, p. 2, 1 foto.

MUNTEANU, Carmen, prof., bibliotecar; n. 1

iun. 1947, TgM. Studii: Lic. nr. 4, TgM (1962-1965); Fac. de Filologie, UBB CjN (1965-1970); cursuri de specializare și perfecționare în biblioteconomie. Prof. de limba și literatura română la Lic. Teoretic din Sârmașu, MS; îndrumător muzeu și bibliotecar la BTB până în anul 1974, apoi bibliotecar la BJM, Fondul Teleki-Bolyai, secția Carte veche (1974-2005). A participat cu lucrări științifice la simpozioane locale și naționale; a publicat lucrări de specialitate în: *Steaua roșie*, *Cuvântul liber*, *24 ore mureșene*, *Curierul bibliotecilor*, *Biblioteca* (București), *Revista noastră* (Focșani), *Biblioteca și Cercetarea* (CjN), *Marisia*, *Reghinul cultural*, *Barátság - Prietenie* (Pécs), *Libraria*.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Reflectarea cărții vechi românești în Catalogul Bibliotecii Teleki.* În: *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Mihály, Vakarcz Szilárd. - Mv., Mentor Kiadó, 2002, p. 251-263.

Articole:

• *Ediții ale operei lui Jean Jacques Rousseau existente în Fondurile Bibliotecii Teleki-Bolyai din TgM.* În: *Biblioteca și Cercetarea*, 6, 1982, p. 318-325.

• *Cărți vechi românești tipărite la Buda, existente în Fondul Bolyai al Bibliotecii Județene Mureș.* În: *Marisia*, TgM, 13-14, 1984, p. 461-465.

• *Reprezentări iconografice referitoare la români în istoriografia universală a secolelor XII-XVIII.* În: *Biblioteca și Cercetarea*, CjN, 10, 1986, p. 91-97.

• *Însemnări cu valoare istorică referitoare la zona Banatului pe o carte veche românească.* În: *Biblioteca și Cercetarea*, CjN, 12, 1988, p. 206-211.

• *Contribuția vechilor tipărituri românești la cultivarea conștiinței de neam și limbă a poporului nostru.* În: *Biblioteca și Cercetarea*, CjN, 13, 1989, p. 226-233.

• *Ediții ale operei lui Caius Sallustius în BJM.* În: *Revista noastră*, Focșani, 18, 1989, nr. 143-145, p. 2773-2775.

• *O carte românească veche și rară din BJM, Fondul Teleki-Bolyai.* În: *Marisia*, TgM, 20-24, 1994, p. 197-202.

• *Valori patrimoniale de carte străină în fondul Bolyai al Bibliotecii Județene Mureș (I-II).* În: *24 ore mureșene*, 5, nr. 846, 1997, p. 6; nr. 860, p. 5.

• *Cărțile lui Petru Maior existente în fondul Teleki-Bolyai al Bibliotecii Județene Mureș.* În: *Reghinul cultural*, Reghin, 4, 1999, p. 63-68.

• *Ediții ale clasicului Marcus Tullius Cicero în colecțiile Fondului Teleki-Bolyai al Bibliotecii Județene Mureș.* În: *Libraria. Anuar, BJM*, 2, 2003, p. 146-155.

• *Cărțile Școlii Ardelene în colecțiile fondului Teleki-Bolyai al Bibliotecii Județene Mureș.* În: *Libraria. Anuar. BJM*, 3, 2004, p. 36-44.

Referințe:

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 166.

• *Carmen Munteanu „...niciodată nu trece gloria profesiei noastre!”* / Spielmann Mihály. În: *Libraria. Anuar. BJM*, 4, (2005), p. 276-277.

MUREȘAN, Doru, Andrei Dorin, ziarist,

caricaturist, grafician; n. 19 nov. 1946, Cj. Studii: Lic. Teoretic din Blaj; Fac. de Arte Plastice București (1968); Fac. de ziaristică „Șt. Gheorghiu” București (1979). Prof. de desen în com. Bobohalma, Nazna, Sâncrai, MS; ziarist la cotidianul *Cuvântul nou* din Sf. Gheorghe (1971); se transferă la *Steaua roșie* din TgM (1977); red. șef la revista *Mapamond Magazin* (1993). A debutat în caricatură în revista *Viața studentească* din București. Expoziții de grafică: Sf. Gheorghe, TgM, BV. A publicat în *Steaua roșie*, *Cuvântul nou*, *Cuvântul liber*, *Drum nou*, *Viața studentească*, *Mapamond magazin*, *Gura lumii*. La Sf. Gheorghe a scos un catalog de caricatură, a ilustrat cărți. Este adm. Editurii Ansid.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *O viață întru istorie: dosar personal: [documente biografice]* / Ioan Ionel Tompea; coperta Doru Mureșan. - TgM: Epistem, 2000. - 250 p.

Studii și articole:

• *Vecserka Zsolt.* În: *Steaua roșie*, 27 ian. 1979, p. 3.

• *Salonul artiștilor plastici amatori.* În: *Steaua roșie*, 23 ian. 1979, p. 3.

• *Radu Ceontea. Galeria Vatra.* În: *Steaua roșie*, 15 apr. 1981, p. 2, 1 foto.

• *O floare dăltuită în stâncă la picioarele omului.* În: *Steaua roșie*, 4 mai 1983, p. 2.

• *Molnar Dénes.* În: *Steaua roșie*, 20 nov. 1983, p. 2.

• *Intențiile sînt frumoase și generoase! Doriți să reușiți tovarășe director?* / Convorbire realizată de Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 19 mart. 1983, p. 3.

• *Horia Avram.* În: *Steaua roșie*, 2 sept. 1989, p. 3.

• *Gheorghe Olariu - Victor Cristea.* În: *Steaua roșie*, 9 iun. 1979, p. 3.

• *Expoziția Radu Ceontea a inaugurat Galeria Vatra.* În: *Steaua roșie*, 14 oct. 1978, p. 3, 1 foto.

• *Cartea - patrimoniu de suflet și minte al oamenilor.* În: *Steaua roșie*, 5 febr. 1983, p. 3.

• *Barabás Éva.* În: *Steaua roșie*, 19 mart. 1983, p. 3.

• *Dublu portret: Păun Popescu și Schnedarek Ervin* / D. Mureșan, Ion Moisescu. În: *Steaua roșie*, 10 dec. 1983, p. 3.

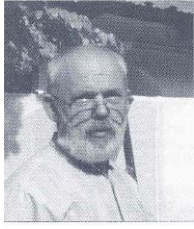
Referințe:

• *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1995, p. 13-14.

• *Careul cu prieteni* / Romeo Soare. - TgM: Ambasador, 1996. - 108 p.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3. - 2003. - 390 p.

• *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003. - p. 30-32.

MUREȘAN, Gheorghe, artist plastic, sculptor; n.

12 sept. 1949, Cj. Studii: Absolvent al IAP „Ion Andreescu,” CjN, Secția sculptură (1974), cls. prof. Virgil Fulicea; obține bursa „Ion Andreescu” în 1972. Expoziții personale: Deva (1977, 1982); București (1993, 1999); TgM (1995, 2001); Baia Mare (2001). Expoziții

de grup peste hotare: Hyvinkää, Ometta (1981); Moscova (1989); Budapesta (1992, 1996); Zalaegerszeg, Keszthely (1993); Paris, Chalonnés sur Marne (1994); Ravenna (1994, 1996, 1998, 1999); Kaposvár (1996), Mannheim (1996); Heidelberg (1998); Chișinău (2000). Tabere de sculptură, simpozioane: Oarba de MS (1985, 1991, 1994, 1995); Bacău (1992); Sângeorz Băi (1999, 2001, 2003, 2004); Pănet (1999, 2001), Salina Praid (2001, 2004); Carbunar (2002); Reghin (2002, 2003); „Totem” TgM (2002, 2003, 2004). Expoziții republicane de pictură și sculptură: București (1979, 1980, 1982, 1984, 1986, 1990, 1992, 2001); „Plastică mică,” București (1986, 1987, 1988, 1990, 1992, 1995, 2001); Arad (1989).

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

• *Secantă la ochiul mimozei: [versuri]* / Valentin Marica; grafica de Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Cezara, 1999. - 48 p.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006. - 139 p.

Referințe:

• *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14 / Bevezető Sebestyén Mihály.* - Budapest: s.n., 1992. - 14 p.

• *Enciclopedia artiștilor români contemporani.* - Vol. 3 / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoiță Lăptoiu. - București: Editura ARC 2000, 2001, p. 134.

• *Who's who în România.* - Ed. princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 431.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM : Editura Ansid, 2006, p. 100.

• *Cronica plastică* / Virgil Mocanu. În: *Vatra*, 28, nr. 346 (ian. 2000), p. 86.

• *Tradición és modernség kézfogása Szovátán / Szepes Hédi művészettörténész.* În: *Népújság (Múzsza)*, 2006. szept. 23., p. 4, 5.

• *Művészetről szóban és fotóban / N.M.K.* În: *Népújság*, 2006. okt. 21., p. 5.

• *Salon invernal* / Cora Fodor. În: *Cuvântul liber*, 15 dec. 2006, p. 2.

• „*Repere ale artei plastice mureșene.*” *Semnal* / D.B. În: *Cuvântul liber*, 20 dec. 2006, p. 2.

• *Forme și semne mureșene.* În: *Gazeta Reghinului*, nr. 5-6 mai-iun. 2007, p. 8, 3 foto.

• *Tabără internațională de sculptură în casa lui Ion Vlasiu.* În: *Punctul*, 2-8 iul. 2007, p. C4, 1 foto.

MUREȘAN, Gheorghe, solist de muzică

populară; n. 1 mart. 1946, Iclânzul, MS. Studii: Șc. prim. în satul natal; Șc. Profesională de industrie alimentară, Tm (1961-1963); Șc. Populară de Artă TgM (1963-1966); Lic. „Al. Papiu Ilarian.” Prin concurs, devine solistul Orchestrei de Muzică Populară a Șc. Profesionale Tm; solist al Ansamblului „Ciocărlia” (1966-1968); pentru un an angajat la Ansamblul Artistic „Mureșul” TgM; dir. adj.

(1975-), artist liric al Filarmonicii de Stat TgM (2001-). Participă la turnee în țară și străinătate: Ungaria, URSS, Mongolia, Coreea, China, Bulgaria; efectuează numeroase înregistrări la radio pe plan local și național, primul disc Electrecord (1972), al doilea (1976) și încă două până la 1989, un CD: *Pe Mureș în jos și-n sus* (2001). Colaborează cu TVR, emisiuni în direct, cu studioul de radio TgM; cu diferite formații profesioniste și de amatori. Premii: Premiul de Popularitate al Festivalului „Maria Tănase” (1969); locul I la Festivalul „Voci tinere,” Costești, HD (1969); locul I la Festivalul de muzică populară de la Buzău (1972).

Referințe:

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 150-151.

MUREȘAN, Simona Maria, artist plastic,

psiholog; n. 20 iul. 1976, CjN. Studii de artă: curs de perfecționare pentru conservarea și restaurarea lucrărilor de artă (2005, 2006). Membru AAP MS (2004). Are lucrări în colecții particulare din România și Ungaria.

Tehnica folosită este pictura în ulei pe pânză. Expoziții de grup și colective: Sala Unirea, Cetatea medievală TgM; Satu-Mare; Ungaria. Tabără de creație: Sovata (2001).

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 75.

MUREȘAN, Vasile, sculptor, pictor; n. 10 iul.

1951, Cj. Studii: Absolvent al Lic. de Artă Plastică din CjN (1970) și al IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția sculptură (1978). Membru al UAP (2004); membru AAP MS, cons. artistic (2004).

A fost prof. în localitățile Tg. Ocna, Hodac și la Casa de Cultură a Sindicatelor din TgM (1978-1986); muzeograf la Oficiul pentru Patrimoniul Cultural Național MS (1986-2002) și Muzeul de Etnografie din TgM (2002-). Expoziții personale (pictură și sculptură): Fac. de Litere, CjN (1975); Casa de Cultură a Sindicatelor, CjN (1977); Casa de Cultură „Mihai Eminescu,” TgM (1986); Muzeul Târnăveni (1992); Muzeul Municipal Orășenesc, Bressuire, Franța (1996); Galeria Oficiului de Turism, Chollet, Franța (1997); Galeria Banca Credit Agricol, FUILLET, Franța (1996); Székely Ház, Budapesta (2001); Galeria Unirea, TgM (2003, 2012). Expoziții de grup: IAP „Ion Andreescu” CjN: Casa de Cultură a Studenților, CjN (1977), Muzeul Reghin (1988); Casa de Cultură Sovata (1987, 1988, 1992, 1994, 1997); Casa de Cultură a Studenților TgM (1986, 1988, 1989); Catedrala Regală, Bruxelles, Belgia (1993); Galeria de Artă, Anvers, Belgia (1993); Galeria de Artă, Chalemtoth, Belgia (1993); Muzeul Orășenesc, Bressuire, Franța (1996); Galerie de Four Magne, Franța (1997); Chateau de Defence, Bressuire, Franța (1997-1998); Galeria Municipală, Aiud (1998); Galeria UAP, TgM (1982-2004); Cetatea TgM (1998-2004); Galeria Unirea, TgM (1987-2004). Simpozioane naționale de

creație: Oarba de MS (1985, 1987, 1992); Călușeri, jud. Mureș (1996); jud.: Sovata (1987-2003); Cund (2001-2004); Mădăraș (2002-2004); Berghia (2003); Șincai (2004); Deda (2004); internaționale: Bressuire, Franța (1996-1998); Magne, Franța (1997); Fuillet, Franța (1999). Lucrări monumentale: Statuie „Pomul vieții,” 4,50m/2m/2m, stejar, Bressuire Subprefectura, Franța. Diplome și distincții: Gramată din partea Arhiepiscopiei de Alba Iulia (1994); „Diplomă de Onoare” a orașului Bressuire și premiul de talent, Franța (1998); „Diplomă de Onoare,” Clubul Rotary (2005); Premiul revistei *Ambasador* (2006).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. Coperta: Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.
- *Tabăra de pictură „Clubul Rotary” Tg-Mureș. - Sovata 7-15 septembrie 2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Digital Docu Print, 2007. - 24 p.
- *Tabăra de pictură Deda: Edițiile I-V: 2004-2008* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008. - 74 p.
- *Anuar 2008. Asociația Artiștilor Plastici Mureș Târgu-Mureș* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Marcel Naste. - TgM: Nico, 2009.
- *Anuar 2009. Asociația Artiștilor Plastici Mureș Târgu-Mureș* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Marcel Naste. - TgM: Nico, 2010. - 88 p.
- *Teodor Moraru. Album* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2010. - 93 p.
- *Salonul anual de pictură 2010. Catalog* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - Ed. a XXXIV-a. - TgM: Nico, 2010. - 71 p.
- *Anuar 2010. Asociația Artiștilor Plastici Mureș* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Călin Bogătean. - TgM: Nico, 2011. - 103 p.
- *Gheorghe Opreș. Album* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2011. - 105 p.
- *Tabăra de pictură Târgu-Mureș 2011*. Ed. I. Catalog / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Iancu Mureșan. - TgM: Nico: 2011. - 81 p.
- *Artiști Plastici Mureșeni. Asociația Artiștilor Plastici Mureșeni 1977-2012*. TgM: Nico, 2012.
- *Tabăra de pictură Sângeorgiu de Mureș 2011* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Constantin Bogoșel. - TgM: Nico: 2012. - 79 p.

Studii și articole:

- *La polul cultural Clujean - „Etapă 20” cu târgumureșeanul Radu Florea*. În: *Cuvântul liber*, 29 apr. 2009, p. 2, 1 foto.

Referințe:

- *Enciclopedia artiștilor români contemporani*. - Vol. 3. - București, 2000.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. Coperta: Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 47-48.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 101.

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 77.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 35.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4 : *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 238-240.
- *Courier de l'Ouest*, 17 iul. 1997; 1998.
- *Le journal de Cholet*, 24 iul. 1997.
- *Vasile Mureșan - o viață închinată artei* / Christian Stan. În: *24 de ore mureșene*, 4 mai 2005, p. 3.
- *30 de ani de pictură* / Eugenia Kiss. În: *Zi de zi*, 11 oct. 2005, p. 6, 2 foto.
- *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, aug. 2006, p. 2.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.
- *Expoziție personală Vasile Mureșan- „Anotimpuri”* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 22 mart. 2007, p. 3.
- *„Flux și reflux” la Sala Unirea* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 12 iun. 2007, p. 4, 2 foto.
- *Artiști plastici mureșeni* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 26 iun. 2007 p. 4, 2 foto.
- *Aproape de lăcașul zeilor* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 14-16 iul. 2007, p. 2.
- *Zilele orașului Sărmașu, încununate de cultură și artă* / Ioan A. Borgovan. În: *Punctul*, 3-9 sept. 2007, p. D4, 1 foto.
- *Expoziție de icoane și obiecte de cult* / Bianca Ola. În: *24 ore mureșene*, 18 dec. 2007, p. 3.
- *Pictorul Vasile Mureșan, la Cj- Napoca* / D.B. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Expoziție de sculptură la Sângeorgiu de Mureș [2008]* / Ioan Astalus. În: *Cuvântul liber*, 21 febr. 2008, p. 5, 1 foto.
- *Tabără de pictură, cu cinci bărbați de...calitate!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 6 sept. 2008, p. 5, 1 foto.
- *„Tabăra de pictură Deda”* / D.B. În: *Cuvântul liber*, 10 sept. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Expoziție de icoane la Palatul Administrativ*. În: *Zi de zi*, 3-5 apr. 2009, p. 7.
- *„Icoana este o scară către Dumnezeu”* / Alin Zaharie. În: *Zi de zi*, 17-22 apr. 2009, p. 2, 1 foto.

N

NÁDUDVARI Sámuel, pr. reformat, prof.; n. 1698, ? - m. 1754, Olanda. Studii teologice și filosofice la Sárospatak, Ungaria, apoi la Aiud, completându-le mai târziu, la un nivel superior, la Univ. din Frankfurt - am Odera. Pr.-prof. la Aiud (1728); a încercat să înrădăcească un nou curent filosofic, numit wolfian, a făcut eforturi ca să fie îndrăgite științele naturii și muzica, a introdus predarea muzicii în șc., a înființat corul în șc. Pentru ideile sale șt., este nevoit să-și părăsească eparhia (1734), fiind considerat eretic. Teleki Sándor, Cons. gubernial și curatorul suprem al șc. ref. din TgM îl numesc prof. (1740-1746) și totodată este invitat să fie preceptorul fiului său. A predat filosofie, matematică, fizică, geometrie, istorie și arhitectură civilă și militară tânărului Teleki Sándor, care a devenit ing. militar. Din cauza persecuțiilor pleacă la Oradea (1748), apoi în Italia. Se presupune că ar fi trăit la Debrețin, apoi a emigrat în Olanda, unde a murit. A contribuit la schimbarea atmosferei teologice dominante în col. ref. ardeleni, fiind un însemnat precursor al iluminismului, punând bazele unei educații șt.

Lucrări publicate:

• *Animalis, rationalis, politicae, civilis, spiritualis, et aeternae vitae exemplar, az, az, természetzi, okosságserént való, külső- társasági, jó hír'-s-névbeli, lelki, és örök életnek példája: Mellyet néhai méltóságos M. Gyerő Monostori liber báró és Doboka vármegyei főispán Kemény Sámuel ur' ő nagysága életének egy tsekély magyar orázióban tett le rajzolásával a Vetsi vár mellett építettett gyászos szin alatt le-telepedett Halotti Nagy Frequentia előtt fel-függesztett Náduvvari Sámuel, a' S.P. Maros-Vásárhelyi Ref. Kollegium rectora és ugyan ott a' philosophiának 's mathesisnek P. professora.* - Kv.: s.n., 1744. - 44 p.

Referințe:

- *Smírnai Szent Polikárpus: Avagy sok keserves háboruságok között magok hivataljokat keresztyéni szorgalmatossággal kegyesen viselő erdélyi református püspököknek historiájok / Mellyet egybeszedetett F. Tsernátoni Bod Péter; előszó Aranka György.* - Nagyenyed: s.n., 1766, p. 173-175.
- *Az Evangélium szerint reformált erdélyrészi egyházkerület fűközép- és iskoláink állapotrajza / Parádi Kálmán.* - Kv., 1896. - 262 p.
- *A M.v. i. Evang. Reform. Kollegium története / Koncz József.* - Mv.: s.n., 1896. - 758 p.
- *Régi magyar könyvtár / Szabó Károly.* - Budapest: Kiadja a Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó - Hivatala. - 4 vol.: 1671-1711, 1898. - 944 p.
- *Profiluri mureșene. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploesșteanu.* - TgM: 1973, p. 61-65.
- *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849 / Szabó Miklós, Szögi László; a könyv szerkesztője Sebestyén Mihály.* - Mv.: Mentor, 1998.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

NAGY Ádám, artist plastic; n. 15 oct. 1921, Imeni, CV. Studii: Col. Ref. din TgM; Șc. de Arte, secția pictură, avându-l prof. pe Gheorghe Olariu. Expoziții de

grup și colective în TgM: Sala „Unirea;” Cetatea Medievală. Membru al AAP MS (1983). Are lucrări în țară și străinătate: SUA, Germania, Austria, Ungaria. Tehnica folosită: ulei pe pânză și carton, grafică.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 48.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 78.

NAGY Dalma, Júlia, artist plastic, textil designer;

n. 5 sept. 1945, Căpeni, CV. Studii: Lic. de Muzică și Arte Plastice, TgM (1964); Șc. Tehnică de Arhitectură și Sistematizare, TgM (1968); IAPD „Ion Andreescu,” secția Tapiserie, CjN (1973). Tehnician proiectant, IPJ TgM (1968-1969); creator modele, ICH Prodcomplex (1973-1985); textil designer, SC „Textor” SA, TgM (1985-). Expoziții personale: Sighișoara (1994), TgM (1994, 1995, 1996, 2003); a realizat tapiserii, picturi, grafică, aflate în colecții din România, Ungaria, Israel, Norvegia, Germania, Suedia și SUA. Expoziții de grup: TgM (1971-2009); CjN (1973, 1989, 1993, 1994, 1997, 1999, 2000, 2006); Sf. Gheorghe (1981); București (1973, 1976, 1982, 1984, 1991); Salonul anual Covasna (1996-2005); Ofenbach am Main (1974); Szombathely (1984); Budapesta (1991, 1996, 1997, 1999, 2000, 2003, 2004, 2005), Stockholm (2000); a organizat expoziții jud. de textile: „Textil” (1996, 1997, 1998, 1999), „Ariadne,” TgM (1996-2005, 2007). Simpozioane de creație: Marcoli, Ungaria (1991); Nicula (1993); Zsennye, Ungaria (1996); Kőtelek, Ungaria (1997); Lakitelek, Ungaria (1997); Pănet (2000, 2001, 2002, 2003, 2005, 2006); Ghindari (1996-2004); Tangagardan, Suedia (2000); Budapesta (2005). Membru UAPR (din 1980), Association of Hungarian Tapestry Artists (1998).

Lucrări publicate:

• *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog] / Tehnoredactarea catalogului Nagy Dalma.* - TgM: s.n., [1997]. - [53] p.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 116.
- *Tapiseria contemporană românească / Mircea Grozdea.* - București, 1982.
- *Erdély Magyar Művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest, 1990.
- *Erdély Magyar képző-és Iparművészek Tára / Molnar Dénes.* - TgM, 1995.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7. / Borító és katalógusterv Simon Zsolt.* - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 424-425.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel / Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.

- *Erdély Magyar Ki Kicsoda 2000.* - Oradea, 2000.
- *Kortárs Magyar Művészeti Lexikon.* - Budapest, 2000.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 229.
- *Who's who in România.* - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002, p. 436.
- *Scurtă istorie a Artelor Textile / Rodica Banciu.* - Tm, 2004.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan.* - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 102.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 480.

NAGY Imre, actor, regizor; n. 1926, Salonta, BH - m. 1979, TgM. Studii: Institutul de teatru „Szentgyörgyi István” Cj (1955). Lector univ. la Institutul de Teatru, la catedra lui Kovács György. Spectacole realizate la Sala Studio: *Liliom* de Molnár Ferenc, *Toți fiii mei* de A. Miller, *Fedra* de Racine, *În căutarea fericii* de V. Rozov, *Orașul nostru* de T. Wilder etc.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 116.

NAGY Jolán, vitrinier decorator, grafician, liber profesionist; n. 26 nov. 1948, Ernei, MS. Studii: Lic. de Artă TgM (1967), cu prof.: Bordi András, Barabás István, Nagy Pál, Olariu Gheorghe, Hunyadi András, Izsák Márton. Vitrinier decorator la OCL și Metalul TgM, Teatrul Național TgM. Membru AAP MS (2009). Expoziții de grup la

Sala „Unirea”, expune picturi în cofetăria „Muzeul Szabó Marcipán” din Budapesta, apoi la Szentendre și Pécs. Lucrări în colecții particulare din România, Ungaria, Germania, California.

Referințe:

- *Salonul anual de pictură 2010. Catalog.* Ed. a 34-a. - TgM: Nico, 2010.

NAGY Kálmán, violonist; n.1984, TgM. Studii: Liceul de Artă TgM, prof. Oláh Mária și Bartha Lajos; Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN, prof. Dorina Mangra (2002-2006). A participat la mai multe cursuri de măiestrie în Austria, Germania și România. Ca solist, a susținut concerte cu Orchestra Filarmonicii TgM și Camerata Romanica. În cadrul unor formații camerale și orchestre, a apărut pe scene muzicale din Elveția, Franța, Spania, Gibraltar, Portugalia, Olanda, Belgia, Ungaria. Din 2003 este membru al Filarmonicii de Stat Transilvania din CjN și al Orchestrei de Cameră Camerata Romanica iar din 2006 este capelmastru al Orchestrei Classica, CjN și al Orchestrei Noua Transilvania. Îl preocupă cultivarea muzicii de cameră (cvartet de coarde).

Referințe:

- *Pliant: Concert simfonic, Filarmonica din TgM*, 12 febr. 2004.
- *Pliant: Concert vocal-sinfonic, Filarmonica din TgM*, 18 dec. 2008.

NAGY Miklós Kund, ziarist; n. 6 dec. 1943, Aiud, AB. Studii: Lic. Bethlen Gábor din Aiud (1950-1961); IPed. de 3 ani din TgM, Fac. de Filologie, secția română-

maghiară (1962-1965); UBB Cj, Fac. de Filologie, secția maghiară-franceză (1969-1973). Prof. la Șc. Gen. Gălățeni (1965-1968); reporter la Studioul Teritorial de Radio TgM (1968-1974), șef de secție culturală la aceeași instituție (1974-1985); bibliotecar principal BJM TgM (1985); red. la ziarul *Vörös László* din TgM (1985-1989); red., red. șef adj. la ziarul *Népújság* din TgM (1989-); red. al suplimentului săptămânal literar-artistic *Múza*; prof. asociat la UAT TgM (1997-2003); prof. asociat la Univ. „Sapientia” din TgM (2003-2007). Premiul AZM (2005), premiul cotidianului *Népújság* (1998); Diploma de Excelență și Distincția „Fibula de la Suseni”, din partea Prefecturii MS (2010); Diploma de onoare „Pro Libro Senator”, din partea BJM (2012).

Lucrări publicate:

- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel.* - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel.* - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.
- *Műszak fellegrára: Marosvásárhely.* - Budapest: Bíró family kiadó, 2000. - 140 p.
- *Bábel Amerikában: tengerentúli naplójegyzetek.* - Mv.: Impress, 2000. - 108 p.
- *Maszelka János.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 52 p.
- *Kedei Zoltán.* - Mv.: Mentor, 2004. - 38 p., [40] p.
- *Hunyadi Mária.* -Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2005. - 29 p., [26] p.
- *Míg a magnó összekapcsolt...: Interjúk, beszélgetések.* - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2006. - 242 p.
- *Kiss Levente.* - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2006. - 30 p., 30 p.
- *Szabó Duci: Életinterjú.* - Kv.: Polis Könyvkiadó, 2007. - 148 p.
- *Bocskay Vince: [Album].* - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2008. - 30 p., [28] p. il color
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek] / Oláh Tibor; szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Helikoni arcképcsarnok: emlékkönyv. I. kötet / Összeállította, a szöveget írta Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1997. - 111 p.
- *Bernády György emlékezete / Szerkesztő Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1999. - 128 p.
- *Visszajátszás / Kabós Éva; szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 2000. - 108 p.
- *A Mecénás: Kemény János és a Helikon (Az író halálának 30. évfordulója) / Szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Helikon Kiadó, 2001. - Kemény János Alapítvány. - 132 p.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Red. Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *Dr. Bernády György Közművelődési Központ Marosvásárhely / Szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Dr. Bernády György Közművelődési Központ, [2002]. - 20 p.

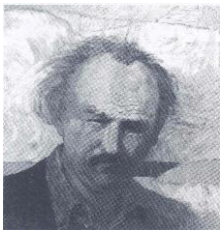
- *Bernády György emlékiratok* / Szerkesztette: Nagy Miklós Kund. - Mv.: s.n., 2007. - 96 p.
- *Bernády György öröksége: A Városháza* / Szerkesztette: Nagy Miklós Kund. - Mv.: s.n., 2008. - 80 p.
- *Bandi Kati*. - Csíkszereda: Pallas-Akademia, 2010 (Müterem).
- **în colaborare:**
- *Müterem*. - 2001, 2005.
- *Simon Endre*. - Csíkszereda: Pallas-Akademia, 2002. - 68 p.
- *Müterem: beszélgetés huszonkét elszármazott erdélyi képzőművésszel*. - Mv.: Impress, 2003. - 280 p.
- *Gyarmathy János*. - Csíkszereda: Pallas-Akademia, 2004. - 27 p.
- *Hunyadi László művészete* / Nagy Miklós Kund, Tarjányi József. - Budapest: Közdk, 2006. - 128 p.
- *100 x Szépművészet: kiállítás = expoziție: album = Asstellung = exhibition, 7-30 iunie 1994*. - TgM: s.n., 1994. - 4 f., 20 f. pl.
- *A XVII-lea bială națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]*. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Animație la Ariel: monografie dialogată în cinci decenii, cu prolog și un epilog deschis* / Eugenia Anca Rotescu. - TgM: Teatrul pentru Copii și Tineret Ariel, 1999.
- *Volt jövőkbe nézve: Válogatás a Múza irodalmi anyagából (1991-2001)* / Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2001. - 260 p.
- *50 éves a Marosvásárhelyi fotóklub: 1953 - 2003* [Előszó]: Nagy Miklós Kund, Bálint Zsigmond, Gheorghe Lăzăroiu. - Mv. [TgM]: Lyra, 2003 - Mv. Fotóklub. - 49 p., [12]p.
- *A tér úttörője: Bolyai János emlékévk: Mv., 2002*. - Mv.: Mentor, 2003. - 215 p.
- *Táncol a székely*. - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely Neumarkt / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt; [Studii introductive de Zsigmond Bálint, president of the club; Gyula Keresztes architect; Nagy Miklós Kund]. - S. l.: s.n., [1994]. - 5 p.: [28 p.]*
- *Közös nevező [versek]* / Tóth István; az előszót írta Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1994. - 70 p.
- *Apám földjén: versek* / Kabos Éva; előszó Nagy Miklós Kund. - Csíkszereda: Pallas-Akademia, 1996. - 90 p.
- *Keresztül-kasul Európán* / Izsák István. - CjN: Napoca Star, 2003. - 77 p.
- *Emberközben: Haragos Zoltán: EFIAP - fotóművész* / Szerkesztés: Haragos Zoltán. - Mv.: Impress, 2004. - 120 p.
- *A nevető gödör* / Bölöni Domokos; [Előszó]: Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2004. - 148 p.
- *Kivárt pillanatok/ Török Gáspár, EFIAP fotóművész; [Előszó Nagy Miklós Kund]. - Mv.: Lyra, 2004. - 120 p.*
- *Madárnyelven: versek/ Ambrus Lajos Szerkesztette: Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, [2004]. - 84 p.*
- *Bandi Kati* / [Szöveg]: Nagy Miklós Kund, Garda Aladár László, Borghida István, Romulus Feneș, Csutak Levente, Cristian Crisbășan. - Mv. [TgM]: Impress, 2005. - 14 p.
- Studii și articole:**
- *Maros Megye-könyvekben*. În: *Népújóság*, 22 ian. 2003, p. 2.
- *Aki a könyveknek szolgál...* În: *Népújóság (Múza)*, 2 aug. 2003, p. 4.
- *Tabăra de creație Bolyai - TgM: Pod spiritual durat în spațiu și timp*. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 67-69.
- *Gondolatok vásár után*. În: *Népújóság (Múza)*, 19 nov. 2005, p. 2.
- *Lohinszky Loránd Szentgyörgyi-díjas: Laudáció*. În: *Népújóság (Múza)*, 26 nov. 2005, p. 4.
- *G. Pataky Etelka hazatért*. În: *Népújóság (Múza)*, 28 ian. 2006, p. 3.
- *Részen az egész: Sz. Kovács Géza szászrégeni kiállítása*. În: *Népújóság (Múza)*, 28 ian. 2006, p. 4.
- *Szuperhősök a konyhában*. În: *Népújóság (Múza)*, 4 febr. 2006, p. 6.
- *Hatvanéves a Székely Színház: Emlékezzünk az „aranycsapatra”* / Nagy Botond; Nagy Miklós Kund. În: *Népújóság*, 14 mart. 2006, p. 5.
- *A hiba nem a közönségben van: Beszélgetés a Jászai Mari - díjas Szélyes Ferenc színművésszel*. În: *Népújóság (Múza)*, 25 mart. 2006, p. 6, 7.
- *Az érték nem mérhető: Beszélgetés a 60 éves Kincses Elemér rendezővel*. În: *Népújóság (Múza)*, 1 apr. 2006, p. 6-8.
- *Akinél bármi megtörténhet: Beszélgetés a Babérkoszorú-díjas Kovács András Ferencel*. În: *Népújóság (Múza)*, 8 apr. 2006, p. 2, 3.
- *Lélek-tér-kép a Kultúrpalotában: Múzeum régi - új köntösben*. În: *Népújóság (Múza)*, 8 apr. 2006, p. 4.
- *A lábujjhegyre állt ország: Könyvbemutató a Bernády Házban* / (nk). În: *Népújóság*, 10 apr. 2006, p. 2.
- *Könyvtár és helyismeret*. În: *Népújóság*, 12 apr. 2006, p. 5.
- *Tavaszhozó Ariadne: Marosvásárhelyi textiltárlat, tizedszer*. În: *Népújóság*, 15 apr. 2006, p. 4-5.
- *Biberachot ma is szó szerint idézem: Interjú Anatol Constantin színművésszel*. În: *Népújóság (Múza)*, 22 apr. 2006, p. 6, 7.
- *Már Bölöni is...* În: *Népújóság (Múza)*, 19 aug. 2006, p. 3.
- *Műemlék templomok festményen*. În: *Népújóság (Múza)*, 19 aug. 2006, p. 4.
- *VI. Bolyai János Alkotótábor: Ketten a „törzsvendégek” közül*. În: *Népújóság*, 26 aug. 2006, p. 4, 5.
- *Albert László is elment*. În: *Népújóság (Múza)*, 9 sept. 2006, p. 4.
- *Bernády György városa*. În: *Népújóság (Múza)*, 21 oct. 2006, p. 4.
- *Bronzformák ölelkezése: Sánta Csaba egyéni tárlata Marosvásárhelyen*. În: *Népújóság (Múza)*, 4 nov. 2006, p. 4.
- *Művészeink 56-ról*. În: *Népújóság (Múza)*, 4 nov. 2006, p. 2.
- *EMT-Túl a szakmaiságon*. În: *Népújóság*, 28 dec. 2006, p. 6.
- *A látó új ruhája: Beszélgetés Kovács András Ferenc megbízott főszerkesztővel*. În: *Népújóság (Múza)*, 2 febr. 2008, p. 2, 3.

- *Művészi impressziók a Homoródméntéről* / N.M.K. În: *Népújás* (Múzsza), 27 sept. 2008, p. 5.
- *Fémhulladék új identitásban*. În: *Népújás* (Múzsza), 4 oct. 2008, p. 2.

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 433.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda*. - Oradea: Scripta, 2000.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 4: N-R, 2002, p. 61.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 489.
- *Akiket összekapcsol a mikrofon: 12. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár. Kiadványok, események* / Bölöni Domokos. În: *Népújás* (Múzsza), 2006. nov. 11., p. 4.

NAGY Pál, pictor, grafician, mediator de artă; n. 12 ian. 1929, SM - m. 18 iun. 1979, Trei Sate, MS. Studii: Col. Ref. din TgM (1935-1947), având ca prof. pe pictorul Piskolti Gábor; Șc. Liberă de Pictură din TgM, îndrumat de Aurel Ciupe și Bordi András (1940-1948); Cursurile IAP „Ion Andreescu,” Cj (1949-

1952), prof.: Kovács Zoltán și Miklóssy Gábor. Prof. la Lic. de Artă TgM (1952-1976); cons. șt. al Muzeului de Artă TgM. Membru UAP (1963). Expoziții personale: TgM, Galeria Új Élet (1957, 1969, 1975); Galeria Vatra (1977, 1979); Gheorgheni (1964); Miercurea Ciuc, Odorheiu Secuiesc, Cristuru Secuiesc, Sângeorgiu de Pădure (1965); CjN, Galeria Korunk (1978). Expoziții de grup: TgM (1947, 1951, 1953-1979); Cj (1948, 1973, 1974, 1978, 1979); Veneția (1956); București (1968, 1970); Hajdúböszörmény (1969-1974); Cristuru Secuiesc (1971); Covasna (1976, 1977); Szabadka (1977). Expoziții comemorative: TgM (1980, 1984, 2003); CjN (1986); Lázarea (1986); Budapesta (1990, 1994, 1999); Hatvan (1999); Odorheiu Secuiesc (2004). Expoziții republicane: București (1952, 1953, 1954, 1963, 1965; 1975, 1978, grafică). A realizat fresca „Cultura populară” la Casa de Cultură din Covasna (1960); are lucrări în colecții particulare și de stat din țară și străinătate. Referințe: Film documentar realizat de red. în lb. maghiară a Televiziunii Române: reporter Csáky Zoltán, operator Xántusz Gábor, 14 febr. 1977.

Lucrări publicate:

- *Barangolás a Képzőművészetben*. - București: Editura Kriterion, 1979.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea = „Barátság”* alkotótábor Szárhegy / szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: [s.n.], 1991. - 68 p.
- *Erdélyi portrék: Fotó-kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban, 1991. október 10. - december 1.* / Erdélyi Lajos fotói; Szöveg Bodor Pál. - Budapest: Petőfi Irodalmi Múzeum, 1991.
- *Nagy Pál* [kiállítás]: katalógus. - Budapest: 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4: N-R, 2002, p. 67-68.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania*

/ Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 230-231.

- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 103.
- *Időszerű beszélgetés Nagy Pállal* / Banner Zoltán. În: *Utunk*, Cj, 1 sept. 1967.
- *Nagy Pál* / Vécsei Nagy Zoltán. În: *A Hét*, TgM, 2003;

NAGY Sándor, Kántor, recuziter la Teatrul Național TgM; n.? - m. 5 iul. 1996, TgM. La început restaurator într-un atelier din Cj; apoi recuziter la Teatrul Național TgM, prelucra, adapta, combina cu multă inventivitate, rămânând neuitat în inimile celor cu care a lucrat.

Referințe:

- *Teatrul românesc la TgM 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 177, 178, 188, 197-198, 200, 208, 210, 231-232, 244.

NAGY SZABÓ Ferenc, cronicar, memorialist, negustor; n. 1580, TgM - m. ian. 1659, TgM. Studii: Nu a frecventat academiile din străinătate, dar avea un prof. de erudiție europeană la „Schola particula” din TgM, pe Baranyi Decsi János. Face ucenicia de croitor la Cj, după care se întoarce la TgM. În calitate de reprezentant al orașului participă la dietele Transilvaniei. Devine adm. al cetății princiare de la Gurghiu (1639-1642), cu obligația de a refăce zidurile și bastioanele fortăreței. Este primul cronicar dintre orășenii maghiari din Transilvania; întocmește memoriile sale pornind de la cronică bunicului său Borsos Sebestyén, pe care a completat-o folosindu-se de diferite izvoare scrise, iar pentru perioada dintre 1583 și 1658, de propria experiență de viață. În descrierea evenimentelor din principatul Transilvaniei, un loc important îl ocupă referirile la întâmplările din Țara Românească și Moldova. Reflectă poziția ideologică a orășenimii transilvane în aprecierea evenimentelor, relevând spiritul critic față de unele acțiuni ale mării nobilimi și ale principilor Transilvaniei.

Lucrări publicate:

- *Nagy Szabó Ferenc memoriáléja*. În: *Erdélyi történelmi adatok*, ed. Mikó Imre. - Vol. 1, Cj, 1855, p. 39-168.
- *Memorialul lui Nagy Szabó Ferenc din TgM (1580-1658)*. - București: Editura Kriterion, 1993. - 248 p.
- **în colaborare:**
- *Erdélyi történelmi adatok* / szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre. - 1. köt. - 1855. - XXXI, 370 p.
- *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről* / Nagy Szabó Ferenc, Gyulafi Lestár, Krauss György, Sepsi Laczó Máté, Bocskai István, Mikó Ferenc, Biró Sámuel, Egy ismeretlen száz polgár és Borsos Tamás írásaiból; bevezette Biró Vencel. - 3. köt: Tűzpróba 1603-1613. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942]. - XIX, 194 p.
- *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről* / Oláh Miklós, Verancsics Antal, Heltai Gáspár, Mindszenti

Gábor, Forgách Ferenc, Borsos Sebestyén, Bánfi Gergely és Szántó István írásaiból; bevezette Kardos Tibor. - 1. köt: Tündérország, 1541-1571. - Budapest: Franklin-Társulat Kiadása, [1941-1942].

• *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről: reprint* / Cs. Szabó László közreműködésével szerkesztette Makkai László. - 3. köt: Tűzpróba, 1603-1613. - Reprint, 1993, 194 p.

• *Erdély öröksége: erdélyi emlékirók Erdélyről: reprint* / Cs. Szabó László közreműködésével szerkesztette Makkai László. - 1. köt: Tündérország, 1541-1571. - Reprint, 1993. - XX, 164 p.

Referințe:

- *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 17-24.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 232.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970*. - Budapest, Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató.
- *Magyar írók élete és munkái* / Gulyás Pál. -19 köt. - Budapest, 2000.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *A székegyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2003.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Poveștile orașului* / Sorina Bota. - TgM: Editura Ardealul, 2010. - 214 p.
- *Vatra*, nr. 9, 1995, p. 91-92.

NAGY-ȘUTEU Attila, creator sticlă; n. 5 iul.

1956, Remetea, HR. Absolvent AAV „Ion Andreescu” CjN, Secția ceramică-sticlă (1995), prof. Cornel Ailincăi. Membru titular al UAPR (2003). Expoziții personale: Ungaria (1991, 2002); CjN (1992, 1994); TgM (1998). Expoziții colective: CjN (1991, 1992, 1994); Tm (1993); București (1996); TgM (1997); Belgia (2000).

Referințe:

- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 232.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 105.

NASTE, Marcel, Naste Marcel Claudiu; pictor;

n. 3 mart. 1981, Reghin, MS. Studii: Lic. de Artă din TgM, secția Pictură de șevalet (1995-1999); UBB, CjN, Fac. de Teologie Ortodoxă, secția Teologie ortodoxă, patrimoniu cultural, picturi bisericești, iconografie, restaurare; Master la Univ. de Artă și Design CjN, Fac. de Arte Plastice. Expoziții personale: Muzeul Etnografic Reghin (2003); Casa de Cultură a Tineretului „George Enescu,” Reghin (2004, 2005); B.C.R. Central TgM (2006); Studioul de Radio TgM (2006); Muzeul de Istorie Sighișoara (2006). Expoziții colective: Lic. de Artă (1996-1999); Casa de Cultură „Eugen Nicoară” (1998), Muzeul Etnografic

Reghin (2002, 2006); Expo Transilvania CjN (2005); Camera de Comerț Râmnicu-Vâlcea (2005); Fac. de Teologie Ortodoxă Alba-Iulia (2006); Turda (2006). Tabere de creație: Deda, MS; Mănăstirea „Sf. Dimitrie”; Sighișoara; Lăpușna (2006). Prof. de educație plastică. Membru al AAP și UAP TgM; membru în Cons. Dir. al Asoc. pentru Tineret „Aste” din Reghin; dir., Casa de Cultură Reghin (2012-). Tehnici folosite: băituri-foiță, uleiuri, tempera cu emulsie de ou pe suport tradițional pentru icoane, acril și tempera. Stil: abstract, realist, nonfigurativ, bizantin, modern, decorativ și grafică. A fost prezentat în presa locală: *Cuvântul liber*, 24 ore mureșene, *Punctul*, la postul Radio TgM, Televiziunea TgM și Reghin. Diplome și premii: Diploma „Superlative culturale” (2005), oferită de Studioul de Radio TgM; Premiul I la concursul național de literatură și artă „Ambasador;” premii de participare la tabere de creație și expoziții.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Stop accidentelor. Viața are prioritate: Fișe de cunoaștere și exersare a regulilor de circulație și joacă* / Soruna Sav; Ilustrații Marcel Naste. - TgM: Editura Nico, 2006. - 44 p.
- *Drumuri de fluturi: Poezii pentru copii* / Felicia Emilia Albu; Ilustrații de Marcel Naste. - TgM: Editura Nico, 2008. - 84 p.
- *Anuar 2008. Asociația Artiștilor Plastici Mureș Târgu-Mureș* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Marcel Naste. - TgM: Nico, 2009. - 75 p.
- *Anuar 2009. Asociația Artiștilor Plastici Mureș Târgu-Mureș* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Marcel Naste. -TgM: Nico, 2010. - 88 p.
- *Artiști Plastici Mureșeni. Asociația Artiștilor Plastici Mureșeni 1977-2012*. TgM: Nico, 2012.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 81.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun.„Petru Maior”, 2008, p. 228-230.
- *Reghineanul Marcel Naste, la „Polul cultural Clujean”* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 23 iul. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Madárnyelven: versek* / Szerkesztette: Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, [2004]. - 84 p.
- *Artă și credință* / Valentin Marica. În: *Cuvântul liber*, 3 sept. 2008, p. 6.
- *Un regal cultural [Intermundis]* / N.B. În: *Cuvântul liber*, 3 sept. 2008, p. 6, 1 foto
- *Expoziție de pictură [Sighișoara, 2008]* / N.B. În: *Cuvântul liber*, 14 aug. 2008, p. 5.

NASTE, Ruxandra, artist plastic; n. 13 mart.

1987, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; Univ. de Arte Plastice București. Membră AAP MS (2004). Expoziții de grup și colective în TgM: Sala „Unirea,” Cetatea Medievală (2004-2007). Tehnici folosite: pictură în ulei pe pânză și hârtie, tempera, acuarelă, grafică și pictură pe sticlă.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 49.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 82.

NĂDĂȘAN, Timotei, artist plastic; n. 1958,

Reghin, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu”, CjN (1983-1988). A participat la expoziții naționale și internaționale: International Biennale of Graphic Design, Brno (1986-2000), International Print Biennale, Ljubljana (1987), Graphic Art Biennale, Cracovia (1988), International Drawing Triennale, Wrocław (1988), The 11th International Drawing Exhibition, Rijeka (1988), The 2nd International Poster Triennale, Toyama (1988), The Colorado International Poster Exhibition, Fort Collins, Colorado, SUA (1991, 1997), Art as Activist Revolutionary Posters from Central and Eastern Europe, Smithsonian Institution, Washington (1992); Așteptare și izbucnire, Tineri artiști români, București - Szombathely (1990-1991). Este fondator, editor șef al revistei *IDEA artă+societate* și dir. al Editurii IDEA și al Fundației IDEA CjN.

Referințe:

- *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1995, p. 47-48.
- www.idear.ro/newsite

NEAGU, Constantin, regizor; n. 7 oct. 1927,

Urisiu de Jos, MS. Studii: IATC București (1955). Din 1956, în Studioul București, realizează numeroase filme utilitare și documentare. Filmografie ficțiune: *Blanca* (în colab. cu Mihai Iacob, 1955); *O zi pierdută* (în colab. cu Mircea Iva, 1960); *Baladă pentru Măriuca* (în colab. cu Titel Constantinescu, 1969).

Referințe:

- *1234 cineaști români: ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București, 1996, p. 244.

NEAGU, Miron, editor, librar, prelucrător și

culegător de folclor, om de teatru; n. 1889, Loamneș, SB - m. 1973. Studii prim. în satul natal, lic. la SB; începe teologia, pe care o abandonează. Se stabilește la Făgăraș și înființează o tipografie. După șase ani se mută la Sighișoara, înființează și aici o tipografie cu aparatură din Germania, prima editură românească din

Transilvania; editează și finanțează operele de debut ale tinerilor scriitori români (Vladimir Vecerde, Mihai Beniuc, Teodor Mureșanu, Grigore Popa, Ion Vlasiu, Ion Chinezu, Covrig Nonea). Avea tipografie și la Mediaș. Interpret al doinelor, cântăreț de operetă; scrie muzica la cântece și doine ca: *Mult mă întrebă inima*, *Bădișor cu șase cai*, *Doamne dă la lume bine*, *Cine n-are dor pe lume*, *Drăguț car cu patru boi*. Colaborator al Radiodifuziunii Române. Gimnaziul de Stat „Miron Neagu” din Sighișoara îi poartă numele. A editat un volum de *Doine din Ardeal*, culese și armonizate pentru canto și pian de D. Georgescu Mitty (Lugoj, 1934).

Referințe:

- *Din istoria tipografiei, editurii și librăriei românești în Ardeal:*

(1830-1918) / Ion Mușlea. - Cj: s.n., 1939.

- *Literatura Transilvaniei: Studii, articole, conferințe* / Ion Breazu. - [București]: Casa Școalelor, 1944. - 365 p.
- *Cel mai albastru cer: [reportaje]* / Valentin Borda. - București: Editura Eminescu, 1990. - 212 p.
- *Reconstituiri: reportaje și interviuri cu protagoniști sau martori ai istoriei Transilvaniei* / Constantin Mustață. - București: Editura Militară, 1991. - 302 p.
- *Astra sighișoreană 1861-1950 și Horia Teculescu 1897-1942* / Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă. - Sighișoara, 1999, p. 48-49.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 130-132.
- *O biografie demult anunțată, un destin în Eterna Primăvară a vieții culturale sighișorene* - Miron Neagu / Asociația ASTRA Sighișoara, Stelian Larga, Aurel Hârtoagă. În: *Cuvântul liber*, 18-20 oct. 2003, p. 6, 1 foto.
- *Miron Neagu la Sighișoara* / Emilia Baltag. În: *Vatra*, iun. 2006, p. 42-43, 4 foto.

NEGREA, Rodica, actriță; n. 25 dec. 1956, TgM.

Studii: IATC București (1980). Activitate teatrală la Teatrul Mic. Filmografie: *E atât de aproape fericirea*, regia Andrei Cătălin Băleanu (1977); *Ion-blestemul pământului, blestemul iubirii*, regia Mircea Mureșan (1979); *Cine iubește și lasă*, regia Gheorghe Turcu; *Mult mai de preț e iubirea*, regia Dan Marcoci (1982); *Scopul și mijloacele*, regia Dan Marcoci (1983); *Emisia continuă*, regia Dinu Tănase (1984); *Vinovatul*, regia Alexa Visarion (1991).

Referințe:

- *1234 cineaști români ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Editura Științifică, 1996, p. 247.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004.

NEGRUȚI, Persida, artist plastic, prof. de

matematică; n. 9 mart. 1963, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1981); Fac. de matematică, Univ. București (1987). Este prof. de matematică la Grupul Șc. „Ion Vlasiu”, TgM (din 1990-). Membră a AAP MS (2002). Expoziții de grup și colective în TgM: Sala Unirea; Salonul jud. de primăvară; Salonul anual de pictură; Expoziția jud. de icoane și obiecte de cult (2002-2006); Expoziții în Cetatea Medievală. Tehnici folosite: pictură în ulei pe pânză și carton, icoane pe suport de coajă de ou, pe lemn, sticlă.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 49.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 83.

NEGRUȚIU, Silvan, pianist; n. 1984, TgM. Studii:

Lic. de Artă TgM, prof. Emilia Baziotis; Lic. „Dinu Lipatti” București, prof. Magda Stănescu; Univ. Națională de Muzică București, cu pianistul Viniciu Moroianu; (2007); master la Academia Regală

Irlandeză de Muzică și Univ. Dublin, prof. John O'Connor și Reamonn Keary (2009); cursuri de măiestrie cu: Lory Wallfisch, Fabio Bidini, Irina Morozova, Richard Goode, Peter Frankl, Klaus Hellwig. Prof. de pian la Academia Regală Irlandeză de Muzică, timp de trei ani; prof. asistent de pian la Shenandoah University în Winchester, Virginia; drd, îndrumat de John O'Connor. A susținut recitaluri solo și de muzică de cameră în Europa, Statele Unite ale Americii și Japonia, precum și concerte cu orchestre din România, Spania, Irlanda, Italia. A susținut concerte în colab. cu Orchestra de Cameră Radio și Filarmonica Națională „George Enescu” București, Filarmonica din Alicante și Dublin. Participă regulat la festivaluri internaționale de muzică: International Keyboard Institute and Festival, Mannes College of Music, New York, International Holland Music Sessions în Bergen NH, Olanda sau Aspen Music Festival în Colorado, SUA. Laureat al numeroase concursuri internaționale: „Roma 2000” și „Bethoven e i classici”, Salerno, Italia; „Seiler” în Sofia, Bulgaria; „Konzerteum” în Pireu, Grecia; „Feis Ceoil” în Dublin, Irlanda. Distins cu Premiul „Eugen Barbu”, pentru merite interpretative (2001); Premiul de Excelență oferit de Ministerul Educației și Cercetării (2002); Premiul I la MNA Virginia Young Artist Piano Competition SUA. Membru al UCIMR.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Ulița spre cer: privire monografică asupra satului Șerbeni din județul Mureș* / Silvia Negruțiu, Silvan Negruțiu, Silviu Negruțiu. - TgM: Editura „Cezara Codruța Marica”, 2009. - 286 p.

Referințe:

- *Zilele muzicale târgumureșene, Ediția a XLI-a, 5-26 mai 2011, Caiet program*, p. 29.
- CV
- Baza de date

NEGRUȚIU, Silviu Ioan, pr. ortodox; n. 8 febr.

1957, Șerbeni, com. Beica de Jos, MS. Studii: Șc. Gen. Șerbeni (1964-1972); Lic. nr. 2 Reghin (1973-1977); Lic. Ady - Șincai CjN (1977-1978); Seminarul Teologic CjN (1973-1978); Institutul Teologic CjN (1978-1982); Drd., UBB CjN (2003-2007): tema: *Minunile lui Isus în cercetare contemporană* (nesusținută). Cântăreț, Parohia II TgM, Catedrala Mare (1982-1989); pr. paroh, Parohia Glodeni - Păcureni (1983-1986); pr. paroh, Parohia Hărtău (1986-1989); pr. II (1989-1992), pr. paroh, Catedrala Mare TgM (1992-). Funcții administrative: secretar, Protopopiatul TgM (1988-1993). Prof. de latină: Lic. „Gh. Șincai” TgM; de religie: Șc. Gen. 9 și 15, Lic. de Artă, Lic. Ped., Lic. „Unirea,” Lic. „Al. Papiu Ilarian;” Șc. Postlic. Sanitar Teologică Ortodoxă, Fac. de Teologie, UBB CjN, ore de seminarii la Catedra de Noul Testament. Colaborări la ziare și reviste: *Altarul Reîntregirii*, *Altarul Credinței*, *Flacăra*, *Cuvântul liber*, *Jurnalul de Mureș*, *24 ore mureșene*, *Recurs*, *Revista Studențească UMF TgM*, *Lucașfărul românesc* (Canada), *Lumina lină* (New York); televiziuni: Tv

Antena 1 local și național, Realitatea Tv, postul național, Știi TV TgM; radio: Radio TgM, Radio Contact București, Radio Reîntregirea Alba Iulia; Radio Renașterea CjN; cu Cenaclul „Flacăra;” cu Filarmonica din TgM, Teatrul Național, BJM, Casa de Cultură ”G. Enescu” Reghin, cu „Urmașele Dacilor” din Șerbeni. Colaborează cu UPM TgM; UBB CjN; Univ. din Reno-Nevada (SUA) și Rochester-New York (SUA) și UMF TGM. Participă la conferințe naționale și internaționale (1995, 1998). Cercetări în istoria bisericească, teologie. Distincții: Iconom stavrofor (1989, 1995); Punct alb, de la săptămânalul mureșean *Punctul*; Sculptura de frăție, din partea Asociației „Ermitage” (2006). Diplome de excelență: Fundația Credință și Lumină (1991). Diplome jubiliare, Diplome de Membru de onoare din partea unor organizații, instituții și asociații culturale; Top 100 - Cei mai puternici târgumureșeni, religie (2008), Metro Media Transilvania.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Cercetarea noutestamentară românească: Ghid bibliografic* / Pr. Drd. Silviu Ioan Negruțiu, Pr. Drd. Florin Codrea, Pr. Drd. Dan Eliodor Moldovan. - CjN: Alma Mater, 2004. - 502 p.

• *Ulița spre cer: privire monografică asupra satului Șerbeni din județul Mureș* / Silvia Negruțiu, Silvan Negruțiu, Silviu Negruțiu. - TgM: Editura „Cezara Codruța Marica”, 2009. - 286 p.

Studii și articole:

• *Sf. Scriptură - carte veche în Transilvania, rolul și importanța ei în păstrarea identității de credință, de limbă și neam*. În: *Lucașfărul românesc*, Canada, sept. 1995.

• *Viața religioasă contemporană între „a cunoaște” și „a împlini”*. Povestea unei catedrale. În: *Lumina lină*, New York, 2 apr. -iun. 1999, p. 19.

• *În săptămâna luminată*. În: *24 ore mureșene*, 21 apr. 2001, p. 4.

• *Postul - cale de mântuire*. În: *24 ore mureșene*, 16 nov. 2001, p. 6.

• *Biserica rămâne zăvorâtă pentru homosexuali și lesbiene*, interviu luat de Ciprian Năprădean. În: *Recurs*, nr. 2, 2001, p. 16.

• *L.L.L. - Lumină, luptă, libertate?* În: *Flacăra*, 6 febr. 2003, p. 15.

• *Relația „Minune - Semn” din perspectiva Evangheliilor. O introducere în teologia „minunii”*. În: *Analele științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă, Cj*, Tom VIII, 2004-2005, p. 345-371.

• *Omul. Minune realizată în sacramentalitatea Bisericii*. În: *Almanahul Reîntregirii*, Alba Iulia, Serie nouă, 12, nr. 3, sept. -dec. 2007, p. 183-208.

• *Clasificarea minunilor și caracteristici narative ale descrierii lor în Evanghelii*. În: *Almanahul Reîntregirii*, Serie nouă, 13, nr. 1, 2008.

• *Teologia noutestamentară în scrisul și viața lui Grigore Vieru*. În: *Dimensiuni critice I*. - TgM: Editura „Cezara Codruța Marica”, 2010, p. 70-137.

Referințe:

• *America, prezent continuu* / Mihai Suciuc. - TgM: Editura Brăduț, 2001. - 240 p.

• *Acasă la preotul Silviu Negruțiu*, interviu de Agatha Bianca Bogdan. În: *Jurnalul de Mureș*, serie nouă, nr. 194, 13-19 apr. 2001, p. 6-7.

• *Duminică, la Șerbeni s-a lansat o „Uliță spre cer”* / Matei Robert. În: *Zi de zi*, 6 oct. 2009, p. 7, 8.

NEMES Gyula, liber profesionist, istoric; n. 12 iun.

1969, Ernei, MS. Studii: Fac. de Istorie, UBB CjN. Este preocupat de istoria locală; publică studii monografice în: *Népijság, Történelmi Magazin, Örökségünk, Unitárius Élet*; red. al revistei *Gomolyát*, revista Bisericii Ref. din Ernei (2006).

Lucrări publicate:

• *Élet a Virgó vize mentén: Adalékok Csejé és Tófalva monográfiájához.* - Mv.: Mentor, 2011. - 250 p.

- în colaborare:

• *Nagyernye* / Nagy Lajos, Nemes Gyula. - Sepsiszentgyörgy: Cova-print Nyomda, 2007.

• *Székes: Adalékok a falu monográfiájához* / Nemes Gyula, Szakács Ferenc. - Mv.: Mentor, 2009.

Referințe:

- *Vásárhelyi Hírlap*, 2009, 22 marc; 2009., 27-29 márc., p. 4.
- *Népijság*, 2009, szept. 22, p. 5.

NEMES Irén, Józsa Nemes Irén, pictor; n. 11 oct. 1918, Bedeni, MS- m. 30 oct. 2003, TgM. Studii: IAP Cj, prof. Ciupe și Bordi. Pictează portrete, peisaje și compoziții cu tematică socială. Expoziții personale: Zalău (1947); TgM (1958). Participă la expoziții colective și republicane. Lucrări în muzee și colecții din țară și străinătate.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 118.

NÉMETH Antal, sculptor, pictor, prof.; n. 9 mai 1933, Bicsad, HR. Studii: IAP „N. Grigorescu” București. Prof. Grup Șc. de Construcții TgM. Lucrează pictură, grafică de șevalet. Participă la expoziții județene (1961-); expoziții republicane: București. Lucrări monumentale: Mozaic la Grupul Șc. de Construcții TgM; Cantina TCM TgM; Mozaic la Casa de oaspeți TgM; mozaicul „Pace” în muzeul din Oradea.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 119.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996.
- *Erdélyi mütár: képzóművészek, iparművészek, műépitészek, művésztörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 236.

NETEA, Vasile (pseudonim Victor Lucrețiu), istoric

literar, publicist; n. 1 febr. 1912, Deda, jud. MS - m. 6 mart. 1989, București. Studii: școala primară din Deda (1923); Șc. Normală TgM (1931); studii pedagogice Cj (1939-1940); studii pedagogice București (1940-1941); studii univ. de literatură și filozofie București (1942-1946). Dr. în istorie cu

teza: *George Barițiu: Viața și opera*, Univ. București (1948). Istoric, specialist în istoria modernă a României. Învățător în loc. din jud. MS: satul Veța, de pe Valea

Nirajului, Iclandul Mare, Lunca Bradului, Ierbuș, Reghin, TgM (1929-1946). Secretar al Despărțământului Reghin ASTRA. Prof. la București (1946-1959). Cercet. șt. principal la Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” București (1963-1975). Red. la *Revue roumaine d'histoire* (1963-). Red. al revistei șc. din TgM, *Avântul* (1925), scrisă de mână. Inițiază și publică la Reghin săptămânalul *Credința* (1933). Scoate la TgM revistele de literatură și artă *Clipa* (1936-1937) și *Jar și slovă* (1937). Red. la revistele *Vremea* (1942-1943), *Dacia rediviva* (1942), *Plaiuri năsăudene* (1943). Debutul literar în ziarul *Patria* din Cj (1928) și *Drapelul* (Lugoj). Colab. la periodicele: *Flori de crâng* (Oradea), *Gând românesc*, *Gazeta de Transilvania*, *Almanahul ziarului Curentul* (București), *Dumineca* (București), *Țara nouă* (Cluj), *Viața* (București), *Bucovina literară* (Cernăuți), *Almanahul teatrelor* (București), *Tribuna Transilvaniei* (București), *Ardealul*, *Argeș*, *Contemporanul*, *Cuget clar*, *Dacia rediviva*, *Gazeta literară*, *Glasul Mureșului*, *Luceafărul* (SB, București), *Națiunea română*, *Neamul românesc*, *Progres și cultură*, *Revista de istorie*, *România literară*, *Transilvania* (SB), *Țara Bârsei*, *Universul literar*, *Vatra*, *Voința Transilvaniei* (Cj), *Vremea*, *Universul*, *Transilvania noastră*, *Ramuri*, *Săptămâna*, *Flacăra*, *România liberă*, *Scânteia*, *Manuscriptum*. Premiul Academiei Române pentru vol. *De la Petru Maior la Octavian Goga* (1945); premiul Academiei Române pentru cartea *George Barițiu: Viața și activitatea sa* (1966).

Lucrări publicate:

- *Camill Cavour 1810-1861: Extras din „Diplomați iluștrii”*. - Vol. 2. - S.I., s.a.. - 56 p.
- *O zi din istoria Transilvaniei: 1 Decembrie 1918.* - S.I.: Albatros, s.a. - 234 p.
- *Țara Oașului: Cunoștințe folositoare „Din Lumea Largă”*. - București: Editura „Cartea Românească,” s.a. - 32 p.
- *Contribuția revistei Familia la dezvoltarea culturii românești.* - S.I., s.a. - 14 p.
- *Miron Pompiliu în aprecierile cititorilor și istoricilor literari români.* - Oradea: Centrul de Cultură și Artă al Județului Bihor, s.a. - 20 p.
- *Din activitatea lui Andrei Mureșanu la Brașov: Relațiile sale cu George Barițiu și colaborarea la Foaia pentru minte, inimă și literatură și la Gazeta de Transilvania.* - S.I., s.a. - 33 p.
- *Studiul Istoriei Românilor la Universitatea din București 1864 - 1964: Materiale de istorie și muzeografie. Extras.* - București: s.a. - 14 p.
- *Alexandru Papiu Ilarian, Omul și Opera: Seria Tomul III. Extras. 150 de ani de la nașterea și 100 de ani de la moartea lui Alexandru Papiu Ilarian.* - S.I., s.a. - 12 p.
- *Îndreptar pentru cercurile culturale.* - Reghin: Editura Despărțământului Astra, 1934. - 48 p.
- *Horia, crăișorul țăranilor: Pagini comemorative.* - TgM, 1935. - 36 p.
- *Din contribuția învățătorimii române la dezvoltarea culturii naționale.* - Reghin, 1935. - 35 p.
- *Constantin Romanu Vivu prefectul Legiunii XII în anii 1848-1849.* - TgM: Editura Societății Tinerimii Române „Constantin Romanu Vivu,” 1937. - 40 p.

- *Ion Pop Reteganul*. - Cj: Editura revistei Satul și Școala, 1938. - 33 p.
- *I.P.S.S. Patriarhul Dr.Miron E.Cristea la împlinirea vârstei de 70 ani (1868-1938)*. - TgM: Tip. Ardeleana, 1938. - 36 p.
- *Sub stindardul ASTREI*. - Reghin, 1939.
- *Profesorul Ion Lupaș: la împlinirea a șase decenii de viață*. - Arad: Ed. revistei Școala vremii, 1940. - 24 p.
- *Viața și opera lui Gheorghe Bogdan Duică*. - București: Cartea Românească, 1940. - 32 p.
- *Este istoria Transilvaniei un studiu inutil?*. - SB: Tiparul Tipografiei Kraft și Drotleff, 1940. - 39 p.
- *Șt.O.Iosif: Viața și opera lui*. - București: Cartea Românească, 1941. - 32 p.
- *Ion Pop Reteganul: Biobibliografie*. - București: 1941.
- *George Barițiu: Memoriile lui George Barițiu*. - SB, 1942. - 18 p.
- *Noi contribuții la cunoașterea vieții și activității lui Visarion Roman: corespondența sa cu Gheorghe Barițiu și Iosif Hodoș*. - SB, 1942. - 116 p.
- *Figuri ardeleni*. - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I,” 1943, 184 p.
- *Ion Pop Reteganul: bibliografie / Vasile Netea*. - București, 1943. - 31 p.
- *De la Petru Maior la Octavian Goga: studii și evocări istorice*. - București: Cugetarea-Georgescu Delafras SA, 1944. - 344 p.
- *Ardealul în politica României de azi*. - București, 1945. - 55 p.
- *George Barițiu: Viața și activitatea sa*. - București: Editura Științifică, 1946. - 367 p.; București, Editura Științifică, 1966. - 367 p.
- *Pe urmele lui Iosif Vulcan*. - București: [Editura Vreamea], 1947. - 40 p.
- *Istoria Memorandului românilor din Transilvania și Banat*. - București: Colecția Transilvania, 1947. - 482 p.
- *Dascălii de folclor ai lui George Coșbuc*. - București: Editura Academiei RSR, 1965. - 11 p.
- *La Union de Transilvania con Rumania*. - Bukarest: Verlag Meridiane, 1968. - 76 p.
- *Nicolae Titulescu: monografie*. - București: Meridiane, 1969.
- *Relațiile lui N. Bălcescu cu Cărturarii și luptătorii Români din Transilvania: Extras din Studia et Acta Musei N. Bălcescu*. - Bălcești pe Topolog, 1969, 32 p.
- *C.A.Rosetti*. - București: Editura Științifică, 1970. - 447 p.
- *Din contribuțiile Germanistice ale lui Ilarie Chendi: Extras din culegerea „Studii de Literatură Universală” vol. XV*. - București, 1970. - 18 p.
- *O zi din istoria Transilvaniei: 1 Decembrie 1918*. - București: Albatros, 1970. - 208 p.
- *Nicolae Iorga: 1871-1940*. - București: Meridiane, 1971. - 144 p.; 16 p.il.
- *Activitatea publicistică și literară a lui Nicolae Iorga*. - București: Editura Academiei RSR, 1971. - 21 p. (Extras)
- *Take Ionescu: micromonografie*. - București: Meridiane, 1971. - 96 p.
- *N. Iorga Vu Par Ses Contemporains Riumains et Étrangers sa Postérité*. - S.I., 1971. - 10 p.
- *Interviuri literare*. - București: Minerva, 1972.
- *File de istorie: Culegere de studii, articole și comunicări*. - Bistrița, 1972. - 12 p.
- *Lupta românilor din Transilvania pentru libertatea națională 1848-188*. - București; Editura Științifică, 1974. - 478 p.
- *Pe drumul unității naționale: Studii și evocări*. - CjN, Dacia, 1975. - 279 p.
- *Munții Apuseni: muzeu istoric și pantheon al poporului român*. - București: Sport-Turism, 1977. - 215 p.: 20 f. pl.
- *Conștiința originii comune și a unității naționale în istoria poporului român*. - București: Albatros, 1980. - IX, 254 p.
- *Nicolae Titulescu*. - Bucharest: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982. - 80 p.
- *Folclorul și folcloriștii mureșeni*. - TgM: Centrul de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă, 1983. - 148 p.
- *Mureșul Superior. Vatră de cultură românească*. - București: Cuvântul, 2006. - 219 p.
- *Vasile Netea: Evocări și bibliografie / Volum îngrijit de Dimitrie Poptămaș și Melinte Șerban*. - TgM: Editura Ardealul, 2008. - 276 p.
- *Memorii / Vasile Netea; Ediție îngrijită, introducere și indici Dimitrie Poptămaș*. - TgM: Editura Nico, 2010. - 342 p.
- *Constantin Romanu-Vivu / Vasile Netea; ed. îngrijită și prefătată de Dimitrie Poptămaș*. - TgM: Nico, 2011. - 119 p.
- **în colaborare:**
- *Figuri mureșene / Vasile Netea, Eugen Nicoară*. - Târgu-Mureș, 1933. - 80 p.
- *Vasile Netea: Evocări: St. O. Iosif; Panait Cerna; Celui ce va rămânea din mine, Interior, Metafizică: versuri / Vasile Netea. În: Cot la cot = Văllvetve: culegeri literare române și maghiare... / Kertész Ákos; Gherasim Emil*. - TgM, 1936, p. 32-39.
- *Murăș, Murăș, apă lină: literatură populară din regiunea Mureșului de Sus / Eugen Nicoară, Vasile Netea*. - Reghin: Editura Despărțământului Astra, 1936. - Vol. 1. - XVIII, 329 p.
- *Primele colecții de proverbe românești publicate. În: Studii de folclor și literatură*, 1967, p. 401-437.
- *Pagini de critică / Ilarie Chendi; ed. îngrijită, studiu introductiv, note și bibliografie de Vasile Netea*. - București: Editura pentru Literatură, 1969.
- *August Treboniu Laurean: Viața și activitatea sa / Ilie Popescu Teiușan, Vasile Netea*. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1970. - 304 p.
- *Cu Vasile Netea rememorând „De la Petru Maior la Octavian Goga,” la Liviu Rebreanu și până la Romulus Guga: interviu / Teodor Tanco. În: Virtus Romana Rediviva: Memoria culturii / Teodor Tanco, Vol.7*. - Bistrița: C.J.E.C.S., 1973; CjN: Editura Virtus Romana Rediviva, 1993, p. 179-194, 512, 545.
- *Din zile mari / Ștefan Octavian Iosif; text îngrijit și pref. de Vasile Netea*. - București: Editura Militară, 1974. - 100 p.
- *Spovedanii / Octavian C. Tăslăuanu; pref. și note de Vasile Netea*. - București: Minerva, 1976. - 309 p.

- *1877 în conștiința literară a epocii: documente, scriitori, articole* / Antologie, stabilire de texte și note de Vasile Netea. - București: Editura Eminescu, 1977.
- „*Liga Culturală*” și unirea Transilvaniei cu România / Vasile Netea, Gheorghe Marinescu. - Iași: Junimea, 1978. - 375 p.
- *Carmen saeculare valachicum*: [antologie] / Ed. și pref. de V. Netea. - București: Minerva, 1979. - 474 p.
- *N. Iorga în lumea amintirilor mele*. În: *Amintiri despre Nicolae Iorga: culegere*. - Iași, 1980, p. 137-148.
- *Vasile Netea: Interviu*. În: *Cu microfonul dincolo și dincoace de Styx* / Vasile Rebreanu. - CjN: Dacia, 1981, Vol. 2, p. 255-275.
- *Interviuri din literatura română: mărturisirile mai multor generații* / Antologie, studiu și note Vasile Netea. - Iași: Junimea, 1983. - 252 p.
- *Prin munții noștri* / I. Simionescu; ed. îngrijită de Vasile Netea. - București: Editura pentru turism, 1973. - 217 p.
- *Din zbciumul veacului: Scrieri literare, sociale și politice* / Ieronim G. Barițiu; cuvânt înainte: Vasile Netea. - CjN: Dacia, 1982. - 200 p.
- *Povești ardelenesti: basme, legende, snoave și povestiri* / Ion Pop Reteganul; ed. îngrijită, studiu introductiv de Vasile Netea. - București: Minerva, 1986. - 671 p.
- *Memorial de război: (aug.-oct.1916)* / Gen. Traian Moșoiu; cuvânt înainte de prof. dr. Vasile Netea. - CjN: Dacia, 1987. - 152 p.; 4 f.pl
- *Publicațiile periodice mureșene 1795-1972: bibliografie = 1795-1972 Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája* / Dimitrie Poptâmaș, Mózes Júlia; studiu introductiv de prof. dr. Vasile Netea. - TgM: BJM, 2000. - 371 p
- Studii și articole:**
 - *Memorii: (I-XVII)*. În: *Vatra*, nr. 2, 10, 1980; nr. 2, 3, 8, 9, 11, 12, 1981; nr. 1, 1982.
 - *Târgu-Mureșul în amintirile mele literare* / Vasile Netea. În: *Vatra*, nr. 4, 1980, p. 7.
 - *Vatra - dialog cu Vasile Netea: „La noi în special, la români, istoria a fost o adevărată pârgie pentru dezvoltarea atât politică cât și culturală. La baza tuturor acțiunilor noastre de ordin național și social stau evidențele și argumentele istoriei. Ele au pledat atât pentru realizarea unității românești, cât și pentru menținerea integrității și unității naționale”* / Grigore Ploșteanu. În: *Vatra*, nr. 1, 1982, p. 3-4.
 - *Cu Vasile Netea despre revistele literare ale Transilvaniei* / Nae Antonescu. În: *Steaua*, nr. 2, 1982, p. 44-45.
 - *Cu istoricul, prof. dr. Vasile Netea. Convorbiri* / Emil Șimândan. În: *Orizont*, nr. 21, 1983, p. 1, 10.
- Referințe:**
 - *Dicționar de literatură română contemporană* / Marian Popa. - Ed. a 2-a rev. și adăugită. - București: Editura Albatros, 1977, p. 483.
 - *Enciclopedia istoriografiei românești* / Coord. șt. Ștefan Ștefănescu. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 236-237.
 - *Dicționarul folcloriștilor: foclorul literar românesc* / Iordan Dăcu, S. C. Stroescu. - București: Editura științifică și enciclopedică, 1979, p. 303-304.
 - *Dicționarul presei literare românești 1790-1990* / I. Hangiu. - Ediția a 2-a rev. și completată. - București: Editura Fundației Culturale Române, 1996, p. 611.
 - *Un animator și un istoriograf: Vasile Netea*. În: *Literatura ardelenă nouă* / Ion Apostol Popescu. - [S.l.]: Fundația Regele Mihai I, [s.a.], p. 167-174.
 - *Vasile Netea: „George Barițiu - Viața și activitatea sa”* / Ion Dodu Bălan. În: *Condiția creației: Portrete* / Ion Dodu Bălan. - București: Editura pentru Literatură, 1968, p. 193-197.
 - *Cărturarul patriot Vasile Netea*. În: *Repere critice* / Ion Dodu Bălan. - București: Editura Eminescu, 1988, p. 221-224.
 - *Em. I. Cocoș către Vasile Netea: (corespondență)* / Dimitrie Poptâmaș. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. - Reghin, 1982, Vol. 3, 1994, p. 135-151.
 - *Idealul unității naționale în presa românească* / Victor V.Grecu. - CjN: Dacia, 1996, p. 11, 12, 37, 40, 45, 46, 74, 109, 126, 150, 152, 153, 156, 157, 162, 163, 166, 173, 198.
 - *O istorie a istoriografiei române* / Frederick Kellogg. - București: Cultural-Științifică, 1996.
 - *V. Netea la 70 de ani* / G. Țepelea. În: *Așteptând...: Însemnări periodice: 1978-1979; 1981-1982*. - Oradea: Ed. Cogito, 1997, p. 180-183.
 - *Mărturie prin vreme: Vasile Netea - un destin aparte* / Melinte Șerban. În: *Almanah Radio Târgu-Mureș - 40*. - TgM: Studioul Teritorial de Radio Târgu-Mureș, 1998, p. 155.
 - *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare* / Vol. îngrijit de prof. Marin Șara; cons. ed. Dimitrie Poptâmaș. - Reghin: Biblioteca Mun. „P. Maior” Reghin, 1999 - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea.” - 180 p.
 - *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Cosma. -TgM, BJM, 2000, p. 100-103.
 - *Despărțământul Reghin al Astrei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
 - *Scoala și turismul / Ilie Furduiu*. - Alba Iulia: Aeternitas, 2002. - 116 p.
 - *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 1-10. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior.”
 - *Istorie și istorici în România interbelică* / Al. Zub. - Ed. a 2-a -Iași: Junimea, 2003. - 452 p.
 - *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului*. - Vol. 5: *Contemporanii: K-Z*, 2003.
 - *Vasile Netea: cărturarul din Deda Mureșului* / Pr. Florin Bengean. - TgM: s.n., 2003. - 172 p.
 - *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003.
 - *Deda în spațiu și timp* / Iulia-Claudia Cheia, Ioan Buta. - TgM: Tipomur, 2004. - 254 p.
 - *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011. - 590 p.
 - *Gelu Netea despre Vasile Netea: Centenar Vasile Netea 1912-2012* / Gelu Netea. - București: Editura Christiana, 2012. - 96 p.
 - *Vasile Netea: George Barițiu* / N. Albu. În: *Familia*, nr. 9, 1967, p. 2.
 - *Vasile Netea: George Barițiu. Viața și activitatea sa* / Szász Zoltán. În: *Századok*, nr. 2, 1970, p. 409-410.
 - *Ilie Popescu Teiușan, Vasile Netea: August Treboniu Laurean* / Mihai Ungheanu. În: *România literară*, nr. 24, 10 iun. 1971, p. 15.
 - „*Liga Culturală*” / Al. Tănase. În: *România literară*, nr. 16, 19 apr. 1979, p. 8.
 - *Vasile Netea* [Evocări de] / Romulus Guga, Ovidiu Papadima, Dumitru Almaș, Dumitru Micu, Dan Berindei, Gabriel Țepelea, Grigore Ploșteanu, Dimitrie Poptâmaș, Teodor Tanco. În: *Vatra*, nr. 2 (febr. 1982), p. 131/A-131/D.
 - *Vasile Netea - 70* / F.P. În: *România literară*, 4 febr. 1982, p. 8.
 - *Vasile Netea: Bibliographie historique et littéraire* / Dumitru Poptâmaș. În: *Revue Roumaine D'Histoire*. - Bucarest: Editura Academiei RSR - Tome XXI, nr. 3-4 (juil.-déc. 1982), p. 459-464.
 - *Un cărturar la trei pătrare de veac: Vasile Netea* / Gabriel Țepelea. În: *Argeș*, nr. 2 (febr. 1987), p. 5.
 - *Vasile Netea - cărturar erudit și om al cetății: 80 de ani de la naștere: Un destin aparte* / Melinte Șerban; *Alfabetul sfânt* / Romulus Guga; *Tezaurul memoriei* / D.Poptâmaș; *In Folcloristică* / Mihail Art. Mircea. În: *Cuvântul liber*, 27 febr. 1992, p. 1, 3.
 - *În amintirea lui Vasile Netea* / Mircea Păcurariu. În: *Cuvântul liber*, 6 mart. 1992, p. 1, 2.
 - *Vasile Netea și reghinenii* / Dimitrie Poptâmaș. În: *Gazeta Reghinului*, mart. 1992, p. 1, 3, 1 foto.
 - *Vasile Netea (2 februarie 1912 - 6 martie 1989)* / Doru Mureșan. În: *Cuvântul liber*, 2 febr.1993, p. 2.
 - *Vasile Netea* / A. Vanetea. În: *24 Ore mureșene*, 4 febr. 1997, p. 5.

- *Destinul neînvinșului sau biruința predestinului* / Dimitrie Poptâmaș. În: *24 Ore mureșene*, 27 nov. 1997, p. 3.
- *Vasile Netea și Lucian Blaga: documente* / Ioan Opriș. În: *Dacia literară*, nr. 1 (1998), p. 22-25.
- *Un destin aparte* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 4 febr. 1998.
- *Vasile Netea: 10 ani de la dispariție...* / Ilie Șandru. În: *Cuvântul liber*, 5 mart. 1999, p. 3.

NICOLA, Ioan, prof., univ. în domeniul ped.,

psihosociolog; n. 5 ian. 1938, Horea, AB - m. 1 aug. 2004, TgM. Studii lic. la Blaj și Târnăveni; Fac. de Filosofie, secția Ped., Univ. din București (1959-1964). Dr. în ped. cu teza: *Rolul relațiilor interpersonale în dinamica internă a colectivului de elevi*, Univ. București (1972). Curs de specializare în Danemarca (1994). Repartizat la IPed. Tm, ca preparator (1964); s-a transferat în același an la IPed. de 3 ani TgM, devenit Institutul de Învățământ Superior, UT și apoi UPM. Aici parcurge succesiv gr. didactice de preparator, asist. (1968), lector (1971), conf. (1977), prof. univ. (1991), fiind primul decan (1993-1999) al Fac. de Științe și Litere, membru în Senat mai mulți ani și Dir. al Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic (1997-2004). A predat cursuri de pedagogie la Fac. de Medicină și la Institutul de Teatru TgM. Cercetările pe care le realizează se concentrează în direcția surprinderii multitudinii de variabile pe care le implică fenomenul educațional; contribuie la rafinarea metodologiei de cercetare a fenomenului psihoped., concepând un instrument original de cercetare a fenomenelor psihosociale, cunoscut sub denumirea de „Cadranele sociometrice,” care nuanțează metodologia propusă de sociologul american J.L. Moreno. Activitatea șt. s-a concretizat în 7 cărți de ped.; în colaborare: manuale de ped. pentru lic. ped.; peste 80 studii și articole publicate în volume și reviste de specialitate; conducător de drd. al UBB, referent șt. pentru tezele de drd. și pentru promovarea în posturi didactice; a îndrumat peste 100 de lucrări de gradul I la învățători și educatoare. Membru al Academiei Oamenilor de Știință din România, Filiala MS. Distins cu Premiul „Constantin Rădulescu Motru” al Academiei Române pentru *Tratat de pedagogie școlară* (1998). Amfiteatrul 10 de la UPM a primit denumirea Amfiteatrul „Ioan Nicola.”

Lucrări publicate:

- *Microsociologia colectivului de elevi*. - București: EDP, 1974.
- *Pedagogie generală*. - 3 vol. - TgM: Institutul Ped., 1974.
- *Dirigintele și sintonia colectivului de elevi*. - București: EDP, 1978.
- *Tratat de pedagogie școlară*. - București: EDP, 1996, 2001, 2002, 2003.
- *Pedagogie*. - București: EDP, 1992. - 296 p.
- *Pedagogie*. - Ed. a 2-a îmbunătățită și adăugată. - București: EDP, 1994. - 412 p.
- *Tratat de pedagogie școlară*. - Ed. a 2-a, revizuită. - București: Aramis, 2000. - 480 p.
- *Meditații pe firul vieții*. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 2004. - 108 p.
- **în colaborare:**

- *Pedagogie școlară*. - București: EDP, 1980.
 - *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1990. - 132 p.
 - *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): Manual pentru clasa a IX-a - școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1990. - 88 p.
 - *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1992. - 132 p.
 - *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): Manual pentru clasa a IX-a - școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1992. - 79 p.
 - *Cercetarea psihopedagogică: (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-științifice în vederea obținerii gradului didactic I)* / Ion Drăgan, Ioan Nicola. - TgM: Tipomur, 1993. - 107 p.
 - *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1993. - 132 p.
 - *Pedagogie generală: (noțiuni fundamentale): Manual pentru clasa a IX-a - școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1993. - 79 p.
 - *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1994. - 116 p.
 - *Teoria educației și noțiuni de cercetare pedagogică: Manual pentru clasa a XI-a școli normale* / Ion Nicola, Domnica Fărcaș. - București: EDP, 1995. - 116 p.
 - *Cercetarea psihopedagogică: (Ghid pentru elaborarea lucrărilor metodico-științifice în vederea obținerii gradului didactic I)* / Ion Drăgan, Ioan Nicola. - Ediția a 2-a revăzută și adăugată - TgM: Tipomur, 1995. - 112 p.
 - *Caiet de ortografie clasele I-IV* / Hurducaciu Petru; argument prof. univ. dr. Ioan Nicola. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1997. - 87 p.
 - *Oglinda de cristal: [povestiri]* / Teodora Chira; prefață prof. univ. dr. Ioan Nicola. - TgM: Tipomur, 1999. - 16 p.
 - *Acordarea asistenței psihopedagogice copilului infectat HIV: (ghid practic)* / Maria Dorina Pașca; cuvânt înainte prof. univ. dr. Ioan Nicola. - TgM: 2000. - 180 p.
 - *Învăț să fii cetățean!: Ghid pentru pregătire de performanță la educație moral-civică. Clasele 3-4* / Bucur Maria; pref. dr. Ioan Nicola, UPM TgM. - TgM: Ardealul, [2003]. - 78 p.
 - *Didactica educației fizice* / Valeriu Fărcaș; Argument: prof. univ. dr. Ioan Nicola. - TgM: Ed. UPM, 2003. - 301 p.
 - *Teoria și metodologia instruirii* / Emilia Albu, Alexandra Silvaș, Monica Filpișan; Coordonator Ioan Nicola. - TgM: Ed. UPM, 2004. - 174 p.
- Referințe:**
- *Psihologie socială* / Pantelimon Golu. - București: EDP, 1974, p. 258.
 - *A Concise History of Pedagogy in Romania* / Ion Gh. Stanciu. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1982, p. 51-52.
 - *Cunoașterea și activitatea grupurilor sociale* / Mielu Zlate. - București: 1982, p. 53.
 - *A fi elev* / Adrian Neculau. - București: Editura Albatros, 1983, p. 112-113.
 - *Psihologia educației și dezvoltării*. - București: Editura Academiei, 1983, p. 183.
 - *Școala și pedagogia în secolul XX* / Ion Gh. Stanciu. - București:

EDP, 1983, p. 6, 285, 287, 321, 322, 327.

- *Psihologia socială în România* / Ana Tucicov-Bogdan (colab.). - București: Editura Academiei, 1984, p. 192.
- *Metodologia cercetării în educație și învățământ* / Dumitru Mister. - București: Editura Litera, 1985, p. 74-75.
- *Orientări și tendințe în psihologia școlară contemporană* / Pantelimon Golu. - București: Editura Litera, 1988, p. 201.
- Revista „Leitungspirt”, Danemarca, nr. 4, 1988.
- *Eficiența instruirii: Fundamente pentru o didactică praxiologică* / Elena Joița. - București: EDP, 1998. - 299 p.
- *Un secol de cercetări psihopedagogice* / Septimiu Chelcea. - Iași, Polirom: 2002, p.128, 140.
- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 452.
- *Ion Nicola. Microsociologia colectivului de elevi* / Gheorghe Giurgiu. În: *Steaua roșie*, 10 ian. 1975, p. 2.
- *Profesorul Ioan Nicola, premiat de Academia Română !* În: *Cuvântul liber*, 9 dec. 1998, p. 1.
- *Prof. univ. dr. Ioan Nicola, premiat de Academia Română* / Lucreția Pop. În: *Cuvântul liber*, 8 nov. 2001, p. 1, 5.
- *Profesorii de lângă noi: Prof. univ. dr. Ioan Nicola* / Iulian Boldea. În: *Cuvântul liber*, 21 mart. 2003, p. 6.
- *Remember [Ion Nicola]* / Conducerea UPM TgM. În: *Cuvântul liber*, 18 sept. 2004, p. 10.
- *In memoriam: Prof. univ. dr. Ioan Nicola (5 ian. 1938- 1 aug. 2004)* / Colegii de la UPM TgM; Fragmente din meditații pe firul vieții, Casa de Editură „Mureș”, 2004. În: *Cuvântul liber*, 3 aug. 2004, p. 2.
- *In memoriam [Ioan Nicola]* / Prof. univ. dr. Ioan Gh. Stanciu. În: *Tribuna învățământului*, 10-16 ian. 2005, p. 11.

NILCA, Augustin, pr. gr. -cat., protopop onorific,

om politic; n. 6 febr. 1870, Coroi, MS - m. 24 febr. 1959, TgM. Studiile gimnaziale și examenul de maturitate la Blaj (1890); Seminarul teologic din Blaj (1894). Hirotonit la Blaj (15 nov. 1896) de către mitropolitul Victor Mihály de Apșa; numit adm. parohial în Vaidacuta (1896-1917); a administrat interimar și parohia Tirimioara. A funcționat ca învățător în Coroi; a susținut financiar instituții ecleziastice și de învățământ. Devine membru al Despărțământului Târnaveni al Astei (1910). Se transferă la parohia Voiniceni (1917-1941); participă la MAN de la Alba Iulia; este ales în Cons. Național cercual TgM; este distins ca viceprotopop onorific (1920); protopop onorific (1930). Pe plan politic a fost membru al PNR (1920), apoi al PNȚ (1926); membru în Cons. jud. (1934-1937); membru pe viață al Despărțământului MS al Astei (1919); a fost preș. al Cons. de administrație la „Vulturul,” bancă populară, societate cooperativă din Voiniceni (1920); în Cons. com. Voiniceni (1926-1938); în Comitetul de inițiativă pentru ridicarea unui monument al eroilor în Voiniceni; preș. în Cons. de adm. al Asoc. Cooperative Banca Populară de credit și păstrare „Furnica” din Voiniceni (1924) și „Ogorul,” Federația societăților cooperatiste din jud. MS-Turda (1924).

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 70.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 63, 127, 196, 197, 256.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 9, 10.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 153-156.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007. - 199.

- *Șematism*. - Blaj, 1900, p. 438, 738; 1906, p. 202; 1911, p. 157; 1923, p. 51; 1929, 67; 1932, p. 179, 189; 1937, p. 57; 1938, p. 150.
- *Gazeta de Mureși*, TgM, nr. 40, 5 nov. 1933.
- *Glasul Mureșului*, TgM, nr. 248, 18 iul. 1937; nr. 159-160, 1 dec. 1938; nr. 249-250, 23 iul. 1940.

NIREȘTEANU, Emil, prof. de geografie și șt. naturale; n. 21 iul. 1910, Iernut, MS - m. 16 ian. 1990, Blaj, AB. Studii: Șc. prim. în satul natal (1916-1920); Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1920-1928); Fac. de Științe a Univ. din Cj, specialitatea geografie și științe naturale (1928-1932), licența cu „Magna cum laude;” Seminarul ped. (1937). Prof. de geografie la Lic. comercial din Blaj, în paralel, a condus internatul acestei șc. timp de patru ani; prof. la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1939-1945); dir. al Lic. teoretic din Gheorgheni-Ciuc, HR (1945-1948), la șc. din Beiuș, Blaj, Mihalț și Cristei, AB (1948-1968); dir. al Casei de copii din Blaj; prof. la Șc. Gen. Nr. 1 și Lic. „Jacob Mureșianu” din Blaj (1968-1972).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

NOVÁK József, grafician, designer; n. 23 mart.

1956, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1968-1972); Lic. de Construcții TgM (1972-1978), profil: Sistematizare; IAP „Ion Andreescu” CjN (1980-1984), Secția Forme industriale-Design, prof.: Nagy Pál, Hunyadi László, Burkhárd Árpád, Dunca Doru, Virgil Salvanu, Cristea Viorica. Expoziții personale: Galeria Apollo, TgM (1985, 1990); Galeria Uj Élet, TgM (1989); Galeria UAP TgM (1994, 2001); Tolna, Ungaria (1996); Casa „Bernády György,” TgM (1997). Expoziții de grup: Budapesta, Ungaria (1995, 1996); Covasna, „CsoMa” (1996). Expoziții personale cu proiecte reprezentând însemne heraldice: Casa „Bernády György,” TgM (2000); Biserica Reformată din Cetate, TgM (2000, 2002); expoziție la întâlnirea asociației „Castellum” la restaurantul Grand Lion, Gornești (2000, 2003); Biserica Unitariană din TgM (2000, 2002); Casa Secuiască, Budapesta, Ungaria (2001); Centrul Cultural „Diakónia,” TgM (2002); Teatrul Național din TgM (2002); Casa „Deus Providebit,” TgM (2002); Casa de Cultură, Bicske, Ungaria (2003); Casa de Cultură, Miercurea Nirajului (2003); Muzeul orașului Tatabánya, Ungaria (2004). Participant la expoziții din TgM (1984-2004). Lucrări în colecții particulare din: Austria, Germania, Israel, Ungaria, Suedia, SUA.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
 - *A Mecénás: Kemény János és a Helikon (Az író halálának 30. évfordulója)* / Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - Mv.: Helikon Kiadó, 2001. - Kemény János Alapítvány. - 132 p.
 - *A Marosvásárhelyi Római Katolikus Oktatás Újraindulásának 300. Évfordulója: Ünnepek után* / Szerkesztők Páll Géza, Péter Mihály; Borítólap és grafika: Novák József designer. - Mv.: Lyra, 2002. - 62 p.
 - *A Marosvásárhelyi Római Katolikus Oktatás*

Újraindulásának 300. Évfordulója / Szerkesztők Páll Géza, Péter Mihály; címlaptervező: Novák József grafikus. - Mv.: Lyra, 2002. - 108 p.

Referințe:

- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármege Galéria, 1996. - 72 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 91.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 238.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.
- *Üzenet Erdélyből: Novák József történelmi címerei / A kötetet szerkesztette Nagy Zoltán.* - Budapest: Közdo, 2006.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan.* - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 105.
- *Novák József erdélyi üzenetei / Járay Fekete Katalin.* În: *Művelődés*, București, 54, 2001 nov., p. 4-5.
- *Nem csak formatervezés / N. M. K.* În: *Népújság (Múzsza)*, 2006. ápr. 1., p. 5.
- *Erdély kulturális öröksége.* În: *Népújság*, 2007. febr. 10, p. 6.
- *Kincses képeskönyv-bemutató / Hírszerkesztő: Berekméri Ildikó.* În: *Népújság*, 2008. nov. 4., p. 2.

NUȚIU, Florica-Elisabeta, prof., bibliotecar; n.

12 apr. 1965, Baia Mare, MM. Studii: Lic. Industrial Minier, profil electrotehnic, Baia Mare; UBB, Fac. de Filologie, specializarea lb. și literatura rusă, CjN (1984-1988); UEDC TgM, Fac. de litere, profil română-germană (1993-1998) Dr. în filologie cu distincția „Magna cum laude,” cu teza: *Arhieraticonul lui Inochentie Micu-Klein în cadrul literaturii arhieraticonale a secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea. Studiu filologico-lingvistic*, Institutul de Istorie „George Bariț” al Academiei Române, CjN (2004). Prof. la Lic. Agroindustrial din Sărmașu, MS (1988-1989); Lic. Agroindustrial TgM (1989-1990); Lic. „Bolyai-Farkas” TgM (1990-1991); Grupul Șc. Economic TgM (1991-1999); bibliotecară la Biblioteca UPM din TgM (1999-2000); bibliotecară la Biblioteca Centrală a UMF TgM (2000-2003), iar din 2003 șef serviciu la aceeași instituție. În paralel, lector la Col. Ped. TgM, aparținând de UBB, CjN (2000-2005). Participă la 6 cursuri de perfecționare în domeniul biblioteconomiei; bursă UNESCO, la Univ. Jagielonski din Cracovia (2004); stagiul de cercetare la Biblioteca Apostolica Vaticană, Arhivele Secrete ale Vaticanului și Arhivele Univ. Urbaniana din Roma (15 nov. - 15 dec. 2006). Definitivat și gr. II în învățământ, gr. I A în biblioteconomie (2006); expert în cadrul Ministerului Culturii și Cultelor, Direcția Patrimoniul Cultural Național Mobil, în domeniile bunuri arheologice și istoric-documentare, manuscrise (2004); expert evaluator CNCISIS în Filologie (2005); expert evaluator în biblioteconomie; membră în Asoc. Slaviștilor din România; preș. ABIR, Filiala MS. Prezintă comunicări la 13 sesiuni șt.; articole apărute în reviste naționale și peste 43 în ziare locale: *24 ore mureșene și Cuvântul liber*. Distincții: Premiul „Timotei Cipariu” al Academiei Române (2002); Premiul „Ioachim Crăciun” din partea ABIR (2011).

Lucrări publicate:

• *Arhieraticonul lui Grigore Maior Blaj 1777: Studiu filologico-lingvistic.* - TgM: University Press, 2007. - 216 p.

• *Arhieraticonul lui Inochentie Micu-Klein în cadrul literaturii arhieraticonale a secolelor al XVIII-lea și al XIX-lea: Studiu filologico-lingvistic.* - TgM: University Press, 2007. - 452 p.

- în colaborare:

• *Biblia de la Blaj: Ediție jubiliară. Cu binecuvântarea Î.P.S. Lucian Mureșan, mitropolitul Bisericii Române Unite / Editor coordonator Ioan Chindriș.* - CjN: Napoca Star, 2000. - 2628 p.

• *Arhieraticon / Inochentie Micu-Klein; transcrierea textului Florica Nuțiu și Ioan Chindriș.* - Ediție după originalul manuscris - București: România Press, 2000. - 136 p.

• *Biblia vulgata: Blaj 1760-1761.* - București: Editura Academiei Române, 2005. - 5 vol. - Vol. 1: CXXLI; 636 p.: il. - Vol. 2: 817 p. - Vol. 3: 892 p. - Vol. 4: 825 p. - Vol. 5: 915 p.

• *Știința dreptului / Simion Bărnuțiu; Ed. îngrijită și ed. critică după ms inedit: Ionuț Isac, Florica Elisabeta Nuțiu, Attila Varga.* - TgM: Ardealul, 2010. - 624 p.

Studii și articole:

• *Istoria scrisului și tiparului românesc I - Tăblițele de la Tărtăria.* În: *24 ore mureșene*, 15 ian. 1999.

• *Istoria scrisului și tiparului românesc II - Semnele mnemotehnice și mesajele simbolice.* În: *24 ore mureșene*, 23 ian. 1999.

• *Istoria scrisului și tiparului românesc III - Interferențe greco-latine în scrisul geto dacilor.* În: *24 ore mureșene*, 30 ian. 1999.

• *Incunabule.* În: *24 ore mureșene*, 9 febr. 1999.

• *Scrierile Sfântului Ioan Cassian.* În: *24 ore mureșene*, 12 febr. 1999.

• *Formarea limbii române.* În: *24 ore mureșene*, 5 mart. 1999.

• *Influența limbii slave asupra limbii române.* În: *24 ore mureșene*, 12 mart. 1999 (I); 19 mart. 1999 (II); 26 mart. 1999 (III).

• *Alfabetele slave vechi.* În: *24 ore mureșene*, 2 apr. 1999.

• *Manuscrise în limba slavonă.* În: *24 ore mureșene*, 16 apr. 1999.

• *Literatura religioasă în limba slavonă - Filotei.* În: *24 ore mureșene*, 23 apr. 1999; *Nicodim*: 7 mai 1999; *Grigore Țamblac*: 21 mai 1999.

• *Manuscrisele lui Gavriil Uric de la Mănăstirea Neamț.* În: *24 ore mureșene*, 28 mai 1999.

• *Istoriografia în limba slavonă. Letopiseșul de când s-a început Țara Moldovei.* În: *24 ore mureșene*, 4 iun. 1999.

• *Cronica Episcopului Macarie.* În: *24 ore mureșene*, 11 iun. 1999.

• *Cronica egumenului Eftimie.* În: *24 ore mureșene*, 18 iun. 1999.

• *Istoriografia în limba slavonă - Cronica lui Azarie călugărul.* În: *24 ore mureșene*, 25 iun. 1999.

• *Poezii secolului XX - Bertolt Brecht.* În: *24 ore mureșene*, 2 iul. 1999.

• *Manuscrisele lui Gavriil Uric de la Mănăstirea*

Neamț. În: *24 ore mureșene*, 20 aug. 1999.

• *Literatura religioasă și istorică în limba slavonă - Viața Sfântului Nifon*. În: *24 ore mureșene*, 27 aug. 1999.

• *Literatura religioasă și istorică în limba slavonă: în Țara Românească - Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*. În: *24 ore mureșene*, 3 sept. 1999.

• *Începuturile umanismului românesc - Nicolaus Olahus*. În: *24 ore mureșene*, 10 sept. 1999.

• *Umanistul Iohannes Honterus*. În: *24 ore mureșene*, 24 sept. 1999.

• *Începuturile scrisului în limba română. Cele mai vechi texte românești*. În: *24 ore mureșene*, 1 oct. 1999; *Traduceri de texte religioase. Textele rotacizante*: 8 oct. 1999.

• *Psaltirea Scheiană*. În: *24 ore mureșene*, 15 oct. 1999.

• *Psaltirea Voronețeană*. În: *24 ore mureșene*, 22 oct. 1999.

• *Psaltirea Hurmuzachi*. În: *24 ore mureșene*, 29 oct. 1999.

• *Codex Sturzanus*. În: *24 ore mureșene*, 5 nov. 1999.

• *Introducerea tiparului în Țările Românești - Coresi*. În: *24 ore mureșene*, 12 nov. 1999.

• *Palia de la Orăștie*. În: *24 ore mureșene*, 19 nov. 1999.

• *O carte insolită: „Bazele filozofice ale medicinei”*. În: *24 ore mureșene*, 6 dec. 1999.

• *Dimitrie Cantemir - o personalitate polivalentă a culturii române (26 octombrie 1673-21 august 1723)*. În: *Cuvântul liber*, 24 oct. 1998.

• *Adaptarea alfabetului chirilic la specificul limbii române*. În: *Limba și literatura română*, Vol.10. -TgM, UPM, 2000, p.121-128.

• *Probleme de transcriere a textelor din secolul al XVIII-lea (Ioan Inochentie Micu-Klein - Arhieraticon, ms. 1748)*. În: *Limba și literatura română*. - Vol. 10. - TgM, UPM, 2000, p.113-120.

• *Contribuții la istoria cărții religioase românești*. În: *Libraria*. Anuar, BJM, 1, 2002, p. 112-121.

• *Arhieraticoane din secolul al XVIII-lea*. În: *Marisia*, TgM, 27, 2003, p. 425-435.

• *Un moment al culturii române: Palia de la Orăștie - 420 de ani de la tipărire. Studiu comparativ cu Biblia de la Blaj*. În: *Revista Reflex*, 4, nr. 1-2-3, 2003, p. 46-51.

• *Biblia de la Blaj - monument de seamă al literaturii religioase românești*. În: *Biblio 2003. Conferința Națională de Biblioteconomie cu participare internațională*. - Brașov: Editura Univ. „Transilvania”, 2003, p. 97-101.

• *Palia de la Orăștie și Biblia de la Blaj - monumente de seamă ale literaturii religioase românești*. În: *Libraria*. Anuar, BJM, 2, 2003, p. 112-121.

• *Claude Bernard*. În: *Curierul medical*. Revista Ministerului Sănătății și Asoc. Soc. Medicale din Rep. Moldova, 3, 2004, p. 38-39.

• *Contribuția Școlii Ardelene la dezvoltarea limbii române literare*. În: *Libraria, Studii și cercetări de bibliologie*, BJM, 3, 2004, p. 21-35.

• *Arhieraticonul lui Atanasie, episcop al Râmnicului*. În: *Biblio Brașov 2004, Conferința Națională de*

Biblioteconomie și Știința Informării. - Brașov: Editura Univ. „Transilvania”, 2004, p. 149-152.

• *Arhieraticonul lui Inochentie Micu-Klein - primul arhieraticon ardelenesc*. În: *Acta Blasiensia III, Școlile greco-catolice ale Blajului - 250 de ani de credință și cultură, Actele Sesiunii de Comunicări științifice Blaj, 8-9 octombrie 2004*. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2004, p. 357-366.

• *Școala medicală din Salerno*. În: *Curierul medical*. Revista Ministerului Sănătății și Asoc. Soc. Medicale din Rep. Moldova, 4, 2004, p. 38-39.

• *William Harvey*. În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 2004.

• *Francisc Iosif Rainer*. În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2004.

• *Însemnări de lector*. În: *Cuvântul liber*, 6 apr. 2004.

• *Ioan Inochentie Micu-Klein*. În: *Cuvântul liber*, 21 iul. 2004.

• *Doctorul Gomoiu - istoric al medicinei*. În: *Cuvântul liber*, 1 oct. 2004.

• *Timotei Cipariu - personalitate enciclopedică a secolului al XIX-lea*. În: *Mișcarea literară, Bistrița*, 4, nr. 1-2, 2005, p. 149-151.

• *Memoriale 100*. În: *Mișcarea literară, Bistrița*, 4, nr. 1-2, 2005, p. 182-183 p.

• *Paracelsius*. În: *Cuvântul liber*, 12 aug. 2005.

Referințe:

• *Profesoara Florica Nuțiu a primit premiul Academiei României / Prof. Mihai Fabian*. În: *Cuvântul liber*, 15 ian. 2003, p. 7, 3 foto.

• *Filiala Mureș a Soc. „Marisdava”*. În: *Cuvântul liber*, 20 mart. 2010, p. 2.

NUȚIU, Romul, artist plastic, prof. univ.; n. 28 iul.

1932, Bilbor, HR. Studii: Șc. prim. la Cașva, MS (1939-1943); gimnaziale la Șc. Normală Blaj (1943-1944) și Lic. „Petru Maior” din Reghin (1944-1947); Șc. Ped. din Reghin (1947-1951); IAP „Ion Andreescu” Cj, secția pictură (1952-1957). Membru al UAPR, îndeplinind și funcția de preș. al Filialei Tm (1970-1978). Prof. de pictură la Lic. de Arte Plastice din Tm (1960-1961); lector la IPed. de 3 ani, de pe lângă Univ. Tm (1961-1979); a desfășurat activitate de creație în cadrul Filialei Tm a UAP (1979-1990); prof. la Univ. de Vest din Tm, secția pictură (1990-1997); prof. la Univ. „Tibiscus” din Tm, Fac. de Design, specialitatea studiul desenului (1997-). Expoziții personale: la Tm, CjN, Reșița, Elveția, Iugoslavia, Olanda. Expoziții de grup, peste 50: 30 în țară (București, Tm, CjN, Constanța, Reșița, Iași, Galați); 22 în străinătate (14 Germania, 5 Elveția, 1 Italia, 1 Olanda, SUA); 22 expoziții românești peste hotare (Anglia, Germania, URSS, Austria, Ungaria, Norvegia, Polonia, Elveția). Participă la mai multe expoziții internaționale: concursul de desen „Juan Miró-Barcelona,” Spania (1975, 1978); Expoziția 850 de ani de existență a orașului Graz-Austria (1977); Quadrienală de pictură Kosice-Cehoslovacia (1978); Târgul internațional de artă, șt. și cultură Belgrad, Iugoslavia (1985); Târgul internațional de artă Brusque-Brazilia (1988); Târgul internațional de artă Vicenza-Italia (1993). Lucrări expuse: două panouri cu tema: *Libertatea, arta, șt.*, în holul principal al Univ. din Tm; două lucrări cu titlul

Copacul și Orizont, în Hotel Orizont din Predeal; un panou cu tema *Tinerețe* la Casa de Cultură a Tineretului, Geoagiu Băi; *Discipline sportive* pe Stadionul 1 Mai din Tm; un mozaic cu titlul *Tradiție* în stația CFR, Herculane; *Aviația română, sol al păcii și prieteniei* în Aeroportul Internațional din Tm.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani*/Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1979, p. 362-363.
- *111 contemporary painters. Peintres contemporains. Zeitgenössische Maler. Catalog național.* - București: Editura Fondul Plastic „Artis,” 1980.
- *Plasticieni timișoreni / Negoită Lăptoiu.* - București: Editura Artemis, 1992, p. 71-76.
- *Romul Nuțiu - Dincolo de aparențe (catalog) / Alexandru Titu.* - Timișoara: Helicon Banat SA, 1993.
- *Mostra mercato di pittura, scultura, grafica 20-23 febrairo 1993. Entefiesta din Vicenza. - În: Catalogo ufficiale.* - Vicenza, 1993, p. 122-123.
- *Reperes contemporaines (catalog).* - București: Uniunea Artiștilor Plastici, 1995.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani.* - Vol. 1. - București: Editura ARC, 2000, p. 145.
- *Romul Nuțiu.* În: *Cromatică și semnificare / Ioan Iovan.* - Tm: Editura Augusta, 2002, p. 24-29.
- *Profiluri reghinene. Dicționar bibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit.* - Reghin, Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008, p. 242-244.
- *Romul Nuțiu. Secțiuni prin pământ fertil / Dan Grigorescu (catalog).* - S.I., s.n., s.a.
- *Realizări și fagăduieli / Petre Comarnescu.* În: *Scânteia*, București, 11 mai 1968.
- *Expoziția Romul Nuțiu.* În: *Tribuna*, CjN, nr. 10, 4 mart. 1976.
- *Ateliere timișorene / Vasile Drăguț.* În: *Arta*, București, nr. 7-8, 1982, p. 57.
- *Romul Nuțiu / Constantin Prut.* În: *Revue Roumaine*, nr. 8, 1987.
- *Gazeta Reghinului*, 9, nr. 9, 1998.

NUȚIU, Vasile, prof. de istorie; n. 20 sept. 1937,

Cașva, MS. Studii: Șc. prim. în Cașva, gimnaziul la Gurghiu (1948-1951); Șc. Ped. din Reghin (1955); IPed. de 3 ani, TgM, Fac. de Filologie (1967); UBB CjN, Fac. de Istorie-Filosofie (1976); gr. didactice I, II. Învățător la Șc. Gen. Vâlcele, raionul Sf. Gheorghe (1955-1956); îndrumător în Comitetul raional UTM, Reghin, apoi la TgM; dir. al Casei Pionierilor din TgM (-1978); prof. de istorie până la pensionare. A publicat articole cu tematică istorică în *Cuvântul liber: Tratatul secret de alianță între România și Austro-Ungaria, 1883; Legea rurală din 1864; Dictatul de la Viena, din 30 aug. 1940.*

Lucrări publicate:

- *Istoria românilor și cultura civică. Noțiuni și teme într-un dicționar explicativ.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2010. - 868 p.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 3. - TgM: Editura Nico, 2008.

NYILKA Róbert, pictor; n. 14 ian. 1932, Sibiu - m. 11 apr. 1972, TgM. Studii: Șc. Gen. „Roth Klein Erde” din SB; Gimnaziul Rom.-Cat. și Col. Ref. TgM; Șc. medie de arte plastice din TgM, bacalaureat (1951). Urmează doi ani IAP „Ion Andreescu” Cj, Secția Pictură (1951-1953), după care este exmatriculat pe motive politice. Este angajat ca desenator la Direcția Sanitară

MS (1953-1972). Membru al Fondului Plastic din 1959. Expoziții personale: TgM (1967, 1968, 1972); Sighișoara (1972). Expoziție documentară TgM (1997). Expoziții de grup: TgM. Expoziții jud. între 1953-1961, 1963-1972; Miercurea Ciuc (1967); Pitești (1971).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Nyilka Róbert (1932-1972): [catalog = katalógus].* - TgM: s.n., 1997. - [8] p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 239.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan.* - TgM: Editura Ansid, 2006, p.106.
- *Cronică plastică / Cristinel Costin.* În: *Stea roșie*, 7 mart. 1968.
- *Nyilka Róbert emlékére / Szöcs Kálmán.* În: *Vörös Zászló*, 24 apr. 1972.
- *Expoziția Nyilka Róbert / Nagy Miklós Kund.* În: *Népújság*, sept. 1997.

NYÍRI Zoltán, pictor, n.21 nov. 1951, Reghin, MS. Studii: TgM (1970); CjN (1976), prof. Piskolti Gábor, Barabás István, Bordi András, Bordi Géza, Izsák Márton, Sima Paul, Tóth László, Ciato Victor. Predă pictură la Liceul de Artă Satu Mare. Expoziții de grup: Satu Mare (1976-1997); Keszthely (1990); Győr, Mátészalka, Marcali (1992). Tabere de creație: Ungvár (1984); Marcali (1990).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7. / Borító és katalógusterv Simon Zsolt.* - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

NYULÁSI, Iosif, pr. gr.-cat., prof.; n. 1799 - m. 1882. Studii: Seminarul Teologic din Blaj (1822). Prof. de gramatică la lic. din Blaj; paroh la Milașul Mare și vicearhidiacon al tractului Fărăgău (1823-46); paroh la Săcărămb și protopop al Bobâlnei (1846-48); paroh și arhidiacon în TgM (1854).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu.* - București: Demiurg, 1994, p. 59.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu Mureș până la 1918 / dr. Ioan Chiorean.* În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr.-iun. 1999), p. 44-52, 1 foto.
- *Opțiuni politice ale românilor din Tîrgu-Mureș și din Scaunul Mureș în anii 1860-1867 / Grigore Ploșteanu.* În: *AAM*, 2, 2003, p. 148-164.

O

OLÁH Tibor, critic de teatru, publicist, conf. univ., traducător; n. 26 mart. 1921, Năsăud, BN - m. 30 apr. 1996, TgM. Șc. gen. și lic. în Năsăud (1939); Univ. „Regele Ferdinand I,” Cj (1939-1940); Magyar Kir. Ferencz József Tud. egy. Cj (1940-1944). Regia, Univ. Bologna (1942-1943), Dr. în lb. și literatura italiană (1943). Red. la *Igaz Szó* (1956-1960); prof. la IPed. TgM (1960-1978); Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM (1978-1992). Publică în: *Utunk, A hét, Igaz Szó, Új Élet, Igazság, Vörös Zászló, Népiúság*. Membru AZM MS. Traduceri: L. Rebreanu: *Ion* (1960); *Cadrilul*, Ed. Charles - Roux: *Feledni Palermot* (1970); C. Goldoni: *Különös történet* (1977); Pirandello: *Virág az ajkán*; T. Mazilu: *Balgók a holdfényben*; I. Naghiu: *Lepkék a bőröndben*; Fidelino, *Vulpea și strugurii*; Ionescu: *Az új lakó*; Iosif Naghiu: *Valiza cu fluturi*; T. Mazilu: *Proștii sub clar de lună*. Laureat al Diplomei de Onoare „Pro Libro Senator,” din partea BJM (1996).

Lucrări publicate:

- *Áldott a nap: Olasz költők antológiája*. - Kv.: Dacia Könyvkiadó, 1985. - 272 p.
- *A reneszánsz tájain: Esszék, tanulmányok*. - București: Kriterion, 1989. - 324 p.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek]*. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.

- în colaborare:

- *A Hét évkönyve*. - 1982. - 248 p.
- *Világirodalom: Tankönyv a tanítóképzők, humán profilu liceumok és tagozatok XI. és XII. osztálya számára* / Ovidiu Drimba, Cristina Ionescu, Gheorghe Lăzărescu; A magyar tannyelvű iskolák számára fordította és adaptálta Oláh Tibor. - București: EDP, 1991. - 500 p.

- *Táncol a székelly*. - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.

Studii și articole:

- *Coșbuc și Dante - contribuții la cunoașterea artei de traducător a poetului român*. În: *Studii și cercetări științifice*, TgM: Editura UDC, 1995, p. 30-38.

Referințe:

- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Kós Károly egyetemessége felé: Tanulmányok, cikkek, emlékezések, levelek és dokumentumok* / Az anyagot összegyűjtötte Finna Géza. - Mv.: Kós Károly Alapítvány, 1995. - 128 p.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970*. - Budapest: Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató, p. 515-970.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 94.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 444.
- *Szól a rádió...: a Mv.i Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.
- *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z.-2000. - 494 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4: N-R, 2002, p. 255-257.

OLARIU, Gheorghe, pictor, grafician; n. 19 iul.

1929, TgM - m. 5 mart. 1984, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM; Șc. de Artă TgM (1947-1949), sub îndrumarea pictorului Bordi András; IAP „Ion Andreescu” Cj (1949-1952), după trei ani se transferă la IAP „Nicolae Grigorescu” din București, specializându-se în ped.

artei, prof.: Aurel Ciupe, Petre Abrudan, Catul Bogdan. Din 1954 funcționează ca prof. la Șc. Populară de Artă și apoi la Lic. de Artă TgM. Este membru al UAPR (1956); preș. al Filialei TgM a UAPR (1968-1970); dir. al Muzeului de Artă TgM (1970-1984). A efectuat călătorii de studii în SUA, Franța, Italia, Germania, Grecia și URSS. Expoziții personale: TgM (1958, 1970, 1976, 1979, 1981); CjN, Muzeul de Artă (1981, expune 66 de lucrări). Expoziții de grup: este prezent în manifestările de grup tematice locale și județene din 1954; Tușnad (1966); Borsec (1967); Reghin (1969); Sighișoara (1969, 1970); Cristuru Secuiesc (1970). Este preocupat de realitatea stilistică și socială a folclorului, ceea ce se observă foarte bine în alegerea temelor luate direct din viața satelor (dansuri, obiceiuri), cât și în modul în care înțelege să trateze peisajul. Este distins cu Ordinul „Meritul Cultural” (1968).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976, p. 364.
- *Contemporary Painters - The Fine Arts Union of the Socialist Republic of Romania*. - Editat de Fondul Plastic în 1980.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 129, 130, 133.
- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani*. - TgM: s.n., 1994, p. 97.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, múgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 242.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.; Vol. 3. - 2003. - 390 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coordonator proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 107.
- *Gheorghe Olariu - prestigios animator al artei plastice mureșene* / Gheorghe Giurgiu. În: *Steaua roșie*, 24 apr. 1976, p. 3, 1 foto.
- *Gheorghe Olariu - Victor Cristea* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 9 iun. 1979, p. 3.
- *Salonul județean de artă plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.

OLASZ Tiberiu, operator de film; n. 2 apr. 1931, TgM. Studii: IATC București (1960). Din 1960 activează la Studioul „Al. Sahia” în cadrul filmului documentar și de ficțiune. Din 1971, lucrează în Germania. Filmografie: *Cei mici despre lumea mare*, regia Gabriel Barta (1960); *Contemporanul meu*, regia Pavel Constantinescu (1962); *3x3=?*, regia Gabriel Barta (1963); *Ritmuri potrivite*, regia Mirel Ilieșiu, film de ficțiune; *Întâlnire cu Lizuca*, regia Gheorghe Horvat (1964); *Drumul*, regia Mirel Ilieșiu (1965); *Un film cu o fată fermecătoare*, regia Lucian Bratu (1966); *Simfonie*

în alb, regia Ervin Szekler (1966); Episodul *Aterizare forțată*, regia Horea Popescu din *De trei ori București*, ff; *Jucării*, regia Gabriel Barta (1967); *Furnalul nr. 1*, regia Mirel Ilieșiu, doc. (1968); *Cântecele Renașterii*, regia Mirel Ilieșiu, doc. (1969); *Căldura*, regia Șerban Creangă, ff (1969).

Referințe:

• *1234 cineaști români: ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București, 1996, p. 258.

OLĂREANU, Radu Silviu, actor, regizor; n. 16

iun. 1967, București. Studii: Arta actorului de teatru, UAT, TgM (1991); Arta regizorului de teatru, UAT, TgM (1999). Dr. în arta actorului de teatru, UNATC „I.L. Caragiale”, București (2006). Actor

colaborator, Teatrul Național TgM (1990, 1995-1996); actor, Teatrul Național „Vasile Alecsandri”, Iași (1991); Teatrul Tineretului, Piatra Neamț (1991-1994); actor, Teatrul Național, TgM (1997-2001); actor colaborator, Teatrul Ariel, TgM (2001); carieră univ.: preparator univ. (1993-1994), asist. univ. (1994-2002), lector univ (2002-2008), conf. univ. (2008-2012) la UA, TgM. Dir. artistic la Festivalul „Sighișoara medievală” (2005, 2006, 2008). Spectacole regizate: *Pescărușul Jonathann Livingstone* de R. Bach, Teatrul Ariel, TgM (1999); *Înșir 'te mărgărite* de Victor Eftimiu, Teatrul pentru copii „Vasile Alecsandri”, Bacău (2000); *Un tranvai numit dorință* de T. Williams, Teatrul Studio, TgM (2001); *Opera de trei parale* de B. Brecht, Studio, TgM (2002), Deva (2007); *Trilogia de la Belgrad* de B. Srblianovici, Studio TgM (2003); *Baby Sitter* de R. de Obaldia, Studio, TgM (2003); *Femeia ca un câmp de luptă în Bosnia* de M. Vișniec, Studio, TgM (2003), Tg. Jiu (2007); *Două femei pentru o fantomă* de R. de Obaldia, TgM (2004); *Provocarea* de K. Asimacopolos, T.N. Compania „Liviu Rebreanu”, TgM (2004); *Un caz clinic* de D. Buzatî, Studio, TgM (2004); *Larry Thompson sau tragedia unei tinereți* de D. Kovacevivi, Studio, TgM (2005); *Zidul* de Z. Ghițulescu, UAT, TgM (2006); *Vassa Jeleznova* de M. Gorki, T.N. Compania „Liviu Rebreanu”, TgM (2007); *Nunta lui Figaro* de P.A.C. de Beaumarchais, Tulcea (2008); *Oamenii cavernelor* de W. Saroyan, Studio, TgM (2008); *Regele cerb* de C. Gozzi, T.N. Compania „Liviu Rebreanu”, TgM (2008); *O familie îndoliată* de B. Nusici, Studio, TgM (2009); *Cabaret* de Joe Masteroff, John van Druten, Studio, TgM (2010); *Frank al cincilea* de Fr. Durrenmatt, Studio, TgM (2011); *Profu'* de Jean Pierre Dopagne, Scena, TgM (2012). Participări la Festivaluri internaționale cu piese regizate: *Baby Sitter* de R. de Obaldia, București (2004); *Nu puneți dragostea la încercare* de B. Locatelli, Sighișoara (2005); *Trilogia de la Belgrad* de B. Srblianovici, Sibiu (2007); *Hangița* de C. Goldoni, Carei (2007), *Oamenii cavernelor* de W. Saroyan, Carei (2008, 2009); *Femeia ca un câmp de luptă în Bosnia* de M. Vișniec, Istanbul (2008); *O familie îndoliată* de B. Nusici, (Carei (2009). Participă cu piesele regizate la festivaluri de Teatru Naționale

(2003-2007). Este membru în juriul festivalurilor și concursurilor naționale: TgM (2004), Sighișoara (2006, 2007, 2009, 2011), Iași, Suceava, Sighișoara (2012).

Lucrări publicate:

• *Dramaturgia universală în creația scenică*. - TgM: Editura UAT, 2007. - 128 p.

Referințe:

• *Omul care nu poate trăi fără teatru!* Claudia Sas. În: *Adevărul de seară*, 16 mart. 2009, p.16

• CV

OLOSZ Katalin, prof., folclorist, cercet.; n. 29 dec.

1940, Covasna, CV. Studii: Fac. de lb. și literatura maghiară, UBB CJN (1963). Activează în cadrul IPed. de 3 ani TgM, Catedra de lb. maghiară (1963-1966); cercet., cercet. principal (1967-2005) în cadrul ICSU „Gh. Șincai” al Academiei din TgM (1967-2005); preocupată îndeosebi de

cercetarea folclorului maghiar din Transilvania. Publică studii în Anualele Asoc. Etnografice „Krizsa János,” în vol. ale conferințelor: *Acta Siculica, Székelyföld, Erdélyi Múzeum*. Bursă de studii din partea Europa Institut - Domus Hungarica. Membră EME; Asoc. Etnografică „Krizsa János,” Asoc. „Kemény Zsigmond,” Asoc. Etnografilor Maghiari.

Lucrări publicate:

• *A kecskés ember. Udvarhelyszéki népmesék*. - Bukarest, 1972.

• *Ha folyóvíz volnék. A magyar népi líra antológiája*. - Kv., 1982.

• *Víz mentére elindultam*. - Mv.: Mentor, 2003. - 355 p.

• *Egy kiállítás emléképei*. - Kv., 2003.

• *A rókaszemű menyecske*. - Kv., 2005.

• *Erdélyi néphagyományok 1863-1884. Szabó Sámuel és gyűjtői körének szétszört hagyatékát összegyűjtötte, jegyzetekkel közléteszi Olosz Katalin*. - Budapest-Mv.: Európai Folklór Intézet - Mentor Kiadó, 2009. - 766 p.

• *Nem mondd, anyám, főd atkának. Dimény Mózesné Szabó Anna énekei Szabéd, 1895-1896. Rédiger Ödön gyűjtését Kanyaró Ferenc hagyatékából bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közléteszi Olosz Katalin*. - CJN: Krizsa János Néprajzi Társaság, 2009. - 208 p.

- în colaborare:

• *Magyargyerőmonostori népköltészet*. - Bukarest, 1969.

Studii și articole:

• *Folclorul românesc în preocupările Asociației de istorie și arheologie din județul Hunedoara (1880-1918)*. În: *Studii și cercetări de științe sociale* / Vasile Rus, Ioan Chiorean. - București: Editura Academiei, 1977, p. 175-192.

Referințe:

• *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1997, p. 94-95.

• *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970*. - Budapest: Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 vol. - 2 köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 445.

• *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z. - 2000. - 494 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben:*

Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4: N-R, 2002, p. 261-262.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 516.

OLTEAN, Ioan, avocat, om politic; n. 19 ian. 1875,

Pata, CJ - m. 22 mart. 1949, Luduș, MS. A urmat Gimnaziul superior gr.-cat. din Blaj, susține bacalaureatul la Blaj, apoi a absolvit teologia tot la Blaj; Fac. de drept și șt. politice (1898-1901) din cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta; a practicat avocatura la Cj, a depus cenzura de avocat la Tabla Regească din TgM (1906). Se stabilește ca avocat la Luduș; devine membru al Despărțământului Luduș al Astei (1906); a contribuit cu bani în folosul unor instituții șc. și ecleziastice; a participat la MAN de la Alba Iulia; membru în Marele Sfat Național Român. Membru al PNR, apoi în PP, fiind ales în conducerea organizației jud. Turda. Trece în PNȚ; este ales cons. jud. (1930-1934, 1937-1938); dir. filialei în Luduș, „Economul,” Institutul de credit și economii din Cj (1906); membru fondator la „Aquila,” bancă țărănească pentru asigurări populare (1915); membru în Cons. de adm. și Banca Comerțului Turda SA, la Banca „Arieșana” din Turda și la „Șoimul” Institut de credit și economii, Soc. pe acțiuni în Uioara (azi Ocna Mș); al AGRU-lui, al Baroului avocaților din jud. Turda și al Asoc. avocaților. Distins cu Ordinul „Coroana României” în grad de Cavaler (1926).

Referințe:

• *Ki Kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Tm - Arad, 1931.

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 75.

• *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 445-446.

• *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 157-161, foto.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben.* Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

OLTEAN, Marius, actor, regizor; n. 25 febr. 1960, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1979); IAT TgM, specializarea Arta actorului (1984); diplomă de licență, arta regizorului de teatru, UAT TgM (1999). Dr. în artă teatrală cu teza: *Spațiul de joc în sfera creației scenice; Spațiul de joc și receptarea spectacolului*, UNATC „I.L. Caragiale” București (2004). Actor la Teatrul Dramatic Baia Mare (1984-1989); actor, Teatrul Național CjN (1989-1991); asist. univ. la Catedra de Arta actorului, UAT TgM (1991-1994); lector univ. (1994-2004); conf. univ. la UAT TgM (2004). Roluri interpretate: la Teatrul

Dramatic Baia Mare (1984-1989): Wili, în *Noile suferințe ale tânărului W* de Pletzendorf; Dinu, în *Titanic vals* de Tudor Mușatescu; Eminescu, în *Eminescu și Veronica Micle* de E. Busuioceanu; la Teatrul Național CjN (1989-1991): Cetlicika, în *Transfer de personalitate* de D. Solomon; Eros, în *Antoniu și Cleopatra* de Shakespeare; Biondello, în *Îmblânzirea scorpiei* de Shakespeare. Spectacole regizate și ilustrația muzicală: Teatrul Dramatic Baia Mare: *Goana după fluturi* (1987); *Dresoarea de fantome*, de Ion Băieșu (1991); *Cum se numeau cei patru Beatleși* de S. Poliakov (1998); *Deșteptarea primăverii*, de F. Wedekind (2001); *Trandafirul tatuat* de Tennessee Williams (2002); *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian (2004); Teatrul Național TgM: *Jaques sau supunerea* de Eugen Ionescu (1995); *Don Quijote și Sancho Panza* de Mihail Bulgakov (1996); UAT TgM: *Divinas Palabras* de Ramon De'Il Valle Inclan (1995); *Moara cu noroc* de Ioan Slavici (1997); *Căsătorie prin concurs* de C. Goldoni (1997); *Șase personaje în căutarea unui autor* de Luigi Pirandello (1999); *Celălalt* de Miguel de Unamuno (2003); *Casa Bernardei Alba* de F. Garcia Lorca (2003); *Agnes Dei* de John Pielmeier (2007); Teatrul de Stat Turda: *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale (1995); *Șase personaje în căutarea unui autor* de L. Pirandello (1996); *În căutarea sensului pierdut* de Ion Băieșu (1997); *Pescărușul* de A.P. Cehov (1998); *Crime în Brooklin* de J. Keslinger (1999); Teatrul „I.D.Sârbu” Petroșani: *Catrafusele*, de I.D.Sârbu (1996); *Nesătutul* de D. Psatas (1997); *Ciudatul rol al întâmplării* de Ion Băieșu (1999); Teatrul Național CjN: *Zbor deasupra unui cuib de cuci* de Dale Wassermann (1998); Teatrul Odeon București: *Spectacol lectură cu Isus și ceilalți după romanul Nebunul și floarea* de Romulus Guga (2002); *Agnes aleasa lui Dumnezeu* de John Pielmeier (2004); Soc. de Radiodifuziune Română București: *Barca e plină* de Iosif Naghiu (2003); *Bolero la miezul nopții* de Costin Manoliu (2004); Teatrul „Sică Alexandrescu” Brașov: *Noaptea asasinilor* de Jose Triana (2004); Teatrul „Tomcsa Sandor” Odorheiul Secuiesc: *Nunta lui Figaro* de Beaumarchais (2004); Teatrul Național IS: *Vizitatorul* de Eric Emmanuel Schmitt (2005); *Zbor deasupra unui cuib de cuci* de Dale Wasserman (2006); Teatrul Național SB: *Kaspar* de Peter Handke (2006); *Brunelda după America* de F. Kafka (2007). Participă ca regizor la festivaluri de teatru (1995-2007): *Teatrul-imagină*, SM; *Teatrul Atelier*, Sf. Gheorghe; *Festivalul Facultăților de teatru*, Sibiu; *Festivalul de dramaturgie contemporană Brașov*; „*Golfaden*”, IS; *Festivalul Teatrului de Studio*, Pitești; „*Ion Băieșu*”, Buzău; Gala tânărului actor, Costinești. Premii: Regia spectacolului *Noaptea anului nou* după O. Paler, cu care actrița Cerasela Stan a obținut Premiul pentru interpretare la Gala Tânărului actor, Costinești (1988); Premiul II pentru spectacolul *Dresoarea de fantome* de Ion Băieșu și Premiul pentru interpretare actrița Dana Ilie, la Festivalul „Ion Băieșu,” Buzău; Premiul pentru cea mai bună regie pentru spectacolul *Șase personaje în căutarea unui autor* de Luigi Pirandello, la Festivalul Național de Teatru Studentesc, Sibiu (1999).

Referințe:

• *Chestionar*

OLTEANU, Rodica, pictor, scenograf; n. 15 iun.

1945, Luduș, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu,” CjN (1973). Scenograf în cadrul Studioului Cinematografic București (1979-1990); realizează costumele pentru cinematografie și televiziune pentru filme: *Munți în flăcări, 1848; Sfârșitul nopții, Vară sentimentală, Pădureanca*, serialul

Lumini și umbre, Sighișoara - dialoguri medievale; scurtmetraje: *Secretul tinereții, Vârsta primelor iubiri, O poveste adevărată*. Activitate artistică plastică, pictură de șevalet, peisaje și natură statică: 12 expoziții colective (1973-1996): CjN (1973), SM (1974), TgM (1975, 1976, 1977, 1978); expoziții personale: București (1989, 1993, 1994, 1997, 2001, 2002); CjN (1998, 1999); TgM (1976, 1995, 2002); SB (1979), Piatra Neamț (1995). Lucrări în colecții din Paris, Nancy, Franța; Zürich, Elveția; Haifa; Austria, RFG, Olanda, Maroc, Israel. Trăiește în prezent în Spania, la Logrono.

Referințe:

- *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Nico, 2008, p. 283.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. - CjN: Editura Mega, 2009, p. 85-87.
- *Cuvântul liber*, 5 febr. 2002.
- www.ludusonline.ro

ONIȘORU, Mihai Mircea, scenograf, n. 23 iul.

1945, Sighișoara, MS. Filmografie: *Alexandra și infernul*, în colaborare cu Gheorghe Veniamin, regia Iulia Miha (1975); *Vis de ianuarie*, în colaborare cu Traian Nițescu, regia Nicolae Opreșcu (1978); *Cantonul părăsit*, regia Adrian Istrătescu-Lener; *Tinerețe fără tinerețe* (2007), regia Francis Ford Coppola, scenografia Mircea Onișoru, coproducție româno-americană.

Referințe:

- *1234 cineaști români: ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București, 1996, p. 260.

OPREA, Dorina, solistă de muzică populară, prof.

de canto; n. 22 iun. 1960, Dumbrava, com. Vătava, MS. Studii: Șc. prim. la Dumbrava; începând din cls. a V-a, a urmat cursuri de oboi cu maestrul Pavel Tornea, la Lic. de Muzică nr. 1 din București, actualul „Dinu Lipatti;” după terminarea cls. a VIII-a, dă examen la cls. de canto popular a prof.

Mia Barbu și Gavril Prunoiu. Colab. cu ansambluri de amatori și profesioniști, ca: Hora Bucureștilor, Ciuleandra, Doina Ilfovului, Doina al Armatei, Rapsodia Română. A cântat sub bagheta dirijorală a lui Radu Voinescu, Ionel Budișteanu, Paraschiv Oprea, George Vancu, Marin Cioacă. Ocupă prin concurs un post de solist vocal la Orchestra „Țarina” din Alba Iulia; din 1988, devine solist al Ansamblului Artistic Profesionist „Mureșul” TgM; din 1999 este prof. de canto popular la Lic. de Artă TgM; din 2002 realizează emisiunea de muzică populară *La izvor de cânt și joc*, pe postul Antena 1 TgM. Participă la turnee în străinătate: Franța (de 14 ori), Olanda, Belgia, Danemarca, Irlanda, Anglia,

Polonia, Ucraina, Cehia, Republica Moldova, Ungaria, Egipt. Repertoriul cuprinde cântece populare, colinde, cântări bisericești. A realizat numeroase înregistrări la Radio București, Radio TgM și CjN, precum și în studiouri particulare. A colaborat cu posturile de televiziune TVR, Pro TV, Antena 1, Prima TV, Etno TV, Tele 7 Abc. Discografie: 12 albume: 2 LP-uri, 5 CD-uri, 6 casete individuale, albume colective. Amintim câteva: *Ne-am iubit un an și-o vară, Pentru gura badelui, Mândru-i jocu' mureșan, Folclor nepieritor*.

Referințe:

- *Florile dalbe, flori de măr* / Vasile Coțiu. - TgM, 1996.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.
- *Cuvântul liber*, 5 dec. 1997, p. 1, 3, 1 foto.
- *Dorina Oprea, la ceas aniversar!* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 6 sept. 2008, p. 8, 6 foto.
- *Reverberații* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 13 sept. 2008, p. 3, 3 foto.

OPREAN, Gheorghe, pr. ortodox, protopop; n. 6

oct. 1891, Laslăul Mare, com. Suplac, MS. - m. 17 sept. 1974, Târnăveni, MS. Șc. prim. La Dumbrăveni, SB; Lic. „Andrei Șaguna”, BV; Academia Teologică Arad. Hirotonit la 30 ian. 1915, la SB; pr. la Suplac; pleacă în război ca pr. militar; ales secretar al Sfatului

Central al ofițerilor și soldaților români din Ardeal, Banat și Bucovina; demobilizat la 31 oct. 1919, revine la parohia din Suplac, apoi la Cuștelnic. Este un membru activ al Despărțământului zonal al Astrei; numit protopop la Târnăveni (29 iul. 1928), perioadă în care ridică Biserica Ortodoxă din Târnăveni și Biserica din Cuștelnic; a pus bazele Soc. Ortodoxă Națională a Femeilor Române și Frăția Ortodoxă Română; opune rezistență comunismului și proprietății cooperatiste, fapt pentru care este urmărit, arestat, dus la Canal (15 apr. 1952 - 1 iun. 1953); apoi domiciliu forțat în Târnăveni. Este repus în drepturi, după ce este nevoit să predea actele „Senatului” de la Viena, pe care le ascunsese cu grijă (1967).

Referințe:

- *Gheorghe Oprean - o viață închinată unirii și înălțării Bisericii Ortodoxe* / Răzvan Oprean. - TgM: Tipomur, 1999.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 224-241.

OPRIȘ, Emilia A., prof., inspector șc.; n. 25 mart.

1943, Ocnița, com. Teaca, BN. Studii prim. în Ocnița, gimnaziale la Teaca; Lic. Ped. de 6 ani Cj (1963-1964); IPed. de 3 ani TgM, Fac. de filologie, secția lb. și literatura română-istorie (1971). Învățătoare în com. Râciu; institutoare la Șc. Gen. din Sângeorgiu de MS (1971-1973);

inspector șc. pentru învățământul primar (1973-1982) la IȘJM; prof. titular de istorie în Sângeorgiu de MS până în 2000, ocupând o perioadă și funcția de dir. adj. Obține examenul de gradul I cu lucrarea *Valorificarea elementelor de istorie locală în lecții și activități cu elevii* (1982). Contribuie cu texte scrise în diferite lucrări

despre Sângeorgiu de MS.

Lucrări publicate:

• *Cronică ilustrată: monografia localității Sângeorgiu de Mureș.* - Sângeorgiu de MS: s.n., 1993. - 46 p.

• *Cronică ilustrată: monografia localității Sângeorgiu de Mureș.* - Ed. a 2-a. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995. - 51 p.

- în colaborare:

• *Sângeorgiu de Mureș: Școala 1778-2003/* Emilia A. Opriș, Nagy Csaba Sándor. - Vol. 7: *Școala 1778-2003. Însemnări.* - TgM: Ansid, 2003. - 219 p.

• *Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940 /* Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005 - Asociația Culturală „Sf. Gheorghe”. - 123 p.

• *Sângeorgiu de Mureș: Monografie 2010 /* Ilarie Gh. Opriș, Sebastian Al. Pui, Mariana T. Opriș, Emilia A. Opriș. - TgM: Nico, 2010. - 506 p.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni /* Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Traian Bosoancă. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006, p. 197-198.

• *Dascăli mureșeni: Emilia A. Opriș /* Ilarie Gh. Opriș, Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 23 mart. 2006, p. 2, 1 foto.

• *Sângeorgiu de Mureș - 675 de ani /* B. Dorin. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 8.

• *Sângeorgiu de Mureș /* Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 11 aug. 2010, p. 6.

OPRIȘ, Gheorghe, pictor; n. 17 febr. 1912,

Sângeorgiu de MS. - m. 19 iun. 2008, Sângeorgiu de MS. A absolvit Șc. de arte și meserii TgM (1929). A fost funcționar la Primăria orașului TgM (1930-1940, 1945-1948); membru fondator al Căminului cultural din Sângeorgiu de MS (18 dec. 1938); dir. al

Activului Cultural MS (1948-1949); viceprimar al orașului TgM (1949-1950); șeful Secției Culturale a Raionului TgM (1950-1955); preș. al Cooperativei Agricole Sângeorgiu de MS (1955-1964, 1968-1975); primar al com. Sângeorgiu de MS (1964-1968). Membru al AAP MS din 1977. Expoziții personale: Sângeorgiu de MS (1977, 1979, 1981, 1984, 1985, 1996); Galeriile „Vatra” TgM (1987); Sala de expoziții „Unirea” (1996, 2002); Brigada de Jandarmi TgM (1996); Galeriile „Cuvântul liber” (1998); Lic. „Constantin Romanu Vivu,” Teaca, BN; Muzeul Jud. de Etnografie MS (2007). Expoziții colective: Expoziții jud. de artă plastică, TgM (1977-1997); Expoziție națională de artă plastică București (1981, premiul II; 1983, premiul I; 1987, premiul I; 1993, premiul I; 1995, 2005), Botoșani (1982, premiul III), SM (1982), CjN (1985, premiul I; 2004, premiul D), TgM (1987, premiul I; 1989, premiul I); Salonul național de artă naivă, Pitești (1982, 1983); Expoziție internațională de artă naivă Bratislava, Slovacia (2007); Salonul Internațional de artă naivă București (2003, premiul III); Sângeorgiu de MS (1997, 2000); toate expozițiile organizate la Sala „Unirea” și în Cetatea Medievală din TgM (1977-2007); expoziții naționale de artă plastică TgM (1987, 1989). Referințe în presa vremii: *Îndrumătorul cultural, Frontul plugarilor, Művelődési utmutató, Românianai Magyar Szó, Steaua*

roșie, Vörös Zászló, Scânteia, Cântarea României, Scânteia tineretului, Contemporanul, Agricultura Socialistă, Flacăra, Dolgozó Nő, Cuvântul liber, 24 ore mureșene, Néplétság, Recurs, Târnava, Vatra. A ilustrat copertele cărților poetului Eugeniu Nistor: *Scrisori din Transilvania* (1991) și *Nostalgia golfului* (1993); a publicat reproduceri ale picturilor în cărțile: *După deal răsare luna /* Vasile Conțiu (1993); *Cronică ilustrată /* Emilia Opriș (1995); *Sângeorgiu de Mureș - 150 de ani de la Revoluția din 1848-1849* (1999); *Sângeorgiu de Mureș - Biserica ortodoxă/* Ilarie Gh. Opriș (2001); *Dicționarul artei naive din România /* Mihai Vintilă (2001). Distins cu Diplomă de Excelență din partea Muzeului de Etnografie MS; Diplomă de onoare din partea Centrului Județean al Creației Populare MS; premiul revistei *Ambasador*.

Referințe:

• *Scrisori din Transilvania: eseuri și însemnări /* Eugeniu Nistor. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1991. - 80 p.

• *Cronică ilustrată: monografia localității Sângeorgiu de Mureș /* Emilia Opriș; ed. I. Gh. Opriș. - Sângeorgiu de MS: s.n., 1993. - 46 p.

• *Cronică ilustrată: monografia localității Sângeorgiu de Mureș /* Emilia Opriș. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995. - 51 p.

• *Dicționarul artei naive din România /* Mihai Vintilă. - Reșița: Editura Timpul, 2001, p. 103.

• *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse /* Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002, p. 126-127.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia /* Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 /* Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 51-52.

• *Galaxia valorilor /* Dorin Borda ; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 /* Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 86.

• *International Exhibition of Self Tandht Art „INSITA,” 2007. Catalog.* - Bratislava-Slovacia.

• *50 de ani de artă naivă în România. Enciclopedie /* Costel Iftinchi. - IS: Editua PIM, 2010, p. 463-466.

• *Gheorghe Opriș. Album /* Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2011. - 105 p.

• „Cronică pictată” de Gheorghe Opriș. *La Muzeul de Etnografie Mureș /* D.B. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2007, p. 2, 1 foto.

• *Artist-nonagenar stăpânește tehnica... tinereții /* Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 2007, p. 15, 1 foto.

• *Farmecul și prospețimea comunicării. În: 24 ore mureșene,* 20 febr. 2007, p. 4, 1 foto.

• *Mesageri mureșeni ai artei, la Bratislava! /* Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 17 iul. 2007, p. 2.

OPRIȘ, Ilarie Gh., referent de specialitate, artă

plastică; n. 10 iul. 1939, Sângeorgiu de MS, MS. Studii: Șc. Gen. din Sângeorgiu de MS (1952); Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM (1956); Șc. Tehnică postlic. de chimie, Copșa Mică (1963); Șc. de Arte TgM, secția pictură (1993); l-a avut mentor pe Ion Vlasiu. Tehnician chimist la

Combinatul Chimic Târnăveni (1963-1976); bibliotecar, apoi ca dir. al Căminului Cultural din Sângeorgiu de MS; viceprimar (1977-1984); primar al com. Sângeorgiu de MS (1984-1989, 1990-1992); deputat mun., preș. Comisiei permanente de cultură a Cons. Popular al mun. TgM (1982-1989); cons. local în Sângeorgiu de MS (1992-2004); tehnician IELIF Sângeorgiu de MS (1989-1990); dir. Băilor Sărate din localitate (1997-2000);

referent în domeniul promovării artei plastice și a meșteșugurilor tradiționale în cadrul Centrului Jud. MS al Creației (1990, 1992-1997, 2002-2004). Este membru fondator al AAP MS (1977-), fiind vicepreș. și preș. (1982-1985, 2004-); organizează și participă la expoziții, saloane jud. naționale și internaționale, tabere de pictură, colab. și parteneriate cu alte grupuri din țară și străinătate. Expoziții de grup și colective: TgM, Reghin, Sovata, Târnăveni, Sângeorgiu de MS, CjN, Alba Iulia, București (1974-). Participă la tabere de pictură: Sovata, Cund, Seleușul Mic, Râciu, Lunca Bradului, Deda, Leptokaria (Grecia). A făcut parte din col. de inițiativă pentru realizarea monumentelor: Constantin Romanu-Vivu (Sângeorgiu de MS și Pintic-Teaca), Emil Dandea, Gheorghe Șincai (TgM), Petru Maior (Căpușul de Câmpie), Mihai Eminescu și George Coșbuc (Luduș), Latinității (TgM, Iernut, Luduș, Târnăveni). Publică în: *Steaua roșie, Cuvântul liber, Apullum* (Alba Iulia), *Marisia* (TgM). Distins cu Premiul II la Expoziția Națională de Artă Plastică CjN (1983); Premiul I, Expoziția Națională de Artă Plastică TgM (1987).

Lucrări publicate:

- *Sângeorgiu de Mureș: însemnări monografice.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996. - 128 p.
- *Sângeorgiu de Mureș: 150 de ani de la revoluția din 1848-1849.* - TgM: Pax-historica, 1999. - 109 p.
- *Sângeorgiu de Mureș.* - Vol. 4: *Biserica ortodoxă-consemnări.* - 2001. - 139 p.
- *Sângeorgiu de Mureș.* - Vol. 5: *Activitatea culturală 1911-2001.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2001. - 192 p.
- *Tabăra de pictură de la Cund: Expoziția retrospectivă. 1-12 noiembrie 2004. Sala de expoziții „Unirea” TgM. Asociația Artiștilor Plastici Mureș. Familia Lacrima Rodică și Romulus Boilă / Documentar întocmit de Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Ansid, 2004. - 16 p.
- *Sângeorgiu de Mureș - o sută de ani de activitate teatrală.* - TgM, 2011.
- *Sângeorgiu de Mureș. Un secol de activitate teatrală 1911-2011.* - TgM: Nico, 2011. - 203 p.
- **în colaborare:**
 - *Peste pod, la stupătură: culegere de folclor literar-muzical din comuna Râciu / Vasile Conțiu; coperta Ilarie G. Opreș.* - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al jud. MS, 1992. - 183 p.
 - *Cronică ilustrată: monografia localității Sângeorgiu de Mureș / Emilia Opreș; ed. Ilarie Gh. Opreș.* - Sângeorgiu de MS: s.n., 1993. - 46 p.
 - *După deal, răsare luna...: culegere de folclor poetic-muzical din județul Mureș / Vasile Conțiu; coperta Ilarie Gheorghe Opreș.* - TgM: Inspectoratul Jud. pentru Cultură MS, 1993. - 175 p.
 - *Sângeorgiu de Mureș. Băile Sărute / Călin I. Dorgo, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2000. - 97 p.
 - *Sângeorgiu de Mureș: Studiu geografic / Emanuela Cristina Pui, Ilarie Gh. Opreș. Fotografii și fotoreproduceri: Emanuela Cristina Pui, Lazăr Stan, Ilarie Opreș, Liviu Ștef.* - TgM: Ansid, 2003. - 170 p.
 - *Sângeorgiu de Mureș: Școala 1778-2003 / Emilia A. Opreș, Nagy Csaba Sándor. Fotografii și fotoreproduceri: Lazăr Stan, Ilarie Gh. Opreș, Koncz János Róbert.* - Vol.

- 7: *Școala 1778 - 2003. Însemnări.* - TgM: Ansid, 2003. - Asociația Culturală „Sf. Gheorghe”. - 219 p.
- *Alegerile parlamentare din județul Mureș 1919-1939 / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Editura Ardealul, 2004. - 250 p.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.
- *Tabăra de pictură de la Cund. 1-12 noiembrie 2004, Sala de expoziții Unirea, Târgu-Mureș. Expoziție retrospectivă.* - TgM, 2004. - 16 p.
- *Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940 / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005 - Asociația Culturală „Sf. Gheorghe”. - 123 p.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2006. - 321 p.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2007. - 162 p.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 2-5: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico. - Vol. 2: 2007. - 336 p.; Vol. 3: 2008. - 399 p.; Vol. 4: 2008. - 373 p.; Vol. 5: 2009. - 435 p.
- *Tabăra de pictură „Clubul Rotary” Tg. Mureș.* - Sovata 7-15 septembrie 2007/ Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Digital Docu Print, 2007. - 24 p.
- *Anuar 2008. Asociația Artiștilor Plastici Mureș Târgu-Mureș / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Marcel Naste.* - TgM: Nico, 2009. - 75 p.
- *Anuar 2009. Asociația Artiștilor Plastici Mureș Târgu-Mureș / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Marcel Naste.* - TgM: Nico, 2010. - 88 p.
- *Tabăra de pictură Deda: Edițiile I-V: 2004-2008 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2008. - 74 p.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2009. - 68 p.
- *Teodor Moraru. Album / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Nico, 2010. - 93 p.
- *Sângeorgiu de Mureș: Monografie 2010 / Ilarie Gh. Opreș, Sebastian Al. Pui, Mariana T. Opreș, Emilia Opreș.* - TgM: Nico, 2010. - 506 p.
- *Salonul anual de pictură 2010. Catalog / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - Ed. a XXXIV-a. - TgM: Nico, 2010. - 71 p.
- *Anuar 2010. Asociația Artiștilor Plastici Mureș / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan, Călin Bogătean.* - TgM: Nico, 2011. - 103 p.
- *Constantin Romanu-Vivu / Vasile Netea; Bibliografie și fotografii: Ilarie Gheorghe Opreș.* - TgM: Nico, 2011. - 119 p.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Simion-Virgil Bui.* - Vol. 6: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Editura Edu, 2011.
- *Dascălii „Papiului” / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Nico, 2011. - 271 p.
- *Gheorghe Opreș. Album / Ilarie Gh. Opreș, Vasile*

Mureșan. - TgM: Nico, 2011. - 105 p.

• *Sângeorgiu de Mureș. Marosszentgyörgy. Un secol de activitate muzicală 1911-2011. Egy század zenei tevékenysége* / Ilarie Gh. Opriș, Moldovan Irina-Maria. - TgM: Nico, 2011. - 320 p.

• *Tabăra de pictură Târgu-Mureș 2011*. Ed I. Catalog / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan, Iancu Mureșan. - TgM: Nico: 2011. - 81 p.

• *Artiști Plastici Mureșeni. Asociația Artiștilor Plastici Mureșeni 1977-2012*. - TgM: Nico, 2012.

• *Tabăra de pictură Sângeorgiu de Mureș 2011* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan, Constantin Bogoșel. - TgM: Nico: 2012. - 79 p.

Studii și articole:

• *Primul liceu de stat românesc, la TgM* / Ilarie Gh. Opriș, Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 12 oct. 2005, p. 2; 1 foto.

• „*Eu cred că această funcție implică în primul rând o foarte mare răspundere morală și spirituală.*” *Interviu cu președintele Asociației Artiștilor Plastici Mureș, Ilarie Opriș* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 2-4 sept. 2006, p. 4, 1 foto.

• *Dascăli mureșeni: Dumitru I. Husar* / Ilarie Opriș, Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 5 oct. 2006, p. 2, 1 foto.

• *Dascăli mureșeni: Ioan Baciu* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. În: *Cuvântul liber*, 14 dec. 2006, p. 2, 1 foto.

• *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2, 1 foto.

• *Plasticienii mureșeni pe țărmul Mării Egee* / Ilarie Opriș. În: *24 ore mureșene*, 19 iun. 2007, p. 4, 1 foto.

• „*Zilele Chiherului*” / Dorin Borda, Ilarie Opriș. În: *Cuvântul liber*, 9 oct. 2007, p. 8, 1 foto.

• *Emilia Aurica Maria Albu* / Ilarie Gh. Opriș. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 2, 1 foto.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 52-53.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 87.

• *Miscellanea Maris* / Constantin Bogoșel. - Vol. 1.-TgM: Editura Edu, 2010, p. 58-61.

• *Ilarie Gh. Opriș - Președintele Asociației Artiștilor plastici Mureș* / Romeo Soare. În: *Ambasador*, 2005, p. 24, 1 foto.

• *Lansare de carte într-o bibliotecă școlară!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2006, p. 7.

• *Carte dascălilor mureșeni* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 9 dec. 2006, p. 4.

• *Lansarea cărții „Dascăli mureșeni”. La Biblioteca „Petru Maior” din Reghin*. În: *Cuvântul liber*, 15 dec. 2006, p. 1.

• *Premiile revistei naționale „Ambasador”. Ediția a XI-a*. În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12.

• *Artiști plastici mureșeni* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 26 iun. 2007 p. 4, 2 foto.

• *Mesageri mureșeni ai artei, la Bratislava!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 17 iul. 2007, p. 2.

• „*Zilele orașului Sârmașu, încununate de cultură și artă* / Ioan A. Borgovan. În: *Punctul*, 3-9 sept. 2007, p. D4, 1 foto.

• *Un destin exemplar de român* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5.

• *Lansare de carte la Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” / Cristina Moraru*. În: *24 ore mureșene*, 8 nov. 2007, p. 12.

• *Sângeorgiu de Mureș - 675 de ani* / B. Dorin. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 8.

• *Expoziție de sculptură la Sângeorgiu de Mureș* / Ioan Astalus. În: *Cuvântul liber*, 21 febr. 2008, p. 5, 1 foto.

• „*Tabăra de pictură Deda*” / D.B. În: *Cuvântul liber*, 10 sept. 2008, p. 2, 1 foto.

• *La polul cultural Clujean - „Etapă 20” cu târgumureșeanul Radu Florea* / Vasile Mureșan. În: *Cuvântul liber*, 29 apr. 2009, p. 2, 1 foto.

• *Sângeorgiu de Mureș* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 11 aug. 2010, p. 6.

ORBÁN György, compozitor, 12 iul. 1947, TgM. Studii lic. în TgM (1967); Conservatorul „Gh. Dima” Cj (1968-1973), prof. Sigismund Toduță. Compune prima lui operă: *Sonata pentru vioară*, a cărei premieră a fost în 1972. Este prof. de teoria muzicii la Lic. de Muzică CjN (1973-1979), în același timp predă și la Conservator (1973-1979). Se mută la Budapesta (1979); predă la Fac. de Muzică din Budapesta. Este considerat unul dintre creatorii noii muzici maghiare. Studiul despre Bartók este cuprins în volumul *Teze despre Bartók* (1974).

Referințe:

• *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994: Több mint 12500 kortársunk életrajza*. - Budapest: Biográf, 1994. - XV, 1054 p.

• *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - 140 p.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4: N-R, 2002, p. 276-277.

• *Anyanyelvűség és zeneszerzés. Interjú O. Gy.-gyel / László Ferenc*. În: *Korunk*, 1972 / 5.

ORBÁN Katalin, violoncelist; n. 23 dec. 1978, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM; Academia de Muzică CjN, prof. László Herbert Ilse; Universităt der Künste Berlin (2001-2005); bursă, Centrul Artistic din Banff Canada (2005); apoi la Hanovra, prof. Klaus Heitz; cursuri de măiestrie cu: Heinrich Schiff, Xavier Phillips, Diana Ligeti. Membru al orchestrelor simfonice ale filarmonicilor TgM, CjN, Görlitz (Germania); Orchestra Festivalului din Schleswig-Holstein; orchestra din Hof (2006-2008); în Neue Elbland Philharmonie Riesa (2010-); a colab. cu Trioul Sans Soucci Berlin, Trioul Esprit, Orchestra de Cameră Miercurea Ciuc; membră în formații camerale; a cântat sub bagheta dirijorilor: Kurt Masur, Nigel Kennedy, Valéry Gergiev, Cristph Eschenbach, Jukka-Pekka Saraste, Heinrich Schiff, Lothar Zagrosek. Din 2010 locuiește în Dresda. Este laureată a numeroase concursuri naționale.

Referințe:

• *Concert vocal-simfonic. Filarmonica TgM*, 27 ian. 2011. (pliant)

ORBÁN FÜLÖP Irma, designer vestimentar; n. 9

mart. 1933, Sovata, MS - m. 13 nov. 2006, Budapesta. Absolventă a IAP „Ion Andreescu” Cj (1958), Secția textilă. Membru al Fondului Plastic, al UAPR. Pictor, scenograf, Ansamblul „Mureșul” (1958-1976); proiectant modele, Tricotex, TgM (1976-1979). Expoziții personale: București (1976);

Odorheiul Secuiesc (1977-1991); Cristuru Secuiesc (1991); TgM (1991, 1997-2003); Sopron, Ungaria (2004); Budapesta, Ungaria (2004). Expoziții de grup: București (1956, 1958, 1983, 1994), Cj (1957); toate expozițiile jud., TgM (1962-2001); Covasna (1995-2001); Odorheiul Secuiesc (1997-1998); Szombathely, Ungaria (1992); Szaszhalombatta, Ungaria (1992); Győr (1992); Muraszombat, Slovenia (1994); Budapesta, Ungaria (1996); Miercurea Ciuc (1996). Lucrări în

colecții muzeale din București și TgM, în. colecții particulare din țară și străinătate: Germania, Suedia, Canada, Ungaria.

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 228.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]* / Bevezető Gazda József. - Kovászna: Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996. - 23 p.
- *Ki K icsoda Aradtól Csikszeredáig?*. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996, p. 217.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest, 1996. - 72 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 447.
- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog]* / . - [TgM]: s.n., 1997.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25. - december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. -Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002, p. 128-129.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 244.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária; Cu o prefață de Dimitrie Poptâmaș; Colab.: Ferenc Klára, Vintilă Anna. - TgM: BJM, 2002.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon*. - Vol. 4: N-R. - Bukarest-Kv., Erdélyi Múzeum; Egyesület, Kriterion, 2002, p. 277.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 108.
- *Főiskolások vizsgakiáll / Gazda József*. În: *Művelődés*, 5, 1958.

ORBONAȘ, Mihail, jurist, om politic; n. 1836 - m. 18 febr. 1899, Reghin, MS. Studii juridice, probabil la Viena; practicant alic la Viena. Asesor de sedrie, mai târziu cancelist la TgM. Se stabilește în Reghin, preocupat de apărarea intereselor politice, social-economice ale conaționalilor mureșeni. În 1861, împreună cu tatăl său, sprijină delegația națională trimisă la Viena pentru a prezenta doleanțele românilor transilvăneni, contribuind la cheltuielile de deplasare; participă la Sinodul diecezan de la SB (22-28 mart. 1869), care votează regulamentul de organizare a BOR din Transilvania și înaintează o petiție pentru reînființarea mitropoliei; participă la conferința de constituire a PNR din Transilvania, Banat și Ungaria (SB, 12-14 mai 1881). Ca avocat, apără interesele țărănilor români mureșeni; a sprijinit în calitate de colector înființarea „Băncii Albina,” membru al Astra. Despărțământul Reghin; contribuie la organizarea adunărilor generale ale Astrei (1875, 1890); a colectat fonduri de ajutorare pentru diferite instituții: Gimnaziile din Blaj și Beiuș, șc. de fete din Oradea, Academia de drept, juriștii români din SB, elevi merituoși din Reghin, Soc. Academică „Petru Maior.”

Referințe:

- *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 140-186.
- Grigore Ploșteanu, *Mihail Orbonaș*, în *Reghinul cultural*, 1990, nr. 2, p. 192-194.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1999.
- *Despărțământul Reghin al Astrei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.

- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011, p. 75.
- *Gazeta Reghinului*, 5, nr. 12, dec. 1994.
- *Mihail Orbonaș* / Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 14 oct.1984.

ORENDI, Johann, istoric, memorialist, prof., pr.; n. 24 nov. 1783, Reghin, MS - m. 28 apr. 1853, Reghin. Studii: Șc. prim. germană în Reghin; Gimnaziul din Sighișoara; studii superioare la Bratislava. S-a remarcat prin talentul său în domeniul muzicii, preocupat în mod deosebit de cultura muzicală a elevilor și a locuitorilor din Reghin. În 1806 a fost numit rector al șc. evanghelice din Reghin; sub îndrumarea sa s-a construit un nou edificiu șc. (1833); pr., Idecu de Jos (1908), Dedrad (1824); protopop la Reghin (1829). În timpul Revoluției de la 1848-1849, a dovedit o atitudine progresistă. A redactat lucrări despre istoria capitlului evanghelic și despre istoria populației evanghelice din Reghin, păstrate în manuscris.

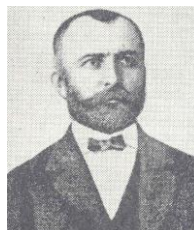
Studii și articole:

- *Liedensgeschichte von Sächsisch-Regen im Jahre 1848-1849*. În: *Kronstädter Blätter für Geist, Gemüth und Vaterlandskunde*, 1955, Vol. 2.

Referințe:

- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin, Biblioteca Orășenească, 1990, p. 195.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM, BJM, 2002.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferenc Klára. - Vol. 1-2. - TgM, BJM, 2005.
- *Figuri săsești și austriece din Transilvania (secolul XIX și Revoluția de la 1848)* / Ela Cosma. - CjN: Argonaut, 2008, p. 235-236.

OROIAN, Vasile, prof.; n. 1822, Cornățel, MS - m.

15 oct. 1870, BV. Șc. prim. în satul natal; Col. rom.-cat. din TgM, unde va fi coleg cu Al. Papiu Ilarian și Iosif Hodoș (1835-1840); urmează cursuri de filosofie și drept la Lic. din Blaj, fiind elev a lui Bărnuțiu. Părăsește Blajul (1844) din solidaritate cu colegii lui, după ce a fost martor al conflictului dintre Barițiu și Lemeni. Din toamna aceluia an este numit prof. la Șc. normală română din Schei BV. În timpul evenimentelor din 1848-1849 este nevoit să se refugieze dincolo de Carpați. Întors în BV în toamna anului 1849, își reocupă catedra de prof. În 1850 este printre întemeietorii primului gimnaziu românesc din BV, unde predă pentru prima dată matematica și șt. naturii în lb. română, urmând calea deschisă de Bărnuțiu la Blaj. Se pronunță pentru restructurarea și modernizarea întregului învățământ; militează pentru înființarea unui lic. real românesc la BV și a unor șc. cu caracter profesional. În diferite conferințe publice, ca membru al cons. șc. districtual, susține importanța cărților ped., întocmind două manuale de matematică și științele naturii, ambele pentru cls. a I-a gimnazială.

Referințe:

- *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973, p. 135-142.

• *Basiliu Oroianu* / George Barițiu. În: *Transilvania*, nr. 24, 15 dec. 1870, p. 304-302.

OROS (RUSU), Ioan, cancelist, jurist, judecător;

n. 4 mart. 1824, Vidrasău, MS - m. 8 mart. 1909, Vidrasău, MS. Cls. primare la Mătrici pe Valea Nirajului; gimnaziale la Lic. rom.-cat. din TgM; Lic. piariștilor din Cluj; cursuri juridice la Col. ref. din TgM (1847). În 1847 își începe practica de cancelist la Tabla Regească din TgM, alături de Al. Papiu Ilarian și Avram Iancu. Organizator și participant la adunările naționale de la Blaj; membru al deputațiunii care a prezentat dietei de la Cj (29 mai) *Memorandul* poporului român. Participă la organizarea militară a satelor din jurul TgM, la luptele regimentului românesc de grăniceri de la Năsăud cu trupele maghiare la Glodeni-Dumbrăvioara, Sântioana, Gherla, Dej, Someșeni, Cj (1848), apoi la Crainimăt și Sărățel (1849). După revoluție, ocupă mai multe funcții adm. și judecătorești: juristconsult la Aiud, subpretor la Prundul Bârgăului și Reghin, notar judecătorec la SM, judecător la tribunalele din Reghin și Târnăveni. În anii 1863-1864, ales deputat al circumscripției Gafalău (Gănești) din comitatul Cetății de Baltă; participă activ la lucrările dietei de la SB. În 1846 este transferat la tribunalul din Gyönk, Ungaria, apoi la Szekszárd până se retrage (1878). Se dedică scrierii memoriilor pe un fond autobiografic, analizând cele mai importante evenimente din istoria politică a Transilvaniei. Are preocupări de istorie locală, lăsând importante însemnări despre comuna sa, o parte din ele fiind publicate în *Gazeta Transilvaniei* (1902), sub titlul: *Din istoricul comunei Vidrasău*.

Lucrări publicate:

• *Memorii* / Ioan Oros alias Rusu; text îngrijit și prefăță de Ioan Ranca. - București, 1989. - 240 p.

Referințe:

- *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 140-186.
- *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: 1971, p. 153-163.
- *Revoluția Română de la 1848* / Apostol Stan. - București: Albatros, 1992. - 500 p.
- *Transilvania 1848-1849: Antologie*. - TgM: Tipomur, 2001.
- *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM; Fundația Culturală „Vasile Netea,” 2003, p. 158, 221-222.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006, p. 136-146.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010.

OROSAN, Dumitru, prof.; n. 4 nov. 1952,

Cecălaca, MS. Studii: Șc. Gen. Sânpaul (1962-1966); Lic. Ped. TgM (1966-1971); UDC TgM (1998-2001), Specializarea psihologie-ped. Dr. cu teza: *Comunicarea didactică - model pedagogic de formare a competențelor comunicative la elevii ciclului primar*, Republica Moldova, Chișinău,

Univ. de Stat (2006). Învățător la Șc. Gen. Cecălaca (1971-1990); inspector șc. de specialitate pentru învățământul primar (1990-); cadru didactic asociat UDC (2001-2002) și UPM, TgM (2007-). Participă la conferințe și simpozioane naționale și internaționale. A coordonat etapele jud. ale concursurilor șc. pentru elevii ciclului primar: *Fascinația copilăriei, Prietenii pompierilor*, cls. V-VIII, *Cea mai bună patrulă de circulație*. Medalia „Meritul pentru învățământ” cls. I, București, 2004.

Lucrări publicate:

- *Comunicarea didactică*. - CjN: Eurodidact, 2006. - 178 p.
- *Caiet de matematică - cls. I*. - București: Niculescu, 2007.
- *Activitatea simultană în învățământul primar: Orientări-idei-repere metodologice*. - TgM: Edu, 2008. - 148 p.
- **în colaborare:**
- *Ghid metodic în sprijinul predării învățării noțiunilor de geometrie la clasele I-IV* / E. Someșan, I. Năsăudean, D. Orosan. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2005. - 110 p.
- *Prietenul tău, caietul de matematică pentru clasa a II-a* în colaborare cu Mihaela Singer. - București: Editura Sigma, 2006. - 24 p.

Studii și articole:

- *Problema competențelor comunicative în pedagogia contemporană la elevul de vârstă școlară mică*. În: *Târnava*, 4-5-6, 2003.
- *Dificultatea formării unor deprinderi la elevi*. În: *Învățământul primar*, 2-3, 2003; nr. 4, 2003.

Referințe:

- *Dumitru Orosan, „Comunicarea didactică”* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 26 apr. 2006, p. 6.
- *Activitatea simultană în învățământul primar* / Conf. univ. dr. Emilia Albu. În: *Cuvântul liber*, 3 oct. 2008, p. 1, 3.

ORTH Enikő-Mária, pianistă, prof. de pian; n. 3

apr. 1951, TgM. Studii: Lic. de Artă, TgM, prof. N. Chilf (1963-1970); Academia de Muzică București, Secția

pian (1970-1975); numeroase master-cursuri în străinătate. Prof. pian gr. I (1993) cu lucrarea *Bartók și lumea copiilor*. Prof. pian, Lic. de Artă, SB (1975-). Organizează și participă la concerte camerale în cadrul Muzeului Brukenthal, SB (1983-1990); susține ca solistă numeroase concerte camerale cu Filarmonica de Stat din SB și TgM; recitaluri în țară: SB, TgM, CjN, București, Oradea, Baia Mare, Sf. Gheorghe și străinătate: Ulm, Köln (Germania), Amiens (Franța), Williamston (SUA). Distingții: Meritul pentru Învățământ cls. I (2004). Membru Asoc. Muzicienilor din Ardeal; European Piano Teachers Association.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 992.
- Baza de date BJM

ŐSZ Zoltán, artist plastic; n. 8 nov. 1940, TgM. A

absolvit Lic. Ped. TgM. Membru al AAP MS (1986). Expoziții de grup și colective în Sala Unirea, TgM (1987-1989, 2000-2006); expoziția republicană din București (1989). Expoziții personale în TgM: Sala „Unirea” (1989, 1996), Biserica Unitariană, TgM (2006). Obține premiul I, cu o lucrare de grafică, la Expoziția jud. (1987); premiul I la Expoziția Națională (1987, 1989). Organizează taberele de creație din Berghia din 2003; participă la tabere de creație din Mădăraș, Pănet, Berghia, Sântioana de Mș, Cund și Sovata. Are lucrări în colecții particulare din România, Germania, Ungaria, Elveția, Suedia, Franța, SUA. A ilustrat cărți; a publicat în reviste și în presa locală. Tehnici folosite: grafică, acuarelă umedă și uscată, cărbune și pastel.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007. - 162 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 53.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / I. Gh. Opriș, V. Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 88.
- *Népújság*, 2005. ian. 21.

OZAKI, Shinya, dirijor; n. 1959, Kagoshima,

Japonia. Studii muzicale la Toho Gakuen School of Music din Japonia; Curtis Institute of Music Philadelphia din SUA, cu Otto Werner Muller; Academia Muzicale Chiggiana din Italia, cu Franco Ferrara; Conservatorul din Sankt Petersburg. Cursuri de măiestrie cu Seiji Ozawa, Kazuhoshi Akiyama și Jean Fournet. A dirijat Osaka Philharmonic, Gunma Symphony Orchestra, London Schubert Players, Elmira Symphony Orchestra din New York, Orchestra Simfonică din Miskolc și Corul Filarmonicii Ungare. La noi în țară a dirijat orchestrele filarmonice „G. Enescu” din București, „Transilvania” din CjN, „Oltenia” din Craiova, „Gh. Dima” din BV, precum și orchestrele simfonice din IS și SB. Este dir. artistic la Csehy Chamber Orchestra din Pennsylvania și Isada Hall Chamber Orchestra din Japonia; din 1994, este dirijor permanent al Filarmonicii de Stat TgM. Distins cu titlul „Pro Urbe” din partea Primăriei TgM (1998); „Meritul schimburilor culturale” din partea ambasadorului României în Japonia (2001); „Meritul cultural în grad de comandor” (2005), din partea preș. României.

Referințe:

- *Viva la musica* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2008.
- *Shinya Ozaki. Biografie și activitate muzicală* / Ciprian Negru. În: *24 de ore mureșene*, 5 ian. 2005, 1 foto.
- *Un deceniu cu Shinya Ozaki* / Ciprian Negru. În: *24 de ore mureșene*, 23 febr. 2005, p. 8, 2 foto.

P

PÁL-ANTAL Sándor, prof. de istorie, arhivist; n.

26 sept. 1939, Cârța, HR. Studii gimnaziale la Mădăraș Ciuc (1946-1949), Cârța (1949-1950), Aleșd (1950-1953); Șc. Medie Tehnică de Chimie la Baia Mare (1953-1955); Șc. Medie Mixtă Miercurea Ciuc (1955-1956); UBB, Cj, Fac. de Istorie și Filosofie, specialitatea istorie universală medie, modernă și contemporană (1958-1963). Curs intensiv de paleontologie latină la CjN (1975) și București (1980-1984). Dr. în istorie cu teza: *Sigiliile instituțiilor mureșene sec. XVI-1867*, CjN, 2004. Arhivist (cons.) din 1 nov. 1963 până la pensionare (1 iun. 2003) la Arhivele Naționale din TgM; reangajat (2003-2005). Lector la Șc. Națională de Arhivistică din București (1981-2000); lector la UPM, TgM (1999-2001). Domenii de cercetare: istoria secuimii din epoca medievală și premodernă (viața socială și instituțională, autonomia secuiască, istoria pădurii și a autonomiei forestiere din secuime). Se ocupă de șt. auxiliare istoriei, de sigilografie, paleografie maghiară, istoria instituțională din Transilvania, de istoria locală, elaborând monografiile sătești: Păsăreni, Mădăraș Ciuc, Cârța, Valea Izvoarelor, Lăzarea. A participat la editări de documente despre anul revoluționar 1848-1849 în secuime, vrăjitoria în Transilvania, „constituțiile” orașului TgM, conscripțiile din scaunul MS din 1701-1722. A participat cu comunicări la peste 150 de conferințe, simpozioane și sesiuni științifice în TgM, Sovata, CjN, Bistrița, Gheorgheni, Miercurea Ciuc, Odorheiul Secuiesc, Sf. Gheorghe, București, Iași, Budapesta, Debrecen, Nyíregyháza, Eger, Veszprém. Membru în Soc. Muzeului Ardelean din CjN (1990); Asoc. Arhiviștilor „David Prodan” din CjN (1995); Asoc. „Borsos Tamás” din TgM (2005); membru extern al Academiei de Științe Maghiare (2010). Premiul „Pauler Gyula - Díj” (2002, Ungaria); medalia „A szabadság hőse” (2006, Ungaria).

Lucrări publicate:

- *A Marosvásárhelyi utcák, közök és terek történeti névtára = Indicatorul istoric al străzilor, pasajelor și piețelor din Târgu Mureș.* - TgM: Mentor, 1997. - 223 p.
- *Karcsfalva múltjából.* - Miercurea Ciuc: Alutus, 2001. - 83 p.
- *Székegy önkormányzat-történet.* - Mv.: Mentor, 2002. - 488 p.
- *A székegyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények.* - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig.* - Mv.: Mentor, 2004. - 439 p.
- *Marosvásárhely századi jogszabályai és polgárnévsorai.* - Mv.: Mentor, 2006. - 417 p.
- *Áldozatok - 1956: A forradalmat követő megtorlások a magyar autonóm tartományban.* - Mv.: Mentor, 2006. - 431 p.
- *Marosszék és Mv. az 1848-1849-es forradalom és*

szabadságharc idején: Korabeli iratok, jegyzőkönyvek. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Alapítvány, 2001. - 510 p.

• Székely székek a 18. században / Sajtó alá rendezte Pál-Antal Sándor. - Vol. 1: Marosszék 1701-1722 között: Az 1701-1703, 1710-1713, 1715-ös és 1721-1722-es összeírások. - Mv.: Mentor Kiadó, 2007. - 524 p.

- în colaborare:

• Organizarea socială a secuilor în secolele XIV-XVII. În: Direcția Generală a Arhivelor Statului. Culegere de referate. - Vol. 2. - București, 1974, p. 58-91.

• Arhiva scaunului Mureș. În: Studii de istorie a naționalităților conlocuitoare din România și a înfrățirii lor cu națiunea română. Naționalitatea maghiară. - Vol. 1. - București: Ed. Politică, 1976, p. 19-55.

• Hargita Kalendarium. - Miercurea Ciuc, 1976.

• Independența României. Documente. Vol. 1. Documente și presă internă. - București: Ed. Academiei RSR, 1977.

• Organizarea teritorial-administrativă la secui în secolul al XVI-lea. În: Răscoala secuilor din 1595-1596. - București: Ed. Academiei RSR, 1978, p. 57-75.

• Îndrumător în Arhivele Statului județul Mureș. Vol. 1. - București: Direcția Generală a Arhivelor Statului din RSR, 1984. - 391 p.

• Csíkszereda mezőváros a XVI-XVII. században. În: Dunántul településtörténete. IX. Város. - mezőváros-városiasodás. - Veszprém, 1992, p. 81-88.

• Egy forró nyár Udvarhelyszéken (Az udvarhelyszéki szabad székelyek és kismesek 1809. évi engedetlenségi mozgalma) / Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Kulturális Egyesület, 1995. - 47 p.

• Búzásbesenyő / Írta Pál-Antal Sándor és Szabó Miklós. - Mv.: s.n., 1995. - 53 p.

• Backamadaras 600 éve: 1392-1992 / A kötetet szerkesztette Pál Antal Sándor. - Székelyudvarhely: Infopress, 1992. - 210 p.

• Minoritățile naționale din România. - 2 vol. - București: Arhivele Statului din România. - Vol. 1: 1918-1925, 1995. - Vol. 2: 1926-1935, 1996.

• Marosvásárhelyi helynevek és földrajzi közszavak / Vigh Károly, [Pál-Antal Sándor]. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - 280 p.

• Csíkmadaras: egy felcsiki falu hét évszázada / Pál-Antal Sándor, Ördögh Imre, Balázs Dénes, Miklós Márton. - Mv.: Mentor, 1996. - 356 p.

• A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - Vol. 1. - Mv.: Mentor, 1997. - 355 p.

• Források és stratégiák: A II. Összehasonlító magyar kisebbségtörténeti szimpózium előadásai, Székelyudvarhely, 1997. augusztus 21-22. - Csíkszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 1999. - 456 p.

• Kétnyelvű utcanévhasználat múltja Marosvásárhelyen. În: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészeti-, Nyelv- és Történettudományi Szakosztálya és a Csíki Székely Múzeum közös rendezésében tartott vándorgyűlés előadás-gyűjteménye. - Csíkszereda, 1999, p. 45-51.

• Emlékkönyv Imreh István születésének nyolcvanadik évfordulójára / Szerkesztette Kiss András, Kovács Kiss

Gyöngy, Pozsony Ferenc. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1999. - 680 p.

• Marosvásárhely történetéből / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• A Marosvásárhelyi római katolikus élet évszázadai. În: A Marosvásárhelyi Keresztelő Szent János Plébánia. - Mv., 2000, p. 1-18.

• A haza szent jogait védték. (Marosszéki unitáriusok az 1848-49-es szabadságharc foratagában. În: Szent szabadság oltalmában. Erdélyi unitáriusok az 1848-49-i magyar forradalom és szabadság oltalmában. - Cj: Biserica Unitariană, 2000, p. 248-254.

• Szárhegy. A szárhegyi kastély leltára 1843-ból. În: Székelyföldi képzőművészek és műemlékek. - Miercurea Ciuc, 2000 (CD).

• Istoriografia referitoare la sigiliile transilvănene (sec. XVI-XIX). Historia manet. Volum omagial Demény Lajos Emlékkönyv. - București-CjN, 2001, p. 225-244.

• Marosvásárhely Szabad Királyi Város leírása 1862-ben / Benkő Károly; Szerkesztette, a tanulmányt írta és jegyzetekkel ellátta Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2001. - 264 p.

• A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok/ Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - Vol. 2. - Mv.: Mentor, 2001. - 399 p.

• A magyarországi boszorkányság forrásai. - Budapest: Balassi Kiadó. - Vol. 1, 1997. - Vol. 2: 2000. - Vol. 3. - 2002.

• Marosvásárhely szabad királyi város önkormányzata a XVIII. században. În: Studii de istorie modernă a Transilvaniei. Omagiu profesorului Magyari András. - CjN, 2002, p. 226-238.

• A romániai magyar történettudományi kutatás személyi állományáról. În: Tizenkét év. Összefoglaló tanulmányok az erdélyi magyar tudományos 1990-2001 közötti eredményeiről. Vol. 3. - Cj: Sapientia Kiadó, 2002.

• A Marosvásárhelyi céhek pecsétjei. În: Emlékkönyv Kiss András nyolcvanadik születésnapjára. - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 2003, p. 433-454.

• A székelyföldi erdészet és faipar: történeti kronológia / Kádár Zsombor, Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2002. - 303 p.

• A tér üttörője: Bolyai János emléké. Mv., 2002 / A kötet szerkesztői: Csegzi Sándor, Jung János, Kiss Elemér, Pál-Antal Sándor. - Mv.: Mentor, 2003. - 215 p.

• A katolikus oktatás Mv.en. În: Laudatio et salutatio. Tanulmányok Farkas Gábor születésnapjára. - Székesfehérvár, 2004.

• Marosszék faluközösségei 1848 előtt. În: Havasok és halmok. Tanulmányok a hatvan esztendőös Bárh János tiszteletére. - Kecskemét, 2004, p. 325-342.

• Sigiliile provinciilor, scaunelor și districtelor săsești (1224-1848). În: Honorem Gernot Nussbacher. - BV: Editura Foton, 2004, p. 199-212.

• Etnikai megoszlás Marosszéken 1614-1848 között. În: Emlékkönyv Csetri Elek születésének nyolcvanadik évfordulójára. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 2004, p. 356-364.

• Biás István Marosvásárhelyi levéltáros és történész. În: Magyar levéltáros életpályák a XIX-XX. században. -

- Budapest: Főváros Levéltárának Közleményei, 2004, p. 171-182.
- *Rákóczi és Marosvásárhely=Évfordulós Tanácskozások / 2002-2004.* Kiadja az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Partiumi Alelnöksége, Szatmárnémeti, Euro Print Kft., 2005, p. 278-285.
 - *Az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc Udvarhelyszéken. Korabeli iratok. Jegyzőkönyvek, lajstromok.* - Odorheiu Secuiesc: Fundația Haáz Rezső, 2005. - 599 p.
 - *Csikmadaras: egy felcsiki falu múltja és jelene / Pál-Antal Sándor, Ördög Imre, Balázs Dénes, Miklós Márton.* - Második bővített kiadás - Mv.: Mentor, 2006. - 487 p.
 - *1956 Erdélyben. Politikai elitéltek életrajzi adattára - 1956-1965.* - CjN: Soc. Muzeului Ardelean; Ed. Polis, 2006.
 - *Székely szék - székely önkormányzat.* În: *Pro memoria Agyagfalva 1506. Emlékkönyv a Székely Nemzeti Constitutio 500. évfordulójára.* - Székelyudvarhely, 2006, p. 17-44.
 - *Marosvásárhely történetéből [2]: Új- és legújabbkori tanulmányok / Összeállította és sajtó alá rendezte Pál-Antal Sándor, Novák Csaba Zoltán.* - Mv.: Mentor, 2007. - 275 p.
 - *Mv. története.* - Mv.: Mentor Kiadó, 2009. - Vol. 1: A kezdetektől 1848-ig. - 384 p.
 - *Poveștile orașului / Sorina Bota.* - TgM: Ed. Ardealul, 2010. - 214 p.
- Studii și articole:**
- *Date referitoare la istoricul morilor de hârtie din Ciuc.* În: *Studii și materiale*, TgM, 2, 1967, p.121-133.
 - *Scaunul Mureș. Istoricul instituțiilor scaunale (secolul al XV-lea - 1849).* În: *Revista Arhivelor*, 2, 1967, p. 129-146.
 - *Conscripția generală a contribuabililor din Transilvania în anii 1721-1722.* În: *Revista de statistică*, 5, 1969, p. 129-146.
 - *Scaunul Mureș între anii 1861-1876.* În: *Revista Arhivelor*, nr. 1, 1971, p. 27-46.
 - *Populația scaunului Mureș la începutul secolului al XVIII-lea.* În: *Studii și materiale*, TgM, 3-4, 1972, p.179-221. (A. Chertes).
 - *Agricultura în scaunul Mureș la începutul secolului al XVIII-lea.* În: *Terra Nostra*, București, 3, 1973, p. 187-203.
 - *Mărturiile documentare privind mișcările țărănești din anul 1809 în unele ținuturi secuiești.* În: *Marisia*, TgM, 8, p. 1978, p. 127-145.
 - *Consiliul Național Maghiar din TgM și atitudinea sa față de unirea Transilvaniei cu România.* În: *Marisia*, 9, 1979, p. 381-397.
 - *Jobbágyviszonyok a Gyergyói medencében 1820-ban.* În: *Acta Hargitensia*, Miercurea Ciuc, 1, 1980, p. 73-84.
 - *Scaunul Mureș (prezentare de fond arhivistic).* În: *Îndrumător în Arhivele Statului județul Mureș.* - Vol. 1. - București, 1984, p. 21-52.
 - *Instituțiile administrative din timpul absolutismului austriac (1849-1861).* În: *Îndrumător în Arhivele Statului județul Mureș.* - Vol. 1. - București, 1984, p. 53-60.
 - *Răscoala țărănească în districtul Chioarului din anul 1809.* În: *Acta Musei Porolissensis*, Zalău, 10, 1986, p. 277-322.
 - *Valoarea documentară a conșcripțiilor fiscale și urbariale din prima jumătate a secolului al XIX-lea.* În: *Comunicări prezentate la simpozionul: Realizări ale cercetării științifice în județul Mureș.* Academia RSR, Baza de cercetări TgM, 1987, p. 70-79.
 - *A șékely székek kialakulása.* În: *Székelység, Székelyudvarhely*, nr. 1/1990.
 - *Kivándorlás hatósági segédlettel.* În: *Európai idő*, 10 ian. 1991.
 - *A csiksomlyói tanoda a főgimnáziumok sorában.* În: *Művelődés*, 11-12, 1991, p. 63-65.
 - *Csikszereda Bethlen Gábor alatt. Jobbágysorban.* În: *Hargita Népe*, 1 aug. 1992.
 - *Allami Levéltár, Mv.* În: *Aetas*, Szeged, 3, 1993, p. 191-201.
 - *Az erdélyi és partiumi vármegyék címeres pecsétjei.* În: *A Szabolcs-Szatmár - Bereg megyei önkormányzat levéltárának kiadványai. Levéltári évkönyv, 11*, Nyíregyháza, 1995, p. 269-304.
 - *Csik-, Gyergyó-, Kászsónszék társadalma a 17. században.* În: *Acta 1995*, Sf. Gheorghe, 1996, p. 153-159.
 - *Mv. első díszpolgára (Kossuth Lajos).* În: *Népújság Évkönyv*, TgM, 1997.
 - *Un regulament de selecționare a arhivei din 1933.* În: *Revista de Arhivistică*, Tom 4, nr.1-2, 1998, p. 43-48.
 - *Honvédség szervezése Marosszéken 1848 őszén.* În: *Székelyföld*, III. évf., 9. sz. (1999 szept.), p. 52-62.
 - *Sistemul instituțional al scaunului secuiesc Mureș în perioada principatului autonom al Transilvaniei.* În: *Medievalia Transilvanica*, Tom. III, 1999, nr. 1-2, p. 103-116.
 - *Marosszék önkormányzata a XVII. Században.* În: *Vármegyék és szabad kerületek. I-II. Hajdú-Bihar megyei Levéltár Közleményei*, nr. 27, Debrecen, 2001, p. 257-279.
 - *Ki volt a polgár Marosvásárhelyen?.* În: *Népújság Évkönyv*. XII. Évfolyam. - Mv.: Impress kiadó, 2002, p. 40-44.
 - *Sigiliile fragmentate ale comitetelor din Transilvania.* În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 1, 2002, p. 63-70.
 - *Sigiliile comitatelor, districtelor și scaunelor secuiești din Transilvania.* În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 2, 2003, p. 87-118, 12 pl.
 - *Instituțiile orășenești din Târgu Mureș (1300-1849).* În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 3, 2004, p. 45-58.
 - *Privilegiile târgului Miercurea Ciuc din secolele XVI-XVII.* În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 4, 2005, p. 220-235.
 - *Az 1956-os magyar forradalom visszhangja Mv.en.* În: *Népújság*, 2006. okt. 18., p. 5.
 - *Múltidéző. 1956-2006: Diákmozgalmak Mv.en 1956 őszén.* În: *Népújság*, 2006. okt. 19., p. 4.
 - *Múltidéző: 1956-2006: Népfelkelés, forradalom vagy ellenforradalom?* În: *Népújság*, 2006. okt. 20., p. 4.
 - *Múltidéző. 1956-2006: Preventív retorzió-nagygyűlések, hálanyilatkozatok.* În: *Népújság*, 21 oct. 2006, p. 4.
- Referințe:**
- *Bibliografia istorică a României.* - București: Ed. Academiei RSR. - Vol. IV: 1969-1974, 1975; vol. VI-XI: 1974-2004, 2005.

- *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet* / Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 454.
- *Erdélyi magyar ki kicsoda.* - Oradea: Scripta, 2000.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 4: N-R, 2002, p. 362.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 527.
- *Az utolsó mohikán / Bölöni Domokos* [interviu]. În: *Népújság*, 10 szept. 1999.
- *Feltáratlan múlt adattengerében* / Máté Éva [interviu]. În: *Székegyföld*, szept., nr. 9, 1999.
- *Nem a fióknak ír.* / Bölöni Domokos. În: *Népújság*, 8 aug. 2001.
- *Miről mond le a kutató?* / Antal Erika [interviu]. În: *Kronika*, 23 aug. 2002.
- *Őszinte elismerés a levéltáros szerzőnek.* În: *Népújság*, 7 szept. 2002.
- *Aki eleget tesz a „társalmi megrendelésnek* / Szentgyörgyi Gyula [interviu]. În: *Erdélyi Napló*, 2006. nov. 28.
- *Vásárhely könyvekben* / Sz. E. În: *Népújság* (Múzsza), 2006. nov. 18., p. 2.
- *Megtorlások tükre* / Bodolai Gyöngyi. În: *Népújság*, 28 nov. 2006, p. 5.

PALADE, Constantin, colonel®, lector univ.; n.

14 mai 1947, CjN. Studii: Lic. „N. Bălcescu” (1955-1965); CjN; Fac. de Drept, Univ. București, în cadrul șc. MAI, nr. 2 (1965-1968); Fac. de Drept, UBB CjN (1968-1970); Fac. de Istorie-Filosofie, secția Filosofie, UBB CjN (1971-1976); masterat, specialitatea „Criminologie”, Fac. de Drept, UBB (1979-1980). Dr. în filosofie cu teza: *Politicul și juridicul în perioada de tranziție din România*, UBB (2006). Activități profesionale militare: locotenent-căpitan, ofițer de circulație în cadrul Miliției, jud. CJ, Serviciul circulație (1983); căpitan-maior, Șeful serviciului însoțiri, din cadrul Serviciului independent de miliție-transporturi CjN (1983-1987); maior, Șeful serviciului circulație, din cadrul Miliției jud. MS (1987-1990); locotenent-colonel, locțiitor al șefului Inspectoratului de Poliție al jud. MS (1990); colonel, Șeful Inspectoratului de Poliție al jud. MS (1990-1993). Activitate didactică la UPM, TgM (1993-): adjunct Șef catedră, Adm. Publică (1999-2002); dir., Departamentul Învățământ cu frecvență redusă și la distanță; lector univ. în cadrul Catedrei de șt. juridice și administrative, Fac. de Științe Economice, juridice și adm., UPM TgM.; a predat disciplinele: filosofie, drept constituțional, drept civil, partea generală, drept comercial. Ordine, medalii și distincții militare ale României: Medalia „Meritul Militar” cls. II (1973); Medalia „Meritul Militar” cls. I (1979); Ordinul „Meritul Militar” cls. III (1984); Ordinul „Meritul Militar” cls. II (1989); Ordinul „Meritul Militar” cls. I (1995). Publică studii în vol. unor manifestări științifice din țară și străinătate: *Curentul juridic*, vol. sesiunilor științifice ale univ. din TgM, Alba Iulia, BV, SB, Galați, Constanța, CjN. Realizează proiecte de cercetare-inovare pe bază de contract/grant.

Lucrări publicate:

- *Transformări ale politicii și dreptului în procesul de aderare a României la Uniunea Europeană.* - TgM: UPM TgM, 2007. - 192 p.
- *Instituții fundamentale.* - Vol. 1. - TgM: UPM TgM, 2007. - 312 p.
- *Teste de autoevaluare, actul juridic civil, drept civil, parte generală.* - TgM: UPM TgM, 2007. - 256 p.
- *Actul juridic civil, repere pentru seminarii, drept civil, partea generală.* - TgM: UPM TgM, 2007. - 96 p.
- *Fundamentele juridice ale persoanei fizice.* - TgM: UPM TgM, 2009. - 254 p.
- Cursuri:**
 - *Drept comercial.* Fasciculele I-VI. - TgM: UPM TgM, 2001.
 - *Actul juridic civil, nulitatea actului juridic civil. Teste de evaluare. Drept civil. Partea generală.* - TgM: UPM TgM, 2001. - 255 p.
 - *Drept civil, partea generală.* - TgM: UPM TgM, 2002. - 265 p.
 - *Drept civil, obligația civilă.* - TgM: UPM TgM, 2002.
 - *Drept comercial, partea generală, note de curs.* - TgM: UPM TgM, 2003. - 334 p.
 - *Instituții fundamentale de drept civil. Drept civil. Partea generală.* - TgM: UPM TgM, 2004. - 274 p.
 - *Drept comercial, partea generală II. Societățile comerciale.* - TgM: UPM TgM, 2004. - 295 p.
- în colaborare:**
 - *Reglementări constituționale de drept comercial în perspectiva integrării europene.* În: *Economia contemporană. Prezent și perspective. Pitești 24-25 aprilie 2004.* - Pitești: Ed. Agir, 2004, p. 415-418.
 - *The connection between the national law and the community in civil matters, in the european constitution (project) vision, points of view.* În: *Conferința internațională de economie, drept și management, ICLM-I, TgM 3-5 iunie 2004.* - Vol. 2. - TgM: UPM TgM, 2004, p. 300-306.
 - *Calitatea de comerciant a societății cooperativă.* În: *Leadership și management la orizonturile secolului al XXI-lea, Sibiu, 24-26 nov. 2005.* - Vol. 7. - SB: Academia Forțelor Terestre „N. Bălcescu”, 2005, p. 199-203.
 - *The judicial statute of foreign citizen who unfold economic activities on Romania's territory according to the stipulations of law no. 300, june 28, 2004.* În: *Integrare europeană. Realități și perspective, Simpozion, Galați, 5-6 mai 2006.* - Galați: Univ. „Danubius”, 2006, p. 83-87.
 - *Contractul de agenție-instrument juridic de protejare a liberei circulații a serviciilor, cerință a Uniunii Europene în procesul de negociere a aderării României.* În: *Dezvoltare și integrare comunitară. Simpozion, Brașov, 29-30 iunie 2006.* - BV: Univ. „Transilvania”, 2006, p. 83-87.
- Studii și articole:**
 - *Conceptele de protest și grevă.* În: *Revista de științe juridice.* Craiova, 7, 1996, p. 98-102.
 - *Riscurile specifice în cercetarea penală a persoanelor aparținătoare minorităților naționale.* În: *Revista de științe juridice.* Craiova, 8, 1996, p. 72-74.

• *Despre vinovățiile în contractele sinalagmatice.* În: *Curentul juridic*, TgM, nr. 1-2, 2002, p. 186-190.

Referințe:

- CV
- Baza de date BJM

PALCU, Ovidiu, econom arhiepiscopal; n. 16 apr.

1953, Moșiș, MS - m. 8 mart. 2010, TgM. Studii: Șc. Gen. Moșiș; Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Fac. de Teologie Blaj, UBB CjN (1991-1994); Fac. de Drept, Univ. „1 Dec. 1918” Alba Iulia, (1999-2003). Activitate: Fabrica de Piele și Mănuși TgM; Fabrica de Pâine și Industria Cărnii; adm. al Mitropoliei și al Academiei Teologice Blaj (1991-2009); econom arhiepiscopal al Mitropoliei Române Unite cu Roma din Blaj. Întreaga sa activitate a fost închinată repunerii în drepturi a Bisericii gr.-cat. și a redobândirii bunurilor acesteia, cercetând numeroase arhive pentru a identifica documente doveditoare.

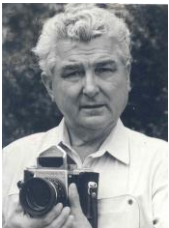
Lucrări publicate:

- *Biserica durerii: File din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică. - Moșiș Protopopiatul Râciu (jud. Mureș).* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2002. - 195 p.
- *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990.* - TgM, 2011. - 323 p.

Referințe:

- *Ovidiu Octavian Palcu. Panegiric 10 martie 2010* / Pr. Nicolae Anușcă. În: *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990.* - TgM, 2011, p. 186-190.
- *Biserica durerii. Semnal* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 30 sept. 2006, p. 4.
- www.bru.ro/blaj/ultim-omagiu-adus-d-lui-ovidiu-palcu

PÁLOSI Ferenc, artist fotograf, tehnician mecano-

energetic; n. 2 oct. 1932, Ceuaș, MS. Studii: Șc. Medie Tehnică de Mecanică TgM (1953). Tehnician mecanic principal, Întreprinderea de Reparații Auto (IRA) (1960-1966); activități sindicale; inspector la Inspectoratul Teritorial de Stat pentru Protecția Muncii MS (1966-1968); tehnician principal la IREM TgM (1966-1990). Specializat în protecția muncii la Inspectoratul General de Protecția Muncii București (1987). Practică fotografiatul din 1969. Membru al Asoc. Culturale Fotoclub TgM (din 1982); AAFR (1989); în 2002 a obținut titlul de Artist al FIAP, cu titlu de AFIAP. Expoziții personale: TgM: BJM (1986), CAR a Pensionarilor, Protopopiatul Ref. Ceuaș (1995, 2000, 2002); participă la Expoziții foto, Bienale organizate în TgM (1990, 1993, 1995, 1997); Craiova, BV, SB, Oradea, CjN, Suceava, Miercurea-Ciuc (1984-2005); Bienale și saloane naționale organizate în București (1984, 1987, 1989). Saloane internaționale de artă fotografică: Hong Kong, Singapore, Jau, Brazilia, Oregon, SUA, Offenburg, Germania, Algarve, Portugalia, Kaposvár, Budapesta, Ungaria, Buenos Aires, Macau (1986-2005). A organizat până în prezent

peste zece expoziții personale de artă fotografică în TgM. Participă la 164 expoziții cu 247 fotografii, dintre care 79 expoziții în țară cu 143 lucrări, și la 85 expoziții, saloane internaționale cu 104 lucrări. A obținut 13 premii în țară și 6 în străinătate.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Fiaim, csak énekeljete: Csávási emlékkönyv* / Nagy László. Szerkesztette: Bíró József, Dézsi Ferenc, Pálosi Ferenc. - Kv., 1995.
- *Bernády György emlékezete* / Szerkesztő Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1999. - 128 p.
- *Petőfi emlékfűzet* / Szerkesztette Ábrám Noémi, Sebestyén Mihály; a fotókat Pálosi Ferenc készítette. - Mv.: s.n., [2000]. - 20 p.
- *Hunyadi László* / Szatmári László; [fordítók]: Székedi Ferenc, Megyaszi Kinga, Prohászka Rád Boróka; Pálosi Ferenc, foto. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2001. - 32 p., [26] p.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini* / Red. Nagy Miklós Kund; Pálosi Ferenc, foto. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.

Referințe:

- *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.
- *Romanian fine art photography from TgM. Mv.. Neumarkt / Fotoclub Tg. Mureș = Mv. = Neumarkt. - S.I.: s.n., 1994.*
- *Un secol de electricitate: 1898-1998 [la] TgM* / Lucrare realizată de ing. Avéd Ioan, ing. Balásy Béla, ing. Carp Ioan, ing. Crișan Ștefan, ec. Kovács Alexandru, ing. Macarie Alexandru. - [TgM]: [s. n.], 1998. - 170 p.
- *Magyar fotográfiai évkönyv és adattár. 1999* / Györi Lajos. - Budapest, 2000.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001. - 72 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadása, 2010, p. 531.
- *Ember és természet.* În: *Népújság*, 3 mart. 1994.
- *Ember és táj* / Tófalvi Zoltán. În: *Erdélyi Napló*, 4, 6 mart. 1994.
- *Pálosi Ferenc egyéni kiállítása Szászcsávásán.* În: *Népújság*, 15 aug. 1995.
- *A lélek kopjafái. Villámposta.* Fotó: Pálosi Ferenc. În: *Népújság - műsza*, 20 aug. 2005.
- *Két kiadvány Csávásról.* În: *Népújság - műsza*, 15 sept. 1995.
- *Fotótárlat Pálosi Ferenc valósága* / Bölöni Domokos. În: *Népújság*, 17, nr. 262, 8 oct. 2005.
- *Pálosi Ferenc valósága: Fotótárlat* / D.B.S. În: *Népújság*, 2005. nov. 8., p. 5.
- *Egy értékörző régió krónikása* / Ötvös József. În: *Népújság - műsza*, 12 nov. 2005.
- *Megnyílt a külhoni magyarok kulturális fesztiválja. Maros megyeiek a rendezvénysorozaton.* În: *Népújság*, 19, 27 sept. 2007.
- *A pillanat. Hazafelé, megrakott szekérrel* / Bölöni Domokos. În: *Népújság*, 28 sept. 2007.

PANĂ, Virgil, prof., muzeograf, cercet. șt.; n. 7 ian.

1951, Budești, VL. Studii gimnaziale: Cisnădie, SB; lic. (1966-1970) la Cisnădie; univ.: SB, UBB, CjN, Fac. de Istorie-Filologie (1970-1974). Dr. în istorie cu teza: *Situația politică economică și culturală a minorităților etnice din fostele județe Mureș și Târnava Mare*, UBB CjN (2002). Muzeograf la Muzeul de Istorie al mun. Târnăveni

(1977-1985); dir. al Muzeului de Istorie al mun. Târnăveni (1985-1992); muzeograf, MJM (1992-1995); cercet. șt. gr. III (1995-2000); gr. II (2000-2002); gr. I (2002-); dir. adjunct al MJM (2004-). Domenii de cercetare: situația minorităților etnice din Transilvania interbelică. Participă la peste 72 de sesiuni de comunicări șt. naționale și internaționale; cărți publicate; 40 de studii șt. publicate în reviste de specialitate. Realizează 17 expoziții locale având ca tematică dezvoltarea istorică a jud. MS; 11 expoziții cu tematică istorică națională. Membru în Soc. de Studii Transilvane SB, reprezentând Secția Română a Cercului Studii Transilvane / Arbeitskreis für Siebenburgische Landeskunde e V. Heidelberg.

Lucrări publicate:

• *Minoritățile etnice din Transilvania între 1918 și 1940: drepturi și privilegii.* - TgM: Tipomur, 1996. - 311 p.

• *Minoritari și majoritari în Transilvania interbelică: Studiu de caz asupra fostelor județe Mureș și Târnava Mare.* - TgM: Tipomur, 2005. - 380 p.

• *Minoritari și majoritari în Transilvania interbelică.* - TgM: Ardealul, 2007, 305 p.

• *Emil Dandea: un moș primar la Târgu-Mureș.* - TgM: Ardealul, 2012.

- în colaborare:

• *Interferențe istorice și culturale româno-europene /* coordonator Grigore Ploșteanu. - TgM: Academia Română. ICSU, 1996. - 132 p.

• *Transilvania, leagăn românesc: [pagini de istorie] /* John Rocsin; Postfață: Virgil Pană. - TgM: Tipomur, 1998. - 78 p.

• *Istoria României: Transilvania /* Coordonator dr. Anton Drăgoescu. - Vol. 2: (1867-1947). - 1999. - XXXII, 1644 p.

• *Bernadea 700, file de monografie /* Virgil Pană, Mircea Pop T. - TgM: Tipomur, 2001.

• *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 5 / . - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2001. - 333 p.

• *Problema minorităților etnice la Conferința de Pace de la Paris (1919-1920).* În: *Interferențe istorice și culturale româno-europene.* - TgM: Academia Română. ICSU, 1996, p. 125-130.

• *Al XVII-lea Simpozion de Istorie și Retrologie Agrară a României.* TgM 24-25 august 1998: *Culegere de rezumate /* Red. Virgil Pană. - TgM: Transilvania, 1998. - 319 p.

• *Partide politice și minorități naționale din România în secolul XX.* - SB: Tehno Media. - Vol. 3: 2008; Vol. 4: 2009.

Studii și articole:

• *Câteva considerații privind întregirea neamului românesc și principiul naționalităților.* În: *Marisia*, 23-24, 1994, p. 424-435.

• *Aspecte privind situația cultelor minoritare din Transilvania interbelică.* În: *Revista Bistriței*, 8, 1994, p. 205-223.

• *Câteva aspecte privind învățământul minoritar din Transilvania între 1918-1940.* În: *Revista Bistriței*, 9, 1995, p. 279-304.

• *Realități demografice în județele Mureș și Târnava Mare (1918-1940).* În: *Marisia*, 25, 1996, p. 351-378.

• *Presa minoritară din România interbelică. Privire specială asupra județelor Mureș și Târnava Mare.* În: *Restituiri*, 5, Deva, 1997, p. 221-249.

• *Câteva considerații asupra presei maghiare și germane din Transilvania interbelică.* În: *Revista Bistriței*, 10-11, 1997, p. 205-221.

• *Câteva considerații privind reprezentarea parlamentară a minorității maghiare din România interbelică.* În: *Sargetia*, 27, nr. 2, 1997-1998, p. 484-498.

• *Identitatea națională și alteritate etno-culturală în Transilvania interbelică.* În: *AUDC, TgM, Seria Științe Socio-umane*, 2, 1998, p. 377-395.

• *Reforma agrară din 1921 și minoritățile naționale din România.* În: *Al XVII-lea Simpozion de Istorie și Retrologie Agrară a României*, TgM, 1998, p. 216-221.

• *Considerații privind art. III al Rezoluției de la Alba Iulia și interpretarea sa de către minoritățile naționale din România.* În: *Acta Musei Porollisensis*, 22, 1998, p. 639-650.

• *Politica statului român față de minoritățile sale etnice.* În: *Analele Universității Dimitrie Cantemir*, 3, 1998, p. 275-287 (I); 4, 1999, p. 223-253 (II).

• *Integrarea minorităților etnice din Transilvania în organismul statal românesc.* În: *Istoria României. Transilvania.* Vol.2. - CjN: Ed. „George Barițiu”, 1999, p. 871-901.

• *Câteva aspecte ale dialogului ortodoxo-anglican (1935-1936).* În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai”*, TgM, 1999, p. 127-136.

• *Câteva considerații privind mișcarea politică maghiară din România (1919-1938).* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, 4, 2000, p. 349-352.

• *Reforma agrară din 1921 și minoritățile etnice din Transilvania.* În: *Acta Musei Porollisensis*, 22, nr. 2, 2000, p. 263-274.

• *Considerații privind prezența minorităților în magistratura Transilvaniei interbelice.* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, 2000, p. 115-119.

• *Starea învățământului minoritar din județul Mureș în primii ani după înfăptuirea Unirii.* În: *Apulum*, 37, nr. 2, 2000, p. 247-254.

• *Considerații privind prezența minorităților etnice în structurile administrative ale Transilvaniei interbelice.* În: *Ziridava*, 22, 2000, p. 223-230.

• *Pentru un monument național Avram Iancu la Târgu-Mureș.* În: *Marisia*, 2000, p. 291-297.

• *Politica statului român față de minoritățile sale etnice.* În: *AUDC*, 3, 1998, p. 275-287 (I); 4, 1999, p. 223-253 (II).

• *Parteneriate politice româno-maghiare în România interbelică.* În: *AUDC*, 5, 2001, p. 415-423.

• *Urmările reformei agrare din 1921 asupra învățământului agricol din România. Școlile superioare ale Astei.* În: *Revista Bistriței*, 25, 2001, p. 282-285.

• *Biserica ortodoxă și cultele minoritare între cele două războaie mondiale.* În: *Angustia*, Sf. Gheorghe, 6, 2001, p. 179-184.

• *Repere istoriografice privind minoritățile etnice din România interbelică.* În: *AUDC*, 6, 2002, p. 320-347.

• *Prezența etnicilor minoritari în economia județului Mureș (1919-1940).* În: *Societate și cultură*, TgM, 2003,

p. 512-521.

- *Considerații privind constituirea și activitatea Grupului Etnic German din România. Privire specială asupra județului Târnava Mare. În Marisia. Arheologie-Istorie, XXVIII, TgM, 2006, p. 337-344.*

- *Muzeul Județean Mureș - 85 de ani de la întemeierea instituțională (1). În: Cuvântul liber, 30 nov. 2006, p. 6.*

- *Muzeul Județean - 85 de ani de la întemeierea instituțională (3). În: Cuvântul liber, 6 dec. 2006, p. 7.*

- *Să nu-l uităm pe Emil A.Dandea. În: Cuvântul liber, 23 ian. 2008, p. 1-3, 1 foto (I); 30 ian. 2008, p. 6 (II); 6 febr. 2008, p. 5; (III); 12 febr. 2008, p. 14, 1 foto (IV).*

- *O statuie care nu mai există. Monumentul Soldatului Român din Târgu-Mureș. În Marisia, Istorie, XXIX, TgM, 2009, p. 345-354.*

Referințe:

- *Minoritățile naționale din Ucraina și Republica Moldova. Statutul juridic / Eugen Petraș. - Cernăuți: Editura „Alexandru cel Bun,” 1999.*

- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.*

- *Academia Română, Istoria Românilor. - Vol. 7. - Ed. Enciclopedică, București 2003, p. 70.*

- *Reuniune aniversară la Palatul Culturii, „Basarabie română...” / Nicolae Balint. În: Zi de zi, 29 mart. 2005. p. 2.*

- *„Minoritari și majoritari în Transilvania interbelică”, de Virgil Pană / Dorin Borda. În: Cuvântul liber, 6 febr. 2008, p. 2, 1 foto.*

- *Manifestare cultural-științifică dedicată lui dr. Emil A. Dandea. În: Cuvântul liber, 14 febr. 2008, p. 1.*

- *Ioan Eugen Man, Târgu-Mureș, istorie urbană. Perioada interbelică III. - TgM: Nico, 2009, p. 471.*

PANCU, Liviu, actor, regizor, n. 5 mai 1968,

Roman, NT. Studii: IATC „I.L. Caragiale” din București, actorie; IAT TgM, regie. Colab. cu Teatrul Odeon, Teatrul Național din București, Teatrul Bulandra, Teatrul „Ion Creangă”. În 1998 vine la TgM la Teatrul Național; este dir. și fondator al Teatrului „Scena” din Cetatea Medievală din TgM. Susține

cursuri la IATC, Univ. „Hyperion,” Univ. Ecologică. Este organizator și prezentator de numeroase evenimente locale: *Zilele târgumureșene, Festivalul de Artă Prezent Lyceum Jelen, Revelionul în stradă* (2000). Filme: *Extemporal la dirigenție* (1987); *Un bulgăre de humă* (1989). Roluri în: *Cartofi prăjiți cu orice*, de Arnold Wesker, regia Cornel Popescu; *Soacra cu trei nurori*, regia Aurel Ștefănescu; *Pățania lui Arlechino; Tunelul de Ernesto Sabato, Electra*. Regie: *Cele trei nopți ale unei iubiri, Electra*.

Referințe:

- *Colivia de vise: [interviuri] / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 118-120.*

- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.*

- *Ion Caramitru: „Târgu-Mureșul poate concura chiar și cu București” / Nelly Blăjuț. În: 24 ore mureșene, 2 mart. 2007, p. 1, 1 foto.*

- *Liviu Panu, regizor de export / Nelly Blăjuț. În: 24 ore mureșene, 9-11 iun. 2007, p. 12, 2 foto.*

- *„A fost Zamolxe un mit, sau o legendă?” / Berdj Așgian. În: 24 ore mureșene, 16 aug. 2007, p. 4, 2 foto.*

- *Festival Internațional de Teatru francofon pentru elevi, la Veghel, în Olanda / Coord. de proiect, prof. Ecaterina Săsărean. În: Cuvântul liber, 23 apr. 2008, p. 2, 1 foto.*

- *Liviu Panu a lăsat biserica pentru scenă / Claudia Sas. În: Adevărul de Seară, 3 febr. 2009, p. 16, 1 foto.*

PANTEA, Eugen, prof.; n. 1876, Râciu, MS - m. ? Studii secundare și teologice la Blaj; univ. la Cj. Prof. de matematică și fizică la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1907); la Șc. civilă de fete Blaj; șef al contabilității din Cons. Dirigent, Resortul Cultelor și Artelor; post menținut în cadrul Inspectoratului Gen. al Regiunii șc. Cj până la pensie (1936).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 137.*

- *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 207.*

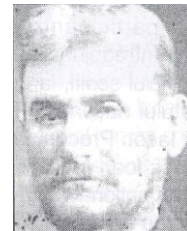
PAP, Grigorie, pr. gr.-cat., prof.; n. MS - m. 1822.

Studii teologice la Blaj și Tyrnava, Slovacia, 1804. Funcționează ca prof. la Blaj; este trimis paroh în Reghinul Unguresc (1805-1807); paroh în Milașul-Mare; protopop al Făgarașului (1807-1822).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 46-47.*

PAPIU, Alexandru, pr. gr.-cat., protopop, om

politic; n. 1859, Lopadea Nouă (fost Asinip), AB - m. 16 iun. 1930, Cj. Studii gimnaziale și examenul de maturitate în Blaj (1881); Seminarul teologic la Blaj (1885); IPed. din Blaj, obținând diplomă de învățător. Hirotonit la Blaj (13 mart. 1888); numit adm. parohial în Bistra

(Districtul Roșiei, 1888), devenind paroh mai târziu. Membru în Forul protopopesesc de primă instanță (asesor) și membru în Senatul scolastic al Districtului Roșia; învățător în Abrud; a înființat Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra; devine membru al Despărțământului Abrud-Câmpeni (1897); contribuie la susținerea materială a săracilor, a unor instituții, a *Gazetei Transilvaniei*; susține prelegeri (*Despre stupărit*). A fost numit viceprotopop onorar în Bistra; vice-protopop al Districtului (Protopopiatului) Iernut; ridicat la rang de protopop al Districtului (1909). Membru al Despărțământului Târnăveni al Astei, susține prelegeri în localitățile apropiate. A participat la MAN de la Alba Iulia; este numit membru în Comisia adm. a jud. Târnava Mică (1920-1925); membru al PP; participă la alegerile parlamentare, fiind ales senator (1920-1922); devine membru al PNR și ulterior al PNT (1926); membru în Cons. jud. Târnava Mică (1929); membru în Comisia plasei Iernut.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918. - București, 1943, p. 53.*

- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 68.*

- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 164-167.*

- *Șematism, Blaj, 1900, p. 513, 741; 1906, p. 239, 345; 1911, p. 105-106, 108; 1923, p. 39, 83; 1929, p. 40, 78.*

- *Contribuția preoșimii mureșene la realizarea Marii Unirii de la 1 Decembrie 1918 / Traian Bosoancă. În: Marisia, 25, TgM, 1996, p. 315.*

PAPIU ILARIAN, Alexandru, Pop,

Alexandru; istoric, filolog, om politic, jurist; n. 27 sept. 1827, Bezded, SJ - m. 11/23 oct. 1877, SB. Studii: Șc. prim. în Budiul de Câmpie, MS; Lic. rom.-cat. din TgM (1838-1843), absolvit cu „emines primus”, Lic. din Blaj (1843-1844); studii filosofice și juridice la Cj (1844-1846). Primește o bursă de la Timotei Cipariu și urmează Fac. de Drept a Univ. din Viena (1851-1852), apoi la Padova (1852-1854), unde funcționează ca stagiar la cancelaria juristului dr. Antoniu, cavalier de Ruthner. Membru fondator al Academiei Române (1867), membru titular al Soc. Academice Române (16 sept. 1868). Discurs de recepție: *Viața, operele și ideile lui Gheorghe Șincai din Șinca* (14 sept. 1869). Dr. în drept, Padova (1854). În timpul cursurilor de la Lic. Academic Piarist din Cj înființează Soc. de Lectură *Zorile* (1845) și apare primul număr al revistei, în manuscris *Zorile pentru minte și inimă*. Cancelist la Tabla Regească din TgM (1847-1848), unde, împreună cu Avram Iancu, mobilizează masele la adunările populare de la Blaj (1848), participă la Revoluția de la 1848-1849, fiind unul dintre tribuni. În această perioadă participă la ședințele care se țineau în locuința lui Avram Iancu din TgM, în cadrul cărora canceliștii români analizau hotărârile Dietei de la Bratislava de a uni Transilvania cu Ungaria. Este ales membru în CNR, prezidat de Simion Bărnuțiu. Întors de la Viena, este solicitat de Aug. T. Laurean, care funcționa ca organizator și inspector al șc. din Moldova, să fie prof. de drept roman și istorie univ. la Academia (fosta Mihăileană) din Iași (1855-1858); intrigile de culise îl determină să demisioneze din învățământ; între 1860-1868 ocupă înalte funcții juridice la Iași și București; colab. al lui Al. I. Cuza. În perioada 1 febr. 1858-26 ian. 1860 este prof. particular. În ian. 1860 red. pentru „uzul Domnului Cuza” un Memorand cu privire la drumul cel mai potrivit de urmat în marile probleme interne și externe ale Principatelor Unite. Este numit procuror de secție la Curtea de Casație, apoi a deținut portofoliul Ministerului de Justiție (1863-1865); procuror general la Casație și ad-interim la Centrul de Stat în guvernul condus de Mihail Kogălniceanu; avocat (1869-1874). Înființează și este ales preș. al Soc. „Transilvania” din București în 23 iun. 1867. În 1869 este ales secretar al secției istorice a Soc. istorice din cadrul Soc. Academice Române, apoi preș. al Secției financiare a acestei Soc. Este cooptat într-o comisie pentru alcătuirea dicționarului limbii române. În 1873, tipărește și răspândește manifestul *Către cetățenii bivolari și toți giurgiuvenii*. Prim-procurorul Tribunalului Ilfov instituie un rechizitoriu prin care îl acuza de „ațâțare la rebel civil și răsturnarea guvernului” cerând condamnarea lui la munca silnică pe viață, dar judecătorul de instrucție emite o ordonanță de neurmărire. În 1874 apar primele semne ale unei boli grave. Publică în: *Albina, Arhiva pentru filologie și istorie* (1870), *Familia* (1874), *Foaie pentru minte, inimă și literatură* (1848, 1853), *Organul naționale* (1848), *Gazeta de Transilvania* (1852), *Instrucțiunea*

publică (1860), *Revista Carpaților* (1861), *Românul* (1861, 1867-1868, 1870-1873), *Amicul școlii* (1863), *Concordia* (1863-1864), *Trompeta Carpaților* (1865-1866), *Analele Societății Academice Române* (1870). A editat și prefațat primul vol. al operei lui D. Cantemir. Colab. la *Dicționarul Societății Academice Române*, sub red. lui A. T. Laurean. Publică numeroase studii de drept istoric și scrieri juridice, care au contribuit la modernizarea legislației și vieții administrative românești.

Lucrări publicate:

- *Istoria Românilor din Dacia superioară*. - 2 vol. - Viena, 1852.

- *Tesi...si propune defendere sua promozione al grado di ambe le leggi*. - Padova, 1854.

- *Independența constituțională a Transilvaniei*. - IS, 1861; în 3 lb. - fr., București, 1861; nemțește, Breslau, 1862; ital., Torino, 1862.

- *L'indipendenza costituzionale della Transilvania*. - Torino, 1862.

- *Istoria românilor din Dacia Superioară: schița tomului III*. - SB: Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiana”, 1943. - XIX, 172 p.

- *Istoria românilor din Dacia Superioară*. - Vol. 1. *Istoria românilor din Dacia Superioară până în anul 1848 exclusiv* / Al. Papiu Ilarian. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996. - 200 p., [5] p.

- *Istoria românilor din Dacia Superioară*. Vol. 2. - TgM: Ansid, [2005].

- în colaborare:

- *Tesauru de monumente istorice pentru Romania atâtu din vechiu tiparite câtu și manuscripte cea mai mare parte straine* / Adunate publicate cu prefațiuni și note ilustrate de Papiu Ilarian. - București: Tomu 1. - 1862. - XV, 398 p.

- *Tesauru de monumente istorice pentru Romania atâtu din vechiu tiparite câtu și manuscripte cea mai mare parte straine* / adunate publicate cu prefațiuni și note ilustrate de Papiu Ilarian. - București: Tomu 2. - 1863. - XV, 403 p.

- *Tesauru de monumente istorice pentru Romania atâtu din vechiu tiparite câtu și manuscripte cea mai mare parte straine* / adunate publicate cu prefațiuni și note ilustrate de Papiu Ilarian. - București: Tomu 3. - 1863. - 407 p.

- *Vietii a operele și ideile lui Georgiu Șincai din Șinca: Discursulu de receptiune in sedinta publica a Societatei Academice Romane din 14 septembrie 1869* / de Papiu Ilarian și responsulu de Georgiu Baritiu. - București: s.n., 1869. - 156 p.

- *Chronica românilor și a mai multor nēmuri în cât au fost iale așa de amestecate cu românii, cât lucrurile, întâmplările și faptele unora fără de ale altora nu se poate scrie pre înțeles din mai multe mii de autori, în cursul de 34 de ani, culése și după anii dela nașterea Domnului Isus Hristos* / Alcătuite de Gheorghie Șincai din Șinca. - Tomul 1.: *Anii 84-1439*. - Ed. a 2-a - Bucuresci Publice: Tipărită de Ministerul Cultelor și al Instrucțiunei, 1886. - XXXVI, 633 p.

- *Tablouri culturale din trecutul românilor culese din mai mulți autori [1922]* / Șt. O. Iosif. - Ediția a 2-a. - București: Din publicațiunile Casei Școlaelor. Biblioteca

secundară: Editura Casei Școalelor, 1922. - 126 p.

• *Din corespondența lui Simeon Bărnăuțiu și a contemporanilor săi* / Enea Hodoș. - SB: s.n., 1944. - 134 p.

Referințe:

- *Istoria românilor din Ardeal și Ungaria*. - Vol. 2.: *De la mișcarea lui Horea până astăzi*. - S.a., p. 149.
- *Din trecutul societății „Transilvania” 1867-1939* / Ioan Clinciu. - București: „Bucovina” I.E. Torouțiu, s.a. - 216 p.
- *Din cronică lui Gh. Șincai: bucății*. - București: Editura Librăriei Leon Alcalay, s.a. - 95 p.
- *A románok története: Különös tekintettel az erdélyi románokra*. - Budapest: A Magyar Történelmi Társulat kiadása, s.a. - 428 p.
- *A román nép és nyelv eredetének kérdése!* Jancsó Benedek. - Budapest: s.n., s.a. - 801 p.
- *Erdély története* / Horváth Jenő. - Budapest: A Szent-István Társulat kiadása, s.a. - 173 p.
- *Dela Bobâlna la Alba Iulia: (lupta Transilvaniei pentru dreptate și libertate)* / Corneliu Albu. - București: Editura „Dacia Traiana,” s.a. - 139 p.
- *Reunirea românilor din Transilvania și Ungaria: studiu național-istoric-religios* / Nicolau Manegețiu protopresbiter. - SB: Editura autorului, 1893. - 218 p.
- *Tizenhét év Erdély történetéből: 1849. július 19. - 1866. április 17.* / írta Ürmössy Lajos. - I. köt. - Temesvár: s.n., 1894. - 350 p.
- *Istoria filologiei române cu o privire retrospectivă asupra ultimelor decenii (1870-1895): studii critice* / Lazăr Șaieanu. - A 2-a ed. - București: Editura Librăriei Socecu & Comp., 1895. - VII, 356 p.
- *Szabadságharczunk és a dako-román törekvések* / Jancsó Benedek. - Budapest kiadása: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedés, 1895. - 320 p.
- *Még egy pár szó a nemzetiségi kérdéstről* / Dózsa Andre országgyűlési képviselő. - Budapest: Légrády Testvérek kiadása, 1897. - 35 p.
- *Dicționarul contemporanilor* / Dimitrie R. Rosetti. - București: Editura Lito-tipografiei „Populara”, 1898. - 207 p.
- *Din memoriul lui Iosif Sterca Siulutu de Carpenisiu*. - Partea a 6-a. - SB: s.n., 1899. - 297 p.
- *Actele Societății „Transilvania” fondată la 1867 pentru ajutorul studenților și elevilor meseriași români din Transilvania și părțile ei pe anii 1897-1900. Cartea XI*. - București: s.n., 1901. - 117 p.
- *Istoria românilor bănățeni* / Dr. theol. George Popoviciu. - Lugoj: Editura autorului, 1904. - XV, 424 p.
- *Cartea de Aur sau luptele politice-naționale ale românilor de sub coroana ungară*. - Vol. 3. - 1905. - IV, 864 p.
- *Istoricii români: Gh. Șincai, Florian Aron, M. Kogălniceanu, N. Bălcescu, A. Papiu Ilarian, Aug. Treb. Laurian, Dionisie Fotino, B. P. Hașdeu, N. Densușianu, Episcopul Melchisedec, G. Baritz*. - București: Editura Librăriei SOCEC & Co., Societate Anonimă, 1909. - 296 p.
- *Notițe despre întâmplările contemporane* / Ioan Cavaler de Pușcariu. - SB: s.n., 1913. - 221 p.
- *A magyarországi románok* / Dr. Moldován Gergely. - Budapest: s.n., 1913. - 563 p.
- *Matricula et Acta Hungarorum in Universitatibus Italiae Studentum* / Colegit et editat Dr. Andreas Veress. - Vol. 1.: *A paduai egyetem magyarországi tanulóinak anyakönyve és iratai (1264-1864)*. - 1915. - XXIV, 332 p.
- *Desvoltarea ideii unității politice a românilor: lecții făcute la Universitatea din București* / N. Iorga. - București: Editura Casei Școalelor, 1915. - 100 p.
- *Les Légions Roumaines de Transylvanie: L'Irredentisme Roumain / Sèvre Bocou*. - Paris: s.n., 1918. - 24 p.
- *Notițe despre întâmplările contemporane [1919]* / scrise de Ioan Cavaler de Pușcariu. - SB: s.n., 1919. - 221 p.
- *Din frământările trecutului!* / M. Theodorian-Carada. - București: Editura Gutenberg, 1920. - 279 p.
- *Istoriografia română ardeleană în legătură cu desfășurarea vieții politice a neamului românesc de peste Carpați: cuvânt rostit în ședința solemnă del'a 2 iunie 1923 sub presidența maiestății sale regelui* / Alexandru Lapedatu cu răspuns de Ioan Bianu. - București: Cultura Națională, 1923. - 40 p.
- *Istoria literaturii române pentru școlile normale de învățători și învățătoare conform programului din 1910* / Gheorghe Adamescu. - Ed. 6-a - București: s.n., 1924.
- *Cum a fost pregătit 3/15 Maiu 1848* / Dr. Coriolan Suciu. - Blaj: s.n., 1925. - 74 p.
- *Viața românească în Ardeal* / N. Iorga. - Arad: Editura Librăriei

Diecezane, 1926. - 287 p

- *Dintr'ale neamului românesc* / N. Cerbulescu. - SB: s.n., [1927]. - VII., 272 p.
- *Academia Română: Memoriile Secțiunii Literare*. - Seria III, Tomul VII. - București: Cultura Națională, 1927. - 1936.
- *Dr. Ioan Rațiu (1828-1902): 50 de ani din luptele naționale ale românilor ardeleni* / de Ioan Georgescu. - SB: s.n., 1928. - 221 p.
- *Un precursor al unității naționale: profesorul ardelean Constantin Romanul Vivu: discurs rostit la 29 maiu 1929 în ședința solemnă* / Silviu Dragomir cu răspunsul d-lui Dr. I. Lupaș. - București: Cultura Națională, 1929. - 40 p.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928*. - 3 Vol. - București: Cultura Națională, 1929. - Vol. 1: XI, 755 p. - Vol. 2: XII, p. 758-1337. - Vol.3 : VIII, p. 1339-1483.
- *Faptă și suferință românească în Ardeal: la zece ani de la cuprinderea lui supt steag românesc* / N. Iorga. - București: Datina românească, 1929. - 77 p.
- *Centenarul (1827-1927) nașterii și semicentenarul (1877-1927) morții neobositului istoriograf Alexandru Papiu Ilarian: lucrare închinată tinerimei studioase* / I. Bojoru. - TgM: s.n., 1930. - 71 p.
- *Monografia orașului Târgu-Mureș / Traian Popa*. - TgM: s.n., 1932. - 324 p.
- *Din arhiva lui Dumitru Brătianu: acte și scrisori din perioada 1840-1870* / cu o schiță biografică de Al Cretzianu. - Vol. 1. - București: Așezământul Cultural Ion C. Brătianu, 1933-1934. - 367 p. - Vol. 2. - 1934. - 318 p.
- *Figuri mureșene* / Dr. Eugen Nicoară și Vasile Netea. - TgM: Editura Revistei „Progres și Cultură”, 1933. - 80 p.
- *Cronicari și istorici români din Transilvania: Școala Ardeleană* / I. Lupaș. - 2 Vol. - Craiova: Editura „Scrisul Românesc”, 1933. - Vol.1: XXXIX, 240 p.
- *Răscoala țăranilor din Transilvania la 1784* / I. Lupaș. - Cj: s.n., 1934. - 230 p.
- *Erdély három nemzete és négy vallása autonomiájának története* / Dr. Endes Miklós a M. Kir. Közigazgatási Biróság ítélőbirája. - A szerző kiadása - Budapest: Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet, 1935. - X, 553 p.
- *Oameni cari au: fost: amintiri și comemorări* / N. Iorga. - Vol. 3. - 1936. - 483 p.
- *Istoria românilor* / N. Iorga. - Vol. 9.: *Unificatorii*. - București: s.n., 1936-1940. - 401 p.
- *Enciclopedia României*. - Vol. 1.: *Statul*. - București: Imprimeria Națională, 1938. - IX., 1055 p.
- *Din viața regelui Carol I. de un martor ocular*. - Vol. 1. - Ed. a 2-a revăzută. - București: Editura ziarului „Universul”, 1939. - VII, 271 p.
- *Al. Papiu Ilarian în fața problemelor românești contemporane* / Ion Clopoțel. - Alba Iulia: Editura Alba, 1939. - 126 p.
- *Contribuții la istoria vieții românești din Transilvania la finea veacului al XIX-lea: însemnări inedite ale prea fericitului patriarh Miron / Protoiereu Gheorghe Cotoșman*. - Caransebeș: Editura autorului, 1940. - 88 p.
- *Cronicari și istorici români din Transilvania* / I. Lupaș. - Ed. a 2-a - Craiova: Editura „Scrisul Românesc”, 1941.
- *Istoria editurii românești* / Nicolae Th. Ionnițiu. - București: Cartea Românească, 1943. - 256 p.
- *Die Geschichte Siebenbürgens* / von Eugen Horváth. - Budapest: Danubia, 1943. - Leipzig. - 218 p.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944. - 382 p.
- *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből* / Dr. Mikó Imre. - K.v.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.
- *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-49* / Silviu Dragomir. - Vol. 5: *Istoria revoluției*. Partea 1.: *În ajunul revoluției. Primăvara libertății. Mișcarea politică la românii din Banat și Ungaria până în toamna anului 1848*. - SB: s.n., 1944. - 412 p.
- *Mărturii culturale bihorene* / Vasile Vartolomei. - K.v. - Cj: Editura ziarului „Tribuna Ardealului”, 1944. - 496 p.
- *Die Siebenbürgische „Heide”: Eine pflanzengeografische Schilderung* / Al. Borza. - SB Transilvania: Centrul de Studii și Cercetări, 1944. - 40 p.
- *Cehi, slovaci și români în veacurile XIII-XVI* / Mihail P. Dan. - Sibiu: s.n., 1944. - 477 p.
- *Alexandru Papiu Ilarian* / Corneliu Albu. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia”, 1945.
- *Ardeaul în trecutul poporului român* / Petre Constantinescu-Iași. -

București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia”, 1945.

- *Problema transilvană în timpul lui Cuza și Carol I: Comunicare făcută în ședința publică dela 18 Mai 1946* / De I. Lupaș. - București: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului Imprimeria, 1946. - 44 p.
- *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: 1971, p. 165-177.
- *Pedagogi și oameni de școală din România. Mic dicționar* / Ilie Popescu-Teiușan. - București: EDP, 1975, p. 121.
- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.
- *Conștiința națională și acțiune politică la românii din Transilvania* / Keith Hitchins. - Vol. 1: (1700-1868). - 1987.
- *Discursul de la Blaj; Scrieri de la 1848* / Simion Bărnuțiu. - CjN: Ed. Uniunea Mondială a Românilor Liberi, 1990.
- *De originibus populorum Transylvaniae = Despre originile popoarelor din Transilvania* / Ion Budai-Deleanu. - 2 vol. - București: Editura Enciclopedică, 1991.
- *Conștiința națională și acțiune politică la românii din Transilvania* / Keith Hitchins. - Vol. 2.: (1868-1918). - 1992.
- *Revoluția Română de la 1848* / Apostol Stan. - București: Albatros, 1992. - 500 p.
- *Românii din Ungaria de azi în presa din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea (1821-1918): documente* / Maria Berényi. - Gyula: Editura Noi, [1992]. - 221 p.
- *Istoria învățământului din România* / coord. prof. dr. doc. Anghel Manolache, prof. dr. Gheorghe Pârnuță, acad. Ștefan Pascu. - Vol. 2: 1821-1918. - București: EDP, 1993. - 496 p., 45 p. facs.
- *Nemzetfogalom és nemzetstratégiák: A Kossuth-emigráció és a román nemzeti törekvések kapcsolatának történetéhez* / Borsi-Kálmán Béla. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1993.
- *Semnificația Ardealului* / Vasile Băncilă. - CjN: Clusium, 1993. - VII, 56 p.
- *Românii în conștiința Europei: Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 1994. - 320 p.
- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani*. - TgM: s.n., 1994. - 219 p.
- *Prezențe românești în Italia* / George Lăzărescu. - București: EDP, 1995. - 168 p.
- *Transilvania. Zonă de contacte și conflicte* / Jean Nouzille. - București: Editura Enciclopedică, 1995. - 303 p.
- *O istorie a istoriografiei române* / Frederick Kellogg. - București: Editura Cultural-Științifică: 1996. - 192 p.
- *Transilvania în lupta de idei: controverse în Austro-Ungaria privind statutul Transilvaniei* / Ștefania Mihăilescu. - București: Silex, 1996. - 239 p.
- *Revoluția română din 1848-1849: însemnătatea și programele ei* / Dan Berindei. - CjN: Centrul de Studii Transilvane, 1997. - Fundația Culturală Română. - 412 p.
- *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / dr. Dorina N. Rusu. - București: Editura Academiei Române, 1997. - 631 p.
- *Istoria României: Transilvania* / Grigore Pop, Ioan Glodariu, Mircea Rusu. - Vol. 1. - 1997. - 1166 p.
- *Geneza identității naționale la românii ardeleni* / Sorin Mitu. - București: Humanitas, 1997. - 439 p.
- *Istoria românilor* / Catherine Durandin. - Iași: 1998.
- *Az erdélyi román nacionalizmus első százada, 1697-1792* / Tóth Zoltán. - Csikszereda: Pro-Print, 1998. - 504 p.
- *A román nép története* / Catherine Durandin. - Budapest: Maecenas, 1998. - 508 p.
- *Supplex Libellus Valachorum: din istoria formării națiunii române* / David Prodan. - București: Editura Enciclopedică, 1998. - 622 p.
- *Câmpia Libertății în literatură* / Antologie și prefăță de Ion Buzași. - CjN: Clusium, 1998. - 160 p.
- *Membrii Academiei Române 1866-1999: Dicționar* / Dr. Dorina N. Rusu. - București: Editura Academiei Române, 1999. - 638 p.
- *Transilvania în istoria modernă* / V. Russu. - Vol.1: *Revoluția națională a românilor din Transilvania 1848-1849*. - 1999. - 150 p.
- *A békétlenség stádiumai: Fejezetek a román-magyar kapcsolatok történetéből* / Borsi-Kálmán Béla. - Budapest: Osiris Kiadó, 1999. - 373 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” 1999.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică. - București: Saeculum I.O., Vestala, 1999, p. 633.
- *O fenomenologie a gândirii istorice românești: Teoria și filosofia istoriei de la Hașdeu și Xenopol la Iorga și Blaga* / Adrian Pop. -

București: All Educational, 1999. - 350 p.

- *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală: Perspectivă istorică și istoriografică* / Coord. Camil Mureșanu, Nicolae Bocșan, Ioan Bolovan. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000. - 472 p.
- *Epoca Unirii* / Dan Berindei. - Ed. revăzută și adăugită - București: Corint, 2000. - 320 p.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Ideologia revoluționară a lui Alexandru Papiu Ilarian* / Ioan Chindriș. - București: România Press, 2002 - 240 p.
- *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.
- *Istorie și istorici în România interbelică* / Al. Zub. - Iași: Junimea, 2003. - 452 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006, p. 102-119, 234-246.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 71-151.
- *Românii în conștiința Europei. Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - Vol. 3. - TgM: Veritas, 2010.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Nico, 2011. - 271 p.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.
- *Contribuția lui Al. Papiu Ilarian la formarea dreptului public român*. În: *Analele Facultății de Drept, Cj*, tom 4, fascicula 6, 1946.
- *Al. Papiu Ilarian* / Ștefan Pascu. În: *Tribuna*, nr. 45, 1957, p. 7.
- *Din conceptele politice și juridice ale lui Al. Papiu Ilarian* / Emil Cernea. În: *Analele Universității București, seria studii juridice*, 1959-1960, nr. 31, p. 53-66.
- *Al. Papiu Ilarian și locul său în dezvoltarea istoriografiei române* / V. Netea. În: *Studii*, tom 17, nr. 6, 1964.
- *Al. Papiu Ilarian în zilele premergătoare adunării de la Blaj* / Ioan Ranca. În: *Vatra*, nr. 2, 1971.
- *Alexandru Papiu în istoriografia românească* / Nicolae Marinica. În: *Marisia*, 7, 1977, p. 165-195.
- *Al. Papiu Ilarian: 150 de ani de la naștere și 100 de ani de la moarte* / Bazil Ciacoș. În: *Steaua roșie*, 22 oct. 1977, p. 3.
- *Locul și data nașterii lui Alexandru Papiu Ilarian* / Liviu Moldovan. În: *Steaua roșie*, 12 dec. 1982, p. 3.
- *Vetre de istorie - Papiu Ilarian* / Dr. Valeriu Lazăr. În: *Steaua roșie*, 29 mai 1983, p. 3.
- *Istorie - Cultură. Adunarea Națională de la 3/15 mai 1848 din Blaj*. În: *Unirea*. Blaj, mai 1995, p. 5, 1 foto.
- *Lansarea volumului al 2-lea al monumentalei cărți „Istoria Românilor din Dacia Superioară”, de Al. Papiu Ilarian* / Petru Nemeș. În: *Cuvântul liber*, 2 mai 2006, p. 7.

PASCU, Laurențiu, pr. gr.-cat., cancelist

mitropolitan, capelan, viceprotopop, protopop; n. 27 mart. 1867, Gârbova de Jos, AB - m. 18 aug. 1920, Bazna, SB. Studii gimnaziale și examenul de maturitate la Blaj (1887); Seminarul teologic din Blaj (1891). Hirotonit în Blaj, ca pr. celibe (27 dec. 1896); numit cancelist mitropolitan (1891-1897); apoi capelan în Cj (1897-1899); paroh în Târnăveni (1899); viceprotopop al Districtului (protopopiatului) Târnăveni (1900-1908); protopop (1908-1920). Membru al Despărțământului Târnăveni al Astei (1901); membru în Congregația comitatensă Târnava Mică, fiind un apărător al intereselor naționale din comitat (jud.); a susținut cu sume de bani instituții ecleziastice, culturale și oameni nevoiași; membru al Comitetului Național Român din Târnava Mică; a participat la MAN de la Alba Iulia; a contribuit la introducerea administrației românești în jud.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 53.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 68.

• *Monografia orașului Târnăveni / Ioan Damian.* - CjN, 1996, p. 162, 173, 213

• *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă.* - TgM: Ardealul, 2000, p. 167-170, foto.

• *Șematism.* - Blaj, 1890, p. 273; 1900, p. 743; 1906, p. 121; 1911, p. 101, 103.

PAȘCAN, Emil-Marius, ziarist, politician; n. 30

nov. 1971, TgM. Studii: Fac. de Jurnalistică, UDC, TgM (1996), licențiat UBB, CjN, specializarea Antropologie, Filosofie; master, Șc. Națională de Studii Politice și Adm., București, specializarea Comunicare și relații publice (2005). postuniv.: Adm. Publică, Institutul Național de Administrație București și Academia Națională de Poliție (2009). Dr. în filozofia moralei cu teza: *David Hume: Deschideri, limite și implicații în contemporaneitate*, Univ. de Nord, BM (2011). Prof. suplinitor, catedra de lb. română, Lic. Ind. din com. Deda, MS (1990-1991); ziarist la *Cuvântul liber*; red. la Studioul Teritorial de Radio TgM și red. Antena 1, TgM (1992-1998); ziarist, secretar de red. la cotidianul *Recurs* (1998-2000); dir. executiv adj. în cadrul Direcției de Comunicare, Dezvoltare și Resurse Umane, purtător de cuvânt al Primăriei Mun. TgM (2000-2009); prefect, Prefectura Jud. Mureș (2009-2012); lector univ. dr., UPM TgM; senator (2012-).

Lucrări publicate:

• *Uncia de vise.* - TgM: Ed. Ardealul, 2010. - 104 p.

• *Căința de a fi.* - TgM: Ardealul, 2010.

Referințe:

• *Monitorul Primăriei Tirgu-Mureș*, nr. 1-7, 1999.

• *Un prefect trebuie să fie un bun manager / Lia Vințeler.* În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2009, p. 1, 5, 1 foto.

• *Marius Pașcan, de la gazetar la înalt funcționar public / Valeriu Russu.* În: *Adevărul de seară*, 30 ian. 2009, p. 16.

• *Au început Zilele Bibliotecii Reghinene! / Matei Robert.* În: *Zi de zi*, 5-8 nov. 2010, p. 12.

PATAKI Adorján Ernest, solist de operă (tenor);

n. 26 mart. 1981, Târnăveni, MS. Studii gimnaziale la Gimnaziul de Stat „Traian”, Târnăveni; Lic. Teologic Ref. din CjN; Academia de Muzică „Gheorghe Dima” CjN, Fac. de Artă Scenică, secția canto, cu prof. Marius Budoiu și Gheorghe Roșu. Se angajează ca solist la Opera Maghiară din CjN (2004-). Apare în peste 20 de roluri, dintre care: Alfredo din *Traviata*, Ismail din *Nabucco*, Ducele de Mantua din *Rigoletto* de Verdi; B.F. Pinkerton din *Madama Butterfly*; Rinuccio din *Gianni Schicchi* de Giacomo Puccini; Otto din *Bánk-Bán* de Ferencz Erkel; Sauche din *Franz Liszt*; Arlechin din *Paiatele* de Ruggero Leoncavallo. Dintre creațiile aparținând genului vocal-simfonic a colaborat în interpretarea unor lucrări ca: *Requiem* de Mozart, *Missa în Mi bemol* de Schubert, *Oratoriul Messia* de Mendelsson Bartholdy, *oratoriul „Creațiunea”* de Haydn. A concertat cu orchestrele filarmonicilor din IS, SM, în prezent fiind și colab. al

Operei Naționale Române din CjN. A efectuat turnee în Germania, Italia, Olanda, Spania, Ungaria, Elveția, Austria.

Referințe:

• *Concert vocal-simfonic. Pliant, Filarmonica de Stat din Târgu Mureș*, 20 apr. 2006.

• *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare.* - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 167-168.

PĂCĂȚIAN, Teodor V., istoric, publicist,

scriitor, cărturar; n. 28 nov. 1852, Ususău, AR - m. 11 febr. 1941, Cj. Studii prim. în Ohaba Sârbească, comitatul Caraș; Gimnaziul inf. din Lugoj; Gimnaziul sup. din Arad; Gimnaziul sup. ref. din Kecskemét (1878); printr-o muncă de autodidact își formează o cultură vastă în domeniile istoriei, filosofiei, dreptului și teologiei. Lucrează ca adjunct notar în cancelaria notarului comunal din Șoimuș, lângă Radna; intră în miliție (1872), perioadă în care compune poezii pe care le publică în revistele *Familia* de la Budapesta, *Amicul familiei* (Gherla), *Aurora română* (Cernăuți), *Foaia literară* (BV), *Luminătorul* (Tm). Este adjunct notar la Jadani (azi Cornești). Fondează *Gazeta Timișana* (1885), denumită mai târziu *Gazeta poporului*; pleacă la București; este secretar contabil la Liga culturală; colaborează la ziarul *Dreptatea*; colaborează la *Mesagerul român* al lui Roberto Fava, unde publică articolul *Împărate! Fă dreptate!*; devine red. la *Tribuna*, SB (1896), apoi red. șef la *Telegraful român*, Sb (1901-1917). Este ales membru ordinar al ASTREI (1906); preș. al secțiunii istorice (1911); membru pe viață al Asoc. (1922); preș. al secțiunii istorico-etnografice (1925). Silit de împrejurări, trăiește la Târnăveni în perioada 1920-1924, apoi se stabilește definitiv la Cj (1924). Prin studii publicate în revistele *Transilvania*, *Patria*, *Cosânzeana*, *Societatea de mâine*, *Revista economică*, *Amicul poporului*, *Calendarul săteanului*, *Calendarul Astei*, *Calendarul Dacia Traiană*, *Înfrățirea*, *Lucașfărul*, *Gazeta ilustrată*, *Renașterea*, *România nouă*, prin cartea sa de căpătîi *Cartea de Aur* a servit Astra și idealurile ei culturale, reflectă istoria frământată a românilor din Transilvania în anii dualismului austro-ungar. Suportă numeroase procese, condamnare, închis la Seghedin pentru atitudinea sa patriotică. Traduce și adaptează în lb. română opere din domeniul filosofiei, dreptului, politicii și teologiei: *Lupta pentru drept* (1898) *Scopul în drept* (1898), de Rudolf von John Ihering; *Libertatea*, de John Stuart Mill (1899); *Principiile politicii*, de Fr. Holtzendorf (1899); *Istoria politicii*, de Frederic Pollock (1900); *Armele preotului în secolul XX*, de Bonomelli (1906); *Buna chiverniseală*, de Sam Smiles (1900), *Calea spre Dumnezeu* (1909) și *Evanghelia ca bază a vieții* (1915), de G.I. Petrow; *Judecătorii cu jurați, după legile ungare* (1913), *Legea electorală* (1914). Distins cu Premiul Adamachi din partea Academiei Române, în valoare de 1500 lei (1905); Medalia jubiliară „Regele Carol I” (1906); Medalia „Bene merenti” cls. I oferită de Carol I (1911); Premiul Academiei Române „Dr. Aurel Cosma”, în val. de 100.000 lei (1930), pentru întreaga activitate publicistică și pentru *Cartea de Aur*.

Lucrări publicate:

- *Flori de toamnă*. - Tm: Tiparul Fraților Magyar, 1882.
- *Din legile ungare. Judecătoriile cu jurați*. - SB: Editura proprie, 1899.
- *Cartea de aur sau luptele politico-naționale ale românilor de sub coroana ungară*. - 8 vol. - SB, 1902-1915; Vol. 1: *Înainte de redeșteptare. Anii redeșteptării 1848-1849. Sub absolutism*, 1902; Ed. a 2-a. - Sb: Tipografia Iosif Marschall, 1904; Vol. 2: *1860, 1861, 1862-1863*. Ed. a 2-a. - Sb: Tipografia Iosif Marschall, 1904; Vol. 3: *Dieta Ardealului. Redeschiderea Dietei. Senatul imperial. Mitropolia Sibiu. Dieta din Cj*. - Sb: Tiparul Iosif Marschall, 1905; Vol. 4: *Dieta ungară din Pesta (1865-1868)*. - Sb: Tiparul Henrich Meltzer, 1906; Vol. 5: *Ciclul parlamentar din anii 1869-1872*. - Sb: Tipografia Arhidiecezană, 1909; Vol. 6: *Ciclul parlamentar 1872-1875, 1875-1878-1881*. - Sb: Tipografia Arhidiecezană, 1910; Vol. 7: *Ciclul parlamentar 1881-1884, 1884-1887, 1887-1892, 1892-1896*. - Sb: Tipografia Arhidiecezană, 1913; Vol. 8: *Ciclul parlamentar 1896-1901, 1901-1905-1906, 1906-1910*. - Sb: Tipografia Arhidiecezană, 1915.
- *Istoriografii vechi - istoriografii noi. Studiu critic în chestiunea vechei mitropolii ortodoxe române*. - Sb, 1904.
- *Jertfele românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramureș aduse în războiul mondial din anii 1914-1948*. - Sb: Editura „Asociațiunii”, 1923.
- Studii și articole:**
- *Istoriografii vechi - istoriografii noi. Studiu critic în chestia vechii Mitropolii ortodoxe române*. În: *Analele Academiei României, Partea administrativă și dezbaterile, Seria II, Tom 27, 1904-1905*, p. 298.
- *Cum a fost prins Horea și Cloșca*. În: *Transilvania*, 1921, p. 134-142.
- *Avram Iancu - apărătorul Munților Apuseni*. În: *Transilvania*, 1924, p. 233-243.
- *Contribuțiuni la istoria românilor ardeleni în sec al XVIII-lea*. În: *Anuarul Institutului de Istorie Națională 1924-1925*, 3, Cj, 1926, p. 161-181.
- *Colibașii din pasul Branului*. În: *Transilvania*, 1925, p. 584.
- *Documente din anii 1848-1849*. În: *Transilvania*, 1926, p. 354-361.
- *Pronunțamentul de la Blaj*. În: *Transilvania*, 1928, p. 26-27.
- *Activitatea românilor în senatul imperial austriac în anii 1860*. În: *Transilvania*, 1928, p. 267-280.
- *Două alegeri de mitropolit la Sibiu*. În: *Transilvania*, 1929, p. 518-527.
- *Anexarea Banatului la Ungaria*. În: *Societatea de mâine*, 6, 1929, p. 347-351.
- *Județele românești desființate de regimul maghiar*. În: *Societatea de mâine*, 7, 1930, p. 60-64.
- *Din cele trecute vremuri. Memorialul lui Barițiu*. În: *Patria*, nr. 67, 26 mart. 1933.
- *Un discurs parlamentar capodoperă a lui Alexandru Mocioni*. În: *Patria*, nr. 83, 16 apr. 1933.
- *Șaguna și Caterina Varga*. În: *Gazeta ilustrată*, nr. 7, iun. 1933.
- *Banatul de altădată*. În: *Luceafărul*, nr. 11, nov.

1935.

- *Crăciunul anului 1864 în Banat*. În: *Luceafărul*, nr. 12, dec. 1935.
- *Manevrele militare de la Borossebes*. În: *Tribuna*, nr. 191, 26 iun. 1940.

Referințe:

- *Repertoriu critic / Perpessicius*. - Arad: Editura Librăriei Diecezane, 1925. - 192 p.
- *Oameni din Bihor 1848-1918 / Teodor Neș*. - Oradea: s.n., 1937. - 653 p.
- *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből / Dr. Mikó Imre*. - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.
- *Semnificația Ardealului / Vasile Băncilă; argument și mic dicționar de personalități transilvănene de Petru Poantă*. - CjN: Clusium, 1993.
- *Teodor V. Păcățian: o viață de cărturar / Cornel Sigmirean*. - TgM: Veritas, 1996. - 138 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária*. - TgM: BJM, 2002.
- *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920 / Corina Teodor*. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára*. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Memorii / Vasile Netea*. - TgM: Editura Nico, 2010, p. 100.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri / Grigore Ploșteanu*. - TgM: Veritas, 2011.
- *T.V. Păcățean: Jertfele românilor din Ardeal, Banat, Crișana, Sătmăr și Maramureș aduse în războiul mondial / Eugen Lovinescu, (Recenzie)*. În: *Convorbiri literare*, 54, nr. 5-6, 1923.
- *„Cartea de Aur”. Propunere pentru premierea d-lui T.V. Păcățean / I. Lupaș*. În: *Țara noastră*, 10, 1930, p. 850-851.
- *Dare de seamă despre activitatea mea literară și ziaristică: I. Activitatea literară*. În: *Ardealul Tânăr*, nr. 9, 1930, p. 262-268; II. *Activitatea ziaristică*. În: *Ardealul Tânăr*, nr. 10, 1930, p. 314-318.
- *Scriitorul bănățean Teodor V. Păcățean / A. Cosma*. În: *Luceafărul*, 1, nr. 11, 1935, p. 509-510.
- *O lucrare inedită a publicistului bănățean Teodor V. Păcățean*. În: *Mitropolia Banatului*, 18, nr. 4-6, 1968, p. 321-324.
- *Autorul „Cărții de Aur” / A. Cosma*. În: *Prin Timișoara de altădată*, Tm, 1977, p. 126-128.
- *Istoricul Teodor V. Păcățean / Cornel Sigmirean*. În: *Banatica*, 2, 12, 1993, p. 243-261.

PĂCURAR, Alin, Alin Romulus Păcurar; sportiv, maestru internațional al sportului la lupte libere; n. 7 mai 1966, Reghin, MS. Maestru emerit al sportului; a activat la cls. 48-52 kg; a adus 44 de medalii pentru România (multe de aur), dintre care 3 la Campionatele Europene, 1 la Campionatele Mondiale, 3 la Campionatele Balcanice (1980-1990); fost component al CS Steaua București. Este preș. Asoc. pentru Tineret Reghin din 1997, cu scopul de a sprijini tinerii talentați în cultură, sport, mediu, informatică. Este preș. al Clubului Sportiv „Campionul”, fondat în 2004, cu secții de lupte, judo, box; dir. al revistei multiculturale *Astre* (1997-2000).

Referințe:

- *Julilénmok, sorsok, emberek: Marosvásárhelyi neves sportolói / Rád Sándor*. - Mv: Lyra, 1996. - 104 p.
- *24 ore mureșene*, 19 dec. 1995, p. 1.
- *Gazeta Reghinului*, 12, nr. 12 dec. 2001.
- *Elkészt kitüntetések: Szabadfogású birkózás*. În: *Népújság*, 2006. apr. 3., p. 5.
- *Alin Păcurar. Drum printre... sportivi / Romeo Soare*. În: *Cuvântul liber*, 16 sept. 2008, p. 4.

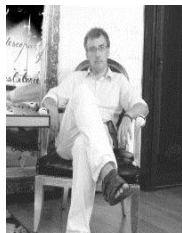
PĂDUREAN, Ioan, pr. gr.-cat., pr. ortodox, om

politic; n. 17 apr. 1880, Coroi, MS - m. 24 oct. 1958, Senereuș, MS. Studii: Gimnaziul sup. gr.-cat. din Blaj; Institutul teologic din Blaj. Hirotonit pr. gr.-cat. la 30 iun. 1907 și numit adm. parohial în Șoimușul român (azi Șoimuș); paroh în Șoimuș (1911). Ales membru în CNR din comitatul Târnava Mică; participă la MAN de la Alba Iulia. Din anul 1927 a trecut la cultul ortodox cu marea majoritate a credincioșilor din Șoimuș. Membru al PNL și membru în Comitetul jud. Târnava Mică; cons. jud. (1934-1937). A contribuit cu suma de 500 de lei la fondul de ridicarea unei școli în jud. Târnava Mică. A fost membru la Banca Comercială și industrială din Valea Târnavei din Târnaveni.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 73.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 67-68; Vol.9: 1989, p. 352.
- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă.* - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 171-173.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean.* - TgM: Editura UPM, 2007, p. 348.
- *Șematism, Blaj, 1911, p.130; 1923, p. 44.*
- *Contribuția preoției mureșene la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 / Traian Bosoancă.* În: *Marisia*, TgM, 25, 1966, p. 315.

PÂRĂIANU, Răzvan, istoric, lector univ. dr.; n. 1

sept. 1965, București. Studii: Gimnaziul „Gh. Șincai”, București; Fac. de Electronică și Telecomunicații, IP București (1990); Fac. de Istorie București (1997); master în istorie, Departamentul de Istorie Comparată, CEU Budapesta (1998). Dr. în istorie, CEU Budapesta (2004). Ing. electronist, Uzinele 23 August / Faur SA (1990-1997); cercet. la Past. Inc - Center for Historical Studies, CEU, Budapesta (2004-2006); lector univ., Catedra de Istorie și Relații Internaționale, UPM, TgM (2008-). Domenii de interes: istoria educației, istoria fascismului, istorie culturală, istoria diplomației, istoria Balcanilor, istorie și memorie. Specializări: Marea Britanie, bursa Chevening, Oxford, St. Antony's College (2001-2002). Premiul Verres pentru lucrarea de licență (1997). Membru în History of Race and Eugenics Research Group.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Cultură, politică și politici culturale în România modernă/ Al. Zub, Adrian Cioflângă.* - IS: Univ. „Al. I. Cuza”, 2005, p. 229-243.

• *Polemici cu naționaliștii / Aurel C. Popovici;* editat și pref. de Răzvan Paraianu. - București: Dominor, 2006.

Studii și articole:

- *Imaginea evreului.* În: *Sfera politicii*, 10, 2001.
- *Antisemitismul ca o metaforă pentru modernitate.* În: *Studia Hebraica*, 5, 2005, p. 23-68.
- *Dimitrie Cantemir. Cultură, umanism și educație socialistă.* În: *Leipziger Universitätsverlag*, 2008.
- *Cultură și biopolitică în România.* În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, 9, 2009, p. 379-384.
- *Tânărul Goga.* În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, 9, 2009, p. 75-98.

• *Român avocat - român demagog. O dezbatere asupra conducerii politice despre sfârșitul secolului al XIX-lea în Transilvania.* În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia*, 10, 2010, p. 79-92.

• *Literatura patriotică de inspirație socialistă.* În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane "Gh. Șincai"*, TgM, 13, 2010, p. 235-260.

Referințe:

- upm.ro
- CV

PERES Andras, arhitect; n. 12 mai 1941, Reghin, MS. Studii: Lic. nr. 2, Reghin (1957); Șc. Tehnică de Arhitectură și Sistemizarea Orașelor, TgM (1961); Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”, București (1967). Arhitect proiectant la Institutul de Proiectări „Carpați Proiect” (1964-1997); șef de proiect-complex, șef colectiv, proiectant de specialitate; prof. asociat la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” (1970-1980); dir., unic asociat, SC Pika SRL (1991-); adm., proiectant general, coord. lucrărilor de execuție în construcții, SC Bechtelansteiner Constructor SRL (1997-2001). Proiecte importante realizate: Snagov, București, București Otopeni, Predeal; autor și șef proiect complex: București, complex Măgurele, Snagov, Breaza, Neptun, Reghin, Zalău, Sf. Gheorghe, Phenian, Regatul Maroc, Kinshassa; a realizat un proiect tip Casa de Cultură (800 locuri). Publicații: articole în revistele: *Arhitectura RSR*, *Arta*. Membru în Uniunea Arhitecților din România, Ordinul Arhitecților din România. Mențiunea Uniunii Arhitecților din România (1969, 1979). Premiul Uniunii Arhitecților din România (1976, 1980).

Referințe:

- *Who's who în România.* - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 504.

PETĂRLECEAN, Alexandru, medic, jurnalist;

n. 4 ian. 1964, TgM. Studii: Șc. prim. și gimnaziul la Șc. Gen. nr. 4, actual Gimnaziul Europa (1971-1978); Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1978-1982); stagiu militar (1982-1983); Fac. de Medicină, IMF, TgM (1983-1989), secția Medicină Generală; postuniv.: Institutul de Jurnalism „Robert Schumann” Bruxelles (1992-1993). Medic la Spitalul Clinic TgM și Spitalul Rupea (1989-1992); secretar al Mitropoliei Române Unite cu Roma (gr.-cat.), Blaj (1994-).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Cardinalul Alexandru Todea: In memoriam / Alexandru Petârlecean, Ion Moldovan.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire”, 2002. - 199 p.
- *Blajul/ Alexandru Petârlecean, Ion Moldovan.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2005. - 136 p.
- *Cununa Învierii: Tradiții, datini și obiceiuri de Paști/ Alexandru Petârlecean; Ion Moldovan.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006. - 107 p.
- *Blajul. Pagini uitate, pagini cenzurate, pagini exilate / Alexandru Petârlecean, Ion Moldovan.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire”, 2006. - 169 p.

• *Blajul. Repere de credință, istorie și cultură românească* / Alexandru Petărlecean; Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006. - 58 p.

• *Calendarul de la Blaj: 2006* / Redactori coordonatori: Alexandru Petărlecean și Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006. - 263 p.

• *Repere de credință, istorie și cultură românească* / Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006.

• *Tăria creștină* / Alexandru Petărlecean; Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006.

• *Blajul Episcopului Inochentie: Dulceața pământului natal* / Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2007. - 329 p.

• *Calendarul de la Blaj: 2007* / Redactori coordonatori: Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2007. - 245 p.

• *Tăria creștină. Centenarul nașterii Episcopului Ioan Suciu, 1907-2007* / Ed. îngrijită de Alexandru Petărlecean; Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2007.

• *Credință și jertfă. 1948-2008: 60 de ani de la interzicerea Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolică.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2008.

• *Calendarul de la Blaj 2008.* Serie nouă, 3 (28). - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2008.

• *Blaj - Segni di fede, storia e cultura romana* / Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2009.

• *Calendarul de la Blaj 2009.* Serie nouă, 4 (28). - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2009. (coord.)

• *Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, în timpul prigoanei comuniste. Mărturii.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2010. (coord.)

• *Calendarul de la Blaj 2010.* Serie nouă, 5 (30). - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2010 (coord.)

Studii și articole:

• *Cardinalul Alexandru Todea In memoriam. „Aș vrea să fiu pe turla catedralei și să strig”.* În: *Unirea, Blaj*, 14, nr. 5 (mai 2003), p. 3.

• *Cardinalul Alexandru Todea - 60 de ani de preoție.* În: *Unirea, Blaj*, 10, nr. 3 (mart. 1999), p. 1, 8.

• *Comemorarea Mitropolitului Vasile Suciu* / A. P. În: *Unirea, Blaj*, ian. 2005, p. 2.

Referințe:

• *Biserica durerii: File din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică - Moșiș Protopopiatul Răciu (jud. Mureș)* / Ovidiu Palcu. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2002. - 195 p.

• *Sfințirea bisericii greco-catolice din Ungheni* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 9 sept. 2008, p. 2, 2 foto.

PETCU, Mercurie prof. de istorie; n. 1933,

Basarabia - m. 14 sept. 1998, Sighișoara, MS. Studii: Fac. de Istorie, Univ. București. A condus activitatea Bibliotecii raionale și a Muzeului de Istorie din Sighișoara, a Secției de Cultură, a Secției de Învățământ, a ocupat o perioadă funcția de dir. al Lic. „Mircea Eliade” din Sighișoara; a predat

și la alte școli sighișorene.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Astra sighișoreană 1861-1950 și Horia Teculescu 1897-1942* / Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă. - Sighișoara, 1999.

Referințe:

• *Postfață* / Prof. Ioan Cornel Teșculă. În: *Astra sighișoreană 1861-1950 și Horia Teculescu 1897-1942* / Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă, Sighișoara, 1999, p. 152-154, ultima p. foto.

PÉTER Ferenc, artist plastic; n. 29 iun. 1951,

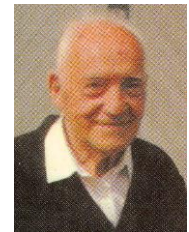

Tinca, BH. Studii: Lic. Teoretic din orașul Sovata (1970). Membru AAP MS (2006). Sculptează în rădăcini. Participă la expoziții de grup și colective în TgM; expoziții personale în Sala Unirea (2007).

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 91.

PÉTERFY László, pr. ref., prof.; n. 2 febr. 1910,

Șilea Nirajului, MS - m. 26 oct. 2005, Chendu, MS. Studii: Teologie ref. la Cj (1931); Univ. „Ferdinand I” (1932). Ped. la Ardușat, MM (1933-1934); pr. ref. în Șilea Nirajului, MS (1934-1942); pr. în Chendu (1942-1973). Prof. în Ghindari (1942-1944); prof. și dir., Șc. din Bahnea (1946-

1948). Publică articole în ziare și reviste din țară, studii în publicații protestante univ., cercetări de istoria bisericilor reformate din Ardeal.

Lucrări publicate:

• *Bodor Péter orgonája* / Péterfy László. - Kibéd: s.n., [1984]. - 8 p. litogr.

• *Kibéd és egyháza* / Péterfy László. - 2. bővített kiadás - S.I.: s.n., 1999. - 252 p.

• *Kend és egyháza* / Péterfy László. - Kend: s.n., [1999]. - 227 p.

• *Bonyha és egyháza* / Péterfy László. - S.I.: s.n., 2000. - 176 p.

• *Balavásár és egyháza* / Péterfy László. - S.I.: s.n., 2001. - 140 p.

- în colaborare:

• *Nyáradselye és egyházai* / Péterfy László. - S.I.: s.n., 2000. - 151 p.

• *Siklód és egyháza* / Péterfy László. - S.I.: s.n., 2001. - 192 p.

• *Héderfája és egyháza* / Péterfy László. - S.I.: s.n., 2001. - 279 p.

• *Gyulakuta és egyháza* / Péterfy László. - S.I.: s.n., 2001. - 198 p.

• *Marosszék régi sírkövei* / Péterfy László; Szerkesztette: Vajda András; Borítóterv: András Gabriella. - Mv.: Mentor, 2005. - 192 p.

Referințe:

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997.

• *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.

• *Népújság*, 15 ian. 2002; 29 oct. 2005.

PÉTERFY László, pictor, sculptor; n. 1936, Șilea

Nirajului, MS. Studii: IAP, Cj (1960). Prof. la Lic. de Artă TgM. A participat la expoziții de pictură: TgM; pleacă definitiv în Ungaria (1966), unde începe să practice sculptura. Arta monumentală: Statuia lui Kós Károly.

Referințe:

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 257.*

PETRESCU, Flavius, trompetist, n. 1984, Luduș, MS. Studii: Lic. de Muzică „George Enescu” din București; Lic. „Dinu Lipatti”; Academia de Muzică din Düsseldorf, prof. Edmond Buschinger, apoi s-a transferat la Academia de Muzică din Hamburg, prof. Matthias Höfs, liderul celui mai vestit ansamblu din lume. A colaborat cu Orchestra Națională Radio, cu filarmonicile din IS, Bacău, Râmnicu Vâlcea și TgM, iar în Germania cu filarmonicile din Hamburg, Duisberg, Düsseldorf, Lübeck, Köln, Bielefeld, Flesburg.

Referințe:

• *Concert simfonic: Pliant. Filarmonica de Stat din TgM*, 13 mart. 2003.
• *Tânăr muzician pe scena mureșeană / Marin Căldărariu. În: Cuvântul liber*, 4 dec, 2007.

PETRIA, Cristina, pictor; n. 8 mart. 1950, Mihai Bravu, GR. Absolventă a AAP „Nicolae Grigorescu”, București, prof.: Brăduț Covaliu, Ion Țarălungă, secția pictură (1973) și secția muzeologie (1982). Membră a Fondului Plastic, a UAP București (1980); membră a UAP (2004). Expoziții personale: București (1982, 2000); Nadeș, MS (2000); TgM (2003, 2004); Lunca MS (2003); Sighișoara (2004). Simpozioane și tabere de creație: Sovata (2002); Sângeorgiu de MS, Berghia, Mădăraș, Praid (2003); Izvorul Lunca MS (2004). Lucrări în colecții particulare din țară și străinătate: Germania, Italia, Franța, SUA, Israel, Belgia, Elveția, Japonia.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Sunt pentru că vrei / Romeo Soare; Ilustrații Cristina Petria. - TgM: Tipomur*, 2004. - 80 p.

Referințe:

• *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid*, 2006, p. 109.
• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico*, 2007, p. 92.
• *Cuvântul liber*, 8 mart. 2003, p. 1; 15 mart. 2003, p. 3; 2 mart. 2004, p. 6; 23 mart. 2005, p. 3; 23 apr. 2005, p. 3; 19 iul. 2005, p. 6; 18 iul. 2006, p. 6.

PETRIC, Aurelia Viorica, ped., prof.; n. 13 febr. 1910, Socolul de Câmpie, MS - m.?. Studii: Șc. prim. la TgM și Reghin; studii secundare la Lic. „Unirea” din TgM (1928); Univ. din Cj, specialitățile geografie și șt. naturale (1926-1932). Ped. la Lic. de fete „Unirea” din TgM (1932-1934); ped. la Lic. de fete „Carmen-Sylva” din Tm (1936-1937); funcționară la Camera de muncă

din Arad (1937-1940); prof. de geografie, istorie și șt. naturale la Șc. de gospodărie din Blaj (1940-1947); la Șc. de învățătoare din Carei (SM) (1947-1953); la Lic. de băieți „Diaconovici Loga” din Tm (1953-1954); Șc. nr. 4 din Tm (1956-1960); apoi la Lic. german, secția română, predând șt. naturale (1960-1965).

Referințe:

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg*, 1994. - 240 p.
• *Cultura mureșeană în memoria cărților / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul*, 2006, p. 277.

PÉTZ József, artist plastic; n. 20 febr. 1961, TgM.

Studii: Lic. de Artă, Șc. de Artă și cursuri de etnologie și folclor din cadrul Univ. Populare TgM; Fac. de Chimie din Tm (1985); cursuri de grafică la Univ. Populară din Tm (1985). Membru AAP MS (1980). Expoziții internaționale de caricatură: Montreal (1984, 1985); Marostica (1984, 1985, 1996, 1999-2001); Pescia (1984); Knokke Haist (1990); Ancona (1991). Expoziții personale: Copșa Mică, TgM, Monor, Budakalász (Ungaria). Expoziții de grup și colective în Tm (1984-1985); TgM: Sala „Unirea,” Cetatea Medievală (1985-2007). Tabere de creație de pictură: Sovata, Șincai. Tehnici: pictură în ulei pe pânză și carton, acuarelă, tempera și grafică.

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile. - TgM: Editura Nico*, 2007, p. 93.

PINTILIE Dan-Ovidiu, istoric, arhivist; n. 17

aug. 1955, Sighișoara, MS. Studii: Lic. „Ștefan cel Mare”, Râmnicu Sărat (1970-1974); Fac. de Istorie și Filosofie, București (1974-1978); curs de inițiere în arhivistică (1979-1982); curs de paleografie romano-chirilică (1982-1986); Stagiul Tehnic

Internațional în arhive (1991). Dr. în istoria contemporană a României, cu teza: *Istoricul Societății Concordia*, Fac. de Istorie, Univ. „Al.I. Cuza”, Iași (2007). Arhivist principal, cons. sup. (1978-2000), dir. (2000-), Direcția Jud. Argeș a Arhivelor Naționale; reprezentant al Arhivelor Naționale, în calitate de expert, la Bruxelles, Grupul Arhivelor Europene din cadrul UE. Publică peste 70 de studii și articole de specialitate. Distincții: Ordinul „Bărbăție și Credință” în gr. de ofițer pentru civili; „Fiu al Argeșului,” acordat de Cons. Jud. Argeș (2007). Membru în Comisia de Disciplină din cadrul Arhivelor Naționale (2004), cons. șt. al *Revistei de Istorie*.

Lucrări publicate:

• *Istoricul Societății „Concordia” 1907-1948. - Ploiești: UPG*, 2007.

- în colaborare:

• *Îndrumător în Arhivele Statului Jud. Argeș. - București: DGAS*, 1984.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România. - Ed. a 5-a. - Schweiz:*

Hübners Who is Who, 2010.

- Baza de date BJM

PISKOLTI Gábor, pictor, prof; n. 24 iun. 1913, Dej, CJ - m. 18 oct. 1970, TgM. Prof. la Col. Ref. A participat la toate expozițiile organizate de UAP MS; Dej (1934-1956); lucrările lui figurează în colecția Muzeului de Artă TgM.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Kulcsár Béla: album* / Banner Zoltán. - Mv.: Mentor, 1998. - 99 p.

Referințe:

- *Művészeti hetek: Kolozsvár 1942 május 9-június 6.* - Budapest: Országos Irodalmi és Művészeti Tanács, 1942.
- *A Barabás Miklós Céh képzőművészeti kiállítása* / László Gyula előszavával. - Mv., 1943.
- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Kóny, 1990. - 204 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Erős várunk: Kollégiumi emlékkönyv 1* / szerkesztette Nagy Pál; [előszó] Csiha Kálmán. - 2., bővített kiadás - Mv.: Custos Kiadó, 1993. - XVIII, 232 p.
- *Erős várunk: Kollégiumi emlékkönyv* / szerkesztette Nagy Pál. - Mv.: Custos Kiadó, 1995. - 232 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 258.
- *Astăzi, se deschide Expoziția retrospectivă Piskolti Gábor (1913-1970)* / Viorica Herdean. În: *Steaua roșie*, 30 iul. 1983, p. 3.

PLÁJÁS István, liber profesionist, ing., artist

fotograf; n. 15 iun. 1953, TgM. Studii: Lic. (1968-1972); Șc. Postlic. Tehnică (1972-1974); IP, IS, Fac. de Mecanică (1974-1979). Membru al Fotoclub TgM (1980-1983, 1997-). Ing. mecanic Electromureș, TgM (1979-1998), din 1998, liber profesionist. Expoziții personale: IS, Cantina studențească (1977, 1979); Praid (2002), Expoziție permanentă, Muzeul subteran (2003-2007); TgM (1979, 2002, 2007), Budapesta (2004), Kaposvár (2006); Ungaria; aproximativ 40 participări la saloane internaționale FIAP. Obține 35 premii în țară: Craiova, Suceava, Oradea, București, Buzău, Miercurea Ciuc, TgM. Realizează vederi tip carte poștală, aproximativ 60 feluri: TgM, Praid, Târnăveni; ilustrează cărți.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Rapsóné öröksége: Tanulmányok Parajd község múltjából* / Csiki Zoltán, Ozsvát Pál, Horváth István. - Deva: Corvin Kiadó, 2006. - 605 p.
- *Istoricul mineritului de la Salina Praid* / Horváth István. - Praid: s.n., 1998. - 84 p.
- *Târgu Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.
- *Parajd: [monográfia]* / Parajd község Önkormányzatának kiadványa; szerkesztette Nagy Pál. - Mv.: Impress, [1999]. - 23 p.
- *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000 - Mv. - 140 p.

• *Târgu-Mureș: Vitraliile din Sala Oglinzilor a Palatului Culturii = Marosvásárhely = Neumarkt = A Kultúrpalota Tükörtermének festett üvegablakai = Die Glasmaklereien Des Spiegels aals Im Kulturpalast = The Stained Glass Windows In the Hall of Mirrors of the Palace of Culture* / Text: Asztalos Enikő; fotografii: Plájás István. - TgM: s.n., 2001.

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 128.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Red. Török Gáspár și Bálint Zsigmond. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.
- *Sibiu '98: 8th International Photographic Salon: [album]*. - SB: s.n., 1998. - 64 p.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție]*. - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 50-53.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Mv. (23 iunie - 21 iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 iulie - 30 august 2001): TgM: Catalog* / Red. Zepezcaner Jenő, Bálint Zsigmond. - TgM = Mv.: s.n., 2001 - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini* Redactor=Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.

PLOEȘTEANU, Grigore, istoric, cercet., prof.

univ.; n. 13 ian. 1943, Tm, TM - m. 28 dec. 2006, TgM. Studii secundare la Lic. nr. 3 „Eftimie Murgu” din Tm (1957-1960); studiile univ. la Fac. de Istorie-Filosofie a UBB CjN (1960-1965). Dr. în istorie cu teza: *Paul Vasici, viața și opera*, CjN, Institutul de Istorie și Arheologie din CjN (1979). Prof. la Șc. Gen. din Alioș, AR (1965-1967); cercet. stagiar (1967), cercet. șt. (1970), secretar al Cons. Șt. (1970-1974), cercet. șt. principal gr. III (1977), cercet. șt. principal gr. II și dir. adj. al Institutului (1990), cercet. șt. principal gr. I (1992) și dir. (1995-2006) al ICSU „Gheorghe Șincai” din TgM al Academiei Române. Activitatea de cercetare șt. orientată spre interferențe româno-europene, istoria modernă a României și istoria locală. Prof. univ. (din 1998-2006) la Fac. de Șt. și Litere din cadrul UPM, TgM, titular al cursurilor de Istorie modernă universală, Istoria sud-estului Europei, Revoluția de la 1848 în Imperiul Habsburgic și al cursurilor de masterat „Europa și constituirea României moderne” și „Proiecte de unitate europeană în secolele XVIII-XIX”. Red. șef al *Anuarului Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”*; membru al col. de red. al revistei *Studia Universitatis Petru Maior, Seria Historia*. Membru al unor soc. naționale și internaționale: Comitetul Național al Istoricilor din România, Asoc. Istoricilor din Transilvania și Banat, Comisia de istoria relațiilor internaționale (Milano) și Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde (Secția România), fiind totodată referent oficial în numeroase comisii de drd. la UBB, CjN și la Univ. „Al. Ioan Cuza” din Iași. Autor, coautor și coordonator al numeroase cărți, a susținut peste 300 de comunicări științifice în România, Germania, SUA, Franța, Republica Moldova, Ungaria; a

participat la congresele internaționale de istorie de la Stuttgart, Madrid; a organizat numeroase sesiuni științifice naționale și internaționale de prestigiu, publică sute de studii și articole în reviste de specialitate din țară și străinătate; peste 150 de articole publicate în periodice locale. Distincții: Ordinul „Meritul pentru Învățământ” în grad de ofițer; „Diploma de Excelență a județului Mureș;” „Diplomă de Excelență a Municipiului Reghin; Premiul „N. Bălcescu” al Academiei Române, pentru lucrarea *Independența României* (coautor, 1977); Premiul „N. Iorga” al Academiei Române pentru lucrarea *Români în conștiința Europei* (vol. 1, 1994); premiul Fundației „Vasile Netea”. Vol. coordonate (redacție): *Cercetări de științe sociale*, vol. 2. - TgM, 1987; *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol.1-8; *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai”*, vol. 1-8, 1998-2005.

Lucrări publicate:

- *Români în conștiința Europei: Studii și articole.* - TgM: Veritas, 1994. - 320 p.
- *Receptarea operei și a personalității lui Dimitrie Cantemir în Europa: Studii și articole.* - Vol. 2. - TgM: Editura Veritas, 2007. - 278 p.
- *Pavel Vasici: Viața și opera.* - TgM: Veritas, 2008. - 337 p.
- *Români în conștiința Europei: Studii și articole.* - Vol. 3. - TgM: Veritas, 2010. - 528 p.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete.* - TgM: Editura Veritas, 2010. - 698 p.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri.* - TgM: Veritas, 2011. - 590 p.
- **în colaborare:**
- *O pagină de istorie: Biserica de lemn din TgM / Grigore Ploșteanu, Traian Dușa.* - TgM, 1969. - 51 p.
- *Cetatea Târgu-Mureșului / I. Chiorean, Tr. Dușa, Gr. Ploșteanu.* - TgM, 1968. - 46 p.
- *Profiluri mureșene / Ioan Chiorean, Ladislav Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu.* - 2 Vol. TgM. - Vol. 1: 1971. - 308 p. - Vol. 2: 1973. - 288 p.
- *George Bariț și contemporanii săi* (coautor). - Vol. 2. - București: Editura Minerva, 1975. - 434 p.
- *Independența României. Documente.* - Vol. 3 (coautor). - București: Editura Academiei RSR, 1977. - 338 p.
- *Mureș: Monografie / Coord.: Pavel Chiorean, Eugen Trâmbițaș, Kovács György, Iulius Moldovan; Autori: Aurel Lupu, Oliviu Marcu, Grigore Ploșteanu, Vasile Rus, Margareta Szilágyi, Ecaterina Szurkos, Ioan Șoneriu.* - București: Editura Sport-Turism, 1980. - 299 p.
- *Epopeea de pe Mureș / Dr. Grigore Ploșteanu; Vasile T. Suci; Lazăr Lădăriu.* - TgM: Revista *Vatra*, 1985. - 329 p.
- *Reghinul cultural. Studii și articole / Coord.: Dr. Gr. Ploșteanu, M. Șara.* - Vol. 1-8. - Reghin: Biblioteca Orășenească, Biblioteca Mun. „Petru Maior”. - Vol. 1: 1982. - 84 p.; Vol. 2: 1990. - 240 p.; Vol. 3: 1994. - 260 p.; Vol. 4: 1999. - 288 p.; Vol. 5: 2001. - 333; Vol. 6: 2002. - 319 p.; Vol. 7: 2004. - 376 p.; Vol. 8: 2006. - 312 p.
- *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-*

1918 / Vasile Dobrescu; referent șt. și cuvânt înainte dr. Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura UPM, 1996. - 302 p.

- *Interferențe istorice și culturale româno-europene / coord. Grigore Ploșteanu.* - TgM: Academia Română. ICSU, 1996. - 132 p.
- *Arheologie generală: note de curs / Nicoleta Man; recenziți: dr. Valeriu Lazăr ICSU „Gh. Șincai” TgM; dr. Grigore Ploșteanu ICSU „Gh. Șincai” TgM.* - TgM: Editura UDC, 1999. - 80 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare / Vol. îngrijit de Marin Șara; pref. Grigore Ploșteanu.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”. - 180 p.
- *Elie Câmpeanu: omul și faptele sale / Coord. vol.: Grigore Ploșteanu și Dimitrie Poptămaș.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 152 p.
- *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918 / Vasile Dobrescu; referent șt. prof. univ. dr. Grigore Ploșteanu.* - TgM: Editura UDC, 1999. - 348 p.
- *Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală: Perspectivă istorică și istoriografică.* - CjN: Presa Universitară Cjeană, 2000. - 472 p.
- *Utopia confederalismului pașoptist: Între vis și realitate / Apostol Stan, Grigore Ploșteanu.* - București: Saeculum I.O., 2001. - 255 p.
- *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole / Ed. îngrijită și prefață de Marin Șara - Reghin: Primăria Mun. Reghin, 2005 - Biblioteca Mun. „Petru Maior.” - 204 p.*
- *Monografia orașului Târgu Mureș / Traian Popa; Studiu introductiv de prof. Grigore Ploșteanu.* - Ed. anastatică - TgM: Ansid, 2005. - Fundația Culturală „Vasile Netea”, p. 5-45.
- **Studii și articole:**
- *Paul Vasici medic progresist.* În: *Cercetări medicale*, Editura Academiei RSR, 1968, p. 21-28.
- *Telegraful Român sub redacția dr. Pavel Vasici.* În: *Centenarul revistei Transilvania*, Sibiu, 1969, p. 133-138.
- *Din corespondența lui V. Lucaciu și I. Bianu.* În: *Studia bibliologica*, Univ. București, vol. 3, 1969, p. 729-745.
- *Un iluminist român în secolul al XIX-lea - Paul Vasici.* În: *Studii*, tom. 24, nr. 1, 1971, p. 93-114.
- *Lectori români la TgM înainte de 1848.* În: *Vatra*, nr. 3, iun. 1971, p. 17.
- *Societatea pentru un fond de teatru pe meleagurile mureșene.* În: *Centenarul Societății pentru crearea unui fond de teatru român*, Oradea, 1972, p. 143-149.
- *Aspecte din viața și activitatea lui Vasile Lucaciu.* În: *Studii de istorie, filologie și istoria artei*, Editura Academiei RSR, 1972, p. 93-133.
- *Vechi biblioteci românești în județul Mureș.* În: *Revista bibliotecilor*, București, 25, 1972, nr. 8, p. 485-487.
- *Avram Iancu cancelist*, TgM, 1972, p. 41-55.
- *Documente referitoare la viața și activitatea memorandistului Patriciu Barbu.* În: *Studii și materiale*. Vol. 3-4, MJM, 1972, p. 143-149.
- *Cantemir, personalitatea, ideile și opera în Transilvania.* În: *Vatra*, 3, nr. 8, 8 aug. 1973, p. 15.
- *Koordinaten der Entwicklung der rumänischen*

Kultur in Siebenbürgen nach der Revolution von 1848. În: *Deutsch-rumänisches Collegium*, München, 1974, p. 52-59.

- *Adunările generale ale Astrei de la Reghin.* În: *Sub semnul lui Clio. Omagiu Acad. Ștefan Pascu*, Cj, 1974, p. 541-549.
- *Paul Vasici și Academia Română. Contribuții documentare.* În: *Vatra*, 4, nr. 10, 20 oct. 1974, p. 6.
- *Vasile Lucaciu și George Bariț sau continuitatea luptei pentru drepturile naționale a românilor transilvăneni.* În: *Studii și comunicări*, SM, 1975, p. 97-109.
- *Centenarul independenței.* În: *Vatra 1976*: 6, nr. 6, 20 iun., p. 5; nr. 7, 20 iul., p. 5; nr. 8, 20 aug., p. 5; nr. 9, 20 sept., p. 5; nr. 10, 20 oct., p. 5; nr. 11, 20 nov., p. 5; nr. 12, 20 dec. p. 4; 1977: 7, nr. 1, 20 ian., p. 2-3; nr. 2, 20 febr., p. 2-3; nr. 3, 20 mart., p. 5; nr. 4, 20 apr., p. 5; nr. 5, 20 mai, p. 3, 13.
- *Independența în documente.* În: *Vatra*, 7, nr. 5, 20 mai, 1977, p. 2-3.
- *Theodor Diamant în mărturii străine.* În: *Vatra*, 7, nr. 9, 20 sept. 1977, p. 3, 15.
- *Paul Vasici și Principatele Române.* În: *Studii și cercetări de științe sociale*, Editura Academiei RSR, București, 1977, p. 9-26.
- *Canceliști români târgumureșeni în Revoluția de la 1848.* În: *Studii și cercetări de științe sociale*, p. 27-48.
- *Aspects diplomatiques de la guerre d'indépendance de la Roumanie.* În: *Revue Roumaine d'Histoire*, t. 16, nr. 1, 1977, p. 67-86.
- *Războiul pentru independența României. Bibliografie de cercetare* (coaut.). În: *Revista arhivelor*, 54, vol. 39, 1977, nr. 1, p. 106-108.
- *Din lupta lui Paul Vasici pentru drepturile românilor bănățeni și transilvăneni.* În: *Banatica*, Reșița, vol. 4, 1977, p. 269-283.
- *Legăturile permanente ale ținuturilor mureșene și târnăvene ale Transilvaniei cu Țara Românească și Moldova în evul mediu.* În: *Mitropolia Ardealului*, 23, nr. 10-12, oct. - dec. 1978, p. 711-726.
- *Octavian Tăslăuanu și teatrul românesc din Transilvania.* În: *Octavian C. Tăslăuanu. Volum comemorativ*, Miercurea Ciuc, 1978, p. 103-113.
- *Prezențe românești în Magazin die Literatur des Auslandes.* În: *Vatra*, 9, nr. 7, 20 iul. 1979, 100/D.
- *Noi mărturii diplomatice privind Unirea Principatelor.* În: *Vatra*, 10, nr. 2, 20 febr. 1980,
- *Paul Vasici (1806-1881).* În: *Repere sibiene. Studii și referate*, 2, SB, 1980, p. 123-143.
- *Modest printre semeni.* În: *Vatra*, 10, nr. 9, 20 sept. 1980, p. 114D, 1 foto.
- *Un martir mureșean: Vasile Pop.* În: *Marisia*, TgM, 10, 1981, p. 229-244 (coaut.).
- *Aspecte ale vieții intelectuale din Reghin în epoca modernă.* În: *Reghinul Cultural*, 1, 1982, p. 23-40.
- *Alexander J. Cuza in Exil (1866-1873). Innerer Nachklang und diplomatische Implikationen.* În: *Revue Roumaine d'Histoire*, t. 22, janvier-mars 1983, nr. 1, p. 47-58.
- *Noi mărturii și precizări privind biografia și activitatea lui Simeon Manguica.* În: *Banatica*, vol. 6, 1981, p. 405-428.

- *Ecoul Memorialului din 1882 în Maramureș.* În: *Marmația*, 5-6, BM, 1979-1981, p. 248-261.
- *Contribuții la cunoașterea vieții politice și culturale a românilor sighișoreni în epoca modernă (1849-1918).* În: *Marisia*, 11-12, 1981-1982, p. 111-126.
- *Eroul martir Avram Iancu.* În: *Vatra*, 12, nr. 3, 1982, p. 3; nr. 4, p. 3; nr. 5, p. 3; nr. 6, p. 5; nr. 7, p. 5; nr. 8, p. 3; nr. 10, p. 3; nr. 11, p. 2; nr. 12, p. 2.
- *Personalitatea și opera lui Samuil Micu în conștiința posterității (până în 1918).* În: *Studia, Univ. Babeș-Bolyai, s. Historia*, 1983, 28, p.4 6-61. (coaut.).
- *Canceliștii târgumureșeni în revoluția de la 1848.* În: *Vatra*, 13, nr. 8, 1983, Supl. B-D; nr. 9, Supl. C-D; nr. 10, Supl. B.C.; 14, nr. 3, 1984, Supl. A-D; nr. 4, 1984, Supl. A-D; nr. 5, 1984, Supl. A-D.
- *O viață dăruită națiunii - Ioan Mihaly.* În: *Vatra*, 14, nr. 7, 1984, Supl. A-D.
- *Contribuții la cunoașterea relațiilor culturale româno-germane în epoca modernă (până la mijlocul sec. al XIX-lea).* În: *Cercetări de științe sociale*, TgM, 2, 1984, p. 267-294.
- *Gheorghe Maior.* În: *Steaua roșie*, 15 apr. 1984), p. 3.
- *Emilian Popescu.* În: *Steaua roșie*, 29 apr. 1984, p. 3, 1 foto.
- *Andrei Ghidiu.* În: *Steaua roșie*, 13 mai 1984, p. 3.
- *Vasile Dumbravă.* În: *Steaua roșie*, 35, nr. 125 (27 mai 1984), p. 3.
- *Grigore Maior.* În: *Steaua roșie*, 24 iun. 1984, p. 3, 1 foto.
- *Anton de Marki.* În: *Steaua roșie*, 1 iul. 1984, p. 3.
- *Istoricul Traian Popa.* În: *Vatra*, 14, nr.9, 20 sept. 1984, Supl. A-B.
- *Cărturari mureșeni: Absolon Todea.* În: *Steaua roșie*, 30 sept. 1984, p. 3.
- *Mihail Orbonaș / Gr. Ploșteanu.* În: *Steaua roșie*, 14 oct. 1984, p. 3.
- *Augustin Horșia.* În: *Steaua roșie*, 28 oct. 1984, p. 3.
- *Ariton Popa.* În: *Steaua roșie*, 9 dec. 1984, p. 3.
- *Anania Trombițaș.* În: *Steaua roșie*, 25 nov. 1984.
- *Mărturii privind ecoul în străinătate al Școlii Ardelene.* În: *Vatra*, 15, nr. 2, 10 febr. 1985, Supl. A-B.
- *Mărturii diplomatice inedite privind aspirația și lupta pentru independență a poporului român.* În: *Vatra*, 15, nr. 4, 20 apr. 1985, Supl. A. și C.
- *Ecouri ale Supplexului.* În: *Vatra*, 15, nr. 7, 20 iul. 1985, Supl. A.
- *Transilvania și Războiul de independență.* În: *Vatra*, 15, nr. 9, 9 sept. 1985, Supl. B și C.
- *Un slujitor al națiunii, târgumureșeanul Anania Trombițaș.* În: *Vatra*, 15, nr. 11, 20 nov. 1985, Supl. C.
- *Die Vereinigung der rumänischen Fürstentümer und Preussen.* În: *CISH Xve Congres International des Sciences Historiques du 25 Aout en ler Septembre 1985*, 3, Actes, Stuttgart 1986, p. 178-179.
- *O autobiografie inedită a cărturarului patriot Dr. Pavel Vasici.* În: *Vatra*, 16, nr. 4, 20 apr. 1986, Supl. C.
- *Puterile europene și actul istoric de la 9 mai 1877 (Noi mărturii diplomatice).* În: *Vatra*, 16, nr. 6, iun.1986, Supl. A.
- *Vasile L. Pop, președinte al Astrei.* În: *Vatra*, 16, nr. 10, oct. 1986, Supl. A.

- *Argumente pentru Marea Unire (A. Ghidiu și Jung)*. În: *Vatra*, 16, nr. 11, nov. 1986, Supl. A.
- *Unirea Principatelor și Prusia*. În: *Vatra*, 17, nr. 1, ian. 1987, 190. Supl. A și C.
- *Mărturii bavareze despre atitudinea Puterilor europene față de Unirea Principatelor*. În: *Cercetări de științe sociale*, TgM, 3, 1987, p. 326-368.
- *Ecoul luptei românilor pentru Unirea Principatelor*. În: *Heidelberger Journal în România în istoria universală*, Iași, 2, 1, 1987, p. 33-45.
- *Mărturii despre compromisul de la Osborne*. În: *Vatra*, 17, nr. 5, mai 1987, Supl. C.
- *Ioan Buteanu - cancelist la TgM*. În: *Vatra*, 17, nr. 6, iun. 1987, Supl. A.
- *Mărturii și aprecieri străine despre Războiul de independență*. În: *Vatra*, 17, nr. 7, iul. 1987, Supl. A, C.
- *Samuil Poruțiu către Simion Bărnuțiu (Două scrisori inedite din 1848)*. În: *Vatra*, 17, nr. 9, 1987, Supl. A, C.
- *Canceliști târgumureșeni: Gheorghe Anghel și Petru Manu*. În: *Vatra*, 18, nr. 4, apr. 1988, Supl. A.
- *Petru Dobra*. În: *Vatra*, nr. 5, mai 1988, Supl. A, D.
- *Petru Cermena*. În: *Vatra*, nr. 6, iun. 1988, Supl. A.
- *Von der Aufklärung zur Eloge der Französischen Revolution*. În: *La révolution française et les Roumains*, Iași, 1989, p. 321-331.
- *Unirea Principatelor. Mărturii străine*. În: *Vatra*, 19, nr. 1, ian. 1989, Supl. A.
- *22 de personalități reghinene*. În: *Reghinul cultural*, Reghin, 2, 1990, p. 107-236.
- *O lucrare necunoscută despre răscoala lui Horea*. În: *Școala Ardeleană*, 1, nr. 2, nov. 1991, p. 6.
- *Prusia și revoluția română de la 1848*. În: *Marisia*, 15-22, 1992, p. 236-268.
- *Scânteia dumnezeiască (martie 1848 la TgM)*. În: *Vatra*, sept. 1992, p. 10, 12; nr. 10, oct. 1992, p. 9, 13.
- *Contribuții privind memorandistul Ștefan Branea*. În: *Gazeta Reghinului*, 13, nr. 7 nov. 1992, p. 3.
- *Ecouri ale revoluției române de la 1848 în presa germană, I-IV*. În: *Vatra*, 23, nr. 3, mart. 1993, p. 10, 12; nr. 6, iun. 1993, p. 11-12; nr. 7, p. 10, 19; nr. 8, p. 10, 16.
- *Un publicist de seamă - Grigore Maior (1859-1901)*. În: *Marisia*, TgM, 23-24, 1994, p. 289-344.
- *Receptarea „Descrierii Moldovei” a lui Dimitrie Cantemir în lumea germană*. În: *De la umanism la iluminism*, 1994, p. 67-78.
- *Receptarea operei istorice a lui A.D. Xenopol în Transilvania și Banat*. În: *A. D. Xenopol. Omul și opera*. - TgM, 1995, p. 45-90.
- *Biblioteca lui Ioan Pop Maior*. În: *Pagini din istoria bibliotecilor reghinene*, 1995, p. 29-47.
- *Mărturii inedite referitoare la Patriciu Barbu*. În: *Reghinul cultural*. Vol. 3, 1994, p. 72-80.
- *Andrei Ghidiu*. În: *Reghinul cultural*, Vol. 3, 1994, p. 212-219.
- *Dr. Emilian Popescu*. În *Reghinul Cultural*. Vol. 3, 1994, p. 220-225.
- *Publicistul Traian H. Pop (1864-1908). Redactor al Gazetei Transilvaniei*. În: *Marisia*, 24, 1996, p. 211-281 (coaut.).
- *Un susținător al Unirii Principatelor - Arnold Ruge*. În: *Interferențe istorice și culturale româno-europene*. - TgM, 1996, p. 65-82.
- *Presa din Germania și revoluția română de la 1848*. În: *Memoriile secției de Științe Istorice și Arheologie*, S.4, T. 23, 1998. - București: Editura Academiei Române, 2000, p. 93-102.
- *Mărturii privind revoluția de la 1848 a românilor transilvăneni*. În: *Allgemeine Zeitung (Augsburg)*. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai*, TgM, 2, 1999, p. 42-68.
- *Abonați mureșeni la presa românească în anul 1883*. În: *Reghinul cultural*, 4, 1999, p. 85-90.
- *Adunările generale ale Astei de la Reghin*. În: *Astra reghineană*. - Reghin, 1999, p. 66-99.
- *Presa din Ungaria și Revoluția de la 1848 din Țara Românească*. În: *Revoluția de la 1848 în Europa Centrală. Perspectivă istorică și istoriografică*. - CjN: Editura Universitară Cjeană, 2000, p. 131-145.
- *Protopop Ilie Farago*. În: *Sângeorgiu de Mureș. 150 de ani de la Revoluția din 1848-1849*. - TgM: Editura Pax Historica, 2000, p. 42-47.
- *La violence et les Roumains aux XIXe et XXe siècles*. În: *Revue romaine d'histoire*, t. 39, nr. 1-4, ian-dec., 2000, p. 169-187.
- *Activitatea istoriografică a lui Traian Popa*. În: *Recurs*, TgM, nr. 16-31, 2001.
- *Publicistica istoriografică a lui Aurel Filimon*. În: *Aurel Filimon: Consacrare și destin*. - TgM: BJM, 2001, p. 122-135.
- *Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Franța*. În: *Studia Universitas Petru Maior, s. Historia*, 1, 2001, p. 46-66.
- *Activitatea despărțământului TgM al Astei (până la 1918)*. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, TgM, 2002, p. 167-180.
- *Anton Fr. Büsching și Dimitrie Cantemir*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, s. Historia*, TgM, 2, 2002, p. 94-120.
- *Banca „Mureșana” și Societatea de lectură „Petru Maior”*. În: *Reghinul cultural*, 6, 2002, p. 165-172.
- *Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de D. Cantemir la maghiari*. În: *Teleki-Téka - Emlekönyv*, 2002, p. 433-444.
- *Domnia lui Alexandru D.Ghica (1834-1842) reflectată în Allgemeine Zeitung din Augsburg*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai”*, TgM, 5-6, 2002-2003, p. 221-249.
- *Revoluția de la 1848 din Țările Române reflectată în ziarul „Die Constitution” din Viena*. În: *Identitate națională și spirit european. Academicianul Dan Berindei la 80 de ani*. - București: Editura Enciclopedică, 2003, p. 375-384.
- *Noi contribuții privind receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, s. Historia*, 2003, p. 97-111.
- *Opțiuni politice ale românilor din TgM și Scaunul Mureș în anii 1860-1867*. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 2, 2003, p. 148-163.
- *Academicianul dr. Pavel Vasici. Anii de învățătură și de studenție*. În: *Simpozion*, Gyula (Ungaria), 2003, p. 8-21.
- *Aspecte ale receptării operei lui Dimitrie Cantemir la maghiari (Secolul al XVIII-lea prima jumătate a secolului al XIX-lea)*. În: *Simpozion*, Gyula (Ungaria),

2004, p. 49-65.

- *Receptarea personalității și a operei lui Gheorghe Șincai (până la 1918)*. În: *Libraria*, TgM, 3, p. 167-197.
- *Aspecte ale activității politice a românilor reghineni în anii regimului liberal (1860-1867)*. În: *Reghinul cultural*, 7, 2004, p. 105-117.
- *Domnia lui Gheorghe Bibescu (1842-1848) reflectată în Allgemeine Zeitung din Augsburg*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai”*, 7, 2004, p. 101-116.
- *Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de D. Cantemir în Italia*. În: *Studia Universitatis Petru Maior, s.Historica*, 2004, p. 67-94.
- *Domnia lui Mihail Sturza (1834-1848) reflectată în Allgemeine Zeitung din Augsburg*. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Șincai”*, TgM, 8, 2005, p. 50-70.
- *Studiu introductiv și cronologia biografiei la Traian Popa, Monografia orașului Târgu-Mureș*, TgM, 2005, p. 5-45.
- *7 articole (voci)* În: *Enciclopedia istoriografiei românești*. București, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Referințe:

- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 158.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 271-272.
- *Memorii* / Vasile Netea. - TgM: Nico, 2010, p. 79.
- *Românii în conștiința Europei: Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - Vol. 3. - TgM: Veritas, 2010, p. 507-528.
- *Românii în conștiința Europei. Interviu cu istoricul dr. Grigore Ploșteanu, dir. al Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” din TgM* / Silvia Obreja. În: *Târnava*, 5, nr. 6-7-8, 1995, p. 1, 8, 9.
- *Prof. univ. dr. Grigore Ploșteanu: La 60 de ani* / În: *Cuvântul liber*, 14 ian. 2003, p. 3.
- *Eveniment „Reghinul cultural”* / Valentin Marica. În: *Gazeta Reghinului*, 14, nr. 1-2 (ian.- febr. 2003), p. 1.
- *Cuvântul liber*, 18 mai 2005, p. 4, 1 foto.
- *Grigore Ploșteanu. Curriculum vitae. Lista lucrărilor publicate (selectivă)*. În: *Lumina, Ungaria*, 2006, p. 34-39.
- *Iluminismul în actualitatea mureșeană* / Narcis Martiniuc. În: *Ziarul de Mureș*, 30 sept.-6 oct. 2006, p. 24, 1 foto.
- *Întâlnire cu istoria [Valea Gurghiului-istorie și spiritualitate]*. În: *Gazeta Reghinului*, 16, nr. 9-10 (sept.-oct. 2006), p. 2, 1 foto.
- *Valea Gurghiului. Istorie și spiritualitate* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 21-23 oct. 2006, p. 4.
- *Monografia orașului Târgu-Mureș* / ISM. În: *Cuvântul liber*, 18-20 nov. 2006, p. 4, 1 foto.
- *Prof. univ. dr. Grigore Ploșteanu (1943-2006)* / ICSU „Gheorghe Șincai” TgM. În: *Cuvântul liber*, 30 dec. 2006, p. 2, 1 foto.
- *Prof. univ. dr. Grigore Ploșteanu 13 ianuarie 1943 - 28 decembrie 2006* / Colegiul de la Universitatea „Petru Maior” din TgM. În: *Cuvântul liber*, 30 dec. 2006, p. 2, 1 foto.
- *Grigore Ploșteanu. In memoriam* / Acad. Alexandru Zub. În: *Academica*, nr. 58-59, ian.-febr. 2007, p. 71.
- *Grigore Ploșteanu - istoricul și omul (I) (13 ianuarie 1943-28 decembrie 2006)*. *In memoriam* / Prof. univ. dr. Vasile Dobrescu. În: *Cuvântul liber*, 13 ian. 2007, p. 5.
- *Grigore Ploșteanu - istoricul și omul (II) (13 ianuarie 1943 - 28 decembrie 2006)* / Pr. protopop Nicolae Gheorghe Șincai. În: *Cuvântul liber*, 20 ian. 2007, p. 5, 1 foto.
- *Prea scurt răgaz răstimpul vieții are...* / Camil Mureșanu. În: *Cuvântul liber*, 10 febr. 2007, p. 2.
- *„Reghinul Cultural” - la a 8-a ediție!* / Mihai Bărdășanu. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2007, p. 2.
- *Istoricul Grigore Ploșteanu (1943-2006)*. *Încercare minibiografică* / Pr. Gh. Naghi, San Joe, CA. În: *Meridianul românesc*, 8 sept. 2007, p. 16, 1 foto.
- *In memoriam Grigore Ploșteanu* / A.C. În: *Cuvântul liber*, 17 dec. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Monografia Pavel Vasici* / Mihail Artimon Mircea. În: *Cuvântul*

liber, 18 dec. 2008, p. 1, 3.

- *„Să ne prețuim valorile cât le avem lângă noi”* / Alexandra Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2008, p. 1, 1 foto.

PLOEȘTEANU, Mariana, cercet., istoric; n. 21

aug. 1944, Bârgău, MM. Cls. primare și gimnaziul în satul natal și în com. Cicârlău; lic. în SM (1962); Fac. de Istorie-Filosofie, UBB Cj (1967). Arhivist, Arhivele Statului TgM; muzeograf, dir. al MJM (1983-1985); bibliotecar, BJM (1985-1988); cercet. șt. în domeniul istoriei moderne a României la Institutul „Gh. Șincai” TgM al Academiei Române (1988-); editor de carte, a fondat Editura Veritas, unde editează cărți din domeniul literaturii, teologiei, istoriei, medicinei, tehnicii. A îngrijit și editat toate vol. postume ale istoricului Grigore Ploșteanu (soțul ei), a publicat în format mic edițiile lucrărilor *Eminescu, Coșbuc, Goga și Învățăturile lui Neogoe Basarab*, în noua colecție *Albina*. Distincții: „Diploma de Excelență,” pentru dăruirea dovedită în editarea operei istoricului Grigore Ploșteanu, acordată de Uniunea Scriitorilor și Editura Ardealul (2011).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
- *Poezii* / Mihai Eminescu. - Ed. Mariana Ploșteanu. - Ediția princeps republicată în facsimil - TgM: Veritas, 1992. - 310 p.
- *Interferențe istorice și culturale româno-europene* / Coord. Grigore Ploșteanu. - TgM: Academia Română. ICSU, 1996. - 132 p.
- *Cruci în deșert: [versuri]* / Valentin Marica. - Red. Mariana Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2000. - 42 p.
- *Receptarea operei și a personalității lui Dimitrie Cantemir în Europa: Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - Ed. îngrijită și editată de Mariana Ploșteanu. - Vol. 2. - TgM: Editura Veritas, 2007. - 278 p.
- *Pavel Vasici: Viața și opera* / Grigore Ploșteanu. - Ed. îngrijită și editată de Mariana Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2008. - 337 p.
- *Românii în conștiința Europei: Studii și articole* / Grigore Ploșteanu. - Ed. îngrijită și ed. de Mariana Ploșteanu. - Vol. 3. - TgM: Veritas, 2010. - 528 p.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - Ed. îngrijită și ed. de Mariana Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010. - 698 p.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - Ed. Mariana Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011. - 590 p.
- Studii și articole:**
- *Un fiu de seamă al Reghinului*. În: *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană. 135 de ani de la înființarea Despărțământului reghinean al Astrei*. - TgM: Nico, 2010, p. 68-70.
- Referințe:**
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Istorie și istorici în România interbelică* / Al. Zub. - Ed. a 2-a - IS: Junimea, 2003. - 452 p.
- *„Să ne prețuim valorile cât le avem lângă noi”* / Alexandra Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 19 dec. 2008, p. 1, 1 foto.

• *Calea spirituală Târgu Mureș - Cernăuți* / ISM. În: 24 ore mureșene, 9 dec. 2006, p. 4, 3 foto.

PLOEȘTEANU, Nicolae Dragoș, jurist,

diplomat; n. 15 dec. 1973, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM; Fac. de Drept din cadrul Academiei de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București (1995); cursuri postuniv. de drept internațional privat, Fac. de Drept, Univ. București (1997). Dr. în drept, cu teza: *Stingerea și încetarea efectelor tratatelor internaționale*, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza”, București (2005). A urmat cursul *International Law in Conflict* organizat de George C. Marshall European Center for Securities Studies, Berlin și cursul de drept umanitar organizat pentru diplomați de Centrul Univ. de Drept Internațional Umanitar de la Geneva (2007). A fost angajat pe funcție juridică la IPJM (1995-1997); cons. juridic, Ed. Veritas, TgM (1997-1998, 1999); prof. suplinitor, disciplina elemente de drept și legislație, Grupul Șc. Economic din TgM (1998-1999); cons. în cadrul Cabinetului individual de avocatură „Ioan Sabău-Pop” din TgM (2000-2002). Între 1997-2000, a activat în calitate de colab. asist., apoi asist. univ. (2000-2002), lector (2002-2009) în cadrul UPM TgM, pentru disciplinele Drept Internațional Public, Drept Internațional Privat, Drept Constituțional român, Drept comunitar și Drepturile omului. Din luna mart. 2006, este cons. juridic în cadrul MIRA; din aug. 2006 este șef al Serviciului drept internațional, drept comunitar și drepturile omului, Direcția Gen. Juridică; apoi din oct. 2009, ocupă funcția de dir. gen. adj. al Direcției Generale Resurse Umane din cadrul MIRA. A susținut comunicări la numeroase sesiuni științifice și simpozioane de specialitate. A publicat caiete de seminar (UPM) la disciplinele *Drept constituțional - Teoria generală a constituției* (2005), *Drept internațional public - Principiile dreptului internațional public*, *Izvoarele dreptului internațional public*, *Subiectele dreptului internațional public*, *Răspunderea în dreptul internațional public* (2003-2004), *Scurtă istorie a dreptului internațional*, *Elemente de dreptul tratatelor*, *Răspunderea internațională a statelor* (2004-2005); 5 caiete de seminar în domeniul ale dreptului internațional public (2006-2009). Autor și coautor al proiectelor de cercetare: *Măsuri de protecție și conservare a Parcului Național Călimani*; *Interferența sistemelor de drept al României, Italiei, Ungariei și Uniunii Europene în sfera raporturilor de drept internațional privat* (2004); *The construction of a wall - means for settling internațional disputes* (2004-2005); participant la proiectul *Consecințe practice ale apartenenței la Uniunea Europeană pentru activitatea judiciară* (2007); a făcut parte din col. special pentru definitivarea proiectului Codului de procedură administrativă al României și elaborarea tezelor prealabile (2007); participant la grupul interministerial privind aplicarea sancțiunilor internaționale în România, coordonat de MAE; membru în cadrul Comisiei Naționale de aplicare a dreptului umanitar internațional; membru în Comisia Națională Interministerială pentru elaborarea pozițiilor României la Curtea de Justiție a

Comunităților Europene; secretar al Comisiei ministeriale pentru romi din cadrul MAI (2006); membru în comisiile pentru examenul de licență la UPM (2000-2002); coordonator și organizator al unor concursuri studentești: „Rene Cassin”, Strasbourg, Franța (2000), „Fiat Justiția”, UPM, TgM (2000-2002); coord. a peste 60 de lucrări de licență ale studenților.

Lucrări publicate:

- *Drepturile omului și poliția*, vol. *Studii de Drept*, Univ. de Vest din Tm, Statul de drept - realități și perspective, 1999.

- *Drept românesc contemporan - culegere de studii*, publicat sub egida Academiei Central Europene de Științe și Arte. - TgM: Editura Veritas, 2000.

- *Încetarea tratatelor internaționale*. - TgM: Editura Veritas, 2009. - 311 p.

- în colaborare:

- *Actele și măsurile procurorului. Controlul și căile de atac relative la acestea* / I. Sabău-Pop; N. Ploșteanu. În: *Sesiunea națională de Comunicări TgM 2001*. - TgM: UPM TgM, 2002. - Vol. 1, p. 135-145.

- *The penal regulations of slunder and insult fact by media in reflection of C.E.D.O. dispositions / The legal science realities and perspectives*. - Berlin: Ed. Muntenia&Leda și Propeller-Verlag, 2001.

- *Funcția de mediere exercitată de președintele României în legătură cu cele trei puteri ale statului* / N. Ploșteanu, A. Boantă. În: *Sesiunea națională de Comunicări TgM 2001*. - TgM: UPM TgM, 2002. - Vol. 1, p. 163-169.

- *Reflecții privind infrațiunea de calomnie prin presă (I)* / I. Sabău-Pop, N. Ploșteanu. În: *Sesiunea națională de Comunicări Târgu Mureș, 2001*. - TgM: UPM TgM, 2002. - Vol. 1, p. 214-222.

- *Atribuții ale Guvernului în domeniul politicii externe* / H. Dumbravă, N. Ploșteanu. În: *Sesiunea națională de Comunicări Târgu Mureș 2001*. - TgM: UPM TgM, 2002. - Vol. 1, p. 222-226.

- *Clauza rebus sic standibus*. În: *Dezvoltare și performanțe universitare prin cercetare la început de mileniu*. - CjN: Editura Riso Print, 2002, p. 596-602.

- *Aspecte politico-diplomatice privitoare la Tratatul Briand-Kellogg*. În: *Drept și Relații internaționale*. Curs postuniversitar. - București: Editura VISPrint, 2002, p. 670-679.

- *Somația de plată* / A. Boantă, N. Ploșteanu. În: *Proceedings of 27th Annual Congress of the American Romanian Academy of Arts and Sciences*. - Vol. 2. - Montreal: Polytechnic International Press, 2003.

- *Mecanismele internaționale de sancționare a crimelor internaționale prin prisma principiilor și tezei răspunderii* / A. Pătrașcu, N. Ploșteanu. În: *Economia și societatea românească la începutul mileniului trei*. - Vol. 3. - TgM: UPM TgM, 2003, p. 150-157.

- *Subiectele tratatelor internaționale*. În: *Economia și societatea românească la începutul mileniului trei*. - Vol. 3. - TgM: UPM TgM, 2003, p. 157-167.

- *Considerații privind infrațiunea de înșelăciune în convenții, prevăzută de art. 215 al. 1,3 și 4 din Codul penal* / N. Ploșteanu, M. Sabău, A.O. Sabău. În: *Economia și societatea românească la începutul mileniului trei*. - Vol. 3. - TgM: UPM TgM, 2003, p.

167-173.

• *Implicațiile contractului de mandat privind răspunderea penală în cazul faptelor de fals intelectual și înșelăciune* / I. Sbău-Pop, aN. Ploeșteanu, A. Boantă. În: *Economia și societatea românească la începutul mileniului trei*. - Vol. 3. - TgM: UMP TgM, 2003, p. 173-185.

• *Aplicarea normelor de ius cogens în dreptul internațional*. În: *Proceedings of 27th Annual Congress of the American Romanian Academy of Arts and Sciences*. - Vol. 2. - Montreal: Polytechnic International Press, 2003, p. 59-63.

• *The correlations of constitutional dispositions with European regulations* / N. Ploeșteanu, A. Boantă. În: *Proceedings of MicroCad 2003. International Scientific Conference, University of Miskolc*, 2003, p. 77-83.

• *Globalisation effects of international relations behaviour of south-eastern Europe* / L. Dogaru, N. Ploeșteanu. În: *Proceedings of MicroCad 2003. International Scientific Conference, University of Miskolc*, 2003, p. 21-25.

• *Implicațiile teoretice și practice ale revizuirii Constituției României. Culegere de studii*. - TgM: UMP TgM, 2004. - 290 p.

• *Raportul drept intern-drept internațional și dispozițiile Legii de revizuire a Constituției României*. În: *Implicațiile teoretice și practice ale revizuirii Constituției României*. - TgM: UMP TgM, 2004, p. 79-101.

• *Human Rights and Romanian's Integration in the E.U.* / N. Ploeșteanu, F. Zaharia. În: *Proceedings of 29th Annual Congress of the American Romanian Academy of Arts and Sciences*. - Vol. 1. - SB: Editura Alma Mater, 2004, p. 539-543.

• *The issue of state succession regarding the Republic of Moldova in the international context* / N. Ploeșteanu, F. Zaharia. În: *Caietele Sesiunii Științifice a Academiei Române*. - CJN: Editura Argonaut, 2004.

• *Dreptul tratatelor. Noțiuni de teorie și practică* / N. Ploeșteanu, V. Duculescu, A. Pătrașcu, F. Zaharia, A. Boantă. - București: Editura Lumina Lex, 2005. - 450 p.

Studii și articole:

• *Faptele de calomnie și insultă prin presă reglementate de codul penal român în lumina dispozițiilor Convenției Europene a drepturilor omului*. În: *Revista Universității Tibiscus*, 2002.

• *Reflections regarding the possibility of controlling the normative administrative documents by solicitors instance* / N. Ploeșteanu, A. Boantă. În: *Curentul Juridic*, nr. 1-2, 2002, p. 30-37.

• *Problema recunoașterii în dreptul internațional public (I,II)* / N. Ploeșteanu, A. Boantă. În: *Curentul Juridic*, nr. 1-2, 2002, p. 76-84; nr. 3-4, 2002, p. 84-91.

• *Rebus sic stantibus rule (I, II)* / N. Ploeșteanu, A. Moldovan. În: *Curentul Juridic*, nr. 1-2, 2003, p. 9-16, 16-24.

• *The Principle of Sovereignty and non intervention in the internal affairs of a state in international law*. În: *Curentul juridic*, nr. 3-4, 2003.

• *Legea nr. 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public* / N. Ploeșteanu, A. Boantă. În: *Annales Universitatis Apulensis*, nr. 4, 2003, p. 179-183.

• *Capacitatea părților de a încheia tratate internaționale* / N. Ploeșteanu, A. Boantă. În: *Curentul juridic*, nr. 1-2, 2004.

• *Aspecte relevante privind relațiile dintre România și Ucraina desfășurate după Revoluția Română din decembrie 1989*. În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, nr. 4, 2004, p. 191-208.

• *Convenția de la Bologna și Specializarea Administrația-Publică în învățământul românesc*. În: *Volumul Universității Ovidius*, Constanța, 2005.

• *Considerații privind sistemul de drept internațional privat italian*. În: *Curentul juridic*, nr. 1-2, 2004.

• *Economic Freedom and the Right to Legal Assistance*. În: *Sampark Journal of Global Understanding - Human Rights issue*, 2005.

• *Capacitatea prefectului și instituției prefectului de a încheia acorduri internaționale supuse dispozițiilor Legii 590 / 2003 privind tratatele internaționale*. În: *Caietul științific*, nr. 8, 2006, Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”.

• *Câteva probleme privind exprimarea consimțământului României de a deveni parte la anumite tratate internaționale în contextul aderării la Uniunea Europeană*. În: *Caietul științific*, nr. 9, 2007, Institutul de Științe Administrative „Paul Negulescu”.

• *Despre posibile coordonate juridice și raționamente ale Curții de Justiție în cauzele Zurita și Cabrera. Dreptul la libera circulație al resortisanților țărilor terțe*. În: *Revista Română de Drept Comunitar*, nr. 3, 2009, p. 69-92.

Referințe:

- Baza de date BJM
- CV

PODARIU, Teodor, folclorist, prof.; n. 1907, Pentic, BN. - m. ? Brașov. Studii: Lic. „George Coșbuc” din Năsăud; univ. la Cj. Red. al ziarului *Patria* (Cj); prof. la Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1934-1935); preș. al Soc. „Tinerimea Română”. Colab. la *Comoara satelor, Foia interesantă* (Orăștie).

Lucrări publicate:

• *Flori de pe Câmpie*. - SB: Biblioteca populară a Asociațiunii, 1929. - 96 p.

Referințe:

• *Bibliografia poeziei noastre populare: folclor român versificat cuprins în volume și broșuri 1830-1935: Autori români în ordine cronologică și alfabetică* / G. T. Niculescu-Varone. - Ed. a 2-a. revăzută și completată - București: s.n., 1936. - 88 p.

• *Folclorul și folcloriștii mureșeni* / Vasile Netea. - TgM, 1983, p. 122-126.

• *Rațiune și credință* / Ion Chelcea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 322.

• *Dicționarul etnologilor români* / Iordan Datcu. - Vol. 1- 2. - București: Saeculum I.O., 1998.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Memorii* / Vasile Netea. - TgM: Nico, 2010, p. 19, 44, 50, 89.

• *Trei folcloriști mureșeni* / Nicolae Albu. În: *Glasul Mureșului*, 1, nr. 1 (22 nov. 1934), p. 2.

POENARU, Emil (Mesaros), prof., pr. gr-cat.; n.

10 oct. 1902, Haranglab, MS - m. 6 mai 1993, BV. Studii: Șc. prim. în Târnăveni; secundare la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1925); Fac. de Științe a Univ. din Cj (1925-1929); Academia Teologică din Blaj. În timpul studenției este preparator la Grădina Botanică (dir. Alexandru Borza) din Cj; prof. suplinitor la Lic. „Sf. Vasile”; predă geografia și la Șc. normală de învățători, ambele în Blaj. Hirotonit pr. (1935); câțiva ani a deținut funcția de dir. al Șc. de ucenici din Blaj. A colaborat la lucrarea *Județul Târnava-Mică*; a scris articole diverse la publicațiile blăjene; *Unirea, Unirea poporului*. După 1948 se stabilește la BV.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Județul Târnava-Mică* (schiță monografică). - S.I.: s.n., 1943.

Referințe:

- *Descălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 178-179.

POJAN, Romeo Ștefan, prof., activist de partid; n.

18 mai 1921, Țelna, AB - m. 11 sept. 1994, TgM. Red. la Radio TgM (1958-?); activist de partid (până în 1974); dir. al BJM (15 apr. 1974- 15 dec. 1979); transferat în funcția de dir. la Teatrul Național TgM (1979-1984).

Lucrări publicate:

- *Monografia - cronica scrisă a comunei Gornești*. - TgM, 1971. - 72 p.

- în colaborare:

- *Biblioteca Județeană Mureș* / Coord.: Romeo Ștefan Pojan; autori: Dimitrie Poptâmaș, Mészáros Iosif. - TgM: 1979. - 64 p.

Referințe:

- *Pașini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 74, 81.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 179-203.

POKORNY Attila, sculptor; n. 2 mart. 1977,

TgM. Absolvent al Lic. de Artă TgM (1991-1995) și al Academiei de Arte și Design, Secția sculptură, CjN (1996-2001), prof.: Kolozsi Tibor, obține bursă la Academia de Arte Frumoase din Budapesta (2000). Funcționează ca restaurator de ceramică la MJM (2004-). Expoziții personale: Galeria „Bernády” TgM (2004); Galeria „Gönczi Ferenc”, Zalaegerszeg, Ungaria (2004). Expoziții de grup: „Student-Art”, MS (1997); Grupul Factor, CjN (1999); Expo „Barabás M. Céh”, CjN; Expo „Bolyai János”, TgM; Expo UAP, TgM (2002); Mini-Stone Plastic Biennale, Budapesta, Ungaria; Bienala de desen, Arad; Expo UAP, TgM (2004). Lucrări monumentale: relief Kossuth Lajos, Baraolt (2002); restaurarea Statuiei Libertății din Arad (2003); bustul Rákóczi Ferenc al II-lea, MS (2004). Membru în Asoc. „Barabas Miklos Céh” de artă (2002), Asoc. de sculptori „BAZIS” din Pécs,

Ungaria (2006).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Magvetés: hittan óvodásoknak: tanári kézikönyv* / Demeter Irén, Bereczki Margit; Illusztráció Pokorny Attila, Szilágyi László. - Mv.: Appendix, 2002. - 217 p.

Referințe:

- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 110.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 554.
- *Bastion: revistă de atitudine culturală*, nr. 2, aug. 2005.
- *Népújság*, 2004. febr. 14; 2005. máj. 6; 2009. sept. 17, p. 2.
- *Tárlatnyitó a bástyában: A pillanat farsangja* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. febr. 7., p. 5.

POL, Alexandru, prof., pr. gr.-cat.; n. 15 dec. 1906,

Băla, MS - m. 15 dec. 1985, Cj, înmormântat la Blaj (AB). Studii: Șc. prim. în satul natal; gimnaziul la Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM; Lic. Comercial din TgM (1927); Academia Comercială din Cj (1927-1930); în particular a studiat la Academia teologică din Blaj. Hirotonit pr. în 1940. Funcționar la Inspectoratul șc. Cj; prof. la Șc. sup. comercială de băieți din Blaj, predă contabilitatea și matematica (1931-1948); prof. la Lic. comercial din Ocna MS (1948-1951); prof. de contabilitate și matematică la Lic. comercial de fete din Cj (1951-1955). Contabil la Întreprinderea de construcții electrice și gaz din Cj (1955-1958); prof. la cursuri de contabilitate din Cj (1958-1961); contabil la Trustul de instalații gaz și electricitate (1961-1966), de unde s-a pensionat.

Referințe:

- *Descălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 277.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 289.

PONGRÁCZ Antal Sándor, campion sportiv la

scrimă, medic stomatolog, n. 18 mart. 1948, TgM - m. 18 mart. 2008, TgM. Licențiat al IMF TgM, Fac. de Stomatologie (1972). Cadru didactic titular, asist. univ. la Fac. de Stomatologie, IMF TgM (1972-1980); apoi cadru didactic asociat al aceleiași instituții; medic primar stomatolog în specialitatea stomatologie generală. Activitate șt. concretizată în peste 35 de lucrări în domeniul medicinei dentare, publicate sau comunicate în țară sau străinătate; autor de cursuri univ. Membru în numeroase soc. șt. din țară și străinătate, preș. al CMDR MS (2004-2006). Membru al Clubului Sportiv Univ. TgM. A cucerit titlul de campion mondial de tineret la Campionatele Mondiale de Scrimă de la Teheran (1967); a participat la trei ediții consecutive ale Jocurilor Olimpice: München, ocupând locul IV (1972), Montreal, locul VI cu echipa de spadă a României (1976), Moscova, locul IV (1980).

Referințe:

- *Jubileumok, sorsok, emberek: Mv. neves sportolói* / Rád Sándor. - TgM: Lyra, 1996. - 104 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 131.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 479.

- *Fénymagasban, fönti mélyben: Pongrácz Antal - emlékkönyv / Összeállította Dr. Pongrácz Mária. - Mv., Mentor Kiadó, 2009. - 167 p.*
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010. - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 555.*
- *Pongrácz Anton [Necrolog]. În: Cuvântul liber, 19 mart. 2008, p. 4.*
- *Dr. Pongrácz Anton 1948-2008 / Senatul Universității de Medicină și Farmacie din TgM, în: Cuvântul liber, 20 mart. 2008, p. 2.*

POP, Anastasia, n. Maniu, prof.; n. 1879, Zagra, BN - m. 12 iun. 1975, Blaj, AB. Șc. prim. în satul natal; Șc. Civilă (medie) la maicile ursuline din SV; Șc. Normală și IPed. Superior la maicile Notre Dame din Calacea. A obținut diploma de prof. cu distincție în 1907. După terminarea studiilor, a intrat în învățământ, activând în cadrul mai multor șc.: Șc. Medie „Sancta Ursula” din SB (1907-1918); Șc. Medie Gr.-Cat. de Fete din Blaj (1919-1920); Gimnaziul de Fete din TgM (1920-1921), pe care l-a inaugurat și condus, transformându-l în actualul Lic. „Unirea”; Lic. Gr.-Cat. de Fete din Blaj (1921-1939), unde va fi dir. din toamna anului 1937 până în oct. 1939, când se pensionează. În viața publică, a activat în cadrul Reuniunii Femeilor Gr.-Cat. Române din Blaj, fiind preș. între 1929-1935, apoi la Crucea Roșie, filiala Blaj.

Referințe:

- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 140-141.*
- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 150-151.*

POP, Aron, pictor de icoane; n. Vaidacuta, MS - m. sf. sec. XVIII. Pictor de icoane activ în ultimele decenii ale secolului XVIII în zona Reghinului. În pronaosul bisericii de lemn din Băița (MS) se conservă două icoane pictate pe lemn, reprezentând pe „Arhanghelul Mihail” și „Sf. Nicolae”, ce provin de la vechea mănăstire Băița, semnate de Aron Pop, Toader Pop și Pavel Dumbrăvi(an), anul 1779, sept. 13. Pictura este de tradiție postbrâncovenească, de factură populară.

Referințe:

- *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania: Sec. XIII-XVIII / Marius Porumb. - București: Editura Academiei Române, 1998, p. 300.*
- *Biserici de lemn din județul Mureș: Monumente de artă populară românească / Ioan Eugen Man. - TgM: Nico, 2009.*
- *Vechi inscripții românești din județul Mureș (sec. XV-XVIII) / M. Porumb. În: Marisia, 8, 1978, p. 114.*

POP, Călin Ovidiu, restaurator; n. 11 mart. 1968,

TgM. Studii: Șc. Gen. nr.2 (1978-1982) și Col. Unirea TgM (1982-1986); Univ. Spiru Haret, București (1992-1996); Univ. „Lucian Blaga” SB (2000-2005). Dr. în istorie cu teza: *Carte și societate pe Valea Superioară a Mureșului în sec. XVII-XVIII*, Univ. Oradea (2010).

Restaurator carte veche, MJM (1988-). Specializări: atestat restaurare documente, Ministerul Culturii (1992); atestat restaurare legătură artistică, Ministerul Culturii (1997).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Icoanele pe sticlă de Ierņuțeni / Dr. Valer Pop, Drd.*

Călin-Ovidiu Pop. - TgM: Editura Nico, 2007. - 80 p.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Mureș, 2004, p. 55.*
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 94.*
- *Călin Pop: „Doctorul” cărților de patrimoniu / Claudia Sas. În: Adevărul de seară, 2 apr. 2010, p. 16, 1 foto.*
- *„Icoanele pe sticlă de Ierņuțeni”, Dr. Valer Pop, drd. Călin-Ovidiu Pop / † Andrei, Arhiepiscop al Alba Iuliei. În: Cuvântul liber, 24 apr. 2007, p. 6, 1 foto.*

POP, Ciril, paroh, prof.; n. Idrifaia, jud. Târnava Mică (MS) - m. cca mijlocul sec. XIX. Studiile secundare le-a făcut probabil la Blaj, unde, în preajma anului 1800, termină teologia. Între 1803-1805 activează ca prof. la „gramatiști”, apoi este paroh în Cisteu.

Referințe:

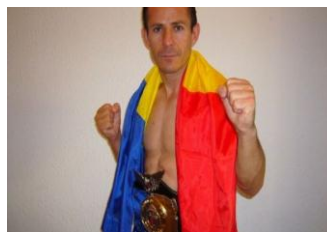
- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 45.*

POP, Dora, pictor; n. 19 oct. 1935, Miercurea Nirajului (MS). Studii: IAP „Ion Andreescu” din Cj (1961). Călătorii de studii: Cehoslovacia, Polonia, Norvegia, Bulgaria (1955); Franța, Italia, Ungaria (1956); Bulgaria (1957). Din 1962 participă la expoziții colective la Cj și BM. Lucrează pictură de șevalet, grafică de carte, afiș. Lucrări în muzeul din BM și alte colecții.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.*

POP, Emil Pavel, sportiv pugilist; n. Reghin, MS. A

activat la cluburile Voința Reghin, Electromureș TgM, CS Mureșul TgM; s-a stabilit în Spania, a trecut la box profesionist (2005); s-a transferat la Clubul

spaniol Gava (2006), apoi la Tundra (2011). A fost de 5 ori campion zonal în România, 6 medalii la campionatele naționale de arte marțiale de contact; campion național pe echipe (2000); vicecampion la cupa Spaniei de kickboxing; campion european la kickboxing full contact, categoria superpană, versiunea UWKF (2009); campion mondial la aceeași categorie (2011), antrenat de Manuel del Rio.

Referințe:

- *Emil Pop, campion mondial la kickboxing / Mihai Vereș. În: Zi de zi, 10 aug. 2011.*
- www.ziuconstanta.ro

POP, Filip, pr. gr.-cat., prof.; n. 13 febr. 1907, Cașva, MS - m. 4 ian. 1993, Cașva, MS. Studii prim. în satul natal, secundare la Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM (1919-1927); Academia Teologică din Blaj; după un an este trimis, ca bursier, la Fac. de Șt. din București, luându-și licența în fizică-chimie. În 1931 este numit prof. suplinitor la Catedra de Fizică-Chimie a Lic. „Sf. Vasile” din Blaj. Este hirotonit pr. celibe în 1934. Din 1938 activează ca prof. la Șc. Normală de Învățători din

Blaj, ocupând și funcțiile de rector al internatului, apoi subdirector al șc. Este prof. și dir. al Șc. Normale din Năsăud (1945), prof. al Lic. „G. Coșbuc” din același oraș (1946-1947); revine la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1947-1948), apoi la Lic. „Radu Negru” din Făgăraș. La 28 iul. 1951 este arestat pentru credința sa, judecat, condamnat și eliberat în 1955. Este prof. la Lic. „Al. Sahia” din Târnăveni (1956-1957), apoi chimist la Laboratorul Spitalului de Stat din Târnăveni (1957-1969) până la pensionare. Publică articole în revista *Blajul*.

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 193-194.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 276.

POP, Gheorghe, artist plastic; n. 1 sept. 1964,

Reghin (MS). Studii: Lic. „Ion Vlasiu” din TgM (1985). Membru al AAP MS (1988). Participă cu lucrări de pictură și sculptură la expoziții de grup și colective în TgM: Sala „Unirea,” Cetatea Medievală; la târguri de artă și meșteșuguri: TgM, Sighișoara, Reghin, Târnăveni,

București, Frankfurt, Valencia. Tabere de creație de pictură de iarnă și toamnă de la Sovata (1989, 2006-2007). Practică sculptura în lemn și metal, modelează și pictează în ulei pe pânză. A lucrat în domeniul sculpturii în Ungaria, Germania, Spania.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 95.

POP, Ioan, pr. gr.-cat.; n. 23 ian. 1886, Socolu de

Câmpie, MS - m. 4 febr. 1956, Ercea, MS. Cls. prim. în localitatea natală; Gimnaziul inferior, la maghiari în loc. Voivodeni; Lic. rom.-cat. în TgM; Institutul teologic din Blaj (1911). Hirotonit pr. în 8 nov. 1911, numit adm. parohial, apoi paroh în Ercea timp de 40 de ani. Ales membru al CNR; participă la MAN de la Alba

Iulia; membru al PNR; apoi al PNȚ; cons. jud. (1926-1930, 1930-1934); membru în Comitetul jud. (1936); membru în secțiunea silvicultură a Camerei de Agricultură; membru în Cons. com. Ercea (1926-1938). A fost preș., casier și contabil la Banca populară, soc. cooperativă, „Erceana” din comuna Ercea (1920); membru în cons. de adm. la Banca de credit, comerț și economii „Ajutorul” din Teasca și la „Mureșiana”, Institutul de credit și economii din Reghin; preș. cercului cultural din Ercea (1936). Nu se refugiază, rămâne alături de locuitori în perioada ocupației.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 69, 89, 128, 261.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 21.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 174-176.

- *Șematism*, Blaj, 1923, p. 41; 1929, p. 38; 1932, p. 43; 1937, p. 47; 1938, p. 139.

- *Contribuția preoțimii mureșene la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918* / Traian Bosoancă. În: *Marisia*, TgM, 25, p. 312, 315.

POP, Ion Petru, grafician; n. 18 mart. 1942, Cheia

Turzii, CJ. Studii: IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția grafică (1966). Membru titular al UAP din 1969. Prof. la Șc. Populară de artă TgM (1967-1971); grafician la revista *Vatra* (1971-1974); muzeograf principal la Oficiul jud. pentru Patrimoniul Cultural național (1975-1979); designer la

Uzina de materiale fotosensibile TgM; prof. la Lic. de Artă TgM (1990-1992); designer la Centrul Național de investiții și inovații (1992-1994). Expoziții personale: Galeriile „Vatra”, TgM (1979); Centrul Cultural Român, Budapesta (1994). Expoziții de grup: participă la toate expozițiile jud. (1967-1997); TgM, CjN, București. Expoziții republicane de grafică: București. Creație design: în cadrul Uzinei de materiale fotosensibile: ambalaje foto pentru piața românească și străină; proiectarea și realizarea standului României la Expoziția internațională de inventică, Nüremberg, Germania (1992); Albumul „Sighișoara”, pentru Birourile de Promovare și Informare Turistică ale Autorității Naționale pentru Turism, Edipres Tipo. Lucrări în muzee de stat din România și particulare din Ungaria, Austria, Germania, Belgia, Olanda, SUA. Tabere de creație: Tabăra internațională de Artă Plastică de la Hajdubószörmény, Ungaria (1969); Tabăra de creație de la Sângeorgiu de MS (2002-2003).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Românii din Scaunele secuiești în antroponimele din conscripții. Vol.1: 1699-1821. Scaumul Mureș*. - CjN: Editura Ciubăncan, 1995. - XXV, 330 p.
- *Florile dalbe, flori de măr: colinde* / Vasile Conțiu; coperta Ion Petru Pop. - TgM: 1996. - 309 p.
- *Județul Mureș: [album]* / Autorul textului Mihail Art. Mircea; prezentarea artistică Ion Petru Pop. - Ed. a 2-a - TgM: Edipres Tipo, 1997. - 136 p.
- *Alb pe alb: Poeme* / Nicolae Băciut; grafică de Ion Petru Pop. - TgM: Tipomur, 2003. - 76 p.

Referințe:

- *Solstițiu la Echinox: poeme* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 111.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 274-275.
- Revista „Arta plastică”, nr. 5/1967.
- *Salonul județean de artă plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.

POP, Iosif, protopop gr.-cat., vicar arhiepiscopesc,

prof.; n. 10 nov. 1896, Ocna Dejului, CJ - m. 19 oct. 1986, TgM. Șc. prim. în satul natal; lic. la Dej și Oradea (1914); teologia la Budapesta; licențiat în șt. la Cj (1919). Prof. la Lic. „Gheorghe Șincai” din BM (1919-1920); prof. la Lic. „Sf. Vasile” din

Blaj (1920); a predat chimia și fizica; adm. parohial în satul Galțiu (AB). Protopop la TgM (1938-1944); vicar arhiepiscopesc pentru jud. MS, Ciuc, Odorhei și Treiscaune; canonic onorar (1943). După retrocedarea Ardealului a reînființat Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM, fiind dir. (1 oct. 1944 -2 mart.1945); apoi ocupă diferite funcții modeste la Șc. de ucenici, la Plafar, casier la Magazinul de plante medicinale din TgM, până la pensionare (1956). A fost un luptător împotriva comunismului; arestat pentru credință, în cadrul bisericii clandestine organizată de episcopul Al. Todea; condamnat în apr. 1952; a trecut prin Gherla și lagărele de muncă forțată.

Lucrări publicate:

• *Credință și apostolat: Memorii* / Iosif Pop. - Pref. de Pr. Protopop Liviu Sabău; Ed. îngrijită și postfață de Dimitrie Poptâmaș și Melinte Șerban. -TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2004. - 230 p.

Referințe:

- *Román kultúr-ünnepélyek Észak-Erdélyben: 1940-1943* / Pusztai-Popovits József. - Pécs Intézetének kiadványai: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1943.
- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani.* - TgM: s.n., 1994. - 219 p.
- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București, 1994, p. 171-172.
- *Mărturisiri de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste* / Diac. Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu. - CjN: Renașterea, 1995, p. 61.
- *Cardinalul Iuliu Hossu* / Ierom. prof. univ. dr. Silvestru Aug. Prunduș - OSBM, Pr. prof. Clemente Plaiianu. - CjN: Editura Unitas, 1995. - 470 p.
- *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului* / Cicerone Ionițoiu. - Vol.1. - București: Hrisovul, 1996, p. 348.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice* / Anton Rus, Aura German. - Blaj: Buna Vestire, 2003. - 189 p.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 277-278.
- *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astei* / Teodor Ardelean. - CjN: Editura Limes, 2009, p. 125.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani* / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2009, p. 21.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - TgM: Nico, 2011, p. 73.
- *Preoți greco-catolici judecați în Vinerea Mare. Pr. Ioan Șerban, Procesul din Vinerea Mare, TgM, 2000 [Recenzie]* / Ion Buzași. În: *Unirea*. Blaj, 11, nr. 5 (mai 2000), p. 19.
- *Din activitatea ecleziastică, culturală și politică a protopopului de Reghin, Ioan Maloș* / Traian Bosoancă. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 1, 2002, p. 278-286.
- *Corespondența unor intelectuali din Reghin cu Ioan Micu Moldovan între 1862-1885* / Ioana Botezan. În: *Reghinul cultural*, 7, 2004, p. 118-129.

POP, Leontina, solistă de muzică populară; n. 6 ian. 1958, Gurghiu, MS. Studii: Lic. Forestier TgM (1975); Șc. Populară de Artă, cls. prof. Vasile Conțiu; Academia de Muzică, „Gheorghe Dima”, secția ped., CjN. Solistă la Ansamblul Artistic Profesionist „Mureșul” TgM (1982). Participă la festivaluri, ca: *Doine și balade*, Slobozia; la Moinești, unde a primit „Retorta de cristal”;

Flori de pe Mureș; laureată la festivalul *Cântarea României*, locul I (1980). Înregistrează doine, balade, cântece de joc, de nuntă la Radio București, dirijor George Vancu, Radio TgM, la Electrecord, apariții televizate la emisiunea *Tezaur folcloric*. Susține concerte în toată Europa, SUA, Egipt, Australia. Discografie: 4 LP-uri, 13 CD-uri, 12 casete audio, casetă video de 4 ore: *Itinerar pe Valea Gurghiului*, pentru care a obținut Premiul Ethnos (2000); un DVD de 2 ore. Amintim câteva

titluri de albume cuprinzând cântece populare, privesne, colinde și șlagăre: *De pe Mureș și Gurghiu*, *Cine m-aude cântând*; *Când eram la mama me*; *Bine-mi șade mureșeană*; *Sărta din Hodac*; *Codrule ce te mândrești*; *Eu cânt lume pentru tine*; *Ridicați paharul plin*; *Dă-mi, Doamne, ce-oi cere eu*; *Cântece de ieri și de azi*; *Am plecat copil în lume... Cântecu mi-a dat un nume*; *Tânără m-am măritat*; *Udatul nevestelor*; *Pe Valea Gurghiului*; *Cucu car'mi-o cântat mie*; *Satule grădină mândră*; *S-aude clopotul bătând*; *Veniți creștini la rugăciune*; *Ochiul inimii mele*; *Colinde cu grupul de colindători din Hodac*; *Colinde cu grupul Mureșencele* (Leontina Pop, Dorina Oprea, Dorina Grad, Emilia Lateș). A cântat alături de ansambluri de amatori și profesioniști din jud. MS și din țară. Membră de onoare a Academiei de Arte Tradiționale din România (2000); Premiul „Ethnos” (1999)

Lucrări publicate:

• *Am plecat copil în lume, Cântecul mi-a dat nume....* - TgM: Casa de Editură Ardealul, 2009. - 201 p.

Referințe:

- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 173-174.
- *Florile dalbe, flori de măr* / Vasile Conțiu. - TgM, 1996.
- *O floare a cântecului popular* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 4 mai 1996, p. 1, 1 foto.
- *Primul compact disc al Leontinei Pop: „De pe Mureș și Gurghiu”*. În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 1997, p. 1, 1 foto.
- *S-a lansat primul CD al Leontinei Pop* / Genoveva Popa. În: *Cuvântul liber*, 11 febr. 1997, p. 2,
- *„Nimeni nu-i profet în satul lui”. Interviu cu interpreta Leontina Pop* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 25 iun. 1999, p. 5, 1 foto.
- *Bravo, Leontina!* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 9 mart. 2000, p. 5, 1 foto.
- *Cuvântul liber*, 7 apr. 1990, p. 4; 29 febr., 9 mart. 2000; 29 dec. 2001, p. 3; 11 iun. 2002, p. 6, 1 foto; 15 iun. 2002, p. 3; 18 febr. 2003, p. 5, 1 foto; 28 ian. 2003; p. 5, 1 foto; 3 mai 2006, p. 3, 2 foto.
- *Șfințirea stâni* / Ilie Frandăș. În: *Opinia Reghineană*, 18 mai 2007, p. 1-2, 3 foto.
- *Premiile revistei naționale „Ambasador”. Ediția a XI-a*. În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12.

POP, Neculae Vasile

sportiv, voleibalist; n. 3 ian. 1951, Hodac, MS. Studii prim. în satul natal; Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM; Institutul de Educație Fizică și Sport București. Întâia legitimare la Clubul Sportiv Șc. din TgM; apoi la Institutul de Educație Fizică și Sport București; din 1973 se transferă la Steaua București, în echipa antrenorului Tănase Tănase. Un titlu de campion național cu Steaua (1978); a

disputat trei meciuri de finală a Cupei Cupelor și una a Cupei Campionilor Europeni. Titlul de maestru al sportului (1977); a jucat în mai mult de 450 de meciuri în echipa națională, fiind căpitanul ei (1976-1980). Antrenor-jucător la echipa ASA Electromureș TgM (1982-1993), pe care o promovează în Divizia A (1984). A fost antrenor al formațiilor masculine și feminine de volei „U” Ardaf CjN; Someș Victoria Dej; Petrom Ploiești; CSU Gaz Metan TgM. Campion al României cu echipele pe care le-a antrenat: „U” Ardaf CjN, Petrom Ploiești; antrenor, cu mici întreruperi, al echipei naționale de volei (1987-2002). Medaliat cu bronz la Campionatul European din Finlanda; Medalie de bronz la Jocurile Olimpice de la Moscova (1980).

Referințe:

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de editură „Mureș”, 2007, p. 175-177.

• *Neculae Vasile Pop: Talente mureșene* / Dorin Borda, Romeo Soare. În: *Cuvântul liber*, 11 iunie, p. 2, 1 foto.

POP, Petru, Pop Neculae, protopop gr.-cat., prepozit, vicar gen. episcopesc, prof.; n. 1821, Sâmpetru de Câmpie, MS - m. 1910. Studii secundare la Cj; teologice la Blaj. Prof. la lic. din Blaj (1850-1852); dir. al gimnaziului (1852-1854). Hirotonit paroh (1854); paroh în Feneș lângă Zlatna; în parohia Săcărâmb (1857), fiind și protopop al tractului Bobâlna; secretar episcopesc în Lugoj și prof. de lb. română la lic. de stat de acolo. Vicar la Hațeg (1862); intră în capitulul din Lugoj (1875); înființează o fundație prin care sprijină școli; ajunge prepozit și vicar general episcopesc, iar Roma l-a cinstit cu distincția de „Prelat papal.”

Referințe:

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

POP, Ștefan, prof., ped., publicist, economist; n. ian.

1845, Silvașul de Câmpie, MS - m. 26 ian. 1890, București, com. Băneasa. A fost elevul șc. din TgM; cls. prim. ale gimnaziului săsesc din Dumbrăveni (1852-1856); Gimnaziul din Blaj, unde și-a luat bacalaureatul (1865); urmează ped. la IPed. superior din Praga și agronomia la

Institutul din Kolšafska, în Boemia. După specializarea sa ca prof. și ca ing. agronom, s-a reîntors în țară și a fost numit prof. la Preparandia din Blaj, îndeplinind pentru o perioadă de timp și funcția de dir. A predat aproape toate materiile de învățământ. Apoi a fost prof. la Seminar. În paralel cu activitatea didactică, s-a afirmat în viața culturală prin publicistică, în periodicele: *Gazeta Transilvaniei* și *Transilvania*, fiind un exponent al intereselor păturilor sărace și mijlocii ale țărănimii române. În urma persecuțiilor la care era supus pentru ideile sale progresiste, trece munții (1882). În țară a îndeplinit mai multe funcții: prof. de șt. naturale la Seminarul Central și la Șc. Normală a Soc. pentru învățătura poporului român; apoi, prin concurs, a ocupat catedra de pedagogie de la Șc. Normală „Carol I” (IPed.). La București și-a continuat activitatea publicistică, fiind red. la *România liberă*, *Unirea* lui I.C. Bibicescu, colab. la *Revista de agricultură și Economia*

rurală; bibliotecar la Ministerul Agriculturii și Domeniilor; apoi trimis să studieze regimul agricol și problema proprietății țărănești (1887). Pentru scurt timp ocupă funcția de subdir. la Șc. centrală de agricultură și silvicultură de la Herăstrău. A editat și red. bilunarul *Economul* (1873-1880). Este autorul unor manuale valoroase, destinate românilor transilvăneni.

Lucrări publicate:

• *Legendariu și exerciții de limbă pentru clasa a II-(a) a școalelor populare.* - Blaj, 1872.

• *Metodul pertractării Legendariului I (Abecedariului) după principiile scriptologiei și Instrucțiunea intuitivă (în uzul Institutelor pedagogice, teologice și a docenților).* - Blaj, 1872.

• *Măsurile metrice. Măsurarea și calcularea cu măsurile cele noi metrice, asemănarea lor cu cele vechi, străformarea măsurilor vechi în noi și a celor noi în vechi, măsurarea pământului și a corpurilor, compuse în uzul școalelor, economilor, industriașilor, comercianților, privaților și al tuturor claselor poporului, cu 12 ilustr., 4 tab.* - Blaj, 1875.

• *Economia rurală sau Agricultura, creșterea animalelor de casă, conducerea economiei și contabilitatea economică, legumăritul, cultura florilor, pomăritul, cultura viilor, stupăritul, cultura viermilor de mătase, creșterea arborilor și cultura pădurilor, cu un adaos din industria agricolă compusă în uzul școalelor și al agicultorilor, cu 142 de ilustrații.* - Blaj, 1881.

• *Învățământul agricol la țară sau modul sigur prin care se poate lăți agricultura perfecționată între țărani.* - București, 1884.

• *Îmbunătățirea agriculturii noastre sau Îmbunătățirea semințelor agricole. Lupta contra secetei. Defectele agriculturii noastre. Cultura nutrețului. Rotațiuni. Manual.* - București, 1885.

• *Politica noastră comercială și Convențiunea cu Austro-Ungaria.* - București, 1886.

Referințe:

• *Profiluri mureșene.* Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: 1973, p. 181-200, 1 foto.

• *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: Editura UPM, 1996.

• *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: Editura UPM, 1999.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 457-472.

POP, Valer, cercet., muzeograf; n. 3 aug. 1942,

Stânceni, MS. Studii: Șc. Gen. Stânceni (1948-1956); Lic. la Subcetate MS - Toplița (1956-1960); IPed. de 3 ani TgM (1963-1966); UBB, Cj. Dr. în istorie cu teza: *Aspecte evolutive și regresive în ocupațiile tradiționale în zona etnografică a Topliței.* Prof. la Șc.

Gen. Bilbor (1960-1962); Șc. Urișul de Sus, com. Chiherul de Jos (1962-1963); Șc. Gen. Stânceni (1963-1965); Lunca Bradului (1968-1975), dir. coord. (1970-1973); muzeograf etnograf și coord. al Oficiului Jud. MS pentru Patrimoniu Cultural Național (1975-1988); dir. al MJM (1988-2005). Cercet. (2001-2007); red. șef al publicației *Marisia*, Vol. XIII-XXVIII; participă la

sesiunile de etnografie din țară; campanii de cercetare în Republica Moldova: *Noi și ei - interferențe culturale la comunitățile rurale contemporane* 1992 și în jud. SV 1995; 1996. Expert în bunuri cu semnificație etnografică, ocupații, meșteșuguri, icoane pe sticlă, jud. HR și MS. Realizează 24 expoziții tematice: *Textile - port din jud. Mureș* (1977); *Valori de patrimoniu din județul Mureș* (1977); *Mobilier țărănesc din Transilvania* (în colaborare cu Muzeul Etnografic al Transilvaniei, CjN, 1977); Expoziție omagială *Colecțiile etnografice Aurel Filimon* (1984); *125 de ani de la înființarea Astei* (1986);... *Icoane pe sticlă - creatori contemporani. De la Colecțiile Aurel Filimon la colecțiile etnografice de azi* (2006). Membru în Asoc. de șt. etnologice din România (2005). Distincții: Medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub jugul fascist” (1974); Medalia „Meritul cultural”, cls. I, categoria H (2004).

Lucrări publicate:

• *Bătălia pentru Ardeal*. - București: Colosseum, s.a. - 230 p.

• *Ioan N. Maloș: (4 mai 1916-23 noiembrie 1942)*. - TgM: Editura Nico, 2008. - 181 p.

- în colaborare:

• *Icoanele pe sticlă de Ierņueni* / Dr. Valer Pop, Drd. Călin-Ovidiu Pop. - TgM: Editura Nico, 2007. - 80 p.

Studii și articole:

• *Ziua Internațională a Muzeelor*. În: *Cuvântul liber*, 18 mai 2005, p. 5.

• *Plugarul*. În: *Cuvântul liber*, 14 apr. 2006, p. 6.

• *Studii și materiale din domeniul etnografiei și artei populare (2)*. În: *Cuvântul liber*, 6 mai 2006, p. 3.

Referințe:

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Modellele conving / Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei. În: Gazeta Reghinului*, nr. 1, ian. 2009, p. 7, 1 foto.

• „Icoanele pe sticlă de Ierņueni”. Dr. Valer Pop, drd. Călin-Ovidiu Pop / Andrei, Arhiepiscop al Alba Iuliei. În: *Cuvântul liber*, 24 apr. 2007, p. 6, 1 foto.

POP, Vasile Ladislau, jurist, om politic, prof.; n. 6

ian. 1819, Berind, CJ - m. 17 febr. 1875, Pesta, Ungaria, înmormântat la Reghin. A studiat la piariștii din Cj cls. prim., lic. și cursurile de drept (1825-1838); teologia la Blaj și la Seminarul „Sf. Varvara” din Viena, absolvind în mod strălucit. Prof. de matematică și geometrie la Blaj (1842), având elevi pe Al. Papiu Ilarian, Iosif Hodoș, Nicolae Popea, predă pentru prima dată în lb. română. Apropiat de Bărnuțiu, adept al „partidei naționale”, este nevoit să părăsească Blajul (1845). S-a îndreptat spre Tabla regească din TgM, unde, după aproape trei ani de practică, devine avocat (1848). S-a stabilit la Reghin, fiind avocat al baronului Bornemisza. A participat la Adunarea Națională de la Blaj, a fost ales membru în deputația care urma să prezinte revendicările națiunii împăratului. După revoluție, ocupă succesiv posturile: cons. la Judecătoria criminală din Bistrița (1850), cons. la Tribunalul „criminal de apel” (1850) și la Curtea de Apel din SB

(1852), cons. la Judecătoria superioară a Transilvaniei din SB (1857), cons. de secțiune în Ministerul de Justiție (1859), cons. la Cancelaria aulică a Transilvaniei din Viena (1960); vicepreș. al Guvernului Transilvaniei (24 nov. 1861), preș. Senatului judecătoresc, șeful justiției din Transilvania; Cons. intim al împăratului și rangul de baron (1864); activează în Astra; preș. al Astei (1867-1875); sprijină red. unei publicații periodice: *Foaia Asociațiunii* și a revistei *Transilvania* (1868); colaborează la *Gazeta Transilvaniei*, *Concordia* și alte publicații; preș. de onoare a Soc. „Transilvania” (1868).

Lucrări publicate:

• *Îndreptariu în cauzele urbariale compus pentru populația română din Ardeal și Ungaria*. - SB: s.a.

Referințe:

• *Al doilea președinte al „Asociațiunii” Vasile L. bar. Pop 1819-1875: biografie scrisă din prilejul aniversării de 50 ani dela moartea lui* / Dr. Ilie Dăianu, protopop, membru al secțiunii istorice. - SB: Editura Asociațiunii „Astra”, 1925.

• *Figuri mureșene* / Dr. Eugen Nicoară și Vasile Netea. - TgM: Editura Revistei „Progres și Cultură”, 1933. - 80 p.

• *Dr. Zaharie Pop un erou și martir al neamului* / Nicolae Albu. - Blaj: s.n., 1943. - 23 p.

• *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944.

• *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: 1971, p. 103-110.

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 201-208.

• *Dascălii Blajului: 1754-1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

• *Idealul unității naționale în presa românească* / Victor V. Grecu. - Cj Napoca: Dacia, 1996. - 203 p.

• *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior”, 1999.

• *Enciclopedia României. Cugetarea* / Lucian Predescu. - București: Editura Saeculum I.O., Editura Vestala, 1999, p. 672.

• *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.

• *Transilvania 1848-1849: Antologie*. - TgM: Tipomur, 2001.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 183-194.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Vasile Ladislau Pop (1819-1875)* / Dr. Ilie Moise. În: *Foaia Poporului*, 4, nr. 3 (iun. 1994), p. 1, 1 foto.

• *Gazeta Reghinului*, 5, nr. 12, dec. 1994.

• *Cuvântul liber*, 13 mai 1999.

POP, Zaharia, pr. gr.-cat., prof.; n. 1797, Orosfaia -

m. 1878, Măgheruș. Studii secundare în TgM, iar cele teologice la Blaj. Între 1817-1819 a activat ca prof. la „gramatiști” în lic., apoi a fost trimis paroh în Măgheruș, unde a rămas până la moarte.

Referințe:

• *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 57.

POP MAIOR, Ioan, om politic, publicist, animator cultural; n. 2 iun. 1796, Reghin - m. 31 mart. 1877,

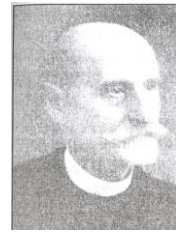
Reghin, MS. Studii înalte, fără să deținem amănunte, se pare de drept. Adm. al domeniilor baronului Bornemisza Pál; moștenitor al moșiei Maioreni din hotarul Ibăneștilor, gospodar priceput și modern, arendaș, ajunge la o avere apreciabilă, care îi permite să sprijine cu generozitate cultura națională. Colab. la *Gazeta de Transilvania*, *Concordia* și la *Organul luminării*. Reține atenția articolul referitor la situația lucrătorilor plutași și a muncitorilor agricoli din Valea Superioară a MS (*Gazeta Transilvaniei*, XXVIII, nr. 48 din 1 iulie/19 iunie 1865). Răspândește zeci de exemplare ale *Istoriei românilor din Dacia Superioară* a lui Al. Papiu Ilarian în Reghin și împrejurimi. Acceptă postul de preceptor la Oficiul fiscal al Gurghiuului, în care este numit la începutul decadei neabsolutiste, dar va renunța la el, fiind nemulțumit de nedreptatea făcută națiunii române. Se stabilește în Reghin, unde, cu contribuție proprie ajută elevii să frecventeze șc. „mai înalte”, ajută la repararea șc., ajută Muzeul „Național din Blaj” (1860); donează bani Academiei de drept, se abonează cu principalele publicații românești din Transilvania și din Monarhie; face colecte pentru juriștii români săraci; sprijină instituții naționale culturale. Este fondator al Despărțământului ASTREI din Reghin (3/14 apr. 1874), ales preș. (1974); a oferit o bibliotecă de cca 200 de volume Despărțământului Reghin, alegând Gurghiuul pentru sediul bibliotecii; lăsându-și averea prin testament ca ajutor pentru creșterea salariilor profesorilor de la Șc. românească din Reghin, pentru un fond de premiere a învățătorilor români din tractul Reghin și al Turdei de Sus, pentru preoții români din același ținut, Soc. academice „Petru Maior” din Budapesta, Soc. academice studențești „România jună” din Viena, Reuniunii femeilor române din Reghin, Soc. pentru un fond de teatru român. La 19 aprilie 1861 a fost ales preceptor, iar după demisia lui I. Rațiu, în funcția de vicecomite al comitatului Turda. Participă la Congresul național de la SB din aprilie 1863; aderă la memoriul din 31 dec. 1866, înaintat la Viena, alături de G. Barițiu, Al. Papiu Ilarian și I. Rațiu.

Referințe:

- *Profiluri mureșene*. Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 71-80.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orașenească, 1990, p. 196-200.
- *Pagini din istoria bibliotecilor reghinene: studii și articole* / Coord. Marin Șara. - Reghin: s.n., 1995. - 122 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1999. - 180 p.
- *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 216 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006. - 351 p.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 365-370.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra melegurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 9.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.
- *Reghin - destin și istorie* / Prof. dr. Liviu Boar. În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2007, p. 3, 1 foto.
- *Din trecutul bibliotecilor Reghinului și împrejurimi (III). Valea*

Gurghiuului. Biblioteca lui Ioan Pop Maior / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 15 ian. 2008, p. 2.

POPA, Ariton, protopop gr.-cat., cărturar, om

politic; n. 15 apr. 1871, Tăuni, BV - m. 14 apr. 1946, Reghin, MS. Studii gimnaziale la Blaj (1883-1891), având prof. pe istoricul Augustin Bunea; apoi cele teologie la Fac. de Teologie a Univ. din Budapesta (1891-1895). Reîntors în Transilvania (1896), este învățător la Bucium-Șasa; citorește

cele dintâi biblioteci populare în Bia, Tăuni și Bucium Șasa; înființează aici o reuniune de femei, un cor și organizează cu tinerimea locală numeroase reprezentații teatrale și serate culturale. Membru al Reuniunii învățătorilor români, membru al Astrei, a fost ales în comitetul cercual al Despărțământului Abrud-Cîmpeni (1901), i s-a încredințat funcția de casier; a colab. la *Foaia scolastică* (Blaj), unde îi apare studiul (traducere) *Starea scolastică prezentă în Statele Unite nord americane* (1899) și la *Gazeta Transilvaniei*. A efectuat mai multe traduceri de lucrări cu conținut bisericesc: *Catolicismul, Preotul legii nouă după Memoriale vitae sarcedotalis de Cl. Arvisenet; Oratoria sacră de J. Kudorn; Isus Hristos de Berthe și Manual de adorație a Sf. Eurahistii de Tesnière* (traduceri din lb. maghiară). Se stabilește la Reghin (1906), devenind un animator al vieții cultural-naționale românești din acest oraș; activează în despărțământul Reuniunii Învățătorilor Români; înființează Reuniunea Meseriașilor Români (1913); susține Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Român; înființează Reuniunea Mariană a Femeilor din localitate; s-a afirmat ca militant al PNR. A fost internat la Fertőrákos (jud. Sopron, Ungaria) între 6 septembrie 1916-12 iunie 1917, cu alți cărturari români care au luptat pentru întregirea neamului. Reîntors la Reghin, luptă pentru unirea Transilvaniei cu România; participă la adunările de constituire a CNR jud., este secretar jud.; prezidează ședințele CNR local; participă la adunările populare din Milășel și Băla; a fost delegatul cercului Ghernesigului la Alba Iulia. Deși s-a opus candidaturii sale, este ales deputat în Parlamentul României (1929-1930). A avut preocupări de istorie locală, a punctat în *Mica monografie a Reghinului* (1931) momente din trecutul românilor din acest oraș; a colaborat la *Semănătorul*. Ca prețuire a activității sale, a fost înălțat la rangul de canonic onorar.

Studii și articole:

- *Ariton M. Popa, Un adio*. În: *Libertatea*, nr. 5, 28 ian. / 10 febr. 1906.
- *La masă cu Dr. Aug. Bunea*. În: *Prinos memoriei regretatului canonic Dr. Augustin Bunea* / compus și închinat de redacția revistei culturale „Răvașul” din Cluj -Cj: 1910, p. 42.

Referințe:

- *Contribuția preoției române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916-1919)* / de Dr. Sebastian Stanca. - Cj: Institutul de Arte Grafice, Editură și Librărie „Cartea Românească” S. A., 1925, p. 112.
- *Momente din viața Bisericii Unite în ultimii zece ani (1918-1928)* / Ioan Georgescu. - București: Editura Cultura Națională, 1929, p. 5-6.
- *George Pop de Băsești. 60 de ani din luptele naționale ale românilor transilvăneni* / Ioan Georgescu, Oradea, 1935, p. 137-138.

- *Sub stindardul „Astreii”*: două decenii de activitate culturală în *Despărțământul Reghin*: 1919-1939 / Vasile Netea. - Reghin: Editura „Astra” Despărțământul Reghin, [1939]. - 79 p.
- *Român kultürélet a magyar Erdélyben* / Irta Pusztai-Popovits József. - Pécs: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1942.
- *Marea Unire dela 1 decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1943, p. 53-54.
- *Doi Protopopi din Nord* / Vasile Netea. În: *Pentru Transilvania, II, Pământul și oamenii*. - București: s.n., 1945, p. 181-182.
- *O zi din istoria Transilvaniei - 1 Decembrie 1918 / Vasile Netea*. - București: Albatros, 1970, p. 62, 119, 121.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor, CjN, Dacia, 1981.
- *1918 la Români. Documentele Unirii*. - Vol. 7, 1989, p. 130-132, 166, 345, 441-442, 466-467, 474; vol. 9, 1989, p. 8, 10-12; vol. 10, p. 22, 174.
- *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului (1867-1918)* / Pr. Mircea Păcurariu, SV, 1986, p. 272.
- *Ariton Popa* / Grigore Ploșteanu. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 209-212
- *Societatea meseriașilor din Reghin. Rolul ei în răspândirea culturii / Szabo Mihai*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990.
- *Contribuția preoșilor mureșeni la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918*. În: *Marisia*, XXV, TgM, 1996, p. 305, 308, 315.
- *Alexandru Ceușeanu. Studii și comunicări*, Reghin, 1999, p. 37, 42, 43, 44, 45, 48.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare* / Volum îngrijit de prof. Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999. - 180 p.
- *Intellectualitatea română din Transilvania în veacul al XVIII-lea*. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 1999.
- *Mărturii prin vreme. Douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban, TgM, 1999, p. 39-75.
- *125 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Asteii / Marin Șara*. În: *Astra Reghineană*, Reghin, 1999, p. 37.
- *Reghinul și Marea Unire* / Ioan Marinescu. În: *Reghinul cultural*, Vol. 4, Reghin, 1999, p. 115.
- *Reînvierea Asteii* / Melinte Șerban. În: *Astra Reghineană*, Reghin, 1999, p. 113-114.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 177-183.
- *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea; Lucrare monografică îngrijită, prefătată și completată de Ilie Șandru. - București: Editura APP, 2001, p. 30.
- *Despărțământul Reghin al Asteii. Documente. 1874-1940* / Culegere alcătuită de Liviu Boar. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2001
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice* / Anton Rus, Aura German. - Blaj: Buna Vestire, 2003. - 189 p.
- *De la Blaj la Alba Iulia: Articole politice* / Valeriu Braniște; Ediție îngrijită de Valeria Căliman și Maria Elena Simionescu. - Ed. a 2-a revăzută. - Tm: Editura de Vest 2003. - 376 p.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 193, 236.
- *Protopopul Ariton M. Popa* / Maria Dan. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006. - 159 p.
- *Biserică și societate în Reghinul interbelic* / Maria Dan. În: *Reghinul Cultural. Studii și articole*, 8, 2006, p. 180-187.
- *Șematismul clerului Arhidiecezei mitropolitane greco-catolice române de Alba Iulia și Făgăraș*, Blaj, 1900.
- *Arhivele Naționale Direcția Județeană Mureș, Fond: Protopopiatul greco-catolic Reghin*, dosare: 130-135.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2007, p. 202.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 561-566.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Asteii* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 64-80.

- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.
- *Ariton Popa* / dr. Grigore Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 9 dec. 1984, p. 3.
- *Scrisorile lui G. Maior și Ștefan C. Pop*. În: *Gazeta Reghinului*, oct. 1991, p. 3.
- *Ariton Popa internat la Sopron (1916-1918)* / Grigore Ploșteanu. În: *Gazeta Reghinului*, oct. 1991, p. 3.
- *Pro memoria: Ariton Popa 125 de ani de la naștere - 50 de ani de la moarte* / Cozma Florian, În: *Opinia reghineană*, 3, nr. 56 (22-28 apr. 1996), p. 2.
- *Ariton Popa - omul politic* / Grigore Ploșteanu. În: *Gazeta Reghinului*, 3, nr. 3 (apr. 1992).
- *Biserică și societate în Reghinul interbelic* / Maria Dan. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, 8, 2006, p. 180-187.
- *„Protopopul Ariton M. Popa”. Lansare de carte* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2007, p. 1.
- *O carte despre Protopopul Ariton Popa* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 27-29 ian. 2007, p. 1.
- *O personalitate de seamă a Reghinului - Ariton Popa* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 2007, p. 8.
- *Protopopul Reghinului, Ariton M. Popa. Biobibliografie* / Ana Todea. În: *Libraria. Anuar. BJM*, 7, 2008, p. 243-249.

POPA, Cornel, artist plastic, prof.; n. 28 apr. 1947,

Târnăveni, MS. Studii: Fac. de Arte Plastice din cadrul UBB CjN (1966-1969). Funcționează ca referent cultural (metodist) la Casa de Cultură „Mihai Eminescu” din Târnăveni (1969-1970); înființează și conduce formația de muzică ușoară *Meteor*; conduce Cercul de Artă Plastică,

organizând expoziții de grafică, pictură, sculptură, locale și județene. A colaborat ca scenograf, regizor și regizor secund la piese de teatru punând în scenă spectacole ca: *Take, Ianke și Cadâr*, *Geamandura*, *Gara Mică*, *Conu Leonida față cu reacțiunea* (1973-1979). Prof. la Șc. din Bobohalma, unde înființează primul cabinet de desen (1970-1980); prof. dir. la Șc. de Arte și Meserii „Constantin Brâncuși” (1980-1998); la inițiativa sa primește denumirea de „Constantin Brâncuși” (1995); înființează la Gimnaziul de Stat „Avram Iancu” Târnăveni, „Holul artelor”, unde pictează o frescă monumentală cu o suprafață de 35 mp., în tehnica al secco, folosind culori tempera și acrilice. Această operă prezintă portretele: Ștefan cel Mare, Alexandru Ioan Cuza, Mihai Viteazul, Horea, Cloșca și Crișan.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Oprîș, TgM, vol. 2, 2007.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 137, 295.
- *Dascăli mureșeni: Cornel Popa* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Oprîș. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2007, p. 2, 1 foto.

POPA, Doina, prof., bibliotecar; n. 1 ian. 1949,

Târnăveni, MS. Studii: Fac. de Filologie (1972) și Fac. de Filosofie a UBB CjN (1982); cursuri de specializare în Biblioteconomie și Șt. informării: Cursul *PLDP Modular Training Course on Information and Library Management*, Chelmsford, Marea Britanie, Programul

PHARE (1997); Seminarul internațional *Management și*

marketing de bibliotecă, CjN, Ministerul Educației Naționale, *Deutsches Bibliotheksinstitut Bibliothekarische Auslandstelle*, Berlin, Germania (1997); Seminarul internațional *Management de bibliotecă: Strategii pentru secolul XXI*, CjN (1998); cursul *Evaluarea performanțelor în biblioteca modernă*, CjN, British Council Romania (2000); *Biblioteca: Prezent și viitor*, CjN, Ministerul Educației și Cercetării, UBB, *ETH - Bibliothek Eidgenossische Technische Hochschule*, Zurich, Elveția (2002); *Programul de management de bibliotecă*, București, Ministerul Culturii și Cultelor (2002); *Programul de management cultural: Relațiile publice și comunicarea în bibliotecă*, București, Ministerul Culturii și Cultelor, Centrul pentru formare, educație permanentă și management în domeniul culturii; *Managementul finlandez de bibliotecă - tur de studiu în bibliotecile publice din Finlanda* (2006); *Biblioteca în Societatea Informațională*, CjN, Ministerul Culturii și Cultelor, Centrul de pregătire profesională (2007). Prof. la Șc. Gen. Crăiești, MS (1972-1978), dir. adj. (1978-1980), dir. (1980-1982). Din 1982, lucrează la Biblioteca Județeană „Octavian Goga” CjN, șef serviciu Relații cu publicul (1992-1999); dir. de specialitate (1999-2002); dir. gen. al BJ „Octavian Goga” din CjN (2002-2009). Realizări în funcția de dir.: finalizarea lucrărilor la edificiul nou al bibliotecii (1995-2002, 2007-2009); dezvoltarea Serviciului de bibliotecă mobilă în jud. CjN, proiect realizat în parteneriat cu Cons. Gen. Allier, Franța, prin Mediateca Departamentală Allier și Guvernul Republicii Franța, achiziționând un bibliobus care transportă documentele de bibliotecă spre locuitorii jud. CJ (2008); înființarea Centrului de informare și resurse „American Corner CjN” cu sprijinul Ambasadei SUA (2006); obținerea, în premieră națională, într-o instituție de cultură, a Certificării Sistemului de Management al Calității la BJ „Octavian Goga” CjN, conform ISO 9001/2000; primirea vizitei preș. României Ion Iliescu și a primului ministru Adrian Năstase, cu prezentarea Centrului Public de Informare NATO, realizat cu sprijinul Ministerului Informațiilor Publice (2002). Preș. al ANBPR, Filiala CjN (1992-2005), vicepreș. (2002-2004), preș. ANBPR (2004-2012); preș., Comisia de Statistică a ANBPR (1998-); preș., Comisia de Statistică a FABR (2001-2006); membru (2002-), preș. (2008-), Comisia Națională a Bibliotecilor. Coordonator de țară în proiecte europene: *ENTITLE (Europe's New Libraries Together in Transversal Learning Enviroments)* - *Bibliotecile europene împreună pentru sprijinirea învățării pe tot parcursul vieții* (2008-2009); *EDLocal: Facilitarea accesului la documentele locale sau regionale prin intermediul Bibliotecii Digitale Europene* (2008-2009); *LIBER-IMMS: Sistem destinat bibliotecilor bazat pe tehnologia de identificare prin radiofrecvență (RFID) pentru servicii interactive și de transmitere de mesaje prin Internet și telefonie mobilă* (2005-2006); *CALIMERA: Acces - Aplicații Culturale: Mediarea accesului la resursele electronice prin instituțiile locale* (2003-2005); *LIBECON: Studii internaționale de cercetare în economia bibliotecilor* (1998-2000; 2000-2004), proiect prin care a realizat Studiul Mileniului cu privire la statistica de bibliotecă în țările europene și a reușit să

îmbunătățească și să uniformizeze la nivel național categoriile de date și informații statistice care fac posibile comparațiile externe. Pe linie de asoc., a acționat și susținut intrarea României în Programul Internațional Global Libraries, finanțat de Fundația Bill&Melinda Gates și dobândirea calității de partener al Fundației IREX în programul *Biblionet - Lumea în biblioteca mea*. A contribuit la dezvoltarea bibliotecomiei și a managementului de bibliotecă prin: conceperea și generalizarea unui modul de raportare statistică în bibliotecile publice din România; implementarea indicatorilor de performanță ca instrumente manageriale de evaluare a activității în bibliotecile publice din România; a coordonat proiecte de cercetare, programe naționale și internaționale în Management și Marketing de bibliotecă: *Programul Național-Performanțe Românești în Bibliotecile Publice-PROBIP-2000* (1998-2000), desfășurat în 13 biblioteci jud., finalizat cu adoptarea unui set de măsurători și indicatori de performanță, cu tipizatele adecvate colectării lor, cu adoptarea formularelor CULT 1, emise de Institutul Național de Statistică, cu generalizarea noului tip de statistică în tot sistemul bibliotecilor publice, începând cu 2001, și ulterior cu aprobarea, prin ordin al ministrului, publicarea Tipizatelor generale de bibliotecă în Monitorul Oficial al României (2009). A contribuit la promovarea bibliotecilor și profesiei de bibliotecar prin obținerea recunoașterii și decretării oficiale de către Guvernul României a *Zilei Bibliotecarului* (23 aprilie) și a *Săptămânii naționale a bibliotecilor* (2005). A realizat sinteze anuale privind starea bibliotecilor publice din România; a participat la Conferințe IFLA, a efectuat vizite de documentare și schimburi de experiență în Republica Moldova, Ungaria, Franța, Danemarca. Premii și diplome: Premiul „Bibliotecarul Anului” și Premiul pentru „Filiala ANBPR cu cea mai bună activitate”, din partea ANBPR (1998); Premiul pentru coordonarea și implementarea de proiecte naționale (1998), oferit de ANBPR; Ordinul „Meritul Cultural” în gr. de Cavaler, categoria A, Preș. României (2004); Diploma „Actor european al Clujului” pentru promovarea reală a Europei la CjN, Casa Europei CjN (2006); Diplomă pentru contribuții substanțiale în organizarea și susținerea profesională, culturală, spirituală și materială a Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău, Pretorul Sectorului Ciocana, Chișinău (2006); Diploma pentru merite și contribuții substanțiale la dezvoltarea și promovarea Bibliotecii „Transilvania” din Chișinău, Primăria Municipiului Chișinău (2006); Diploma de Onoare pentru buna colaborare și sprijinul deosebit acordat proiectelor Bibliotecii Naționale a României, Biblioteca Națională a României (2009).

Studii și articole:

- *Autori clujeni în colecțiile Bibliotecii Județene Cluj*. În: *Făclia*, 1988.
- *Presa clujeană după Revoluția din Decembrie 1989*. În: *Tribuna*, 1991.
- *Periodice clujene*. În: *Adevărul de Cluj*, 1992.
- *Basarabia în presa clujeană*. În: *Adevărul de Cluj*, 1992.
- *Tezaurul românesc de la Moscova*. În: *Tribuna Ardealului*, 1992.

- *Simpozionul Național „Carte-Cultură-Cunoaștere”*. În: *Lectura*, 1994.
- *Indicatori de performanță în biblioteci*. În: *Lectura*, 1996.
- *Bibliotecile pentru publicul general*. În: *Lectura*, 1996.
- *Curs de management de bibliotecă*. În: *Biblioteca*, 1997.
- *PROBIP 2000*. În: *Biblioteca*, nr. 8, 1998.
- *Libraries*. În: *Biblioteca*, nr. 8, 1998.
- *Programul Național Performanțe Românești în Bibliotecile Publice*. - Raportul Comisiei PROBIP 2000. În: *Biblioteca*, nr. 7-8, 2000.
- *Activitatea bibliotecilor publice din județul Cj în anul 2000*. În: *Adevărul de Cluj*, 2002.
- *Starea bibliotecilor publice din România - o radiografie a anului 2001*. În: *Biblioteca*, nr. 2, 2002.
- *Pregătirea profesională a bibliotecilor*. În: *Biblioteca*, nr. 3, 2002.
- *Starea bibliotecilor municipale, orășenești și comunale din județul Cluj*. În: *Adevărul de Cluj*, nr. 3511, 2002.
- *Acasă la Pănade*. În: *Biblioteca*, nr. 6, 2002.
- *A mai căzut un brad*. În: *Astra blăjană*, iul. 2002.
- *Noutăți în statistica de bibliotecă*. În: *Biblioteca*, nr. 8, 2002.
- *Expoziția Internațională de Grafică „Orașe Europene”*. În: *Cetatea culturală*, nr. 11, 2002.
- *Conferința Pulman*. În: *Biblioteca*, nr. 5, 2003.
- *Rezultatele bibliotecilor publice europene concretizate la Conferința PULMAN*. În: *Adevărul de Cluj*, apr. 2003.
- *In memoriam: Traian Brad*. În: *Adevărul de Cluj*, nr. 3938, 2003.
- *The main performance measurements (1999, 2001) in Romania*. În: *LIBECON*, Newsletter, 5, 2003.
- *Modernitatea bibliotecii*. În: *Noi*, nr. 11-12, 2004.
- *O bibliotecă județeană model. Interviu*. În: *România liberă*, nr. 4288, 2004.
- *Raport anual 2004*. În: *Lectura*, Serie nouă, 2, nr. 1, 2005, p. 4-8.
- *Servicii inovatoare de bibliotecă bazate pe tehnologia RFID*. În: *Lectura*, Serie nouă, 2, nr. 2, 2005, p. 12-13.
- *Remember - Traian Brad*. În: *Biblioteca. Revistă de bibliologie și știința informării*, 57, serie nouă, 16, nr. 8, 2005, p. 231-232.
- *Raport privind activitatea ANBPR în perioada oct. 2004 - nov. 2005*. În: *Biblioteca*, București. Serie nouă, 16, nr. 12, p. 378-379.
- *Serviciul de bibliotecă mobilă în județul Cj (I)*. În: *Făclia de Cluj*, 3 oct. 2007, p. 4.
- *Săptămâna Națională a Bibliotecilor: 14-18 apr. 2008*. În: *Făclia de Cluj*, 12-13 apr. 2008, p. 7.
- *Starea bibliotecilor din România. Interviu*. În: *Cultura*, nr. 239, 2009.

Referințe:

- *Lectura și biblioteca publică la Cluj / Traian Brad*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001. - 390 p.
- *Enciclopedia personalităților din România „Who is Who”*, Hübners Who is Who, 2006.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat / Dan Fornade*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 485.

- *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu*. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 195-196.

POPA, Enea, avocat; n. 22 nov. 1899, Bucium-Șasa,

AB - m. 23 mart. 1973, Reghin, MS. Șc. prim. română și gimnaziul săsesc la Reghin (1906-1915); Gimnaziul superior gr.-cat. de la Blaj (1915-1916); Fac. de Drept a Univ. din Cj, unde obține titlul de dr. în drept. Își începe activitatea sub îndrumarea dr. Ioan Harșia; își deschide birou de

avocat la Reghin. Propagă ideile Astei prin conferințe de educație patriotică, morală și sanitară în Reghin și împrejurimi. Este desemnat secretar al Soc. Tinerimea Română din Reghin și din jur; membru al PNR, participă pe liste la alegeri; este red. responsabil al periodicului *Semănătorul*, foaie culturală și politică (1925-1930).

Studii și articole:

- *Pacea Europei*. În: *Semănătorul*, 2, nr. 10, 4 mart. 1926.

Referințe:

- *Ki Kicsoda, Az erdélyi és bánsági közélet lexikonja*. - 1931.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1994, p. 236-240.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” 1999. - 180 p.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940) / Melinte Șerban*. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999, p. 39-40.
- *Philobiblon mureșean / Dimitrie Poptâmaș*. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Presă românească mureșeană (1910-1940) / Dorin Borda*. - TgM: Editura Ardealul, 2010, p. 29-32.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei / Marin Șara, Ilie Frandăș*. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Din activitatea Astei culturale - Despărțământul Reghin/Al. Dima*. În: *Transilvania*, 1934, p. 401-405.

POPA, Gheorghe din Șerbeni, Popa

Gheorghe; pictor; n. Șerbeni, com. Beica de Jos, MS; a trăit în sec. XIX. Din vechea Biserică de lemn „Sf. Dumitru” din Șerbeni, demolată, au fost aduse în cea nouă, construită în 1925, iconostasul pictat de un artist localnic la începutul secolului XIX, strana de cântări pictată cu imaginea unui diac ce copiază cărți, datată (1828) - posibil autoportret - și o troiță ce se află în fața bisericii. Un grup de icoane se află la Hodac, semnate de Gheorghe Pop.

Referințe:

- *Biserici de lemn monumente istorice din Episcopia Alba Iulia / Ioana Cristache Panait*. - Alba Iulia, 1987, p. 174.
- *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania: Sec. XIII-XVIII / Marius Porumb*. - București: Editura Academiei Române, 1998, p. 396.
- *Prețul de achiziție al cărții românești în Transilvania în secolele XVI-XIX / Florin Bogdan*. - SB: Editura Info Art Media - ASTRA Museum, 2011.

POPA, Ioan, pr. gr.-cat., prof.; n. 10 nov. 1910, Lechința-Iernut, MS. - m. 17 sept. 2010, TgM, înmormântat la Blaj, AB. Șc. prim. în satul natal (1917-1921); cursurile secundare la Lic. „Al. Papiu Ilarian”,

TgM (1921-1929); Academia Teologică din Blaj (1929-1933); licența în 1936; Seminarul Ped. de la Cj, luându-și examenul de capacitate pentru studiul religiei (1937); cursuri de calificare pentru prof. de matematică și fizică la Cj (1957-1959). În 1934 este numit ped. la Internatul Vancean din Blaj, până în 1938. Este hirotonit pr. în 1938. Între 1938-1942, 1947-1948 este prof. de religie la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj și la Șc. Normală de Învățătoare (1942-1947). Lucrează ca prof. de matematică-fizică la Șc. Gen. din satul Bălăcița, MH (1948-1951), la Șc. Gen. din Copșa Mică (1951-1955), Șc. Gen. Micăsasa (1955-1967), ambele în jud. SB; Lic. „Jacob Mureșianu” din Blaj (1967-1968); Șc. Gen. nr. 1 (1968-1971) din același oraș. Publică articole de specialitate în reviste blăjene: *Unirea și Inima lui Isus*. Pentru înțelegerea și bunătatea sa i s-a spus „Omul lui Dumnezeu.” „Cetățean de Onoare” al TgM (1999).

Referințe:

- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu*. - București, 1994, p. 207-208.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților / Melinte Șerban*. - TgM: Ardealul, 2006, p. 277.
- *Intelctualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean*. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 272.
- *Cuvântul liber*, 24 iun. 1999, p. 12.

POPA, Marcel D., istoric; n. 13 apr. 1940, TgM. Studii secundare și univ. (1964) la București. Red. la Editura Politică, apoi la Editura Enciclopedică Română (devenită Editura Științifică și Enciclopedică); devine dir. al acesteia. Autor al capitolelor de istorie medie din o serie de îndreptare cronologice de istorie națională și universală; oferă o imagine limpede a societății medievale.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Istoria lumii în date*, București, 1969. - XVII+615 p. (ed. a II-a, 1972).
- *Istoria României în date*. - București, 1971. - 527 p. (ed. a II-a, 1972).
- *Chronological History of Romania*, Bucharest, 1972. - 525 p. (ed. a 2-a, 1974, 608 p.)
- *Mica enciclopedie de istorie universală: Statele lumii contemporane și conducătorii lor / Marcel D. Popa, Horia C. Matei*. - Ed. a 4-a revizuită și actualizată-București: Editura Enciclopedică, 2002. - 583 p.
- *Mică enciclopedie de istorie universală: statele lumii contemporane / Popa D. Marcel, Matei C. Horia*. - București: Iri, 1991. - 448 p.
- *Dicționar enciclopedic / Coordonatori: Marcel D. Popa, Anicuța Tudor, Alexandru Stănculescu*. - Vol. 1: A-C. - 1993. - 509 p.
- *Dicționar enciclopedic*. Vol. 2: D-G / Coord. gen. Marcel D. Popa; coord. Nicolae C. Nicolescu, Anicuța Tudor, Alexandru Stănculescu. - București: Editura Enciclopedică, 1996. - XV, 531 p.
- *Dicționar enciclopedic / Coord. gen. Marcel D. Popa*. - Vol. 5: O-Q. - 2004. - XV; 568 p.
- *Dicționar enciclopedic / Coord. gen. Marcel D. Popa*. - Vol. 6: R-Ș. - 2006. - 641 p.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 266.

POPA, Radu, istoric, arheolog; n. 23 iul. 1933, CjN

- m. 12 febr. 1993, București. Cls. prim. la Sighișoara; Lic. „Principele Nicolae” din Sighișoara; Fac. de Istorie din București, specializarea istorie

medie (1956); Fac. de Drept București (1957-1962). Dr. în istorie cu teza: *Țara Maramureșului în secolul al XIV-lea*, București (1969). Muzeograf și muzeograf principal la Muzeul de Artă al României, secția de artă feudală din București (1956-1963); cercetător la Institutul de Arheologie din București (1963-1993); dir. adj. al Institutului de Arheologie (1975-1980); predă cursuri de arheologie medievală (1989-1990); conducător de drd. Domenii de cercetare: istoria artei și arhitecturii, civilizația bizantină, zona Dunării de Jos la sfârșitul mileniului anterior și începutul mileniului nostru, cetățile, satul medieval, începuturile civilizației urbane; a condus circa 40 de șantiere arheologice în aproape toate regiunile țării. Călătorii de studii și documentare: Ravenna, (Italia), Germania Federală, Polonia, Ungaria, Franța; a fost cooptat în cons. șt. internațional al *Enciclopediei istoriei timpurii a popoarelor europene* (Berlin-Poznan); membru în col. de red. al *Lexicon des Mittelalters* (Artemis Verlag, München/Zürich); a publicat numeroase studii în țară și străinătate; susține peste 150 de articole la diferite congrese, simpozioane. Membru în Cons. șt. al Direcției Monumentelor Istorice (1966); Comisia Centrală de Stat a Patrimoniului Cultural Național (1972); vicepreș. al Comisiei Naționale a Monumentelor Ansamblurilor și Siturilor Istorice (1989); preș. al Comitetului Român ICOMOS (1975-1991). Membru al Comitetului de red. al revistei *Studii și cercetări de istorie veche și arheologie* (1972); red. responsabil al revistelor *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice și Revista Monumentelor Istorice*; *Revue roumaine d'histoire*; colab. la *Magazin istoric*, *Revista 22*. Premiul „Nicolae Bălcescu”, al Academiei Române (1970), pentru cartea *Țara Maramureșului în secolul al XIV-lea*.

Lucrări publicate:

- *Mogoșoaia. Palatul și Muzeul de artă brâncovenească*. - București, 1962. - 45 p.; ed. a 2-a, 1967.
- *Cetatea Neamțului*. - București, 1963, 52 p.; ed. a 2-a: 1968. - 44 p.
- *Cnezatul Mării. Studii documentare și arheologice în Maramureșul istoric*. - BM, 1969. - 79 p., 27 fig.
- *Țara Maramureșului în secolul al XIV-lea*. - București: Editura Academiei, 1970. - 304 p.
- *Țara Hațegului*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1988.
- *Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea*. - Ed. a 2-a. - București: Editura Enciclopedică, 1997. - 280 p.
- *La începuturile evului mediu românesc*. - Alba-Iulia: Altip, 2008. - 414 p.
- în colaborare:**
- *Șantierul arheologic Cuhlea, un centru voivodal din veacul al XIV-lea*. - BM, 1966. - 58 p. (în colab. cu Mircea Zdroba).

• *Valea Bistrei în secolele XIII-XIV. Cercetări documentare și arheologice în nordul Bihorului. În: Centenar muzeal orădean.* - Oradea, 1972, p. 215-219.

• *Mărturii de civilizație medievală românească. O casa a domniei și o sobă monumentală de la Suceava din vremea lui Ștefan cel Mare.* - București, 1979, 164 p. (în colab. cu Monica Mărgineanu-Cîrstoiu).

• *Premisele cristalizării vieții statale românești. În: Constituirea statelor feudale românești.* - București, 1980, p. 25-39.

• *Voievozi. Un centru spiritual al românilor din nordul Bihorului în secolele XII-XIV. În: Trepte vechi și noi de istorie, cultură și viață bisericească în eparhia Oradei. Mărturii, evocări.* - Oradea, 1980, p. 39-43.

• *Cnezatul Râu Bărbat. În: Stat, societate, națiune.* - CjN, 1982, p. 51-65.

• *Păcuiul lui Soare. I. Cetatea bizantină.* - București, 1982 (în colab. cu P. Diaconu și D. Vilceanu).

Studii și articole:

• *Câteva observații asupra mănăstirii Golia din Iași. În: SCIA, 13, nr. 2, 1966, p. 253-257.*

• *O casă domnească din secolul al XV-lea lângă cetatea Sucevei. În: SCIVA, 20, 1969, 1, p. 43-66.*

• *Despre începuturile mănăstirii Remeș-Maramureș. În: BMI, 39, 1970, 2, p. 67-68.*

• *Noi cercetări de arheologie medievală în Maramureș. Șantierul Sarasău. În: SCIV, 22, 1971, 4, p. 601-626.*

• *Cetățile din Țara Hațegului. În: BMI, 41, 1972, 3, p. 54-66; Dacia, NS, 16, 1972, p. 243-269.*

• *O sobă cu chle-oală din secolul XIV, la Cuhea-Maramureș. În: SCIV, 24, 1973, 4, p. 671-679.*

• *Considerații istorice pe marginea toponimiei vechi maramureșene. În: RI, 30, 1977, 8, p. 1447-1464.*

• *Plumburi de postav medievale. În: Sargetia, 14, 1979, p. 275-279.*

• *„Descălecări” transilvănene și „întemeieri de țară” între tradiție istorică și dovezi materiale. În: Transilvania, 9, 1980, 8, p. 7-8, 17.*

• *Burgen und Festungen in den Pässen der Südkarpaten. În: Bulletin IBI, 41, 1983, p. 100-110.*

• *Ulpia Trajana Sarmizegetusa Britonia. În: Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters.* - Köln-Bonn, 12, 1984, p. 7-25.

• *Pași care ne îndepărtează de Europa. În: Revista 22, nr. 9, 16 mart. 1990.*

• *Timpurile și Europa sunt în schimbare. În: Revista 22, nr. 17, 11 mai 1990.*

• *Profesionalism și responsabilitate. În: Revista 22, nr. 22, 7 iun. 1991.*

• *Terasa-i ocupată. În: Revista 22, nr. 40, 11 oct. 1991.*

Referințe:
• *Astra sighișoreană (1871-1950) și Horia Teculescu (1897-1942) / Prof. Mercurie Petcu, prof. Gheorghe Gavrila.* - Sighișoara: s.n., 1999, p. 93-98.

• *In memoriam Radu Popa: temeuri ale civilizației românești în context european / Coord. Daniela Marcu Istrate, Angel Istrate, Corneliu Gaiu.* - CjN: Accent, 2003. - 507 p.

• *Cuvântul liber, 11 nov. 1999.*

• *Radu Popa-un creator de școală / Gabriela Adameșteanu. În: Revista 22, 26 mai 2003.*

POPA, Romul, protopop ortodox, iconom stavrofor; n. 1890, BV - m. 1982, CjN. Studii: Lic. „Andrei Șaguna” din BV; Fac. de Teologie „Andrei Șaguna” din

SB (1908-1912). Hirotonit (1912) și repartizat la Parohia Ortodoxă din Ațintiș, unde construiește o biserică și o casă parohială, fiind răsplătit cu titlul de iconom și brâul

roșu. Este primul protopop al Ludușului (1924-1952); este persecutat și dus la Canal timp de 6 luni. La întoarcere preia Parohia din Sâniacob, MS, apoi pleacă la Cj, fiind preș. al Comisiei de Disciplină și slujește la Biserica Calvaria din Cj.

Referințe:

• *Ki Kicsoda, Az erdélyi és bánsági közélet lexikonja.* - 1931.
• *Mărturisiri de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste / Diac. Ștefan Iloaic, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu.* - CjN: [Renașterea], 1995.
• *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane / Vasile Cigher.* - CjN: Editura Mega, 2009, p. 55-58.

POPA, Teodor, artist plastic; n. 24 mai 1929, Podeni,

AB - m. 2003, Târnăveni, MS. Șc. profesională, calificarea sudor. Realizează lucrări din sudură și picuri de electrood topit; expune lucrări din sudură în metal la Casa de Cultură din Târnăveni (1970); participă la expoziții jud., interjud. și naționale (1976-1985); are lucrări în colecții private în țară și străinătate: Austria, Germania, Franța, Belgia. Membru fondator al AAP MS (1977).

Referințe:

• *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse / Herbert Wiesner.* - TgM: Ansid, 2002, p. 138-139.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale / Iuliu Moldovan.* - TgM: Ardealul, 2008, p. 185, 317.

• *Arta modelării metalului incandescent / Gheorghe Giurgiu. În: Steaua roșie, 15 sept. 1979, p. 3.*

• *În slujba frumosului. Medalion Teodor Popa / Prof. Marcela Hărăciu. În: Târnava, 3, nr. 6, 1993, p. 2.*

POPA, Traian, istoric, publicist, prof.; n. 25 mart.

1892, Oiejdea, jud. AB - m. 23 ian.1969, Cj. Studii: cls. primare la Șc. Cat. Oiejdea (1899-1904); studii gimnaziale la Blaj (1904-1912); Teologia la Seminarul din Blaj (1912-1916); Fac. de Litere și Filozofie la Univ. din Budapesta (1916-1918), finalizată la Univ. Cj (1920). Prof. provizoriu de lb. latină și română la Lic. „Mihai Viteazul” Alba Iulia (numit de Cons. Dirigent din 10 ian. 1919); prof. provizoriu (numit în 15 aug. 1919) și prof. titular (numit la 1 febr. 1920) la Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM; prof. la Lic. militar „Mihai Viteazul” TgM (numit de MAN la 1 sept. 1920, definitivat, prin decret regal, la 1 mai 1928). Numit de către Ministerul Instrucțiunii (1 sept. 1924) prof. și la Lic. „Al.Papiu Ilarian”, funcționează la două catedre. Membru ales al Secției istorice a ASTREI (1925); membru ales în Comitetul Asoc. profesorilor secundari, secția TgM (1927). Membru al Comitetului Ligii Culturale, secțiunea TgM (1927). Prin detașare, dir. și prof. de lb. română la Șc. Normală de Învățători TgM (ian.1929-mai 1931). Prefect al jud. Odorhei (apr. 1931), numit prin decret al preș. Cons. de Miniștri și ministrului de interne ad-interim N. Iorga. Prof. la Lic. „Al. Papiu

Ilarian” (1931-1939). În numele Asoc. profesorilor secundari, rostește o cuvântare la adunarea antirevizionistă organizată la TgM (28 mai 1933). Membru al PNT, organizația MS (1936); Membru al FRN (1938). În urma Dictatului de la Viena, pleacă la Tm; prof. de lb. latină la Lic. „Diaconovici Loga” (sept.1940-sept.1945). prof. de lb latină și la Lic. „Mihai Viteazul” mutat la Tm. Se reînoarce la TgM (1945), participă la alegerile parlamentare pe lista PNT (nov. 1946). Urmărit, pleacă la Cj (1947-). Este pensionat (apr. 1949). Pleacă la Lipova; prof. la Șc. tehnică de comerț Arad (sept. 1952-aug. 1955); prof. la Șc. din Agrișul Mare, Tîrnava, Rovine, Clopodia, Nădlac, Lipova, Sebeș (1955-1964). Publică studii și articole în publicațiile: *Mureșul (Din trecutul românilor din Târgu-Mureș)*, *Patria (Avram Iancu în Târgu-Mureș)*, *Societatea de mâine (Activitatea școlară a lui Gh.Șincai; O biserică a lui Mihai Viteazul în Tg. - Mureș; Contribuții la viața lui Petru Maior)*, *Revista arhivelor (Desbaterăa procesului lui Gh.Șincai și sentința de eliberare din închisoare)*, *Șoimii (Alexandru Papiu Ilarian)*, *Gazeta Mureșului (Revoluția lui Horea în județul Mureș)*, *Progres și cultură*, *Cultura creștină (Locul nașterii lui Petru Maior)*, *Banatul de altădată*. Prin decrete regale i se acordă: Ordinul „Coroana României” în gradul de cavaler (13 nov. 1924) și Ordinul „Steaua României” în gradul de ofițer (16 apr.1930). Premiul „Gheorghe Asachi” al Academiei Române, 1933, pentru *Monografia orașului Târgu-Mureș*.

Lucrări publicate:

- *Marci Tullii Ciceronis in Lucium Sergium Catilinam: Orationes Prima et Quarta* / Cicero; Întocmită pentru cursul superior al școalelor secundare de băieți și fete, Ed. 1. - București: Editura Imprimeria Cooperăției, 1924. - 76 p.
- *Orationes prima et quarta* / Marci Tullii Ciceronis in Lucium Sergium Catilinam. Întocmită pentru cursul superior al școalelor secundar 1924.
- *Un capitol sbuciumat din viața lui Gheorghe Șincai - lucrât după documente nouă (1794-1796)*. - TgM, 1924.
- *Documente privitoare la trecutul românilor din vechiul Scaun al Mureșului*. - Vol. I. -TgM, 1925.
- *Începutul școlii românești în vechiul Scaun al Mureșului*. - TgM, 1927.
- *Monografia orașului Târgu - Mureș*. - TgM, Tipografia „Corvin”, 1932. - 323 p.
- *Români din județul Alba în veacurile XII-XV*. - Alba-Iulia, 1945. - 40 p.
- *Monografia orașului Târgu-Mureș [Ediție anastatică]*. Studiu introductiv de prof. Grigore Ploșteanu. Ed. îngrijită: Melinte Șerban, Dimitrie Poptămaș. - TgM: Ansid, Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2005. - 323 p.

- în colaborare:

- *Commentarii de Bello Gallico: Cartea I. și VI. Cap. XI-XXVIII* / C. Iulii Casaris, Ed. Șc., 1923 Alexandru Anca: Proprietatea și Tiparul Institutului de Arte Grafice. - 91 p.

Referințe:

- *Răscoala țărănilor din Transilvania la 1784* / I. Lupaș. - Cj, 1934.
- *Istoria românilor din Dacia Superioară: schița tomului III* / Al. Papiu Ilarian. - SB, Institutul de Arte Grafice „Dacia Traiana”, 1943.

- *Români din Banatul medieval, I. În lupta pentru moșia strămoșească*. Extras din *Revista Institutului Social Banat-Crișana*. Buletin istoric din lunile nov. - dec., 1943.
- *Români din județul Alba în veacurile XII-XV*. - Alba Iulia, 1945. - 40 p.
- *La Littérature roumaine à l'époque des lumières* / par D. Popovici. - SB: Centrul de Studii și Cercetări privitoare la Transilvania, 1945.
- *Mărturi prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM, Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999.
- *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Cosma. - TgM, BJM, 2000, p. 122-123.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlesztés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv., Mentor, 2003. - 292 p.
- *A székegyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor; A könyvet Sebestyén Mihály szerkesztette; A borítót Vincze László tervezte. - Mv., Mentor, 2003. - 432 p.
- *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș* / Aurel Chertes, Pantelimon Cioată. - TgM: Editura Edu, 2008. - 210 p.
- *Traian Popa* / Grigore Ploșteanu. În: *Vatra*, nr. 9, 20 sept. 1984, Supliment, p. A.B.
- *Istoricul mureșean Traian Popa* / Dr. Grigore Ploșteanu. În: Fundația Culturală „Romulus Guga”. Caietul nr. 3/1997.
- *Târgu-Mureșul și presa culturală* / Melinte Șerban. În: *Vatra*, nr. 9/10, 2005, p. 81-89.
- *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / ISM. În: *Cuvântul liber*, 18-20 nov. 2006, p. 4, 1 foto.

POPESCU, CORNEL, actor; n. 6 sept. 1944, Craiova,

DJ. - m. 10 mart. 2011, TgM. Studii: Lic. „Frații Buzești”, Craiova; Fac. de Actorie, IATC „I.L. Caragiale”, București (1968-1972). Actor la Teatrul Național TgM (1972); a jucat la Teatrul Mic București, Teatrul Național TgM, Institutul de Teatru din București și TgM; peste 100 de roluri jucate, dintre

care menționăm: Adrian în *Balconul* (1976), Chitlaru în *Opinia publică* (1978), Hamlet în *Hamlet* (1983), Trofimov în *Livada de vișini* (1985), Topaze în *Topaze* (1998), Hans de Ottenburg în *Amor de Ottenburg* (2001). Prof. asociat, UAT, TgM (din 1976); prof. coord. al cinci generații de actori (1976-2000); red. și colab. coord. la mai multe ziare din Craiova: ziarul *Electroputere*, *Înainte* și *Postul de Radio Craiova*; dir. gen. al Teatrului Național TgM (1996-1997). Membru fondator (1990) în UNITER, Cons. Dir. al UNITER (1990-1994). Premiul pentru interpretare, Festivalul Național de Teatru, București (1981); Premiul pentru cea mai bună interpretare masculină, Festivalul Dramaturgiei Contemporane, BV (1982); premii pentru interpretare în piesele: *Cartea lui Ioviță*; *Nebunul - Moartea accidentală a unui rebel*, Dario Fo; Premiul de interpretare masculină: *Hans de Ottenburg*, Festivalul Dramaturgiei Contemporane, BV (2001).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 154-155.

Studii și articole:

- *Ion Fiscuteanu (Fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 14 sept. 1999 p. 4.
- *Iolanda Dain (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 21 sept. 1999, p. 4.

- *Livia Gingulescu (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 5 oct. 1999, p. 4.
- *Marinela Popescu (Fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 12 oct. 1999, p. 4.
- *Ion Rîșiu (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 26 oct. 1999, p. 4.
- *Aurel Ștefănescu (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 2 nov. 1999, p. 4.
- *Smara Marcu*. În: *Cuvântul liber*, 9 nov. 1999, p. 4, 1 foto.
- *Elena Jitcov*. În: *Cuvântul liber*, 16 nov. 1999, p. 4.
- *Costea Traian (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 23 nov. 1999, p. 4.
- *Dan Glasu (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 7 dec. 1999, p. 4.
- *Monica Ristea-Horga (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 11 ian. 2000, p. 4, 1 foto.
- *Diana Văcaru (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 1 febr. 2000, p. 4, 1 foto.
- *Suzana Macovei (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 8 febr. 2000, p. 4.
- *Nicolae Mihoc (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 29 febr. 2000, p. 4, 1 foto.
- *Rodica Baghiu*. În: *Cuvântul liber*, 7 mart. 2000, p. 4, 1 foto
- *Nicolae Cristescu (fișă de creație)*. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2000, p.4.
- *Gabriela Bacali*. În: *Cuvântul liber*, 4 apr. 2000, p.4, 1 foto.
- *Moga-Olteanu Leontina*. În: *Cuvântul liber*, 4 apr. 2000, p. 4.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș / Zeno Fodor*. - TgM: s.n., 2002.
- *Who's who în România*. - Ed. princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 533.
- *Vatra vă propune un prozator: Cornel Popescu*. În: *Vatra*, 3, nr. 8, 1973, p. 17, 1 foto.
- *Cornel Popescu: Actori și roluri / Olga Apostol*. În: *Steaua roșie*, 17 decembrie 1977, p. 3, 1 foto.
- *Deschiderea stagiunii: Cartea lui Ioviță. Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă / Ion Calion*. În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p. 14, 2 foto.
- *Reîntoarcerea publicului către teatru. Convorbiri cu Cornel Popescu / Rodica Gătină*. În: *Cuvântul liber*, 24 mart. 1995, p. 1, 3.
- *Marele actor și profesor Cornel Popescu a fost (și) redactor coordonator de presă scrisă / Ioana Florea*. În: *Cuvântul liber*, 4 apr. 2006, p. 2, 1 foto.

POPESCU, Emilian, publicist, prof.; n. 22 sept. 1863, Dumbrava, com. Vătava, MS - m. 14 iun. 1896, Dumbrava, MS. Studii primare la Șc. confesională gr.-cat. din Reghinul Săsesc (cls. I și a II-a), Monor (cls. III, IV); gimnaziul la Năsăud (I-VIII, 1884). Seminarul teologic - ped. „Andreian” (1887); Fac. de Filosofie a Univ. din SB (1888-1891) Dr. în filosofie, Budapesta (1892). Un an a lucrat la cancelaria Consistoriului arhidiecezan; activează în Soc. de lectură „Andrei Șaguna”, în cadrul ASTREI; în cadrul Soc. studențești „Petru Maior”, îndeplinind funcțiile de controlor (1888-1889), respectiv casier (1880-1891); prof. suplinitor la Seminarul „Andreian”

din SB (1892-1894), unde predă maghiara; prof. la Șc. Superioară din Cașovia (Kosice, 1894-1895); Gimnaziul român din BV (1895-1896). Publică studiul *Risipirea Ierusalimului*, scoasă din cartea lui Iosif Flaviu, de Ioan Barac. Se înscrie ca membru al Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Român, îndeplinind funcția de notar (1895). În anul școlar 1883-1884 red. revista *Musa someșană*, publicație a Soc. de lectură *Virtus Romana Rediviva*. Publică în: *Gazeta Transilvaniei*, revista *Transilvania, Tribuna, Telegraful Român*.

Lucrări publicate:

- *Gramatica latină. Vademecum. I. Morfologia*. - BV: Editura Librăriei N.I. Ciurcu, 1896.
- *Christianitas daco-romana: Florilegium studiorum*. - București: Editura Academiei Române, 1994. - 496 p.

Studii și articole:

- *Ceva despre meserii la noi la români*. În: *Telegraful Român*, 35, nr. 113 din 5/17 nov. 1887, p. 451.
- *Risipirea Ierusalimului*, scoasă din cartea lui Iosif Flaviu, de Ioan Barac. În: *Transilvania*, nr. 1, 15 ian. 1893.

Referințe:

- *Correspondență / Valeriu Braniște*, Vol. 1. - CjN, 1985, p. 34
- *Dr. Emilian Popescu*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1994, p. 220-226.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri / Lucian Predescu*. - Ediție anastatică - București: Saeculum I.O., 1999 - Vestala, p. 676.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária*. - TgM: BJM, 2002.
- *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920 / Corina Teodor*. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete / Grigore Ploșteanu*. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 549-556.
- *Tribuna*, 9, nr. 233, 30 oct. 1895, p. 931.
- *Anuarul I al Societății pentru crearea unui fond de teatru român pe anii 1895/6, 1896/7, 1897/8, Brașov*, p. 29.
- *Gazeta Transilvaniei*, 59, nr. 133, 16 iun. 1896.
- *Almanahul Societății de lectură Petru Maior*. - Budapesta, 1901, p. 35.
- *Emilian Popescu / Gr. Ploșteanu*. În: *Steaua roșie*, 29 apr. 1984, p. 3, 1 foto.

POPESCU, Ioan, jurist, primar al Reghinului; n. 19

apr. 1896, Reghin, MS - m. 1981, Reghin, MS. Șc. prim. la Reghin: Lic. german din Bistrița: Lic. „Andrei Șaguna” din BV.; Fac. de Drept, Univ. din Cj. Dr. în drept. Este recrutat în armata austro-ungară și trimis pe front; participă la evenimentele premergătoare unirii; după încheierea primului război intră în adm.; primpretor, apoi primar al Reghinului între cele două războaie mondiale (timp de 20 de ani). De numele lui se leagă construirea Gimnaziului mixt de stat „Petru Maior” (1931); sunt executate lucrări de reparații și construcții la Căminul de Ucenici (1937); sprijină asoc. cu profil cultural-sportiv: Soc. de Gimnastică și Sport; mărește și modernizează Șc. de Înot din Parcul „Regina Maria” (azi Parcul Tineretului); sprijină bisericile din oraș; sprijină Despărțământul Astra din Reghin. Membru fondator al Soc. Sportive de Pescuit a Păstrăvului și Lipanului cu Undița din Reghin (1931); ales în Comitetul de

Vânătoare MS (1925).

Referințe:

- *Ki Kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Tm - Arad, 1931.
- *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat [Ed. 1947]* / Vasile Netea. - București: Fundația Regele Mihai I, 1947. - 483 p.
- *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Europa Nova, 1993. - 304 p.
- *Când ceasul bate mai presus de vreme: pagini memorialistice din anotimpul Marii Uniri și studiul: „Contribuția băncilor ardelen la renașterea națională a românilor”* / Constantin Dumitrescu, Ioan Sima. - CjN: Daco-Press, 1993. - 250 p.
- *Să crezi în ceasul de dreptate: liceeni, studenți și profesori în amfiteatrele Marii Uniri* / Constantin Dumitrescu. - CjN: Daco-Press, 1994. - 207 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 4. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999, p. 161-169.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Din activitatea ecleziastică, culturală și politică a protopopului de Reghin, Ioan Maloș* / Traian Bosoaică. În: *AAM*, 1 (2002), p. 278-286.

POPESCU, Marinela, actriță; n. 25 aug. 1948,

TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Fac. de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale”, București (1972). Actriță la Teatrul Național, TgM (din 1972); prof. asociat, Institutul de Teatru TgM (din 1976); a jucat peste 100 de roluri, dintre care menționăm: Maria din *Piticul din grădina de vară* de D.R. Popescu (1974); Mașa în *Sinucigașul* de N. Erdman (1980); Ioana d'Arc în *Ciocărlia* de J. Anouilh; Victoria în *Evul Mediu întâmplător* de R. Guga (1984); Gina în *Rața sălbatică* de Ibsen, Ana în *Ion* de L. Rebreanu, regie D. Alecsandrescu, Ludmila în *Cvadratura cercului* de Kataev, regie N. Scarlat; Fata în *Oamenii cavernelor* de W. Saroyan; Mildred în *Oh, tinerețe* de O'Neill, regia Zoe A. Stanca; Petronel în *Dundo Maroje* de M. Drzici, regia I. Szabo; Aricia în *Fedra* de Racine; Agafia Tihonova în *Căsătoria* de Gogol, regia D. Alecsandrescu; Isabela în *Invitație la castel* de J. Anouilh; Isabela în *Madridul în carnaval* de C. de la Barca; Ghighi în *Un suflet romantic* de T. Popescu, regia C. Ioan; *Noaptea Albă* de R. Anderson, regia N. Toia, Martha în *Neînțelegerea* de A. Camus, regia E. Marcus; Șoricel în *Joc de pisici* de I. Orkeny, regia R. Iorga-Mândrilă; *Există nervi* de M. Sorescu, regia T. C. Popescu; *Scandal în culise* de M. Frayn; *Totul în grădina* de E. Albee; *Albertine, în cinci timpi* de M. Treblay; *Orfeu în infern* de T. Williams; Elisabeta în *Elisabeta, din întâmplare o femeie* de Dario Fo, regia Cristian Ioan; Amanda, în *Menajea de sticlă*, de T. Williams, regia Cornel Popescu; *Mirandolina*, prelucrare după *Hangița*, de C. Goldoni, regia Cristian Ioan. Premii de interpretare pentru rolurile: Maria în *Piticul din grădina de vară* de D. R. Popescu (regia D. Micu), Festivalul Național de Teatru (1974); Victoria în *Evul Mediu întâmplător* de R.

Guga (regia C. Hadji Culea), Tm (1986); Gena în *Titanic vals* de T. Mușatescu, Festivalul de Comedie, Galați.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002.
- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002, p. 538.
- *Marinela Popescu* / Cosmina Arbore. În: *Steaua roșie*, 22 nov. 1975, p. 3.
- *Marinela Popescu* / Silvia Obreja. În: *Ambasador*, 2, nr. 8 (1996), p. 4, 1 foto.
- *Marinela Popescu (Fișă de creație)* / C. Popescu. În: *Cuvântul liber*, 12 oct. 1999, p. 4.

POPESCU, Simion, prof. de teologie, protopresbiter, publicist; n. 6 aug. 1848, Râpa de Jos, MS - m. 11 febr. 1919, București. Studii elem. în satul natal; Șc. românească din Reghin; Gimnaziul gr.-cat. din Blaj (1870); Institutul Teologic la SB (1870-1873); Fac. de Teologie și Filosofie ale Univ. din Leipzig (1874-1877). Dr. în filosofie și teologie (1877). Prof. de Dogmatică și Studii biblice la Institutul teologic-ped. din SB (1878-1883) și catehet la lic. de aici (1879-1883); protopop al SB (1883-1888); fiind înlăturat din post de mitropolitul Miron Romanul, a plecat la București, unde a deținut mai multe posturi: prof. suplinitor la Fac. de Teologie (1888-1890); prof. de Religie la Șc. normală de institutori (1888-1900); la Seminarul ped. univ. (1899-1900); la Lic. „Gheorghe Lazăr” (1901-1918); dir. al BCS (1891-1894); dir. al internatului Lic. Sf. Sava (1894-1895); preot duhovnic la Lic. de fete „Elena Doamna” (1901-). Prieten al lui Ioan Slavici și George Coșbuc, apropiat lui Titu Maiorescu; prof. al poetului Ion Barbu. A scris lucrări de teologie și ped., manuale didactice pentru învățământul elementar și mediu. Publică în: *Telegraful Român*, *Tribuna* (Sb), *Convorbiri literare* (București).

Lucrări publicate:

- *Catehism pentru învățământul religiunii drept credincioase răsăritene în școalele primare*, prelucrat după Moise Toma. - Ed. I, SB, 1880. - 72 p. (ajuns în 1912 la 11 ed.).
- *Geneza Evangheliilor. Studiul biblic*. - SB, 1880. - 106 p.
- *Pnevma in Nicaeno-Constantinopolitanum. Studiu exegetic-dogmatic*. - SB, 1881. - 174 p.
- *Dezvoltarea primatului papal și influența lui asupra creștinătății. Cercetări istorice*. - SB, 1882. - 159 p.
- *Metodica specială a studiului religiunii în școalele populare*. - SB, 1882. - 76 p.
- *Povățuitorul*. - București, 1894.
- *Catihetica adică metodica specială a studiului religiunii*, Ed. a 2-a. - București, 1892. - 272 p.
- *Conducător la cetirea și explicarea Evangheliilor*, 1898.
- *Explicarea evangheliilor*, 1898.
- *Catehism pentru școalele normale și secundare...*, Bârlad, 1898. - 158 p.
- *Catehism pentru școalele inferioare ale școlilor medii și pentru instituttele pedagogice*, Sibiu, 1902. - 267 p.
- *Explicarea Evangheliilor duminicale și ale sărbătorilor împărătești (pentru seminarii)*, SB, 1905. -

268 p. (reeditată la București, 1998. - 336 p.)

• *Marele mucenic Dimitrie și Sfinții mari împărați Constantin și Elena*, SB, 1906. - 62 p.

• *Sfinții mari și întru tot luminații Apostoli Petru și Pavel*, SB, 1906. - 70 p.

• *Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cesareei Capadochiei. Viața și minunile sale*. Ediție populară..., SB, 1906. - 48 p.

• *Marele mucenic Gheorghe purtătorul de biruință*, Ediție populară, SB, 1906. - 67 p.

• *Memoriu*, 1906.

• *Septuaginta și textul evreesc al Testamentului Vechi în Biserica Ortodoxă. Studiul biblic*, București, 1908. - 38 p.

• *Întâmpinare*, București, 1909.

• *O pagină neagră în istoria bisericii române ortodoxe din Transilvania și Ungaria*, 1910.

• *Cartea țaranului român*. - Caransebeș, 1912.

• *Legăturile bisericii noastre cu patriarhia de Constantinopol*. - București, 1915.

• *Origina ierarhiei besericești*, 1920.

• *Canonul Muratori*, 1921.

• *Evangeliiile apocrife*, 1921.

• *Momente din timpuri mari cu oameni mici*, Lugoj, s.a.

- **în colaborare:**

• *Morala creștină*, cls. a V-a. - Bârlad, 1898. - 94 p.

• *Istoria sfântă a Vechiului și Noului Testament*, cls. I, 1902. - 84 p. (colab. cu Calist Ialomițeanu Botoșăneanu).

• *Învățătura lui Iisus Christos*, cls. a II-a. - București, 1902. - 80 p.

• *Dogmele Bisericii Ortodoxe*, cls. a III-a. - București, 1902. - 80 p.

• *Istoria bisericăască*, cls. a V-a. - București, 1902. - 118 p. (o nouă ediție în 1903).

• *Istoria Bisericii Române*, cls. VI-a. - București, 1902. - 156 p.

Referințe:

• *Dicționarul contemporanilor* / de Dimitrie R. Rosetti. - București: Editura Lito-tipografie „Populara”, 1898. -207 p.

• *Monografia Institutului seminar teologic-pedagogic „Andreian”* / E. Roșca. - Sb, 1911, p. 102.

• *Simion Popescu, profesorul ardelean al lui Ion Barbu* / Vasile Netea. În: *Ștefan Meteș la 85 de ani*. - CjN, 1977, p. 483-485

• *Bibliografia românească modernă (1831-1918)*. - Vol. 3. - București, 1989, p. 980-982.

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. -Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1990.

• *Dicționarul teologilor români* / preot prof. dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

• *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ediție anastatică - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala. - 960 p.

• *Un dascăl de formație șaguniană: Simion Popescu* / Corina Teodor. În: *Reghinul cultura: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2001, p. 166-178.

• *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 382-383.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária - TgM: BJM, 2002.

• *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003, p. 304-308.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Mureșul Superior. Vatră de cultură românească* / Vasile Netea. - București: Cuvântul, 2006.

• *Un dascăl de teologie din Ardeal la București: protopresbiterul Simeon Popescu (1848-1919)*. În: *BOR*, 60, nr. 7-8, 1942, p. 265-282.

• *Protopopul și pedagogul mureșean Simeon Popescu (1848-1919). Un ultim omagiu adus de Liga Culturală prin savantul Nicolae Iorga și preotul-profesor Gheorghe Cotenescu* / Radu Petrescu. În *Libraria. Anuar*, TgM, nr. 10, 2011, p. 277-283.

POPESCU, Teodor, avocat; n. 16 iun. 1881,

Dumbrava, MS - m. 14 febr. 1926, Cj. Șc. prim. în loc. natală; Gimnaziul superior ref. la TgM; Fac. de drept și șt. politice din cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1901-1906). Dr. în șt. juridice, Univ. regală maghiară din Cj (1906). Și-a deschis birou avocațial la Reghin și un timp la

Fărăgău. Membru al Despărțământului Reghin al Aștrei; membru în Comitetul de cenzori la Banca „Mureșeana” din Reghin; membru în Consiliul de administrație la „Furnica”, casă de economii, Soc. pe acțiuni în Făgăraș. A fost deputat mirean al cercului Făgăraș, la sinodul arhidiecezan (1903-1905); membru în clubul român comitatens din Făgăraș (1913); unul dintre organizatorii adunării de protest a cercurilor electorale Reghin și Gornești, unde s-au dezbătut problema votului universal și proiectele de lege ale guvernului ungar referitoare la reforma învățământului. A participat la MAN de la Alba Iulia; numit membru în Senatul disciplinar al jud.; membru în Comisia adm. a jud. A funcționat ca judecător la Tribunalul din Cj; avocat la Cj; jurist consult al Consistoriului Eparhiei ortodoxe române a Vadului, Feleacului și Clujului; membru în Cons. de adm. la „Vatra”, Institut de credit și economii din Cj.

Lucrări publicate:

• *Doi datornici*. - S.I.: s.n., s.a. - 90 p.

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*, București, 1943, p. 71.

• *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 130-132, 442; Vol. 9: 1989, p. 8, 15, 16.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 184-186.

POPESCU, Theodor Cristian, regizor; n. 18

oct. 1967, Turda, CJ. Studii: Academia de Teatru și Film din București, cls. Valeriu Moisescu (1994); Master of Fine Arts în regie, bursă Fulbright, Univ. Montana, SUA (2000-2002). S-a orientat de la început spre textul contemporan, montând în premieră piese de Radu Macrinici și Andreea Vălean. Montează cu precădere autori noi britanici și americani, dar și români, în teatrele unde este angajat regizor: Teatrul Național CjN (1994-1995); Teatrul Național TgM (1995-1998); asist. univ. (1996-1998), UAT TgM; asist. univ., UNATC, București (1996-2000); lector, Univ. Québec, Montreal (2005-2007); lector univ. la UAT TgM (2008-). Fondează *Compania 777* București (1997-2000), care a realizat în regia sa patru

coproducții viu comentate: cu Teatrul Odeon și Sounds of Progress din Glasgow: *Copii unui Dumnezeu mai mic* de Mark Medoff (1997); cu Teatrul Nottara și Fundația Soros pentru o Societate Deschisă: *Îngeri în America* de Tony Kushner (1999); cu Teatrul Nottara: *DaDaDans*, în coregrafia lui Florin Fieroiu; cu Teatrul Bulandra: *Trilogie belgrădeană* de Biljana Srbljanovic. A fost rezident la Royal Court, în 1998; s-a stabilit în cele din urmă în Canada, la Montreal, unde din 2004, are propria sa companie de teatru care îi poartă numele. Piese regizate la TgM: *Piesă cu repetiții*, de Martin Crimp; *Privește înapoi cu mânie*, de John Osborne; *Există nervi*, de Marin Sorescu; *Măsură pentru măsură*, (1996/1997); *Eu când vreau să fluier, fluier ...*, de Andreea Vălean (1998); *Ping Body*, de Radu Macrinici (1999-2000). A pus în scenă: *Povești de familie* de Biljana Srbljanovic (2004) și *Chip de foc*, de Marius von Mayenburg (2005), prezentate la Théâtre Prospero; a lucrat cu studenții de la École Nationale de Théâtre du Canada și École Supérieure de Théâtre de l'UQAM, piesele: *Krum*, de Hanoch Levin și *Push up 1-3*, de Roland Schimmelpfennig (prezentate și la SB, 2006); *Noaptea arabă* (2007); *Femeia din trecut*, de Roland Schimmelpfennig, la Teatrul Metropolis (2008). A montat piesa *Geniul crimei* de George F. Walker la Teatrul '74 din TgM. Obține premii și nominalizări pentru spectacolele sale, participă la seminarii și ateliere în țară și străinătate. Premiul pentru „Cel mai bun spectacol”, în secțiunea „Teatrul de mâine”, Festivalul Național de Teatru, pentru *Privește înapoi cu mânie*; Premiul pentru regie, Festivalul de Teatru Atelier, Sf. Gheorghe, cu *Copiii unui Dumnezeu mai mic* și *Eu când vreau să fluier, fluier...* (1998). Membru: Informal European Theatre Meeting; Union des artistes; UNITER.

Referințe:

- *Dramafest '98: dramaturgie nouă românească*. - TgM: Fundația Dramafest, 1998, p. 7-40, foto.
- *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 129-131.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1116.
- *Vatra*, nr. 277, 1994.
- *Interviu cu regizorul Theodor Cristian Popescu: „Eu personal ader la un tip mai clasicizat de teatru”* / Silvia Obreja. În: *Ambasador*, 1, nr. 2, 1995, p. 30.

POPESCU ROMAN, Angela, artist plastic liber

profesionist; n. 23 apr. 1948, Târnăveni, MS. Studii: Lic. de Arte Cj (1967); IAPD, Secția arte textile CjN (1974). Expoziții de grup: Primăvara studentescă, Cj (1970); Festivalul național al studenților, ed. I Cj (1971); Expoziții de artă decorativă, CjN (1975-1978); Expoziția tineretului, Galeria de artă, Dej (1976); „5 Expoziții - 5 Debutanți”, CjN (1977); Muzeul de Artă, CjN (1978); Muzeul de Artă, Oradea (1978); Saloanele naționale de artă decorativă, CjN (1993-2010); Trienala Internațională de Broderie CjN (1994-1997, 1999, 2002, 2006); Salonul Național de Artă Decorativă, Cotroceni, București (1994-2009); Saloanele Moldovei, Bacău (1994-1995);

Miniaturi textile, Galeria de artă, CjN (1995-2000, 2001); Salonul național de Miniaturi textile, București (1995); „Academia 70”, CjN; Umbre, Câmpulung-Moldovenesc (1996); Arta decorativă, Căminul artei, București (1997); Trienala de Tapiserie, București (1997, 2000, 2004); expoziție UAP de artă decorativă și grafică, Constanța (1999); Expoziția „Transilvania”, CjN (1999); Galeria Apollo, București (2002-2003); Ariadne, TgM (2004-2008); Lumină din lumină, Sala de Sticlă a Primăriei Mun. CjN (2005, 2006); Expoziție itinerantă, Deva, Alba Iulia, Oradea, Baia Mare, Bistrița, TgM, Craiova (2008); Ploiești (2009). Expoziții de grup în străinătate: Expoziție de grafică și textile, Offenbach am Main, Frankfurt am Mein, Germania (1973); Salonul Moldovei, Chișinău (1995); Expoziție de tapiserie, Kerson, Ucraina (1966); Textiliste clujene, Centrul Cultural Român Budapesta (1996); Dialog 98, Expoziție Concurs internațional de artă decorativă, Chișinău (1998); Expoziție de artă decorativă, Copenhaga, Danemarca (1999); Expoziție de artă decorativă, Vidin, Bulgaria (2009). Expoziții personale: Artă textilă, CjN (1977); Festivalul artelor, Slănic Moldova (1987); Costinești (1988); Meetingul internațional Comunione e Liberazione, Fiera, Rimini, Italia (1990); Design vestimentar, Galeria artei, Zalagegerseg, Ungaria (1994); Zilele Culturii Sătmărene (2008); Expoziția „Anotimpuri în culori”, Orvieto, Italia (2008); Expoziția „Stoguri”, Bistrița (2009); Expoziția „Stoguri și coline”, La petite galerie, Viena, Austria (2010). A organizat parade de modă la CjN, București (1975-1990); a realizat costume pentru piesa *Adunarea femeilor* de Aristofan la Teatrul Național CjN (1991). Distincții: Premiul I la Concursul de creație și noutăți, CjN (1983); Premiul I la Concursul jud. de creație vestimentară, ed. a 3-a, CjN (1986); Premiul I la Concursul de creație și proiecte (1989); Premiul, Trienala Internațională de Broderie, CjN (2002).

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, 2008, p. 144, 297.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1115.

POPOVICI, Sandu, Popa Sandu; Popp Alexandru, parohul din Ierņuțeni; Sandu Dascălu din Ierņuțeni; pictor, paroh; a trăit în a doua jumătate a sec. XVIII - prima jumătate a sec. XIX, Ierņuțeni, Reghin, MS. După unii exista o șc. de pictură pe sticlă la Reghin la sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX. Pictor cunoscut din inscripția unei icoane pe lemn din Răstolița, MS, reprezentând „Chipul Sfântului Nicolae” (1808); icoane pe sticlă păstrate la biserica de lemn din Nadășa, com. Beica de Jos, MS (1806); icoana „Sfintei Treimi” de la Petelea, MS (1833). Îl mai întâlnim pe toată Valea MS, îndeosebi la Dumbrava și Bistra Mureșului, unde lasă icoane realizate înainte de 1850, precum și picturi murale pe pereți, frize cu proci, praznice și uși împărătești. Pictorului i-au fost atribuite un număr mare de icoane pe sticlă, precum cele de la Joseni, HR (1796). Picturile se caracterizează printr-un stil grafic decorativ, s-a dovedit a stăpâni meșteșugul artistic, dă dovadă de unitate stilistică, cu grupări de personaje ce par decupate pe fundaluri sobre, fără

recuzite de prisos.

Referințe:

- *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania: Sec. XIII-XVIII* / Marius Porumb. - București: Editura Academiei Române, 1998.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2004. - 376 p.

POPOVICI, Toader, Popovici Toader Zugrav; Toader Zugravul, Pop Toader; pictor muralist și de icoane, care a trăit în sec. XVIII în părțile Reghinului, MS. Studii: Presupunerea că pregătirea sa artistică și-a câștigat-o într-un atelier de tradiție postbrâncovenească este confirmată de colaborarea în 1783 cu Iacov din Rășinari, format în Țara Românească. Activ în ultimele decenii ale secolului XVIII în Câmpia Transilvaniei și în părțile Reghinului, cunoscut prin icoane și pictură parietală a unor biserici de lemn. Pictura lui este plată, fără valorații pentru redarea volumelor, cu o cromatică echilibrată, subliniată de tușe de culoare închisă, având un pronunțat caracter decorativ, acordând atenție detaliilor. Figurile din icoane, cu privire hieratică, au proporții și gesturi uneori nefirești, trădând un artist de factură populară. Activează în următoarele localități: 1781 - Lunca, MS, biserica de lemn, demolată în perioada interbelică, a avut o pictură murală în altar, naos și pronaos, datată; 1781 - Sărmășel-Gară, MS, biserica de lemn, adusă de la Dâmbu, MS, are pictură murală ce poate fi atribuită prin analogie, iar ușile împărătești sunt semnate pe spatele panoului; 1783-Frunzeni, MS, de la vechea biserică de lemn din localitate se află în Colecția Episcopiei Ortodoxe Române din Alba Iulia, trei icoane semnate de „Iacov Zugrav, Toader și Lica”; 1787 - Țiptelnic, MS, biserica de lemn, icoanele *Sf. Nicolae* și *Isus Pantocrator*, ultima semnată și datată; 1792, 1793, 1797 - Urisiu de Jos, MS, biserica de lemn, icoane împărătești: *Isus Pantocrator*, datată 1792; *Maria cu Pruncul*, datată 1793; *Arhanghelul Mihail* și *Sf. Nicolae*, datate și semnate; Moiša, MS, Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli”, în naos se mai observă fragmente de pictură murală, icoane împărătești: *Maica Domnului cu Pruncul* și *Isus Pantocrator*, aflate în colecția Catedralei Ortodoxe din TgM (1752).

Referințe:

- *Studii, conferințe și comunicări istorice*. - Vol. 1. - 451 p.
- *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania: Sec. XIII-XVIII* / Marius Porumb. - București: Editura Academiei Române, 1998, p. 308-309.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2004. - 376 p.
- *Biserici de lemn din județul Mureș: Monumente de artă populară românească* / Ioan Eugen Man. - TgM: Nico, 2009. - 551 p.
- *Zugravi și centre românești de pictură din Transilvania secolului al XVIII-lea* / M. Porumb. În: *AIIAC*, 19, 1976, p. 122.

POPTĂMAȘ, Dimitrie, bibliolog, om de cultură, istoric, dir. al BJM (1985-2005); n. 25 apr. 1938, Nima Răciului, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”; IPed. de 3 ani din TgM; Fac. Istorie Filosofie, Secția Istorie CjN (1975). Atestat în biblioteconomie, în colecții speciale și *Conducere și opțiune*. Activitate profesională: bibliotecar la

Biblioteca Regională din TgM (din 1955); șef serviciu (1979); dir. al BJM (1985-2005). S-a preocupat mult de înzestrarea bibliotecii județene și a filialelor cu tot ce înseamnă document scris și tipărit; a făcut eforturi pentru organizarea și lărgirea rețelei de biblioteci din teritoriu; a înființat filialele din Aleea Carpați, din strada Brașovului, de la Casa de Cultură „Mihai Eminescu”; a organizat sediul bibliotecii din Palatul Culturii pe principii moderne, obținând spațiile: parterul, mezaninul, etajul II al clădirii, spațiile de la subsol; a reorganizat fondul tradițional al bibliotecii, așezând la locul lor cărțile retrase pe motive politice; a îmbogățit colecția de carte rară; a selectat judicios din fondul de rezervă națională. A efectuat lucrări de modernizare la casa scărilor, Sala de lectură, Parter și BTB. Ca metodist, a format generații de specialiști prin inițierea de cursuri de biblioteconomie. De numele său se leagă înființarea și dotarea filialei Biblioteca „Târgu-Mureș” de la Chișinău (1996). A înscris biblioteca într-un program de informatizare aplicat de BNR la care au aderat majoritatea bibliotecilor jud., achiziționând softul TINLIB, a cărui bază a fost operativă din 1995 până în 2008. Preocupări în domeniul bibliografiei, istoriei culturii și cărții vechi românești. Preș. al Fundației Culturale „Vasile Netea”, în cadrul căreia a inițiat colecția *Caiete mureșene* și publică numeroase cărți închinare unor personalități mureșene, precum și editor al almanahului cultural literar al românilor nord-bucovineni, *Țara Fagilor*. Susține numeroase conferințe de istorie locală și istoria culturii pe raza jud., dar și în țară. A inițiat seria *Bibliografii mureșene*; creează condiții și coordonează apariția anuarului *Libraria. Studii și cercetări de bibliologie*; dicționarele: *Scritori români mureșeni*, *Oameni de știință mureșeni*. A organizat activități culturale: simpozioane, sesiuni de comunicări științifice, evocări aniversare, medalioane, reuniuni culturale cu participarea a numeroase personalități locale, naționale, dar și din afara granițelor. Este părintele unor manifestări devenite tradiționale: *Porni Luceafărul...*, *Eminesciana*, cele legate de viața și activitatea lui Vasile Netea, Aurel Filimon, Aurel Dandea, Elie Câmpeanu, Ion Chinezu, Iosif Pop ș.a. Vizitează, ca specialist, biblioteci din Ungaria, Suedia, Franța, China. Publică studii și articole în: *Biblioteca (București)*, *Familia (Oradea)*, *Cuvântul liber*, *24 ore mureșene*, *Zi de zi*, *Vatra*, *Marisia*. Membru în Cons. Național al Directorilor din Bibliotecile Publice din România; membru în Biroul executiv al ANBPR. Preș. al organizației PNCTD MS (2006-); inițiator al reînființării Despărțământului Central TgM și vicepreș. al filialei. Distincții: Premiul de Excelență, acordat de ANBPR (2000); Diplomă acordată de Ministerul Culturii din Republica Moldova, pentru contribuția deosebită la pregătirea și derularea reformei bibliotecare în Republica Moldova; Diplomă Magna Cum Laude, acordată de Biblioteca Mun. „B.H. Hașdeu”, Chișinău (2001); Diplomă de Excelență acordată de Direcția Jud. pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Mureș (2002); Ordinul „Meritul Cultural,” în grad de Cavaler (2004), pentru merite deosebite în activitatea artistică și culturală din țara noastră, pentru promovarea civilizației și istoriei locale, acordată de Președintele României;

„Diplomă de Excelență” din partea ANBPR; Diploma de Excelență și „Fibula de la Suseni”, din partea Prefecturii MS (2005); Premiul de excelență acordat de Studioul de Radio TgM (2002) și Senior al TgM (2006); Diploma de onoare „Pro Libro Senator”, din partea BJM (2009).

Lucrări publicate:

• *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți.* - TgM: BJM, 2003 - Fundația Culturală „Vasile Netea.” - 346 p.

• *O bibliografie a eseului românesc contemporan 1944-1976.* Extras din *Libraria*, Anuar, 2. *Studii și cercetări de bibliologie.* - TgM, 2003, p. 268-335.

• *Prezența și circulația vechilor tipărituri românești în zona superioară a Văii Mureșului.* - TgM: Nico, 2008. - 220 p.

• *Reflecții despre carte, bibliotecă și lectură. Texte selectate din autori români și străini.* - TgM: Editura Nico, 2009. - 186 p.

- în colaborare:

• *Biblioteca Județeană Mureș / Dimitrie Poptămaș, Mészáros József.* - TgM, 1979. - 64 p.

• *Publicațiile periodice mureșene 1795-1972: bibliografie = 1795-1972 Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája / Dimitrie Poptămaș, Mózes Júlia; Studiu introductiv de prof. dr. Vasile Netea.* - TgM: BJM, 2000. - 371 p.

• *Bibliografia publicațiilor periodice = Időszaki kiadványok bibliográfiája, 23 dec. 1989-31 dec. 1994 / Fülöp Mária; cuvânt înainte de Dimitrie Poptămaș.* - TgM: BJM, 1995. - 93 p.

• *Un om pentru Târgu Mureș: Emil A. Dandea: Comunicări prezentate la sesiunea comemorativă desfășurată la Târgu Mureș în data de 18 august 1994, la împlinirea unui sfert de veac de la moartea lui Emil Dandea / [Red.]: M. Art. Mircea, M. Șerban, D. Poptămaș.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1995. - 168 p.

• *Asta-i seară, seară sfântă...: culegere de colinde / Vasile Pop.* - Responsabil de carte Dimitrie Poptămaș - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1996. - 140 p.

• *Politică și administrație: culegere de texte / Emil A. Dandea.* - Selecție, studiu introductiv, note și indice de Dimitrie Poptămaș și Mihail Art. Mircea. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996. - 231 p.

• *Sângeorgiu de Mureș: însemnări monografice / Ilarie Gh. Opriș; Postf.: Dimitrie Poptămaș.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1996. - 128 p.

• *Simpozionul științific Revoluția română de la 1848: [Program] / Caiet documentar realizat de Mihail Artimon Mircea, Dimitrie Poptămaș.* - TgM: [Tipomur], 1998. - 16 p.

• *Alexandru Ceușianu: studii și comunicări prezentate la simpozionul științific prilejuit de centenarul nașterii vrednicului cărturar și om politic (Reghin, 2 iunie 1998) / Vol. îngrijit de Marin Șara, Georgeta Mărginean și Iacob Huza; [bibliografia alcătuită de Dimitrie Poptămaș].* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999. - 89 p.

• *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare / Vol. îngrijit de Marin Șara; cons. ed. Dimitrie Poptămaș.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea.” - 180 p.

• *Elie Câmpeanu: omul și faptele sale / Coord. vol.: Grigore Ploșteanu și Dimitrie Poptămaș.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999.m- 152 p.

• *Ion Chinezu - Relief în posteritate: studii și comunicări prezentate la simpozionul științific prilejuit de centenarul nașterii eminentului cărturar (TgM, 4-5 iunie 1994) / Vol. îngrijit de Melinte Șerban, Dimitrie Poptămaș, Mihail Art. Mircea.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 130 p.

• *Interferențe teatrale româno-maghiare / Tereza Periș Chereji; postf. de Dimitrie Poptămaș.* - TgM: BJM, 2000. - 228 p.

• *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic / Ana Cosma.* - Coord. Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2000. - 212 p.

• *Aurel Filimon: Consacrare și destin / Vol. îngrijit de Mihail Art. Mircea, Dimitrie Poptămaș, Melinte Șerban.* - TgM: BJM, 2001 - Fundația Culturală „Vasile Netea.” - 291 p.

• *Biblioteca Județeană Mureș: Caiet documentar elaborat cu prilejul împlinirii a 200 de ani de lectură publică la Târgu-Mureș 1802-2002 / Red. Monica Avram.* - TgM: BJM, 2002. - 38 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária; Pref. Dimitrie Poptămaș.* - TgM: BJM, 2002 - Mv. Mv.: - XXVII; 339 p.

• *Credință și apostolat: Memorii / Iosif Pop; Pref. Liviu Sabău.* - Ed. îngrijită și postf. de Dimitrie Poptămaș și Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2004. - 230 p.

• *Oameni de știință mureșeni: Dicționar biobibliografic / Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram.* - Coord. și Cuvânt înainte: Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2004. - 477 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára; Pref. Dimitrie Poptămaș.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005. - Vol.1: XXVIII, 604 p.; Vol. 2: p. 605-862.

• *Cinci ani de luptă românească în Ardealul de Nord 1940-1944 / Cons. ed. Dimitrie Poptămaș, Melinte Șerban.* - TgM: Ansid, 2005. - 367 p.

• *Învățămintul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940 / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opriș. Pref.: Dimitrie Poptămaș* - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2005, 123 p.

• *Monografia orașului Târgu-Mureș / Traian Popa; Ed. îngrijită de Melinte Șerban și Dimitrie Poptămaș.* - TgM: Ansid, 2005 - : Fundația Culturală „Vasile Netea” - XLI; 323 p.

• *Oameni, fapte, atitudini: Interviu și reportaje / Nicolae Balint.* - Cuvânt înainte: Dimitrie Poptămaș. - Vol.1. - TgM: Editura Nico, 2008 - 212 p.

• *Vasile Netea: Evocări și bibliografie / Vol. îngrijit de Dimitrie Poptămaș și Melinte Șerban.* - TgM: Editura Ardealul, 2008 - 276 p.

• *Memorii / Vasile Netea; Ed. îngrijită, introducere și indici Dimitrie Poptămaș.* - TgM: Editura Nico, 2010,

342 p.

- *Poveștile orașului* / Sorina Bota. - TgM: Editura Ardealul, 2010. - 214 p.
- *Correspondența cu Adina (1917-1921)*/Take Ionescu. Pref. de Dimitrie Poptâmaș. - TgM: Ardealul, 2010. - 472 p.
- *Constantin Romanu-Vivu* / Vasile Netea; Ed. îngrijită și pref. de Dimitrie Poptâmaș. - TgM: Nico, 2011, 119 p.
- *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990*/Ovidiu Palcu. - Ed. îngrijită și Cuvânt înainte de Dimitrie Poptâmaș. - TgM, 2011.
- *Verticalitate spre cunoaștere și comunicare: Biblioteca „Târgu-Mureș” - 15 ani de activitate*. - Chișinău: Biblioteca Municipală „B.P. Hașdeu”. Filiala Târgu-Mureș, 2011, p.22-25, 78.
- **Studii și articole:**
- *Cartea românească veche în bibliotecile județului Mureș* În: *Steaua roșie*, 1 sept. 1974, p. 3.
- *Cartea veche românească pe Valea Mureșului*. În: *Steaua roșie*, 11 nov. 1978, p. 3.
- *Biblioteca comunală în fața unor exigențe*. În: *Steaua roșie*, 19 aug. 1983, p. 2.
- *Mărturie privind prezența și circulația „cărții românești de învățătură...” în județul Mureș*. În: *Steaua roșie*, 14 dec. 1983, p. 3.
- *200 de ani de la răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan. Prima exegeză a „revoluției lui”*. În: *Steaua roșie*, 27 oct. 1984, p. 3, 1 foto.
- *În căutarea unor adevăruri*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 1, nr. 1, ian.- iul. 1998, p. 29-30.
- *Vasile Netea și Astra reghineană*. În: *Astra Reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1999, p. 145-162.
- *Martiri ai credinței*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 1 (ian.-mart. 1999), p. 36-37.
- *Liturghie Arhierescă: [Aniversarea a 60 de ani de la investirea cu sfânta taină a preoției a I.P.S.Cardinal dr.Alexandru Todea]*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr.-iun. 1999), p. 28-29.
- *Sfințirea bisericii consacrate Neprihănitei Zămisliri din Moiša*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr.4 oct.- dec. 1999, p. 52-55, 3 foto
- *Poetul „iconarist” - Vasile Netea (Reflecții pe marginea unei corespondențe cu Mircea Streinul)*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2001, p. 256-261.
- *Biblioteca Județeană Mureș - colecție unitară - funcții*. În: *Biblioteca Bucureștilor*, 4, nr. 3, mart. 2001, p. 15.
- *Leon Mircea și ctitoria sa*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2002, p. 260-270.
- *Biblioteca Județeană Mureș la 90 de ani*. În: *Libraria*. Anuar, nr. 2, 2003, p. 5-25.
- *Bibliografia mureșene - 6*. În: *Cuvântul liber*, 27 sept. 2003, p. 3 ; 1 foto.
- *Inscripție pe o casă*. În: *Cuvântul liber*, 3 oct. 2003, p. 7 ; 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea despre sfârșitul tragic al marelui istoric și om politic Gheorghe I. Brătianu*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin:

Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2004, p. 262-266.

- *Biblioteca Județeană M. În: Cuvântul liber*, 7 dec. 2004, p. 6.
- *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2005 - 204 p.
- *Vasile Copilu Cheatră la TgM*. În: *Libraria*. Anuar, 4. (2005), p. 25-32.
- *Tradiție și actualitate în lectura publică*. În: *Vatra*, 32, nr. 9-10, 2005, p. 118-124.
- *Traian Dușa - septuagenar*. În: *Cuvântul liber*, 1 mart. 2006, p. 2, 1 foto.
- *La Râciu, în memoria lui Gheorghe Șincai*. În: *Cuvântul liber*, 3 mart. 2006, p. 4.
- *Vasile Netea și Nicolae Comșa în corespondență*. În: *Reghinul Cultural. Studii și articole*, 8, 2006, p. 200-230.
- *Primăvară culturală la Deda*. În: *Cuvântul liber*, 14 mart. 2006, p. 14; 1 foto.
- *Dimitrie Poptâmaș: „Am fost convins de menirea mea de a exista pentru alții...”* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 9-11 sept. 2006, p. 4, 1 foto.
- *Cinci ani de activitate a Despărțământului „Teodor Muică” al ASTREI-Sângeorgiu de Pădure*. În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2007, p. 5.
- *„Târgu Mureș, Istorie urbană de la începuturi până în anul 1850”* / Pagină realizată de Lazăr Lădariu. Autorii: Ioan Eugen Man, Nicolae Băciuț, Dimitrie Poptâmaș. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 2007, p. 4, 3 foto.
- *ASTRA - în acțiune culturală*. În: *Cuvântul liber*, 10 iul. 2007, p. 1, 5.
- *Eveniment editorial: Un destin istoric: Biserica Română Unită* / Carmen Andraș, Nicoleta Sălcudeanu, Dimitrie Poptâmaș. În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 5.
- *Revoluția de la 1848 a pornit de la Târgu-Mureș...* În: *Punctul*, 28 sept.-4 oct. 2009, p. 4, 1 foto.
- *Târgu-Mureșul din inima chișinăuanilor*. În: *Cuvântul liber*, 10 oct. 2009, p. 7, 1 foto.
- *Nicolae Albu în corespondență cu Ioan Micu (1879)*. În: *Reghinul cultural*, 10, 2010, p. 247-271.
- **Referințe:**
- *Careul cu prieteni* / Romeo Soare. - TgM: Ambasador, 1996, p. 75-76.
- *Circulația cărții vechi bucureștene în Transilvania* / Ioana Cristache-Panait. - București: Biblioteca Bucureștilor, 1998.
- *Revista Biblioteca: Studiu monografic* / Emil Vasilescu. - București: Revista Biblioteca, 1998. - 144 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002, p. 87-104.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 179-203.
- *Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu. - Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2008, p. 100-101.
- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 201-202.
- *Maros megyei időszaki kiadványainak bibliográfiájáról* / Fülöp Júlia. În: *Könyvtári szemle*, 1, 1972, p. 18-20.
- *Secția documentară a Bibliotecii. Interviu cu prof. Dimitrie Poptâmaș, șef serviciu la Biblioteca Județeană* / Olga Apostol-Ivăncescu. În: *Steaua roșie*, 9 mart. 1984, p. 2.
- *Fundația culturală „Vasile Netea”. Interviu cu dl Dimitrie Poptâmaș, președintele Fundației culturale „Vasile Netea”* / Interviu realizat de Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2000, p. 7, 1 foto.
- *O bibliografie a scrisurii publicistic mureșene* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2001, p. 2.
- *Dimitrie Poptâmaș, Mózes lúlia, Publicații periodice mureșene (1795-1972). Maros megyei időszaki kiadványok bibliográfiája, Târgu-Mureș, Biblioteca Județeană Mureș, 2000, 371 p./ Virgil Pană*. În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai” Tg.Mureș*, 5-6. 2002-2003, p. 565-

567.

- *Dimitrie Poptâmaș - 50 de ani în slujba cărții...* / Remus Câmpean. În: *Cuvântul liber*, 22 mai 2003, p. 1, 3; 1 foto.
- „*Philobiblon mureșean*” [2003]. În: *Cuvântul liber*, 10 dec. 2003, p. 1.
- *Philobiblon mureșean. O viață printre oameni și cărți*, de Dimitrie Poptâmaș / Melinte Șerban. În: *Cuvântul liber*, 13 dec. 2003, p. 3; 1 foto.
- *Dimitrie Poptâmaș. Philobiblon mureșean: o viață printre oameni și cărți*. Târgu-Mureș: BJM, 2003, (Fundăția Culturală „Vasile Netea”. Caiete mureșene, 14). În: *Buletin. Asociația Bibliotecarilor din învățământ - România*. București, 15, nr. 2 (2004), p. 31-32.
- *Philobiblonul lui Dimitrie Poptâmaș. Recenzie* / Dumitru Păsat. În: *Capitala*. Chișinău, nr. 46 (9 iun. 2004), p. 8.
- *Philobiblon-un volum de sinteză științifică. Recenzie* / Dumitru Păsat. În: *Literatură și artă*, Chișinău, nr. 33 (19 aug. 2004), p. 8, 1 foto.
- *Dimitrie Poptâmaș - Portret în devenire* / Melinte Șerban. În: *Librăria*. Anuar, 4, 2005, p. 279-286.
- *Revista „Ambasador” - 10 ani de la apariție. Premiile revistei Ambasador pentru anul 2004*. În: *Ambasador*, 11, nr. 99-100, 2005, p. 31.
- *Reuniune aniversară la Palatul Culturii, „Basarabie română...”* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, 29 mart. 2005, p. 2.
- *Diszsemle és kitértések Románia nemzeti napján* / Nagy Annamária. În: *Népújság*, 2005. dec. 2, p. 6.
- *Dimitrie Poptâmaș sau Philobiblon mureșean (I): Laudatio* / Valentin Marica; *O viață între cărți* / Nicolae Băciut; *Gânduri pentru distinsul senior al Târgu-Mureșului* / Lazăr Lădăriu; *Dimitrie Poptâmaș - prieten drag și colaborator* / Pr. Florin Bengean; Mihail Art. Mircea. În: *Cuvântul liber*, 1 iul. 2006, p. 3; 1 foto.
- *Dimitrie Poptâmaș sau Philobiblon mureșean (II): Blitz cu „Arborele genealogic”* / Eugeniu Nistor; *Cavaler al Ordinului Cultural* / Melinte Șerban; *Omul labirintului* / Angela Fanea Macarie; *Prieten și frate* / Ion Curtifan; Dr. Maria Dorina Pașca. În: *Cuvântul liber*, 8 iul. 2006, p. 3.
- *Calea spirituală TgM - Cernăuți* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 9 dec. 2006, p. 4, 3 foto.
- *Felavatták a megyei kórház új mosodáját*. În: *Népújság*, 2007. jan. 29., p. 1, 7.
- „*Tara Fagilor*” - o lectură instructivă! / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 28 dec. 2007, p. 2.
- *Domeniul Gurghiu (1652-1706), urbarii, inventare și socoteli economice* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 19 ian. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Mântuirea prin cultură (I)* / George Oargă. În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2008, p. 16.
- *Manifestare cultural- științifică dedicată lui dr. Emil A. Dandea*. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 1.
- *PNL și PNȚCD au înființat Centrul de dezbateri socio-politice „Emil Dandea”* / Dan Trifu. În: *Cuvântul liber*, 23 febr. 2008, p. 7, 1 foto.
- *Dimitrie Poptâmaș - 70 de ani* / Melinte Șerban. În: *Cuvântul liber*, 25 apr. 2008, p. 6, 1 foto.

POPTĂMAȘ, Dumitru, pr. gr.-cat.; n. 1 febr.

1908, Nima Râciului, MS - m. 31 oct. 2003, TgM. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM (1930); Institutul Teologic Gr.-cat. din Blaj (1935). Hirotonit pr. (1935); pr. în Nima Râciului (1935-1938); pr. în Moșița (1938-1948), când este alungat din Moșița, urmărit, chestionat, deținut și

toată familia persecutată pentru activitate clandestină în folosul credinței; se stabilește în TgM. Lucrează ca muncitor necalificat la Trustul de Construcții; angajat la Centrofarm; magaziner la Direcția Sanitară MS până la pensionare (1970). Distins cu titlul de protopop, apoi canonic onorariu din partea Mitropoliei Bisericii Române Unite cu Roma.

Studii și articole:

- „...speranța și încrederea în ziua libertății credinței

noastre”. În: *Agru Arhidiecezan*, 2, nr. 3 (iul. - sept. 1999), p. 15-16.

Referințe:

- *Din istoria Bisericii Române Unite (1945-1989)*. - SM: Editura Muzeului Sătmărean, 2000, p. 350-352.
- *Biserica durerii: File din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică - Moșița Protopopiatul Râciu (jud. Mureș)* / Ovidiu Palcu. - Blaj: Editura Buna Vestire, 2002. - 195 p.
- *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990* / Ovidiu Palcu. - TgM, 2011.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 278.
- *Sfințirea bisericii consacrate Neprihănitei Zămisliri din Moșița* / P. Dimitrie. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 4 (oct. - dec. 1999), p. 52-55, 3 foto.
- *În clandestinitate [satul Moșița păstorit de preotul greco-catolic Dumitru Poptâmaș]* (D.P.). În: *Agru Arhidiecezan*, 2, nr. 1, ian. - mart. 1999, p. 8-12.

POPTOMAS, Bogdana Maria, Poptâmaș,

artist vizual (desen, graphic design, fotografie); n. 17 sept. 1979, TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1994-1998); UAD, CjN, Fac. de pictură, prof. Ioan Sbârciu (1998-2003); master în arte vizuale, UAD CjN (2003-2005). Burse: Univ. Hanovra, Germania (2000); Casino Luxembourg, Forum d'art contemporain, Luxemburg (2003); Birmingham Institute of Art and Design BIAD, UK (2005). Expoziții personale și de grup: Centrul Cultural German, CjN (1999); Eisfabrik, Hanovra, Germania (2000); Galeria Atas, Casa Tranzit, CjN (2002); Art Expo, Muzeul Național de Artă, Expo Transilvania, CjN; Muzeul Brukenthal, SB; Casino Luxembourg; State Galery, Ljubliana, Slovenia (2003); Muzeul Național de Artă, CjN (2004); Galeria UNA București (2006). Experiență: cu un background în arte plastice, pictură, s-a îndreptat înspre publicitate, unde a lucrat ca Art Director în agenții precum: Leo Burnett, Publicis, GMP, Cohn Jansen/Ashley Holmes. Distincții: Premiul Deutscher Wirtschaftclub Siebenburgen DWS de promovare a artei; Gold Effie în categoria Promoții, Effie Awards București.

Referințe:

- *Balkon*, CjN, nr. 10, primăvara 2002, p.4 0; nr.11, vara 2002, p. 56.
- *Economisti investesc în artă* / Ioana Căpățină. În: *Ziarul Obiectiv*, SB, 2, nr. 189, 11 iun. 2003, p. 4.
- *Germania premiază arta transilvăneană*. În: *Rondul de Sibiu*, 11, 12 iun. 2003, p. 7.
- *Clubul Economic German „Transilvania”* / A. Popescu. În: *Tribuna*, SB, 119, 16 iun. 2003, p. 8.
- *Bravo, Bogdana!* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 18 iun. 2003, p. 11.
- *Plasticienii tineri expun în Slovenia* / Radu Bădilă. În: *Curierul Național*, 4 sept. 2003.
- *Neue Tradition des Mäzenats Kunstförderpreis des Deutschen Wirtschaftsclubs Siebenbürgen verliehen* / Hannelore Blaier. În: *Allgemeine Deutsche Zeitung (für Rumänien)*, 13 iun. 2003.
- *Snapshots*. În: *New Business*, 1 iul. - aug. 2005, p. 55-69.
- *Există artă după publicitate?* / Călin Georgescu. În: *1001 ads, monthly magazine on creative advertising published by A Rond*, București, p. 50-55.

PORAV, Nicolae, pr. gr.-cat.; n. 2 febr. 1866, Craiești, MS - m. 19 mart. 1933, Reghin, înmormântat la Moșița, MS. Cls. prim. în loc. natală; gimnaziale în Blaj

(1889); Seminarul teologic din Blaj. Este hirotonit la Blaj în 29 aug. 1897; numit pr. în Moșiș (1897); devine membru al Despărțământului TgM al Astei (1904); participă la MAN de la Alba Iulia cu două documente (protocol și credențional); membru în Cons. com. Moșiș.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1918*, București, 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981. - 70, 128 p.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 16, 23.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000, p. 186-188.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 200.
- *Șematism*, Blaj, 1900.

PORZSOLT Borbála, pictor; n. 1 nov. 1933, Brașov, CV. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1958). Se ocupă cu pictura, ilustrează cărți pentru copii, manuale școlare, face artă decorativă, se pensionează în 1984 de la Fondul Plastic TgM. Membră UAP. Participă la expoziții colective și personale. Expoziții personale: TgM (1970); Tg. Secuiesc (1972). Expoziții jud. și colective: București (1970); Praga (1962); Budapesta (1990, 1996); Debrecen, Makó, Pannonhalma. Expune în Sala gotică a Bisericii reformate din Cetate, TgM, căreia îi face și donații. Principalele tablouri: *Femei ceangăi din Moldova*, *Kőmives Kelemenné balladája*, *Biserici ardelenesti*, *Satul secuiesc*, *Îngeri în boltă*. Distinsă cu premii la expoziții în România, Ungaria, Germania, Uniunea Sovietică, Brazilia.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Havasok tünderei: mesés történetek* / Kabos Éva; szerkesztette Nagy Pál; A címlap és az illusztrációk Porzsolt Borbála munkái. - Mv.: Impress, 1998. - 80 p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund; a borítólapon Porzsolt Borbála színes grafikája. - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.
- *Itthon - Farkaslakán* / Sipos Ferenc; Szerkesztette és az előszót írta Nap Pál; Illusztráció Porzsolt Borbála. - Gyergyószentmiklós: Mark House- Kiadó és Nyomda, 2004. - 68 p.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Romániai magyar verseskönyvek: 1944-1988 (1988-1989) = Volume de versuri maghiare din România: Repertoriul = Repertoriu bibliografic* / Mózes Huba. - Cj: Academia Română, Institutul de Lingvistică, 1991. - 110 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - [Budapest]: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, 343 p.; Vol. 2: L-Z, 1997, p. 132.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 480.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* /

Nagy Miklós Kund; a borítólapon Porzsolt Borbála színes grafikája. - Mv.: Impress, 1998. - 212 p.

- *Ezerszáz év a Kárpát-Medencében/ Szerkesztette Jámborné Balog Tünde.* - Makó művészeinek millenniumi sorozata: s.n., 2001. - 106 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 4: N-R, 2002, p. 538.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 557.

PRECUP, Grigore, pr. gr.-cat., prof.; n. 1793, Băla, MS - m. 1862, Crăiești, MS. Studii teologice la Blaj. Prof. în Blaj la „sintaxiști” (1821-1822); paroh în Crăiești (1823-).

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 111.
- *Școlile și bisericile românești din TgM până la 1918* / dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2, apr. - iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

PRECUP, Mărioara, Precup-Stoica; solistă de

muzică populară; n. 13 iun. 1941, Leșu, BN. Îndrumătorul și mentorul ei a fost maestrul Tudor Jarda. Artistă profesionistă la Ansamblul Artistic „Mureșul” TgM (din 1968), laureată a mai multor festivaluri și concursuri de muzică populară din țară și străinătate. Repertoriul ei

cuprinde zona etnofolclorică a Năsăudului, MS, Bihorului, Oașului. Are cântece înregistrate pe patru discuri și cinci CD-uri; imprimări la Radio TgM și București. Locul I la Cairo (1964); la Festivalul „Cântarea României” (1964-1968); Diplomă de excelență a Comitetului de Cultură a jud. Bistrița-Năsăud; diplome de excelență acordate de primăriile din Leșu și Hodac.

Referințe:

- *Florile dalbe, flori de măr* / Vasile Conțiu. - TgM, 1996.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 186-187.
- *Cuvântul liber*, 19 oct. 1995, p. 1, 4, 1 foto.

PREJA, Ramona, prof. de muzică; n. 25 aug. 1970,

Fălești, jud. Bălți, R. Moldova. Studii: Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN, Fac. Compoziție, Muzicologie, Ped. muzicală (1991-1995); masterat, Disciplinaritate în cercetarea muzicologică, Academia de Muzică CjN (1996-1997). Dr. cu teza: *Tudor Jarda, creația sa de operă în lumina contemporaneității*, CjN (2002). Coristă, Corul Intermezzo (1991-2001); corala MOR CjN (1992-2006); prof. suplinitor, Lic. Teoretic „George Barițiu” CjN (1997-1999), Lic. Teoretic „Avram Iancu” CjN (2000-2001, 2002-2003), Col.N „G. Coșbuc” CjN (2001-2002); prof. titular gr. I, Col.N „Mihai Viteazul” Turda (2003-2005), Lic. „Lucian Blaga” CjN; coord. al Centrului de excelență în promovarea muzicii folk CjN (2004-2008); dir. Departament Pedagogie Muzicală, Fac. de Muzică, UAT TgM (2010-); cancelar CP/secretar șt., Fac. de

Muzică, UAT TgM (2010-); lector univ., Fac. de Muzică, catedra de Ped. Muzicală, UAT (2008-2011), responsabil mass-media. Membru corespondent al revistelor *Agero*, *Stuttgart*. A susținut comunicări de specialitate la conferințe naționale și internaționale; a participat la diferite cursuri de specializare. Distincții: Concurs Național „Toamna Baladelor” București, Premiul III, mențiune (2004-2005), Premiul II (2005-2006), Premiul I (2006-2007), Trofeul Festivalului (2007-2008).

Lucrări publicate:

- *Tudor Jarda în Turnul de Fildeș*. - CjN: CCD, 2008. - 272 p.
- *Armonia cromatică în armonizările de coral ale lui Johann Sebastian Bach*. - CjN: CCD, 2009. - 89 p.
- *Tudor Jarda (monografie)*. - Ed. adaptată și completată. - CjN: Ed. „Tradiții clujene,” 2010. - 272 p.
- *Artă pentru o viață Tudor Jarda. Tradiție și contemporaneitate*. - Oradea: Ed. Univ., 2011. - 270 p.
- *Incurșiuni în istoria muzicii*. - Oradea: Ed. Univ., 2011. - 250 p.

Studii și articole:

- *Baletul în creația compozitorilor din Republica Moldova*. - În: *Revista de literatură, artă și cultură*, Chișinău, 1-4/2001, p. 177-189.
- *Tudor Jarda la 80 de ani*. În: *Actualitatea muzicală*, București, 2002, p. 4.
- *Cântăreți ai adevărului în artă*. În: *Transilvania*, 5-6, 2009, p. 17.
- *Simbolistica în muzică*. În: *Conferința Internațională de Studii Teatrale*, ed. 10: *Dramaturgia lui Ionesco, Secțiunea Muzicologie*, ed. 2. - TgM: Editura UA, 2010/1, p. 58-63.
- *Facultatea de muzică, la cules de folclor în munții Apuseni-atelier de folclor*. În: *Informația de Mureș*, 4 ian. 2010.
- *Vocea populară de Transilvania*. - CjN. În: *Făclia*, 2010.
- *Festival Național de Folclor DATINI*. În: *Reporter de Sighișoara*, 11 oct. 2010, p. 4.

Referințe:

- *Tabăra Națională de Muzică folk- un eveniment mult așteptat*. În: *Jurnalul Național*, 7 aug. 2001, p. 6.
- *Lampa de aur Festivalul-Concurs de muzică folk*. În: *Unda de șoc*, Hunedoara, p. 1, 14 dec. 2001.
- *Pentru albumul cu amintiri*. În: *Adevărul de Cluj*, 22 aug. 2006 p. 4
- *Tradiție și noutate în învățământul muzical universitar târgumureșean*. În: *Cuvântul liber*, 30 oct. 2008, p. 2.
- *Joseph Haydn - părintele simfoniei clasice, omagiat la Universitatea de Arte*. În: *Zi de zi*, 29 apr. 2009.
- www.uat.ro

PROZAN, Mircea, prof. de istorie; n. 29 oct. 1961,

Hetiur, MS. Studii: UBB, Fac. de Istorie; a urmat cursuri de formare postuniversitară: Management competitiv - resurse umane, financiare și marketing în adm. publică, Educația XXI - Proiecte, organizare și evaluare a activităților didactice, operare pe calculator, Formator Didactica specialității - Istorie; a promovat gr.didactic I cu lucrarea *Reforma agrară din 1921 în județul Târnava Mică*. Prof. și dir. la Șc. Gen. nr. 1,

Oneaga, jud. Botoșani (1985-1990); prof. la Lic. Ped. „Mihai Eminescu” din TgM, Catedra de istorie (1990-), unde a funcționat cu mici întreruperi, intervale de timp în care a îndeplinit funcții de conducere în IȘJM; inspector gen. adj. și inspector șc. gen. (2007); dir. al Lic. Ped. „Mihai Eminescu” (2008-2012).

Lucrări publicate:

- *Reforma agrară din anul 1921 în județul Târnava Mică: studiu de caz asupra plășii Dumbrăveni*. - TgM: Transilvania, 1998. - 153 p.

Referințe:

- *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu Mureș / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon*. - TgM: Editura Edu, 2008, p. 45.

PUI, Sebastian Alexandru, prof.; n. 28 aug.

1972, Toplița, HR. Studii: Lic. Ind. Sângeorgiu de Pădure (1990); Fac. de Geografie, Univ. București (1992-1997); licențiat și în istorie (2010); masterand. Prof. la grupurile șc.: „Avram Iancu”; „Constantin Brâncuși”; „Al.I. Cuza”; „Liviu Rebreanu” și „Europa”. Membru al PNL (2001); cons. în Cons. Local TgM. A donat colecția fam. Pui (400 de obiecte) Muzeului Etnografic Toplița (2002).

Lucrări publicate:

- *Bălăușeri. Studiu geografic*. - TgM: Veritas, 2010. - 203 p.

- în colaborare:

- *Sângeorgiu de Mureș. Monografie 2010/ Ilarie Opriș, Mariana T. Opriș, Sebastian Alexandru Pui, Emilia Opriș*. - TgM: Nico, 2010. - 507 p.

Referințe:

- *Bălăușeri. Studiu geografic / Dorin Borda*. În: *Cuvântul liber*, 23 sept. 2010, p. 6, 1 foto.

PUIA, Ieronim, revizor șc., inspector șc., pr.

ortodox; n. 17 iul. 1887, Săliștat, BV. -m.? Studii: școala prim. în satul natal; cursul secundar inferior la Făgăraș; Șc. Normală la Deva; pregătire specială pentru școli de munci industriale la Bratislava (1913-1914); curs univ. organizat de Cons. Dirigent pentru revizori șc.; examen de calificare preotească (1926). Este numit revizor șc. în jud. MS, unde se ocupă de organizarea învățământului românesc prin cursuri de vară pentru studierea și însușirea lb. române pentru învățătorii și prof. minoritari; a funcționat și ca pr. în Parohia ortodoxă a com. Sângeorgiu de MS (1926-). Distins cu Ordinul „Coroana României” în grad de Cavaler, Ordinul „Coroana României” în grad de Ofițer; Medalia „Răsplata muncii pentru construcții școlare” cls. I; „Medalia muncii pentru 25 de ani în serviciul statului” cls. I, ca revizor în jud. MS.

Referințe:

- *Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940 / Traian Bosoancă, Ilarie Gh. Opriș*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2005.
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș, Traian Bosoancă*. - Vol. 1: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006, p. 227-229.

• *Organizarea învățământului de stat românesc după 1 Decembrie 1918 în jud. Mureș-Turda (1919-1921)* / Ilarie Gh. Opreș. În: *AAM*, 3, 2004, p. 191-194.

PUIA, Laurean, prof.; n. 5 (mart. sau aug). 1894, Luduș, MS - m. 23 nov. 1938, Blaj, AB. Șc. prim. în Luduș; lic. la TgM și Blaj (1913); Seminarul teologic din Blaj (ultimul an la Oradea), unde se refugiază Mitropolia în timpul primului război mondial; Fac. de litere din București (1919-1921). Învățător la Iclânzul (1917); prof. la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj, la catedra de istorie și geografie.

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006. - 351 p.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007, p. 243.

PUNI, Emil, pr. iezuit, n. 23 aug. 1916, Bărdești, com. Voiniceni, MS - m. 4/5 mart. 2008, Deva, HD. Studii: Lic. „Al.Papiu Ilarian” din TgM; Academia Teologică din Blaj timp de doi ani (1934-1936); intră în noviciatul Soc. lui Isus, Ordinul Iezuit, la Mănăstirea din Totești, HD; continuă studiile teologice și de filosofie în Olanda (1938-1945); este hirotonit pr. celibatar (1943); anul 1946 îl petrece în Belgia, unde își continuă activitatea de formare spirituală și pastorală, iar în 1947 obține dr. în teologie la Roma. Întors în România (1947), este trimis în comunitatea iezuiților din București, primind ca misiune predarea religiei într-un lic. pentru elevi gr.-cat. Odată cu desființarea Bisericii Gr.-cat. și a ordinelor religioase, neacceptând să renunțe la credința sa și la legătura cu Biserica Cat., va fi arestat și închis mai bine de 5 ani, petrecuți în mare parte în munci silnice la Canalul Dunărea - Marea Neagră. În închisoare, dar și pe urmă, continuă pe ascuns să slujească Sf. Liturghie, să-și trăiască vocația de persoană consacrată. În 1958 este numit Vice-Provincial al Ordinului Iezuit pentru cei care trăiau în clandestinitate, iar în 1967 este Provincial, activitate pe care o desfășoară până în 1995. După 1989, colab. cu ierarhii bisericii, repune bazele structurii parohiilor și ordinelor religioase; este numit Vicar-Episcopal în Dieceza de Lugoj; înființează Asoc. Medicilor Cat. din România, este promotorul înființării Conferinței Superiorilor Majori ai Institutelor Religioase, va restabili Apostolatul Rugăciunii. Construiește Biserica „Sfânta Fecioară Maria Imaculată” din Lugoj, unde are mormântul.

Referințe:

- *Părintele dr. Emil Puni - Vicar Episcopal* / Protopop Liviu Sabău. În: *Cuvântul liber*, 10 apr. 2008, p. 6.

PURCARU, Sabina Ana, artist plastic, n. 3 febr.

1954, TgM. Studii: IP CjN; Șc. de Artă, cu prof. Lucia Călinescu; cursuri de pictură la Academia Passau, Germania. Membră a AAP MS (1986); membră a Fondului Plastic BV și a Kunstverein Passau, Germania. Expoziții personale: TgM (1988, 1991, 2001-2005); Hotel

Safir și Cap Aurora (1989); Gledin (1991); Rimini, Italia (1992); Zürich, la City Galerie Kranich (1998); Sighișoara (2004); Passau (2005, 2006); München (2005); Budapesta (2005); Pécs, Ungaria (2005); Bergen, Norvegia (2007). Expoziții de grup și colective: TgM, Piatra-Neamț, Mangalia, Alba Iulia, Târnăveni, Constanța, Reghin, Sighișoara, București, SB, Rimini, Italia, BV, Budapesta, Passau, Germania. A obținut premii și distincții la concursurile jud. de artă plastică, premiul revistei *Ambasador* (2005). Are lucrări în colecții particulare din România, Italia, Elveția, Germania, Canada, Norvegia, Cehia, Ungaria. Tehnici: pictură de șevalet în ulei, acril pe pânză, carton și sticlă.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 56-57.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 191-193.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 96.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 42.
- *Cuvântul liber*, 13 mart. 2004, p. 7; 17 nov. 2004, p. 6; 8 apr. 2005, p. 8.
- *30 de ani de pictură* / Eugenia Kiss. În: *Zi de zi*, 11 oct. 2005, p. 6, 2 foto.
- *Sabina Ana Purcariu* / Romeo Soare, Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 24 mart. 2006, p. 2, 1 foto.
- *Pictorița Sabina Ana Purcariu, la Galeria Haganese!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 7 febr. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Imblânzirea fiordului*. În: *24 ore mureșene*, 10 febr. 2007, p. 4, 5 foto.

PUREA, Elena, actriță; n. 13 nov. 1974. Studii:

Univ. de Artă Teatrală TgM (1999). Actriță, Teatrul Național TgM; colab. cu Teatrul Ariel, Underground TgM. Roluri: Nastasia, din *Domnișoara Nastasia*, de G.M. Zamfirescu, regia Ion Săsăran; Mama, din *6 personaje în căutarea unui autor*, de L. Pirandello, regia Marius Oltean; Filosoful, din *Țara lui Guffi*, de Matei Vișniec, regia Mihai Lungeanu; Lady Macbeth, din *Exercițiul Macbeth*, după W. Shakespeare, regia István K. Szabo; *Învier*, de L. Blaga, regia Anca Bradu; O vrăjitoare, din *Macbeth*, de W. Shakespeare, regia Șt. Iordănescu; Gertrude, din *Job*, de Raymond Jean, regia Radu Afrim; Beth din vis, din *Moștenire*, de J. Harvey, regia Scott Johnston; Christine, din *Dineu cu proști*, de F. Veber; regia Mircea Cornișteanu; Infirmiera, din *Și miniștrii calcă strâmb*, de Ray Cooney, regia Cristian Ioan; Martirio, din *Alge*, de F. Garcia Lorca, regia Radu Ifrim; Vulpea, din *Micul prinț*, de A.de Saint-Exupery, regia Cornel Popescu; Doamna, din *Cântăreața cheală*, de E. Ionesco, regia Cristian Ioan; Mița Baston, din *D-ale Carnavalului*, de I.L. Caragiale, regia Grigore Gonța; Nastasia, din *Azilul de noapte*, de M. Gorki, regia Kincses Elemér; Minodora, din *România dragă*, *Elveția mea*, de Cornel Udrea, regia Cristian Ioan; Irina Nicolaeva Arkadina, din *Pescărușul*, de A.P. Cehov, regia Kincses Elemer; Magda, din *Clinica amanților*, de Chapman Freeman, regia Claudiu Goga; D-na Linde, din *Nora*, de H. Ibsen, regia Sorin Militaru; Caroline, din *Câștigătorii*, de F. Archambault, regia Radu Dinulescu; Rașel, din *Vassa Jeleznikova*, de M.

Gorki, regia Radu Olăreanu; patroana cabaretului, din *Omul cu o singură aripă*, de Matei Vișniec, regia Ovidiu Caiță; Doamna Peachum, în *Opera de trei parale* de B. Brecht, regia Liviu Pancu; Teatrul Ariel Underground: *Monoloagele vaginului*, de Eve Ensler. Distincții: Mențiune specială din partea juriului, la Festivalul Teatru Imagine TgM (2003); Premiul pentru cea mai bună actriță (acordat ex-aequo) la Festivalul Atelier BM (2007).

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 137, 148, 149, 157.
- *Jurnalul de Mureș*, 29 mart., 2002.
- *Vești bune de la Baia Mare!* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 30 iun. - 2 iul. 2007, p. 2, 1 foto.
- *O premieră națională* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 20 oct. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Intâlniri emoționante (I)* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 21 apr. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Frumoșii noștri adolescenți* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 7 apr. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Povestea celor o sută de Români dragi* / Alin Zaharie. În: *Ziarul de Mureș*, 23-29 mart. 2009, p. 11, 5 foto.

PUSKAI Sarolta, designer textil; n. 24 sept. 1955,

Borsec, HR. Studii: Lic. de muzică și arte plastice TgM, specialitatea grafică publicitară; IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția forme industriale. Expoziții de grup în țară: Expoziția taberei de creație Bolyai János, Galeria Cetății TgM; Expoziții la Galeria de Artă a UAP TgM; Artă textilă „Ariadne” (2001, 2002, 2003, 2004, 2007); Artă textilă „Textil” (1996, 1997, 1998, 1999); Etno-Art (1998); Salonul de iarnă (2000, 2001, 2002); Expoziția anuală Csoma, Covasna (2000, 2001, 2002, 2004).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

• *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog] / Afișul expoziției și coperta catalogului Puskai Sarolta.* - TgM: s.n., 1997]. - [53] p.

Referințe:

- *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog] / Afișul expoziției și coperta catalogului Puskai Sarolta.* - TgM: s.n., 1997.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 112.

PUSKÁS Sándor, sculptor; n. 18 iun. 1928, Cj. Studii: IAP „Ion Andreescu”. Călătorii de studii: Cehoslovacia (1958, 1962), Bulgaria (1958, 1961), Ungaria (1962). Participă la expoziții colective: București, Veneția (1954), Budapesta (1959), Cairo (1961), Alexandria, Paris (1961), Titograd (1968). Expoziții personale: Cj (1954, 1967), Miercurea Ciuc (1966), TgM (1967).

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 130.

R

RACOVIȚAN, Mihai Augustin, muzeograf,

conf. univ.; n. 26 oct. 1943, Târnăveni, MS. Studii: Lic. „Al. Sahia” Târnăveni (1957-1961); Șc. Tehnică Financiară din Cj (1961 - 1963); Fac. de Istorie - Filosofie, UBB CjN (1964-1969). Dr. în istorie cu teza: *Alexandru Vaida Voievod între Memorandum și Trianon*, UBB CjN (1996). Muzeograf, cercet. șt. în cadrul Muzeului Brukenthal (1969-1991); cadru didactic la Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” SB, lector asoc. la Catedra de Economie și Istorie militară; lector (1992-1998), apoi conf. univ. titular (1998-2008) la Univ. „Lucian Blaga” SB, Fac. de Istorie și Patrimoniu „N. Lupu”; muzeograf al Academiei Trupelor de Uscat (1995-1998). Domenii de cercetare: istoria modernă a Transilvaniei, respectiv a luptelor politico - naționale ale românilor din provincia ciscarpatină; istoria comerțului, istorie militară, istoria medicinei din SB și din Transilvania. Ca muzeograf, a organizat numeroase expoziții dedicate unor evenimente, instituții și personalități de seamă ale istoriei și culturii românești; a colab. la organizarea muzeelor din Făgăraș, Giurgiu, Agnita, având mai mulți ani funcția de expert al MC în probleme de muzeografie. Membru în Soc. Istoricilor din Transilvania și Banat; primvicepreș., Soc. Culturală „Avram Iancu.”

Lucrări publicate:

- *Alexandru Vaida Voievod între Memorandum și Trianon. 1892 - 1920.* - București: Ed. Sirius, 1997.
- *Alexandru Vaida Voievod între Memorandum și Trianon (1892 - 1920)*, Ed. a 2 - a. - SB: Ed. Tipotrib, 2000.
- *Aurel Popa, participant la făurirea României Mari.* - SB: Univ. „Lucian Blaga,” 2005.
- **în colaborare:**
- *Biserica românească din nord - vestul țării sub ocupație hortystă 1940 - 1944* / Mihai Fătu. - București: Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1985.
- *Transilvania - documente istorice în lumina adevărului* / Paul Abrudan, Mihai Racovițan. - București: Ed. „Țara noastră,” 1991.
- *Sibiul și Marea Unire* / Mihai Racovițan, Pamfil Matei. - SB, 1993.
- *Transylvania - Romanian History and Perpetuation* / Ioan N. Ciolan, Constantin Voicu, Mihai Racovițan. - București: Ed. Militară, 1993.
- *Transilvania - Istorie și dăinuire românească* / Ioan N. Ciolan, Constantin Voicu, Mihai Racovițan. - București: Ed. Sirius, 1995.
- *Biserica românească din nord - vestul țării în timpul prigoanei hortyste* / Nicolae Corneanu. - București: Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1996.

- *Academia Trupelor de Uscat „Nicolae Bălcescu,” Sibiu. Tradiții și actualitate / Gl. Dr. Neculai Stoina, Mihai Racovițan. - SB: Ed. Tipotrib, 1997.*
- *Istoria României. Transilvania. - Vol. 2: 1867 - 1947. - CjN: Ed. „George Barițiu,” 1999 (autor a patru cap., cca. 220 pagini).*
- *Spitalul Militar Sibiu. 260 de ani de atestare documentară și 140 de ani de medicină militară modernă / Col. med. dr. Gheorghe V. Vlad, Mihai Racovițan. - SB, 1999.*
- *Istoria Națională în preocupările ASTREI și Academiei Române / Radu Racovițan, Mihai Racovițan. - SB: Colecția Bibl. „ASTRA” (serie nouă), 2001.*
- Cursuri publicate:**
- *Conferința de Pace de la Paris (1919 - 1920). - SB: Ed. Tribuna, 2000.*
- *Românii transilvăneni în sistemul de stat austro - ungar (1867 - 1918). - SB: Ed. Tribuna, 2000.*
- *Istoria modernă a românilor. Prelegeri universitare. - SB, 2002, 2006.*
- *Administrația imperială în Transilvania 1691-1867 / Radu Racovițan, Mihai Racovițan. - SB: Ed. Alma Mater, 2000.*
- Studii și articole:**
- *Documente sibiene referitoare la Revoluția din 1848. În: Transilvania, 5, 1973, p. 21.*
- *Din istoricul comunei Cârțișoara. În: Transilvania, nr. 2, SB, 1974, p. 54-55.*
- *Curente și idei în problema agrară din România la sfârșitul sec. al XIX - lea și începutul sec. al XX - lea. În: SCAI, Muzeul Brukenthal, SB, 1974, p. 257-276.*
- *Comerțul cu ceară și miere practicat de Casa de comerț sibiiană Constantin Hagi Pop (sec. XIII-XIX). În: Apicultura, 2, 1974, București, p. 38-40.*
- *Avram Iancu în calendarele românești sibiene. În: SCAI, 19, 1975, p. 137-143.*
- *Documente sibiene referitoare la lupta politică națională a românilor la sfârșitul sec. XIX. În: SCAI, 19, 1975, p. 273-278.*
- *Mărturii arhivistice sibiene despre Mihai Viteazul. În: Transilvania, nr. 5, 1975, p. 43-44.*
- *Pregătirea diplomatică a României în vederea proclamării independenței de stat. În: Transilvania, 5, 1977, p. 35-37.*
- *Din lupta țărănimii pentru libertate socială, independență și unitate națională. În: SCAI, 20, 1977, p. 343-347.*
- *Documente sibiene referitoare la intensificarea luptei social - politice a românilor transilvăneni la începutul secolului al XX - lea. În: SCAI, 20, 1977, p. 177-186.*
- *Rolul Mărginenilor în formarea comunității economice și a conștiinței naționale a poporului român. În: SCAI, 20, 1977, p. 71-84.*
- *Meșteșugul textil în zona Sibiului de la breaslă la producția de fabrică / Mihai Racovițan, Vasile Ciobanu, 1, În: SCAI, nr. 21, 1978.*
- *Sibiul în perioada 1894 - 1918. În: Transilvania, 11, 1978, p. 17-18.*
- *Documente sibiene referitoare la activitatea dr. Ioan Rațiu. În: Potaișsa, Turda, 1978, p. 177-181.*
- *Negustorii din sudul Transilvaniei și exportul de ceară din Țările Române la sfârșitul secolului al XVIII - lea. În: Apullum, 16, Alba Iulia, 1978, p. 323-328.*
- *Preocupări ale ASTREI și Academiei Române pentru publicarea documentelor referitoare la istoria poporului român. În: Crisia, Oradea, 1978, p. 177-188.*
- *Fruntașul revoluționar de la 1848 - Ștefan Moldovan. În: Sargeția, Deva, 1979, p. 409-419.*
- *Un om înflăcărat, luptător pentru unirea Transilvaniei cu România - Prof. Aurel Popa, membru în „Comitetul de 12 al refugiaților de la Iași” (1917). În: Apullum, 17, 1979, p. 591-595.*
- *Considerații istorice / N. Nistor, M. Racovițan. În: Mărginenii Sibiului. Civilizație și cultură românească. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1985, p. 31-48.*
- *Din arhivele sibiene despre oprimarea românilor din Transilvania și lupta lor împotriva dualismului austro - ungar. În: Anuarul Complexului Muzeal Sibian, 1987, p. 89-149.*
- *Acțiuni social - politice ale românilor transilvăneni din anii 1895 - 1902 oglindite în documente sibiene / N.Nistor, M.Racovițan. În: Filologie și Istorie. Omagiu Marii Uniri, SB, 1990, p. 301-314.*
- *Sub flamura idealului de unitate națională. În: Săliștea Sibiului. Străveche vatră românească, SB, 1990, p. 83-94.*
- *Who Owns the Land (Al cui e pământul - a aceluia este țara). În: Transilvania, 2, 1990, Essen, RFG, p. 34-36.*
- *O pagină neagră din istoria poporului român - 50 de ani de la Diktatul fascist de la Viena. În: Transilvania, 2, 1990, Essen, RFG, p. 48-51.*
- *Un plan drastic de desființare a românilor ca națiune. „Cartea secretă” din 1907. În: Transilvania, 2, 1990, Essen (R.F.G.), p. 48-51.*
- *Preocupări istoriografice ale ASTREI între anii 1867 - 1918. În: ASTRA 1861 - 1991, SB, p. 223-227.*
- *1914 - 1918. Austro - Ungaria folosește pe românii transilvăneni drept carne de tun. În: Revista de Istorie Militară, nr. 4, 1992, p. 47-49.*
- *100 de ani de la procesul Memorandului - moment de referință al rosturilor Sibiului în mișcarea națională românească. În: Cuvânt peste timp, Revista Institutului Militar „Nicolae Bălcescu,” 2, 1994, SB, p. 38-41.*
- *Avram Iancu - precursor al Marii Uniri/ Mihai Racovițan, Eugen Străuțiu. În: Unirea din 1918 - împlinire și speranță, SB, 1994, p. 25-42.*
- *România la Conferința de Pace de la Paris (1919 - 1920) în scrisorile inedite ale lui Alexandru Vaida Voevod către Iuliu Maniu. În: Buletin Științific. Publicație științifică și de informare a Academiei Trupelor de Uscat, 1, 1996, SB, p. 112-121.*
- *Alexandru Vaida Voevod, diplomatul Marii Uniri / M. Racovițan, Eugen Străuțiu. În: Sargeția, 27, 2, 1997 - 1998, p. 395-403.*
- *Avram Iancu - simbol tutelar al românilor. În: Acta Musei Porolissensis, Zalău, 22, 1998, p. 227-231*
- *Național și social în Revoluția de la 1848 din Transilvania / Radu Racovițan, M. Racovițan. În: Blajul și amintirea Revoluției. - Blaj, 1998, p. 234-238.*

• *Sibiul - conștiință și acțiune românească* / Eugen Străuțiu, Mihai Racovițan. În: *Anuarul Institutului de Cercetări Socio - Umane*, 5-6, SB, 1998-1999, p. 7-24.

• *Recunoașterea internațională a Marii Uniri* / M. Racovițan, R. Racovițan. În: *Dacoromânia*, 1, 1999, Alba Iulia, p. 24-29.

• *60 de ani de la Dictatul fascist de la Viena (30 august 1940)*. În: *Transilvania*, Essen, 2000.

• *Situația românilor din Ungaria dualistă la sfârșitul secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea*. În: *Angustia*, nr. 5/2000, Sf. Gheorghe, p. 79-84.

• *Ioan Piuariu - Molnar și activitatea sa culturală* / Eugen Străuțiu, Mihai Racovițan. În: *Transilvania*, SB, nr. 5, 2001 (I); nr.1, 2002 (II).

• *Acțiuni social - politice ale românilor transilvăneni oglindite în documente sibiene dintre anii 1895-1902*. În: *Ștefan Meteș la 85 de ani*, CjN, 1977, p. 353-358.

• *Constituirea marilor unități ardelen. Participarea lor la apărarea Unirii*. În: *Studia Universitatis Cibiniensis, Series Historica*, nr. 1, 2004, p. 245-248.

• *Administrația românească în timpul revoluției de la 1848 - 1849 din Transilvania*. În: *Studia Universitatis Cibiniensis, Series Historica*, 2, 2005, SB: Ed. Universității „Lucian Blaga,” 2005, p. 187-190.

Referințe:

• Baza de date a BJM

• <http://istorie.ulbsibiu.ro/documents/cvrvacovitan>

RACovițAN, Teodor, protopop gr.-cat.; n. 7

mart. 1913, Grindeni, MS - m. 30 sept. 2006, Târnăveni, MS, înmormântat la Blaj. Studii: Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1930); licența în teologie la Blaj (1936); licența în filosofie la Cj (1940); diplomă de absolvire a Academiei Univ. Ped. la București (1941-1942). Hirotonit pr. (1933); prof. la Lic. „Sf.

Vasile” și la Institutul Teologic din Blaj; pr. paroh la Târnăveni (1942); condamnat (1951) pentru credința la 6 ani de închisoare, execută cinci ani în închisorile din Aiud, Jilava, Ocele Mari și Caransebeș; angajat la o întreprindere de drumuri și poduri; protopop la Târnăveni (1990); canonic mitropolitan (1994); predă filosofia la Institutul Teologic din Blaj (1992-1993). Activitate publicistică în revistele: *Blajul*, *Cultura creștină*, *Viața creștină*, *Unirea*, *Dreptatea*. Traduce din franceză: *Nu vă temeți și Prietenul meu Karol Wojtyła (Ioan Paul al II-lea)*. Vaticanul i-a acordat titlul de Prelat papal (2004); Cetățean de Onoare al orașului Târnăveni (1995).

Lucrări publicate:

• *Eroism misionar*. - Blaj, 1943.

• *Filosofia Sfântului Augustin*. - Blaj, 1945 (trad.)

- în colaborare:

• *Sfântul Augustin: Omul. Opera. Doctrina* / P[ărintele] Bernard Ștef, Nihil obstat: pr. Teodor Racovițan. - CjN: Gloria, 1994. - 296 p.

Studii și articole:

• *Filozoful creștin: Ioan Miclea*. În: *AGRU Arhidiecezan*, 2, nr. 2 (apr.-iun. 1999), p. 41-42.

• *Filozoful Ioan Miclea (1902-1982). Oameni care au fost* / Pr. prof. Teodor Racovițan. În: *Unirea*, Blaj, 11,

nr. 10-11 (oct.-nov. 2000), p. 20, 22.

Referințe:

• *Mărturisiri de după gratii: slujitorii ai Bisericii în temnițele comuniste* / Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu.- CjN: Renașterea, 1995, p. 65.

• *Târnăveni-cercetare monografică* / Coord. Nicolae Fola. - TgM: Ed.Mediaprint, 2003, p. 287.

• *Biblioteca Municipală Târnăveni. Studiu monografic* / Gheorghe Moldovan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005, p. 33.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2007, p. 278.

• *Cetățeni de onoare ai municipiului Târnăveni sau oameni care au îmbogățit universul cu o speranță* / Răzvan Ducan. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 1999, p. 4.

• *Cuvântul liber*, 27 ian. 2000, p. 8; 15 mart. 2006, p. 14.

• „*Acolo unde este inima ta, acolo este și casa ta!*” / Ecaterina Puia. În: *Punctul*, 26 iun.- 2 iul. 2006, p. D4-D5.

RADEȘ, Ioan, funcționar de bancă; n. 11 nov. 1876,

Berivoiul Mic, SB - m. 4 iul. 1952, Jibou, SJ. A urmat Șc. superioară comercială din BV. Practicant la Banca „Albina” din SB (1898); contabil la Banca „Vulturul” din Târnăveni; primul dir. al sucursalei „Albina” la Târnăveni (1908); membru al Despărțământului

Târnăveni al Astei (1911). Pune bazele ziarului *Românul târnăvean*, apărut la Târnăveni (1910), inițial ocazional, apoi cu apariție săptămânală, materialele axate pe evenimente politice ale vremii și pe activitățile Despărțământului Astra din Târnăveni. A susținut financiar, prin participarea la diferite activități, instituții de cultură, învățământ, ecleziastice. A participat la MAN de la Alba Iulia; a fost membru al PNR, apoi al PP (1920). Se refugiază la Zalău (1940).

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Soc. Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană,” 1943, p. 73.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*.-București: Ed.Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 68; Vol. 9, p. 346.

• *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ion Damian. - CjN, 1996, p. 113, 173.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 189-191.

• *Câteva aspecte privind activitatea social-politică desfășurată de Dr. Romul Boilă între cele două războaie mondiale* / Nicolae Victor Fola. În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 381.

RADÓ Klára Lídia, sculptor; n. 20 aug. 1946,

TgM. Urmează cursurile Lic. de Muzică și Arte Plastice TgM și absolvă Lic. de Arte Plastice Cj (1965); IAP „Ion Andreescu” Cj, Secția sculptură (1971). Membru activ al Fondului Plastic TgM (1971-1988). Lucrează ca arhitect de mobilier stil și creator principal modele la IP Profil

„23 August” TgM din 1971. Din 1988 realizează lucrări de grafică, ilustrații de carte, creator de păpuși și marionete și proiecte textile la Petah-Tiqwa, Israel. Expoziții personale: TgM (1983); Petah-Tiqwa, Israel (1993); din 1971 participă la toate expozițiile jud. organizate de Filiala TgM a UAPR. Expoziții de grup: TgM (1974, 1976, 2002, 2004, 2005); București (1979, 1982); Szombathely (1984); Tel Aviv (1995); participă

la Tabăra de creație „Bolyai János” din TgM, ediția a IV-a (2004).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 113.

RADÓ Sándor, ing. constructor; n. 1880 - m. 1960. Studii: Univ. Tehnică „József Nádor” din Budapesta. Activează în TgM la Oficiul de Urbanism (1905-1940); contribuie la aplicarea proiectelor de modernizare ale lui Bernády György; a proiectat Casa de Pensii, Col. de fete (1912-1913), Col. Administrativ, Banca Albina; a reamenajat fațada clădirii Apollo. Se transferă la Cj (1940), apoi la Budapesta (1944).

Referințe:

- *Erdélyi monográfia* / szerkesztették Várad Aladár és Berey Géza. - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.
- *Ki kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Timișoara - Arad, 1931.
- *Marosvásárhely szecessziós épületei* / Keresztes Gyula. - Mv.: Difprescar, 2000. - 196 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 265.
- *Radó Sándor și clădirea Poștei de pe str. Revoluției* / Karácsony István. În: *Vatra*, nr. 9/10 (2005), p. 124-128.
- *Considerații privind evoluția urbană a Târgu-Mureșului în perioada de trecere spre orașul modern* / Ioan Eugen Man. În: *Vatra*, 3., nr. 9/10 (2005), p. 90-96.

RADU, Gheorghe, prof. univ., psihoped. specială

(defectologie); n. 3 aug. 1933, Reghin, com. Iernuțeni, MS. Studii: Șc. prim.: cls. I în com. Iernuțeni, cls. II-IV în Lepindea, jud. Târnava Mică, în timpul refugiului (1939-1944); gimnaziale: cls. a V-a în orașul Aiud „în particular,” VI-VIII la Gimnaziul „Petru Maior” din Reghin (1944-1948); Șc. Ped. Română din Reghin (1948-1952); Fac. de Ped., Univ. București (an I); IPed. de Stat din Moscova, Fac. de Defectologie, secția Oligofrenoped., specializarea Geografie (1953-1957). Dr. în psihologie, cu tema: *Imaginea schematică și simbolul grafic în activitatea școlară cu debilul mintal*, Univ. din București (1981). Inspector de învățământ pentru șc. speciale la Ministerul Învățământului și Culturii (1957-1962); cercet. șt. principal III (1962-1982), fiind și șef al Sectorului șc. speciale la Institutul de Științe Ped. și Psihologice (1962-1982), devenit Institutul de Cercetări Ped. și Psihologice (1962-1972); prof. defectolog și diriginte, un an dir. adj. la Casa de copii șc. nr. 11 cu șc. ajutoare nr. 6 din București (1982-1991); cercet. șt. principal I la Institutul Național de Recuperare și Educație Specială a Persoanelor Handicapate (1991-1993); conf. univ. (1993-2001), prof. univ. (2001-) la Fac. de Sociologie, Psihologie și Ped., Univ. din București. A mai activat suplimentar la Institutul Central de Perfecționare a Cadrelor Didactice (1959-1962), Lic.

Central nr. 10, cu predare în lb. rusă, din capitală (1967-1968), Șc. ajutoare nr. 1, 5 (1962-1968), UDC TgM (1994). Domenii de cercetare: specificul deficienței mintale, implicații în activitatea instructiv-educativă și de recuperare complexă a persoanelor cu asemenea deficiențe; abordarea timpurie a copiilor cu întâzieri temporare în dezvoltare, în perspectiva integrării în familie, școală, societate; eficientizarea activităților din învățământul special, prin orientarea operațional-anticipativ-compensatorie a procesului învățării. Membru în col. de redacție al *Revistei de Educație Specială*, București (1991-1994); *Analele Universității „D. Cantemir,”* TgM (1995-); *Revista de Psihopedagogie*, București (2004-). În afara celor cca 80 de lucrări: vol., capitole în volume, studii și articole în culegeri tematice și în reviste, cursuri universitare și 10 manuale șc., traduceri, a mai publicat, în țară și străinătate, numeroase articole (peste 100), comunicări, cronici, recenzii, materiale de popularizare a domeniului psihoped. speciale și a învățământului special și special-integrat pentru persoane cu handicap și nevoi educaționale deosebite.

Lucrări publicate:

- *Psihopedagogia dezvoltării școlarelor cu handicap*. - București: EDP, 1999. - 130 p.
- *Psihopedagogia școlarelor cu handicap mintal*. - București: Ed. „Pro-Humanitate,” 2000. - 230 p.
- *Psihologie școlară pentru învățământul special (sinteze)*. - București: Ed. Fundației „Humanitas,” 2002. - 219 p.
- *Geografia RPR. Manual pentru clasa a V-a, școli ajutoare*. - București, 1965. - 100 p.
- **în colaborare:**
- *Geografie. Manual pentru clasa a IV-a, școli ajutoare*. - București: EDP, 1960, 1963. - 74 p.
- *Aritmetica. Manual pentru clasa a V-a a școlilor ajutoare*. - București: EDP, 1964. - 145p.
- *Geografie. Manual pentru clasa a V-a, școli ajutoare*. - București: EDP, 1966. - 87 p.
- *Geografie. Manual pentru clasa a VI-a, școli ajutoare*. - București: EDP, 1968. - 102 p.
- *Geografie. Manual pentru clasa a VII-a a școlilor ajutoare*. - București: EDP, 1968, 1972, 1975, 1978, 1980.
- *Geografie. Manual pentru clasele a V-a și a VI-a, școli ajutoare*. - București, 1970, 1972, 1975, 1977, 1978.
- *Geografia RSR. Manual pentru clasa a VIII-a a școlilor ajutoare*. - București: EDP, 1970, 1972, 1975, 1977.
- *Programa de geografie pentru școlile ajutoare, clasele V-VIII*. - București: EDP, 1975. - 35 p.
- *Unele particularități ale învățământului pentru debili mintal*. - București, EDP, 1976. - 160 p. (în colab. cu E.M. Stoiciu).
- *Observații pe marginea aplicării unor probe vizând nivelul abilităților manuale la elevii din clasa I a școlii ajutoare*. În: *Probleme de defectologie*. - Vol. 10.- București: EDP, 1980, p. 135-160.
- *Particularități ale elevilor cu debilitate mintală din clasele mari, etalate în procesul rezolvării unor operații simple de muncă*. În: *Probleme de defectologie*. - Vol.

11. - București: EDP, 1983, p. 34-57.

- *Ghidul educatorului*. - București, 1997.
- *Cunoașterea mediului înconjurător. Manual pentru clasa a V-a, școli ajutoare*. - București: EDP-RA, 1998. - 92 p.
- *Educația integrată a copiilor cu handicap*. - București: UNICEF, 1998.
- *Introducere în psihopedagogia școlară cu handicap*. - București: Ed. „Pro-Humanitate,” 2000. - 230 p. (coord. și coautor).
- *Simpozion științific internațional: „Dezvoltarea națională sub impactul globalizării” / Referenți șt.: Dr. Gheorghe Radu, dr. Elena Puha*. - Vol. 3: *Secțiunile: Psihologie și psihopedagogie specială. Științe socio-umane*. - TgM: Ed.UDC, 2005. - 320 p.

Traduceri:

- Ușinski K.D., *Omul ca obiect al educației. O experiență de antropologie pedagogică*. - București: EDP. - Vol. 1: 1974, 457 p.; Vol. 2: 1975. - 342 p. (în colab.).
- Vlasova T.A., *Despre copiii cu abateri în dezvoltare*. - București: EDP, 1975. - 176 p. (în colab.).
- Babanski I.K., *Optimizarea procesului de învățământ*. - București; EDP, 1979, - 289 p. (în colab.).

Studii și articole:

- *Progres în domeniul învățământului special*. În: *Gazeta învățământului*, nr. 450, 20 dec. 1957.
- *Prospectarea învățământului ajutoare, pe baza evaluării eficienței sale actuale* (în colab.). În: *Revista de pedagogie*, nr. 2, 1974, p. 23-30.
- *Aspecte psihopedagogice ale însușirii lecturii (citirii) de către copii cu debilitate mintală* (în colab.). În: *Revista de pedagogie*, nr. 3, 1975, p. 30-34.
- *Valențe compensatorii ale abordării operațional-anticipative a școlarărilor cu handicap mintal, în perspectiva piagetiană și văgotskiană*. - În: *Revista de psihologie*, nr. 1-2, 2002, p. 43-46.
- *Psihopedagogie specială în contextul științelor educației*. - În: *Revista de pedagogie*, nr. 7-12, 2002, p. 43-46.
- *Idei și practici contradictorii în domeniul psihopedagogiei speciale*. În: *Revista de psihopedagogie*, nr. 1, 2004, p. 61-76.

Referințe:

- Acad. Ștefan Bărsănescu: *Unitatea pedagogiei contemporane ca știință*. - București: EDP, 1976, p. 489.
- Gilbert de Landsheere: *Istoria universală a pedagogiei experimentale*. - București: EDP, 1995, p. 194.
- Dr. Aurelia Racu: *istoria psihopedagogiei speciale*. - Chișinău: Ed. Lumina, 1997, p. 153-159.
- *Învățământul special din Moldova - istorie și actualitate*. - Chișinău: Tipografia Centrală, 1999, p. 45, 49.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 259-263.
- *O remarcabilă lucrare despre învățământul pentru debili mintali / Dr. Emilian Dimitriu*. În: *Revista de pedagogie*, 9, 1976, p. 62.
- *Asist. univ. drd. Marilena Bratu: Recenzie asupra lucrării „Psihologia școlarărilor cu handicap mintal”*. În: *Revista de psihopedagogie*, nr. 1, 2004, p. 253.

RADU, Ioan, paroh, vicar; n. 1773, com. Erneiul Mare, MS - m. 1819, Hațeg, HD. Studii secundare la TgM, teologia la Blaj. În anul 1800 este numit „Studiorum Prefectus” în Seminarul clericilor și prof. de

logică la lic. După ce a fost hirotonit în anul 1801, este paroh la TgM și adm. al Tractului MS. După 8 ani este paroh la Reghin și adm. al Tractului Gurghiuului, iar din 1812 până la moarte ocupă postul de vicar al Hațegului.

Referințe:

- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa*. - Blaj, 1940, p. 44.
- *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu*. - București: Demiurg, 1994, p. 48.
- *Personalități hunedorene: oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport (sec. XV-XX): dicționar / Maria Razba*. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara, 2000, p. 417.
- *Cultura mureșeană în memoria cărilor/ Melinte Șerban*. - TgM: Ardealul, 2006, p. 273.
- *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918 / Dr. Ioan Chiorean*. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.

RADU, Ioan, psiholog; n. 15 aug. 1925, Petea de Câmpie, MS. Dr. în psihologie, UBB, CjN (1964). Prof. univ. (1977-1995); prof. consultant (din 1995); Șef al Catedrei de Psihologie; conducător de drd., UBB, CjN; expert UNESCO. Red. șef al *Revistei de psihologie* și al *Revue Roumaine des Sciences Sociales, Série de Psychologie* (1981-

1991), ambele publicații ale Academiei Române; red. șef și membru în col. editorial al revistei *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Psychologia-Paedagogia* (1990-1995). Participant la conferințe și simpozioane UNESCO (1965-1975). Cercetare: psihologie educațională, psihologie socială, metodologie psihologică și analiza datelor. Distins cu premiile Academiei Române „V. Conta” pentru cartea *Psihologia școlară* (1976) și „C. Motru” (1993) pentru *Introducere în psihologia contemporană*.

Lucrări publicate:

- *Probleme psihologice ale predării matematicii și fizicii*. - București: EDP, 1958. - 152 p.
- *Introducere în psihologia experimentală și statistică*. - București: EDP, 1967. - 184 p.
- *Psihologia învățării*. - București: EDP, 1969. - 110 p.
- *Psihologia școlară*. - București: EDP, 1974. - 256 p.
- *Psihologie socială*. - CjN, 1980, 1994. - 346 p.
- **în colaborare:**
- *Pedagogia*. - București: EDP, 1960, 1962, 1964, 1979.
- *Creativitate, modele, programare*. - București: Ed.Științifică, 1967.
- *Conținutul și procedeele programării pedagogice în educație și contemporaneitate*. - CjN, 1972.
- *Examenul psihologic la intrarea în clasa I. În: Orientare școlară și preorientare profesională; Îndrumător pentru cadre didactice*. - CjN, 1976.
- *Studii de psihologie școlară*. - București, 1979.
- *Psihologia educației și dezvoltării. În: Sinteze de psihologie contemporană*. - Vol. III. - București, 1983. (ed., autor a patru capitole).
- *Dezbateri de didactică modernă*. - CjN, 1997.
- *Studii de didactică aplicată*. - CjN, 2000.
- *Psihologie generală*. - București: EDP, 1960, 1976.
- *Psihologie pedagogică*. - București: EDP, 1962, 1967.
- *Experiența didactică și creativitatea*. - CjN: Dacia,

1987. - 227 p.

- *Introducere în didactică.* - CjN, 1988.
- *Introducere în psihologia contemporană.* (în colab.)- CjN, 1991.
- *Metodologie psihologică și analiza datelor.* - CjN, 1993, p. 439.
- *Didactica modernă* / Coord. Miron Ionescu, Ioan Radu. CjN: 1995. - 287 p.
- *Didactica modernă* / Coord. Miron Ionescu, Ioan Radu. - Ed. a 2-a, revizuită - CjN: Dacia, 2001. - 242 p.
- *Didactica modernă [2004]* / Coord. Miron Ionescu, Ioan Radu. - Ediția a 2-a, revizuită - CjN: Dacia, 2004. - 240 p.

Referințe:

- *Dicționar enciclopedic de psihologie* / Coord Ursula Șchiopu. - București: Ed. Babel, 1997.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* / Ed. Ion Văduvă Poenaru. - Vol. 5: *Contemporanii: K-Z.* - 2003, p. 282-285.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 518 -519.
- *Omagiu profesorului Ion Radu.* În: *Cogniție, creier, comportament*, vol. 4, nr. 2-3/ 2000, 2005.

RADU, Ioan Dorin, psihoped., prof.; n. 10 iul.

1939, Reghin, Iernuțeni, MS. Studii: Șc. prim. în Iernuțeni Reghin (1945-1949); Șc. Gen. nr. 1 din Reghin (1949-1951); Șc. Ped. din Reghin (1952-1956); Fac. de Psihoped. Specială, secundar Lb. și literatura română (1964-1970). Educator la Șc. Specială din Reghin (1956-1958, 1960-1974); transferat la Șc. Specială de reeducare din Codlea, BV (1974-1988), dir. al acestei instituții (1974-1982); prof. logoped, psihoped. și psihodiagnostician la Șc. Specială BV (1988-2008); prof. asociat al Univ. „Transilvania” BV (1995-1997); prof. asociat al Univ. „Pro Humanitas” din București (1997-2005). Obține toate gradele didactice; membru în Comisia Națională pentru Învățământul Special de pe lângă MÎ; prof. metodist în cadrul serviciilor de învățământ special din Ministerul Muncii, Secretariatul de Stat pentru Persoane cu Handicap (1970-1975); apoi la CCD și Inspectoratul Șc. BV (1988-2004). Participă la stagiul de perfecționare în Danemarca (1992). A scris peste 40 de articole de specialitate, publicate în reviste de specialitate. Distincții: „Prof. Evidențiat” (2004) și Diplomă de fidelitate pentru devotamentul și dăruirea cu care a slujit șc. pe parcursul activității didactice.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
 - *Consilierea handicapatilor în perspectiva orientării școlare și profesionale.* În: *Introducere în psihopedagogia școlarelor cu handicap* (vol. coord. de G. Radu), 1999.
 - *Educația psihomotorie a deficienților mintal: Îndrumător metodic.* - București: Ed. Pro Humanitate, 2000 (în colab. G. Ulici).
 - *Evaluarea și educarea psihomotricității.* - București: Ed. Fundației Humanitas, 2003 (G. Ulici).
- Studii și articole:**
 - *Aspirațiile socio-profesionale ale deficienților mintal din școala profesională specială, în comparație cu ale*

tinerilor fără deficiențe din alte școli. În: *Pedagogie specială*, nr. 3, 1973.

- *Cauze ale unor abateri de conduită la deficienții mintal.* În: *Pedagogie specială*, nr. 4, 1973.
- *Direcții de modernizare a învățământului special pentru debilii mintal cerute de actuala dezvoltare economico-socială.* În: *Culegerea de comunicări de la al II-lea Colocviu Național de Pedagogie, organizat de Institutul de Științe Pedagogice, București, 1973.*
- *Metode de depistare și educație psihomotorie utilizate în activitatea de recuperare a copilului deficient mintal.* În: *Probleme de defectologie*, București, Univ. București, 1988.
- *Orientarea școlară și profesională a deficienților mintal în perspectiva diversificării formelor de ocrotire și recuperare.* În: *Revista de Educație Specială*, nr. 2, 1992.
- *Democratizarea sistemului de relații dintre educator și educat-important element al modernizării învățământului.* În: *Recuperarea și integrarea persoanelor cu handicap*, nr. 1, 1997.
- *Factori frenatori ai integrării copiilor cu dizabilități și / sau cerințe educative în școala de masă.* În: *Revista de psihopedagogie*, nr. 2, 2006.

Referințe:

- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 263-266.

RADU, Ioan T., ofițer de artilerie (colonel în

retragere); n. 18 aug. 1926, Sânpetru de Câmpie, MS. Absolvent de lic.; Șc. Militară „Mihai Bravu,” Giurgiu; cursuri de pregătire militară în București. Activitate în garnizoanele Slatina, Caracal, București, Florești, CjN. Contribuții la realizarea muzeului militar R.7 A. G.

Lucrări publicate:

- *Sânpetru de Câmpie: 700 de ani de atestare documentară (1305-2000: Studiu monografic* / Ioan T. Radu. - 2 Vol. - Vol. 1: TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2003. - Vol. 2: CjN: Risoprint, 2005. - 305 p.
- **în colaborare:**
 - *Hronicul lui 7 artilerie. File de istorie: 1923-1998.* - CjN: Ed. Argonaut, 1998.

Referințe:

- *Sânpetru de Câmpie: 700 de ani de atestare documentară (1305-2005): Studiu monografic* / Ioan T. Radu. - 2 Vol. - Vol.1: TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2003 (clapeta copertii).

RADU, Victor, lăutar, muzicant, rapsod, violonist;

n. 28 sept. 1900, Monor, BN - m. 1 iul. 1986, Reghin, MS. Cls. I prim. la Monor, apoi la Morăreni, MS. Încă de copil învață asiduu vioara, avea taraful familiei, cânta la vioara întâi, muzică populară. Prietenul din tinerețe, Ilie T. Echim din Monor, dir. tehnic al Radioteleviziunii Române, îl duce la București, în fața microfonului, unde face primele înregistrări ale melodiilor sale: *Someșana* și *Învărtitele de la Monor, de la Dumbrava, Morăreni și Rușii Munți*. A cântat la peste 1000 de nunți, înfățișează străinătății la Berlin (1951), la București (1953) nunta românească a țăranilor, împreună cu echipa de dansuri și

folclor din Săcalul de Pădure, MS. A cântat în paralel și muzică ușoară, abordând și muzica cultă, apreciat de G. Enescu. În ultima parte a vieții se stabilește la Reghin, fiind prof. la Șc. de muzică, instructor al orchestrei de muzică populară a Casei orașenești de cultură, dând ore la elevi, conducând un taraf al lui.

Referințe:

- *Virtus Romana Rediviva* / Teodor Tanco. - Vol. 7: *Memoria culturii*. - CjN: Virtus Romana Rediviva P. F., 1993. - 560 p.
- *Memorii (VI)* / Vasile Netea. În: *Vatra*, 10, nr. 7 (20 iul. 1980), p. 9, 2 foto.
- *Oameni și locuri din Călimani* / Ilie Șandru. - TgM: s.n., 2000.
- *Dr. Eugen Nicoră și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.
- *Rapsozi populari mureșeni: Victor Radu* / Ion Stanciu Miheș. În: *Steaua roșie*, 3 febr. 1985.

RAICA, Teodor, publicist, om politic; n. 29 apr. 1860, Hărțău (Pănet), MS - m. ?. Studii: Lic. la Blaj; dreptul la Univ. din Cj; licența în litere și filologie la București (1885-1889). Prof. suplinitor de română la lic. din Ploiești (1889). Senator.

Lucrări publicate:

- *Rolul principiului analogic pe terenul flexiunii române*. - Ploiești, 1890.
- *Studii literare*. - 1897.
- *Rolul lui D. A. Sturdza în chestiunea națională*. - 1899.
- *Domnia fărădelegilor*. - București, 1902.
- *Politica și școala*. - Ploiești, 1903.
- *Judecata prof. sub „Omul școlii”*. - 1904.
- *Abuzurile de la Serv. filoxeric sau viticol*. - București, 1907.

Referințe:

- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala, p. 713.

RANCA, Ioan, arhivist, cercet., istoric; n. 19 febr.

1932, Aiud, CJ. Studii: Lic. „Titu Maiorescu” Aiud (1942-1951); UBB, CjN, Fac. de istorie (1951-1955). Dr. în istorie, cu teza: *Răscoala lui Horea în centrul și răsăritul Transilvaniei*, Fac. de Istorie a UBB, CjN (1985). După absolvire, prin repartizare, activează ca șef al Filialei Arhivelor Statului din raionul Aiud (fosta regiune Cj, 1955-1962); din 1 iunie 1962 a fost numit și avansat șef al Serviciului Regional Mureș Autonomă Maghiară al Arhivelor Statului din TgM, unde a funcționat fără întrerupere până la 1 mai 1990, când s-a pensionat. Între anii 1964-1986, anual câte 1-2 luni, a fost component al delegațiilor Arhivelor Naționale din România la depistarea de fonduri în Arhivele Naționale Ungare din Budapesta. Membru în col. de red. al *Revistei Arhivelor* (1972-1985) și, concomitent, aproximativ în aceeași perioadă al anuarului MJM, *Marisia*. Beneficiază de o bursă de 3 luni la Arhivele Naționale ale Franței din Paris, făcând concomitent și cercetări în Biblioteca Națională, din care a publicat articolul *Istoria românilor în viziunea unui savant francez din a doua jumătate a sec. al XIX-lea*. Volume elaborate (rămase nepublicate): *Conscripția*

urbarială din anii 1819-1820 din Transilvania, (Inventarul microfilmelor sosite din Ungaria), mss. depus DGAS în 1981; *Conscripția urbarială din 1819-1820 din Transilvania, Vol. I, Domeniul cetății Bran*, mss. depus la DGAS în 1981 (coord. și coaut.); *Documente mureșene privind Revoluția de la 1848-1849, 450 p.*, mss. depus la DGAS în 1986 (coaut.). Publică 53 de studii și articole (1962-2006); organizează 6 expoziții documentare; susține peste 50 de comunicări (1967-1982). Distins cu Diploma Pro Libro Senator (2007), din partea BJM.

Lucrări publicate:

- *Românii din Scaunele secuiești în antroponimele din conscripții*. - Vol. 1: *1699-1821. Scaunul Mureș*. - CjN: Ed. Ciubăncan, 1995. - XXV, 330 p.
- *Românii din Scaunele secuiești în antroponimele din conscripții*. - Vol. 2: *1567-1850. Scaunul Ciuc, Giurgeu, Cașin*. - TgM: Pax Historica, 1997. - LX, 374 p.
- *Avram Iancu pe baricadele Apusenilor: relatări contemporane ale unor apropiați și adversari*. - TgM: Pax-historica, 1996. - CjN: Zalmoxis. - 247 p.
- *Românii din secuime de pe Mureș, Târnave și Câmpie și Răscoala lui Horea*. - TgM: Pax-historica, 2000. - 222 p.
- **în colaborare:**
- *Avram Iancu: documente și bibliografie* / Ranca, Ion; Nițu, Valeriu. - București: Ed. Științifică, 1974. - 352 p.
- *Filiala Mureș a Arhivelor Statului (micromonografie)*. - București, 1982. - 58 p. (coord. și coautor).
- *Memorii* / Ioan Oros alias Rusu; Text îngrijit și prefațat de Ioan Ranca. - București: 1989. - 240 p.
- *Îndrumător în Arhivele Statului, județul Mureș*. - București: Ed. Direcției Generale a Arhivelor Statului, 1984. - Vol. 1: 390 p. (coord. și coautor).
- *Contribuții la istoria românilor din Giurgeul Ciucului* / Teodor Chindea. - Ed a 2-a, revăzută și adăugită sub îngrijirea prof. Mihai Suciuc; Argument de dr. Ioan Ranca. - TgM: Ed. Brăduț, 1995. - 122 p.
- *Drumul Holocaustului (coautor)*. - CjN: Ed. Ciubăncan, 1995. - 237 p.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ioan Damian. - CjN: Risoprint, 1995. - 354 p.
- *Sângeorgiu de Mureș: 150 de ani de la revoluția din 1848-1849* / Ilarie Gh. Opriș; argument dr. Ioan Ranca. - TgM: Pax-historica, 1999. - 109 p.
- *Originea secuilor și secuizarea românilor* / G. Popa-Lisseanu; postfață de dr. Ioan Ranca - București: Ed. România Pur și Simplu, 2003. - 234 p.
- *Socolu de Câmpie: File de monografie* / Prof. Grigore Bota, Vasile Ormenișan; Prefață de Ioan Ranca. - TgM: Tipomur, 2005. - 272 p.
- *Zece ani de teroare. Procuratura Militară Principală Mureș, 1954-1964* / Nicolae Balint; [Prefață: Dr. Ioan Ranca]. - TgM: Ed. Nico, 2008 - 137 p.
- **Studii și articole:**
- *Gheorghe Șincai - 150 de ani de la naștere*. În: *Tribuna*, CjN, 1966.
- *Contribuții privind răspândirea răscoalei lui Horea în partea centrală și răsăriteană a Transilvaniei*. În: *Studii*, 21, 1968, 2, p. 273-288 (în colab.).
- *Gheorghe Șincai în perioada absolutismului*

reacționar (1791-1799). În: *Limbă și literatură*, 17, 1968, p. 253-273.

• *Aspects de l'affirmation de la conscience nationale du peuple roumain pendant l'insurrection de Horea*. În: *RRH*, 7, 1968, 6, p. 915-930.

• *Din lupta țărănimii din satul Uioara de Sus (județul Alba) pentru înfăptuirea reformei agrare din anul 1945*. În: *Lucrări științifice*, TgM, 1969, p. 305-308.

• *Protocolul taberei nobililor de la Gănești (16 noiembrie - 11 decembrie 1784)*. În: *Revista Arhivelor*, 12, nr. 2, 1969, p. 117-125.

• *Les antécédents politiques du Supplex des Roumains de Transylvanie*. În: *Revue Roumaine d'histoire*, 9, 1970, 1, p. 63-81.

• *Patru documente sighșorene emise de Mihai Viteazul*. În: *Revista Arhivelor*, 48, vol. 33, 1971, p. 101-106.

• *Încercări de izolare de mase sau de arestare a lui Avram Iancu și Al. Papiu Ilarian în primăvara anului 1848*. În: *Revista Arhivelor*, 49, vol. 34, 1972, p. 583-588.

• *Antecedente politice ale adunărilor naționale de la Blaj din 30 apr. și 15 mai 1848*. În: *Studii*, tom. 25, nr. 3, 1972, p. 283-594.

• *Punctele „Petițiunii Națiunii Române” în discuția Adunării populare din 8 mai 1848 din Reghin, premergătoare Adunării Naționale de la Blaj*. În: *Revista Arhivelor*, Supliment, 1973, 50, vol. 35, p. 53-64.

• *Denunțarea dependenței feudale într-o scrisoare iobăgească de pe Târnava Mică*. În: *Vatra*, TgM, 1971, nr. 1.

• *Reghinul în timpul răscoalei lui Horea*. În: *Vatra*, TgM, 1971, nr. 9.

• *Circulația cărții vechi din Țara Românească și Moldova pe Valea Mureșului în secolele XVII-XIX*. În: *Studii și materiale*, vol. 3-4, 1972.

• *Contribuții la studierea formării conștiinței naționale a românilor din Transilvania. Momentul răscoalei lui Horea*. În: *Apulum*, AB, 1976, vol. 14, p. 251-267.

• *Afirmarea ideii de unitate națională și de continuitate a românilor de pe Valea Mureșului și de pe Câmpia Transilvaniei în anul 1848*. În: *Marisia*, 6, 1976, p. 273-291.

• *O conștiință necunoscută de la 1748 a populației românești din Scaunul Gheorgheni*. În: *Apulum*, vol. 15, 1977, p. 335-354.

• *Captivitatea lui Florian Micaș la Târgu-Mureș în anul 1848*. În: *Marisia*, 7, 1977, p. 141-156.

• *Protestul românilor din Zarand și Chioar împotriva alipirii acestor teritorii la Ungaria (1861)*. În: *Crisia*, Oradea, 1977, p. 329-349.

• *Istoria românilor în viziunea unui savant francez din a doua jumătate a secolului al XIX-lea*. În: *Studii*, tom. 30, 1977, nr. 9, p. 1669-1688.

• *Un episod al solidarității tribunilor transilvăneni cu independența de stat a României*. În: *Revista Arhivelor*, 54, vol. 39, nr. 2, p. 181-186.

• *Manifestări de solidaritate a populației de pe Valea Mureșului superior cu acțiunile militare ale României în timpul Războiului de independență*. În: *Tribuna mureșeană a muncii politico-educative*, mai 1977, p. 65-68.

• *Precizări mureșene privind solidaritatea cu independența României*. În: *Vatra*, 1-4, nr. 4-6, 1977.

• *Capitala Moldovei la 1849 în viziunea unui memorialist pașoptist ardelean*. În: *Revista Arhivelor*, 54, vol. 39, nr. 3, p. 307-308.

• *Documentele continuității. Mărturii ale afirmării conștiinței naționale pe Valea Mureșului*. În: *Vatra*, TgM, nr. 107/A, 1978.

• *Petiția de reforme constituționale a tinerimii intelectuale din TgM din 24-25 martie 1848 și caracterul ei*. În: *Mehedinți - Istorie și Cultură, Anuarul Muzeului Județean Mehedinți*, 1979, p. 71-74.

• *Aspecte ale stării de spirit a maselor populare din nordul Transilvaniei în timpul ocupației hortiste*. În: *Revista Arhivelor*, 55, vol. 15, nr. 3, p. 287-290.

• *Conscripția militară din vara anului 1784 în centrul și răsăritul Transilvaniei și urmările ei*. În: *Marisia*, 9, 1979, p. 155-173.

• *Care au fost relațiile dintre Domni Țării Românești și orașul Târgu-Mureș?* În: *Îndrumătorul pastoral*, 3, 1979, p. 235-236.

• *Care este rolul orașului Târgu-Mureș în cadrul mișcărilor sociale ale veacurilor XVII-XIX*. În: *Îndrumătorul pastoral*, 3, 1979, p. 236.

• *Constatin Romanu-Vivu*. În: *Steaua roșie*, 20 martie 1979, p. 3.

• *Ioan Oros din Vidrasău*. În: *Almanah Tribuna*, 1979, p. 83-84.

• *Arestarea lui Florian Micaș și scăparea mea din Târgul Mureșului. Ioan Oros. Memorii*. În: *Almanah Tribuna*, p. 100-102.

• *Domeniul lui Lázár din Lázarea-Ciuc la 1742*. În: *Marisia*, 10, 1980, p. 91-117.

• *Ioan Oros alias Rusu din Vidrasău în revoluția din 1848-1849 a românilor din Transilvania*. În: *Îndrumător pastoral*, Alba Iulia, 4, 1980, p. 167-168.

• *Date noi privind mișcarea lui Sofronie (1759-1761)*. În: *Apulum*, 18, 1980, p. 277-289.

• *Iobăgimea transilvană în perioada elaborării ordonanței provizorii din 1769 „Certa Puncta”*. În: *Anuarul Institutului de istorie și arheologie*. - CjN, 24, 1981, p. 197-223.

• *Date privitoare la istoricul morii de hârtie de la Aiudul de Sus (sec. XVII-XIX)*. În: *Apulum*, 19, 1981, p. 213-221.

• *Date privind lupta pentru egala îndreptățire a națiunii și a limbii române în comitetele: Alba de Jos, Dăbâca, Târnava, Turda și în scaunele Mureș și Ciuc-Giurgeu și Casin în Anul 1861*. În: *Marisia*, 11-12, 1982, p. 165-195.

• *Caracteristicile servituției iobăgești din centrul și răsăritul Transilvaniei în perioada elaborării ordonanței Certa Puncta (1765-1769)*. În: *Revista Arhivelor*, 59, vol. 44, nr. 3, p. 222-230.

• *Precizări la datarea unui tablou al revoluției de la 1848 din Transilvania*. În: *Revista Arhivelor*, 49, vol. 34, p. 332-339.

• *Abuzul senioral în Transilvania*. În: *AIIN*, CjN, 1985.

• *Noi documente despre Pinteza Viteazul și ortacii lui*. În: *Marisia*, 1984.

• *Stratificarea economic-socială a populației de pe Câmpia Transilvaniei în anul 1820*. În: *Cercetări și*

Științe Sociale, 3, 1987, p. 234-292.

• *Arestarea lui Avram Iancu la Hălmațiu în decembrie 1849*. În: *Școala Ardeleană*, TgM, 1, 1991, nr. 3.

• *Proclamația de la Vidra de Sus (din 5 mai 1848)*. În: *Cuvântul liber*, 1 sept. 1992.

• *Transilvania în fața pretențiilor Ungariei. O lucrare necunoscută a lui Alexandru Papiu Ilarian difuzată în Franța în 1861*. În: *Școala Ardeleană*, 1991-1992.

• *Reverberațiile Răscoalei lui Horea la românii din scaunele secuiești*. În: *Angustia*, 1, 1996, p. 159-163.

• *Documente ale istoriei. Colonizările etno-agricole din Transilvania între anii 1880-1908*. În: *Gazeta Reghinului*, 9, nr. 10-11, 2000.

• *Vasile Mare, un „tribunus plebis” reghinean de la 1848-1849*. În: *Reghinul Cultural*, 8, 2006, p. 114-122.

• *Ideile Școlii Ardelene în formația intelectuală a lui Avram Iancu*. În: *Școala Ardeleană*, TgM, 2, 1993, nr. 7.

• *Românii de pe granița cu Moldova în timpul Revoluției de la 1848-1849*. În: *Angustia*, 10, 2006; *Adevărul Harghitei*, M. Ciuc, mart. 2005.

• *Muzeul Soarelui*. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 2008, p. 2, 1 foto.

• *Românii mureșeni în 1914, cu ochii spre întregirea țării*. În: *Cuvântul liber*, 8 aug. 2008, p. 7.

• *Un manifest incendiar, găsit la Poienița, proclamă încă din anul 1886 Unirea Transilvaniei cu România*. În: *Cuvântul liber*, 4 mart. 2009, p. 1, 2, 1 foto.

Referințe:

• *Istoricii și știința istorică din România: 1944-1969*. - București: Ed. Științifică, 1970. - II, B, p. 149.

• *Enciclopedia istoriografiei românești* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 278.

• *Județul Alba: Documentar istorie, literatură, știință, artă / coord. al lucrării Ion Mărginean*. - Alba-Iulia: s.n., 1993.

• *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți / Dimitrie Poptămaș*. - TgM: BJM, 2003. - 346 p.

• *Ioan Ranca - arhivist și istoric la 80 de ani*. - Sf. Gheorghe: Ed. Eurocarpatica, 2012.

• *Portrete „Ioan Ranca”*. În: *Revista Arhivelor*, CjN, Seria a III-a, vol. I, 1995, p. 127-128.

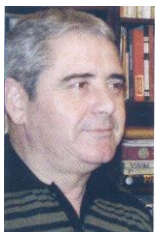
• *Distincții pentru omul și arhivistul Ioan Ranca / Lia Străuț*. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2007, p. 3.

• *Arhive și arhiviști / Lia Străuț*. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2007, p. 1,3; 2 foto.

• *Un destin exemplar de român / Marin Căldărariu*. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2007, p. 1, 5

• *Pro Libro Senator [2007] / Letiția Bota*. În: *Cuvântul liber*, 17 nov. 2007, p. 1, 1 foto.

RAȚIU, Anton, sculptor; n. 24 febr. 1955,

Bobohalma, MS. Studii la Lic. de Artă TgM (1974); IAP „Ion Andreescu,”

CjN, secția sculptură (1980). Din 1980

locuiește în București, fiind prof. și

membru UAP, secția sculptură; prof. de

sculptură la Lic. „Nicolae Tonitza”

București (din 1991). Fondator și dir. al

Șc. de Arte și Meserii „Dimitrie

Paciurea”; dir. artistic și coordonator la SC Art Maestro

SRL. Participă la expoziții și tabere de creație: Măgura

(1984), Căsoaia (1986), Oarba de Mureș (în piatră),

Berlin (piatră, 1987), Iserlohn, Germania (1993, 1994).

Expoziții personale: Galeria „Jean Louis Calderon,”

București (1994); Monumentul Dr. Emil Dandea (3,80m înălțime),

TgM (1996); Bust Kretzulescu, bronz, București (2004).

Lucrări pentru plein-air: „Dialog” (2,50x1,30 m),

Iserlohn-Germania; „Crist” (4 metri, bronz) la Institutul

Sfânta Maria, București; restaurarea pietrării la Biserica

„Sf. Gheorghe” (în stil brâncovenesc), București; lucrări

în colecții particulare și de stat în: România, Germania,

Austria, Franța, Belgia, Italia, SUA, Canada. Comenzi

sociale: Iluminator aluminiu poleit Casa Poporului,

București (1989); Maști calorifer, Holul Central Casa

Poporului (1989); Fântâni Centrul Civic, București

(1989). Lucrări în inox: Panouri decorative din inox,

Hotel Romenergo Azuga (2005); Fântână arteziană inox

Energy Holding, Str. Paris, București; Înger (1,5m

înălțime, 2008); Fântână arteziană 4m înălțime,

American Village, Pipera Ilfov (2008). Participă la

numeroase proiecte de restaurare metal: tablă de zinc,

fier, fier forjat, piatră.

Referințe:

• *Arta plastică târnăveană. Repere culturale / Iuliu Moldovan*. - TgM: Ed. Ardealul, 2008, p. 186, 318.

• *Anton Rațiu, sculptor, autorul monumentului [Emil A. Dandea]*. În: *Orașul*. Ed. specială ocazionată de dezvelirea statuii lui Emil Aurel Dandea, nr. 1 (aug. 1996), p. 10, 1 foto.

RAȚIU, Aurel

ziarist; n. 1 apr. 1950, Sărmășel,

MS. Studii: Șc. Gen. Sărmășel

(1957-1960); Li. „Nicolae Bălcescu”

Cj (1961-1969); Fac. de Educație

Fizică și Sport, TgM (1973-1975).

Prof. de educație fizică și sport la Șc.

Gen. Balda (1975-1978); prof.

antrenor la CSS TgM (1978-1985);

instructor sportiv la CJFS Mureș

(1985-1988); vicepreș. la CS Mureșul TgM (1989);

redactor la Radio TgM (1990-). Specializări: antrenor de

volei, România (1973-1975). A colaborat la ziarele:

Sportul Românesc, *Gazeta Sporturilor*, *Fotbal Plus*,

Steaua roșie, *Cuvântul liber*. Membru în Asoc. Presei

Sportive din România (1995); Uniunea Ziariștilor

Profesioniști din România (1993); Asoc. Internațională a

Presei Sportive (1990). Diploma de excelență din partea

Asoc. Internaționale a Presei Sportive (2005).

Lucrări publicate:

• *Sportul mureșean de-a lungul anilor*. - TgM: Casa de

Editură „Mureș,” 1997. - 220 p.

• *Sportul mureșean de-a lungul anilor*. - Ed. a 2-a

revăzută și adăugită. - TgM: s.n., 1999. - 248 p.

• *Jurnal Olimpic: Atena 2004 - Torino*. - TgM: Ed. b

Nico, 2006. - 142 p.

• *Sportul mureșean de-a lungul anilor*. - Ed. a 3-a,

revăzută și adăugită - TgM: Ed. Nico, 2007. - 230 p.

• *La vinclu*. - TgM: Ed. Nico, 2007. - 140 p.

- în colaborare:

• *Dincolo de microfon. Confesiuni / Aurel Rațiu, Tarfin*

Todea. - TgM: Ed. Nico, 2009. - 211 p.

Studii și articole:

• *40 de ani de la prima promovare a echipei de fotbal*

A.S.A. Târgu-Mureș în divizia A. În: *Cuvântul liber*, 19

iun. 2007, p. 4; 1 foto.

• *Fotbalul târgumureșean, încotro?*. În: *Cuvântul liber*,

26 iun. 2007, p. 4.

• *Furnizori de talente*. În: *Cuvântul liber*, 7 aug. 2007, p. 4.

Referințe:

- *Ghidul bibliografic al scriitorilor din Radio* / Titus Văjeu. - București: Ed. Casa Radio, 2004.
- „*Jurnal Olimpic*” - *Aurel Rațiu recidivează* / Tarfin Todea. În: *Cuvântul liber*, 12 dec. 2006, p. 4, 1 foto.
- *Anul editorial 2007. Frumos și liniștit l-am încheiat!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 4 ian. 2008, p. 1, 6.
- *O carte de excepție: „La vinclu” de Aurel Rațiu* / Ioan Astalus. În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 5.
- *Cronica la trei Olimpiade* / Valeriu Russu. În: *Adevărul de seară*, 2 febr. 2009, p. 16, 1 foto.
- *Promovarea spiritului de fair-play, prioritatea lui Aurel Rațiu* / Mihai Vereș. În: *Zi de zi*, 2 apr. 2009, p. 8, 1 foto.

RAȚIU, Dorica, interpretă a folclorului transilvan,

deținătoare de folclor, economist; n. 5 apr. 1968, Bobohalma, MS. Șc. prim. și gimnaziul pe meleagurile natale; Lic. Ind. nr. 2 Târnăveni; Șc. Populară de Artă TgM, canto popular, la cls. prof. Vasile Conțiu; Univ. AITEDA Alba-Iulia, Fac. de Management (1998-2001); licența la ASE București; cursuri postuniv. *Eficiență și risc și Pedagogie și psihologie educațională*. Interpretă a cântecului transilvan din zona Târnavelor, aparținând locurilor natale sau unor zone mai îndepărtate, însă în variante care se cântă în zona ei. Pe lângă zecile de înregistrări de radio și televiziune, are 5 albume înregistrate: prima casetă audio și primul CD, cu titlul *Nu gândi, bade, gândi* (1997); *Haida bade la jurat* (1998); *Colinde* (1999); *Eu te iubesc bădiță al meu* și *A bătuț la ușa ta*, format din 11 privesne și cântări bisericesti, în colab. cu Ilinca Tomoroveanu. Economist, lucrând în prezent ca expert la Guvernul României, Departamentul pentru Relația cu Parlamentul. Două Diplome de excelență acordate de Ministerul Culturii și Cultelor, prin Muzeul Național al Satului „Dimitrie Gusti” din București; Premiul II la Festivalul interjud. Corabia (1988); Premiul I pentru interpretare la Festivalul „Maria Lătărețu,” Tg. Jiu (1989); locul I și Premiul Special al juriului la „Toamna Buzoiană”; a câștigat „Topul Transilvaniei” de două ori.

Referințe:

- *Florile dalbe, flori de măr* / Vasile Conțiu. - TgM, 1996.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului*. - Vol. 8: *Dimensiunile culturii și civilizației țărănești*. - 2006. - 560 p.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.
- *Cuvântul liber*, 5 mart. 1997, p. 1, 1 foto; 25 ian. 2002, p. 8; 2 aug. 2005, p. 6, 1 foto; 22 sept. 2005, p. 2, 1 foto.

RAȚIU, Gregoriu, pr. gr.-cat.; n. ? - m. 1827, ? Studii gimnaziale și teologice la Blaj. Prof. de „principie” (1799-1800) la Blaj; paroh în Silvașul de Câmpie (1804); adm. protopopesc al Sânmărtinului.

Referințe:

- *Descălii Blajului / 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 42.

RAȚIU, Simion, pr. gr.-cat., prof.; n. 1772, Silvașul de Câmpie, MS - m. 1820. Studii gimnaziale la TgM, teologice și filosofice la Viena. Prof. la „sintaxiști”

(1795-1796) și „humanioare” (1797-1798) la Blaj; paroh în Ponorel; arhidiacon și paroh în Roșia de Munte (1815); iarăși paroh la Ponorel.

Referințe:

- *Descălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

RAȚIU, Vasile, pr. gr.-cat., prof.; n. 1795, Căpâlna, MS - m. 1835, ? Studii secundare și teologice la Blaj. Hirotonit în 1818, numit paroh în Bia; prof. la „sintaxiști” (1820-1822) în Blaj; a fost trimis în mănăstirea Sânpetruului de Câmpie, apoi la mănăstirea Nicula și la mănăstirea Petridului de Jos. De la el a rămas un *Manual catehetic*, publicat mai târziu în *Foiaia scolastică* din Blaj.

Referințe:

- *Descălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 59.

RĂDESCU, Mihaela, născută Murgu, actriță; n. 27

nov. 1962, BV. Studii: IAT TgM (1987), cu prof.: Adriana Piteșteanu, Mihai Gingulescu, Vasile Vasiliu. Debut în studenție, an II, în *Milionarul sărac* de Tudor Popescu (1984) la Teatrul Național TgM; în regia lui Victor Ioan Frunză: *Satyricon* la Teatrul Național TgM (1994); *Trupa pe Butoaie*, ambele versiuni: 1992-1994 la Teatrul Național TgM și 1995-1996, UNITER; *Bietul meu Marat*; *Arca lui Noe*; *Alcool... amar... amor*, *Tamerlan cel Mare* la Teatrul Național București. A mai jucat la Teatrul Național Evreiesc în regia Liane Ceterchi, Teatrul Nottara în regia lui Cristian Teodor Popescu; Teatrul Masca în regia lui Mihai Mălaimare; La Teatrul Luni de la Green Hours în piesa *Azi mă... Ubu*; la Teatrul Foarte Mic în piesa *Ca pe tine însuși* (2010). Filme: *Dracula* (2002); *Maria* (2003); *Zi festivă* (2010). Premiul pentru cel mai bun spectacol la Gala UNITER (1995).

Referințe:

- *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 108, 109, 111, 113, 114, 123.

RĂDESCU, Vlad, Rădescu Neagu Oltea,

Vlad; actor; n. 18 nov. 1952, București. Studii: Lic. „D. Cantemir” și I.L. Caragiale București; absolvent IATC București, promoția 1975, cls. prof. Sanda Manu, asistenți Geta Angheluță, Ștefan Velniciuc. Își susține examenul de producție cu rolul Monserrat din *Monserrat* de Em.

Roblès; alte roluri: Thomas Diafoirus fiul, din *Bolnavul închipuit* de Molière. Repartizat la Teatrul Național TgM (1975-1994); actor la Teatrul Mic din București (1994); conf. univ. la Fac. de Teatru a Univ. „Spiru Haret” București, șeful catedrei Arta Actorului, director tehnic adm. (1990). A făcut parte din trupa de spectacole în aer liber *Trupa pe butoaie*, inițiată și condusă de Victor Ioan

Frunză și Adriana Grand, stabilită apoi la București; a fost organizatorul și dir. celor două întâlniri ale șc. și Academiilor Europene de teatru, TgM (1993, 1994), în care s-au confruntat școli de învățământ teatral din întreaga lume prin spectacole și ateliere teatrale. Dir. al Teatrului Nottara, București (1997); dir. al Teatrului Național TgM (2009-2010). Roluri: Teatrul Național TgM: Rudy, din *Patima roșie* de M. Sorbul, regia Gh. Harag; Popescu, din *O scrisoare pierdută* de I.L. Caragiale, regia N. Scarlat; Șeful echipei, din *Oamenii cavernelor* de W. Saroyan; Florindo, din *Mincinosul* de C. Goldoni; Barmanul, din *Of! Tinerețe!* de E. O'Neill; Tânărul, din *1907*, de Bogdan Ulmu; Valter, din *Idolul și Ion Anapoda*, de G. M. Zamfirescu; Contele Illeshazy, din *Procesul Horia* de Al. Voitin; Viano, din *Dundo Maroje*, de Marin Drzici; Kaciala, din *A murit Tarelkin* de Suhova-Kobălin; Șeriful, din *Omul care aduce ploaia* de R. Nash; Isprăvnicul, din *Povestea dulgherului*, de Radu Stanca; Dumitraș, din *Opinia publică*, de A. Baranga; Un violonist, din *Judecată în noapte*, de A.K. Vollejo; Horace și Frederic, din *Invitație la castel*, de J. Anouilh; Horatio, din *Hamlet*, de Shakespeare; Gh. Daru, din *Viața e ca un vagon?*, de P. Everac; State Voileanu, din *Fetele Didinei*, de V. Eftimiu; Radu, din *Milionarul sărac*, de T. Popescu; Ferdinand, din *Intrigă și iubire*, de Fr. Schiller; Lt. Lukas, din *Bravul soldat Swejk*, de J. Hasek; Judecătorul, din *Evul mediu întimplător*, de R. Guga; Alonso, din *Furtuna*, de W. Shakespeare; Căpitanul Stamatescu, din *Titanic vals*, de T. Mușatescu; Efimovici, din *Smerita*, de Dostoievski; Christian, din *Regele gol*, de E. Șvarț; Oedip, din *Regina Iocasta*, de C. Zărnescu; D-na Surdă, Soțul, Marchizul, din *Trupa pe butoaie*, farse populare; Menestrelul, din *Soldatul de plumb*, de S. Lychy. Teatrul Nottara: *Cazul Gavrilescu*, de Mircea Eliade. Organizator de festivaluri studențești, lector univ. la Academia de Teatru și Film; regizor de teatru: *Casa Bernadei Alba*, Univ. Spiru Haret, Fac. de Teatru; *Descurcările* (2005), scenografie; *Două farse celebre* (2005); *Fasole bătută măr*, de Marin Sorescu (2007). Filme: *Ciprian Porumbescu*, regia Gh. Vitanidis (1972); *Cantemir*, regia Gh. Vitanidis; *Pe aici nu se trece*, regia Doru Năstase; *Războiul de independență*, regia Doru Năstase; *Ultima frontieră a morții*, regia Mircea Calotescu; *Burebista*, regia Gh. Vitanidis; *Cowboys*, regia Dean Reed; *Munți în flăcări*, regia Mircea Moldovan; *Somnul Insulei*, regia Mircea Veroiu; *La răscrucea marilor furtuni* (1980); *Lunga călătorie cu trenul* (1997); *Dușmanul dușmanului meu* (1999); *Vlad nemuritorul* (2000); *Numai iubirea* (2004); *Peștera* (2005); *Sweeney Todd* (2006); *Iubire ca în filme* (2006); *Cocoșul decapitat* (2007); *Călătoria lui Gruber* (2008).

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 66, 99, 110, 111, 116, 123.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004.

REGMAN, Nicolae, pseud. Z. Sandu; pr., ped., scriitor; n. 20 ian.1881, Sighișoara, MS - m. 18 iul. 1951, SB. Studii la Gimnaziul evanghelic german, Sighișoara

(1893-1901); Institutul teologic din SB (1901-1904); Univ. din Budapesta (1904-1907). Dr. în filosofie și ped., Budapesta (1907). Prof. la Institutul teologic-pedagogic din Caransebeș (1907-1911); pr., secretar al Vicariatului din Oradea și inspector al șc. confesionale din jud. BH (1911-1917); cons. șc. la Arhiepiscopia SB (1917-1920); red. al ziarului „Telegraful Român” (1917-1919); prof. pentru disciplinele ped. la Șc. normală „Andrei Șaguna” din SB (1919-1924); prof. de lb. română la Lic. „Gh. Lazăr,” SB (1924-1941); prof. ajutor la Institutul teologic SB (1919-1924); în paralel, inspector al învățământului secundar pentru regiunile SB și Cj; prefect de Oradea și SB. A publicat studii, articole, poezii, majoritatea sub pseudonim.

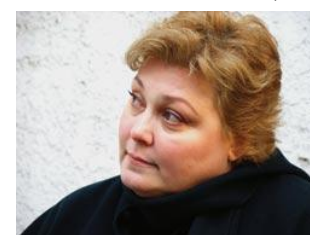
Lucrări publicate:

- *Doine și strigături. Culese și întocmite de...* - SB, 1904. - 64 p.
- *Fr. Froebels: Geistart und Philosophie.* - SB, 1907. - 77 p.
- *Dr. Petru Șpan, Conferință.* - București, 1914. - 35 p.
- *Însemnări din zorii învierii naționale.* - SB, 1919. - 134 p.
- *Alexandru Vlahuță.* - SB, 1921.
- *Rugăciunile vremii.* - SB, 1922. - 41 p.
- *Spiru Haret, organizatorul învățământului național.* - SB, 1925 (ed. a II-a, 1930).
- *Oglinda inimii.* - SB, 1927. - 136 p.
- *Tămăioare.* - SB, 1931. - 135 p.
- *Siluite filosofice.* - București, 1933. - 174 p.
- *Figuri din trecutul cultural al Ardealului.* - SB, 1938. - 35 p.
- *Vieți rodnice.* - SB, 1945. - 124 p.
- *Urcșuri în zări. Psalmi noi.* - SB, 1946. - 127 p.

Referințe:

- *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986* / Mircea Păcurariu. - SB: 1987, p. 309-310.
- *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 437.
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Dr. Mircea Păcurariu. - București: Ed. Enciclopedică, 2002.

RISTEA HORGA, Monica, actriță; n. 22 sept.

1959, TgM. Studii: Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István,” TgM (1983). Actriță la Teatrul Național TgM (1984-); a jucat peste 15 roluri importante în aproape 100 de

spectacole, cu peste 300 de reprezentații; a lucrat cu regizori importanți: Harag Gheorghe, Victor Ioan Frunză, Gigi Căciulescu, Anca Bradu, Radu Afrim; regizori de film: Andrei Blaier, Dan Pița, Mircea Mureșan, Mircea Constantinescu. Este colab. a programului de teatru experimental underground, joacă în piese noi și lucrează pe partea de imagine vizuală. Roluri în: *Hamlet*, regia Nicolae Scarlat, Teatrul Național TgM; *Livada de vișini*, de A.P. Cehov, regia Gh. Harag (1985); *Ion*, de L. Rebreanu, regia Dan Alecsandrescu; *Năpasta*, regia Dan Alecsandrescu;

Trupa pe butoaie, regia V. I. Frunză; *Imblânzirea scorpiei*, regia Mircea Cornișteanu; *Amalia respiră adânc*, Teatrul Ariel TgM; *Casa străină*, Teatrul Odeon, București; *Cântăreața cheală*, de E. Ionesco, Teatrul Național TgM; *Geniul crimei*, Teatrul'74; *Monoloagele vaginului*, de Eve Ensler, regia Alina Nelega Cadariu. Colab. cu Radio TgM, unde interpretează povești pentru copii mici și mari.

Referințe:

- *Colivia de vise: [interviuri]* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 145.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 78, 80, 89, 97, 103, 111, 113, 141, 157.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 637-638.
- *Monica Ristea-Horga (fișă de creație)* / C.P. În: *Cuvântul liber*, 11 ian. 2000, p. 4, 1 foto.
- *Underground, dizidență, exil și poezie vie* / Dan Todea. În: *Punctul*, 21 apr.- 2 mai 2006, p. B4.
- *De la Montreal, la Târgu-Mureș!* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 5-7 mai 2007, p. 2, 1 foto.
- *O premieră națională* / Mariana Rusu Iordache. În: *24 ore mureșene*, 20 oct. 2007, p. 2, 1 foto.
- *Monica Ristea Horga: „Ariel a devenit un al doilea <plămân> artistic al orașului”* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 31 oct. 2007, p. 3, 1 foto.

RIȚIU, Florica, artist plastic, prof.; n. 27 mart.

1923, Călărași, CL. Studii: Academia de Arte Frumoase București (1942-1947), prof. Camil Ressu, Steriady, Paul Constantinescu, rector sculptură: Medrea. Prof. la Lic. de Fete Dumbrăveni, jud. Târnava Mică (1947-1949); dir. la Lic. Comercial din Blaj (1949-1950); prof. de desen la

Lic. Real Umanist din Târnăveni (1950-1979). A înființat primul cerc de artă plastică în Târnăveni; a organizat primele expoziții personale și de grup ale membrilor cercului de pictură, fiind remarcați pe plan zonal și republican.

Referințe:

- *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ion Damian. - CjN, 1996.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ed. Ardealul, 2008, p. 146, 299.
- *Florica Rîțiu cetățean de onoare la Târnăveni* / N.M. În: *Zi de zi*, 19 mart. 2009, p. 7.

RIȚIU, Ion, actor de teatru și film, artist plastic; n. 4

dec. 1950, Sighișoara, MS. Studii: IATC „I.L. Caragiale” București. Actor al Teatrului Național TgM. În timpul liber, sculptează opere de artă și interpretează muzică ușoară și clasică la diferite instrumente muzicale. Roluri în teatru: Musafirul, din *Cvadratura cercului* de V. Kataev, regia Nicolae

Scarlat; Damis din *Tartuffe* de Molière, regia Dan Micu; Solul imperial, din *Viteazul*, de Paul Anghel, regia Nicolae Scarlat; Vili, din *Cocoșul de tablă*, de Dan Rebreanu; Petea, din *Patru lacrimi*, de Victor Rozov, regia Nicolae Scarlat; Ionescu, din *O scrisoare pierdută*, de I.L. Caragiale, regia N. Scarlat; Jamie, Un tânăr, din *Oamenii cavernelor*, de William Saroyan, regia

Constantin Dragnea-Marinescu; Tânărul, din *Mincinosul*, de Carlo Goldoni, regia Constantin Anatol; Melpomete, din *Balconul*, de D.R. Popescu, regia N. Scarlat; Alfred, din *Rătăcire*, de Tudor Negoită, regia Mihai Manolescu; Arthur, din *Oh! Tinerețe!*, de Eugene O'Neill, regia Zoe Anghel Stanca; Contele Ștefan Klesházy, din *Procesul Horea*, de Al. Voitin, regia Dan Alecsandrescu; Maro, din *Dundo Maroje*, de Marin Derzi, regia István Szabó; Dr. Robert, din *Doctor fără voie*, de Molière, regia András Hunyadi; Dulgherul, din *Povestea dulgherului și frumoasele sale soții*, de Radu Stanca, regia Zoe Anghel-Stanca; Baronul Günther, din *Florile unui geambaș*, de Sütő András, regia Dan Alecsandrescu; Orlando, Sir Roland de Bois, din *Cum vă place?*, de W. Shakespeare, regia Dan Alecsandrescu; Vlăduț, din *Adolescenții*, de I.C. Catina, regia Constantin Săsăreanu; Eduard, din *33 de scrisori anonime*, de Méhes György, regia Hunyadi András; Victor, din *Portretele*, de Julio Mauricio, regia Dan Alecsandrescu; Mareș, din *Jolly Joker*, de Th. Popescu, regia Zoe Anghel-Stanca; Octav Șoimu, din *Ciuta*, de V.I. Popa, regia Kincses Elemér; Rosencrantz, din *Tragedia lui Hamlet, prințul Danemarcei*, de W. Shakespeare, regia N. Scarlat; Matei, din *Bună noapte nechemată*, de Al. Popescu, regia Raluca Iorga Mândrilă; Marcu, din *Goana*, de Paul Ioachim, regia Raluca Iorga Mândrilă; Jandarm II, din *Peripețiile bravului soldat Svejk*, regia Eugen Marcus; Vlad, din *A șaptea necunoscută*, de Tudor Negoită, regia Dan Alecsandrescu; Cléonte, din *Burghezul gentilom*, de Molière, regia Dan Alecsandrescu; Bimbo, din *Havuzul*, de Paul Everac, regia Dan Alecsandrescu; Andrei, din *Ne naștem o singură dată*, de Ion Ciuraru, regia Dan Alecsandrescu; Asmarandei, din *Luna de miere*, de Platon Pardău, regia Levente Kovács; Colonel SS, din *Valentina*, de Dimitrie Roman, regia Adriana Piteșteanu; Jan, din *Neînțelegera*, de Albert Camus, regia Eugen Marcus; Siropilin, din *Pelicanul*, de A.N. Ostrovski, regia Dan Alecsandrescu; Cecil Phmick, din *Fantoma cu bretele*, de O. Wilde, regia Adriana Piteșteanu; Bertrand, din *Top secret*, de Marc Camoletti, regia Andrei Mihalache; Lucentio, din *Imblânzirea scorpiei*, de W. Shakespeare, regia Mircea Cornișteanu; Rol secundar, din *O noapte furtunoasă*, de I.L. Caragiale, regia Mircea Cornișteanu; Paloma Que, din *Don Quijote și Sancho Panza*, de M. Bulgakov, regia Marius Oltean; Radu, din *Milionar la minut*, de Th. Popescu, regia Mircea Cornișteanu; Roger Tramplemain, Gerry Lejeune, din *Scandal în culise*, de Michael Frayn, regia Cristian Ioan; Sir Peter, Un sătean, din *Moștenire*, de John Harvey, regia Scott Johnston; Rooney, din *Și miniștrii calcă stâmb*, de Ray Cooney, regia Cristian Ioan; Thomas Mowbray, din *Richard al II-lea*, de W. Shakespeare, regia Mihai Manolescu; Macduff, din *Macbeth*, de W. Shakespeare, regia Ștefan Iordănescu; Doctorul, din *Duelistul*, de Petre Barbu, regia Attila Vizauer; Abel Znorko, din *Variațiuni enigmatice*, de Eric E. Schmitt, regia Cristian Ioan; Filippas, din *Provocarea*, de K. Asimakopoulos, regia Radu Olăreanu; Titi Albu, din *Mandache și tranziția*, de Zeno Ghițulescu, regia Dan Glasu; Colonelul Redfern, din *Privește înapoi cu mânie*, de J. Osborne, regia Liviu Pancu; Alec, din *Clinica amanților*, de Champman-Freeman, regia Claudiu Goga.

Filmografie: *Duelul*, Rică Păsărin (1981); *Noi, cei din linia întâi*, căpitan de infanterie (1985); *Ciuleandra*, Puiu Faranga (1985); *Mircea*, Baiazid (1989); *Coroana de foc* (1990); *Oglinda* (1993); *Supraviețuitorul* (2008). A jucat în Centre Culturale Franceze din Brașov, CjN și Iași, Strasbourg, Lille, Brest, Insula Reunion, Monte Carlo, Nice. Expoziții de sculptură: Teatrul Național TgM; Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 97, 103, 219.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ed. Ardealul, 2008, p. 207, 320.
- *Ion Rițiu* / Olga Ivăncescu. În: *Steaua roșie*, 6 mart. 1982, p. 3, 4, 1 foto.
- *Ion Rițiu (fișă de creație)* / C. Popescu. În: *Cuvântul liber*, 26 oct. 1999, p. 4.

ROMAN, David Ioan, învățător, prof.; n. 10 febr.

1886, Filpișul Mare, MS - m. 17 nov. 1959, SB. A absolvit Șc. normală din Blaj (1907); cursurile pregătitoare pentru prof. Cj (1919), pentru specialitățile gimnastică, lucru manual, caligrafie și economie. Învățător în Habic, MS (1907-1912); în Filpișul Mare (1912-1914); în

Voiniceni (1914-1919); la Șc. prim. „M. Eminescu” din TgM, ca învățător titular (1919-1920); prof. suplinitor (1920-1922), titular provizoriu (1922-1929), titular definitiv (1929-1940) la Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM. A participat la MAN de la Alba Iulia; a făcut parte din Comisia instrucțiunii populare a jud. MS-Turda; membru al PNR, ulterior trece în PNL, ajungând membru în comitetul jud. Membru al Despărțământului TgM al Astrei; preș. Asoc. „Sf. Ana” (1925); a înființat organizația „Șoimii Carpaților,” fiind preș. organizației stejărești; a fost conducătorul cohorței „Horea” de la Lic. „Al. Papiu Ilarian”. Devine membru al FRN (1938); se stabilește la SB (1940).

Referințe:

- *Anuarul Liceului de băieți „Al. Papiu Ilarian” din Târgu Mureș, 10 ani de activitate 1919-1929*. - TgM, 1930, p. 132.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 61.
- *Liceul „Al. Papiu Ilarian,” Semicentenar 1919-1969*. - TgM, 1969, p. 89, 166.
- *1918 la români*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 10, p. 68-70.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 196-198.

ROMÂN Győző, jurnalist, ziarist; n. 10 sept. 1943, Reghin, Apalina, MS. Studii elem. la Cj, apoi a continuat la București; Col. Unitarian din Cj (1961); Fac. de fizică, Univ. „Bolyai,” fără să termine; se înscrie la Fac. de Științe Economice, pe care a absolvit-o în 1968; Fac. de ziaristică București (1973); bursă în Danemarca. A lucrat la cotidianul *Előre*, ca ziarist, apoi red., îndrumător al rubricii agricole și administrative. Colaborează la diferite publicații maghiare: *Új élet*, *Falvak Népe*, *Napsugár*, *Jóbarát* (1984-). La 22 dec. 1989 e unul dintre cei care scot primul număr al ziarului *Romániai Magyar Szó*; a

red. mai multe numere ale revistei *Változó Valóság* (1994); scoate revista *Üzleti ötletek* (1994); red. cotidianul săptămânal *Orient Express*, fiind red. șef (1992-1996). Corespondent extern la publicațiile: *Erdélyi Napló*, *Székely Hírmondó*, *Pulzus*, *Romániai Magyar Szó*. Vicepreș. al MÚRE (1990-1993), preș. Comisiei sociale a MÚRE (1993-1996); membru al Asoc. Ziariștilor Profesioniști din România; al Asoc. Ziariștilor Sportivi; membru UDMR. A obținut distincția „Meritul Cultural” (1988).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
 - *Csúcsok fel.,* În: *Ide besüt a nap*. - Bukarest: Előre Kiskönyvtára, 1975.
 - *Az új arcú főváros.* În: *Hazánk új arculata*. - Bukarest: Kriterion, 1986.
 - *Két út a tenger.* În: *Jövőépítők*, în: *Augusztusi képek: dokumentumok, emlékezések, riportok*. - Bukarest, Kriterion, 1989.
 - *Hazajöttem gazdálkodni. Lélekember erdélyi agyagon. Diófák otthona. Egy csokor tábortűz.* În: *Szeretni a földet: Riportok*. - Bukarest, Kriterion, 1989.
 - *Húsvéti ajándék* / Cseke Gábor, Román Győző, Koncz Géza. - București: Romániai Magyar Szó, 1990. - 255 p.
 - *Magyar - román szótár = Dicționar maghiar - român / Szerkesztők = Red. Reinhart Erzsébet, Lázár Edit, Román Győző.* - București: Carocom '94, 2005. - XX, 1030 p.
- #### Referințe:
- *A romániai magyar nemzeti* / Szerkesztette: Koppándi Sándor. - Bukarest: Kriterion, 1981.
 - *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: Scripta, 1997, p. 494.
 - *Erdélyi Magyar Ki kicsoda*. - Nagyvárad: Scripta=RMSZ, 2000.
 - *Romániai Magyar irodalmi lexikon*. 4 köt, N-R, Bukarest: EME=Kriterion, 2002.
 - *Profiluri reghinene. Dicționar bibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 270-275.

ROMAN, Ioan, pr. gr.-cat., protopop, om politic; n. 8 iun. 1888, Oroiu, MS - m. 17 febr. 1977, TgM. Studii: Șc. prim. la TgM, în lb. maghiară; Gimnaziul superior gr.-cat. din Blaj; Fac. de teologie din Blaj. Hirotonit pr. la 19 dec. 1911; numit adm. parohial în com. Crăciunești (1911-1914); adm. parohial, apoi paroh în Sântana de MS (1914-1940). S-a împotrivit jurisdicției confesionale a Episcopiei maghiare de Hajdudorog. Membru în CNR comitatens MS-Turda; participant la MAN de la Alba Iulia. Este numit comisar al Comisiei de aprovizionare a jud.; membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda, Secțiunea economică, Comisia instrucțiunii populare și în Comisia agronomică din Plasa MS de Sus (1923-1925). Membru al PNR, apoi al PNȚ; participă la alegerile parlamentare (1922, 1927); este ales cons. jud. și cons. mun. (1930-1934, 1934-1937); preș. al Camerei de Agricultură a jud. MS (1929-1940); deputat în Parlamentul României (1932-1933); membru al Ligii antirevizioniste din jud. MS, susține numeroase conferințe. Membru în Cons. de adm. la *Ogorul*, Federala soc. cooperative din jud. MS-Turda (1921) și la Banca populară „Țarina” din Sântana de MS (1924); membru în Cons. com. Sântana de MS; preș. al Asoc.

„Cercetașii României”. În timpul ocupației se stabilește la Iernut, ca pr., apoi protopop, activând până în 1948. Decorat cu Ordinul „Steaua României” în grad de Cavaler (1930) și „Vulturul Românesc” în grad de Cavaler (1933).

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 53, 63, 71, 128, 174, 175, 181, 214, 223, 224, 225, 256.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 389; Vol. 9: 1989, p. 17-22.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 191-196.
- *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. UPM, 2007, p. 230.
- *Șematism*. - Blaj, 1923, p. 52; 1929, p. 66; 1932, p. 179, 185, 252; 1937, p. 56; 1938, p. 146.
- *La Sibiu, Ședința Comitetului Central al ASTREI* / Ion Ardeleanu. În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 1-3.

ROMAN, Visarion, publicist, om politic, ped.; n. 5

iul. 1833, Seuca, MS - m. 29 apr. 1885, SB. A studiat la Mediaș, TgM și SB, absolvind și cursul teologic (1853-1854). Membru corespondent al Soc. Academice Române (13 sept. 1877). Învățător la șc. din Rășinari (1855-1857); primul bibliotecar al ASTREI; unul dintre primii inițiatori ai conferințelor învățătorești; a creat primul institut român de credit și economii „Albina” din SB; notar; conducător al Soc. de păstrare și împrumut din Rășinari (1867). Inspector al băncii de asigurare „Transilvania”(1869); prof. suplinitor la IPed. SB. Publică în: *Telegraful Român*, *Albina Carpaților*, *Amicul școlăii*.

Lucrări publicate:

- *Geografia împărăției austriacă*. - SB, 1856.
- *Carte de lectură românească*. - 1865.
- *Aritmetică pentru școlile populare greco-răsăritene* (1858).

Referințe:

- *Din istoria literaturii didactice românești*. - Vol. 3: *Cărțile de cetire din Transilvania*. - 127 p.
- *Din istoria literaturii didactice românești* / Dr. Onisifor Ghibu. - Vol. 2: *Abecedarele din Transilvania*. - București: Librăriile Socec & Comp., C. Sfetea, Pavel Suru, 1916. - Leipzig: Gerold & Comp. - 89 p.
- *Banca Albina din Sibiu cea mai însemnată întreprindere financiară din Transilvania; cu o privire generală asupra băncilor comerciale din Ardeal și Banat* / Victor Slăvescu. - București: Institutul de Ed. „Reforma socială”, 1919.
- *Contribuțiuni la istoria ziaristicii românești ardeleni* / Dr. Ioan Lupăș. - SB: Ed. Asociațiunii „Astra”, 1926.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928*. - Vol. 1. - București: Cultura Națională, 1929. - XI, 755 p.
- *Oameni din Bihor 1848-1918* / Teodor Neș. - Oradea, 1937.
- *Gândire economică românească în secolul al XIX-lea: considerațiuni sumare* / Victor Jinga. - Cj: s.n., 1938. - 97 p.
- *Noi contribuții la cunoașterea vieții și activității lui Visarion Roman* / Vasile Netea. - SB: Ed. „Revistei Economice”, 1942. - XXV, 116 p.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944.
- *Dela Petru Maior la Octavian Goga: studii și evocări istorice* / Vasile Netea. - București: Cugetarea-Georgescu Delafras S.A., [1944]. - 344 p.
- *Mărturii culturale bihorene* / Vasile Vartolomei. - Kv.-Cj: Ed. ziarului „Tribuna Ardealului”, 1944. - 496 p.

- *În amintirea lui Constantin Giurescu la douăzeci și cinci de ani dela moartea lui (1875-1918)*. - București: s.n., 1944.
- *Pedagogi și oameni de școală din România. Mic dicționar* / Ilie Popescu-Teiușan. - București: EDP, 1975, p. 140.
- *Virtus Romana Rediviva* / Teodor Tanco; Cuvînt de încheiere - Acad. Ștefan Pascu. - Vol. 7: *Memoria culturii*. - CjN: Virtus Romana Rediviva P. F., 1993. - 560 p.
- *George Bariț și contemporanii săi* / Coord. Ștefan Pascu. - Vol. 9: *Correspondență primită de la Andrei Mureșanu, Constantin Alpini, Ladislau Baziliu Popp, Iacob Bologa, Visarion Roman*. - 1993. - 271 p.
- *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: Ed. UPM, 1996.
- *Geografi români: dicționar* / I. Giju. - TgM: Edipres Tipo, 1997. - 154 p.
- *Membrii Academiei Române 1866-1999: Dicționar* / Dr. Dorina N. Rusu. - București: Ed. Academiei Române, 1999. - 638 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” 1999.
- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala, p. 734.
- *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999. - 216 p.
- *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: Ed. UPM, 1999.
- *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.

ROMANU-VIVU, Constantin, prefect de MS,

martir al Revoluției de la 1848; n. 1821, Pintic, com. Teaca, BN - m. mart. 1849, TgM. Studii: Seminarul teologic din Blaj (1842-1845). Prof. la pensionul Schewitz din București (1847-1848 primăvara), s-a împrietenit cu N. Bălcescu și frații Golești, își cristalizează ideile revoluționare, apoi pleacă la Adunarea de la Blaj din 3/15 mai 1848, unde va fi ales membru al comitetului permanent de la SB. Din iun. până în sept. se întoarce la București, se pune la dispoziția guvernului provizoriu, menține corespondența cu transilvănenii, figurează în red. ziarului *Naționalul* și *Foaia satului*, în care populariza ideile revoluției. La sfârșitul lunii oct. se întoarce la Blaj, la cea de-a treia adunare, fiind numit prefect al MS de Sus, cu centrul în Reghinul Săsesc. Aici organizează o legiune de 1500 de oameni cu care obține victorii la Ațintiș și Cecălaca (31 oct. 1848), la Iernut și Cucu (5 nov. 1848). Începe să reorganizeze prefectura și legiunea a XII-a; pregătește un lagăr militar la Teaca; intervine cu hotărâre între țărani și proprietari; rezolvă probleme legate de posesiunea unor păduri și terenuri; rezolvă plângerile legate de lipsa sării în gospodării; solicită lui Barițiu 9 exemplare din *Gazeta Transilvaniei* pentru cultura românilor transilvăneni. Pentru scurt timp ocupă Cetatea TgM (24 dec. 1848-1 ian. 1849). Este prins în com. Stânceni (20 ian. 1849), închis la TgM și asasinat la începutul lunii martie 1849.

Referințe:

- *Un precursor al unității naționale: profesorul ardelen Constanten Romanul Vivu: discurs rostit la 29 maiu 1929 în ședința solemnă* / Silviu Dragomir cu răspunsul d-lui Dr. I. Lupăș. - București: Cultura Națională, 1929. - 40 p.
- *Decorarea lui Avram Iancu și a camarazilor săi* / Ion I. Nistor. - București: s.n., 1931. - 68 p.
- *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 140-186.
- *Figuri mureșene* / Dr. Eugen Nicoară și Vasile Netea. - TgM: Ed.

Revistei „Progres și Cultură,” 1933. - 80 p.

• *Constantin Romanu-Vivu prefecul legiunii a XII-a în anii 1848-49* / Vasile Netea. - TgM: Ed. Soc. Tinerimii Române „Constantin Romanu Vivu,” 1937. - 40 p.

• *Dela Petru Maior la Octavian Goga: studii și evocări istorice* / Vasile Netea. - București: Cugetarea-Georgescu Delafraș S.A., [1944]. - 344 p.

• *Studii și documente privitoare la revoluția românilor din Transilvania în anii 1848-49* / Silviu Dragomir în colab. cu Prof. Eugen Hulea și Prof. Dr. Lazăr Nichi. - Vol. 2: *Documente din colecțiile Academiei Române, Asociațiunii Transilvane și ale Muzeului Ardelean.* - B: s.n., 1944.

• *Profiluri mureșene.* Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 119-130.

• *Lumina din adâncuri* / Colonel (r) Vasile T. Suci. - TgM: Tipomur, 1996. - 236 p.

• *Avram Iancu și prefecții săi* / Valentin Borda, Viorica Dutcă, Traian Rus. - TgM: UPM TgM, 1997.

• *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala, p. 736.

• *Sângeorgiu de Mureș: 150 de ani de la revoluția din 1848-1849* / Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Pax-historica, 1999. - 109 p.

• *Transilvania 1848-1849: Antologie* / Ed. și prefață de Vasile T. Suci. - TgM: Tipomur, 2001. - 372 p.

• *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. - București: Ed. APP, 2001.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. UPM, 2007, p. 132.

• *Dr. Eugen Nicoră și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

• *Sângeorgiu de Mureș. Monografie 2010.* - TgM: Nico, 2010, p. 81-87, 111-113.

• *Constantin Romanu-Vivu* / Vasile Netea. - TgM: Nico, 2011.

• *Personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Evocări istorice* / Dr. Ioan Șoldu. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2011, p. 258-263.

• *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.

• *Un monument pentru Constantin Romanu-Vivu la Târgu-Mureș.* În: *Glasul Mureșului*, 28 iul. 1935, p. 2.

• *În amintirea lui Constantin Romanu-Vivu, prefect de Mureș. Erou mort în luptele din 1848.* În: *Glasul Mureșului*, 7 iul. 1935, p. 2.

• *Viața și moartea de erou și de martir a prefecului Constantin Romanu-Vivu.* În: *Glasul Mureșului*, 13 sept. 1936, p. 2.

• *Constanin Romanu-Vivu* / Ioan Ranca. În: *Steaua roșie*, 20 mart. 1979, p. 3.

RÖSLER, Gustav, istoric, prof.; n. 6 febr. 1887, Reghin, MS - m. 1958, SB. A învățat la Gimnaziul inferior evanghelic din Reghin; Gimnaziul maghiar din Orăștie; studiază teologia și filosofia (un an) la Heidelberg; Univ. maghiară din Cj (un an); Univ. din Marburg. Prof. la Gimnaziul german din Reghin, stabilindu-se apoi la BV, prof. la Gimnaziul Honterus. Are preocupări istoriografice; publică mai multe contribuții referitoare la trecutul Reghinului și la colonizarea sașilor în Transilvania. A susținut expuneri în cadrul soc. *Verein für Siebenburgische Landeskunde*, fiind membru al acesteia. Avea legături cu N. Iorga, a fost invitat de acesta la cursurile de vară de la Vălenii de Munte; în 1929 ocupă funcția de inspector șc. al Bisericii evanghelice din România.

Lucrări publicate:

• *Zur Geschichte der Stadt Sächsisch-Regen (Reen) und ihrer sächsischen Umgebung bis zum Aussterben der Arpaden.* În: *Siebenbürgisches Archiv.* - Vol. 7, Köln-Graz, 1968.

Referințe:

• *Orizonturile mele O viață de om așa cum a fost* / N. Iorga. - București: Minerva, 1984.

• *Gustav Rösler.* În: *Sächsisch-Regen. Die Stadt am Berge. Lebensbilder aus der Vergangenheit einer Kleinen Stadt in Siebenbürgen.* Herausg. von Ernst H. Philippi und Wigant Weltzer, Bochum, 1991, p. 235-236.

• *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 3. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1994, p. 226-228.

• *Istoricul Silviu Dragomir despre opera lui Gustav Roesler* / Virgil Pană, Dorin Rus. În: *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001, p. 289.

• *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 275-276.

• *Personalități și evenimente culturale ale Reghinului* / Ingrid Basaraba. În: *Gazeta Reghinului*, aug. 2005, p. 1, 3.

ROȘCA, Emil Lucian

, dirijor, etnomuzicolog,

conf. univ.; n. 18 febr. 1969, SB. Studii: Academia de Muzică „Gh. Dima,” Fac. de Muzicologie, Compoziție, Dirijat, Secția Ped., Muzică religioasă, Secția Instrumentală, CjN (1991-1997); curs de Management Educațional I (2004), II (2005), IȘJ SB; gr.

didactic I (2005). Dr. în muzică cu teza: *Tipologia repertoriului instrumental de joc pentru vioară din Câmpia Transilvaniei. Particularități stilistico-structurale*, Univ. Națională de Muzică, București (2004). Prof., Șc. nr. 23, Sibiu (1990-1991); etnomuzicolog, Complexul Muzeal Astra, Sibiu (1996-1999); prof., Palatul Copiilor, SB (1998-1999); prof., Liceul de Artă SB (2001-2003); lector, prof. asoc., ULB SB, Fac. de Psihologie-Sociologie, Catedra de Etnologie (2003-2004); prof., gr. didactic I, șef catedră muzică, teatru, arte plastice, Lic. „Onisifor Ghibu,” SB (2003-2006); lector univ., prof. asoc., Fac. de Muzică, Craiova (2005-2006); lector univ. titular (2006-2008), conf. univ. (2008-) Fac. de Muzică, UAT TgM; șef de catedră, Ped. Muzicală, UAT TgM (2008-2010); secretar șt., Fac. de Muzică, UAT (2010). Domenii de cercetare: muzicologie, etnomuzicologie: culegere de folclor, filme etnologice, forme și analiză muzicală, stilistica folclorului muzical românesc, aranjamente instrumentale, muzica tradițională bizantină, armonie, antropologie culturală europeană și americană, multiculturalism. Membru în col. de red.: *Symbolon* (2009), *Revista de Șt. Teatrale*, Univ. de Arte, Secțiunea Muzicologie, TgM, *Meetings in ethnomusicology*. Publică numeroase studii de specialitate; participă la simpoziioane șt. Membru în numeroase jurii de concursuri, festivaluri; UCMR; Soc. Română de Etnomuzicologie „Constantin Brăiloiu,” București (2000); International Council for Traditional Music, Columbia University, New York, SUA (2000); International Council for Traditional Music, Department of Ethnomusicology, California University, Los Angeles, SUA (2001); Gesellschaft für Musikforschung, Kassel, Deutschland (2007); Asoc. de Șt. Etnologice din România; CREDIDAM. Distincții: Premiul I, CjN, Festivalul Național al Cântecului Popular de Cătănie, ed. a 3-a, Grup vocal mixt, Cercul Militar SB (1998).

Lucrări publicate:

• *Folclor instrumental din Câmpia Transilvaniei.* - București: Ed. Muzicală, 2006.

• *Aspecte inovatoare ale ritmului în creația muzicală*

românească (1940-1985). - București: Ed. Muzicală, 2008.

• *Creația contemporană sub semnul postmodernismului. Limbă, cultură și civilizație la începutul mileniului al treilea.* - București: Ed. Politehnica Press, 2008.

Studii și articole:

• *Mentalități și repere în teatrul postmodernist.* În: *Symbolon*, 8, nr. 13, 2007.

• *Individualitate în creația lui Oliver Messiaen. Modurile cu transpoziție limitată.* În: *Symbolon*, 9, nr. 14, 2007.

• *Trio-ul ardelean - o perspectivă clasic românească.* În: *Actualitatea muzicală*, 4, 2007.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1180-1182.

• Internet

ROȘCA, Ioan, pr. gr.-cat., protopop; n. 22 oct. 1920, Răzoare, com. Miheș, MS - m. 16 nov. 2009, Reghin, MS. Șc. prim. în satul natal, șc. secundară și Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1932-1940) la TgM; Fac. de Teologie la Blaj. Este hirotonit în 1946 la Blaj, apoi numit pr. la Adrian, com. Gurghiu până la 31 oct. 1948. După

această dată suferă prigoana represiei nedrepte a statului ateo-comunist. Activează în clandestinitate ca pr., este arestat și bătut la Securitatea din Reghin și TgM. Este condamnat de 2 ori, prima dată în Vinerea Mare (1951), în lipsă, la 6 ani de închisoare; a doua oară la 5 ani, la sfârșitul anului 1953, când este arestat după aproape 3 ani de viață în ascuns. Este eliberat în 1955, după întâlnirea la nivel înalt sovieto-americană. Lucrează la Depozitul de petrol din Reghin, apoi la Abator ca funcționar-contabil. Urmărit de securitate, este nevoit să plece la Iernut. Anul pensionării îl găsește la Avicola Gurghiu și cu domiciliul în Hodac. Ca urmare a îndeplinirii neîntrerupte a misiunii de slujitor al altarului și de apropiat colab. al ierarhului Alexandru Todea, este ales printre canonici și numit protopop al Reghinului (1990). În această funcție luptă pentru reorganizarea celor 37 parohii gr.-cat. din Reghin, fiind retrocedate 2 lăcașuri: Hodac, Ibănești.

Lucrări publicate:

• *Cuvânt și nutremânt. Predici pentru duminicile și sărbătorile anului.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006.

Studii și articole:

• *Popas la jubileul celor 85 de ani: Cardinalul Alexandru Todea „Perfecto imago Christi”.* În: *Opinia Reghineană*, 12 - 25 oct., p. 2, 1 foto.

Referințe:

• *Biserica durerii: File din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică - Moiša Protopopiatul Răciu (jud. Mureș) / Ovidiu Palcu.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2002. - 195 p.

• *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice / Anton Rus, Aura German.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2003. - 189 p.

• *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi / Dr. Ioan Bota.* - Ed. a 2-a - CjN: Casa de Ed. „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.

• *Note pe marginea unei biografii: Protopopul Ioan Roșca / Dr. Corina Teodor.* În: *Reghinul cultural.* - Vol. 7. - Reghin: Biblioteca

Mun. „Petru Maior,” 2004, p. 308-312.

• *Calendarul de la Blaj: 2006.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006. - 263 p.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean.* - TgM: UPM TgM, 2007, p. 295.

• *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990 / Ovidiu Palcu.* - TgM, 2011.

• *Preoți greco-catolici judecați în Vinerea Mare. Pr. Ioan Șerban, Procesul din Vinerea Mare, Târgu-Mureș, 2000 [Recenzie] / Ion Buzași.* În: *Unirea. Blaj*, mai 2000, p. 19.

• *Părintelui protopop canonic onorar Ioan Roșca, omagiu la împlinirea a 80 de ani / Emilia Petărlăcean.* În: *Unirea. Blaj*, dec. 2000, p. 17-18, 1 foto.

• *Părintele canonic Ioan Roșca la 85 de ani / Vasile Conțiu.* În: *Gazeta Reghinului* (nov.-dec. 2005), p. 2, 1 foto.

• *Părintele Ioan Roșca, la 86 de ani / Emilia Petărlăceanu.* În: *Cuvântul liber*, 24 mart. 2006, p. 4.

• *Pr. Ioan Roșca „Cuvânt și nutremânt” / Vasile Conțiu.* În: *Gazeta Reghinului*, sept.-oct. 2006, p. 2.

ROTARIU, Paul Kerekes, pr. gr.-cat., prof.; n. 1819, Băla, MS - m. 1880. Studii teologice la Blaj (1842). Preot, prof. în lic. din Blaj (1845-1854); paroh în Cutca; adm. al mănăstirii Măierii Alba Iulia (1854); prof. de lb. și literatura română la lic. romano-catolic din Alba Iulia. A publicat în *Organul Luminării* al lui Cipariu poezia *Către români*.

Referințe:

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu.* - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

ROTH, Harald, istoric sas; n. 1965, Sighișoara. A studiat istoria Europei de Est, istoria modernă și teologia evanghelică la München, Freiburg, Heidelberg și Seattle / Washington. Dr. în filosofie. Dr. șt. al Institutului Transilvan afiliat Univ. din Heidelberg. Publicații: *Repertorium Transylvanicum* (coord. 1990); *Politische Strukturen und Strömungen bei den Siebenbürger Sachsen 1919-1933* [*Structuri și curente politice la sașii din Transilvania 1919-1933*]; *Minderheit und Nationalstaat* (coord.1995) [*Minoritățile și statul național*]; *Studienhandbuch Östliches Europa*, Vol. 1: *Geschichte Ostmittel-und Südosteuropas* (coord. 1999) (*Compendiu pentru studiul Europei estice*); Vol. 1: *Istoria Europei centralestice și sudestice*); *Handbuch der historische Stätten. Siebenbürgen* (coord. 2003) (*Compendiul siturilor istorice ale Transilvaniei*).

Lucrări publicate:

• *Kis Erdély-történet.* - Csíksereda: Pallas-Akadémia, 1999. - 150 p.

• *Mică istorie a Transilvaniei.* - TgM: Ed. Pro Europa, 2006. - 200 p.

Referințe:

• *Mică istorie a Transilvaniei / Harald Roth* (coperta a IV-a a cărții).- TgM, 2006.

RÓZSA Ernő, violonist; n. 1970, TgM. S-a stabilit în Germania. În decursul carierei sale, în cadrul unui turneu internațional, a apărut pe scenele lumii alături de Yehudi Menuhin, mai mulți ani de-a rândul a cântat alături de dirijorul Georg Solti, iar în 2004 și-a desfășurat activitatea în calitate de concertmaistru invitat

al Orchestrei Filarmonicii Regale din Liverpool. Ca solist a susținut mai multe concerte în diverse țări: Germania, Finlanda, Portugalia, Franța, Ungaria, Hong Kong. În Finlanda, la Pori, a prezentat în primă audiție *Concertul pentru vioară și orchestră nr. 5* de Paganini. Interpretările sale sunt deseori transmise de Radiodifuziunea germană iar critica germană și cea engleză de specialitate au formulat cuvinte elogioase la adresa lui.

Referințe:

- *Concert vocal-sinfonic*: Pliant, Filarmonica de Stat TgM, 28 oct. 2004.

RUNCAN, Alexandru, pr. ortodox; n. 12 mart. 1889, Galații Bistriței, BN - m. 5 iul. 1960, TgM. Face parte din prezidiul Adunării electorale desfășurate la Reghin (28 nov. 1918), unde s-au ales membrii Cercului electoral Gornești pentru MAN de la Alba Iulia. A fost pr. în Lueriu, membru în Cons. Com., numit de prefect în anul 1926. A fost pr. în Gornești (1920-1926). A fost membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1923-1925), membru în Comisia de Instrucțiuni Poporale a jud. MS-Turda (1923-1925); membru în Comisia interimară a mun. TgM (1937-1938). Pr. în Parohia ortodoxă Sângeorgiu de Mș (1940-1943); administrator protopopesic al TgM (1945-1946), pr. al Catedralei.

Referințe:

- *Román kultúr-ünnepélyek Észak-Erdélyben: 1940-1943 / írta Pusztai-Popovits József. - Pécs Intézetének kiadványai: Pécsi Irodalmi és Könyvnyomdai Részvénytársaság, 1943.*
- *Glasul Mureșului*, 1, nr. 1, 30 oct. 1997.

RUS, Dorin - Ioan, muzeograf, cercet. șt.; n. 6 ian.

1973, Reghin, MS. Studii: Șc. Gen. în Reghin (1979-1987); Lic. tehnic din Reghin (1987-1989); în TgM, Istorie - Filologie (1989-1991); Univ. „Lucian Blaga” SB (1991-1996); masterat Istoria Transilvaniei la Univ. SB (1996-1997). Dr. în istorie cu teza: *Steme și însemne de breaslă din Transilvania (Zunftwappen und - zeichen in Siebenbürgen)*, SB (2004). Muzeograf, Secția istorie, MJM (1997-2005); cercet. șt. principal la MJM (2005-2009); din august 2009, cercet. șt. la Institut für Osteuropäische Geschichte Viena. Domenii de interes: istoria breslelor din Transilvania și istoria sașilor din zona Reghinului. Specializări: la Siebenbürgen Institut din Gungelsheim / Neckar și Institut für europäische Geschichte din Mainz (2002); Institut für kulturelle Infrastruktur Sachsen din Görlitz (2003); bursa „Goethe” a Univ. „Friedrich Schiller” din Jena (2004); bursier al Academiei de Științe din Austria (2006, 2008); bursa „Domus” a Academiei Ungare (2007). Membru al Arbeitskreises für siebenbürgische s. V. Heidelberg (2000); membru al Comisiei de Istoria Orașelor, de pe lângă Academia Română (2004); membru al „Goethe” Gesellschaft din Weimar; expert în paleografie germană, atestat de Ministerul Culturii și Cultelor. Publică studii în reviste de specialitate; organizează expoziții: *Nerva Târnoveanu - 50 de ani de activitate filatelică* (2001); *Românii din Ucraina și Bucovina de Nord. Obiceiuri de iarnă* (2005); *Din viața breslelor mureșene*, TgM

(2006). Distins cu premiul Award for the Austrian Champion of European Science, de Österreichische Forschungsförderungsgesellschaft Viena (2009).

Lucrări publicate:

- *Breasla cizmarilor din Reghinul Săsesc*. - CjN: Ed. Napoca Star, 2004. - 232 p.
- *Breasla pălărierilor din Reghinul Săsesc*. - TgM, Ed. Tipomur, 2005. - 145 p.
- *Contribuții la cunoașterea migrației sașilor reghineni între anii 1944-1964*. - CjN: Ed. Accent, 2005. - 194 p.
- *Sub semnul lui Marte. Militarii Reghinului*. - CjN: Ed. Accent, 2007. - 544 p.

• *Breslele mureșene. Colecția de obiecte de breaslă a Muzeului Județean Mureș*. - TgM: Ed. Ardealul, 2009. - 162 p.

- în colaborare:

- *Stemele moderne ale Reghinului*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001, p. 86-94.
- *Însemnele breslei cizmarilor din Reghin*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002 - p. 60-64.
- *Date privind statutele asociației civice și profesionale din Reghin*. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004, p. 160-175.

• *Der Volksaufstand von 17. Juni 1953 in Görlitz widergespiegelt in der „Sächsischen Zeitung”*. În: *Kulturen in Begegnung. Colegium Pontes Görlitz-Zgorzelec-Zhorelec 2003*. - Görlitz, 2004, p. 145-160.

• *Tombs of Transylvanian Guilds*. În: vol. *Death and Civilisation in Transylvania*. - SB, 2008.

• *Zunftfahnen aus Agnetheln*. În: *Forshungen zur Volks- und Landeskunde*. - SB, Vol. 49, 2006, p. 33-45.

Studii și articole:

- *Evoluția meșteșugurilor din Reghin*. În: *Revista Bistriței, Bistrița*, 12-13, 1999, p. 337-347.
- *Alegerea Sfinților-patroni ai unor bresle din Transilvania*. În: *Marisia, Etnografie, TgM*, 26, 2000, p. 163-169.
- *Table de breslă din Reghin*. În: *Marisia, TgM*, 26, 2000, p. 193-203.
- *Sigilii de breaslă în arhivele brașovene*. În: *Acta Terrae Septemcastrensis*, SB, 1, 2005, p. 156-162.
- *Scurt istoric al breslei dogarilor din Reghinul-Săsesc*. În: *Marisia*, 27, 2003, p. 123-127.
- *Darstellungen einiger heiligen Schutzpatrone der Zunfte in Siebenbürgen*. În: *Apulum, Alba Iulia*, vol. 43, 2006, p. 247-257.
- *Ritualuri europene de breaslă în Transilvania (I)*. În: *Marisia, Etnografie, TgM*, vol. 28, 2006, p. 317-326.
- *Însemne meșteșugărești din Agnita*. În: *Historia Urbana, SB*, 14, nr.1, 2006, p. 165-183.
- *Sigilii cu însemne meșteșugărești în colecția privată Florian Rusu din Gheorgheni*. În: *Revista Bistriței*, 21, nr. 2, 2007, p. 21-27.

Referințe:

- *Pagini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002.
- *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu Mureș / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon*. - TgM: Ed.Edu, 2008, p. 80-81.

RUS, Vasile, filosof, prof. univ.; n. 29 dec. 1925,

Lunca Bradului, MS - m. 23 ian. 2005, TgM. Lic. „Al. Papiu Ilarian,” TgM; UBB, Fac. de Filosofie, CjN. Dr. în filosofie cu teza: *Dialectica factorilor obiectivi și subiectivi în construirea socialismului*. Ideolog PCR, prim-secretar al Comitetului orășenesc de partid (1965); primar al TgM (1968-1972); deputat al MAN; prof. univ.

la UMF TgM; dir. al ICSU TgM (1970-1990); red. al publicațiilor *Studii și cercetări de științe sociale*, București (1977); *Pliant Academia Română. Filiala CjN. Institutul de Cercetări Socio-Umane*, TgM. Publică studii și articole (peste 250) în presa locală și în *Revista de pedagogie*.

Lucrări publicate:

• *Studii de istorie, filologie și istoria artei*. - București: Ed. Academiei, 1972.

• *Aspecte ale procesului de modelare multilaterală a conștiinței socialiste în rândul studenților de la IMF*. - TgM, 1980.

- în colaborare:

• *Studii și cercetări de științe sociale*. - București: Ed. Academiei, 1977.

• *Mureș: Monografie* / Aurel Lupu, Oliviu Marcu, Grigore Ploșteanu, Vasile Rus, Margareta Szilágyi, Ecaterina Szurkos, Ioan Șoneriu. - București: Ed. Sport-Turism, 1980. - 299 p.

• *Egalitate, frăție, unitate (contribuții la studierea problemelor privind întărirea unității și frăției oamenilor muncii români, maghiari, germani din județul Mureș)*. - TgM: IMF, 1981.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 131.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 3. - TgM: 2003, p. 323-331.
- *Orașul*. Ed. specială. - TgM, 1996.

RUSAN, Anca Pia, artist plastic, designer

vestimentar; n. 13 iun. 1963, Târnăveni, MS. Studii: Lic. de Arte Plastice, CjN (1978-1982); IAP „Ion Andreescu” specialitatea Tapiserie, Creație Vestimentară, CjN (1982-1987). Dr. în arte vizuale, UAD, CjN (2007). Proiectant modele la Întreprinderea de confecții, Focșani (1987-1989), unde

participă cu prototipuri la târguri și expoziții de contractare a produselor; ocupă postul de designer la SC „Flacăra” CjN, unde participă cu colecții de produse vestimentare la expoziții naționale și internaționale (1990-1996); lector univ., conf. univ. la Catedra Ceramică-Arte, Textile, AAV „Ion Andreescu” (1996-). Participări la workshop-uri, sesiuni de comunicări, simpozioane, colocvii, la stagii de documentare și schimburi de experiență: București, Budapesta, Luxemburg, Rouen, Veneția, Florența. Activitate artistică: expoziții de grup la târguri naționale și internaționale: Târgul Internațional de Textile „Muba” Basel, Elveția; „Foire de Paris,” Paris, Franța; Târgul general de bunuri de consum Zagreb, Nantes, Slovacia, Bolzano (Italia); International Fair from Luxemburg „Vente a Emporier,” Luxemburg; Târgul Internațional de Textile Hong Kong; Colecție de autor, Ambasada

României la Londra; Colecție de autor TVR 1; CAER Praga, Cehoslovacia; Colecție de autor, Foaierul Casei Universitarilor, Galeria Mică, Balul Operei, CjN. Expoziție de Artă Decorativă în cadrul Târgului de Design „Ambient,” Pavilionul Expo-Transilvania; Expoziția de Artă Decorativă Niel Brock Handelsscale Copenhagen Danisch Cultural Institut; Expoziția internațională trienală de broderie (1999); Expoziție de grup Aula UMF, CjN (2000); Salonul jud. de miniaturi, Complexul UAP, CjN (2001); Expoziție internațională trienală de broderie, CjN (2002); Expoziția națională de miniaturi textile, Galeria Apollo, București; coordonează workshop-ul „Projecting Fashion between Past and Future” Florența (2003, 2004); Art Universitaria Oradea; Bienala de artă textilă TexpoART, Iași; Salonul județean de Grafică și Artă Decorativă, Complexul UAP, CjN (2005, 2006); „Firul Ariadnei” expoziție de artă textilă, TgM (2006). Membru UAP, filiala CjN.

Referințe:

- *Artă plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ed. Ardealul, 2008, p. 150, 300.
- Website UAD

RUSU, Alexandru, teolog, mitropolit gr.-cat., prof.;

n. 22 nov. 1884, Șeulia de Câmpie. MS - m. 9 mai 1963, Gherla, BN. Studii gimnaziale și lic. la Bistrița, TgM și Blaj (1896-1904); Fac. de Teologie din Budapesta. Dr. în teologie cu teza: *Despre căsătoria preoților*, Budapesta (1910). Pr. (1909), prof. de Dogmatică la Academia Teologică și prof. de Religie la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj; canonic mitropolitan (din 1923); rector al Internatului Vancean (1923-1925), rector al Academiei Teologice din Blaj (1925-1930); secretar gen. al Resortului Culte în Cons. Dirigent (1918-1920). Red. al revistei *Cultura Creștină* de la Blaj (1911-1918) și red., apoi dir. al ziarului *Unirea* (1922-1930), în care publică diferite studii și articole. Numit episcop al noii dieceze MM (la Baia Mare, 17 oct. 1930); hirotonit în 30 ian. 1931, instalat în 2 febr. 1931, a păstorit până la 28 oct. 1948; ales mitropolit la Blaj (1946), dar nerecunoscut de autoritățile de atunci. Arestat în octombrie 1948 și închis la Căldărușani, la Sighet (1950-1955), după care a avut domiciliu obligatoriu la Curtea de Argeș (1955) și Mănăstirea Cocoș-Tulcea. Într-un proces care i s-a intentat în mai 1957, pentru că a contribuit la red. memorandumului din 1956, cerând reînființarea Bisericii Unite, a fost condamnat la 25 de ani muncă silnică (închis la Gherla, unde a și murit). În viața socială a Blajului a avut un rol important ca preș. al Casinei, preș. al Cooperativei „Ajutorul,” membru în Cons. de înființare a Soc. „Electrică,” curator al Bisericii Catedrale, preș. al Comitetului pentru serbările jubiliare ale „Astreii”. A scris două manuale de catehism în colab. cu Ștefan Roșianu.

Referințe:

- *Erdélyi monográfia / szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza*. - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.
- *Erdélyi lexikon / Szerkesztette: dr. Osvát Kálmán*. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.
- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa*. - Blaj, 1940, p. 142.
- *Virtus Romana Rediviva / Teodor Tanco*. - Vol. 7: *Memoria*

culturii. - CjN: Virtus Romana Rediviva P. F., 1993. - 560 p.

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 152-153.

• *Dicționarul teologilor români* / Dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.

• *Cei 12 episcopi martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice* / Dr. Silvestru A. Prunduș, Clemente Plaianu. - CjN: Ed. „Viața Creștină,” 1998. - 224 p.

• *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Dr. Mircea Păcurariu. - București: Ed. Enciclopedică, 2002, p. 424.

• *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ed. a 2-a - CjN: Ed. „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.

• *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989: Documente și mărturii* / Cristian Vasile. - Iași: Polirom, 2003 - 215 p.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 274-275.

• *Personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Evocări istorice* / Dr. Ioan Șoldu. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2011, p. 312-313.

• *Episcopul Alexandru Rusu* / Pr. Alexandru Sechel. În: *Deșteptarea credinței*, Dej, 3, iun. 1990, p. 8.

• *Mari comemorări* / Clemente Plaianu. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 9, iun. 1990, p. 3, 3 foto.

• *Biserica Română Unită (Greco-Catolică) în regimul comunist. Lumina temnițelor* / Dr. Anton Moisin. În: *Unirea*, dec. 1993, p. 1, 2, 4, 6.

• *La sfințenia altarelor* / Pr. Mihai Todea. În: *Viața Creștină*, 10, nr. 2 (1999), p. 4-5, 7 foto.

• *Scrisoare apostolică a Sfântului Părinte Papa Ioan al II-lea la al III-lea centenar al unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei* / Papa Ioan Paul al II-lea. În: *Viața Creștină*, 11, nr. 15-16, 2000, p. 12, 2 foto.

• *Structuri ecleziastice românești în Maramureș (1930-1940)* / Viorel Rusu. În: *AAM*, 1, 2002, p. 233-250.

RUSU, Aurel, prof., pr. gr.-cat.; n. 14 sept. 1905, Șaulia, MS - m. 3 mart. 1962, Cj. Studii: Șc. prim. și lic. la TgM; Fac. de științe din Cj, obținând licența în matematică (1931); Academia teologică din Blaj. Prof. la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj, transferat la Șc. normală de învățători, unde va funcționa până în 1947; prof. la Lic. „Inocențiu Micu” din Cj (1947-1951); Lic. clasic mixt din Cj. Hirotonit pr. în 1931.

Referințe:

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 187.

RUSU, Gabriel, caricaturist, grafician; n. 24 aug.

1969, Sărmașu, MS. A debutat în caricatură în 1991; a realizat coperti de carte, ilustrații, benzi desenate, calendare și afișe. Debutul în caricatură în anul 1991, în cotidianul *Cuvântul liber*, continuând la *24 ore mureșene*, *Gazeta de Mureș*, *Gura lumii*, *Sportul mureșean*, *Caligrafia*,

Ambasador, *Concret*, *Total informația*. Expoziții personale: TgM (1996, 1997, 2001, 2002); Baia Mare (2000); Bahnea (2005). Expoziții de grup: Knokke-Haist, Bree (Belgia); Bahia (Brazilia); Gabrovo, Sofia (Bulgaria); Zagreb, Bjelovar (Croatia); Famagusta (Cipru); Beijing, Shanghai, Nanjing (China); Hyderabad (India); Marostica, Foligno (Italia); Tokio, Kyoto (Japonia); Skopje (Macedonia); Cancun (Mexic); Legnica (Polonia); Porto (Portugalia); Santa Cruz de Tenerife, Barakaldo (Spania); Kompaniek (Suedia); Istanbul, Ankara, Asehîr (Turcia). Participă la Tabăra Internațională de Grafică Artistică, Eforie Nord; Cartoon

the Stereotypes and Prejudges, Bușteni; a fost inițiatorul și preș. Salonului Internațional de Grafică Artistică (2005), TgM. Membru fondator al Asoc. Caricaturiștilor Profesioniști și de Elită din România, al Uniunii Caricaturiștilor din România și al Federation of European Cartoonists Organization. Premiul I la Salonul Național de caricatură din Brăila; Premiul de excelență la Salonul Internațional de caricatură de la Călărași; Premiul III la Festivalul „Costantin Tănase” de la Vaslui; Premiul I la Salonul Național de la București; Premiul de excelență la Najing (China); Premiul I la Festivalul de umor de la Gura Humorului; Premiul III la Festivalul „Mărul de aur” de la Bistrița.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Expoziție: [album de caricaturi]. 30 august 1996* / Gabriel Rusu, János Szilveszter. - TgM: Grai, 1996. - 32 p.

• *Jurnal de gardian* / Radu Bălaș; caricaturi: Gabriel Rusu; Coperta: Tordai Ede. - TgM: Fundația „Cronos,” 2005. - 143 p.

Referințe:

• *Careul cu prieteni* / R. Soare. - TgM, 1996, p. 71, 1 foto.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda, Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.

• *Caricaturistul Gabriel Rusu - din nou premiat* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 30 mai 2008, p. 8, 1 foto.

• *Ambasador*, 2, nr. 7, 1996, p. 3.

• *Monitorul Primăriei*, nr. 9, oct. 2005.

• *Cuvântul liber*, 10 mart. 2004, p. 11, 3 foto; 1 oct. 2005, p. 7, 1 foto; 17 iun. 2006, p. 3, 2 foto; 19 dec. 2006, p. 16, 1 foto; 16 nov. 2007, p. 8, 1 foto.

RUSU, Ioan V., protopop, prof.; n. 1826, Sânmărtinu de Câmpie - m. 1905. Studii teologice la Blaj; prof. la Lic. din Blaj; paroh și protopop al Sibiului; prof. de lb. rom. la lic. din SB; mai târziu vicepreșed. al Astreii.

Lucrări publicate:

• *Compendiu de istoria Transilvaniei*. - SB, 1864.

• *Elemente de istoria Transilvaniei pentru învățători și școlile populare române*. - SB, 1885.

Referințe:

• *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Ed. Demiurg, 1994, p. 84-85.

• *Dascălii Blajului: Seria lor cronologică cu date bio-bibliografice* / Nicolae Comșa. - Blaj: Tipografia Seminarului, 1940.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 271.

Rusu, Livia, prof., muzeograf; n. 1 dec. 1951, Lunca,

MS. Studii: Fac. de Filologie, IPed. TgM (1970-1974); Curs de muzeologie gen., București (2002-2003); atestat de expert în domeniile: Costum popular și textile săsești din zona Reghin, costum popular românesc de pe Valea Gurghiuului și Valea Beicii, Obiceiuri din zona

Mureș; expert pentru Patrimoniul Cultural Mobil. Prof. de lb. și literatura română la șc. gen. din com. Lunca și Reghin (1970-1990); muzeograf la Muzeul Etnografic Reghin (1990-2009). A cercetat meșteșugurile, obiceiurile, portul popular și textilele de interior de pe Valea MS Superior, Valea Beicii și Valea Gurghiuului, obiceiuri de nuntă din Câmpia Transilvaniei, artă

religioasă transilvană, motivul pomului în credințe și arta populară.; a întregit colecții de patrimoniu; a organizat expoziții muzeale tematice; a ed. cataloage de expoziție; a publicat studii de specialitate în *Marisia*, *Studii și cercetări etnoculturale*, *Gazeta Reghinului*.

Lucrări publicate:

• *Broderii săsești de interior. Catalog de colecție.* - TgM: Fundația Culturală „Cezara Codruța Marica,” 2008. - 114 p.

• *Crucea. Semn și simbol. Catalogul expoziției temporare deschisă la Muzeul Etnografic Reghin în perioada 4 iunie - 30 iulie 2009.* - TgM: Fundația Culturală „Cezara Codruța Marica,” 2009. - 52 p.

• *Broderii săsești de interior. Catalog de colecție.* - TgM: Fundația Culturală „Cezara Codruța Marica,” 2010. - 25 p.

• *Artă și tradiție săsească în zona Reghin.* Pliant. - Reghin, 6 p.

- în colaborare:

• *Colecțiile de port popular și textile de interior.* În: *Muzeul Etnografic Reghin 1960-2010* / Maria Borzan (coord.). - TgM: Nico, 2010, p. 46-54.

Studii și articole:

• *Portul popular de pe Valea Beicii.* În: *Marisia*, 23-24, 1994.

• *Icoane de Nicula în colecțiile MER.* În: *Studii și cercetări etnoculturale*. Vol. 1, Bistrița, 1996.

• *Obiceiuri de nuntă în Câmpia Transilvaniei.* În: *Marisia*, 25, 1996.

• *Colacul de mireasă și turtele.* În: *Marisia*, 26, 2000.

• *Răuratul colacului în sara de Crăciun.* În: *Marisia*, 27, 2003.

• *Lăzi de breaslă în colecțiile MER.* În: *Reghinul cultural*, 8, 2006. (coaut.).

• *Catrința - element al portului popular străvechi.* În: *Acta musei Maramorosensis*, 5, Sighetul Marmației, p. 81-88.

• *Pomul vieții și ramura sfântă -permanență și continuitate.* În: *Caietele ASER*, nr. 3, 2007.

Referințe:

• *O cercetare de ținută exegetică* / Dr. Valentin Marica. În: *Broderii săsești de interior. Catalog de colecție.* - TgM: Fundația Culturală „Cezara Codruța Marica,” 2010, p. 4.

• *Muzeul Etnografic Reghin 1960-2010* / Maria Borzan (coord.). - TgM: Nico, 2010, p. 151-153.

RUSU, Mircea-Band,

interpret de muzică folk, om politic; n. 10 aug. 1960, Iclânzul, MS. Studii: Lic. de Artă TgM. Debut în emisiunea *Dialog la distanță* (la 4 ani); membru al cenaclului „Excelsior”; colab. al Studioului Teritorial de Radio TgM; face parte din Cenaclul Flacăra (1980-1982). Apare în concerte alături de „Roșu și Negru,” „Sfinx,” „Iris,” „Holograf” iar, după Revoluție, alături de Compact din CjN, ca textier și compozitor (1990-1995); din 1995 constituie propria trupă muzicală „Mircea Rusu-Band”. Este moderatorul emisiunii „Zestrea” la OTV (1996-1997); apare în recitaluri la „Cerbul de Aur” și la Festivalul de la Mamaia. Discul *Omul bun și pomul copt* este declarat cel mai bine vândut disc (peste un milion de

exemplare, 1997); „Verde înrouat” devine imnul PD (1996). Întreprinde turnee în Germania, Franța, Austria, Belgia, Canada, SUA. Discografie: *Lumea de rouă*; cu Compact scoate discul *Vin vremuri noi?* (1995), CD-ul *Transilvania* (1995); *Omul bun și pomul copt*; *Chef în Grozăvești I* (1997); *Chef în Grozăvești II* (1998); *Reformă pe pâine* (1999); *Apa trece, pietrele rămân* (2001); *Iarba verde de acasă* (2002); *Bucurați-vă, trăiți!* (2002); *Rai cu flori* (2003). Primar al comunei Bandul de Câmpie, MS (2004-).

Referințe:

• *Dicționar Rock Pop Folk* / Daniela Caraman Fotea, Cristian Nicolau. - București: Humanitas, 1999.

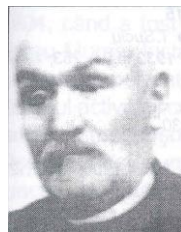
• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de editură „Mureș,” 2007. - 259 p.

• *Cuvântul liber*, 8 mart. 2002, p. 1; 26 sept. 2003, p. 6, 1 foto (biografie); 14 oct. 2005, p. 2, 1 foto.

• *Népiújság*, 3 aug. 2004.

• *Seară culturală de excepție [Band, 2008]* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 13 sept. 2008, p. 8, 2 foto.

RUSU, Nonic,

pr. gr.-cat.; n. 10 dec. 1876, Cuștelnic, MS - m. 18 mart. 1953, Coroisânmartin, MS. A urmat 5 cls. gimnaziale și 2 ani de teologie morală la Blaj; pentru a obține diploma de învățător, a urmat 3 cursuri de ped. la Univ. din Cj. Hirotonit la 12 iul. 1902; numit adm. parohial în Abuș, MS, având ca filie și localitatea Păucișoara; pr. în Fântânița (fost Căbulent), BN (1905-1917); adm. parohial în Coroi, MS (1917-1922); adm. parohial în Deleni (Șaroșul Unguresc), MS; președ. Comisiei interimare din Șaroș (1929-1933); paroh în Cuștelnic (1934), apoi în Coroi. A participat la MAN de la Alba Iulia; a fost arestat în timpul ocupației horticiste și escortat la TgM.

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 73.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 347.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. UPM, 2007, p. 344.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 199-200.

• *Șematism.* - Blaj, 1906, p. 76; 1911, p. 65; 1923, p. 38; 1929, p. 35; 1932, p. 91, 253; 1937, p. 33, 1938, p. 138.

RUSU, Paula,

reporter tv, realizator de emisiuni; n. 2 dec. 1975, Reghin, MS. Studii: Lic. „Lucian Blaga” Reghin; Fac. de Filosofie, Antropologie și Jurnalism, UBB, CjN, licențiată în Sociologia Mass-media. Reporter corespondent Pro TV, TgM (2000-2007); red. șef Pro TV TgM (2005-2007); editor-prezentator știri, Antena 3 (2007-2011), realizator al emisiunii de sinteză „Ediția de weekend,” „România lui...” (emisiune interviu eveniment, cu personaje simbol: Neagu Djuvara, C-tin Bălăceanu-Stolnici etc.); realizator emisiuni, TVR Info (2011); realizator emisiuni Realitatea TV (2011).

Referințe:

• www.paula-rusu.alby.ro

• Baza de date BJM

• CV

RUSU, Ștefan, protopop ortodox; n. 28 mai 1864,

Viile Tecii, com. Teaca, BN - m. 23 oct. 1947, BV, înmormântat la TgM. Cursurile prim. la Teaca; cls. gimnaziale în Năsăud, cele superioare, ped. și teologie la SB, Institutul „Andrei Șaguna” (1884-1887). Pr. în satul Nazna (1888), apoi administrează Parohia ortodoxă din Sângeorgiu de MS (1894-1901); conduce și adm. interimar Protopopiatul ortodox MS și Parohia TgM (1902-1904), instalat definitiv protopop al TgM-ului (1904-1940). Arestat și închis în TgM (9 sept. 1916-14 sept. 1916), deportat la Nagymarton, Ungaria (sept. 1916 - mart. 1917); domiciliul forțat (până la 28 iul. 1917) și operat la Ocna MS (19 mart. 1917). A fost ales în CNR. Participă la Adunarea de la Alba Iulia din 1 Dec. 1918, reprezentând Protopopiatul ortodox al MS, în calitate de delegat de drept. După Unire, participă la ședințele CNR jud. în vederea preluării conducerii jud. MS-Turda. Membru al PNR, apoi al PNL (1920) și membru în conducerea FRN (1938). Primește titlul de protopop stavrofor (1940). A militat pentru refacerea sau ridicarea de noi biserici în zonele locuite de populația românească. A avut un rol important în ridicarea Catedralei ortodoxe din TgM. A fost prim-vicepreș. al organizației MS al PNR, membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1922-1926); senator în Parlamentul României (1922-1926, 1927-1928, 1934-1937). A activat în Despărțământul TgM al Astei MS, al cărui membru a fost din anul 1890, vicepreș. al Ligii culturale TgM; cenzor al Casinei din TgM; membru al conducerii Ligii antirevizioniste din MS. În urma Dictatului de la Viena, se refugiază la BV, unde se stinge din viață. Decorat cu medalia „Meritul cultural, serviciul credincios pentru biserică în gradul de Cavaler” cls. II-a; distins cu Ordinul „Coroana României” în gradul de Ofițer; Ordinul „Steaua României” în gradul de Ofițer; „Vulturul roșu” în gradul de Cavaler.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• Valeria Sulică, născ. Găvrus: *Câteva note cu prilejul morții sale dinpreună cu panegiricul rostit de către protopopul stavrofor Ștefan Rusu* / Șt. Dumbrava. - TgM: s.n., 1940. - 14 p.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 53.
- *Liceul „Al. Papiu Ilarian,” Semicentenar 1919-1969*. - TgM, 1969, p. 166.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 41, 52, 63, 64, 83, 97, 126, 128, 166, 181, 223, 225, 244, 256.
- *Politica statului ungar față de biserică românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918* / Pr. prof. Mircea Păcurariu. - Sibiu, 1986, p. 192.
- *Înfăptuiri de seamă ale ortodoxiei Cjene între 1918-1940, în 80 de ani de administrație românească la CjN* / Pr. Prof. Dr. Alexandru Moraru. - Vol. 1. - CjN, 1998.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 201-210, foto.
- *Doi protopopi români: Ștefan Rusu și Dionisie P. Decei, luptători pentru unitate națională* / Traian Bosoancă. În: *Cuvântul liber*, nr. 238, 2 dec. 1993.
- *Protopopul Ștefan Rusu - luptător pentru desăvârșirea unității*

naționale și consolidarea statului național unitar român / Traian Bosoancă. În: *Apulum*, Alba Iulia, 34, 1997, p. 561-566.

• *Glăsur Mureșului*, 1, nr.1, 30 oct.1997.

RUSU, Titu, medic, medic primar, conf. univ., om

politic; n. 5 febr. 1892, Nazna, MS - m. 10 mart. 1989, Tm, TM. Șc. prim. în Iceland, MS; Lic. ref. din TgM (1910); Fac. de Medicină din Cj; din anul II s-a transferat la Fac. de Medicină, Univ. regală maghiară din Budapesta, cu bursă E. Gojdu (1911-1915). Dr. în medicină, Budapesta (1916). La Budapesta lucrează ca preparator, apoi medic-asistent la Spitalul Sf. Ioan. Ia parte la frământările studenților din Budapesta; asistă la declarația de autodeterminare citită în Parlamentul ungar de către Alexandru Vaida-Voevod (18 oct. 1918); se întoarce la TgM în vederea pregătirii MAN de la Alba Iulia; se oprește la Cj, la Senatul Român; este ales membru al Senatului (14 nov. 1918); deține funcția de comisar militar al poporului pentru comitatul MS-Turda; participă la MAN de la Alba Iulia; participă în București la ceremonia de înmânare a „Documentelor Unirii”. Lucrează la Clinica chirurgicală I din Cj; la Spitalul Militar din TgM; revine la Cj, numit preparator; urmează un curs de perfecționare la Paris (1921); se mută definitiv la Tm (1923), medic primar la Spitalul de chirurgie și ortopedie infantilă (1923-1962). Carieră didactică: șef de lucrări (1949), conf. univ. (1953); prof.; prof. consultant (1962), Fac. de Medicină din Tm. Distins cu Medalia „Crucea Meritul Sanitar” cls. I; Prof. emerit.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 70.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 32, 40, 41, 70, 128, 166, 177, 181.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 422, 442; Vol. 9: 1989, p. 17-20.
- *Titu Rusu (1892-1989)* / Florea Marin. În: *Medicii și Marea Unire*. - TgM, 1993, p. 235-239.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 422, 565.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, 211-213, foto.

RÜSZ-FOGARASI Enikő, prof., conf. univ.; n.

24 apr. 1966, Reghin, MS. Studii: Lic. Ind. nr. 2, Reghin (1980-1984); Fac de Istorie-Filosofie, UBB, CjN (1986-1991); Dr. în istorie, cu teza: *Privilegiile și îndatoririle așezărilor urbane din cele șapte comitate transilvane*, UBB, CjN (1999). Preparator (1991-1994), asist. univ. (1994-1998), lector univ. (1998-2004), conf. univ. (2004-) în cadrul UBB CjN, Fac. de Istorie-Filosofie; prodecan (2008-). Visiting prof.: Nottingham University (1993); Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapesta, Catedra de istorie medie și premodernă. Participă la contracte de cercet.: Contractul comun al Fac. de Istorie București-IS-CjN, Metode moderne de predare la fac. de istorie și șt. auxiliare, finanțat de Banca Mondială.

Proiectul de cercet. despre ierarhizarea așezărilor urbane din Transilvania medievală, cu acad. Kubinyi András; Proiectul de editare a testamentelor ungurești din Transilvania. Bursă de cercet. „Bolyai János” a Academiei din Ungaria (1999, 2009). Membră în Comisia pentru Istoria Orașelor, București; Comisia pentru Heraldică și Genealogie, Ungaria.

Lucrări publicate:

• *Privilegiile și îndatoririle așezărilor urbane din Transilvania voievodală.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003. - 283 p.

• *Erdélyi ispotálytörténeti tanulmányok.* - CjN: Argonaut, 2008. - 173 p.

Cursuri universitare:

• *A középkori város, - történelmi olvasókönyv.* Caiet de seminar. - Kv., 1998. - 153 p.

• *A középkori európai várostörténet.* Curs pentru IDD. - Kv., ACCENT, 2002, p. 100.

• *Rövid bevezetés a történelem segédtudományaiba, O scurtă introducere în științele auxiliare ale istoriei.* - Kv.: ACCENT, 2002. - 151 p.

• *Európai város - magyar város.* Curs universitar. - Kv.: Accent, 2005, p. 130.

- în colaborare:

• *Învățarea activă în domeniul istoriei și științelor sociale* (Ghid pentru tineri profesori în învățământul superior). Ed. îngrijită de Alexandru Florin Platon, Teoader Nicoara și Rűsz Enikő. - CjN: Ed. EFES, 2000. - 202 p.

• *Habitat, alimentație, meserii.* În: *Istoria Transilvaniei.* - Vol. 2. - CjN: Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvane, 2005.

• *Kolozsvár vásárai.* În: *Orașe și orașeni - Városok és városalakók*, ed. coord. Ionuț Costea, Carmen Florea, Pal Judit, Rűsz-Fogarasi Enikő. - CjN: Ed. Argonaut, 2006.

• *A Szentlélek ispotály számadáskönyvei 1601-1650.* - Vol. 2. - Budapesta: Ed. Transsylvania Emlékeiért, 2006.

• *Orașe și orașeni - Városok és városalakók /* Coord. Ionuț Costea, Carmen Florea, Pal Judit, Rűsz-Fogarasi Enikő. - CjN: Ed. Argonaut, 2007.

• *A Szent Erzsébet ispotály számadáskönyvei 1601-1650.* - Vol. 2. - Budapesta: Ed. Transsylvania Emlékeiért, 2009.

Studii și articole:

• *Ethnikum und Konfession in einigen unitarischen Schulen aus Siebenburgen in XVII. Jh.* În: *Ethicity and Religion in Central and Eastern Europe*, CjN, 1995, p. 232-237.

• *Alteritate și ospitalitate în secolulul al XVI-lea în Cluj.* În: *Identitate și alteritate.* Vol. 2, Presa Universitară Clujeană, 1998, p. 56-64.

• *Központi helyek az erdélyi középkori vármegyében.* În: *Erdélyi Várostörténeti tanulmányok.* Csíkszereda, 2001, p. 20-42.

• *Dés, mint Szolnok- Doboka vármegye központi helye.* În: *Emlékkönyv Magyarai András 75. születésnapjára*, coord: Pál Judit, Rűsz - Fogarasi Enikő. - CjN: Presa Universitară, 2002, p. 215-222.

• *Dejul medieval, între oraș și târg.* În: *Tentația istoriei.* - CjN: Accent, 2003, p. 313-321.

• *Mesterözvegyek a 16. századi kolozsvári céhekben.* În: *Kis András Emlékkönyv.* - Kv., 2003, p. 482-487.

• *A nők jogi helyzete a 16. századi Kolozsváron, În: Zeno a pravo.* - Bratislava: Academic Electronic Press, 2004, p. 118-126.

• *Alegerea conducerii așezărilor urbane, element important al statutului juridic.* În: *Studii de istorie medievală și premodernă. Omagiu profesorului Nicolae Edroiu, membru corespondent al Academiei Române.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003, p. 395-403.

• *Statutul juridic al femeii în familiile burgheze din Clujul sec. al 16-lea.* În: *Caiete de antropologie istorică*, 2, nr. 1, 2003, p. 7-16.

• *Kolozs mezőváros 1608-as limitatioja.* În: *Omagiu Csetri Elek.* - CjN, 2004, p. 420-427.

• *Habitat, alimentație, meserii.* În: *Istoria Transilvaniei.* - Vol. 2. - CjN: Institutul Cultural Român, Centrul de Studii Transilvana, 2005, p. 187-207.

• *Grija pentru cel aflat în dificultate la Cluj până la Reforma religioasă.* În: *Identitate și alteritate*, 4. *Studii de istorie politică și culturală.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2005, p. 9-17.

• *Câteva aspecte privind atitudinea față de săraci înainte și după reforma religioasă la Cluj.* În: *Civilizația urbană din spațiul românesc în sec. XVI-XVIII.* - Iași: Ed. Univ. „Al. Ioan Cuza,” 2006, p. 41-57.

• *Un alt Stefan Bocskay.* În: *Principele Ștefan Bocskay și epoca sa.* - CjN: Argonaut, 2006, p. 63-76.

• *Matthias Corvinus and the Development of the Transylvanian Cities and Towns in the Second Half of the 15th Century.* În: *Between Worlds, I, Stephen the Great, Matthias Corvinus and their Time* (= Mélanges d'Histoire Générale, Nouvelle Série, general-editor Ioan-Aurel Pop, I, 1). - CjN: IDC Press, 2007, p. 189-196.

• *Vendégfogadás Kolozsváron a 16. század fordulóján.* În: *Péter Katalin emlékkönyv.* - Budapest: Történelmi Szemle, 2007/4, p. 821-834.

• *Kolozsvár vásárai.* În: *Orașe și orașeni. - Városok és városalakók.* ed. coord. Ionuț Costea, Carmen Florea, Pal Judit, Rűsz-Fogarasi Enikő. - CjN: Ed. Argonaut, 2006.

• *Câteva aspecte privind statutul văduvelor în Cluj în perioada pre-modernă.* În: *Orașul din spațiul românesc între Orient și Occident.* - Iași: Ed. Univ. „Al. I. Cuza,” 2007, p. 53.

• *Asistența socială și medicală în Transilvania modernă.* În: *Honorem Nicolae Bocsan.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2007, p. 387-393.

• *Die Frauen des Johannes Hunyadi.* În: *Extincta est lucerna orbis: John Hunyadi and his Time.* - CjN: IDC Press, 2007, p. 193-201.

• *Early Modern Age Transylvania on Maps and their Annotations.* În: *Descriptio Transilvaniae. International Conference on History Cartography and Historical Geography.* - CjN: Ed. Dynamic Design and Advertising, p. 47-55.

• *Remarks concerning the hussite movement.* În: *SIC ITUR AD ASTRA*, Bp., 1990, p. 31.

• *A grammaticairó Fejérvári Sámuel életére és munkásságára vonatkozó adatok.* În: *Magyar Nyelvőr*, Bp., 1997, nr. 1, p. 90-93.

• *Îndatoririle așezărilor urbane față de puterea centrală.* În: *Acta Musei Napocensis*, CjN, 1997, p. 37-50.

• *Privilegiile economice și dezvoltarea meșteșugurilor în Transilvania.* În: *Historia Urbana*, 1998, 1-2, p. 49-67.

• *Câteva aspecte culturale legate de privilegiile religioase ale așezărilor urbane.* În: *Historia Urbana*, 1999, nr. 1-2, p. 77-89.

• *Markt von sieben Komitat aus Siebenburgen.* În: *Zeitschrift für Siebenburgische Landeskunde*, 21, 2001, Heft 1, Oldenburg, p. 271-276.

• *Sigiliile orașenești din cele șapte comitate transilvane.* În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia*, CjN, 1998, 1-2, p. 23-30.

• *Târgurile Dejului.* În: *Medievalia Transilvania*, 1999, Satu-Mare, 1-2, p. 119-125.

• *Adatok a kolozsvári ispotályok fejedelemségkori történetéhez.* În: *Reformatus szemle*, 2003, nr. 6, Kv., p. 51-60.

• *Juzii nobiliari în comitatele transilvănene.* În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Historia*, 2004 nr. 1, CjN, p. 17-27.

• *Nivele de alimentație în Clujul secolului 17.* În: *Caiete de antropologie istorică*, 5, nr.1-2, 2006, p. 55-67.

• *Transylvanian Hospitals in the Early Modern Age.* În: *Mittelungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung*, 2007/ 3-4, Oldenburg, p. 290-311.

• *Élelmzési szintek a fejedelemségkori Kolozsváron.* În: *Századok*, 141, 2007, nr. 6, p. 1539-1555.

• *Kolozs vármegye szolgabírái a középkorban.* În: *Turul*, Budapest, 2009/1, 82, p. 1-12.

• *Asistența socială și biserica de la medieval la modern, de la general european la regional transilvan.* În: *Historia Urbana*, 2009/17, p. 73-87.

• *Bocskay István, a Zemplén megyei főispán.* În: *Turul*, Budapest, 2009/2, 83, p. 1-5.

• *Szociális gondoskodás Kolozsváron a reformációig.* În: *Keresztény Szó*, Kv., 2005, 7, 15-16.

• *A vallásos élet jogi keretei a fejedelemség-kori Erdélyben.* În: *Keresztény Szó*, 2006/ 9, 10-12.

• *Mezőség és Mezőség széli városok, Művelődés.* În: *Az erdélyi Mezőség*, 2007, p. 45-47.

• *Vázlat a kolozsvári Szent Erzsébet-ispotály történetéhez.* În: *Árpád-házi Szent Erzsébet. Magyar-nemét kultúrkapcsolatok Kelet-Közép-Európában*, Szerk / Gábor Csilla, Knecht Thomas, Tar Gabriella-Nóra. În: *Verbum*, 2009.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1197.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 574.

• Baza de date BJM

• http://hiphi.ubbcluj.ro/personal/rusz-fogarasi_eniko/publicatii

S

SABĂU, Liviu Maximilian, protopop gr.-cat.; n.

8 sept. 1919, Grebenișul de Câmpie, MS. Șc. prim. în satul natal, apoi Lic. „Sf. Vasile cel Mare” și Academia Teologică din Blaj; urmează Șc. Militară din Arad, devenind ofițer. În calitate de ofițer în rezervă, a fost trimis pe front la Batalionul 6 Vânători de Munte, luptând ca și comandant de companie până la

terminarea războiului, fiind decorat cu „Coroana României” în grad de Cavaler, cu frunze de stejar. Funcționează ca ped. în învățământ (1945-1948), apoi la Liceul „A. Șaguna,” din BV, dar și de acolo este nevoit să plece pentru că nu a semnat trecerea la ortodoxism. În 1949 este primit la Banca Națională, în funcția de casier, unde lucrează până la pensionare (1979). Din cauza convingerilor religioase este nevoit să se transfere în diferite localități: Toplița (1950-1960), în Bărăgan la Lehliu, Vălenii de Munte, Făgăraș, Râciu și iarăși la TgM. În 24 noiembrie 1968 este hirotonit preot gr.-cat., în clandestinitate, de către Eminentă Sa Alexandru Todea, fiind promovat apoi ca protopop al TgM, iar în 1991 a fost numit canonic mitropolitan pentru a fi vrednic colaborator. După 1990 se avântă în reorganizarea noilor parohii din orașul TgM, dar și din județul HR: Subcetate, Toplița, Hodoșa, Sârmaș și Schitul de la Stânceni; pune bazele construirii noului Centru protopopial gr.-cat. din TgM. Este decorat de Primăria TgM ca „Cetățean de Onoare” al Orașului (1999), iar din partea Prefecturii MS a primit „Diploma de Excelență” și „Fibula de la Suseni” (2004).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Credință și apostolat: Memorii / Iosif Pop.* – Pref. pr. Liviu Sabău. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea,” 2004. - 230 p.

Studii și articole:

• *Papa Ioan Paul al II-lea și Cardinalul Alexandru Todea. Primăvara marii întâlniri.* În: *Cuvântul liber*, 12 apr. 2005, p. 5.

• *Părintele dr. Emil Puni - Vicar Episcopal.* În: *Cuvântul liber*, 10 apr. 2008, p. 6, 1 foto.

Referințe:

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cornel Sigmirean.* - TgM: UPM TgM, 2007, p. 291.

• *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990 / Ovidiu Palcu.* - TgM, 2011.

• *Părintele Liviu Sabău. La împlinirea vârstei de 77 de ani / Iuliu Chețan.* În: *Unirea*. Blaj, 7, nr. 8 (aug. 1996), p. 2, 1 foto.

• *Un mare apostol al bisericii greco-catolice, părintele protopop Liviu Sabău / Prof. Elena Porav.* În: *Cuvântul liber*, 30 dec. 2006, p. 7, 1 foto.

• *Seniori ai Bisericii Române Pr. Canonic Liviu Sabău, protopop de Târgu Mureș / Prof. Elena Porav.* În: *Unirea*. Blaj, nr. 1, ian. 2007, p. 4, 5, 1 foto.

• *Părintele protopop Liviu Sabău, Un mare apostol al Bisericii Greco-Catolice.* / Prof. Elena Porav. În: *Cultura Creștină*. Blaj, nr. 1, ian. 2007, p. 13, 1 foto.

• *Lansare de carte-Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cosmina Oprea.* În: *24 ore mureșene*, 19 oct. 2007, p. 3.

• *Sfințirea bisericii greco-catolice din Ungheni* / Marin Căldărariu. În: *Cuvântul liber*, 9 sept. 2008, p. 2, 2 foto.

SABĂU, Traian, prof., n. 12 apr. 1950, Țopa, com.

Albești, MS. Studii prim. și gimnaziale în Boiu; Lic. Teoretic „Mircea Eliade,” Sighișoara; IPed. de 3 ani, specialitatea istorie-geografie, TgM (1973); doi ani student la Fac. de Drept, CjN. Cadru didactic în satul Văleni, com. Colinești, MM (1973-1977); Șc. gen. nr. 2 din Bârsana, MM (1977-1990);

Șc. Gen. Boiu, com. Albești; detașat la Șc. Gen. nr. 1 Bârsana; Șc. Gen. Apold; Șc. gen. nr. 6 din Sighișoara. A organizat concursuri de istorie și geografie; excursii la Festivalul de datini și obiceiuri de iarnă de la Sighetul Marmăției; Festivalul de colinde de la Boiu. A publicat articole în *Cuvântul liber* și *Jurnal reporter* Sighișoara; a inițiat *Zilele culturale Coșbuc* (2006). Este implicat activ în relația culturală cu Asoc. „Region Thunhilft Rumänien” din Elveția, cu Asoc. Sologne-Roumanie din Cour-Cheverny, Franța.

Lucrări publicate:

• *Satul meu Țopa - fereastră deschisă spre lume. Sintează monografică.* - BV: Ed. Graphica, 2008. - 187 p.

Studii și articole:

• *Monografia localității Boiu de prof. Ion Eugen Sârbu.* În: *Cuvântul liber*, 26 mart. 2010, p. 8.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 4: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Ed. Nico, 2008.

• *Satul meu Țopa - fereastră deschisă spre lume* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 9 dec. 2008, p. 1, 8, 2 foto.

SABĂU - POP, Ioan, avocat; n. 4 iun. 1948,

Fărăgău, MS. Studii: UBB CjN, Fac. de Drept (1969-1973); specializări în adm. și magistratură (1974, 1992-1997); masterat, drept și relații internaționale, Univ. de Vest din Arad (2005-2007); masterat, curtea europeană a drepturilor omului, Univ. Româno-Germană din SB (2006-

2007). Dr. în drept civil, cu teza: *Modurile de dobândire a dreptului de proprietate în contextul actual al legislației românești*, UBB CjN (1992-1997). Judecător, Judecătoria Miercurea Ciuc, Judecătoria TgM; Tribunalul MS, Curtea de Apel TgM (1975-1997), deținând și funcții de conducere, respectiv preș. al Secției în cadrul Tribunalului MS (1993-1995); lector univ. asoc. la UDC TgM, Fac. de Drept, susținând cursuri și seminarii la disciplinele Istoria dreptului românesc, Drept civil, Drepturile reale, Drept civil. Contracte, Drept civil. Succesiuni (1991-1996); arbitru comercial, Curtea de arbitraj de pe lângă Camera de Comerț, Industrie și Agricultură a jud. MS (1994-); avocat, Uniunea Națională a Barourilor din România, Baroul MS, cabinet de avocatură (1997-); lector univ. asociat la UBB CjN, Fac. Științe Economice, susținând cursurile la disciplinele Procedura arbitrajului intern și internațional, Elemente de drept public și privat, Introducere în drept, Contracte (1998-1999); lector univ.

(1998-2000), conf. univ. (2000-2004), Univ. „Bogdan Vodă” CjN, Fac. de Drept, disciplinele Drept civil. Contracte, Drept civil. Succesiuni, Drept civil. Persoanele (1998-2000, 2000-2004); cadru didactic titular, lector univ. (1998-2002), conf. univ. (2002-), UPM TgM, Fac. de Șt. Economice, Juridice și Adm., susținând cursurile Drept civil. Drepturile reale; Drept civil. Succesiuni; Drept procesual civil; Contencios administrativ; Dreptul proprietății intelectuale, iar la învățământul master disciplinele Proceduri civile contencioase și adm.; Contracte civile și comerciale; Arbitraj comercial intern și internațional; Răspunderea juridică a personalului medical (2002-); arbitru comercial, Curtea de Arbitraj Internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României și a mun. București. Expert permanent evaluator ARACIS, Comisia Științe Juridice; membru în Institutul Național de Științe Adm. „Paul Negulescu,” SB (2004-); dir. Centrul de Cercetare pentru Drept și Șt. Socio-Umane, UPM TgM; membru Uniunea Națională a Juriștilor din România; membru fondator și red.-șef al revistei *Pro Iure*, UDC TgM; membru fondator al revistei *Curentul juridic* (1997-2000); membru în cons. șt. al: *Revistei Române de Arbitraj*; *Revistei de executare silită*; *Dura Lex, Sed Lex*, ed. de Camera de Executorilor Judecătorești de pe lângă Curtea de Apel TgM; membru fondator al cenaclurilor „Lucian Blaga” din Reghin și „Luceafărul” din Miercurea-Ciuc. Participări la peste 40 de conferințe; 4 grant-uri.

Lucrări publicate:

• *Dobândirea dreptului de proprietate.* - CjN: Accent, 2000. - 408 p.

• *Drept civil: Drepturile reale: Sintează teoretică și practică.* - CjN: Accent, 2001. - 445 p.

• *Drept civil: Dreptul de moștenire.* - TgM: UPM TgM, 2002. - 303 p.

- în colaborare:

• *Aspecte teoretice și practice cu privire la aplicabilitatea și efectele în timp ale unor acte normative succesive în materia dobândirii dreptului de proprietate.* În: *Studii de drept. Transformările dreptului în perioada de tranziție.* - Tm, 1995, p. 209-221.

• *Lucrările sesiunii de comunicări științifice. Târgu Mureș, 23-24 noiembrie 2001. Universitatea „Petru Maior” TgM.* - Vol. 1: *Informatică economică. Științe juridice și administrative. Economie-sociologie.* - 344 p.

• *Contenciosul administrativ* / Ioan Sabău-Pop, Ion Floander. - Constanța: Ed. Gaudeamus, 2004. - 186 p.

• *Implicațiile teoretice și practice ale revizuirii Constituției României: Culegere de studii.* - TgM: UPM TgM, 2004, p. 59-79, 237-251.

• *Tratat de drept civil român* / Ernest Lupan, Ioan Sabău-Pop. - București: C.H. Beck. - 2 vol. - Vol. 1: 2006. - 357p.; Vol. 2: *Persoanele.* - 2007. - XX,453 p.

• *Education Européenne des Fonctionnaires Publics: Education Européen en Administration Publique „EuPA”* / Georgeta Boarescu, Ioan Sabău-Pop, Carmen Bălan...; Angela Perucca, Nicola Paparella coordonateurs. - Miskolc: University Press, 2008. - 270 p.

• *Elemente de drept civil. Curs selectiv / Ioan Sabău-Pop, Raul-Felix Hodoș. - CjN: Sfera Juridică, 2008. - 180 p.*

• *Drept procesual civil: Proceduri speciale și executare silită / Ioan Sabău-Pop, Eugen Hurubă, Olimpiu A. Sabău-Pop- TgM: UPM TgM, 2008. - 323 p.*

Cursuri:

• *Drept civil. Drepturile reale. Sinteză teoretică și practică. - TgM: UPM TgM, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007.*

• *Drept civil. Succesiuni. - TgM: UPM TgM, 2005, 2006, 2007.*

• *Drept administrativ. Contenciosul administrativ român. - TgM: UPM TgM, 2003, 2004, 2005.*

• *Instituții de drept civil. Actul juridic civil. Dreptul de proprietate. -- TgM: UPM TgM, 2006, 2007. (colab.)*

• *Contenciosul administrativ. - Constanța: Gaudeamus, 2004. (colab.).*

• *Arbitrajul comercial. Raporturile juridice. - TgM: UPM TgM, 2006.*

• *Elemente de drept public și privat. - TgM: UPM TgM, 1998-2000.*

Studii și articole:

• *Considerații teoretice și practice privind aplicarea legii fondului funciar. În: Pro Iure, 1, 1995, p. 29-53.*

• *Cu privire la aplicabilitatea și efectele juridice în timp, ale unor acte normative succesive în materia dobândirii dreptului de proprietate. În: Pro Iure, 2, 1995, p. 5-39.*

• *Interferențe ale contenciosului administrativ cu legea fondului funciar. În: Pro Iure, 2, 1995, p. 120-129.*

• *Unele considerații în legătură cu dobândirea dreptului de proprietate în temeiul legii fondului funciar. În: Revista Cercului Juridic Bănățean, 3, 1995.*

• *Unele aspecte privind limitele dreptului de proprietate. În: Curentul juridic, nr. 1/1997, p. 19-31.*

• *Dobândirea dreptului de proprietate asupra bunurilor mobile. În: Curentul juridic, nr. 1, 1997, p. 55-64.*

• *Particularități ale stabilirii dreptului de proprietate în favoarea moștenitorilor potrivit art. 8 și 12 din Legea nr.18/1991. În: Curentul juridic, nr. 2/1997, p. 44-58.*

• *Despre dobândirea dreptului de proprietate prin accesivitatea imobiliară artificială. În: Curentul juridic, 2/1997, p. 61-77.*

• *Considerații privind reglementarea uzucapiunii în regimul de carte funciară. În: Curentul juridic, 1, 1998, p. 34-48.*

• *Exercitarea dreptului de preemțiune. În: Curentul juridic, nr. 1-2/2001, p. 10-24.*

• *Petiția de ereditate. În: Curentul juridic, 1-2/2002, p. 170-178.*

• *Considerații generale privind publicitatea imobiliară. Necesitatea, obiectivele și rolul publicității imobiliare. În: Curentul juridic, 3-4/2002, p. 165-191.*

• *Actul juridic de opțiune succesorală. În: Curentul juridic, 3-4/2002, 213-231.*

• *Raportul dintre răspunderea civilă delictuală și repararea unor prejudicii ocazionate de producerea vătămării. În: Curentul juridic, 1-2/2003, p. 76-88.*

• *Problematika dreptului de proprietate în evoluția istorică. În: Curentul juridic, 3-4/2003, p. 135-150.*

• *Aspecte ale aplicării legii civile în timp, relative la revendicările imobilelor potrivit Legii nr. 10/2001. În: Annales Universitatis Apulensis, Series Jurisprudentia, 4/2003, p. 183-187.*

• *Câteva considerații privind procedura sesizării și competența instanțelor de contencios administrativ. În: Annales Universitatis Apulensis, Series Jurisprudentia, 3/2002.*

• *Interpretarea convenției arbitrare. În: Curentul juridic, 3-4, 2004, p. 129-137.*

• *Despre evoluția istorică și problematica proprietății. În: Tricolorul, 24 ian. 2004.*

• *Interferența dintre Drepturile omului și Dreptul internațional public. În: Curentul juridic, 3-4/2006, p. 7-20.*

• *Considerații teoretice și practice privind titlul executoriu raportat la contestația la executare a acestuia. În: Revista de Executare Silită, 1/2006, p. 70-80.*

• *Raporturile juridice în arbitrajul comercial. În: Revista Română de Arbitraj, 1/2007, p. 20-25.*

• *Considerații de actualitate din doctrină și jurisprudență în materia partajului judiciar. În: Revista de Executare Silită, 2/2007, p. 37-50.*

Referințe:

• *Neprețuitele râuri: Antologie literară reghineană / Volum îngrijit și prefața de Marin Șara. - TgM: Tipomur, 2002. - Reghin: Cenaclul „Lucian Blaga”. - 239 p.*

• *Enciclopedia personalităților din România. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1198.*

• *Dr. Ioan Sabău-Pop. În: Reghinul cultural: Studii și articole. - Vol. 10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2010, p. 489-493.*

• *Elitele mureșene, medaliat de Universitatea „Petru Maior” / Sanda Vițelar. În: Zi de zi, 18 dec. 2008, p. 16.*

SAJGÓ Ileana, designer textilist; n. 17 apr. 1950,

Joseni, MS. Absolventă a Lic. de Artă, TgM (1969) și a IAP „Ion Andreescu” CjN, (1973), Secția Gobelin, prof. Ciupe Király Maria. Membru UAP TgM din 1996. Prof. de desen, Ceuașu de Câmpie (1975-1984); creator modele, Țesătoria de Mătase, TgM; designer la UMF; a ilustrat cărți.

Participă cu expoziții artistice-tapiserii în cadrul manifestărilor științifice ale UMF. Expoziții personale: Joseni, HR (1990); Biserica Unitariană, Sala de Cons., TgM (1994-1995); TgM, Teatrul Național (1999); TgM, Palatul Culturii (2000). Expoziții de grup: din 1975 la toate expozițiile jud. ale UAP; Joseni, HR (cu 10 artiști plastici născuți la Joseni) (1982); expoziție republicană, București (1982); Etno-Art, TgM (1996, 1999); TgM: „Textile 96,” „Textile 97,” „Textile 98,” „Textile 99”; Tabăra Lăzarea (2000, 2001); „Ariadne,” TgM (2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2007); „Incitato,” Tg. Secuiesc (2001, 2002); Tabăra de creație Bolyai János (2004).

Referințe:

• *Caricaturisti mureșeni / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995, p. 56-57.*

• *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog]. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.*

• *Erdélyi mútár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania*

/ Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 279.

- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 114.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 575.

SANDU, Cristian, muzician, dirijor, n. 28 mart.

1978, Reghin, MS. Studii: Șc. Gen. nr. 5; Lic. de Artă din TgM, specialitatea vioară și canto clasic (1992-1996); Academia de muzică „Gheorghe Dima” din CjN, specializarea ped. (1996-2001); Muzicologie, masterat (2001-2003); Dirijat (2001-2005), prof. Gheorghe Victor Dumănescu, specializare vocal-simfonic, prof.

Florentin Mihăescu; drd. în stilistica interpretării muzicale, CjN; Masterclass în Dirijat Orchestră, Sarah Brown, SUA (2001); Sinaia, Masterclass în Dirijat Coral, Sharon Hansen, SUA (2003); Sankt-Petersburg, Masterclass în Dirijat Orchestră cu Leonid Korchmar, dir. muzical al Teatrului Mariinsky, prof. la Conservatorul „Nicolai Rimsky - Korsakov” (2007). Experiență profesională: dirijor invitat al Orchestrei Naționale a Ucrainei, Kiev, înregistrarea coloanei sonore *Growing Toward the Light* a compozitorului Aaron Fazakas (2005); premiera națională a operei *Iphigenie en Aulide* de Chr. W. Gluck (2006); dirijor al Orchestrei Radio din Kiev în Coreea de Sud (2006); dirijor al Filarmonicii din Bacău în Coreea de Sud (2007); dirijor al Orchestrei de Stat „Klassika” la Sankt Petersburg (2007); dirijor al Daegu Opera House Orchestra (Coreea de Sud) în Columbia (2008). Repertoriu de operă și balet: Gluck: *Iphigenie en Aulide, Orfeo*; Cimarosa: *Il Matrimonio segreto*; Mozart: *Zaide, Così fan tutte, Le Nozze di Figaro, Don Giovanni*; Rossini: *Il Barbiere di Siviglia, La Cenerentola*; Donizetti: *L'Elisir d'amore, Lucia di Lammermoor, Don Pasquale*; Verdi: *Traviata, Rigoletto, Il Trovatore, Aida, Un Ballo in Maschera, Nabucco, Otello, Don Carlos, La Forza del destino*; Bizet: *Carmen*; Gounod: *Faust, Romeo et Juliete*; Massenet: *Werther, Manon*; Mascagni: *Cavalleria rusticana, Iris*; Leoncavallo: *Pagliacci*; Puccini: *La Boheme, Tosca, Madama Butterfly, Turandot, Manon Lescaut*.

Referințe:

- *Personalități: Sandu Cristian* / Marin Șara, Elena Enache. În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* - Vol. 9. - Reghin, 2009, p. 339-342, foto
- *Muzica sacra. Festival de muzică religioasă.* Pliant. - Ed. 14-a. - 11 dec. 2003.
- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1205.

SÁNTA Csaba, sculptor; n. 6 apr. 1964, Sovata,

MS. Absolvent al Lic. de Artă TgM (1982) și al IAP „Ion Andreescu” din CjN (1990); a studiat sub îndrumarea sculptorilor Bocskay Vince, Gergely István și Korondi Jenő. Bursa de studii acordată de „Budapest Galeria” pentru anul 2000. Expoziții personale: Szászhalombata, Ungaria (1995, 2002); Odorheiu Secuiesc (1998); Sovata, Galeria

Teleki, expoziție permanentă din 2001; Gheorgheni (2003); Neumarkt (2004). Expoziții de grup: TgM (1992, 1993, 1995, 1997, 2004); CjN (1986, 1988, 2004); Sf. Gheorghe (1991, 1994, 2000); Rochefort sur Mer (1991); Szászhalombatta (1992); Budapesta (1993, 1996, 1998, 1999); Kecskemét (2001). Simpozioane: Kecskemét (2001); TgM (2001, 2002); Lázarea (2003). Lucrări de for public: bust „Szent László,” CjN (1992); bust „Tamási Áron,” Lupeni, HR (1997); bust „Szent István,” Trei Sate, MS (2000); memorial „Orfan de război,” Sovata (2001); figură statuară „Kossuth Lajos,” HR (2001); memorial „1848,” Dănești, HR (2002); figură statuară „Domokos Kazmer,” Sovata (2004).

Referințe:

- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14 /.* - Budapest: s.n., 1992.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek.* - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997. - 107 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémi, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 148.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 115.
- *Tradíció és modernség kézfogása Szovátán* / Szepes Hédi művészettörténész. În: *Népújság (Múzsza)*, 2006. szept. 23., p. 4, 5.
- *Szobrászművészeti kiállítás.* În: *Népújság (Kalauz)*, 2006. október 20., p. 1.
- *Bronzformák ölelkezése: Sánta Csaba egyéni tárlata Marosvásárhelyen* / N. M. K.. În: *Népújság (Múzsza)*, 2006. nov. 4..

SÁNTA Huba, pianistă, n. 1977, TgM. Studii: Lic.

de Artă TgM, prof. Nagy Ibolya, Gábos Judit, Ávéd Éva; Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN. A participat la diferite cursuri de măiestrie susținute de Gulyás István la Kőszeg, Ungaria, Viniciu Moroianu, Vincenzo Balzani și Mihai Ungureanu la Râmnicu Vâlcea, Nádor György la Baden bei Viena, Austria, Peter Toperczer la Praga; bursă de studii la Academia de Muzică din Corfu, Grecia (2000); a studiat la Trossingen în Germania, prof. Tomislav Bainov. A susținut recitaluri și a concertat în mai multe orașe ale țării, în Belgia și Germania. A realizat înregistrări la studioul local de radio și la Radio București. Distinsă cu premiul III la Concursul Național de Interpretare organizat la IS (1996), premiul II la Concursul Carl Filtsch, SB (1998); premiul I și premiul special Marțian Negrea, Ploiești (1999).

Referințe:

- *Concert simfonic: Pliant, Filarmonica din TgM*, 5 febr. 2004, 2 iun. 2011.

SÁROSI Csaba, grafician, prof.; n. 23 nov. 1951,

Reghin, MS. A terminat IAP „Ion Andreescu” din CjN (1980). Prof. și grafician la Tg. Secuiesc, CV. Are expoziții personale la: Tg. Secuiesc (1982-1996); Gheorgheni (1982); BV (1989); CV (1989); Hatvan, Ungaria (1996). Expoziții colective: Tg. Secuiesc (1986-1995), Sf. Gheorghe (1982-1996); Budapesta (1990-1991). Expoziții cu ex-librisuri la Torino, Kiev, Metz, Gyula, Budapesta, Domme (Belgia) (1990-1996). Are gradul didactic II. Premiul expoziției memoriale „Katona József”(1991).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

• *Az erdész pipája: Lett népmesék / Fordította Bán Péter; A könyvet illusztrálta Sárosi Csaba. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 92 p.*

Referințe:

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán; [fotók Csomaľy Ferenc, Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán, Marx József, et al. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.*

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 504.*

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 280-281.*

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010. - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 581.*

SARTORIUS Johann, Schneider; compozitor, cântăreț, organist; n. 22 mart. 1712, SB - m. aug. 1787, Sighișoara, MS. Organist al Bisericii Evanghelice din SB, la Villa Crucis și la Capitelul imperial din Sighișoara. A compus muzică corală, orchestrală și vocală (*Dictum* pentru voce și orgă-Orchestra, cantata *Das Himmelreich ist gleich einem Könige*).

Referințe:

• *Mică enciclopedie muzicală / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.*

SAS, Dragoș Andrei, luptător antifascist, erou al

luptei împotriva fascismului; n. 1912, Târnăveni, MS - m. 13 mart. 1943, Fresnes, lângă Paris. A început șc. la Hidrifăia, continuă în com. Bahnea, apoi intră ca ucenic la un atelier de croitorie din Târnăveni, primind calificarea de croitor. În 1929 pleacă la București, se angajează ca muncitor

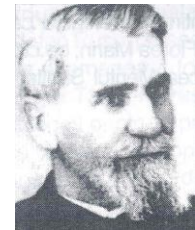
la diferite ateliere de croitorie, încadrându-se în UTC. Ia parte la mai multe demonstrații muncitorești (1932-1933); este încorporat în regimentul 84 Infanterie, fiind mutat la atelierul de croitorie al Cercului Militar București. Educat în spiritul internaționalismului proletar, pleacă în Spania (1936) pentru a lupta cu arma în mână alături de poporul spaniol împotriva fascismului, în compania de pușcași „Grivița” și „Tudor Vladimirescu.” Voluntar și la mișcarea de rezistență a poporului francez, unde, în urma unei operațiuni, a fost prins, închis și apoi împușcat de Gestapo.

Referințe:

• *Profiluri mureșene. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973, p. 269-278.*

• *Voluntari români în Spania. Amintiri și documente. - București: Ed. Politică, 1971.*

SASU, Onoriu, pr. ortodox, om politic; n. 24 nov.

1879, Blăjel, SB - m. 1 iun. 1959, TgM. Șc. prim. germană în Mediaș; Lic., cursul inferior, la Blaj; Gimnaziul grăniceresc din Năsăud, unde susține examenul de maturitate. Pr. în Daneș (1902-1944); luptă pentru unitate națională, motiv pentru care este arestat și deportat la

Csava-Șopron în Ungaria (sept. 1916 și iun. 1917); participă la MAN de la Alba Iulia. A făcut parte din comisia de împrumut; membru al PNL, membru în

delegația permanentă și în Cons. Jud.; deputat în Parlamentul României (1927-1928), senator (1934-1937). A sprijinit ridicarea de șc. în jud.; este prezent la punerea pietrei fundamentale la șc. din Mihai Viteazul, Criș și Roadeș, precum și la inaugurarea șc. din Dealul Frumos și Ruja. A fost membru în Cons. de adm. la „Târnava,” Institut de credit din Sighișoara; a activat în cadrul Despărțământului Sighișoara al Astreii (1911). Distins cu ordinul „Coroana României” în grad de Cavalier.

Referințe:

• *Contribuția preoției române din Ardeal la Răsboiul pentru întregirea neamului (1916-1919) / Dr. Sebastian Stanca. - Cj: Editura și Librăria Cartea, 1925, p. 121.*

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918. - București. - 1943, p. 73.*

• *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918 / Dr. Mircea Păcurariu. - SB, 1986, p. 272.*

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7: 1989, p. 133; Vol. 9: 1989, p. 255.*

• *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 214-216.*

• *Biografii liberale - Onoriu Sasu / Traian Bosoancă. În: Glasul Mureșului, 30 oct.-15 nov. 1998.*

SATMARI, Florentina, cântăreață de operă și

operetă, muzică ușoară, muzică populară; n. 1 iul. ?, Nadăș, com. Beica de Jos, MS. A absolvit Conservatorul „Gheorghe Dima” din CjN. A cântat pe scenele românești, dar și în străinătate în: *Carmen, Cavaleria rustică, Trubadurul, Traviata, Madama Butterfly*. Din

1972, devine realizatoare de emisiuni de televiziune; în 1997, la Festivalul de muzică ușoară *Cerbul de aur* de la BV, lansează primul său album, intitulat *De dragul tău*, apoi a mai lansat alte două albume: *Cântecele mele, dorurile mele și De dragoste și dor*. În prezent este realizatoare a emisiunilor de folclor de la Național TV. Premiată de revista *Ambasador* (1996).

Referințe:

• *Galaxia valorilor / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 203-204.*

• *Emisiunile TV ale Florentinei Satmari declanșează „Războiul stelelor” în variantă mioritică. În: Evenimentul zilei, 12 iul. 1997, p. 10.*

• *O mureșencă, vedetă de televiziune!. Drum printre oameni / Romeo Soare. În: Cuvântul liber, 19 ian. 2007, p. 6.*

SĂBĂDEANU, Petre, solist vocal de muzică

populară, ing. agronom; n. 2 nov. 1933, Sântana de MS, MS - m. 12 mai 2008, București. Studii: Fac. de Agronomie București. Dr. în economie. Ing. agronom la Stâlpu, BZ; lucrează o vreme în presa tehnico-științifică, apoi se traseră la Institutul de Economie Agrară.

Debutează ca solist vocal la festivalurile folclorice studențești (1956-1960), câștigând premiul I pe țară și titlul de laureat. Înregistrări la Radiodifuziune (1959), apoi la TVR (1962); cântă alături de orchestre de muzică populară: *Barbu Lăutaru, Perinița, Rapsodia Română*. A realizat 14 discuri, 10 casete, 4 CD. Câteva titluri:

Mureș, Mureș, apă rece, Mureș, Mureș apă mare, Cine joacă perina, Cătu-i Mureșul de mare, Câte fete ardelene, Pe Valea Mureșului; discuri colective: *Mândra mea floare aleasă, Fetele de la Căpâlna*. Numeroase premii: Lille (1962), Atena (1964), Dijon (1968), Belgrad (1969), Viena (1971), Montrejeau (1973); Premiul revistei *Ambasador*. A publicat 20 cărți și 300 articole în reviste de profil. Preș. al Soc. de Istorie și Retrologie agrară din România; membru al Academiei Oamenilor de Știință. „Cetățean de Onoare” al com. Sântana de Mș.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 200-202.
- *Cuvântul liber*, 19 aug. 2005, p.2, 1 foto.
- *In memoriam Petre Săbădeanu: Oameni care au fost* / Cornel Podar. În: *Cuvântul liber*, 14 mai 2009, p. 6, 1 portr.

SĂLCUDEANU, Tudor, consultant politic; n.12

oct. 1986, Brăila. Studii: Șc. Gen. nr. 4 din TgM și Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Fac. de Relații Politice și Comunicare, București; masterat: marketing politic din cadrul SNSPA. A publicat articolul *Dialogul interideologic în blogosfera politică românească*,

apărut în *Revista Română de Comunicare și Relații Publice*. În prezent, este consultant politic în cadrul firmei FAR Communication.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Bloguri, facebook și politică* / Tudor Sălcudeanu, Paul Aparaschivei, Florența Toader. - București: Tritonic, 2009. - 208 p.

Referințe:

- *Cărți la promoție, în Club Office și la Bibliotecă* / Alex Ramadan. În: *Adevărul de seară*, 13 mart. 2010, p. 4.
- *Ed. Tritonic în vizite la autorii târgumureșeni*. În: *Zi de zi*, 18 mart. 2010, p. 9, 6 foto.

SĂSĂRAN, Ioan, actor, n. 25 nov. 1933, sat Săsar

(MM) - m. 20 aug. 2009, TgM. Șc. prim. „Ion Vidu” Lugoj, unde era copil de trupă în regimentul 5 Roșiori (1941-1945); Lic. „Mihai Eminescu,” SM (1945-1948); Lic. „Gh. Șincai,” BM (1948-1952), AAT, București (1952-1956). Actor, Teatrul Dramatic BM (1956-1988), actor, Teatrul Național

TgM (1988-1991); colabor., Teatrul Național TgM (1991-2008); actor reangajat la Teatrul Municipal Baia Mare (2002-2008); actor colab., Teatrul Național CjN, Teatrul „Scena” TgM, „Studioul” UAT, TgM. Conf. univ., UAT, TgM, catedra de actorie (1991-2000); UDC, facultățile Drept, Ziaristică, Litere, predând Retorica, Arta Argumentației, Istoria Artelor. Roluri interpretate, selecție din cele peste 139: Academia de Teatru și Film: Cleșci în *Azilul de noapte* de M. Gorki, regia Ion Cojar (1955); Cristea în *Furtună în munți* de Sütő András, regia artistică Ádám Kovács; Teatrul Dramatic BM: *Marinarul Ceaikin în Clubul căpitanilor celebri* de V. Kreps și K. Mint, regia Petre Meglei (1956); Jan

Flemming în *Institutorii* de Otto Ernst, regia Ștefan Iordănescu (1958); Grișa Neznamov în *Vinovați fără vină* de A.N. Ostrovski, regia Ion Deloreanu (1959); Monserrat în *Monserrat* de Emmanuel Robles, regia György Harag (1959); Marian în *Liturghia de la miezul nopții* de Peter Karvas, regia Geta Vlad (1961); Petru Rareș în *Apus de soare* de B. Șt. Delavrancea, regia Ion Șahighian (1961); Serioja în *Cred în tine* de V. Korostilov, regia Jean Stople (1962); Valorin în *Se caută un vinovat* de Marcel Aymée, regia Marius Popescu (1963); Fred în *Lizzie Mac Kay* de J.P. Sartre, regia Ștefan Farkas (1967); Cloșca în *Procesul Horea* de Al. Voitin, regia Marius Popescu (1967); Paddy O’Dowd în *Fire de poet* de E. O’Neill, regia Gyorgy Harag; Krogstad în *Nora* de H. Ibsen, regia Dan Alecsandrescu (1969); Mac Karthy în *Clipe de viață* de W. Saroyan, regia Liviu Ciulei (1970); Ion, fiul Glanetașului în *Ion* de M. Sorbul, după L. Rebreanu, regia Petre Sava Băleanu (1970); Take în *Take, Ianke și Cadâr* de V.I.Popa, regia Otto Rappaport (1973); Ion în *Acești îngeri triști* de D.R.Popescu, regia Petru Mihail (1974); Dragomir în *Năpasta* de I.L. Caragiale, regia Adrian Lupu (1975); James Tyrone în *Luna dezmoșteniților* de E. O’Neill, regia Ion Deloreanu (1977); X.X. în *Emigranții* de Slavomir Mrozek, regia Ion Deloreanu (1978); Vasile Lucaciu în *Vasile Lucaciu* de Dan Tărchilă, regia Ioan Ieremia (1978); Vasile Mirea în *A cincea lebedă* de Paul Everac, regia Dan Stoica (1979); Alan Squier în *Pădurea împietrită* de R. Sherwood, regia Dan Stoica (1980); Spătarul Dragomir în *Vlaicu Vodă* de Al. Davila, regia Gheorghe Jora (1983); la Teatrul Național TgM: Werle în *Rață sălbatică* de H. Ibsen, regia Dan Alecsandrescu (1988); Ilia Kuzmici în *Smerita* de F.M. Dostoievski, regia Dan Alecsandrescu (1990); Tiresias în *Regina Iocasta* de Constantin Zărnescu, regia Dan Alecsandrescu (1991); Maxim în *Curve de lux* de Radu Iftimovici, regia Dan Alecsandrescu (1994); John de Gaunt în *Richard al II-lea* de W. Shakespeare, regia Mihai Manolescu (1998); Luca în *Azilul de noapte* de M. Gorki, regia Kinces Elemér (2002); Prohor în *Vassa Jeleznova* de M. Gorki, regia Radu Olăreanu (2007); UAT, TgM: Xantos, în *Vulpea și strugurii* de G.Figueiredo, regia Călin Florian (1995); Ion Sorcovă, în *Domnișoara Nastasia* de G.M.Zamfirescu, regia Ion Săsăran (1999); la Fundația Scena: Montag, în *F.451* de Ray Bradbury, regia Liviu Pancu (2003); Vrăjitorul, în *Zamolxe* de L.Blaga (2007). Filme: *Întoarcerea din iad*, regia N.Mărgineanu; *Undeva în est*, regia N. Mărgineanu; *Ultima frontieră a morții*, regia Ion Cărmăzan, regia Virgil Calotescu; *Ancheta*, regia Constantin Vaeni; *Vizita Arhiepiscopului*, regia Zoltan Kamondi, coproducție România-Ungaria-Italia. Regizor al spectacolelor: *Piatra din casă* de Vasile Alecsandri; *Moara cu noroc* de I. Slavici; *Soacra cu trei nurori* după I. Creangă; *Crăiasa zăpezilor* după H.C.Andersen; *Fata din dafin* de Dan Tărchilă; *Vasile Lucaciu* de Dan Tărchilă. Distincții: „Cetățean de Onoare” al mun. BM (2003); Senior al mun. TgM (2003); Diploma de onoare cu ocazia „Jubileului Promoției de Aur a teatrului Românesc,” Craiova (2006).

Referințe:

- *Treptele iubirii* / Doina Papp. - București, 1996.
- *Vindecarea de melancolie* / Vasile Radu Ghenceanu. - BM, 1996.

- *Promoția de aur* / Victoria Alta Dobre. - București, 1999.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM, 2002, p. 102, 105, 111, 117, 184.
- *50 de ani de teatru la Baia Mare*. - BM, 2003.
- *Convorbiri cu actorul Ion Săsăran* / Domide Gherasim. - BM: Ed. Proema, 2003.
- *Dicționar cinematografic* / Tudor Caranfil. - București, 2003.
- *Punct de trecere!* Augustin Cozmuța. - BM, 2003.
- *Conchistadorii Scenei - Promoția de aur a teatrului românesc* / Constantin Paraschivescu. - Craiova, 2006.
- *Presa centrală, presa locală din județele Maramureș și Mureș* (1971-2003).
- Colecția *Teatru* (1980-1989), *Cinema* (1977-1988).
- Programe de spectacole: *Teatrul Dramatic Baia Mare*, *Teatrul Național TgM*.
- *Ion Săsăran „Vraja” nu se rupe niciodată (III)* / Gherasim Domide. În: *Vatra veche*, 2, nr. 5, 2010, p. 73.

SĂSĂREANU, Constantin, actor, regizor; n. 18 iul. 1927, Iacobeni, HR - m. 9 aug. 1999, TgM. Debutază la Teatrul Poporului din BV (1948). Actor la Teatrul Național din TgM (1970-1999). Roluri: Fratele din *Procurorul*; Dr. Chasuble din *Bună seara, domnule Wilde*; Judele Gaunt din *Pogoară iarna*; Constantin Iros din *Piticul din grădina de vară*; Doctorul Balanzoni din *Mincinosul*; Messerschmann din *Invitație la castel*; Toma Hrisanide din *Interesul general*; Polonius din *Hamlet*; Bătrânul Ekdal din *Rața sălbatică* și alte piese: *Speranța nu moare în zori*, *A murit Tarekin!*, *Livada de vișini*, *Ion*, *Amurgul burghez*, *O noapte furtunoasă*. A regizat: *Soacra cu trei nurori*, *Adolescenții*, *Tata, fata și trei crai*. Diplomă post-mortem, Teatrul Național din TgM (2000).

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 45, 51, 58, 64, 73, 89, 97, 105, 122, 142, 184.
- *Cuvântul liber*, 4 apr. 2000.

SÂRBU, Ion Eugen, prof. de istorie; n. 29 mart. 1976, Boiu, com. Albești, MS. Studii: Șc. gen. în satul natal; Lic. MIU Sighișoara (1990-1994); Fac. de Istorie, Univ. „1 Decembrie 1918” Alba Iulia (1995-1999); postuniv. de Informatică Aplicată și Programare, UT, CjN (2002-2004). Prof. de istorie, Grupul Șc. de Industrie Ușoară Sighișoara (2000-); gr. didactic I (2009).

Lucrări publicate:

- *Monografia localității Boiu*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2010.

Studii și articole:

- *Boiu, aspecte de istorie modernă și contemporană*. În: *Alt - Schaessburg*, 1, 2008, p. 133-144.
- *Depopularea Jacului Românesc în perioada comunistă*. În: *Alt-Schaessburg*, 2, 2009, p. 148-156.
- *Depopularea Șarpacului în perioada comunistă*. În: *Alt-Schaessburg*, 3, 2010.

Referințe:

- Cv

SCARLAT, Nicolae, actor, regizor; n.? Studii:

IATC București. Actor la Teatrul de Stat TgM, devenit Teatrul Național (1963-); dir. al Teatrului din Piatra Neamț (1974-1995); dir. adj. al Teatrului Național din București. A regizat peste 70 de spectacole la diferite teatre din țară.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 244-245.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002.

SCHNEDAREK, Ervin Béla, prof., regizor de film; n. 21 ian. 1920, TgM - m. 14 ian. 2008, TgM. Bacalaureatul la TgM (1938); Fac. de Matematică, Univ. „Bolyai” Cj. Prof. la TgM, la Șc. de film (1951-1958); fondator și prof. la Clubul de film TgM (1958); corespondent pentru emisiunea în lb. maghiară a TVR, cu reportaje și filme documentare (1970); a fondat un Video studio „Studio 7” la TgM (1989). Filme realizate: *Bolyai emlékmúzeum (1970)*, *Farsangtemetés Alsósófalván*, *Bobo pótvizsgára készül*, *A kényes kör*, *A rádiójelek titka*.

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csikszeredáig ? / Szerkesztette Simon Anita, Tál Mariann*. - 2. köt.: L-Z. - 1997, p. 150.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 282.
- *File din istoria cinematografeiei în Tîrgu-Mureș* / Aurel Chertes, Emilia Chertes. - TgM, 1970.
- *Dublu portret: Păun Popescu și Schnedarek Ervin* / D. Mureșan, Ion Moisescu. În: *Steaua roșie*, 10 dec. 1983, p. 3.
- *Búcsú Schnedarek Ervintől* / Simonffy Katalin. În: *Népújság*, 2008. Jan. 18, p. 5.

SCHNELLER Mária, pictor; n. 3 mart. 1953,

Baia Mare, MM. Absolventă a IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția pictură (1979). Membru stagiar al UAPR. Expoziții: Expoziția de grup a artiștilor plastici din Transilvania, TgM (1995); Expoziția artiștilor târgumureșeni la Budapesta (1995); Expoziția artiștilor târgumureșeni la Kecskemét (1995); Festivalul Internațional de Performance „Ann ART,” Lacul Sf. Ana (1997-1998); Expoziția jubiliară a Asoc. Artistice „MAMŪ,” Kecskemét (2001); Expoziția de grup, Galeria UAP, TgM (2004); TgM, Casa „Bernády György,” expoziție la Oradea. Tabere de creație: tabăra de creație internațională „Nagy Pál” din Ghindari; Șinteu (2001).

Referințe:

- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29 / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre*. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műéptészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 282-283.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 116.

SCHULLER, Georg Adolf, istoric, pr., prof., cercet. șt.; n. 25 dec. 1862, Sighișoara, MS - m. 30 aug. 1939, SB. Studii gimnaziale la Sighișoara; superioare de teologie, filosofie și istorie la Berna, München, Berlin, Tübingen (1880-1885). Titlul onorific de dr. în teologie acordat de Univ. Tübingen (1926). Prof. secundar la Cincu Mare (din 1887); rectorul gimnaziului din Agnita (1889-1893); pr. la Laslea Mare și Selcuș și red. la diferite publicații teologice (1893-1905). Din 1905 s-a consacrat exclusiv cercet. șt.; a condus secția de manuscrise a Bibliotecii Brukenthal. Specialist în istoria politică a veacului al XVIII-lea și în istorie agrară; se remarcă printr-o intuiție ieșită din comun și prin darul de a evoca atmosfera veacurilor trecute.

Lucrări publicate:

• *Aus der Vergangenheit der siebenbürgisch-sächsischen Landwirtschaft*. - SB, 1895. - 130 p.

• *Samuel von Brukenthal*. - 2 vol. - München, 1967; Vol. 1: 1967. - XI, 378 p.; Vol. 2: 1969. - VII, 352 p.

Studii și articole:

• *Sächsischer Landbau*. În: *Bilder aus der Kulturgeschichte der Siebenbürger Sachsen*. - SB, 1928, p. 13-31.

• *Die Gräfen*. În: *Bilder aus der Kulturgeschichte der Siebenbürger Sachsen*, p. 43-65.

• *Zunfilden*. În: *Bilder aus der Kulturgeschichte der Siebenbürger Sachsen*, p. 337-362.

Referințe:

• *Bibliographie Georg Adolf Schuller*. În: *In memoriam D. Dr. G. A. Schuller* / H. Hienz. - SB, 1941, p. 8-31.

• *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 294-295.

• *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achtzehnten Jahrhundert* / Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.

• *Contribuții la cunoașterea istoriei sașilor transilvăneni 1918-1944* / Vasile Ciobanu. - SB: Ed. Hora, 2001. - 472 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

SCHULLER, Georgius, pr., jurist, prof.; n. 17 iun. 1714, Reghinul Săsesc, MS - m. 18 sept. 1781, Reghin, MS. Frecventeză cursurile șc. din TgM și Sb; Univ. din Tübingen. În 1735 a fost rector în orașul natal; pr. la Württemberg; revine la rectoratul reghinean în 1741, profesând în oraș și în Ideciul de Sus. În ultima perioadă a vieții a fost jurist consult și decan.

Referințe:

• *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849* / Szabó Miklós, Szögi László. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.

• *Personalități și evenimente culturale ale Reghinului* / Ingrid Basaraba. În: *Gazeta Reghinului*, aug. 2005, p. 1, 3.

SCHULLER, Ludvig Friederich, fotograf; n. 1826, Sighișoara, MS - m. 18 mart. 1906. Fotograf, prof. de desen la gimnaziu; are atelier în Sighișoara (1865-1879). Este primul fotograf de instantanee din Transilvania; este primul care și-a colorat fotografiile.

Referințe:

• *Fényképészek és műtermek Erdélyben 1839-1916: Tanulmány és okmánytár* / Miklósi-Sikes Csaba. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Alapítvány, 2001. - 448 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

SCHULLER, Richard, prof. pr.; n. 7 febr. 1860, Sighișoara - m. 1932. Dr. în filosofie. Prof. la Gimnaziul sighișorean (1893-1901); s-a remarcat prin studiile sale de istorie locală: *Geschichte der Schässburger Gymnasium* (1896); *Patriziergeschlecht der Polner in Schässburg* (1897) *Alt-Schässburg* (1906).

Referințe:

• *Magyar írók élete munkái* / Szinnei József. - Vol. 12. - Budapest. - 1908.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Sighișoara - orizonturi de cultură* / Lucia Țarălungă. - TgM: Nico, 2007, p. 110-111.

• *Învățământul sașilor transilvăneni (V)* / Prof. Hermann Baier. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 2.

SCHUSTER, Heinrich, pr., prof.; n. 29 iul. 1857, Alțina, SB - m. 1931, SB. Șc. prim. în satul natal și la Nocrich (în lb. latină); cursurile gimnaziale la SB; teologia și cursurile Fac. de lb. clasice la Univ. din Viena (1877-1881). În 1882 a fost numit rector al Șc. prim. din Miercurea Sb; prof. la Gimnaziul evanghelic inferior din Reghin (1886-

1904), perioadă în care a desfășurat o bogată activitate cultural-obștească: a condus reuniunea meseriașilor, reuniunea femeilor, corul bărbătesc și alte formații culturale din oraș. A cercetat trecutul și rolul istoric al șc. la care funcționa, publicând două studii. Se întoarce în satul natal (1904-1909), unde scrie proză. Între 1909-1927 a îndeplinit funcția de rector al gimnaziului din Sebeș și se consacră literaturii pedagogice.

Lucrări publicate:

• *Martin Alzner*. - SB, 1905.

• *Das Sächsisch-Regener Gymnasium. Eine Kulturhistorische Studie*. În: *Programm des vierklassigen...* - 1889-1890.

• *Die Geschichte des Sächsisch-Regener Gymnasium*. În: *Programm des vierklassigen...* - 1894-1895.

• *Catalogul bibliotecii gimnaziului*. În: *Programm des vierklassigen...* - 1903-1904.

• *Unsere Lehrlingsfrage*. În: *Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt*, nr. 11774 - nr. 11780. - 1912.

• *Die Mühlbacher Schule unter dem Rektorat des Georg Marienburg*. În: *Archiv des Vereins...* - 1923.

Referințe:

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 216-218.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

SCRIECIU, Ioan, general, ofițer de Comandă și Stat Major; n. 2 iul. 1926, Piscu Vechi, DJ. Studii: Șc. de Ofițeri de Infanterie, SB (1949); Fac. de Blindate, Academia Militară (1953); cursul Academic-Superior (1970). Soldat TR, participant pe front (1945); sublocotenent Cdt. Cp. Tc. (1950); Locotenent Academia Militară (1950-1953); Căpitan-Șef Stat Major RTC (1954-1957); Maior Cdt. R. 18 Tc- Basarabi (1958-1962); Locotenent Col. Cdt., Șc. de Ofițeri de Război Lipova (1965-1968); Colonel Șef Stat Major, Divizia 6 Tc. (1969-1971), General Cdt. Divizia 6 Tc. (1972-1980), General Stat Major A 3-a (1981-1983), General în rezervă (1983). Publicații: lucrări de specialitate pentru pregătirea cadrelor armatei. Membru PCR (1953-1989), CPUN (1989-1990), preș., Organizația Jud. MS. Membru în Asoc. Națională a Veteranilor de Război (preș., fondator, filiala MS, 1990-1992); Asoc. „Cultul Eroilor.” Crucea comemorativă a celui de al II-lea război mondial, 15 ordine și medalii.

Referințe:

• *Who's who in România*. - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.

SEBESTYÉN Aba, actor, n.8 dec. 1973, Bv. Studii:

IAT „Szentgyörgyi István” TgM (1996). Actor, Teatrul Național Satu Mare, secția „Harag György” (1996-2000); actor Teatrul Național TgM, secția „Tompá Miklós” (2002-); cadru didactic la IAT TgM (2002-2007, 2008); dir. fondator Studio Yorick (2004-). Roluri: Amadeus (Peter Shaffer: *Amadeus*);

Milos (Bohumil Hrabal: *Szigorián ellenőrzött vonatok*); Flatalembér (Nádas Péter: *Találkozás*); Rómeó (Shakespeare: *Romeo és Júlia*); Edmund (Shakespeare: *Lear király*); Tótféri (Kárpáti Péter: *Tótféri*). Domenii de cercetare: știința teatrului. Membru al Asoc. Teatrale Secuiești; preș. Asoc. Culturale Yorick. Distincții: Cel mai bun actor debutant, UNITER; Festivalul Dramaturgiei Contemporane, Bv (1998); Cel mai bun rol masculin, Gheorgheni (2009); Diplomă de Excelență, Asoc. „Szentgyörgyi Albert” (2002).

Referințe:

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 584.

• *Gyerekként második Bölöni akart lenni Sebestyén Aba*. În: *Vásárhelyi Hírlap*, 8 oct, 2008, p. 14, 1 foto.

SFÂRIAC, Ioan, caricaturist; n. 24 ian. 1955, Crăiești, MS. Studii: Lic. de Artă (1984). Lucrează la Spitalul Clinic Jud. MS. A publicat caricaturi în *Steaua roșie* (debut), *Urzica*, *Scânteia tineretului*, *Vatra*, *Scânteia*, *Vörös Zsászló*, *Universum*, *Romanian News*, *Mapamond magazin*, *Cuvântul liber*, *Gura lumii*, *Mondo*

business. Expoziții: TgM, Brăila, BV, Costinești, Vaslui, Bistrița; Montreal, Canada (1986-); Gabrovo, Bulgaria (1987, 1989); Marostica (1988-1989); Varceli, Italia (1988); Zagreb, Yugoslavia (1988); Beringen (1988);

Kruishautem (1988); Knokke-Heist, Belgia (1988); Amstelveen, Olanda, Londra (1988), Leeds, Anglia (1988, 1989); Ziela Gora, Polonia (1988-1989); Kogoshima City Tokyo, Japonia; Samarang, Indonezia, Angouleme, Franța; Oviedo, Spania. Premii: premiul II grafică (1986);

premiul I la salonul interjud. (1986); premiul II la salonul mureșean de caricatură ed. I, 11-17 nov. 1993; Diplomă de merit la Leeds, Anglia (1988).

Referințe:

• *Caricaturisti mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995, p. 51-52.

• *Tárnava*, 3, nr.9-10, 1994.

SIGMIREAN, Cornel, prof. univ., cercetător,

istoric; n. 7 iun. 1956, Nușeni, BN. Studii gimnaziale și lic. la Beclean; Fac. de Istorie și Filosofie a UBB, CjN (1977-1981). Dr. în istorie, cu teza: *Studenți români la instituții de învățământ superior din Transilvania, Ungaria, Slovacia în perioada 1867-1918*, UBB, CjN (1999). A funcționat ca prof. la

Sovata, MS (1981-1990); dir. coord. al șc. de pe raza orașului Sovata (1988-1990). Din 1990 a devenit cercet. șt. la ICSU „Gheorghe Șincai” din TgM, apoi dir. din anul 2009; lector univ. (1999), conf. univ. (2002), prof. univ. (2005) la UPM din TgM, titular al cursului de istorie contemporană din cadrul Catedrei de Istorie și Relații Internaționale. Din 2004, ocupă funcția de cancelar general, apoi din 2012, preș. al Senatului UPM TgM (2012-). Conducător de drd. la UBB CjN (2008-); red.-șef al revistelor *Anuarul Institutului de Cercetări Gheorghe Șincai* și *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, dir. al Centrului de cercetare științifică a elitelor românești. Dir. al proiectului de cercetare *Intellectualitatea și receptarea valorilor politice, culturale și economice ale Europei secolului al XIX-lea* (2005-2006), membru în următoarele proiecte și granturi: *Dicționar imagologic al orașelor din România reprezentate în literatura de călătorie britanică* (2009-2011), *Consolidarea capacității instituționale a Consorțiului Regional (CR) al Regiunii de Dezvoltare Centru* (2009-2012), *Ruralaudit-serviciu de formare și informare privind oportunitățile de afaceri și dezvoltarea abilităților antreprenoriale pentru locuitorii din mediul rural al regiunii de dezvoltare centru* (2010-2012). Cercetări în istoria culturii din spațiul transilvan în secolele al XIX-lea și al XX-lea, cu precădere istoria formării intelectualității românești. Numeroase călătorii de documentare în Ungaria, Slovacia, Austria, Italia; participă la peste 97 de sesiuni, conferințe, colocvii științifice naționale și internaționale la CjN, Iași, Oradea, Budapesta, Gyula, Bratislava, Roma, Paris, Bochum. Publică peste 60 de studii și articole în diverse reviste și vol. din țară și străinătate. Membru al Asoc. Istoricilor

din Transilvania și Banat, al Atelierului de lucru *Étudiants sans frontières: migrations universitaires en Europe avant 1945* - Geneva, vicepreș., Fundația „Gojdu” de la SB (1999-2005). A primit Premiul „Gheorghe Barițiu” al Academiei Române pentru cartea *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* (2002). Distincții: „Fibula de la Suseni,” TgM, din partea Prefecturii MS (2009).

Lucrări publicate:

- *Teodor V. Păcățian: o viață de cărturar.* - TgM: Veritas, 1996. - 138 p.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000. - 808p.
- *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948).* - TgM: UPM TgM, 2007. - 417 p.
- *Elita militară a Imperiului austro-ungar. Studenți transilvăneni la Academia Militară „Ludovika” din Budapesta.* - TgM: UPM TgM, 2011. - 82 p.
- **în colaborare:**
- *Interferențe istorice și culturale româno-europene /* Coord. Grigore Ploșteanu. - TgM: Academia Română. ICSU, 1996. - 132 p.
- *Elie Câmpeanu: omul și faptele sale.* - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea,” 1999. - 152 p.
- *Fundația „Gojdu” 1871-2001.* - TgM: UPM TgM, 2002 (coaut.).
- *Emanuil Gojdu – Bicentinar /* Coord. Cornel Sigmirean. - București: Ed. Academiei Române, 2003.
- *Protopopul Ariton M. Popa /* Maria Dan. Cuvânt înainte: Cornel Sigmirean. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2003 - 159 p.; Ed. a II-a. - 2006 - 196 p.
- *Intelectualitatea transilvănească și mediile de contact cu cultura europeană.* În: *Intelectualii și societatea modernă. Repere central-europene /* Coord. Cornel Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2007.
- *Amintiri /* Take Ionescu. Cuvânt înainte: Cornel Sigmirean. - TgM: Ansid, 2007. - 231 p.
- *Studii de gen. Eseuri și articole.* / Postfață Cornel Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2007. - 293 p.
- *Educație și comunicare /* Coord. Emilia Albu. Postfață dr. Cornel Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2008. - 267 p.
- *Oameni, fapte, atitudini: Interviu și reportaje /* Nicolae Balint. Pref. dr. Cornel Sigmirean. - Vol. 1. - TgM: Nico, 2008. - 212 p.
- *Dascăli mureșeni /* Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 3. - TgM: Ed. Nico, 2008. - 399 p.
- *Poveștile orașului /* Sorina Bota. - TgM: Ed. Ardealul, 2010. - 214 p.
- *România și Ungaria în fața Conferinței de Pace de la Paris /* Cornel Sigmirean, Corneliu Cezar Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2010. - 295 p.
- *Istoria Românilor și cultura civică. Dicționar explicativ /* Vasile Nuțiu. Cuvânt înainte dr. Cornel Sigmirean. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea,” 2010. - 868 p.
- *Miscellanea Maris /* Constantin Bogoșel. Cuvânt înainte dr. Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. Edu 2010. - 379 p.
- *Biserica și societate românească în Reghin și*

împrejurimi 1890-1918 / Simion Bui. Cuvânt înainte: dr. Cornel Sigmirean. - TgM: Nico, 2010. - 177 p.

- *Sângeorgiu de Mureș. Monografie /* Ilarie Gh. Opreș. Cuvânt înainte dr. Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. Nico, 2010. - 507 p.
- *Petru Maior și iluminismul Europei Centrale /* Coord.: Cornel Sigmirean, Corina Teodor. - TgM: UPM TgM, 2011. - 254 p.
- Szögi László, *Studenți români din Transilvania la universitățile din Europa în secolele XVI-XX /* Ed. Cornel Sigmirean. - TgM: UPM TgM, 2011. - 287 p.
- *Municipiul Târgu-Mureș /* Cons. ed. - TgM: Ed. ROMGHID, 2011.
- *An Imagological Dictionary of the Cities in Romania Represented in British Travel Literature (1800-1940) /* Coord. dr. Carmen Andraș, dr. Cornel Sigmirean. - TgM: Mentor, 2012. - 385 p.
- **Studii în volume:**
- *Rolul fondurilor și fundațiilor de stipendii în formarea intelectualității românești din Transilvania în perioada iluminismului.* În: *De la umanism la iluminism.* - TgM, 1994, p. 134-142.
- *Românii și învățământul superior din Transilvania și Ungaria în anii 1900-1918.* În: *Istorie și demografie /* Sabin Manoilă. - CjN, 1995, p. 226-257.
- *Église et école. Le rôle des fondations ecclésiastiques dans la formation de l'élite intellectuelle roumaine à l'époque moderne.* În: *Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe.* - CjN, 1995, p. 302-312.
- *Despre formarea istoricului Ilie Minea.* În: *Ilie Minea. (1881-1943).* - Vol. îngrijit de Al. Zub. - IS: Ed. Univ. „Al. Ioan Cuza,” 1996, p. 29-92.
- *Contribuții la studierea universităților europene de către tinerii ardeleni în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului XX.* În: *Interferențe istorice și culturale româno - europene.* - TgM, 1996, p. 105-124.
- *La constitution de l'intellectualité ecclésiastique roumaine de Transylvanie dans les institutions d'enseignement supérieur de l'Europe Centrale et de l'Ouest. Le cas de l'Université de Budapest (1806-1918).* În: *Church and Society in Central and Eastern Europe.* - CjN, 1998, p. 74-102.
- *Universitatea din Budapesta și formarea intelectualității românești transilvane (1867-1918).* În: *Studii istorice româno-ungare,* volum editat de Lucian Nastasă. - IS: Fundația Academică „A. D. Xenopol,” 1999, p. 165-186.
- *Efforts to Create a Romanian System of Higher Education in Transylvania (1848-1872), în University and Society. A History of Higher Education in Cluj in the 20th Century /* Ed. Vasile Pușcaș. - CjN: Univ. Press, 1999, p. 21-38.
- *The Creation of the Hungarian University in Cj(1872).* În: *University and Society. A History of Higher Education in Cluj in the 20th Century /* Ed. Vasile Pușcaș. - CjN: Univ. Press, 1999, p. 39-40.
- *O poartă de acces a spiritului occidental.* În: *Un destin istoric. Biserica Română Unită.* - TgM, 1999, p. 256-259.
- *Slujitor al bisericii și al neamului.* În: *Elie Câmpeanu. Omul și faptele /* Coord.: Grigore Ploșteanu,

Dimitrie Poptămaș. - TgM, 1999, p. 26-34.

• *Studenți români din Reghin și localitățile apropiate la universitățile din Europa Centrală și de Vest.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, 5, 2000, p. 2003-213.

• *Formarea intelectualității românești din Banat și Transilvania. Studenți români la universitățile din Ungaria între anii 1867-1918.* În: *Simpozion. Comunicările celui de al XI-lea simpozion al cercetătorilor români din Ungaria*, Giula, 24-25 noiembrie 2001, Giula, 2002, p. 55-64.

• *Elita eclesiastică românească din Transilvania în epoca modernă. Formarea universitară.* În: *Slujitor al bisericii și al neamului / Pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu membru corespondent al Academiei Române, la împlinirea vârstei de 70 de ani.* - CjN: Ed. Renașterea, 2002, p. 594-604.

• *Bursieri Gojdu - destine politice și culturale.* În: *Simpozion. Comunicările celui de al XII-lea Simpozion al cercetătorilor români din Ungaria.* - Giula, 2003, p. 22-33.

• *Istoria elitelor în istoriografia română postcomunistă.* În: *Simpozion. Comunicările celui de al XII-lea Simpozion al cercetătorilor români din Ungaria.* - Giula, 2004, p. 41-56.

• *Odiseea Fundației „Gojdu.” 1919-2002.* În: *Emanuel Gojdu. Bicentenar / Coord. Cornel Sigmirean, Aurel Pavel.* - București: Ed. Academiei Române, 2003, p. 175-183.

• *Din lupta pentru recuperarea Patrimoniului Gojdu.* În: *Emanuel Gojdu. Bicentenar*, coord. Cornel Sigmirean, Aurel Pavel. - București: Ed. Academiei Române, 2003, p. 103-105.

• *Școlile Blajului în istoria învățământului și culturii românești.* În: vol. *Simpozion. Comunicările celui de-al XIV - lea Simpozion al Cercetătorilor români din Ungaria*, Giula, 2005, p. 17-27.

• *Liviu Rebreanu student la Academia Ludovika și ofițer la Gyula.* În: vol. *Simpozion. Comunicările celui de-al XV - lea Simpozion al Cercetătorilor români din Ungaria*, Giula, 2006, p. 23-36.

• *Student român la Budapesta (Sfârșitul secolului al XIX-lea-începutul secolului al XX-lea).* În: vol. *Simpozion Comunicările celui de-al XVI - lea Simpozion al Cercetătorilor români din Ungaria*, Giula Ungaria 2007, p. 58-74.

• *Formarea elitelor intelectuale românești din Transilvania (1701-1918).* În: vol. *Mobilitatea elitelor în România secolului XX / Coord.: Mihai Dinu Gheorghiu, Mihăiță Lupu.* - Pitești: Ed. Paralela, 2008, p. 109-124.

• *Formarea elitei clericale greco-catolice.* În: vol. *Călător prin istorie. Omagiu profesorului Liviu Maior la împlinirea vârstei de 70 de ani / Coord. Ioan-Aurel Pop, Ioan Bolovan.* - CjN: Academia Română. Centrul de Studii Transilvane, 2010, p. 481-492.

• *Un ofițer român la Regimentul 2 de Honvezi din Gyula și sentimentul dinastic.* În: vol. *Simpozion. Comunicările celui de al XIX-lea simpozion al cercetătorilor români din Ungaria*, Gyula, 2010, p. 89-105.

Studii și articole:

• *Teodor V. Păcățean - 140.* În: *Școala Ardeleană*, 2,

nr. 8, 11 oct.1992, p. 7.

• *Contribuții la studiul discursului postmemorandist.* În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Istoria*, 1-2, 1992, p. 125-131.

• *Istoricul Teodor V. Păcățean.* În: *Banatica*, 2, 12, 1993, p. 243-261.

• *Teodor V. Păcățean în perioada tribunistă.* În: *Revista Bistriței*, 8, 1994, p. 173-184.

• *The students and the European Assertion of the National Issue.* În: *Transylvanian Review*, 3, nr. 4, 1994, p. 127-143.

• *Români la Universitatea din Budapesta (1900-1918). Doctorii în științe.* În: *Banatica*, 13, 1995, p. 127-167.

• *Studenți și afirmarea europeană a problemei naționale.* În: *Studia Univ. Babeș-Bolyai, Historia*, 39, nr. 1-2, 1994, p. 169-186.

• *Studenți români la Politehnica din Budapesta (1871-1918).* În: *Revista Bistriței*, 10-11, 1997, p. 165-190.

• *Națiune și soluții politico-naționale în publicistica tribunistă a lui Teodor Păcățean.* În: *Caietele David Prodan*, 1, nr. 1, ian.-iun. 1994, p. 84-88.

• *Catedrala Greco-Catolică din Târgu-Mureș.* În: *Agru Arhidiecezan*, nr. 1 ian.-iul., 1998, p. 11-13.

• *Les etudiants roumains aux instituts d'enseignement superieur de Slovaque.* În: *Historicke Studie*, 39, Bratislava, 1998, p. 169-184.

• *Studenți români la institutele de învățământ superior din Slovacia.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,” TgM*, 1, 1998, p. 79-93.

• *Catedrala Greco-Catolică din TgM / Cornel Sigmireanu.* În: *AGRU Arhidiecezan*, 1, ian.-iul., 1998, p. 11-13.

• *Les etudiants roumains aux instituts d'enseignement superieur de Slovaquie.* În: *Historicke Studie*, 39, Bratislava, 1998, p. 169-184.

• *Din viața cotidiană a studențimii române de la universitățile din Austro-Ungaria.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,” TgM*, 2, 1999, p. 162-174.

• *Clujul universitar la sfârșitul secolului al XIX și începutul secolului XX - mediu al confluențelor etno-confesionale, culturale și politice.* În: *Anuarul ICSU TgM*, 3, 2000, p. 166-182.

• *Satul și formarea intelectualității românești în epoca modernă. Cazul comitatului Bistrița-Năsăud.* În: *Revista Bistriței*, nr. 15, 2001.

• *Formarea universitară a intelectualității tehnice românești din Transilvania în epoca modernă.* În: *Studia Universitatis „Petru Maior.” Historia*, TgM, 1, 2001, p. 74-80.

• *The Emergence of the Transylvanian Intelligentsia in the Modern Era.* În: *Transylvanian Review*, 9, nr.4, 2002, p. 15-22.

• *Intelectuali români din fostul comitat Mureș-Turda formați la universitățile din Europa Centrală și de Vest în perioada 1867-1918.* În: *Studia Universitatis Petru Maior. Historia*, TgM, 2002, p. 145-167.

• *Rolul „Fundației Gojdu” în formarea intelectualității românești în epoca modernă.* În: *Lumina*, Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, Giula, 2002, p. 14-17.

• *The Romanian Ecclesiastical Elite From Transylvania in the Modern Epoch. University Training.*

În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* TgM, 5-6, 2002-2003, p. 20-30.

- *Perspective istoriografice privind frecventarea universităților europene de către tinerii transilvăneni.* În: *Studia Universitatis. Historia,* TgM, 3, 2003, p. 134-144.
- *Plămadă pentru națiune. Opera de mecenat a lui Emanuil Gojdu.* În: *Magazin istoric,* 37, serie nouă, nr. 2, febr. 2003, p. 57-64.
- *Gheorghe Șincai student la Roma și Viena.* În: *Libraria, Anuar, BJM,* 3, 2004, p. 34-47.
- *Studentii Academiei de teologie din Blaj între anii 1806 și 1911.* În: *Anuarul Institutului de istorie „George Barițiu” din CjN, Historica,* 42, 2003, Ed. Academiei Române, p. 325-334.
- *The History of the Romanian elites of Transylvanian society in the postcommunist historiography.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* TgM, 7, 2004, p. 253-268.
- *Clerul românesc din Transilvania format în universitățile din Europa Centrală și de Vest.* În: *Studia Universitatis Petru Maior, Historia,* TgM, 4, 2004, p. 93-101.
- *Târgu-Mureș, oraș al școlilor.* În: *Vatra,* sept.-oct. 2005, p. 117-118.
- *Dilemele modernității. Din viața studenților români la Budapesta.* În: *Historia,* 7, TgM, 2007, p. 117-130.
- *Elita românească brașoveană din epoca modernă formată la universitățile din Europa Centrală și de Vest.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* VIII-IX, TgM, 2005-2006, p. 70-89.
- *Călătoria de studii. Roma în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în corespondența studentului Liciniu Pop cu canonicul I. M. Moldovan.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* 10, TgM, 2007, p. 91-111.
- *Organizare de doctorat la Universitatea „Petru Maior.”* În: *Cuvântul liber,* 6 apr. 2007, p. 6.
- *Școală doctorală la Universitatea „Petru Maior.”* În: *24 ore mureșene,* 11 apr. 2007, p. 3.
- *Laudatio.* În: *Cuvântul liber,* 17 ian. 2008, p. 5.
- *Prof. univ. dr. Nicolae Manolescu, membru corespondent al Academiei Române - Doctor Honoris Causa al Universității „Petru Maior” din TgM / Rector - dr. ing. Liviu Marian.* În: *Cuvântul liber,* 5 mart. 2008, p. 7.
- *Festivitate la Universitatea „Petru Maior” [Decernarea Medaliei Universității „Petru Maior,” prof. univ. dr. Dumitru Irimia].* În: *Cuvântul liber,* 15 mai 2008, p. 3.
- *Cornel Sigmirean: „Vizita academicianului ne onorează universitatea!”* / Alexandru Toth. În: *Zi de zi,* 15 apr. 2009, p. 5.
- *Student român la Academia Militara „Ludovika.”* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* 12, TgM, 2009, p. 19-36.
- *Să nu fim un popor de resemnați! Și noi avem loc în istorie! Interviu cu istoricul Cornel Sigmirean, cancelarul general al Universității Petru Maior / Alin Bolboș, Aurelian Grama.* În: *Ziarul de Mureș,* 30 mart. - 5 apr. 2009, p. 7.
- *Cardinalul Iuliu Hossu, între Biserică și neamul său, Evocarea Cardinalului Iuliu Hossu, la 125 de ani de la naștere: expuneri susținute de prof. univ. dr. Cornel*

Sigmirean, pr. Horațiu Cipleu (Cluj-Napoca) și Dimitrie Poptămaș. În: *Cuvântul liber,* 3 mart. 2010, p. 1.

- *Fântâna cântătoare din amintiri / Titus Ilovan.* În: *Corso,* 7 iul. 2010.
- *Orașele universitare ale Europei și studenții români (sfârșitul secolului XIX - începutul secolului XX).* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* XIII, TgM, 2010, p. 50-64.
- *Loisirul în viața studenților români din Imperiul austro-ungar. Societăți, baluri, serate, cafenele.* În: *Caete de Antropologie Istorică,* nr. 15, CjN, 2010, p. 115-126.

Referințe:

- *Habsburgok és Magyarország a XVI-XVIII. században: tanulmányok / Szerkesztette ifj. Barta János. - Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1997. - 132 p.*
- *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003. - Fundația Culturală „Vasile Netea.” - 346 p.*
- *Nexus editorial al școlilor din Beclean. - CjN: Eikon, 2006, p. 259-264.*
- *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opriș. - Vol. 5: 200 de biografii. - TgM: Ed. Nico, 2009, p. 359-361.*
- *Miscellanea Maris / Constantin Bogoșel. - Vol. 1. - TgM: Ed. Edu, 2010, p. 21.*
- *Enciclopedia personalităților din România. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1240.*
- *Cornel Sigmirean: Curriculum vitae. Lista selectivă a lucrărilor științifice.* În: *Lumina,* 2006. Publicația Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, p. 30-33.
- *O personalitate de seamă a Reghinului - Arion Popa / Marin Șara.* În: *Cuvântul liber,* 16 febr. 2007, p. 8.
- *Conferință Internațională la Universitatea „Petru Maior” / Prof. univ. dr. Iulian Boldea.* În: *24 ore mureșene,* 19 sept. 2007, p. 3.
- *Lansare de carte-Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948) / Cosmina Oprea.* În: *24 ore mureșene,* 19 oct. 2007, p. 3, 1 foto.
- *Mica Roma evocată la Târgu-Mureș / Ziarul de Mureș,* 22 oct. 2007.
- *Spiritul Blajului evocat la Târgu-Mureș / Nicolae Balint.* În: *Zi de zi,* 22 oct. 2007, p. 7.
- *O unire de neuitat / Nelly Blăjuț* În: *24 de ore mureșene,* 3 dec. 2007, p. 1.
- *Universitatea „Petru Maior,” BJM și Protopopiatul Ortodox TgM: Comunicat.* În: *Cuvântul liber,* 3 dec. 2008, p. 7.
- *„Andrei Șaguna- Corespondența” / Alex Iosipescu.* În: *Cuvântul liber,* 5 dec. 2008, p. 9.
- *Universitatea „Petru Maior,” BJM și Protopopiatul Ortodox TgM: Comunicat.* În: *Cuvântul liber,* 3 dec. 2008, p. 7.
- *Fibula de la Suseni pentru șase personalități.* În: *Zi de zi,* 3 dec. 2009, p. 4.
- *Radu Carp, Despre elitele românești, cu detașare - avantajele unei dezbateri profesioniste.* În: *Timpul,* 3 mart. 2009.
- *Șase mureșeni, premiați cu „Fibula de la Suseni” / Ionuț Oprea.* În: *Adevărul de seară,* 2 dec. 2009, p. 3.
- *Cornel Sigmirean - Predă studenților știința trecutului / Alexandru Ramadan.* În: *Adevărul de seară,* 28 mai 2009, p. 16.
- *Cornel Sigmirean, Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă [Storia della formazione dell'intellettualità romena della Transilvania e del Banato nell'epoca moderna] / Giuseppe Munarini.* În: *Annuario. Istituto Romeno di cultura e ricerca umanistica,* 6-7 (2004-2005), p. 611-612.
- *Cornel Sigmirean, Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă / Silvia Marton.* În: *Studia Politica,* vol. V, nr. 3, 2005, p. 792-796.
- *Cornel Sigmirean, Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă / Măndruț Stelian.* În: *Anuarul Institutului de Istorie „G. Barițiu,”* 2002.
- *Cornel Sigmirean, Intelectualitatea ecleziastică a Transilvaniei. Preoții Blajului (1806-1948) / Maria Dan.* În: *Studia Universitatis „Petru Maior.”* *Historia,* 2007, p. 328-329.
- *Cornel Sigmirean, Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului. 1806-1948 / Gh. Naghi.* În: *Anuarul Institutului de Istorie „Gh. Barițiu.”* *Seria Historia,* 2009, p. 375-377.

SIKLÓDY Tibor, pictor, grafician; n. 5 mai 1929,

Band, MS - m. 9 febr. 2009, TgM. Absolvent al IAP „Ion Andreescu” Cj (1954). Stabilizat în TgM, devine membru definitiv al UAPR, Filiala MS și membru UAP din Ungaria. Expoziții personale: Galeriile UAP TgM (1967, 1978, 1981, 1982, 1985, 1988, 1992); Odorheiu

Secuiesc (1967, 1972); Cristuru Secuiesc (1968); Miercurea Nirajului (1978); Galeria „Új Élet,” TgM (1978, 1987); Casa Bernády, TgM (1999, 2002). Expoziții de grup: din 1954, a participat la toate expozițiile regionale și jud.; Salonul Oficial Dalles din București (1969, 1970, 1973); CjN, Reghin, Baraolt, Covasna, Deva, Sf. Gheorghe, Târnăveni, Miercurea Ciuc, Tg. Secuiesc, SM, Gheorgheni. Expoziții interjudețene.: Sala Dalles, București (1970); CjN (1977-1978); TgM (1983). Expoziții de grup peste hotare: Hajdúböszörmény, Ungaria (1970); New York, SUA (1974); Budapesta, la Cetate, Ungaria (1990, 1994, 1995); „Erdély Művészetéért Alapítvány,” Budapesta, Ungaria (1990-1995); Zalaegerszeg, Keszthely, Ungaria (1993); Kecskemét, Ungaria (1998); Prof. Miklósi G. și studenții lui, sala Vigadó, Ungaria (2000); Muzeul Ernst, Budapesta, Ungaria (2002). Tabere de creație: Hajdúböszörmény, Ungaria (1970); Hunedoara (1973); Piatra Neamț (1976); Sângeorgiu de MS, Călușeri, Tabăra „Armonia,” Elisabeta și Gheorghe David (1992-2003).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX. században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Könyv., 1990. - 204 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Nr. 1-2. 1992-1993: catalog.* - TgM: s.n., 1993; Nr. 3. 1994. - TgM: s.n., 1994; Nr. 4-5 (1995 și 1996). - TgM, [1996]. - 104 p.; Nr. 6/1997. - TgM, [1997]. - 51 p.; Nr. 7/1998. - TgM, 1998, 48 p.
- *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus]* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1993.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996, 72 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.2: L-Z, 1997, p. 157.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 511.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7.* / Borítók és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel / Nagy Miklós Kund.* - Mv.: Impress, 1998.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* -Déva: Corvin Kiadó, 2002, p.288.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p.117.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közigazg., tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981- Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 147.

SILEANU, Ștefan, actor, artist plastic; n. 15 nov.

1939, Cislău, BZ. Actor, Teatrul Național Cj; Teatrul Național TgM (1969-1975). Piese de teatru: *Dansul sergentului Musgrave* de John Arden, regia Radu Penciulescu (1969); *Pădurea împietrită* de Robert Emmet Sherwood, regia

Gheorghe Harag (1970); *Puterea și adevărul* de Titus Popovici, regia Gheorghe Harag (1973); *Procesul rebelilor de pe „Caine,”* regia Gheorghe Harag (1974); *Patima roșie*, de Mihail Sorbul, regia Gheorghe Harag (1975). Filmografie: *Cântecele mării* (1970); *Prin cenușa imperiului* (1975); *Buzduganul cu trei peceți* (1977); *Războiul de Independență* (1977); *Vlad Țepeș* (1978); *Labirintul* (1980); *Punga cu libelule* (1980); *Stop - cadru la masă* (1980); *Am fost 16* (1980); *Burebista* (1980); *Înghițitorul de săbii* (1980); *Un echipaj pentru Singapore* (1981); *Întâlnirea* (1982); *Vreau să știu de ce am aripi* (1983); *Scopul și mijloacele* (1983); *Amurgul fântânilor* (1983); *Raliul* (1984); *Clipa de răgaz* (1985); *Duminica în familie* (1987); *Chirița în Iași* (1987); *Liliacul înfloarește a doua oară* (1988); *Momentul adevărului* (1989); *Marea sfidare* (1989); *Șobolanii* (1990); *Flăcăul cu o singură bretea* (1990); *Unde fugi maestre?* (1992); *Privește înainte cu mânie* (1992); *Cum vă place?* (1992); *Crucea de piatră* (1993); *Somnul insulei* (1994); *E pericoloso sporgersi* (1994); *A Részleg* (1995); *Inițiativa* (1996); *Nekro* (1997); *Valsul libelulelor* (2002); *Despre morți numai de bine* (2005); *Păcală se întoarce* (2005); *Azucena* (2006). Pictor, expoziții personale: TgM (2000).

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Teatrul românesc la TgM 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național TgM* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 201-204.

Referințe:

- *1234 cinești români ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Ed. Științifică, 1996. - 400 p.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-200: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 41, 42, 51, 64, 65, 67, 181, 184, 200, 201-204, 206, 226.

SILVESTRI, Constantin, compozitor, pianist,

dirijor; n. 31 mai 1913, București - m. 21 febr. 1969, Londra. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Conservatorul Mun. TgM; Conservatorul București; Fac. de Drept și Filozofie, București. Pianist concertist (1925-1946), corepetitor și dirijor (1939-1944), dir. și prim-dirijor (1955-1957) la Opera Română din București, dir. și dirijor al Filarmonicii din București (1947-1953); prof. de dirijat orchestră la Conservatorul București (1948-1959); prim-dirijor și dir. artistic al Orchestrei Radiodifuziunii Române (1958-1959); dirijor al Orchestrei simfonice din Bournemouth, Anglia (1963-1969). A desfășurat activitate concertistică în calitate de pianist și dirijor în țară și străinătate.

Compune muzică simfonică, de cameră, corală, vocală. În amintirea și în semn de recunoștință, Filarmonica din TgM organizează anual Festivalul care îi poartă numele (1990-).

Referințe:

- *Din muzica și viața compozitorilor* / Virgil Gheorghiu. - București: Ed. Contemporană, 1942. - XII, 263 p.
- *Muzicienii români. Lexicon.* - București: Ed. Muzicală, 1970, p. 399-400.
- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani* / Autorii: prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan. - TgM: s.n., 1994. - 219 p.
- *Festivalul internațional „In memoriam Constantin Silvestri”* Ed. a 16-a / Marin Căldăraru. În: *Cuvântul liber*, 4 oct. 2006, p. 2.

SIMÓ Géza, învățător, prof., revoluționar al mișcării

socialiste, organizator al sindicatelor muncitorilor forestieri, publicist; n. 27 febr. 1870, Atid, HR - m. 26 febr. 1946, TgM. Șc. prim. în com. natală; Col. din Aiud; filologia la Budapesta. Funcționează ca învățător, apoi prof. la gimnaziul din Titel, un orașel în sudul Ungariei, unde sprijină cererile juste ale naționalităților oprimite. Drept urmare este transferat disciplinar la TgM (1912), unde constată același lucru. Aici inițiază o serie de activități cultural-muncitorești; este organizatorul unor greve muncitorești la TgM (1920). Persecutat de autorități pentru participarea la greva generală, este suspendat de la catedră. Este red. ziarului *Marosvölgyi Munkás*, continuat sub numele de *Előre*, unde reflectă starea de spirit a muncitorimii din TgM și Valea MS. În 1922 este ales secretar al Cons. regional sindical din Valea MS, devenind membru al Cons. Gen. al Sindicatelor Unitare. Elaborează numeroase chemări, manifeste, articole, memorii în cadrul Blocului Muncitoresc-Țărănesc. Este arestat de mai multe ori pentru mișcărilor greviste din 1923, 1925 în TgM. Lui i se datorează îmbogățirea bibliotecii muncitorești din TgM și a înzestrat coloniile muncitorești de pe Valea MS cu biblioteci volante.

Referințe:

- *Profiluri mureșene.* Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973.
- *Români în magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 149.
- *Három Marosvásárhelyi portré. Tanítottam ifjakat, felnőtteket* / Marosi Ildikó. În: *A Hét Évkönyve* 1979, p. 241-244.
- *Antalfy Endre avagy Marosvásárhely színváltásai* / Sebestyén Mihály. În: *A Hét*, 1998, 1, 2.

SIMON Endre, pictor; n. 9 oct. 1936, Săcăreni, MS.

Șc. Medie de Arte Plastice TgM (1950-1954), prof. Incze István, Piscolti Gábor, Bordi András; IAP „Ion Andreescu” Cj, Secția pictură (1960), prof.: Petre Abrudan, Teodor Harșia, Miklóssy Gábor, Petre Feier. Lucrează la Muzeul de Artă TgM, ca îndrumător, muzeograf, muzeograf principal, dir. (1960-1986); tehored. la red. *Új Élet* (1986-1990); cons. cultural la Inspectoratul pentru Cultură al jud. MS (1990-1992); membru în conducerea „Magyar Képzőművészek Társasága” (1992); vicepreș.

BMC (1996-1999); conduce și organizează tabere și simpozioane de creație „Bolyai” în TgM (2001-2002). În 2001 se stabilește în Ungaria. Membru, „Assoc. of Hungarian Creative Artists” (2003). Expoziții personale: Miercurea Ciuc (1964, 1967, 1985); Odorheiu Secuiesc (1964); TgM (1966, 1975, 1976, 1977, 1986, 1993, 1995); Pănet, Ernei (1978); Karcag (1991); Sávár, Ungaria, Simon&Simon (1997); Gheorgheni (2001); Săcăreni (2002); Budapesta (1995, 2004). Expoziții de grup: prezent în peste 125 de expoziții de grup în țară și străinătate. Lucrări monumentale: Mozaic de marmură 30 mp, Silivașul de Câmpie, împreună cu Gheorghe Olariu (1981); Mozaic de marmură la Arhivele de Stat TgM, împreună cu Gheorghe Olariu (1978, 1980). Premii: Nívó-díj Hajdúböszörmény, Ungaria (1991); Nívó-díj Kamjanka, Ucraina (1991); Szolnai-díj (1997); Szerencsepátkorend, Lazarea (1999); Premiul de Excelență din parte Prefecturii jud. MS (2001); Nívó-díj, Hajdúszoboszló, Ungaria (2002).

Lucrări publicate:

- *Expoziția Simon Endre kiállítása* / Simon Endre. - TgM: s.n., 1977. - [23] p.
- *Expoziție de artă plastică donația și colecția Elisabeta și Gheorghe David* / Red. Simon Endre. - TgM: s.n., 1984. - 37 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- **în colaborare:**
- *Erős várunk: Kollégiumi emlékkönyv 1* / szerkesztette Nagy Pál; [előszó] Csiha Kálmán. - 2., bővített kiadás - Mv.: Custos Kiadó, 1993. - XVIII, 232 p.
- *Viharban: Száz éve született Miskolczy Dezső: Tanulmányok a Mv.i felsőfokú oktatás múltjáról és jelenéről* / A könyv szerkesztői: Jung János, Egyed-Zs. Imre. - Mv.: Procardia Kiadó, 1994. - 108 p.
- *Erős várunk: Kollégiumi emlékkönyv* / szerkesztette Nagy Pál; a borítót tervezte Simon Endre. -Mv.: Custos Kiadó, 1995 - 232 p.
- *Remények bölcsője, álmok temetője: versek. Zenélő kút: színjáték* / Eröss Attila; rendezői tanácsok Gergely Géza készítette Simon Endre. - Mv.: Juventus Kiadó, 1999. - 126 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Vos'mij miznarodnij plener na Zakarpatti 1991 = Nyolcadik Nemzetközi Plein Air Kárpátalján 1991.* - Debrecen: Hortobágyi Alkotótábor, 1991. - [32] p.
- *Simon Endre; Simon Zsolt* / [Szöveg]: Jánosházy György; [előszó]: Sebestyén Mihály. - Debrecen: [Piremon], 1992.
- *Hortobágyi alkotótábor, 1992* / Szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: [Piremon], 1992. - [88] p.
- *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Nr. 1-2. 1992-1993: catalog.* - TgM: s.n., 1993; Nr. 6/1997. - [1997]. - 51 p.; Nr. 7/1998. - [1998]. - 48 p.
- *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus]* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1993. - [30] p.
- *Tizenhárom plusz egy Marosvásárhelyi művész* / Előszó Sütő András. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, 1994.
- *Hortobágyi művésztelep, 1975-1976; Hortobágyi alkotótábor, 1982-1994. 15 éve.* / Összeállította és szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: Piremon, 1994.

- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25. - december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996. - 343 p.; Vol. 2: L-Z, 1997, p. 158.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
- *Budapesti levelek* / Martos Gábor. - [Budapest]: Papyrus Book, 1999.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Florea Vasile, Negoiță Lăptoiu, București, Ed. ARC 2000, 1998.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - Budapest: Enciklopédia. -2 köt.: H-Z. - 2000.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 289-290.
- *Who's who in România.* - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.
- *Simon Endre* / Nagy Miklós Kund. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2002. - 68 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 118.
- *Járay Ernő: Beszélgetés-töredékek, vallomások* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2007. - 65 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* -Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 151.
- *Salonul județean de arta plastică* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 25 dec.1982, p. 3.
- *Simon Endre képei a budapesti Vármegye Galériában.* În: *Népújság*, 2006. szept. 19., p. 3.

SIMON Ladislau, László, sportiv, campion mondial la lupte libere; n. 25 sept. 1951, TgM - m. 12 mai 2005, TgM. A absolvit cursurile unei șc. profesionale și Lic. „Bolyai Farkas,” TgM; Fac. de Educație fizică și Sport, din cadrul IEFS București. A practicat luptele libere în cadrul Clubului Sportiv „Mureșul” (1966-1979), obținând următoarele rezultate: 7 titluri de campion național; Campion European de Seniori în anul 1976 la Leningrad, locul II la Madrid (1975) și locul III în Ludwigshafen; Campion Mondial de Seniori la Istanbul (1974), titlu care nu are precedent în România; locul III la Teheran (1973); la Campionatele Univ., locul II (1973); la Moscova locul II (1973); locul III, în 1977, la Sofia; Medalie de bronz la Jocurile Olimpice din Montreal (1976). Începe munca de antrenor sportiv (1979) la Clubul Sportiv „Mureșul,” antrenor secund și principal la Lotul Național de Juniori (1982-1985); antrenor secund și principal la Lotul olimpic de lupte libere al României (1994-2000); printre rezultatele elevilor se numără peste 100 de locuri I-III la diferite turnee internaționale. Membru permanent al Biroului Federal la Federația Română de Lupte. Maestru al Sportului, „Maestru Emerit al Sportului,” Ordinul „Meritul Sportiv” cls. a III-a, a II-a și a I-a; „Sportivul secolului în județul Mureș” (2000); „Cetățean de Onoare” al TgM-

ului, post-mortem (2005); Federația Română de lupte libere a decis să decerneze în memoria celui dispărut „Trofeul Simon Ladislau.”

Referințe:

- *România în lumea sportului* / coord. Laurențiu Dumitrescu. - București: Ed. pentru Tineret și Sport, 1995.
- *Jubileumok, sorsok, emberek: Marosvásárhely neves sportolói* / Rád Sándor. - Mv.: s.n., 1996. - 104 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 160-161.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 515.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 207-209.
- *Elkészt kitüntetések: Szabadfogsú birkózás.* În: *Népújság*, 2006. apr. 3., p. 5.
- *Un an de la despărțirea de un mare campion mondial și antrenor* / Florentin Deac. În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2006, p. 4, 1 foto.
- *Simon Ladislau - profilul unui OM* / Dan Trifu. În: *Cuvântul liber*, 12 mai 2007, p. 11, 1 foto.

SIMON Sándor, grafician, pictor; n. 1951, Sărmașu, MS. Studii: Lic. de Artă TgM; studii artistice la București, cu prof. Pusztai Péter. Expoziții personale la TgM, Galeria Apollo (1975); CjN, Galeria Korunk (1976). S-a stabilit la Paris (1980), unde este plastician liber profesionist.

Referințe:

- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 290-291.
- *Sărmașu. File de monografie* / Dinuca Burian. - TgM: Nico, 2006, p. 73.

SIMON Zsolt, pictor, grafician; n. 19 mart. 1963,

TgM. Studii: Lic. de Artă TgM (1978-1982); IAP „Ion Andreescu” CjN (1983-1988); IAP Budapesta, cursul „Mesterképző,” grafică (1993-1994). Expoziții personale: Miercurea Ciuc (1984); CjN (1988); Miskolc (1991); TgM, Simon&Simon (1993); Budapesta (1994); Sárvár, Simon&Simon (1998); Săcăreni, Simon&Simon (2002). Expoziții de grup: TgM (1981, 1997); București (1985); Ceuterich, Nancy (1986); Miercurea Ciuc (1986); Sint-Niclaas (1987); Sf. Gheorghe, Medium 2 (1991); New York, Fredrikstad „V. Triennale,” Canberra (1991); Melbourne, Hirson, Vervins, Budapesta, Szarvas H., Nyíregyháza H. (1992); Budapesta, Zalaegerszeg H., Keszthely, Dombóvár, Győr, Stockholm (Bienale) (1993); Budapesta (1995, 1996, 2002). Simpozioane și tabere de creație: Lăzarea (1991); Miskolc (1991); Hortobágy (1992); Sainmichel (1992). Premii: Nívó-díj (Hajdúbosszormény) (1992); Nívó-díj (TgM, BMC) (1997).

Lucrări publicate:

- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14* / a katalógust tervezte Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1992. - [14] p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek /*

Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.

- în colaborare:

• Nagy Pál: [kiállítás]: [katalógus] / Szöcs Géza, Balázs Imre, Szűcs György; grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1994. - [34] p.

• Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - december 7. / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.

• A Kelemen-havasok növényzetéről / Höhn Mária; a borítót tervezte Simon Zsolt. - Mv.: Mentor, 1998. - 114 p.

• Lumini și umbre: Tendințe coloristice în pictura maghiară între 1810-1920: Festészetű irányzatok a magyar képzőművészetben 1810-1920 között = Árnyak és fények / Concepția, tipografizarea și machetarea catalogului: Simon Zsolt. Ed. bilingvă româno-maghiară - TgM: s.n., 2002. - 64 p.

• Reghinul cultural: studii și articole. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002. - 319 p.

Studii și articole:

• Dietele din Tg. Mureș din epoca Principatului. În: Vatra, sept.-oct. 2005, p. 133-135

Referințe:

• Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea=The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea=„Barátság” alkotótábor Szárhegy / Szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: [s.n.], 1991. - 68 p.

• Simon Endre; Simon Zsolt / [Szöveg]: Jánosházy György; [előszó]: Sebestyén Mihály. - Debrecen: [Piremon], 1992.

• 12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14 / Bevezető Sebestyén Mihály; a katalógust tervezte Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1992. - [14] p.

• Hortobágyi alkotótábor, 1992 / Szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: Piremon, 1992

• Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus] / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1993. - [30] p.

• Tizenhárom plusz egy Mv.i művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.

• Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október. - Budapest: s.n., 1995.

• Reménység szigete: képzőművészeti gyűjtemény: [katalógus]. - [Budapest]: Erdélyi Gyülekezet, 1996.

• A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - [Budapest]: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria] 1996. - 72 p.

• Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25. - december 7. / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.

• Budapesti levelek / Martos Gábor. - Budapest: Papirusz Book, 1999. - 197 p.

• Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• Gyergyószárhegyi Barátság Művésztelep enciklopédiája. - Miercurea Ciuc: Ed. Alutus, 2004.

• Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 118.

• Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 154.

• A legeredményesebb szakemberek / Szerkeszti Bálint Zsombor. În: Népszerűség, 2005. dec. 29, p. 9.

SIMONETI, Ioan, paroh, prof.; n.? Ciufud, AB - m. 1844. Studii elementare și gimnaziale la Blaj, teologice la Lemberg (-1795). Din anul șc. 1795-1796 este prof. de „sintaxiști” la Gimnaziul din Blaj; devine apoi paroh al Făgărașului; între 1802-1803 activează din nou ca prof. la Blaj, la „retorică și poezie.” În 1804 este numit paroh în com. natală; paroh la Bistrița (1816-1829); paroh al Făgărașului și protopop al Gurghiului (1829-1842); se retrage din activitate pe motiv de boală.

Referințe:

• Dascălii Blajului / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 40 - 41.

SIMONFI Eva, pictor; n. 15 sept. 1953, TgM. De

profesie ing. constructor. Membră a AAP MS (2005). Expoziții personale: Surtec, Philotea, Unirea, Studioul de Radio, BCR-Central TgM. Expoziții colective: Unirea, Cetatea medievală, Parohia reformată TgM, satul Mădăraș. Tabără de pictură: Mădăraș (2005, 2006). Tehnici: acuarelă, ulei și acril.

Referințe:

• Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 99.

SIMONFY Irén, artist plastic; n. 17 sept. 1935,

Sângeorgiu de Pădure, MS. Studii în satul Chibed, apoi la Cj; Șc. Populară de Artă din Cj (1984-1987). Inițial a ales cariera de regizor de teatru la Constanța, până în anul 1967. Pictează intensiv din anul 1972, iar din anul 1973 a jucat un rol important în organizarea vieții culturale maghiare a jud. Sălaj. Este fondatorul șc. „International Language School Oxford” din jud. SJ, care a funcționat între 1991-2004; este preș. Soc. Culturale a Maghiarilor din Transilvania, filiala SJ (1991-2002). Expoziții personale: în țară: Zalău (1972, 1979, 1980, 2005); Festivalul Național, București (1981); CjN, Galeria RTV (1982), Galeria „Atelier” 11 (1984), Galeria UBB, CjN (1984), Biblioteca Univ. (1987), Galeria Korunk (1989); expoziție itinerantă în Secuime (1982); TgM (1985); Șimleu Silvaniei (1985, 1990); Cehu Silvaniei (1990); în străinătate: Budapesta, Bratislava (1986). Expoziții de grup: CjN (1984, 1986, 1987); în străinătate: expoziție itinerantă Budapesta, Germania, Israel (1986), Galeria „Marcibányi” și „Vízvárosi” din Budapesta (1991), Israel (2006). Multe lucrări în colecții particulare: Ungaria, Anglia, Israel, America, Austria, Slovacia. Membră în AAP din Ungaria; Asociației Literare Eurocarpatice din Budapesta, Asoc. „Kölcsey,” Ungaria; membru fondator al AAPA, Filiala SJ (1977), membră a Artiștilor Plastici „Atelier 11,” CjN. Colab. la *Szilágsági Szó*, *Erdélyi Napló*, Oradea. Premiul I la Expoziția Interjudețeană CjN (1981); Premiul II la Festivalul Național din București (1981); Distincții pentru activitatea de pictor, CjN (1986-1987); placheta

„Fényes Szellő,” Budapesta (1998); placheta „Móricz Zsigmond” (1998).

Referințe:

- *Româniai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 516.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 161-162.
- *Szilágysági magyarok.* - Bukarest: Kriterion, 1999. - Kv. - 699 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda.* - Oradea: Scripta, 2000, p. 577.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 291.
- *Oameni de seamă ai Sălajului. Dicționar bibliografic / Lucia Bălaș, Bódis Ottilia.* - Vol. 2: L-Z. - Zalău, 2006, p. 197-199.

SIMONIS, Vasile, jurist, tribun, viceprefect al Legiunii din Câmpia Transilvaniei, martir; n.?, Sârmașu de Câmpie, MS - m. 15 oct. 1848, Someșeni, Cj. Tovarăș de luptă cu Avram Iancu, Al. Papiu Ilarian pentru drepturile românilor. A fost executat prin spânzurare, alături de Alexandru Bătrâneanu, la Someșeni, Cj, de către husarii lui Bethlen. În cinstea lui, sărmășenii au ridicat un monument.

Referințe:

- *Transilvania 1848-1849: Antologie.* - TgM: Tipomur, 2001.
- *Sârmașu. File de monografie / Dinuca Burian.* - TgM: Nico, 2006.

SOARE, Dumitru, pr. ortodox; n. 1 aug. 1926, Balotești, IF - m. 2 dec. 1990, București. Studii la Seminarul „Central” (1938-1946); Fac. și Institutul Teologic din București (1946-1950); cursuri de drd., specialitatea Istoria religiilor, la același institut (1955-1958). Pr. paroh în Lechința, Răzoare și Ungheni, MS, apoi la Teliu, BV (1949-1974); cons. patriarhal, încredințat cu conducerea sectorului Relații Externe (1974-1982); dir. al Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române (1982-1990); în paralel, pr. slujitor la bisericile din Otopeni, „Parcul Călărași” și „Sf. Împărați-Vergu” din București; iconom stavrofor. Reprezentant al BOR la numeroase întruniri cu caracter ecumenist în țară și străinătate. Publică în: *Ortodoxia*, *Studii Teologice*, *Mitropolia Ardealului*, *Biserica Ortodoxă Română*, red. al buletinului *Romanian Orthodox Church News* (1974-82).

Studii și articole:

- *Concepția despre sfințenie în islamism și creștinism.* În: *Ortodoxia*, 9, nr. 3, 1957, p. 438-459.
- *Situația femeii în islamism și creștinism.* În: *Studii Teologice*, București, 9, nr. 3-4, 1957, p. 244-261.
- *Ideea de sacrificiu în religiile monoteiste.* În: *Studii Teologice*, 11, nr. 3-4, 1959, p. 213-224.
- *Idei și preocupări în opera literară a lui Gala Galaction.* În: *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 5, nr. 1-3, 1965, p. 136-166.
- *Iubirea față de semeni în învățătura principalelor religii ale lumii.* În: *Ortodoxia*, 19, nr. 2, 1967, p. 191-210.
- *Ortodoxia ca factor de apropiere și colaborare cu celelalte religii.* În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 13, nr. 4-6, 1968, p. 305-319.
- *Temeiurile evanghelice ale Nașterii Domnului și legătura lor cu viața credincioșilor.* În: *Biserica Ortodoxă Română*, București, 92, nr. 1-2, 1974, p. 93-

103.

• *Contribuția patriarhului Iustin la dezvoltarea relațiilor ecumenice ale Bisericii Ortodoxe Române.* În: *Biserica Ortodoxă Română*, București, 98, nr. 3-4, 1980, p. 405-432.

Referințe:

- *Dicționarul teologilor români / Dr. Mircea Păcurariu.* - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a] / Mircea Păcurariu.* - București: Ed. Enciclopedică, 2002, p. 443-444.
- *Necrolog / Petre I. David.* În: *BOR*, 108, nr. 11-12, 1990, p. 66-73.

SOCACIU, Aurelia, prof.; n. 1 iul. 1903, Sângeorgiu de Pădure, MS - m. 19 mai 1992, Blaj, AB. Șc. prim. la Țigmandru (MS); Lic. Maghiar din Sighișoara (cls. I-a), apoi la Diciosânmartin (Târnăveni); Lic. Teoretic de Fete, Blaj (1922); studii univ. la Fac. de Științe din Cj, specialitatea geografie și științe naturale (1928). În toamna aceluși an este numită prof. la Șc. Normală de Învățătoare din Blaj, unde a fost și dir., apoi la Lic. Teoretic de Fete, Blaj, până în 1955, când s-a pensionat. A fost înmormântată în cripta canonicului Iuliu Maior din cimitirul mare al orașului.

Referințe:

- *Dascălii Blajului / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu.* - București, 1994, p. 179.

SOCACIU, George, pr. gr.-cat., prof. de filosofie; n. ? - m. 1827?. Studii secundare la TgM, teologice la Viena. Prof. de filosofie la lic. din Blaj (1823-1825); paroh la Reghin; adm. protopopesc al tractului Gurghiu.

Referințe:

- *Dascălii Blajului: 1754-1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu.* - București: Demiurg, 1994. - 240 p.

SOLOMON, Horia, artist plastic; n. 15 febr. 1979,

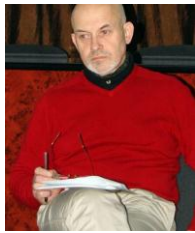
Târnăveni, MS. Studii: UBB, CjN, Fac. de Teologie Ortodoxă, secția Patrimoniul Cultural, specializarea arte plastice și teologie (2002). Expoziții în cadrul atelierului de artă plastică „A96” al Casei Municipale de Cultură, Târnăveni (1996-1998); expoziții personale și de grup organizate în cadrul facultății (1998-2002); stagiul de pictură în frescă la biserică cu hramul „Adormirea Maicii Domnului” din TgM (2002-2003). Prof. de educație plastică la Lic. Teoretic „Andrei Bărseanu,” Târnăveni (2005-2006). Participă la Colocviul „Paul Cézanne,” Centrul Cultural Francez, Târnăveni (2006); expoziție de grup, pictură grafică, Atelierul de artă plastică „A96” al Casei Mun. de Cultură, Târnăveni (2007-2008).

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale.* - TgM: Ardealul, 2008, p. 153, 304.

SOLOVĂSTRU, Radu-Călin, pseudonim Solo, grafician, prof. univ.; n. 26 oct. 1957, TgM. Studii: Lic. de Arte Plastice CjN (1973-1976); IAP „Ion Andreescu,” Secția grafică, CjN (1977-1981). Dr. în arte vizuale, cu teza: *Labirintul DESEN*, UAD, CjN (2005). Bursă de studiu: Bursa pentru tineret, UAPR (1982); bursa oferită de Troller Kunstlerschaft, Innsbruck, Austria (1992);

Workshop, École Régionale des Beaux Arts, Nantes, Franța (2001); Bursa Socrates, Univ. Castilla-La Mancha-Facultad de Bellas Artes, Cuenca, Spania (2003), Birmingham, Anglia (2005), Rennes, Franța (2007); călătorii de documentare: Franța, Germania, Austria, Italia, Polonia, Ungaria, Turcia. Proiectant modele la Cooperativa „Arta Populară” Alba Iulia, Cooperativa „Potaissa,” Turda, Cooperativa „Arta Jucăriilor” CjN (1981-1983); designer, „Porțelanul,” Alba Iulia (1983-1987); secretar gen. de red.,

Unirea Alba Iulia (1987-1990); lector univ. (1990-1995), conf. univ. la Fac. de Teologie, UBB și AAV CjN (1995-2006), prof. univ. (2006-) AAV, CjN; secretar șt., Fac. de Arte Plastice, UAD CjN; dir., Departamentul de Formare Continuă (2000-2004); decan (2004), rector (2008), Fac. de Arte Plastice, UAD CjN. Membru în juriul Bienalei Internaționale de Grafică Mică, CjN (2005); prof. invitat la Univ. of Nevada, Reno, SUA; conducător de doctorat (2007-). Expoziții personale: Galeria UAP Alba Iulia; Muzeul Național de Artă, CjN (2004); Expoziție de gravură, Poznan și Varșovia, Polonia; Seul, Coreea de Sud. Expoziții de grup: Saloanele naționale de desen și gravură (1981-2002); Arnsberg, Germania (1988); CjN (1992, 2002, 2003, 2004); Zwolle, Olanda (1992); Chișinău (1993); Budapesta (1994, 2004); Paris (1996); Innsbruck, Austria (1998); București (2001, 2004); Italia (2002); Creta, Grecia (2002); Miskolc, Ungaria (2002); New York (2002); Montecatini, Italia (2002); Roma (2003). Realizează ilustrații și coperte de carte. Membru UAPR (1986).

Lucrări publicate:

- *Euphoria Desen.* - CjN: Ed. Limes, 2005.
- *Str. Fericirii I.* - CjN: Ed. Limes, 2005.
- *Caiet de lucrări practice pentru anatomia artistică.* - CjN: Ed. Academic Press, 2004.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1263.
- Baza de date BJM
- Internet

SOMEȘAN, Marian, flautist, tenor; n. 7 iul. 1970,

București. Studii: Șc. de Muzică „G. Enescu,” București (1977-1984); Șc. de Muzică Militară, Secția flaut, București (2001-2004); „Altamura Masterclass,” New York (2002); Univ. de Muzică, București, Secția Canto (2001-2004); Univ. de Arte „G. Enescu,” Secția Canto, IS (2004-2006). Flautist, Muzica Reprezentativă a Armatei (1989-1990); tenor, Corul „Doina” al Armatei (1990-1993); tenor, Corul Bărbătesc „Te Deum” (1993-1999); tenor Corul Academic al Soc. Naționale de Radio (1993-2002); tenor solist, Corul Național de Cameră „Madrigal” (1996-2002); solist al Operei Naționale, București (2002-2004); solist al Teatrului Liric „Elena Teodorini,” Craiova (2004); solist al Teatrului de Operă, Bremen, Germania (2008); solist al Operei, Seul, Coreea

(2008); prof. asociat, Lic. de Artă TgM (2008); preparator univ., UAT TgM (2009-). Roluri interpretate: Nemorino în *Elixirul dragostei* de Donizetti; Fenton în *Falstaff* de Verdi; Nadir în *Pescuitorii de perle* de Bizet; Borsa în *Rigoletto* de Verdi; Mesagerul în *Aida* de Verdi, Strauss în *Lăsați-mă să cânt* de Gherase Dendrinu. Turnee în Coreea, Germania, Elveția, Austria, Anglia, Suedia, Norvegia, Franța, Italia, Olanda, Monaco, Yugoslavia, Polonia, Cehia, Slovacia, Grecia, Spania, Portugalia, Ungaria, Bulgaria, Ucraina, Republica Moldova, Turcia. Colab. cu personalități dirijorale și artiști celebri. Premiul Special al Fundației Culturale „Ionel Herlea” (2002); Premiul Uniunii Criticilor Muzicali din România, Concursul Internațional pentru Tenori „Traian Grozăvescu” (2002); Premiul revistei *Actualitatea Muzicală și Melos*; Premiul Operei Naționale, IS. Membru fondator al Soc. Corale „Dominium Carmen.”

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* -Ed. a 5-a. -Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p.1263-1264.

SOMEȘAN, Ștefan, prof.; n. 13 apr. 1951, Satu

Mare. Studii: Lic. „Mihai Eminescu” Satu Mare; Fac. de Matematică, UBB CjN (1974). Cursuri de formare profesională: formarea directorilor din unitățile de învățământ, stagii de formare privind implementarea reformei în sistemul de învățământ preuniv., pentru inspectorii generali,

managementul proiectelor, management educațional, organizate de MEC (2001-2005). Prof. titular (1974-1985), dir. adj. (1985-1986), dir. (1986-1989) la Grup Șc. „Ion Vlasiu” TgM; prof. titular (1990-1991), dir. (1991-2001) la Lic. „Unirea”; inspector șc. gen. la IȘJM (2001-2005, 2012-); prof. la Col. N „Al Papiu Ilarian” (2005-). S-a implicat în optimizarea rețelei șc. jud. de învățământ; asigurarea încadrării unităților șc. cu cadre calificate; asigurarea unui management eficient în șc.; dotarea șc. cu rețele de calculatoare; punerea în funcțiune a 12 săli de sport prin programul guvernamental; racordarea la internet a lic. și a 40 centre de comună; a coordonat olimpiade naționale în jud. Membru în Comisia Națională de finanțare a învățământului preuniv.; Comisia consultativă a prefectului; Comisia de protecție a copilului la nivel jud. MS; Comisia de dialog social, al Cons. de adm. al Parcului „Călimani”; preș. Clubului Rotary; dir. Centru ID TgM al Univ. „Spiru Haret,” preș. Sucursalei MS a Soc. N. „Spiru Haret” pentru Știință și Cultură. Membru PSD (1992-), preș. Comisiei de învățământ PSD MS, membru în Col. de arbitraj al Cons. N. al PSD; cons., CJM (2000-2004; 2012-). A publicat lucrările: *Teste de evaluare pe unități de învățare, liceu; 29 Teste de matematică.* Prof. gr.I; distins cu titlul de „Profesor evidențiat” (1988); Meritul pentru Învățământ,” în grad de Ofițer (2004); Distincția „Gheorghe Lazăr,” cls. I.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Învățământul primar de stat și confesional din județul Mureș în anul școlar 1939-1940 / Traian Bosoaică,*

Ilarie Gh. Opreș. Cuvânt înainte: Ștefan Someșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005. -123 p.

• *Îndrumător metodic în sprijinul predării -învățării noțiunilor de geometrie la clasele I-IV.* Consultanț șt. Ștefan Someșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2005.

Referințe:

• *Who's who în România.* - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 2: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 286-287.

• *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Nico, 2011, p. 226-227.

• *Salonul artiștilor plastici amatori* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 23 ian. 1979, p. 3, 2 foto

SOÓS Levente, oboist, n.1964, Boghiș, SJ. Studii: Lic. de Artă din TgM; Conservatorul „Gh. Dima” din CjN, secția oboi. Trei ani a cântat în orchestra simfonică Constanța, iar în perioada 1990-2000 a fost membru al Orchestrei Simfonice a Filarmonicii de Stat din TgM. În prezent, își desfășoară activitatea în orchestra simfonică din Miskolc, Ungaria.

Referințe:

• *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*, ed. 32-a, 16-23 mai 2002, p. 14-15.

SOÓS Zoltán, istoric, arheolog; n.13 aug. 1974,

TgM. Studii: Lic. Teoretic „Bolyai Farkas” din TgM (1988-1992); UBB, CjN, secția istorie (1993-1997). Masterat în Studii Medievale la Univ. Central Europeană, Budapesta (1999-2000). Dr. în domeniul arheologiei medievale, cu tema:

Cetăți regale și nobiliare din Transilvania în secolele 13-14, Budapesta (1997-2003). Curs în domeniul managementului cultural organizat de MCC (2009). Expert evaluator în AFCN (2006-2010); expert în Comisia de activități muzeale (2006-), expert evaluator în Comisia de Patrimoniu Cultural Național (2008-). Participant, ca asist., la săpăturile arheologice din Visegrád (Ungaria), la complexul palatului regal și al mănăstirii franciscane (1994-1996). Colab. la Muzeul de Istorie din Budapesta, măsurarea pietrelor profilate de la mănăstirea paulină din Budaszentlőrinc, reconstituirea parțială al mănăstirii după fragmentele desenate (1997-1998). Asist. la săpăturile arheologice din Densuș, HD (1999-2000); coord. al proiectului cultural și a expoziției intitulat „Uses and Abuses of the Middle Age” Univ. Central Europeană-Open Soc. Institute Budapesta (2002). Participant la săpăturile arheologice de la cetatea Râșnov (2002); organizator și coord. al săpăturilor arheologice din Cetatea TgM (2003) și cetatea Gurghiu (1999, 2001); organizează 14 șantiere arheologice, având experiență în implementarea proiectelor de patrimoniu cultural arheologic din România. Dir. al MJM (2006-); cons. mun. (2012-).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

• *Marosvásárhely történetéből.* - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• *A marosvásárhelyi ferences templom és kolostor. A ferences rend szerepe Marosvásárhely fejlődésében.* În:

Arhitectura Religioasă Medievală din Transilvania. - SM: Ed. Muzeului Sătmărean, 2002.

• *A Maros Megyei Múzeum régészeti kutatásai 2002-2005-ben.* În: *Fejezetek Marosvásárhely XIX és XX századi történetéből.* - Mentor, 2007.

• *Erdély Kulturális Öröksége. A Maros Megyei Múzeum szerepe, kutatásai és tárgyi hagyatéka:* În: *Colligite Fragmenta, Erdélyi Örökségvédelem.* - Budapest: ELTE, 2009.

Studii și articole:

• *Historical Monuments of the Teutonic Order in Transylvania.* Studiu / Soós Zoltán, Laszlovszky József. În: *The Crusades and the Military Orders.* Budapesta: CEU press, 2001.

• *The Franciscan friary of Târgu Mureș and the Franciscan Presence in Medieval Transylvania.* În: *Annual of Medieval Studies at CEU.* Budapesta: Arheolingua, 2003.

• *Biserica Reformată din Cetatea Târgu-Mureș.* În: *Vatra*, 32, nr. 9-10, 2005, p. 128-132.

• *A görgényszentimrei vár régészeti kutatása és felmérési eredményei (2003-2004).* În: *Castrum, Revista asociațiilor de castelologi.* Budapesta: nr.1, 2005.

• *A Német Lovagrend és a Keresztes Háborúk* / Soós Zoltán, Laszlovszky József. În: *Magyarország és a Keresztes Háborúk, Lovagrendek és Emlékeik.* Budapest: Attraktor, 2006.

• *Cercetări arheologice la Biserica Unitariană din Jacodu.* În: *Arheologia Medievală*, nr. 6, 2008.

• *Archaeological research of the Jacodu Unitarian Church.* În: *Arheologia Medievala*, nr. 6, 2008.

• *Coat of arms representations on the stove tiles of the Târgu Mureș medieval Franciscan friary.* În: *Marisia*, 29, TgM, 2009.

• *Burials in the Tîrgu-Mureș Franciscan Friary - A Fourteenth Century Burial With Diadem.* În: *Marisia*, 30, TgM, 2010.

Referințe:

• *Nem zavarja az ásatás a forgalmat* / Antal Erika. În: *Krónika*, 2004. okt. 15-17., p. 4.

• *Átfogó régészeti munkálatok* / Gábor Ildikó. În: *Népújság*, 2006. aug. 9, p. 2.

• *Kinevezték a Megyei Múzeum igazgatóját* / Antalfi Imola. În: *Népújság*, 2006. dec. 16., p. 1, 4.

• *Korszerű múzeum a semleges tudományért: Beszélgetés Soós Zoltán igazgatóval* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. dec. 20, p. 5.

• *În premieră, tezaurul de la TgM* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 2-5 apr. 2007, p. 1.

• *Ziua Internațională a Muzeelor, pentru prima dată la TgM.* În: *24 ore mureșene*, 23 mai 2007, p. 4, 1 foto.

• *Muzeul Județean Mureș, în haină nouă* / Fekete Zsuzsánna. În: *24 ore mureșene*, 8 sept. 2007, p. 3.

• *Kincses képeskönyv-bemutató* / Hirszerkesztő: Berekméri Ildikó. În: *Népújság*, 2008. nov. 4., p. 2.

• www.muzeumures.ro/cv

SPIELMANN Mihály, Sebestyén Mihály,

Sebestyén-Spielmann Mihály; istoric, bibliotecar, prof.; n. 24 mai 1947, TgM. Studii: UBB, Fac. de Istorie și Filosofie, CjN (1970). Red. la TV Română (1970-1972); bibliotecar la BTB (1972-2011); prof. la AAT „Szentgyörgyi István,” TgM (1991); prof. asoc. la UBB

CjN (1992). Colab. la publicațiile: *Erdélyi Múzeum, Utunk, Helikon, Korunk, Művelődés, Látó, Magyar Könyvszemle, Holmi, A Hét, Altera, Studia Judaica, Népiúság*. Membru al Asoc. „Heltai Gaspár,” Sörös; cons. jud. (1992-1996) și mun. (2000-2004).

Lucrări publicate:

• *Izvoare și mărturii referitoare la evreii din România = Sources and Testimonies Concerning the Jews in Romania*. Vol. 2. Partea 1. - București: Hasefer, 1988. - CXI, 292 p.

• *Erdélyi fejedelmek*. - Mv.: Mentor, 1993. - 108 p.

• *Erdélyi fejedelmek*. - 3. kiadás - Mv.: Mentor, 1994. - 66 p.

• *Napfogvatkozás az Egyetem utcában: elbeszélések a naptárról, a Városról és a családról*. - Mv.: Mentor, 1994. - 167 p.

• *Múlt és múlt: Régen volt emberek ügyes-bajos dolgairól és jószágairól*. - Mv.: Impress, 1995. - 132 p.

• *Nosztalgia-túra Dél-Paranjába*. - Bukarest: Kriterion, 1997. - Kv.: 327 p.

• *Nyúlógát az idő ellen: az erdélyi zsidóság történetéhez: tanulmányok, esszék, cikkek*. - Mv.: Mentor, 2000. - 361 p.

• *Rencz Dezső jégmauzóleuma: novellák*. - Mv.: Mentor, 2002. - 285 p.

• *A város megérintése: Elbeszélések és történetek* - Mv.: Mentor, 2004. - 241 p.

• *Csütörtöki kimenő: Ónarckép a közügyekről*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 376 p.

• *Karsztvidék: Megközelítések és távolságtartások prózában*. - Kv.: Kriterion Könyvkiadó, 2006. - 279 p.

• *A Marosvásárhelyi Ev. Református Kollégium történetéből (1895-1944): Fejezetek, folyamatok és értelmezések*. - Mv.: Mentor, 2006. - 184 p.

• *Időtár. I. köt: Mv. történeti kronológiája a kezdelektől 1848-ig / Öszeállította Sebestyén Mihály*. - Mv.: Mentor, 2009. - 287 p.

• *Időtár. II. köt: Marosvásárhely történelmi kronológiája 1848-1918*. - TgM: Mentor, 2010.

• *Rubinháza jeles napjaiból*. - Mv.: Mentor Kiadó, 2009. - 279 p.

- în colaborare:

• *Izvoare și mărturii referitoare la evreii din România = Sources and Testimonies Concerning the Jews in Romania*. Vol. 2. Partea 2 / L. Benjamin, M. Spielmann, S. Stanciu. - București: Hasefer, 1990. - CXXXVII, 562 p.

• *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14 / Bevezető Sebestyén Mihály*. - Budapest: s.n., 1992. - [14] p.

• *Simon Endre; Simon Zsolt* [előszó]: Sebestyén Mihály. - Debrecen: Piremon, 1992. - 36 p.

• *Tizenhárom plusz egy Mv. i művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály*. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, 1994. - 19 p.

• *Volt egyszer egy Fellegvár*. - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1994. - 104 p.

• *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29*. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.

• *Az erdélyi fejedelemség román diplomatái vagy*

románok az erdélyi fejedelemség külügyi szolgálatában / Binder Pál; sajtó alá rendezte és az előszót írta Sebestyén Mihály. - Mv.: Pro Európa Kiadó, 1996. - 172 p.

• *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849 / Szabó Miklós, Szögi László; a könyv szerkesztője Sebestyén Mihály*. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.

• *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok*. - 2. kötet. - 1999. - 239 p.

• *Marosvásárhely történetéből*. - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• *A „Sánta Huszár” naplója: történelmi emlékek az 1848-1849-es magyar szabadságharc katonáinak emigrációs életéből / Kinizsi István; Veress Endre nyomán sajtó alá rendezte, az előszót és a jegyzeteket írta Sebestyén Mihály*. - 2. kiadás - Mv.: Impress, 1999. - 187 p.

• *Emlékkönyv Imreh István születésének nyolcvanadik évfordulójára*. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1999. - 680 p.

• *Wass-kor; szerkesztette Sebestyén Mihály*. - Mv.: Mentor, 1999. - 180 p.

• *Albert László: [album] / Előszó: Banner Zoltán; Sebestyén Mihály; János házy György*. - Mv.: s.n., 2000. - 34 p.

• *Múzsák fellegvára: Marosvásárhely / Nagy Miklós Kund; lektorálta Sebestyén Mihály*. - Budapest: Biró family kiadó, 2000, Mv. - 140 p.

• *Penna historiae: esszék*. - Mv.: Mentor, 2000. - 156 p.

• *Petőfi emlékfűzet / Szerkesztette Ábrám Noémi, Sebestyén Mihály*. - Mv., 2000. - 20 p.

• *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok*. - Vol. 2. - 2001. - 399 p.

• *A balavásári szüret / Vécsey Zoltán; Az előszót írta Sebestyén Mihály*. - 2. kiadás - Mv.: Juventus Kiadó, 2001. - 61 p.

• *Volt jövőkbe nézve: Válogatás a Múzsá irodalmi anyagából (1991-2001)*. - Mv.: Impress, 2001. - 260 p.

• *Catalogus Librorum Sedecimo Saeculo Impressorum Bibliothecae Teleki-Bolyai. Novum Forum Siculorum / Composerunt: Sebestyén-Spielmann Mihály, Dr. Balázs Lajos, Ambrus Hedvig, Mesáros Ovidia*. - Tom. 1: A-M, Tom. 2: N-Z. - TgM: Lyra, 2001. - BJM. - 492 p.

• *Biblioteca Județeană Mureș: Caiet documentar elaborat cu prilejul împlinirii a 200 de ani de lectură publică la Târgu-Mureș 1802-2002 / Red. Monica Avram*. - TgM: BJM, 2002. - 38 p.

• *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002 / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd*. - Mv.: Mentor, 2002. - Teleki Téka Alapítvány. - 623 p.

• *Üdvözlét Marosvásárhelyről; Előszót írta Sebestyén Mihály*. - Mv.: Mentor, 2002.

• *Erdélyi testamentumok / Szerkesztette Sebestyén Mihály; a borítót Henning János tervezte*. - Vol. 1: Hadviselő székelyek végrendeletei - Háromszék. - Mv.: Mentor, 2003. - 617 p.

• *A tér úttörője: Bolyai János emlékévé: Mv., 2002*. - Mv.: Mentor, 2003. - 215 p.

• *A székelyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények / Pál-Antal Sándor; A könyvet Sebestyén*

- Mihály szerkesztette. - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *A keresztény ókor: Egyháztörténeti tanulmány* / Dr. Marton József; Szerkesztő: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2004. - 244 p.
 - *Kivárt pillanatok* / Török Gáspár, EFIAP fotóművész; [Előszó Nagy Miklos Kund]; în engleză: Michael Sebestyén, chef Teleki librarian. - Mv.: Lyra, 2004. - 120 p.
 - *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig* / Pál-Antal Sándor; Szerkesztő: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2004. - 439 p.
 - *1848 erdélyi magyar vezéralakjai* / Egyed Ákos; Szerkesztette: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2004. - 219 p.
 - *A sötét világ: Regény* / Tolnai Lajos; Szerkesztette, bevezetővel és jegyzetekkel ellátta: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2004. - 247 p.
 - *Dicsőszenmárton régi arca: A hajdani Dicsőszenmárton régi képes levelezőlapokon* / Csepreghy András, Csepreghy Henrik; Szerkesztő: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2005. - 107 p.
 - *Túlélőkészlet: Kelet-Európai viccek 1917-1989* / Gyűjtötte és válogatta Spielmann András és Spielmann Mihály. - Mv.: Mentor, 2005.
 - *Temesvár régi ábrázolásai: 16-18. század* / Jancsó Árpád, Balla Loránd; Szerkesztette: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2005. - 288 p.
 - *Az erdélyi magyar tanító- és óvóképzés történetéből: Az erdélyi magyar tanító- és óvóképzés évszázadai Aradtól Zilahig (1777-2000)* / Az anyagot gondozta és sajtó alá rendezte Szabó K. Attila; szerkesztette Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2006. - 931 p.
 - *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Kollégium története (1557-1895)* / Koncz József; Az utószót Sebestyén Mihály írta. - 2., átdolgozott, szerkesztett, bővített kiadás - Mv.: Mentor, 2006. - IX, 815 p.
 - *Fénytől fényig: Ahogy Renate Kolcsár jr. látta = Luminile lumii: Văzute de Renate Kolcsár jr. = In Natural Light: The Way Renate Kolcsár jr. Saw It* / Renate Kolcsár jr.; Comentator Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor Kiadó, 2008.
 - *A gyógyítás múltjából: Emlékkönyv Spielmann József orvostörténész születésének 90-ik évfordulójára* / [Szerkesztette és a szöveget gondozta Spielmann Mihály]. - Mv.: Mentor Kiadó, 2008. - 301 p.
 - *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére.* Szerkesztették: Bányai Réka, Spielmann-Sebestyén Mihály; Válogatta Zsigmond Irma. - Mv., Teleki Téka Alapítvány, 2009. - 462 p.
 - *Utazás Nyugat-Európában: Naplótöredék* / Bölöni Farkas Sándor; Szerkesztette: Sebestyén Mihály. - Mv.: Mentor, 2009. - 347 p.
 - *Marosszéki krónikák.* - Vol. 1-2. -Mv.: Mentor, 2010 (red.).
 - *Poveștile orașului* / Sorina Bota. - TgM: Ed. Ardealul, 2010. - 214 p.
- Articole:**
- *Gemma.* În: *Átalvető*, 41. sz. (2002. márc.), p. 18-19.
 - *Samuel Teleki-1739-1822.* În: *Vatra*, nr. 9/10 (2005), p. 99-101.
 - *Telekiana.* În: *Vatra*, an 32, nr. 9/10 (2005), p. 96-99.
 - *Carmen Munteanu „...niciodată nu trece gloria*

profesiunii noastre!.” În: *Libraria.* Anuar, 4, 2005, p. 276-277.

- *O carte din biblioteca principelui Barcsai.* În: *Libraria.* Anuar, 4, 2005, p. 196-200.
- *Kelemen Sándor (Kelly) - „sau lauda fidelității.”* În: *Libraria.* Anuar, nr. 5, 2006, p. 263-264.
- *Ovidia Mesaroș (Vivi) - „o bibliotecară la Teleki.”* În: *Libraria.* Anuar, nr. 5, 2006, p. 261-262.
- *Vásárhelyi séta 115 évvel ezelőtt.* În: *Népújság*, 2006. apr. 20, p. 5.
- *Sajnálom.* În: *Népújság*, 2006. nov. 17., p. 4.
- *A Marosvásárhelyi schola particula és Református Kollégium történetéhez.* În: *Népújság*, 2007. febr. 7., p. 5.
- *Fényképek a múltból: Körtesi Károly életműve töredékben.* În: *Népújság (Múzsza)*, 2007. jún. 16., p. 7.
- *Hors concours.* În: *Népújság*, 2007. nov. 8, p. 5.
- *KZST-esten az információ nyomában: Könyv a mulandóság örökkévalóságáról* / Sebestyén Mihály. În: *Népújság (Múzsza)*, 2008. febr. 23, p. 2, 3.

Referințe:

- *Az egyetlen: Az Ellenpontok és az ellenpontosok története* / Molnár János. - Szeged: s.n., 1993. - 349 p.
- *Az erdélyi zsidóság története a középkor későbbi századaiban (a tizenharmadik és a tizenhetedik századok közt)* / Perri Iczhak (Friedman Ernő) Ph.D. - Tel Aviv: Tarbut, 1994.
- *Hányan mentek Piripócsra?* / Láng Zsolt; Névmutató (összeállította Szabolcsi Borbála). - Kv.: Komp-Press, 1995.
- *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők.* 1. füzet / Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997. - 750 p.
- *Új Magyar irodalmi lexikon.* - Budapest: Akadémiai kiadó, 2000. - Vol. 3, p. 1931.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közirás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 97-99.
- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 222-223.
- *A Téka és őrei* / Bächer Iván. În: *Átalvető*, 41. sz. (2002. márc.), p. 18.
- *Vásárhely könyvekben* / Sz. E. În: *Népújság(Múzsza)*, 2006. nov. 18., p. 2.
- *Bani de investiții pentru „Teleki” și Ansamblul „Mureșul”* / Claudia Sas. În: *Adevărul de Seară*, 29 mart. 2009, p. 2.

STANCIU, Camelia, psiholog, lector univ.; n. 1 apr. 1974. Studii: Lic. Ped. din TgM (1989-1993); UBB, CjN, Fac. de Psihologie (1993-1997). Dr. în psihologie, Fac. de Psihologie și Științe ale Educației, Univ. din București (2006). Are trei cursuri univ. multiple; a publicat articole și studii în volume colective și reviste de specialitate; a susținut comunicări șt. în țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- *Relații psihologice în deficitul de atenție și hiperactivitate la copiii de vârstă școlară mică: Aplicații la copiii normali comparativ cu copiii cu debilitate mintală.* - CjN: Risoprint, 2007. - 310 p.

- în colaborare:

- *Stele de milioane* / Romeo Soare. Prefață de Camelia Stanciu. - TgM: Nico, 2008. - 134 p.

Referințe:

- *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon.* - TgM: Ed. Edu, 2008.

STANCIU, Laura, Stanciu Laura Claudia;

prof. de istorie, istoric; n. 16 mai 1973, Reghin, MS. Studii gimnaziale, Șc. „Augustin Maior” (Șc. Gen. nr. 5), Reghin, (1979-1987); Lic. Ped. TgM (1987-1991); Fac. de Istorie și Filologie, Univ. „1 Decembrie 1918,” Alba Iulia (1991-1996); master în istorie, specializarea

Istoriografie și Istorie Medie (1996-1997), disertația cu titlul *Petru Maior, Protopopadichia*. Dr. în istorie cu teza: *Petru Maior - istoric* (1998-2001), Iacob Mârza (2001-2003), UBB, CjN (2003) și Univ. „1 Decembrie 1918,” Alba Iulia. Muzeograf, Muzeul Național al Unirii, Alba Iulia (1997); cercet. șt. III, cercet. șt. II la Centrul de Excelență pentru Studii Istorice și Politologice „Iuliu Maniu,” Univ. „1 Decembrie 1918,” Alba Iulia” (1998-2006); cadru didactic asoc., conf. univ. la Fac. de Istorie și Filologie, Univ. „1 Decembrie 1918,” Alba Iulia (2006-); dir. al Departamentului pentru Managementul Calității (2007-2008); cancelar gen. al Univ. „1 Decembrie 1918,” Alba Iulia (2008-2010). Proiecte de cercetare internaționale finanțate: colaborare cu Europa Institut (Budapesta) pe tematica *Culturii moderne mitteleuropene* (sec. 18-19) (2000-2001); colab. cu Institutul de Istoria Bisericii Răsăritene, Univ. de Teologie catolică din Viena pe tematica *Unirii de la Brest* (2004) și a *Unirii Bisericii românilor din Transilvania cu Roma*, proiect susținut de Fundația *Pro Oriente* din Viena; colab. cu Keith Hitchins, SUA (2006-2008); Proiecte de cercetare naționale finanțate: dir. de grant: *În căutarea identității. Cler și enoriași în oglinda materialelor de arhivă (1744-1754)* (2007-2008); membră în colectivul de cercetare al granturilor: *Politica de toleranță religioasă în Transilvania în timpul lui Iosif al II-lea. Etatism și diversitate confesională într-un teritoriu multicultural* (2008-2011), *Semantică politică iluministă în Transilvania (sec. XVII-XIX). Dicționar terminologic explicativ* (2002-2005), *Preiluminism și iluminism politic în Transilvania (sec. XVII-XIX)* (1999-2002). Specializări: Budapesta (2000); Viena (2001); Roma (2002); Paris (2006). Membră a Soc. Academice „Gheorghe I. Brătianu” (2000); Asoc. Cercetătorilor Bisericii Române Unite (2007). A îngrijit anumite ediții; a publicat peste 50 de studii și articole în reviste de specialitate și vol. colective din țară și străinătate; a participat la numeroase sesiuni științifice naționale și internaționale.

Lucrări publicate:

- *Biografia unei atitudini: Petru Maior (1760-1821)*. - CjN: Risoprint, 2003. - 632 p.
- *Între Răsărit și Apus: Secvențe din istoria bisericii românilor ardeleni (prima jumătate a sec. al 18-lea)*. - CjN: Argonaut, 2008. - 242 p.
- *Iluminism central european: Școala Ardeleană (1700-1825)*. - CjN: Ed. Mega, 2010. - 412 p.
- **în colaborare:**
- *Petru Maior, Protopopadichia* / Ed. îngrijită, studiu introductiv, note, glosar, indici, rezumat, bibliografie selectivă Laura Stanciu. Pref. Pompiliu Teodor - Alba Iulia: Muzeul Național al Unirii, 1998. - 325 p.
- *Gherontie Cotore, Despre articulușurile ceale de*

price / Cuvânt înainte, rezumat, bibliografie selectivă, indici, ediție îngrijită: Laura Stanciu, Ioan Gabor, Mihai Alin Gherman. Pref. Iacob Mârza, Alba Iulia, 2000. - 230 p.

- *Semantică politică iluministă în Transilvania (sec. XVII-XIX): Glosar de termeni* (Pompiliu Teodor, Iacob Mârza). - Alba Iulia: Aeternitas, 2002. - 767 p.

- *Cum scriem istoria? Apelul la științe și dezvoltările metodologice contemporane: Actele simpozionului „Tinerii Istorici,” Ed. a IV-a, Alba-Iulia, 28-30 noiembrie 2002* / Coord.: Radu Mârza, Laura Stanciu. - Alba-Iulia: Aeternitas, 2003. - 325 p.

- *Vasile Popp, De funeribus plebejis Daco-Romanorum sive hodiernorum valachorum et quibusdam circa ea abusibus - Despre înmormântările comune la daco-romani sau la românii de astăzi și despre unele superstiții, Viena, 1817*. Rezumat: Laura Stanciu. - Alba Iulia: Aeternitas, 2004. - 246 p.

- *Sens și reprezentare în dinamica gândirii politice din Transilvania (sec. XVII - XIX). Dicționar terminologic explicativ. Bază de date*. - CjN: Argonaut, 2005.

- *Gherontie Cotore, Istoria despre schismăcia grecilor* / Pref. Iacob Mârza. Ed. îngrijită și Studiu asupra limbii de Ioan Gabor, Alin Mihai Gherman, Studiu introductiv: Laura Stanciu, Rezumat: E.Ch. Suttner. - CjN: Ed. Argonaut, 2006. - 350 p.

- *Reconstituirii istorice. Idei, cuvinte, reprezentări. Omagiu prof. Iacob Mârza*. - Alba Iulia, 2006. - 465 p.

- *Monografia satului Maiorești* / Benjamin Ioan Maior; Prefață: Laura Stanciu. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2008. - 387 p.

- *Despre Biserica Română din Transilvania. Documente externe (1744-1754)*. - CjN: Ed. Mega, 2009. - 350 p.

- *Petru Pavel Aron -300 (1709-2009)* / Ed. îngrijită de Laura Stanciu, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2009. - 250 p.

- *Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom. Unirea românilor transilvăneni cu Biserica Romei* / Ed.: Johann Marte, Viorel Ioniță, Iacob Mârza, Laura Stanciu și Ernst Christoph Suttner. Colaboratori: Paul Bruslanowski, Nicolae Chifăr, Daniel Dumitran, Ovidiu Ghitta, Keith Hitchins, Vasile Leb, Greta-Monica Miron, Mihai Săsăujan, Gavril Sipos. - Vol. 1. - București: Ed. Enciclopedică, 2010. - 335 p.

- *Petru Maior, Didahii* / Ed. îngrijită, studiu introductiv, note, glosar, rezumat: Laura Stanciu, Ioan Adrian Circa. - CjN: Ed. Mega, 2011. - 146 p.

Studii și articole, selectiv:

- *Petru Maior între Aufklärung și Les Lumières*. În: *Buletinul Cercurilor Științifice Studentești*, 1, Alba Iulia, 1995, p. 169-179.

- *Nicolaus Olahus în Istoria pentru începutul românilor în Dachia a lui Petru Maior*. În: *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol.”* - IS, 32, 1995, p. 251-255.

- *Căsătorie, moralitate și condiția femeii în viziunea Școlii Ardelene*. În: *Apulum*, XXXIV/1997, p. 385-395.

- *Sinodul Bisericesc - reprezentanța națională a românilor transilvăneni în secolul al XVIII-lea*. În: *Apulum*, XXXV/1998, p. 417-426.

- *Omiletica lui Petru Maior ca oportunitate de*

armonizare a Reformei catolice cu Iozefinismul. În vol. *Discursuri și reprezentări despre moarte în Transilvania din premodernitate până în secolul XX* / Ed. Mihaela Grancea. – CjN: Ed. Cartea de Știință, 2005.

• *Lucrările Conferinței Româno-Vieneze: Unirea Religioasă a românilor ardeleni.* În: *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, nr. 6, 2002; 9, 2005; 10, 2006; 11, 2007.

• *Între abstenență și abundență. În căutarea identității: alimentația clerului unit din Transilvania la mijlocul secolului al 18-lea.* În: *Libraria*, 6, 2007.

• *Reglementările matrimoniale în Transilvania celei de a doua jumătăți a secolului al XVIII-lea.* În *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*, tom. XXXVIII, IS, 2001, p. 109-121. [colab. cu Ana Maria Roman Negoii].

• *Un reprezentant al iluminismului catolic de tip provincial: Petru Maior (1785-1809).* În vol. *Reghinul cultural*, IX, 2004.

• *The Union of the Romanian Church of Transylvania with the Church of Rome.* În: *Colloquia*, 2003-2004.

• *Reformism, Agrarian Ideology and Political Exercise. The Leitmotif of Romanian Petitioners in Transylvania (1697-1894).* În vol. *Cultură politică și politici culturale în România modernă.* – IS, 2005, p. 55-67.

• *Școala Ardeleană un subiect epuizat? Revizitarea unui concept.* În: *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, nr. 8, 2004.

• *The Archaeology of Words. A Bird's Eye View into the Historical Texts in Transylvania (The 18th Century).* În vol. *Themes in European History: Essays from the 2nd International Conference on European History* / Ed. Nicholas Pappas, Gregory T. Papanikos. – Atena, 2005 (colab. cu Roman-Negoii Ana-Maria, Mârza Iacob).

• *Voci ardeleni despre Europa. Călătoria unei idei în secolul al XVIII-lea.* În vol. *Reconstituiri istorice. Idei, cuvinte, reprezentări.* – Alba Iulia: Ed. Aeternitas, 2006.

• *The Relation Centre - Periphery as Integrating Exercise. The Intellectual Elite of the Transylvanian Romanians in the Rome of Controversies (1775-1779).* În: *Annuario dell' Istituto Romeno di Cultura e Ricerca Umanistica di Venezia. VIII-IX*, nr. 8-9/2006-2007.

• *Despre istoria istoriografiei iluministe central-europene. Direcții - repere – tendințe.* În: *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 11 / I, 2007.

• *Entre abstinence et abondance: sur l'alimentation du clergé de Blaj au XVIIIe siècle.* În: *Studia Theologia Catholica*, nr. 1, 2008.

• *Despre efectele politicii reformismului terezian. Pionierii Blajului la studii, în Roma (1736-1754).* În: *Studia Theologia Catholica*, nr. 2, 2009.

• *Identitate și diversitate. Despre Biserica românilor ardeleni (1744-1754).* În: *Studia Theologia Catholica*, nr. 4, 2009.

• *Pionierii Blajului și Unirea, la jumătatea secolului al 18-lea.* În: *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 14 / II, 2010.

• *Despre rolul lui Petru Maior în Școala Ardeleană.* În vol. *Petru Maior și iluminismul Europei centrale* / Ed. Cornel Sigmirean, Corina Teodor. – TgM: UPM TgM, 2011.

• *About National Identity in Transylvania. The Concept of Fatherland for Transylvanian Romanians between 1700 and 1848.* În: *Brukenthalia. Romanian Cultural History Review. Supplement of Brukenthal. Acta Musei*, nr. 1 / 2011.

• *Petru Maior, Didahii, a Representative Book for Central European Enlightenment.* În: *Brukenthalia. Romanian Cultural History Review. Supplement of Brukenthal. Acta Musei*, nr. 1 / 2011 (colab. Ioan Adrian Circa).

• *Cazul Daniil Mardsinai (Marginai) și toleranța tereziană.* În: *Studia Theologia Catholica*, nr. 1, 2011.

• *Travelling in a Wound: The Transylvanian Romanians' Church in the Middle of the 18th Century.* În: *Historia Ecclesiastica*, nr. 1, 2012, Prešov, Slovacia.

• *Pionierii Blajului sau despre prima generație a Școlii Ardelene.* În: *Anuarul Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*, IS, 2012.

• *Zwischen Florenz und Trento. Die Union der Rumänen Siebenbürgens mit der Kirche von Rom (1697-1700).* În: *Historia Ecclesiastica*, nr. 2, 2012, Prešov.

Referințe:

• *Who's who în România.* - Ediție princeps. - București: Pegasus Press, 2002, p. 619.

• *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon.* - TgM: Ed. Edu, 2008, p. 66-67.

• *Lansare de carte [„Între Răsărit și Apus.” Secvențe din istoria bisericii românilor ardeleni; „Monografia satului Măiorești”]* / Marin Șara. În: *Cuvântul liber*, 3 iul. 2008, p. 1, 2 foto.

STAVILĂ, Lucia Zamfira, învățătoare; n. 16

dec. 1955, Căpușul de Câmpie, MS. Învățătoare în Căpușul de Câmpie; cons. cu munca educativă.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Monografia localității Căpușul de Câmpie județul Mureș / Mihai Stavilă, Lucia Stavilă.* – TgM: Nico, 2009. - 228

p.

• *Monografia localității Lueriu / Mihail Moldovan, Mihai Stavilă, Lucia Zamfira Stavilă, Mihai Morar.* - TgM: Nico, 2009.

• *Căpușul de Câmpie, județul Mureș. Monografie 1947-2010 / Mihai Stavilă, Lucia Stavilă, Laura Alexandra Pui.* - TgM: Nico, 2010. - 236 p.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - TgM: Nico. - Vol. 2: 2007.

• *Istorie trecută, istorie prezentă „Monografia localității Lueriu / Dorin Borda.* În: *Cuvântul liber*, 9 ian. 2010, p. 2.

STAVILĂ, Mihai, prof.; n. 27 ian. 1951, Lueriu,

MS. Absolvent al Fac. de Istorie Geografie, UBB, CjN (1979). Prof., dir. de șc., Căpușul de Câmpie (1982-2006); dir. adj. la Șc. Gen. din Iclânzel (2006-)

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Monografia localității Căpușul de Câmpie județul Mureș / Mihai Stavilă, Lucia Stavilă.* – TgM: Ed. Nico, 2009. - 228 p.

• *Monografia localității Lueriu / Mihail Moldovan, Mihai Stavilă, Lucia Zamfira Stavilă, Mihai Morar.* -

TgM: Nico, 2009.

• *Căpușul de Câmpie, județul Mureș. Monografie 1947-2010* / Mihai Stăvilă, Lucia Stăvilă, Laura Alexandra Pui. - TgM: Nico, 2010. - 236 p.

Referințe:

• *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Nico. - Vol. 2: 2007.

• *Miscellanea Maris* / Constantin Bogosel. - Vol. 1. - TgM: Edu, 2010, p. 72-75.

STĂNESCU, Crina Rodica, pictor; n. 15 iul.

1966, București. Studii: Lic. laboranți chimie, București (1984); Șc. de Artă TgM, prof. Lucia Călinescu (2005); IAP „Ion Andreescu,” CjN; Bursă de studii în Italia (2010). Membră a AAP MS. Expoziții personale: Galeria „Unirea” (2006); BCR Central TgM (2005, 2006); Sighișoara, Turnul cu ceas, (2005); Sala „Charis” TgM (2007). Expoziții de grup: Galeria „Unirea” (2004, 2005, 2006, 2007); expoziția jud. de pictură dedicată zilei de 8 Martie; expoziția de pictură „Tabăra de pictură de la Sovata”; Salonul jud. de primăvară, anual de pictură; expoziția colectivă a absolvenților Șc. de Artă, expoziția de pictură modernă, Salonul anual de pictură, expoziția jud. de icoane și obiecte de cult; Concursul Național de Pictură și Grafică „Vespasian Lugu” din Brăila în anul 2005. A participat la taberele de creație: Cund (2005); Seleuș (2005, 2006); Sovata (2005, 2006, 2007); Lunca Bradului (2006). A primit premiul „Ambasador” pentru activitate artistică (2005). Tehnici: ulei pe pânză și icoane pe sticlă; restaurare pictură și restaurare țesături.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2007. - 162 p.

Referințe:

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 220-222.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 100.

• *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2008, p. 43.

• *Talente mureșene: Crina Rodica Stănescu* / Romeo Soare, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 22 febr. 2006, p. 2.

• *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, aug. 2006, p. 2.

• *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.

• *Premiile revistei naționale „Ambasador.” Ed. a XI-a.* În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12

STOE-MĂRGINEANU, Aurelia, pictor; n. 19

iun. 1940, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu” din Cj (1966). Călătorii de studii: Ungaria (1956). Debutează în 1966 la BV, unde participă la expoziții colective, iar din 1969 la anuala de stat. Expoziții personale: București și BV (1969). Lucrează pictură, ilustrație de carte, decorațiuni interioare. Are lucrări în muzeul din BV.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.

STOICA, Gavrilă de Băts, protopop, canonic; n. 1772, Milășel, com. Crăiești - m. 1836. Urmează cursurile primare la franciscanii din Călugăreni, cele gimnaziale la TgM și Blaj. În 1795, este trimis pentru studii teologice la seminarul din Pojon. Întors la Blaj în 1799, a activat ca prof., apoi a fost trimis ca paroh și protopop în Bălvanias - Várallya, din jud. Salonic - Dobâca. După trei ani se mută la Nicula; în 1807, a devenit protopop al Jucului Inferior; în 1809, episcopul Bob îl numește canonic bobian.

Referințe:

• *Dascăli Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 41 - 42.

STREJAC, Florin, sculptor, artist decorator; n. 26

aug. 1960, IS. Absolvent al IAP „Nicolae Grigorescu,” București, Secția sculptură (1987). Licență postuniv. (2000), restaurare piatră. Designer, Întreprinderea de prelucrare a mobilei TgM (1987-1990); restaurator piatră la MJM (1996-). Membru UAP din 1993.

Expoziții personale: Monthey, Elveția (1993); TgM (1994); Bistrița (1995); Aachen, Germania (1996, 1997, 2000); Heisberg, Germania (2000); Essen, Germania (2003). Expoziții de grup: București, Tm, CjN, Baia Mare, TgM, Ravenna - Italia, Montreal - Canada, Cordoba - Spania (1985-2004). Simpozioane de sculptură: Săliște, SB (1987); Oarba de MS (1988-1991, 1993, 1994, 1995); Sângeorz Băi, Bistrița (1996); TgM (1996); Reghin (2000, 2004); Fuente Palmera, Spania (2000, 2003). Monumente de for public: Bustul cărturarului Petru Maior, UPM, TgM; Bustul domnitorului Al. Ioan Cuza, sediul Poliției TgM; Monumentul orașului Iernut, MS. Premiul presei (1997, 1999); Diplomă, Simpozionul de sculptură, Spania (2002).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Aluviuni: [poezii = Alluvia = poems]* / Valentin Marica; grafica: Florin Strejac. - CjN: Dacia, 2000. - 272 p.

Referințe:

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Solștițiu la Echinox: poeme* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002.

SUBA Piroška, artist plastic; n. 8 iun. 1933, Lupeni,

HD. Studii: Șc. Medie de Artă Plastică din TgM (1953), cu diplomă de tehnician în grafică. Membră a AAP MS (2002). Expoziții personale în TgM: Sala „Unirea” și Sala Surtec. Expoziții colective: Sala „Unirea,” Salonul Jud. de pictură (2002-2006), Cetatea Medievală, cu ocazia Zilelor târgumureșene și a târgurilor organizate. Tabere de pictură: Mădăraș, Sovata, Zagăr, Berghia. Tehnici: pictură în ulei pe pânză, tempera și acuarele.

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 101.

SUCIU, HOREA, prof. de ped.; n. 16 sept. 1931, Iclânz, MS. Studii: Fac. de Psihologie-Ped., UBB, Cj (1954). Prof. la TgM și Constanța (1954-1959); șef al Secției de Învățământ Constanța (1959-1960); lector la Institutul de 3 ani din Constanța, fiind și susținător al înființării institutului; dir. al Lic. Ped. din Constanța (1969-1979); prof. la Lic. Ped. Constanța (1979-1990). A publicat studii despre abordarea sistemică a activităților complementare prin practica ped., despre proiectarea orelor de dirigenție în *Revista de pedagogie* și în culegeri colective de ped. A susținut comunicări în sesiuni științifice privind educarea elevilor în spiritul patriotismului, educația și instruirea modernă. A fost decorat cu „Ordinul Muncii” cls. a III-a

Referințe:

• *Dicționar de personalități dobrogene* - Vol. 3: *Filozofie, Psihologie, Pedagogie, Logică, Sociologie, Teologie*. - Constanța: Ex Ponto, 2008. - 218 p.

SUCIU, Ioan, învățător, pr. gr.-cat.; n. 4 nov. 1867,

Căcuciu, MS - m. 29 ian. 1936, Căcuciu, MS. Studii: Șc. normală la Blaj (1887); Seminarul gr.-cat. din Blaj, secția teologie. Hirotonit și numit pr. în Șoimuș; învățător în Solovăstru; învățător la Sânmihai de Pădure și Șerbeni; dascăl și pr. în Căcuciu (1894-1928). A fost membru în Senatul școlastic protopopesc gr.-cat. al Districtului (Protopopiatului) Reghin și preș. al cercului protopopesc al învățătorilor din Districtul Reghin; membru al Despărțământului Reghin al Așteii; a căutat să țină trează conștiința românească. A construit biserici de piatră în Șoimuș, Căcuciu, Șerbeni, cu fonduri din colectări. A participat la MAN de la Alba Iulia; a activat pe tărâm școlar, politic și cultural, susținând conferințe și prelegeri pe diferite teme în cadrul Despărțământului Reghin și Gurghiu, cât și în cadrul Cercului Cultural Gurghiu. Pentru întreaga activitate depusă a fost răsplătit cu Medalia „Răsplata muncii pentru biserică,” cls. I (1925); Medalia „Răsplata muncii pentru școală,” cls. I (1926) și Ordinul „Coroana României” în grad de Cavalier (1930).

Referințe:

• *Sub stindardul Așteii. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului, 1919-1939* / Vasile Netea. - Reghin: Ed. Despărțământul Astra, 1939, p. 17.

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 61
• *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 10, 1989, p. 69.

• *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Tipomur, 1996. - 563 p.

• *Reînvierea Așteii* / Melinte Șerban. În: *Astra Reghineană*. - Reghin, 1999, p. 116.

• *Mureșeni și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 219-222.

• *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. UPM, 2007, p. 261.

• *Șematism*. - Blaj, 1896, p.202; 1900, p.484, 503; 1911, p.187-188;

1916, p. 226-236.

• *24 ore mureșene*, 23 apr. 1997.

SUCIU, Lucia Zâna, artist plastic; n. 12 mai 1933,

Râpa de Jos, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian”; Șc. de Artă din TgM, cu prof. Gheorghe Olariu. Membru fondator al AAP MS (1977); face parte din Cons. de Conducere al Asoc. (1984-1999). Expoziții personale în diferite săli din TgM (1982, 1983, 1985, 1995, 1999, 2000-2002, 2004, 2006). Expoziții de grup și colective în: TgM, Pitești, București, Constanța, Alba-Iulia, CjN, Reghin, SM, Târnăveni, Sovata. Tabere de creație: Sovata (1987, 1988, 1995, 1997, 1998). Obține premiul I (1983, 1988); premiul II (1989) la Expoziția Jud. de artă (2007); premiul I pentru artă plastică la Festivalul Internațional „Lucian Blaga” din Lancrăm, AB, ed. a XXVII-a. Are lucrări în colecții particulare din România, Italia, Austria, Germania, Belgia, Ungaria, Israel, Luxemburg, Canada și SUA. Referințe în presa locală, Radio și Televiziunea locală.

Referințe:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Mureș, 2004, p. 59.

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 103

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1311.

• *Cuvântul liber*, 14 iun. 2000, p.4; 8 febr. 2003, p. 3.

SUCIU, Maria, artist plastic; n. 21 aug. 1953,

Seuca, com. Gănești, MS. A absolvit Lic. Teoretic; cursuri postlic. Funcționar adm. în turism, orașul Sovata; din 2000, lucrează în acuarelă și pictură în ulei, având prof. pe Ligia Podorean Ekström. A realizat peste 300 de lucrări cu teme din peisajul rural și de munte, flori, natură statică. Membră a AAP MS (2005). Participă la expoziții de grup, la Salonul Jud. de Primăvară și Salonul anual de pictură, TgM; expoziție personală la Casa de Cultură „Mihai Eminescu” din TgM (2005). Expozițiile sale au fost prezentate la radio și televiziune și în presa jud. Are lucrări în colecții particulare, în țară și străinătate.

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 104.

SUCIU, Petru, turnător în bronz; n. 22 aug. 1947,

Ernei, MS. A absolvit Șc. prof. la Grupul șc. MIU din TgM și Lic. „Al. Papiu Ilarian.” Lucrează ca turnător la Prodexcoop TgM (1972-1990); în 1990, s-a privatizat, și-a deschis propriul atelier de turnătorie în Sângeorgiu de MS: S.C. „Turnef Transilvania.” Până în 1990 a executat lucrări complexe pentru Uzina mecanică Cugir, „Faur” București, Uzina 2 BV și pentru export. În atelierul propriu, toarnă lucrări de artă și de cult: clopote pentru biserici, candelabre, sfeșnice. Lucrări de artă: Eminescu și Coșbuc (busturi după lucrările sculptorului

Ioan Vlasiu, ambele pentru orașul Luduș); Al. Papiu Ilarian (lucrarea lui Ioan Grama, pentru comuna Papiu Ilarian); Monumentul latinității (pentru orașele Zalău, Iernut, Luduș, reproducere după Victor Cristea); basorelieful: Eminescu (V. Cristea), Traian (V. Cristea); a transpus în bronz statuia „Emil Dandea,” TgM; lucrări ale artiștilor plastici mureșeni, participări la expoziții internaționale în Italia, Franța, Olanda. Toarnă produse tehnice din metale neferoase pentru beneficiari din țară, produse de larg consum, tehnico-sanitare, organe de mașini.

Referințe:

• Petru Suci, *traspunerea în bronz [a monumentului Emil A. Dandea]*. În: *Orașul. Ediție specială ocazionată de dezvelirea statuii lui Emil Aurel Dandea*, nr. 1, aug. 1996, p. 10, 1 foto.

SUCIU, Sever, sculptor; n. 17 febr. 1924, Gâmbuț,

com. Bichiș, MS - m. 2 aug. 1997, Târnăveni, MS. Autodidact, având studii medii, a studiat o viață filosofia, istoria și estetica artelor plastice universale. Sculpturi în lemn: *Pomul vieții* (1979); *Împăratul Carpaților și Apostolul sărac* (1981); *Iov* (1983); *Alegorie dacică*, *Regina muzicii* (1984). Sculptură în piatră: *Iubirea de unire*, *Echilibrul antic*, *Suferința*, *Naștera filosofilor* (1984-1996). Expune, la Salonul Național de Artă Naivă București, lucrarea *Dac în genunchiat (Dac cu steagul)*. Se propune, de către Muzeul de Artă și Etnografie CjN, donarea colecției de artă a artistului, dar acesta refuză. Proiecte neterminate: Monumentul Eroilor de la Gâmbuț, lucrare monumentală (bronz, tablă de cupru și piatră).

Referințe:

• *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Ansid, 2002, p. 162-163.
 • *Târnăveni: Repere culturale și istorice* / Răzvan Ducan. - TgM: Tipomur, 2003. - 255 p.
 • *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, 2008, p. 324-325.
 • *Sever Suci* / Nicolae Băciuț, Răzvan Ducan. - TgM: Ed. Nico, 2009. - 112 p.
 • *Lesă de hârtie (publicistică)* / Răzvan Ducan. - TgM: Nico, 2010, p. 252-256.
 • *Un sculptor țaran* / Ioan Alexandru. În: *Luceafărul*, 24 mart. 1979.
 • *Sever Suci - artistul și...paradisul pierdut de pe str. Narciselor* / Răzvan Ducan. În: *Cuvântul liber*, 15 febr. 2000, p. 4.
 • *Mesageri mureșeni ai artei, la Bratislava !* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 17 iul. 2007, p. 2.
 • *Cuvântul liber*, 15 febr. 2000; 13 iun. 2000, p. 4; 14 febr. 2001, p. 4; 15 febr. 2002, p. 9; 17 febr. 2004, p. 6.

SUCIU, Vasile, pr. gr.-cat., senator în Parlamentul României; n. 21 dec. 1857, Vălișoara, regiunea Aiud - m.? nov. 1937, Căpușul de Cîmpie, MS. Studii: șc. prim. în localitatea natală (1864-1865); Șc. rom.-cat. din Colțești (Trascău-Sângeorgiu); cls. a II-a primară la Blaj, unde a urmat întreg lic. Este trimis la Univ. din Budapesta spre a audia cursuri de teologie la Seminarul Central, apoi la Institutul de Sublimă Educație „Sf. Augustin” din Viena, obține licența în teologie (1881). Este numit pr.-cooperator (1881) în parohia Căpușul de Cîmpie; hirotonit pr. (1883). Este ales preș. al Clubului PNR; face parte din delegația ce a dus Memorandul la Viena (1892), fapt care îl implică în trei procese politice;

este ales membru supleant al Comitetului Central al PNR; participă la Congesul Naționalităților de la Budapesta (1895), fiind admonestat de Mitropolitul V. Mihalyi. În 1896, este ales dir. al Despărțământului XXV al ASTREI; din 1893 a fost delegat protopopesc la toate sinoadele arhidiecezane, iar la sinodul din 1904-1906 este ales notar, apoi notar al Ludușului (1910); participă la MAN de la Alba Iulia (1918). La propunerea sa (1919), comunele Căpuș, Iclânzul și Icland trec de la jud. Turda la MS (1930). Este ales senator al primului parlament al României întregite (1919); înființează Coperativa de Consum „Căpușana” (1920) și Banca populară „Căpușana” (1927). Membru al PNȚ.

Referințe:

• *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Europa Nova, 1993. - 304 p.
 • *Intellectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Ed. UPM, 2007, p. 174.
 • *Căpușul de Cîmpie, județul Mureș: monografie* / Prof. Mihai Stăvilă, Înv. Lucia Zamfira Stăvilă, Prof. drd. Laura Alexandra Pui. - TgM: Nico, 2010, p. 175-180.
 • *Note biografice despre preotul român Vasile Suci din Căpușul de Cîmpie* / Alexandru Cîmpian. În: *Anuarul Arhivelor Mureșene*, 1 (2002), p. 163-166.

SUCIU, Victor, avocat, om politic; n. 1885, Căpușul de Cîmpie - m. ? Studii: Fac. de Drept, Cj. Avocat la Sighișoara. Are rol în viața politică și socială. În timpul războiului este comandantul Gărzii Naționale; subprefect al comitatului MS-Turda (1919-1922); membru în conducerea PNȚ; senator (1928-); este juristul Institutului de Asigurări „Prima Ardeleană”; cons. orașenesc, cu rol în dezvoltarea urbană a orașului TgM. Membru fondator și membru pe viață al Astrei; membru fondator al asoc. Geografia și AGRU; membru onorific al mai multor asoc. culturale și politice. Distincții: „Steaua României” cu cruce.

Referințe:

• *Ki Kiscoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Tm - Arad, 1931, p. 341-342.

SUCIU, Victor, economist, primar al TgM, cons. jud.; n. 8 mai 1941, Sânger, MS - m. 18 ian. 2007, TgM. Șc. elem., Idicel Sat (1947-1951); Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM (1957); Șc. Tehnică de Construcții Civile CjN (1961); absolvent al Fac. de Științe Economice a Univ. „Alexandru Ioan Cuza” din IS (1967). Economist la IMATEX (1967-1970); șef serviciu plan-dezvoltare la Imatex TgM (1970-1990); primarul mun. TgM (1990-1992); dir. comercial, Imatex (1992-1993); vicepreș. al CJM (1993-1996); cons. economic, „Azomureș” (1996-2000); cons. mun. (1992-1996); cons. jud. (1996-2007). Membru fondator al Uniunii Vatra Românească și al PUNR; a organizat festivitățile pentru dezvelirea statuii lui Emil Dandea, și-a adus contribuția la vol. *Acțiuni preliminare și dr. Emil Dandea - primarul orașului TgM* (1996). A publicat articole de specialitate în reviste și ziare locale.

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

• *Politică și administrație: culegere de texte* / Emil A. Dandea; selecție, studiu introductiv, note și indice de Dimitrie Poptămaș și Mihail Artimon Mircea; Cuvânt înainte de Victor Suci. - TgM: Casa de Editură

„Mureș,” 1996. - 231 p.

Studii și articole:

- *Nume de străzi care jignesc sentimentul național (I).*

În: *Cuvântul liber*, 22 mart. 2007, p. 1, 3.

Referințe:

- *Ec. Victor Suciu (8 mai - 18 ianuarie 2007) [Necrolog].* În: *Cuvântul liber*, 20 ian. 2007, p. 2.
- *Prietenului plecat dintre noi / Lazăr Lădăriu.* În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 2007, p. 3, 1 foto.

SÜKÖSD Ferenc, pictor; n. 3 mart. 1933, Ocna, HR - m. 24 dec. 1972, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1959). Călătorii de studii: Ungaria (1965); URSS (1969). Îndrumător la Casa Creației Populare (1959-1960); muzeograf la Muzeul de Artă TgM (1960-1972). Din 1959 participă la expoziții colective la TgM, Odorhei, Reghin (1961), Miercurea Ciuc (1968), bienala de stat (1968), expoziția filialei UAP TgM la București (1970). Expoziții personale: la revista *Új Élet* (1978); *Korunk* (1981); retrospectivă Odorhei (1983). Lucrează pictură de șevalet și frescă (Casa de Cultură din Covasna).

Lucrări publicate:

- *Vida Árpád / Catalogul a fost redactat = a katalógust szerkesztette Sükösd Ferenc.* - Mv.: Muzeul de Artă, 1970. - 84 p.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Korunk galéria: találkozások: 1973-1982-1997 / Szerkesztő Kántor Lajos.* - Kv.: Komp-Press, 1997. - 120 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 300-301.
- *Népújság*, 13 dec. 2003; 18 mart. 2004; 20 mart. 2004.

SZABÓ Barnabás, grafician, scenograf; n. 27 oct. 1935, TgM. Debutază în 1960, la Oradea. Participă la expoziții de grup în diferite orașe din țară. Lucrează gravură în linoleum, acvaforte, ilustrație de carte și, în special, scenografie pentru teatrul de păpuși din Oradea (din 1935). În grafică, a realizat unele compoziții cu tematică socială, într-o viziune apropiată neorealismului italian, manifestând preocupări pentru redarea mișcării.

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 172-173.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 302.

SZABÓ Bencző Kincső, prof., soprană; n.?, Odorheiu Secuiesc, HR. Studii muzicale în orașul natal; Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN, prof. Ionel Pantea, Laki Krisztina; bursă de studii la Academia de Muzică „Franz Liszt” din Budapesta, prof. Pászthy Júlia (2004). Prof. la Lic. de Artă din TgM, soprană în Corul Mixt al Filarmonicii de Stat din TgM. Repertoriul său

cuprinde arii și roluri potrivite vocii de soprană, precum: Adina din *Elixirul dragostei*; Nora din *Don Pasquale* de Donizetti; Susanna din *Nunta lui Figaro*; Zerlina din *Don Giovanni*; Pamina din *Flautul fermecat* de Mozart.

Referințe:

- *Caiet program: Zilele muzicale târgumureșene*, Ed. a 39-a, 14-28 mai 2009, p. 22.

SZABÓ Csaba, compozitor, dirijor, prof.; n. 19 apr. 1936, Acățari, MS. - 23 mai 2003, Szombathely, Ungaria. Studii: Lic. de Muzică, TgM (1949-1953); Conservatorul Cj (1953-1959), cu Major Ferenc (teorie-solfegii), Jodál Gábor (armonie și compoziție), Max Eisikovits (contrapunct), Wilhelm Demian (orchestrație), Lakatos Ștefan (istoria muzicii), Jagamas János (forme muzicale și folclor). Dirijor al Ansamblului de cântece și dansuri din TgM (1959-1967); lector la IAT „Szentgyörgyi István” (din 1964). Opere mai importante: *Baletele Mielul cu părul de aur* (1958), *Balada haiducului* (1964), opera pentru copii *Micii constructori* (1965), *Cantata Bistriței* (1959), *Cvartetul tinereții* (1958).

Lucrări publicate:

- *Cvartetul tinereții.* - București: Ed. Muzicală, 1964.
- *Egyszerű Énekek.* - TgM: Casa Jud. a Creației, 1968.

- în colaborare:

- *Maturandusok erdélyi magyar érettségizők első évkönyve / szerkesztette: Bartha Zoltán és Szabó Csaba.* - Kv.: Tinivár, 1995. - 320 p.
- *Maturandusok második évkönyve - 1996 / Szerkesztők: Bartha Zoltán, Szabó Csaba és dr. Tibád Levente.* - Kv.: Tinivár, 1996. - 416 p.
- *Maturandusok 1997: az erdélyi, délvidéki, kárpátaljai, németországi magyar nyelven érettségizők évkönyve / Szerkesztették Bartha Zoltán és Szabó Csaba.* - Kv.: Tinivár, 1997. - 400 p.

Referințe:

- *Muziceni români. Lexicon.* - București: Ed. Muzicală, 1970, p. 414.
- *Muzică și muzicieni / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994: Több mint 12500 kortársunk életrajza.* - Budapest: Biográf, 1994.
- *Forgószélben / Aniszi Kálmán.* - Ungvár: Intermix, 1994. - Budapest. - 327 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közigás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994; Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 269-272.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995) / Octavian Lazăr Cosma.* - București: Ed. Muzicală, 1995. - 590 p.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970.* - Budapest, Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 vol. - 2 köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató, p. 515-970.
- *Mică enciclopedie muzicală / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 173.
- *Zenitudományi írások, 1998 / szerkesztette László Ferenc.* - Bukarest: Kriterion, 1999 -Budapest: MTA Zenetudományi Intézet - 248 p.
- *Évfordulós koncertek a Kultúrpalotában.* În: *Népújság(Kalauz)*, 2006. dec. 8., p. 1.
- *Szabó Csaba- emlékhangverseny / Csiky Csaba.* În: *Népújság(Múza)*, 2006. dec. 9., p. 7.

SZABÓ Duci, Ida, actriță; n. 1920, Cj. Studii: Conservatorul Cj; Institutul de Teatru Cluj. Actriță la

Teatrul Național Cj, apoi la Teatrul Secuiesc TgM (1946-1977). Roluri mai importante: Iluska (Kacsóh - Pongrácz: *János vitéz*); Rozika (Móricz: *Úri muri*); Natasa (Gorkij: *Éjjeli menedékhely*); Pepi néni (Móricz: *Nem élhetek muzsikaszó nélkül*); Szalayné (Barta Lajos: *Szerellem*); Anna (Székely János: *Irgalmas hazugság*).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 235.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 173-174.
- *Romániai magyar ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 647.
- *Százszorszépek* / Máthé Éva. - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2005.
- *Szabó Duci: életinterjú kötet* / Nagy Miklós Kund. - Cluj: Polis, 2007.
- *Szabó Duci Szentgyörgyi István-díjas*. În: *Népújság*, 15 okt. 1998.
- *Népújság*, 21 dec. 2004; 16 apr. 2008.

SZABÓ Ernő, actor, regizor; n. 30 iun. 1900,

Kasovicse, Cehoslovacia - m. 10 febr. 1996, Budapesta. Actor la Teatrul din Budapesta, apoi la Oradea; fondator și regizor al Teatrului Secuiesc din TgM (1946); comediant, dansator în filme. Spectacole regizate: *Pescărușul* de Cehov, *Azilul de noapte*, *Micii burghezi*, *Egor Bulăciiov și ceilalți*, *Vassa Jeleznova* de Gorki, *O scrisoare pierdută* și *D-ale carnavalului* de I.L. Caragiale, *Chef domnesc* de Móricz Zsigmond, *Banul Bánk* de József Katona, *Prea multă minte strică* de Aleksandr Griboedov, *Revizorul* de Nikolai Gogol, *Oameni și șoareci* de John Steinbeck, *Tartuffe* de Molière, *Fericirea furată* de Ivan Franko, *Paraziții* de Gergely Csiky, *Făclia* de Gyula Illyés, *Doamna ministru* de Branislav Nușici, *Învățătoarea* de Sándor Bródy, *Profesiunea doamnei Warren* de George Bernard Shaw, *Ultima oră* de Mihail Sebastian, *Omul care aduce ploaie* de N. Richard Nash, *Citadela sfărâmată* de Horia Lovinescu, *Casa Bernardei Alba* de Federico Garcia Lorca (1947-1962). Distincții: titlul de maestru emerit (1954).

Referințe:

- *A hét évkönyve*, 1982.
- *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991. - 207 p.
- *Színház történeti morzsák: (Teatrul și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz; [utószó]: Gáspár Sándor. - TgM: Ed. Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12, 13, 171.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 172-176.

SZABÓ Erzsébet, Katona, artist textilist; n. 5 sept. 1952, Cj. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1975). Participă la expozițiile jud.; expoziția republicană, Trienala de scenografie București (1979); Salonul Național Brașov (1979). Expoziție personală de tapiserie, TgM (1976). Lucrări aflate în muzee: Compoziție în marou, Compoziții figurative.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 141.

SZABÓ Iván, artist fotograf; n.1822, TgM - m. 1860, Edinburgh, Scoția. Are atelier la TgM; lucrează alături de unul dintre cei mai mari portrețiști din Edinburgh; lucrează la St. Andrew, Scoția; face parte din prima Asoc. a Artiștilor Portrețiști. Are 3 portrete expuse la Muzeul Național al Portretelor din Scoția.

Referințe:

- *Fényképészek és műtermek Erdélyben 1839-1916: Tanulmány és okmánytár* / Miklósi-Sikes Csaba. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Alapítvány, 2001. - 448 p.

SZABÓ Judit, artist plastic; n. 3 dec. 1989, Mica,

MS. Studii: Șc. de Arte și Meserii „Constantin Brâncuși” Târnăveni; Lic. de Artă din TgM; participă la „A96” de la vârsta de 9 ani. Expoziție personală de grafică, desen, pictură și sculptură, atelier A96, Casa de Cultură „Mihai Eminescu” din Târnăveni (1999, 2006); Salonul de iarnă al Artelor, pictură, Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu,” Târnăveni (2000, 2008); Expoziții de grup: Atelierul de Artă A96 (2001, 2002, 2007); Expoziție de grup, „Ziua Francofoniei,” Centenarul Cézanne (2006); Expoziție personală umanitară, Foaierul Mic al Casei de Cultură „Mihai Eminescu” Târnăveni (2007); Salonul artelor plastice, Casa Mun. de Cultură „Mihai Eminescu,” Târnăveni (2008).

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ed. Ardealul, 2008, p. 156.

SZABÓ Lajos, actor, decorator; n. 2 febr. 1932,

TgM. - m. 24 iul. 1988, Oradea. Decorator și actor la Teatrul Secuiesc, TgM; actor la Teatrul Maghiar, Tm (-1962); pleacă la Cj; se întoarce la Tm (1969); apoi la Teatrul de Stat Oradea.

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

SZABÓ Lajos, dramaturg, istoric de teatru, regizor;

n. 21 sept. 1912, Beica de Jos, MS - m. 13 aug. 1983, TgM. Studii: Col. Ref., TgM; Univ. de Științe din CjN (1939). Dramaturg la Teatrul Național din Budapesta (1939-1941); la Teatrul Național Cj (1941-1944); prof. la Conservatorul din Cj (1945-1948); prof. la Institutul de Arte Maghiar, apoi la Institutul de Teatru „Szentgyörgy István,” TgM, fiind rector al acestuia (1954-1976). A predat cursuri de istoria teatrului și teoria actoriei. Drame scrise și puse în scenă la Teatrul Secuiesc, respectiv Național din TgM: *Menekülés* (1956-1957); *Családi fészek* (1964-1965); *Az otthon szigetén* (1968-1969); *Mentség* (1971-1972); *Hűség* (1976-1977).

Lucrări publicate:

- *Misztótfalusi Kis Miklós*. - Bukarest, 1949.
- *Mentség*. - Bukarest, 1956, 1972.
- *Menekülés*. - Bukarest, 1965.
- *Hűség*. - Mv., 1977.

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. -1982.
- *Magyar irodalomtörténet bibliográfiája/ Szerkesztette Vargha Kálmán, V. Windisch Éva*. - 8. köt.: 1945-1970. Személyi rész. - 1991. - 448 p.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *A szó és a látvány: Nézőtéri jegyzetek/ Páll Árpád*; a címlapot tervezte Dobre-Kóthay Judit. - Mv.: Custos Kiadó, 1995. - 238 p.
- *Thália vonzásában: [tanulmányok, cikkek]* / Oláh Tibor; szerkesztette és az előszót írta Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1996. - 170 p.
- *Hivatástudat és korszerűség: [körkép erdélyi színházokról]* / Páll Árpád; Szerkesztette Jánosvári György. - Mv.: Custos Kiadó, 1997. - 249 p.
- *Szól a rádió...: a Marosvásárhelyi Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. -Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.
- *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z. -2000. - 494 p.
- *Színház történeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz; [utószó]: Gáspár Sándor. - TgM: Ed. Ardealul, 2002 - 137 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 293-294.
- *Szabó Lajos 60 éves* / Gagy László. În: *Igaz Szó*, 1972 / 9.

SZABÓ Miklós, istoric, prof. de istorie, cercet. șt.; n. 13 nov. 1932, Dumbrăvioara, MS. Studii: Lic. de băieți nr. 2 (Lic. „Bolyai Farkas”) din TgM (1949-1953); Univ. „Bolyai” din Cj (1953-1957). Dr. în istorie cu teza: *Influența revoluției franceze în Transilvania*, CjN (1994). Arhivist la Arhivele Statului din TgM (1957-1962); lector univ. la IPed. de 3 ani din TgM (1962-1975); cercet. șt. principal gr. I la ICSU „Gh. Șincai” din TgM. Domenii de cercetare: frecventarea univ. străine de către tinerii ardelenii în anii 1521-1918, cultura și agricultura țărănească în secolele XVIII-XIX din Transilvania, agricultura țărănească din Câmpia Transilvaniei în sec. XVIII-XIX. Membru în Soc. Filologică din Ungaria (1991-); Asoc. Muzeului Ardelean (EME) (1990-); Comunitatea Academiei Maghiare (2006-). Publică peste 70 de studii și articole în țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- *Influența revoluției franceze de la 1789 asupra luptelor politice, sociale și naționale din Transilvania (1789-1815): rezumatul tezei de doctorat*. - CjN: UBB, 1993. - 25 p.
- *Influența revoluției franceze de la 1789 asupra luptelor politice, sociale și naționale din Transilvania (1789-1815): teză de drd.*. - CjN: UBB, 1994. - 194 p.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században*. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.
- *Erdélyiek magyarországi egyetemeken 1848 előtt*. - Mv.: Mentor, 2005. - 239 p.
- *Székelykál 800 éves történetéből* / Szerkesztette dr. Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2005. - 125 p.
- **în colaborare:**
- *Erdélyiek egyetemjárása a korai újkorban, 1521-*

1700 / Szabó Miklós, Tonk Sándor. - Szeged: József Attila Tudományegyetem, 1992. - XI, 394 p.

- *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849* / Szabó Miklós, Szögi László; a könyv szerkesztője Sebestyén Mihály; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.
- *Sáromberke: 1319-1994* / Szerzők: dr. Szabó Miklós, Nagy Géza, Berekméri D. István, Dr. Mózes András, Tonk Sándor. - Sáromberke Sajtóközpontjának nyomdájában: Sáromberki Református Egyházközség, 1994. - 200 p.
- *Egy forró nyár Udvarhelyszéken (Az udvarhelyszéki szabad székelyek és kisnemesek 1809. évi engedetlenségi mozgalma)* / Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Kulturális Egyesület, 1995. - 47 p.
- *Búzásbesenyő* / Írta Pál-Antal Sándor és Szabó Miklós. - Mv.: s.n., 1995. - 53 p.
- *Interferențe istorice și culturale româno-europene / coordonator Grigore Ploșteanu*. - TgM: Academia Română. ICSU, 1996. - 132 p.
- *Emlékkönyv Imreh István születésének nyolcvanadik évfordulójára* / Szerkesztette Kiss András, Kovács Kiss Gyöngy, Pozsony Ferenc. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1999. - 680 p.
- *Mv. történetéből* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós; kép és műszaki szerkesztő Kuti Márta; a borítót Vincze László tervezte; a szöveget Szöcs Katalin gondozta. - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.
- *Mesél a múlt: Csikjenőfalva 800 éves története* / Szabó Miklós, Jakab Sámuel. - Mv.: Mentor, 2001. - 272 p.
- *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós; a borítót Vincze László tervezte. - Vol. 2. - 2001. - 399 p.
- *Óvodában nagyszobában A „Stefania” diszidóvó múltja és jelene (1856-2001)*. - TgM, 2001. - 55 p.
- *A tér úttörője: Bolyai János emlékévk. Mv., 2002* / A kötet szerkesztői: Csegi Sándor, Jung János, Kiss Elemér, Pál-Antal Sándor; A borítót Biblia Attila tervezte. - Mv: Mentor, 2003. - 215 p.
- *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára* / Szerkesztette Kovács András, Sipos Gábor, Tonk Sándor. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1996. - 608 p.
- Studii și articole:**
- *Arhiva Sfatului Popular al orașului TgM (sec. XV-XIX)*. În: *Revista Arhivelor*, 3, 1960, nr. 1, p. 235-249.
- *Greva muncitorilor constructori din TgM (1905-1907) din aprilie-mai 1906*. În: *Studii și Materiale*, TgM, 2, 1967, p. 135-145.
- *Contribuții la istoria mișcării muncitorești din TgM*. În: *Lucrări științifice*, TgM, 1, 1969, p. 175-192.
- *Frământări țărănești din Transilvania în timpul războaielor napoleoniene (1809)*. În: *Studii și articole de istorie*, 16/1970, p. 115-128.
- *Notarul satului transilvănean în perioada de descompunere a feudalismului*. În: *Lucrări științifice*, TgM, 2, 1970, p. 231-236.
- *Obligațiile țăranilor din fostul comitat Târnava în lumina conșcripțiilor urbariale din 1785*. În: *Lucrări*

științifice, TgM, 2, 1970, p. 219-224.

- Două descripții urbariale ale satului Sângeorgiu de Pădure. În: *Apulum*, 7, 1970, p. 169-224.

- Participarea muncitorimii din TgM la greva generală din octombrie 1920. În: *Studii și Materiale*, TgM, 3-4, 1972, p. 473-486.

- Industrializarea României în optica socialiștilor noștri de la sfârșitul secolului și începutul secolului al XX-lea. În: *Studii și Materiale*, TgM, 3-4, 1972, p. 383-396.

- Erdélyi diákok külföldi egyetemjárása a XVI-XVII. Században. În: *Művelődéstörténeti Tanulmányok*. București, 1980, 152-168, p. 289-292.

- Unele aspecte privind influența revoluției franceze de la 1789 asupra burgheziei și problema mișcării iacobine din Transilvania (1789-1798). În: *Marisia*, 10, 1980, p. 170-186.

- Dezvoltarea agriculturii țărănești din scaunul Mureș în secolul al XVIII-lea și în primele decenii ale secolului al XIX (1720-1820). În: *Cercetări și Științe sociale*, TgM, 1982, p. 225-252.

- Szacsvai Sándor - un gazetar luminist. În: *Vatra*, 12, 1982, C-D.

- Contribuții la studierea agriculturii țărănești din Transilvania în perioada de destrămare a feudalismului (1750-1848). În: *Cercetări de științe sociale*, TgM, 2, 1984, p. 234-265.

- Rășcoala țăranilor din districtul Chiuarului din anul 1809. În: *Acta Musei Porolisensis*, 10, 1986, p. 277-301. (colab.).

- Stratificări economico-sociale a populației din Câmpia Transilvaniei în 1820. În: *Cercetări de științe sociale*, TgM, 3, 1987, p. 236-293.

- Un diplomat român făgărășean în curtea lui Francisc Rákóczi al II-lea. În: *Vatra*, nr. 290, 1988, C.

- Das eindringen revolutionärer Ideen in Siebenbürgen durch das Schrifttum. 1789-1815 (colab.). În: *La Révolution Française et les Roumains*. - IS, 1989, nr. 3, p. 245-263.

- Considerații privind formarea și evoluția structurii profesionale a intelectualității economice rurale din Transilvania între anii 1700-1848. În: *Apulum*, 1990, p. 465-475. (colab.).

- Gedő József magánkönyvtára. În: *Keresztény Magvető*, 1990, p. 161-168.

- Az erdélyi unitáriusok külföldi egyetemjárása 1848-ig. *Keresztény Magvető*, 1991, nr. 2, p. 85-104.

- Árkosi Gelei Benedek, avagy Árkosi Tegző Benedek?. În: *Keresztény Magvető*, 1992, nr. 2, p. 112-120.

- Mv. levéltárának története 1848-ig. În: *Levéltári Szemle*, Budapest, 1992, nr. 4, p. 50-59.

- Colegiul unitarian din Cluj - centru cultural luminist și de răspândire a ideilor Revoluției franceze din 1789. În: *De la umanism la luminism*, TgM, 1994, p. 131-136.

- Aspecte privind structurile profesionale și statusul social al intelectualității din Transilvania în prima jumătate a secolului al XIX-lea. În: *De la umanism la luminism*, TgM, 1994, p. 167-186.

- Tinerii studioși din Reghin la universitățile din Europa până în anul 1849. În: *Reghinul cultural*, 3, 1994, p. 31-40.

- Sisteme de relații și stipendii instituite de bisericele

transilvane în interesul pregătirii intelectualilor la universitățile din străinătate în secolele XVIII-XIX. În: *Interferențe istorice și culturale româno-europene*, TgM, 1996, p. 57-64.

- Mv. szabad királyi várossá alakulása (1560-1759). - În: *Marosvásárhelyi történetéből*, 1999, p. 29-42.

- Românii transilvăneni la universitățile europene în secolul XVIII și prima jumătate a secolului XIX. În: *Studii istorice româno-ungare*, IS, 1999, p. 153-163.

- Studenții ardeleni la universitățile europene (1850-1872). O nouă etapă a peregrinației academice. În: *Anuarul Institutului de cercetări socio-umane „Gh. Șincai”*, TgM, 2000-2001, p. 370-377.

- A könyvtáralapító Teleki Sámuel és Sáromberke népe. În: *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulóján 1802-2002*. TgM, 2002, p. 189-197.

- Mv. népeisége. În: *A tér úttörője. Bolyai Emékkönyv*. Marosvásárhely, 2002, TgM, p. 21-26.

- Erdélyiek külföldi egyetemjárása a XII-XX. században. În: *Új Kép. Voivodina, Pedagógusok és szülők folyirata*. IX,évf. 10. sz. 2005. dec., p. 3-12.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 309.

- *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. I. füzet / Szerkesztette Tarnóczy Mariann*. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.

- *Habsburgok és Magyarország a XVI-XVIII. században: tanulmányok / Szerkesztette ifj. Barta János*. - Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1997. - 132 p.

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 536-537.

- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária*. - TgM: BJM, 2002.

- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 615.

- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 300-301.

- *Erdélyiek egyetemjárása a középkorban*, București, 1979 / Tonk Sándor. În: *Könyvtár*, nr. 4, 1980.

- *Csikmadaras. Edy felcsiki falu hét évszázada / Pál-Antal Sándor*. În: *Levéltári Szemle*, Budapest, nr. 2, 48-49, 1997.

SZABÓ Vilmos, prof., artist plastic; n. 15 sept.

1942, Dumbrăvioara, MS. Este absolvent al IAP „Ion Andreescu,” secția pictură monumentală (1975). Prof. de desen la Lic. Ped. „Gh. Șincai” din Zalău (1975-1993); Lic. de Artă „Ioan Sima” din Zalău (1993), unde predă pictura. A debutat la expoziția jud. din TgM (1966). Membru al Cenaclului Tineretului „Atelier 35” (1975-1978), al Cenaclului Artiștilor Plastici din Sălaj (1975-1990), al Fondului Plastic din CjN și al UAPR (1990-), al AAP „Barabás Miklós,” preș. al Asoc. Culturale Maghiare din Ardeal, Filiala Zalău (1991). Expoziții personale: Casa de Cultură a Sindicatelor din TgM (1968); Muzeul de Istorie și Artă Zalău (1976, 1981, 1983, 1993); Galeria Korunk din CjN (1977, 1995); Galeria Mare a Fondului Plastic din TgM (1978, 1996); Galeria Fondului Plastic din Zalău (1988); Centrul de Cultură „Marcibányi” din Budapesta (1991); Galeria „Gy Szabó Béla” din CjN (1998); Kazinczbarcika, Ungaria (1998); Zalău (2002, 2004);

Budapesta (2004); Galeria de Artă de la Palatul „Bánffy” din CjN (2005). Expoziții colective în țară: expoziții jud. din TgM (1970, 1996-1999); expoziții jud. din Zalău (1975-); expoziții jud. din CjN (1975-); Muzeul de Artă din CjN (1976, 1981); expozițiile „Ex-Libris” din Oradea (1988, 1991, 1994); Bacău (1998, 1999); Bienala de pictură, Sala „Dalles” din București (1988); expozițiile de „Ex-Libris” din Caracal, Bacău, Florești (1989); Bienala de desen din Arad (1991, 1997); expoziții cu tematică la Satu-Mare (1992-1993), Covasna (1997-2002); Bienala de grafică mică, CjN (1997, 2001); Expo Ipp Art (1998-2005) în Ip, Carastelec, Camăr, BM, CjN, Șimleu-Silvaniei, Cehu-Silvaniei, Zalău; Expoziția „Mail Art,” CjN (2001, 2004); BM, Zalău (2002-2004). Expoziții colective în străinătate: în Ungaria: Budapesta (1990-1993, 1999, 2001, 2003), Marcali (1990, 1991), Kesztey, Szentcs, Harkány (1990), Veszprém (1991), Szentendre (1992, 2000), Hejce (1992, 1994-1995, 1997), Encs (1995, 1997), Polgár (1992, 1999), Hortobágy (1996-2004), Debrecin (1996-2005), Nádudvar (1996-1997), Hajdúhatháza (1996-1999, 2002), Hatvan (1999); Tokio (1991, 1992, 1993, 1999), Viena (2004). Lucrări în colecții particulare și de stat în România, Germania, SUA, Japonia, Iugoslavia. Colab. la *Művelődés, Szilágyság, Hepehupa*. Participă la numeroase tabere de creație în țară: Lázarea (2000), Jebuc (2002-2005), Baia Sprie (2002); Carastelec (2004); în Ungaria (1990-2005). Distincții: „Cea mai bună gravură în linoleu” la Expoziția Ex-Libris, Oradea (1988); premiul II la Expoziția „Ex-libris,” Bacău (1998); distincția „Szilágysági Magyarok” (2002); premiul „Életműdíj” (2004); nominalizat pentru „International Personality of the Year” (2000).

Referințe:

- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 539.
- *Szilágysági magyarok.* - Bukarest: Kriterion, 1999. - Kv. Kv.: - 699 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda.* - Oradea: Scripta, 2000, p. 601-602.
- *Oameni de seamă ai Sălajului. Dicționar biobibliografic* / Lucia Bălaș, Bódis Otília; Coordonator Florica Pop. - Vol. 2: L-Z. - Zalău: 2006, p. 209-213.
- *Szabó Vilmos.* Catalog. - Zalău, 2005.

SZABÓ Zoltán, Judóka, pictor, grafician, caricaturist; n. 24 mai 1952, Sângeorgiu de Pădure, MS. Absolvent al AAV „Ion Andreescu” CjN (1978), Secția pictură, cls. prof. Abodi Nagy Béla; curs de specializare pictură (1979). Funcționează ca muzeograf la MJM din 1979. Membru al UAPR; MAMÚ, ETNA, VLS. Participările

expoziționale sunt cu preponderență în zona instalației și performance. Expoziții personale: CjN (1977, 1978); TgM (1987, 1998, 2001); Szentendre (1996). Expoziții de grup: Sf. Gheorghe, Medium 1, Medium 2 (1981, 1991, 1994, 1997); Ann. ART (Festivalul internațional de performance, Lacul Sf. Ana, HR, 1994-1999); ART est -1994 - 2004 (între 1990-1996 participări cu instalații și performance); INTER ART est-TgM (1996); participări cu grupul MAMÚ între 1978-2004. Expozițiile taberei internaționale din Tokaj „H” (1990-

1994).

Lucrări publicate:

- *Kezdő sakkozók segédkönyve* / Szabó Zoltán. - Debrecen: Tóth Könyvkereskedés, s.a. - 184 p.
- *A magyar szépirodai stílus történetének fő irányai: [egyvetemi tankönyv]* / Szabó Zoltán. - Budapest: Corvina, 1998. - 162 p.
- *Ablakok Erdélyre!* Szabó Zoltán; összegyűjtötte, válogatta dr. Tasnádi Gábor. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2000. - 334 p.
- *500 kérdés és válasz a biológia köréből* / Összeállította Szabó Zoltán. - Debrecen: Tóth Könyvkereskedés és Kiadó Kft., s.a. - 160 p.
- **în colaborare:**
- *Parasztok: Gyűjtemény a magyar irodalom terméséből* / Szabó Zoltán gyűjteménye. - Budapest: Cserépfálya Kiadó, 1942. - 240 p.
- *Halál a Niluson* / Agatha Christie; fordította Szabó Zoltán. - Budapest: Európa Könyvkiadó, 2001. - 355 p.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma* / Székely Szabó Zoltán. - Bécs: [Europa-Club], 1994.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n.1995. - [40] p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1- 2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996, 343 p.; Vol. 2: L-Z, 1997, p. 181.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 539.
- *Szöveg és stílus: Szabó Zoltán köszöntése = Text și stil = Text and Style = În onoarea profesorului Szabó Zoltán = In Honour of Professor Szabó Zoltán* / Szerkesztő Péntek János. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 1997. - 470 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 121.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 618.
- *Szürrealizmus és vagy mi?* /Szöcs Géza, în *Korunk*, nr. 104, 1978.
- *Szabó Zoltán építkezik* / Markó Béla, în *Új Élet*, mai 1987.
- *Anualele și cataloagele Societății Culturale MAMÚ.*
- *Cataloagele Festivalului de performance Ann ART.*
- *Cataloagele Festivalului Internațional de artă contemporană MEDIUM.*
- *Revista de artă Balcon* 2002;
- *A legeredményesebb szakemberek* / Szerkeszti Bálint Zsombor. În: *Népújság*, 2005. dec. 29, p. 9.

SZAKÁCS György, scenograf; n. 1921, Cj - m. 14 oct. 1986, TgM. Studii: Institutul de Teatru Cj (1946). Scenograf la Teatrul Maghiar de Stat Cj (1946-1948); scenograf principal la Teatrul de Stat TgM până la pensionare. A fost scenograf la piese de Madach, Katona, Shakespeare, Molière, Gorki, Caragiale, Németh László, Eftimiu, Arbuzov, Tolstoi, Ibsen, Vörösmarty, Kodály, Asafiev, Offenbach, Puccini, Verdi, Bizet, Shaw, Everac, Baranga, Móricz, Raffai Sarolta, Boris Vasiliev, Mușatescu, Gárdonyi, Kocsis István.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Vol. 3. - Bukarest: Kriterion, 1994.

SZALMAN Lóránt, dirijor; n. 11 sept. 1929, CjN - m. 13 apr. 2007, TgM. Absolvent al trei secții (ped. și dirijat cor, secția instrumentală - corn, secția dirijat

orchestră) ale Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” CjN, prof.: Nagy István (dirijat cor), Antonin Ciolan (dirijat orchestră). După absolvire, a fost asist. la catedra de dirijat cor a Conservatorului de Muzică „Gh. Dima” din Cj (1953-1957) și cornist al Filarmonicii clujene (1955-1957). Din 1957 se stabilește în TgM, dirijor de cor (1957-1967) și dir. (1958-1968) la Ansamblul Secuiesc de Cântece și Dansuri; dirijor (1968-1989) și dir. (1971-1973, 1978-1983) la Filarmonica de Stat din TgM. După pensionare (1989), fondator și dirijor pe perioada mai multor ani al corului de femei „Muzica Humana” și al nenumărate concerte dirijate la Filarmonica târgumureșeană. A dirijat sute de concerte simfonice și mai ales vocal-simfonice; a întreprins turnee artistice în majoritatea orașelor din țară și în multe țări din Europa: Polonia, Iugoslavia, fosta Uniune Sovietică, Ungaria, Cehoslovacia, Franța, Germania, Italia. De numele lui se leagă o mare zestre discografică, cu lucrări din creația muzicală autohtonă și universală; imprimări radio și disc Electrecord cu Corul Ansamblului Secuiesc de Cântece și Dansuri din TgM, dar și instituirea „Zilelor muzicale târgumureșene” (1971).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Táncol a székelly* / Írta és összeállította Székely Dénes; Szerkesztette: Markó Enikő. - Mv.: Lyra, 2005. - 225 p.

Referințe:

- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Ed. Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 187.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 542.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Caiet program: Festivalul Muzical Internațional. In memoriam Constantin Silvestri*, Ed. a 12-a, 10-17 oct.
- *Aniversarea a 75 de ani de viață a maestrului Szalman Lóránt*, TgM, Filarmonica de Stat, 30 sept. 2004.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 339.
- *Szalman Lóránt (1929-2007)* / Vasile Cazan. În: *Cuvântul liber*, 14 apr. 2007, p. 10.
- *Diszpolgárok és Pro urbe - kiűntetettek: 10. Mv.i Napok* / Antalfi Imola; fotó: Vajda György. În: *Népújság*, 2006. jún. 22., p. 6.

SZÁSZ Endre, pictor, grafician; n. 7 ian. 1926, Miercurea Ciuc, HR - m. 18 aug. 2003, TgM. Studii: Gimnaziul cat. TgM (1946); studiază artele cu A. Ciupe, Bordi András; la Budapesta cu Szőnyi István. Este pictor, grafician, il. de carte; înființează o fabrică de porțelan la Hollóházán, Ungaria; prelucrează bijuterii și mobilă de artă. Trăiește și la Várdán, Somogyban, Ungaria. Expoziții personale: TgM (1945); Budapesta (1964, 1968, 1983, 1985, 1988, 1991); Szeged (1964); Kaposvár (1965); Berlin (1969); Bécs (1984); Tarnow (1965); Sofia (1965); Pesaro (1966, 1967); Toronto (1971); Amman (1984); Montreal (1971); Helsinki (1971); New Orleans (1972); Vancouver (1972, 1974);

Ottawa (1973); Cauburg (1973); Johannesburg (1974); Cape Town (1972); Washington (1972); Kingston (1973); Tokio (1974); New York (1976). Distincții: Premiul de aur: Leipzig (1959, 1966); Premiul Munkácsy (1965); Kaposvár (1994); Inelul de aur (1995).

Lucrări publicate:

• *Tejút = Milky way* / Szász Endre; [text by] György Hárs. - Budapest: Littoria, 1992. - 189 p.

- în colaborare:

• *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund; a borítót Szász Endre tervezte. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - 140 p.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Várázslatos Hargita: Szász Endre ifjúsága* / Pálfalvi Nándor. - Budapest: Hálózati, 1990. - 202 p.
- *Szj Rezső - Kovács Rózsa Grafikai Gyűjtemény a Ráday Múzeumban: [Katalógus]* / A katalógust készítette, a kiadványt szerkesztette K. Fogarasi Zsuzsa. - [Keckemet]: Ráday Múzeum, 1995. - 344 p.
- *Metaforától az élet felé: Kisebbségi értelmiség - kisebbségi nyilvánosság: tanulmányok, (1987-1997)* / Cseke Péter. - Bukarest: Kriterion, 1997. - Kv. - 244 p.
- *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - 140 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 307-308.
- *Egy művészpálya a különlegességek jegyében: 80 éve született Szász Endre.* În: *Népújság (Műzsa)*, 2006. jan. 7.

SZÁSZ Károly, ped., jurist, prof.; n. 25 ian. 1798, Ocna Sibiului, SB - m. 25 oct. 1853, TgM. Studii juridice la Budapesta. Autor de studii de ped. și politică; prof. la Aiud (1821-1848); în același timp prof. de matematică și fizică, urmaș al lui Bolyai Farkas, prof. la Lic. Ref. TgM (1851-1853); deputat în Parlamentul transilvănean; secretar de stat în Ministerul Învățământului și Religiei (1848); militant pentru drepturile politice ale românilor.

Lucrări publicate:

• *A derék ember és ritka érdemű képe (Emlékbeszéd Köteles Sámuel felett)*. - Kv., 1832.

• *Sylloge Tractuum aliorumque actorum publicorum historiam et argumenta B. Diplomatis Leopoldini, resolutions item que Alvinciana vocatur illustrantium* / editit Carolus Szasz de Szemeria. - Claudiopoli, 1833.

• *Magyar-nyelv-tudomány: Magyar tanítók's tanuló' számára.* - Vol. 1. - Nagyenyeden, 1839.

• *Szám-tan.* - Vol. 1. - Pest, 1853.

- în colaborare:

• *Név- és tárgymutató a Magyar Tudományos Akadémia Értesítőjének 1-8. évfolyamához (1867-1874)*. -Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvkiadó-Hivatalában, 1875. - 158 p

• *Bem-Album.* - Mv., 1884. - VIII, 360 p.

Referințe:

- *Írói arcképek.* - 2. köt: Szász Károly; Kovács Pál. - 51 p.
- *A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig: 1772-1831.* - 1. köt. - 274 p.; 1772-1831. - 2. köt.
- *Újabb kori ismeretek tára: Tudományok és politikai 's társas élet encyklopaediája.* - 6. köt: Paxton-Zürich. - 1855.
- *Az 1848-49-iki magyar szabadságharc története f: pl. / írta*

Gracza György. - 5. köt. - Budapest: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadása, [1894-1898], p. 449-1050.

• *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés.* - 6. kötet: A magyar irodalom a XIX. század második harmadában. - 1933. - 951 p.

• *A százéves Kisfaludy-Társaság: (1836-1936)* Szerkesztette s a Társaság történetét írta Kékay Lajos. - Budapest: Franklin-Társulat, 1936. - 512 p.

• *Új lexikon.* - Budapest, 1936, vol. 8.

• *Századunk magyar irodalma* / Pintér Jenő. - Budapest: Pintér Jenőné Vállalatának kiadása, 1943. - 1426 p.

• *Bolyaiak tere: tollvonások egy város arcképéhez* / Nagy Pál. - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

SZÉCSI András, pictor; n. 15 febr. 1934, București

- m. 20 oct. 1991, TgM. Studii: Col. Ref., Odorheiu Secuiesc (1953); Univ. de Artă Cj, fiind dat afară în 1956, prof.: Kádár Tibor, Harșia, Abrudan (1956). Membru UAP MS. Expoziții personale: Cristuru-Secuiesc (1959, 1965); Köpec (1961); TgM (1965, 1982, 1987); CjN (1966, 1981); Viena (1989); Münster, Odorheiu Secuiesc (1968) New York (1973). Expoziții de grup: Cristuru Secuiesc, TgM; expoziții județene; Budapesta (1990); Banyhád, Garamszőlös, Hatvan (1991).

Referințe:

• *Contemporary Hungarian Fine Arts from Transylvania.* - S.I.: s.n., 1990.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

• *Erdélyi színlételek* / Hajdú Demeter Dénes, Gál Éva Emese. - [Budapest]: Erdélyi Művészetért Alapítvány, 1993. - 72 p.

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 194.

• *Korunk galéria: találkozások: 1973-1982-1997* / Szerkesztő Kántor Lajos; fedőlap Deák Ferenc. - Kv.: Komp-Press, 1997. - 120 p.

• *Szól a rádió...: a Mv. Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 309.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 408-409.

• *În atelierul pictorului Szécsi András.* În: *Steaua roșie*, 29 nov. 1975, p. 3, 1 foto.

SZEGEDI Ferenc, fotograf, geamgiu; n. 23 febr.

1960, TgM. Studii gimnaziale la Șc. Gen nr. 14 din TgM (1966-1975); curs de calificare geamgiu, izolator, curs foto la Casa de Cultură „Mihai Eminescu” (1989). Membru în AAF România (1998); membru FFIAP (AFIAP, 2001); Foto Clubul TgM (1993); membru fondator al Fotoclubului „Diafragma.” Prezent la peste 40 expoziții naționale și internaționale, la toate expozițiile de grup cu Fotoclubul TgM. Expoziție personală: TgM (2006); expoziții cu premii: Wrocław, loc II (1996); Tokio,

medalie de merit (1997); Scoția, Honor mention, FIAP (1998); CjN, Mențiune „Napoca” (2004); TgM, Honor Mention FIAP (2005).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

• *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Mv.: képes útikalauz* / Colectiv redacțional = szerkesztők: Fülöp Mária, Angela Kovacs, Valentina Lucian, Aurel Trif. - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

• *Album foto „Art Foto” 2000.* - TgM. - 69 p.

Referințe:

• *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Mv.. Neumarkt / Fotoclub TgM; [Studii introductive de Zsigmond Bálint, Gyula Keresztes, Nagy Miklós Kund].* - [1994].

• *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, TgM, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Redactare Török Gáspár și Bálint Zsigmond. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.

• *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.

• *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Lyra, 2001, p. 54-57.

• *Romániai Magyar Szó*, 14 nov. 1995; 22 mai 2001.

• *Krónika*, 18-20 aug. 2006.

• *Zile și nopți*, 18-31 aug. 2006.

• *Cuvântul libertății*, Craiova, 28 nov. 1997.

SZÉKELY Anna, actriță; n. 1935, Ogra, MS - m.18

iul. 1993, TgM. Studii: Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM. Actriță la Teatrul de Stat TgM (1959-); cadru didactic la Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM (1977-1980). A jucat în piese de Stoenescu, Everac, Csiki Gergely, Gyurkó László, Gorki, Szabó Lajos, Raffai Sarolta, Kirifescu, Tennessee Williams, Cehov, Vasiliev, Ioachim, Shaw, Kocsis István.

Referințe:

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981.

• *A Hét évkönyve.* - 1982.

• *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol.2: L-Z, 1997

• *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.

SZÉKELY Attila, pianist; n.1974, TgM. Studii:

Lic. de Artă din TgM, prof. Kovács Zsuzsa, Szőnyi Zoltán; Academia de Muzică „Franz Liszt” din Budapesta (1993-); Academia de Muzică din CjN (1995-), prof. Adriana Bera. A participat la

cursurile de măiestrie ale lui Gerard Frémy, Arcadi Sevidov și Malcolm Bilson; studii la Academia de Muzică din Trossingen, Germania, prof. Tomislav Baynov. A realizat înregistrări la postul național de televiziune din România, la Duna TV. Din 1997 este pe podiumul de concerte, ca solist în compania orchestrelor Filarmonice din Arad, IS, TgM. Obține premiul III la Concursul național de interpretare de la BM (1991); premiul I la Tm (1993); câștigătorul Concursului „Chopin”; premiul III la Concursul Internațional „Jeunesses Musicales.”

Referințe:

• *Concert simfonic: Pliant, Filarmonica de Stat din TgM*, 30 mai

SZÉKELY Attila, pseudonim Simon-Székely

A., psiholog, lingvist, psihoped. special; n. 23 iul. 1959, TgM. Studii: Șc. Gen. nr. 4 (1970-1974); Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1974-1979); Fac. de Psihologie și psihoped. specială (1993-1997), (licența, 1998) UBB CJN; Univ. București, Lingvistică; traducător din lb. engleză în

domeniul șt. medicale (1979-1982); curs de filosofie, Univ. București (1981-1983); curs de teologie generală, Willington, Derby, Anglia (1991-1993). Dr. în psihologie, cu teza: *Conștiința în oglinda cercetărilor din sec. XX*, Univ. din Pécs, Ungaria (2000-2003). Prof. de lb. engleză și germană, Univ. Liberă și Casa Sindicatelor TgM (1983-1993); cercet. șt. în psihologie al Academiei Ungare; Institutul de Filozofie, IPed., Budapesta (2001-2003); predarea psihologiei ca drd. la Univ. din Pécs, Ungaria (2001-2003); lector univ. la Univ. „Sapientia” (2003-2004), UMF TgM (2005-2006). Domenii de cercetare: psihologia conștiinței, biopsihologia, științele comportamentului, docimologia și cercetarea stresului la examene, filosofia științelor și știința infinitului, filosofia psihologiei, epistemologia. Parcurge numeroase stagii de pregătire și specializare: în pedagogie, Studii Europene, în cercetarea creierului uman în cadrul Institutului de Psihologie al Academiei Ungare, Institutul de Filozofie al Academiei Ungare, Institutul de Cercetări Educaționale, Univ. Semmelweis, Universitatea ELTE, Institutul de Cercetări Medicale (KOKI), Budapesta. Beneficiar al 5 grant-uri, 23 de studii, articole, proiecte șt., participă la 11 conferințe. Membru al Corporației dr. al Academiei Ungare; Asoc. Psihologilor din Ungaria (2000); Asoc. Filosofilor din Ungaria (2002); Filosofia Asocio Tutmonda (FAT), Brazilia (1998); Réseau international de traduction, Franța (1990).

Lucrări publicate:

- *Moartea ca problemă a psihologiei*. - TgM: Custos, 1998. - 113 p.
- *Az Fk. - Modell: A végtelen tudománya. Infinitológia*. - Mv.: Custos Kiadó, 1999. - 358 p.
- *A tudat-biopszichológia alapvonalai*. - Mv.: Appendix, 2005. - 206 p.
- *Tudat-rendszer a tudat-biopszichológiában*. - Budapest: Közdk, 2006. - 50 p.
- *A tudat pszichológiai és filozófiai vonatkozásai*. - Budapest: Közdk, 2006. - 70 p.
- *Stadiul terminal al vieții în psihologia sănătății*. - TgM: Ed. Ardealul, 2006. - 104 p.
- *A magatartás multidiszciplináris tudománya: Tankönyv orvostanhallgatóknak*. - Budapest: Közdk, 2006. - 131 p.
- *Conștiința*. - TgM: Ed. Ardealul, 2006. - 40 p.
- *Biopsihologia conștiinței: Noțiuni introductive*. - TgM: Ed. Ardealul, 2006. - 44 p.
- *Életfelfogás, szorongás, halálfélelem*. - Budapest: Animula Könyvek, 2007. - 241 p.
- *A lélek mítoszokból és vallásokban*. - Budapest, Animula, 2008.

• *Rövid magatartástudomány orvosoknak*. - Budapest: Animula, 2008.

• *Képi logika: Image Logic*. - Budapest: Animula Könyvek, [2009]. - 117 p.

• *A lét szerkezete*. - Budapest: Animula Könyvek, [2009]. - 172 p.

• *Mozgás és struktúra*. - Budapest: Animula Könyvek, [2009]. - 159 p.

Studii și articole:

• *Imaginea de sine și conștiința de sine. O analiză psihologică a legăturii dintre aceste fenomene*. În: *Analele de psihologie a UDC*, Iași, TgM, 1997.

• *Conștiința biopsihologică - conștiința*. În: *Analele de psihologie a UDC*, TgM, 2003, p. 169-185.

• *Oglinda conștiinței*. În: *Revista de psihologie*, București, 50, nr. 3-4, 2004, p. 253-256.

• *Scurtă incursiune în tanatologie*. În: *Analele de psihologie a UDC*, TgM, 2004, p. 127-138.

• *Interdiszciplinaritás és a vizsgáztatás tudománya*. În: *Pedagógusfórum*, Slovacia, 4, nr. 1, 2005, p. 15.

• *Problematica conștiinței într-o analiză contemporană*. În: *Tárnava*, 1-2-3, 2005, p. 28-32.

• *Studiu privind concepția despre viață și moarte*. În: *Revista de Medicină și Farmacie*, TgM, 51, 2005, p. 128-132.

• *Influența sufletului în marile religii ale lumii: Hinduismul și Brahmanismul*. În: *Izvoare filozofice*, TgM, 1, 2006, p. 83-93.

• *Conștiința la nivel cuantic*. În: *Analele de psihologie a UDC*, TgM, 2007.

Referințe:

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 551.

• *Erdélyi magyar ki kicsoda*, 2000, 2005.

• *Philosophy documentation center*, Charlottesville, Virginia, USA.

• *International directory of philosophy and philosophers*, USA.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010*. - S.l.: A Magyar demokratsa szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p.631.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 5: S-Sz, 2010, p. 417.

SZÉKELY Bálint, violonist, n. 1977, TgM. Studii:

Lic. de Artă din TgM, prof. Oláh Mária și Szabó Levente; bursă de studii la „Purcell School” din Londra (1993-1995), unde a obținut și bacalaureatul, prof. Dékány Béla,

concertmaistrul orchestrei simfonice BBC; bursa integrală de studii „Queen Elizabeth the Queen Mother” la „Guildhall School of Music and Drama” și „Royal College of Music” din Londra, prof. violonistul Grigori Zhislin. Are o îndelungată activitate concertistică, atât în recitaluri, cât și în concerte cu orchestre din România, Ungaria, Germania, Croația, Franța, Italia, Anglia, Japonia; înregistrări Radio, TV și pe CD. A susținut recitaluri la Festivalul „Radio France,” la Royal Opera House, St. Martins-in-the-Fields, St. James’s Piccadilly, Winchester Cathedral, Tokyo a Hamarikyū Asahi Hall, Kyoto Conference Center, Tokyo Oji Hall, Kobe Osaka, Kamakura, Hyogo Gejitsu Bunka Center, Vega Hall,

Wilmore Hall și Purcell Room din Anglia. Distins cu premiul Véggh Sándor de Asoc. Muzicienilor din România (1994).

Referințe:

- *Krónika*, 2001. 25., p. 9.
- *Concert simfonic: Pliant. Filarmonica de Stat din TgM*, 17 ian. 2002.
- *Concert simfonic: Pliant, Filarmonica de Stat din TgM*, 16 ian. 2003.
- *Cuvântul liber*, 21 ian. 2003, p. 6.
- *Népújság*, 2004. dec. 22.
- *Concert simfonic: Pliant, Filarmonica de Stat din TgM*, 1 iun. 2006.
- *Zilele muzicale târgumureșene, Ed. a XLI-a, 5-26 mai 2011, Caiet program*, p. 32.

SZÉKELY Dénes, coregraf artistic; n. 23 sept. 1935, Bodoș -Baraolt, CV - m. 2 ian. 2011, Budapesta. Studii: Fac. de Ped. și lb. maghiară, UBB Cj. Debutază în 1950; a realizat 111 coregrafii, precum: *Poarta de aur, Bal la Rușii Munți, Alegerea perechilor, Poem coregrafic din Trascău, Vis pe dealul Crăiești, Dansul de pe Valea Nirajului, Roata din Chimitelnic, Poem coregrafic de pe Târnavă, Îmblățitu*. Diplomă la Festivalul „Cântarea României,” ed. a II-a.

Lucrări publicate:

- *Táncol a székely*. - TgM: Lyra, 2005.

Referințe:

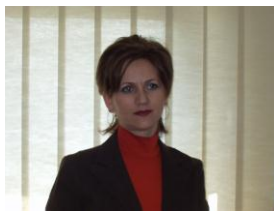
- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 144.
- *A Hét évkönyve*. - 1982.
- *Népújság*, 13 aug. 2005.
- *Cuvântul liber*, 5 ian. 2011, p. 9 (necrolog)

SZÉKELY Eva, actriță; n. 1942, TgM. Studii: Institutul de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM. Actriță la Teatrul de păpuși TgM (1960-1962); Teatrul de Stat TgM (1963-). A jucat în piese de Kirițescu, Feydeau, Raffai Sarolta, Móricz Zsigmond, Vasiliev, Schiller, Nusici, Tamási Áron, Gárdonyi Géza. Colab. la Studioul de radio TgM.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 144.

SZÉKELY Eva Monica, prof.; n. 1967, Baia Mare. Studii: Fac. de Filologie, secția Lb. și literatura română - Lb. latină, Univ. din Tm (1990). Dr. cu teza: *Educarea competenței de lectură la vârsta adolescenței*, Univ. București

(2006). Prof. de lb. și literatura română la Lic. Ped. „Mihai Eminescu,” TgM (1990-2003); cadru didactic asoc. disciplinele Literatură pentru copii și tineret, Didactica Lb. și literaturii române, Lb. română contemporană. Fonetică și lexicologie la UPM (2000), iar din 2003 devine titular al acestor cursuri și lector univ. al acestei univ. A publicat o serie de articole în reviste de specialitate și/ sau în lucrările conferințelor naționale și internaționale (Philologica, Edu World 2005, Integrarea europeană - tradiție și modernitate).

Lucrări publicate:

- *Mircea Eliade - tentația limitelor*. - București: Ed. Niculescu, 2002. - 144 p.

• *Competența de (re)lectură. Experiențe în viziunea integrată*. - CjN: Dacia, 2007.

• *Didactica (re)lecturii. O abordare pragmatică. Pentru studenții Facultăților de Litere și pentru pregătirea examenelor de titularizare, definitivat, grade didactice*. - TgM: UPM TgM, 2009. - 350 p.

Referințe:

- *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” TgM / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon*. - TgM: Ed. Edu, 2008, p. 70-71.

SZÉKELY József, sculptor; n. 8 febr. 1929, Sângeorgiu de Pădure, MS. Studii: Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” Cj (1955). Prof. la Odorheiu Secuiesc (1960-1990). Lucrează în piatră și marmură. Expoziție personală TgM (1955); expoziții de grup locale, în București și în diferite orașe din țară. Lucrări în muzee și colecții private din țară și străinătate.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 146.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán*. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes*. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 311.

SZÉKELY Miklós, pictor; n. 7 iun. 1965, TgM - m. 14 ian. 2010, TgM. Absolvent al Lic. Ped. TgM, profilul arte plastice-grafică (1983), prof. Bordi Geza, Datu Victor, Kiss Levente, Major Gizella, Molnár Dénes; AAP „Ion Andreescu” CjN (1994), prof.: Teodor Botiș, Victor Ciato, Gheorghe Arion. Membru stagiar al UAPR din 2004. Expoziții personale:

CjN (1992, 1998); TgM (1994, 2000, 2001, 2003, 2004). Expoziții de grup: CjN, Salonul anual de pictură (1991, 1998); TgM (2004); Lăzarea (2004); Tabăra de creație Lăzarea-Mărtiniș (2004).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

- *Nagy-György Ferenc*. - Mv.: s.n., 2001. - 56 p.
- *Rejtett gyöngyszemek: Mozgássérültek alkotásai*. - Mv.: Appendix, 2005. - 114 p.

Referințe:

- *Rejtett gyöngyszemek: Mozgássérültek alkotásai*. - Mv.: Appendix, 2005. - 114 p.
- *Catalog: Székely Miklós*. - 2006.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect Gheorghe Mureșan*. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 122.
- *Népújság (Múza)*, 9 iun. 2007, p. 4.

SZÉLLYES, Sándor, cântăreț de muzică populară; n. 4 iul. 1932, Călugăreni, MS - m. 15 ian. 2006, TgM. Studii: Col. Ref. TgM (1951). Învățător la Mikháza (1951-1952). Este printre fondatorii Ansamblului „Mureșul” din TgM; cântăreț și dansator al Ansamblului MS. A interpretat *Ana Lugojana, Traviata*; are înregistrări la radio și Tv București, Cj, TgM; a participat la turnee în străinătate: Iugoslavia, Ungaria, RFG, URSS, Mongolia, Coreea de Nord, Canada, SUA, China.

Referințe:

- *A Hét évkönyve.* -1982.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 201.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune / Red. Grid Modorcea.* - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Elment a legnagyobb székely tréfamester: Szélyes Sándor népdalénekes halálára / Tófalvi Zoltán.* În: *Erdélyi Napló*, 2006. febr. 28., p. 7.

SZÉLYES Ferenc, actor; n.13 mai 1953, TgM.

Studii: IAT „Szentgyörgy István” TgM (1976). Actor la Institutul de Teatru „Szentgyörgy István” TgM (1976-1991); actor la Teatrul Național TgM, trupa Tompa Miklós (1991-); este inițiatorul și organizatorul Festivalului de teatru de sură de la Mikháza. Roluri: J. Porter (J. Osborne: *Nézz vissza haraggal*); Nagelschmidt (Sütő András: *Egy lócsiszár virágvasárnapja*), Stephano (W. Shakespeare: *A vihar*); Káin (Sütő András: *Káin és Ábel*); Kormányzó (Leo Birinszkij: *Bolondok tánca*); Bolond (Sütő András: *Ugató madár*); Fejedelem (Kleist: *Homburg hercege*); Turai Sándor (Molnár Ferenc: *Játék a kastélyban*); Sűgér Fortunato (Goldoni: *Chioggiai csetepaté*); Jacques (Molière: *Fösvény*); Koldus (*Anouille: Elektra*); Petronius (Székely János: *Caligula helytartója*).

Referințe:

- *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma / Székely Szabó Zoltán.* - Bécs: Europa-Club, 1994.
- *Magyar színházművészeti lexikon.* - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 202.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 556-557.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 638.
- *Szól a rádió...: a Marosvásárhelyi Stúdió 40 éve: 1958-1998 / Szerkesztette Jászberényi Emese.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 350 p.
- *A hiba nem a közönségben van: Beszélgetés a Jászai Mari - díjas Szélyes Ferenc színművésszel / Nagy Miklós Kund.* În: *Népújság (Múza)*, 2006. márc. 25, p. 6, 7.
- *Mit várnak az Új társulatvezetőtől? Beszéljük meg / Nagy Botond.* În: *Népújság (Múza)*, 2007. jan. 20., p. 6.
- *Mikházi csúrvadáság / Nagy Botond.* În: *Népújság*, 2008. jún. 18., p. 5.

SZÉP György, pictor, grafician; n. 8 iul. 1944, TgM.

Absolvent al Lic. de Artă din TgM, prof.: Bordi András, Barabás István, Nagy Pál. Membru al UAPR. Expoziții personale: TgM (1969, 1980, 1990, 1994, 1999, 2003); Miercurea Niraj (1983); Galeria „Date,” Debrecen, Ungaria (1990); Püspökszentlászló și Komló, Ungaria (1992). Expoziții de grup: din 1965 participă la toate expozițiile jud. organizate de UAP TgM; Galeria „Csontváry,” Budapesta, Ungaria (1991); Zalaegerszeg, Keszthely, Dombóvár, Ungaria (1993-1994); Iserlohner, Germania (1996); Budapesta, Ungaria (1996); Kecskemét (2000).

Tabere de creație: Hortobágy, Ungaria (1990); Hust, Ungaria (1994); Iserlohner, Germania (1996); Lázarea (2000).

Referințe:

- *Tabăra de creație „Prietenia” Lázarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lázarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy/* szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: [s. n.], 1991. - 68 p.
- *Tizenhárom plusz egy Mv.i művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály.* -mKeszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.
- *Hortobágyi művésztelep, 1975-1976; Hortobágyi alkotótábor, 1982-1994. 15 éve.* / Összeállította és szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen: [Piremon], 1994.
- *Reménység szigete: képzőművészeti gyűjtemény: [katalógus].* - Budapest: Erdélyi Gyűlekezet, 1996. - 80 p.
- *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa] / Bevezető Gazda József.* - Kovászna - Covasna: Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996. - 23 p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996. - 72 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Mv. 1997. október 25. - dec. 7..* - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997.
- *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig ?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 204.
- *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 313.
- *Repere ale artei plastice mureșene / Coord. proiect George Mureșan.* - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 123.
- *Salonul județean de artă plastică / Doru Mureșan.* În: *Steaua roșie*, 25 dec. 1982, p. 3.
- *Élmény megkettőzve: Kiss Levente és Szép György kiállítása a Bernády Házban / N.M.K..* În: *Népújság (Múza)*, 2006. nov. 11., p. 3.

SZEREKOVÁN János, solist vocal, tenor, n.

1975, TgM. Studii: Lic. de Artă din TgM; a studiat canto

cu prof. Papp Mária la Șc. de Artă. În perioada 1998-2000 a fost membru al Corului Filarmonicii țargumureșene; în 2000 debutează ca solist la Filarmonica de Stat și la Corul de Tineret „Nagy István” dirijat de Kovács András. Din 2001 este membru al Corului Radioteleviziunii Ungare, debutând ca solist. A participat la multe concursuri naționale și internaționale; la cursurile de măiestrie de la Majka, Ungaria, studiind cu Ionel Pantea, Keönch Boldizsár și Misura Zsuzsa, cântând în Concertul de gală în compania Orchestrei Operei din Budapesta. Are un repertoriu vast ce cuprinde lieduri, operetă, cântonete, operă și oratoriu, cântând alături de orchestre din Ungaria și din alte țări. Premiul I la Festivalul de Muzică Sacră BV (2000).

Referințe:

- *Caiet program: Festivalul Muzical Internațional. In memoriam Constantin Silvestri, Ed.a 12-a, 10-17 oct. 2002.*
- *Caiet program: Zilele Muzicale Targumureșene.* Ed. a 35 -a, 19-26 mai 2005; Ed. a 37-a, 10-25 mai 2007.
- *Zilele muzicale țargumureșene, Ed. a XLI-a, 5-26 mai 2011, Caiet program, p. 36.*

SZILÁGYI Enikő, actriță, n. 1954, Cj. Studii: Institutul de Teatru „Szentgyörgy István” TgM; Univ. de Teatru și Cinema, București (1982-1986). Actriță la Teatrul Național din TgM și CjN (1982-1989). Între 1989-1992 și-a desfășurat activitatea în Belgia, apoi în Ungaria, inițial la Teatrul „Tivoli” (1993-2003), apoi la Teatrul „Thalia” din Budapesta (2003-2004). În 2004 se stabilește în Franța. Carieră dublă de actriță și cântăreață; pasionată de cântecul francez, a înregistrat mai multe discuri

(*Triptyque: hommage à Édith Piaf, Barbara et Jacques Brel* - 2001; *Eniko Szilagy chanta Kurt Weill* - 2007), a susținut concerte în România, Ungaria, Germania, Belgia, Olanda, Maroc, Suedia, SUA; a organizat chiar un spectacol de omagiere a muzicii franceze - *L'Aigle noir* - care i-a adus titlul de „ambasadoare a cântecului francofon”, conferit de mai multe ambasade. Ca actriță, a interpretat roluri în piese de teatru scenic sau radiofonic, în filme. Roluri în teatru: Veta în *O noapte furtunoasă* de Caragiale; Lucreția în *La Mandragore* de Niccolò Machiavelli; Viola în *Noaptea regilor* de William Shakespeare; Hedda Gabler în *Hedda Gabler* de Henrik Ibsen; Madame Niccolini în *Galilei* de László Németh; Patricia în *Ultimul Yankeu* de Arthur Miller; Marea prințesă în *Sybilie* de Viktor Jacobi; Yerma în *Yerma* de Federico García Lorca; Maria Stuart în *Maria Stuart* de Friedrich Schiller; Clytemnestre în *Électra* de Euripide; Júlia în *Júlia* de András Visky; *Comedii* de Samuel Beckett; Femeia din *Muzica* de Marguerite Duras. Teatru radiofonic: Marina Vlady, *Vissotski, mon amour*; Catherine în *Crimă și pedeapsă* de Feodor Dostoievski. Roluri în filme: *Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război*; *Rug și flacăra*; *Capcana mercenarilor*; *Iancu Jianu*; *Șantaj*; *Un om în loden*; *Falansterul*; *Bacchus*; *Domnișoara Aurica*; *Sărmanul Ioanide*; *Horea*; *William Cuceritorul*. Se implică în diverse activități social-umane: proiecte europene de construcție de locuințe pentru vârstnici (Belgia, Austria, Germania), spectacole de binefacere pentru copii cu probleme cardiace. Membră în Asoc. Cinematografică din București (1989-1992); preș., Asoc. „La Branche d'or”, de ajutorare a copiilor orfani (2003-). Distincții: Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, Festivalul Teatrului de Tineret de la București (1984); Premiul pentru cea mai bună interpretare feminină, Festivalul de Film din România (1985); Premiul de interpretare „Haut Niveau” Budapest (1994-1995); Premiul „Kazinczy” (1998); „Crucea de Onoare” în grad de cavalier a Rep. Ungare (2002); Marele premiu de interpretar, Ungaria (1994-1998); Medalia de Onoare a orașului Lombez, Franța (2005).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. - 1982, p. 239.
- *Új kortárs magyar színészlexikon* / Szerkesztők Fábri Magda, Czeglédi Éva, Balogh Géza. - Budapest: Magazin, 1999. - 659 p.
- *Új kortárs magyar színészlexikon* / Szerkesztők: B. Fábri Magda, Czeglédi Éva, Balogh Géza. - Editie reprint - Budapest: Magazin Holding, 2000. - 660 p.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.
- *Deschiderea stagiunii: Cartea lui Ioviță. Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* / Ion Calion. În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p.

14, 2 foto.

SZÓCS Sándor, pictor; n. 31 mai 1924, Boju, CJ - m. 18 mart. 1997, TgM. Absolvent al AAP „Ion Andreescu,” Cj, cls. maestrului Mohi Alexandru. Membru al UAPR din 1958. Prof. de desen la TgM, unde debutează în 1956. Din 1955 participă la majoritatea expozițiilor jud. și de grup în TgM. Expoziții republicane: București (1970, 1974). Expoziții personale: TgM (1969). Expoziții de grup: Cj (1970); Lugano, Elveția (Expoziția artiștilor transilvăneni, 1983); Budapesta (1995, 1996). Lucrări în colecții de stat din TgM, Zalău, Cristuru Secuiesc și în colecții particulare din țară și străinătate.

Referințe:

- *Dicționarul Artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa, București, 1976.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.
- *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Nr. 1-2. 1992-1993: catalog*. - TgM: s.n., 1993; Nr. 6/1997. - 51 p.; Nr. 7/1998.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármege Galéria [Budapest]. 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - [Budapest]: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármege Galéria, 1996. - 72 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 212.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 568.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 320.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 124.

SZÓCS Zoltán, sculptor; n. 16 nov. 1963, TgM.

Absolvent al AAP „Ion Andreescu” CjN (1995); clasa prof. Terec Aurel. Membru UAPR. Expoziții personale: CjN (1995); Miercurea Ciuc (1998). Expoziții de grup: Sovata (1998); TgM (1966-2004); Turda (1994); Odorhei (1996); Nyíregyháza, Ungaria (1998); Viena (2002); Bors, Ungaria (2004).

Lucrări monumentale: Miercurea Ciuc (1991); Boroșnău Mic (2002).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Nagy-György Ferenc* / Fotó Bartha Levente, Bartha László. - Mv.: s.n., 2001. - 56 p.

Referințe:

- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 320.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 125.

SZŐKE István, coregraf; n. 19 iul. 1960, TgM. Studii: Șc. Gen. nr. 14, TgM (1967-1975); Lic. Ind. nr. 3 TgM (1975-1979); Fac. de Educație Fizică și Sport, Univ. Ecologică București (1999-2002) Dr. în teatru, cu teza: *Rolul dansului în universul ficțiunilor scenice*, UATC, București (2005). Sculer matrișer, Întreprinderea Metalotehnica TgM (1979-1993); prof. de dans, Clubul Copiilor TgM (1993-1994); referent-coregraf, Casa de Cultură Studențească TgM (1994-1999); antrenor de dans sportiv, Asoc. „Clubul de dans sportiv Apollo” TgM (2000); preparator univ., Univ. de Artă Teatrală TgM (2003); asist. univ., UAT TgM (2005-). Participă la conferințe de studii teatrale, publică în *Revista Symbolon, Colocvii teatrale*. Semnează coregrafia mai multor piese la Teatrul Național TgM: *Satyricon*, în regia Victor Ioan Frunză (1998), *Más gömb nincs?*, regia Kovács Levente (1999); *Micimackó*, regia Kovács Levente (2003); *Györgyike, drága gyermek*, regia Kovács Levente; *Pescărușul*, de A.P. Cehov, regia Kincses Elemér; *Provocarea*, de K. Asimakopoulos, regia Radu Olăreanu; *Nyolc Nő*, de R. Thomas, regia Radu Dinulescu (2004); *Negyedik nővér*, de Janusy Glowacki, regia Alexandre Colpacci (2005); *Hallottátok, mi esett meg útban a Fórum felé?!*, regia Bokor Péter; *Liliomfi*, de Szigligeti Ede, regia Gali László (2006); *A lé*, de N. Machiavelli, regia Király István; *Vassa Jeleznova*, de M. Gorki, regia Radu Olăreanu (2007); Colab. cu UAT TgM, Radio Gaga, Radio TgM, semnând coregrafia pieselor: *Lubicikolás a NÁTÓ-ban*, regia Nagy István (2002); *A meztelen igazság*, regia Nagy István; *Egy képzelt riport egy képzelt autonómiáról*, regia Nagy István; *Szomorújáték*, regia Rusznyák Gábor; *Vérnász*, regia Kincses Elemér (2004); *Kész átverés*, regia Puskás Győző; *Dobi-Tök-Sóó*, regia Nagy István; *Tangó*, regia Kincses Elemér; *Balul bobocilor, Porțile deschise* (2005); *Elkürtük*, regia Nagy István (2006); *Ó Ábrahám*, regia Hencz Jozsef (2007); *A dzsungel könyve*, regia Hencz Jozsef; *A teknőcök*, regia Hencz Jozsef; *Arrivederci Rroma - Búcsú a gengszterektől*, regia Nagy István (2008)

Lucrări publicate:

• *Rolul dansului în universul ficțiunilor scenice*. - TgM: UAT, 2008. - 245 p.

Studii și articole:

- *Modele de pregătire psihologică - o cale pentru pregătirea și desăvârșirea studentului actor*. În: *Colocvii teatrale*, IS, 3.
- *Conștientizarea, cheia dezvoltării personalității studentului actor*. În: *Symbolon*, 6, 2003, p. 207-211.
- *Respirația, mod și filozofie a vieții*. În: *Symbolon*, 7, 2003, p. 191-203.
- *Antrenamentele invizibile, o provocare în realizarea performanței artistice a studentului actor*. În: *Symbolon*, 10, 2005, p. 224-241.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 149.

SZŐNYI Zoltán Zsombor, prof., pianist, dirijor; n. 18 iul. 1942, TgM. Studii: Lic. de Muzică din TgM; Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cj (1968). Prof. la Lic. de Artă TgM (1968-), totodată dirijorul orchestrei de

tineret a Lic., ansamblu cu care a susținut numeroase concerte în țară și în Ungaria, Germania, Olanda; pianist și dirijor la pupitrul orchestrei simfonice a Filarmonicii de Stat din TgM. Concerte: Odorhei (1972, 1982); TgM (1973, 1976-1979, 1981, 1988).

Referințe:

- *Ki Kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 213.
- *Caiet program: Zilele muzicale târgumureșene*, Ed. XXXII. 16-23 mai 2002; Ed. XXXIII; Ed. a XXXIX-a, 14-28 mai 2009, p. 116.

SZÖRTSEY Gábor, artist plastic; n. 24 dec. 1951, Odorheiu Secuiesc, HR - m. 8 mai 2004, Budapesta. Studii: Lic. de Artă, TgM; IAP „Ion Andreescu,” CjN (1974 -1979). Expoziții personale: Budapesta (1984, 1985, 1988, 1991, 1993-1998); Kecskemét (1986); București (2000); TgM (2000). Expoziții de grup: TgM (1975, 1978, 1980); CjN (1977, 1980); Pécs (1982, 1984, 1988); București (1975); Knokke Heist, Belgia (1975, 1976, 1977); Suceava (1976, 1977).

Referințe:

- *Caricaturiști mureșeni / Romeo Soare*. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995.
- *Szörtsey Gábor (1951-2004)*. - Budapest, 2008.

SZOTYORI Anna, grafician; n. 10 sept. 1930,

TgM. Absolventă a Institutului de Arte Plastice din Cj și a IAP „Nicolae Grigorescu,” București, secția grafică. Membru al UAPR (1961). Expoziții personale: Galeria Palatului Culturii, TgM, grafică (1972); acuarelă și tempera, Palatul Culturii, TgM (1975); grafică, red. revistei *Új Élet*, TgM (1979); grafică și pictură, Casa de Cultură, Odorheiu Secuiesc (1982); grafică și pictură, Casa de Cultură, Gheorgheni (1983); 136 lucrări de grafică, acuarelă și tempera, Galeria de Artă, Palatul Culturii, TgM (1986); grafică, Galeria de Artă UAP, TgM (cu artista finlandeză Arja Merikallio - ceramică); sălile Santa, TgM (1995). Expoziții de grup: Expoziția de Grafică Românească, 5 lucrări, Olanda (1983); Expoziția de artă, alături de alți trei artiști plastici din România, Six-Fours les Plages, Franța (1983); Expoziție a artiștilor plastici ardeleni, Budapesta (1996). Premiul III pentru grafică la Concursul din București pentru expoziția internațională a tineretului.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• „*Üdvöz légy, te boldog Várad!*”: *Versek Szent László Királyról* / válogatta, fordította, az utószót és a jegyzetet írta Tóth István; illusztrálta Szotyori Anna. - Mv.: Custos Kiadó, 1992. - 216 p.

• *101 vers Marosvásárhelyről* / Válogatta Kuti Márta; Szotyori Anna rajzaival. - Kv.: Kriterion Könyvkiadó, 2005. - 160 p.

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapesta: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / kiállítás szervező és rendező: Simon Endre. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: Erdélyi Művészetért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996.

- 72 p.

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 209.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 566.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1999. - 226 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára* = *Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 319.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 126.
- *Erdélyi Magyar Ki kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 651.

Ș

ȘAGĂU, Galaction, pr., protopop ortodox, cărturar; n. 1843, Idicel, MS - m. 3 sept. 1914, Petriș, MS. Studii: Gimnaziul gr.-cat. de la Blaj (1866); studii teologice, probabil la SB, la Institutul „Andreian.” Capelan în localitatea natală; pr. în Parohia Petriș și protopop ortodox al Reghinului (1906-1911). Membru al Astei (din 1875), membru al comitetului Despărțământului Reghin (din 1885), a devenit dir. acestuia (10 aug. 1906), perioadă în care a procurat aparatul de proiecție; a sprijinit instituții și soc. culturale, mișcarea națională mureșeană. A contribuit la fondul Muzeului istoric și etnografic al Astei; a ajutat elevi și studenți săraci; a fost preș. al Reuniunii Învățătorilor Români din districtul VIII de învățământ al Reghinului; participă la crearea unei biblioteci a „Reuniunii învățătorilor.” Membru al clubului electoral Gornești, a participat la conferința de constituire a PNR (Sibiu, 1881); figurează pe lista delegațiilor care au hotărât înaintarea *Memorandului* la Viena. Este unul dintre ctitorii Băncii „Mureșana” și ai Băncii culturale „Lumina” (1909, SB). A fost membru fondator al Soc. pentru Crearea unui Fond de Teatru Român. Se mută la SB (1911), este numit asesor consistorial.

Referințe:

- *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Fundația „Regele Mihai I,” 1947. - 483 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 219-220.
- *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Europa Nova, 1993. - 304 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1999.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940.* - Reghin, 2001.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Reghinul cultural: studii și articole.* Vol. 8. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2006. - 312 p.
- *Contribuții la biografia protopopului Galaction Șagău (1843-1914)* / Milandolina-Beatrice Dobozi. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, 8, 2006, p. 155-163.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Ed. Veritas, 2010, p. 455-456.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 12.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei* / Marin Șara, Ilie Frandăș. - TgM: Nico, 2010. - 282 p.

ȘARA, Nicolae Marin, prof., bibliotecar,

publicist; n. la 11 apr. 1939, Apalina-Reghin, MS, într-o familie de intelectuali, din părinții Alexandru și Maria. Studii gimnaziale și lic. în Reghin și TgM; Școala Tehnică Postlic. de biblioteconomie din București; IPed. de 3 ani, Fac. de Română-Istorie din TgM; continuând cu UBB, Cluj, Fac. de Istorie-Filosofie. A lucrat ca educator la Preventoriul de copii din Gornești (1956-

1959), apoi la Șc. Profesională de tractoriști de pe lângă IAS Reghin (1961-1963). După trei ani ca dascăl și ped., din 1963 este angajat bibliotecar la Biblioteca Orășenească Reghin, iar din 1981 devine dir. acestei instituții, funcție pe care o deține până în 2011. S-a dedicat muncii de popularizare a cărții, de informare și documentare a cititorilor; s-a implicat în îndrumarea metodică a bibliotecilor comunale; în organizarea a numeroase acțiuni cu cartea, întâlniri cu oameni de știință și cultură, scriitori. A înființat și coordonat Cenaclul literar „Lucian Blaga” (1971), muncă concretizată prin publicarea vol.: *Antologie lirică* (1992) și *Neprețuitele râuri* (2002). A scos la iveală momente din istoria cărții și a bibliotecilor reghinene prin tipărirea vol. *Pagini din istoria bibliotecilor reghinene. Studii și articole* (1995) și *Biblioteci reghinene - file de istorie* (2005). Paralel cu activitatea profesională, s-a preocupat de cercetarea și valorificarea istoriei locale sub toate aspectele, predominând viața culturală cu instituțiile și oamenii ei, tipărind, până în prezent, zece vol. cu titlul *Reghinul cultural. Studii și articole*. A îndrumat și coordonat apariția celor două volume: *ASTRA Reghineană - 125 de ani de la înființare și Despărțământul Reghin al ASTREI. Documente 1874-1940*. La propunerea și stăruința sa, au fost puse la loc de cinste busturile lui Petru Maior, Mihai Eminescu, Patriciu Barbu; a susținut amplasarea de plăci comemorative pe clădiri pentru personalități de seamă ale Reghinului: Al. Ceușianu, Florea Bogdan, Virgil Onițiu, Augustin Maior, Ioan Harșia ș.a. Publică articole în diferite ziare și reviste locale și centrale: *Revista bibliotecilor, Biblioteca, Marisia, Vatra, Cuvântul liber, Opinia reghineană*. Prin colab. cu revista *Vatra* a reușit să tipărească două numere speciale dedicate Reghinului. Din 1990 este dir. al ziarului local *Gazeta Reghinului*, publicație social-culturală editată în colab. cu ASTRA Reghin. A participat la sesiuni științifice interne și internaționale, congrese: Chișinău, Iași, București, Sibiu, TgM, Toplița, Centrul Cultural Paris (Franța). Pentru profesionalismul său în munca cu cartea și pentru cercetarea istoriei locale, pentru merite deosebite în managementul de bibliotecă în decursul anilor a primit numeroase distincții, diplome și premii: Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Cavalier, atribuit de Președinția României (2004); Primăria și Cons. local Reghin i-au conferit titlul de „Cetățean de Onoare al mun. Reghin” (2006); „Omul Anului” (1993), din partea Primăriei Municipiului Reghin; „Bibliotecarul Anului 1999” și Diplomă de Merit în managementul de bibliotecă (2005), oferite de ANBPR. Diplomă pentru participarea la seminarul „Biblioteci, arhive, centre de informare în secolul XXI,” TgM (1997); Diplomă de Excelență, Diplomă de Merit, Diplomă de onoare (2000), din partea Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Mureș (2002, 2004), din partea Primăriei și Consiliului Municipal Reghin (2000, 2004, 2005) din partea bibliotecilor jud.: „Gheorghe Asachi” din Iași, „Octavian Goga” din CjN (2000); Diploma „MAGNA CUM LAUDE,” oferită de BJM (2005); Premiul „Romulus Guga” pentru antologia *Neprețuitele râuri*, cu ocazia Festivalului concurs interjud. de poezie „Romulus Guga,” Ed. a X-a; Diplomă de onoare (2007),

oferită de Primăria Municipiului Toplița și Fundația „Miron Cristea”; Diplomă de Excelență din partea Primăriei Municipiului Reghin (2009); Diplomă de Excelență pentru OPERA OMNIA, din partea Direcției Jud. pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național MS (2009); Diplomă de Excelență pentru întreaga activitate desfășurată în cadrul Bibliotecii și a Filialei ANBPR MS, oferită de ANBPR (2009).

Lucrări publicate:

- *Antologie lirică. Din creația membrilor cenaclului literar „Lucian Blaga.”* - Reghin, 1992. - 104 p.
- *Pagini din istoria bibliotecilor reghinene: studii și articole* / Coord. prof. Marin Șara. - Reghin: s.n., 1995. - 122 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare* / Vol. îngrijit de prof. Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”. - 180 p.
- *Ghidul Bibliotecii Municipale „Petru Maior.”* - Reghin, 2000, 2005.
- *Neprețuitele râuri: Antologie literară reghineană* / Vol. îngrijit și prefăta de Marin Șara. - TgM: Tipomur, 2002. - Reghin: Cenaclul „Lucian Blaga”. - 239 p.
- *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole* / Ed. îngrijită și prefăta de Marin Șara - Reghin: Primăria Mun. Reghin, 2005. - Biblioteca Mun. „Petru Maior”. - 204 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole.* Coord.: prof. Marin Șara. -Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior.” Vol. 9: 2009 - 506 p. - Vol. 10: 2010. - 536 p.
- **în colaborare:**
- *Reghinul cultural: studii și articole* / Coord.: dr. Gr. Ploșteanu și M. Șara. - Reghin: Biblioteca Orășenească. Vol. 1-10: 1982-2011.
- *Ion Pop Maior, luptător pentru cauza națională a românilor din Transilvania, primul președinte al despărțământului Reghin al Astrei. În: Astra 1861-1991. Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român: 130 de ani de la înființare.* - SB: s.n., 1992, p. 228-230.
- *Municipiul Reghin, 1994* / Col. de red.: Ioan Joarză - consultant, Eremia Pop, Marin Șara, Maria Borzan, Zoe Părăianu, Adriana Maria Ștef, Sorin Pui. - SB: Tipografia Honterus, 1994. - 100 p.
- *Alexandru Ceușianu: studii și comunicări prezentate la simpozionul științific prilejuit de centenarul nașterii vrednicului cărturar și om politic (Reghin, 2 iunie 1998)* / Vol. îngrijit de Marin Șara, Georgeta Mărginean și Iacob Huza. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior” Reghin, 1999. - 89 p.
- *Despărțământul Reghin al Astrei. Documente. 1874-1940* / Culegere alcătuită de Liviu Boar; studiu introductiv: Marin Șara. - TgM: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001.
- *Scrisori albe* / Simion Pop; repere biobibliografice M. Șara. - TgM: Tipomur, 2001. - 74 p.
- *Astra reghineană în viața culturală a Mureșului Superior.* În: *Sangidava*, vol. 1, TgM, Ed. Ardealul, 2007, p. 384-391.
- *Iustin Handrea - dascăl de conștiință românească.* În: *Sangidava*, vol. 1, TgM, Ed. Ardealul, 2007, p. 396-401.
- *Oameni și locuri de pe Valea Superioară a*

Mureșului. În: *Sangidava*, vol. 1, TgM, Ardealul, 2007, p. 482-488.

• *Primul român viceguvernator al Transilvaniei: Vasile Ladislau Pop*. În: *Sangidava*, vol. 2, TgM, Ed. Ardealul, 2008, p. 168-171.

• *Augustin Maior (1992-1963), personalitate marcantă a științei și culturii românești, un fiu al Reghinului*. În: *Sangidava*, vol. 3, TgM, Ardealul, 2009, p. 183-188.

• *Reghinul în vâltoarea istoriei. Participarea reghinenilor și a localităților din zonă la marele act al Unirii de la 1 Decembrie 1918*. În: *Sangidava*, vol. 3, TgM, Ardealul, 2009, p. 138-147.

• *Despărțământul Reghin al Astei - 135 de ani de la înființare*. În: *Sangidava*, vol. 4, TgM, Nico, 2010, p. 424-488.

• *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană. 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghinean al Astei / Marin Șara, Ilie Frandăș*. - TgM: Nico, 2010.

• *La ceas aniversar*. În: *Muzeul Etnografic Reghin 1960-2010 / Coord. Maria Borzan*. - TgM: Nico, 2010, p. 179-182.

Studii și articole:

• *Sub semnul anului internațional al cărții*. În: *Revista bibliotecilor*, nr. 11, 1972, p. 657.

• *Despărțământul Reghin al Astei*. În: *Marisia. Studii și articole*, TgM, 1976, p. 307-353.

• *In der Stadtbibliothek Regen. Die Büchner auf den Laser Brigen*. În: *Volk und Kultur*, nr. 25, 1976, p. 3-4.

• *A szolidaritás neam ismet őrseghatárt*. În: *Brassoi lapok*, nr. 10, 12 mart. 1977, p. 7.

• *Un genial precursor al telecomunicației mondiale, Augustin Maior, fiu al Mureșului*. În: *Vatra*, nr. 10, 1977, p. 9.

• *Primele biblioteci reghinene*. În: *Biblioteca*, București, nr. 4, 1977.

• *Documente și mărturii privind Unirea Transilvaniei cu România - 1 Decembrie 1918 - în zona Reghinului (în colab.)*. În: *Marisia. Studii și materiale*, TgM, 8, 1978.

• *Inițiative și realizări în perioada dintre cele două războaie mondiale*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 1, 1982, p. 52.

• *Contribuții la cunoașterea culturii reghinene*. În: *Marisia. Studii și materiale*, TgM, 13-15, 1984, p. 245.

• *Participanți reghineni la Marea Adunare de la Alba Iulia*. În: *Gazeta Reghinului*, 9, dec. 1990, p. 1.

• *Contribuții la cunoașterea istoriei bibliotecilor reghinene*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 2, 1990, p. 83.

• *Biblioteca Gimnaziului Evanghelic din Reghin*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 3, 1994, p. 81.

• *Personalități reghinene: selecție de Mariana Ploșteanu și Marin Șara*. În: *Gazeta Reghinului*, ed. specială, 5, nr. 12, 1994, p. 1-3.

• *Monumente istorice în Reghin „Biserica de lemn,” 1744 și „Biserica evanghelică,” 1330*. În: *Gazeta Reghinului*, 5, nr. 12, 1994, p. 5.

• *Biblioteci ale Astei reghinene*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 3, 1994, p. 85.

• *60 de ani de lectură publică la Reghin*. În: *Pagini din istoria bibliotecilor reghinene*, 1995, p. 20.

• *Biblioteca Municipală „Petru Maior” în serviciul comunității*. În: *Gazeta Reghinului*, 9, nr. 2-3, 1998, p. 2.

• *Biblioteca și comunitatea locală*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 4, 1999, p. 206.

• *Dr. Ioan Popescu*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 4, 1999, p. 257 (Bibliografie).

• *Simion Moldovan - personalitatea artistică în plină afirmare*. În: *Cuvântul liber*, 17 iul. 1999, p. 3.

• *Biblioteca Municipală „Petru Maior” din Reghin, centru cultural informațional*. În: *Cuvântul liber*, 8 nov. 2000, p. 4, 1 foto.

• *Semicentenarul aniversării Bibliotecii Publice de Stat din Reghin*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 5, 2001, p. 295.

• *Biblioteca Municipală „Petru Maior” din Reghin*. În: *Libraria*. Anuar, BJM, 2002, p. 211.

• *Sărbătoarea cărții. Zilele Bibliotecii Mun. „Petru Maior”*. În: *Cuvântul liber*, 8 nov. 2002, p. 2.

• *Cenaclul literar „Lucian Blaga” din Reghin la ceas aniversar*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 6, 2002, p. 271.

• *Simpozion științific*. În: *Gazeta Reghinului*, 14, nr. 3-4, 2003, p. 4.

• *Sărbătoarea cărții la Gurghiu*. În: *Cuvântul liber*, 22 nov. 2003, p. 7.

• *Contribuția doctorului Eugen Nicoară la valorificarea vieții social-culturale din Reghin și împrejurimi*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 7, 2004, p. 242.

• *Dr. Ovidiu Bojor - fiu al Reghinului*. În: *Reghinul cultural. Studii și articole*, vol. 7, 2004, p. 242.

• *Sărbătoarea cărții la Reghin*. În: *Biblioteca*. București, nr. 11-12, 2004, p. 363.

• *Biblioteca la ora bilanțului*. În: *Cuvântul liber*, 9 febr. 2005, p. 2.

• *In memoriam Vasile Ladislau Pop (1819-1875)*. În: *Cuvântul liber*, 9 mart. 2005, p. 2.

• *Oameni de știință mureșeni*. În: *Cuvântul liber*, 30 mart. 2005, p. 1.

• *Astra în viața Reghinului și a localităților din împrejurimi (2)*. În: *Cuvântul liber*, 4 aug. 2005, p. 3.

• *Revitalizarea Astei la Reghin*. În: *Gazeta Reghinului*, 15, nr. 8, 2005, p. 2.

• *Zilele Bibliotecii Municipale „Petru Maior” Reghin*. În: *Cuvântul liber*, 29 oct. 2005, p. 2.

• *Legendina Hurdugaciu Di Paolo*. În: *Cuvântul liber*, 11 ian. 2006, p. 2.

• *O nouă firmă privată în peisajul reghinean / Marin Șara*. În: *Cuvântul liber*, 10 mart. 2006, p. 4.

• *Întâlnire cu istoria*. În: *Gazeta Reghinului*, 16, nr. 3-4, 2006, p. 5.

• *Dr. Ovidiu Bojor, în dialog cu reghinenii*. În: *Cuvântul liber*, 9 mai 2006, p. 1, 8.

• *Zilele Bibliotecii Municipale „Petru Maior” (2-3 noiembrie 2006)*. În: *Cuvântul liber*, 31 oct. 2006, p. 6.

• *„Protopopul Ariton M. Popa.” Lansare de carte*. În: *Cuvântul liber*, 25 ian. 2007, p. 1.

• *O personalitate de seamă a Reghinului - Ariton Popa*. În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 2007, p. 8.

• *Astra reghineană la ora bilanțului*. În: *Gazeta Reghinului*, 17, nr. 3-4, 2007, p. 1.

• *Sărbătoarea cărții și a bibliotecii*. În: *Gazeta Reghinului*, 17, nr. 3-4, 2007, p. 4.

• *Mihai Eminescu omagiat la Reghin*. În: *Gazeta*

Reghinului, 17, nr. 1-2, 2007, p. 3.

• **Moment aniversar: Augustin Maior - 125 de ani de la naștere.** În: *Gazeta Reghinului*, 17, nr. 3-4, 2007, p. 3.

• **Zilele Bibliotecii Municipale „Petru Maior,” Reghin [2007].** În: *Cuvântul liber*, 6 nov. 2007, p. 8.

• **Omagiu lui Eminescu.** În: *Cuvântul liber*, 18 ian. 2008, p. 8.

• **Sub stindardul ASTREI, sărbătoare folclorică la Reghin.** În: *Cuvântul liber*, 27 febr. 2008, p. 3.

• **Lumina cărții la Apalina.** În: *Gazeta Reghinului*, 18, nr. 6, 2008, p. 2.

• **Săptămâna culturală rehineană, 2-8 iunie 2008.** În: *Gazeta Reghinului*, 18, nr. 6, 2008, p. 2.

• **Lansare de carte [„Între Răsărit și Apus.” Secvențe din istoria bisericii românilor ardeleni; „Monografia satului Maiorești”].** În: *Cuvântul liber*, 3 iul. 2008, p. 1, 2 foto.

• **Lansări de cărți la Reghin.** În: *Gazeta Reghinului*, 18, nr. 9, 2008, p. 4.

• **Întâlnire culturală.** În: *Cuvântul liber*, 26 sept. 2008, p. 5.

• **Adunarea Generală a ASTREI.** În: *Gazeta Reghinului*, 18, nr. 11-12, 2008, p. 2.

• **Concepte și tendințe în evoluția Bibliotecii publice „Petru Maior” din Reghin.** În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* Vol. 9. - Reghin, 2009, p. 348-361.

• **Personalități: Jude Ioan, Biriș Sorin Ștefan, Sandu Cristian, Borzan Roxana Maria, Lăzăroiu Ion / Marin Șara, Elena Enache.** În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* Vol. 9. - Reghin, 2009, p. 327-328.

• **Zilele Bibliotecii Municipale „Petru Maior” din Reghin.** În: *Gazeta Reghinului*, 19, nr. 11-12, 2009, p. 3.

• **Reghinul în sărbătoare.** În: *Gazeta Reghinului*, nr. 10, 2009, p. 1.

• **Biblioteca Reghin are 4000 de cititori. Interviu cu Prof. Marin Șara, directorul Bibliotecii Municipale „Petru Maior”/ Robert Matei.** În: *Zi de zi*, 25 nov. 2009, p. 15.

• **Conferința preotească de toamnă.** În: *Gazeta Reghinului*, nr. 11-12, 2009, p. 8.

• **Lansarea cărții „Destăinuire” de prof. Ioan Butiurcă.** În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2010, p. 7.

• **DAREghinTV - un an de emisie.** În: *Gazeta Reghinului*, 9, 2010, p. 1.

Referințe:

• **Marin Niculae Șara, directorul Bibliotecii Municipale „Petru Maior,” un animator al vieții culturale rehineane.** În: *Aproape departe, orașul de pe deal, interviuri, articole și personalități rehineane / Dumitru Husar, TgM, Tipomur, 2000, p. 174.*

• **Philobiblon mureșean / Dimitrie Poptâmaș.** - TgM: BJM, 2003, p. 238.

• **Bibliotecii rehineane: File de istorie. Studii și articole.** - Reghin: Primăria Mun. Reghin, 2005. - Biblioteca Mun. „Petru Maior”. - 204 p.

• **Profiluri rehineane. Dicționar biobibliografic / Georgeta Mărginean, Demeter Judit; Coord.: prof. Marin Șara.** - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 296-306.

• **Vocația unui bibliotecar / Dimitrie Poptâmaș.** În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* Vol. 9. - Reghin, 2009, p. 269-274.

• **Reghinul cultural: studii și articole.** Vol. 10 / Coord.: prof. Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior.” - 2010.

• **Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu.** - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 228.

• **Totul pentru cititori. Interviu cu Marin Șara, directorul Bibliotecii din Reghin / Olga Ivăncescu.** În: *Steaua roșie*, 13 mai 1983, p. 2.

• **Portret cu Biblioteca vie / N. Băciuț.** În: *Cuvântul liber*, 8 aug. 2000, p. 4, 1 foto.

• **Decret privind conferirea unor decorații / Președintele României,**

Ion Iliescu. În: *Monitorul Oficial al României.* Partea I, 172, 13 dec. 2004, p. 7-9.

• **Marin Șara-directorul Bibliotecii Municipale „Petru Maior” din Reghin, Cavaler al Ordinului „Meritul Cultural” / Ion Longin Popescu.** În: *Formula AS*, 15, nr. 664, 25 apr.-2 mai 2005.

• **Marin Șara - un adevărat Cavaler al cărții și culturii / Mihai Bărdășanu.** În: *Cuvântul liber*, 17, nr. 16, 2005, p. 2.

• **Omul și cartea / Eugenia Kiss.** În: *Zi de zi*, 17 ian. 2006, p. 2; 1 foto.

• **La „Petru Maior.” „Cetățeni de onoare” ai Reghinului / Dorin Borda.** În: *Cuvântul liber*, 3 nov. 2006, p. 7, 1 foto.

• **Lucian Blaga personalitate culturală și model literar pentru rehineni / Dr. Eugeniu Nistor.** În: *Opinia Rehineană*, 1 iunie 2007, p. 4.

• **Premiile revistei naționale „Ambasador.” Ed. a XI-a.** În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12.

• **La Sibiu, Ședința Comitetului Central al ASTREI / Ion Ardeleanu.** În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 1-3.

• **„Profiluri rehineane.”.la „Petru Maior” / Dorin Borda.** În: *Cuvântul liber*, 12 febr. 2008, p. 2.

• **Șara Niculae Marin, un patriarh al culturii rehineane/ Dan Rușanu.** În: *Noi nebănuite trepte: supliment al Gazetei Reghinului*, 6, nr. 2, 2008, p. 1.

• **Cavalerul cărților rehineane, Marin Șara, bibliotecarul decorat de președinte / Robert Matei.** În: *Ziarul de Mureș*, 23-29 iunie 2008, p. 10.

• **Cartea și dascălul, în rostiri precurate! / Dorin Borda.** În: *Gazeta Reghinului*, nr. 11-12 2008, p. 3.

• **Vrednic este! / Sorina Bloj.** În: *Gazeta Reghinului*, nr. 12, 2010, p. 1, 2, 1 foto.

ȘERBAN, Mariana, grafician; n. 2 iun. 1958,

TgM. Studii: absolventă a IAV „Ion Andreescu” CJN, Secția grafică (1982). Membru al UAPR din 1986. Expoziții personale: CJN (1982); Costinești (1985); TgM, grafică și marionete, Galeriile UAP (1987); București, Galeriile „Orizont” (1993); TgM, Galeriile UAP (1998, 2001);

Zalaegerszeg, Ungaria (1999); CJN, Galeriile UAP (2000); Bistrița, Galeriile UAP (2001); Montigny le Bretonneux, Franța (2004). Expoziții de grup: București, Salonul Național de Pictură, Grafică, Sculptură și Arte Decorative (1982); București, Bienala de Pictură și Sculptură, Baia Mare, „Atelier 35,” „Oglinda” București, Salonul republican de Grafică (1986); București, Salonul republican de Grafică (1988, 1992, 2001); Baia Mare, Bienala Tineretului (1988); TgM, „Atelier 35,” Transavanguardia (1990); Trofaiach, Austria (1993); București, Centrul Cultural Maghiar (1996); TgM, „Neoconcept” (1988); TgM, expozițiile „Totem” (2002, 2003, 2004, 2005). Simpozioane de creație: Lăzarea (1986); Botoșani (1988); Lăzarea (1992); Călușeri (1994); TgM, InterartEAST (1994); Nicula (2000); Valea Doftanei (2002); Sângeorgiu de MS (2003); Sângeorz Năsăud (2004). Lucrări în colecții particulare: Austria, Canada, Franța, Germania, Israel, SUA, Ungaria. Realizări coperte de carte și ilustrații.

Lucrări publicate:

• **Secretul lui Polichinelle / Repovestire de Mariana Șerban.** - București: Junior-Club, SA. - 48 p.

- în colaborare:

• **Introducere în fiziologia clinică a sistemului endocrin/Ioan Gheorghe Totoianu.** - TgM: Cromatic Tipo, 1992.

• **În naosul râului / Valentin Marica.** - TgM: Tipomur, 2002.

• *Tăvălugul: Roman* / Zeno Ghițulescu; Coperta: Mariana Șerban. - TgM: Ardealul, 2005. - 236 p.

• *Și Dumnezeu suspină* / Magdalena Dorina Suci. - București: Criterion Publishing, 2007.

Referințe:

• *Tizenhárom plusz egy My.i művész* / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály. - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, [1994]. - [19] p.

• *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995, p. 49-50.

• *Expo InterartEAST*, 1996 (Adrian Guță).

• *Enciclopedia artiștilor români contemporani* / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu. - Vol. 4. - București: ARC 2000, 2001.

• *Solstițiu la Echinoc: poeme* / Nicolae Băciut. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 127.

• *Vatra*, 9/10, 2001.

• *Cuvântul liber*, 25 iun. 1998, p. 5; 18 sept. 2001, p. 3; 2 oct. 2001, p. 3, 2 foto.

ȘERBAN-LUPU, Teodor, negustor, filantrop; n. 10 mai 1786, Cernești, MM - m. 22 sept. 1861, Reghin, MS. Negustor, arendaș de moară, inspector al sărăriilor regale, a strâns o avere considerabilă; și-a cumpărat o moșie în Reghin, devenind mare proprietar (1843). A susținut material răspândirea științei de carte, a culturii; a susținut mișcarea de emancipare națională; a cîtorit școala românească din Reghin; a sprijinit instituții de învățământ (Șc. din Lipova); a ajutat elevi școlari săraci; a donat bani pentru șc. germană și maghiară din Reghin; soc. Verein für siebenbürgische Landeskunde, cu ocazia adunărilor generale de la Reghin; a sprijinit Reuniunea Femeilor Române; a sprijinit presa națională, abonat la *Organul luminării*, Blaj (1847). Ales la Blaj membru al deputăției care urma să prezinte Dietei de la Cluj revendicările națiunii române.

Referințe:

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orașenească, 1990. - 240 p.

• *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior” 1999.

• *Despărțământul Reghin al Astreii. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Ed. Veritas, 2010, p. 361-364.

• *Teodor Șerban Lupu ca patronu școalelor și bisericilor*. În: *Gazeta Transilvania*, 1858.

ȘIMON, Ladislau, nobil român; n.?, Sângeorgiu de Câmpie - m.?. Studii: Gimnaziul rom.-cat. din TgM (1835-1839); a studiat filosofia și dreptul la Lic. Piarist din Cluj, anul I studii juridice și anul II filosofia (1842-1843). Numele său apare în scrisoarea adresată la 5 mart. 1845 de I. Bologa lui G. Barițiu, prin care canceliștii târgumureșeni solicitau *Gazeta de Transilvania*. Ioan Oros îl menționează între canceliștii aflați la TgM în perioada 1846-1848.

Referințe:

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. -TgM: Ed. Veritas, 2010, p. 114.

• *Vatra*, TgM, nr. 151/B, 20 oct. 1983.

ȘINCAI, Gheorghe, istoric, filolog, ped. și teolog; n. 28 febr. 1754 Șamșud, azi Șincai, com Râciu de MS -

m. 2 nov. 1816 Sinea (lângă Casovia, în Cehia). Studii: Săbed, Șamșud, Col. Ref. TgM (1766-1768); Seminarul iezuit „Sf. Iosif” din Cj „în școala de gramatică și clasa de poetică” (1768-1772); Gimnaziul piariștilor din

Bistrița (1772-1773). Vine la Blaj unde este prof. de retorică și poetică (1773-1774). Este trimis la Roma la Col. „De Propaganda Fide” (1774-1779), unde primește diploma de dr. în filozofie și teologie. La întoarcere se oprește un an la Viena la Col. „Sf. Barbara” și urmează cursuri de drept, canoane și

„metoda de a preda la școlile de limbă națională și de a le conduce”; se întâlnește cu Samuil Micu și revizuieste gramatica acestuia, *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae*, care apare la Viena în 1780. Revine la Blaj, unde guvernul ardelean îl numește catihet al șc. nou-înființate (9 apr. 1782); apoi este numit dir. al șc. românești din Ardeal (oct. 1782). Intră în conflict cu episcopul Ioan Bob, e reclamat, anchetat, închis, judecat și eliberat (1794-1795). Părăsește Blajul (1796) și devine adm. nobilului Daniel Vass de Țaga din Sinea și instructorul copiilor acestuia (1797-1803). Pleacă la Oradea, apoi la Buda unde ocupă postul de corector la tipografia unde Samuil Micu era cenzor (1804-1808). Trăiește ca peregrin între Blaj, Oradea și Sinea. A lăsat o colecție de izvoare în trei vol.; a preconizat înlocuirea în scrierile laice a literelor chirilice cu cele latine; traduce și manuale școlare de popularizare a cunoștințelor șt. și broșuri istorice cum sunt: *Elementa linguae dacoromanae sive valachicae*; *A.B.C. sau Alphavit pentru folosul și procopseala școalelor celor normalicești a neamului român* (1783); *Prima principia latinae gramaticae ad usum scholarum vlachico-nationalium* (1783); *Elegie Nobilis Transilvani Georgii Șinkai de Eadem* (1804); *Istoria naturii sau a firei; Vocabulariu' ce se ține de istoria naturii; Hronica românilor și a mai multor neamuri*.

Lucrări publicate:

• *Chronicon daco-romanorum sive valachorum et plurium aliarum nationum* - ms autograf prezentat cenzurii din Oradea. - BCU, CjN, vol. 1 (anii 86-1152).

• *Rerum spectantium ad Universam gentem daco-romanam seu valachicam summaria collection ex diversis autoribus facta a Giorgio Gabriele Sinkai* - ms Biblioteca Academiei, CjN. - 3 tomuri (T. 1: anii: 88-1329); t. 2: anii 1330-1551, 1684-1724; t. 3: anii 1552-1683).

• *Prima principia latinae gramaticae ad usum scholarum vlachico-nationalium*. - 1783.

• *Îndreptarea către Aritmetică*. - Blaj, 1785.

• *Elegie Nobilis Transilvani Georgii Șinkai de Eadem*. - 1804.

• *Povățuire către economia de câmp*. - Buda, 1806.

• *Povățuirea către aritmetică sau învățătura numerilor*. - Buda, 1806.

• *Hronica românilor și a mai multor neamuri încîtu au fostu ele așa de amestecate cu românii, cîtu lucrurile, întîmplările și faptele unora fără de ale altora nu se potu scrie pe înțelesu din mai multe mii de autori, în cursul de 34 de ani culeasă, și după anii de la nașterea Domnului nostru Is. Chr. / Alcătuită de Georgie Șincai din Șinca*.

Tipărită de pe manuscrisul cumpărat de către Înalțimea sa Grigorie Aleksandru Gika, domnitoriul Moldaviei și hărăzită Bibliotecii Școalelor din Iași. - Ed. îngrijită de A.T. Laurean, A. Panu, M. Kogălniceanu. - IS, 1853 - 1854. - 3 tomuri. - Tom 1: anii 86-1439; tom 2: 1440-1613; tom 3: 1614-1739.

• *Hronica românilor.* - 3 vol. Ed. îngrijită de Gr. Tocilescu. - București, 1886.

• *Învățătura firească spre surparea superstiției nordului.* - București, 1964.

• *Opere.* - 4 vol. - București: Ed. pentru Literatură. - Vol. 1: 1967, CCXXVIII+604 p.; vol. 2: 1969, 456 p.; vol. 3: 1969, 380 p.; vol. 4, 1973, 332.

• *Cronica românilor.* - Vol. 1-3. - București: Minerva, 1970. - Vol. 1: 183 p.; Vol. 2: 332 p.; Vol. 3: 312 p.

• *Cronica românilor.* - Vol. 1-3. - București: Minerva, 1978. - Vol. 1: 185 p.; vol. 2: 320 p.; vol. 3: 312 p.

• *Din cronică lui Gh. Șincai: bucăți extrase.* - București: Ed. Librăriei Leon Alcalay, s.a. - 95 p.

- în colaborare:

• *Elementa linguae daco-romanae, sive Valachicae* / compoșita ab Samuele Klein de Szad; locupletata vero, et in hunc ordinem redactata a Georgio Gabriele Sinkai. - Viena, 1780. - 100 p.

• *Elementa linguae daco-romanae sive Valachicae [1805]* / emandata, facilitata, et in meliorem ordinem redacta per Georgium Sincai de eadem. - Buda, 1805. - 110 p.

• *Crestomație română: Texte tipărite și manuscrise (sec. XVI-XIX) dialectale populare. Vol. 2. = Chrestomathie Roumaine: Texte (1710-1830), dialectologie, literatură populară, glosar* / Cu o introducere, gramatică și un glosar româno-francez de M. Gaster. - Leipzig: F. A. Brockhaus, 1891. - București: Socecu & Co. - VII, 562 p.

• *Antologia scriitorilor români: scriitorii vechi și clasici* / I. A. Bassarabescu și Vasile V. Haneș. - București: Ed. Națională - Ciornei S. A., s.a. - 502 p.

• *Antologia scriitorilor români.* - Vol. 1: Scriitorii vechi și clasici. - 323 p.

• *Elegia nobilului transilvănean. În: Școala Ardeleană.* - Cj: Dacia, 1977, p. 49-59.

• *Elementa linguae daco-romanae sive valachicae* / Samuil Micu, Gheorghe Șincai; studiu introductiv, traducerea textelor și note de Mircea Zdrenghea. - CjN: Ed. Dacia, 1980. - 245 p.

• *Despre vechimea și continuitatea românilor: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior.* Antologie. - București: Ed. Militară, 1989, p. 37-191.

Referințe:

• *Istoria literaturii românești* / Petre V. Haneș. - Ed. a 3-a. - București: Ed. autorului, s.a. - 343 p.

• *Cronicari și istorici români din Transilvania: Școala Ardeleană.* - Vol. 2, p. 243-472.

• *Istoria literaturii românești.* - Vol. 3, partea 1. - 327 p.

• *Dela Bobâlna la Alba Iulia: lupta Transilvaniei pentru dreptate și libertate* / Corneliu Albu. - București: Ed. Dacia Traiana, s.a. - 139 p.

• *Vietii operele și ideile lui Georgiu Sincai din Sinc'a: Discursulu de receptiune în ședința publică a Societății Academice Române din 14 septembrie 1869* / Papiu Ilarian și răspunsul de Georgiu Baritiu. - București: s.n., 1869. - 156 p.

• *Istoria limbii și literaturii române* / Ar. Densușianu. - Iași, 1885.

• *Ardealul: studiu istoric* / Ioan Slavici. - București: Tipografia și Fonderia de Litere Thoma Basilescu, 1893. - 147 p.

• *Manual de istoria literaturii române* / Enea Hodoș. - Caransebeș: Ed. „Foi Diecezane,” 1893. - 264 p.

• *Szabadságharcunk és a dako-román törekvések* / Jancsó Benedek. - Budapest kiadása: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) könyvkereskedésének, 1895. - 320 p.

• *Dicționarul contemporanilor* / Dimitrie R. Rosetti. - București: Ed. Lito-tipografiei „Populara,” 1898. - 207 p.

• *Momente culturale* / Ion Bianu. - București: Ed. Librăriei Leon Alcalay, 1904. - 101 p.

• *România și neamul românesc în legătură cu statele și popoarele vecine sau conlocuitoare: studiu istorico-politico-militar* / Alexandru I. Lupașcu. - Galați: s.n., 1908. - 251 p.

• *Istoricii români: Gh. Șincai, Florian Aron, M. Kogălniceanu, N. Bălcescu, A. Papiu Ilarian, Aug. Treb. Laurian, Dionisie Fotino, B. P. Hașdeu, N. Densușianu, Episcopul Melchisedec, G. Baritz.* - București: Ed. Librăriei Socec & Co., Societate Anonimă, 1909. - 296 p.

• *A magyarországi románok* / Dr. Moldován Gergely. - Budapest, 1913. - 563 p.

• *Contribuțiune la bibliografia românească.* - Fasc. 1-a: *Istoria literaturii române. Texte și autori de literatură 1500-1920.* - 1921. - 184 p.

• *A román irodalomtörténet összefoglaló áttekintése* / Dr. Bitay Árpád Marianumi tanár. - Alba Iulia, 1922. - 128 p.

• *Istoriografia română ardeleană în legătură cu desfășurarea vieții politice a neamului românesc de peste Carpați: cuvânt rostit în ședința solemnă del'a 2 iunie 1923 sub presidența maiestății sale regelui* / Alexandru Lapedatu cu răspuns de Ioan Bianu. - București: Cultura Națională, 1923. - 40 p.

• *Doi luceferi răătăcitori: Gheorghe Șincai și Samoil Micu Clain* / Dr. Jacob Radu. - București: Cultura Națională, 1924. - 121 p.

• *Dintr'ale neamului românesc* / N. Cerbulescu. - Sb, [1927]. - 272 p.

• *Faptă și suferință românească în Ardeal: la zece ani de la cuprinderea lui supt steag românesc* / N. Iorga. - București: Datina românească, 1929. - 77 p.

• *Păcatele Ardealului față de sufletul vechiului regat: fapte, documente și facsimile* / Ion Rusu Abrudeanu. - București: Cartea Românească, 1930. - 600 p.

• *Monografia orașului Târgu Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932. - 324 p.

• *Figuri mureșene* / Dr. Eugen Nicoră, Vasile Netea. - TgM: Ed. Revistei „Progres și Cultură,” 1933. - 80 p.

• *Un vechiu proces literar: (Relațiile lui I. Bob cu S. Klein, Gh. Șincai și P. Maior)* / Zenovie Păclășan. - București Națională: Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului Imprimeria, 1935. - 35 p.

• *Erdély története* / Marczali Henrik. - Budapest: Káldor Könyvkiadóvállalat, 1935. - 288 p.

• *Az autonóm Erdély és a román nemzetiségi követelések az 1863-64. évi nagyszabású országgyűlésen* / Mester Miklós. - Pécs: Dunántul Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.T., 1936. - 267 p.

• *Mémoires et protestations des roumains de Transylvanie et Hongrie de 1791 à 1892* / Etienne Pascu. - Bucarest, 1939. - 28 p.

• *Din istoria tipografiei, editurii și librăriei românești în Ardeal: (1830-1918)* / Ion Mușlea. - Cj, 1939. - 11 p.

• *Catalog de cărți românești vechi și noi privitoare la: istorie, numismatică, filologie, folclor, istorie și critică literară, geografie, arheologie, etc.* - București, 1939. - 400 p.

• *Contribuții la istoria vieții românești din Transilvania la finea veacului al XIX-lea: însemnări inedite ale prea fericitului patriarh Miron* / Protoiereu Gheorghe Cotoșman. - Caransebeș: Ed. autorului, 1940. - 88 p.

• *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - București, 1940.

• *Cronicari și istorici români din Transilvania* / I. Lupaș. - Ed. a 2-a - Craiova: Ed. „Scrișul Românesc,” 1941. - 551 p.

• *Geschichte der Rumänen* / herausgegeben von Laduslaus Gáldi und Ladislaus Makkai. - Budapest, 1942. - 488 p.

• *La Scuola latinista romana (1780-1871)* / Mario Ruffini. - Roma, 1942.

• *Figuri ardeleni* / Vasile Netea; cu chipuri desenate de Aurel Jiquidi. - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I.,” 1943. - 184 p.

• *Die Geschichte Siebenbürgens* / Eugen Horváth. - Budapest: Danubia, 1943 - Leipzig. - 218 p.

• *Istoria învățământului românesc din Transilvania până la 1800* / N. Albu. - Blaj, 1944. - p. 248-280.

• *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj, 1944. - 382 p.

• *Episcopul Ioan Bob* / Dr. Nicolae Lupu. - Blaj: s.n., 1944. - 64 p.

• *Gheorghe Șincai* / Dionis Popa. - Blaj, 1944. - 116 p.

- *Die Siebenbürgische „Heide“: Eine pflanzengeografische Schilderung* / Al. - Sb Transilvania: Centrul de Studii și Cercetări privitoare la, 1944. - 40 p.
 - *Împotriva diktatului dela Viena* / Corneliu Albu. - București: Fundația Regele Mihai I, 1944. - 278 p.
 - *Istoria bibliografiei române* / Barbu Theodorescu. - București: Fundația Regele Mihai I, 1945. - 272 p.
 - *La Littérature roumaine à l'époque des lumières* / D. Popovici. - Sb Transilvania: Centrul de Studii și Cercetări privitoare la 1945. - 516 p.
 - *Ardealul în trecutul poporului român* / Petre Constantinescu-Iași. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice Dacia, 1945. - 32 p.
 - *Istoria literaturii române: (Dela origini până în zilele noastre)* / Gabriel Drăgan. - Ed. a 4-a revăzută și mult adăugită - București: Ed. „Cugetarea,” 1946. - 638 p.
 - *Gheorghe Șincai: Viața și opera* / Mircea Tomuș. - București: Ed. pentru literatură, 1965. - 256 p.
 - *Originile romantismului românesc. Spiritul public. Mișcarea ideilor și literatura între 1780-1840* / Paul Cornea. - București, 1972.
 - *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.
 - *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achtzehnten Jahrhundert* / Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.
 - *Românii din Ungaria de azi în presa din Transilvania și Ungaria secolului al XIX-lea (1821-1918: documente* / Maria Berényi. - Gyula: Ed. Noi, [1992]. - 221 p.
 - *Istoria românilor din Transilvania* / Mario Ruffini. - București: Fundația Culturală „Memoria,” 1993 - Chișinău: Hyperion. - 263 p.
 - *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
 - *Gheorghe Șincai: Viața și opera* / Mircea. - București: Minerva, 1994. - 208 p.
 - *O istorie a istoriografiei române* / Frederick. - București, 1996. - 192 p.
 - *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
 - *Erdély története [repr.]* / Marczali Henrik. - Budapest: Anno, [1997]. - 288 p.
 - *Cultura română modernă și idealurile naționale: năzuințe, momente, accente, impulsuri* / Ioan Silviu Nistor. - București: EDP, 1997. - 279 p.
 - *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - București: Humanitas, 1997. - 311 p.
 - *Geneza identității naționale la românii ardeleni* / Sorin Mitu. - București: Humanitas, 1997. - 439 p.
 - *Istoria românilor* / Catherine Durandin. - IS, 1998. - 430 p.
 - *Az erdélyi román nacionalizmus első százada, 1697-1792 Az erdélyi román nacionalizmus első százada, 1697-1792* / Tóth Zoltán. - Csikszereza: Pro-Print, 1998. - 504 p.
 - *Relații româno-austriece* / Alexandru Popescu. - IS, 1998. - 254 p.
 - *Supplex Libellus Valachorum: din istoria formării națiunii române* / David Prodan. - București: Ed. Enciclopedică, 1998. - 622 p.
 - *Történelem és mítosz a román köztudatban [Ed. a-2 a]* / Lucian Boia; András János fordította. - 2. kiadás - Kv: Kriterion Könyvkiadó, 1999. - 367 p.
 - *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Cosma. - TgM: BJM, 2000. - 212 p.
 - *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - Ed. a 2-a - București: Humanitas, 2000.
 - *Istoria românilor: în zece volume* / Volum îngrijit de Sorin Ifțimi. - Vol. 7: Reformatorii. - București: Ed. Enciclopedică, 2002. - 312 p.
 - *Contribuții la istoria culturii românești: Studii și note filologice* / N.A. Ursu. - IS: Cronica, 2002. - 486 p.
 - *Istorie și istorici în România interbelică* / Al. Zub. - Ed. a 2-a - IS: Junimea, 2003. - 452 p.
 - *Oameni de știință mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram. - TgM: BJM, 2004. - 477 p.
 - *Calendarul de la Blaj: 2006* / Red. Coord.: Alexandru Petărlecean și Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006. - 263 p.
 - *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ed. Ardealul, 2006. - 351 p.
 - *Istorie și mit în conștiința românească* / Lucian Boia. - București: Humanitas, 2010. - 490 p.
 - *Școlile și bisericile românești din Târgu-Mureș până la 1918* / dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, nr. 2, apr.-iun. 1999, p. 44-52, 1 foto.
 - *Procesul Șincai* / Liviu Moldovan. În: *Vatra*, nr. 9, 20 sept. 1980, p. 114D, 2 foto.
 - *Ideea unității naționale în concepția reprezentanților Școlii Ardelene* / Prof. Ana Hinescu. În: *Unirea*. Blaj, 7, nr. 12, dec. 1996, p. 5.
 - *Alumni români din Transilvania la Roma până la 1800* / Dr. Ioan Chiorean. În: *AGRU Arhidiecezan*, nr. 1, ian.-mart. 1999, p. 31-35, 1 foto.
 - *Istoricul Gheorghe Șincai* / Ioan Chindriș. În: *Astra blăjeană*, 2004, nr. 1, p. 5.
- ȘINCAN, Nicolae Gheorghe**, pr., protopop; n. 13 apr. 1952, Șăulia de Câmpie, MS. Studii: Șc. Gen. Vlădeni și Codlea, BV (1959-1967); Lic. Teoretic Codlea (1967-1971); Institutul Teologic de grad univ. SB (1971-1975), masterat, Chișinău (2007). Dr. în teologie, cu tema: *Protopopiatul ortodox din Târgu-Mureș* (2011). Pr., Parohia ortodoxă română Frunzeni, Protopopiatul Reghin, MS (1975-1989); pr. la Parohia Ortodoxă Română TgM (1989-); protopop la Protopopiatul Ortodox Român TgM (1989-2012); deputat în Adunarea Națională Bisericească (din 1998); cons. jud. (1990-2004). Domenii de cercetare: teologie, patrimoniu cultural, asistență socială. A participat la Congresul Academiei Româno-Americane de Arte și Științe, la Reno, Nevada, SUA (1995) și Liège, Belgia (1998). A participat la numeroase conferințe și simpozioane, a publicat articole, referate în reviste de specialitate, buletine, periodice. Membru în Asoc. Națională „Cultur eroilor,” filiala MS; Soc. Cultural-patriotică „Avram Iancu”; ASTRA, Despărțământul TgM; Uniunea social-culturală și de atitudine civică a românilor de pretutindeni *Vatra Românească*. Distingții bisericești: sachelar (1985); iconom (1989); iconom stavrofor (1995); Crucea patriarhală (2004); din partea Prefecturii Mureș a primit „Diploma de Excelență” și „Fibula de la Suseni” (2012).
- Lucrări publicate:**
- *Protopopiatul Ortodox Român Târgu Mureș: Micromonografia parohiale. Un demers ilustrat* - S.I.: Reîntregirea, s.a. - 230 p.
 - *Pilde, povestiri duhovnicești*. - TgM: Tipomur, 2003. - 208 p.
 - *Pilde, povestiri duhovnicești, istorioare nostime*. - Alba-Iulia: Ed. Reîntregirea, 2004. - 168 p.
 - *Rugăciunea atinge veșnicia: Ilustrații pentru predici și alte cuvântări*. - TgM: Ed. Nico, 2007. - 178 p.
 - *Ferestre către cer și lume. Predici, meditații, cuvinte de reculegere, pilde, ilustrații, povestioare*. - TgM: Ed. Nico, 2009. - 420 p.
 - **în colaborare:**
 - *Monumente de arhitectură bisericească răsăriteană. Catedrala Mare „Înălțarea Domnului,” TgM* / Pr. Nicolae Gheorghe Șincan, drd. Nicolae Băciuț. - TgM: Ed. Nico, 2006, 2009.
 - *Monumente de arhitectură bisericească răsăriteană. Biserica de piatră „Înălțarea Domnului TgM”* / Drd. Nicolae Băciuț; Pr. Nicolae Gheorghe Șincan. - TgM: Ed. Nico, 2006. - 32 p.
 - *Monumente de arhitectură bisericească răsăriteană. Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli” Culpiu* / Prof. drd.

Nicolae Băciuț, Preot Nicolae Gheorghe Șincan. - TgM: Ed. Nico, 2008. - 40 p.

• *Inventarul tuturor bisericilor aflătoare ano 1872 sub Protopresbieratul Mureșiu Oșorheiului fiind protopresbiter Parteniu Trombițasiu de Bethlen* / Elena Mihiu, Gh. Nicolae Șincan. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2011.

• *Reunirea Românilor* / Ed. anastatică îngrijită de Elena Mihiu, Gheorghe Nicolae Șincan. - Alba Iulia: Ed. „Reîntregirea,” 2012.

Studii și articole:

• *Catedrala Mare „Înălțarea Domnului”* - TgM / Nicolae Gheorghe Șincan; Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 18 iul. 2006, p. 6; 1 foto; 25 iul. 2006, p. 6; 1 aug. 2006, p. 2; 8 aug. 2006, p. 6; 15 aug. 2006, p. 6.

• *Parohiile ortodoxe române TgM 4 și 11*. În: *Cuvântul liber*, 13 sept. 2006, p. 6.

• *Biserica de lemn „Sfântul Arhanghel Mihail”* TgM / Nicolae Băciuț; Nicolae Gheorghe Șincan. În: *Cuvântul liber*, 11 oct. 2006, p. 8; 1 foto.

• *Grigore Ploșteanu - istoricul și omul (II) (13 ianuarie 1943 - 28 decembrie 2006)*. În: *Cuvântul liber*, 20 ian. 2007, p. 5, 1 foto.

Referințe:

• *Dialog al vremii cu memoria. Slujind Domnului și poporului Său, la începutul mileniului al III-lea* / † Andrei Andreicuț. - Alba Iulia: Reîntregirea, 2009, p. 536, 538, 543.

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1335.

• *Preoția ca artă* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 23 febr. 2007, p. 8; 1 foto.

• *Speranțe norvegiene pentru bisericile de lemn din județ* / Alexandra Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2008, p. 3.

• *Universitatea „Petru Maior,” BJM și Protopopiatul Ortodox TgM: Comunicat*. În: *Cuvântul liber*, 3 dec. 2008, p. 7.

• *Preoții vor face proiecte pentru salvarea bisericilor de lemn* / Sorina Bota. În: *Punctul*, 4-10 febr. 2008, p. A4.

ȘOGAN, Coman, proprietar de pământ, om politic;

n. 20 ian. 1863, Rășinari, SB - m. 19 aug. 1933, TgM. Studii: Șc. prim., gimnaziul și lic. le-a urmat la SB. Se trage dintr-o familie înstărită; cumpără pământ în Grebenișul de Câmpie; a fost unul din oamenii cu avere din comitatul Turda-Arieș. Devine membru pe viață al Despărțământului Luduș al Astrei; membru în Comisia de cenzeni la Banca „Arieșana” din Turda; membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1923-1925); în Comitetul adm. al mun. TgM (1922-1926); în Comisia de impozite a orașului. Face parte din Comitetul pentru ridicarea unei statuii lui Avram Iancu în TgM. Este unul dintre fondatorii PNL din jud., făcând parte din Clubul PNL, secția TgM (1924). Ales membru în Cons. de adm. la Banca Generală de Comerț SA. TgM; cenzor la BNR, filiala MS (1920-1923).

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București, 1943, p. 75.

• *Dare de seamă despre starea generală a municipiului Târgu-Mureș și activitatea administrativă în anul 1934 de Dr. Emil A. Dandea*, 4-13, p. 28, 55.

• *1918 la Români. Documentele Unirii*. - București, 1989. - Vol. 9: p. 447, 448

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ardealul, 2000, p. 225-226, foto.

• *Gazeta Transilvaniei*, Brașov, nr. 27, 6-19 febr. 1909.

• *Mureșul*, TgM, nr. 47, 16 dec. 1923.

• *Ogorul*, TgM, nr. 5, 2 febr. 1920.

• *Orașul*, TgM, nr. 7, 1 apr. 1925.

ȘOLDEA, Țvetala Dora, prof. de matematică; n.

24 iul. 1950, TgM. Studii: CjN, Fac. de Matematică- Mecanică. Prof. de matematică la Col. N „Unirea” TgM.

Lucrări publicate:

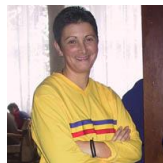
- în colaborare:

• *Teste de evaluare pe unități de învățare*. - TgM, 2002.

Referințe:

• Baza de date BJM.

ȘOPTERIAN, Daniela, multiplă campioană la

popice; n. 1974 - m. 12 sept. 2009, Sâncraiu de MS. A fost căpitanul reprezentativei feminine de popice. A câștigat mai multe titluri naționale, mondiale și europene. Componentă a echipei Romgaz Electromureș TgM, a câștigat locul IV, Cupa Mondială, Germania; locul III la Cupa Mondială de la Bratislava (1991); locul IV (1996); Liga Campionilor Europeni.

Referințe:

• *24 ore mureșene*, 31 dec. 1996.

• *Népújság*, 4 febr. 2002.

ȘOPTERIAN, Nelu, solist vocal de muzică

populară, animator cultural; n. 13 iul. 1955, Sânmărtinul de Câmpie, MS. Studii: Șc. Populară de artă TgM, prof. Vasile Conțiu. Laureat al mai multor festivaluri și concursuri jud. și interjud. Imprimă cântece populare la Studioul de Radio TgM, Cluj, București. Are în palmares 2 discuri și 3 casete la Electrecord. Întreprinde turnee în străinătate. Este preocupat de culegerea de folclor din zona de câmpie a Transilvaniei.

Referințe:

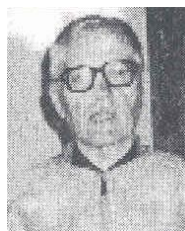
• *Florile dalbe, flori de măr* / Vasile Conțiu. - TgM, 1996. - 309 p.

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007. - 259 p.

• *„Dragu-mi-i la veselie” cu Nelu Șopterean!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, an 21, nr. 3, 2009, p. 2.

• *Cu inima curată*. Interviu de Mariana Florea. În: *Cuvântul liber*, 7 apr. 1990, p. 4.

ȘTEF, Bernard Ștefan, preot gr.-cat., călugăr

asumționist; n. 22 oct. 1916, Lăscud, MS - m. 11 sept. 2010, Blaj, AB. Cls. prim. în satul natal, gimnaziul la Târnăveni; Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1934); a intrat în Congregația Părinților augustinieni asumționiști cu noviciatul la Beiuș; studii teologice univ. în Franța: Layrac (1935), studiază filosofia la seminarul Saint Jean de la Les Chagelles, lângă Metz; Institutul misionar Sf. Augustin de la Lormay, lângă Paris (1941). Hirotonit pr.

unit (1941); prof. de lb. franceză la Lic. Samuil Vulcan din Beiuș (1942-1948); rector al Internatului Pavelian (1947). Arestat în 1951, dus la Securitatea din TgM, judecat la Cj, în Vinerea Mare (1952) și condamnat la 5 ani închisoare, ispășindu-și pedeapsa la Canalul Dunăre-Marea Neagră (1955); reîntors la Lăscud, unde a făcut pastorație clandestină (1955-1989); prof. de Teologie fundamentală, Patrologie și Pastorală la Institutul Teologic Gr.-Cat. din Blaj (1990-); activitate la Parohia II Blaj (Capela Arhierilor, încredințată asumpțiștilor), cu Reuniunea Mariană, Agru, Kolping, Ordinul Terțiar AA, activitate misionară, responsabil cu probleme spirituale în Col. Consultorilor Arhidiecezei Blaj. A fost numit canonic; a ținut exerciții spirituale; a fost preș. al Reuniunii Mariane în Arhidieceză și al Misiunilor. Cetățean de Onoare al Blajului (2003); IPSS Lucian i-a înmănat în Catedrala blăjeană Crucea „Pro Ecclesia et Pontifice” conferită de Papa Ioan Paul II ca răsplătă pentru mărturia de viață creștină catolică și fidelitate față de Sfântul Scaun Apostolic al Romei (2004).

Lucrări publicate:

- *Călăuză pentru o viață creștină.* - CjN: Ed. Viața creștină, 1992.
- *Sfânta Tereza de Avila. Viața. Opera. Doctrina.* - Blaj: 1995.
- *Pelerinaj la Fecioara Săracilor Cărbunari-Blaj.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2002.
- *Sfântul Augustin Omul. Opera. Doctrina.* - 1994, 2003.
- *Meditații despre și în unire cu Preacurata Fecioară Maria, Mama lui Dumnezeu, Mama oamenilor.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2007.
- *Slujirea Spiritului Sfânt. Rugăciuni. Meditații către și despre Spiritul Sfânt.* - Blaj, 2007.
- *Fecioria - castitatea consacrată Domnului.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2009.
- **în colaborare:**
- *Sfântul Augustin: Omul. Opera. Doctrina / P[ărintele] Bernard Ștef; Nihil obstat: pr. Teodor Racovițan Canonic mitropolitan; Imprimatur: P.S. George Guțiu Episcop de Cluj-Gherla.* - CjN: Gloria, [1994]. - 296 p.
- *Vie împărăția ta. Augustinienii Asumpțiști (1850-2004). 80 de ani de prezență în România (1923-2003)/ Pr. Bernard Ștef AA, Fr. Ionel Antoci AA.* - Blaj: Ed. Buna Vestire, 2004.

Traduceri:

- *Sfântul Augustin. Confesiunile.* -Ed. bilingvă, text latin-român. - 2 vol. - CjN: Dacia, 2004. - Vol. 1: *Cărțile I-VIII*, p. 1-463; Vol. 2: *Cărțile IX-XIII*, p. 464-992.
- *Meditații pentru zece zile de exerciții spirituale.* Trad. din lb. franceză. - Blaj, 2006.

Studii și articole:

- *Centenar Ion Vlasiu / Ieromonah, Bernard Ștef Augustinian Asumpționist.* În: *Blajul.* Revistă de literatură și artă, Serie nouă, 1, nr. 2, apr. -iun. 2008, p. 49-51.
- *Episcopul Vasile Cristea (1906-2000) / Pr. Bernard Ștef, AA.* În: *Unirea.* Blaj, 11, nr. 6 (iun. 2000), p. 11-12, 1 foto.

Referințe:

- *Seniori ai Bisericii Blajului - Pr. Bernard Ștef AA.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006.
- *Calendarul de la Blaj: 2007.* - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2007.
- *Pr. Ștef Ștefan Bernard. La împlinirea vârstei de 80 de ani și a 55 de ani proeție / Petru Coman.* În: *Unirea.* Blaj, 7, nr. 12, dec. 1996, p.

2, 1 foto.

- *Părintelui sfânt Ștef Bernard Ștefan (22 octombrie 1916 - 11 septembrie 2010). Remember / Ioan Ghira, Gheorghe Hang, Ionel Antoci, AA.* În: *Cuvântul liber*, 20 oct. 2010, p. 4.

• www.bru.ro

ȘTEF, Liviu Ovidiu, pictor, medic veterinar,

biolog; n. 13 mart. 1936, Velț, SB. Studii: Șc. Medie Tehnică de Cooperație, Blaj (1954); Fac. de Medicină Veterinară, București (1960); Fac. de Biologie, București (1974). Expoziții personale: Sala „Unirea” a AAP MS (1997, 1998, 2000-2007); Banca Comercială Română (2004); Galeria „Izvorul” Lunca Mureșului (2002); Galeria Muzeului de Istorie Sighișoara (2004); Casa de Cultură „Eugen Nicoară” Reghin (1986); expoziții de grup: CjN, București, Alba-Iulia, Târnăveni, Sighișoara, Sovata și Sângeorgiu de MS. Expoziții ale medicilor din TgM (1982, 1983, 1984, 1985); la Saloanele anuale ale medicilor din CjN (1982-1983). A participat la peste 70 de expoziții de grup și colective, în tabere de pictură începând cu anul 1989 în Sovata, Sighișoara, Cund, Deda, Seleuș, Șincai, Zagăr, Lunca Bradului, organizate de AAP MS. A realizat peste 400 de lucrări prezente în colecții personale și private din țară și străinătate, în Franța, Germania, Austria, Ungaria, Suedia, Norvegia, Danemarca, Italia, SUA, Canada, Israel. Membru al AAP TgM (1982); membru în Cons. de conducere și vicepreș.; membru al grupului „Mimesis” (1985-1989), al Fabricii de zahăr din TgM. Premii și distincții în cadrul expozițiilor de pictură jud. și naționale (1984, 1985, 1986); Diplomă de Excelență, pentru merite deosebite în promovarea valorilor culturale românești (2002), din partea Direcției Jud. pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național MS; Premiul revistei „Ambasador,” pentru activitate culturală.

Lucrări publicate:

- *Biserici de lemn din județul Mureș: [Album] = Les Églises en bois du Département de Mureș = The Wooden Churches of the Mureș Department = Die Holzkirchen aus Kreis Mureș.* - TgM: Ed. Nico, 2006. - 82 p.
- *Satul săsesc: Album = Das sächsische Dorf = Le village saxon = The Saxon Village.* - TgM: Ed. Nico, 2008. - 84 p.
- **în colaborare:**
- *Sângeorgiu de Mureș: Studiu geografic / Emanuela Cristina Pui, Ilarie Gh. Opreș.* Fotografii și fotoreproduceri: Emanuela Cristina Pui, Lazăr Stan, Ilarie Opreș, Liviu Ștef. - TgM: Ansid, 2003. - Sângeorgiu de Mureș. - 170 p.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM, 2004. - 160 p
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Ed. Nico, 2007. - p. 106.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Ed. Mureș, 2004, p. 62.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Ed. Nico, 2007, p.

106.

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 222-224.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V 2004-2008* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Ed. Nico, 2008, p. 44.
- *Dr. Ovidiu Liviu Ștef, dedicat artei frumosului* / R. Soare, D. Borda. În: *Cuvântul liber*, 28 oct. 2005, p. 5.
- *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, aug. 2006, p.2.
- *Pictura lui Liviu Ovidiu Ștef*. În: *Cuvântul liber*, 12 dec. 2006, p.6.
- *Biserici de lemn din județul Mureș* / ISM. În: *24 ore mureșene*, 27-29 ian. 2007, p. 4, 1 foto.
- *Liviu Ștef, album „Biserici de lemn din județul Mureș”* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 2007, p. 6, 1 foto.
- *Premiile revistei naționale „Ambasador.” Ed. a XI-a*. În: *Ambasador*, 12, nr. 117-118, p. 11-12.
- *„Satul sășesc.” în vârf de...penel!* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 14 febr. 2008, p. 2, 1 foto.
- *„Satul sășesc”* / B. Dorin. În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 2008, p. 2, 1 foto.
- *Artă și univers rural sășesc* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 12 febr. 2008, p. 6, 1 foto.
- *Cuvântul liber*, 17 iul. 2001, p. 8; 13 dec. 2002, p. 8; 22 oct. 2003, p. 6; 24 mai 2005, p. 6.
- *Népújság*, 17 iul. 2001.

ȘTEFAN, Nicolae, prof.; n. 22 apr. 1922, Piatra,

AG. Studii: Șc. Normală „Andrei Șaguna” din SB (1935-1943); Șc. Militară de Ofițeri în Rezervă Nr. 6, din Ineu, AR, primește gradul de sublocotenent; curs special de 2 ani la Cj (1961). Învățător în satul Cozma și Căpușul de Câmpie, MS; prof. de lb. și literatura română, istorie și educație cetățenească la Lic. și Șc. Gen. nr. 1 din

Luduș (1952-1982).

Lucrări publicate:

- *Piatra un sat din Argeș* / Nicu Ștefan. - Râmnicu Vâlcea: Ed. Almarom, 2001.

Referințe:

- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. CjN: Ed. Mega, 2009, p. 173-175.

ȘTEFĂNESCU, Aurel, actor; regizor; n. 10 mai

1937, Siliștea, Bulgaria - m. 24 nov. 2011, TgM. Studii: IATC București. Actor la Teatrul Național, TgM (1977-); 125 de spectacole ca actor, 6 piese regizate, traducerea a numeroase piese de teatru. Roluri mai importante în: *Soacra cu trei nurori*; *Tarelkin din A murit Tarelkin!*, regia Gh. Harag; *Nu ucideți caii verzi*, de Radu Iftimovici, regia Raluca Iorga Mândrilă; *Comedie de modă veche*; *Play Strindberg* de Fr. Dürrenmatt, regia Liviu Ciulei; *Livada de vișini*, de A.P.Cehov, regia Gh. Harag; *D-ale carnavalului*, de I.L. Caragiale; *Evul mediu întâmplător*, de R. Guga, regia Cristian Hadji-Culea; *Burghelul gentilom* de Molière, regia D. Alecsandrescu; *Furtuna* de Shakespeare, regia Kiss Elemér; *Năpasta* de I.L. Caragiale; *Rața sălbatică*, regia D. Alecsandrescu; *Luna de miere* de Platon Pardău, regia K. Lenente; *Trăsura la scară* de Mihai Ispirescu, regia Tompa Gabor; *Noaptea albă* de R. Andersen, regia Nicoleta Toia; *Secretissimo*, Camoletti, regia Andrei Mihalache; *Satyricon*, regia V.I. Frunză; *Țara fericirii* de T. Mușatescu, regia C. Popescu; *Don Quijote de la*

Mancha de Bulgakov, regia M. Oltean; *Cazul Popescu* de M. Ștefănescu, regia Călin Florian; *Amorphe d'Ottenburg*; *Azîlul de noapte*; *Buratin*; *Cel care primește palme*; *Crăiasa Zăpezii*; *Crimă și pedeapsă*; *Mandache și tranziția*; *Micul Prinț*; *Mirandolina*; *O scrisoare pierdută*; *Ograda miracolelor*; *Ondine*; *Pădurea*; *Pescărușul*; *Proștii sub clar de lună*; *Regina Iocasta*, *Separați în casă*. Regie: *Un zâmbet în plus*; *Iubirea... ca fumul de țigară?* (1988); *Ultimul vals*; *Soacra cu trei nurori*.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 227-330.
- *Jocuri de putere: [roman]* / Tom Clancy; traducere din limba engleză Ștefan Nimara, Aurel Ștefănescu. - București: RAO, 1996. - 699 p.
- *Proiect divin: [roman]* / John Saul; traducere din limba engleză de Aurel Ștefănescu. - București: Fahrenheit, 1998. - 379 p.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1346.
- *Aurel Ștefănescu. Dan Ciobanu. Actori noi, pe scena teatrului*. În: *Steaua roșie*, 19 nov. 1977, p. 3.
- *Deschiderea stagiunii: Cartea lui Ioviță. Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă* / Ion Calion. În: *Vatra*, 10, nr. 10 (20 oct. 1980), p. 14, 2 foto.
- *Aurel Ștefănescu (fișă de creație)* / C. Popescu. În: *Cuvântul liber*, 2 nov. 1999, p. 4.
- *24 ore mureșene*, 25 ian. 2000, p. 4, 1 foto.
- *Cuvântul liber*, 25 ian. 2000, p. 4
- *Aurel Ștefănescu*. În: *Cuvântul liber*, 25 nov. 2011, p. 15.

ȘTEFĂNUȚIU, George Emil, pr. gr.-cat.,

învățător; n. 26 nov. 1893, Blaj, AB - m. 14 aug. 1968, Bistrița, BN. A urmat toate cls. la șc. din Năsăud (1911); Seminarul teologic la Blaj (1911-1915). Hirotonit pr. la 9 apr. 1916; numit adm. parohial în Filipișul Mic (1916-1920); participă la MAN de la Alba Iulia. După Unire, este pr. în localitățile Parva și Feldru; desfășoară activitate culturală, conduce corul pe patru voci; membru în Cons. de adm. la Banca populară „Feldria” din Feldru; construiește casa parohială și podul de peste Someș la Valea Târgului; pr. în Năsăud (1934-1940); se refugiază la Petroșani în timpul ocupației; ca pensionar, a lucrat ca muzeograf la Casa Memorială „George Coșbuc.”

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 71.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 128.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 22.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 226-228.
- *Contribuția preoților mureșeni la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918* / Traian Bosoancă. În: *Marisia*, TgM, 25, 1966, p. 315.

ȘTEFLEA, Silviu, grafician; n. 27 oct. 1953,

Timișoara. Studii: Lic. de Muzică și Arte Plastice TgM (1972); IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția arta interiorului și estetica formelor industriale, design (1976). Membru UAP, filiala MS (1990-). A lucrat la Fabrica de Mașini pentru Tricotaje și Confecții, Matricon S.A. TgM (1976-2004). Participă la expoziții colective ale UAP MS (din 1976); expoziții personale de grafică.

Referințe:

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 295.

• Baza de date BJM

ȘULAR, Igna-Claudiu, prof., publicist; n. 13 febr.

1975, Reghin, MS. Studii: Șc. gen. Râpa de Jos, com. Vătava, MS (cls. I-IV, 1981-1985); Șc. Gen. nr. 3 Bistrița, BN (1985-1989); Grup Șc. de Electronică și Electrotehnică Bistrița (1989-1993); UBB CjN, Fac. de Istorie și Filosofie, secția Istorie (licența, 1997) și studii aprofundate, Istorie orală (1998). Prof. I, titular al Șc. Gen. Sângeorz-Băi (1997-1998); prof. I, titular la Lic. cu Program Sportiv Bistrița (1998-2008, 1/2 normă didactică); prof. I, Lic. de Arte Plastice „Corneliu Baba” din Bistrița (1998-2005, 1/2 normă didactică); dir. al acestui lic. (2008-). Membru în Cons. Consultativ de specialitate și metodist al IȘJ Bistrița-Năsăud (2000-2001, 2008-); preș. al APIR, Filiala BN; membru în Cons. N al APIR-Clio, coord. al filialelor din Transilvania și Banat (2005-); membru al grupurilor de lucru ale Serviciului Național de Evaluare și Examinare din MECT pentru Examenul Național Testarea Națională și Bacalaureat-2007, respectiv al comisiei naționale pentru decongestionarea programelor șc., Centrul Național pentru Curriculum și Evaluare în Învățământul Preuniv. (CNCEIP), 2008. Red.-șef la *Anuarul Asociației Profesorilor de Istorie din România*, filiala Bistrița-Năsăud (2006, 2007, 2008).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**

• *Teste de Istorie - pentru Examenul de Testare Națională*. - Pitești: Nomina, 2006.

• *Bacalaureat 2008. Sugestii de rezolvare pentru proba de Istorie*. - Pitești: Nomina, 2008.

• *Bistrița - 90 de ani de la Marea Unire*. - Bistrița: Barna's, 2008.

Studii și articole:

• *Mișcarea de rezistență anticomunistă a „grupului Al. Podea” din Negriștești*. În: *Anuarul Institutului de Istorie Orală*, CjN, 1999, p. 215-236.

• *Organizarea administrativ-teritorială a Bistriței săsești*. În: *Răsunetul*, 18 iul. 2001.

• *Situația socio-demografică a orașului Bistrița înainte de Marea Unire*. În: *Răsunetul*, 19 iul. 2001.

• *Situația demografică, economică și socială a Bistriței în anii de după 1918*. În: *Răsunetul*, 21-22 iul. 2001.

• *Presa bistrițeană de limba română în decursul timpului*. În: *Răsunetul*, 29 - 30 aug. 2001.

• *Ungaria horthystă și interesul față de spațiul românesc în perioada interbelică*, 1-2 dec. 2001.

• *Schiță biografică a omului politic Victor Moldovan - origine, școală, activitate politică*. În: *Arhiva Someșană*, seria III-a, 4, 2005.

• *Aspecte demografice și citadine ale Bistriței săsești*. În: *Magister*, APIR-Clio, 2, 2006.

• *Organizarea serviciilor secrete horthyste și interesul față de spațiul românesc*. În: *Anuarul APIR*, BN, 1, 2006, p. 32-43.

• *Perioada aparentei prosperități și declanșarea crizei economice în istoria SUA (1919-1932)*. În: *APIR*, 1, 2006, p. 165-173.

• *Preliminariile celui de-al doilea război mondial. Încercări de constituire a alianței între Marea Britanie, Franța și Uniunea Sovietică*. În: *APIR*, BN, 2, 2007, p. 173-178.

• *Relațiile curriculum-evaluare. Metode, tehnici și instrumente de evaluare în lecțiile de istorie*. În: *APIR*, BN, 2, 2007, p. 214-223.

• *Activism cultural și politic în zona Năsăudului în secolul al XIX-lea: vicarul Ioan Marian (1796-1846), dascăl al neamului românesc*. În: *APIR*, BN, 3, 2008.

Referințe:

• *Dicționarul culturii și civilizației populare al județului Bistrița-Năsăud*. - Vol. 1. - CjN, 2009, p. 368-369.

• *Claudiu Șular este istoricul care mediază conflicte* / Florina Pop. În: *Adevărul de seară*, Știri Bistrița, 5 ian. 2010, p. 1.

ȘULARU, Ioan, avocat, militant pentru drepturile celor obidiți; n. 1899, Râpa de Jos, MS - m. 21 ian. 1935, Reghin, MS. Șc. prim. în com. natală, studii gimnaziale și superioare la lic. din Blaj; Fac. de drept din Cluj. Dr. în șt. juridice. După absolvirea fac. și susținerea tezei de dr., își deschide un birou de avocatură în Reghin; devine un fruntaș local al Blocului muncitoresc-țărănesc, stabilește legături de prietenie cu dr. Lucrețiu Pătrășcanu, alături de care candidează pe lista electorală, fapt pentru care a fost arestat și schinguit de patru ori. Apare, sub red. sa, *Glasul șomerilor* (1933), unde își exprimă revolta față de politica cercurilor guvernante, față de atitudinea lor cu privire la șomerii din timpul crizei economice (1929-1933).

Lucrări publicate:

• *Normele drepturilor individului*. - Reghin, 1934.

Referințe:

• *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1973, p. 245-252.

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 229-230.

ȘULEA, Ioan, pictor; n. 8 apr. 1960, Reghin, MS.

Absolvent al IAP „Ion Andreescu” CjN, Secția pictură, cls. prof. Victor Ciato (1987). Membru titular al UAP din România, 1993. Expoziții personale: TgM, Galeriile Fondului Plastic (1992, 1994, 2002, 2007); Ittre, Bruxelles, Belgia (1993); Lecce, Italia (1994); Montigny le Bretonneux, Franța (2002); TgM, Banca Comercială Română (2003); Mosbach, Galeria Strumann, Germania (2003); Helibronn, Galeria Strumann, Germania (2003); Bistrița, Galeriile UAP (2007). Expoziții republicane:

București, Salonul Republican de pictură și sculptură, Teatrul Național București (1992); București, Salonul Național de Arta Plastică, Pavilionul ROMEXPO (2001). Expoziții de grup: TgM, Saloanele jud. (1987-1988, 1991-1992, 1995, 1997, 1998, 2001-2007); Baia Mare, Bienala Tineretului (1988); Reghin, Casa de Cultură (1991, 1992, 1995); TgM, Galeria „Artis” (1992-1995); Covasna, Expoziție internațională de pictură (1995, 2002); CjN, „Academia 70” (1996); Sighișoara, Festivalul Artelor (1997); Kecskemét, Muzeul de Artă, Ungaria (2000); TgM, Galeria „Fortuna” (2001); Budapesta, Centrul Cultural Român (2001); Bistrița, „Simpozionul Național de pictură - Colibița,” Galerile UAP (2002); TgM, „Totem,” Galerile UAP (2002, 2003, 2004, 2005); Covasna, Expoziție internațională de pictură (2002); București, Galerile „Apollo,” Perpetuum Gestual (2004); Montiny le Bretonneux, Franța (2004); TgM, „Expo Urban” (2005); Târgoviște, Totem; Bistrița, Totem, Galerile UAP TgM Totem. (2005, 2007), Salonul Național de Artă, Camera Deputaților (2006); TgM, Galeria de artă „Artemis” (2007); Arad, Piatra Neamț, Bienala de artă (2007); Tours, Galeria „La Passerelle” (2008). Tabere și simpozioane de creație: Călușeri (1995); Sovata, Colibița (2001); TgM, Stâncă Costești, Praid, Colibița (2002); Sângeorgiu de MS (2003); Brădișor-Vâlcea, Eforie Nord (2005); Colibița (2006); Briare-Franța, Vatra Dornei, Morăreni (2007). Preș. UAP, Filiala MS (2011).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Valori de artă din colecția Elisabeta și Gheorghe David* / Dr. Negoită Lăptoiu, Ioan Șulea. - TgM: s.n., 2000. - 36 p.

• *Prelegeri de mistică ortodoxă* / Dr. Nicolae Mladin. - TgM: Veritas, 1996. - 232 p.

• *Lumini și umbre: Tendințe coloristice în pictura maghiară între 1810-1920: Festészeti irányzatok a magyar képzőművészetben 1810-1920 között = Árnyak és fények.* - Ed. bilingvă româno-maghiară - TgM: s.n., 2002. - 64 p.

• *Pilde, povestiri duhovnicești* / Pr. Gheorghe Nicolae Șincan; coperta: Ioan Șulea. - TgM: Tipomur, 2003. - 208 p.

Studii și articole:

• *Prețioase valori de artă maghiară în Muzeul de Artă din TgM.* În: *Vatra*, an 32, nr. 9/10 (2005), p. 57-58.

Referințe:

• *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri.* nr. 3. 1994: catalog. - TgM: s.n., 1994. - 40 p.

• *Enciclopedia Artiștilor Români Contemporani* / Negoită Lăptoiu, Vol. 4. - București: Ed. Arc, 2000, p. 170.

• *Salonul Național de Artă 2001*, ed. de UAP din România și Ministerul Culturii și Cultelor.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Solștițiu la Echinoc: poeme* / Nicolae Băciuc. - TgM: Tipomur, 2002. - 32 p.

• *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Ed. Ansid, 2006, p. 128.

• *Marea taină. Ioan Șulea [Catalog]* / Oliv Mircea. - S.I.: CLIPART Advertising, 2007. - 56 p.

• *Imagini ale muntelui - Simpozionul Național de pictură Colibița 2002.* În: *Revista de literatură și artă*, 1, nr. 2/2002.

• *Ziarul de Duminică*, supliment al *Ziarului Financiar*, 20 sept. 2002; 24 sept. 2004 (Corneliu Antim).

• *Valori artistice sub semnul consacării muzeale* / Prof. univ. dr.

Negoită Lăptoiu. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 59-60

• *Ioan Șulea a dezvăluit Marea Taină* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 4 apr. 2007, p. 1, 1 foto.

• *Oliv Mircea: „Este un mare salt înainte pe care Șulea îl face”* / Nelly Blăjuț. În: *24 ore mureșene*, 6 apr. 2007, p. 4.

• *Arta și negocul* / Valeriu Russu. În: *Punctul*, 3-9 sept. 2007, p. A14, 1 foto.

• *Cuvântul liber*, 30 iul. 2002, p. 3; 5 apr. 2007, p. 4; 7 apr. 2007, p. 5, 1 foto.

ȘUTEU, Dorift, pr. ortodox, protopop onorific,

prof., om politic; n. 28 sept. 1887, Cașva, MS - m. 23 dec. 1965, Craiova, DJ. Studii gimnaziale la Lic. din Năsăud, bacalaureat (1908); Fac. de teologie din SB; absolutoriu teologic (1911); IPed. ortodox din Arad. Hirotonit ca diacon la 13 ian. 1913, iar ca presbiter spiritual la 1 febr. 1913; pr. și învățător în Moșuni, cu filiile Veța, Maiad, Chibelea (1913-1916); se transferă la parohia din Murgești, cu filia Acățari și Crăciunești (1916-1920); concentrat în armata austro-ungară ca pr. militar (1916-1918). Ales membru în CNR cercual TgM (nov. 1918); participă la MAN de la Alba Iulia, numit în Cons. Dirigent, Resortul Finanțelor, ca șef al Comisiei jud. pentru ștampilarea bancnotelor noi și înlocuirea celor vechi. Numit prof. suplinitor la Lic. „Al. Papiu Ilarian,” TgM, predă religie ortodoxă (1920); prof. titular definitiv (1923); prof. de religie la Lic. comercial din TgM, Lic. de fete „Unirea” din TgM, Șc. de Ucenici din TgM; după 1935, prof. și preș. al Comitetului șc. al Lic. militar „Mihai Viteazul” din TgM; vicepreș. al Soc. religioase „Sf. Gheorghe” pentru educarea în spirit creștin și moral a elevilor creștini ortodocși (1934). A contribuit la ridicarea unor șc. românești la Murgești, la Roteni; biserica ortodoxă din Cașva; o capelă la Glăjărie; a participat la punerea pietrei fundamentale la Catedrala Mare (1925); la sfințirea zidirii căminului ucenicilor din TgM. Membru al Despărțământului TgM al Astei; membru al Partidului Național Român, apoi al PP, al PNC, al FNR (1938). Participă la alegerile parlamentare, fără să reușească; membru în Comisia permanentă a jud. MS-Turda (1923-1925); în Sfatul jud. MS al FRN. Se refugiază, funcționează ca prof. la Lic. Carol (azi „N. Bălcescu”) din Craiova (1940-1945); activează în cadrul Asoc. refugiaților români din Ardealul de Nord; prof. la Lic. „Al. Papiu Ilarian,” TgM (1945-1948); după pensionare se stabilește la Craiova pentru a nu fi arestat pentru activitatea politică. Decorat cu Ordinul „Coroana României” în grad de Ofițer (1926).

Referințe:

• *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943, p. 70.

• *Anuarul Liceului de băieți și fete „Alexandru Papiu Ilarian.” Semicentenar 1919-1969.* - TgM, 1969, p. 166-170.

• *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 9.

• *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 228-232, foto.

• *Mureșeni la Marea Unire - Dorift Șuteu din Murgești* / Traian Bosoancă. În: *Steaua roșie*, TgM, 12 nov. 1988.

ȘUTEU, Iulius, grafician, sculptor; n. 20 mart. 1930, Tirimia Mare, MS. Călătorii de studii: Polonia (1969);

URSS (1970). Sculptor la Teatrul „Țândărică” București. Lucrează grafică, desen și ilustrație de carte, artă decorativă, obiecte de sculptură în lemn. Participă la saloane de desen și gravură, expoziția de artă românească Tokio (1966), Upsala (1966), Cracovia, Tel Aviv (1968), Torino, Budapesta, Viena (1969), Regensburg, Düsseldorf, Stuttgart, Genchen (Elveția), Fridrig-Stao (Norvegia), Berlin (1970).

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p.137.

ȘUTEU, Ladislau-Arghir, artist plastic; n. 11

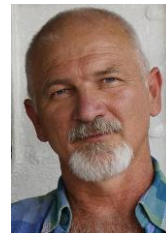
febr. 1960, Târnăveni, MS. Absolvent al Lic. de Artă TgM, cls. prof. Molnár Dénes, grafică (1979); IAPD „Nicolae Grigorescu,” București, secția Ceramică, cls. prof. Lazăr Florian, Alexie Ioana Lucia (1983-1988). Figura umană, peisajul, natura statică, compozițiile tridimensionale, transpuse în diferite tehnici, desen, pictură, piatră, metal, ceramică.

Referințe:

- *Artă plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Ed. Ardealul, 2008, p. 159, 307.

T

TAMÁS András, artist fotograf; n. 24 iul. 1956,

Iernut, MS. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” (1975); Pol. din București, Fac. de Electrotehnică (1981). Membru al Fotoclubului TgM din anii '80; membru al AAFR. Maeștri preferați: Robert Doisneau, Ronis Willis, Brassai, Helmuth Newton, van Ostade, Brueghel. Distins cu premiul Trepiedul Verde (2005). Expoziții personale: Călătorii: TgM (1986, 1999), Miercurea Ciuc (1988), Badacsonytomaj (2000), Veszprém (2000); Toamna: TgM (2000), Badacsonytomaj (2001), Oradea (2001); Noi sătenii și orașenii: TgM (2006), Brețcu (2008), Berettyóújfalu (2009); Sembra oilor: Cireșoia (2009). Fotografii publicate în: *Vörös Zászló, Előre, Munkásélet, Előre kalendárium, Ifjúmunkás, Népiújság, Photomagazine, Erdélyi Gazda, Magyar szó, Photo (F), Fotó Videó (H).*

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd; A színes fotókat id. Bach Lóránd és Tamás András, a fekete-fehér fotókat Jakab Tibor készítette. - Mv: Mentor, 2002. - Teleki Téka Alapítvány. - 623 p.

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 216.
- *A XVIII-a biennială națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.
- *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001, p. 58-61.
- *First International Photographic Salon: A XIX-a Biennială de Artă Fotografică = Marosvásárhely (23 iunie - 21 iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 iulie - 30 august 2001): Târgu-Mureș: Catalog / Redactat de Zepezaner Jenő, Bálint Zsigmond. - TgM = Mv.: s.n., 2001. - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely: - 76 p.*
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini* / Redactor=Szerkesztette Nagy Miklós Kund. - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002. - 84 p.
- *„Philobiblon mureșean”* / Alex Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 9 dec. 2000, p. 12.
- *Kiállítás az ötvenedik születésnapra/ Hírszerkesztő: Nagy Botond.* În: *Népiújság*, 2006. Júl. 1, p. 2.

TAMÁS Anna, Kelemen Tamás Anna, artist

decorator, textilist; n. 14 iul. 1945, TgM - m. 10 febr. 2010, SUA. Studii: Șc. medie de arte TgM; IAP „Ion Andreescu,” din Cj (1970) cu Ileana Balotă. Specializare în tapiserie la București (1973, 1976). Expune la București în 1969, 1970, la trienala artelor decorative și la salonul anual al tineretului. Expoziție personală: Sf. Gheorghe, cu lucrări în tapiserie. Din 2002 este prof. la Parsons School of Design New York. A colaborat cu mari case de modă: Adrienne, Vittadini, Bill, Blass,

Burberry of London, Ralph Lauren.

Lucrări publicate:

• *Tamás Anna: [Album]* / a bevezető Szöcs Géza írta. - Bukarest: Kriterion, 1985. - 12 p., 12 f.

- în colaborare:

• *Műterem: beszélgetés huszonkét elszármazott erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2003. - 280 p.

• *Bábel Amerikában: tengerentúli naplójegyzetek* / Nagy Miklós; a szerző, Gáspárik Attila, Györffy Ilona, Péterffy Gyöngyi és Tamás Anna fotói[val. - Mv.: Impress, 2000. - 108 p.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

• *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?*. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 217.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 324.

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 68, 70, 95, 217.

• *Tapiseria Annei Tamás* / Serafim Duicu. În: *Steaua roșie*, 20 sept. 1975, p. 3.

• *Necrolog*. În: *Népújság*, 2010. febr. 13., p. 7.

TAMÁS Ferenc, actor; n. 3 oct. 1922, TgM. Actor

la Teatrul Secuiesc, respectiv Teatrul Național din TgM (1946-1986). Roluri mai importante: Bobcsinszkij (Gogol: *A revizor*); Mitch (Tennessee Williams: *A vâgyl villamosa*); Rankin (Shaw: *Brassbound kapitány megtérése*); Csebutikin (Csehov: *Három nővér*); Ory főinkvizitor (Sütő András: *Csillag a máglyán*); Sodró Antal (Csiky Gergely: *Cifra nyomrúság*).

Referințe:

• *A Hét évkönyve*. -1982, p. 240.

• *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991, - 207 p.

• *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 217.

• *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 647.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *A színház jegyesei* / Nagy Botond. În: *Népújság*, 2006. szept. 11.

TAMÁS-BLAIER, Clara, grafician; n. 20 aug.

1946, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu” din Cj. Călătorii în străinătate: Ungaria (1954, 1958, 1964, 1970, 1973); RDG (1975). Bursa UAP pentru grafică pe anul 1973. Debutează în 1969 cu o expoziție personală la Sf. Gheorghe, urmată de altele în 1974, la Braïla și 1975 la București. Participă la saloane de desen și gravură la

Galați, București, Cj (1971); expoziții de artă românească la Moscova (1972), Berlin (1974); expoziții internaționale la Barcelona, concurs „Juan Miró” (1974, 1975); Ljubljana (1975). Lucrează în domeniul gravurii și graficii de carte. Lucrări în colecții din țară și străinătate. Autor de prestigiu internațional al graficii publicitare la filme importante românești din anii 1970-1980. Stabilită la sfârșitul anilor '80 în SUA.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Ed. Meridiane, 1976.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán; [fotók Csomaľay Ferenc, Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán, Marx József, et al. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.

• *1234 cinești români ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Ripeanu. - București: Ed. Științifică, 1996. - 400 p.

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 218.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 324.

TANAI Bella, actriță, regizor; n. 15 mart. 1930,

Miercurea Ciuc, HR. Studii: Institutul de Teatru din Cj (1950). Actriță la Teatrul Secuiesc din TgM. Roluri mai importante: Dorina (Molière: *Tartuffe*); Maria (Davidoglu: *Tüzerdő*); Natasa (Gorbatov: *Apák ifjúsága*); Mirigy (Vörösmarty: *Csongor és Tünde*);

Zilia (Heltai: *A néma levante*); Lizzie (Nash: *Az esőhozó ember*); Irina (Sebastian: *Lapzárta előtt*); Katalin (Shakespeare: *A makrancos hölgy*); Komisszárnő (Visnyevszkij: *Optimista tragédia*); Giannina (Goldoni: *Különös történet*); Ilse (Friedrich Wolf: *Mamlock professzor*); Adela (Garcia Lorca: *Bernarda Alba háza*); Angela (Peter Karvas: *Éjféli mise*); Mița Baston (Caragiale: *Farsang*); Johanna (Shaw: *Szent Johanna*); Valja (Arbuzov: *Irkutszki történet*); Blanche (Tennessee Williams: *A vâgyl villamosa*); Mathilde von Zahnd (Dürrenmatt: *Fizikusok*); Maria (Horia Lovinescu: *Petru Rareș*); Lady Macbeth (Shakespeare: *Macbeth*); Lady Cecily (Shaw: *Brassbound kapitány megtérése*).

Referințe:

• *A Hét évkönyve*. -1982, p. 240.

• *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

• *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 2 köt.: K-Z. -2000. - 494 p.

• *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 pl: il.

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 12, 82, 171, 180, 184, 207.

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. -TgM: Nico, 2008, p. 172-179.

TARR László, actor; n. 28 iul. 1927, Salonta, BH -

m. 18 nov. 2010, TgM. Studii: Institutul de Teatru. Actor la Teatrul Secuiesc TgM; predă actorie la IAT TgM. Roluri mai importante: Orgon (Molière: *Tartuffe*); Tanító (Bródy Sándor: *A tanítónő*); Beppo (Heltai Jenő: *A néma Levante*); Grumio (Shakespeare: *A markancos hölgy*);

Kardos Jakob (Kós Károly: *Budai Nagy Antal*); Iordache (Caragiale: *Farsang*); Kantor (Sütő András: *Pompás Gedeon*); Triledkij (Csehov: *Platanov szerelmei*); János (Szabó Lajos: *Mentség*); Drinkwater (Shaw: *Brassbound kapitány megterése*); Arturo Ui (Brecht: *Állítatok meg Arturo Uit*); Fügedes (Sütő András: *Vidám sirató egy bolyongó porszemért*); Bolond (Shakespeare: *Lear király*); Tiborc (Katona József: *Bánk bán*); Bizonyos Lajos (Méhes György: *Egy roppant*

kényes ügy); Nemes Keszeg András (Shakespeare: *Vízkereszt*); Márton (Szigligeti - Móricz: *A csikós*); Szinész (Gorkij: *Éjjeli menedékhely*); Csergheő (Móricz Zsigmond: *Úri muri*); Koldus (Kincses Elemér: *Maraton*).

Referințe:

- *A Hét évkönyve*. -1982, p. 84, 240.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Ki kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig ?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 221.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 647.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuția la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor*. - TgM: s.n., 2002 - p. 12, 70, 82, 184, 207.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune / Red. Grid Modorcea*. - București: Cartea Românească, 2004. - 640 p.

TATAI Sándor, actor; n. 21 oct. 1951, Oradea, BH. Studii: IPed., Oradea, specialitatea educație fizică (1973); Institutul de Teatru „Szentgyörgy István,” TgM (1980). Prof. (1973-1976). Actor la Teatrul Național TgM, secția maghiară (1980-1986, 1988-); Teatrul de Stat Tm (1986-1988). Roluri mai importante: (Sütő András: *Káin és Ábel*); Balicke (Brecht: *Dobso az éjszakában*); Tóth (Örkény István: *Tóhéek*); Gabi (Sziijgyártó Sándor: *Akácfa út 92*).

Referințe:

- *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma / Székely Szabó Zoltán*. - [Bécs]: [Europa-Club], 1994. - 223 p.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 579.

TĂVALĂ, Tănase-Pavel, ing. chimist, politician; n. 7 apr. 1928, Dătașeni, MS. Studii: Fac. de Chimie Ind., Tm (1958). A întrerupt studiile în anul IV, fiind arestat și condamnat de către Tribunalul Militar Tm (1951) la șase ani închisoare pentru uneltire împotriva ordinii de stat. Dr. în chimie (1983). Șef laborator și șef serviciu de producție în industria chimică și alimentară, Tm (1958-1970). Publicații: 63 de lucrări științifice publicate în reviste de specialitate, peste 100 de tehnologii chimice elaborate și aplicate în industrie, 14 inovații și 21 de brevete de invenție aplicate în industria chimică și alimentară. Activitate politică: nu a fost membru PCR; membru CPUN (preș. filiala TM, 1990), preș. filiala TM a PNCTD (1990-1993), membru în Comitetul Național de Conducere al PNCTD (1991-2001), senator PNCTD (1992-1996), preș., Comisia

drepturilor omului, deputat PNCTD (1996-2000), vicepreș., Comisia pentru Integrare Europeană a Parlamentului României. Membru în Asoc. Foștilor Deținuți Politici din România (fondator, preș.), filiala TM (1990-1992), Forumul Democrat Antitotalitar TM (transformat în CDR), Alianța Civică și Solidaritatea Universitară (1990), Fundația „Memoria” (1999).

Referințe:

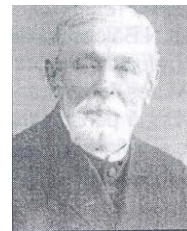
- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.

TĂRNĂVEAN, Alexandru, pr. gr.-cat., viceprotopop, protopop, om politic; n. 12 mart. 1848, Suseni, MS - m. 17 aug. 1935, Hodac, MS. Studiile gimnaziale la TgM, examenul de maturitate (1867); Seminarul teologic din Blaj (1870). Între 1 nov. 1870 - 1 oct. 1871 a fost cancelist mitropolitan. Hirotonit la Blaj (1872), numit adm. parohial la Iernuțeni (1872), apoi la Cașva (1873-1881); cooperator (1881), apoi paroh (1886) în Hodac; viceprotopop (1900). Devine membru al Despărțământului Reghin al Astei (1879); membru în forul protopopesc de primă instanță și ales în Senatul scolastic al Districtului Reghin; membru în Cons. de administrație la „Mureșeana,” Institut de credit și economii în Reghin: protopop al Districtului Pogăceaua (1907); preș. Despărțământului Râciu al Astei (1913), care avea în subordine 14 comune și 6 agenturi. Participă la MAN de la Alba Iulia; a participat la activități de strângere a unor fonduri pentru instituții de învățământ, pentru studenții bolnavi. Membru în CNR. jud. MS-Turda; membru în Comisia adm. a jud. (1919-1920); în Comisia permanentă a jud. (1923-1925); membru al PNR, al PNȚ (1926); membru în Comitetul pentru ridicarea statuii lui Avram Iancu din TgM; a participat la dezvelirea plăcii comemorative „Gh. Șincai” din com. Șincai.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*. - București, 1943, p. 54.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică. - Vol. 10: 1989, p. 22.
- *125 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astei*/Marin Șara. În: *Astra Reghineană*. - Reghin, 1999, p. 23, 27, 62.
- *Mureșenii și Marea Unire / Traian Bosoancă*. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 232-236.
- *Șematism*. - Blaj, 1890, p. 186, 202; 1900, p. 480, 493, 775; 1906, p. 230; 1911, p. 184; 1923, p. 54; 1929, p. 50; 1932, p. 4.
- *Contribuția preoțimii mureșene la realizarea Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918 / Traian Bosoancă*. În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 315.

TELEKI Sámuel, cancelar al Transilvaniei, bibliofil, fondatorul Bibliotecii Teleki; n. 17 nov. 1739, Gornești, MS - m. 7 aug. 1822, Viena, înmormântat la Dumbrăvioara, MS. A fost „elev particular” la Țelna, AB, cu prof. de la Col. Ref. din TgM și Aiud; studii univ. la Viena, Basel, Strassburg, Karlsruhe, Köhln, Utrecht, Leiden, Paris (1763), unde studiază șt. umaniste și reale. În timpul peregrinărilor de studii, devine un specialist

desăvârșit în materie de cărți și bibliotecă, achiziționând câteva sute de vol., care au pus bazele bibliotecii de azi. Acceptă postul de curator al Col. „Bethlen” din Aiud, unde pune accent pe reorganizarea studiilor șc.; se alătură Soc. Agrare din Transilvania (1769); ocupă funcția de comite suprem al Comitatului Târnavi (1774); cons. al Guberniului Transilvaniei; cancelar al Transilvaniei, adică înalt dregător aulic sub împărații Maria Tereza, Iosif al II-lea, Leopold al II-lea și Francisc I (1780-1790); comite suprem al Comitatelor unite ale Bihorului, Săbolicului, Aradului, Bichișului și Csongradului. După unificarea celor două cancelarii aulice, este numit vicecancelar (1787). De la Oradea, unde se mutase cu familia, pleacă la Viena, unde este perpetuat în funcția de cancelar până la moarte. Își continuă munca de colecționar, reușind să adune serii și colecții întregi de documente, ediții rare și princeps, fondând prima bibliotecă publică (1802). Lasă cu limbă de moarte biblioteca moștenitorilor săi în linie directă, primul născut din fiecare generație, cu statut de bibliotecă publică și comis fidei, adică cu interdicția înstrăinării ei. Concepe și ed. catalogul tematic, sistematic al bibliotecii sale: patru din vol. au apărut în timpul vieții sale, la Viena (1796-1819), al cincilea rămas în manuscris, fiind editat în 2002. Editează opera completă (1784) a lui Janus Pannonius (1434-1472), poet renescentist.

Lucrări publicate:

• *Bibliothecae Sámuelis Com. Teleki de Szék.* - 4 vol. - Viena, 1796-1819.

Referințe:

- *Beiträge zur Geschichte Siebenbürgens* / I. Lupaș. - Hermannstadt: Kraft & Dotleff Hauptverlag Volksgruppe in Rumänien, s.a. - 380 p.
- *A „Teleki Théka” ügyének rendezése.* - Kv.: s.n. - 14 p.
- *Magyarország történetének kézikönyve. 2. kötet* / Prai, Katona, Engel, Fessler, Szalay, Horváth, Szilágyi Sándor stb. nagy művei nyomán Kerékgyártó Árpád. - 5. rész: A szatmári békétől II. József császár haláláig 1711-1790. - S.l.: s.n., s.a. - VI, 216 p.
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: [7 köt.].* - 4. köt: A magyar irodalom a XVIII. században. - Budapest: s.n., s. a. - 956 p.
- *A magyar irodalom története Bessenyei György fellépésétől Kazinczy Ferenc haláláig: 1772-1831.* - 1. köt. - VIII, 274 p.
- *Erdély kultúrképe* / Csekonics Erzsébet grófnő; a szerző eredeti rajzaival. - Budapest: Palladis R. T. kiadása, s.a. - 214 p.
- *Az erdélyi három nemzetből álló rendeknek 1792-dik esztendőben tartott közönséges gyűléseikben lett végezéseknek és foglalatosságoknak jegyző könyve és mutató táblája.* - Kv.: s.n., 1795 - 576 p., 80 p
- *Kleine Siebenbürgische Geschichte zur Unterhaltung und Belehrung* / Lukas Joseph Marienburg. - Pest: Bey Konrad Adolf Hartleben, 1806. - 239 p.
- *Repertorium juris publici, privati, et criminalis hungarici, seu index universalis personarum, rerum, et actionum ex jure consuetudinario Verböczi, articulis comitalibus, et travernalibus, decisionibus Curiae Regiae, urbario et praxi criminali* / Quem ordine alphabetico, juxta chronologicam legum seriem adornavit Josephus Bencsik. - Posonii: s.n., 1821.
- *Halotti beszédek gróf Teleki Sámuel felett* / Elmondották Csizsár Sámuel, Méhes Sámuel, Szász Lajos, Hegedűs Sámuel Antal János, Bodor Pál, Bodola Sámuel Salamon József. - Kv.: s.n., 1825. - [8], 295 p.
- *Nachlese auf dem Felde der ungarischen und siebenbürgischen Geschichte* / Nach autenthischen bis jetzt unbekanntem oder unbenützten Quellen und Urkunden bearbeitet von A. K. - Kronstadt: s.n., 1840. - VII, 154 p.
- *Ujabb kori ismeretek tára: Tudományok és politikai 's társas élet encyklopaediája.* - 4. köt: Giród de l'Ain-Kazan. - 1852. - VI, 672 p.
- *Erdély történelme* / Kövári László. - 6. köt: A gubernátorok kora. - 1866. - Kv.: Stein János. - 240 p.
- *Kronika Magyarországi polgári és egyházi közéletéből a XVIII-ik*

század végén / Keresztesi József egykorú eredeti naplója. - Budapest: Kiadja Ráth Mór, 1868. - 411 p.

- *Ungarn betreffende deutsche Erstlings-Druck: 1454-1600 = Magyarországra vonatkozó régi német nyomtatványok / Mitgetheil=közli Kertbeny Károly.* - Budapest: A Magyar Királyi Egyetemi Könyvnyomda kiadványa, 1880.
- *Magyarország polgári és egyházi közéletéből a XVIII-ik század végén* / Keresztesi József egykorú eredeti naplója. - Budapest: Kiadja Ráth Mór, 1882. - 411 p.
- *Magyarország újabbkori történelme 1815-től 1892-ig* / Höke Lajos; átdolgozta s a Provisorium és Erdély történetével bővítve kiadta Szabó Ferencz. - 2. köt. - Nagybecskerek: s.n., 1893. - VIII, 451-841 p.
- *Felsőcsernátoni Bod Péter élete és művei* / Sámuel Aladár. - Budapest: s.n., 1899. - VI, 224 p.
- *Adatok a Teleki-könyvtár alapításának történetéhez* / Ismerteti ifj. Biás István. - Mv.: s.n., 1901. - 13 p.
- *Gróf Teleki Sámuel Erdélyi kancellár úti naplója: 1759-1763* / Sajtó alá rendezte ifj. Biás István; a bevezetést írta dr. Imre Sándor. - Mv.: s.n., 1908. - LXXII, 125 p.
- *Jelentés az Erdélyi Nemzeti Múzeum növénytáráról az 1907. évben, Fábry János-ra való megemlékezéssel* / Dr. Richter Aladár-tól. - Kv.: s.n., 1908. - 21 p.
- *Magyar református Sion: Emlékkönyv a református egyház megalapítójának Kálvin Jánosnak 400 éves születési évfordulójára* / S. Szabó József. - Debrecen: Hegedűs és Sándor Könyvkiadóhivatala, 1909. - VII, 207 p.
- *Széki gróf Teleky család írói.* - Budapest: s.n., 1910. - 83 p.
- *A Magyar Tudományos Akadémia kiadásában megjelent munkáknak és folyóiratok tartalmának betűrendes címjegyzéke 1889-1910.* - 2. köt. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia kiadása, 1911, p. 693-1188.
- *Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsának jelentése a „Teleki Théka” ügyében.* - Kv.: s.n., 1912.
- *Titkosrendőrség és kamarilla: Akták-adatak a bécsi titkos udvari és rendőrségi levéltárból* / Tábori Kornél; bevezetőjét írta Marczali Henrik. - Budapest: Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai R.-T. kiadása, 1921. - 288 p.
- *Pintér Jenő magyar irodalom története: Tudományos rendszerezés.* - 4. köt: A magyar irodalom a XVIII. században. - 1931. - 956 p.
- *A Marosvásárhelyi Teleki-könyvtár története* / Dr. Teleki Domokos gróf. - Cj-Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1931. - 14 p.
- *Erdély története* / Írta Marczali Henrik. - Budapest: Káldor Könyvkiadóvállalat, 1935. - 288 p.
- *A remekmű halála: Művészeti tanulmányok* / Huzella Ödön. - Cj: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1937. - 87 p.
- *Gróf Teleki Sámuel emlékkiállítás.* - Budapest: s.n., 1939.
- *Erdély* / szerkesztő Deér József. - Budapest: Kiadja a Magyar Történelmi Társulat, 1940. - 284 p.
- *Marosvásárhely története* / Írta és összeállította Kiss Pál. - Budapest: Kiadta Petri Károly könyvkereskedő Marosvásárhely, 1942. - 203 p.
- *Magyar lélek magyar munka írásban és képben* / szerkesztette Radisics Elemér. - Budapest: s.n., 1943. - 194 p.
- *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944. - 382 p.
- *Az ismeretlen gróf Teleki Sámuel* / Gulyás Károly. - Budapest: Magyar Könyvtárosok és levéltárosok Egyesülete, 1944. - 19 p.
- *Studii istorice.* - Vol. 5. / I. Lupaș. - SB: s.n., 1945-1946.
- *Profiluri mureșene.* Vol. 2 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploesteanu. - TgM, 1973.
- *Teleki Sámuel albuma* / Kisérő tanulmánnyal közreadja Jankovics József]. - Szeged: JATE, 1991. - 61 p.
- *Erdélyben [új kiad.]* / Cs. Szabó László; [szerkesztette Keresztesi Éva]. - Budapest: Magvető, 1993. - 161 p.
- *Magyar utazók lexikona* / Szerkesztette: Balázs Dénes. - Budapest: Panoráma, 1993. - 464 p.
- *Történelmi arcképcsarnok: időrendi sorrendben 231 arckép és életrajz* / Dolinay Gyula. - Budapest: Kassák Kiadó, 1993. - 372 p.
- *Hatvan főember* / Cseh Gusztáv rézkarcai. - Budapest: Kráter Műhely Egyesület, 1993. - 134 p.
- *Exlibrisul heraldic: istoria exlibrisului românesc* / Mircea-Valer Stanciu. - Bv: Biblioteca „George Barițiu,” 1993.
- *Scurtă istorie a cărții românești. Cu un capitol despre Cartea Românească în Basarabia de Iurie Colesnic* / Dan Simonescu, Gheorghe Buluță. - București: Demiurg, 1994.

- *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára* / Szerkesztette Kovács András, Sipos Gábor, Tonk Sándor. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1996. - 608 p.
- *Ki kicsoda a magyar irodalomban?* / Válogatta, szerkesztette és írta dr. Gremperger László, Gyeskó Ágnes. - Budapest: Könyvkuckó, 1996. - 395 p.
- *Habsburgok és Magyarország a XVI-XVIII. században: tanulmányok* / Szerkesztette ifj. Barta János. - Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1997. - 132 p.
- *A földtudományok honi történetéből, különös tekintettel az erdélyi tudományosságra* / Csíky Gábor. - Piliscsaba: Magyar Tudománytörténeti Intézet, 1997. - Budapest Budapest: TKM Egyesület. - 113 p.
- *A könyvtáralapító Teleki Sámuel* / Deé Nagy Anikó. - Kv.: Erdélyi Múzeum Egyesület, 1997. - 456 p.
- *A felvilágosodás korának magyar irodalma* / Biró Ferenc. - 3. jav., bőv. kiad. - Budapest: Balassi Könyvkiadó, 1998.
- *Erdélyi panteon: művelődéstörténeti vázlatok* / Szerkesztette Jánosházy György. - 2. köt. - 1999. - 239 p.
- *Lectura și biblioteca publică la Cluj* / Traian Brad. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001. - 390 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd; A színes fotókat id. Bach Lóránd és Tamás András, a fekete-fehér fotókat Jakab Tibor készítette. - Mv.: Mentor, 2002. - Teleki Téka Alapítvány. - 623 p.
- *Teleki Sámuel levelezése világhírű tudósokkal* / Weszely Tibor. - Mv.: Appendix, 2003. - 188 p.
- *A székegyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor; A könyvet Sebestyén Mihály szerkesztette; A borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2003. - 432 p.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós; Szerkesztette: Vida Erika; Borítóterv: Vincze László. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 56.
- *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 234.
- *Telekiana* / Sebestyén Spielmann Mihály. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 96-99.
- *Teleki Sámuel és könyvtára*. În: *Népújság (Kalauz)*, 2003. jan. 3., p. 1.
- *Samuel Teleki-1739-1822* / Sebestyén Spielmann Mihály. În: *Vatra*, 32., nr. 9/10 (2005), p. 99-101.

TEODOR, Corina, istoric, conf. univ. dr., dir.

BJM (2005-2009); n. 28 aug. 1967, TgM. Studii: Șc. Gen. nr. 16, TgM (1973-1981); Lic. Ped. TgM (1981-1985), profilul ped.; Fac. de Istorie și Filosofie a UBB, CjN (1985-1989). Stagii de documentare: Milano (1995), Urbana - Illinois (1996); Roma, Pisa (1998, 1999); Budapesta (1999); Chișinău (2003); Saint Paul, Minnesota (2012); Paris (2012). Dr. în istorie cu teza: *Istoriografia ecleziastică română din Transilvania în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX* (cond. șt.: prof. univ. dr. Nicolae Bocșan), UBB CjN (2002), cu distincția *Magna Cum Laude*. Prof. la Șc. Gen. nr. 11 și Șc. Gen. nr. 19 din Bacău (1989-1990); bibliotecar la BJM, Compartimentul de informare bibliografică (1 apr.-15 sept. 1990); prof., Lic. Ped. TgM (1990-1992); cercet. asist., cercet. șt., cercet. șt. principal gr. III la ICSU „Gh. Șincai” TgM (1992-); cadru didactic asociat, Fac. de Științe și Litere a UPM TgM (1996-1998) și la Fac. de Teologie Gr.-Cat. a UBB CjN, Departamentul Blaj (2001-2003); lector univ. dr. (1998-2005); conf. univ. dr.

la UPM TgM (2005-); șef al Catedrei de Istorie-Relații Internaționale (2009-2011); dir., Departamentul Istorie-Relații Internaționale (2011-), din cadrul Fac. de Științe și Litere, UPM TgM. Dir. al BJM (1 iul. 2005-15 mart. 2009), perioadă în care cele mai importante realizări au fost: modernizarea activității din bibliotecă (conexiune internet, implementarea unui nou soft de bibliotecă, Alephino; catalog on-line, site-ul bibliotecii, proiectul *AFCN - Mai aproape de lectură: biblioteca publică în serviciul studenților*, digitizarea bibliografiei de seminar; serviciul „Întrebă bibliotecarul”; abonament la baza de date „Oxford Journals”), reparații și investiții în mai multe secții (împrumut - sediul central - et. I, curtea interioară, Filiala Aleea Carpați, Filiala Dâmb, Biblioteca Copiilor, BTB); îmbunătățirea dotării tehnice cu calculatoare, imprimante, xerox pentru cititori, calculator multimedia; încheierea unor parteneriate și colaborări cu MJM, Revista *Vatra*, UPM, ICSU „Gh. Șincai” al Academiei Române, Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național MS, cu numeroase lic. și gimnazii din jud., organizarea unor activități culturale, cu participarea unor reprezentanți marcanți ai intelectualității contemporane (între care amintim pe prof. Keith Hitchins, prof. univ. dr. Alexandru Zub, Doina Jela, Emilian Galaicu Păun, Vlad Pâslaru, Aurelia Felea - Republica Moldova, Laura Stanciu, Mihai Gherman etc.); participarea la proiectul național „*Istoria preseii în date*”; susținerea proiectului „*Biblioteca mobilă*” prin încheierea unor parteneriate cu Penitenciarul TgM, cu Spitalul Jud., Secția Oncologie Pediatrică și cu Căminul de bătrâni, printr-o ofertă culturală săptămânală și prin donații de cărți; colaborări cu edituri din țară și străinătate (Ungaria, Italia, Republica Moldova), diversificarea ofertei culturale a bibliotecii pentru creșterea rolului acesteia în comunitatea locală (ex. târguri de carte, premiul „Cel mai fidel cititor,” editarea poveștilor compuse de copii, practica de specialitate a elevilor de la cls. de biblioteconomie de la Lic. Ped. sau a studenților de la UPM TgM etc.). A predat cursuri de: istorie medie universală, istoria mentalității medievale, istoria istoriografiei române și universale, istoria medie a României, metodologia cercetării științifice și istoria bisericii universale (1996-2009). Dir. al grantului *Biserică și societate la românii ardeleni. O analiză zonală (secolul al XVIII-lea - prima jumătate a secolului al XIX-lea)*, încheiat cu Academia Română. Îndrumătoare a numeroase teze de licență ale studenților și dizertații de masterat; coord. șt. al cercului studentesc de istorie medie și istoriografie; coord. șt. al revistei studentești *Caietele Gh. I. Brătianu*; secretar de red. al *Anuarului ICSU „Gh. Șincai” TgM*; red. responsabil la *Studia Universitatis Petru Maior, Seria Historia*; red. șef al anuarului BJM, *Libraria. Studii și cercetări de bibliologie*, TgM (nr. 4, 2005; nr. 5, 2006; nr. 6, 2007; nr. 7, 2008). Membră a Asoc. Istoricilor din Transilvania și Banat; Soc. Academică „Gh. I. Brătianu;” Asoc. Istoricilor Gr.-Cat. din România; ANBPR; preș., Asoc. „Prietenii Bibliotecii” Mureș. Participă la numeroase sesiuni șt. naționale și internaționale cu comunicări privind istoria bisericii, istoria istoriografiei, istoria culturii. Premiul „Gh. Barițiu” al Academiei Române

pentru cartea *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic din Transilvania anilor 1850-1920* (2005).

Lucrări publicate:

- *Coridoare istoriografice: O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920.* - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003. - 515 p.

- în colaborare:

- *Biserica ortodoxă română din Transilvania și unirea religioasă în cursul veacului al XVIII-lea: teză de doctorat* / Ioan Lupaș. Ed. îngrijită, introducere și note de Corina Teodor. - TgM: Tipomur, 2004. - 136 p.

- *Petru Maior și iluminismul Europei Centrale* / Coord. Cornel Sigmirean, Corina Teodor. - TgM: UPM TgM, 2011. - 210 p.

- *Cu fața la vânt* / Pompiliu Teodor. - Ed. îngrijită de Corina Teodor; pref. Ovidiu Pecican. - CjN: Limes, 2011. - 372 p.

Studii în volume:

- *Furtul de carte în Țările Române.* În: *Studii de istorie a Transilvaniei* / Coord. S. Mitu, F. Gogâltan. - CjN, 1994, p. 139-143.

- *Orizonturi și preocupări culturale în activitatea lui Inochentie Micu Klein.* În: *De la Umanism la Luminism* / Coord. Ioan Chiorean. - TgM, 1994, p. 111-118.

- *A. D. Xenopol și noua interpretare a epocii fanariote.* În: *A. D. Xenopol. Omul și opera* / Coord. Gr. Ploșteanu. - TgM, 1995, p. 31-43.

- *Nation et confession dans l'opinion des représentants de l'Eglise orthodoxe et gréco-catholique en Transylvanie (dans la seconde moitié du XIXe siècle).* În: *Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe* / Ed. M. Crăciun, O. Ghitta. - CjN, 1995, p. 292-301.

- *Câteva aspecte privind venerația Fecioarei Maria în lumea românească (sec. XVII-XIX).* În: *Viața privată, mentalități colective și imaginar social în Transilvania* / Coord. S. Mitu, F. Gogâltan. - CjN, 1996, p. 145-156.

- *Domnia lui Constantin Brâncoveanu în opera istorică a lui Nicolae Iorga.* În: *Interferențe istorice și culturale româno-europene* / Coord. Gr. Ploșteanu. - TgM, 1996, p. 25-42.

- *Between Saguna's Model and Parochial Reality. The Case of the Orthodox Archpriest District of Tg. Mureș in the Second Half of the 19th Century.* În: *Church and Society in Central and Eastern Europe.* - CjN, 1998, p. 103-114.

- *Profesorul Iuliu Maior. De la catedră la amvon.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* - Vol. 4. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 1999, p. 123-134.

- *O carte ortodoxă din anii Unirii Ecleziastice: Chiriadromionul (Alba Iulia, 1699).* În: *300 de ani de la unirea bisericii românești din Transilvania cu biserica Romei.* - CjN, 2000, p. 117-124.

- *Un dascăl de formație șaguniană: Simion Popescu* / Corina Teodor. În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* - Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001, p. 166-178.

- *Între credință și speranță - Alexandru Todea, protopop greco-catolic al Reghinului.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* - Vol. 6. - Reghin: Biblioteca

Mun. „Petru Maior,” 2002, p. 239-246.

- *Note pe marginea unei biografii: Protopopul Ioan Roșca.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* - Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004, p. 308-312.

- *Secvențe istorice la o aniversare.* În: *Reghinul cultural. Studii și articole.* - Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004, p. 13-19.

- *Augustin Bunea în atenția Academiei Române.* În: *Școala Ardeleană* / Vol. II. Coord. Ioan Chindriș. - Oradea: Ed. Episcop Vasile Aftenie, 2007, p. 180-184.

- cursuri:

- *Istoria medie universală. Evul mediu timpuriu.* - TgM: UPM TgM, 2003. - 63 p.

- *Introducere în istoria istoriografiei universale.* - Ed. rev. și îngrijită. - TgM: UPM TgM, 2004. - 205 p.

- *Proiecte de unitate europeană în evul mediu.* - TgM: UPM TgM, 2008. - 155 p.

Studii și articole:

- *Destin livresc în secolul al XVII-lea în sudul Transilvaniei.* În: *Sargetia*, 1988-1991, p. 163-171.

- *Podul de la Drobeta în conștiința posterității (sec. XVI-XVII).* În: *Analele Banatului*, 2, 1993, p. 329-334.

- *Cartea și prețuirea ei. Atitudini individuale și colective în Transilvania sec. al XVII-lea.* În: *Marisia*, TgM, XXII-XXIV, 1994, p. 203-212.

- *Interdicția de înstrăinare a cărții românești prin blesteme.* În: *Caietele David Prodan*, CjN, 1994, nr. 1, p. 72-77.

- *Note pentru un portret: Regina Maria și Marea Unire.* În: *Cele Trei Crișuri*, Oradea, 1995, nr. 3-4, p. 12.

- *Domnia lui Constantin Brâncoveanu în istoriografia italiană. Câteva repere.* În: *Marisia*, TgM, 25, 1996, p. 89-104.

- *Constantin Brâncoveanu în istoriografia secolului al XVIII-lea.* În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Seria Historia*, 1996, nr. 1-2, p. 81-116; 1997, nr. 1-2, 107-123.

- *„Să mă întorc la mănăstirea mea....”* În: *Agru arhidiecezan*, 1, nr. 1 (ian.-iul. 1998), p. 23-25.

- *The Orthodox Church and Andrei Șaguna's Post Enlightenment.* În: *Historičke Studie*, Bratislava, 1998, p. 125-140.

- *Sub privirile celorlalți: preotul în comunitate.* În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* TgM, 1998, p. 220-239.

- *Andrei Șaguna - retrospectivă istoriografică.* În: *Anuarul Facultății de teologie Ortodoxă*, CjN, 2, 1999, p. 123-148.

- *O completare necesară: Andrei Șaguna - istoric al bisericii.* În: *Anuarul Facultății de Teologie Ortodoxă*, CjN, 3, 1999, p. 113-134.

- *Un spirit polemic: Alexandru Șterca Șuluțiu.* În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai,”* TgM, 2, 1999, p. 116-126.

- *Între istorie și teologie [De propaganda Fide].* În: *AGRU arhidiecezan*, ian.-mart. 1999, p. 40-41.

- *Din istoria istoriografiei ecleziastice românești din Transilvania de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX. Principalele direcții.* În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai,”* TgM, 3-4, 2000-2001, p. 46-76.

- *O bibliotecă parohială din Ardealul veacului XX.* În: *Studia Universitatis „Petru Maior.” Historia.* TgM, 1,

2001, p. 80-93.

• *De la tradiția la partizanatul confesional: Chiriadromionul (1699) în mediile ardelene (sfârșitul secolului al XVII-lea - secolul al XVIII-lea)*. În: *Libraria. Anuar, TgM, 1, 2002, p. 87-97.*

• *Din istoria confesională a românilor târgumureșeni (sec. XVIII- începutul sec. XX)*. În: *Studia Universitatis „Petru Maior.” Historia, TgM, 2, 2002, p. 121-144.*

• *Din dosarul istoriografiei ecleziastice românești din Transilvania: istoricul profesor*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai,” TgM, 5-6, 2002-2003, p. 149-168.*

• *Abordarea izolată a confesionalismului. Istoricul profesionist George Barițiu*. În: *Marisia, TgM, 27, 2003, p. 217-228.*

• *Augustin Bunea - un istoric exemplar*. În: *Libraria. Anuar, TgM, 2, 2003, p. 113-121.*

• *Chiriadromionul (Alba Iulia, 1699). An orthodox book from the years of the ecclesiastical union*. În: *Seria Historia, 2003, p. 52-62.*

• *Din istoria cărții religioase românești: Tipăriturile de la Buda*, În: *Simpozion [Comunicările celui de al XII-lea Simpozion al cercetătorilor din Ungaria], 30, 2003, p. 43-53.*

• *Keith Hitchins și pasiunea unei vieți: istoria României*. În: *Studia UPM, Historia, 4, 2004, p. 232-234.*

• *Rațiuni de stat și strategii matrimoniale în Moldova lui Ștefan cel Mare*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai,” TgM, 7, 2004, p. 9-19.*

• *Discurs istoric și ideologie politică în Studii și materiale de istorie medie (1956-1962)*. În: *Anuarul ICSU „Gh. Șincai,” TgM, 8-9, 2005-2006, p. 348-356.*

• *Ana Todea, Fülöp Mária, Monica Avram, Oameni de știință mureșeni, Târgu-Mureș, 2004, 477 p [Recenzie]*. În: *Libraria. Anuar, TgM, 4, 2005, p. 289-290.*

• *Biblioteca Județeană Mureș a început drumul către cartea universală [interviu]* / A consemnat Narcis Martiniuc. În: *Ziarul de Mureș, 29 mai-4 iun. 2006, p. 27, 1 foto.*

• *Terra incognita, dialog cu Keith Hitchins*. În: *Vatra, nr. 7, 2006, p. 30-35.*

• *Laudatio prof. K. Hitchins*. În: *Vatra, 7, 2006, p. 41-43.*

• *Augustin Bunea și Academia Română*. În: *Studia Universitatis „Petru Maior.” Seria Historia, 7, 2007, p. 131-136.*

• *Lectura la feminin. O analiză dinspre societatea românească a secolelor XVII-XVIII*. În: *Libraria. Anuar, TgM, 7, 2008, p. 199-212.*

• *Patrimoniul cultural și tentația redefinirii. O perspectivă istoriografică*. În: *Studia Universitatis „Petru Maior.” Seria Historia, TgM, 8, 2008, p. 253-262.*

• *Scrisori de odinioară: un amplu proiect șagunian*. În: *Vatra, nr. 1-2, 2009, p. 124-126.*

• *Eleganța diplomatului de cursă lungă*. În: *Vatra, nr. 5-6, 2009, p. 134-136.*

Referințe:

• *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Ed. Nico, 2008, p. 179-203.

• *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1366-1367.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 235.

• *Lansare de carte [Coridoare istoriografice....]* / Emese Ardelean. În: *24 ore mureșene, 12 nov. 2003, p. 5.*

• *Nou director la Biblioteca Județeană Mureș* / Ela Giurgea. În: *24 ore mureșene, 12 mai 2005, p. 1.*

• *Corina Teodor, noul director al Bibliotecii Județene Mureș* / B. Dorin. În: *Cuvântul liber, 13 mai 2005, p. 1.*

• *A közöösség lelke, a város emléktára* / Nagy Botond. În: *Népújság, 2005. aug. 6., p. 6.*

• *Cu cărțile pe față. Biblioteca, scuturată de praf* / Eugenia Kiss. În: *Zi de zi, 14 sept. 2005, p. 1, 8, 3 foto.*

• *Tradiție și actualitate în lectura publică* / Dimitrie Poptămaș. În: *Vatra, 32, nr. 9/10 (2005), p. 118-124.*

• *Nélkülözhetetlen a korszerűsödés: Beszélgetés dr. Corina Teodor könyvtárigazgatóval* / Nagy Botond. În: *Népújság, 2006. jan. 24., p. 7.*

• *Iluminismul în actualitatea mureșeană* / Narcis Martiniuc. În: *Ziarul de Mureș, 30 sept.-6 oct. 2006, p. 24, 1 foto.*

• *O nouă activitate culturală a Bibliotecii Județene* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber, 5 febr. 2008, p. 5.*

• *Premiile revistei naționale „Ambasador.” Ediția a XI-a*. În: *Ambasador, 12, nr. 117-118, p. 11-12.*

• *„Biblioteca Iernut - 55”* / N. B. În: *Cuvântul liber, 26 febr. 2008, p. 16.*

• *„Poezia satului, satul poeziei” - la Albești [IV]* / Lazăr Lădăriu. În: *Cuvântul liber, 28 febr. 2008, p. 1-3, 1 foto.*

• *„Satul poeziei, poezia satului” la Albești* / N. B. În: *Cuvântul liber, 22 febr. 2008, p. 2.*

• *Iernut - La o aniversare* / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber, 29 febr. 2008, p. 16, 1 foto.*

• *Universitatea „Petru Maior,” Biblioteca Județeană Mureș și Protopopiatul Ortodox Târgu-Mureș: Comunicat*. În: *Cuvântul liber, 3 dec. 2008, p. 7.*

• *„Andrei Șaguna - Corespondența”* / Alex Iosipescu. În: *Cuvântul liber, 5 dec. 2008, p. 9.*

• *Bástyaomlós és oxfordi lapok: Beszélgetés Corina Teodor könyvtárigazgatóval*. În: *Népújság, 2008. Márc. 7., p. 5.*

• *Lansare de carte [Mai bine pentru cei mulți, 2009]*. În: *Cuvântul liber, 7 ian. 2009, p. 1, 1 foto.*

• *Teodor Corina pleacă de la Biblioteca Județeană Mureș* / Laura Viman. În: *Zi de zi, 23 mart. 2009, p. 1, 1 foto.*

• *„Dacă nu găsești voci unanime, progresul e mai lent”* / Alin Zaharie. În: *Zi de zi, 25 mart. 2009, p. 11.*

TERÉNYI Eduard, compozitor; n. 12 mart. 1935,

TgM. Studii: Conservatorul de Muzică „Gh. Dima” din Cj, secția Compoziție (1958); studii de muzică modernă la Darmstadt (1974, 1978). Dr. în muzicologie (1983). Muzică vocal-simfonică (În memoria József Attila), simfonică (*Pasărea măiastră*), de cameră, corală, vocală. Prof. de

compoziție la Academia de Muzică „Gh. Dima” din CjN, unde activează de patru decenii; conducător de drd. în domeniul dramaturgiei muzicale (1992-). A participat la 11 congrese muzicologice. A scris peste 200 de compoziții muzicale: 6 simfonii, 12 concerte pe diferite instrumente solistice, orchestră de cameră și percuție, cantate, muzică ecleziastică, compoziții pentru orgă, 2 concerte pentru pian, concert jazz pentru harpă, 3 monoperere: *Nopți nomade, Kalevala, Mephistofaust*, muzică de cameră, lieduri; 2 volume de coruri, piese solo pe diferite instrumente; are 29 CD. În curs de ed. vol. care cuprind activitatea sa componistică, concepută pe genuri (2004-2006). Ca artist plastic amator, a avut un vernisaj (2001). Preocupări în teoria armoniei muzicii europene, dramaturgie muzicală. Publicații: *Teoria armoniei moderne 1900-1950, Teoria periodicității în evoluția muzicii europene; Armonia muzicii moderne* (și în lb. engleză); *Erdély egyházi zenéjének történeti áttekintése, 2000*; a publicat eseuri și studii muzicale în diferite

publicații. Membru fondator al Uniunii „Veress Sándor” Budapesta (1996), al Academiei de Artă Maghiară, Ungaria (1993) și al Soc. Muzicologilor Maghiari, Budapesta (1995); CNAA (1994); membru în juriul internațional al Concursului „Béla Bartók,” Debrecen (1993); Uniunea Compozitorilor Maghiari, Budapesta (1990); UCR (1963). Premii UCR (1974, 1978); „G. Enescu” al Academiei Române (1980); „Bartók-Pásztory,” Fundația „Bartók-Pásztory,” Budapesta (1994); „Erkel” (2001).

Lucrări publicate:

- *Hajtai virágai, monografie.* - Budapest, 1950.
- *Zene marad-e a zene?.* - București, 1978.
- *Veress Sándor. Tanulmányok.* - Budapest, 1982.
- *Hajtai virágai, monografie; Parámuzikológia.* - CjN: Ed. Gloria, 2001.

Referințe:

- *Muzicieni români / V. Cosma.* - București, 1970, p. 424-425.
- *Dicționar de muzică / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - București, 1979, p. 203.
- *Brockhaus - Rieman Lexicon.* - Vol. 3. - Budapesta, 1983.
- *The New Grove Dictionary of Music and Musicians, editat de Stanley Sadie.* - Londra, p. 693-694.
- *Muzică și muzicieni / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Mică enciclopedie muzicală / Iosif Sava, Luminița Vartolomei.* - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredéig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 223-224.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 580.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat / Dan Fornade.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 595-596.
- *Viva la musica / Járay Fekete Katalin.* - Mv.: Fumus, 2008, p. 139-144.
- *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 670.
- *Bulletin d'Informations de l'Union des Compositeurs,* 1995, p. 41-49.

TERO-VESCAN, Victor, grafic designer; n. 13 ian. 1984, TgM. Studii: Lic. de Artă, TgM, secția grafică (2003); Univ. de Artă și Design CjN, Secția Foto-Video PCI (2007); masterat (2010). Colab. cu numeroase firme de specialitate în domeniul publicității, grafic design-ului, modelării

tridimensionale (2004-).

Lucrări publicate:

- **în colaborare:**
- *Identitatea vizuală / Victor Tero-Vescan, Mircea Tero.* - TgM: UPM TgM, 2010. - 158 p.

Referințe:

- *Internet*

TEUTSCH, Friedrich, episcop, istoric sas din România; n. 16 sept. 1852, Sighișoara, MS - m. 11 febr. 1933, SB. Studii gimnaziale la Sighișoara; Fac. de Drept la Sibiu; teologia și istoria la Heidelberg și Leipzig. Membru de onoare al Academiei Române (7 iun. 1919). Prof. secundar la SB; pr. la Șura Mare și SB, devenind episcop al Bisericii Luterane din Transilvania (1906). A continuat opera tatălui său; preocupat de istoria sașilor sub toate aspectele, lăsând lucrări care se referă și la

viața și istoria românilor ardeleni. Membru de onoare al mai multor soc. șt. din străinătate; Doctor Honoris Causa al mai multor univ. din Europa; membru corespondent al unor academii de științe.

Lucrări publicate:

- *Die „Unionen” der Drei Ständischen „Nationen” in Siebenbürgen bis 1542.* - SB, 1874. - 70 p.
- *Der Sachsengraf Albert Huet.* - Sibiu, 1875.
- *Hermannstadt und die Sachsen im Kampf für Habsburg 1596-1605.* - 1877.
- *Die siebenbürgisch - sächsischen Schulordnungen,* Vol. 1: 1543-1778, Berlin, 1888, CXXXVIII + 416 p.; Vol. 2: 1782-1884, Berlin, 1892, CXXXVIII + 623 p. (*Monumenta Germaniae Paedagogica*, VI, XIII).
- *Georg Daniel Teutsch. Geschichte seines Lebens.* - SB, 1909. - 625 p.
- *Geschichte der evangelischen Kirche in Siebenbürgen Kirche in Eiebenbürgen.* - 2 vol. - SB, vol. 1: 1921; 600 p.; vol. 2: 1922; 647 p.
- *Iakob Rannicher.* - 1922.
- *Rede zur Erröffnung...* - 1922; 1923.
- *Kirche und Schule der Siebenbürger.* - 1923.
- *Die Siebenbürger Sachsen in Vergangenheit und Gegenwart.* - Leipzig, 1916. - XIII + 350 p. (ed. a II-a, SB, 1924. - VII+367 p. retipărită).
- *Kleine Geschichte der Siebenbürger Sachsen.* - Darmstadt, 1965. - 380 p.
- *Zur Erinnerung an Fr. W. Schuster.* - 1924.
- *Zur Geschichte der Sächsischen Nationsuniversität.* - 1925.
- *Aus der 33. Landeskirschenversammlung.* - 1930.
- *Zur Geschichte der Kirchen-und Schulautonomie in Siebenbürgen.* - S.l: s. a.

- în colaborare:

- *Geschichte der Siebenbürger Sachsen* (cu G. D. Teutsch), 1899-1926, 4 vol.
 - *Bilder aus der vaterländischen Geschichte*, Vol. 1. - SB, 1895, 344 p. (ed. a 2-a, SB, 1909, 398 p.); Vol. 2, SB, 1899, 519 p.
- #### Studii și articole:
- *Zur Geschichte des Deutschen Buchhandels in Siebenbürgen.* În: AVSL, 4, 1879, p. 13-28; 6, 1881, p. 7-71; 15, 1892, p. 103-188.
 - *Drei Sächsischen Geographen des XVI Jhs.,* 1880. În: AVSL, 15, 1880, 586-652.
 - *Aus der Zeit des sächsischen Humanismus,* 1880. În: AVSL, 16, 1881, p. 227- 277.
 - *Wirtschaftliche Zustände unter den Deutschen in Siebenbürgen.* În: *Preussische Jahrb.*, 58, 1886, p. 27-48
 - *Beiträge zur sächsischen Agrargeschichte.* În: *Kbl* (Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde), 21, 1898, p. 49 - 52; 23, 1900, p. 17-19, 49-51; 24, 1901, p. 33-37; 37, 1914, p. 124-126.

Referințe:

- *A nemzetiségi kérdés könyvészetehez.* - 1. köt. - 274 p.
- *Studii, conferințe și comunicări istorice.* - Vol. 1: 451 p.
- *Biserica noastră și cultele minoritare: marea discuție parlamentară în jurul legei cultelor.* - București: s.n., s. a. - 439 p.
- *Die Mundart der Burzenländer Sachsen / Andreas Scheiner.* - Marburg: N. G. Elwert'sche Verlagsbuchhandlung, 1922. - VIII, 196 p.
- *A magyarországi protestantizmus tudományos történetírása: Eredmények és föladatak / Révész Imre.* - Debrecen: s.n., 1924. - 27 p.
- *Gróf Tisza István összes munkái.* - 4. köt.: Levelek, táviratok.

távbeszélőn küldött izenetek, és egyes előterjesztések az 1915 és 1916. évekből. - 2. Kiadás. - 1927.

• *Erdélyi lexikon* / Szerkesztette: dr. Osvát Kálmán. - Oradea-Nagyvárad: s.n., 1928. - 319 p.

• *Minoritățile din România (maghiarii și săcuii, sașii și șvabii): Conferință ținută în palatul Ateneului Român din București în 1926* / P. Gârboviceanu. - București: Ed. Casa Școalelor, 1928. - 55 p.

• *A könyvnyomtatás Magyarországon a XV. és XVI. században* / Gulyás Pál. 1. füzet. - Budapest: Kiadja az Országos Széchényi Könyvtár, 1929-1931. - 120 p.

• *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - Vol. 1. - București: Cultura Națională, 1929. - XI, 755 p.; Vol. 2. - 1929, p. 758-1337; Vol. 3. - 1929. - VIII, p. 1339-1483.

• *A könyvnyomtatás Magyarországon a XV. és XVI. században* / írta Gulyás Pál. - 2. füzet. - 1931, p. 121-272.

• *Luther és Magyarország: A reformátor kapcsolata hazánkkal haláláig* / írta Sólyom Jenő. - Budapest: Kiadja a Luther Társaság, 1933 - 192 p., 1 f.

• *Erdély három nemzete és négy vallása autonómiájának története* / írta csikszentsimoni Dr. Endes Miklós a M. Kir. Közigazgatási Biróság itélőbirája. - A szerző kiadása - Budapest: Sylvester Irodalmi és Nyomdai Intézet, 1935. - X, 553 p.

• *Oameni cari au fost: amintiri și comemorări* / N. Iorga. - Vol. 3. - 1936. - 483 p.

• *Aspecte literare* / Ion Sân-Giorgiu. - SB: Ed. Kraft & Drotleff S. A., 1938. - 318 p.

• *Catalog de cărți românești vechi și noi privitoare la: istorie, numismatică, filologie, folclor, istorie și critică literară, geografie, arheologie, etc. etc.* - București: s.n., 1939. - 400 p.

• *Deutsch-Ungarische Begegnungen* / herausgegeben von Béla Pukánszky. - Budapest-Leipzig-Milano: Verlag Danubia, 1943. - 221 p.

• *Transilvania în lumina datelor geopolitice, istorice și statistice: lucrare distinsă cu premiul I. de Ministerul Culturii Naționale* / Dr. Ștefan Pascu. - Blaj: s.n., 1944. - 382 p.

• *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből* / Dr. Mikó Imre. - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.

• *Studii istorice* / I. Lupaș. - Vol. 5. - SB: s.n., 1945-1946. - 511 p.

• *Enciclopedia istoriografiei românești* Adolf Armbruster, Dan Berindei, Nicolae Bocșan... - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.

• *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achtzehnten Jahrhundert* / Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.

• *Oameni cari au fost* / N. Iorga. - Galați: Porto-Franco. - Vol. 1. - 1994. - 356 p.; Vol. 2. - 1996. - 469 p.; Vol. 3. - 1997. - X, 382 p.

• *Bibliografia românească modernă: (1831-1918)* / Salomeea Rotaru, Liana Miculescu, Marina Vazaca. - Vol. 4: R-Z. - 1996. - XXI, 873 p.

• *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / Dr. Dorina N. Rusu. - București: Ed. Academiei Române, 1997.

• *Membrii Academiei Române 1866-1999: Dicționar* / Dr. Dorina N. Rusu; Ed. a doua, revăzută și adăugită. - București: Ed. Academiei Române, 1999. - 638 p.

• *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică. - București: Saeculum I. O., 1999 - Vestala, p. 846.

• *Contribuții la cunoașterea istoriei sașilor transilvăneni 1918-1944* / Vasile Ciobanu. - SB: Ed. Hora, 2001.

• *Scurt tratat de etnografie a sașilor din Transilvania* / Adolf Schuller. - București: Meronia, 2003. - 230 p.

• *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2003. - 292 p.

• *Bibliografia.* În: *Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, XLVII, 1933, p. 81-125

• *Învățământul sașilor transilvăneni (V)* / Prof. Hermann Baier. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 2

TEUTSCH, Georg Daniel, istoric, episcop; n. 12 dec. 1817, Sighișoara, MS - m. 2 iul. 1893, SB. Studii gimnaziale la Sighișoara; univ. la Viena (1837, teologie) și Berlin (1838-1839, istorie). Prof. particular la Alba Iulia și SB, unde începe primele cercetări în bibliotecile Batthyanaeum și Brukenthal; prof. (din 1842) și rector

(1850-1863) la gimnaziul din Sighișoara; pr. la Agnita (1863-1867); ales episcop (din 1867), s-a mutat la SB. Inițiatorul editării unei colecții de documente privitoare la istoria sașilor, istoria Transilvaniei și a bisericii evanghelice din Transilvania (v. *Urkundenbuch*) și al elaborării unei sinteze a istoriei sașilor bazate pe studiul și critica izvoarelor; contribuții la istoria bisericii transilvane. A promovat interesele și cultura sașilor și a luat parte la toate mișcările politice mai însemnate. Membru al mai multor academii și soc. șt. din străinătate: Casa magnaților. Cetățean de onoare al SB; membru al Academiei din Bavaria.

Lucrări publicate:

• *Beiträge zur Geschichte Siebenbürgens unter König Ludwig I.* - Viena, 1850.

• *Die Reformation im Sachsenland.* - BV, 1852. - 38 p. (ed. 10, SB, 1929, 46 p.).

• *Geschichte der siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk [1852].* - Kronstadt: Druck und Verlag von Johann Gött, 1852-1858. - 807 p. (și Leipzig, 1874, 2 vol.).

• *Das Zehntrecht der evangelischen Landeskirche a. b. in Siebenbürgen: Eine Rechtsgeschichtliche Abhandlung.* - Schässburg: In Commission bei C. J. Habersang, 1858. - 299 p.

• *Urkundenbuch der evangelischen Landeskirche A. B. in Siebenbürgen.* - 2 vol. Vol. 1: Sibiu, 1862. - XXVIII, 349 p.; Vol. 2: *Die Synodalverhandlungen der evangelischen Landeskirche A. B. in Siebenbürgen. Reformationsjahrhundert.* - SB, 1883. - 275 p.

• *Zwei Jahre aus dem Leben Hermannstadt's vor zwei Jahrhunderten.* - Hermannstadt: 1869. - 28 p.

• *Geschichte der siebenbürger Sachsen für das sächsische Volk [1874].* - Band. 1-2. - Auflage - 1874. - IV, 341 p.

• *Über die Anfänge der siebenbürgisch-sächsischen Geschichtschreibung.* - 1888.

• *Die Generalkirchenvisitationsberichte.* - SB, 1925. - X, 460 p.

- în colaborare:

• *Urkundenbuch zur Geschichte Siebenbürgens.* - Vol. 1. - Viena, 1857. - LXXXIV+264 p. (Fontes rerum Austriacarum, s. vol. 15, Fr. Firnhaber).

Referințe:

• *Erdély történelme* / Irta Kővári László. - 1. köt. - 1859 - Kv.: Stein János. - XXVIII, 175 p.

• *Georg Daniel Teutsch. Geschichte seines Lebens* / Fr. Teutsch. - SB, 1909. - 625 p.

• *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - Vol. 1-3. - București: Cultura Națională, 1929.

• *Catalog de cărți românești vechi și noi privitoare la: istorie, numismatică, filologie, folclor, istorie și critică literară, geografie, arheologie, etc.* - București: s.n., 1939.

• *Nemzetiségi jog és nemzetiségi politika: Tanulmány a magyar közjog és politikai történet köréből* / Dr. Mikó Imre. - Kv.: A Minerva kiadása, 1944. - 551 p.

• *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978. - 472 p.

• *Geschichte der siebenbürgisch-deutschen Literatur im achtzehnten Jahrhundert* / Stefan Sienerth. - Klausenburg: Dacia Verlag, 1990. - 160 p.

• *Briefe an Georg Daniel Teutsch* / Herausgegeben von Monica Vlaicu; mit einer Einleitung von Thomas Nægler. - Bukarest: Kriterion Verlag, 1994. - 375 p.

• *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ed. anastatică. - București: Saeculum I. O., 1999 - Vestala. - p. 846.

- *Contribuții la cunoașterea istoriei sașilor transilvăneni 1918-1944* / Vasile Ciobanu. - SB: Ed. Hora, 2001. - 472 p.
- *Scurt tratat de etnografie a sașilor din Transilvania* / Adolf Schullerus. - București: Meronia, 2003. - 230 p.
- *Învățământul sașilor transilvăneni (V)* / Prof. Hermann Baier. În: *Cuvântul liber*, 28 nov. 2007, p. 2.

TEUTSCHLÄNDER, Wilibald Stephan,

istoric sas; n. 17 aug. 1837, Sighișoara, MS - m. 3 nov. 1891, București. Studii gimnaziale la Sighișoara și BV; univ. la Jena (1858-1859) și Berlin (1860-1861). Învățător la șc. reală din BV (1861-1865); pr. la București (1865-1891). Studii despre istoria Bucureștilor și una dintre primele prezentări încheiate ale domniei lui Mihai Viteazul.

Lucrări publicate:

- *Geschichte des Turnens im Siebenbürgen Sachsenlande*. - BV, 1865. - 47 p.
- *Geschichte der evangelischen Kirchengemeinde A. C. in Bukarest*. - București, 1869. - 141 p.
- *Geschichte der ev. Gemeinde in Rumänien mit besonderer Berücksichtigung des Deutschtums*. - Ed. a 2-a. - București, 23, 1891. - 243 p.
- *Michael der Tapfere. Ein Zeit- und Charakterbild aus der Geschichte Rumäniens*. - Viena, 1879. - 255 p.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești* - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 325.

THEIL, Rudolf, istoric sas; n. 20 mart. 1844, Băgaciu, MS - m. 24 iul. 1910, SB. Studii gimnaziale la Mediaș; univ. la Viena, Berlin, Jena (1861-1865, teologie, istorie). Prof. secundar la Mediaș (din 1865); pr. în jud. SB (1878-1899). Istoric al structurilor sociale săsești în primele veacuri de la colonizarea lor în Transilvania; ed. de documente; cunoscător al împărțirilor administrative de pe pământul crăiesc și al relațiilor agrare săsești din veacul al XVII-lea.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Urkundenbuch zur Geschichte des Mediascher Kapitels bis zur Reformation*. - SB, 1870. - 83 p.

Studii și articole:

- *Die Erbgrafen der zwei Stühle*. În: *Mediascher Gymnasialprogramm*, 1869, 70, p. 3-63.
- *Zur Geschichte der zwei Stühle in der zweiten Hälfte des 15. Jhs*. În: *AVSL*, 9, 1873, p. 61-97.
- *Geschichte der zwei Stühle Mediasch und Schelk bis zur Mitte des 15. Jhs*. În: *AVSL*, 21, 1887, p. 231-312.
- *Beiträge zur sächsischen Agrargeschichte im siebzehnten Jh*. În: *AVSL*, 30, 1902, p. 399-430.
- *Die Hetzendorfer Erbgrafen*. În: *AVSL*, p. 431-463.
- *Zur Frage des Erbgrafentums*. În: *Korrespondenzblatt des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde*, 26, 1903, p. 1-13, 17-27.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești*. - București: Ed. Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 325.

TODEA, Absolon, avocat; n. 1852, Albac, AB - m. 28 iun. 1892, Reghin, MS. Studii: Fac. de Drept a Univ. din Cj; Univ. din Budapesta, unde susține examenul de doctorat și de avocat (censura, 5 iun. 1882). Era membru

fondator (1877-1878), vicepreș. al Soc. „Julia” a Studenților Români din Cj și a Soc. Diletanților Teatrali din Cj, interpretând în spectacole publice roluri din piesele lui Matei Millo (1874); este menționat ca fiind vătaful formației de călușeri (1877). Susține disertații despre: *Poezia populară română ca fonte istoric, Factorii principali în economia națională*. La Budapesta, în cadrul Soc. Studențești „Petru Maior,” prezintă disertații cu tematică istorică și filologică: *Starea culturală a românilor pînă la finele sec. XVIII și Despre declinațiunii în limba română* (1878). După studii îl găsim la Câmpeni (1882-1885), apoi se stabilește la Reghin (1885); participă la conferința de constituire a PNR, SB (1881). Delegat al cercului Trascău la conferința generală a PNR de la SB (1-3 iun. 1884); apoi a activat în cadrul clubului electoral Reghin. A fost un promotor al solidarității naționale și al tacticii pasiviste. Ia parte la conferința partidului din 27-28 oct. 1890 ca delegat al cercului Gornești. Activează în cadrul Astei, membru al Despărțământului din Abrud (1882), ales în comitetul Despărțământului Reghin (1885), reales în 1888 și 1891, fiind secretar și casier al acestuia. A acționat pentru crearea unei Reuniuni române de agricultură; unul dintre întemeietorii și acționar al Băncii „Mureșana.”

Referințe:

- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orășenească, 1990, p. 231-233.
- *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: UPM TgM, 1996.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Municipală „Petru Maior,” 1999.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin, 2001.
- *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: UPM TgM, 1999. - 348 p.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 359, 446.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptâmaș. - TgM: BJM, 2003, p. 239.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Ed. Veritas, 2010, p. 517-520.
- *Cărturari mureșeni: Absolon Todea* / Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 30 sept. 1984, p. 3.

TODEA, Alexandru, arhiepiscop, cardinal; n. 5

iun. 1912, Teleac, MS - m. 22 mai 2002, TgM, înmormântat solemn în Catedrala din Blaj. Studii: Șc. prim. la Teleac și Căcuciu; Gimnaziul la Reghin; Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1929-1933); Fac. de teologie din Blaj (1933); Institutul „De Propaganda Fide” din Roma (1933-1940). Dr. în teologie cu teza: *De Doctrina Milenaria, tractatus exegetico-dogmaticus (A doua venire a Mântuitorului. Studiu exegetico-dogmatic)*, Roma (1940), cu „summa cum laude” și mențiunea „et speciali mentione dignus.” Membru de onoare al Academiei Române (11 dec. 1992). A fost hirotonit diacon, la 11 decembrie 1938, de către primul cardinal român de mai târziu, episcopul de atunci al diecezei de Cj-Gherla, Iuliu Hossu. În 1939, la 25 martie, a fost hirotonit pr. celibatar în capela Colegiului „Pio Romeno” din Roma. Revenit la Blaj

(1940), funcționează ca prof. de lb. latină, italiană, franceză și religie, precum și ca secretar al Mitropoliei Gr.-Cat. și notar consistorial. De asemenea, i s-au încredințat mai multe responsabilități: asesor la Tribunalul Matrimonial, inspector catehetic în Protopopiatul Blaj, confesor extraordinar pe lângă călugărițele Congregației Maicii Domnului. Talentul ped. l-a făcut deosebit de îndrăgit de elevi, cărora le-a închinat mai multe cărți în această perioadă. Este trimis în mai multe misiuni; din 1943, a fost delegatul Mitropoliei pentru organizarea credincioșilor din nordul Basarabiei și Transnistriei, la Orhei, Tighina și Odesa. Între 1945-1948 este la Reghin, protopop al Bisericii Gr.-Cat., fiind și prof. la Lic. „Petru Maior” din oraș; activează susținut pentru aducerea de pr. tineri, pentru construirea unor biserici noi, pentru mai buna pregătire a tineretului. După 1948, fiindcă nu a acceptat să-și renege credința, este hărțuit și arestat de mai multe ori, ascunzându-se timp de trei ani; condamnat la moarte, pedeapsă comutată la muncă silnică pe viață (1952), fiind închis la Jilava și Uranus, Sighet (1952-1955), Râmnicu Sărat (1955-1957), Pitești (1957-1960), Dej (1960-1963) și Gherla (1963-1964), a fost grațiat la 4 aug. 1964. În 19 nov. 1950 a fost consacrat în clandestinitate episcop gr.-cat. de Alba Iulia și Făgăraș, la Nunțiatura Apostolică de la București, restabilind legăturile cu pr. rămași fideli. Abia ieșit din pușcărie, își începe șirul memoriilor către forurile conducătoare, cerând reglementarea pe cale legală a Bisericii Gr.-Cat. din România. Cu acordul tuturor prelaților, în 1986 a devenit mitropolit al Bisericii Gr.-Cat. din România; la 12 mart. 1990, Sfântul Scaun l-a dezlegat de titlul formal de „episcop de Cezaropolis” și l-a numit Arhiepiscop de Alba Iulia și Făgăraș; la 28 mai 1991 este numit cardinal de către Papa Ioan Paul al II-lea, cu titlul de protector al Bisericii „Sf. Atanasie” din Roma. Primește purpura de cardinal - „prinț al Bisericii Catolice” - în cadrul ceremoniei din 29 iunie 1991, fiind al doilea cardinal român după Iuliu Hossu. Este numit membru în Cons. Secretariatului Sinodului Episcopilor Catolici. Retrăiește întâlnirea, la București, cu Papa Ioan Paul al II-lea (8 mai 1999); primește în modesta sa casă din Reghin pe regele Mihai I, preș. Emil Constantinescu, Patriarhul BOR, Prea Fericitul Teoctist. Distins cu Ordinul „Steaua României” cu însemn de Mare Cruce (1999), Diploma de Excelență și „Fibula de la Suseni” (2004), din partea Prefecturii Jud. MS. Colaborează la publicațiile blăjene: *Unirea, Cultura creștină, Unirea poporului, Calendarul de la Blaj*.

Lucrări publicate:

- *Pentru tine învățătoare apostolă*. - Blaj, 1942.
- *Cascada tinereții*. - Blaj: Tipografia Lumina - Miron Roșu, 1943.
- *Ca toți să fie una*. - Blaj: s.n., 1943.
- *Rugăciunea tineretului*. - Blaj: Tipografia Lumina-Miron Roșu, 1945. - 400 p.
- *Rugăciunea tineretului*. - Ed. a 2-a. - CjN: Casa de Ed. „Viața Creștină,” 1999. - 320 p.
- *Luptele mele. Un strigăt în pustiu vreme de un pătrar de veac: Memorii și cereri pentru obținerea libertății cultului greco-catolic român adică a Bisericii Române Unite cu Roma*. - CjN: Dacia, 2003. - 238 p.; ed. a 2-a,

2006.

- în colaborare:

• *Cardinalul Iuliu Hossu* / Ierom. prof. univ. dr. Silvestru Aug. Prunduș - OSBM, Pr. prof. Clemente Plaianu; postfață de Arhiepiscop cardinal dr. Alexandru Todea. - CjN: Ed. Unitas, 1995. - 470 p.

Studii și articole:

- *Biserica Greco-Catolică din România (III)*. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 9, iun. 1990, p. 3.
 - *Domniei Sale Domnului Ion Iliescu - Preș. României, Domniei Sale Petre Roman - Prim-ministru* / IPSS Alexandru Todea, IPSS Ioan Robu, IPSS Adalbert Boros, PSS Petru Gherghel, PSS George Guțiu, PSS Sebastian Krauter, PSS Vasile Hossu, PSS György Jakubiny, PSS Lucian Mureșan, PSS Jakab Antal, PSS Pal Reizer, PSS Jozef Temfli. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 17, oct. 1990, p. 1.
 - *Iubiții mei frați și iubitele mele surori din întreaga Biserică Română Unită cu Roma*. În: *Unirea*. Blaj, 2, nr. 2 ian. 1991, p. 6.
 - *Spre piscuri sau spre abis ?*. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 1 febr. 1991, p. 1, 1 foto.
 - *Moartea lui George Brătianu*. În: *Memoria*, nr. 2, 1991, p. 121-126.
 - *Cuvântarea IPSS Alexandru Todea. Vatican - Vizita episcopilor catolici din România*. În: *Viața Creștină*, 2, nr. 8, apr. 1991, p. 1.
 - *Lumină și întuneric*. În: *Unirea*. Blaj, 2, nr. 3 mai 1991, p. 1.
 - *Cuvântarea I. P. S. S. Mitropolit Alexandru Todea*. În: *Viața Creștină*, 10, nr. 10, mai 1991, p. 1, 4.
 - *S-a stins o candelă*. În: *Viața Creștină*, 2, nr. 11 iun. 1991, p. 1, 3, 1 foto.
 - *Cuvântul de mulțumire al Cardinalului Alexandru Todea*. În: *Viața Creștină*, 2, nr. 15, aug. 1991, p. 1, 2, 1 foto.
 - *Punctul de vedere al Bisericii Române Unite și al Bisericii Latine din România*. În: *Viața Creștină*, 3, nr. 1 ian. 1992, p. 1, 3, 1 foto.
 - *Crăciunul țării noastre*. În: *Viața Creștină*, 3, nr. 1, ian. 1992, p. 1, 4.
 - *Cuvântul Eminenței Sale, Dr. Alexandru Cardinal Todea la solemnitatea sărbătorii Bunei-Vestiri, Blaj, 25 martie 1992*. În: *Unirea*. Blaj, mart. 1992, p. 1, 4.
 - *Circulara-pastorală de Paști*. În: *Unirea*. Blaj, 3, nr. 4, apr. 1992, p. 1, 3.
 - *„Omul s-a născut din iubire de oameni.”* În: *Cuvântul liber*, 28 dec. 1993, p. 1, 2.
 - *Cu bucurie voi cheltui totul și mă voi cheltui și pe mine... / Din Cuvântarea Arhiepiscopului și Mitropolitului Alexandru Todea la prima Sfântă Liturghie celebrată în Catedrala din Blaj, 19 mai 1991*. În: *Unirea*. Blaj, mai 1995, p. 2, 1 foto.
 - *Memoriul Episcopilor Bisericii Române Unite din 18 octombrie 1974 / SS Ioan Gragomir, SS Iuliu Hirțea, SS Alexandru Todea, SS Ioan Ploscariu*. În: *Agru arhidiecezan*, 1, nr. 2, aug.-dec. 1998, p. 11-17.
- Referințe:**
- *Katolikus kisebbség Erdélyben / Virt László*. - Budapest; Luzern: Egyházfórum, 1991. - 145 p., [40] p.
 - *Închisoarea din Sighet acuză / Apare sub îngrijirea prof. dr. Valeriu Achim*. - BM: Gutinul, 1991. - 76 p.
 - *Închisoarea noastră cea de toate zilele / Ion Ioanid*. - Vol. 1. - București: Albatros, 1991.

- *Cardinalul dr. Alexandru Todea: La 80 de ani: (1912-1992)* / Ierom. dr. Silvestru A. Prunduș, Preot-profesor Clemente Plaiianu. - Blaj, 1992.
- *Virtus Romana Rediviva* / Teodor Tanco. - Vol. 7: *Memoria culturii*. - CjN: Virtus Romana Rediviva, 1993.
- *Imperialismul catolic: O nouă ofensivă antiromânească* / Grigore Nedei. - București: Clio, 1993. - 224 p.
- *Județul Alba: Documentar istorie, literatură, știință, artă* / Coord. al lucrării Ion Mărginean. - Alba-Iulia: s.n., 1993.
- *Catholicism și ortodoxie românească. Scurt istoric al Bisericii Române Unite*. - CjN: Viața creștină, 1998.
- *Lațuri și teroare* / Ioan Ploscaru. - Ed. a 2-a, rev. și adăugită - Tm: Ed. Signata, 1994. - 363 p.
- *Descălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Mărturiile Prigoanei contra Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice, între anii 1990-1995* / Anton Moisin. - SB: Ed. Polsib, 1995.
- *Mărturisiri de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste* / Diac. Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu. - CjN: [Renașterea], 1995. - 86 p.
- *Cardinalul Iuliu Hossu*. - CjN: Ed. Unitas, 1995. - 470 p.
- *Nemuritorii. Academicieni români* / Ioan Ivanici, Marcu Paraschiv (coord.). - București, 1995.
- *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / Dr. Dorina N. Rusu. - București: Ed. Academiei Române, 1997. - 631 p.
- *Who's Who, 1995-1996*, p. 1534.
- *Who's Who in World*, 1996, p. 1344.
- *Scurtă istorie a Bisericii Române* / Ioan Ploscaru. - Ed. a 4-a - Timișoara: Helicon, 1998. - 120 p.
- *Cei 12 episcopi martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice* / Dr. Silvestru A. Prunduș, pr. profesor, Clemente Plaiianu pr. profesor. - CjN: Casa de Ed. „Viața Creștină,” 1998. - 224 p.
- *Închisoarea elitei românești: compendiu* / Prof. dr. Nuțu Roșca. - BM: Gutinul, 1998. - 163 p.
- *A fegyencélet firtorai: România, 1956 után* / Varga László. - Budapest: Püski, 1998. - 150 p.
- *Membrii Academiei Române 1866-1999: Dicționar* / Dr. Dorina N. Rusu; Ed. a doua, revăzută și adăugită. - București: Ed. Academiei Române, 1999. - 638 p.
- *Memoria închisorii Sighet* / Alexandru Rațiu, Gheorghe Pătrașcu, Gheorghe Andreica..., Ed. Romulus Rusan. - București: Fundația Academia Civică, 1999. - 272 p.
- *Alexandru Todea protopop, episcop, mitropolit, cardinal în Biserica Română, Unită cu Roma, Greco-Catolică* / Valentin Borda, Mircea Borda. - TgM: Casa de Editură „Petru Maior”, 1999. - 172 p., XXV p.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 318.
- *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. - București: Ed. APP, 2001.
- *Cardinalul Alexandru Todea: In memoriam* / Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2002. - 199 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 6. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2002. - 319p.
- *Răstigniri: carte cu gânduri de iubire și simboluri* / Valentin Borda. - București: Ed. APP, 2002. - 468 p.
- *Biserica durerii: File din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea greco-catolică - Moişa Protopopiatul Râciu (jud. Mureș)* / Ovidiu Palcu. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2002.
- *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice* / Anton Rus, Aura German. - Blaj: Buna Vestire, 2003. - 189 p.
- *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Pr. Prof. Dr. Ioan Bota. - Ed. a 2-a - CjN: Casa de Ed. „Viața Creștină,” 2003. - 640 p.
- *Județul Alba: Album de prezentare*. - Alba Iulia: Altip, 2003. - 176 p.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* / Ed. Ion Văduvă Poenaru. - Vol. 5: *Contemporanii: K-Z*. - 2003, p. 433-437.
- *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989: Documente și mărturii* / Cristian Vasile. - Iași: Polirom, 2003. - 215 p.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* / Ed. Ion Văduvă Poenaru. - Vol. 6: *Contemporanii de ieri și de mâine: A-Z*. - 2004. - 485 p.
- *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 7. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2004 - 376 p.
- *Blajul* / Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2005. - 136 p
- *Partidul, securitatea și cultele: 1945-1989* / Coord. Adrian Nicolae Petcu. - București: Nemira, 2005. - 429 p.
- *Calendarul de la Blaj: 2006* / Redactori coordonatori: Alexandru Petărlecean și Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006 - 263 p.
- *Itinerar lingvistic* / Miorița Got. - București: Ed. Sigma, 2006. - 206 p.
- *Blajul. Repere de credință, istorie și cultură românească* / Alexandru Petărlecean; Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2006. - 58 p.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006. p. 274.
- *Calendarul de la Blaj: 2007* / Red. coord. Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Ed. „Buna Vestire,” 2007. - 245 p.
- *Intelctualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: UPM tGm, 2007, p. 290.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 597-598.
- *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990* / Ovidiu Palcu. - TgM, 2011.
- *Alexandru Cardinal Todea. 100. Album* / Coord. Dr. Virgil Bercea. - Oradea: Primus, 2012. - 187 p. repr. color.
- *Cardinalul Todea. Omagiu. Centenarul nașterii* / Coord. Episcop Virgil Bercea. - Tg. Lăpuș: Galaxia Gutemberg, 2012. - 206 p.
- *Decret* / Preș. le României Ion Iliescu. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 18, oct. 1990, p. 1.
- *Reîntoarcere la Blaj* / Dumitru Mircea. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 18, oct. 1990, p. 3.
- *Telegrama Sf. Părinte Ioan Paul II, papa Romei*. În: *Viața Creștină*, 1, nr. 18, oct. 1990, p. 1.
- *Patruzeci de ani de păstorie a IPS Mitropolit Alexandru* / Călin Poptelecan. În: *Unirea. Blaj*, nr. 2 ian. 1991, p. 8.
- *Scrisori de felicitare* / Preș. le României, Parlamentul României, Primul Ministru, Secretarul de Stat pentru Culte. În: *Viața Creștină*, 2, nr. 12, iun. 1991, p. 1, 1 foto.
- *Despre Cardinali* / Pr. Eugen Popa. În: *Viața Creștină*, 13 iul. 1991, p. 1.
- *Înalt Preașfinția Sa, dr. Alexandru Todea, primul cardinal român*. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 4 iul.-aug., 1991, p. 1.
- *Festivitate solemnă la București* / Cuvântarea Excelenței Sale Mons. John Bukovsky, Nunțiu Apostolic în România. În: *Viața Creștină*, nr. 15, aug. 1991, p. 1.
- *Mesașul Episcopiei de Cluj-Gherla* / Episcop George Guțiu. În: *Viața Creștină* 2, 15, aug. 1991, p. 1.
- *Consistoriul consacării Cardinalilor. Roma, ziua a doua, 29 iunie 1991 și finalul* / Dumitru Mircea. În: *Viața Creștină*, nr. 17, sept. 1991, p. 4, 1 foto.
- *Aspecte din viața comunității greco-catolice din Viena (II)* / Dipl. ing. Mihai R. Baltimori. *Biserica parohială „Sf. Atanasie” a fost încredințată Cardinalului Alexandru Todea* / Mons. dr. Panfil Carnațiu, În: *Unirea. Blaj*, nr. 3, mart. 1992, p. 4.
- *I. P. S. S. Mitropolit și Cardinal, Dr. Alexandru Todea la 80 de ani - 5 iunie 1992*. În: *Viața Creștină*, nr. 10, mai 1992, p. 1, 3.
- *În furtună, la cirna corabiei... Cardinalul Alexandru Todea la 80 de ani* / Prof. dr. Anton Moisin. În: *Unirea, Blaj*, nr. 5, 1992, p. 1, 3, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea la 80 de ani* / Tertulian Langa. În: *Vatra*, nr. 255, iun. 1992, p. 3, 12.
- *Mitropolitul și cardinalul dr. Alexandru Todea, la 80 de ani* / Al. Matei. În: *Gazeta Reghinului*, nr. 4, iun. 1992, p. 2.
- *I. P. S. S. Dr. Alexandru Todea, Membru de onoare al Academiei Române*. În: *Viața Creștină*, nr. 1, ian. 1993, p. 1.
- *Biserica Română Unită (Greco-Catolică) în regimul comunist. Lumina temnițelor* / Pr. prof. dr. Anton Moisin. În: *Unirea, Blaj*, nr. 12, dec. 1993, p. 1, 2, 4, 6.
- *Biserica Română Unită în regimul comunist (II). Lumina temnițelor* / Anton Moisin. În: *Unirea, Blaj*, nr. 1, ian. 1994, p. 3, 4, 5.
- *„Întru mulți ani, Stăpâne!” Aniversarea a 82 de ani a Cardinalului Alexandru Todea* / Redacția „Unirea”; Preș. dr. Emil Enea Popa. În: *Unirea, Blaj*, nr. 6, iun. 1994, p. 1.
- *Eminența Sa Alexandru Cardinal Todea. Vulturul se retrage spre înălțimi*. În: *Unirea, Blaj*, nr. 8, aug. 1994, p. 1.
- *Vulturul mai trimite semne* / Iuliu Chețan. În: *Unirea, Blaj*, nr. 1, ian. 1995, p. 1, 1 foto.

- „Artistul de suflute” / Iuliu Chețan. În: *Unirea*, Blaj, nr. 5, mai 1995, p. 2.
- *O sărbătoare a Bisericii noastre 5 iunie 1996*, Alexandru Todea la 84 de ani / Iuliu Chețan. În: *Unirea*, Blaj, nr. 6, iun. 1996, p. 3.
- *Al doilea martiraj al Bisericii Române Unite* / Nae Antonescu. În: *Vatra*, 26, nr. 7, 1996, p. 45.
- *O floare de recunoștință pentru autorul cărții „Cascada tinereții,” Cardinal Alexandru Todea* / Prof. Elena Moldovan. În: *Unirea*, Blaj, 7, nr. 7, iul. 1996, p. 2.
- *Două adăugiri...* / Ioan Mușlea. În: *Vatra*, 26, nr. 8, 1996, p. 57.
- „Iată, astăzi am venit aici să dau această mărturie despre adevăr și dreptate” / IPSS Nicolae Corneanu, Mitropolit Ortodox al Banatului. În: *Vatra*, nr. 9, 1996, p. 70-71.
- *Eminența Sa Cardinalul Alexandru Todea la 85 de ani* / Ioan Făgețan. În: *Cotidianul*, nr. 126, iun. 1997.
- *Popas la jubileul celor 85 de ani: Cardinalul Alexandru Todea „Perfecto imago Christi”* / Ioan Roșca. În: *Opinia reghineană*, nr. 103, 12 - 25 oct. 1997, p. 2, 1 foto.
- *Cardinalul nostru - Dr. Alexandru Todea* / Prof. dr. Miorița Baciu Got. În: *Unirea*, Blaj, nr. 10, oct. 1997, p. 4, 1 foto.
- *Arhiepiscopul și Cardinalul Alexandru Todea (I, II)* / Emilia Petărleceanu. În: *AGRU Arhidiecezan*, nr. 1, 2 ian.-iul., aug.-dec., 1998, p. 15-18, 18-21, 1 foto.
- „Totus tuus ergo sum” (cu totul sunt al tău). 20 de ani de pontificat al Sfântului Părinte Ioan Paul II / Daniel Sârbu. În: *Viața Creștină*, oct. 1998, p. 8, 2 foto.
- *Portret de Cardinal* / Valentin Borda. În: *AGRU Arhidiecezan*, ian.-mart. 1999, p. 51, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea - 60 de ani de preoție* / Alexandru Petărlecean. În: *Unirea*, Blaj, mart. 1999, p. 1, 8.
- *Pr. profesor Tertulian Langa. Martiriile credinței* / Sorin Preda. În: *Formula AS*, nr. 359, apr. 1999, p. 10-11, 6 foto.
- *Vizita apostolică a Sfântului Părinte Papa Ioan Paul II în România, 7-9 mai 1999*. În: *Unirea*, Blaj, apr. 1999, p. 7.
- *Liturghie Arhierescă: [Aniversarea a 60 de ani de la investirea cu sfânta taină a preoției a IPS Cardinal dr. Alexandru Todea]* / Dimitrie Poptâmaș. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 28-29, 1 foto.
- *Mesașul Sanctității Sale Ioan Paul al II-lea, adresat Cardinalului Alexandru Todea la împlinirea a 60 de ani de la hirotonire. Venerabilul Nostru Frate Alexandru Cardinal Todea Arhiepiscop emerit de Alba Iulia și Făgăraș al românilor* / Ioan Paul al II-lea. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr.-iun. 1999, p. 29.
- *Cardinalul Alexandru Todea: „Nu poți scăpa de suferință decât numai prin răbdare.”* În: *24 ore mureșene*, 25 mai 1999, p. 5, 7 foto.
- *Omagiu cardinalului Alexandru Todea*. În: *Ziua de Ardeal*, 5-8 iun., 1999, p. 1.
- *Președintele Constantinescu și cardinalul Todea au ținut sfat de taină la Reghin* / Dorel Vidican, Mircea Panaiot. În: *Ziua de Ardeal*, 5-iun., 1999, p. 3, 4 foto.
- *Personalități de onoare ale urbei. Arhiepiscopul și cardinalul Alexandru Todea*. În: *Monitorul Primăriei Târgu-Mureș*, 1, iun. 1999, p. 5, 1 foto.
- *Arhiepiscopul și Cardinalul Alexandru Todea: La 60 de ani de preoție* / Emilia Petărlecean. În: *AGRU Arhidiecezan*, iun.-iul. 1999, p. 23-27, 1 foto.
- <... adevărul v-a făcut liberi!> Omilia rostită de Sfântul Părinte la Sfânta Liturghie în rit bizantin concelebrată cu ierarhii greco-catolici în Catedrala „Sfântul Iosif” / † Ioan Paul al II-lea. În: *AGRU Arhidiecezan*, iul.-sept. 1999, p. 1-4.
- *Cardinalul Todea - un simbol al curajului și al speranței prin credință* / Vasile Conțiu. În: *AGRU Arhidiecezan*, iul.-sept. 1999, p. 60, 1 foto.
- „Minunea s-a realizat” / Emilia Petărlecean. În: *AGRU Arhidiecezan*, apr. 1999, p. 32.
- „ne despart 4 puncte dogmatice și ne unesc 1100” / Viorica Lascu. În: *AGRU Arhidiecezan*, iul.-sept. 1999, p. 24-25.
- *Cardinalul Alexandru Todea* / Valentin Borda, Mircea Borda. [Recenzie] / Ion Buzași. În: *Unirea*, oct. 1999, p. 10-11, 2 foto.
- *Preș. le Constantinescu în vizită la Cardinalul Todea* / Dumitru Husar. În: *Gazeta Reghinului*, 10, nr. 101, 1999, p. 1, 2.
- *Scrisoare apostolică a Sfântului Părinte Papa Ioan al II-lea la al III-lea centenar al unirii Bisericii Greco-Catolice din România cu Biserica Romei* / Papa Ioan Paul al II-lea. În: *Viața Creștină*, 11, nr. 15-16, 2000, p. 12, 2 foto.
- *Credincioșii l-au sărbătorit pe Cardinalul Alexandru Todea* / Adela Boțan. În: *Cuvântul liber*, 15 iun. 2001, p. 1.
- *IPSS cardinal Alexandru Todea. Gândire și acțiune în anii comunismului* / Călin-Valentin Florea, Codruța Maria Știrban. În: *Analele Univ. „D. Cantemir.” Istorie*, 2001, p. 265-290.
- *Cardinalul greco-catolic Alexandru Todea a murit în spital*. În: *Adevărul*, 23 mai 2002, p. 14, 1 foto.
- *IPS Cardinalul Todea a trecut în neființă* / În: *24 ore mureșene*, 23 mai 2002, p. 1, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea a încetat din viață* / † Lucian Arhiepiscop și Mitropolit. În: *Cuvântul liber*, 24 mai 2002, p. 1, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea va fi înmormântat marți în Catedrala din Blaj alături de Ioan Inocențiu Micu-Klein* / Z. I. În: *România liberă*, 24 mai 2002, p. 24, 1 foto.
- *Cardinalul Todea l-a spovedit pe Iuliu Maniu* / Dragoș Barboși, Lucian Dobrater. În: *Evenimentul zilei*, 24 mai 2002, p. 1, 2, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea: 90 de ani de viață* / Valentin Borda. În: *Cuvântul liber*, 24 mai 2002, p. 4, 1 foto.
- *Bisericele în doliu* / Dorina Buzilă. În: *24 ore mureșene*, 25 mai 2002, p. 1, 1 foto.
- *Ultimul cardinal al României* / Ioan Levițchi. În: *România liberă*, 27 mai 2002, p. 10.
- *Doliu în Mica Romă. Moartea Cardinalului înlăcrimează Biserica* / Partenie Rus. În: *România liberă*, 28 mai 2002, p. 7, 1 foto.
- „Furul tors din caierul vieții.” În memoria IPSS Dr. Alexandru Todea / Maria Keul. În: *Cultura Creștină*, Blaj, 5, nr. 3-4, 2002, p. 7-34.
- *Alexandru Todea (1912 - 2002)*. În: *Keresztesy Szó*, 2002, p. 2-3.
- *O viață de om, așa cum a fost: cardinalul Alexandru Todea* / Al. Cistelean. În: *Provincia*, iun.-iul., 2002, p. 4.
- *Exemplul cardinalului (I, II)* / George Lupea. În: *Ziarul de Mureș*, 8-14, 15-21 iul. 2002, p. 17, 21, 3.
- *Sfântul Părinte Papa s-a rugat pentru odihna Cardinalului Todea* / Anton Rus. În: *Unirea*, nov. 2002, p. 1.
- *O nouă carte despre Alexandru Todea* / Alex. Cristian. În: *Unirea*, Blaj, ian. 2003, p. 2, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea, „In memoriam”* / I. C. În: *Cuvântul liber*, 18 mart. 2003, p. 7, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea In memoriam. „Aș vrea să fiu pe turla catedralei și să strig”* / Alexandru Petărleceanu. În: *Unirea*, Blaj, mai 2003, p. 3.
- *Cardinalul Todea și Winston Churchill. Chestiunea transilvană* / Al. Cistelean. În: *Evenimentul zilei*, 11 dec. 2003, p. 5.
- *Cardinalul Alexandru Todea. Luptele mele. Un strigăt în pustiu vreme de un pătrar de veac* [Recenzie] / Ion Buzași. În: *Unirea*, Blaj, 15, nr. 2, 2004, p. 8, 1 foto.
- *Aspecte din viața comunității greco-catolice din Viena (II)* / Dipl. ing. Mihai R. Balomini. În: *Viața Creștină*, sept. 2004, p. 24-25, 3 foto.
- *Manifestare sportivă școlară. La Reghin, în memoria cardinalului Alexandru Todea* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 23 oct. 2004, p. 2.
- *Șase personalități au primit Diploma de Excelență și „Fibula de la Suseni”* / Dan Trifu. În: *Cuvântul liber*, 2 dec. 2004, p. 1, 3.
- „Nu vă temeți” / Viorica Lascu. În: *Viața Creștină*, apr. 2005, p. 14, 2 foto.
- *Papa Ioan Paul al II-lea și Cardinalul Alexandru Todea. Primăvara marii întâlniri* / Pr. Liviu Sabău, Protopop al Bisericii Unite cu Roma Gr.-Cat. În: *Cuvântul liber*, 12 apr. 2005, p. 5, 1 foto.
- *Papa Ioan Paul al II-lea și Cardinalul Alexandru Todea* / Emilia Petărlecean. În: *Cuvântul liber*, 20 mai 2005, p. 8.
- *Papa polonez, Cardinalul român* / Drd. Maria Keul. În: *Gazeta Reghinului*, mai 2005, p. 4, 1 foto.
- „Părintele Alexandru” - Reîntemeietorul (I) / Ion Brad. În: *Unirea*, Blaj, 16, nr. 11, 2005, p. 8, 1 foto.
- *Cardinalul Alexandru Todea (1912-2002): bibliografie* / Ana Todea. În: *Libraria*, 5, 2006, p. 203-218
- *Părintele Ioan Roșca, la 86 de ani* / Emilia Petărleceanu. În: *Cuvântul liber*, 24 mart. 2006, p. 4.
- *Calvarul luptătorilor greco-catolici. Lupta cardinalului Alexandru Todea*. În: *Cotidianul*, 11 oct. 2006.
- *Papa Ioan Paul al II-lea împreună cu eminența sa Cardinalul Alexandru Todea (București, 8 mai 1999)*: [Fotografie]. În: *Calendarul de la Blaj*, 2006. Editat de Ziarul *Unirea*, Serie nouă, 1, 2006, p. 42.
- *Petru Maior - Alexandru Todea: Destine paralele* / Pr. Ioan Roșca, Reghin, Canonice Mitropolitane Onorariu. În: *Calendarul de la Blaj*, 2006. Editat de Ziarul *Unirea*, Serie nouă, 1, (2006, p. 161-168, 2 foto.
- *Un nou monument al Blajului* / Ion Brad. În: *Calendarul de la Blaj*, 2006. Editat de Ziarul *Unirea*, Serie nouă, 1, 2006, p. 184-185.

TODEA, Alexandru, prof.; n. 4 oct. 1945, Teleac,

com. Gornești, MS. Cls. I-VII în satul natal; Lic. „Petru Maior, ” Reghin (1964); Fac. de Filologie, UBB, CjN (1969), luându-și licența cu lucrarea *Revista Familia 1965-1968: studiu și indice bibliografic*. Prof. și dir. la Șc. Gen. din Teleac (1970-1980); inspector șc., specialitatea lb. și literatura română în cadrul IȘJM (1980-1991); prof. la catedra de lb. și literatura română de la Grupul Șc. Ind. „Gheorghe Șincai” TgM (1991-1992); dir. la Șc. Gen. nr. 17, TgM (1992-); inspector șc. gen. adj. (1998-2001). În intervalul 2001-2011 este dir. la Șc. Gen. nr. 17, căreia i s-a alipit Șc. Gen. nr. 15 (2004), devenind, în urma demersurilor făcute, Gimnaziul „Liviu Rebreanu” (2005-2011). A obținut toate gr. didactice: definitivat, gr. II (1976), gr. I, cu lucrarea *Formarea și conceptualizarea noțiunilor de teorie literară în clasele gimnaziale*. În calitate de prof., a obținut cu elevii performanțe la fazele jud. și naționale; ca inspector, a îndrumat lucrările unor învățători și educatoare pentru obținerea gr. I; a coordonat editarea unui *Caiet ortografic*, a unor materiale cu caracter metodic și a unui caiet de lb. română: *Exerciții - joc pentru clasa I*; s-a implicat în diferite proiecte, a contribuit la elaborarea unor regulamente șc., a *Ghidului examinatorului* (2001); a inițiat și coordonat desfășurarea unui studiu: *Formarea cerințelor unitare cu privire la însușirea limbii române*, fiind implicați învățători și prof. din jud. Participă la 9 stagii de formare profesională, managerială și proiecte didactice în țară și străinătate (Florența, Italia, 2000). Publică articole în *Cuvântul liber*, *Tribuna Învățământului*, *Limba și literatura română*. Membru al Soc. de Științe Filologice din R. S. România (1981). Distincții: Profesor evidențiat (1979); Diploma „Gheorghe Lazăr” cls. a II-a (2006); Diplomă de Merit: Gala Directorilor 2007, pentru merite manageriale deosebite în anul școlar 2006-2007; Diplomă de Excelență pentru rezultate deosebite în activitate, din partea IȘJM (2007, 2009).

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Monografia - cronică scrisă a comunei Gornești* / Romeo Pojan. - TgM, 1971. - 72 p.
- *Caiet ortografic pentru clasele I-IV* / Petru Hurdugaciu. Coord.: prof. univ. dr. Ioan Nicola, consultant de specialitate: prof. Alexandru Todea. - București: EDP, 1995. - 71 p.
- *Culorile și gramatica lor. Povestea elementelor plastice și a celor de cromatologie* / Cornelia Jinga-Hetrea; cons. literar: prof. Alexandru Todea. - TgM, 2000.

Referințe:

- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opiș. - Vol. 3: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Ed. Nico, 2008, p. 368-370.
- *Miscellanea Maris* / Constantin Bogoșel. - Vol. 1. - TgM: Ed. Edu, 2010.
- *Enciclopedia managerilor educaționali 2010. Proiect derulat de Ed. Edu cu sprijinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului* / Prof. dr. Ciprian Năprădean, prof. dr. Doru Dumitrescu. - TgM: Ed. Edu, 2011, p. 268-269.
- *Valoarea imaginii persoanei pentru sine și comunitate* / Flavia Bianca Cristian. În: *Zi de zi*, 11 febr. 2005, p. 6.
- *Directorul instituției Alexandru Todea: Am făcut toate demersurile*

ca, de la 1 septembrie, școala să capete denumirea de Gimnaziul de Stat „Liviu Rebreanu” / Christian Stan. În: *24 ore mureșene*, 9 iun. 2005, p. 9

• *Cu temele făcute* / Raluca Maria Creț. În: *Punctul*, 16-22 mart. 2009.

• *Limba română este patria mea* / Prof. Rozalia Truța. În: *Cuvântul liber*, 5 mai 2005, p. 6.

TODEA, Iosif, prof. de ped.; n. 3 aug. 1941, Oarba

de Mș, MS. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” (1959); Univ. din București, Secția ped. (1964). Dr. în ped. cu teza: *Integrarea socio-profesională a absolvenților de liceu pedagogic* (1977). Prof. la Lic. Ped. și Institutul de 2 ani din Odorhei (1964-1969); Lic. Ped. TgM (1969-1974); Lic.

Economic din TgM (1974-1980); Lic. Ped., Șc. Normală TgM (1980-); dir. al Șc. Normale din TgM (1990-1994, 1998-2002); cadru didactic asoc. și decan al UEDC timp de 3 ani; cadru didactic asoc. al UPM din TgM; cadru didactic asoc. la Univ. de Teatru din TgM. Atribuie denumirea de „Mihai Eminescu” Lic. Ped., apoi, prin demersurile făcute, devine Col. Naț.

Lucrări publicate:

• *De la teoria instruirii la practica integrării*. - TgM: Sedcom Librării Mureș, 1996. - 154 p.

Studii și articole:

- *Predarea psihologiei medicale și defectologiei*. În: *Revista Învățământului profesional tehnic*, 6, 1969.
- *Factorul psihic în entropatia glaucomului*. - Bacău, 1970.
- *Practica pedagogică, condiție de bază a pregătirii viitorilor învățători*. - TgM, 1970.
- *Activitatea universităților populare, mijloc de educare estetică*. - IS, 1974.
- *Unele aspecte comparative ale nivelului real și potențial în pregătirea absolvenților liceului pedagogic*. În: *Evaluarea învățământului eficientă, randament*. - București, 1974.
- *Aspecte ale evaluării randamentului școlar*. - Ploiești, 1988.
- *Indici ai integrării profesionale*. În: *Revista de pedagogie*, 12, 1989.
- *Căi și modalități de optimizare a tehnologiei didactice în învățământul primar*. În: *Revista de pedagogie*, 4, 1992.
- *Pregătirea și integrarea viitorilor formatori*. În: *Tribuna învățământului*, 12 dec. 1995.
- *Un posibil instrument de cercetare managerială pedagogică a pregătirii și integrării în profesie a absolvenților școlilor normale*. - BV, 1995.
- *Pregătirea prin obiectele de specialitate a absolvenților de liceu pedagogic, condiție esențială*. În: *Revista de pedagogie*, 12, 1989.
- *De la teoria pregătirii la practica integrării*. În: *Revista de pedagogie*, 11, 1991.

Referințe:

• *Acomodare, adaptare, integrare* / Genoveva Popa. În: *Cuvântul liber*, 15 iun. 1996, p. 1.

TODEA, Romulus Sever, pr., n. 1903, Săcalul de Pădure, MS, - m. 1989, Săcalul de Pădure, MS. Pr. în

satul Mogoș din Munții Apuseni (1928-1938), unde, în calitate de preș. al Comitetului de acțiune, a făcut numeroase memorii și petiții pentru deschiderea drumului Abrud - Mogoș - Cheile Râmețului - Teiuș; pr. în satul Săcalul de Pădure până la moarte, lăsând, în manuscris, monografia localității pe care a slujit-o.

Lucrări publicate:

• *Săcalu de Pădure: Un cuib de istorie și viață românească* / Romulus Sever Todea. - București: Ed. A. P. P., 2001. - 164 p.

Referințe:

- Internet

TODEA, Tarfin, prof., red. radio și Tv, ziarist; n. 2 mart. 1946, Oarba de Mș, MS.

Studii: Fac. de Filologie, IPed. de 3 ani TgM (1967); Fac. de Istorie, UBB, CjN (1971). Prof. la diferite șc. în TgM; red. la Radio TgM (1972-1985, 1989-1996); bibliotecar timp de o lună la BJM (1985); dir. al MJM (1985-1988), perioadă în care a inaugurat Muzeul de Șt. Naturale (1988); prof. la Șc. nr. 11 și Lic. nr. 3 TgM (1988-1989); a fondat și a lucrat la postul TV Antena 1 la TgM (1996-2001); ziarist la *Cuvântul liber* (2001-2009).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Dincolo de microfon. Confesiuni* / Aurel Rațiu, Tarfin Todea. - TgM: Ed. Nico, 2009. - 211 p.

Studii și articole:

- *Se pot face bani buni din turismul rural!* În: *Cuvântul liber*, 1 iun. 2001, p. 4.
- „Generația fără bunici.” În: *Cuvântul liber*, 31 mai 2002, p. 5.
- „Băile de la Sângeorgiu de Mureș sunt o mină de sănătate.” În: *Cuvântul liber*, 21 iun. 2002, p. 5.
- *Rromii din cartierul Rovinari trăiesc într-o altă lume.* În: *Cuvântul liber*, 21 nov. 2003, p. 5.
- *Programe viabile, rezultate notabile.* În: *Cuvântul liber*, 4 febr. 2004, p. 5.
- *Programe în consens cu cerințele școlii.* În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 2004, p. 6.
- *Voluntariatul - dăruire și pasiune.* În: *Cuvântul liber*, 23 iun. 2004, p. 7.
- *Și-a intrat în atribuții Tribunalul Comercial Mureș.* În: *Cuvântul liber*, 23 nov. 2004, p. 1, 8.
- „Penitenciarul din Târgu-Mureș este la standarde europene.” În: *Cuvântul liber*, 29 iul. 2004, p. 5
- *La Târgu-Mureș, a fost dată în funcțiune cea mai modernă centrală termică de cartier.* În: *Cuvântul liber*, 26 oct. 2004, p. 7.
- *Justiția, factor de echilibru și stabilitate socială.* În: *Cuvântul liber*, 2 iul. 2004, p. 9.
- *Drepturile omului în... penitenciar.* În: *Cuvântul liber*, 11 dec. 2004, p. 7.
- *Protecția muncii, între norme și realitate.* În: *Cuvântul liber*, 11 ian. 2005, p. 7.
- *Ziua Mondială a Rromilor a fost un prilej de bilanț.* În: *Cuvântul liber*, 13 apr. 2005, p. 6.

- *Simpozion medical.* În: *Cuvântul liber*, 11 mai 2005, p. 11.
- *Ample programe de educație a rromilor.* În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2005, p. 5.
- *Polițiștii mureșeni, la ora bilanțului.* În: *Cuvântul liber*, 27 iul. 2005, p. 3.
- *Biogazul, în atenția municipalității.* În: *Cuvântul liber*, 20 oct. 2005, p. 10.
- *Zgomotul, atentat la sănătate !.* În: *Cuvântul liber*, 8 nov. 2005, p. 1, 3.
- *La polițiile județene a intrat în vigoare noua concepție de organizare.* În: *Cuvântul liber*, 7 ian. 2006, p. 1, 4.
- *Campania de prevenire a accidentelor rutiere.* În: *Cuvântul liber*, 20 ian. 2006, p. 1, 3.
- „Acces la educație pentru grupurile dezavantajate.” În: *Cuvântul liber*, 16 febr. 2006, p. 5.
- *Sindicaliștii mureșeni, tot mai puternici.* În: *Cuvântul liber*, 9 mart. 2006, p. 1, 15.
- *S. O. S. Azomureș.* În: *Cuvântul liber*, 10 mart. 2006, p. 4.
- *Rromii mureșeni, organizatori ai unei conferințe de prestigiu.* În: *Cuvântul liber*, 16 mart. 2006, p. 2.
- *Au sporit efectivele poliției mureșene.* În: *Cuvântul liber*, 7 apr. 2006, p. 15.
- „Primăvara europeană,” la Colegiul Economic „Transilvania.” În: *Cuvântul liber*, 14 apr. 2006, p. 6.
- *Siguranța cetățeanului, mai presus de orice interes.* În: *Cuvântul liber*, 19 apr. 2006, p. 1, 4.
- *Reforma organizatorică își arată roadele.* În: *Cuvântul liber*, 3 mai 2006, p. 5.
- „Școala trebuie să-i pregătească pe elevi și în spirit european.” În: *Cuvântul liber*, 7 iun. 2006, p. 1, 5.
- *Sindicaliștii mureșeni, preocupați de întărirea organizațiilor.* În: *Cuvântul liber*, 12 iul. 2006, p. 7
- *UJSL Mureș se implică în rezolvarea conflictelor de muncă.* În: *Cuvântul liber*, 14 iul. 2006, p. 4.
- *Preocupări pentru noi concepte manageriale.* În: *Cuvântul liber*, 26 iul. 2006, p. 6.
- *Acțiuni de informare și formare profesională pentru deținuți.* În: *Cuvântul liber*, 3 oct. 2006, p. 7.
- „Jurnal Olimpic” - Aurel Rațiu recidivează. În: *Cuvântul liber*, 12 dec. 2006, p. 4, 1 foto.
- *Distrușterea Rezervației naturale Stânceni se face cu complicitatea autorităților.* În: *Cuvântul liber*, 28 dec. 2006, p. 6.
- *Prea puțini judecători, pentru prea multe cauze.* În: *Cuvântul liber*, 30 ian. 2007, p. 7.
- *Accidentele de muncă, tot mai îngrijorătoare.* În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 1, 14.
- „Noile chestionare pretind cunoștințe practice.” În: *Cuvântul liber*, 2 mart. 2007, p. 6.
- „Cadrele didactice s-au saturat să fie cobaii polițienilor.” În: *Cuvântul liber*, 17 mart. 2007, p. 7.
- *Prima ediție a „Săptămânii mondiale a siguranței rutiere.”* În: *Cuvântul liber*, 24 apr. 2007, p. 15.
- *Szekeres Gerö, de pe dealurile Bandului, pe acoperișul lumii.* În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2007, p. 8, 1 foto.
- „O vorbă de suflet poate ajuta, uneori, mai mult ca un medicament.” În: *Cuvântul liber*, 18 mai 2007, p. 6.
- *Prioritare pentru polițiștii mureșeni sunt activitățile*

de prevenire a infracționalității. În: *Cuvântul liber*, 1 aug. 2007, p. 10.

• *Sistem integrat pentru prevenirea criminalității*. În: *Cuvântul liber*, 3 aug. 2007, p. 1, 3.

• „Am fost mândri că suntem români.” În: *Cuvântul liber*, 5 dec. 2007, p. 5.

• *Presiuni politice, frustrări sau dezamăgiri?!* În: *Cuvântul liber*, 6 febr. 2008, p. 1-3.

• *Inventatorii români au „prăbușit” podiumul*. În: *Cuvântul liber*, 14 mai 2008, p. 14.

• *Liceul Pedagogic din Târgu- Mureș, între tradiție și modernitate*. În: *Cuvântul liber*, 16 mai 2008, p. 6, 3 foto.

• „Vrem câte un ansamblu artistic în fiecare liceu.” În: *Cuvântul liber*, 18 sept. 2008, p. 5.

Referințe:

• *Pașini de istorie, artă și cultură / Traian Dușa*. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.

• *Tarfin Todea / Aurel Rațiu*. În: *Dincolo de microfon. Confesiuni / Aurel Rațiu, Tarfin Todea*. - TgM: Nico, 2009, p. 106-158, foto.

TODORAN, Dumitru, Dimitrie, psiholog, ped.; n.

18 oct. 1908, Ibănești, MS - m. 1996. Studii: Șc. prim. în com. Ibănești; Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM; Fac. de Filosofie și Istorie, UBB, CjN (1926-1929); dr. în specialitatea psihologie-ped. (1932). A îndeplinit funcții: preparator, asist. și șef lucrări (1928-1943); conf. titular de Ped.

experimentală, prof. titular la catedra de Ped. gen. și Istoria ped. la Fac de Filosofie și Istorie, UBB, CjN (1947-1988); dir. al Seminarului Ped. Univ. din Cj (1944-1948); transferat la Univ. București (1988). A ținut cursuri de Ped. gen., Ped. experimentală, Didactică și Metodologie șc., Istoria ped., Ped. preșcolară și un curs special de ped.: Istoria curentelor și ideilor ped. Este red. la *Revista de psihologie*, apărută la Cj și SB și la Săptămânalul *Viața Universitară* (publicație a Univ. din Cj), a condus ziarul independent *Tribuna Nouă*, Cj (1946). Activitate șt.: 8 volume, 358 studii, 6 capitole de manual, 42 de articole în reviste de specialitate. Titluri de studii: *Teoria configurației aplicată în domeniul patologic*; *Psihologia tinerei generații românești*; *Problemele aptitudinii tehnice*; *Dinamica integratoare a caracterului*; *Orientarea profesională academică*; *Tehnica muncii intelectuale*; *Principii de igienă mentală*; *Universitatea mentală (Reflecții pe marginea ființei și rolului ei)*; *Temeliile educației*; *Prima copilărie (studiu evolutiv-experimental al copilului de 1-7 ani)*; *Forme educative*; *Psihogeneză și formare educativă*; *Importanța planului de lecție în practica pedagogică a studenților*; *Despre premisele teoretice ale pedagogiei*; *Dimensiunile educației și sfera de cercetare a pedagogiei*; *Previziunea științifică a pedagogiei*; *perspectivele dezvoltării pedagogiei ca știință*. Specializări la univ. din Viena și Geneva; a participat la congrese internaționale de ped. în Franța și Germania, a ținut cursuri la univ. din Moscova și Leningrad. A tradus din operele lui Rousseau, Helvetius, Diderot, Neuman. Cercetare: obiectul ped. ca știință modernă și legile de dezvoltare a fenomenului educativ; previziunea în dezvoltarea și conducerea educației; modernizarea

învățământului și a educației și posibilitatea măsurării acestor fenomene.

Lucrări publicate:

• *Educație și pedagogie*. - 1943.

• *Psihologia temperamentului*. - 1932.

• *Bazele psihologice ale caracterului*. - 1935.

• *Psihologia reclamei*. - 1935.

• *Orientarea profesională academică. Studiul vieții studențești*. - 1936.

• *Psihologia educației pedagogice*. - 1970.

• *Individualitate și educație*. - 1974.

Referințe:

• *Dicționar de pedagogie contemporană / Șt. Bârsănescu*. - București: Ed. Enciclopedică, 1969.

• *Pedagogi și oameni de școală din România. Mic dicționar/ Ilie Popescu-Teiușan*. - București: EDP, 1975, p. 158-159.

• *Școala și pedagogia în secolul XX / Ion Gh. Stanciu*. - București, EDP, 1983.

• *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani / prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan*. - TgM: s.n., 1994. - 219 p.

• *Portrete de universitari clujeni/Dumitru Salade*. - CjN, 1997.

• *Pedagogia și slujitorii săi la Universitatea clujeană, 1919-1997*. - CjN, 1997.

• *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat / Dan Fornade*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 598-599.

• *Valea Gurghiului în perioada interbelică / Aurelia-Victoria Baltaru*. - TgM: Nico, 2008, p. 171-173.

TODORAN, Eugen, actor, regizor; n. 31 mai

1933, Filea, MS. Șc. prim. în Luduș (1940-1944); Lic. „Al. Papiu Ilarian” și Șc. de comerț din TgM (1944-1952); Institutul de Teatru din Cj, prof. Gheoghe Aurelian, Dorel Urlățeanu, Șt. Braborescu (1956). A debutat la Teatrul Național din Tm (1956-1959), apoi la Teatrul de Stat din Galați

(1959-1968); Teatrul „V. Alecsandri” din Iași; Teatrul Odeon și „C. Nottara” din București; Teatrul radiofonic; Teatrul de tv din București. Roluri: Biff, din *Moartea unui comis voiajor*, de A. Miller; Tybald, din *Romeo și Julieta*, de Shakespeare; Arthur, din *Micuța Doritt*, de Ch. Dickens; Arnold, din *Școala nevestelor*, de Molière. Piese regizate: *Doamna nevăzută*, de Calderon de la Barca; *Noaptea e un sfetnic bun*, de Al. Mirodan; *Privește înapoi cu mânie*, de John Osborne; *O felie de lună*, de Kostas Asimakopoulos; *Catinca*, de Nelu Ionescu; *Apus de soare*, de B. Șt. Delavrancea (2004); *Arta conversației*, de Ileana Vulpescu; *Brățara falsă*, de Paul Everac. Teatru radiofonic, regie: *Anotimpurile*, de A. Wesker; *Noaptea albe*, de Dostoievski; *Cel ce e laș în dragoste*, de I. Endre. Piese regizate la Tv: *Aici nu plânge nimeni*, de Tennessee Williams; *File din cronică unirii*, de Mircea Ștefănescu; *Capcana*, de A. Miller; *Bill optimistul și Brățara falsă*, de Paul Everac; *Steaua fără nume*, de M. Sebastian; *Passacaglia*, de T. Popovici. Premii și distincții: nominalizare la Festivalul internațional „Praga de Aur” (1984), pentru spectacolul *Florile amintirilor noastre*, de C. Munteanu; nominalizarea la Festivalul internațional Plovdiv, (1989), pentru *Nedreapta singurătate* de Gh. Robu; nominalizare UNITER 1994, pentru teatru Tv *Copacii mor în picioare*, de A. Cassona; Premiul UNITER 1994-1995 pentru teatru TV, *Don Carlos*, de Fr. Schiller; Premiile

criticii 1997, Secția română a Asociației internaționale a criticilor de teatru; Premiul pentru cel mai bun spectacol de teatru, *Don Juan*, de Max Frisch; Premiul APTR 1998, pentru teatru TV, *Don Juan*. A primit titlul de „Cetățean de Onoare” al Ludușului (1995).

Referințe:

- *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Nico, 2008, p. 290-291.
- *Oamenii de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. - CjN: Ed. Mega, 2009, p. 75-81.

TODORAN, Izidor, teolog ortodox, prof. de teologie; n. 20 mai 1906, Ibănești, MS - m. 29 mai 1985, CjN, CJ. Studiile la Lic. din TgM (1918-1925); Academia Teologică din SB (1925-1926) și Cj (1926-1929); Fac. de Filosofie a Univ. din Cj. Dr în teologie la Chișinău (1935) și Filosofie (specialitatea sociologie) la Cj- SB (1942). Prof. de religie și filosofie la Lic. de băieți nr. 2 și la Lic. de fete din Cj (1930-1936); prof. suplinitor (1936), apoi provizoriu (1937) la Academia teologică din Oradea; prof. titular de Dogmatică și Apologetică la Academia teologică din Cj (1939). Prof. la Fac. de Litere și Filosofie a Univ. din Cj refugiată la SB (1940-1945); și-a reluat catedra la Academia Teologică din Cj (1945-1952); numit apoi titular al Catedrei de Teologie Dogmatică și Simbolică de la Institutul Teologic Univ. din SB (1952-1976); rector al acestui Institut (1969-1976); pr. (1930), iconom stavrofor (1958); reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române la lucrările unor comisii teologice și interteologice. A publicat în: *Revista Teologică*, *Studii Teologice*, *Ortodoxia*, *Mitropolia Ardealului*, *Renașterea* (Cluj), *Telegraful Român*.

Lucrări publicate:

- *Problema cauzalității în argumentul cosmologic*. - Cj, 1935, VIII, 206 p. (teză de drd.).
- *Bazele axiologice ale binelui*. - SB, - 1942. - 136 p.
- *Filosofia religioasă a lui Nicolae Berdiaev*. - SB, 1943. - 72 p.
- *Tehnică și spirit*. - SB, 1944. - 90 p.
- **în colaborare:**
- *Teologie Dogmatică și Simbolică*, 2 vol. - București, 1958. - 1008 p.
- *Dogmatică Ortodoxă*. Manual pentru Seminariile teologice. - București, 1991. - 404 p.; Ed. a II-a. - CjN, 1997. - 367 p.

Studii și articole:

- *Argumentul teologic. Introducere*. În: *Anuarul Academiei teologice ortodoxe din Cluj*, 1939-1940, Cj, 1940.
- *Teoria generică a căderii originare*. În: *Revista Teologică*, SB, 32, nr. 5-6, 1942, p. 256-273.
- *Imperfecțiunile lumii față de înțelepciunea divină*. În: *Revista Teologică*, SB, 32, nr. 7-8, 1942, p. 331-348.
- *Starea paradisiacă a omului și cea de după cădere în concepția ortodoxă, romano-catolică și protestantă*. În: *Ortodoxia*, 7, nr. 1, 1955, p. 29-45.
- *Conceptul de Dumnezeu în teologia lui Karl Barth*. În: *Studii Teologice*, București, 7, nr. 1-2, 1955, p. 39-63.
- *Principiul economiei din punct de vedere dogmatic*. În: *Studii Teologice*, București, 7, nr. 3-4, 1955, p. 139-149.
- *Asupra revelației primordiale*. În: *Ortodoxia*, 8, nr. 1,

1956, p. 44-57.

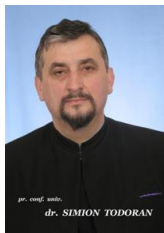
- *Etapele revelației*. În: *Mitropolia Ardealului*, 1, nr. 1-2, 1956, p. 78-96.
- *Eros și agape*. În: *Studii Teologice*, București, 8, nr. 3-4, 1956, p. 139-154.
- *Creștinismul și tehnica*. În: *Studii Teologice*, București, 8, nr. 7-8, 1956, p. 422-436.
- *Considerații ecleziologice*. În: *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 3, nr. 3-4, 1958, p. 97-104.
- *Considerații mariologice*. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 3, nr. 3-4, 1958, p. 218-237.
- *Despre raportul dintre izvoarele revelației*. În: *Mitropolia Ardealului*, 3, nr. 9-10, 1958, p. 717-728.
- *Traducianism sau creaționism?*. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 4, nr. 3-4, 1959, p. 241-245.
- *Poate fi considerat Origen eretic?*. În: *Mitropolia Ardealului*, 4, nr. 7-8, 1959, p. 540-547.
- *Homiakov (1804-1860)*. În: *Mitropolia Ardealului*, 5, nr. 5-6, 1960, p. 352-372.
- *Botezul ereticilor*. În: *Mitropolia Ardealului*, 6, nr. 4-6, 1961, p. 242-268.
- *Aspecte ecleziologice*. În: *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 6, nr. 7-8, 1961, p. 424-445.
- *Apostolicitatea Bisericii*. În: *Mitropolia Ardealului*, 7, nr. 3-6, 1962, p. 313-324.
- *Sfânta tradiție și tradiția bisericească*. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 7, nr. 9-12, p. 678-685.
- *Har și dar*. În: *Mitropolia Ardealului*, 9, nr. 11-12, p. 867-876.
- *Aritudini protestante contemporane față de Tradiție*. În: *Ortodoxia*, 17, nr. 3, 1965, p. 367-399.
- *Vademecum teologic barthian*. În: *Mitropolia Ardealului*, 10, nr. 11-12, 1965, p. 915-930.
- *Noi orientări ecleziologice în protestantism*. În: *Ortodoxia*, 18, nr. 2, 1966, p. 284-305.
- *Credință și tehnică*. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 9, nr. 4-6, 1966, p. 348-366.
- *Unitatea Bisericii în perspectivă ecumenistă*. În: *Ortodoxia*, 25, nr. 3, 1973, p. 337-346.
- *Ecumenism teoretic și ecumenism practic*. În: *Ortodoxia*, 26, nr. 3, 1974, p. 440-450.
- *Unitate de credință și pluralism teologic*. În: *Ortodoxia*, 27, nr. 2, 1975, p. 233-244.

Referințe:

- *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București: Ed. Enciclopedică, 2002, p. 496-497.
- *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786 - 1986* / Mircea Păcurariu. - SB: sn, 1987, p. 358-360.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 318.
- *Lumina faptelor* / Florin Bengean. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2010, p. 51-54.
- *Necrolog*. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 30, nr. 5-6, 1985, p. 398-402.
- *Cuvântul liber*, 8 apr. 2005, p. 2; 22 ian. 2009, p. 2.
- *Reputat dascăl și cărturar - pr. profesor Isidor Todoran: 25 de ani de la moartea sa* / Florin Bengean. În: *Cuvântul liber*, 31 mai 2010, p. 7.

TODORAN, Simion, teolog, prof. univ.; n. 13 ian. 1953, Ibănești, MS. Studii: Seminarul Teologic Ortodox CjN; Institutul Teologic de Grad Univ. SB. Doctor în teologie cu teza: *Sfântul Iacov. Introducere, traducere și comentariu*, Fac. de Teologie Ortodoxă a Univ. București. Prof., dir. la Seminarul Teologic Alba Iulia

(1991-1997); lector (1991-1998), conf. univ. (1998-2008); prof. univ. (2008-) la Fac. de Teologie Alba Iulia; șef de catedră (2000-2008). Domenii de interes și cercetare: exegeză biblică, Isagogia *Noului Testament*, hristologia ioaneică, activitatea Sf. Apostol Pavel în Efes, comentariul Epistolei către Efeseni. Red. șef la Altarul Reîntregirii, membru al Institutului Biblic; îndrumător de lucrări de licență și masterat; membru în comisii pentru obținerea titlului de dr. Publică 60 de studii și participă la conferințe de specialitate.

Lucrări publicate:

- *Sfântul Efreim Sirul. Model de smerenie creștină.* - Alba Iulia: Ed. Episcopiei Ortodoxe Române, 1995. - 166 p.
- *Învățătura despre lumină în Sfânta Scriptură și la Sfinții Părinți.* - Alba Iulia: Ed. Univ. „1 Decembrie 1918,” 1998. - 153 p.
- *Exegeza Sfintei Scripturi la Sfinții Părinți.* - Alba Iulia: Reîntregirea, 2000. - 204 p.
- *Studii biblice neotestamentare.* - Alba Iulia: Reîntregirea, 2002. - 265 p.
- *Epistola către Efeseni a Sfântului Apostol Pavel. Introducere, traducere și comentariu.* - Alba Iulia: Reîntregirea, 2008. - 340 p.

Referințe:

- *Dialog al vremii cu memoria. Slujind Domnului și poporului Său, la începutul mileniului al III-lea / † Andrei Andreicuț.* - Alba Iulia: Reîntregirea, 2009. p. 254-258.
- *Internet*

TÓFALVI Zoltán, istoric, red., scriitor, prof.; n. 24 mart. 1944, Corund, HR. Studii: IPed. TgM, specialitatea maghiară istorie (1965); UBB, Fac. de Istorie-Filosofie, Cj (1971). Prof. de istorie, Lic. Teoretic Corund (1965-1972); red. Studioul Radio TgM (1972-1985); dir al Căminului Cultural Ungheni (1985-1987); colab. la *A Hét* (1987-1991), *Erdélyi Napló* (1991-1994), RTV, emisiunea în lb. maghiară (1994-2007). Publică peste 500 de studii șt. în SUA, Germania, Austria, Ungaria și în țară. Domenii de cercetare: istoria evenimentelor din 1956 în Ardeal și România, olăritul din Zona Ocnelor. Distincții: Premiul I la Concursul Korunk (1982); Premiul I al Civitas Humanitas, Budapesta (1993); Premiul special pentru filmul documentar despre sabinii din Bezidu Nou (1994); premiul special și de categorie la Festivalul din Lakitelek (1995, 2006); Premiul I al revistei *Hitel* (1994); Premiul AZMR (1997); Premiul Székelyföld (2002); Premiul presei libere „Petőfi Sándor” (2008). Membru în Cons. de conducere UDMR (1990-1995); preș. de onoare al Asoc. Culturale „Bernády György” Sovata; membru al Uniunii Scriitorilor din Ungaria.

Lucrări publicate:

- *Pogány fohászok faluja.* - Bukarest, 1979.
- *A korondi kerámia.* - Csíksz., 1981.
- *Ha egy ember támad.* - Bukarest, 1989.
- *A sóvidéki népi fazekasság.* - Mv.: Mentor, 1996. -

119 p.

- *Magyar '56- 1-2 köt.* - Budapest, 1996.
- *Északi változatok: Tófalvi Zoltán beszélgetései Skandináviában élő magyarokkal.* - Mv.: Mentor, 2000. - 443 p.
- *1956 erdélyi mártírjai.* - 4 köt. - 1 köt.: Mv.: Mentor, 2007. - 672 p.; 2 köt.: 2007. - 775 p.; 3 köt.: 2009. - 4 köt.: 2010.
- **în colaborare:**
- *Kultúra és tradíció: tanulmányok Ujváry Zoltán tiszteletére.* - 1. köt. - 1992. - 456 p.; 2. köt. - 1992. - 457-901 p.
- *Az élet és halál kapuiban / Sütő András.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1993. - 459 p.
- *Az Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság kétszáz éve: (1793-1993) / Bartha János, ..., Benkő Loránd, Benkő Samu, ... Deé Nagy Anikó, ... Tófalvi Zoltán, Tonk Sándor, Tóth István...* előadásai a marosvásárhelyi tudományos ülésszakon, 1993. december 4-5-én. - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása, 1994. - 100 p.
- *Kövek egy siratófalhoz / Gazda József, Tófalvi Zoltán.* - Stockholm: Erdélyi Könyv Egylet, 1994. - 211 p.
- *Testvérkereső: [az „Europa“-Club-ban] 1996-ban elhangzott előadások.* - [Bécs]: Europa-Club, 1996. - 348 p.
- *Akik imádkoztak üldözőikért.* - 1. köt.: Börtönvallomások, emlékezések. - Kv.: Az Erdélyi Református Egyházkerület, 1996. - 320 p.
- *Gondviselő szem: szemészeti emlékek a Tékában / Fodor Ferenc, Tófalvi Zoltán.* - Mv.: s.n., 1997. - 201 p.
- *Egy kisebbség kisebbségei.* - Stockholm: Erdélyi Könyv Egylet, 1997 - 246 p.
- *A magyarság szolgálatában: 1999-ben elhangzott előadások.* - [Bécs]: Europa-Club, 1999. - 268 p.
- *Ákosfalva 500 éve; [előszó] Tófalvi Zoltán.* - Mv.: Impress, 1997. - 96 p.
- *Istoricul mineritului de la Salina Praid.* - Praid: s.n., 1998. - 84 p.
- *Marosvásárhely szecessziós épületei / Keresztes Gyula.* - Mv.: Difprescar, 2000. - 196 p.
- *Ákosfalva 500 éve: Kismonográfia / [Antal András, Nagy László]; [Előszó]: Tófalvi Zoltán.* - 2. kiadás - Mv.: Mentor, 2008. - 135 p.
- Studii și articole:**
- *Újjászületett a marosvásárhelyi Vártemplom orgonája.* În: *Erdélyi Napló*, 2005. márc. 8., p. 6.
- *Rekviem Fülöp Dénesért / Tófalvi Zoltán.* În: *Erdélyi Napló*, 2005. febr. 1., p. 11.
- *Elment a legnagyobb székely tréfamester: Széllyes Sándor népdalénekes halálára.* În: *Erdélyi Napló*, 2006. febr. 28., p. 7.
- Referințe:**
- *Marsallbot a hátizsákban: A „Forrás” harmadik nemzedéke / Az interjúkat készítette, a tanulmányt írta, a műveket válogatta és a függeléket összeállította Martos Gábor.* - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1994.
- *Emigráció és Magyarország: Nyugati magyarok a változások éveiben, 1985-1995 / Borbándi Gyula.* - Basel: Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, 1996. - Budapest Budapest: - 464 p.
- *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet / Szerkesztette Tarnóczy Mariann.* - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* - Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 225.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-

Scripta, 1997, p. 582-583.

• *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 673.

• *Akit meghurcoltak a mártírok miatt / Szász Cs. Emese.* În: *Vásárhelyi Hírlap*, 2007. szept. 7, p. 6.

TOMPA Gábor, actor, regizor, poet, eseist; n. 8

aug. 1957, TgM. Studii: Academia de Teatru și Film, secția Regie teatru, film și televiziune (1981). Regizor (1981-1985); regizor principal (1985-1990); dir. (din 1990), Teatrul Maghiar din CjN. Experiență didactică: la Academia de Teatru din TgM, regie (1990-1995); fondatorul

Secției de artă teatrală, UBB (1991); Academia de Teatru, Barcelona și Terrassa, Spania (1995-1999); din 2007, dir. de program al Fac. de Regie la Univ. din California, San Diego. Participă la workshop-uri pentru regizori în Anglia, Franța, Spania. Spectacole realizate în țară și străinătate: Beckett: *Acele zile minunate*, Studioul Cassandra, București (1979); Büchner: *Woyzeck*, Teatrul Maghiar de Stat din Sf. Gheorghe (1980), Teatrul Bulandra din București (1985, 1995), *Novi Sad* (1990); Mrozek: *Tango*, Studioul Cassandra (1981); Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1985); Teatrul Liure, Barcelona (1999); Albee: *Zoo-Story*, Teatrul Național, TgM, secția maghiară (1982); Bulgakov: *Ivan Vasilievics*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1982), Teatrul Bulandra, București (1983); Blaga: *Meșterul Manole*, Teatrul Maghiar de Stat CjN (1983); Caragiale: *O noapte furtunoasă*, Teatrul Național TgM, secția maghiară (1984); Teatrul Maghiar de Stat CjN (1988); Dehel: *Nevinovatul*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1984); Shakespeare: *Hamlet*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1987); Teatrul Tramway, Glasgow, Marea Britanie (1994); Teatrul Național, Craiova (1997); Sütő: *Bocet vesel*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1987); Xing-Tschien: *În stație*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1989); Heltai: *Naftalina*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1990); Beckett: *Sfârșitul partidei*, Teatrul Wilma din Philadelphia, SUA (1992); Camus: *Neînțelegerea*, Teatrul Szigligeti din Szolnok, Ungaria (1991); Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1993); Akademietheater, Viena (1997); Székely János: *Maurii*, Teatrul Cetate, Gyula, Ungaria (1991); Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1994); Beckett: *Așteptându-l pe Godot*, Teatrul Szigligeti din Szolnok, Ungaria (1992); Freiburg, Germania (1996); Eugene Ionesco: *Cântăreața cheală*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1992); Limoges (1997); Molière: *Tartuffe*, IAT, TgM (1994); Teatrul Thália, Budapesta (1996); Bulgakov: *Cabala bigoșilor*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1995); *Gombrowicz*: *Opereta* Teatrului Maghiar de Stat, CjN (1997); Vișniec: *Angajare de clovn*, Teatrul Auersperg Fünftzen, Viena (1997); Shakespeare: *Troilus și Cresida*, Teatrul Maghiar de Stat, CjN (1998). Filme: *După mască*, TVR (1978); *Fugă*, TVR (1979); *Apărarea chineză*, coproducție Ungaria-România-Franța, film artistic (1998). Membru al Uniunii Scriitorilor din România; membru al Uniunii Teatrelor din Europa (din 2006). Ordinul „Steaua României” în grad de ofițer (2004). Premiul UNITER pentru cel mai bun regizor (1984, 1987, 1993, 1997); Premiul pentru cel mai bun spectacol

(1989, 1992); Premiul pentru regie, Festivalul Național „I.L. Caragiale,” IS (1996); Premiul Fundației Culturale Române „Interferențe” (1997); Premiul pentru cel mai bun spectacol, Iugoslavia (1990); Premiul pentru cel mai bun spectacol străin, Anglia (1993); Premiul pentru cel mai bun regizor (1992, 1996); Premiul pentru cel mai bun regizor, Festivalul Internațional de Teatru, Chișinău (1994); Premiul pentru cel mai bun spectacol, Theaterspreis, Stuttgart (1995); laureat EMKE (1992); laureat „Kriterion” (1997); Premiul revistei „Cuvântul” (1996); Premiul SOROS pentru artă contemporană, teatru (1998); Premiul pentru promovarea culturii franceze (1997).

Lucrări publicate:

- *Teatrul infidel, eseuri.* - București, 1987.
 - *Ōra, árnyékok, versuri.* - Budapesta, 1989.
 - *Készenlét, versuri.* - Budapesta, 1990.
 - *A késdöfés gyöngédsége.* - Kv.: Komp-Press, 1995. - Korunk Baráti Társaság. - 160 p.
 - *Aki nem én: versek.* - Mv.: Mentor, 1996. - 55 p.
 - *Conversație în șase acte cu Tompa Gábor.* - București: s.n., 2003. - 312 p.
 - *Lidércbánya, poeme.* - 2004.
 - *Noé színháza.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 48 p.
 - *A Tatu hozománya: Ábel és Sára füzete.* - Csíkszereda: Pallas Akadémia, 2007. - 30 p.
 - **în colaborare:**
 - *Versuri la patru mâini, coaut.* - 1992.
 - *Româniai magyar négykezesek / Visky András, Tompa Gábor.* - Pécs: Jelenkor Kiadó, 1994. - Bukarest: Kriterion Könyvkiadó. - 64 p.
 - *Volt egyszer egy Fellegvár.* - Kv.: Erdélyi Híradó Könyv és Lapkiadó, 1994. - 104 p.
 - *Depressio Transsylvaniae: Kétkézkes szonettek (1993-1998) / Kovács András Ferenc; Tompa Gábor.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 78 p.
 - *Volt jövőkbe nézve: Válogatás a Múza irodalmi anyagából (1991-2001).* - Mv.: Impress, 2001. - 260 p.
- Referințe:**
- *A Hét évkönyve.* - 1982.
 - *Hamlet a bántott félhez tartozik: az erdélyi magyar színház két évszázados történetéből: esszé / Kántor Lajos.* - Budapest: Héttorony Könyvkiadó, [1990]. - 87 p.
 - *Romániai magyar verseskönyvek: 1944-1988 (1988-1989) = Volume de versuri maghiare din România: Repertórium = Repertoriu bibliografic / Mózes Huba.* - Cj: Academia Română. Filiala Cj. Institutul de Lingvistică și Istorie Literară, 1991. - 110 p.
 - *Függőhid: közérzetkrónika / Kántor Lajos.* - Pécs: Jelenkor Kiadó, 1993. - 287 p.
 - *Egy nemzedék - két felvonásban: Erdélyi színészek tegnap és ma / Székely Szabó Zoltán; A fedőlapot Molnár Dénes készítette.* - Bécs: [Europa-Club], 1994 - 223 p.
 - *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
 - *Scintilla animae: [tanulmánykötet] / Kovács András Ferenc.* - Kv.: Komp-Press, 1995. - 188 p.
 - *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig? Vol. 1-2.* - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 226.
 - *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 584.
 - *Tres faciunt collegium: esszék, tanulmányok / Tarján Tamás.* - Budapest: Orpheusz Kiadó, 1997. - 344 p.
 - *Arca az időnek / Indig Otto.* - Nagyvárad: Literator Könyvkiadó, 1997 - 239 p.
 - *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 319-320.

- *Műzsák fellegvára: Marosvásárhely* / Nagy Miklós Kund. - Budapest: Biró family kiadó, 2000. - Mv. - 140 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002. - Mv.: - XXVII; 339 p.
- *A minden és semmi gazdái: Színház az ezredvégen* / Kacsir Mária; Szerkesztette Jánosházy György. - Mv.: Mentor, 2002. - 403 p.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 84, 107, 115, 207.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului* / Ed. Ion Văduvă Poenaru. - Vol. 5: *Contemporanii: K-Z*. - 2003, p. 438-441.
- *Dictionnaire des relations franco-roumaines: Culture et francophonie*. - CjN: Ed. Fundației pentru Studii Europene, 2003, p. 128.
- *Fuck You sau Înjurături, pamflete, experimente în Teatrul și filmul românesc. Și nu numai* / Grid Modorcea. - București: Tibo, 2004. - 288 p.
- *Tompa Gábor: Beszélgetés hat felvonásban* / Florica Ichim. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 358 p.
- *Cuvinte: Almanah literar 2006* / Coord. Irina Petraș. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2006, p. 132.
- *Personalități chujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 602
- *Tompa Gábor színházi világa: Conversații în șase acte* de Florica Ichim. - CjN: Koinónia, 2007. - 184 p.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1393.

TOMPA Miklós, regizor; n. 28 dec. 1910, Odorhei,

HR - m. 5 iul. 1996, TgM. Studiază la Odorhei; Lic. în TgM (1930); învață actoria la Teatrul Național Budapesta (1936). Regizează prima piesă: *Villámfényél*, de Németh László (1941); este chemat la Teatrul Național Budapesta (1944); fondează Teatrul Secuiesc din TgM (1946). Spectacole regizate: *Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu, *Discipolul diavolului* de G. B. Shaw, *Avarul* de Molière, *Mandragora* de N. Machiavelli, *Cavalerul mut* de Heltai Jenő, *Pescărușul* de Cehov, *Azilul de noapte*, *Micii burghezi*, *Egor Bulăcirov și ceilalți*, *Vassa Jeleznova* de Gorki, *O scrisoare pierdută* și *D-ale carnavalului* de I. L. Caragiale, *Chef domnesc* de Móricz Zsigmond, *Banul Bánk* de József Katona, *Prea multă minte strică* de Aleksandr Griboedov, *Revizorul* de Nikolai Gogol, *Oameni și șoareci* de John Steinbeck, *Tartuffe* de Molière, *Fericirea furată* de Ivan Franko, *Paraziții* de Gergely Csiky, *Făclia* de Gyula Illyés, *Doamna ministru* de Branislav Nușici, *Învățătoarea* de Sándor Bródy, *Profesiunea doamnei Warren* de George Bernard Shaw, *Ultima oră* de Mihail Sebastian, *Omul care aduce ploaie* de Richard Nash, *Citadela sfărâmată* de Horia Lovinescu, *Casa Bernardei Alba* de Federico Garcia Lorca (1947-1962). Devine prof. la Academia de Teatru din TgM (1948); pleacă de la conducerea Teatrului Secuiesc (1966); este chemat să regizeze la mai multe teatre din țară; este rectorul Institutului de Teatru „Szentgyörgyi István” (1976); se pensionează în 1981; regizează ultima piesă: *Bernada Alba hăzat* (1991). Distincții: titlul de maestru emerit al artei (1954).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea*

Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 169-170.

Referințe:

- *Kötél homokból* / Szokolczay Lajos. - [Békéscsaba]: Tevan Kiadó, 1994. - 330 p.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírást, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3: Kh-M, 1994.
- *A Hét évkönyve*. -1982.
- *Székyei körvasút: Tompa Miklós mesél* / Bérczes László. - Budapest, 1996. - 236 p.
- *Hivatástudat és korszerűség: [körkép erdélyi színházokról]* / Páll Árpád; Szerkesztette Jánosházy György. - Mv.: Custos Kiadó, 1997. - Mentor. - 249 p.
- *Ki Kicsoda. Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 227.
- *Bolyaik tere: tollvonások egy város arcképéhez* / Nagy Pál. - Mv.: Impress, 1998. - 148 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002. - XXVII; 339 p.
- *Színház történeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz; [utószó]: Gáspár Sándor. - TgM: Ed. Ardealul, 2002. - 137 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 172-179.
- *Interviu cu directorul Tompa Miklós* / Zs. F. În: *Steaua roșie*, 12 ian. 1957, p. 2.

TOMULEȚ, Virgil, grafician; n. 19 iun. 1936,

Daneș, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu” din Cj, specialitatea Grafică. Din 1959 este prezent în paginile unor reviste și ziare, cu desene și ilustrații. A ilustrat cărți de literatură și cărți ale unor epigramiști și umoriști români. Participă frecvent la saloanele caricaturiştilor din România, expoziția „Eterna epigramă,” precum și la manifestări cu participare internațională: saloanele de desen de presă, Paris (din 1991), fiind admis la concurs (2001) și reținându-i-se o lucrare cu profil de caricatură pentru „Muzeul lumii.” Are lucrări expuse în colecții din România și străinătate. Publicații: stripuri, benzi colorate, fiind premiat (1991) pentru ilustrarea primei expediții românești trans-africane. A colaborat la edituri și reviste dedicate copiilor: *Ion Creangă*, *Arici Pogonici*, *Urzica*, *Cutezătorii*, *Napsugár*, *Jóbarát*, revista iugoslavă *Bucuria copiilor*, revista bilingvă (româno-franceză) *Piff*, *Făclia*, *Cluj*. Preș. al Asoc. Caricaturiştilor Clujeni și vicepreș. (reales în 1998) al Uniunii Caricaturiştilor Profesioniști din România. Premii ale revistelor „Amfiteatru” (1968), „Arici Pogonici”; „Salonul național de caricatură,” Ploiești (1981); Premiul „Omnia,” Galați (1982); Premiul din partea Sindicatului învățământului (1987); revista *Sănătatea* (1987); Salonul Național din Brăila (1987); Festivalul Umorului „Constantin Tănase,” Vaslui (1998); Premiul special acordat de un juriu internațional.

Lucrări publicate:

- *Basme românești*. - Odorheiu-Secuiesc: Ed. Veera, 184 p.
- *Album cu desene și caricaturi*. - CjN: Ed. Napoca-Star, 1999.

Referințe:

- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN, 2000, p. 320.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani*/Al. Cebuc, V. Florea, N. Lăptoiu. - Vol. IV. - București, Ed. ARC 2000, 2001, p. 174.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2007, p. 602-603.

TOMULEȚIU, Elena Adriana, ped., conf. univ.; n. 23 apr. 1975, TgM. Studii: Șc. Normală „M. Eminescu” TgM (1989-1994); Fac. de Psihologie și Șt. Educației, Univ. „Al. I. Cuza,” IS (1994-1998); specializări: Belgia (1999); IS (1999-2000); Lyon, Bonn (2001); Zalec (Slovenia), Sarajevo, Bosnia-Herțegovina (2002); China (2006); TgM (2006-2007). Dr. în sociologie, Fac. de Filosofie (2005). Psiholog șc., Lic. de Artă, TgM (1999), UDC, TgM (1999-2001); lector educație și recuperare, Asoc. pentru Orfelinatele din România pentru Copiii Noștri, București (2002); lector univ., UDC TgM (2003-2009); referent, Centrul Zonal pentru Educația Adulților, TgM (2004-2005); manager programe în domeniul adulților, Departamentul de formare continuă și dezvoltarea resurselor umane, UDC, TgM (2006); conf. univ., UDC, TgM (2009-). Membru IRSCA Gifted Education; Comitetul Șt. al Expoll IS; secretar șt. al Fac. de Psihologie și Șt. ale Educației, UDC, TgM. Participă la conferințe de specialitate în țară și străinătate.

Lucrări publicate:

- *Instituții rurale de educație.* - CjN: Ed. Risoprint, 2005.

• *Educația pe tot parcursul vieții. Semnificații și conținut.* - TgM: Ed. University Press, 2006.

Referințe:

- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1393-1394.
- *Baza de date BJM*

TONK Márton, prof. de filosofie; n. 15 mart. 1973,

TgM. Studii: Lic. Teoretic „Bolyai Farkas,” TgM (1991); Fac. de Istorie-Filosofie, Departamentul Filosofie, UBB, CjN (1991-1996). Dr. în filosofie cu teza: *Filosofia lui Tavaszy Sándor între metafizică și ontologie* (2001). Red. șef al revistei de filosofie *Kellék* (1994-2004); preparator titular, UBB,

CjN, Departamentul de Filosofie, Catedra de Istoria filosofiei și Logică (1996-1998); asist. titular (1998-2002), lector titular (2002-2006); asist. asoc., Univ. Creștină Partium, Oradea, Catedra de Filozofie (2000-2001); lector asoc. (2002-2006); conf. univ. asoc. (2006-), conf. univ. titular (2006-), Fac. de Șt. și Arte, Univ. Sapientia, CjN; șef de catedră (2006-2008); decan, Fac. de Șt. și Arte, Catedra de Studii Europene, Univ. Sapientia, CjN. Este inițiator al cercet. în domeniul istoriei tradiției filosofice maghiare din România; fondator, dir., al Fundației „Pro Philosophia, CjN; dir. în 4 contracte de cercet. cu finanțare națională și internațională. Publică studii de specialitate în țară și străinătate. Membru în Soc. Muzeului Ardelean; Soc. Maghiară de Filosofie Budapesta, Academia Maghiară de Șt. Budapesta; European Union Nations and National Minorities.

Lucrări publicate:

• *Bevezetés a középkori filozófia történetébe.* - Kv.: Scientia, 2001.

• *Idealizmus és egzisztencia filozófia.* - Kv.: Pro Philosophia, 2002.

- în colaborare:

• *Válogatott filozófiai írások*/ Bartók György. - Kv., 1999.

• *Böhm Károly és a „kolozsvári iskola”: A kolozsvári Böhm Károly Nemzetközi Konferencia előadásai.* - Kv.: Pro Philosophia, 2000.

• *Értelmezés és alkalmazás / Hermeneutikai és alkalmazott filozófiai vizsgálódások* / Tonk Márton, Veress Károly. - Kv.: Scientia, 2002.

• *Nation and National Minorities in the European Union* / Bodó Barna, Tonk Márton. - Kv.: Scientia, 2009.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1394.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 675.

TONK Sándor, istoric; n. 2 mai 1947, Cj - m. 14

aug. 2003, Budapesta, înmormântat la CjN. Studii: Lic. Ady Endre din Cj; Fac. de Filosofie și Istorie, UBB Cj (1969). Bibliotecar la BTB (1969-1972); cercet. șt. la ICSU „Gheorghe Șincai” din TgM (1972-1992); prof. (cursuri de istorie medie) la Fac. de Istorie și Filosofie, UBB CjN (1992-1997); prof. la Institutul Teologic Protestant din CjN (1997-2001); susținător al necesității unei univ. maghiare în Transilvania; rector al Univ. „Sapientia.” Domenii de cercetare: evoluția domeniilor feudale din Transilvania în evul mediu, istoria intelectualității din Principat, noi metodologii de interpretare a fenomenului „peregrinației” academice de către tinerii studenți transilvăneni la univ. europene. Publică în: *Revista Arhivelor; Korunk, Művelődés, Könyvtári Szemle, A Hét, Tett.*

• *Marosvásárhely régi címere: [rövid történeti bemutatás].* - Mv.: s.n., 1993.

• *A Marosvásárhelyi Református Kollégium diáksága. 1653-1848. / Bevezetéssel közzéteszi Tonk Sándor.* - Szeged: József Attila Tudományegyetem, 1994. - XXII, 481 p.

• *Marosvásárhely: A Vártemplom és a vár.* - 2. kiadás - Kv.: Utilitas, 2006. - Kriterion. - 20 p.

- în colaborare:

• *Marosvásárhely: A Vártemplom és a vár* / Tonk Sándor. - Sepsiszentgyörgy: Castrum Könyvkiadó, s. a. - 16 p.

• *Transsilvania: Expo-Foto* / Tonk Sándor; Összeállította Török Gáspár. - Mv.: s.n., 1991. - 22 p.

• *Albizálás erdélyi városokban és falvakban: Kiss Sámuel enyedi diák gyűjtőútja, 1797* / Kiss Sámuel; kísérő tanulmánnyal közreadja Tonk Sándor. - Szeged: József Attila Tudományegyetem Pedagógiai Tanszéke, 1991. - 87 p.

• *Erdélyiek egyetemjárása a korai újkorban, 1521-1700* / Szabó Miklós, Tonk Sándor. - Szeged: József Attila Tudományegyetem, 1992. - XI, 394 p.

• *Az Erdélyi Magyar Nyelvművelő Társaság kétszáz éve: (1793-1993)* / Bartha János, ..., Benkő Loránd, Benkő Samu, ... Deé Nagy Anikó, ... Tófalvi Zoltán, Tonk Sándor, Tóth István... előadásai a marosvásárhelyi tudományos ülészekon, 1993. december 4-5-én. - Kv.: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület kiadása, 1994. - 100 p.

• *Sáromberke: 1319-1994* / Szerzők: dr. Szabó Miklós, Nagy Géza, Berekméri D. István, Dr. Mózes András, Tonk Sándor. - Sáromberke Sajtóközpontjának nyomdájában: Sáromberki Református Egyházközség, 1994. - 200 p.

• *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970.* - Budapest, Argumentum Kiadó. - 1996. - 2 vol. - 1 köt.: Általános rész: Szerzők: A-K. - XXVIII, 512 p.; 2 köt.: Szerzők: K-Z; Névmutató, p. 515-970.

• *A múlt ösvényein: orvostudományi írások* / Izsák Sámuel; [bevezető Tonk Sándor]. - Kv.: Polis, 1999. - 157 p.

• *Marosvásárhely történetéből.* - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 227-228.

• *Provincia 2001: Válogatás a folyóirat cikkeiből.* - Mv.: Pro Európa Kiadó, 2003. - 358 p

• *Provincia 2001: Antologie.* - TgM: Pro Europa, 2003. - 358 p.

• *Erdélyi könyvesházak* / Jakó Zsigmond anyagának felhasználásával sajtó alá rendezte Monok István, Németh Noémi, Tonk Sándor. - 2. köt.: Kv., Mv., Nagyenyed, Szászváros, Székelyudvarhely történetéhez, 1991. - X, 246 p.

• *Emlékkönyv Jakó Zsigmond születésének nyolcvanadik évfordulójára!* Szerkesztette Kovács András, Sipos Gábor, Tonk Sándor. - Kv.: Erdélyi Múzeum-Egyesület Kiadása, 1996. - 608 p.

• *Marosvásárhely utcanevei tegnap és ma.* - Mv.: Juventus, 1997. - 92 p.

• *Árva Bethlen Kata [Önéletírása]* / A bevezető tanulmányt, a jegyzeteket és a mutatókat készítette Tonk Sándor. - Kv.: Az Erdélyi Református Egyházkerület, 1998. - 231 p.

• *Póka: Egy mezősegi falu a történelem sodrában (1323-2000): (Rendhagyó monográfia)* / Szöllösi Árpád, id. Tolvaly Ferenc; az utószót írta Tonk Sándor. - Kv.: s.n., 2000. - 236 p.

Referințe:

• *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet* / Szerkesztette Tamóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatószervezési Intézet, 1996.

• *Habsburgok és Magyarország a XVI-XVIII. században: tanulmányok* / Szerkesztette ifj. Barta János. - Debrecen: Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1997. - 132 p.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 227-228.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliografie* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Anyanyelv és oktatás* / Péntek János. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 2004. - 166 p.

• *Tonk Sándor (1947-2003). Remember* / Ioan Chiorean. În: *Anuarul ICSU „Gheorghe Șincai,”* TgM, V-VI, 2002-2003, p. 588-589.

• *Az első rektor kitérítése.* În: *Erdélyi Napló*, 2004. Júl. 13., p. 1-5.

• *Az egyetemnek lelki, erkölcsi tartást is kell nyújtania: Tonk Sándor két évvel ezelőtti vallomása életútjáról, az egyetemépítés kihívásairól / Gazda Árpád.* În: *Krónika*, 2003. aug. 16-17. p. 3.

TORDAI László Ede, artist fotograf; n. 1976, TgM. Membru al Fotoclubului Copiilor din TgM, unde câștigă mai multe premii naționale (1986-1994); membru al Fotoclubului TgM (1996). Fotoreporter la *24 ore mureșene*. Participă la nenumărate expoziții naționale și internaționale. Distins cu Mențiune de Onoare la Oregon (1998); Mențiune de onoare FIAP, Oradea (2000). De obicei lucrează pe diapozitive color.

Referințe:

• *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Red. Török Gáspár și Bălint Zsigmond. - TgM: s.n., 1997.

• *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* -TgM: s.n., 1999. - 48 p.

• *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001, p. 62-65.

TÖRÖK Gáspár, artist fotograf; n. 27 iul. 1934,

BV. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” TgM (1952); Institutul de Construcții, Fac. Instalații și Utilaj, București. Arta sa are la bază o concepție creativă, indusă de o tematică preferată: eseu, nud, clădiri, portrete. Expoziții personale: TgM, Miercurea Ciuc, Budapesta, Liverpool, București, Melbourne, Gödölő, Vác,

Savitaipale. Expoziții de grup: TgM (1980, 1981, 1983, 2007-2009); Cristuru Secuiesc (1984); Odorheiu Secuiesc (1985); Budapesta (1990); Milano (1992); Chișinău (1993); Lisalme (1993); Santa Fe, USA (1994); București (1996); Szeged (1999); Craiova (2009). După pensionare din domeniul construcțiilor (1990), continuă creația fotografică în alb-negru și cercetarea istoriei fotografiilor din Transilvania. Membru FOTOCLUB TgM (1970); membru AAFR (1979); membru FIAP (1988); membru MAFOSZ (1995); membru fondator, World Association of Hungarian Photo Artist (2002). Obține 64 premii în România și 23 premii internaționale. Ca o recunoaștere a activității și a talentului său i se conferă titlul de AFIAP (1988); titlul de EFIAP (1995); Diploma de Excelență în România (1998).

Lucrări publicate:

• *Portfolio.* - Mv.: s.n., 1998. - [8] p.: repr. Foto.

• *Kivárt pillanatok*, EFIAP fotoművész; [Előszó Nagy Miklos Kund]; Borítótér: Török Gáspár. - Mv.: Lyra, 2004. - 120 p.

• *Transilvania: Expo-Foto* / Tonk Sándor; Összeállította Török Gáspár. - Mv.: s.n., 1991. - 22 p.

• *Bienală de artă fotografică (15; 1993; Târgu-Mureș): Catalogul lucrărilor expuse* / redactarea catalogului: Török Gáspár. - TgM: Impress, 1993. - 16 p.

• *Volt egyszer egy osztály...: A Bolyai Farkas liceum 1951-1952-ben végzett diákjainak visszaemlékezései 50 éves érettségi találkozásjuk alkalmából (Marosvásárhely 2002).* - Mv.: Mentor, 2002. - 80 p.

• *Istoricul Foto - Galeriei Cetății din Târgu-Mureș 1996-2009 = A marosvásárhelyi vár Fotogaléria Története 1996-2000* [Catalog]. - TgM, 2009.

- în colaborare:

• *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de*

expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție] / Red. Török Gáspár și Bálint Zsigmond. - TgM: s.n., 1997. - 53 p.

• *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.

Referințe:

• *United States-Romania-New Mexico; United States-Turkey-New Mexico: Contemporary Photography from Romania; Contemporary Photography for Turkey, presented by College of Santa Fe September 8-30, 1994.* - Santa Fe: s.n., 1994. - 28 p.

• *Sibiu '94: 6th International Photographic Salon: [album].* - SB: s.n., 1994. - 70 p.

• *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely. Neumarkt / Fotoclub Tg. Mureș = Marosvásárhely = Neumarkt; [Studii introductive de Zsigmond Bálint, president of the club; Gyula Keresztes architect; Nagy Miklós Kund].* - SI.: s.n., 1994 - 5 p. - 28 p.

• *Bienală de artă fotografică (1997; Odorheiu Secuiesc). Expoziția Etnografia în artă fotografică: Ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben: kiállítás katalógusa: 1997.* - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső, 1997. - 48 p.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997, p. 232-233.

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 593.

• *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999. - 48 p.

• *ART foto 2000: Fotoclub Târgu-Mureș.* - TgM: Lyra, 2001, p. 66-69.

• *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Marosvásárhely (23 Iunie - 21 Iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 Iulie - 30 August 2001): Târgu-Mureș: Catalog / Red. de Zepezcaner Jenő, Bálint Zsigmond.* - TgM = Mv.: s.n., 2001. - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely. - 76 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária.* - TgM: BJM, 2002.

• *Clipe așteptate: Album artistic personal.* - TgM, 2004.

• *Leporello: 75 de ani de viață.* - TgM, 2009.

• *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - SI.: A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 686.

• *Din activitatea artiștilor fotografi târgumureșeni. În: Steaua roșie,* 24 apr. 1984, p. 3.

TÖRÖK Illyés Orsolya, actriță; n. 30 nov. 1976,

TgM. Studii: UAT, TgM. Trăiește în Ungaria. Film: Ibsen: *Peer Gynt*; *Kicsimarapagoda* (1999); *Macerás ügvek* (2000); *Szent Iván napja* (2002); *Tarka képzelet* (2003); *Tamara* (2003); *Oldalbordák* (2005); *Off Hollywood* (2007); *Mama* (2008); *Bibliothèque Pascal* (2010). Teatru: *Front* (2001);

Medematerial; *Rejtett játékok*; *Tamara*; *Vérnász* (2002).

Referințe:

- www.origo.hu
- port.Hu

TÖRÖK László, critic de artă; n. 7 febr. 1929, Lueta, HR. Red. șef adj. la revista *Új Élet* TgM.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 157.

TÖRÖK Pál, pictor; n. 22 aug. 1929, Vadu, MS. Studii: IAP „Ion Andreescu” din Cj (1954) cu Kovács, Mohi și Miklossy. Prof. de desen și pictură la Casa Pionierilor din TgM (1954). Debutază în 1954 la TgM; participă la manifestări colective la Sighișoara,

Miercurea Ciuc, Cj, București, SM; expoziția de artă românească în Polonia. Autor de portrete și compoziții inspirate din realitatea socială contemporană: *Sudorii* (1964), *Colectiviștii* (1963), *Cartiere noi* (1968), *După război* (1971). Preș. al filialei UAP din TgM din 1970. Pleacă din țară (1979).

Lucrări publicate:

• *Kiáltás: válogatott versek és grafikák.* - Lakitelek: Antológia Kiadó, 1997. - 117 p.

Referințe:

• *Dicționarul artiștilor români contemporani / Octavian Barbosa.* - București: Ed. Meridiane, 1976. - 536 p.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán; [fotók Csomaľay Ferenc, Erdélyi Lajos, Haragos Zoltán, Marx József, et al. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.*

• *Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lăzarea = „Baráság” alkotótábor Szárhegy / szerkesztette Égerházi Imre.* - Debrecen: [s.n.], 1991. - 68 p.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - p. 333.

TORPAN, Ioan, prof., animator cultural; n. 19 ian.

1939, Săcalu de Pădure, MS. Șc. gen. în satul natal (1946-1950); Șc. din Batoș (1950-1953); Lic. nr. 1 Reghin (1966); IPed. de 3 ani din CjN (1972); Fac. de Biologie, UBB, CjN (1980). Prof. suplinitor, Șc. din Săcalu de Pădure (1965-1969, 1970-1972); Șc. Urșiul de Sus (1969-1970); prof. Șc. Dumbrava (1972-1973); dir., Șc. Gen. Săcalu de Pădure (1974-1977); prof., Șc. Bistra MS (1977-1980); Șc. Stânceni (1980-1990); Șc. Gen. Gurghiu (1990-1999); Lic. Silvic Gurghiu. A organizat, înființat, condus, îndrumat formații de călușeri, teatru, cercuri de folclor, dans tematic, dansuri populare în toate localitățile unde a lucrat.

Lucrări publicate:

• *Glasul pământului strămoșesc.* - TgM: Ed. Nico, 2008. - 146 p.

• *Și la lucru și la joc: Folclor de pe Mureș.* - TgM: Ed. Nico, 2008. - 560 p.

-în colaborare:

• *Pe Mureș și pe Gurghiu / Ilie Frandeeș, Ioan Torpan.* - TgM: Nico, 2009.

• *Mureș, Mureș, apa ta...Folclor din județul Mureș / Ioan Torpan, Mihai Covrig.* - TgM: Nico, 2010. - 248 p

Referințe:

• *Dascăli mureșeni / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș.* - Vol. 2: *Dascăli mureșeni: 200 de biografii.* - TgM: Ed. Nico, 2007, p. 308-309.

• *„Și la lucru, și la joc,” de Ioan Torpan / I. F.* În: *Cuvântul liber*, 20 febr. 2008, p. 1, 1 foto.

• *„Și la lucru și la joc”: Cartea unei vieți / Ilie Șandru.* În: *Cuvântul liber*, 8 mai 2008, p. 4.

TÓTH Tamás, actor; n. 1936, Cj. Studii: Institutul

de Teatru „Szentgyörgyi István” TgM (1958). Actor, dir. (1972-1974) al Teatrului de Stat TgM. Roluri mai importante: Boboc în *Ștafeta nevăzută* de Everac; Piotr în *Puterea întunericii* de Tolstoi; Petru Rareș în *Petru Rareș* de H. Lovinescu; Madaras Antal în *Nuntă la castel* de Sütő András; Bolyai în *Cei doi Bolyai* de Németh László, Petur în *Bánk bán* de Katona József; Versinyin în *Trei*

surori de Cehov; Ross în *Macbeth* de Shakespeare; Director în *Fii bun până la moarte* de Morcz Zsigmond; Domingo în *Don Carlos* de Schiller; Kent în *Regele Lear* de Shakespeare; Kelemen în *Nu închidem ușa cu cheia* de Kocsis István. A jucat și în filme, Ungaria.

Referințe:

• *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: Contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 45, 184.

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981, p. 157.

TROMBITAȘ, Partenie, Parteniu Trombitaș; protopop ortodox; n. 1812, Beclean, BN - m. 23 apr. /5 mai 1889, TgM. La sfârșitul revoluției se întoarce în oraș, unde își găsește întreaga avere vândută la licitație, documentele și cărțile din arhivă arse și distruse. Continuă să fie un animator al luptei pentru egalitate națională și confesională și un apărător al autonomiei Transilvaniei. Corespondența sa bogată cu Iosif Hodoș, Andrei Șaguna reprezintă un valoros document pentru oglindirea vieții și evenimentelor din această perioadă. În 1834 este numit pr. și un an mai târziu primea dregătoria protopopiatului TgM. Provine dintr-o familie veche de români din Țara Făgărașului; s-a căsătorit cu nepoata protopopului din Sângeorgiu de Pădure, Beta, pe care o pierde repede, în 1843, rămânând cu 3 copii orfani. Este implicat în Revoluția de la 1848, participă la Adunarea de la Blaj, acuzat fiind toamna, după cea de-a treia adunare, că deține „ordine revoluționare,” fapt ce-i atrage percheziția și refugiul la SB și apoi la Mediaș. Documentele atestă că era lector și colab. al *Gazetei de Transilvania*. Avea legături strânse cu tineretul intelectual românesc din TgM, locuința sa era primitoare pentru cei dornici să se cultive și să citească foile românești la care era abonat. În 1845 participă la adunările de constituire a Societății de Lectură a Canceliștilor Români din TgM. Este colab. al *Telegrafului român*, membru din 1876 al subcomitetului Despărțământului cercual TgM al Astrei, a avut și variate preocupări cărțurărești. De numele lui se leagă crearea unei biblioteci, care, deși modestă, cuprindea cărți, periodice și manuscrise, colecții din *Gazeta Transilvaniei*, *Telegraful Român*, tipărituri din sec. al XVIII-lea, cele două volume ale *Istoriei românilor din Dacia Superioară*, de Al. Papiu Ilarian, *Dicționar românesc-latin-unguresc*, întocmit de Samuil Crișanu (Körösi). S-a îngrijit de cele 10 cărți ale bisericii de lemn, cea mai veche fiind din 1720; de inventarierea tuturor tipăriturilor și manuscriselor celor 19 parohii care formau protopopiatul TgM, care erau în număr de 341 cărți, majoritatea tipărite la Blaj, SB, Alba Iulia, București, Rîmnic, Tîrgoviște, Buzău și IS. Păstrează în colecția sa copiile autentice după acele care-i dovedeau genealogia și manuscrise originale, valoroase pentru istoria Transilvaniei. Întreține legături cu intelectualii maghiari, printre care Benkó Károly.

Referințe:

• *Protocolulu Congresului Nationalu Bisericescu Romanu de Religiunea greco-resariteana, conchiamatu in Sabiu pe 16/28 Septembrie 1868.* - SB: s.n., 1868. - 285 p.

• *Protocolul sinodului arhidiecesei greco-orientale române din Transilvania ținut la anul 1880.* - SB: s.n., 1880. - 137 p.

• *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM, 1932, p. 243.

• *Din corespondența lui Simeon Bărnuțiu și a contemporanilor săi* / Enea Hodoș. - SB: s.n., 1944.

• *Profiluri mureșene.* Vol. 1 / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM, 1971, p. 91-101.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Opțiuni politice ale românilor din Tîrgu-Mureș și din Scaunul Mureș în anii 1860-1867* / Grigore Ploșteanu. În: *AAM*, 2, 2003, p. 148-164.

• *File din istoria mureșenilor. Contribuții privind istoria românilor din ținuturile mureșene în perioada 1848-1865* / Ana Hancu. -TgM: Nico, 2010.

• *Sentimentul istoriei. Studii, articole, note și interviuri*/Grigore Ploșteanu. - TgM: Veritas, 2011.

• „*Andrei Șaguna- Corespondența*” / Alex Iosipescu. În: *Cuvântul liber*, 5 dec. 2008, p. 9.

TROMBITAȘ, Anania, luptător pentru drepturile naționale; n. 1838, TgM - m. 22 mart. 1886, SB?. Studii: Lic. Rom.-cat. din SB, apoi Fac. de drept a Univ. din Viena. Ca student a fost ales vicepreș. al Soc. literar-șt. a românilor din Viena, a colaborat la almanahul *Muza română*. Reîntors în țară este ales preș. al Cercului Electoral Mociu și al Clubului Membrii Români din congregația comitatului Cj; ales apoi membru al comitetului central al PNR. Militează pentru solidaritate națională; s-a mutat la SB în 1879; este ales supleant în senatul șc. mitropolitan, mai târziu asesor consistorial și referent șc. salarizat în senatul școlar (5 mai 1881). Participă la Conferințele naționale de la SB din 23 mai 1875, 20-21 iulie 1878 și din 12-14 mai 1881; la conferința juriștilor români de la SB din 11-12 iulie 1880, unde combate proiectul guvernamental de lege agrară conceput în defavoarea foștilor iobagi; cere democratizarea băncii „Albina,” susține publicarea și difuzarea Memorandului din 1882; sprijină constant Astra, fiind colector pentru Reghin (1868); membru fondator al secției de științe naturale din 1874.

Referințe:

• *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Ed. Veritas, 2010, p. 421-430.

• *Anania Trombitaș* / Dr. Gr. Ploșteanu. În: *Steaua roșie*, 25 nov. 1984, p. 3.

TROZNER József, compozitor; n. 4 aug. 1904, TgM - m. 1989, TgM. Studii: Conservatorul mun. TgM (1915-1922), prof. Tonházi (teorie și solfegii), Zsuzsmann Rudolf, László Árpád (pian, armonie, compoziție); Akademie für Musik und darstellende Kunst din Viena (1928-1933); Meisterschule din Viena (1933-1935); École des hautes études commerciales din Paris (1924-1925). Prof. de teorie-solfegii și armonie la Șc. populară de artă (1947) și la Lic. de muzică din TgM. Compune muzică vocal-simfonică, simfonică, de cameră, vocală.

Referințe:

• *Muzicieni români. Lexicon.* - București: Ed. Muzicală, 1970, p. 430-431.

• *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.

• *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994. - XV, 995 p.

• *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Ed. Muzicală, 1995. - 590 p.

- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

TRUȚA, Elena, prof. de filosofie; n. 2 oct. 1939, Șerbeni, MS. Cls. I-IV în Șerbeni (1947-1951); cls. VI-VII în Craiova (1951-1954); Lic. „Elena Cuza” din Craiova (1954-1957); UBB din CjN, Fac. de Istorie Filosofie Ped. (1962-1967). Dr. în filosofie cu teza: *Relația profesor - elev în procesul educației morale*, UBB, CjN (1984). Prof. la Șc. gen. Șerbeni (1967-1972); Lic. nr. 1 din Reghin (1978-1997), dir. al acestei instituții (1990-1997) până se pensionează. Prof. evidențiat (1987); Diplomă de Onoare acordată de Mun. Reghin (2004).

Lucrări publicate:

- *Blocaje și deblocaje în relația profesor-elevi*. - 2 vol. - TgM: Ed. „Petru Maior,” 2002. - Vol. 1: Partea I. *Explicații*; Partea II. *Aplicații*. - 111 p., 117 p. - Vol. 2: *Dicționar* - 286 p.

Studii și articole:

- *75 de ani ai Liceului „Petru Maior” și 210 ani de școală românească*. În: *Gazeta Reghinului*, 5, nr. 10, 1995, p. 1.

Referințe:

- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2008, p. 325-326.
- *O carte de referință* / Mircea Mihail Artimon. În: *Gazeta Reghinului*, 13, nr. 10, 2002, p. 6.

TRUȚIA, Eugen, avocat, notar public, prefect, om politic; n. 12 aug. 1879, Reghin, MS

- m. 12 apr. 1968, Reghin, MS. A absolvit gimnaziul din Blaj (1899); Fac. de drept și științe politice din cadrul Univ. „Ferencz József” din Budapesta (1901-1904), având bursă de la Fundația „Alexandru Sterca Șuluțiu.” Dr. în șt. juridice, Univ. din Cj (22 iun. 1907). Deschide birou avocațial în Reghin (1909); devine membru ordinar al Despărțământului Reghin al Astrei (1911); se angajează în lupta pentru desăvârșirea unității naționale; participă la MAN de la Alba Iulia; își deschide birou de notar public în Reghin (dec. 1918); numit prim-pretor la Pretura Reghinului de Jos (1919-1921); prefect al jud. Târnava Mare (4 ian. 1922-25 ian. 1922). Membru al PP, apoi al PNR; membru în CJM (1926); membru al PNȚ, membru în CJM (1930-1934); prefect al jud. Târnava Mare (17 ian. 1930-24 iul. 1930); ales în Comitetul de 100; a donat sume de bani în scop caritabil, pentru Cercul studențesc „Câmpia și Mureșul”; a participat la sfințirea bisericii ortodoxe din Ibănești Pădure (1930), la dezvelirea monumentului eroilor români din Lueriu (1933); se înscrie în FRN din Reghin (1938) și ulterior în Partidul Națiunii. A făcut parte din Cons. de adm. ale unor instituții economice și financiare: „Deda-Bistra SA pentru comerțul cu lemn,” „Fabrica de piele-Nörbert Schonaur din Reghin SA,” „Casa de Păstrare și Credit din Reghin și jur SA.” A fost supravegheat în timpul regimului comunist. Distins cu Ordinul „Coroana

României” în grad de Ofițer.

Referințe:

- *Monografia județului Târnava Mare*. - Sighișoara, f. a., p. 226.
- *Ki Kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Timișoara - Arad, 1931, p. 350.
- *Sub stindardul Astrei. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului, 1919-1939* / Vasile Netea. - Reghin: Ed. Despărțământul Astra, 1939, p. 2, 17.
- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918*, București, 1943, p. 59
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 76, 116, 125, 126, 186, 225, 262.
- *1918 la Români. Doc. Unirii*. - București. -1989. - Vol. 7, p. 130; Vol. 9, p. 8, 173.
- *125 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, în *Astra reghineană*, Reghin, 1999, p. 37, 40-42.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Ed. Ardealul, 2000, p. 238-242, foto.
- *Dr. Eugen Truția* / Traian Bosoancă. În: *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 5. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior,” 2001.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei* / Marin Șara, Ilie Frândăș. - TgM: Nico, 2010, 282 p.

TUDORAN, Izidor, solist de muzică populară; n.

29 ian. 1950, Ibănești, MS. Șc. prim. și gimnaziul la Vătava; Lic. Ped. din TgM; Șc. Populară de Artă, secția canto, cu prof. Vasile Conțiu. Debutează pe scena Casei de Cultură din Reghin (1968), ca solist vocal și violonist; urmează primele înregistrări la Radio CjN și București (1974). Repertoriul cuprinde cântece de joc, doine de pe Valea MS, care figurează pe primul disc mic (1976), realizat la Radio CjN, sub îndrumarea lui Dumitru Vartic, dirijor Ghiță Mureșan; al doilea, produs la Electrecord (1978), dirijor Gheorghe Vancu; al treilea disc mare stereo (1984); al patrulea, cu orchestra Ansamblului Profesionist din Baia Mare. Participă la numeroase turnee în țară și străinătate cu ansamblurile „Rapsodia Română,” cu filarmonicile din CjN, Baia Mare, Bistrița, Ansamblul „Șireagul” din TgM. Discografie: *Nu-s bătrân, dacă-s cărunț, Pe Valea Mureșului, Cătălină, Cătălină*. Locul I cu Ansamblul Armatei „Ciocârlia” (1970); Marele premiu al Festivalului Internațional de Folclor din Polonia (1976)

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 236-237.

TUNARU, Nicolae, artist plastic, pictor, poet; n. 31

iul. 1955, TgM - m. iul. 2004, TgM. Studii: Lic. Al. Papiu, Șc. de Arte, secția pictură, sub îndrumarea prof. Lucia Călinescu și Vasile Mureșan. Membru al AAP MS (1985), al cărei preș. a fost (1995-2004). A expus lucrări în 12 expoziții personale, 60 colective ori de grup, saloane naționale: Alba Iulia (1987, 1988, 1991); București (1988), Constanța (1988, 1991, 1992); expoziții

internaționale: Belgia, SUA, Canada, Germania, Olanda, Franța, Italia, Argentina, Ungaria. Aborda pictura în manieră realistă, temele preferate fiind peisajele, florile, naturile statice, portretele, avându-i ca idoli pe Theodor Harșia și Corneliu Baba. Premiat cu locul II pe jud. (1988) și la nivel național (1989)

Lucrări publicate:

• *Armonii autumnale...: plachetă de poezii* / Nicolae Tunaru. - TgM: s.n., 2002. - 20 p.

- în colaborare:

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004. - 160 p.

Referințe:

• *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007, p. 238-240.

• *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 64-65.

• *Nicolae Tunaru, expoziție comemorativă de pictură* / Dorin Borda. În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2005, p. 15.

• *Nicolae Tunaru. Galeria valorilor mureșene* / Dorin Borda, Romeo Soare. În: *Cuvântul liber*, 6 oct. 2006, p. 8.

• *Cuvântul liber*, 21 febr. 1995, p. 1; 20 dec. 1996, p. 3; 14 oct. 1997, p. 2; 28 sept. 2001, p. 4; 21 iun. 2003, p. 1; 16 ian. 2004, p. 16; 6 febr. 2004, p. 7; 30 mart. 2004, p. 6; 15 iul. 2005, p. 2; 6 oct. 2006, p. 8.

• *Târnava*, 5, nr. 2-3, 1995, p. 2.

• *Ambasador*, 2, nr. 3, 1996, p. 15.

• *24 ore mureșene*, 21 febr. 1995, p. 6.

TURC, Lucia, bibliotecar, bibliograf; n. 30 mart. 1961, Târnăveni, MS. Studii: Fac. de Istorie-Filosofie din CjN (1985). Prof. de istorie la Poienile de sub Munte, MM; din 1990 este bibliotecar la BCU „Lucian Blaga” CjN.

Lucrări publicate:

• *Bibliografia istorică a Transilvaniei 1936-1944*. - CjN: Ed. Presa Universitară Clujeană, 1998.

- în colaborare:

• *Reviste românești de cultură din Transilvania interbelică*. - Vol. I. - CjN: Ed. Presa Universitară Clujeană, 1999.

• *Bibliografia istorică a României*. - Vol. 8-9. - București: Ed. Academiei Române, 1996. - Vol. 8; CjN: Institutul de istorie, 2000; Vol. 9 (coautor).

Studii și articole:

• *Rolul presei românești în colportajul de carte din Transilvania 1900-1910*. În: *Studii de istorie a Transilvaniei*. - CjN, 1994, p. 144-147.

• *Răvașul - o publicație clujeană de la începutul secolului. 1903-1910*. În: *Philobiblon*, CjN, nr. 1, 1995, p. 209-218.

• *Documente referitoare la biblioteca Societății „Petru Maior”*. În: *Ziridava*, 19-20, 1996, p. 343-363.

• *Istoriografia privind bibliotecile românești din Transilvania (1850-1918)*. În: *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai”*, 45, 2000, p. 85-100.

Referințe:

• *Lectura și biblioteca publică la Cluj* / Traian Brad. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001. - 390 p.

TURDEAN, Vasile, cercet., bibliotecar; n. 14 nov. 1926, Sânger, MS - m. 21 febr. 2003, CjN. Studii lic. la Blaj, licențiat în istorie, Univ. CjN. În 1956 este repartizat la Arhivele Statului, Cj, apoi devine dir. Bibliotecii Județene Cj (din 1969). Dezvoltă o politică de

achiziții bazată pe cunoașterea valorii cărții vechi și înființează filiale noi ale bibliotecii.

Referințe:

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 242.

TURNOWSKY Sándor, jurist, sociolog,

publicist; n. 21 iul. 1889, TgM - m. 5 mai 1958, TgM. Jurist la TgM (1915-1929); ziarist la Oradea (1929-1940); secretar al Asoc. „Galilei” (1912).

Referințe:

• *A Galilei -kor története* / Tömöri Márta. - Budapest, 1960.

• *Az erdélyi matematika történetéből* / T. Tóth Sándor. - Kv.: Kriterion, 2004. - 324 p.

TURZSAI Mária, cercet., istoric; n. 15 oct. 1929, Decea, AB. Studii: Fac. de Istorie, UBB Cj. Drd. în istorie. Din 1958 este cercet. la Centrul de Științe Sociale TgM. Membră a Soc. de Științe Istorice RSR. Studii mai importante: *Acțiuni democratice și antifasciste la Tg. Mureș în anii 1934-1937*; *Presa PCR și a organizațiilor sale de masă 1921-1944*; *Presa legală antifascistă din Transilvania apărute sub îndrumarea PCR în anii-1940*; *Militantul Köblös Elek*; *Nicolae Iorga - figură proeminentă a rezistenței europene împotriva hitlerismului*; *Presa MADOSZ-ului*; *Demascarea agresivilor fasciste în paginile revistei Korunk*; *Despre Józsa Béla*; *Din istoria realităților culturale româno-maghiare instituționale și personale în perioada 1933-1944* (coaut.).

Lucrări publicate:

• *Tollal a fasizmus ellen*. - Bukarest: Politikai Könyvkiadó, 1974. - 172 p.

• *A vásárhelyi találkozó „a történelem önmagát gondolta (Monografikus tanulmány)*. - Bukarest: Politikai Könyvkiadó, 1947. - 260 p.

Referințe:

• *Gazetele Horia și Falvok Népe (Poporul satelor) în lupta contra fascismului*. În: *Studii și cercetări de științe sociale* / Vasile Rus, Ioan Chiorean. - București: Ed. Academiei, 1977, p. 119-134.

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. -TgM, 1981, p. 158.

• *Ki kicsoda Aradtól Csikszeredáig?* Vol. 1-2. - Csikszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2: L-Z, 1997.

T

ȚARĂLUNGĂ, Elena Lucia, bibliotecar; n. 2 sept. 1957, Sighișoara. Studii: Șc. Gen. nr. 2 (Gimnaziul „Aurel Mosora”); Lic. nr. 1 (Lic. „Mircea Eliade”); Univ. Tehnică CjN; Fac. de Litere, Univ. „Lucian Blaga” SB, Secția de Biblioteconomie -Arhivistică (2005). A lucrat la Fabrica „Nicovala” Sighișoara; la Gimnaziul de Stat „Zaharia Boiu” (până în 2001); bibliotecar la Biblioteca Mun. „Zaharia Boiu” din Sighișoara (2001-); dir. al bibliotecii (2002-).

Lucrări publicate:

• *Sighișoara - orizonturi de cultură.* - TgM: Nico, 2007, p. 164.

- în colaborare:

• *Rolul traducerilor în circulația valorilor literaturii universale.* În: *Lumina slovei scrise.* - Vol. 1. - SB: Ed. Media, 2003, p. 145-155; vezi și *Romanian Meridian*, SUA, dec. 2003.

• *Puterea călăuzitoare a cărții.* În: *Lumina slovei scrise.* - Vol. 2. - SB: Ed. Media, 2004.

• *Organizarea arhivei orașului Sighișoara în sec. XVIII.* În: *Lumina slovei scrise.* - Vol. 2. - SB: Ed. Media, 2004, p. 172-182

• *Moș Goriot și Enigma Otiliei, creații ale realismului.* În: *Lumina slovei scrise.* - Vol. 2. - SB: Ed. Media, 2004, p. 212-221.

• *Biblioteca Municipală „Zaharia Boiu” Sighișoara.* În: *Lumina slovei scrise.* - Vol. 3. - SB: Ed. Media, 2004, p. 28-34.

• *Biblioteca documentară din Sighișoara.* În: *Vatra*, 6, 2006, p. 9-12.

• *Un mare iubitor de folclor pe plaiuri sighișorene - prof. Ilarion Cocișiu.* În: *Alt Schaessburg*, Sighișoara, 1, 2008, p. 203-208; *Vatra Veche*, 1, nr. 8, oct. 2009, p. 30-33.

• *Horia Teculescu și personalitățile culturii interbelice.* În: *Alt Schaessburg*, Sighișoara, 2, 2009, p. 112-121.

Referințe:

• *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1417.

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 243.

• *Ce se întâmplă cu bibliotecile Sighișoarei* / Dan Todea. În: *Punctul*, 2-7 mai 2006, p. B6 (I); 8-14 mai 2006, p. B5, 1 foto.

U

UGHY István, grafician, muzeograf; n. 25 iul. 1930, Cristuru Secuiesc, HR. Studii: Șc. medie de artă TgM; IAP „Ion Andreescu” Cj (1963). Participă la toate expozițiile colective din TgM (1965-1981); expoziții internaționale: SUA. Expoziții personale: Cristuru Secuiesc, CjN. Lucrări în muzeul de Artă TgM.

Referințe:

• *Personalități mureșene. Schițe bibliografice.* - TgM, 1981.

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 129.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 337.

UGRON Gábor, politician, diplomat; n. 8 ian. 1880, TgM - m. 27 oct. 1960, Bakonybél, Ungaria. Subprefect, apoi prefect pentru jud. MS-Turda; deputat în Parlament pentru TgM (1915); ministru de interne (1917).

Lucrări publicate:

• *Az orvos és a szociális egészségügyi prevenció.* - Kalosca, 1936. - 143 p.

• *Új magyar építőművészet / szerkesztőbizottság: Györgyi Dénes, Dr. Hülli Dezső, Irsy László, Kozma Lajos.* - 2 vol. - Budapest: Kiadja Budai István, 1935-1938.

- în colaborare:

• *Maros-Vásárhely és a háború 1914-1915* / szerkesztő Oroszlány Gábor. - 2. könyv: 1915. - 100 p.

Referințe:

• *Magyar életrajzi lexikon:* 3-ik kiegészítő kötet: A-Z. - Budapest: Akadémiai kiadó, 1981.

• *Erdélyi magyar breviárium* / Czirják Árpád. - 1. köt.: jan.-ápr. - Kv.: Gloria Nyomda és Kiadóvállalat, [1996]. - 511 p.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

UILĂCAN, Petru, protopop gr.-cat., prof.; n. 1848, Hărtău, MS - m. 1905, Reghin, MS. Studii secundare la TgM și Blaj; teologice în Viena la Col. „Sf. Barbara.” Este numit în cancelaria mitropolitană din Blaj (1873-1875); capelan la Cj (1875-1878), unde participă la cursurile de filosofie ale Univ.; prof. de teologia morală și pastorală la Seminarul din Blaj (1878-1888); paroh și protopop la Reghin (1888-1905). S-a preocupat de emanciparea culturală, economică și politică a conaționalilor săi; membru al Astrei (1888); membru al comitetului Despărțământului Reghin al Asociațiunii; atașat politic PNR; membru al clubului electoral Reghin; a participat la conferința de la SB (21-22 ian. 1892), votând pentru înaintarea Memorandului; membru în comitetul de supraveghere al Băncii „Albina.”

Referințe:

• *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa. - Blaj, 1940, p. 108-109.

• *Istoria memorandului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Fundația Regele Mihai I, 1947. - 483 p.

- *Istoria memorandumului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Europa Nova, 1993. - 304 p.
- *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- *Cultura română modernă și idealurile naționale: năzuințe, momente, accente, impulsuri* / Ioan Silviu Nistor. - București: Editura Didactică și Pedagogică, 1997. - 279 p.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1999.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2001. - 255 p.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 503-506.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădăriu, Mariana Cristescu. - TgM: Nico, 2010, p. 12.

URSU, Melania, actriță, n. 16 iun. 1940, Sibiu, SB.

Studii: IATC „I. L. Caragiale” (1961). Actriță la Teatrul Național CjN (1961-1976); Teatrul Național TgM (1976-1980); Teatrul Național CjN (1980-2008), conf. univ. la Catedra de Teatru, Actorie, Academia de Teatru de pe lângă UBB CjN; prof. de actorie, improvizație scenică și machiaj la Lic. de Coregrafie și Artă Dramatică din CjN. Roluri în: *Apus de soare* de B. Șt. Delavrancea (1962-1963), *Constructorul Solness* de Henrik Ibsen (1965-1966), *Nu sunt turnul Eiffel* de Ecaterina Oproiu (1965), *Căinele grădinarului* de Lope de Vega (1965-1966), *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (1966), *Nefericitul Platonov* de A. P. Cehov (1966-1967), *Opinia publică* de A. Baranga (1967-1968), *Rochia* de R. Vulcănescu (1968), *Femeia îndărătnică* de W. Shakespeare (1968-1969), *Astă seară se joacă fără piesă* de L. Pirandello (1969), *Visul* de Margareta Bărbuță (1970), *O femeie fără importanță* de Oscar Wilde (1970), *Unchiul Vanea* de A. P. Cehov (1973-1974), *Casa care a fugit* de Petru Vintilă (1976-1977), *Labirintul* de Fernando Arrabal (1979-1980), *Ubu Rege* de Alfred Jarry (1981), *Cerul înstelat deasupra noastră* de Ecaterina Oproiu (1984-1985), *Antigona* de Sofocle (1985-1986), *Nu ne naștem toți la aceeași vârstă* de Tudor Popescu (1987), *Iașii în carnaval* de V. Alecsandri (1989), *Divorț în stil italian* de Eduardo de Filippo (1990-1991), *Anul viitor la aceeași oră* de Bernard Slade (1991-1993), *Avram Iancu* de L. Blaga (1993), *Hamlet, așii în carnaval*, *Logodnicele aterizează la Paris* (2001), *Săptămâna luminată* de Mihail Săulescu (1993-1994), *Bolnavul închipuit*, *Burghezul gentilom*, *Gaițele* (2002), *Pădurea* (2003), *Pygmalion* (2005), *Vasa Jeleznova*, după M. Gorki (2006); *Mama*, din *Un caz clinic* de D. Buzzati (2008); *Carol*, în *Hecuba* de Euripide, regia Cristian Nedeia (2009); *Alice*, în *Dansul morții* de Strindberg, regia Sorin Misirianțu. Filmografie: *Mama*, în *Misterul lui Herodot*; *Irina*, în *Mere roșii* (1976); *Ana*, în *Iarba verde de acasă* (1977); *Doamna Chiajna*, în *Întoarcerea lui Vodă Lăpușneanu* (1979); *Vica*, în *Pădureanca* (1986); *Pelaghia Roșu*, în *Flăcări pe comori*; *Nevasta șoferului*, în *Muntele ascuns*; *secretara de jud.*, în *Președinta*; *Veta*, în *Nelu*; *Caravana cinematografică* (Doamna Benea), regia Titus Munteanu (2008). Premii și distincții: Medalia „Meritul cultural” cls. I (1967); Ordinul „Meritul cultural” cls. IV pentru activitate

îndelungată și merite deosebite în arta dramatică, cu prilejul a 50 de ani de la înființarea Teatrului Național Cj (1969); Diplomă pentru interpretare rol, Ecaterina din *Pasărea Shakespeare* de D. R. Popescu, Festivalul de Teatru Iași (1975), ed. I; Premiu și titlu de laureat pentru *Cerul înstelat deasupra noastră*, etapa republicană Festivalul național „Cântarea României” (1985); Premiul și laureată la festivalul „Cântarea României” (1987); Certificat „Medalia Aniversării Culturale Clujene la 75 de ani,” aniversare a Teatrului Național Cluj (1994); „Ordinul Național pentru Merit cu Grad de Cavaler al Culturii” (2002). Participări la festivaluri internaționale: Chișinău (1990); Graz, Austria (1994); Belgrad (1994); Cairo (1994); Paris (1994); Tampere (1997); Karlsruhe (2002).

Referințe:

- *1234 cineaști români* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Râpeanu. - București, 1996, p. 376-377.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN, 2000, p. 328.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN, 2007, p. 619.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1436-1437.

URSULESCU, Octavian, prezentator de muzică

ușoară, critic muzical, jurnalist; n. 7 iul. 1947, Câmpul Cetății, MS. Studii: Șc. Gen. „Vasile Alecsandri” și Lic. „Dimitrie Cantemir”, ambele din București; Fac. de Electronică, Pol. București. A copilărit la Chiherul de Jos, apoi pleacă la București. A fost prezentator la primele ediții ale *Cerbului de Aur*, *Festivalul de la Mamaia*, *Steaua fără nume*, *Șlagăre în devenire*, *Meridiane ale cântecului*. Este corespondent la publicații muzicale: *Billboards* (SUA), *Music Week* (Marea Britanie), *Melodie* (Cehia), *Jazz Forum* (Polonia), *Contemporanul*, *Scânteia autorului*, *Femeia*, *Magazin*, *Astra*, *Dobrogea Nouă*, *Flacăra*, *Neurweg*, *Iffjumunkas*, *Libertatea*, *Universul timpului liber*, *Ecran Magazin*, *Liceenii*, *Dialog*, *Noul cinema*, *Azi*, *Doina*, *Ambasador*. Co-realizator al emisiunii radiofonice săptămânale *Radiorecording*; *De la 1 la 5*; *De la 3 la 7*, *Estrada duminicală*, *Meloritm*, *Jazz Forum*. Red. al revistei *Actualitatea muzicală*. Contribuie la realizarea unor albume Electrecord: Phoenix, Progresiv, Marina Voica, Aurelian Andreescu, Cornel Constantiniu, Margareta Pîslaru. Membru în biroul de conducere al Uniunii Criticilor Muzicali, Interpreților și Coregrafilor din România, membru al Federației Internaționale de Jazz, membru în biroul secției de critică muzicală al ATM.

Referințe:

- *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 240-242.
- *Stele de milioane* / Romeo Soare. - TgM: Editura Nico, 2008, p. 64-67.
- *Chiheru ieri - Chiheru azi* / Emanoil Hurdugaci. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2007, p. 136-137.
- *Enciclopedia personalităților din România*. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1438.
- „Zilele Chiherului” / Dorin Borda, Ilarie Opris; Foto: Ioan Florea. În: *Cuvântul liber*, 9 oct. 2007, p. 8, 1 foto.
- *24 ore mureșene*, 17 mart. 2001.

V

VAJDA Ludovic, istoric; n. 27 dec. 1926, Dumitrești, com. Fîntînele, MS. Studii secundare și univ. la Cj. Dr. în istorie (1969). Asist. univ. (din 1951), apoi șef de sector la Institutul de Studii Social-Politice de pe lângă CC al PCR, filiala Cj (din 1955). Contribuții privind aspecte ale istoriei mișcării muncitorești din Transilvania între anii 1848 și 1918, presa socialistă și muncitorească, dezvoltarea mineritului și a metalurgiei; a colaborat la o serie de sinteze de însemnătate națională și la editarea de documente privind istoria mișcării muncitorești din România.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Contribuții la istoria mișcării sindicale din Transilvania (1848-1917)*. - București: s.l., 1957. - 117 p.
- *Greva generală din România 1920*. - București, 1960.
- *Munkás és paraszmozgalmak Erdélyben 1905-1907*. - București, 1962. - 347 p.
- *Marea răscoală a țăranilor din 1907*. - București, 1967.
- *Documente privind începuturile mișcării muncitorești și socialiste din România (1821-1878)*. - București, 1971.
- *Cluj. Pagini de istorie revoluționară*. - Cj, 1971.

Studii:

- *Începuturile dezvoltării mineritului de cărbuni în Transilvania*. În: *Acta Musei Napocensis*, 1964, p. 397-419.
- *Cu privire la pătrunderea capitalului austriac în industria minieră și siderurgică a Transilvaniei între 1848 și 1867*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 1965, p. 63-78.
- *Dezvoltarea extracției minereului de fier și a siderurgiei în Transilvania (1848-1867)*. În: *Acta Musei Napocensis*, 1965, p. 497-522.
- *Începuturile revoluției industriale în mineritul și metalurgia din Transilvania*. În: *Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie Cluj*, X, 1967, p. 173-195.
- *Formarea muncitorimii salariate în industria minieră și metalurgică din Transilvania 1848-1867*. În: *Acta Musei Napocensis*, 5, 1968, p. 227-237; 6, 1969, p. 307-324.
- *Capitalul străin în industria minieră și metalurgică a Transilvaniei (1867-1900)*. În: *Acta Musei Napocensis*, 9, 1972, p. 229-254.
- *Întreprinderea metalurgică de la Zlatna între anii 1848-1918*. În: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai*, 1973, 2, p. 67-95; 1974, 1, p. 77-102.

Referințe:

- *Enciclopedia istoriografiei românești* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978, p. 336.

VANCEA, Zeno, Oct. Zeno Vancea, compozitor, muzicolog; n. 8 oct. 1900, Bocșa Vasiovei, CS - m. 15 ian. 1990, București. Studii muzicale începute la Lugoj (1915-1918); Conservatorul din Cj

(1919-1921), cu Augustin Bena, Hermann Klee și Gheorghe Dima; ulterior studiază la Neues Wiener Konservatorium (1921-1926, 1930-1931); a frecventat ca auditor cursurile de istoria muzicii ale lui Guido Adler, la Univ. din Viena. Prof. de muzică la Lic. Militar TgM (1926-1929); prof. de armonie, contrapunct și istoria muzicii (1929-1940) și dir. al Conservatorului mun. TgM (1946-1948); prof. la Conservatorul mun.

Tm (1940-1945), apoi, pentru puțin timp, a fost dir. gen. al muzicii (1948-1949) și al învățământului artistic (1949-1950) în Ministerul Artelor; prof. de istoria muzicii (1949-1953) și contrapunct (1953-1968) la Conservatorul din București. A fost secretar (1949-1953) și vicepreș. (din 1968) al UCMR; red. șef al revistei *Muzica* (1953-1964). Opera: *Baletul-pantonimă Priculiciul* (1933). Muzică simfonică: 2 *Simfoniete* (1948, 1967), 2 *Rapsodii bănățene* (1926, 1950), *Preambul, intermezzo și marș* (1958), *Burlesca*, concert pentru orchestră (1959); *Concert pentru orchestră* (1961); *Cinci piese pentru orchestră de coarde* (1964); *Sonata pentru orgă și orchestră de coarde* (1976). Creație de cameră: 6 *Cvartete de coarde*; *Preludiu, Fugă și Tocata, pentru pian* (1926); *Cvartet bizantin* (1931); *Preludiu și Scherzo, pentru pian* (1937). Muzică corală, vocală. Ordinul Muncii cls. a II-a; Ordinul „Meritul Cultural” cls. I; Premiul de compoziție „George Enescu”, obținând succesiv mențiunea I (1934), premiile al III-lea (1936), al II-lea (1937, 1938) și I (1943); Premiul de Stat, Maestru Emerit al Artei (1954); Premiul „Ciprian Porumbescu” al Academiei Române (1968); Premiul Herder al Universității din Viena (1974); de mai multe ori premii ale UCMR.

Lucrări publicate:

- *Chestionar de istoria muzicii universale : îndreptar pentru uzul conservatoarelor, seminariilor și liceelor*. - s.n., 1938. - 66 p.
- *Istoria muzicii universale și românești*. - TgM, 1938.
- *Muzica bisericească corală la români*. - Tm, 1944.
- *Liturgia Sf. Ioan Gură de Aur armonizată și aranjată pentru coruri mixte sătești după vechile melodii de strană din Ardeal*. - TgM: s.n., 1939. - 32 p.
- *Cartea dirijorului de cor. Îndreptar pentru uzul conducătorilor de cor*. - Tm: Editura Mentor, 1945.
- *Creația muzicală românească în sec. XIX-XX*. - București: Editura muzicală, 1968. - Vol. I. - 1968; vol. II. - 1979.
- *Istoria muzicii universale în exemple (23 de broșuri alăturate discurilor)*. - București, 1966-1980.

- în colaborare:

- *Poveștile orașului / Sorina Bota*. - TgM: Editura Ardealul, 2010. - 214 p.

Traduceri:

- *Béla Bartók de Szabolcsi Bence*. - București: Editura Muzicală, 1962.

Referințe:

- *Muzica românească de azi. Cartea Sindicatului Artiștilor Instrumentiști din România / P. Nițulescu*. - București: s.n., 1939. - 1103 p.
- *Din muzica și viața compozitorilor / Virgil Gheorghiu*. - București: Editura Contemporană, 1942. - XII, 263 p.
- *Muzicieni români. Lexicon*. - București: Editura Muzicală, 1970, p.

438.

- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Die Beziehungen Rumäniens und Österreichs: Geschichte, Diplomatie, Kultur* / Alexandru Popescu; Dan und Ștefan Stoica herausg. - Iași: Institutul European pentru Colaborare Cultural-Științifică, 1999. - 304 p.
- *Dicționar de mari muzicieni*. - București: Univers Enciclopedic, 2000. - 539 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Pașini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.
- *Pașini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 2. - TgM: Ansid, 2002. - 298 p.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Personalități mureșene: Zeno Vancea* / Bujor Dănășorean, A. Popa. În: *Steaua roșie*, 12 febr. 1983, p. 3, 1 foto.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10 (2005), p. 75-80.

VÁRADI Rudolf, actor, artist emerit; n. 1892, Oradea - m. 1957, TgM. A jucat pe scene din Oradea, Tm, CjN, Teatrul Național din Budapesta (1945). Din 1946 este actor la Teatrul de Stat TgM. Roluri mai importante: Om de știință în *Csongor și Tünde* de Vörösmarty Mihály; Dezendorea în *Agalit și sihastru* de Jekely Zoltán; Bessemenos în *Micii burghezi* de Gorki; Dandanache în *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale; Gedo Felician în *Furtună în munți* de Kiss-Kóvats; Hirin în *Jubiliare* de Cehov. A jucat în filmele românești: *Testament, Casanova*.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p.160.

VARGA József, actor; n. 21 mai 1902, Oradea - m. 27 mart. 1976 TgM. Actor la Teatrul de Stat TgM. A interpretat peste 500 de roluri. Roluri mai importante: Akim în *Puterea întunericului* de Tolstoi; Loric (slugă) în *Cei doi Bolyai* de Németh László; Nenea László în *Nu pot trăi fără muzică* de Móricz Zsigmond; Nenea Józsi în *Pasărea mică* de Móricz Zsigmond.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 159.
- *Magyar színházművészeti lexikon*, Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.

VÁSÁRHELYI János, episcop ref.; n.1888, TgM - m. 1960, înmormântat în Cimitirul Házsongárd, CjN. A studiat la Univ. din Cj, apoi a făcut călătoriile de studii la Berlin, Iena, Basel și Geneva. Pr. în Beszterce și Cj. Decan (1923-1926); vicar episcopal (1926-1936). Episcop al Bisericii Ref. Protestante din Transilvania (1936). Editor al ziarului protestant *Reformátusok lapja* (1923-1926). Prim red. la organul oficial *Református Szemle*.

Lucrări publicate:

- *„Bizonyságtétel” egyházi beszédek*. - Turda, 1925.

- *Egyházunk és a reverzálisok*. - Cluj, 1926.
- *„Megrigasztaltatva-vigasztalni” Termetési beszédek és imák*. - Turda, 1926.
- *„Tudom. Kinek hittem?”*. - Cluj, 1927.
- *Egymás között*. - 1928.
- *Az életnél*. - 1929.
- *A mi Isten-tiszteletünk*. - 1929.
- *Árva Bethlen Kata öröme*. - 1930.
- *Jobban tied Uram*. - 1930.
- *Református élet*. - 1931.
- *Hittem, azért szólottam*. - 1935.
- *Hastáti lakodalom*. - 1933.
- *A mi hitünk*. - 1935.
- *Az Élet útja*. - 1936.
- *În slujba lui Isus Hristos*. - 1937.

Referințe:

- *Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - Ediție anastatică - București: Saeculum I.O., 1999, p. 885.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

VASILIU, Vasile, actor, prof. univ; n. 29 dec.

1937, Iași - m. 6 nov. 2000, TgM. Studii: IATC, București (1962). Actor la Teatrul Național TgM (1962-2000). Roluri în: *Dacă vei fi întrebat*, *Oceanul*, *A douăsprezecea noapte*, *Trei povestiri care merită povestite* (mențiune pentru interpretare), *Mătrăguna*, *Omul în robă*, *Mușcata*

din fereastră (Georgică), *Prințul Turandot* de Carlo Gozzi, *O noapte furtunoasă* (Rică Venturiano), *O scrisoare pierdută* (Brânzovenescu), *Sinucigașul*, *Tot ce avem mai sfânt*, *Livada de vișini*, *Havuzul*, *Îmblânzirea scorpiei*.

Referințe:

- *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000, p. 140.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 15, 18, 21, 22, 25, 36, 37, 38, 51, 54, 67, 76, 89, 98, 102, 113, 149-150, 174, 180, 182, 184, 188, 192, 194, 206, 226, 227.
- *Cuvântul liber*: 12 nov. 1992, p. 2, 4 apr. 2000, 31 aug. 1999, 24 oct. 2000, 7 nov. 2000 (*Necrolog*), 4, 12 nov. 2000.
- *Jurnalul de Mureș*, iun. 2000.

VASS András, dirijor, n. 1979, TgM. Studii: Lic. de

Artă TgM, cu prof. Kreuzer Viola, Kovács Zsuzsa; îndrumat de compozitorul Csíky Boldizsár, a fost admis la Academia de Muzică „Liszt Ferenc” din Budapesta, specialitatea dirijat. A

susținut concerte, în studenție, cu Orchestra Simfonică din Miskolc, Orchestra Ministerului de Interne și Orchestra Simfonică MATÁV din Budapesta, cu maeștrii de renume ai artei dirijorale, precum Lukács Ervin, Gál Tamás. Distins cu premiul „Donáth Ede”.

Referințe:

- *Concert simfonic: pliant. Filarmonica de Stat din TgM*, 9 mai 2002.
- *Seară de operă: pliant. Filarmonica de Stat din TgM*, 4 dec. 2003.
- *Zilele muzicale târgumureșene. Ediția a XXI-a, 5-26 mai 2011, Caiet program*, p. 31.

VASS Tamás, grafician; n. 15 dec. 1942, TgM - m. 28 mart. 1988, TgM. Absolvent al Lic. de Artă TgM (1963) și al IAP „Ion Andreescu”, CjN (1969), prof.

Barabás István, Nagy Pál, Feszt László. Expoziții: Primăvara studentescă, CjN (1967-1968); TgM (1969-1972, 1975, 1993); Subotica, Iugoslavia (1971); București, Salonul Republican de desen și gravură (1973); TgM, Artă Plastică (1973); TgM, Teatrul Național (1978, 1987); TgM, redacția *Vatra* (1979); Suceava, Cântarea României (1981); Botoșani, grafică (1982); CjN, Opera Maghiară (1987); Teatrul de Stat, Sf. Gheorghe, grafică (1988); TgM, Casa dr. Bérnádi György (2004). Premiul I, Cântarea României (1981).

Referințe:

- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p. 129.
- *Interaktiv grafikai kiállítás*. În: *Népújság*(Kalauz), 2006. Okt. 20., p. 1.
- *Aukcióval egybekötött Wass Tamás-émlékiállítás*. În: *Népújság*(Kalauz), 2006. dec. 8.), p. 1.

VĂCARU, Diana, actriță; n. 16 aug. ?. Studii:

Academia de Artă Teatrală, TgM (1991). Actriță la Teatrul Național TgM (1996-2000), Teatrul din Sibiu (2000-). Roluri în: *Opt femei* de Robert Thomas, regia Hunyadi András; *Cvadratura cerului* de V. Kataev, regia Cornel Popescu; *Nascendo*, de Alina Nelega, regia

Gavril Cadariu; *Minunea sau viața ca o poveste* de Sânziana Popescu; *Albertine, în cinci timpi*; *Romeo și Julieta*; *Macbeth*; *Privește înapoi cu mânie*; *Ines de Castro*; *Înviearea*; *Și miniștrii calcă strâmb*.

Referințe:

- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002. Contribuții la istoria primelor decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș* / Zeno Fodor. - TgM: s.n., 2002, p. 127, 128, 137, 141, 143, 148, 184, 242.
- *Diana Văcaru (fișă de creație)* / Cornel Popescu. În: *Cuvântul liber*, 1 febr. 2000, p. 4, 1 foto.

VÉCSEI Károly, cercet. șt.; n. 23 mart. 1923, Gheja, MS. Studii lic. la TgM, univ. la Cj. Cercet. șt. la Centrul de Științe Sociale TgM.

Lucrări publicate:

- *Antiumanismul moralei religioase*. - TgM: Editura pentru Răspândirea Cunoștiințelor Cultural-Științifice, 1962.
- *Aspecte ale dezvoltării conștiinței politice a studenților*. - București: Editura Centrului de Cercetări pentru Problemele Tineretului, 1969.

Studii și articole:

- *Dimensiunile fenomenului religios și implicațiile educative, în preocupări privind educația materialist-științifică a elevilor și studenților*. În: *Revista de pedagogie*, 1979.

Referințe:

- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM, 1981, p. 161-162.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.

VECSEKKA Zsolt, artist plastic, grafician; n. 27 febr. 1941, Periș, com. Gornești, MS.

Studii: Lic. „Bolyai Farkas” din TgM (1962), apoi studii postliceale agrozootehnice; Șc. de Arte din TgM, cls. prof. Gheorghe Olariu. A lucrat în cadrul Direcției Agricole a jud. MS, ca șef al Oficiului cartografic. A avut șansa de a fi îndrumat de maestrul

emerit al artei Gy. Szabó Béla. Realizează ex-libris-uri; participă la numeroase expoziții de grup și colective pe plan local, în țară și străinătate; expoziții personale: Galeria Apollo, TgM (1979); BJM.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Erdélyi színpaltok* / Hajdú Demeter Dénes, Gál Éva Emese; *Az illusztrációk szerzői: Gálffy-Bódi Tamás, Vecserka Zsolt, Jorga Ferenc*. - [Budapest]: Erdélyi Művészetért Alapítvány, 1993. - 72 p.
- *Politici de inovare = Innovation Policies* / Octavian G. Pleșa; autor copertă Vecserka Zsolt. - TgM: Tipomur, 1996. - 163 p.

• *Inovarea și sfidările schimbării* / Octavian Pleșa, Florin Ciotea, Nicolae Naum; coperta Vecserka Zsolt. - TgM: Multimedia, 1996. - 273p.

• *10 éves a nyáradszeredai kertész-mérnöki oktatás. 1993-2003* / Szerkesztette dr. Jakab Sámuel; A borítót tervezte: Vecserka Zsolt. - Mv.: Prisma, 2003. - 57 p.

Referințe:

- *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus]* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1993. - [30] p.
- *Encyclopedia biobibliographical of the art of the contemporary ex-libris*. - Vol. 15. - Portugalia: Editura Franciscană, 1994.
- *Szj Rezső - Kovács Rózsa Grafikai Gyűjtemény a Ráday Múzeumban: [Katalógus]* / A katalógust készítette, a kiadványt szerkesztette K. Fogarasi Zsuzsa. - [Keckemet]: Ráday Múzeum, 1995. - 344 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2. L-Z, 1997, p. 248.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 348.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Vecserka Zsolt* / Doru Mureșan. În: *Steaua roșie*, 27 ian. 1979, p. 3.
- *Un mare artist și arta lui miniaturală* / Mihail Artimon Mircea. În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 1, 2006, p. 47-49.

VEÉR Renáta Klaudia, artist plastic, textilst; n. 25 ian. 1975, Reghin, MS. Studii: Lic. de Artă TgM (1989-1993); Academia de Artă „Ion Andreescu”, CjN. Expoziții colective: Baia Mare, Bacău, Timișoara, TgM, CjN.

Referințe:

- Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7. / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p
- Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 348, foto.
- Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- Enciclopedia personalităților din România. - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010, p. 1462.

VELICAN, Camil, avocat; n. 18 dec. 1878, TgM - m. 12 iun. 1937, Alba Iulia, AB. Studii: Lic. la Alba Iulia și Blaj; Școala de ofițeri; studii de drept la Cj și Budapesta. Dr. în drept la Cj și Budapesta (1901). A luat parte la mișcările naționale românești sub regimul austro-ungar. A fost membru în Congregația din Alba. Primar (4 dec. 1918 - nov. 1919) și prefect de AB (1922-1926). Membru în diferite soc.; fost preș. al organizației liberale de AB. Deputat de AB în mai multe legislații.

Referințe:

- Raportul anual al Societății de Lectură „Petru Maior” din Budapesta pe anul administrativ 1898/99. - Budapesta: Proprietatea societății, 1899. - 32 p.
- Enciclopedia României Cugetarea: material românesc: oameni și înfăptuiri / Lucian Predescu. - Ediție anastatică. - București: Saeculum I.O., 1999. - Vestala, p. 892.
- Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 375.
- Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

VENTER, Liviu, artist plastic; n. 3 febr. 1940, Lichioara, com. Șincai, CJ. Studii: Lic. de Arte Plastice din CjN (1959); IPed. de 3 ani al Fac. de Arte Plastice din cadrul UBB CjN (1965). Prof. de desen la Gimnaziul de Stat „Traian” Târnăveni (1965-1999); colaborator al Casei Municipale de Cultură „Mihai Eminescu”; scenograf, regizor, organizator și realizator de spectacole literar-muzical-coregrafice școlare.

Referințe:

- Artă plastică târnăveană. Repere culturale / Iuliu Moldovan. - TgM: Ardealul, 2008, p. 308.

VESCAN, Ioan, om politic, prefect de MS, senator, avocat; n. 22 aug. 1877, Viișoara, CJ - m. 30 mart. 1946, TgM, înmormântat la Viișoara. Studiile la Blaj; Univ. „Impăratul Iosif al II-lea” din Cj, Fac. de Drept. Prefect de MS între anii 1919-1920, 1928-1931, 1932-1933; senator în Parlamentul României (1922-1926); preș. PNT, Organizația MS (1927-1946). Membru fondator al ASTREI, desfășoară o activitate culturală benefică creșterii conștiinței de neam; voluntar în Armata Română și luptător pe frontul de la Mărășești. Avocat de profesie, din 1928 a fost membru în conducerea Cons. avocaților din Baroul MS și membru al Uniunii Avocaților din România. Contribuie la ridicarea celor două Catedrale - Ortodoxă și Catolică - din TgM prin

organizarea de acțiuni filantropice. Construiește o biserică, cu contribuție personală, în Viișoara, unde este înmormântat. În urma Diktatului, duce drapelul ligii antirevizioniste în com. sa natală, Viișoara, de lângă Turda, apoi se refugiază la BV, unde continuă lupta de eliberare a Ardealului, fiind ales preș. al refugiaților și expulzaților din Ardealul de Nord, BV. A fost și acționarul principal al băilor din Sovata. Pentru merite deosebite în realizarea Marii Uniri, ca și pentru instalarea adm. românești în Transilvania, a fost distins cu Ordinul „Ferdinand I” în grad de Ofițer, cu „Coroana României” în grad de Cavaler, cu „Steaua României” în grad de Comandor și Medalia „Meritul industrial și comercial”.

Referințe:

- Ki Kicsoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja / Damo Jenő. - Timișoara-Arad, 1931.
- Povestea vieții mele / Maria, Regina României. - București: Editura Adevarul. - Vol. 3, p. 574.
- Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918 / Ion Silviu Nistor. - CjN: Dacia, 1981.
- Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 334.
- Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 463.
- Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- Turda leagăn de civilizație românească / Valentin Vișinescu. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2006.
- Dr. Ioan Vescan 1877 - 1946: micromonografie 2006 / Valentin Vișinescu, Eugen Vescan. - CjN: Editura Casa Cărții de Știință, 2006. - 114 p.
- Cuvântul liber, 16 mai 2003 (date biografice).
- Dr. Ioan Vescan, prefectul / Ilarie Gh. Opreș, Dorin Borda. În: Cuvântul liber, 29 oct. 2005, p. 2.

VICIU, Emilia, prof., ped.; n. 24 febr. 1913, Socolul de Câmpie, MS - m. iul. 1995, Blaj, AB. Șc. prim. la TgM (1919-1923); Lic. „Unirea” (1930); Fac. de Filosofie și Litere a Univ. din Cj (1936); Seminarul ped. (1943-1944). Prof. suplinitor la Șc. normală de învățători din Cj (1936-1939), predând ped.; prof. de filosofie la Lic. de fete „Maria Doamna” din Suceava (1939-1940); predă ped. la Șc. normală de învățătoare din Blaj (1940-1945); dir. la Șc. normală de învățătoare din Carei, SM (1945-1948). Referent, apoi contabil la Depozitul de spirt din Blaj (1948-1952); arestată și reținută în închisorile din Făgăraș, Brașov, Satu-Mare, pentru activitate religioasă gr.-cat. Contabilă la Crescătorie de porci din Blaj (1953-1954); la Vinalcool (1954-1956); reîncadrată în învățământ la Negrești-Oaș, SM (1956-1957); la Șeica Mare, SB (1957-1961); Șc. medie din Blaj (1961-1969); Șc. nr. 4 din Blaj (1969-1970), predă lb. română.

Referințe:

- Dascălii Blajului: 1754- 1948 / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994. - 240 p.
- Cultura mureșeană în memoria cărților / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 277.
- Un gând pios, pentru un suflet nobil: Profesoara Emilia Viciu / A consemnat Elena Moldovan. În: Unirea. Blaj, 9, nr. 7 (iulie 1998), p. 7.

VIDA Árpád, artist plastic; n. 4 apr. 1884, TgM - m.

21 febr. 1915, Budapesta. Studii: Șc. elementară și Col. Ref. din TgM, sub îndrumarea lui Gulyás Károly; Șc. superioară de desen din Budapesta (1903-1907). Lucrează în atelierul prof. Olgyai Viktor din Budapesta; participă la expoziții în țară și străinătate. Autoportretul în acuarelă este achiziționat de stat pentru colecția Muzeului de Arte Frumoase din Budapesta. Expoziții: Expoziția de desen, Budapesta (1907); Salonul de iarnă, Budapesta (1908); Expoziția de acuarelă din Dresda; Salonul de iarnă, Mücsarnok (1909); Expoziția de desen, TgM (1910); Veneția (1910); Budapesta, Salonul de iarnă (1910); Budapesta, Expoziția Asoc. pictorilor în acuarelă și pastel (1911); Paris, Expoziția Soc. Naționale de Arte Frumoase (1911); TgM, Expoziția elevilor prof. Gulyás Károly la Col. Ref.; Budapesta, Artiști ardeleni, peisaje ardeleni, Muzeul de Arte Frumoase (1940); TgM, Expoziția retrospectivă Vida Árpád - Dósa Géza (114 lucrări), în Palatul Culturii (1944). Premiul concursului de afișe de la Mücsarnok (1910); Premiul Eszterházy, pentru portretul în acuarelă a scriitorului Palágyi Lajos și o bursă de studii la Paris. Vizitează și expune la München, Veneția, Florența, Roma, Napoli, Bratislava; se stabilește la Budapesta.

Referințe:

- *Anuarul Colegiului Reformar din Tg.Mureș*. - TgM: s.n., 1902, p. 204.
- *Maros-Vásárhely és a háború 1914-1915* / Szerkeszti Oroszlány Gábor. - 2. könyv. - 1915. - 100 p.
- *Akvarellek, Paszettek és Grafikai Művek Nemzetközi Kiállítása 1909*. - Budapest: Singer és Wolfner kiadása, [1909]. - 128 p.
- *Almanach: (Képzőművészeti lexikon)* / a Nemzeti Szalon Nyugdíj Intézete javára szerkesztették Déry Béla, Bányász László, Margitay Ernő. - Budapest: s.n., 1912. - 304 p.
- *Catalogul pinacotecii Orașului Tîrgu-Mureș* / Aurel Ciupe. - 1933.
- *Művészeti Lexikon* / Éber László. Vol. 2. - Budapest, 1935, p. 589.
- *Catalogul pinacotecii Municipiului Târgu-Mureș 1939* / Întocmit de Aurel Ciupe. - Ed. a 2-a. - TgM: s.n., 1939. - 25 p.
- *Erdélyi művészeti kiállítás: 1941 Kolozsvár, Egyetemi Könyvtár* / felelős kiadó: Felvinczi Takács Zoltán. - Kv.: Minerva Irodalmi és Nyomdai Müintézet Részvénytársaság, 1941. - 47 p.
- *Művészeti Lexikon* / Zádor Anna, Ghenton István. - Vol. 4. - Budapest: Akadémiai kiadó, 1968, p. 683.
- *Vida Árpád* / Catalogul a fost redactat de Sükösd Ferenc; fotografii executate de Körtési Lajos; Proiectul catalogului = Katalógus terv Balázs Imre. - Mv.: Muzeul de Artă, 1970. - 84 p.
- *Erdélyi magyar művészek a XVIII - XX században* / M. Kiss Pál. - Pápa: Pápai M. Köny., 1990. - 204 p.
- *Marosvásárhely és vártemploma* / Szerkesztette Medvigy Endre; képszerkesztő K. Fogarasi Zsuzsa. - Budapest: [s. n.], 1990.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 352.

VINCZE László, ilustrator de carte, caricaturist,

grafician; n. 31 ian 1957, Medgidia, CT. Studii: Lic. de Artă TgM. Restaurator de biserici (1981-1984), întreprinzător (1992); grafică de carte la Editura Mentor, TgM; organizează tabere artistice de pictură, minigrafică. Expoziții personale: TgM (1980, 1995, 1997); Budapesta (1990); expoziții de

grup: Suceava (1975); TgM (1977); Tg. Secuiesc (1992), Vásárosnamény (1992); Covasna (1993); Varșovia, Malbork (1994, 1995); Budapesta; Paris; Pápa; Chrndin (1996). A publicat în: *Utunk, Vörös Zászló, Új Élet*. Premiul revistei *Luceafărul* (1977). Premii: Proiect de grafică (1992); Bienala din Malbork, Premiul de bronz; Premiul KBK, Budapest (1996).

Lucrări publicate:

- *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós; a borítót Vincze László tervezte. - Vol. 1. - Mv.: Mentor, 1997. - 355 p.; Vol. 2. -2001. - 399 p.
- *Valaki tévedett* / Wass Albert; Szerkesztette: Nagy Pál; a borítót Vincze László tervezte. - Vol. 1. - Mv.: Mentor, 2003. - 339 p.; Vol. 2. 2004. - 287 p.; Vol. 3: 2005. - 272 p.
- **în colaborare:**
- *Magyarok a határainkon túl - a Kárpát-medencében / Az ábrákat készítette Vincze László. - 2. jav. kiad. - Budapest: Tankönyvkiadó, 1992. - 179 p.*
- *Napfogyatkozás az Egyetem utcában : elbeszélések a naptárról, a Városról és a családról* / Sebestyén Mihály; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1994. - 167 p.
- *Római délután: esszék, tanulmányok* / Kereskényi Sándor; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1995. - 164 p.
- *Küldj milliárd palackot: Válogatott versek* / Szöcs Kálmán; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1995. - 111 p.
- *Vár állott, most kőhalom: emlékképek, gondolatok az erdélyi magyar földbirtokosok életéről* / Mikó István; a borítót tervezte Vincze László. - Kv.: Erdély Református Egyházkerület, 1996. - 123 p.
- *Üzenet a látóknak* / Dr. Fodor Ferenc; a címlap Vincze László munkája. - Mv.: s.n., 1996. - 223 p.
- *Mörfi: (fölgjegyzések a 20. század végéről)* / Kuszálék Péter; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1996. - 207 p.
- *Farmacia naturii* / Dr. Andor Oláh; coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1996 - 112 p.
- *130 Rejete culinare cu mere* / Sofia Obreja; coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1996.
- *Starea ecologică a râului Mureș = A Maros folyó ökológiai állapota* / Sárkány-Kiss Endre, Sírbu Ioan, Hamar József; grafician: Vincze László. - Szolnok: Tisza Klub, 1997. - TgM: Pro Europa. - 194 p.
- *Vademecum cromatografic: tehnici de analiză cromatografică pe strat subțire a substanțelor medicamentoase* / Árpád Gyéresi; coperta Vincze László. - TgM: Mentor, 1997. - X, 382 p.
- *Vadászskalandok a csodák országában* / Mikó István; illusztrálta Vincze László. - Csíkszereda : Pro-Print, 1997. - 152 p.
- *A marosvásárhelyi utcák, közök és terek történeti névtára = Indicatorul istoric al străzilor, pasajelor și piețelor din Târgu-Mureș* / Pál-Antal Sándor; borítótérv: Vincze László. - TgM: Mentor, 1997. - 223 p.
- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție]* / Machetare Vincze László. -

TgM: s.n., 1997. - 53 p.

- *Să ne păstrăm frumoase* / Coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1997. - 112 p.
- *Névtelen névnap : versek* / Vitus K. György; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1997. - 83 p.
- *Légyott északi fényel: skandináv elbeszélők*; borítótérp Vincze László. - Mv.: Mentor, 1997. - 204 p.
- *Ghidul acțiunaruului începutor* / Victor Erős; coperta Vincze László. - TgM: Mentor, 1997.
- *Târgu-Mureș: A Guidebook in pictures = Neumarkt am Mieresch: Stadtführer in Bildern.* - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.
- *Éjféli esők: válogatott versek* / Király László; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1998. - 348 p.
- *Dégi Gyurka pontozója: kisregény* / Bölöni Domokos; a borítót készítette Vincze László. - Mv.: Impress, 1998. - 122 p.
- *Bohócruhában. Kolozsvári és Szatmárnémeti magyar színjátszás 1965-1989* / Darvay Adrienne; a borítót Vincze László tervezte. - Mv: Mentor, 1998. - 255 p.
- *Átiratok múzeuma: versek* / Bogdán László; a borítót Vetró András grafikájának felhasználásával Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1998. - 183 p.
- *Târgu-Mureș: ghid fotografic = Marosvásárhely: képes útikalauz*; design Vincze László. - TgM: Prisma, 1998. - 104 p.
- *Pentru sănătatea sistemului osos: alimente, meniuri* / Dr. Carol Bedő; coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1998. - 40 p.
- *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849* / Szabó Miklós, Szögi László; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1998. - 610 p.
- *Csontbarát étrend* / Dr. Bedő Károly; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1998.
- *Csecsemő- és gyermekgondozás: hasznos tudnivalók szülőknek* / Dr. Pap Zoltán; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1998.
- *Am fost medic la Gherla: Dreptul la adevăr* / Alexandru Maier; coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1998. - 297 p.
- *Mörfi újabb szövegei* / Kuszálék Péter; A borítót és az illusztrációkat Vincze László rajzolta. - Csikszereda: Pro-Print Könyvkiadó, 1998. - 183 p.
- *Velenec harangjai: versek* / Nagy Attila; festményének felhasználásával Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1999. - 72 p.
- *Tizenhárom almafa* / Wass Albert; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1999 - 264 p.
- *Olvassuk együtt: versmagyarázatok* / Markó Béla; a borítót Vincze László tervezte. - 2, változatlan kiadás - Mv.: Mentor, 1999. - 172 p.
- *A nagyidai cigányok: hőskötemény négy énekben* / Arany János; könyvtérp és illusztrációk Vincze László. - Mv.: Mentor, 1999. - 96 p.
- *Mezőségi hiedelmek* / Keszeg Vilmos; a borítót tervezte Vincze László. - Mv.: Mentor, 1999. - 384 p.
- *A Körös-Medence folyóvölgyeinek természeti állapota = Starea naturală a văilor din Bazinul Crișurilor*; ilustrații Vincze László; Wilhelm Sándor. - Szolnok: Tisza Klub, 1999 - TgM: Pro Europa. - 295 p.

- *A gyökerek alatt: kisregény* / Papp Ferenc; Székely János előszavával; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1999. - 124 p.
- *Examinarea bolnavului glaucomatos* / Dogan Denislam, Francisc Fodor; coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1999. - 219 p.
- *Egy másik arc: [versek]* / Kinde Annamária; coperta Vincze László. - Mv.: Mentor, 1999. - 72 p
- *Categoriile instrăinării: contribuții la interpretarea scrierilor din tinerețe ale lui Hegel* / András Béres; coperta László Vincze. - TgM: Mentor, 1999. - 144 p.
- *Bot és fapénz: novellák* / Bölöni Domokos; borítótérp Vincze László. - Mv.: Mentor, 1999- 192 p.
- *Bolyai Farkas drámái* / Bolyai Farkas; borítótérp Vincze László. - Mv.: Mentor, 1999 - 288 p.
- *Marosvásárhely történetéből* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, Szabó Miklós; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1999 - 268 p.
- *Kákonyi Csilla* / Jánosházy György; képszerkesztés és borítótérp Vincze László. - Mv: Mentor, 1999 - 80 p.
- *Bernády György emlékezete* / Szerkesztő Nagy Miklós Kund; a borítót Vincze László munkája. - Mv.: Impress, 1999 - 128 p.
- *A Szerelem eposzából* / Ady Endre; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1999 - 223 p.
- *Szentségvívők: erdélyi regény* / R. Berde Mária; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 1999 - 380 p.
- *Fehér éjszakák: finnországi svéd írók*; borítótérp Vincze László. - Mv. : Mentor, 1999 - 154 p.
- *Napnyugati vándorlás: válogatott elbeszélések és novellák* / Mózes Attila a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2000 - 305 p.
- *A szemgyógyászat évszázadai Erdélyben* / Dr. Fodor Ferenc; a borítón Vincze László metszete. - Mv.: Mentor, 2000 - 260 p.
- *Orvos voltam...Szamosújváron* / Alexandru Maier; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2001 - 271 p.
- *Marx József* / Jánosházy György; kötet- és borítótérp Vincze László. - Mv.: Mentor, 2002.
- *Kós András* / Németh Júlia; Borítótérp: Vincze László. - Mv.: Mentor, 2002 - 34 p
- *Székely önkormányzat-történet* / Pál-Antal Sándor; a borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2002 - 488 p.
- *A székelyföld és városai: Történelmi tanulmányok és közlemények* / Pál-Antal Sándor; A borítót Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2003 - 432 p.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben : erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós; Borítótérp: Vincze László.-Mv.: Mentor, 2003 - 292 p.
- *Más források - más értelmezések* / Kiss András; Borítótérp: Vincze László. - Mv.: Mentor, 2003 - 513 p.
- *Lövith Egon* / Németh Júlia; A sorozat borítóját Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2004 - 37 p.; [48] p.
- *Maros-széki intézmények és pecsétjeik a XVI. századtól 1867-ig* / Pál-Antal Sándor; A borítót Vincze László tervezte. - Mv. [TgM]: Mentor, 2004 - 439 p.
- *Kedei Zoltán* / Nagy Miklós Kund; A sorozat

boritóját Vincze László tervezte. - Mv. [TgM]: Mentor, 2004 - 38 p., [40]p.

• *1848 erdélyi magyar vezéralakjai* / Egyed Ákos; A borítótérmet Vincze László készítette. - Mv. [TgM] : Mentor, 2004. - 219 p.

• *Tóth László* / Banner Zoltán; A sorozat borítóját Vincze László tervezte. - Mv.: Mentor, 2005 - 32 p. : il; [42] p.

• *A nagyidai cigányok: Hőskötemény négy énekben* / Arany János; [Könyvterv és illusztrációk Vincze László]. -Mv.: Mentor Kiadó, 2006. - 96 p.

• *Mezőségi hiedelmek [2006]* / Keszeg Vilmos; a borítót tervezte Vincze László. - 2. kiadás - Mv.: Mentor, 2006. - 384 p.

Referințe:

• *Caricaturisti mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1995, p. 65, foto.

• *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]* / Bevezető Gazda József; Fotók Albert Levente, Jákó Ferenc. - Kovászna: Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996. - 23 p.

• *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1. A-K, 1996. - 343 p.; Vol. 2. L-Z, 1997. - p. 253.

• *Romániai magyar ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 623-624.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 354.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliografie* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Erdélyi magyar ki kicsoda: 2010.* - S.I. A Magyar demokráta szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 720-721.

VINCZE Melinda, artist plastic, textilst; n. 9 dec. 1966, Luduș, MS. Studii: Liceul Ped. TgM; Academia de Arte Vizuale „Ion Andreescu” CjN (1990-1996), prof. Apostu Gheorghe, Brînzaș Raveca, Pop Ioan Augustin, Radu Pulbere, Cornel Ailincăi; masterat (1997). Expoziții de grup: CjN (1992, 1994, 1996), Academia (1970, 1996); București (1996); Graz (1993); Textil TgM (1996, 1997).

Referințe:

• *Expoziția Textil '97: Tradiție, căutare, experiment: De la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale: [Catalog] / Tehnoredactarea catalogului Nagy Dalma.* - [TgM]: s.n., 1997.

• *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt ; foto Mester Tibor. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.

• *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 354, foto.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliografie* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

VINTILĂ, Annamaria, bibliotecar bibliograf; n.

16 iun. 1966, TgM. Studii: Univ. „Lucian Blaga” SB, Col. de Biblioteconomie - Arhivistică (1995). A activat ca prof. suplinitor la Șc. Gen. Săbed, MS, apoi, din 1995 până în prezent, este bibliotecar bibliograf la BJM, secția Informare bibliografică. Participă la dezbateri profesionale și sesiuni de comunicări locale, naționale și

internaționale, precum: Sárospatak, Tata din Ungaria, la Biblioteca Mun. „Petru Maior” din Reghin. Susține cursuri de bibliografie pentru studenții practicanți la BJM. Membră a ANBPR, filiala Mureș (1995-2008).

Lucrări publicate:

• *Bibliografia publicațiilor periodice: 1995-2000 = Időszaki kiadványok bibliográfiája.* - TgM: BJM, 2001. - 184 p.

• *Bibliografia cărților, albumelor, hărților editate în județul Mureș: 1996-2000 = A Maros megyében kiadott könyvek, albumok, térképek bibliográfiája.* - TgM: BJM, 2003. - 252 p.

• *Bibliografia cărților, albumelor, hărților editate în județul Mureș: 2001-2005 = A Maros megyében kiadott könyvek, albumok, térképek bibliográfiája.* - TgM: BJM, 2008. - 315 p.

- în colaborare:

• *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Cosma; colab.: Anna Szász-Vintilă, Maria Fülöp. - TgM: BJM, 2000. - 212 p.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliografie* / Fülöp Mária. Colab.: Ferencz Klára, Vintilă Anna. - TgM: BJM, 2002. - XXVII, 339 p.

• *Biblioteca Județeană Mureș: Caiet documentar elaborat cu prilejul împlinirii a 200 de ani de lectură publică la Târgu-Mureș 1802-2002.* - TgM: BJM, 2002. - 38 p.

Studii și articole:

• *Bibliotecile publice mureșene reflectate în presa anului 2004. Bibliografie* / Ana Todea, Anna Vintilă. În: *Libraria*. Anuar. BJM, an 4 (2005), p. 148-168.

• *Producția editorială mureșeană în perioada 1990-2000 oglindită în Bibliografiile mureșene.* În: *Libraria*. Anuar. BJM, an 4, 2005, p. 140-147.

• *Biblioteca Județeană Mureș în presa anului 2005* / Elena Hodoș, Ana Todea, Anna Vintilă. În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 1, 2006, p. 53-56.

• *„Deschiderea spre Europa înseamnă în primul rând deschiderea spre noi înșine...”* În: *Bibliotheca Marisiana*, 1, nr. 1 (2006), p. 15.

• *Fülöp Mária, Ferencz Klára, Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: Cărți editate până în anul 1944-Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: 1944-ig megjelent könyvek, Târgu-Mureș, Bibliotheca Județeană Mureș, 2005, 2 volume, 862 p.* În: *Libraria*. Anuar. BJM, 5, 2006, p. 267-270.

• *Könyves műveltség Erdélyben, Marosvásárhely, Mentor kiadó, 2006, 267 p.* În: *Libraria*. Anuar. BJM, nr. 5, 2006, p. 270-271.

• *Iubea florile, cărțile și oamenii: In memoriam Halász Boriska.* În: *Bibliotheca Marisiana*, an. 4, nr. 1 (2009), 11-12.

Referințe:

• *Bibliologi români. Dicționar* / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu. - Târgoviște: Bibliotheca, 2011, p. 250-251.

• *Scriitori români mureșeni. Eveniment editorial* / Nicolae Băciut. În: *Cuvântul liber*, 11 nov. 2007, p. 3, 1 foto.

• *O nouă activitate culturală a Bibliotecii Județene* / Ioana Florea. În: *Cuvântul liber*, 5 febr. 2008, p. 5.

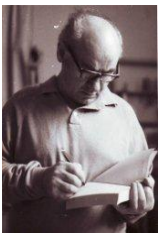
• *Lansare de carte („Bibliografia cărților, albumelor, hărților editate în Județul Mureș 2001-2005”)*. În: *Cuvântul liber*, 22 apr. 2008, p. 15.

VIZI Francisc, pianist; n. Reghin, MS. Șc. de

Muzică din Reghin, prof. Körtési András; Lic. de Artă din TgM, prof. Ávéd Silló Éva. Cu prilejul Concursului Internațional „George Enescu” din București, a fost remarcat de către prof. Gerard Frémy; din 2000, a continuat studiile de masterat, primind o bursă de studii din partea guvernului francez, la Conservatorul Național Superior din Paris (1992-1995); în 1998, a obținut primul loc, în unanimitate, la concursul de masterat, cls. prof. Jaques Rouvier; masterat la München, prof. Elisso Wirssalatte (2003). Distincții: Premiul II la Concursul Internațional „Maria Callas” din Barcelona (Spania, 2000); premiul I la Concursul Internațional Saratov (Rusia, 2000); premiul VI, Concursul Internațional Hamamatzu (Japonia, 2000); laureat al Concursului Internațional „Arthur Rubinstein” din Tel Aviv (Israel); locul II la Concursul Internațional ARD München (Germania, 2002). A participat la cursurile de măiestrie conduse de György Sebök și Leon Fleischer. A susținut recitaluri în România, Franța, Germania, Ungaria, Cehia, Rusia; a concertat cu ansambluri precum Orchestra Radio din București, Orchestra Simfonică din Tokio, Orchestra Simfonică din Mexic, Filarmonica din Israel, Orchestra Radio din München, cu care a înregistrat, în 2002, *Concertul nr.2 pentru pian* de Bartók; a realizat înregistrări pentru Radio France și un Compact disc cu sprijinul Fundației Yvonne Lefeburne.

Referințe:

- *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Tipomur, 2000.
- *Cuvântul liber*, 26 aug. 2000, p. 3; 4 sept. 2003, p. 11.
- *Prospect: concert simfonic extraordinar. Filarmonica de Stat TgM*, 15 apr. 2010.

VLASIU, Ion; Vlas Ioan la naștere; pseudonime:

Lukian Vlasiu, Saul Palaghia, Gheorghe Scridon; scriitor (vezi: Ana Cosma, *Scriitori români mureșeni*), sculptor, pictor; n. 6 mai 1908, Lechința de Mureș, MS - m. 18 dec. 1997, București, înmormântat la Mănăstirea Cernica. Cls. primare la Lechința de Mș și Ogra, sub ocrotirea bunicilor (fiind orfan de ambii părinți); Șc. de Arte și Meserii din TgM, secția tâmplărie (1921-1926); secția artistică a Academiei de Arte Frumoase, Cj (1928-1931); studii în străinătate: Praga, Belgrad, Budapesta, Zagreb, Veneția, Milano, Paris (1937-1938). Își schimbă numele în Vlasiu (1921). Muncitor la Atelierele principale, Cj (1926-1928). Deschide prima expoziție de sculptură la TgM, semnând *Lukian Vlasiu* (1932); expoziții de sculptură, desen, pictură, la Cj (1936), București, Tm, Sighișoara, Bv. Editează la Cj, în colab. revista de avangardă *Herald*, unde semnează *Saul Palaghia* (1933). Deschide o șc. liberă de sculptură la Cj (1936). La Paris participă cu trei sculpturi în lemn la Exposition Internationale de la Galerie Contemporaine, realizează o expoziție personală de pictură și participă cu sculptură în piatră și picturi la Salon des Tuileries. Este numit prof. la

Academia de Arte Frumoase din Tm (1938-1939). Se stabilește la Cj (1939). Ilustrează *Antologia poezilor tineri din Ardeal* (întocmită de Emil Giurgiuca, 1939). După Dictatul de la Viena se stabilește în București (1940). Are activitate intensă în diverse domenii. Participă la toate Saloanele Oficiale (1940-). Este primit în Asoc. Scriitorilor din București (1940). Publică cronică plastică. Este numit inspector al muzeelor din Transilvania (1942). Participă cu sculpturi la expozițiile organizate de statul român la Dresda, Zürich, Stockholm (1943). În refugiu, la Săliște-Sibiu, redactează forma definitivă a romanului *Am plecat din sat*, adăugând și anii copilăriei *Satul uitat* (1944). Participă cu sculptură la expoziția organizată de Ministerul Culturii și Artelor la Belgrad și Budapesta (1945). În perioada 1949-1956 expune la expozițiile de stat și scrie romanul memorialistic *Drum spre oameni*. Realizează mai multe monumente statuare în țară: Sighișoara, la cererea lui Horia Teculescu, busturile lui *Zaharia Boiu*, *Ilarie Chendi*, *Nicolae Filipescu* (1937) și ale lui *Mihai Eminescu* și *Octavian Goga*, la lic. din acest oraș (1939). Cioplește în piatră monumentul funerar al poetului *George Boldea* (1937) la inițiativa poetului Emil Giurgiuca. La București: monumentul funerar al lui *George Coșbuc* din Cimitirul Bellu (1944, inițiat de Asoc. refugiaților ardeleni); grupul statuar *Ion Creangă* în Parcul Herăstrău (1971); la aeroportul TgM, monumentul lui *Aurel Vlaicu* (1976). Red. șef la revista *Arta* a UAP (1963-). Membru al Asoc. Internaționale a Criticilor de Artă (1966). Participă cu o lucrare în bronz la Salonul internațional de sculptură în aer liber de la Middelheim, Belgia (1967). Cu patru lucrări în lemn și piatră, participă la Paris la „Expoziția Omagială Brâncuși,” cu ocazia Colocviului Brâncuși, organizat de Asoc. Internațională a Criticilor de Artă. Cu sculptură la Bienala de la Veneția (1976) și la expoziția țărilor socialiste „30 de ani victorioși” itinerată la Moscova, Praga, Budapesta, Sofia, Plovdiv, Varșovia și București (1976); expoziție de pictură la Varșovia (1977); expoziție de pictură la Pireu, în Grecia (1979); la București (1980, la Expoziția țărilor socialiste). Dr. Honoris Causa al UBB CjN (mai, 1993). „Cetățean de Onoare” al orașului TgM (1997). A primit numeroase premii artistice și literare, ordine și medalii: Premiul I al Academiei pentru Sculptură (1928); premiul Academiei Române pentru volumul *Am plecat din sat* (1939); premiul II pentru sculptură la „Expoziția de artă plastică ardeleană: 1919-1939,” organizată de ASTRA la Cj (1939); Premiul pentru sculptură „Anastasia Simu” (la Salonul Oficial din București, 1942); premiul I pentru bustul lui *Puskin* (1945). Obține: „Ordinul Meritul cultural” - cls. II (1968), titlul de „Artist Emerit” și medalia comemorativă „Eminescu-Creangă” (1969), „Ordinul Meritul cultural” clas. I și medalia „A 50-a aniversare a P.C.R.” (1971), medalia „A 25-a aniversare a proclamării Republicii” (1972), Ordinul „23 August” - cls. III pentru monumentul *Horea, Cloșca și Crișan* din CjN (1974); medalia „30 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă” pentru *Monumentul Unirii din Blaj* (1975), „Ordinul Muncii” - cls. II pentru monumentul *Ion Creangă* din Piatra Neamț (1983).

Premiul Uniunii Scriitorilor pentru volumul *Cartea de toate zilele* (1987).

Lucrări publicate

- *Poveste cu năluci*. - București: s.n., [1940]. - 247 p.
- *Amintiri*. - București: Fundația Culturală Regală „Regele Mihai I”, 1942.
- *Puiul de veveriță*. - București: Editura Tineretului, 1962. - 48 p.; 1967. - 48 p.
- *O singură iubire*. - București: Editura pentru Literatură, 1965. - 440 p.; ed. a 3-a. - București: Editura „Eminescu”, 1977. - 392 p.
- *Drum spre oameni*. - București: Editura „Eminescu”, 1970. - 3 vol. - Vol. 1: *Copilăria uitată. Am plecat din sat*. - 416 p.; Vol. 2: *Casa nebunilor. Ritmuri. Omul printre arbori*. - 383 p.; Vol. 3: *O singură iubire. Pământul*. - 419 p.
- *În spațiu și timp*: pagini de jurnal. - CjN: Dacia, 1970-1987. - 4 vol.; Vol. 1. - 1970. - 215 p.; Vol. 2. - 1971. - 256 p.; Vol. 3. - 1973. - 199 p.; Vol. 4. - 1987. - 251 p.
- *Cartea de toate zilele unui an*: [jurnal]. - CjN: Dacia, 1984. - 420 p.
- *Monolog asimetric*: [jurnal]. - București: Editura „Eminescu”, 1988. - 367 p.
- *Obraze și măști*. - București: Editura „Eminescu”, 1995. - 216 p.
- *Casa de sub stejari - Jurnal 1976-1977*. - București: Editura Albatros, 1999. - 187 p.
- *Vlăsiile*. - TgM: Ardealul, 2000. - 100 p.
- **în colaborare:**
- *În loc de prefață*. În: *Pagini mureșene*: [antologie]. - TgM, 1980, p. 3-5.
- *Album* / Ion Țuculescu; cuvânt înainte de Ion Vlasiu. - București: Meridiane, 1966, p.5-12.
- *Dicționar literar autobiografic. Ion Vlasiu*. În: *Cronica*, 30 iul. 1973, p. 3.
- *Cu Ion Vlasiu*. În: *Evocări și dialoguri literare* / Camil Baltazar. - București: Minerva, 1974, p. 287-301.
- *Ion Vlasiu „Sculptura te face să vezi, literatura te duce spre cauze...!”* [dialog]. În: *Colocvii pentru mai târziu* / Valentin Ciucă. - Iași: Junimea, 1980, p. 14-19.
- *Ion Vlasiu*. În: *Cu microfonul dincoace și dincolo de Styx: interviuri* / Vasile Rebreanu, Miron Scorobete. - CjN: Dacia, 1979-1981. - Vol. 2. - 1981, p. 353-365.
- *Ion Vlasiu: „Poate că <a înțelege> este chiar scopul vieții”*. În: *Babel după Babel: interviuri* / Nicolae Băciuț. - TgM: Editura Tipomur, 2000, p. 102-113.
- *Ion Vlasiu se destăinuie* / Atanasie Popa. În: *Steaua roșie*, 9 nov. 1968, p. 3.
- *Cu Ion Vlasiu despre mișcarea literară și artistică a Transilvaniei interbelice* / Nae Antonescu. În: *Tribuna*, 8 apr. 1982, p. 4.
- *„Am vrut să-l împac pe Gherea cu Maiorescu”*: interviu cu maestrul Ion Vlasiu la 85 de ani / Pavel Șuşară. În: *România literară*, 26 mai-1 iun. 1993, p. 17.
- *Valori ale culturii naționale: Ion Vlasiu*: (înregistrare inedită, 1994) / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, 19 oct. 1996, p. 3.
- *Ion Vlasiu, la 89 de ani (I); (II)* / Nicolae Băciuț. În: *Cuvântul liber*, nr. 85 (mai 1997), p. 2; nr. 89 (10 mai 1997), p. 3.

Opera tradusă în limbi străine:

- *Welt der Märchen*. - Deutsch von Katte Roth. - București: „Ion Creangă”, 1978. - p. 112.
- *Mese, mese, móka*. - Fordította Kerekes György, 1978. - 112 p.
- *Welt der Märchen*. - [aus de Rumänischen von G. Hannert]. - Bukarest: Ion Creangă Verlag, 1985. - 96 p.
- Referințe:**
- *Dicționar enciclopedic român*. - București: Editura Politică, 1962-1966. - Vol. 4: Q-Z. -1966, p.881.
- *Ion Vlasiu: album*. - București: Meridiane, 1970. - 38 p.: 54 f. pl.
- *Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, asteronime, criptonime ale scriitorilor și publiciștilor români* / Mihail Straje. - București: Minerva, 1973, p. 782.
- *Vlasiu: album*. - Cluj-Napoca: Dacia, 1973. - 16 p.: portr., 16 f. il.
- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Meridiane, 1976, p. 508-510.
- *Vlasiu Ion: expoziție de pictură: București, februarie-martie 1978: catalog*. - București: Oficiul de expoziții, 1978. - 22 p.: il.
- *Ion Vlasiu: album*. - București: Meridiane, 1984. - 31 p., 40 f. pl.
- *Mic dicționar enciclopedic român*. - Ed. a 3-a rev. și adăugită. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1986, p. 1868.
- *Am plecat din sat: roman autobiografic de Ion Vlasiu* / Cornel Căpușan. În: *Dicționar analitic de opere literare românești: A-D*. - București: EDP RA, 1998, p. 37-38.
- *Ion Vlasiu. Am plecat din sat* / Ieronim Șerbu. În: *Itinerarii critice: Eseuri și cronici literare*. - București: Minerva, 1971, p. 107-109.
- *Ion Vlasiu: Drumul spre artă*. În: *Aorist: eseuri: proză, prozatori, proporții* / Fănuș Băileșteanu. - București: Editura Eminescu, 1988, p. 173-176.
- *Nostalgie și realism*. În: *Nostalgia golfului* / Eugeniu Nistor. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 1993, p. 76-77.
- *Ca o imensă scenă, Transilvania...* / Mircea Zăciu. - București. Editura Fundației Culturale Române, 1996, p. 422-427.
- *Dimensiuni critice* / Iulian Boldea. - TgM: Editura UPM, 1998, p. 221-235.
- *Ne-a scris maestrul Ion Vlasiu; din Fonoteca de Aur*. În: *Almanah Radio Târgu-Mureș-40*. - TgM: Studioul Teritorial de Radio, 1998, p. 69-70: 1 foto.
- *Varianta caleidoscopică, documentară, etnografică. De la Cezar Petrescu la Ion Vlasiu*. În: *Istoria literaturii române. De la creația populară la postmodernism* / Dumitru Mîcu. - București: Editura Saeculum I.O., 2000, p. 258, 262-263, 839.
- *Scriitori români mureșeni: Dicționar biobibliografic* / Ana Cosma. -TgM: BJM, 2000. - 212 p.
- *Zonă liberă: interviuri, publicistică* / Nicolae Băciuț. - TgM: Tipomur, 2002. - 136 p.
- *Philobiblon mureșean - o viață printre oameni și cărți* / Dimitrie. - TgM: BJM, 2003. - 346 p.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și staliști* / Mihai Pelin. - București: Compania, 2005. - 679 p.
- *Ion Vlasiu: Am plecat din sat* / Ion Chinezu. În: *Gând românesc*. - nr. 1-6, 1939, p. 118-122.
- *Ion Vlasiu: O singură iubire* / V. Ardeleanu. În: *Steaua*, nr. 2, 1966, p. 99-101.
- *Ion Vlasiu / Iosif Pușcaș*. În: *Steaua roșie*, nr. 213, sept.1966, p. 3.
- *Retrospectiva Ion Vlasiu* / Valeriu Nițu. În: *Steaua roșie*, 1 apr. 1967, p. 3.
- *Ion Vlasiu: „În spațiu și timp”* / Nicolae Balotă. În: *România literară*, nr.28, 8 iul. 1971, p. 14.
- *Ion Vlasiu / Tiberiu Utan*. În: *România literară*, nr. 15, 8 apr. 1982.
- *Un destin în interferența artelor: Ion Vlasiu* / Francisc Păcurariu, Gheorghe Suci, Mihai Pelin, Sânziana Pop. În: *Lucașfăruș*, nr. 8, 25 febr. 1984, p. 3.
- *Ion Vlasiu și transformările jurnalului* / Cornel Ungureanu. În: *Tribuna*, nr. 4, 24 ian. 1991, p. 3.
- *Memorialistul Ion Vlasiu* / Constantin Cubleșan. În: *Steaua*, nr. 5, mai, 1993, p. 19.
- *Ion Vlasiu - Doctor Honoris Causa al Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj: Rădăcinile creației* / Cornel Moraru; *Laudatio* / Mircea Zăciu; *Un loc al dragostei și prieteniei* / Ion Vlasiu. În: *Vatra*, nr. 6, iun. 1993, p. 1, 6, 7, 12.
- *Sculptorul (I; II)* / Vasile Mureșan. În: *Cuvântul liber*, 17 mai 1997, p. 3; 24 mai 1997, p. 3.
- *Ion Vlasiu - Pictorul* / Ion Petru Pop. În: *Cuvântul liber*, 17 mai 1997, p. 3.

- *In memoriam - Ion Vlasiu*: „Moartea unui artist” / Traian Dușa. În: *Curierul de Mureș*, nr. 1, 8-14 ian.1998, p. 5.
- *In memoriam Ion Vlasiu*. În: *Vatra*, nr. 1, ian.1998, p. 78.
- *Ion Vlasiu - număr omagial: Maestrul / Mircea Zăciu; Ultimele două scrisori; Ion Vlasiu: biografie; Scurtă autobiografie; Jelnița / Ion Vlasiu; Rugăciune / Ion Horea; Ion Vlasiu, în amurg / Ion Brad; Confesiunea unei Renașteri / Dumitru Mureșan; Sculptorul printre cuvinte / Ramona Lapoviță; Despre iubire, la singular / Nicolae Savin; Măștile memoriei / Iulian Boldea; În căutarea unei ordini / Dana Mocanu; Trădarea cuvintelor / Georgeta Moarcaș; Tânărul Vlasiu în oglinda criticii / Gheorghe Vida; Tema creației / Cornel Moraru*. În: *Vatra*, nr. 5, mai 1998, p. 25-57: cu 28 foto.
- *Omagiu maestrului Ion Vlasiu / Viorica Herdean*. În: *Fundația Culturală „Romulus Guga”*, nr. 5, mai 1998. - 6 p.
- *In memoriam Ion Vlasiu / Mihaela Țăru*. În: *Cuvântul liber*, 6 mai 1998, p. 4: 1 foto.
- „*Memorial Ion Vlasiu*” / Mariana Cristescu. În: *Cuvântul liber*, 7 mai 1998, p. 1, 4.
- *Omagiu Maestrului Ion Vlasiu / Mariana Cristescu*. În: *Cuvântul liber*, 26 mai 1998, p. 2.
- *Ion Vlasiu, la Biblioteca Municipală „Petru Maior” / Marin Șara; Grupul școlar de prelucrare a lemnului „Ion Vlasiu” - Un nume nou pentru mileniul care vine / (N.B.)*. În: *Cuvântul liber*, 22 iul. 2000, p. 11.
- *Casa de sub stejar / N.Băciut*. În: *Cuvântul liber*, 25 iul.2000, p. 4.
- *Galeria „Ion Vlasiu” / Carmen Fodor*. În: *Vatra*, nr. 9/10, 2005, p. 65-67.
- *Centenar Ion Vlasiu / Nicolae Băciut*. În: *Cuvântul liber*, 6 mai 2008, p. 6, 1 foto.
- *Centenar Ion Vlasiu / Ieromonah, Bernard Ștef Augustinian Asumționist*. În: *Blajul. Revistă de literatură și artă. Serie nouă*, nr. 2, apr.-iun. 2008, p. 49-51.

VLĂDUȚIU, Ioan, etnograf; n. 30 ian. 1929,

Bogata, MS - m. 11 oct. 1991, Berlin, înmormântat la Luduș. Studii: Lic. „Al. Papiu Ilarian” TgM; Fac. de Istorie a Univ. București (1948-1949); Fac. de Istorie a Univ. „Lomonosov” Moscova (1949-1954). Șef al sectorului de etnografie al Muzeului Național de Antichități (1954-1957); dir. adjunct la

Dirrecția Muzeelor din Ministerul Culturii; asist., apoi lector univ. la Fac. de Istorie a Univ. din București; cercet. șt. principal, apoi șef al sectorului de cultură spirituală la Institutul de Etnografie și Folclor; dir. Direcției Așezămintelor Culturale din cadrul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă (1968-1970); dir. șt. adj. la Institutul de Etnografie și Folclor (1970-1974); cercet. principal I la Institutul de Științe ale Educației (din 1990); responsabil al Grupului de Cercet. Complexe Bicaz al Academiei Române (1955-1956); responsabil adj. al comitetului de redacție al vol. *Etnografia Văii Jiului* (apărut în 1973); membru în comitetul de coord. al *Atlasului Etnografic al Europei*; membru în Cons. Național al Muzeelor din cadrul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă (1962-1968); membru în Comisia de Antropologie și Etnografie a Academiei Române; stagiul de specializare la Laboratoire d'Anthropologie Sociale du Collège de France. Inițiază și coordonează seria de lucrări *Zone etnografice ale României*, din care au apărut 20 de volume. Colab. la *Anuarul ICED, Buletinul AER, Anuarul Muzeului Etnografic al Transilvaniei, Lupta de clasă, Revista de folclor, Revista de etnografie și folclor, Revista muzeelor*. Laureat al Premiului internațional „Herder” (1977). Șc. Gen. nr. 2 din Luduș îi poartă numele (2002-).

Lucrări publicate:

- *Etnografia românească. Istoric. Cultura materială. Obiceiuri*. - București: Editura Științifică, 1973. - 508 p.
- *Polinezienii*. - București: Editura Tineretului, 1967. - 192 p.
- *Ingeniozitatea omului. Mărturiile din viața și cultura popoarelor*. - București: Editura Științifică, s.a. - 95 p.
- *Turism cu manualul de etnografie*. - București: Editura Sport Turism, 1976. - 364 p.
- *Creatori contemporani români*. - București: Editura Sport Turism, 1981. - 255 p.
- **Traduceri:**
- *Ce au povestit pietrele / A.E. Fresman*. - București: Editura Științifică, 1960. - 151 p.
- *Istoria descoperirilor geografice / I.P. Maghidovici*. - București: Editura Științifică, 1959. - 71 p.
- **Ediții îngrijite și prefațate:**
- *O istorie a culturii omenirii / Iulius E. Lips*. - București: Editura Științifică, 1964. - 596 p.
- *Shangrila, vale pierdută în preistorie / Pierre Dominique Gaisseau*. - București: Editura Științifică, 1966. - 192 p.
- *Tropice triste / Claude Lévi-Strauss*. - București: Editura Științifică, 1968. - 440 p.
- *Vikingii de la soare răsare / Peter H. Buck*. - București: Editura Științifică, 1969. - 311 p.
- *Insula Paștelui*. - București: Editura Sport Turism, 1975. - 192 p.

Referințe:

- *Întâlnirea generațiilor (1949-1994) / Vol. îngrijit de Germina Comanici și Vasile Vetișanu*. - București, 1994, p. 192-196.
- *Dicționarul etnologilor români / Iordan Datcu*. - Vol. 3: *Autori. Publicații periodice. Instituții. Mari colecții. Bibliografii. Cronologie. Completări la vol. I-II*. - București: Saeculum I.O., 1998, p. 162-164.
- *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Nico, 2008, p. 291.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane / Vasile Cigher*. - CjN: Editura Mega, 2009.
- *In memoriam. Ion Vlăduțiu (1929-1991)*. În: *Anuarul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu”*. Serie nouă, tom. 3/1992, p. 239-240.

VLĂDUȚIU, Nicolai, Vlăduțiu Nicolae; pr. gr.-cat., patriot, revoluționar, cercet.; n. 1818, Bogata de Mș, MS - m. 17 febr. 1872, Bogata de Mș, MS. Șc. normală și gimnaziul rom.-cat. din TgM; cursuri filosofice și teologice la Blaj, de drept la Cj; revine la Blaj și îmbrățișează curentul novator al lui Bărnuțiu. Hirotonit pr. gr.-cat. la Bogata de MS (28 apr. 1842), luptă pentru drepturile sociale, politice și culturale ale românilor transilvăneni. Participă la adunarea de la Blaj; la 11 dec. 1848 CNR îl numește prefect în prefectura Cîmpiei, care cuprinde 92 de sate dintre MS și Someș; organizează rezistența în această zonă. Lăncierii de care dispunea fiind puțini, este nevoit să se refugieze în munți, unde Avram Iancu își regrupa forțele, alături de care luptă cu eroism (9 mai 1848). După terminarea revoluției, se reîntoarce la Bogata de MS (aug. 1849) și contribuie la culturalizarea maselor țărănești; înființează un lăcaș de învățământ românesc în comună; participă la examenele de la șc. populară de băieți și fete din subcercul Căpușului; continuă corespondența cu foștii prefecti din 1848-1849 (Axente Sever, Simion Balint); strânge documente referitoare la drepturile românilor, unele fiind trimise lui Papiu Ilarian; schițează cea dintâi monografie a Bogatei de Mș. În această perioadă este

supus unor calomnii, percheziții nocturne, acuzații de infidelitate față de tron, părtinirea iobagilor români și unguri, chiar arestat și eliberat din lipsă de probe (1858-1859). La Biblioteca „Astra” din SB se păstrează documente și referințe cu privire la acest tribun.

Referințe:

- *Decorarea lui Avram Iancu și a camarazilor săi* / Ion I. Nistor. - București : s.n., 1931. - 68 p.
- *Nicolae Vlăduțiu* / I. Chiorean. În: *Profiluri mureșene* / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nuțiu, Grigore Ploșteanu. Vol. 2. - TgM, 1973, p. 17-30.
- *Revoluția Română de la 1848* / Apostol Stan. - București: Albatros, 1992. - 500 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

VODĂ, Eugenia, critic de film, realizator de

emisiuni TV; n. 4 mart. 1959, Sighișoara, MS. Absolventă a IATC „I.L. Caragiale” din București, secția teatrologie-filmologie. Autoare și realizatoare a talk-show-ului *Profesioniștii* (2000-), emisiune cu profil cultural din România, difuzată de TVR 1. Critic de film, făcând parte din juriile FIPRESCI (Federația Internațională a Criticilor de Film) la festivaluri de film: Veneția, Tokio, Karlovy Vary. Membră UCIN și a Federației Internaționale a criticilor de film, FIPRESCI. A realizat seria de emisiuni *Planeta Cinema*, în cadrul căreia au fost invitați importanți actori români de teatru și film. Este titulara rubricii *Cronica filmului* în săptămânalul *România literară*. Un film cu ea, regizat de ea: *Un înger pe Planeta Cinema*. Distinsă cu „Premiul Clubului Român de Presă” pentru cel mai bun talk show, „Premiul criticii” pentru cea mai bună emisiune de televiziune, „Premiul UCIN” pentru critică de film, Premiul „Ion Cantacuzino” al Asoc. Criticilor de Film pentru publicistică de cinema.

Lucrări publicate:

- *Cinema și nimic altceva*. - București: Fundația „România literară”, 1995.
- *Planeta Cinema*. - București, 1995.
- *Scurte întâlniri*. - București, 1995.

Referințe:

- *Cotidianul „Zapping prin cultură”*, 9 ian. 2006
- *Celebrități sighișorene- Eugenia Vodă- o maestră a talk-show-ului* / Adrian Diță. În: *24 ore mureșene*, 26 oct. 2007, p. supl. 8, 1 foto.
- *Celebrități sighișorene: Eugenia Vodă - o maestră a talk-show-lui*. În: *Jurnalul Sighișorean*, 7 nov. 2007.

VODĂ, Ilie, artist plastic; n. 11 oct. 1911,

Sămărgăhita, com. Sâmpaul, MS - m. 8 nov. 2008, Târnăveni, MS. Studii: Șc. de Arte și Meserii Câmpulung Moldovenesc; Șc. Normală, Râmnicu Vâlcea. Învățător la Gimnaziul de Stat „Avram Iancu” Târnăveni (1947-1972). Lucrări în țară și străinătate: iconostasele bisericilor din Blăjel,

Oarba de Mureș, Luduș și Deleni; tetrapoade, sfetnice, cruci și scaune episcopale.

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale* / Iuliu Moldovan. - TgM: Editura „Ardealul”, 2008, p. 217, 327.

VOICULESCU, Dan, compozitor, muzicolog; n.

20 iul. 1940, Saschiz, MS - m. 29 aug. 2009, București. Studii: Academia de Muzică „Gh. Dima” din Cj, secțiile pian (1963), cu Magda Kardos și compoziție (1964), cu Sigismund Toduță; stagii de perfecționare la Staatliche Hochschule für Musik din Köln (1971-1972), cu K. Stockhausen (compoziție) și H.U. Humpert (muzică electronică); participări la cursuri internaționale de vară de la Veneția (1968) și Darmstadt (1972, 1978). Dr. în muzicologie cu teza: *Polifonia secolului XX* (1983). Prof., Academia de Muzică „Gh. Dima” CjN (1963-2000), unde a predat Contrapunct și Compoziție; prof. univ. la Univ. Națională din București (din 2000); conducător de drd. în Muzicologie (Stilistică muzicală); ține cursuri de măiestrie în România, Republica Moldova, Italia. Lucrări muzicale: opera comică de cameră *Cântăreața cheală* (1992-1993), după E. Ionescu; muzică simfonică: *Simfonia ostinato* (1963), *Cantata patriei* pentru bariton, cor mixt și orchestră (1977); *Viziuni cosmice pentru orchestră* (1968), *Blocuri, Stări*; de cameră: *Piccola sonata pentru flaut*, *Dialoguri pentru pian*, *Sonata pentru pian*; corală: *Trei cântece de toamnă*. *Ribattuta pentru alto solo* (1976); *Muzică pentru coarde* (1971); *Piese pentru orchestră* (1975); *Suita Codex Caioni pentru orchestră de coarde* (1996); *Inflorescențe pentru orchestră de coarde* (2001); numeroase lucrări pentru pian: *Fabule*, *Dialoguri*, *Sonate*, *Crochiuri*, *Spirale*, *Toccata piano*, *Toccata armonica*, *Toccata robotica*; ciclul de educație pianistică în 3 volume intitulat *Carte fără sfârșit*; 6 *Sonate pentru flaut solo*; *Sonata pentru clarinet solo*; *Sonata pentru oboi solo*; *Dileme pentru șeptel instrumental*; peste 60 lieduri pe versuri de N. Labiș, L. Blaga, M. Sorescu, N. Stănescu; 4 volume de poeme corale, dintre care: *Omagiu lui Blaga*, 7 *Elegii eminesciene*. Autor al unor tratate de specialitate; redactor-editor al volumelor anuale *Lucrări de muzicologie* (nr.8-20) ale Academiei de Muzică „Gh. Dima” din CjN. A publicat articole, studii și recenzii în *Muzica*, *Contemporanul*, *Tribuna*, *Făclia*. Membru UCMR (din 1965); preș. al Fundației „Sigismund Toduță” (1995-2000). Premiul UCMR (1972, 1974, 1978, 1995); Premiul „G. Enescu” al Academiei Române (1984).

Lucrări publicate

- *Polifonia barocului în lucrările lui J. S. Bach*. - 1975.
- *Fuga în creația lui J.S. Bach*. - 1986, 2000.
- *Polifonia secolului XX*. - 1983.
- *Antologie corală renascentistă*. - 1972.
- *Antologie Palestrina*. - 1986.
- *Culegere de texte (cca 50 studii și comunicări științifice pentru studiul polifoniei sec. XX)*. - 1971.

Referințe:

- *Muzică corală românească*. - București: Editura Muzicală, 1966.
- *Muzicieni români. Lexicon*. - București: Editura Muzicală, 1970, p. 459-460.

- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CJN: Casa Cărții de Știință, 2000, p. 338.
- *Dicționar de mari muzicieni*. - București: Univers Enciclopedic, 2000. - 539 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

VOILEANU, Matei, pr. ortodox, istoric; n. 17 aug. 1852, Șoimuș, MS - m. 20 iul. 1933, Cj. Studii: Gimnaziul la TgM; Institutul Teologic din SB (1876-1879); Fac. de Științe Juridice a Univ. din Viena (1879-1883). Red. la *Telegraful Român* (1883-1886, 1919-1920); pr.; asesor consistorial (cons. eparhial) la SB (1886-1931); în paralel: deputat în Sinodul Arhiepiscopiei SB (Adunarea eparhială) și în Congresul Național Bisericesc, aproape în toate legislaturile; catehet la Șc. de fete a Asoc. din SB (1898-1918); preș. al „Reuniunii române de muzică din SB,” membru corespondent în secția istorică a Astreii. Colaborator la *Enciclopedia Română* de la SB, 3 vol. (1898-1904), cu articole privitoare la Africa. Publică schițe, culegeri de folclor, traduceri din H. M. Stanley în *Telegraful Român* și *Calendarul Arhiepiscopiei Sibiului*.

Lucrări publicate:

- *Codicele Matei Voileanu. Scrieri din prima jumătate a veacului trecut*. - SB, 1891. - 144 p.
- *Momente din viața bisericească a românilor ortodocși din Transilvania*. - SB, 1902. - 62 p.
- *25 de ani din viața Reuniunii române de muzică din Sibiu*. - SB, 1905. - 195 p.
- *Cuvântări ocazionale*. - SB, 1906. - 135 p.
- *Icoane din viața Bisericii. Anul 1804*. - SB, 1926. - 136 p.
- *Să se facă lumină. Biserica românilor din Ardeal în veacul al XVIII-lea*. - SB, 1926. - 132 p.
- *Contribuțiune la istoria bisericească din Ardeal*. - SB, 1928. - 184 p.

Referințe:

- *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri* / Lucian Predescu. - București: Cugetarea - Georgescu Delafraș, 1940, p. 908.
- *Dicționarul teologilor români* / preot prof.dr. Mircea Păcurariu. - București: Univers Enciclopedic, 1996. - 504 p.
- *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CJN: Presa Universitară Clujeană, 2000, p. 699.
- *Dicționarul teologilor români [Ed. a 2-a]* / Preot prof. univ. dr. Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002, p. 521.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CJN: Presa Universitară Clujeană, 2003.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Cuvântare funebră* / Ioan Lupaș. În: *Telegraful Român*. - SB, 81, nr. 57, 29 iul. 1933.
- *Matei Voileanu* / Ioan Moga. În: *Anuarul Institutului de Istorie Națională Cluj*, 1931-1935, p. 801-803.
- *Un istoric uitat: Matei Voileanu* / Mircea Păcurariu. În: *Mitropolia Ardealului*, SB, 29, nr. 3-4, 1984, p. 270-279.

VOINA, Radu, handbalist, antrenor; n. 29 iul. 1950,

Sighișoara, MS. Format la juniori, Clubul Voința Sighișoara; Univ. București, prof. Eugen Trofin. Jucător la echipa de juniori Voința Sighișoara; la nivel de seniori la Univ. București (1969-1970-1972-1973); CSA Steaua

București (1973-1981). Mastru al sportului pentru merite deosebite (1971), maestrul emerit al sportului (1974) la Univ. București. Antrenor emerit (1992). A antrenat echipe din România: CSA Steaua București (1981-1991); Franța: RC Strasbourg (1991-1995) și HC Selestat (1995-2000), antrenor secund la lotul național de seniori (1983-1984); a antrenat echipa națională masculină a României (2001-2004); antrenor al echipei Oltchim Râmnicu-Vâlcea (2009-2010); antrenor al echipei naționale feminine de handbal a României (2008-). Ca jucător la CSA Steaua București, a câștigat 2 medalii olimpice: argint, Montreal 1976, bronz, Moscova 1980; a participat la 3 ediții ale Campionatului Mondial (Medalie de Aur, 1974); 2 titluri de campion la Campionatul Mondial Universitar (1975, 1977); a participat la 4 ediții, Cupa Campionilor Europeni: locul I, 1980-1981; 2 ediții ale Spartachiadei militare de vară; Medalia de Argint la Super Cupa Campionilor Olimpici și Mondiali (1979); medalia de Aur la Jocurile Balcanice (1981); 7 titluri de campion național și o Cupă a României (1980-1981). Ca antrenor: Medalia de Bronz la Jocurile Olimpice, Los Angeles (1984); aur la ediția din 1983 a Jocurilor Balcanice; a condus CSA Steaua București la 7 ediții ale Cupei Campionilor Europeni (locul 2, 1989-1990); a câștigat argintul (1985) la Spartachiada Militară de vară; 8 titluri de campion național al României și o Cupă a României (1989-1990); Medalia de Bronz la Campionatul European Feminin (2010). Decorat cu „Meritul Sportiv” cls. II-a (2009); Sala polivalentă din Sighișoara îi poartă numele.

Referințe:

- Wikipedia

VORNICU-NICHIFOR, Sorin-Adrian, ing.,

om politic; n. 18 ian. 1948, Bobohalma, MS. Studii: Fac. de Electroenergetică, Iași (1970). Dispecer CONEL, filiala NT (1970-1990). Activitate politică: preș. FSN (-1993), PD Neamț (1993-); senator în Parlamentul României (1990-1992, 1992-1996); secretar, Biroul Permanent al Senatului. Membru în Asoc. „Manfred Wörner,” Fundația Colegiului de Apărare, Fundația Absolvenților Centrului „George C. Marshall.” Distincția „Luptător pentru Victoria Revoluției Române din Decembrie 1989.”

Referințe:

- *Who's who în România*. - Ediție princeps - București: Pegasus Press, 2002. - 736 p.

VULCU, Nicolae, proprietar, om politic; n. 1870,

Săliște, SB - m. 6 iul. 1941, TgM. Cumpără pământ în zona localităților Iclandu Mare, Râciu, Pogăceaua, Band; se stabilește în Râciu, apoi în TgM (1890-1895); membru în Despărțământul Oșorhei (TgM) al Astei, membru în comitet, preș. (1909-1913); casier la Banca „Albina,” filiala TgM. Membru în PNR; se implică în evenimentele premergătoare Unirii; participă la MAN de la AB; membru în Comisia adm. a jud. MS-Turda (1919); în Comisia agronomică a Plășii Band (1922-1925); membru în primul Consistoriu diecezan ortodox de la Cj (1921-1924); deputat mirean în cercul TgM (1924-1927). Ales deputat în Parlamentul României, circumscripția Bandul de Câmpie (1919-1920); cons. jud. (1926-1930); membru al PNȚ; ales senator (1932-1933); cons. jud. Activează în cadrul Despărțământului Râciu al Astei (1914); ține conferințe și prelegeri populare; participă la dezvelirea monumentului Avram Iancu din TgM (1930). Membru fondator al Soc. „Tinerimea Română” din TgM (1923); vicepreș. la „Câmpiana,” Institut de Credit și Economii S.p.A. din Mociu (1905); inițiator al înființării „Casei de credit și economii a agricultorilor” S.A. (1927); membru în Cons. de adm. la „Technica” S.A. TgM; Banca Agrară din TgM. A fost ed. și girant la gazeta *Mureșul* (1922-1926; 1936-1937), gazeta PNR. Domiciliu forțat în timpul ocupației hortiste.

Referințe:

- *Marea Unire de la 1 Dec. 1918.* - București, 1943.
- *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981, p. 129.
- *1918 la români: Desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 9: 1989, p. 446-447.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura „Ardealul,” 2000, p. 246-250.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Gazeta Mureșului*, TgM, nr. 5, 15 nov. 1931; nr. 1, 10 ian. 1932; nr. 5, 7 febr. 1932; nr. 23, 11 iun. 1933.
- *Glasul Mureșului*, TgM, nr. 2, 29 nov. 1934; nr. 36, 12 oct. 1935; nr. 80, 1 nov. 1936.

VULCUȚIU, Ioan, prof. de istorie, primar; n.

1892, Aciliu (Săliște), SB - m. 1973, SB. Studii: Fac. de Istorie, Univ. din Cj. Învățător, apoi prof. și dir. la Aciliu (Săliște), la Sebeș, AB, la Luduș, prof. și dir. (1923-1950) la Gimnaziul de băieți din Diciosânmărtin (denumit Târnăveni din 1942, luându-se în considerare propunerea sa). În 1924 dă numele

Gimnaziului „Andrei Bârseanu,” devenind apoi Lic. „Al. Sahia,” (1945-1946); contribuie la împrumutarea gimnaziului, la dotarea tehnico-materială a acestuia. Este, timp de nouă luni, primar interimar al orașului (1931-1932); ales vicepreș. al Despărțământului Diciosânmărtin al ASTREI (1924), apoi preș. al lui (1926), contribuind la reorganizarea a 35 de cercuri culturale, înzestrându-le cu biblioteci; constituie un fond pentru un bust al poetului Octavian Goga la Târnăveni

(1943). Membru în Cons. Orășenesc, membru al Comitetului Parohial Ortodox, secretar al „Reuniunii Femeilor,” deputat al Adunării Eparhiale a Mitropoliei din SB. Distincții: Răspłata muncii pentru învățământ, Medalia „Regele Ferdinand cu sabie și spadă,” Diplomă de Onoare cu medalia comemorativă RPR (1948), Cetățean de onoare, post-mortem al orașului Târnăveni.

Referințe:

- *Târnăveni: Repere culturale și istorice* / Răzvan Ducan. - TgM: Tipomur, 2003. - 255 p.
- *Ioan Vulcuțiu (1892-1973) - un mare director de școală.* În: *Ambasador*, 11, nr. 113-114, p. 14, 1 foto.
- *Cuvântul liber*, 16 aug. 1997, p. 16.
- *Cetățeni de onoare ai municipiului Târnăveni sau oameni care au îmbogățit universul cu o speranță* / Răzvan Ducan. În: *Cuvântul liber*, 23 ian. 1999, p. 4.

VULTUR, Angel, artist plastic; n. 2 aug. 1963,

Frunzeni, MS. Studii: Șc. de Arte, prof. Lucia Călinescu. Membru al AAP MS (1987). Expoziții personale în TgM: Sala „Unirea,” Cetatea Medievală; Salonul jud. de primăvară, Salonul anual de pictură, precum și expozițiile organizate cu ocazia Zilelor târgumureșene (1988, 1992, 1995, 2004); expoziții de grup și colective în: Belgia (1993), Ungaria (1996), București, AB, TgM, Brașov, Sighișoara, Târnăveni, Reghin, Sovata. A fost distins cu Premiul II la expoziția „Satul românesc,” Constanța (1987); premiul II la Expoziția de artă plastică, București (1988); mențiune la Salonul „Lucian Grigorescu,” Constanța (1989). Tehnica folosită: ulei pe pânză și carton.

Referințe:

- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004, p. 66.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007 - p. 112.
- *Cuvântul liber*, 25 sept. 1992, p. 2; 3 sept. 2004, p. 14.
- *Târnava*, nr. 4-5, 1995, p. 12.

VULTUR, Floarea, artist plastic; n. 8 oct. 1983,

Frunzeni, MS. A absolvit Șc. de Arte TgM. De profesie ing., având funcția de Cons. Monumente Istorice. Membră a AAP MS (2005). Tabere de pictură: Sovata, Deda, Cund, Seleușul Mic. A organizat expoziții personale de icoane pe sticlă și pictură în ulei în țară și străinătate. Are lucrări în

România, Franța, Germania, Rusia, Italia, Suedia, SUA, Canada.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 113.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.
- *Prilej pentru un dublu vernisaj. Taberele de creație de la Seleuș și Cund* / Nicolae Balint. În: *Zi de zi*, aug. 2006, p. 2.

VULTUR, Ioan, artist plastic; n. 11 ian. 1950, com.

Frunzeni, MS - m. 2006. Membru al AAP MS (2006). A participat la expoziții organizate în TgM: Sala „Unirea,”

la expozițiile de Artă Populară și Meșteșuguri tradiționale; Expoziția jud. de icoane și obiecte de cult, organizată anual de Centrul Jud. pentru Valorificarea Culturii Tradiționale MS și Centrul Național al Creației, București. A obținut premiul I la Expoziția „Și noi suntem în Europa” de la Strasbourg, expoziție prezentată și la Budapesta și TgM. Are icoane pe sticlă în țară și străinătate.

Referințe:

• *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opris, Vasile Mureșan. - TgM: Nico, 2007, p. 114.

VULTUR, Ioan, pr. gr.-cat., prof.; n. 9 apr. 1905, Frunzeni, MS - m. 27 febr. 1979, Blaj, AB. Studii: Șc. prim. în satul natal; Gimnaziul german din Reghin; Lic. „Al. Papiu Ilarian” din TgM și Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1925). Academia Teologică din Blaj (1925-1928); bursier la Univ. cat. din Paris și Louvain (Belgia) (1928-1931). Prof. de lb. franceză la Lic. „Sf. Vasile” din Blaj (1931-1948); dir. al Șc. de Artă și Meserii „Sf. Iosif” din Blaj (1945-1947). Hirotonit pr. (1932); arestat în toamna anului 1948 până în 1955, închis fără a fi judecat la Căldărușani, Sighet, Ministerul de Interne, BV. Lucrează ca să-și întrețină familia la CPL Blaj; prof. de limba franceză la Lic. agricol din Blaj până în 1970 când s-a pensionat. Familia părintelui posedă în manuscris lucrările: *Între viață și moarte - Terorile temnițelor comuniste (1948-1955)*, *Crimpele din viața lui Șincai*, în colaborare cu Xenia Elvira Poptelecan, *Blajul și viața neamului Românesc*, *Vlădiciei Blajului*, *Vlădiciei Martiri*, *Școala Ardeleană*. Membru în red. revistei *Blajul* (1934-1936); red. al gazetei *Unirea poporului* (1946-1948). Publică în: *Unirea* (1933-1944), *Unirea poporului*, *Blajul* (1934-1944), *Cultura creștină* (Blaj), *Gazeta de Duminică* (Șimleul Silvaniei) (1930-1931), *Tribuna* (Brașov), *Cuvântul adevărului* (Bixad), *Curentul*, *România* (București), *Flori de crin* (Șimleul Silvaniei), *Observatorul* (Beiuș) (1935), *La cité chretienne* (Bruxelles), *Inima lui Isus* (1941-1943).

Lucrări publicate:

• *Pilde pentru ilustrarea predicilor și conferințelor*. - S.I.: s.n., 1940.

- *Biserica și muncitorul*. - S.I.: s.n., 1941.
- *Comoara predicatorilor*. - S.I.: s.n., 1943.
- *Biserica și progresul intelectual*. - S.I.: s.n., 1942.
- *Biserica și civilizația*. - S.I.: s.n., 1945.
- *Mare penitență: Eva Lavallière*. - S.I.: s.n., s.a.

- în colaborare:

- *Examenul de conștiință* / Trad. I. Vultur. - S.I.: s.n., 1934.
- *Viața și doctrina sfântului Ioan Vianney* / Trad. I. Vultur. - S.I.: s.n., 1935.
- Garcia Alonso. *Cavaleri până la moarte* / Trad. I. Vultur. - S.I.: s.n., s.a.

Referințe:

• *Dascălii Blajului: 1754- 1948* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Demiurg, 1994, p. 186-187.

• *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Ardealul, 2006, p. 276.

• *Preot-Profesor Ioan Vultur (1905-1979): Remember* / Horia Petrescu. În: *Unirea*, Blaj, 24, nr. 3, mart. 2005, p. 6.

W

WAGNER, Richard, grafician; n. 1970, TgM. Studii: Lic. de Arte Plastice TgM (1984-1988); IAP „Ion Andreescu” CjN (1989-). Expoziție personală: Budapesta (1994). Expoziții colective: TgM (1991, 1992); Beclean (1993, 1995, 1997). Membru UAP.

Referințe:

• *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 357.

WAGNER-RÉGENY, Rudolf, compozitor; n.

29 aug. 1903, Reghin, MS - m. 18 sept. 1969, Berlin. Studii primare și gimnaziale la Reghin; lic. la Sighișoara (1920-1923); frecventează cursurile Conservatorului din Leipzig și ale Academiei de Arte din Berlin. Membru al Academiei de Muzică a RDG. În anul 1947, a fost numit dir.

al Conservatorului din Rostock, iar în 1949, prof. la Conservatorul din Berlin; a lucrat un timp ca prof. și la Academia de Arte din Berlin. Opera de compozitor cuprinde genuri variate: muzică de cameră, lieduri, cantate și opere. Prima operă: *Der Günstling* (Favoritul), prezentată pe scena Operei de stat din Dresda, urmată de *Bürger von Calais* (Cetățeni ai Calais-ului), *Johanna Balk*, *Persische Spässe* (Glume persiene), *Prometheus*, *Bergwerk zu Falun* (Mina din Falun), *Genesis* (Geneza), *Jüdische Chronik* (Cronică evreiască), *Acht kommentare zu einer Weise des G. de Machault* (Opt comentarii la o melodie a lui G. de Machault). A fost membru al Academiei de Muzică a Republicii Democrate Germane.

Referințe:

• *Reghinul cultural: studii și articole*. Vol. 2. - Reghin: Biblioteca Orașenească, 1990, p. 236.

• *Lexikon der Siebenbürger Sachsen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen*. - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.

• *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.

• *Contribuții la cunoașterea istoriei sașilor transilvăneni 1918-1944* / Vasile Ciobanu. - SB: Editura Hora, 2001.

• *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.

• *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.

• *Gazeta Reghinului*, 12 dec. 1994.

WALTER, Frederic, Frigyes, grafician; n. 13 iul. 1931, Luduș, MS - m. 17 mai 1996, Baia Mare, MM. Studii: IAP „Ion Andreescu” Cj (1958), cu Harșia și Miklóssy. Debutează în 1958, la Tm. Participă la manifestări colective la Tm, Petroșani, Baia Mare, la unele saloane de desen și gravură în București și la expoziții de artă românească organizate în străinătate: Viena (1961); Havana (1962); Cracovia (1968); Lodz

(1970). Lucrează grafică în diferite tehnici. La Clubul Tineretului din Baia Mare a realizat un panou decorativ, metal bătut (1971).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București : Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 357-358.

Z

ZAIKON Noémi, artist plastic; n. 2 nov. 1987, Câmpia Turzii, CJ. Studii: Lic. „Bolyai Farkas”; Univ. de Artă și Design, Fac. de Arte Decorative CjN; Fac. de Istorie și Filosofie, specialitatea Istoria Artei, UBB CjN. Membră a AAP Mureș (2005). Expoziții personale de pictură și grafică în TgM: Biserica Unitariană (2002, 2005), Sala „Axis” a Direcției Jud. pentru Tineret MS (2006), Lic. „Bolyai Farkas” (2006) și Cetatea medievală din Sighișoara (2006). Expoziții colective în TgM: Sala „Unirea” (2005, 2006), Cetatea medievală. Tehnici: grafică în cărbune și creion și ulei pe pânză.

Referințe:

- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - TgM: Editura Nico, 2007, p. 116.
- *Tabăra de pictură „Iarna la Sovata - 2007”* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. În: *Cuvântul liber*, 28 febr. 2007, p. 2.

ZAMFIRESCU, Elisabeta, monteur; n. 11 mai 1944, TgM. Din 1965, la studioul „Al. Sahia,” realizează montajul a peste 300 de filme documentare și utilitare. Premii: ACIN 1985, pentru *Inimi fragede*; UCIN 1991, pentru *Să facem totul; Noica-lumina umbrei*.

Referințe:

- *1234 cineaști români: ghid bio-filmografic* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Răpeanu. - București: s.n., 1996, p. 394.

ZAMFIRESCU, Vlad, actor; n. 1 mart. 1974,

TgM. Studii: IATC București, cls. prof. Ion Cojar (1996). Activitate artistică la Teatrul Bulandra (1996-). Roluri: Nae Cațavencu din *O noapte furtunoasă*, regia Ion Cojar, Studioul Casandra; Vasca Pepel din *Azilul de noapte*, regia Ion Cojar, Studioul Casandra; Amorezul din *Scandal la Palermo*, regia Cătălina Buzoianu, Teatrul Bulandra; Piciul din *Tacâmuri de pui*, regia Gelu Colceag (1998); Edmond din *Regele Lear*, regia Dragoș Galgoțiu; Catindatul din *D-ale carnavalului*, regia H. Mălăele, Teatrul Nottara; *Turandot*, regia C. Buzoianu, Teatrul Bulandra; Claudius din *Hamlet*, regia Vlad Mugar, Teatrul Național Cluj (2000); Arthur din *Tango*, regia Gelu Colceag (2001); Chiriac din *O noapte furtunoasă*, regia Teodora Câmpineanu (2002); Frederich din *Pelicanul*, regia Cătălina Buzoianu; *Un cuplu ciudat*. Televiziune: serial: Luca din *Inimă de țigan*; Vlad Apostol din *Lumina*, regia Gh. Preda Pitu; Rodrigo din *Don Juan sau dragostea de geometrie* de Max Frisch; *Orient Express*, regia Sergiu Nicolaescu (2004).

Referințe:

- Internet

ZEANI, Virginia, soprană, cântăreață de operă; n.

21 oct. 1925, Solovăstru, MS. Studii: literatura și filosofia la Univ. din București; lecții de canto cu Lucia Anghel (1938), cu soprana Lydia Lipkowska (1942-1946); studii formale în Italia, cu tenorul Aureliano Pertile, solistul preferat al lui Arturo Toscanini. Membră a numeroase academii din lume. Cântăreață de operă și de concert, renumită prin interpretarea rolurilor din repertoriul tradițional, dar și prin crearea unor personaje din lucrări contemporane. Interpretează aprox. 70 de roluri diferite: debut (1948, Bologna), Violetta Valery din *La Traviata* de G. Verdi, rol cu 640 de apariții; Mimi din *La Bohème* de Giacomo Puccini; Margareta din *Faust* de Charles Gounod, în rolul titular din *Manon* de Jules Massenet, alături de Beniamino Gigli; opere de Gioacchino Rossini, Vincenzo Bellini și Gaetano Donizetti (*Lucia di Lammermoor*, *L'Elisir d'Amore*, *I Puritani*); arii și opere celebre. Debutează la Opera din Roma (1955) în *Alzira* de Verdi și *Otello* de Rossini; cântă și pe scenele operelor din Berlin, Metropolitan Opera House din New York, Covent Garden, Viena, Paris, Londra, Moscova, București. Este invitată la Teatro alla Scala din Milano (1956) în Cleopatra din *Giulio Cesare* de Haendel și *Dialogues des Carmélites* de Francisc Poulenc (1957); *Aida* de Verdi. A fost omagiată pentru calitățile sale excepționale: dinamism teatral, vitalitate, sensibilitate, evoluând de la soprană de coloratură la soprană lirică și la soprană dramatică, vocea sa demonstrând o mare flexibilitate. Se stabilește în SUA (1983); este prof. de canto (Distinguished Professor) la Indiana University School of Music, din Bloomington, SUA; se retrage de la catedra de canto și se mută în Florida, la West Palm Beach (2004). Distincții: Diapason d'Or (1960); Arena d'Oro, Verona (1961); Medalia de Aur a Teatrului Liceo din Barcelona (1963); Medalia de Aur a Capitoliului, Roma (1964); Venere d'Oro (1965); Voce d'Oro (Pesaro, 1968); Comandor al Republicii Italiene (Roma, 1970); Valentino d'Oro (Terni, 1972); Gonfalone d'Oro (1974); Medalia de Aur a Marilor Valori Artistice Italiene - AGIS (1976); Premiul pentru întreaga activitate artistică acordat de Fundația Culturală Română (1995), altul similar acordat la New York de fundația patronată de reputatul tenor italian Marcello Giordani (2010); invitată în România și decorată de preș. Emil Constantinescu (2000); Doctor Honoris Causa, Univ. de Muzică, București.

Referințe:

- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Dicționar monodofemina* / Mioara Mincu; Elena Mironescu. - Vol. 1. *Femei române*. - București: Alcor Edimpex, 1994.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Personalități culturale românești din străinătate: Dicționar* / Fănuș Băileșteanu. - București: România Press, 1999. - 200 p.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Memorii* / Vasile Netea. - TgM: Editura Nico, 2010, p. 19, 64.
- *Canta che ti passa. Virginia Zeani în dialog cu Sever Voinescu*. - Târgu Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2011.
- *Virginia Zeani. L'assoluta*. Vol. 1. - Oradea: Editura Primus, 2011.
- *Virginia Zeani: „Locurile natale sînt pentru mine de neuitat”* /

Bujor Dânsorean. În: *Steaua roșie*, 30 iun. 1979, p. 3, 1 foto, autograf.

- *Virginia Zeani. 50 de ani de carieră* / George Lăzărescu. În: *Muzica*, 10, nr. 1 (1999), p. 96-99.
- *Memorii (VIII)* / Vasile Netea. În: *Vatra*, 10, nr. 9, 20 sept. 1980, p. 7, 3 foto.

ZEHAN, Vasile, avocat, om politic; n. 30 ian. 1843,

Tăureni, MS - m. 31 iul. 1906, Franzensbad, Boemia, înmormântat la Târnăveni, MS. Studii: Gimnaziul rom.-cat. și Col. Ref. din TgM, cls. a V-a și a VI, două cls. de filosofie și patru cls. de drept. S-a stabilit în Târnăveni unde, timp de trei decenii, a exercitat meseria de avocat, avocat particular și avocat al Băncii de Economii a comitatului Tîrnava Mică. Participă la SB la crearea PNR (12-14 mai 1881), aflându-se în fruntea clubului electoral din comitatul Târnăveni; luptă pentru drepturile românilor din această zonă. A fost reales dir. al Despărțământului Astra Târnăveni (1895). A fost membru al Soc. pentru Fond de Teatru Român (1905); membru al Fundațiunii „Șulufiu.” A fost un luptător moderat, dar consecvent, pentru emanciparea politică și culturală a românilor din Transilvania, pentru egalitatea între românii și maghiarii din Transilvania.

Referințe:

- *Profiluri mureșene*. Vol. 2 / Ioan Chiocean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM: s.n., 1973.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek* / Fülöp Mária, Ferencz Klára. - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010, p. 443-454.

ZOLCSÁK Péter, artist plastic; n. 1962, TgM. A studiat la Academia de Artă din Stuttgart (1991) și în Germania. A participat la proiectarea Congresului din Stuttgart și a Căminului studențesc din Tübingen. Expoziții de grup: TgM (1982, 1995, 1997); Stuttgart (1990-1991); Freiberg (1989); Sao Paolo (1984); Budapesta (1996). Premii: Premiul Rotary (1991); Premiul RTL, pentru desene animate.

Referințe:

- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállításai 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 363.

ZOLCSÁK Sándor, artist plastic, pictor; n. 14 iun. 1934, Nisipeni, SM. Studii: IAP „Ion Andreescu” CjN (1952-1958), prof. Kádár, Abodi, Harșia. Trăiește la TgM, membru UAP (1961). Expoziții de grup: TgM (1958-1997); București (1964, 1966-1967, 1970); Budapesta (1995-1996). Expoziții personale: Miercurea Ciuc (1971); Tg. Secuiesc (1972); Baia Mare (1970);

Satu-Mare (1970); TgM (1970-1971); Galeria „Új Élet” și Korunk, CjN (1984); Stuttgart (1972, 1986); Freiberg (1989); Albstadt Teilfingen (1986); Budapesta (1991-1992, 1996); Sojmár (1996); Makó (1991); Szeged (1991). Tabere de creație: Makó (1991, 1992, 1993, 1994, 1995). Premii: Diplomă de Aur (1968).

Referințe:

- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990, p. 363-364.
- *Zolcsák Sándor festőművész kiállítási katalógusa. Petőfi Irodalmi Múzeum. Budapest, 1991. okt. 24-nov. 21* / szerkesztette Kovács Ida. - Budapest: Petőfi Irodalmi Múzeum, 1991. - 5 p., 16 f.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lăzarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy* / Szerkesztette Égerházi Imre. - Debrecen : [s. n.], 1991. - 68 p.
- *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus]* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: s.n., 1993.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995. - [40] p.
- *CSOMA: 1996: A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]* / Bevezető Gazda József; Fotók Albert Levente, Jákó Ferenc. -Kovácsna - Körösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996. - 23 p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2. L-Z, 1997, p. 265.
- *Korunk galéria: találkozások: 1973-1982-1997* / Szerkesztő Kántor Lajos. - Kv.: Komp-Press, 1997. - 120 p.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 636.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítésszek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania* / Molnár Dénes. - Déva: Corvin Kiadó, 2002. - 400 p.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.I., A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010, p. 734.

ZOLOG, Maria, artist plastic; n. 1 mart. 1949,

Tárnăveni, MS. Studii: Fac. de Desen, UBB CjN (1970). Pictează naturi statice, peisaje, portrete.

Lucrări publicate:

- în colaborare:

- *Destin ud: versuri* / Mihaela Cernea; coperta de Maria Zolog. - TgM: Tipomur, 1997. - 80 p.

Referințe:

- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale*/ Iuliu Moldovan. - TgM: Editura Ardealul, 2008, p. 168, 311.

ZOLTÁN Aladár, compozitor; n. 31 mai 1929,

Mártiniş, HR - m. 8 iul. 1978, TgM. Studii superioare: Conservatorul „Gh. Dima” din CjN, secțiile compoziție, ped. și dirijat cor (1951). După absolvire a fost asist. univ. în cadrul Conservatorului. Din anul 1965, a îndeplinit funcția de dir. al Filarmonicii de Stat TgM până la

moarte. Publică numeroase articole și studii, manuale, susținând o perioadă rubrica de specialitate la revista *Művelődés* (1955-1958); dirijor la Ansamblul de Cântece și Dansuri din TgM (1958-1959); șef de secție la Studioul Regional Radio TgM (1959-1960). A publicat

articole în: *Muzica, Művelődés, Igazság* (CjN), *Új Élet* (TgM), *Élőre, Korunk și Utunk* (CjN). Compoziții: *Laudă plaiurilor natale, Suita Piccola pentru orchestră, Introduce și Allegro pentru orchestră simfonică*. Compune lucrări vocal-simfonice, lieduri simfonice, lucrări simfonice, camerale, lucrări corale pentru formații profesioniste și de amatori. Secretarul Uniunii Compozitorilor din RSR și al Filialei din TgM. Distincții: Ordinul „Meritul Cultural” cls. IV (1966); Premiul „George Enescu” al Academiei RSR pentru activitatea componistică (1967); Premiul Uniunii Compozitorilor pentru *Sinfonia a II-a - Lauda plaiurilor natale* (1972).

Referințe:

- *Muziceni români. Lexicon.* - București: Editura Muzicală, 1970, p. 471-472.
- *Muzică și muziceni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Romfel, [1993]. - 208 p.
- *Românii magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés.* - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 3. Kh-M, 1994.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995)* / Octavian Lazăr Cosma. - București: Editura Muzicală, 1995. - 590 p.
- *Zoltán Aladár* / Benkő András. A könyvet szerkesztette és szövegét gondozta Szöcs. - Mv.: Mentor, 1996.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Aius, 1997. - 336 p.
- *Chujeni ai secolului 20. Dicționar esențial.* - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008, p. 250.
- *De vorbă cu Zoltán Aladár, compozitorul și directorul filarmonicii* / Olga Apostol. În: *Steaua roșie*, 9 aug. 1975, p. 3.
- *Zoltán Aladár [Necrolog]* / Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă; Filarmonica de Stat din TgM; Filiala TgM a compozitorilor din TgM. În: *Steaua roșie*, 11 iul. 1978, p. 3.

ZONDA Attila, prof. de muzică, politician; n. 2 aug. 1950, TgM - m. 4 apr. 1997, TgM. Studii: Lic. „Bolyai Farkas” (1969); IPed. de 3 ani TgM (1972), Fac. de Muzică. Prof. de muzică la Șc. Gen. Cîmpulung, la Tisa, MM. Fondatorul Filialei UDMR, MM (1989); deputat în Parlamentul României (1990-1992); vicepreș. (1992-1994), preș. (1994-1997) UDMR, Filiala MS.

Lucrări publicate:

- *Bársonyszékek és hangulatok* / Zonda Attila. A fedéltervet és az illusztrációkat Molnár Dénes készítette. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998. - 282 p.

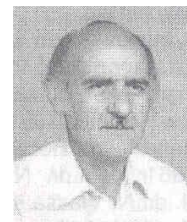
- în colaborare:

- *Maros megye: album* / Molnár Dénes; előszó Zonda Attila. - Mv.: s.n., 1994. - 2 p., [12] f. pl.

Referințe:

- *Cinci ani din istoria României: o cronologie a evenimentelor decembrie 1989 - decembrie 1994* / Domnița Ștefănescu. - București: Mașina de scris, 1995. - 512 p.
- *Adunarea Constituantă: 11 iulie 1990 - 21 noiembrie 1991.* - București: Senatul României, 1998. - 240 p.

ZRINYI Endre, Andrei, istoric, muzeograf; n. 26

mart. 1927 - m. 26 mart. 1998, TgM. Studii: lic. la TgM; IPed. TgM (1972); Fac. de Filologie-Istorie, UBB CjN (1981). Muzeograf la MJM TgM (1956-1989), unde lucrează în domeniul arheologiei și numismaticii; organizează numeroase expoziții

permanente și temporare; participă la sesiuni, conferințe naționale, locale și internaționale, realizează reportaje la radio-TV; a fost membru fondator al primei publicații a muzeului, *Studii și materiale* (vol. 1-4, 1965, 1967, 1972); red. la *Marisia*, TgM (vol. 5-25, 1975-1996).

Lucrări publicate:

- în colaborare:

• *Tezaur și descoperiri monetare din Muzeul Județean Mureș* / Eugen Chirilă, Nicolae Gudea, Valeriu Lazăr, Zrinyi Andrei. - TgM, 1980.

• *Castrul roman și așezarea civilă de la Brâncovenești (jud. Mureș). Săpăturile din anii 1970-1987.* - TgM, 1994.

• *Marosvásárhely történetéből / Szerkesztette Pál Antal Sándor.* - Mv.: Mentor, 1999. - 268 p.

Studii și articole:

• *Tezaurul de monede romane imperiale de la Cristești pe Mureș.* În: *Acta MN*, 2, 1965, p. 257-268.

• *Însemnări arheologice pe marginea a două morminte găsitate în cimitirul scitic de la Cristești.* În: *Studii și materiale*, TgM, 1, 1966, p. 27-52.

• *Două gutti-biberoane romane din ceramică în colecțiile Muzeului din Târgu-Mureș.* În: *Studii și materiale*, TgM, 2, 1967, p. 73-79.

• *Materiale în legătură cu cultul lui Mitra în Muzeul din Târgu-Mureș.* În: *Studii și Materiale*, MJM, 2, 1967, p. 63-73.

• *Le depot d'outils roumains de Mărculeni (jud. MS).* În: *Dacia*, 14, 1970, p. 207-231.

• *Unelte agricole în depozitul de la Mărculeni (jud. MS).* În: *Terra Nostra*, 2, 1971, p. 75-89.

• *O cană de cositor și... proveniența ei.* În: *Marisia*, 3-4, 1972, p. 167-179.

• *Necropola scitică de la Ozd, com. Bichiș, jud. Mureș.* În: *File de istorie*, Bistrița, 3, 1974, p. 89-137.

• *Olarii din Târgu-Mureș și produsele lor în lumina cercetării materialului rezultat din săpături.* În: *Marisia*, 5, 1975, p. 93-111.

• *Repertoriul localităților din jud. Mureș, cu descoperiri arheologice din secolele IV-XIII.* În: *Marisia*, 6, 1976, p. 125-151.

• *Contributions épigraphiques a l'histoire de la „Ala Bosphoranorum”.* În: *Ephigraphica. Travaux dédiés au VIIème Congrès d'épigraphie grecque et latine.* - București: Editura Academiei, 1977, p. 223-232.

• *Așezarea romană de la Cristești și legăturile ei cu Gallia.* În: *Marisia*, nr. 7, 1977, p. 91-99.

• *Însemnări pe marginea cercetărilor de la castelul feudal din Lăzarea jud. Harghita.* În: *Acta MP*, 2, 1978, p. 105-115.

• *Un mic depozit de bronzuri de la Sîmbriaș (jud. Mureș).* În: *Marisia*, 9, 1979, p. 642-645.

• *Contribuție la cunoașterea neoliticului din Valea superioară a Mureșului. Săpăturile de la Gorenii (com. Batoș).* În: *Marisia*, 11-12, 1981-1982, p. 17-29.

• *Contribuții la istoria militară a Daciei romane. 2. Ala I Gallorum et Bosporanorum.* În: *Marisia*, 13-14, 1983-1984, p. 51-58.

• *Așezarea și mormintele din prima epocă a fierului de la Chendu (jud. Mureș).* În: *Apulum*, 24, 1987, p. 91-118.

• *Sondaje arheologice de verificare de la Morești efectuate între anii 1985-1986.* În: *Apulum*, 25, 1988, p.

287-296.

• *Inscripții și monumente sculpturale din castrul roman de la Brâncovenești (jud. Mureș).* În: *Ephemeris Napocensis*, 2, 1992, p. 95-110.

• *Castrul roman și așezarea civilă de la Brâncovenești (jud. Mureș). Săpăturile din anii 1970-1987.* În: *Marisia*, 23-24, 1994, p. 75-158.

• *Cercetările de sondaj efectuate în localitățile Deda-Bistra, Idecu de Sus, Câmpu Cetății și Măgherani (jud. Mureș).* În: *Marisia*, 23-24, 1994, p. 599-603.

• *Raport preliminar privind săpăturile arheologice de la Gornești (jud. Mureș) - campaniile 1992, 1993, 1994.* În: *Marisia*, 25, 1996, p. 35-39 (colab.).

• *Cercetări arheologice pe limesul estic al Daciei romane. Săpăturile din anul 1997 de la Brâncovenești (jud. Mureș).* În: *Marisia*, 26, 2000. (colab.)

Referințe:

• *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 637.

• *In memoriam Andrei Zrinyi 1927-1998.* În: *Marisia*, 26, 2000, p. 391-394.

ZRINYI Zsuzsanna-Márta, grafician, pictor; n. 25 apr. 1956, TgM - m. 11 iul. 2002, TgM. Studii: IAP „Ion Andreescu”, CjN (1975-1979). Prof. la Lic. de Artă TgM. Expoziții de grup: Sf. Gheorghe (1970, 1981); Cuba (1974); TgM (1997). Premiul pentru afișe (1974, 1978).

Referințe:

• *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2. L-Z, 1997, p. 267.

• *Erdélyi mütár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002, p. 364.

ZSELLÉR Éva, cântăreață de operă, n. 7 apr. 1961, TgM. Studii: Lic. „Unirea” și Lic. „Al. Papiu Ilarian”, TgM; Academia de Muzică, CjN. Cântă la Opera din Iași (1985-1986); participă la un concurs în Tokio (1986), după care pleacă în Canada și nu se mai întoarce în țară (1986); cântă la Metropolitan New York (1987), Hamilton (1987), San Antonio (1989), Budapesta (1988).

Interpretează: Luisa în *Luisa Miller* de Verdi; Freia în *A Rajna kincse* de Wagner; Ágnes în *Beatrice di Tenda* de Bellini; Lida în *La battaglia di Legnano* de Verdi; Cso-cso-szán în *Pillangókisasszony* de Puccini; Mimi în *Bohém-élet* de Puccini; Valois Erzsébet királyné în *Don Carlos* de Verdi; Jaroszlavna în *Igor herceg* de Borogyin; Fiordiligi în *Così fan tutte* de Mozart; Ilia în *Idomeneo* de Mozart.

Referințe:

• *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2. L-Z, 1997, p. 267.

• *Vásárhelyről a Metropolitan-be.* În: *Népújság*, júl. 5. 1996, p. 5.

ZSIGMOND Attila, pictor; n. 16 mai 1927, TgM - m. 25 apr. 1999, TgM. Absolvent al Institutului „Ion Andreescu”, Cj, secția pictură. Membru stagiar al UAPR

din 1954. Expoziții personale: Sighișoara (1971); București (1973); Odorhei (1973); TgM (1977); Toronto, Canada (1979); New York, SUA (1979); Zwolle, Olanda (1991). Expoziții de grup: TgM, CjN, Timișoara, București, Covasna, Sânmartin, Lăzarea, Ungaria, Oradea, New York. Lucrări monumentale: TgM, Hotel Transilvania, *Vănatul și pescuitul*, pictură murală (1962); Hortobágy, Ungaria, *Descălecare* (1994).

Referințe:

- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976. - 536 p.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században* / Banner Zoltán. - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990. - 201 p.
- *Romániai magyar verseskönyvek: 1944-1988 (1988-1989) = Volume de versuri maghiare din România: Repertorium = Repertoriu bibliografic* / Mózes Huba. - Cluj: Academia Română. Filiala Cj. Institutul de Lingvistică și Istorie Literară, 1991. - 110 p.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996.: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - [Budapest]: [Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria], 1996. - 72 p.
- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2. L-Z, 1997, p. 267-268.
- *Romániai Magyar Ki kicsoda: 1997.* - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997, p. 639-640.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7.* / Borító és katalógusterv Simon Zsolt. - Mv.: [Barabás Miklós Céh], 1997. - 107 p.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 1998.
- *Zsigmond Attila:* album / Weisz Attila, s.n., 2002. - 88 p.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006, p.130.

ZSIGMOND, Irma, bibliotecar, prof., ziaristă; n.

16 mart. 1944, Aluniș, MS. Studii: Lic. „Bolyai Farkas”, TgM; Fac. de Lb. și Lit. Maghiară, UBB Cj (1967). O scurtă perioadă a lucrat ca prof. și ziaristă; bibliotecară la BTB TgM (1972-2001). Publică studii despre legătura de carte, istoria cărții, Biblioteca „Teleki” și Muzeul „Bolyai” în revistele *Hungaricum*, *Revista pentru pasionații antichității*, *Marisia* și presa locală. A colaborat la realizarea filmului documentar despre BTB TgM (2002). I s-a acordat distincția „Pro Libro Senator” (2010), din partea BJM, TgM.

Lucrări publicate:**- în colaborare:**

- *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002* / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd. - Mv.: Mentor, 2002. - Teleki Téka Alapítvány. - 623 p.
- *A tér úttörője: Bolyai János emlékévé: Marosvásárhelyi.* - Mv.: Lyra, 2003. - 215 p.
- *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére.* Válogatta Zsigmond Irma. - Mv., Teleki Téka Alapítvány, 2009. - 462 p.

Studii și articole:

- *Tipărituri aldine din Biblioteca Teleki-Bolyai.* În: *Marisia*, TgM, 1984.
- *O presupusă legătură Koberger.* În: *Biblioteca și cercetarea*, CjN, Academia RSR, 12, 1988, p. 180-183.

• *A Teleki Téka múlt századi olvasónaplói.* În: *Marosvásárhely történetéből:* Mv.: Mentor Kiadó, 1999, p. 203-212.

• *Bécsi könyvkötők munkai Teleki Sámuel könyvtárában.* În: *Emlékkönyv a Teleki Téka Alapítvány-* Mv.: Mentor Kiadó, 2002, p. 290-301.

• *A Bolyai Múzeum története.* În: *A tér úttörője.* - Mv.: Mentor Kiadó, 2003, p. 169-178.,

Referințe:

- *Ki kicsoda Aradtól Csíkszeredáig?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 2. L-Z, 1997, p. 268.

ZSIZSMANN Rezső, prof. de pian, cor, orgă, armonie, compoziție; n. 17 apr. 1885, Körmöczbáya, Ungaria - m. 7 oct. 1941, Cj. Studiază la Academia de Muzică din Budapesta, obținând diploma de prof. de orgă și compoziție; studiază științele matematice, apoi audiază la Fac. de Muzică din Berlin diverse cursuri de științe muzicale (1912). Vine la TgM, unde profesează până în 1914, când pleacă în călătorie de studii în marile centre europene. Se întoarce la TgM, ca prof. la Conservatorul Orășenesc.

Referințe:

- *Erdélyi monográfia* / szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza. - SM: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a. - 611 p.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. - Vol. 1. - TgM: Ansid, 2002. - 268 p.
- *Anuarul Conservatorului Orășenesc din Tg. Mureș.* - TgM: s.n., 1927-1928, p. 81.
- *Privire asupra trecutului muzical târgumureșean* / Csíky Boldizsár. În: *Vatra*, 32, nr. 9/10, 2005, p. 75-80.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- *A XVII-lea bienală națională de artă fotografică cu participare internațională, Târgu-Mureș, Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, Decembrie 1997: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1997.
- *A XVIII-a bienală națională de artă fotografică cu participare internațională. Sălile de expoziție ale Palatului Culturii, octombrie 1999: [Catalog de expoziție].* - TgM: s.n., 1999.
- *12 erdélyi képzőművész: [kiállítási katalógus]: Budapest Erdős René ház 1992. március 14. - április 14.* - Budapest: s.n., 1992.
- *50 de ani de artă naivă în România. Enciclopedie / Costel Iftinchi.* - Iași: Editura PIM, 2010.
- *1234 cineaști români: ghid bio-filmografic / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu.* - București: Editura Științifică, 1996.
- *1918 la români: desăvârșirea unității naționale statale a poporului român.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică. - Vol. 7. - 1989; Vol. 9. - 1989.
- *Activitatea științifică la Universitatea Regele Ferdinand I din Cluj în primul deceniu 1920-1930.* - Cj: s.a., 1935.
- *Akik imádkoztak üldözöikért: börtönvallomások, emlékezések.* - Cj: s.n., 1996.
- *Animație la Ariel: monografie dialogată în cinci decenii, cu prolog și epilog deschis / Eugenia Anca Rotescu; Az örökjű Ariel: 50 éves Marosvásárhelyi Bábszínház / Nagy Miklós Kund, Rotescu Eugenia Anca.* - TgM: Teatrul pentru Copii și Tineret Ariel, 1999.
- *Anuarul Arhivelor Mureșene.* - TgM, 2003, 2004.
- *Anuarul Liceului de Cultură Generală „Alexandru Papiu-Ilarian” din Târgu-Mureș pe anul școlar 1969-1970.* - TgM: s.n., 1970.
- *Arhiviști clujeni, 1920-1995.* - CjN: s.n., 1995.
- *ART foto 2000: Fotoclub TgM.* - TgM: Editura Lyra, 2001.
- *Arta plastică târnăveană. Repere culturale/ Iuliu Moldovan.* - TgM: Editura Ardealul, 2008.
- *Arta românească modernă și contemporană.* - București: s.n., 1982.
- *Asociația Artiștilor Plastici Mureș: 1977-2004 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2004.
- *Artiști plastici mureșeni: Asociația Artiștilor Plastici Mureș 1977-2007 / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2007.
- *Artiști Plastici Mureșeni. Asociația Artiștilor Plastici Mureșeni 1977-2012.* - TgM: Editura Nico, 2012.
- *Astra reghineană: 125 de ani de la înființare.* - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1999.
- *Astra sighișoreană 1861-1950 și Horia Teculescu 1897-1942 / Mercurie Petcu, Gheorghe Gavrilă.* - Sighișoara: s.n., 1999.
- *Barabás Miklós Céh Őszi Tárlat '97, Marosvásárhely 1997. október 25.- december 7. / Borító és katalógusterv Simon Zsolt; foto Mester Tibor.* - Mv.: Barabás Miklós Céh, 1997.
- *Bibliografia locală retrospectivă a județului Mureș: autori, apariții editoriale, referințe locale, cărți editate până în anul 1944 = Maros megye retrospektív helyismereti könyvészete: szerzők, kiadványok, helyi vonatkozások, 1944-ig megjelent könyvek / Fülöp Mária, Ferencz Klára.* - Vol. 1-2. - TgM: BJM, 2005.
- *Bibliologi români. Dicționar / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Emil Vasilescu.* - Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2011.
- *Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse / Gheorghe Buluță, Victor Petrescu.* - Târgoviște: Editura Bibliotheca, 2008.
- *Biblioteci reghinene: File de istorie. Studii și articole.* Ed. și prefață de Marin Șara. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2005.
- *Biserica durerii: file din istoria rezistenței Bisericii greco-catolice 1948-1989. Comunitatea*

- greco-catolică - *Moișa Protopopiatul Râciu (jud. Mureș)* / Ovidiu Palcu. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2002.
- *Biserica greco-catolică din România în perspectivă istorică* / Teodor V. Damșa. - Tm: Editura de Vest, 1994.
 - *Biserica Română Unită. Două sute cinci zeci de ani de istorie. Document Madrid, 1952* / De Msgr. Aloisie L. Tăutu, Carol Capros, Flaviu Popan, Octavian Bârlea, Alexandru Mircea, Pamfil Cârnațiu și Mircea Todericiu. - CjN: Editura „Viața Creștină,” 1998.
 - *Biserica și societatea românească în Reghin și împrejurimi 1890-1918*. - TgM: Editura Nico, 2010.
 - *Biserici de lemn monumente istorice din Episcopia Alba Iulia* / Ioana Cristache Panait. - Alba Iulia: s.n., 1987.
 - *Blajul* / Alexandru Petărlecean, Ion Moldovan. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2005.
 - *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*. Ed. a 37-a, 10-25 mai 2007.
 - *Caiet program: Zilele Muzicale Târgumureșene*. Ed. a 39-a, 14-28 mai 2009.
 - *Calendarul de la Blaj: 2006*. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2006.
 - *Calendarul de la Blaj: 2007*. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2007.
 - *Careul cu prieteni* / Romeo Soare. - TgM: Editura Ambasador, 1996.
 - *Caricaturiști mureșeni* / Romeo Soare. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 1995.
 - *Cartea de aur a rezistenței românești împotriva comunismului* / Cicerone Ionițoiu. Vol. 1. - București: Editura Hrisovul, 1996.
 - *Cartea de aur sau luptele politico-naționale ale românilor de sub coroana ungară* / Teodor V. Păcățean. - 8 vol. - SB: 1902-1915; Vol. 1. *Înainte de redeșteptare. Anii redeșteptării 1848-1849. Sub absolutism*, 1902; Ed. a 2-a, Tipografia Iosif Marschall, 1904; Vol. 2. *1860, 1861, 1862-1863*. Ed. a 2-a, Tipografia Iosif Marschall, 1904; Vol. 3. *Dieta Ardealului. Redeschiderea Dietei. Senatul imperial. Mitropolia Sibiu. Dieta din Cluj*. - SB: Tiparul Iosif Marschall, 1905; Vol. 4. *Dieta ungară din Pesta (1895-1868)*. - SB: Tiparul Henrich Meltzer, 1906; Vol. 5. *Ciclul parlamentar din anii 1869-1872*. - SB: Tipografia Arhidiecezană, 1909; Vol. 6. *Ciclul parlamentar 1872-1875, 1875-1878-1881*. - SB: Tipografia Arhidiecezană, 1910; Vol. 7. *Ciclul parlamentar 1881-1884, 1884-1887, 1887-1892, 1892-1896*. - SB: Tipografia Arhidiecezană, 1913; Vol. 8. *Ciclul parlamentar 1896-1901, 1901-1905-1906, 1906-1910*. - SB: Tipografia Arhidiecezană, 1915.
 - *Catacombe și lumini. Viața și activitatea Pr. Ioan Roșca în timpul persecuției Bisericii Greco-Catolice* / Anton Rus, Aura German. - Blaj: Editura „Buna Vestire,” 2003.
 - *Catholicism și ortodoxie românească - scurt istoric al Bisericii Române Unite* / Ierom. Silvestru Augustin Prunduș, pr. Clemente Plaianu. - CjN: Editura „Viața creștină,” 1994.
 - *Cei 12 episcopi martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolice* / Dr. Silvestru A. Prunduș, Clemente Plaianu. - CjN: Editura „Viața Creștină,” 1998.
 - *Centenarul autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române*. - București: s.n., 1987.
 - *Chemare la judecata istoriei. Apelul la rațiune (1953-1970)* / Onisifor Ghibu. - Vol. 2. - București: Editura Albatros, 1993.
 - *Chiheru ieri - Chiheru azi* / Emanoil Hurdugaci. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007.
 - *Cinci ani și două luni în penitenciarul din Sighet* / Constantin C. Giurescu. - București: Editura Fundației Culturale Române, 1994.
 - *Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial*. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2000.
 - *Colivia de vise* / Ioana Florea. - TgM: Editura Tipomur, 2000.
 - *Contribuții la cunoașterea vieții culturale și politice a românilor din ținuturile mureșene. Studii și portrete* / Grigore Ploșteanu. - TgM: Editura Veritas, 2010.
 - *Contribuții mureșene la Marea Unire din 1918* / Ioan Silviu Nistor. - CjN, 1981.
 - *Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă*. - SB: s.n., 1988.
 - *Coridoare istoriografice. O incursiune în universul scrisului ecleziastic românesc din Transilvania anilor 1850-1920* / Corina Teodor. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2003.

- *CSOMA: 1996. A magunk keresése [a Csoma-Tárlat katalógusa]* / Bevezető Gazda József; Fotók Albert Levente, Jákó Ferenc. - Kovászna: Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület, 1996.
- *Cultura română modernă și idealurile naționale: năzuințe, momente, accente, impulsuri* / Ioan Silviu Nistor. - București: EDP, 1997.
- *Cultura mureșeană în memoria cărților* / Melinte Șerban. - TgM: Editura Ardealul, 2006.
- *Dascălii Blajului* / Nicolae Comșa, Teodor Seiceanu. - București: Editura Demiurg, 1994.
- *Dascălii Blajului: Seria lor cronologică cu date bio-bibliografice* / Nicolae Comșa. - Blaj: Tipografia Seminarului, 1940.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Traian Bosoancă. - Vol. 1. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2006.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - Vol. 2-5. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Nico. - Vol. 2.: 2007. - Vol. 3. 2008. - Vol. 4. 2008. - Vol. 5. 2009.
- *Dascăli mureșeni* / Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș, Simion-Virgil Bui. - Vol. 6. *Dascăli mureșeni: 200 de biografii*. - TgM: Editura Edu, 2011.
- *Dascălii „Papiului”* / Simion Virgil Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Editura Nico, 2011.
- *Deceniul prăbușirilor (1940-1950): viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și staliniști* / Mihai Pelin. - București: Editura Compania, 2005.
- *Deda: consemnări cultural - istorice despre obârșiile mele* / Viorel Borșianu. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 2005.
- *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*. - Reghin: s.n., 2001.
- *Dialog al vremii cu memoria. Slujind Domnului și poporului Său, la începutul mileniului al III-lea* / † Andrei Andreicuț. - Alba Iulia: Editura Reîntregirea, 2009.
- *Dicționar de cinema* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Editura Univers Enciclopedic, 1997.
- *Dicționar de lingviști și filologi români* / Balacciu Jana, Chiriacescu Rodica. - București: Editura Albatros, 1978.
- *Dicționar de mari muzicieni*. - București: Editura Univers Enciclopedic, 2000.
- *Dicționar de personalități dobrogene*. - Vol. 3. - Constanța: Editura Ex Ponto, 2008.
- *Dicționar de pictură veche românească din Transilvania: Sec. XIII-XVIII* / Marius Porumb. - București: Editura Academiei Române, 1998.
- *Dicționar istoric al localităților din Transilvania* / Coriolan Suci. 2 vol. - Iași: Editura Academiei R.S.R. - Vol. 1. 1967; Vol. 2, 1968.
- *Dicționar mondogemina* / Mioara Mincu, Elena Mironescu. - Vol. 1. *Femei române*. - București: Editura Alcor Edimpex, 1994.
- *Dicționarul artiștilor români contemporani* / Octavian Barbosa. - București: Editura Meridiane, 1976.
- *Dicționarul etnologilor români* / Iordan Datcu. - 3 vol. - București: Editura Saeculum I.O., 1998. - Vol. 1. 1998. - Vol. 2. 1998. - Vol. 3. 2001.
- *Dicționarul filmului românesc de ficțiune* / Red. Grid Modorcea. - București: Editura „Cartea Românească”, 2004.
- *Dicționarul operelor filozofice românești* / Coord. general Ion Ianoși; coord. Vasile Morar, Ilie Pârnu, Dragan Stoianovici, Gheorghe Vlăduțescu. - București: Editura Humanitas, 1997.
- *Dicționarul teologilor români* / Mircea Păcurariu. - București: Editura Enciclopedică, 2002.
- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Editura Ansid, 2002.
- *Dincolo de microfon. Confesiuni* / Aurel Rațiu, Tarfin Todea. - TgM: Editura Nico, 2009.
- *Directori (1919-2009). Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” la 90 de ani* / Simion Bui, Dorin Borda, Ilarie Gh. Opreș. - TgM: Casa de Editură „Mureș”, 2009.

- *Documentar. Cinci ani de existență a taberei „Armonia.” Colecția de artă plastică Elisabeta și Gheorghe David. Nr. 4-5 (1995 și 1996): Catalog.* - TgM: Inspectoratul pentru Cultură al județului Mureș, 1996.
- *Dramafest '98: dramaturgie nouă românească.* - TgM: Fundația Dramafest, 1998.
- *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786 - 1986 / Mircea Păcurariu.* - Sibiu: s.n., 1987.
- *Dr. Eugen Nicoară și Astra reghineană: 135 de ani de la înființarea Despărțământului Reghin al Astrei / Marin Șara, Ilie Frandăș.* - TgM: Editura Nico, 2010.
- *Elita românească în lumea satului transilvan, 1867-1918 / Vasile Dobrescu.* - TgM: Editura UPM, 1996.
- *Emlékkönyv a Teleki Téka alapításának 200. évfordulójára 1802-2002 / Szerkesztette Dr. Deé Nagy Anikó, Sebestyén-Spielmann Mihály, Vakarcz Szilárd.* - Mv.: Editura Mentor, 2002.
- *Emlékkönyv Benkő Samu születésének nyolcvanadik évfordullójára.* Kolozsvár: Erdélyi Múzeum Egyesület, 2008.
- *Enciclopedia artiștilor români contemporani / Alexandru Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu.* - București: Editura ARC 2000. - Vol. 1, 1996; vol. 4, 2001; vol. 5, 2003.
- *Enciclopedia Cugetarea: Material românesc oameni și înfăptuiri / Lucian Predescu.* - București: Editura Cugetarea - Georgescu Delafras, 1940.
- *Enciclopedia istoriografiei românești.* - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978.
- *Enciclopedia managerilor educaționali 2010. Proiect derulat de Editura Edu cu sprijinul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului / Prof. dr. Ciprian Năprădean, prof. dr. Doru Dumitrescu.* - TgM: Editura Edu, 2011.
- *Enciclopedia marilor personalități din istoria, știința și cultura românească de-a lungul timpului / Editor Ion Văduva Poenaru.* - Vol. 5: *Contemporanii: K-Z.* - 2003; Vol. 6: *Contemporanii de ieri și de mâine: A-Z.* - 2004.
- *Enciclopedia personalităților din România.* - Ed. a 5-a. - Schweiz: Hübners Who is Who, 2010.
- *Erdélyi lexikon (1928). 2. kiadás.* - Mv.: Editura Mentor, 2002.
- *Erdélyi magyar breviárium / Czirják Árpád.* - 1. köt.: Január-április. - Kv.: Gloria Nyomda és Kiadvállalat, [1996].
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda.* - Oradea: Editura Scripta, 2000.
- *Erdélyi Magyar Ki Kicsoda: 2010.* - S.l.: A Magyar demokrata szövetség és a BMC kiadó közös kiadványa, 2010.
- *Erdélyi magyar művészet a XVIII - XX. Században / Kiss Pál.* - Budapest: Pápa Pápai M. Könyv, 1990.
- *Erdélyi magyar művészet a XX. században / Banner Zoltán.* - Budapest: Képzőművészeti Kiadó, 1990.
- *Erdélyi monográfia / Szerkesztették Várady Aladár és Berey Géza.* - Satu Mare: Gloria Könyvnyomda és Lapkiadó vállalat, s.a.
- *Erdélyi műtár: képzőművészek, iparművészek, műépítészek, művészettörténészek, fotóművészek, műgyűjtők adattára = Siebenbürgisches Künstlerlexikon = Dicționar de artă din Transilvania / Molnár Dénes.* - Déva: Corvin Kiadó, 2002.
- *Erdélyi őszi tárlat: Vármegye Galéria 1993 szeptember 28-október 15: [katalógus] / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt.* - Budapest: s.n., 1993.
- *Erdélyi panteon.* - Mv.: Mentor, 1998. - Vol. 1.
- *Erdélyi peregrinusok: erdélyi diákok európai egyetemeken: 1701 - 1849 / Szabó Miklós, Szögi László.* - Mv.: Mentor, 1998.
- *Erdélyi portrék: Fotó-kiállítás a Petőfi Irodalmi Múzeumban, 1991. október 10. - december 1.* / Erdélyi Lajos fotói. - Budapest: Petőfi Irodalmi Múzeum, 1991.
- *Az Evangélium szerint reformált erdélyrészi egyházkerület fűközép- és oskoláink állapotrajza /* - Kv.: Parádi Kálmán, 1896.
- *Expoziția: Etnografia în arta fotografică-ediția 1997 = Néprajz a fotóművészetben kiállítás*

- katalógusa 1997. - Odorheiu Secuiesc = Székelyudvarhely: Muzeul Haáz Rezső Múzeum, 1998.
- *Expoziția Textil '97. Tradiție, căutare, experiment: de la materiale și tehnici tradiționale, tapiserii bidimensionale, materiale neconvenționale, tehnici noi textile spațiale la experimente ambientale* : [Catalog] / Tehnoredactarea catalogului Nagy Dalma. - TgM: s.n., 1997.
 - *Făurirea statului național unitar român, 1918*. Vol. 2 / Ștefan Pascu. - București: s.n., 1983.
 - *Fényképészek és műtermek Erdélyben 1839-1916: Tanulmány és okmánytár* / Miklósi-Sikes Csaba. - Székelyudvarhely: Haáz Rezső Alapítvány, 2001.
 - *Figuri politice și administrative din epoca consolidării*. - București: s.n., 1924.
 - *File din istoria cinematografiei în Tîrgu-Mureș* / Aurel Chertes, Emilia Chertes. - TgM: s.n., 1970.
 - *File din istoria mureșenilor. Contribuții privind istoria românilor din ținuturile mureșene în perioada 1848-1865* / Ana Hancu. - TgM: Editura Nico, 2010.
 - *First International Photographic Salon: A XIX-a Bienală de Artă Fotografică = Marosvásárhely (23 Iunie - 21 iulie 2001) - Odorheiu Secuiesc - Székelyudvarhely (29 iulie - 30 august 2001): Târgu-Mureș: catalog*. - TgM = Mv.: s.n., 2001 - Odorheiu-Secuiesc = Székelyudvarhely.
 - *Florile dalbe, flori de măr* / Vasile Conțiu. - TgM: s.n., 1996.
 - *Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și ținuturilor românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)* / Dr. Aurel Galea. - TgM: Editura Tipomur, 1996.
 - *Formarea intelectualității din Transilvania 1867-1919. Studenți români la institutele de învățământ superior din Transilvania, Ungaria și Slovacia* / Cornel Sigmirean. - CjN: Universitatea „Babeș-Bolyai,” 1999.
 - *Galaxia valorilor* / Dorin Borda; Romeo Soare. - Vol. 1. - TgM: Casa de Editură „Mureș,” 2007.
 - *Ghidul personalităților din județul Alba*. - Alba Iulia: s.n., 2003.
 - *A Hét évkönyve*. - 1982.
 - *Hortobágyi Alkotótábor, 1997* / [szerkesztette Égerházi Imre]. - Debrecen: Piremon, 1998.
 - *Idealul unității naționale în presa românească* / Victor V. Grecu. - CjN: Editura Dacia, 1996.
 - *Imperialismul catolic: o nouă ofensivă antiromânească* / Grigore Nedei. - București: Editura Clio, 1993.
 - *Împotriva diktatului de la Viena* / Corneliu Albu. - București: Fundația Regele Mihai I, 1944.
 - *Închisoarea elitei românești: compendiu* / Prof. dr. Nuțu Roșca. - Baia-Mare: Editura Gutinul, 1998.
 - *Incursiuni în arta plastică românească* / N. Lăptoiu. - București: Editura ARC 2000, 1999.
 - *Intelectualitatea ecleziastică. Preoții Blajului (1806-1948)* / Cornel Sigmirean. - TgM: Editura UPM, 2007.
 - *Irodalmi bölcsőink Romániában azaz Neves literátoraink születési helye, emlékmúzeuma, emléktáblája, sírhelye vármegyék szerint számba véve* / Málnási Ferenc. - Szeged: JGYTF, 1997.
 - *Istoria Academiei Române în date (1866-1996)* / Dr. Dorina N. Rusu. - București: Editura Academiei Române, 1997.
 - *Istoria Bisericii Greco-Catolice sub regimul comunist 1945-1989: documente și mărturii* / Cristian Vasile. - Iași: Editura Polirom, 2003.
 - *Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești de la origini până astăzi* / Bota, I. M. - Ed. a 2-a. - CjN: Editura „Viața Creștină”, 2003.
 - *Istoria formării intelectualității românești din Transilvania și Banat în epoca modernă* / Cornel Sigmirean. - CjN: Presa Universitară Clujeană, 2000.
 - *Istoria memorandumului românilor din Transilvania și Banat* / Vasile Netea. - București: Editura Europa Nova, 1993.
 - *Istoria modernă și contemporană a României, reflectată în periodicele maghiare de specialitate (1945-1995): bibliografie selectivă = Die Neuzeitliche und Gegenwaertige Geschichte Rumaeniens, widerspiegelt in die Ungarischen Fachzeitschriften* / Stelian Mândruț. - CjN: Presa

Universitară Clujeană, 1996.

- *Istoria României* / Red. de prof. univ. dr. Mihai Bărbulescu, prof. univ. dr. Dennis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor. - București: Editura Enciclopedică, 1998.
- *Istoria României: Transilvania*. Vol. 2: (1867-1947). - CjN: Editura „George Barițiu”, 1999.
- *Istoricii și știința istorică din România: 1944-1969*. - București, Editura Științifică, 1970.
- *Închisoarea elitei românești: compendiu* / Prof. dr. Nuțu Roșca. - Baia-Mare: Editura Gutinul, 1998.
- *Itinerar lingvistic* / Miorița Got. - București: Editura Sigma, 2006.
- *Járay Ernő: Beszélgetés-töredékek, vallomások* / Járay Fekete Katalin. - Mv.: Fumus, 2007.
- *Jubileumok, sorsok, emberek: Marosvásárhely neves sportolói* / Rád Sándor. - TgM: Editura Lyra, 1996.
- *Județul Alba: documentar istorie, literatură, știință, artă*. - Editura: s.n., Alba-Iulia, 1993.
- *Județul Mureș în cărți: 1990-1999 = Maros Megye a könyvekben: Bibliografie = Bibliográfia* / Fülöp Mária. - TgM: BJM, 2002.
- *Katolikus kisebbség Erdélyben* / Virt László. - Budapest; Luzern: Egyházfórum, 1991.
- *Képzőművészeti Lexikon: Magyar Festők és Grafikusok Adattára 1800-1988* / Szeregyei György. - Szeged, 1989.
- *Ki Kicsoda 2000*. - Budapest: Greger-Biograf Kiadó, 1999.
- *Ki Kicsoda Aradtól Csíkszeredáig ?* Vol. 1-2. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1996. - Vol. 1: A-K, 1996; Vol. 2: L-Z, 1997.
- *Ki Kiscoda? Az Erdélyi és Bánsági Közélet lexikonja* / Damo Jenő. - Timișoara - Arad: s.n., 1931.
- *Ki kicsoda a magyar irodalomban*. - Budapest: Könyvkuckó, 1996.
- *Könyvek által a világ... Tanulmányok Deé Nagy Anikó tiszteletére* / Szerkesztették: Bányai Réka, Spielmann-Sebestyén Mihály; fényképezte Márton Kristina. - Mv.: Teleki Téka Alapítvány, 2009.
- *Kortárs magyar írók, 1945-1997: bibliográfia és fotótár* / Szerkesztette Almási Éva, Balázs-Arth Valéria. - 1. köt.: A-J. - 1998. - 2 köt.: K-Z. - 2000.
- *Kortárs magyar művészeti lexikon* / Szerkesztette: Fitz Péter, F. Almási Éva, Faludy Judit. - Budapest: Enciklopédia. - 1. köt.: A - G. - 1999; - 2 köt.: H-Z. - 2000.
- *Külföldi magyar kutatók, oktatók, fejlesztők. 1. füzet* / Szerkesztette Tarnóczy Mariann. - Budapest: A Magyar Tudományos Akadémia Kutatásszervezési Intézet, 1996.
- *Lanțuri și teroare* / Ioan Ploscaru. - Ediția a 2-a, revăzută și adăugită. - Tm: Editura Signata, 1994.
- *Lectura și biblioteca publică la Chuj* / Traian Brad. - CjN: Casa Cărții de Știință, 2001.
- *Lesă de hârtie (publicistică)* / Răzvan Ducan. - TgM: Nico, 2010.
- *Lexikon der Siebenbürger Sachsen. Geschichte. Kultur. Zivilisation. Wissenschaften. Wirtschaft. Lebensraum Siebenbürgen*. - Innsbruck: Wort und Welt Verlag, 1993.
- *Liceul Alexandru Papiu-Ilarian la 75 ani* / Prof. Vasile Dragoș, prof. Iulian Boldea, prof. Mihai Monoranu, prof. Iulius Moldovan. - TgM: s.n., 1994.
- *Limba română și cultivarea ei în preocupările Astrei* / Teodor Ardelean. - CjN: Editura Limes, 2009.
- *Lumea filmului. Dicționar de cineaști* / Cristina Corciovescu, Bujor T. Rîpeanu. - București: Editura Curtea Veche, 2005.
- *Magyar életrajzi lexikon*: 3-ik kiegészítő kötet: A-Z. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1981.
- *Magyar életrajzi lexikon (1978-1991)* / Főszerkesztő Kenyeres Ágnes. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *Magyar és nemzetközi ki kicsoda 1994: Több mint 12500 kortársunk életrajza*. - Budapest: Biográf, 1994.
- *Magyar irodalmi lexikon*. - Budapest: Kassák Kiadó, 1993.
- *A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája, 1966-1970*. - Budapest, Argumentum Kiadó. - 1996. - 1 köt.: Általános rész: Szerzők: A-K; - 2 köt.: Szerzők: K-Z;

Névmutató.

- *Magyar írók élete és munkái* / Szinnyei József. - 1-14 kött. - Budapest, 1891-1914.
- *Magyar írók élete és munkái* / Gulyás Pál. - 1-18 kött. - Budapest. - Vol. 1-6: 1939-1944; Vol. 7-18: 1990-1999.
- *Magyar színházművészeti lexikon*. - Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994.
- *A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Társaságának kiállítása 1996: Erdélyi Művészek* / Grafikai szerkesztő Simon Zsolt. - Budapest: Erdély Művészetéért Alapítvány; Vármegye Galéria, 1996.
- *A magyar tudományos irodalom bibliográfiája 1901-1925*. - S.l.: s.n., 1930.
- *Magyar utazók lexikona*. - Budapest: Panoráma, 1993.
- *Marea Unire de la 1 Decembrie 1918*. - București: Societatea Națională de Editură și Arte Grafice „Dacia Traiană”, 1943.
- *A Maros megyei magyarság történetéből: tanulmányok* / Szerkesztette Pál-Antal Sándor, dr. Szabó Miklós. - Vol. 2. - 2001.
- *A Marosvásárhelyi Evang. Reform. Kollegium története* / Koncz József. - Mv.: s.n., 1896.
- *Marosvásárhelyi Tárlat: Vármegye Galéria [Budapest], 1995. szeptember 25 - 1995. október 29* / [kiállítás szervező és rendező: Simon Endre]. - Budapest: s.n., 1995.
- *Mărturii prin vreme: douăzeci de ani de viață culturală pe Mureșul de Sus (1920-1940)* / Melinte Șerban. - TgM: Fundația Culturală „Vasile Netea”, 1999.
- *Mărturisiri de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste* / Diac. Ștefan Iloaie, Paul Caravia, Virgiliu Șt. Constantinescu. - CjN: Editura Renașterea, 1995.
- *Membrii Academiei Române 1866-1999: dicționar* / Dr. Dorina N. Rusu. Ediția a 2-a revăzută și adăugită. - București: Editura Academiei Române, 1999.
- *Memoria închisorii Sighet* / Alexandru Rațiu, Gheorghe Pătrașcu, Gheorghe Andreica; editor Romulus Rusan. - București: Fundația Academia Civică, 1999.
- *Memorii* / Vasile Netea. - TgM: Editura Nico, 2010.
- *Mic dicționar subiectiv de modă contemporană* / Doina Berchină. - București: Editura Nemira, 1998.
- *Mică enciclopedie muzicală* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - Craiova: Editura Aius, 1997.
- *Miscellanea Maris* / Constantin Bogoșel. - Vol.1. - TgM: Editura Edu, 2010.
- *Monografia Liceului Pedagogic „Mihai Eminescu” Târgu-Mureș* / Aurel Chertes, Cioată Pantelimon. - TgM: Editura Edu, 2008.
- *Monografia orașului Luduș*. - TgM: Editura Nico, 2008.
- *Monografia orașului Târnăveni* / Prof. Ion Damian. - CjN: s.n., 1996.
- *Monografia orașului Tîrgu-Mureș* / Traian Popa. - TgM: s.n., 1932.
- *Monografie Fărâgău 2004 la 647 de ani de la prima atestare documentară a localității* / Corneliu Anca, Vasile T. Suci. - TgM: Editura Aurora, 2004.
- *Mosolygó Thália: pillanatképek erdélyi színházakból* / Márton Pál. - Kv.: Szabadság Kiadó, 1991.
- *Mureșenii și Marea Unire* / Traian Bosoancă. - TgM: Editura Ardealul, 2000.
- *Mureșul Superior. Vatră de cultură românească* / Vasile Netea. - București: Editura Cuvântul, 2006.
- *Múlt és múlt: Régen volt emberek ügyes-bajos dolgairól és jószágairól* / Sebestyén Mihály. - Mv.: Impress, 1995.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy Maros megyei képzőművésszel* / Nagy Miklós. - Mv.: Impress, 1998.
- *Műterem: beszélgetés huszonegy erdélyi képzőművésszel* / Nagy Milkós Kund. - TgM: s.n., 1999
- *Műterem: beszélgetés huszonnégy elszármazott erdélyi képzőművésszel* / Nagy Miklós Kund. - Mv.: Impress, 2003.
- *Művelődés és gazdálkodás az újkori Erdélyben: erdélyi értelmiség, városfejlődés és paraszti gazdálkodás a XVI-XIX. században* / Szabó Miklós. - Mv.: Mentor, 2003.

- *Művészeti Lexicon*. - Budapest: Akadémiai Könyvkiadó, 1965.
- *Muzeul Etnografic Reghin 1960-2010* / Maria Borzan (coord.). - TgM: Editura Nico, 2010.
- *Muzica românească de azi. Cartea Sindicatului Artiștilor Instrumentiști din România* / P. Nițulescu. - București: s.n., 1939.
- *Muzică și muzicieni* / Iosif Sava, Luminița Vartolomei. - București: Editura Romfel, [1993].
- *Muzicieni din România* / Viorel Cosma. - 10 vol.: 1989-2009. - București: Editura Muzicală. - Vol. 4: 2001.
- *Muzicieni români. Lexicon*. - București: Editura Muzicală, 1970.
- *Die Naive Kunst Rumäniens und einige Reiseerlebnisse* / Herbert Wiesner. - TgM: Editura Ansid, 2002.
- *Nemuritorii. Academicienii români* / Ioan Ivanici, Marcu Paraschiv (coord.). - București, 1995.
- *O zi din istoria Transilvaniei - 1 Decembrie 1918* / Vasile Netea. - București: Editura „Țara noastră”, 1990.
- *Oameni cari au fost* / N. Iorga. - 3 vol. - Galați: Porto-Franco. - Vol. 1: 1994; vol. 2: 1996; vol. 3: 1997.
- *Oameni de seamă ai Ludușului. Portrete și medalioane* / Vasile Cigher. CjN: Editura Mega, 2009.
- *Oameni de seamă ai Sălajului. Dicționar biobibliografic* / Lucia Bălaș, Bódis Otilia. - Vol. 2: L-Z. - Zalău: s.n., 2006.
- *Orașul. Ediție specială*. - TgM, 1996.
- *Pagini de istorie, artă și cultură* / Traian Dușa. 3 vol. - TgM: Ansid, 2002. - Vol. 1: 2002; vol. 2: 2002; vol. 3: 2003.
- *Palatul Culturii din Târgu-Mureș* / Traian Dușa. - TgM: Nico, 2008.
- *Partidul, securitatea și cultele: 1945-1989* / Volum coord. de Adrian Nicolae Petcu. - București: Editura Nemira, 2005.
- *Pedagogi și oameni de școală din România. Mic dicționar* / Ilie Popescu-Teiușan. - București: EDP, 1975.
- *Pentru credință, neam și țară (Astra meleagurilor mureșene)* / Lazăr Lădariu, Mariana Cristescu. - TgM: Editura Nico, 2010.
- *Persecuția Bisericii Române Unite* / Alexandru Rațiu. - Oradea: s.n., 1994.
- *Personalități ale Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică. Evocări istorice* / Dr. Ioan Șoldu. - Blaj: Editura „Buna Vestire”, 2011.
- *Personalități clujene (1800-2007). Dicționar ilustrat* / Dan Fornade. - CjN: Editura Casa Cărții de Știință, 2007.
- *Personalități din Covasna și Harghita* / Ioan Lăcătușu. - CjN: s.n., 1998.
- *Personalități hunedorene. Oameni de cultură, artă, știință, tehnică și sport (sec. XV-XX): dicționar* / Maria Razba. - Deva: Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva, 2000.
- *Personalități mureșene. Schițe bibliografice*. - TgM: s.n., 1981.
- *Personalități prahovene. Dicționar bio-bibliografic* / M. Chirulescu, P. D. Popescu, G. Stoian. - Ediția a 2-a. - Ploiești: Editura Premier, 2002.
- *Philobiblon mureșean* / Dimitrie Poptămaș. - TgM: BJM, 2003.
- *Politica statului ungar față de biserica românească din Transilvania în perioada dualismului 1867-1918* / Pr. Dr. Mircea Păcurariu. - SB: s.n., 1986.
- *Portrete, interviuri și comentarii*. - TgM: Editura Nico, 2008.
- *Poveștile orașului* / Sorina Bota. - TgM: Editura Ardealul, 2010.
- *Presa românească mureșeană (1910-1940)* / Dorin Borda. - TgM: Editura Ardealul, 2010.
- *Procesul memorandumului românilor din Transilvania: Acte și date*. - Cj. - Vol. 1. - 1933; vol. 2. - 1934.
- *Profiluri mureșene* / Ioan Chiorean, Ladislau Kocziány, Valeriu Nițu, Grigore Ploșteanu. - TgM. - Vol. 1: 1971; vol. 2: 1973.
- *Profiluri reghinene. Dicționar biobibliografic* / Georgeta Mărginean, Demeter Judit. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 2008.

- *Punerea pe gânduri* / Liliana Moldovan. - TgM: Editura Nico, 2012.
- *Régi magyar könyvtár* / Szabó Károly. - Vol. 1-3. - Budapest, 1879-1898. - Vol. 1: 1879; vol. 2: 1885; vol. 3: 1896, 1898.
- *Reghinul cultural: Studii și articole*. - Vol. 1-10. - Reghin: Biblioteca Mun. „Petru Maior”, 1982-2010.
- *Renașterea Bisericii durerii. Cartea albă a Bisericii Române Unite cu Roma Greco-Catolică, după 1990* / Ovidiu Palcu. - TgM: s.n., 2011.
- *Repere ale artei plastice mureșene* / Coord. proiect Gheorghe Mureșan. - TgM: Editura Ansid, 2006.
- *Rivalda nélkül: a határon túli magyar színhátság kislexikona* / Enyedi Sándor. - Budapest: Teleki László Alapítvány, 1999 .
- *România după Marea Unire*. Vol. 2: 1918-1933. Partea I-II. - București: s.n., 1986.
- *România = Vatican: Relații diplomatice*. - București: Editura Enciclopedică, 2003.
- *România în lumea sportului* / Coord. Laurențiu Dumitrescu. - București: Editura pentru Tineret și Sport, 1995.
- *Romániai magyar irodalmi lexikon: Szépirodalom, közírás, tudományos irodalom, művelődés*. - Bukarest: Kriterion, 1981. - Vol. 1: A-F, 1981; vol. 2: G-Ke, 1991; vol. 3: Kh-M, 1994; vol. 4: N-R, 2002; vol. 5: S-Sz, 2010.
- *Romániai Magyar Ki Kicsoda: 1997*. - Nagyvárad: RMDSZ-Scripta, 1997.
- *Romanian fine art photography from Tîrgu-Mureș. Marosvásárhely. Neumarkt* / Fotoclub TgM = Mv. = Neumarkt; [Studii introd. de Zsigmond Bálint; Gyula Keresztes architect; Nagy Miklós Kund]. - S.I.: s.n., 1994 .
- *Românii în conștiința Europei. Studii și articole* / Grigore Ploeșteanu. - Vol. 3. - TgM: Editura Veritas, 2010.
- *Salonul anual de pictură 2010. Catalog* / Ilarie Gh. Opreș, Vasile Mureșan. - Ediția a 34-a. - TgM: Editura Nico, 2010.
- *Sărmașu. File de monografie* / Dinuca Burian. - TgM: Editura Nico, 2006.
- *Sângeorgiu de Mureș. Marosszentgyörgy. Un secol de activitate muzicală 1911-2011. Egy század zenei tevékenysége* / Ilarie Gh. Opreș, Moldovan Irina-Maria. - TgM: Editura Nico, 2011.
- *Sângeorgiu de Mureș: Monografie 2010* / Ilarie Gh. Opreș, Sebastian Al. Pui, Mariana T. Opreș, Emilia Opreș. - TgM: Editura Nico, 2010.
- *Scurtă istorie a Bisericii Române* / Ioan Ploscaru. - Ediția a 4-a. -Tm: Editura Helicon, 1998.
- *Semnificația Ardealului* / Vasile Băncilă; argument și mic dicționar de personalități transilvănene de Petru Poantă. - CjN: Editura Clusium, 1993.
- *Siebenbürgen im Aufbau der ungarischen Kultur* / László Gáldi. - Budapest-Leipzig-Milano: Danubia Verlag, s.a.
- *Sighișoara -orizonturi culturale* / Lucia Țarălungă. - TgM: Editura Nico, 2007.
- *Sistemul de credit românesc din Transilvania, 1872-1918* / Vasile Dobrescu. - TgM: Editura UPM, 1999.
- *Spre unitatea statală a poporului român: legături politice și culturale între anii 1859-1918* / Vasile Netea. - București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1979.
- *Stele de milioane* / Romeo Soare. - TgM: Editura Nico, 2008.
- *Studiu monografic - Băgaciu* / Romeo Soare, Ioan Aldea. - TgM: Editura Ambassador, 2007.
- *Studiu monografic Ogra*. - TgM: Editura Ambassador, 2007.
- *Sub stindardul Astei. Două decenii de activitate culturală în Despărțământul Reghinului, 1919-1939* / Vasile Netea. - Reghin: Editura Despărțământul Astra, 1939.
- *Supplex Libellus Valachorum: din istoria formării națiunii române* / David Prodan. - București: Editura Enciclopedică, 1998
- *Színháztörténeti morzsák: (Teatru și munca teatrală)* / Chereji Peris Teréz; [utószó]: Gáspár Sándor. - TgM: Editura Ardealul, 2002.
- *Szól a rádió...: a Marosvásárhelyi Stúdió 40 éve: 1958-1998* / Szerkesztette Jászberényi Emese. - Csíkszereda: Pallas-Akadémia, 1998.

- *Șematismul veneratului cler al Archidiecesei metropolitane greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș pe anul domnului 1900 de la Sânta Unire 200.* - Blaj: s.n., 1900.
- *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. Nr. 1-2. 1992-1993: catalog.* - TgM: s.n., 1993.
- *Tabăra de creație „Armonia” Sângeorgiu de Mureș-Călușeri. nr. 3. 1999: catalog.* - TgM: s.n., 1994.
- *Tabăra de creație „Prietenia” Lăzarea = The „Friendship” Creation Camp of Fine Arts from Lăzarea = „Barátság” alkotótábor Szárhegy / Szerkesztette Égerházi Imre.* - Debrecen: s.n., 1991.
- *Tabăra de pictură Deda. Edițiile I-V, 2004-2008 / Ilarie Gh. Opriș, Vasile Mureșan.* - TgM: Editura Nico, 2008.
- *Târnăveni - Cercetare monografică - 1278-2003 / Coord.: Nicolae Victor Fola.* - Târnăveni: s.n., 2003.
- *Teatrul românesc la Târgu-Mureș 1962-2002: contribuții la istoria primelor patru decenii din activitatea Companiei „Liviu Rebreanu” a Teatrului Național Târgu-Mureș / Zeno Fodor.* - TgM: s.n., 2002.
- *Thalia română: contribuții la istoricul teatrului românesc din Ardeal Banat și părțile ungurene.* Vol. 1 / Ștefan Mărcuș. - Tm: s.n., 1945.
- *Tizenhárom plusz egy Marosvásárhelyi művész / Előszó Sütő András; utószó Sebestyén Mihály.* - Keszthely: Helikon Kastélymúzeum, 1994.
- *Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul: 1918-1928.* - Vol. 2. - București: Cultura Națională, 1929.
- *Tuenda Alteritas = Megtartó másság = Interetnica în metafore și imagini / Redactor = Szerkesztette Nagy Miklós Kund.* - TgM: Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány, 2002.
- *Új magyar életrajzi lexikon / Főszerkesztő Markó László.* - Budapest: Magyar Könyvklub. - Vol. 1. A - Cs. - 2001; Vol. 2. D-Gy. - 2001; Vol. 3. H - K. - 2002; Vol. 4. L - Ö. - 2002; Vol. 5. P - S. - 2004; Vol. 6. Sz - Zs. - 2007.
- *Új Szó: Négy száz fiatal magyar író kis lexikona: (Az 1937. irodalmi év keresztmetszete) / Halasy András.* - Budapest Szövetsége: Kiadja a Magyar Egyetemi és Főiskolai hallgatók Országos, 1937.
- *Universul muzicii românești: Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din România (1920-1995) / Octavian Lazăr Cosma.* - București: Editura Muzicală, 1995.
- *Valea Gurghiului în perioada interbelică / Aurelia-Victoria Baltaru.* - TgM: Nico, 2008.
- *Virtus Romana Rediviva / Teodor Tanco.* - Vol. 7. *Memoria culturii.* - CjN: Virtus Romana Rediviva P. F., 1993.
- *Viva la musica / Járay Fekete Katalin.* - Mv.: Fumus, 2008.
- *Who's who în România.* - Ed. princeps. - București: Pegasus Press, 2002.
- *Zenetudományi írsok, 1998.* - Bukarest: Kriterion, 1999.
- *Zilele muzicale târgumureșene: Ediția a XLI-a, 5-26 mai 2011. Caiet program.*

CUPRINS

Corina Teodor, Cuvânt înainte	5
Ana Todea, Lămuriri	7
Abrevieri	9

A

ABONYI Mária	15
ÁBRÁM Zsuzsanna	15
ACHIM, Daniela	15
ÁDÁM Erzsébet	15
ADORJÁN Sándor	15
ALBERT László	15
ALBERT-LÓRINCZ Márton	16
ALBU, Emilia Aurica Maria	16
ALBU, Ioan	17
ALBU, Lelia-Mariana	18
ALECSANDRESCU, Dan	18
ALECU, Erica	18
ALECU, Gabriela	19
ALMĂȘAN, Maria	19
ALTAROZZI, Giordano	19
AMBRUS Hedvig Mária	20
ANATOL, Constantin	20
ANCA, Gheorghe	21
ANCA, Iuliu	21
ANDRÁSI Márton	21
ANDREICA, Gheorghe	21
ANDREȘAN, Emil	21
ANTAL János	22
ANTAL Pál	23
ANTAL, Emilian	22
ANTALFFY Endre	23
APOR Vilmos	24
ARANKA György	24
AVRAM, Iftinia	26
AVRAM, Olivia Monica	27

B

BACIU, Aurel	28
BACIU, Teofil	29
BADEA, Anton	29
BAGHIU, Rodica	29
BAIER, Hermann Andrei	30
BALÁSI András	31
BALÁZS Imre	31
BALÁZS Klára	31
BALÁZS Lajos	31
BÁLINT Károly	32
BALINT, Nicolae	32
BÁLINT Zsigmond	33
BALLA Sándor	34
BALTARU, Aurelia-Victoria	34
BANDI Dezső	35
BANDI Kati	35
BANFI, Octavian Bonfiniu	35
BANYAI Daniel	36
BARABÁS Éva	36
BARABÁS István	36
BARABÁS László	37

BARABULĂ, Ovidiu	38
BARANYAI Decsi Czimor János	38
BARBU, Aca de	38
BARBU, Patriciu	39
BARICZ Lajos	39
BARÓTHI Ádám	40
BARTHA Béla	41
BARTOS Zoltán	41
BĂLȚATU, Livia	42
BĂTRÂNEANU, Alexandru, vezi	42
CHIOREAN	
BELCIUG, Alexandra Maria	42
BELDEAN, Teodor	43
BELDEANU, Ilie	43
BELEA, Nicodim	43
BENGEAN, Florin	43
BENIAMIN, Vasile Todor	45
BENKŐ Károly	45
BENKŐ Samu	45
BÉNYI Árpád	46
BERCEA, Virgil	47
BERECKI Sándor	48
BERECZ Elisabeta	48
BERECZ Ferenc	48
BERECZ Zselyke	48
BERNÁDY György	48
BIÁS István	49
BICHICEAN, Gheorghe	50
BIRIȘ, Veta	53
BÍRÓ Donát	53
BIRÓ Kálmán Enikő	54
BIRTALAN József	54
BIRTALAN Judit	55
BIRTHLER, Friedrich	56
BIZU, Cornel	56
BOAR, Liviu	56
BOAR, Liviu jr.	57
BOB Erzsébet	57
BOB, Gheorghe	58
BOB, Ioan	58
BOBLETEC, Adrian	59
BOBLETEC, Octavian	59
BOCSÁRDI László	60
BOCSKAY Vince	60
BOÉR Ferenc	60
BOERIU, Ioan V.	61
BOERIU, Valeriu	61
BOGĂTEAN, Călin	61
BOGDAN, Florin	62
BOGOȘEL, Constantin	63
BOIER, Filip	63
BOILĂ, Adela Corina	63
BOILĂ, Lacrima Bianca	63
BOILĂ, Romul	63
BOILĂ, Zaharia	64
BÖLÖNI László	65
BOLOȘ, Mihaela Daciana	65
BÓNIS Johanna	66
BORBÉLY László	67
BORBÉLY-BARTIS Éva	67
BORDA, Dorin	67
BORDA, Mihail	69

BORDI András	69	CHIRIAC, Lucian	96
BOROS - TETY, Ștefan	70	CHIRVĂSUȚĂ, Gheorghe	96
BOROS, Olimp	70	CHOVAN, Richard	96
BOROVSKY Oszkár	70	CIOATĂ, Pantelimon	96
BORSOS Edith	70	CIORTEA, Grigore	97
BORSOS Tamás	71	CIOTLOȘ, Ion	97
BORȘIANU, Ioan	72	CIPĂIANU, George	97
BORȘIANU, Viorel I.	72	CISTELECAN, Alexandru	98
BORZAN, Maria	72	CITIRIGĂ, Vasile	99
BORZAN, Roxana Maria	73	CIUPE, Aurel	99
BOSOANCĂ, Traian	73	CIUPE, Maria Șarolta	100
BOTA, Grigore	75	CIURDARU, Ion	100
BOTA, Sorina	75	COCIȘ, Ilie Sorin	100
BOTA POP, Enea	76	COCIȘ, Sorin	101
BOTEZAN, Liviu	76	COCIȘIU, Ilarion	101
BOTH Gyula	78	COCOȘ, Em. I.	102
BOȚIANU, Petre A.	78	CODRESCU, Constantin	102
BOZDOG, Ioan	78	COLCER, Iosif	103
BÖZÖDI György	79	COMAN BOSICA, Susana	103
BRANEA, Ștefan	80	COMES, Liviu	103
BRASSAY Károly	80	CONȚIU, Hadrian V.	104
BREDA, Emil	80	CONȚIU, Vasile	104
BRUDAN, Carmen Daniela	81	CORLA, Ioan	105
BUCUR, Alexandru	81	CORNEA, Toma	105
BUCUR, Coriolan	81	COSMA, Ana	105
BUCUR, Eugen	81	COSTEA, Ioan I.	106
BUCUR, Maria	81	COSTEA, Maria	107
BUDAY Árpád	82	COSTEA, Simion	108
BUDILEANU, Rares	82	COSTIN, Eduard	108
BUI, Simion - Virgil	82	COȘOCNEANU, Teodor	109
BUNUS, Ioan	83	COVRIG - NONEA, Ion	109
BURDULEA, Ioan	83	CREȚU, Nicolae	109
BURIAN, Dinuca	83	CRISTACHE, Nicolae	109
BUTA Árpád Attila	83	CRISTEA, Ioan	110
C			
CADAR, Andrei	84	CRISTEA, Vasile	110
CADARIU, Gavril	84	CRISTEA, Victor	110
CALIANI, Augustin	84	CRIȘAN, Basiliu	110
CALIANI, Silvestru	84	CRIȘAN, Ioan	111
CAZAN, Sebastian Claudiu	85	CRIȘAN, Mihai	111
CAZAN, Vasile	85	CRIȘAN, Sorin Ion	111
CĂLINESCU, Lucia	85	CRIȘAN, Vasile	113
CĂLUGĂR, Dumitru	86	CSATLÓS Levente	114
CĂLUGĂR, Nicolae	87	CSELÉNYI Béla	114
CĂLUȚIU, Marțian	87	CSEPREGHY András	114
CĂMPEAN, Mihail M.	87	CSÍKY Boldizsár	115
CĂMPEANU, Elie	88	CSÍKY Boldizsár Jr.	116
CĂPRITĂ, Petre Codruț	88	CSÍKY Csaba	116
CEONTEA, Radu	88	CSÍKY SZABÓ Ágnes	116
CERGHIZAN, Ioan	89	CSORBA András	117
CERNAT, Vasile	89	CSORVÁSSY István	117
CHERTES, Aurel	90	CSORVÁSY Szabó Attila	117
CHEȚAN, Octavian Ioan	90	CSUTAK Emese	117
CHEȚIAN, Augustin	90	CUNESCU, Gheorghe	117
CHILF, Nicolae	91	CURTICĂPEANU, Vasile	118
CHINCIUȘAN RUSU, Violeta	92	CURTICEANU, Doina	118
CHINEZU, Tit Liviu	92	CZIRJEK Lajos	118
CHIOREAN, Alexandru (Bătrâneanu)	92	CZOPPELT Helmut	119
CHIOREAN, Ioan	93	D	
CHIOREAN, Ioan	94	DACIAN, Ion	119
CHIRA, Adrian	95	DAIN, Iolanda	119
CHIRA, Teodora	95	DAN, Maria	120
		DANDEA, Emil Aurel	120

DASCĂLU, Monica	121	EREMIE, Nicolae	148
DATU, Victor	121	ERKEL Sára	148
DAVID, Doina-Marinela	121	F	
DAVID, Elisabeta	122	FÁBIÁN István	149
DAVID, Gheorghe	122	FÁBIÁN Margit	149
DÂNSOREAN, Bujor	123	FABINI, Wilhelm	149
DEAC, Ciril	123	FABRITIUS, Karl	150
DEAC, Ioan	123	FANICI, András	150
DEAC, Nicolae Grigore	124	FARAGO, Elie	150
DEÁK Farkas	124	FARCZÁDY Elek	151
DECEI, P. Dionisie	126	FARKAS Ibolya	151
DEÉ NAGY Anikó	126	FÁTYOL Tiberiu	151
DÉGI Éva	128	FĂGĂRAȘAN, Alexandru	152
DÉLCZEG Ibolya	128	FĂGĂRAȘANU, Dimitrie	152
DELLY Ferenc	128	FĂRCAȘ, Domnica	152
DEMÉNY Lajos	128	FEKETE Árpád	153
DEMETER András István	129	FEKETE Zsolt	153
DEMETER Róbert	129	FEKETE Zsolt jr.	153
DEMETER Wilhelm	129	FENEȘ, Romulus	154
DEMETER-ERDEI Zoltán	130	FERENCZ János	154
DIACONESCU, Aurelia	130	FERENCZ Klára	154
DIACONU, Valerian	131	FERENCZY Júlia	155
DIÉNES Attila	131	FIKK László	155
DIPLAN, Constantin	132	FILIMON, Aurel	155
DIZMATSEC, Rodica	132	FILIMON, Aurelia	157
DOBOZI Milandolina-Beatrice	132	FILIP Ignác	157
DOBRE, Ciprian	133	FILIPAN, Vasile	157
DOBRE BASARAB, Radu	134	FILIPESCU, Radu	157
DOBRESCU, Vasile	134	FISCUTEANU, Ion	158
DOCOLIN, Ana	137	FLEISSIG, Nicolae	158
DOCOLIN, Dan	137	FLEȘERIU, Emil	158
DOGARU, Lucreția	137	FLOREA, Dorin	158
DOHOTARIU, Monica Mihaela	138	FLOREA, Petroniu Sălăjanul	159
DOLJAN, Constantin	138	FLOREA, Radu	160
DOLJAN, Livia	138	FLUERAȘ, Florin	160
DOMOKOS Claudia Erika	138	FOCȘAN, Raluca Diana	160
DÓSA Elek	138	FODOR, Dan Liviu	160
DÓSA Géza	139	FODOR, Georgeta	161
DRAGOȘ, Vasile	139	FODOR László	161
DREDEȚIANU, Ioan	140	FODOR, Zeno	161
DRÓCSA József	140	FOLA, Nicolae	162
DUHA László	140	FOLEA, Emil	163
DUMA, Ioan	140	FRANDĂȘ, Ilie	163
DUMA, Nichita	141	FRANK, Valentin	164
DUMBRAVĂ, Vasile	141	FRĂTEAN, Petru Alexandru	164
DUNGACIU, Dan	142	FRĂȚILĂ, Delia	164
DUȘA, Inocențiu Rîndunel	142	FRĂȚILĂ, Solomon	164
DUȘA, Traian	143	FRIGYES, Walter	165
E		FRUNDA György	165
ÉGHY Ghysa	145	FRUNZĂ, Mihai	165
EGRI, Vasile	145	FÜLÖP G. Dénes	166
EGYED Tibor	145	FÜLÖP Iulia (MÓZES)	166
EGYED Ufó Zoltán	145	FÜLÖP Mária	166
ELEKES Alice	145	G	
ELEKES Márta-Adrienne	145	GAÁL Kornelia	168
EMMRICH, Martin	146	GALEA, Aurel	168
EPURE Horea-Remus	146	GANESCH, Hans	169
ERDEI Anna	146	GÁSPÁR István	169
ERDEI Gy. Zoltán	147	GÁSPÁRIK Attila	169
ERDÉLYI Lajos	147	GÂSCĂ, Eugen	169
ERDŐS Irma	147	GEORGESCU, Remus	170
EREMIA, Ramona	148		

GERGELY Géza	171	HORȘIA, Gheorghe	196
GHEBOREAN, Mircea	171	HORVÁTH Ödön	197
GHIDIU, Andrei	172	HOSSU, Iuliu	197
GHITĂ, Doina	172	HOSSU, Vasile	198
GIDÓFALVY Pataky Etelka	172	HOSU, Ilie	199
GINGULESCU, Livia	172	HUBNER, Carol	199
GINGULESCU, Mihai	173	HUNYADI László	199
GLASU, Dan	174	HUNYADI Mária	200
GLIGA, Maria	174	HURDUCACIU, Petru	200
GLIGA, Mirona	175	HURDUGACI, Emanoil	201
GLIGA, Natalia	175	HURDUGACIU DI PAOLO, Legendina ..	201
GLIGA, Vasile	175	HUSAR, Adrian Marius	201
GLIGOR, Alexandru	175	HUSAR, Dumitru I.	202
GOGA, Traian	176		
GOMBOS Attila	176	I	
GRAD, Dorina	176	IACOB, Ioan	203
GRAMA, Ioan	177	IANCU, Avram	203
GROȘU, Corneliu	177	IANCU, Valentina	205
GULYÁS Károly	177	ICLOZAN, Semproniu	205
GUȚIU, George	179	ILIEȘIU, Mirel	205
GYARMATHY János	180	ILLYÉS Kinga	205
GYARMATI Ferenc	180	IMRE, Alexandru	206
GYARMATI István	181	INCZE Ilona	206
GYÖRFFY András	181	INCZE I. István	206
GYULAI Pál	181	INCZE István	207
		INCZE István Botond	207
H		INCZE László Loránd	207
HADNAGY Gabriella	182	IOAN, Cristian	207
HAGEA, Victor	182	IOANOVICIU, Ioan	208
HAJÁK Károly	183	IONAȘIU, Margareta	208
HALLER József	183	IONAȘIU, Radu	209
HALTRICH, Josef	184	IORDACHE, Beatrice	209
HANCU, Ana	185	IOVAN, Ioan	209
HANDREA, Dorin	185	IPÓ László	209
HANDREA, Iustin	186	IRSAI Zsolt	209
HANER, Georg Jeremias	187	ISPAS, Elena	209
HARAG György	187	ISTRATE, Ciprian	210
HARAGOS Zoltán	188	ISZLAI Irma	210
HARDING UDVAR, Maria	188	ITU Ioan	210
HARȘIA, Ioan	189	IVANȚCHI, Adrian	210
HARȘIA, Iustin	189	IZSÁK Márton	211
HARȘIA, Teodor	190		
HĂRĂȘTEANU, Pompeiu	190	J	
HÂRLAV - MAISTOROVICI, Sanda	190	JAKAB Elek	212
Valentina		JAKAB Ilona	213
HEIM István	191	JAKAB Tibor	213
HEISS, Susanne	191	JÁRAY Ernő	214
HEITER Georg (György)	191	JÁRAY Fekete Katalin	214
HELTMANN, Heinz	191	JÓDÁL Gábor	215
HELLWIG, Wilhelm	191	JORGA Ferenc sr.	215
HENCZ József	192	JORGA Ferenc jr.	216
HERDEAN, Nicolae	193	JÓZSA Levente	216
HERDEAN, Viorica	193	JÓZSA Nemes Irén	216
HERLEA, Ioan Emil	193	JUDE, Ioan	216
HERȚEA, Iosif	193	JUDEA, Ioan	217
HERȚIOGA, Aurel	194		
HETREA-JINGA, Cornelia	194	K	
HINTEA Mariusz	194	KACZIÁNY Ödön	218
HÖCHSMANN, Johannes	194	KÁKONYI Csilla	218
HODOȘ, Iosif	195	KAKUCS Lajos	219
HOLTZLI, Cristina	196	KALI József	219
HOREA, Mihai	196	KÁNTOR Zita	219
HORȘIA, Augustin	196	KARÁCSONYI Zsigmond	219
		KÁROLY-ZÖLD Gyöngyi	220

KÁROLYI Iolanda	220	KRAFFT, Ladislau	243
KÁRP György	221	KRAUS, Georg	243
KEDEI Zoltán	221	KRIZBAI Sándor	243
KEINTZEL, Georg	221	KRONER, Michael	244
KELEMEN Lajos	222	KUCSERA Jenő	244
KELP, Martin	223	KULCSÁR Béla	244
KELPIUS, Johannes Transylvanus	223	KULCSÁR Erzsébet	245
KEMÉNY János	224	KULCSÁR Párva Maria	245
KEREKES Károly	224	KUSZÁLIK Péter	245
KEREKES Péter Pál	224	KUSZTOS Endre	246
KEREKES Tóth Erzsébet	225	KUTI Dénes	246
KERESTÉLY Ladislau Iuliu	225		
KILYÉN Ilka	225	L	
KINCSES Elemér	225	LACZKÓ Aranka	247
KIRÁLY, Teodor	226	LADOȘI, Ioan	247
KISS Alexe	226	LADOȘI, Sanda	247
KISS Anna	226	LAKATOS Edit	248
KISS Ármánd Zoltán	226	LANGA, Tertulian	248
KISS Ibolya	226	LANTOS Béla	248
KISS László	227	LÁNY Oszkár	249
KISS Levente	227	LASKÓI Csókás Péter	249
KLEIN Leona	227	LASSEL, Michael	249
KOCSIS Előd	228	LÁSZLÓ Árpád	249
KÓCZIÁNY László	228	LÁSZLÓ Ferenc	250
KÖLÖNTE Zsolt	228	LÁSZLÓ Márton	250
KOLOZSVÁRI Puskás Sándor	228	LÁSZLÓ KIMPIÁN Annamária	251
KOLUMBÁN Kántor Zita	229	LATEȘ, Emilia	252
KONCZ János	229	LAURENȚIU, Ioan V.	252
KONCZ János	229	LÁZÁR Sándor	252
KONCZ József	229	LAZĂR, Eugen	252
KOÓS, Ferenc	230	LAZĂR, Valeriu	253
KOPACZ Mária	231	LEAHU, Oana Veronica	253
KÖRMÖCZI János	231	LÉSTYÁN Ferenc	253
KORONDI Jenő	231	LEUCEA, Ioana	254
KÓRODY István	231	LIGETI György	254
KŐSZEGI Margit	231	LOHINSZKY Loránd	255
KOSZTI István-Miklós	232	LOKODI Edita Emőke	255
KÖTELES Sámuel	232		
KÓTHAY-DOBRE Judit	233	M	
KOVÁCS András	233	MACARIE, Longin Alexandru	256
KOVÁCS András	233	MACHAT, Christoph	256
KOVÁCS Ella	235	MADARAS Piroska	257
KOVÁCS Ernő	235	MAIOR, Beniamin Ioan	257
KOVÁCS Éva	235	MAIOR, Gheorghe	257
KOVÁCS Gabriella	235	MAIOR, Gheorghe	257
KOVÁCS Géza Sz.	235	MAIOR, Grigore	258
KOVÁCS György	236	MAIOR, Iuliu	258
KOVÁCS Ibolya	236	MAIOR, Petru	259
KOVÁCS Katalin	236	MAIOR, Victor Gh.	261
KOVÁCS Levente	237	MAJERI Soltan	262
KOVÁCS BÁNYAI Réka	238	MAJOR Gizella	262
KÖVÁRY László	238	MAJTÉNYI Zoltán	262
KOVÁSZNAI Sándor	239	MAKSAY Éva	263
KOVÁTS - MÁTYUS Erzsébet	239	MALECZKY Mária	262
KOZMA Béla	240	MALOS, Ioan	263
KOZMA Éva	240	MALOS, Ioan I.	263
KOZMA Géza	240	MAMALAUCA, Mircea	264
KOZMA Mátyás	241	MAN, Ana Elena	264
KOZMA Péter Gábor	242	MAN, Ioan	264
KOZMA Péter jr.	242	MAN, Ioan Eugen	264
KOZMA Rozália	242	MANDEAL, Cristian	266
KRAFFT, Johann Wilhelm	243	MANEGUȚIU, Nicolae	266
		MANFI, Iosif	266

MANU, Octavian	266	MOLDOVAN, Mircea	292
MARC, Dorel	267	MOLDOVAN, Mirela Camelia	293
MARCOVICI, Andrei-Nicolae	267	MOLDOVAN, Ovidiu	293
MARCU din Sântandrei	267	MOLDOVAN, Ovidiu Iuliu	293
MARCU, Smara	268	MOLDOVAN, Peter	294
MARIENBURG, Georg Friedrich	268	MOLDOVAN, Simion	295
MARKI, Anton de	268	MOLDOVAN, Vasile	295
MARKÓ Béla	268	MOLNÁR Dénes	296
MÁRTON Márta Ágota	270	MOLNÁR Dénes jr.	298
MARX József	270	MOLNÁR Gábor	298
MAȘCA, Cosmin	271	MOLNÁR József	298
MATEFI, Mirel	271	MOLNÁR, Maria	299
MATEI, Alexandru	271	MOLNÁR Tünde	299
MATEI, Dumitru	272	MOLNÁR Zoltán	299
MATEI, Zaharia	273	MONORANU, Mihai	300
MÁTHÉ Attila	273	MORARIU, Claudiu Marcel	300
MÁRTINAȘ, Dumitru	273	MORARIU, Vasile	300
MEDEȘAN, Silviu	273	MORARU, Teodor	300
MEGIEȘAN, Teodor	273	MÓZES Erzsébet	301
MELTZL Hugo	274	MÜLLER, Friedrich	301
MELTZL, Oskar	274	MUNTEAN ENE, Alina	301
MELTZL, Samuel	275	MUNTEANU, Carmen	302
MERA, Eugen	275	MUREȘAN, Doru	302
MERA, Eugen	275	MUREȘAN, Gheorghe	303
MERA, Victor	275	MUREȘAN, Gheorghe	303
MESAROS, Ovidia	276	MUREȘAN, Simona Maria	303
MÉSZÁROS József	276	MUREȘAN, Vasile	303
METZ Albert	277	N	
METZ Katalin	277	NÁDUDVARI Sámuel	305
METZ Piroska	277	NAGY Ádám	305
MICLEA, Ioan	278	NAGY Dalma	305
MICU, Alexandru M.	278	NAGY Imre	306
MICU, Dan	279	NAGY Jolán	306
MICU, Ilie	279	NAGY Kálmán	306
MICU, Simeon	279	NAGY Miklós Kund	306
MIHÁLYKÓ Anikó	279	NAGY Pál	308
MIHĂESCU, Carmen-Mihaela	280	NAGY Sándor	308
MIHĂESCU, Marian	280	NAGY SZABÓ Ferenc	308
MIHOC, Nicu	280	NAGY-ȘUTEU Attila	309
MIHU, Constantin	281	NAȘTE, Marcel	309
MIHU, Elena	281	NAȘTE, Ruxandra	309
MINEA, Grigore	283	NĂDĂȘAN, Timotei	310
MIRCEA, Artimon Mihail	283	NEAGU, Constantin	310
MIRCEA, Leon	284	NEAGU, Miron	310
MITREA, Miron Tudor	284	NEGREA, Rodica	310
MOCA Rudolf	285	NEGRUȚI, Persida	310
MOCAN, Nicolas	285	NEGRUȚIU, Silvan	310
MOGA, Iuliu	286	NEGRUȚIU, Silviu Ioan	311
MOLDOVAN, Alexandru	286	NEMES Gyula	312
MOLDOVAN, Andrei	286	NEMES Irén	312
MOLDOVAN, Dimitrie	286	NÉMETH Antal	312
MOLDOVAN, Emil	286	NETEA, Vasile	312
MOLDOVAN, George	287	NICOLA, Ioan	315
MOLDOVAN, Gheorghe	287	NILCA, Augustin	316
MOLDOVAN, Ilie	287	NIREȘTEANU, Emil	316
MOLDOVAN, Isaia	289	NOVÁK József	316
MOLDOVAN, Iuliu	289	NUȚIU, Florica-Elisabeta	317
MOLDOVAN, Iulius	289	NUȚIU, Romul	318
MOLDOVAN, Liliana	290	NUȚIU, Vasile	319
MOLDOVAN, Liviu	291	NYILKA Róbert	319
MOLDOVAN, Mihail	292	NYÍRI Zoltán	319
MOLDOVAN, Mihail	292	NYULAȘI, Iosif	319

O	
OLÁH Tibor	320
OLARIU, Gheorghe	320
OLASZ Tiberiu	320
OLĂREANU, Radu	321
OLOSZ Katalin	321
OLTEAN, Ioan	322
OLTEAN, Marius	322
OLTEANU, Rodica	323
ONIȘORU, Mihai Mircea	323
OPREA, Dorina	323
OPREAN, Gheorghe	323
OPRIȘ, Emilia A.	323
OPRIȘ, Gheorghe	324
OPRIȘ, Ilarie Gh.	324
ORBÁN György	326
ORBÁN Katalin	326
ORBÁN FÜLÖP Irma	326
ORBONAȘ, Mihail	327
ORENDI, Johann	327
OROIAN, Vasile	327
OROS (RUSU), Ioan	328
OROSAN, Dumitru	328
ORTH Enikő-Mária	328
ÓSZ Zoltán	328
OZAKI, Shinya	329
P	
PÁL-ANTAL Sándor	329
PALADE, Constantin	332
PALCU, Ovidiu	333
PÁLOSI Ferenc	333
PANĂ, Virgil	333
PANCU, Liviu	335
PANTEA, Eugen	335
PAP, Grigorie	335
PAPIU, Alexandru	335
PAPIU ILARIAN, Alexandru	336
PASCU, Laurențiu	338
PAȘCAN, Emil-Marius	339
PATAKI Adorján Ernest	339
PĂCĂȚIAN, Teodor V.	339
PĂCURAR, Alin	340
PĂDUREAN, Ioan	340
PĂRĂIANU, Răzvan	341
PERES Andras	341
PETĂRLECEAN, Alexandru	341
PETCU, Mercurie	342
PÉTER Ferenc	342
PÉTERFY László	342
PÉTERFY László	342
PETRESCU, Flavius	343
PETRIA, Cristina	343
PETRIC, Aurelia Viorica	343
PÉTZ József	343
PINTILIE Dan-Ovidiu	343
PISKOLTI Gábor	344
PLÁJÁS István	344
PLOEȘTEANU, Grigore	344
PLOEȘTEANU, Mariana	348
PLOEȘTEANU, Nicolae Dragoș	349
PODARIU, Teodor	350
POENARU, Emil (Mesaroș)	350
POJAN, Romeo Ștefan	351
POKORNY Attila	351
POL, Alexandru	351
PONGRÁCZ Antal Sándor	351
POP, Anastasia	352
POP, Aron	352
POP, Călin Ovidiu	352
POP, Ciril	352
POP, Dora	352
POP, Emil Pavel	352
POP, Filip	352
POP, Gheorghe	353
POP, Ioan	353
POP, Ion Petru	353
POP, Iosif	353
POP, Leontina	354
POP, Neculae Vasile	354
POP, Petru	355
POP, Ștefan	355
POP, Valer	355
POP, Vasile Ladislau	356
POP, Zaharia	356
POP MAIOR, Ioan	356
POPA, Ariton	357
POPA, Cornel	358
POPA, Doina	358
POPA, Enea	360
POPA, Gheorghe din Șerbeni	360
POPA, Ioan	360
POPA, Marcel D.	361
POPA, Radu	361
POPA, Romul	362
POPA, Teodor	362
POPA, Traian	362
POPESCU, Cornel	363
POPESCU, Emilian	364
POPESCU, Ioan	364
POPESCU, Marinela	365
POPESCU, Simion	365
POPESCU, Teodor	366
POPESCU, Theodor Cristian	366
POPESCU ROMAN, Angela	367
POPOVICI, Sandu	367
POPOVICI, Toader	368
POPTĂMAȘ, Dimitrie	368
POPTĂMAȘ, Dumitru	371
POPTOMAS, Bogdana Maria	371
PORAV, Nicolae	371
PORZSOLT Borbála	372
PRECUP, Grigore	372
PRECUP, Mărioara	372
PREJA, Ramona	372
PROZAN, Mircea	373
PUI, Sebastian Alexandru	373
PUIA, Ieronim	373
PUIA, Laurean	374
PUNI, Emil	374
PURCARU, Sabina Ana	374
PUREA, Elena	374
PUSKAI Sarolta	375
PUSKÁS Sándor	375

R			
RACOVÎȚAN, Mihai Augustin	375	SAS, Dragoș Andrei	401
RACOVÎȚAN, Teodor	377	SASU, Onoriu	401
RADEȘ, Ioan	377	SATMARI, Florentina	401
RADÓ Klára Lídia	377	SĂBĂDEANU, Petre	401
RADÓ Sándor	378	SĂLCUDEANU, Tudor	402
RADU, Gheorghe	378	SĂSĂRAN, Ioan	402
RADU, Ioan	379	SĂSĂREANU, Constantin	403
RADU, Ioan	379	SÂRBU, Ion Eugen	403
RADU, Ioan Dorin	380	SCARLAT, Nicolae	403
RADU, Ioan T.	380	SCHNEDAREK, Ervin Béla	403
RADU, Victor	380	SCHNELLER Mária	403
RAICA, Teodor	381	SCHULLER, Georg Adolf	404
RANCA, Ioan	381	SCHULLER, Georgius	404
RAȚIU, Anton	383	SCHULLER, Ludvig Friederich	404
RAȚIU, Aurel	383	SCHULLER, Richard	404
RAȚIU, Dorica	384	SCHUSTER, Heinrich	404
RAȚIU, Gregoriu	384	SCRIECIU, Ioan	405
RAȚIU, Simion	384	SEBESTYÉN Aba	405
RAȚIU, Vasile	384	SFÂRIAC, Ioan	405
RĂDESCU, Mihaela	384	SIGMIREAN, Cornel	405
RĂDESCU, Vlad	384	SIKLÓDY Tibor	408
REGMAN, Nicolae	385	SILEANU, Ștefan	409
RISTEA HORGA, Monica	385	SILVESTRI, Constantin	409
RITȚIU, Florica	386	SIMÓ Géza	410
RITȚIU, Ion	386	SIMON Endre	410
ROMAN, David Ioan	387	SIMON Ladislau	411
ROMÁN Győző	387	SIMON Zsolt	411
ROMAN, Ioan	387	SIMONETI, Ioan	412
ROMAN, Visarion	388	SIMONFI Eva	412
ROMANU-VIVU, Constantin	388	SIMONFY Irén	412
RÖSLER, Gustav	389	SIMONIS, Vasile	413
ROȘCA, Emil Lucian	389	SOARE, Dumitru	413
ROȘCA, Ioan	390	SOCACIU, Aurelia	413
ROTARIU, Paul Kerekeș	390	SOCACIU, George	413
ROTH, Harald	390	SOLOMON, Horia	413
RÓZSA Ernő	390	SOLOVĂSTRU, Radu-Călin	413
RUNCAN, Alexandru	391	SOMEȘAN, Marian	414
RUS, Dorin - Ioan	391	SOMEȘAN, Ștefan	414
RUS, Vasile	391	SOÓS Levente	415
RUSAN, Anca Pia	392	SOÓS Zoltán	415
RUSU, Alexandru	392	SPIELMANN Mihály	415
RUSU, Aurel	393	STANCIU, Camelia	417
RUSU, Gabriel	393	STANCIU, Laura	418
RUSU, Ioan V.	393	STAVILĂ, Lucia Zamfira	419
Rusu, Livia	393	STAVILĂ, Mihai	419
RUSU, Mircea-Band	394	STĂNESCU, Crina Rodica	420
RUSU, Nonic	394	STOE-MĂRGINEANU, Aurelia	420
RUSU, Paula	394	STOICA, Gavrilă de Băts	420
RUSU, Ștefan	395	STREJAC, Florin	420
RUSU, Titu	395	SUBA Piroska	420
RÜSZ-FOGARASI Enikő	395	SUCIU, HOREA	421
		SUCIU, Ioan	421
		SUCIU, Lucia Zâna	421
		SUCIU, Maria	421
		SUCIU, Petru	421
		SUCIU, Sever	422
		SUCIU, Vasile	422
		SUCIU, Victor	422
		SUCIU, Victor	422
		SÜKÖSD Ferenc	423
		SZABÓ Barnabás	423
		SZABÓ Benczô Kincső	423
S			
SABĂU, Liviu Maximilian	397		
SABĂU, Traian	398		
SABĂU - POP, Ioan	398		
SAJGÓ Ileana	399		
SANDU, Cristian	400		
SÁNTA Csaba	400		
SÁNTA Huba	400		
SÁROSI Csaba	400		
SARTORIUS Johann	401		

SZABÓ Csaba	423
SZABÓ Duci	423
SZABÓ Ernő	424
SZABÓ Erzsébet, Katona	424
SZABÓ Iván	424
SZABÓ Judit	424
SZABÓ Lajos	424
SZABÓ Lajos	424
SZABÓ Miklós	425
SZABÓ Vilmos	426
SZABÓ Zoltán	427
SZAKÁCS György	427
SZALMAN Lóránt	427
SZÁSZ Endre	428
SZÁSZ Károly	428
SZÉCSI András	429
SZEGEDI Ferenc	429
SZÉKELY Anna	429
SZÉKELY Attila	429
SZÉKELY Attila	430
SZÉKELY Bálint	430
SZÉKELY Dénes	431
SZÉKELY Eva	431
SZÉKELY Eva Monica	431
SZÉKELY József	431
SZÉKELY Miklós	431
SZÉLLYES, Sándor	431
SZÉLYES Ferenc	432
SZÉP György	432
SZEREKOVÁN János	432
SZILÁGYI Enikő	433
SZÓCS Sándor	433
SZÓCS Zoltán	433
SZÓKE István	434
SZÓNYI Zoltán Zsombor	434
SZÖRTSEY Gábor	434
SZOTYORI Anna	434

Ş

ŞAGÁU, Galaction	435
ŞARA, Niculae Marin	435
ŞERBAN, Mariana	438
ŞERBAN-LUPU, Teodor	439
ŞIMON, Ladislau	439
ŞINCAI, Gheorghe	439
ŞINCAN, Nicolae Gheorghe	441
ŞOGAN, Coman	442
ŞOLDEA, Ţvetala Dora	442
ŞOPTERAN, Daniela	442
ŞOPTERAN, Nelu	442
ŞTEF, Bernard Ştefan	442
ŞTEF, Liviu Ovidiu	443
ŞTEFAN, Nicolae	444
ŞTEFĂNESCU, Aurel	444
ŞTEFĂNUŢIU, George Emil	444
ŞTEFLEA, Silviu	444
ŞULAR, Igna-Claudiu	445
ŞULARU, Ioan	445
ŞULEA, Ioan	445
ŞUTEU, Dorift	446
ŞUTEU, Iulius	446
ŞUTEU, Ladislau-Arghir	447

T

TAMÁS András	447
TAMÁS Anna	447
TAMÁS Ferenc	448
TAMÁS-BLAIER, Clara	448
TANAI Bella	448
TARR László	448
TATAI Sándor	449
TĂVALĂ, Tănase-Pavel	449
TÂRNĂVEAN, Alexandru	449
TELEKI Sámuel	449
TEODOR, Corina	451
TERÉNYI Eduard	453
TERO-VESCAN, Victor	454
TEUTSCH, Friedrich	454
TEUTSCH, Georg Daniel	455
TEUTSCHLÄNDER, Wilibald Stephan ...	456
THEIL, Rudolf	456
TODEA, Absolon	456
TODEA, Alexandru	456
TODEA, Alexandru	460
TODEA, Iosif	460
TODEA, Romulus Sever	460
TODEA, Tarfin	461
TODORAN, Dumitru	462
TODORAN, Eugen	462
TODORAN, Izidor	463
TODORAN, Simion	463
TÓFALVI Zoltán	464
TOMPA Gábor	465
TOMPA Miklós	466
TOMULEŢ, Virgil	466
TOMULEŢIU, Elena Adriana	467
TONK Márton	467
TONK Sándor	467
TORDAI László Ede	468
TÖRÖK Gáspár	468
TÖRÖK Illyés Orsolya	469
TÖRÖK László	469
TÖRÖK Pál	469
TORPAN, Ioan	469
TÓTH Tamás	469
TROMBITAŞ, Partenie	470
TROMBITAŞ, Anania	470
TROZNER József	470
TRUŢA, Elena	471
TRUŢIA, Eugen	471
TUDORAN, Izidor	471
TUNARU, Nicolae	471
TURC, Lucia	472
TURDEAN, Vasile	472
TURNOWSKY Sándor	472
TURZSAI Mária	472

Ț

ȚĂRĂLUNGĂ, Elena Lucia	473
------------------------------	-----

U

UGHY István	473
UGRON Gábor	473
UILĂCAN, Petru	473
URSU, Melania	474
URSULESCU, Octavian	474

V

VAJDA Ludovic	475
VANCEA, Zeno	475
VÁRADI Rudolf	476
VARGA József	476
VÁSÁRHELYI János	476
VASILIU, Vasile	476
VASS András	476
VASS Tamás	477
VĂCARU, Diana	477
VÉCSEI Károly	477
VECSERKA Zsolt	477
VEÉR Renáta Klaudia	477
VELICAN, Camil	478
VENTER, Liviu	478
VESCAN, Ioan	478
VICIU, Emilia	478
VIDA Árpád	479
VINCZE László	479
VINCZE Melinda	481
VINTILĂ, Annamaria	481
VIZI Francisc	482
VLASIU, Ion	482
VLĂDUȚIU, Ioan	484
VLĂDUȚIU, Nicolai	484
VODĂ, Eugenia	485
VODĂ, Ilie	485
VOICULESCU, Dan	485
VOILEANU, Matei	486
VOINA, Radu	486
VORNICU-NICHIFOR, Sorin-Adrian	486
VULCU, Nicolae	486
VULCUȚIU, Ioan	487
VULTUR, Angel	487
VULTUR, Floarea	487
VULTUR, Ioan	487
VULTUR, Ioan	488

W

WAGNER, Richard	488
WAGNER-RÉGENY, Rudolf	488
WALTER, Frederic	488

Z

ZAIZON Noémi	489
ZAMFIRESCU, Elisabeta	489
ZAMFIRESCU, Vlad	490
ZEANI, Virginia	490
ZEHAN, Vasile	490
ZOLCSÁK Péter	490
ZOLCSÁK Sándor	490
ZOLOG, Maria	481
ZOLTÁN Aladár	491
ZONDA Attila	491
ZRINYI Endre	491
ZRINYI Zsuzsanna-Márta	492
ZSELLÉR Éva	492
ZSIGMOND Attila	492
ZSIGMOND, Irma	493
ZSIZSMANN Rezső	493
Bibliografie	494